Den uforbederlige bibliotekar
Niels Jensen

Husvennen

Menigmands Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid.
Udgivet af N. C. Rom.

Udkom 1873-1901.

Skønlitterært indhold indekseret på: https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p108811.htm

---

Udarbejdet af Niels Jensen

Husvennen

Billedblad

for

Morskabslæsning, Oplysning og Husflid,

udgivet af N. C. Rom.

Redigeret af Bertel Elmgaard.

Aargang 1892-1893.

Kjøbenhavn.
N. C. Roms Forlagsforretning.
1893.

N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri, Kjøbenhavn. K.

Indholdsfortegnelse.

Fortællinger og Skitser.

Side.

Blichers Hat, af Carit Etlar 1, 10, 17
Knud Korporal, af C. A. Thyregod 3, 11, 19, 27, 35, 43, 51
Krybskyttens Hustru, af B. Elmgaard 6
„Løven er undsluppen", af Knud Skytte 14
Alt for Fædrelandet, af M. Montégut 25
Viben Peter, af Carit Etlar 38, 46, 54, 62, 70, 78, 86, 94, 102, 110, 118, 126, 134, 142, 150, 158, 166, 174, 182, 190, 198, 206, 214, 222, 230, 238, 246, 254, 262, 270, 278, 286, 294, 302, 310, 318, 326, 334, 342, 350, 358, 366, 374, 382, 390, 398, 406, 414
Et Bondebryllup, af H. Pontoppidan 42, 49
Molboerne 47, 63, 87, 95, 111, 137, 143, 159, 167
Store Lars i Persgaard, af Aug. Bondeson 57, 65, 73
Miss Iréne, af Rose Bruhn 75, 83, 91, 99, 107, 115
En Juleaften, af O. Danholm Nielsen 97
Julekogleri, af R. Baumbach 106
Et Julebillede, af H. Pontoppidan 113
Ærlige Folk, af Knud Skytte 121
„Paa Rullen", af O. Danholm Nielsen 137
Ene i Verden, af Asta 147, 155, 163, 171, 179, 187, 195
Crom-a-boo, ved John 151
Huslig Lykke 157
Broder og Søster, ved A. Th. J. 162
Naar Dagen helder, af Friis Jensen 170
Den lille Fredstifterinde, af Em. Henningsen 177
Alfekvinden 183
En Eneboer, ved Knud Skytte 186
Et Markedsbal, af Rose Bruhn 193
For mange, af Aug. Bondeson 202
Handskemagerens Børn, af C. A. Thyregod 203, 211, 219, 227
Adolf fra Flakkebjerg, af O. Danholm Nielsen 209
Skæmtehistorier 223, 247, 263, 279, 295, 335, 343, 367, 375
Hanen, der skulde angive Klokkeslettet, af A. Bondeson 231
Kasper Vildtvogter, af C. A. Thyregod 267, 275, 283, 291
Pinsekæresten, af P. K. Rosegger 271
Let vundet, let tabt, af Leo Tolstoy 282
For Fædrelandet, af Ed. de Amiçis 297
De to Skræddere paa Rejse, af Friis Jensen 299, 307, 315, 323
Loppen og Fluen, af Leo Tolstoy 303
Sankt Hans Kogleri, af Bertel Elmgaard 305, 313
Hvorfor Bonden Peter holdt saa meget af sin ældste Broder, af Leo Tolstoy 307
Solstraalerne, af P. K. Rosegger 311
Kaptajn Just, af O. Danholm Nielsen 329, 338
Naadigherrens Guldur, af Knud Skytte 331, 339, 347
Et Sommerbillede, af Bertel Elmgaard 345
Gammel Kærlighed, af Rose Bruhn 355, 363, 371
Den gamle Gaard, af B. Elmgaard 379
Frelst, af Bertel Elmgaard 385, 393, 401
Koen og Gedebukken, af Leo Tolstoy 391
En Organist af Guds Naade, ved A. Th. J. 397
Stille Aftener, af H. Schougaard 403, 411
Fra Lejren ved Funder, af Edv. Egeberg 409

Digte og Smaavers.

Side.

Der rinder Sol, af N. Bøgh 2
Oktober-Elegi, af H. J. Greensteen 11
Ved Vinduet 25
Kulier, af Rudolf Schmidt 26
Ved Kong Georgs og Dronning Olgas Sølvbryllup, af B. 33
For silde, af M. Rosing 43
Cirkelbevægelse, af Alfr. Ipsen 58
Smaavers, af O. P. 70, 123
Hos Urmageren, af N. B. 86
Vintersangere, af N. Bøgh 91
Manden ved Roret, af Kr. Jensen 101
Paa Kirkevejen, af e—. 109
Vinter, af H. J. Greensteen 111
I Februar, af O. Danholm Nielsen 163
Under Sne, af Alfr. Ipsen 187
Evighedsblomst, af O. Andersen 198
Gedehyrden, af N. B. 202
I det fri, af N. Bøgh 211
Foraar i Luften, af H. P. Jensen 233
Frejdigt Mod, af M. Rosing 251
Blomsterfilosofi, af Alfr. Ipsen 259
Min Barndoms By, af H. W. Longfellow ved Alfr. Ipsen 267
Mellem Gravene, N. Bøgh 274
De gamles Afsked af Alfr. Ipsen 281
Et Ord, af Olaf Andersen 282
Aaret rundt, af Alfr. Ipsen 289
Et Fund, af e— 299
Ogsaa en Taler, af B. E. 320
To Digte, af H. P. Holst 322
Et Levnedsløb, af C. A. Thyregod 331
Ganske alene, af e— 335
Du er en Mand, af Olaf Andersen 351
Den vide, vide Verden, af Alfr. Ipsen 363
Skumring, af Alfr. Ipsen 371
Ekko, af N. Bøgh 377
Kært Følgeskab, af e—. 384
Sommeraften, af N. J. S. 407
En Billedbog, af Alfr. Ipsen 413

Levnedsskildringer. — Fra Historien og Samfundslivet.

Santalmissionen 9
Kristoffer Kolumbus, af B. E. 22, 30
Professor O. D. Ottesen 41
C. A. Thyregod 55
Paa Konge-Eventyr i Danmark, af B. E. 59, 67
Vore Sejlskibe, af D. H. 66
N. J. Termansen, af N. R. Søkilde 81
C. Hostrup, af B. E. 89
Professor A. Iversen 105
Københavns Observatorium, af Fr. R. 114
Krøniker om Svend Tveskæg, af B. E. 123, 131, 139
Menneskeslægtens Vintersolhverv, af L. Schrøder 129
Viceadmiral C. v. Dockum 161
E. C. G. Andræ, af B. E. 169
Lesseps og Suezkanalen, af Fr. R. 175
Sygekasseinspektør Th. Sørensen 187
Folkedigtning i Vestjylland, af C. A. Thyregod 191, 197, 207
Præsident Cleveland 201
Meget strenge og meget milde Vintre i Danmark, af N. R. Søkilde 215
Den 17. danske Landmandsforsamling 217
Valløø, af D. H. 218
Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt 225, 234, 241, 249, 258, 265, 273
Kongekrøniker, af B. E. 235, 243, 251, 259
Om strenge Vintre i Danmark, af C. A. Thyregod 239
Verdensudstillingen i Chikago 257
H. P. Holst, af B. E. 321
Mod Nordpolen, af D. H. 337
Tivoli, af B. E. 353, 361, 369
Fra et Hedesogn, af C. A. Thyregod 387, 395

Kirkelige Smaastykker og Livstræk.

Side.

Om Venskab, af Matthias Claudius 3
Trældom og Frihed, af C. Leunbach 18
Et slaaende Svar 34
Et katolsk Vidnesbyrd om Bibelen 35
Nogle Tankesprog af Salomons Prædikener, af M. Claudius 74, 82, 103
En Brevveksling mellem mig og min Fætter, af M. Claudius 147
En Brevveksling med mig selv, af M. Claudius 154
En Brevveksling mellem mig og min Fætter om Bibeloversættelserne, af M. Claudius 162
Kærlighedens Magt 187
Ventetiden, af Henrik Sabroe 194
Guds Ords stille Kraft 196
Paaskebetragtning, af C. Leunbach 213
Brev til Andres, af Matthias Claudius 239
Han er død for mig 275
Her og hisset 275
Faders eller Moders Tro, af H. Sabroe 287
Vil du vorde sund, af C. Leunbach 290
En Brevveksling mellem mig og min Fætter, af M. Claudius 298
Svar til Andres paa hans sidste Brev, af M. Claudius 311
Et Brev 330
Af deres Frugter skal I kende dem 331
Ondt og godt 363
En gammel, altid ny Historie, af C. Leunbach 378
Guds Beskærmelse 391
En søgende 110

Fra Natur og Folkeliv.

Fiskere, af Fr. Ring 5
Et Møde, af John 8
Venskab i Køkkenet 15
Fra Hamborg 16
Rosen paa Sankt Markusdag 34
En Tigerjagt, af Fr. R. 39
En Styrkeprøve 51
Norske Landskaber, af Fr. R. 59
Ved Nemisøen 75
Krystalsøgning, af Fr. R. 79
Sømandens Hjemkomst 117
Et Hundeteater 119
Baltimorefuglen, af Fr. R. 127
Alligatorfangst ved Amazonfloden 127
Kullen, af Fr. R. 131
Odderen, af Fr. R. 139
En Røgstue 141
Londonske Bygninger, af Alfred Ipsen 146, 152
Paa Kongejagt i Indien 165
Figentræet 179
Fra Lofoten, af S. Nilssen 183
Fiskeri i Sydhavet, af Fr. R. 191
Han er uforbederlig 197
Tornskaden 199
Elefanten „Jumbo" 216
Norske Fjordlandskaber, af Fr. R. 229
Kong Beles Gravhøj 237
Skaden, af Fr. R. 243
Jagt ved Geparder 343
Kæmpebroen i New-York 255
En Hjortejagt 263
Vore Skovtræer I. Birken 271
II. Egen 283
III. Bøgen 349
IV. Fyrren 383
En Advarsel for Dyrplagere 283
Paa Flugt 304
Fra Ungarn, af Fr. R. 309
Zoologisk Have, af Fr. R. 319
Store og smaa 329
Badestedet Vesterland paa Sild, af H. Povlsen 327
I kære Tanker 330
I den store Stad 355
Fra Hallingdal 367
Zigøjnersken 373
Fra Vagindien, af Fr. R. 391
En Sommerudflugt til Finmarken, af T. V. 399
Dyrevenner, af John 307
Over vejløse Marker, af Fr. R. 307
Dyrenes Konge, af Fr. R. 315

Billeder.

St. St. Blicher 1, Knud i Gabestokken 4, Fiskernes Hjemfærd 5, Krybskyttens Hustru 6, Et Møde 7, L. Skrefsrud 9, I Korporalens Stue 12, Venskab i Køkkenet 13, En Gade i Hamborg 15, Santa Maria 17, Truels og Vagtmesteren 20, Kolumbus opdager Amerika 21, Vestindiske Frugter 23, Ved Vinduet 25, Knud og Vagtmesteren 28, Kolumbus i Lænker 29, En Indianerpige 30, Et sydamerikansk Landskab 31, Dronning Olga 33, Kong Georg 33, Knuds Besøg 36, Rosen paa Sankt Markusdag 37, En Tigerjagt 39, Prof. O. D. Ottesen 41, Paa Broen 44, For silde 45, Spegesilden og Aalen 47, Mavepølsen 47, Øllet og Humlekoppen 47, Hvad skal han være 49, Knud og Ritmesteren 52, En Styrkeprøve 53, C. A. Thyregod 55, Et norsk Vandfald 57, Slaget paa Lyrskov Hede 60, Ved Grorud i Norge 61, Næserne 63, Helhesten 63, Bøssen og Maanen 63, Et Linieskib 65, Figurer tilh. Sejlskibe 66, Svend Estridsen og Harald Haarderaade 68, Sejlskibe I. 69, Do. II. 69, Skruptudsen og Spegesilden 71, Humlen i Lejlen 71, Bukserne 71, Ved Nemisøen 73, Miss Irène optræder 76, Krystalsøgere 77, Krystalsøgning 79, N. J. Termansen 81, Irène og hendes Fader 84, Hos Urmageren 85, Ingen Magt, ingen Agt 87, Den hovedløse 87, Sortebærrene 87, C. Hostrup 89, I Menageriet 92, De gamles Jul 93, Benene 95, Skibsungen 95, I Skoven ved Juletid 97, Foran Løveburet 100, Manden ved Roret 101, Paa Sommerfugle Fangst 104, Prof. Axel Iversen 105, Irène skaffer en Amme 108, Paa Kirkevejen 109, Lutteren 111, Jærngryden 111, Københavns astron. Observatorium 113, Forrestilling i Løveburet 116, Sømandens Hjemkomst 117, Et Hundeteater 119, Baltimorefuglen 121, Palnatoke forlader Kongens Hal 124, Alligatorfangst paa Amazonfloden 125, I Skolen 128, Parti af Kullen 129, Jomsvikinger gør Landgang 132, Danske Kvinder løskøber Kong Svend 133, Flesket af Vældkilden 135, Det tørstige Træ 135, Raketten 135, Odderen 137, Svend Sveskæg fremstiller Torvald Vildførte 140, En Røgstue 141, Kirkeklokken 143, Abekatten 143, Trævognen 143, Gadeparti 145, Tower 146, Per og Præsten 148, London Bro 149, Blackfriars Bro 149, Crom-a-boo 151, Cleopatras Naal 153, I Borgerstuen 156, Parlamentsbygningen 157, Parti af Themsen 157, Storken og Hyrden 159, Den sovende Degn 159, De fremmede Ben 159, Viceadmiral C. v. Dockum 161, Ellens Mellemkomst 164, Indiske Fyrster 165, Morianen 167, Dansen i Kirken 167, Lommeuret 167, C. C. G. Andræ 169, Ildebranden 172. Havnen ved Suez 173, Et Skib i Suezkanalen 175, Figentræ 177, Gaardmanden prædiker 180, Billeder fra Lofoten 181, Alfekvinden 183, Sygekasseinspektør Th. Sørensen 185, Ved Vuggen 188, Fiskeri i Sydhavet 189, Koralø i Sydhavet 191, Tornskaden 193, Mødet med Else 196, Han er uforbederlig 197, Præsident

Grover Cleveland 201, To Søskende 204, En italiensk Gedehyrde 205, Skæmt 208, Et Foraarslandskab 209, Tyveriet 212, Jesus i Templet 213, Elefanten „Jumbo“ 216, Kammerherre C. D. Lüttichau 217, Anton fortæller 220, Vallø Slot 221, Passelig Pølse er bedst 223, Bjælken 223, Den hollandske Ost 223, Det tabte og genfundne Raad 223, Nærøfjorden 225, Plejebørnene 228, Ved Lofthus i Hardanger 229, Skæmt 232, Vaarens Indtog 233, Ulv Jarls Drab 236, Kong Beles Gravhøj 237, Skaden og dens Rede 241, Knud den Hellige 244, Jagt med Geparder 245, Det mærkværdige Dyr 247, Forskel paa en Skaaning og en Smaalænding 247, Kulsvierpræsten 247, Hængebroen mellem Brooklyn og New York I. 249, II. 253, III. 255, Erik Ejegod dør 252, Fabrikant Emil Meyer 257, Knud Lavards Drab 260, En Hjortejagt 261, Bakkebrødrene 3 Billeder 263, Hvordan Junkeren saa ud 263, Birken 265, Frieriet 288, Finsk Landskab 269, Hr. Jokumsens Hændelser 272, I Foraarsskoven 273, Frederik og Anna 276, Mellem Gravene 277, Da Krigen kom 279, Pebersvende og Pebermøer 279, Ægtemandstrøst 279, Egen 281, Hjortefangsten 284, De to Venner 285, Aaret rundt 289, Kasper Hofs Besøg 292, Den ny Huslærer 293, Rytterne 295, Lammestegen 295, Den stærke Tobak 295, Sjette Mosebog 296, Et Fund 297, Den uheldige Kørsel 300, Paa Flugt 301, Dansk Skovlandskab 305, Dampskibet venter 308, En ungarsk Familie 309, Fra Zoologisk Have 313, Drosketuren 316, Ogsaa en Taler 317, Ulv i Zoologisk Have 319, H. P. Holst 321, Skrædderens Uheld 324, Kong Fr. den 7.s Fyrtaarn paa Sild 325, Badestedet Vesterland 325, I kære Tanker 329, Overfaldet 332, Inde hos Husfolkene 332, Ganske alene 333, Den uheldige Kirkegang 335, Katten 335, Kalotterne 335, Dr. Fridtjofs Nansen 337, Kærestefolkenes Møde 340, Fangerne bindes 340, Højsommer 341, Et Løfte 343, Fanden henter Præsten 343, Marekatten 344, Fra Dyrehaven 445, I Borgestuen 348, Naadigherrens Besøg 348, Bøge i Dyrehaven 349, Georg Carstensen 353, Aften ved Tivolis første Konsertsal 356, Parti af London 357, H. C. Lumbye 359, N. H. Volkersen 361, Indgangen til Tivoli 364, Fra Hallingdal 365, En Forfriskning 367, Kirken, der skulde flyttes 367, Manden, som det var ude med 367, Georg Lumbye 369, Robert Watt 372, T. S. Thrane 372, Zigøjnersken 373, Den gode Græsgang 375, Det fastfrosne Hoved 375, Manden som Husmoder 375, Fyrren 377, Dansk Sommerlandskab 380, Kært Følgeskab 381, Landskab i Siam 385, Landsby i Kochinkina 388, Moderglæde 389, En laplandsk Fører 393, Finnefamilie 396, Elvefart i Finmarken 397, En Bolig i Finmarken 397, Aften ved Møllen 401, Dyrevenner 404, Over vejløs Mark 405, Lejren ved Funder 409, Paa Løvejagt 412, Dyrenes Konge 413, En Løve 415.

Fra Boghylden.

Folkets Almanak 1893 39, Carit Etlar: Hofbal paa Troldborg 48, Knud Skytte: Jydsk Bondeliv 48, Kr. Østergaard: Blokhuset 48, O. Danholm Nielsen: Rødegaardsdrengen 64, Oderwald: Hjertekilden 64, Eegholm: Ebbe og Flod 64, S. K. Sørensen: Fremmede Guder 64, Den ny Almanak 1893 71, Kristelig Almanak 1893 71, Jens Kok: Dengang jeg var Soldat 72, E. Fibiger: Haandbog for de smaa Hjem 72, Husvennens Julebog 80, F. Rønning: Carl Joakim Brandt 87, C. J. Brandt: En Aargang Prædikener 88, Juleneg 88, Bredsdorff: Bibelhistorie 88, P. Holt: Lommebog for Landmænd 88, Carit Etlar: Skrifter 96, Juleroser 96, Børnenes Juleroser 96, Julehilsen 104, Fader vor 104, C. Reiserer: Fra Kaserne og Geled 104, L. Budde: Historier 111, Rider Haggard: Den sorte Lilje 111, E. Kraft: Under Korset 128, Minet: 100 Æggeretter 128, Tivoli: Festalbum 1843—1893 360, Guthmann & Melbye: Tivoli 376, H. Winther: Herregaard og Præstegaard 376, Keller: Stedmoderblomster 376.

Havebrug.

Havekalender af J. Jenssen 8, 16, 48, 56, 80, 88, 119, 128, 152, 184, 224, 256, 287, 296, 320, 328, 360, 368, 392, Spørgsmaal og Svar 16, 216, 328, 352, Plantekultur uden Jord og Vand 160, Bregnerne 160, Kartoffelsygen 160, Sukker-Ahorn 167, Gødning af Frugttræer 216, Haveanlæg i Landsbyer 248, Cineraria og Primula 263, Hornspaan 304, Vedbend i Potter 304, Græskar 304, Rhabarbarplanter 304, Billig Gødning 312, Buxbom 312, Petroleums-Emulsion 344, Duegødning 352, Oversmøring af Frugttræer med Kalkvand 376, Sod som Gødning 376.

I Gaard og Mark. — Husflid.

Om Optagning og Opbevaring af Kartofler, af N. R. Søkilde 32, Hornskeerne 40, 56, Mor Mus 56, En Kartoffelharpe 64, Behandling af sky Heste 137, I Vintertiden af N. R. Søkilde 144, 200, Gødning af Græsmarker 176, Til Pilekultur 344, Trikiner 344, At strigle Køerne 344, Hest til Smedjen 368, Vægten af slagtet Fedekvæg 368, Hestefodring 376, Muggent Halm 376, Roddannelsen hos Kulturplanterne 384, Hestekastanier som Foder 408.

Bi- og Fjerkræavl.

Fjerkræavl, af St. A. Bricka 160, 192, 240, 280, 336, Biernes Overvintren 24, Honnings Værdi 64, Bihonning og Kunsthonning 64, Utøj i Hønsehuset 144, Oliekager som Bifoder 144, Mejser, Spætter og Bier 144, Bekæmpelse af Bilusen 160, En ny Biplante 200, Vand i Stedet for Røg i Biavlen 200, Tungeprøve for Æg 232, Æglægningen 232, Mælk til Fjerkræ 232, Friske Æg 232, Alm. Bjørneklo 264, En mekanisk Sværmanmelder 304, Daarlig Jords Anvendelse som Bimark 352, Biernes Søvn 408.

For Hus og Hjem.

Vore Næringsmidlers Jærnindhold 40, Humle 40, Nedfaldne Æbler 40, Vadsk af farvede Sager 64, Forklædebaand 64, Malede og fernisserede Gulve 64, Om Ernæring med Mælk 72, Stivelse af Hestekastanier 112, Vand i Mælk 112, At holde Smedejærn blankt 120, At tørre Paraplyer 120, Dyner fyldes 120, Fugtighed i nye Boliger 120, Ølflasker 120, Hudirritationer 128, Gigt 128, Frisk Grønt om Vinteren 128, Brister i Silketøj 144, Fodtøj blokkes 144, Lakeret Læder 144, Fedtlæder 144, Vaseline 160, Lampevæger 160, Lampeglas 160, Trækars Utæthed 160, Bekæmpelse af Husmusen 176, Kvæde som Lindringsmiddel 176, Mod Fodsved 200, Træk fra Vinduerne 200, Staniol som Beklædningsmiddel 200, Gulvvadsk 200, Blaabærsaft som Blæk 208, Søde Agurker 208, Leverpostejkager 232, Sygesuppe 232, En god Kage 232, Muserende Sukkervand 248, Svinekød i Øl 248, Olivenolie mod Øjenlidelse 272, Kælderntøj 288, Beslag paa Pibehoveder 288, Vadsk af Silketæpper 288, Brændt eller skoldet 288, Gamle Glacéhandsker 288, Kalk i Øjnene 296, For at beskytte sig mod Myg 296, Gummi-Lukkeapparater 296, Stueplanter 304, Potteplanter 304, Blaabærblade mod Sukkersyge 312, Middel mod Solstik 328, Myrerne 328, Tørret Frugt 352, Løg 352, Rosenvand 360, Kunsten at forlænge Livet 368, Potteplanter til mørkere Stuer 376, Hestekastanier mod Gigt 384, Kvæde-Gelée 384, Glycerinsalve 400, Lim 400, Træbevaringsmidler 400, Rensning af Sofapuder 400, Kalvebryst-Ragout 408, Oksekødpølse 408, Flæsk 408, Rød Æblevin 408.

Alle Vegne fra.

Snegleavl 40, Slanger som Husdyr 40, Norsk Familiearitet 104, Dyrkning af Silkeormen 128, Spiselige Tulipaner og Lillier 136, Krig mod Kattene 136, Hvorfor Egens Blade er lappede 168, Væddeløb i Indien 176, Et Birketræ paa et Kirketag 176, Pengestykker m. m. 352, Storhertug Karl August 400, Vandgivende Planter 408.

Skæmt, Hovedbrud, Juridisk Raadgiver og Brevkasse i forskellige Nr.

Nr. 1. Søndag den 2. Oktober. 1892.

Blichers Hat.

Fortælling af Carit Etlar.

Da vi skrev 1845 boede Peter Ludvig Møller i Store Kongensgade, nedad mod Grønningen. Hele hans Lejlighed bestod af et Værelse fyldt med Bøger af det forskelligste Indhold, fremfor alt med sammensnørede Bunker af Tidsskrifter, Universitetsprogrammer og Grünes „Københavnspost", der ogsaa fik Lov til at flyde omkring paa Bordet og Gulvet, en lille, smal Seng, ikke at forglemme. Foran den ene Væg stod en gammeldags Kakkelovn, hvori Møller kogte sin Kaffe om Morgenen, Te om Aftenen og af og til selv lavede en beskeden Middagsmad, naar han ventede paa Honorar fra „Korsaren" eller „Københavnsposten" og imidlertid var nødt til at pønitere.

I et Hjørne af Stuen var der ophængt et gammelt falmet Tæppe, bag hvilket der skjulte sig en ikke righoldig Garderobe.

Eftermiddagen før Jul havde Møller stort Selskab. Han kunde være en behagelig Vært, naar han vilde, livlig og munter, satirisk og fuld af gode Indfald. Venner og Kammerater holdt meget af at besøge ham. Poul Chiewitz var nylig kommen med to andre Herrer, han stod nu foran Spejlet og fægtede i Luften med en lille, elegant Spadserestok, purrede op i sit smukke Haar og smilede til sit eget Billede. Henne i Krogen sad en høj Person i en falmet og tæt tilknappet Frakke, der havde ondt ved at skjule en ikke ganske hvid Krave. Han strakte Benene frem for sig og viste derved et Par lange, ubørstede Støvler, som formodenlig af Sparsommelighedshensyn var trukne op over Benklæderne. Herrens Navn var Frederik Sneedorf Birch, en dengang for sin Originalitet bekendt Digter, som Nutiden vist forlængst har glemt. Han var kommen til København fra Aarhus for at søge en Forlægger til sin Nyaarsgave — „Nøtherenna" eller til et andet lille interessant Værk, kaldet „Hun", og havde gjort Rejsen sammen med sin Ven og Velynder Steen Steensen Blicher, der for Øjeblikket sad oppe paa Hjørnet af Skrivebordet og var en daglig Gæst hos Møller, medens denne læste Korrektur og besørgede en Udgave af Blichers Værker.

St. St. Blicher.

For Øjeblikket laa P. L. Møller paa Knæ foran Kakkelovnen og vendte Ryggen til sine Gæster, beskæftiget med at koge Chokolade i en gammel Blikkasserolle. Det vilde ikke ret brænde i Ovnen denne Juleaften, Møller havde allerede ofret en stor Mængde Aviser, og maatte bestandig lægge flere til, for at holde Ilden vedlige. Imidlertid blev Frederik Sneedorf skikket ned til Bageren efter seks smaa Julekager til Chokoladen.

Samtalen var gaaet i Staa, Chiewitz spadserede op og nedad Gulvet med Trin som en Dansemester, fægtede med sin Stok og fløjtede en italiensk Operaarie. Blicher sad og gyngede paa Bordkanten, tavs og hensunken i dybe Tanker. Da Sneedorf kom tilbage fra Bageren, krøb han ind i Krogen igen og henvendte et Par Ord til et ungt Menneske, som sad ved hans Side. Hans rynkede og magre Ansigt vidnede om, at han havde lidt meget og prøvet meget. Fra en Ungdom

fuld af berettiget Haab og stolte Drømme, var Sneedorf Birch efterhaanden draget ned i en pinlig Virkelighed. Hans Sind befandt sig aldrig i Ligevægt eller Hvile, enten Tro paa det umulige, eller Forsagelse over de bitre Skuffelser, som fulgte efter, et Bølgebrud der hævede sig, sank igen og lod kun Skum tilbage.

„Jeg ser ikke en Knop eller Blomst paa mit Livstræ, uden at der er gaaet Orm i den," skrev han til en af sine Venner. Maaske var det den fælles Skæbne, Ulykker og Fortabelse, der en Tidlang bragte Blicher til at synes saa godt om ham.

Stilheden blev pludselig afbrudt ved en heftig Banken paa Døren. En elegant klædt Herre viste sig, standsede et Øjeblik og traadte derefter ind, under en almindelig Bifaldshilsen. Det var Redaktøren af „Korsaren", en Svøbe for alle Spidsborgere, en stor Synder mod Censur og Trykkefrihedsloven: Goldschmidt i hans fejreste Periode. Altid tilfreds, livsglad og lattermild, laa der i hans venligste Smil en Sarkasme og Satire, som han forgæves søgte at skjule. Hans gennemtrængende sorte og straalende Øjne røbede Kløgt og Skarpsind. Hjemme blev han forgudet af en Moder og to Søstre, der som smaa Fugleunger stirrede forbavsede fra deres Rede ud paa den fremmede Verden, Broderen efterhaanden førte dem ind i. Goldschmidt, der begyndte sit Blad med en Snes Abonnenter, var efterhaanden bleven en Magt, som bragte hele Olympen til at skælve, medens han selv, sorgløs og frimodig, saa op mod det truende Sværd, der hang over hans Hoved.

Møller laa endnu paa Gulvet og rørte om i Chokoladen med Bladet af en Brødkniv. Da Goldschmidt kom, vendte han et smilende Ansigt op mod ham, nikkede og stak Ild i en ny Bunke Aviser, under Kasserollen.

„Nu er hun brav," ytrede han lidt efter, idet han rejste sig, blodrød af Kakkelovnsilden og den bøjede Stilling, han saa længe havde ligget i. „Det er sandt!" føjede han til, medens han skænkede den dampende Chokolade i Ølglas og Tekopper for sine Gæster. „Jeg glemmer jo at forestille jer den ellkværdige Herre her: Goldschmidt, Heine, Saphir og Lichtenberg, lyslevende i een Person, saa sammenvoksede, at ingen af dem kan sige: det er mit, og det er dit. De tre Tyskere laver Mad til Forretningen, Goldschmidt skriver Spisesedlen og sætter sit Navn under, dermed er Beværtningen færdig."

Tilhørerne lo, Goldschmidt ogsaa, men han var bleven bleg, og hans Øjenbryn trak sig sammen.

„Lad os nu være fri for dette Vaas!" udbrød han, „Deres Satire begynder at blive lidt forslidt, højstærede Hr. Peter Ludvig, gaa hen og lad den forsaale. — Er det en Maade at modtage sine Venner paa, især naar de kommer for at bringe Dem Penge?"

„Penge!" raabte P. L. Møller jublende. „Velsignet være Deres Indgang og Udgang!"

Han for hen mod Goldschmidt, der rakte ham en forseglet Konvolut. „Honorar for hvad De har leveret til „Korsaren" i sidste Maaned." Møller kastede et prøvende Blik paa Brevet, vejede det lidt i Haanden, stak det i Lommen og aabnede begge Arme mod Goldschmidt. „Kom, min eneste og bedste Ven! min Alderdoms Støtte og Glæde. Lad mig omfavne og kysse Dem. Jeg tager mine Ord tilbage. Det er Snak og Vrøvl, alt hvad jeg nylig sagde, De har intet laant eller plagieret fra de tre Tyskere. Ærlighed varer længst, fordi man bruger saa lidt af den. Jeg erklærer herved, i alle disse brave Vidners Overværelse, at baade Heinrich Heine, Saphir og Lichtenberg har laant hele deres Vid og Kløgt fra min Ven, Meier Aron Goldschmidt, er De saa fornøjet? — De tier, De er ikke fornøjet, saa skal De have endnu en Portion af min Chokolade, den lugter rigtignok lidt sveden, derfor skal De ogsaa faa en dobbelt Portion."

Samtalen blev nu almindelig og vekslede imellem de forskelligste Temaer: Teatereventyr, Bysnak og Skandaler, lidt af alt. Blichers og Goldschmidts Underholdning begyndte med en Udveksling af gensidige Lovtaler, som faldt Goldschmidt let, men i høj Grad lod til at genere Blicher. Han holdt ikke af Goldschmidt.

Frederik Sneedorf havde gjort nogle drabelige Skridt ud fra Krogen og stillet sig frem i Lyset, for ogsaa at blive forestillet. Da ingen lagde videre Mærke til ham blev han vred, tøvede endnu lidt og vendte derefter tilbage til sin Krog, hvor han gav sig i Samtale med Arbo Mahler og en anden af Gæsterne, som endnu ikke er bleven nævnt, fordi han ikke har noget at bestille med denne Historie. Der blev de tre siddende, Sneedorf Birch med Ryggen vendt mod hele Selskabet. Han holdt meget af at vende Ryg, til hvad der ikke behagede ham, til sidst vendte han hele Verden Ryg og bosatte sig uden for Aarhus, oppe paa Spørring Vejrmølle.

Da Samtalen gik i Staa lænede Sneedorf Birch sig tilbage mod Væggen, og betragtede sine Støvler med dyb Opmærksomhed. Arbo Mahler tog en knækket Cigar op af sin Lomme, reparerede den med et lille Stykke Avispapir og røg derefter med synligt Velbehag. Den tredje Person sad og lyttede til, stille og ubemærket, det blev siden efter hans Lod her i Verden, at lytte efter og skrive op, hvad andre fortalte.

Blicher sad igen paa sin Bordkant og gyngede Benene frem og tilbage, der var nemlig kun to Stole i Stuen, og Goldschmidt havde uden videre bemægtiget sig den ene, idet han strøg Papirerne, den var dækket med, ned paa Gulvet.

„Fortæl os nu noget derovre fra, navnkundige Digter!" sagde han til Blicher, „om Landet, om Havet eller om Skøjerne, dem har De da opfundet."

„Der er kun lidt at fortælle," svarede Blicher, „vi sover og trænger til at vækkes, vi ligger paa Æg og ruger, men der vil ingen Kyllinger komme frem af Reden."

„Lad os blot være fri for Jeremiader," sagde Møller, „alle disse gode Egenskaber, som De her nævner, behøver man for Resten ikke at rejse til Jylland for, vi har dem rundt om os, de blomstrer uden for vore Vinduer. — De mærker nok, at vor Skjald er i daarligt Humør i Dag. — Han som burde være sjæleglad. Tænk jer! han er kaldet op til Hans Majestæt og skal indfinde sig hos Højsamme paa Amalienborg i Morgen Formiddag Klokken ti. Hvad synes I? Jeg Stakkel er saamænd aldrig naaet højere end til at blive kaldet op paa Raadstuen, naar mine Kreditorer engang imellem slog bagud og blev alt for løbske. — Og saa maa han ikke engang gaa alene til Slottet, gamle Etatsraad Collin, som tager sig af alle fortrykte, følger med ham, præsenterer ham og holder Lovsang over ham, før Præsten selv faar Lov til at prædike."

„Aa Snak! Collin vilde blot, at jeg skulde komme op til ham i Morgen, for at han kunde se, om jeg ogsaa var tilstrækkelig pyntet, inden jeg fremstiller mig for Majestæten, men jeg fremstiller mig ikke, det er afgjort. Jeg vil heller skrive en Alen Vers, end gaa ud til Amalienborg."

„Vær nu ikke saa stridig, Blicher! Døren er lukket op for Dem, benyt Øjeblikket. De vil finde Lejlighed til at tale, om alt hvad De saa længe og trofast har kæmpet for: om Husflid og Højskoler, Skovplantning og Landvæsen, og Kongen vil lægge sig Deres Ord paa Hjerte, der er Aand, der er Følelse og Uegennytte, i det De forebringer ham, — tro De mig, vor Konge har maattet finde sig taalmodig i at høre paa ganske andre Talere."

„Men jeg kan jo ikke vise mig," sagde Blicher fortvivlet, „jeg har ingen Klæder at fremstille mig i."

„Har De ikke Deres forhenværende sorte Præstekjole, som nu rødmer lidt over sin Alderdom? — Hvad behøver De mere?"

„Ja vist! og sikken Hat jeg gaar med. Folk vender sig efter mig paa Gaden."

Med disse Ord strakte Blicher sig hen over Bordet, tog en Kasket, og satte den paa sit Hoved. Kasketten var et Uhyre af sort Voksdug med stor, buet Skygge og brun Katteskinds Kant. Det var ikke uden Grund, at hele Selskabet brast i Latter.

(Fortsættes.)

Der rinder Sol.

Der rinder Sol af sorten Sky,
og Kildevæld af Mulde,
af Natten rinder Morgengry
med Sang i Sky,
og Vaar af Vinterkulde.
Saa trøst dig da, min Sjæl, naar Sorgen knuger!

Ved Tryk forvandles Kullet kan
til Diamantens Stjerne;
ved Tryk kan midt i Ørkensand
med køligt Vand
sig danne en Cisterne.
Saa trøst dig da, min Sjæl, naar Sorgen knuger!

Ved Tryk faar Bolden høje Kast
i Luftens Bølger vide;
ved Hammerslag staar Skibets Mast
i Dækket fast
og bærer Sejl om Side.
Saa trøst dig da, min Sjæl, naar Sorgen knuger!

Ved Tromlens Vægt faar Kernen god
i Jorden kraftigt Fæste;
den trædes ned for Hestens Fod,
saa slaar den Rod,
der skyder paa det bedste.
Saa trøst dig da, min Sjæl, naar Sorgen knuger!

Naar Luften gennem Hornets Gang
ihærdigt sammentrænges,
udstrømmer Tonerne med lang
og liflig Klang,
som aldrig indestænges.
Saa trøst dig da, min Sjæl, naar Sorgen knuger!

Nicolaj Bøgh.

Om Venskab.

Af Matthias Claudius.

Den ene siger, at Venskab findes overalt; den anden, at det er ingensteds at finde, og det er uafgjort, hvem der lyver værst. Naar du hører Povl rose Per, saa skal du se, at Per roser Povl igen; og det kalder de saa at være Venner. Og tit er der dog ikke andet Baand imellem dem, end at den ene klør den anden, for at han skal klø ham igen, og at de saadan holder hinanden for Nar, thi som du ser, er hver alene sin Ven og ikke den andens. Jeg plejer at kalde det „Hyldetræsvenskaber". Naar du ser en ung Hyldegren, saa ser den jo meget stærk og fast ud, men skærer du den af, saa er den indvendig hul og fyldt med saadan noget tørt, svampet noget.

Det gaar jo rigtignok sjelden saa ganske uegennyttigt til her i Verden, og der plejer altid at komme noget menneskeligt med i Spillet; men den første Lov for Venskabet skal dog være: at man er hinandens Venner.

Og det andet er, at du har Hjerte til at dele godt og ondt med ham, hvordan det saa gaar. Den ømme Følelse, som for sig selv vil beholde snart den ene, snart den anden Ærgrelse for at skaane Vennen, er for det meste Kvindagtighed; thi han er netop din Ven, for at han skal tage Del i Byrden og lette dine Skuldre.

For det tredje skal du ikke lade din Ven bede to Gange. Men er der Nød paa Færde, og han kan hjælpe, saa tag kuns Bladet fra Munden, gaa hen og forlang rask væk, som om det maatte være saadan og slet ikke kunde være anderledes.

Er der noget hos din Ven, som ikke duer, saa maa du ikke skjule det for ham og ikke undskylde det for ham. Men lige overfor Tredjemand maa du skjule og undskylde det. Gør ikke for hurtig nogen til din Ven, men er han engang bleven det, saa maa han være det med alle sine Fejl lige overfor Tredjemand. Nogen Partiskhed for Vennen synes der at høre med til Venskabet i denne Verden. Naar du kun vilde ære og elske de virkelig agtværdige og elskværdige Egenskaber hos ham, hvorfor var du saa hans Ven? Det skal jo enhver vildfremmed, upartisk Mand gøre. Nej, du maa tage din Ven med alt, hvad der er hos ham, i din Arm og i din Beskyttelse; granum salis forstaar sig af sig selv, og der maa ikke komme noget uædelt ud af denne Ædelhed.

Der gives et legemligt Venskab. Paa den Maade bliver to Heste, der staar længe sammen, ogsaa Venner, saa den ene ikke kan undvære den anden. Der gives for Resten ogsaa mange Slags Venskaber, og mange Grunde dertil. Men ægte Venskab kan ikke bestaa uden Enighed; og hvor den er, der kommer ogsaa Venskabet med Lyst af sig selv. Saadan er Folk Venner, naar de lider Skibbrud sammen og kastes op paa en øde Kyst. Det var nemlig den samme Følelse af Nød hos dem alle, det samme Haab og det fælles Ønske om Hjælp, der forenede dem; og det varer ofte ved deres hele Liv igennem. Samme Følelse, samme Ønske, samme Haab forener, og jo inderligere og ædlere denne Følelse, dette Ønske og dette Haab er, desto inderligere og ædlere er ogsaa det Venskab, som udspringer deraf.

Men, tænker du, paa den Maade skulde jo alle Mennesker her paa Jorden være de inderligste Venner! Ja vist, men det er ikke min Skyld, at de ikke er det.

Efterskrift. Der gives Venskaber, der er besluttede i Himlen og bliver fuldbyrdede paa Jorden.

Knud Korporal.

Fortælling af C. A. Thyregod.

En Søndag i forrige Aarhundrede stod en talrig Menneskeflok paa Skarrild Kirkegaard og ventede efter Præsten; det var et større Kirkegængerantal, end man kunde formode i det vidtstrakte, men tyndt befolkede Hedesogn. Bønderfolk var det omtrent allesammen. Fattige og forknytte saa de ud, og næppe et Smil saas paa noget Ansigt. De mest tyndklædte krøb sammen i Læ af den lille kullede Kirke, medens de øvrige stod i smaa Hobe omkring paa de tildels lynggroede Grave.

Efter nogen Tids Forløb kom Præsten, han nærmede sig med bøjet Hoved, langsomme Skridt og foldede Hænder; alt som han gik, hævede et dybt Suk hans Skuldre næsten op til Ørene. Da han nærmede sig, søgte mange blandt Skaren at efterligne hans Miner og Væsen; men snart løftede han Hovedet og — idet han standsede sin Gang — lod han sine smaa skarpe Øjne løbe rundt i Forsamlingen, hvorpaa atter Bryst og Skuldre hævede sig til et Suk.

„Er Knud Eriksen her?" spurgte han med sødlig Stemme.

Enhver af de tilstedeværende saa paa sig selv, paa de omkringstaaende og til sidst paa Præsten; det enstemmige Svar lød paa, at den nævnte Synder ikke var iblandt dem.

Et nyt dybt Suk satte den fromme Mands Overkrop i Bevægelse, hvorpaa han kaldte ad en høj Mand i flaskegrøn sølvknappet Kofte, Ridebukser og lange Sløvler. Det var Ladefogden fra Karstoft.

„To Søndage i Rad" — tiltalte Præsten ham — „har Knud Eriksen staaet i Gabestokken, fordi han forsømte Gudstjenesten. Det er forfærdeligt, at et saa ungt Menneske kan være saa forstokket!"

„Ja, det er til at græde over, eders Velærværdighed!"

„At græde over! Ja, mange salte Taarer har jeg grædt over dette fortabte Faar," sukkede Præsten, men vedblev derpaa med Iver: „Hans Trods maa bøjes! Naar Hans Majestæt, vor stormægtigste og fromme Konge har af højkristelig Omsorg udgivet det priselige Bud, at enhver, der ikke er syg og sengeliggende, under Straf af Bøder og legemlig Revselse bør bivaane Gudstjenesten, saa kan der ikke ses igennem Fingre med, at en saadan ung Bondeknægt gør sig opsætsig. Vil I vedblivende være mig behjælpelig med at bøje den stive Gren?"

„Med Fornøjelse!" lød Svaret, og det var et oprigtigt Svar. Ladefogden havde stor Fornøjelse af at bøje enhver stiv Gren, der viste sig i Skikkelse af Selvstændighedsfølelse.

„Vil I saa," fortsatte den gejstlige, „tage Folk til Hjælp og hente Karlen og sætte ham i Gabestokken, sig selv til Straf og andre til Skræk og Advarsel."

„Med Fornøjelse!" gentog Ladefogden; „men jeg siger eder forud, det hjælper ikke. Næste Søndag bliver han igen borte."

„Nej, næste Søndag skal han møde," sagde Præsten med et Smil, „for da skal han staa aabenbar Skrifte, ellers overantvorder jeg ham til Satan til Kødets Fordærvelse. I Dag lyser jeg til fra Prædikestolen derom."

„Godt! Det kan maaske virke paa ham." Ladefogden gik og Præsten forføjede sig ind i Kirken fulgt af Bondeflokken, hvis jærnbeslagne Træsko gjorde en øredøvende Larm paa Kirkens Brostensgulv.

Hvor Skarrildaa og Karstoftaa forener — eller forgrener — sig, ligger nogle Bøndersteder, der kaldes Grene — undertiden Skarrild-Grene til Forskel fra de mange andre Byer og Gaarde, der under lignende Naturforhold har samme Navn. I et af disse Steder sad den omtalte Knud Eriksen en Times Tid tidligere og læste højt af Salmebogen Dagens Kollekt, Epistel og Evangelium; han var en velvoksen og kraftig tyve Aars Knøs, fine Forældres ældste Søn. Der var intet i hans Væsen og Udvortes, der kunde vække Tanker om hans Ryggesløshed, tvertimod — han læste med Alvor og Andagt, og ikke mindre andægtig hørte hans Forældre til. Da han var færdig, rejste Moderen sig og sagde: „Lav dig nu til at følge med til Kirke!"

„Jeg gaar ikke til Kirke," svarede han.

„Gud naade os!" sukkede Moderen og foldede sine Hænder. „Hvad skal det blive til?"

„Det ved jeg ikke," svarede Sønnen; „men du ved selv, hvorledes al denne Allarm er kommen: Ridefogden vilde hin Søndag have sit Seletøj gjort i Stand inden Aften. At det ikke gaar an at være ulydig imod ham, ved du nok. Saa blev jeg hjemme fra Kirken, og derfor maatte jeg næste Søndag staa i Gabestokken til Skam og Spot for alle. Var det ikke Uret, Moder?"

„Det var det efter mit Tykke; men havde du betalt din Bøde, saa havde det dermed været forbi."

„Hvi skulde jeg give Bøde, naar jeg intet havde brudt, Moder?"

„Og havde du endda," vedblev Moderen uden at ænse hans Ord, „havde du endda gaaet i Kirke næste Søndag! Hin Dags Spot og Skam havde snart været glemt, ingen vilde regnet dig det til onde, du er jo godt lidt af alle. Men da blev du hjemme af Trods og blev igen sat i Gabestokken, saadan gaar det vel ogsaa i Dag. Bøj dit Sind, Knud, og gaa med i Kirke!"

„For Gud vil jeg bøje mig, Moder! Men jeg ved ikke af, at han har sagt, jeg skulde gaa saa og saa tit i Kirke. Gaar da Ridefogden i Kirke hver Søndag?"

„Nej, men han har Magten."

„Kan man ikke tvinge ham, saa bør man ikke tvinge mig. Lad mig være, Moder! Der ligger jo Brokmands Huspostil, den vil jeg læse i, mens I er i Kirke. Der er lige saa megen Kristendom i den, som i det, Skarrild-Præst kan snøvle op."

„Gud forbarme sig! Ti! og lad aldrig noget Menneske høre saadanne Ord! Fader! Du siger jo ikke et Ord! Sig til ham, at han skal følge med os!"

„Nej, Moder! Det Ord vil jeg ikke sige. Han er slet Uret, og derfor er han bleven stridig. Han er gammel og klog nok til at vide, hvad han bør gøre. Gud hjælpe ham! Han vil nok blive føjelig, alt for føjelig! ligesom jeg er det. Kom nu heller selv, at vi ikke skal komme til at staa i Gabestokken, fordi vi kommer for sildig."

De gik, og Sønnen blev ene i Stuen. En Stund efter kom den Karstoft Ladefoged med to Karle.

„Naa, saa Slynglen sidder her og dovner," sagde han. „Ja, følg nu med os, Mester Knud."

Uden at svare rejste Karlen sig og fulgte med.

I den lille Færge blev de sat over Aaen og kom til Kirken, inden Gudstjenesten var forbi. Lige ud for Kirkedøren stod en stor Egepæl med en rusten Jærnbøjle og en Hængelaas, Bøjlen lagdes om Karlens Hals og aflaasedes; men Indretningen var saa lav, at han maatte staa i en næsten knælende Stilling.

Jeg vil overlade til Læseren at afgøre, hvorvidt det var et opbyggeligt Syn for Menigheden, da den kom ud af Kirken, at en af dens stikkeligste og dygtigste Karle stod i Gabestokken. Præsten lod til at opbygge sig særdeles ved Synet; thi Sukket løftede Skuldrene saa højt, at Hovedet næsten forsvandt imellem dem. Denne Bevægelse var synlig for alle, hvilket derimod ikke var Tilfældet med det skadefro Grin, der et Øjeblik spillede paa hans Ansigt.

En aldrende Kvinde holdt sig afsides fra Mængden, og først da denne var borte, nærmede hun sig til den beskæmmede. Det var hans Moder. „Knud! Knud!" bad hun grædende. „Lad være at stampe mod Braadden! Der blev lyst til i Kirken, at du paa Søndag skal staa aabenbarlig Skrifte — hvilken Ulykke! — Lyd mit Raad! Gaa ind og bed Præsten om Forladelse, lov ham en Ost, et Slagtefaar, eller hvad du vil, saa lader han dig nok slippe."

Sønnen bed Tænderne sammen og tav. Hun gentog sin Bøn. Til sidst nikkede han, og saa gik hun hen til Stenten, hvor hendes Mand ventede paa hende, og begge gik hjem.

Lidt efter løslodes Knud af Gabestokken og begav sig hjemad. I Færgehuset ved Aaen var der kun en gammel Kone hjemme. „Du kan selv sætte dig over," sagde hun, og han betalte sin Skilling for Overfarten.

Præsten havde imidlertid besluttet, at han denne Aften vilde besøge Ridefogden paa Karstoft. Han ankom til Færgehuset, just som Knud vilde gaa ud af Døren. Konen beklagede, dybt nejende, at hendes Mand ikke var hjemme og kunde sætte „Fa'er" over; „men" — føjede hun til — „Knud Grene staar just og skal over Aaen, han er saa dygtig til at sætte over som nogen; naar „Fa'er" vil gaa med ham i Færgen, er der ingenting i Vejen."

Præsten skottede lidt mistroisk til Karlen. Det var aabenbart ikke den Færgemand, han ønskede sig. Imidlertid — hvad skulde en saa from Mand have at befrygte? Han traadte ud i Færgen.

Denne var en lille firkantet Kasse, sammenslaaet af simple Brædder, og til Overfarten brugtes hverken Aarer eller Stage, men ved Hjælp af et i Mandshøjde tværs over Aaen spændt Tov varpedes Kassen frem. Et andet i selve Færgen fastgjort Tov brugtes til at drage Truget tilbage, naar en Person havde sat sig selv over; thi saa kostede Overfarten kun een Skilling, men to, naar Færgemanden selv maatte med.

Præsten havde ikke været meget glad, da Truget gled ud paa Aaen, og om han end beroligedes noget ved at bemærke den Færdighed, hvormed Karlen haandterede Tovet, saa sank hans Hjerte i ham, da de var komne midt ud paa det stride og brede Vandløb; thi her standsede Knud, spyttede i Hænderne vekselvis, stemte med Fødderne Kassen mod Strømmen og holdt stille.

„Maa jeg spørge Fa'er," begyndte han ydmygt, „om det er sandt, jeg skal staa aabenbarlig Skrifte paa Søndag."

Præsten blegnede. „Hør, Knud!" sagde han, „jeg tror, du er et godt Gemyt i Grunden; men du er noget stivsindet, det er ikke passende for en Bondekarl; det gaar ikke an!"

„Saamænd!" svarede Knud; „det kan godt være; men jeg vilde alene spørge Fa'er, om jeg skal staa Skrifte paa Søndag?"

„Ja, Knud, det kan nok ikke undgaas, men —"

„Saa skal I min Sandten til Bunds, Farlille!" raabte Karlen.

„Holdt! Holdt! For Guds Skyld, lille Knud!" skreg han rystende af Skræk, idet Knøsen gyngede dygtigt med Kassen — „For Guds Skyld, lille Knud! Du er da ikke saa ugudelig, at du vil drukne din Præst og Sjælesørger!"

„Nej, vist ikke! Det er der slet ingen Fare for. Aaen er ikke dybere, end at man kan vade i Land. Desuden svømmer jeg som en Odder og skal nok bjerge eder paa tør Bund igen. Det hele gælder kun en vaad Trøje."

„Men jeg kan ikke taale at blive vaad, Knud!"

„Det kan godt være sandt. Jeg kan heller ikke taale at fryse, og endda har jeg maattet staa og fryse i Gabestokken i tre Søndage i Rad. Men tror I virkelig, jeg skal staa aabenbarlig Skrifte paa Søndag."

„Kære Knud! Jeg ved virkelig intet Raad til at frelse dig, og det er jo heller ingen Ulykke."

„Saa maa I vistnok til Bunds, Farlille! Det er da heller ingen Ulykke." Og han gyngede stærkere med Færgen.

„Holdt! Holdt! Du skal være fri for at staa Skrifte, blot du sætter mig i Land."

„Og vil I lyse til, at det var en Fejltagelse, og at jeg intet ondt har gjort?"

„Javist, ja! Lad os komme over Aaen."

Uden at sige et Ord mere tog Karlen nogle faa vældige Tag i Tovet. Kassen gned sig op mod Aabredden, og Præsten sprang ud. Knud fulgte med et kort Stykke.

„Sig mig," begyndte Præsten nu i en Tone, der skulde holde Middelvejen mellem Fortørnelse og Medlidenhed, „var det virkelig dit Alvor, med at vælte Færgen, eller vilde du kun gøre mig bange?"

„Det kan jo være det samme," svarede Knud; „thi nu er jo Sagen afgjort „til fælles Tilfredshed", som Ridefogden siger, naar han har banket en Bonde og saa giver ham Henstand med sin Landgilde."

„Nej, det maa du ikke sige; jeg er meget utilfreds med, at du ved Trusler tvang mig til at svigte min Pligt."

„Ja saa! Kan man tvinge eder til det ved Trusler?"

„Ja, jeg vil tilstaa, det var en Svaghed, jeg vil fortryde, saa længe jeg lever, at jeg lod mig hint Ord afture."

„Fortryder I det virkeligt?"

„Ja, dybt og bittert."

„Godt! saa vil jeg give eder Løftet tilbage, saafremt I igen vil følge med ud paa Aaen og lader mig vælte Kassen med eder."

„Knægt!" raabte Præsten forbitret. „Den fule Aand taler af din Mund, og det er godt at se, du er fortabt for Tid og Evighed!"

Han fik intet Svar. Snart skiltes deres Veje, idet Karlen drejede til højre mod sit Hjem, og Præsten fortsatte sin Vandring op til Herregaarden.

(Fortsættes.)

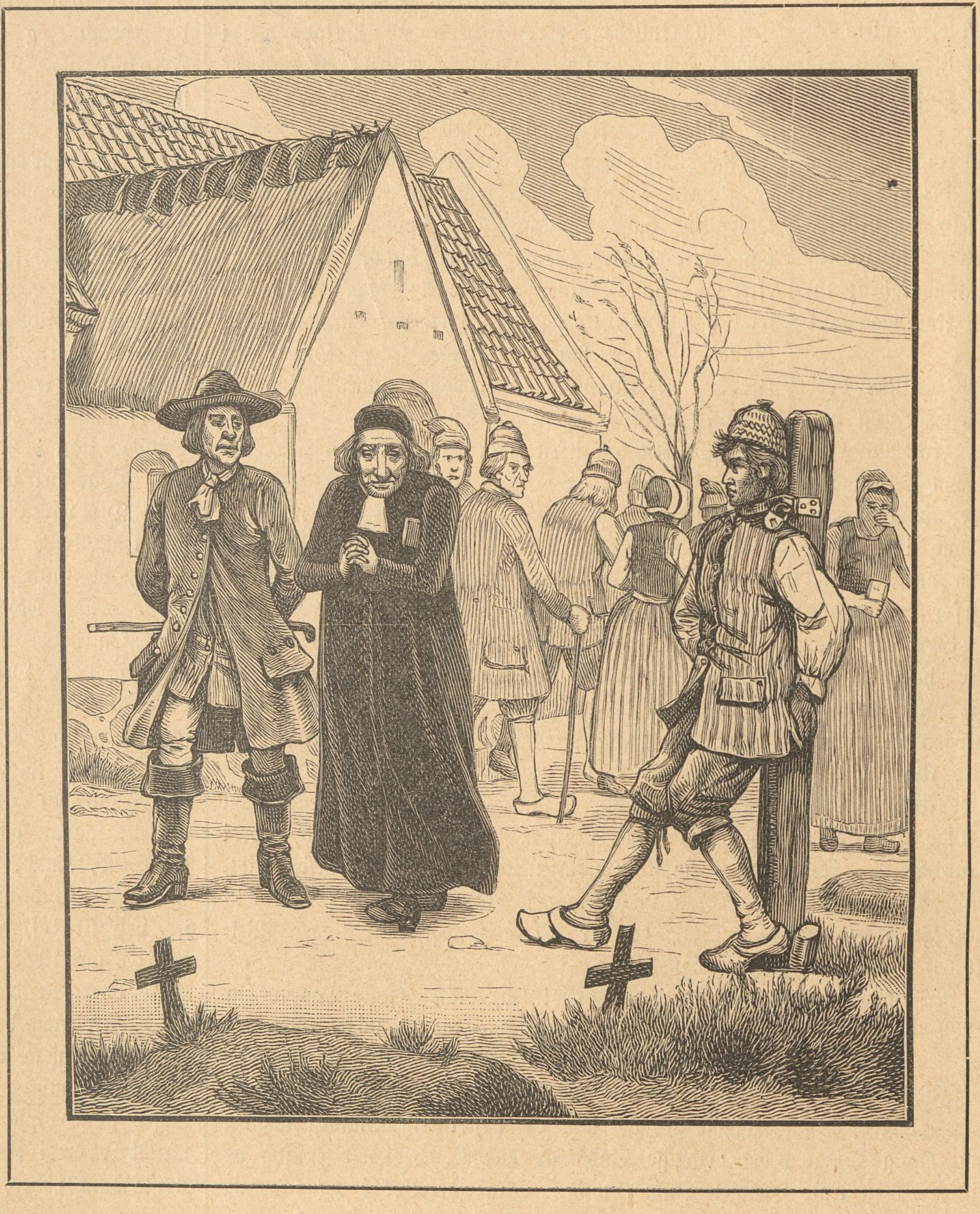

Knud i Gabestokken.

Fiskere.

Fiskernes Hjemfærd. (Efter Maleri af Hans Dahl.)

I Morgensol og Sommerdis glider Fiskerbaadene ind over den spejlblanke Fjord. Rundt om i Horisonten skinner de hvide Sejl, der kun svagt svulmer under Dagens lette Brise. Fiskerne vender hjem med deres Fangst, og den synes at have været god. Skønt man har maattet tage Sejlet ned og gribe til Aarerne, for tidsnok at komme ind, tindrer selve Morgenens Lys og Munterhed over de friske, vejrbidte Ansigter. Det er en Søndagsfart, Fiskere i Solskinsstemning, hvor alt gaar som en Leg. Fiskerlejets unge Piger eller Koner er med, tager deres Pact i Arbejdet og bidrager uden Tvivl deres Part til Spøgen. Selv Børnene har faaet Lov til at være med; men der er saa meget at se, saa meget at forundres over, at der slet ikke bliver Tid til at fortære Kringlen. Mellem gode Venner og Naboer inde paa Lejet foranstaltes Kapsejlads, og med muntre Udraab hilser de over, fra Baad til Baad, naar de stryger hverandre forbi. Pigerne ler og sladrer og gør et Tag i Aarerne, som var de rigtige Søgutter; Mændene tager kyndigt Sigte paa Afstandene, gotter sig lunt til at være de første ved Havnebroen eller smaabrummer ved Tanken om at skulle blive Nummer to eller tre. Just fordi det er en Festdag med Solskins-Humør, med mange Sejlere ude og mange Folk ved Havnen, vil enhver gerne være den første i den muntre Fart. Og afsted piler Baadene i det stille, blanke Vand, mens Brisen lufter mildt, og Solen lyser ned over sunde og fornøjede Ansigter.

Det er Fiskerlivets Sommer-Idyl. Der er Tider paa Aaret, da hverken Fangsten er saa god, eller Farten gaar saa let, Tider, da der ikke er Raad til et Smil end sige til en Spøg. Det er, naar de mørke og kolde Efteraarsnætter indfinder sig, naar Stormen kommer jagende hen over Havet, hugger i Sejlet og faar Baaden til at danse som en Nøddeskal paa de fraadende Bølger. Det er, naar Sne og Islag lægger sig over enhver Genstand, naar Søen, der slaar ind over Baaden, sprøjter op over Sejl og Mandskab og straks fryser til Is, svier i den barkede Hud og gør de hærdede Lemmer stive. Da er Fiskernes Dont en Kamp for det daglige Brød, en tung og møjsommelig Kamp, der vel kæmpes i det stille og kun for daglige Ting, men som paa hver lille Skude kræver en Kløgt og Uforfærdethed, der gør vore Fiskere til et Folkefærd af Helte.

Vi har her til Lands en dygtig og fremskreden Fiskeri-Befolkning, blot ikke saa talrigt, som ønskeligt var. Havets Rigdomme har i Tidernes Løb tabt sig ved vore Kyster og truer paa sine Steder med endnu yderligere Tab. Det lyder nu hartad som Sagn, naar vi læser Beretninger om Fiskeriet i Middelalderen, navnlig om Sildens Mængde, der i Øresundet var saa stor, at man med Skovle kunde øse Fisken ind i Baadene. For Tiden udgør de egentlige Fiskeres Antal her i Landet 6—7000, det vil sige den Befolkning, som udelukkende ernærer sig af Fiskeri; men desuden gives der 4—5000, som delvis bruger Fiskeriet som Næringsvej. Fiskeriets samlede Værdi anslaas til 4½ Million Kr. De største Fiskerlejer er Skagen, Aalbæk, Halsnæs, Gilleleje, Hornbæk, Skovshoved og forskellige Steder langs Limfjorden, Vesterhavskysten og paa Bornholm. Hvert Leje har egentlig — fra gammel Tid af — sin Vis at drive Fiskeri paa, ja, stundom endog sin særlige Fiskeart. Ialt skal der i de danske Farvande findes ca. 130 Fiskearter, en Del hist, andre her; jo længre man fjerner sig fra aabne Have og kommer ind i vore indre Farvande, Belte og Sunde, jo færre bliver Arternes Antal. Men det er kun en ganske ringe Del, der har nogen nævneværdig Betydning for vort Fiskeri. Som de vigtigste Arter kan nævnes: Sild, Aal, Torsk, Rødspætte, Makrel, Laks, Skrubbe, Brisling, Hvidling, Stenbider o. fl. De fleste Arter har deres særlige Aarstid, mange deres særlige Sted, hvorpaa de fanges, for slet ikke at tale om de forskellige Garn. Silden fiskes saaledes kun om Foraaret og Høsten, Hornfisk og Makrel ligeledes kun Foraar og Efteraar, Laks fanges særlig ved Bornholm, Gedde i Farvandene mellem Sjælland, Møen og Falster, hvorimod Torsk fiskes omtrent overalt og til alle Tider af Aaret.

I Erkendelse af den Betydning Fiskeriet har — eller burde have — for vort Land, bevilges der aarlig af Regering og Rigsdag betydelige Summer til dets Støtte og Udvikling, ligesom der ved ny Love er søgt at raade Bod paa Fortidens Misgreb. De sidste Aar betegner en Række Fremskridt paa dette Omraade, som bevirker, at vor dygtige Fiskerstand forhaabenlig kan se en betrygget Fremtid i Møde.

Fr. Ring.

Krybskyttens Hustru.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

Efter hvad de gamle har sagt, laa Herregaarden hinsides Skoven, paa det lille Næs, der skyder sig ud i Søen, og troligt nok er det, for den Dag i Dag støder Plovfolkene paa røde Munkesten og rustne Jærnvaaben.

Det skal have været en fastmuret Borg med Volde og Grave, med Taarne og forgyldne Fløje, der stolt spejlede sig i den dybe Sø. I Skovene drog Landets fornemste Adel paa Jagt; i Riddersalen fejredes muntre Fester. Slotsherren sparede aldrig paa god Levemaade, og han behøvede det heller ikke. Smakken, der lagde til nede ved Ladebroen, bragte Øl og Vin fra fremmede Lande. I Søen var der fuldt op af Gedder og Foreller, og oppe i Aaen gik Ørreden stimetæt, mens der nu knap er Fisk til Fattigmands Bord. Vildt var der nok af i Skoven. Hjort og Raa kom flokkevis ned til Søen for at drikke og nappede Vipperne af Bøndernes Korn, og inde mellem Bankerne, hvor Brombær og Slaaen klædte enhver Skrænt, boede Vildornen og Broken. Dengang var det Hovro at gøre en Tur med Bøsse og Jagtkniv gennem Skoven.

Det var jo Herremandens alt til Hobe, de fede Brad og det varme Pelsværk, der var at hente inde i Skovdybet og op langs Aaen. Alligevel skete det i strenge Frostvintre, at Fattigfolk gik til Skovs og skød sig et Dyr for at mætte en sulten Børneflok og skaffe Sengen derhjemme en solid Skinddyne, eller de en taaget Sommeraften listede sig med Krog og Snøre op til Aaen og kom hjem med et Knippe Fisk. Det skulde de ikke have gjort, thi Slotsherren og hans Folk kom altid over dem, og saa var Fangehul og Dom dem vis, og senere Bremerholm Jærn.

Ja, saaledes var det i hvert Fald gaaet Jens Vingom, der sidste Efteraar havde bosat sig med sin unge Hustru nede ved Mølleslugten, men nu sad bag Slaa og Bolt, ventende paa sin Dom, den Herremanden og Birkedommen skulde affige efter Lovens strenge Bud.

Ingen vidste, naar Dommen vilde falde, endnu mindre, hvordan den vilde lyde. Men ude blandt Bønderne, der i det straalende Foraarsvejr harvede og tilsaaede Hovmarkerne, sneg onde Rygter sig fra Ager til Ager, ja, der var endog dem, der forblommet hentydede til Galgen paa Hvilum Høj, skiftevis med at de skottede hen efter en enlig Kvinde, der bøjende ud fra Skovbrynet tog Vejen op til Herregaarden. Ung og rank som hun var, saa hun vakker ud i sin rene, tarvelige Bondekonedragt. Foraarslyset kærtegnede hendes sparsomme Pynt, og gav Rødme til hendes blege Kinder; thi det kunde ikke nægtes, at de var blege, ligblege, og der dvælede en dyb Sorg i de store blaa Øjne.

Uden for Vindebroen stod gamle Mogens Foged. Han skyggede med Haanden over de graa Bryn og smidskede den unge Kone i Møde:

„Det er kønt Vejr, du er kommen ud at spadsere i, lille Karen, ja, jeg kan tænke, Tiden falder dig lang derhjemme, siden vi tog Jens fra dig, den Ærkeskelm, saadan luske en hel Vinter om og nappe vore gode Dyr.“

„Jens er ikke saa slem, som I tror,“ stammede den ulykkelige Krybskyttes Hustru.

„Ikke saa slem, ja, da kan du tro, det er ikke for hans Skyld, du i Dag nyder den store Gunst og Bevaagenhed at stedes for Naadigherren.“

„Jeg tør altsaa vente at faa ham i Tale i Dag?“

„Aa, ja vist! Den lille Karen har jo intet forskærtset, sagde Naadigherren forgangen. Tal du kun frit og sæt et fornøjet Ansigt op. Du kan ogsaa godt smile, for det klæder dig. Og Naadigherren holder af kønne Fruentimmer. Allerførst gaar du nu op og spørger efter Oldfruen, hun vil pynte lidt paa dig, maaske forære dig et og andet Stads, for i din simple Bondekjole kan du jo ikke stedes for saa stor en Herre, det kan du jo nok indse. Naadigherren kan ogsaa nok lide, at Fruentimmer ser godt ud i Tøjet. Gaa saa!“

Karen gik og meldte sig hos Oldfruen, der førte hende ind paa sit eget Værelse og virkelig gav hende andre Klæder paa. Baade Hue, Kjoleliv og Skørt maatte Karen skifte, og hun blev dertil pyntet med ædle Smykker.

„Det er mænd den salig Frues Stads,“ udbrød den travlt syslende Oldfrue, „Herregud, stakkels Skind, hun maatte saa tidlig bort og fik kun ringe Fornøjelse af hele Herligheden . . . Naa, men dig, Karenlil vil det klæde, skønt du har vel aldrig baaret Guld og Silke før.“

Hertil mente Karen nu rigtignok, at hendes egne Klæder passede sig bedre for hende, og hun skjalv en lille Smule paa Haanden, hver Gang hun berørte et af de gyldne Smykker.

Saa blev hun stedt for Herremanden, Hr. Holger Urne, der just havde siddet og tømt en Kande Vin med en af sine gode Jagtfæller. Han kom hende rask i Møde, studsede lidt ved hendes blege, sorgfulde Skønhed og ydmyge Hilsen, og rakte hende saa smilende Haanden i Møde. Han var selv endnu ung og smuk, kæk og ildfuld, smidig i Dansen og rappere end alle andre, naar Jagthornet klang i Skov og Hede.

„Jeg kender dig godt, lille Karen,“ sagde han. „Hvor du bærer denne Dragt nydeligt, den gør dig slet ikke ukendelig, den viser blot, hvor smuk og god du ret ser ud . . . . Sid kun ned i Stolen der.“

„Jeg bliver helst staaende, om Naadigherren tillader,“ svarede Karen sagte.

„Og hvad ligger dig saa paa Hjerte?“ spurgte Hr. Urne.

„Jeg kommer for at bede eder vise Naade mod min Mand, ham I har sat i Fangehullet, og denne Gang lade ham slippe for Straf.“

„Du tænker altsaa paa din Mand endnu?“

„Jeg tænker ikke paa andet.“

„Det fortjener han ikke, Karenlil. Din Mand er en grov Misdæder, der har forøvet Krybskytteri og fremturet i Trods mod sit Herskab. Ham maa Lovens strenge Straf ramme, og du bør ikke forene din milde Bøn med hans opsætsige Færd.“

„Jeg fortjener at lide Straf før han,“ svarede Karen dæmpet. „Det var for min Skyld, han forgreb sig paa Naadigherrens Dyr. Om I blot vil laane mig Øre! I Fjor Efteraar, som Løvet faldt, flyttede vi ind i det lille Skovhus omme ved Mølleslugten. Vi var fattige, men havde saa lidt Tanke derfor, som Fuglene der byggede over vore Hoveder. Jens havde selv tømret Huset, han skaffede ogsaa Føden hjem, og jeg vævede og spandt. Det var gode Tider. Men til Allehelgen blev jeg syg, og nu forsømte Jens sit Arbejde for at sidde hjemme og pleje mig. Der blev snart tomme Hylder; han gav mig det bedste og nøjedes selv med Vand og tørre Brødskorper. Jeg ynkede ham, men han lo som et Barn, hver Gang det tegnede til Bedring med Sygdommen. Henimod Jul kom jeg oven Senge, men Kræfterne vilde ikke komme igen, jeg trængte til kraftigere Føde, og vi havde i flere Uger ikke haft Kød eller Sul i Huset. Saa var det lige til Juleaften, og jeg kom til at sige noget om, at det blev os en fattig Jul. „Ja,“ sagde Jens, „det er heller ikke de Kaar, jeg har lovet dig.“ Dermed gik han til Skovs, og da han kom tilbage, bar han en Raabuk over Nakken. Det var for min Skyld, det skete, baade den Gang og senere, naar han skød et Dyr eller gik op til Aaen og tog en Fisk. Han saa jo, jeg bedredes fra Dag til Dag, Sundhed og Glæde spirede frem igen, ligesom Løv og Blomster ved Foraarstide. Saa, just som alt var overstaaet, tog I ham fra mig.“

„Ja, og den Sag lader sig ikke ændre,“ svarede Herremanden, „men hvorfor, lille Karen, vil du gaa og sysle med disse bedrøvelige Tanker? Det kommer af, at du bor saa ensomt dernede i Skovhytten og kun har Ravne og Ugler til Selskab. Der maa være trist dernede, naar Vinterstormen tuder i Skoven. Hør, jeg vil sige dig noget, flyt her op paa Slottet, her er Selskab og Munterhed, du skal gaa klædt i Silke og Fløjl som i Dag, du skal faa din egen Ridehest, og du vil lære at glemme alle Sorger. Hvad siger du saa?“

„Ja, jeg vil komme herop, naar I vil sætte mig i Fangehullet og dømme mig og lade Jens gaa fri. Jeg er jo Skyld i det altsammen.“

„Karenlil, saaledes var det ikke ment. Det vilde være Synd og Skam at sætte dig ned i det mørke Fangehul eller lægge dig i Lænker. Dine smaa Hænder vilde vansires, og dine smukke Øjne vilde tabe deres Glans. Lad Jens Vingom blive, hvor han er, han har godt af at faa sin stridige Nakke bøjet. Naar du gaar hjem, skal du ikke tænke paa ham, men paa hvad jeg har sagt dig om at komme herop paa Gaarden. Du behøver ikke at frygte, at du skal møde Jens, han bliver om faa Dage dømt til Bremerholm Jærn paa Livstid.“

Saa rejste Hr. Urne sig og vendte tilbage til sit Drikkelag.

Det var Sommer, lidt forbi Sankt Hans. Kornet stod grønt paa Markerne, Lærke og Drossel fyldte Luften med deres Sang; Lind og Elm var i Blomst, og Rugen dræede. Bøjende ud fra Skovbrynet skred Karen hen imod Vejen, der førte fra Herregaarden op til Landets Adelvej. Hun standsede og spejdede ind gennem Skoven i Retning af Slottet, men da hun havde staaet som i Tanker en Stund, vendte hun sindig om og fulgte Vejen op gennem den grønne Mark. Nær ved Adelvejen tog hun Plads paa en lav Stenbænk, under en Gruppe af knudrede og skyggefulde Træer, frem-

tog noget Haandarbejde, syede eller strikkede og saa nu og da med et langelig længselsfuldt Blik ned ad Vejen.

Saaledes havde hun gjort hver Dag siden engang i Foraaret, hver Dag den samme Vandring, den samme Hvileplads, det samme Arbejde, og det samme længselsfulde Vemodsblik ned over Vejen. Først naar Duggen faldt, og Taage og Tusmørke drog deres Slør over Skovene, rejste hun sig og gik den samme Vej tilbage. Hovbønderne saa hende komme og gaa, de spurgte ikke, hvad hun ventede efter, men blot rystede paa Hovedet: Karen fra Skovhuset var bleven saa tavs og underlig, siden hun hin Dag i Foraaret var oppe paa Herregaarden.

Det var henimod Aften, Solen gik i Bjerge, og de lange Skygger, som Vejens Trægruppe kastede ind over Marken, gled over i Aftenens blaalige Skumring. Hr. Holger Urne, der havde været en Runde omkring paa sit Gods, kom ridende, og da han blev den ensomme Kvindeskikkelse var under Træerne, holdt han stille.

Et Møde. Tegning af O. Bache.

„Men det er jo Karenlil fra Skovhuset, hvad sidder du egenlig her og venter efter?"

„Jeg venter paa Jens."

„Tænker du paa ham endnu?"

„Jeg tænker slet ikke paa andet. Naar I en Dag drager bort med ham, vil vi se hinanden endnu engang. Jeg faar ikke Lov til det oppe paa Slottet."

„Blot det?"

„Jo, jeg vil sige ham, at det altsammen er min Skyld, og at jeg altid vil huske det."

„For at tale om noget andet: har du saa endnu ikke tænkt over mit Tilbud? For Tiden er der dejligt hjemme i vor Rosenlund, og naar du fik den blaa Skimmel, kunde vi ride ud sammen; du holder meget af Ensomhed, der er Lønstier nok i Skoven."

„Jeg vil hellere sidde her. Det er nu al min Trøst, at I maa drage her forbi med Jens, og at jeg har noget at vente efter."

„Du tænker paa, at vi skikker ham til Bremerholm, det er slet ikke sikkert. En af Dagene lader vi hans Øjne stinge ud, det har vi ogsaa Ret til efter Loven, eftersom vi tog ham paa fersk Gerning. Saa kan han blive i Fangehullet, til du er Enke, sligt plejer sjelden at vare længe. Du har Betænkningstid endnu, Karenlil, Farvel!"

Sommeren led, og Høsten indfandt sig. Men de travle Skarer, der spredte sig over Høstagrene, saa ikke noget til Karen. Siden hin Aften ved Sankt Hans var hendes daglige Vandringer forbi. Folk frittede hverandre ud, men ingen vidste Besked, saa rystede de endnu stærkere paa Hovedet.

Men da Efteraaret kom, med milde, lysvarme Dage, med Byger og Blæst, da Bærrene hang brune og røde, og Løvet prangede i alle Farver, da adelige Herrer og Damer tumlede sig paa Jagt i Skovene, mens det flygtende Vildt satte ud ad Mark og Hede, da søgte Karen atter tilbage til den lave Stenbænk under de gamle knudrede Træer. Og tavs og indesluttet gik hun atter, Dag efter Dag, den samme Vej, syslede med sit Strikketøj, ænsede ikke de vejfarende, lod Folk spørge, uden at give dem Svar. Og bestandig sad hun med det samme ventende, længselsfulde Blik, kun at det nu ikke fulgte Slotsvejen, men den brede Adelvej, der svingede ind i Landet. Naar de fornemme Herrer og Damer jog hende forbi, rejste hun sig og nejede, da den kolde Efteraarsblæst for pibende hen over Markens Stubbe, svøbte hun sig ind i en gammel Rytterkappe; men lige uforstyrret blev hun paa sin Post. Skovens Dyr tyede til deres Vinterleje, Løvet faldt, og en Morgen hang der Rim i Træerne, og Stenbænken var dækket af Sne, men lige ufortrøden gik Karen sin vante Gang.

Saa var det lige under Jul, Dagen før. Solen kastede sit sidste rødlige Skær hen over de snehvide Marker og Skove, og Nyet tændtes paa den frostblege Himmel. Den velbyrdige Hr. Urne kom atter ridende forbi Stenbænken og de gamle Træer; i Aften havde han en fremmed med.

„Venter du endnu bestandig paa Jens, lille Karen?" spurgte Hr. Urne.

„Nej, ham venter jeg ikke længer."

„Tænker du heller ikke paa mere ham."

„Jo, jeg tænker bestandig paa ham," svarede Karen, „derfor sidder jeg her. Jeg har hørt, at Prinsen skulde komme her til Egnen for at holde Jagt og Lystighed. Naar han nu kommer ridende ad Adelvejen med sit Følge, vil jeg gaa hen og knæle ned for ham og bede om Naade for Jens. Det er jo saa en gammel Tro, at naar En møder en Konge eller hans første Mand paa Alfarvej og anraaber om Naade for en Synder, da bliver ingen afvist. Tror den naadige Herre ikke ogsaa det? Ellers vil jeg fortælle Prinsen, at alt er min Skyld."

„Og Prinsen skulde tilgive en Misdæder som Jens, en lumpen Vildttyv," udbrød Herremanden, „du er stærk i Troen, Karenlil."

„Jeg vil bede ham derom; det er derfor jeg venter her."

„Og du sidder her i Frost og Sne; det kan blive en kold Jul, du faar."

„Ja, den bliver mange Gange værre end Julen i Fjor. Da savnede vi rigtignok Helbred og Brød i Huset, men i Aar savner jeg Jørgen. Det var ikke de Kaar, vi havde tænkt os; derfor kan jeg lige saa godt sidde her."

„Hvor lang Tid har du ventet her paa Prinsen?" spurgte den fremmede.

„Siden Mikkelsmesse," svarede Karen. „Folk fortalte dengang, at han kom inden Jul."

„Og i Morgen er det Juleaften," vedblev den fremmede, „saa er Fristen ikke lang, tag den vel i Agt."

Saa red de to Herrer ned mod Slottet, hvis oplyste Vinduer skinnede festligt mellem Skovens rimpudrede Grene.

Da Egnens Kirkeklokker næste Aften ringede Julen ind, holdt Karen trofast ud paa sin Vagt. Hun sad der med samme Længsel, samme Haab, men, da Solen gik ned, ogsaa med samme Skuffelse, som havde fulgt hende Dag ud og Dag ind. Og da nu Bedeslagene lød, bøjede hun Hovedet ned mod sine Knæ og bad, men det var ikke hendes sædvanlige Bøn, lys og fortrøstningsfuld som Svalens Aftenkvidder, det var en Bøn, mørk og tung af Mistvivl og Graad. Hun følte sig svigtet og glemt. Rundt om i Gaarde og Hytter tændtes nu Lys, der blinkede venligt ud gennem Skumringens Taage. Der inde var Varme, Fest og Glæde, der samledes enhver med sine kære, og der boede ingen Sorg mere for i Aften. Hjemme hos hende var der kun en enlig, tom Stue og en kold Arne.

Karen hævede sit taarevædede Ansigt og vilde trække sig dybere ind under Træerne, thi nede paa Slotsvejen kom en Mand gaaende, høj og duvende, med tunge og trætte Skridt. Det var sagtens en Bonde, der sent var bleven færdig med sit Hovarbejde, eller en gammel Soldat, der vendte hjem fra fremmede Lande. Skønt hun havde gemt sig bag en knudret Træstamme, kom han dog lige hen imod hende, strakte Haanden ud og sagde:

„Er det dig, Karenlil, glædelig Fest!"

I næste Øjeblik laa Karen leende og grædende i den høje Mands Favn: „Gud velsigne os, Jens, hvordan kommer du her? Og du kan kende mig, de har ikke gjort dig til Krøbling, du har dine Øjnes Lys!"

„Ja, som du ser, jeg fandt dig. Du sidder nok ellers og venter paa Prinsen, jeg skal hilse

og sige, han kan ikke komme i Aften, derfor sender han mig."

„Kors, saa var det ham, der red her forbi i Aftes tillige med Naadigherren."

„Det var det. Og det var ham, der gav mig Friheden. Men Naadigherren vilde ejheller staa tilbage, han fæstede mig som Skytte fra Nyaar. De føjede til, at det var for din Skyld."

„Gudskelov, en saadan Jul troede jeg aldrig, Vorherre havde gives os," sagde Karen stille, „hvad vil vi forlange mere."

Saa vandrede de ved hinandens Side hen ad Vejen, og begge tænkte de paa en Stue, hvor der i Aften skulde blive baade Lys og Varme og Julefest.

Et Møde.

(Med Billede.)

Det første Møde mellem dem — Aben Jack og Æslet Morten — var nok ikke af den venskabeligste Art. Forhaabenlig har der i deres senere daglige Samliv ytret sig større indbyrdes Velvilje, eftersom de egenlig begge var et Par godmodige Fyre, i Besiddelse af et elskværdigt Skælmeri. Men jeg ved det ikke, jeg har kun hørt fortælle om deres første Møde, og det er denne Beretning, jeg her lader følge med deres Billede.

Jack var kommen til Verden i Amerikas Urskove, men havde nu sit Hjem i en engelsk Landsby, hvor han tronede som Eneherre i en tom Stald. Han var en smuk lille Fyr, med Øjne saa klare som Diamanter, Tænder saa hvide som Perler, og han viste dem til enhver, der besøgte ham. Den lange smidige Hale gjorde Tjeneste som tredje Haand. Ved Hjælp af den kunde han hænge sig fast i Høhækken over Krybben og svinge sig frem og tilbage som et Perpendikkel. Kastede man et Æble eller en Nød til ham, og han ikke var i Stand til at naa Lækkerbiskenen med Hænderne, saa drog han omsigtsfuld Nytte af Halen. Hans hyggelige Leje var ude i en Baas, og derfra havde han gennem et Hul fri Adgang til Høloftet. Kort sagt, han havde det som Blommen i et Æg. Men en kold Efteraarsaften kom Æslet anstigende; den begyndte at finde det mindre behageligt ude paa Marken. Den fik Plads i sin gamle Stald og dertil en god Favnfuld Hø. Men dette betragtede Mester Jack aabenbart som et Indgreb i sine Rettigheder. Da Karlen en Time senere kom ind i Stalden, fandt han Morten stridende af al Magt for at rykke sig saa langt bort fra Krybben som muligt, og da han gennede den op i Baasen, for et Par smaa Hænder pludselig op af Høet og greb fat i Mortens lange Øren, og Jack stak sit forbitrede lille Ansigt frem, skærende Tænder af Raseri. Oppe fra Loftet havde han set Karlen sprede Høet i Krybben for Æslet og tænkt, at det var en udmærket Seng for ham. Ikke saa underligt, han derfor følte det som en personlig Krænkelse, da Morten begyndte at æde hans Sengklæder.

Ja, dette var det første Møde. Lad os som sagt haabe, at de to elskværdige Fyre senere lærte som Venner at dele Staldens Behageligheder.

John.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Oktober.

I.

Efter at jeg i Foraaret havde leveret en af Afbildning ledsaget Beskrivelse af den meget omtalte japanesiske „Klatreagurk", fik jeg ikke saa faa Anmodninger om at sende Frø af denne Sort. Da Frøet imidlertid kostede 50 à 1 Krone pr. lille Portion, og da jeg ikke altfor meget stoler paa tysk Reklame, raadede jeg Folk til at lade Gartnerne betale Lærepengene ved at gøre Forsøgene. Jeg skal nu meddele de Erfaringer, jeg har gjort i Aar, men vil straks pointere, at Resultatet i Aar ingenlunde kan gælde som Rettesnor for, hvad Agurksorten er værd, thi selv om det hed sig, at den skulde kunne trodse selv det mest ublide Vejrlig, tør man dog ikke absolut dødsdømme den, fordi den i Aar ikke alle Vegne har været i Stand dertil. Man bør prøve Sorten et Aar eller to endnu.

Fra det Firma, hvorfra jeg havde Beskrivelse og Afbildning fik jeg 2 Portioner Frø; heraf fik jeg 7 Planter, som jeg dyrkede i Potte, indtil Vejret i Maj tillod Udplantning. De 3 Planter satte jeg ud paa en noget fri Plads i svær Jord, de andre plantede jeg i et afbrugt Drivbedvindue, der var anlagt paa gamle Blade — her var altsaa ikke Spor af Undervarme eller særlig gødende Substantser. Da Planterne kom i Vækst, toges Vinduerne af.

I det kolde fugtige Vejr, vi fik hen paa Forsommeren, raadnede de 2 frit udplantede Eksemplarer ved Roden, det 3dje stod og holdt Livet, men heller ikke synderligt mere, hele Sommeren; Blomster og Frugt blev der ikke noget af. (Jeg har set Sorten et Sted espalieret til nogle Traade paa en lun Plads; der klarede den sig ganske godt, men — det gjorde de andre Agurksorter, dyrkede under lignende Forhold, ogsaa.)

De 4 Planter i Drivbedvinduet voksede meget stærkt til og gav tidlig Frugt. Der er nu 27 overmodne røde Frugter paa 7—10 Tommers Længde og af god, trind Form.

Hvis Frugterne var blevne afskaarne paa det Stadium, da de egnede sig til Brug, altsaa til almindelig Handelsvare, saa vilde Planterne selvfølgelig have givet en Del flere Frugter, idet mange af de i rigeligt Maal ansatte Frugter vilde have vokset til, medens de nu ikke har kunnet faa Næring, fordi Planterne har maattet afgive al Kraften til Modning af og Frøudvikling hos de første 27 Frugter.

Hvis jeg høster Frø af nævneværdig Betydning, staar dette til Tjeneste til ganske rimelig Pris. Man maa imidlertid helst dyrke Sorten ved Siden af en anden foreløbig som Kuriøsitet; man lider da i alle Tilfælde ingen Skuffelse.

* * *

Med Hensyn til Havearbejderne, da nærmer sig jo nu Tiden, da man sørger for at optage Rodfrugterne. Silleri og Porre bliver staaende, til Frosten melder sig. Af Kaalslagsen bliver jo kun Grønkaal og Rosenkaal staaende ude hele Vinteren. Hvor man ikke har pillet Larver af, vil man iøvrigt ikke have megen Grønkaal at begynde med — dette gælder i alt Fald for mange Egne.

Overvintringsmaaderne er tidligere udførligt omtalt her i Bladet, og idet jeg henviser hertil, skal jeg kun erindre om, 1) at Kartofler er mere velsmagende, naar de opbevares i Jord (i Kule), end naar de haves i Kælder, 2) at Rodurterne bør ligge et Par Dage med Toppen paa, inden de afpudses; de bliver da mere holdbare.

Aspargestoppen afskæres nogle Tommer fra Jorden, naar den er bleven gul, hvorefter Jorden paa Bedene løsnes og renses, hvis den trænger dertil.

Iøvrigt graver man Jordstykkerne, efterhaanden som de bliver ledige; det er mere nødvendigt at efteraarsgrave end at foraarsgrave.

Hovedbrud.

Stavelsegaade.

Det første man spiser,
men drikker det andet,
det tredje man nytter
i By og paa Landet.
Det hele en Stand
for Mænd og Kvinder,
der er intet Sted,
hvor man ikke det finder.

H. Kr. P.

Rebus.

Juridisk Raadgiver.

Jeg er 24 Aar og har tjent Kongen. Har jeg Lov til at gifte mig uden min Faders Tilladelse?

En Bondekarl fra Jylland.

Saa længe en Karl eller Pige ikke har fyldt 25 Aar, maa ingen Præst vie dem uden deres Faders Tilladelse, med mindre de har Amtmandens Erklæring for, at Faderens Nægtelse savner rimelig Grund og derfor ikke kan hindre Ægteskabet. Det er altsaa Amtmanden, som de unge Mennesker maa henvende sig til, naar de ikke kan faa deres Forældres Ja. Heraf ses, at det er meget uretfærdigt at anse Amtmændene for nogle af vore barskeste Embedsmænd; det er tværtimod dem, som efter Loven er den forfulgte Kærligheds sidste Tilflugt og yderste Værn.

* * *

Til J. H. i F. Naar De ønsker at forberede Dem til dansk-juridisk Eksamen, vil De kunne faa alle de fornødne Oplysninger bl. a. ved Henvendelse til Overretssagfører Gustav Christensen, Skindergade 44, København K.

* * *

Gælder det samme i Sverige og Norge som i Danmark, at Kongen ikke har Trosfrihed, men skal bekende sig til den evangelisk-lutherske Religion?

K. B.

Ja.

* * *

Jeg har tilfældig erfaret, at man her fra Danmark kan rejse til Sverige og blive svensk Medborger for en Sum af 22 Kroner.

Jeg er en Karl paa 21 Aar.

Der spørges:

1. Hvor skal man henvende sig for at blive svensk Undersaat?

2. Kan man blive udtagen til svensk Soldat, naar man ikke har været fremstillet paa Sessionen her, og hvorlænge er Tjenestetiden?

3. Hvis man bliver kasseret paa Sessionen i Sverige, er det samme saa ogsaa gældende her, hvis man atter vender tilbage til Danmark?

4. Naar man efter endt Tjenestetid opholder sig her i Landet, er man saa i paakommende Krig pligtig til at møde ved den svenske Hær, og i hvor lang Aarrække er man pligtig til at møde?

5. Hvilke Papirer skal medbringes?

P. H. i B.

Til 1. Til at blive svensk Medborger udfordres en Alder af 21 Aar, et godt Rygte, 3 Aars Ophold i Riget og Udsigt til at kunne forsørge sig. Ansøgningen indgives til Kongen. Naar den bevilges, skal vedkommende aflægge Huldskabs- og Troskabsed til Kongen og lade sig løse fra sit tidligere undersaatlige Forhold til anden Magt.

Til 2. Hærens Tilvejebringelse sker i Sverige paa en ganske anden Maade end her, som det paa dette Sted vilde blive for vidtløftigt at fremstille.

Til 3. Nej, Danmark følger sine egne Regler.

Til 4. Ogsaa Reglerne for den militære Tjeneste er i Sverige meget forskellige fra de hos os gældende Regler, jfr. Besvarelsen under Nr. 2.

Til 5. Først og fremmest Skudsmaalsbogen.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indbinding.

De sidste Aargange af „Husvennen" indbindes i nette og stærke Papbind, rød Ryg med presset Forgyldning à 1 Kr. 35 Øre pr. Stk. i C. F. Haastrups Bogbinderi, **Studiestræde 13, 1ste Sidesal tilhøjre.** København.

Indhold: Blichers Hat, Fortælling af Carit Etlar, med Portræt, (Fortsættes.) Der rinder Sol, Digt af Nicola Bøgh. Venskab, af Matthias Claudius. Knud Korporal, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Fortsættes.) Fiskere, af Fr. Ring, med Billede. Krybskyttens Hustru, Fortælling af Bertel Elmgaard, med Billede. Et Møde, af John, med Billede. Havebrug, I. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 2. Søndag den 9. Oktober. 1892.

Santalmissionen.

Det er i Aar 25 Aar siden, at de to Mænd, Børresen og Skrefsrud, begyndte deres store og velsignelsesrige Missionsværk blandt Santalerne. Ved Gudstjeneste og Møder baade herhjemme og i det fjerne Indien har man fornyet Minderne fra de svundne Aar. Sjelden har et Missionsarbejde haft større Fremgang. Og dog blev det begyndt under trange Kaar, uden Støtte eller Opmuntring fra noget Selskabs Side, Hindringer af mange Arter taarnede sig op paa de to Missionærers Veje derovre i det vildfremmede Land; men som de var besjælede af en inderlig Tro paa Kristendommens Sandhed, nærede de en urokkelig Overbevisning om deres Kald. De var for at bruge et af deres egne Udtryk af Herren „blevne kastede ud blandt Santalfolket."

Tidlig havde de to Mænd sluttet sig sammen, og ved deres fælles Virken er deres Navne uløselig knyttede til hinanden i Missionens Historie. H. P. Børresen er født af fattige Forældre i København den 29de November 1825. Han kom i Smedelære, viste stor Flid og blev tidlig en dygtig Skibs- og Maskinsmed. Ved Læsning og Rejser udvidede han sine Kundskaber og bosatte sig endelig som Civilingeniør i Berlin, hvor han fandt sin Hustru. Det var her, han første Gang mødtes med Lars Skrefsrud. Denne var en fattig norsk Husmandssøn, født den 4de Februar 1840. Trods Aldersforskellen sluttede de to Mænd snart et inderligt Venskab. Skrefsrud, der havde arbejdet paa et mekanisk Værksted, var tidlig blevet kristelig vakt, hans Hu stod til at blive Missionær, men i lang Tid saa det ikke ud til, at han skulde naa sit Maal. Under Hjemmets Fattigdom havde han ikke kunnet tilfredsstille sin store Kundskabstrang, og en letsindig Ungdomsstreg havde stillet ham i et ugunstigt Lys hos Missionsfolkene. I Berlin gik det bedre. Det lykkedes ham her at komme paa en Missionsskole og lægge sig efter sproglige og historiske Studier, men især blev Opholdet i Børresens Hjem af stor Betydning for ham. Under det daglige Samvær modnedes efterhaanden Planen om at vandre ud sammen som Missionærer. Resolut brød Børresen og hans Hustru op i Aaret 1861 og fulgte efter Skrefsrud til Indien. De studerede et Par Aars Tid i Kalkutta, og Meningen var, at de skulde virke i et tysk Missionsselskabs Tjeneste. Der indtraadte imidlertid et spændt Forhold mellem Tyskerne og de to Skandinaver. Disse afbrød Forbindelsen og gik 1867 paa egen Haand til Santalistan, et skovrigt Bjergland nær ved Gangesfloden. Folket var fattigt og stod meget lavt i moralsk Henseende. De to Venner havde yderst faa Midler at virke med, var endog Genstand for nedsættende Angreb; men i Tillid til deres Sag og Guds Hjælp tog de fat, samlede Santalerne til Prædiken, Bøn og Sang, tilsaa deres Syge, hjalp dem i deres Nød, blev paa een Gang deres Præster, Lærere og Læger. I Dag efter 25 Aars Forløb, ved alle, at de ikke

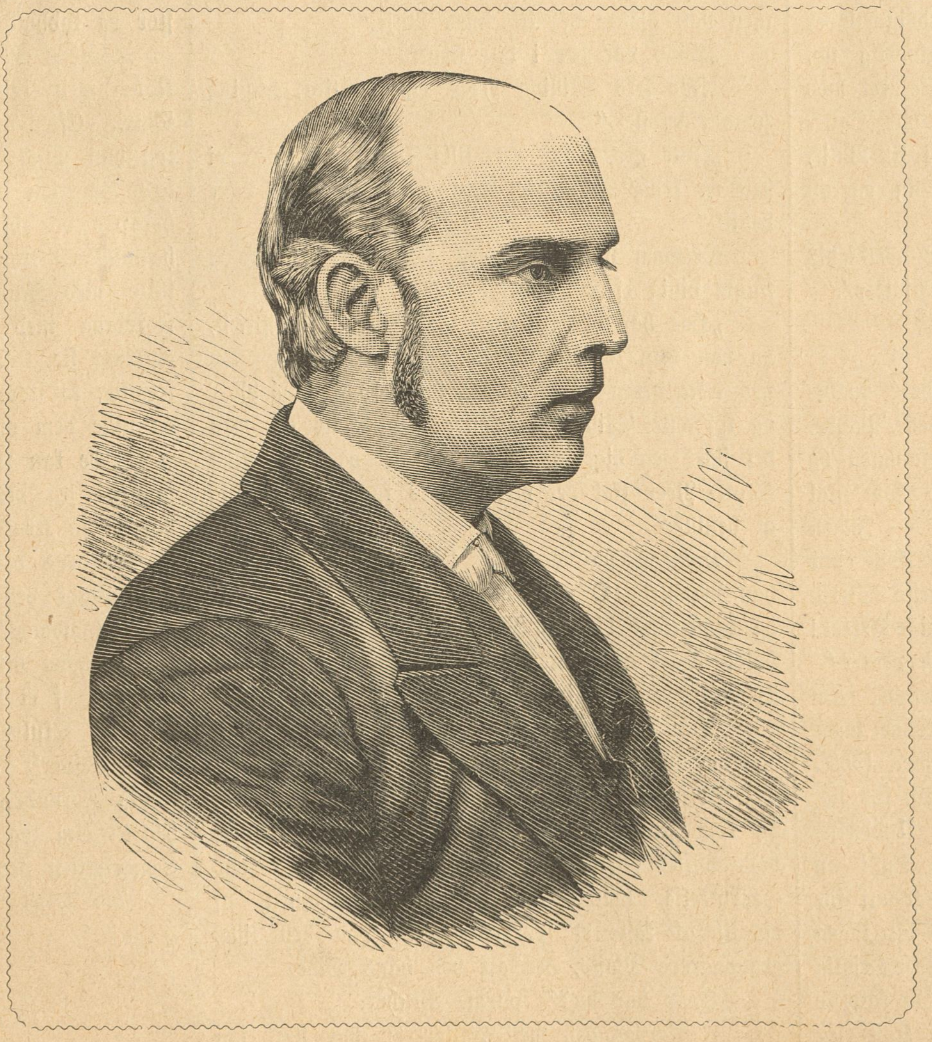

L. Skrefsrud.

blev skuffede i deres Tro. Kirker og Skoler har rejst sig rundt om i Santalistans Landsbyer. Tusinder af Mænd og Kvinder er vundne for Kristendommen og fører et rent og sædeligt Menneskeliv. Børresens og Skrefsruds Gerning har nu vundet Anerkendelse og Støtte i den nordiske Menighed, ligesom de to Mænd ved deres Personlighed har vundet Venner i vide Kredse. Det samme gælder om Fru Karoline Børresen, der ogsaa i de senere Aar gentagne Gange har besøgt Danmark. Hun har trofast og opmuntrende staaet ved sin Mands Side og været en Moder for de unge Santalkvinder, der har søgt hendes Skole eller paa anden Maade tyet til hendes Varetægt.

Blichers Hat.

Fortælling af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Sneedorf Birch fandt, at han maatte komme sin Ven til Hjælp. Han kastede et bistert Blik over Forsamlingen, hævede sin dybe, lidt skrattende Stemme og udbrød: „Der er ingenting at le over. Det er min Vinterkasket, som Blicher laante, da hans egen gik over Bord paa Smakken fra Aarhus hertil.“

„Det gør den absolut mere værdifuld,“ bemærkede Goldschmidt med et høfligt Nik.

„Ganske vist!“ tilføjede Peter Ludvig under nogle fortvivlede Forsøg paa at se alvorlig ud. „Katteskinds Kasket harmonerer blot ikke ret med den sortebrune Præstekjole. Heldigvis har Hattemageren oppe i Gaden endnu ikke lukket sin Butik, Blicher kan jo gaa derover og købe sig en ny Hat til Audiensen i Morgen.“

„Det kunde jeg nemt, men jeg har uheldigvis glemt min Pengepung hjemme i „Tre Hjorter“.“

„Saa gaa hjem og hent den.“

„Det nytter ikke, den er tom.“

„Jeg faar en Ide, en straalende Ide!“ raabte Møller og lagde Haanden paa sin skaldede Pande. — „Hvad om Selskabet her slog sig sammen og foranstaltede Indsamling til en ny Hat, som skal være vor fælles Julegave til Digteren? — Ingen Snak, ingen Indvendinger! et Hoved som vor Himmelbjergpræsts er nok værd at sætte Skerm over. Vær saa god og træd nærmere, mine Herrer! gener Dem ikke, her staar Kassereren og venter.“

Med disse Ord satte Møller Kasketten frem paa Bordet, og enhver af de tilstedeværende lagde villig sin Skerv i den, Møller først, men Goldschmidt mest. Blicher sad og saa ned for sig, hans gamle, rynkede Ansigt rødmede af Undseelse.

„Tak, I rare Mennesker! tusinde Tak! en Julegave af jer! en splinterny Hat, det er alt for meget. Men det siger jeg forud, jeg vil ingen Hat have, uden at det maa blive en med en rigtig bred Skygge om, som Præsterne bruger i de katolske Lande, den har jeg altid ønsket mig. Kan jeg opnaa det, saa tager jeg imod jeres Penge i Guds Navn og takker jer allesammen endnu en Gang.“

Lidt efter skiltes Selskabet, enhver gik til sit, men Blicher gik ikke til Hattemageren. Udenfor Døren betænkte han sig. „Jeg maa først et lille Ærinde op til Hendriksen i Sværtegade, saadan en Tevandsknægt som den Fyr laver, har jeg aldrig smagt Mage til i mine Levedage. Nej, vist ikke, det vilde være højst uværdig at bruge de kære Menneskers Penge til at købe Tevandsknægte for. Saa heller tænke lidt paa den Tykfak af Vært oppe i „Tre Hjorter“, han begynder at se mig noget brøsigt ud. I Morges stak han fem Fingre i Vejret, da vi mødtes ude paa Trappen, fem Fingre! det betyder fem Daler, saa stor er netop min Regning; men han faar at vente lidt. Allerførst maa jeg nu op paa Købmagergade til Redaktøren ved Siden af Posthuset, han er mig en trofast Ven, jeg vil sige ham Tak for Indholdet af det kønne Brev, han sendte mig forleden. Der bliver ingen Tevandsknægte af den Gang.“

Med disse tre Beslutninger vandrede Blicher videre. Det begyndte at mørknes. Klokkerne ringede fra alle Kirketaarne, medens Folk skyndte sig hjem til Lys og Fest med deres indkøbte Julegaver. Blicher gik alene. Han standsede hist og her og stirrede paa de oplyste Ruder, uden dog at lægge Mærke til de Genstande, hans Øjne mødte. Han skulde ikke til Fest og havde ingen at bringe Gaver til, det var lutter fejlslagne Haab og Drømme, Solglimt mellem Regnskyer, mørke og sørgmodige Billeder, der gled forbi hans Tanker.

Da han kom ind i en af Smaagaderne, ovenfor Gammeltorv, standsede han pludselig ved den klagende Lyd af en lille Dreng, som laa paa Fortovet og samlede Stykkerne af en ituslaaet Krukke op fra Gaden.

„Hvad græder du for?“ spurgte Blicher.

Drengen slog et Par sørgmodige Øjne op paa ham og tørrede sin Kind med en Haand der var blaarød af Kulde. „Jeg har slaaet min Krukke itu. Af Vejen! sagde Manden, som gik og bar paa en stor Kasse, saa rev han mig overende; men han gjorde det ikke med Vilje.“

„Hvad var der i din Krukke?“

„For seks Skilling Yver og for fire Skilling kogte Kartofler.“

„Inte græde for det, lille Dreng, nu gaar vi hen og køber os en ny Krukke, det skal snart være bestilt.“

Drengen syntes særdeles godt om Forslaget og fulgte villig efter Blicher.

„Her har vi Krukken,“ sagde den gamle Præst, da han kom ud fra Købmanden, nu spadserer du ned i Kælderen og køber os for tolv Skilling Yver og for otte Skilling Kartofler med Saus til, men det siger jeg dig, godt og varmt og et dejligt Stykke Yver skal det være, ellers faar du med mig at bestille.“

Drengen saa op paa den fremmede Mand, han manglede Ord til at udtrykke sin Forbavselse, og bemærkede blot, at Madam Bæk nede i Kælderen holdt meget af Motter, men vilde ikke give hende Borg for en Skilling mere.

„Der har du Penge,“ sagde Blicher, „afsted og kom snart igen, jeg venter heroppe paa dig.“

Drengen løb, forsvandt i Madam Bæks Kælder og kom straks efter tilbage med en fyldt Krukke, hvis duftende Indhold han betragtede med dyb Henrykkelse, hvilket dog ikke hindrede ham i, af og til at kaste et spørgende Blik paa den lille, graahaarede Mand, der gik ved hans Side.

„Hvor bor du?“ spurgte Blicher.

„I Farvergade, men Fatter er saa syg, saa syg, han dumpede ned fra Stilladset, allerbedst som de stod og murede, saa bar de ham hjem paa en Dør. Da de kom ind i Stuen, sagde Stoffer: Der har De Deres Mand, lille Madam, han er mærket til Slagtning! Motter græd og tørrede Blodet af, men Doktoren vilde ikke kurere ham og sagde, at Fatter havde noget i Hovedet.“ — Blicher spurgte, og Drengen vedblev at fortælle: „Hans Moder vadskede for Folk, to Søstre arbejdede paa Tobaksfabriken. Lille Søren — det var Talerens Navn — vilde ogsaa gerne have en Plads og gaa Ærinder i Byen med en Guldsnor om Huen, men de sagde, han var for klejn og kunde ingen Kondition faa. Blicher trøstede ham, det hele Optrin faldt i den gamle Præsts Smag, han var altid i sit Es, naar blot han fik Lov til at raade, lede og styre.

I Farvergade kom de til en gammeldags, forfalden Bygning med Indgang gennem Porten og derfra over en Gaard, som Købmanden i Stuen benyttede til Oplagsplads for tomme Sildefjerdinger og ituslagne Kasser. Alt var Uorden, Smuds og Forvirring derinde. En hæs Lænkehund stak Hovedet ud fra sin Tønde og gøede, en lille, vistende Brandlygte belyste tre Trappetrin ned til Baghusets Kælder, derhen førte Drengen Blicher, satte sin Krukke paa Stenene medens han rakte Haanden op til Præsten for at hjælpe ham ned ad Stentrappen.

Familiens Vaaning bestod af en lang og mørk Stue, fra hvilken der strømmede den indtrædende en klam og indesluttet Luft i Møde. Langs med Loftet var der trukken en Række Klædesnore, behængte med renvadsket Linned. To Sengesteder stod ved Væggen, over det ene faldt Lyset ned paa en bleg og mager Mand. Fra den anden Seng, hvis Halm blev skjult af et Tæppe, kom to friske Ansigter til Syne. Det var Sørens Søstre, som paaklædte og smilende til den fyldte Krukke, sprang ud fra Sengen, bragte hurtig nogle Lertallerkener og tog Plads omkring Bordet, hvor Opmærksomheden fra nu af var henvendt paa, at enhver Portion, der uddeltes, nøjagtig blev lige stor og indholdsrig.

Sørens Moder var en fattigklædt, hulbrystet Kone med indfaldne Kinder og to store, mild Øjne. Efter at have fordelt Maden til Børnene tog hun Plads ved Sørens Side, lod ham fortælle Historien om den ituslaaede Krukke, og Maaden hvorpaa den blev erstattet. Søren spiste, stjal behændigt en stor Kartoffel fra Søsterens Tallerken, talte med Munden fuld af Mad og sluttede sit Foredrag med et triumferende Smil og et Blik omkring sig. Derefter knappede han sin Trøje op, fremtog to store Skaar af den sønderslagne Krukke og viste dem omkring for Tilhørerne.

„De kan klinkes sammen,“ sagde han, „derfor samlede jeg dem op og tog dem med hjem, saa har vi to Krukker.“

Medens dette foregik ved Bordet havde Blicher taget Plads ved den syges Seng. Hvad han saa, var en udmagret Skikkelse, hvori Nød og Savn havde tegnet deres Mærker. Han laa indsvøb i Resterne af et stribet Gulvtæppe og havde den ene Arm og Skulder dækket med et Linnedomslag, som duftede stærkt af Kamfer. Han betragtede med synlig Forundring den fremmede Mand, som kom hen til ham, og som uden videre satte sig ned paa Sengekanten ved hans Side.

(Sluttes.)

Oktober-Elegi.

Hvor her er tyst!
Under de gule, fugtige Linde
er det, som Maanestraalerne spinde
lydløse Strenge, dirrende tynde,
medens de døende Blade nynne
sagte, vemodig en Efteraarssang.

Den er om grønne, saftige Ranker
visne før Høst,
den er om Elskovs sødeste Tanker,
sødeste Taare
og om en Synder og om en Daare,
der har engang
siddet med Lykkens Frugt i sit Fang.

O — Drømmerier!
elskede Ven!
Medens den travle Verden tier,
vandrer min Sjæl ad de kendte Stier,
finder et halvglemt Spor igen.

Hvor her er tyst!
Saadan en Kvæld, under dugvaade Grene,
kørte vi sammen, vi to alene,
vi to alene — Maaneguld dryssed,
og du sad stille, ventende Kysset,
Ordet og Tegnet, hvidklædt og bleg.

Vejen gik langs med de blinkende Moser —
tidlig i Høst —
og du var snehvid, pyntet med Roser,
snehvid og bange
under min Tavshed efter vor lange
Kærligheds Leg,
snehvid og bange, saa Taarerne steg.

O — Drømmerier!
elskede Ven!
Medens den travle Verden tier,
vandrer min Sjæl ad de kendte Stier,
finder dit tabte Spor igen.

Hvor her er tyst!
Saadan en Kvæld, naar du nu ved din Arne
tænker paa Tider, der længst ere farne,
elskede, hyllet i Tusmørkets Kaabe,
mindes du da den raadvilde Taabe,
som i sit Vankelmod havde dig kær?
Og, med en gullokket sovende Pige
tæt ved dit Bryst,
kalder du ham ud af Skyggernes Rige,
der var din Ridder,
ham, der led Skibbrud paa Havet og sidder
fjernt paa sit Skær —
ensom og mindes sin Ungdoms Færd?

O — Drømmerier!
elskede Ven!
medens den travle Verden tier,
vandrer min Sjæl ad de kendte Stier,
finder et halvglemt Spor igen.

H. J. Greensteen.

Knud Korporal.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

Nørre-Karstoft tilhørte i hin Tid Kongen, der lod den bestyre af en Ridefoged, en ung Mand af den Slags, der, det koste, hvad det vil, vil frem i Verden. Betingelsen derfor var i hin Tid den at bære Fromhed til Skue, og desaarsag havde Ridefoged Kaspersen samlet sig et udvalgt Forraad af gudelige Talemaader, som han jævnligt førte i Munden. Ingen kunde overgaa ham i det smægtende Minespil, hvormed han jamrede over Verdens Ugudelighed og tolkede sin Længsel efter sin „blodige Brudgom“. Det var blot Skade, at han, hvis et gudsforgaaende og ryggesløst Sprog havde været mere fordelagtigt, vilde med lige saa stor Færdighed og langt mere Naturlighed have tilegnet sig dette.

Sognepræsten, Hr. Henrik, var ligeledes en Mand, der, tørstende efter et bedre Kald, vel vidste, hvilken Fremgangsmaade, der under de daværende Magthavere førte til Maalet. Han kappedes med Ridefogden i Hældøreri. Iøvrigt var de to hinandens Forbundsfæller.

Hr. Henrik ankom til Gaarden og blev indladt til Ridefogden, hos hvem han traf Ladefogden, der allerede havde aflagt sin Beretning om, at Knud Eriksen denne Dag igen havde staaet i Gabestokken.

„Ak! Ak!“ sukkede Kaspersen. „Hvor sørgeligt det dog er, at et i verdslig Henseende saa dygtig ungt Menneske allerede er helt og holdent i Satans Kløer! Men lige saa priseligt er det af eder, vor nidkære Sjælesørger, ufortrødent at revse ham til Kødets Ydmygelse, at hans Sjæl maa frelses. Eders Løn vil blive stor i Himlen og paa Jorden. Jeg skal ikke undlade at indberette det til Herrens Salvede. Det vil glæde hans Hjerte, at der ogsaa i denne Ørken findes Hyrder, der ikke er Lejesvende.“

„Nej, gør det ikke, gode Ven!“ bad Præsten med sin helligste Mine. „Lykkes det mig at bringe denne forstokkede Synder til at gøre Bod, saa lad det være en Gerning i Løndom; thi de tusinde Taarer, jeg har fældet for dette forvildede Faars Skyld, vilde jeg nødig have Løn for her i denne Jammerdal, hvor alt er Møje og Usselhed.“

„Nu, som I vil! Eders Veje er rette og gode. Men en liden Del i eders fromme Værk maa I tillade mig at have! — Mads Ladefoged! Lad en Dreng bringe mine gamle Støvler ned til ham med den Besked, at han skal have dem forsaalede til i Morgen tidlig, er det ikke sket til den Tid, saa kender han Træhesten! — At maatte undvære sin Nattesøvn vil ogsaa bidrage sit til at spæge hans Kød. Ikke sandt, Hr. Henrik?“

„Jo vist!“ lød Svaret, og Mads gik at lade Ærindet udrette.

Præsten fortalte nu, hvad der var foregaaet nede paa Aaen.

„Fanden skal tage ham!“ tordnede Ridefogden og slog i Bordet; thi da han og Præsten var ene, var hans Hellighed forsvunden — „Fanden skal tage ham! Jeg vil se ham knust for mine Fødder, inden jeg slipper ham. — Det første, jeg kom her i denne fordømte Egn, vidste jeg naturligvis ikke, hvor jeg skulde faa mit Fodtøj eller Hestetøj gjort i Stand; saa sagde en til mig, at der var en Knøs nede i Grene, der var sjelden fingernem til saadant, og jeg sendte Bud efter ham. Kan du overtrække mig en Sadel! spørger jeg. — Ja nok! svarer han og ser mig ind i Øjnene, som jeg kunde være hans lige. — Jeg bliver arrig og siger: Se til, du gør det godt, ellers skal du, den Onde annamme mig, faa Hundepidsken at føle! — Men aldrig skal jeg glemme det Par Øjne, Drengen da gav mig. Saa en Tid efter kommer han med Sadlen. Det er godt, min Dreng! siger jeg, for Arbejdet var virkelig net gjort. Men han blev staaende, som om det ikke dermed var afgjort. — Vilde du ellers noget? spørger jeg. — Ja, jeg vilde ydmygst fornemme, om min Fader ikke maatte faa en Hovdag eller to givet efter for det Stykke Arbejde? — Saa det vilde du! svarer jeg. Du mener altsaa, at en Stunds Drengearbejde kan gøre det af for en Hovdag eller to! Jeg vil se at faa dig bragt paa andre Tanker! — Jeg greb mit Spanskrør; og Knægten for ud af Døren. Dermed var vi dog ikke færdige. En Tid efter var der igen noget Lædertøj, der skulde ses efter, og jeg sendte det ned til Fyren; men han vovede at sende det tilbage med den Besked, at naar jeg ikke vilde betale Arbejdet eller i det mindste give en Smule Hoveri efter for det, saa maatte jeg skikke mit raadne Lædertøj til en anden.“

„Ak Gud! hvad gjorde I saa, Ridefoged?“

„Jeg havde naturligvis kun een Ting at gøre, for vi var i en Verdens Forlegenhed med Seletøjet. Jeg sender Bud til Faderen, at han skulde bringe Sønnen herop, og det straks, og det gjorde han ogsaa. — Vil du gøre Tøjet i Stand? spørger jeg. — Nej! svarer han. — Saa lader jeg dig piske og sætte i Hullet. — Det bliver Tøjet ikke bedre af, sagde han nok saa fræk. — Jeg vidste ikke ret, hvad jeg skulde gøre; men saa kom Ladefogden! Den usle Dreng har Ret, siger han; vi maa have Sagerne i Stand, og om man ogsaa skamslog ham, fik man ham ikke til at lystre; men jeg ved et Raad, maa jeg prøve det? — Gør, som du vil, Mads! siger jeg, blot det hjælper. — Sæt hans Fader paa Træhesten! bød Ladefogden. — Saa trak de af med Erik, men imens blev Knægten snart rød, snart bleg, og til sidst raabte han: Lad det være! Jeg vil gøre Tøjet i Stand? — Og vil du bede ydmygt om Forladelse? spurgte jeg; thi det gottede mig, at jeg havde brudt hans Trods. — Jeg beder ydmygt om Forladelse! sagde han. — Fra den Tid forstaar vi hinanden. Saa snart jeg truer med Træhesten, er der ingenting i Vejen; thi han ved, det er hans Fader, jeg mener. Imidlertid er jeg saa inderlig gal paa det Trodshoved, at jeg kunde unde ham en Ulykke.“

„Jeg indmelder til min høje Velynder, Hans Majestæts Hofpræst, at I er mig behjælpelig med at bøje dette onde og stive Sind, det vil nok blive meddelt paa højeste Sted og blive eder til Fromme,“ sagde Præsten.

„Og jeg skal igen indberette om eder, saa gavner vi hinanden gensidigt,“ svarede Ridefogden.

„Ja,“ vedblev Præsten, „og lader os afmale

ham som en højst forargelig Person. Sligt sætter Tingen i Lys og gavner os begge."

„Vel, vel! Det er rigtigt."

Imidlertid drev Karlen om paa Heden, dybt oprørt over den Spot, han havde lidt, og forvisset om, at der snart vilde opfindes ny Ondskab imod ham. „Skal jeg," sagde han til sig selv, „ydmyge mig for Magten og krybe for Sletheden? Min Moder har Ret: Det er det klogeste; men hvad siger min Fader? — Intet! Jo, engang sagde han et Ord, jeg ikke saa let glemmer: Mig kan de nu svøbe om en Finger, var hans Ord; men var jeg ung og modig, som du, og havde jeg kun mig selv at sørge for, bøjede jeg mig ikke for de onde, hvor højt de end var paa Straa! — Ja, Fader! jeg er ung og modig, jeg tror næsten, jeg ved, hvad jeg vil?"

Han kom først hjem henimod Sengetid. Moderen saa forgrædt ud, og Faderen betragtede ham sørgmodigt; de yngre Brødre var tavse. Knud tog Salmebogen ned og læste med høj Røst Aftenbønnen, medens Fader og Brødre foldede Hænderne om deres aftagne strikkede Huer. Bønnen var næppe endt, da Herregaardsdrengen traadte ind med Støvlerne og det omtalte Budskab fra Kaspersen. Brødrene gik til Sengs, men Knud fremtog Syl og Nisp og gav sig til at arbejde.

„Du skal altsaa sidde oppe hele Natten," sagde Moderen.

„Ja, det er jeg nødt til."

„Gid du vilde betænke dig," udbrød hun, „saa kunde det endnu blive godt."

„Jeg har betænkt mig, Moder!" sagde han roligt, „og med Guds Hjælp ved jeg en Udvej. I og mine Brødre har mangfoldig Fortræd for min Skyld, det maa ophøre; jeg vil bort herfra."

„Du vil flygte!" raabte Moderen angest. „Gør det ikke! Der er jo Bremerholms Straf derfor, og dine Uvenner vil gøre alt, hvad de kan, for at faa dig fat."

„Jeg ved det; men jeg vil flygte paa en saadan Maade, at de ikke kan krumme et Haar paa mit Hoved; jeg vil lade mig hverve."

„Hverve!" raabte Faderen og Moderen paa engang. „Vil du da heller være Soldat end Bonde?"

„Nej! Det vilde jeg ikke, naar jeg kunde gaa ved mit Arbejde i Fred; men det kan jeg jo ikke! Det vil blive jo længre jo værre; thi jeg ved, at baade Præst og Ridefoged har ladet sig forlyde med, at de nok skulde plage mig paa alle Maader, indtil jeg var helt underkuet. Muligt det vil lykkes dem, hvis jeg blev her; men jeg føler det paa mig, at jeg da vilde være ødelagt og ikke du til andet end være et Trældyr uden Vilje og Tanke."

Faderen drog et dybt Suk, og der gjordes ingen flere Indvendinger. Næste Dag sendtes en af Brødrene op til Gaarden med de forsaalede Støvler. Paa Spørgsmaalet om, hvorfor Knud ikke bragte dem selv, svaredes der, at han var rejst af By.

„Han er løben bort!" tænkte straks Ridefogden, og han lod føje Anstalter til hans Paagribelse. Efterstræbelserne blev dog uden Held; thi den Mængde Bønderkarle, der i hin Tid flygtede bort fra de Godser, hvor de var stavnsbundne, tog i Regelen Flugten mod Syd eller Vest for at komme til Holland eller England, det var da naturligt, at man søgte efter Knud i denne Retning; men han havde taget Flugten mod Nordost. Nogen Tid efter blev det Ridefogden meddelt, at den savnede var hvervet til det slanderborgske Rytterregiment, og da Kaspersen vel vidste, at der ingen Grund var til at fordre en Karl af Kongens Bøndergods udleveret af Regimentet, maatte han trøste sig med, at en saa opsætsig Karl sagtens heller ikke i denne Stilling kom til at danse paa Roser.

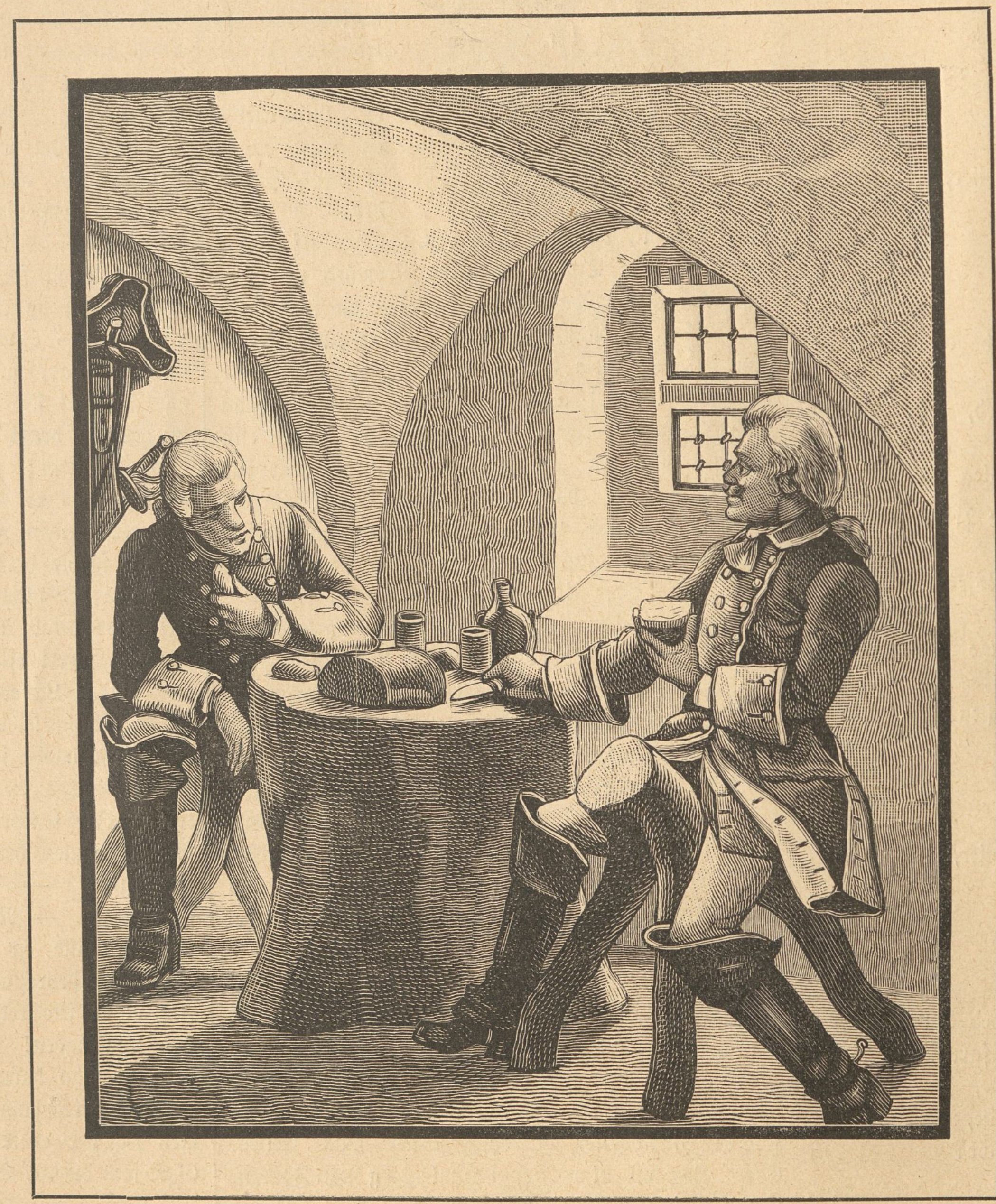

I Korporalens Stue.

* * *

Af det gamle Silkeborg, de katolske Aarhusbispers faste Slot, stod endnu nogle Aartier ind i forrige Aarhundrede en ensom Ruin tilbage, trodsende Tidens Tand, ligesom den bispelige Lehnsmand fordum bag de favnetykke Mure havde trodset Danmarks Konge. Tvende sammenbyggede Fløje forbundne med en Mur, i hvis øverste Del var en Vægtergang med Skydeskaar, havde udgjort det oprindelige Slot; et seks Lofter højt og usædvanlig bredt Taarn — maaske Borgens ældste og oprindeligste Del — hævede sin svære Kampestensmasse over Slottets Hjørne, fra hvilken det sprang frem. Det hele havde været omgivet af en Ringmur og desuden paa den eneste Side, der ikke skærmedes af Sø og Aa, af en dyb Grav, hvorover en Vindebro førte. Nu laa Ringmuren i Grus; Graven var eftergroet med Siv og Flæg, en Jorddæmning indtog Vindebroens Plads.

Selve Borgen hældede mod Tilintetgørelsens Rand. Ilden havde hærget den, saa at kun de nøgne, sodede Mure stod tilbage. I Skydeskaarene og de tomme Vindueshuller voksede Mos og Græs og Flyverøn, der førte en langsom, men sikker Kamp mod det forvitrende Murværk. I disse fordum prægtige Sale havde de mægtige Kirkefyrster forglemt Krumstavens Tyngde i landlig Ro, og omringet af en storartet og vild Natur nydt Ensomhedens Glæder, naar de var trætte af Bispehoffets larmende Pragt. Her havde i en senere Tid Kongens Lehnsmand sviret og sværmet med Venner og Frænder og ført et friere Liv end nogen Konge. — Og hvorfor skulde han ikke det? Manglede han Penge, saa var der Træ i Skoven, og Gudenaa strømmede under Borgens Vinduer villig til at bære hans Tømmerflaader til Randers og til det aabne Hav. Advarsel imod at forhugge Skoven til Upligt var der rigtignok givet i hans Forleningsbrev; men der var højt til Himlen og langt til København, de silkeborgske Skove taalte meget, og — Kongen maatte have Tømmer til sin Flaade; han kunde jo lige saa godt betale sit eget Træ som andres. — Nu sang Stormen sin hule Ligsang i de tomme, vindaabne Sale, og Vinterens Fugtighed sivede ned gennem de brustne Hvælvinger.

Men var end det stolte Menneskeværk indviet til Ødelæggelsen, var Menneskelivet dog ikke uddød derinde. Ikke var det myndige Bisper med deres Klerke, ikke Riddere og Adelsdamer med deres Svende og Fruerpiger, der færdedes derinde — men simple Soldater. Det fik Udseende af, at en fjendtlig Magt for Aarhundreder tilbage havde taget den afbrændte Borg i Besiddelse og der efterladt sig en Besætning, der ikke siden var bleven afløst. Saaledes forholdt det sig dog ikke. Det var Landets Konge selv, der havde fordelt sine Ryttere paa Kronens Godser, afrundet disse ved Køb og Bytte og ladet Krigsfolket dels indkvartere hos Bønderne, dels indrette sig Barakker paa de fordums Herregaarde og Slotte. Hvælvingerne af Silkeborg Slotsruin var saaledes tagne i Brug som Kaserne.

Det var en Eftermiddag, tvende Ryttere sad i en af disse Hvælvinger. Den ene var en smuk og mildt udseende Yngling paa lidt over tyve Aar. Den anden var en flere Aar ældre Karl med

bestemte og skarpe Træk og med en Legemsbygning, der mindede om ualmindelig Smidighed og Kraft. Han røg paa en kort Kridtpibe, hans Navn var Knud Eriksen Grene, og han teede sig ganske som Herre i Værelset, hvilket han ogsaa midlertidig var, med et selvtilfreds Smil; „man er da heller ikke Korporal for ingenting.“

„Men selv om du ikke var,“ paastod Kammeraten, hvis Navn var Truels og som var et yngre Bysbarn til Knud, „jeg tror, du kunde gøre det men gjorde saa god Nytte, at Værelset havde en ganske taalelig Belysning. De af Fugtighed grønne Vægge havde han overstrøgen med et Slags hvidagtig Ler, der tit brugtes af Fattigfolk som et Nødmiddel for Kalk. Luften i Værelset, der var

Venskab i Køkkenet.

i Kraft af sin Myndighed som Korporal ved de skanderborgske Ryttere.

„Her bor du jo som en lille Naadigherre,“ henkastede den yngre, efter at have ladet Øjnene løbe rundt i Værelset med et beundrende Blik.

„Ja, jeg skulde mene det,“ svarede den anden hyggeligt i en Rævegrav.“

Der var ogsaa efter Omstændighederne ret hyggeligt derinde: Hvælvingen, der omtrent var otte Alen i Firkant, havde, da han tog den i Besiddelse, et højt spidsbuet Vindueshul, dette havde han tilmuret, men indsat tvende smaa Blyvinduer ovenover hinanden, hvilket vel saa lidt løjerligt ud; klam og muggen, søgte han efter Evne at forbedre med Tobaksrøg, og hvorvel maaske efter manges Tykke Midlet her var værre end Sygdommen, vilde denne Mening dog ikke kunne slaa Rod blandt Soldater.

Især var det dog det egentlige Bohave, der udgjorde Korporalens Stolthed. En Rodkævle, der

stod paa Enden, gjorde Tjeneste som Bord, dens øverste Flade var jævnt affavet, og der var ingen Tvivl om, den jo nok vilde blive bonet ved Slid. Stolebesætningen bestod af lutter kløftede, paa den nederste Ende staaende Topstykker af Bøgestammer, der med ubetydelig Møje var tildannede som Sadler. Der fandtes tre eller fire af det Slags, og det var i Sandhed Stole for Ryttere.

„Jeg tror, du kunde gøre det hyggeligt selv i en Rævegrav, Knud!" gentog den yngre Krigsmand.

„Maaske!" var Svaret. „Imidlertid — det vigtigste er Mad og Drikke; jeg har ingen Middagsmad faaet i Dag. Vil du nyde en Bid med, Truels?"

„Ja, jeg takker."

Knud gik hen til en Fordybning i Muren, hvorfor der hang en gammel Rytterkappe som Forhæng, han løftede denne og fremtog fra nogle bagved anbragte Hylder Brød og forskellige Fødemidler af Dyreriget samt en lille Flaske og et Tinbæger. Alle disse Herligheder flyttede han ud paa Bordet, flyttede et Par af de foran beskrevne Stole eller Standsadler derhen, og begge tog Plads. Tyggeredskaberne var snart i fuld Gang, og Knud skottede imellem hen til Gæsten med et tilfreds Nik.

„Jeg tænker, du giver mig Ret til sidst!" sagde han endelig.

„Giver dig Ret i — hvilket?"

„Deri, at Hovedsagen i Verden er god Mad og Drikke."

„Deri vil i det mindste min Faders So give dig Ret," var det uartige Svar.

(Fortsættes.)

„Løven er undsluppen!"

Fortælling af Knud Skytte.

istorien begynder i Folkestuen paa Thingløv, en stor og velbygget Bondegaard i det østlige Jylland. Gaardens Ejer, Sognefoged og Sogneraadsformand Mads Thingløv, sidder ganske alene derinde for Bordenden og tørrer sine Briller.

Nu træder Postbudet med Tasken paa Siden ind ad Døren.

„God Morgen, Mads Thingløv!"

„God Morgen, Niels Bilet! Har du noget kommunalt til mig i Dag?" svarer Sogneraadsformanden og sætter sine Briller paa.

„Det skulde vel være sært andet, bitte Mads! For jeg skal sige dig, hvem der har med saa meget at bestille, maa ogsaa finde sig i at faa mange Brevskaber. Men nu skal vi se: Hr. Sognefoged, Gaardejer Mads Thingløv, Danebrogsmand, til Thingløv — vær saa god! Det er vist ikke kommunalt, Mads, men snarere noget juridisk; for det er fra Herredskontoret, kan jeg se. Videre: Til Sogneraadet — det er kommunalt, vær saa god! Fra Amtet vist nok. Hvorfor mon de paa det Kontor altid glemmer baade Navnet og Danebrogsmanden? Kan du begribe det, Mads? for det gaar over min Forstand."

„Aa, det har ingenting at betyde, Niels Bilet. Er der mere?"

„Ja, gu er der saa, se kun her: Til Sogneraadet — Til Sogneraadet — Til Sogneraadet — Til Sogneraadet — det sidste er fra Ministeriummet — og nok en dito, og nok en dito, og nok en dito fra Præsten. Han ved da baade, hvad du hedder, og at du er Danebrogsmand, men glemmer lige fuldt begge Dele. Nej, saa er der ikke flere."

„Da var det en bandsat Mundfuld!" udbryder Mads Thingløv, idet han samler Brevene sammen og med dem i Haanden iler ind i Dagligstuen.

„Jeg tror snart, de kvæler mig med juridisk og kommunalt!" siger han til sin Kone og Datter — „sikken en Bunke, jeg har faaet, som om jeg ikke havde nok i Forvejen! Er Frokosten færdig?"

„Ja, den er, lille Fa'er!"

„Godt. Nu er Klokken 8. Om en halv Time kommer Sogneraadsmændene, saa en Bid Frokost, og Klokken 9 begynder Mødet. Og nu maa I kronedød baade love og holde mig een Ting: intet Rend oppe hos mig i Storstuen og Spørgen om dit og dat, fra Mødet begynder, og til det er endt. Vi har store og vigtige Sager at behandle, og jeg kan have behov at holde Tungen lige i Hovedet, om alt skal gaa vel."

„Ja, det skal vi nok rette os efter, bare vi ved det," svarede hans Ægtehalvdel.

„Ja, men, Fa'er!" siger Datteren indsmigrende. „Du ved, at vi venter Walther i Dag. Hvis han skulde komme, inden Mødet er endt, maa han saa ikke gaa ind og hilse paa dig?"

„Nej, lille Marie! lad det vente til bag efter. Du kan nok underholde ham saa længe. Kærestefolk plejer gerne at have et og andet at snakke om."

„Men Fa'er dog!"

„Ja, jeg mener, hvad jeg siger," lo Fa'er og vendte sig fra hende. Det bankede paa Døren; thi Sogneraadsmændene begyndte at indfinde sig.

Alt gik præcist. Kl. 8½ satte Raadet sig til Frokostbordet, Kl. 9 trak det op i Storstuen, Døren lukkedes, og Forhandlingerne begyndte. Derinde sad nu Time efter Time ni vise Hoveder og rokkede i Tobaksvalmen. Der raabtes og taltes og diskuteredes paa det ivrigste; men den, der trak Broderparten af Læsset, var dog Raadets Formand, der sad for Bordenden med Protokollen foran sig og svedte af Anstrengelse.

Kl. 1 gik Raadet ned i Dagligstuen og satte sig til et veldækket Middagsbord. Under Maaltidet vovede hverken Mo'er eller Datter at blande sig i Samtalen; thi den drejede sig udelukkende om Ting, de havde Respekt for, nemlig kommunale Sager.

Kl. 2 toges atter fat i Storstuen, og der fortsattes uafbrudt næsten til Aften.

Imidlertid havde man ogsaa faaet noget at tænke paa uden for Sogneraadslokalet.

Klokken kunde vel være hen ad tre, da Hyrdedrengen kom styrtende hjem fra Marken og fortalte hæsblæsende, at en Løve gik og luskede om nede i Skoven, og han var da saa ræd for den, at han ikke turde være i Marken. Rigtignok havde han ikke set Løven, men andre havde set den, og han troede ogsaa at have hørt den brøle.

Det var i Køkkenet, denne Beretning blev afgiven, og knap havde Drengen udtalt, før Pigerne kom ind, den ene efter den anden, med den samme Historie.

Umuligt var det ikke, at den kunde være sand. For et Par Dage siden havde alle set en Række store lukkede Vogne køre forbi Thingløv ad Landevejen til Købstaden A—. Det var et Menageri, og i en af Vognene var der en Løve, den maatte altsaa være undsluppen, og det var den, der gik og brummede nede i Skoven, saa ingen turde gaa der igennem.

Ingen var mere ængstelig og bekymret end Marie Thingløv. Hendes Kæreste, Købmand Walther i A—, vilde jo komme og besøge hende den Dag, Vejen fra Stationen gik igennem Skoven, og der gik Løven paa Lur efter Bytte! Det var skrækkeligt!

Hun besluttede at telegrafere til Walther, at han skulde opsætte sit Besøg til en anden Dag, og med Telegrammet i Haanden ilede hun ud i Gaarden til sin Broder Søren og Karlene og bad om, at en af dem vilde skynde sig til Stationen med det, inden det var for sent.

Nej, den ene undskyldte sig med dit og en anden med dat, ingen af dem var til at bevæge til at gaa igennem Skoven, saa længe Løven var der.

„I er nogle Kujoner alle til Hobe!" udbrød den unge Pige harmdirrende. „Men saa gaar jeg selv!"

„Aa, skab dig nu ikke, Marie," sagde Broderen.

„Det er mit ramme Alvor," raabte hun.

„Ja, havde det været paa en anden Tid, Jomfru!" indskød Per Avlskarl, „saa skulde jeg hellere end gerne have gjort Dem denne Tjeneste; men tal med Deres Fader, han er jo Sognefoged, og befaler han mig at gaa, saa gaar jeg."

„Nej, Fa'er har Sogneraadsmøde, og ham maa vi ikke forstyrre," svarede den unge Pige og ilede ind. Iført Hat og Overstykke ses hun et Øjeblik senere at forlade Gaarden og tage Vej ned efter Skoven.

Til Stationen var der en halv Mil, men til den en Fjerdingvej store Skov havde hun kun en ti Minutters Gang. Bare hun havde været igennem den! Aa, hvor hun dog alligevel var bange, og det var dog vist noget voveligt af hende at tage sig denne Vandring paa. Men Walther, den kære Walther! Hans dyrebare Liv skulde ikke udsættes for Fare, hun vilde vove Livet for sin elskede!

I Skovbrynet standsede hun og lyttede. Uha! der hørte hun Løvens Brumlen! Nej, det var dog nok en Tyr ude paa Marken, og maaske var det den, som ogsaa Drengen var bleven bange for. Med bankende Hjerte og i den yderste Spænding ilede hun videre fremad, fremad, fremad. Nu er hun næsten igennem Skoven og kan allerede se et langt Stykke af Vejen over Marken nedenfor.

Men hvem er den unge smukke Mand, der kommer ilende op ad Vejen imod hende? Og nu, idet hun træder ud af Skoven, har han faaet Øje paa hende og svinger med Hatten. Ih, det er jo den kære Walther, der altsaa havde valgt et tidligere Tog end det, hun havde ventet ham med.

Med et Glædesskrig ilede hun ham i Møde og kastede sig i hans Favn.

Det gjaldt nu om at komme lykkelig og vel igennem Skoven en Gang til; men denne Gang var hun dog ikke saa bange; nu havde hun jo Walther, og ved hans Side følte hun sig mere tryg.

Om han havde hørt dette om Løven?

„Ja, jeg hørte paa Stationen saa meget om Løven, at jeg til sidst nær var bleven syg deraf. Folk paa Landet er da ogsaa rent tossede ...."

„Er jeg da ogsaa tosset? jeg, der turde gaa ene gennem Skoven?" afbrød hun ham.

„Nej, du er ikke tosset, du er en sød og modig Pige; men det var de andre, jeg mente, Stationsforstanderen saa vel som hele Resten. Han gav mig et Telegram til din Fa'er og sagde, det var

sendt fra A— og gik ud paa, at en Løve var undsluppen og havde taget Vej efter Thingløv — Sludder og Vrøvl! I A— var der ikke Spor af Rygte om nogen undsluppen Løve. Telegrammet har ligget paa Stationen i fem Timer, sagde han, da ikke et Menneske dernede var at bevæge til for gode Ord og Betaling at gaa til Thingløv med det."

„Saa maa Rygtet være kommet fra Stationen?"

„Naturligvis, og det har spredt sig over Egnen med Lynets Fart. Men Telegrammet er alligevel en Kendsgerning, for det gaar jeg med her i Lommen. Det vilde harme mig, om nogen turde vove at have din Fa'er til bedste med at telegrafere en saa fjollet Spas til ham; for andet er det vist næppe."

„Maaske Fa'er kan løse os Gaaden."

Kærestefolkene skænkede næsten ikke Løven en til at læse op. Familien sad i spændt Forventning trindt omkring ham.

Mads Thingløv læste:

„A—, d. 4. Juli 18—.

Løven er undsluppen og har givet sig paa Vej til Thingløv.

Din Ven og Kammerat fra 48."

„Der kan vi nu høre! saa er det jo desværre sandt alligevel!" sagde Mo'er med et Suk.

„Ja, vel er det sandt, ha ha ha! men i en anden Betydning, end I tager det, ha ha ha!" Mads Thingløv lo, saa de klare Taarer rendte ned ad hans runde røde Kinder. „Men nu skal jeg forklare jer det hele. Ser I: Løven er en Mand, som hedder Løvenholm, men vi kaldte ham aldrig andet end „Løven" i Treaarskrigen og det Navn fortjente han; for modig var han som en

En Gade i Hamborg.

Tanke. Langsomt og kærlig samtalende spadserede de op igennem Skoven og naaede Thingløv i god Behold.

Det var nu blevet Aften. Mødet i Storstuen var endt, Sogneraadsmændene gaaet, og Mads Thingløv atter gengivet til sin Familie.

Man havde fortalt ham Historien om Løven, og han var yderlig bekymret for Marie og skammede Sønnen og Karlene ud, fordi de holdt sig tilbage, hvor hun havde Mod til at gaa frem.

Men da han saa hende, uskadt og lykkelig smilende, vende tilbage ved Walthers Side, blev han glad, og han var vist ogsaa stolt af hende; thi han sagde gentagende:

„Marie er en modig Pige; men hun er da ogsaa en Soldats Datter."

Nu kom Købmand Walther frem med Telegrammet. Mads satte Brillerne paa Næsen, færdig

Løve, men ved Siden deraf saa snild som en Slange og slap altid godt fra det, hver Gang han lod sig bruge som Spion overfor Tyskerne. „Løven er undsluppen!" plejede vi at sige til hverandre, hver Gang Løvenholm med Glans havde bestaaet et nyt Eventyr."

„Ja, men kommer han her, Fa'er?" sagde Marie.

„Vel gør han det, han er undervejs, hører du jo; men det kan gerne vare et Par Dage eller tre; for han er en stor Hestehandler og gør selvfølgelig mange Afstikkere fra den slagne Vej, inden han naar herud. Jeg vidste godt, at han var i A—, og at han nogen Tid har ligget der af gastrisk Feber; men nu maa han være kommen sig og — Løven er undsluppen, ha ha ha! Dersom Søren Peter Løvenholm vidste, at han ved sit Telegram har faaet hele Egnen til at daane af Skræk, ha ha ha! Men det ligner ham, Søren Peter har altid været en Gavtyv, ha ha ha!

Ja, det var morsomt, og den Forklaring lo de af allesammen, medens man dog ikke uden en vis Spænding ventede paa „Løvens" Komme.

Venskab i Køkkenet.

(Med Billede.)

De er Venner, de tre, og deres Venskab har et solidt Grundlag. Det er begyndt i Køkkenet, og her næres det daglig. Naar Herskabet har spist, og Levningerne er tagne af Bordet, kalder den unge vakre Jomfru paa sine firbenede Venner. De er sjelden langt borte. De kender Tiden saa nøje, som fulgte de Klokkeslettet, og de ved, hvad det betyder, naar deres moderlige Veninde sætter sig paa Stolen med et Fad paa Skødet. Saa deler hun ud, Bid for Bid, og rørende er den Taknemmelighed, hvormed de kloge Dyr betragter hende, giver Agt paa hendes Minespil og følger enhver af hendes Bevægelser. Hvor ser den store Hund ikke brav og trofast ud, hvilket inderligt og ædelt Udtryk ligger ikke i Ansigtet og præger Dyrets hele Stilling, og hvor er den lille hvide Puddel ikke elskværdig pudsig i sin Iver for ret at tækkes den gavmilde Giverske. Der er Dyrevenskab i dette lille Billede, som gentager sig hver Dag. Saa let er det at vinde Dyrenes Hengivenhed, saa let er det at sprede Glæde mellem vore fattigste Medskabninger. Det kan gøres med særdeles ringe Midler; thi ogsaa her gælder det, at det kommer mindre andre paa hvad end hvorledes. Det er ikke Gaven, men Gemyttet, hvormed du rækker den til Dyret, der skaber og befæster Venskabet. Lær af den unge Pige paa Billedet! Lad din Haand være gavmild og beskyttende selv over for den fattigste Spurv, der bygger ved dit Tag.

Fra Hamborg.

(Med Billede.)

Paa sørgelig Vis har Hamburg, en af Midtpunkterne for Verdenshandelen, i de sidste Maaneder tildraget sig almen Opmærksomhed. Den asiatiske Kolera, der hele Sommeren har hjemsøgt Rusland, kom midt i August til den gamle Fristad ved Elben og fandt her en saa gunstig Jordbund, at den greb om sig med en voldsom Fart. Nigtignok besidder Hamborg rige og fornemme Kvarterer, hvor alle Tidens Fordringer til Bygningskunsten og Hygiejnen fuldt er tilfredsstillede; men det gælder langt fra den hele By. Der er en Vrimmel af ældgamle, krogede, snævre og smudsige Gyder, og her sidder en næsten grænseløs Fattigdom til Huse, ofte parret med Last og Uvidenhed. Snavset spredes her dyngevis over Gaden, og en ulidelig Stank fylder Luften. Hertil kommer endelig Byens elendige Drikkevand fra de smudsige Kanaler, som paa Kryds og tvers gennemstrømmer Byen. Dette Drikkevand har været Koleraens trofaste Forbundsfælle. Vort Billede viser en af disse Kanaler, der for den store Færdsels Skyld er opfyldte af Baade og forsynede med talrige Broer.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Oktober.

II.

Frugthaverne ser i Aar meget forskellige ud, nogle Steder findes næsten ingen Frugt, andre — om end kun faa — Steder er der Overflod paa i alt Fald en Del af Træerne. I Oktbr. afplukkes efterhaanden Vinterfrugten. Man bør dernæst gøre, hvad man kan, for at faa Lov til at beholde, hvad Træerne næste Aar vil bringe, jeg mener, man bør fra nu af begynde at modarbejde de skadelige Insekter. Herom er tidligere skrevet, jeg skal derfor kun nu gengive en Meddelelse om et nyt Fangeapparat for krybende Insekter, der udbydes i Tyskland, og som synes at være bedre end de hidtil brugte Ringe, besmurte med Tjære eller Brumatalim. Apparatet bestaar af en om Træstammen bunden Filtstrimmel, paa hvilken er befæstet en udadbøjet Traadgazering med en Krans af dels over dels under Filtstrimlen hængende Plantetrævler (Hør eller lignende), hvori de op- eller nedkrybende Insekter bliver hængende. Fordelen ved dette Apparat fremfor Limningen er, at Støv, der efterhaanden svækker Virkningen af denne, er uden Indflydelse paa hint; ligeledes lider Limningen af Regnen, medens denne, om den end gør Plantetrævlerne noget stive, ingenlunde gør dem uskikkede til at fange Insekterne. Fangeringen laves i 3 forskellige Størrelser, Mellemstørrelsen koster 25 Pfenning.

Sorte Bladlus har optraadt i Aar som aldrig før og i deres Kølvand mødte Myrerne i generende Mængder; jeg sætter mit Haab til det ny, i Norge anvendte og meget roste Middel: Petroleums-Emulsion, som jeg senere skal omtale. Mod Myrer anbefales iøvrigt frisk afskaarne Stængeldele og Blade af Tomatplanten.

Man maa ikke forsømme at grave om Frugttræerne og Frugtbuskene, da dette Arbejde er af megen Betydning, 1) bliver de øverligt i Jorden liggende Larver og Pupper ødelagte, 2) bliver Ukrudtet under Arbejdet dels afpillet dels kvalt, 3) kan Jorden bedre optage Fugtighed og 4) bliver Jorden frugtbarere og bedre i Stand til at udnytte den tilførte Gødning.

Jorden, hvori der skal plantes Træer og Buske gøres i Stand, det vil sige, at den renses og tilføres Kompost, hvis den er næringsfattig i Muldlaget. I Regelen vil der dog næppe være Tale om slig Tilførsel foreløbig. Hvor man ikke har tilstrækkeligt Læ mod Nord og Vest, og hvor man paa den anden Side ikke er udsat for Snelæg, der kan det anbefales at plante Dværgtræer i alt Fald til at begynde med, det samme gælder for Haver med et meget tyndt Muldlag. Siden det kgl. danske Haveselskab og flere Foreninger har begyndt at uddele Frugttræer gratis til Smaakaarsfolk, har Frugttrædyrkningen bredt sig meget, og Sansen er oppe for, at det kun er rigtigt at plante gode Sorter, da disse ikke fordrer mere Pasning og Tilførsel end daarlige Sorter, men giver betydelig mere Udbytte.

De sidste Potteplanter tages ind i Stuer og andre Rum; i Begyndelsen maa de have saa megen frisk Luft som mulig, og de maa efterses med Pudsning for visne Blade. De Planter der staar i Blomst eller Knop, gives den lyseste Plads, og naar man begynder at lægge i Kakkelovnen, er det dem, der vil fordre mest Vand. Planter, som kun slet og ret skal overvintres, behøver man ikke at tage saa meget Hensyn til. Jo koldere, des mindre Lys og Vand, jo varmere, des mere Lys og Vand fordres der.

Naar Bladene paa Vedbende, Camelia og lignende Planter med læderagtige Blade bliver overtrukne med et ofte snavset klæbrigt Stof, kan man fjerne dette ved Afvadskning med Sodavand (d. v. s. Opløsning af Soda i Vand.)

Man kan stadig lægge Blomsterløg til at drive i Blomst i Løbet af Vinteren. Ældre Løg lægges i Haven i Løbet af Oktober, de lægges ret dybt, og Jorden dækkes med et Lag gammel Gødning.

* * *

Spørgsmaal og Svar.

Hvad Tid paa Aaret er det heldigst at gøde Frugtbuske (Ribs, Solbær, Stikkelsbær og Hindbær), og hvilken Slags Gødning er bedst?

En gammel Holder.

Gammel Staldgødning udbringes om Vinteren og nedgraves om Foraaret. Hvor man af Hensyn til Insektlarver eller Pupper omhyggeligt vender Jorden om Efteraaret, kan Gødningen bringes ned med det samme. Til Stikkelsbær kan yderligere anbefales Tilsætning af Sod og Aske. Hindbær taaler flydende Gødning om Sommeren.

Der gødes hvert eller hvert andet Aar efter Trangen.

J. J.

Skæmt.

En musikalsk Skopudser. Grevinden (til den ny Tjener): „Johan, De maa ikke fløjte saa afskyeligt, og allermindst saadanne simple Melodier."

Johan: „Hendes Naade vil da ikke forlange, at høre en af Lißts Kompositioner, nu mens jeg er i Færd med at pudse Sko, men vent til jeg kommer til Sølvtøjet."

Et motiveret Suk. Løjtnanten: „Ak, Studenterlivet medfører dog et vist ubeskriveligt Behag. Jeg ønsker, at jeg havde studeret."

Studenten (sukkende): „Ja, jeg ogsaa!"

En god Kunde. I en amerikansk By ønskede en Ungersvend at blive viet til sit Hjertes udkaarne og spurgte om Betalingen.

„Seks Dollars," svarede Præsten.

„Seks Dollars! Min Nabo fortalte mig dog, at det kun kostede fem!"

„Ja," lød Svaret, „men saa er han ogsaa en god Kunde."

En trofast Beundrer. Fruen: Det er dog mærkværdigt, Hr. Korporal, De var jo Kæreste med min forrige Kokkepige, og nu kommer De og hilser paa den ny?"

„Ja, undskyld Deres Naade, men De har et aldeles fortræffeligt Køkken."

Juridisk Raadgiver.

Jeg er fæstet hos en Mand for 1 Kr. daglig samt 1 Kande nymalket og 1 Kande skummet Mælk, ligeledes daglig, samt fri Beboelseslejlighed. Det bemærkes, at der er ingen Kontrakt skrevet imellem os. Nu er jeg imidlertid rejst fra Manden, grundet paa, at jeg kan tjene mere andetsteds, og jeg er rejst fra ham uden Uvenskab. Nu spørges der:

Kan han fordre, at jeg skal fraflytte Lejligheden straks, eller hvornaar kan han tvinge mig til at fraflytte den af mig beboede Lejlighed?

C. N. i A.

Naar Arbejdsforholdet er ophørt, kan det fordres, at Spørgeren fraflytter Lejligheden straks.

* * *

Jeg har i over 20 Aar haft Vej over min Nabos Lod, men nu forbyder han mig Kørselen. Har han Ret dertil?

H. M.

Hvis Spørgeren har haft Vejen for sig selv i det nævnte Tidsrum, har han vundet Hævd paa den, saa at den ikke nu kan forbydes ham. Har han derimod haft Vejen sammen med Naboen eller andre, skal der hengaa ca. 50 Aar, inden der er vundet Hævd paa den, og den kan altsaa nu forbydes ham.

* * *

1. Kan en Karl, som har aftjent sin Værnepligt som Militærarbejder, blive ansat ved Københavns Politikorps?

2. Hvor skal man i saa Tilfælde henvende sig?

3. Og fordres der Anbefaling fra Militærtjenesten?

P. R.

Til 1. Ja, naar han blot ikke lider af nogen legemlig Mangel, der gør ham uskikket til Polititjenesten.

Til 2. Der skal indgives en Ansøgning til Politidirektøren i København. Paa Politikammeret faas udleveret Skema, som i udfyldt Stand skal ledsage Ansøgningen.

Til 3. Ja.

* * *

1. Hvor skal man indsende Ansøgningen om at blive Politibetjent i København?

2. Hvormeget faar en saadan i Løn om Aaret?

3. Hvilke Attester fordres der?

4. Fordres der Forholdsattest fra Tjenesten?

5. Hvor gammel skal man være for at kunne blive københavnsk Politibetjent?

6. Kan man faa Skemaer udleverede at skrive paa, eller hvorledes skal en saadan Ansøgning skrives?

7. Findes der for Tiden nogen ledig Plads?

En Bornholmer.

Til 1. Den, som ønsker at antages i det københavnske Politis Tjeneste, har til Politidirektøren i København at indgive en af Ansøgeren selv skreven Ansøgning.

Til 2. De lavest lønnede faar 700 Kr., og der kan efterhaanden stiges til 1200 Kr. Det største Antal københavnske Politibetjente lønnes med 1000 à 1100 Kr. aarlig. De, der ønsker at indtræde i Politjenesten, antages i Regelen først paa Prøve som overtallige Politibetjente med 50 Kr. maanedlig Lønning og saaledes, at de kan afskediges med 14 Dages Opsigelse (Opsigelsesfristen er ellers 3 Maaneder fra begge Sider), hvis de ikke findes skikkede til Tjenesten, og straks, hvis de forser sig. Ellers oprykker de efter Dygtighed og Tjenestealder i fast Numer ved indtrædende Vakance.

Til 3. Ansøgningen skal indeholde nøjagtig Oplysning angaaende Ansøgerens Alder, Opdragelse og tidligere Forhold og ledsages af Vidnesbyrd om hans Opførsel i de Stillinger, i hvilke han tidligere har været.

Til 4. Ja.

Til 5. Ikke under 22 og ikke over 40 Aar.

Til 6. Fra Politikammeret i København faas gratis udleveret et Skema, som i udfyldt Stand vedlægges Ansøgningen, der affattes jævnt og ligefrem og som sagt skal skrives af Ansøgeren selv (se iøvrigt Svaret under Nr. 3.)

Til 7. Om der lige for Øjeblikket er Plads ledig, er vi ikke i Stand til at sige.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

„Husvennen" i Amerika.

Bladet forsendes ugenlig eller hver 14de Dag. Prisen er iberegnet Porto 6 Kr. 50 Øre pr. Aargang.

Indhold: Santalmissionen, med Portræt af L. Skrefsrud. Blichers Hat, Fortælling af Carit Etlar, (Sluttes.) Oktober-Elegi, Digt af H. J. Greensteen. Knud Korporal, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Fortsættes.) „Løven er undsluppen!" Fortælling af Knud Skytte. Venskab i Køkkenet, med Billede. Fra Hamborg, med Billede. Havebrug, II. Skæmt. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 3. Søndag den 16. Oktober. 1892.

Blichers Hat.

Fortælling af Carit Etlar.

(Sluttet.)

„Hvordan gaar det?" spurgte Blicher.

„Aa jo, endda! jeg kan ikke klage. Om et Par Dage kryber jeg op paa Stilladset igen. Jeg har kureret mig selv, da Doktoren ikke vilde."

„Det var jo godt gjort."

„Ikke sandt! — Jeg kender den Recept, som kan kurere alt, hvad det skal være."

„Det maa være en rar Recept, hvad hedder den?"

„Den hedder Kamfer."

„Det er noget Vrøvl," sagde Blicher.

„Er det? Ja, De kan nu tro, hvad De vil, men der findes ikke den Sygdom i hele Verden, som kan staa sig for en god Kamferspiritus."

„Hvad fejler De?"

„Det er lidt her paa Armen, og oppe ved Skuldren, men som sagt, om et Par Dage er det overstaaet."

„Hans stakkels Hoved er ogsaa daarligt," bemærkede Konen, idet hun traadte hen til Sengen og lagde sin Haand paa Mandens Pande; „de arme Mennesker maa jo holde ud, der oppe paa Stilladset, i Blæst og Kulde, den hele Dag, det kan min Mand ikke taale, han blev svimmel og faldt ned."

„I tager fejl, min gode Kone, det er hverken Blæst eller Kulde, som har gjort jeres Mand svimmel."

„Hvad kan det da være?"

„Det er Drank," svarede Blicher rolig og bestemt. „Hvis du bliver ved dermed, er du kaput.

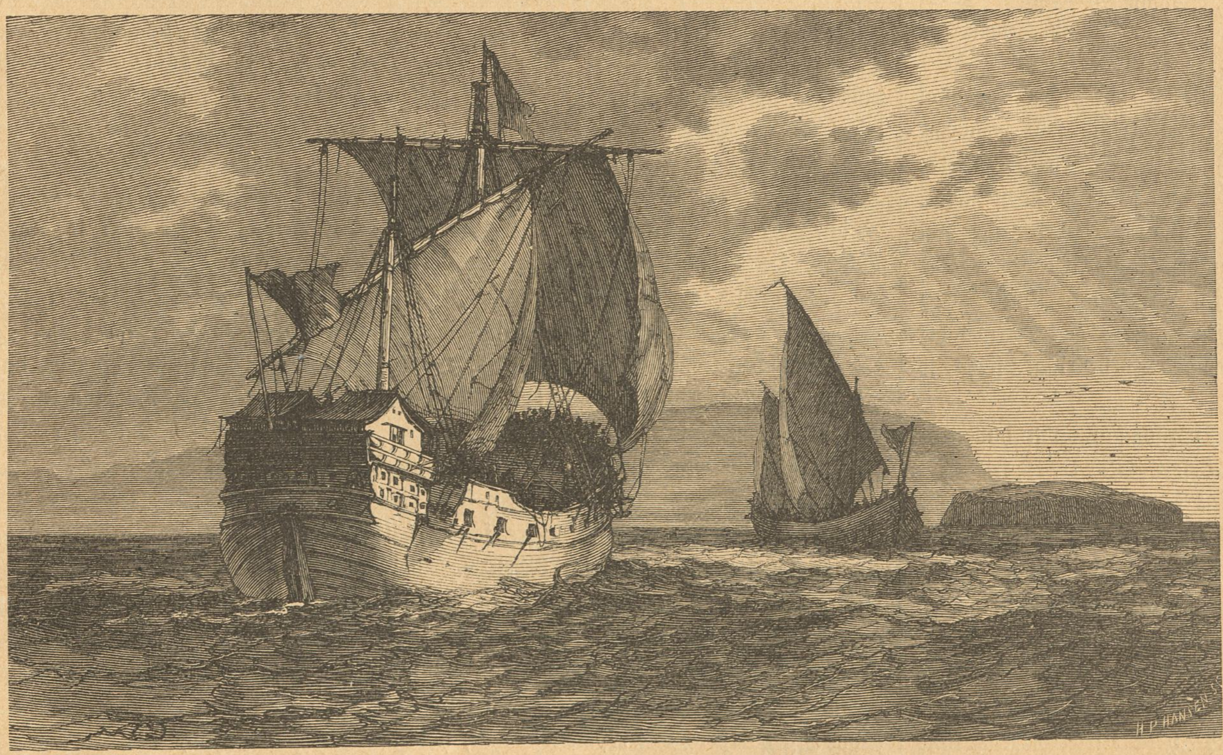

Santa Maria, Tegning af C. F. Sørensen.

Hvordan vil det saa gaa din Kone og dine stakkels Børn?"

Manden stirrede op paa Blicher, men svarede ikke.

„Det er baade Synd og Skam at skylde min Mand for Drikfældighed," ytrede Konen heftig, og strøg Haanden kærtegnende hen over den syges Pande.

„Lad ham kun tale, lille Marie! den fremmede Mand mener det jo godt med os. — Der kan s'gu være noget, i det han siger. — Med Forlov at spørge, er De Doktor?"

Blicher sad lidt og saa hen for sig, der gled et Udtryk af dyb Sørgmodighed over hans Ansigt, idet han svarede: „Jeg har af og til været Doktor for andre, — mig selv har jeg aldrig kunnet kurere."

„Det var slemt nok."

„Ja, vist var det," svarede Blicher næppe hørligt.

„De maa alligevel ikke sige, at Frits er drikfældig," ytrede Konen.

„Det skal du ikke tage dig nær, lille Marie. Gaa hen og se til Børnene, de skændes om Maden, og den Spektakel gør ondt i mit Hoved. — Jeg og Doktoren vil snakke lidt sammen."

Konen gik. Den syge drog Blicher nærmere til sig og hviskede:

„De har Ret, i hvad De sagde: Det er den forbandede Drik, der er Skyld i min Ulykke. Tidligere var jeg en rask og lystig Svend. Hejda! Byt mig en Toskilling i to Enesteskillinger! — første Mand til Arbejde, aldrig inden for en Værtshusdør, før jeg traf sammen med den forbandede Stoffer. Han blev min Ulykke. — Skal du nu hjem til Motter og saa Pat," sagde han, naar jeg gik fra ham om Lørdagen. „Hun dasker dig nok en Gang imellem, hvis du ikke bringer hende din hele Ugeløn. Saadan lød det, saadan lokkede

han mig. Da de kom slæbende med mig hjem, forgangen Dag, var det ogsaa ham, som sagde til min Kone, at jeg var mærket til Slagtning. — Han skal faa fine Øren vadskede, saa snart Vorherre under mig Kræfter til at tage fat igen."

„Det er en daarlig Beslutning," sagde Blicher.

Manden saa op og smilede. Han kastede et Blik hen til Konen og hviskede: „Jeg tænker ogsaa paa det, der er bedre end at mule Stoffer. Mens jeg ligger her, har jeg set og hørt en hel Del, som jeg før ikke lagde Mærke til. — De skulde blot vide, fremmede Mand, hvor meget den stakkels Kone derhenne har været for mig alle sine Dage, siden vi kom sammen. Hun arbejder, hun plejede mig, naar jeg blev syg, havde kun milde og trøstende Ord at sige, skønt hun faa lige saa skarpt som De, og vidste, at det var den forbandede Flaske, der har voldet min Ulykke, ogsaa hendes, kan jeg tro. Hele Timer sidder hun med sin Haand i min og ser paa mig, bedrøvet og fortabt, men aldrig faar jeg et bebrejdende Ord at høre. Til den silde Nat har hun staaet derhenne ved Vadskerbaljen, nægtet sig Søvn og Hvile for at tjene lidt til os andre. Ikke uden for en Dør i de sidste otte Dage, uden naar det gik til Laanekontoret med en Dyne eller et andet Stykke, som skulde pantsættes. I Gaar maatte hendes bedste Kjole afsted. Saa sagde jeg til mig selv: Lige overfor hende er du i Grunden en jammerlig Pjalt, lille Frits Terkelsen, fra nu af skal det Drikkeri høre op, ikke min Salighed en Draabe mere. Hun sparer sammen, naar du ødelægger, hun staar i Døren, Lørdag Aften, og kigger ud, om du ikke kommer hjem med din Ugeløn, du sidder i Værtshuset og drikker den op. Det skal være forbi. Lad dem saa grine og gøre Staahej oppe paa Stilladset."

„Ja, lad dem det," sagde Blicher, „din Beslutning er god, rigtig god og hæderlig. Desværre er det undertiden let at love, men saa grumme svært at holde, hvad man lover."

„Sig ikke det, Hr. Doktor. For den, der blot rigtig vil en Ting, gaar den af sig selv, men det maa være ment til Bunds og for ramme Alvor, ellers bliver man jo, som jeg for lidt siden sagde, til en jammerlig, stakkels Pjalt. Med mig skal det fra nu af faa en anden Fløjte at tude i. Det er slaaet fast. Blot jeg kunde gøre hende noget til Gengæld, det har jeg ogsaa ligget og grundet over, men at love hende Forbedring, siger jo saa lidt."

„Det er ogsaa et Spørgsmaal, om hun tror dig, før hun faar det at se."

„Det vil hun faa at se. Ikke den sorteste Djævel skal lokke mig ind over et Værtshusdørtrin oftere, jeg er da ikke Mand for ingenting. Se, Hr. Doktor! alt det laa jeg og tænkte paa. Jeg læste Bøn, lidt før De kom, og bad Vorherre om at give mig en Haandsrækning. I det samme vendte Pigerne hjem fra Tobaksfabriken, Døren gik op, saa jeg tydelig kunde høre Kirkeklokkerne kime Julehelligdag ind. Det holder jeg for et godt Varsel. Motter skal ikke ligge og græde om Natten og skamme sig ved sin Mand, eller Folk gaa paa Gaden og grine ad mig. — Jeg har kun et Ønske tilbage: blot vi lykkelig og vel var Juledagene ovre, saa skulde jeg ikke forlange mere."

„Hvad er det for et Ønske?" spurgte Blicher.

„Det er noget, som angaar Sagerne herhjemme, man taler ikke gerne derom til fremmede."

„Betro dig kun til mig. Jeg mener dig det godt."

„Det kan jeg se. Taarerne løber jo ned ad Deres Kinder. Flyt lidt nærmere herhen, be andre maa ikke høre, hvad jeg siger: Det er Husværten deroppe, en striks Hund, men retskaffen for Resten. Han kom herind i Middags og buldrede løs paa mig: I har ikke betalt jeres Husleje for sidste Maaned, sagde han. Det er tredje Gang, jeg kræver jer. Bringer I mig ikke hver Skilling straks efter Julehelligdage, lader jeg Fogden sætte jer ud paa Gaden. Dermed ønskede han mig en glad og fornøjelig Fest og gik igen. — Marie var ude paa Laanekontoret og ved intet herom. — Jeg har ikke Pengene og ved ikke, hvor jeg skal faa dem fra."

„Hvormeget skylder du Værten?"

„Femten Mark."

Blicher sad lidt og betænkte sig, hans Øjne hvilede fast og ufravendt paa den syge. „Du skal faa de femten Mark af mig," sagde han.

Patienten gjorde et Hop i Vejret, som om han vilde springe ud af Sengen. Han greb Blichers Haand, og knugede den med en Kraft, som nødte Præsten til skyndsomst at drage den til sig. Stemmen skælvede, idet han udbrød:

„Er det muligt? I vil laane mig femten Mark, men jeg kan ikke betale dem tilbage, før jeg kommer paa Arbejde igen."

„Det skal vi nok blive enige om," ytrede Blicher og smilte. „Du har nylig gjort et Løfte, det vil du ikke bryde, jeg stoler derpaa. Jeg giver dig mine Penge og forlanger dem ikke tilbage, dermed er det godt."

Under disse Ord tog Blicher langsomt de gode Venners Julegave til den ny Hat op af Lommen, talte Pengene to Gange, og bredte dem ud paa Sengetæppet. Dernæst rejste han sig op for at gaa, men den lykkelige Murer holdt fast paa ham.

„De maa tøve lidt," sagde han, „til Marie kommer, hun gik blot ud for at hente en Spand Vand. Hun maa høre, hvad De har gjort for os. Hvorfor skal hun ikke ogsaa have Lov til at takke Dem?"

„Nej, lad mig gaa," sagde Blicher, „der er intet at takke for. Hold dit Løfte, Gudfader give dig Evne og Vilje dertil, det vil være mig en større Glæde, end du tror."

Den anden nikkede og kyssede hans Haand. „Sig mig da i det mindste Deres Navn, Hr. Doktor, for at vi kan vide, hvem vi skylder Tak for saa lykkelig en Juleaften."

„Nogle kalder mig for Skribent og Digter, andre for den Spentrup Præst, der er ikke stort ved begge Navne. Farvel du! Vorherre være med os allesammen."

Den næste Middag aflagde Blicher P. L. Møller et Besøg. Han smilede og sang falsk, idet han traadte ind, og lod til at være særdeles tilfreds med Audiensen, — især fordi den var overstaaet. Næsten en hel Time mente han at have tilbragt paa Slottet, maaske lidt længere, det kunde han ikke sige saa bestemt. Medens han vidtløftig udbredte sig over den hjertelige Velvilje, Kongen havde vist ham, og den Opmærksomhed, hvormed han havde lyttet til de Forslag og Meninger, Blicher fremkom med, blev han pludselig afbrudt ved et Udraab af Møller.

„Men Blicher, Blicher! hvad er det, jeg ser? Hvor er den ny Hat med den brede Skygge bleven af, hvor er Julegaven fra alle Deres Venner?"

Blicher stod og vrikkede med Hovedet, hans Veltalenhed var forbi, han udbrød endelig: „Jeg har brugt jeres Penge til noget, der var bedre end den ny Hat, bliv nu ikke vred, skænd ikke paa mig. — Det var da vel heller ikke jeres Mening, at jeg skulde komme ind til Majestæten med Hat paa Hovedet?"

Trældom og Frihed.

Af Pastor C. Leunbach.

Det var i Sommeren 61 efter vor kristelige Tidsregning. Paa Kejsertronen i Rom sad den saa bekendte Nero som en enevældig Verdenshersker, der tit og ofte endog fordrede guddommelig Tilbedelse af sine Undersaatter. Dersom Frihed, saaledes som mange mener, bestaar i ikke at have noget menneskeligt Herskab over sig og i at have Magt og Evne til at pleje sit Kød paa alle Maader og saa at sige opnaa, hvad man udstrækker Haanden efter, ja, da har Kejser Nero ejet Frihed i rigere Maal, end det ellers i Regelen falder i Menneskers Lod at opnaa. Men er det Frihed, saa maa man sige, at den ikke just bringer en Menneskesjæl Fred og ikke just skaber et Menneskehjerte Lykke; thi Nero var saa fredløs og saa ulykkelig, som vel et Menneske kan være. Skælvede mange for ham, hvis mindste Vink kunde blive dem Dødsbud, saa skælvede han i Grunden for alle med Tyrannens Mistænksomhed; Rædsel og Angest fulgte ham som hans daglige Følgesvende, og selv om Natten omkredsede de i Drømme hans Sjæl. Sagen var, at den enevældige Verdenshersker ikke i Sandhed ejede mindste Frihed, men fuldt havde givet sig i Trældom under Syndens Magter, der til Tak derfor piskede ham med Angestens Svøber.

En Dag i samme Sommer i den jødiske By Cæsarea, stod i en Sal i den romerske Landshøvding Festus' Palads en lænkebunden Mand, Paulus, oprindelig bærende Navnet Saulus fra Tarsus, anklaget af sine jødiske Landsmænd som skyldig til Døden, fordi han var bleven Kristen, nu efter Landshøvdingens Befaling ført frem for ham og en glimrende Forsamling af fornemme Folk, hvor iblandt den jødiske Fyrste Agrippa. For denne Forsamling blev han opfordret til at aflægge sit Vidnesbyrd. Og han gjorde det, ikke angest og bævende ved Tanken om den mulige Dødsdom, ikke mismodigt klagende over det Fangenskab, han nu i to Aar havde været i, og hvis Lænker endnu fastholdt ham, nej, frejdig som en lykkalig Sjæl, der med hvert Aandedræt inddrak den sande Friheds høje rene Luft, saaledes talede han, saaledes vidnede han om Jesu Kristi Evangelium, saa Hedningen Festus forbavset og forvirret udbrød: „Du raser Paulus! den megen Lærdom gør dig rasende." Paa dette Udbrud svarede Paulus: „Jeg raser ikke, mægtigste Festus, men taler sande og betænksomme Ord." Og da kort efter Kong Agrippa sagde til Paulus, medens hele Forsamlingen hørte derpaa: „Der fattes lidet udi, at du jo overtaler mig til at blive en Kristen," saa gav Paulus til Svar: „Jeg vilde ønske til Gud, enten der fattes lidet eller meget, at ikke alene du, men og alle, som hører paa mig i Dag, maatte blive saadanne, som og jeg er, undtagen disse Lænker." Hvilke Friheds-Ord fulde af Højhed, Kærlighed og Fred! Ikke mindste Spor af Misundelse eller Vrede overfor disse Mennesker, der ret kunde nyde alle Livets udvortes Goder, medens han var en lænkebunden Mand paa Fangekost; han vilde ikke bytte med nogen eneste af dem, men i Kristi Kærlighed til dem som til alle Menneskesjæle ønskede han dem af ganske Hjerte, at de dog engang maatte blive lykkelige som han; ja, de udvortes Lænker vilde han gerne være ene om, men sin aandelige Frihed, sin fredfulde, rige Glæde over at føle det evige Liv i sig i Guds Kærlighed,

vilde han saa gerne dele med alle, og han havde vidnet for dem alle, hvor Vejen dertil var, Troen paa den korsfæstede, men genopstandne Jesus af Nazareth.

Et Par Aar efter, da Nero kastede Skylden for den af ham selv anstiftede store Brand i Rom paa de Kristne, og under dette Løgnens Paaskud lod den blodigste Forfølgelse udgaa over dem, da led ogsaa Paulus Martyrdøden, men med hvilken høj og frejdig Frihedsfølelse han gik den i Møde, det fremgaar af de Ord, han kort i Forvejen skrev til sin Discipel Timotheus efter at have angivet, at han vidste sin Dødsstund forhaanden: „Herren vil og fri mig fra alt ondt og frelse mig til sit himmelske Rige; ham være Ære i al Evighed! Amen!"

Endnu et Par Aar gik, i hvilke Nero fremdeles levede sit Syndens og Angestens Trælleliv, da dræbte han sig selv af Rædsel for at falde i sine Fjenders Hænder.

Kejser Nero i al sin udvortes Magtfuldkommenhed og Herlighed, men i al sin indvortes Jammer og Elendighed, i Syndens og Angestens forsmædeligste Trældom indtil Selvmords-Døden, og i Modsætning til ham Apostlen Paulus i de udvortes Lænker og Fangekaar, men med al den indvortes rige Glæde og Lykke, hvilke talende Virkeligheds-billeder til Belysning af de Ord, Jesus engang udtalte til Jøderne: „Dersom I bliver i mit Ord, er I sandelig mine Disciple, og I skal forstaa Sandheden, og Sandheden skal frigive eder. Sandelig, sandelig siger jeg eder, hver den, som gør Synd, er Syndens Træl. Dersom Sønnen faar frigjort eder, skal I være virkeligen fri." Og nu kan man vel sige, at i denne Verden synker faa Mennesker saa dybt ned i Syndens og Angestens Trældom som Nero, og kun faa Mennesker naar saa langt frem i Aandens Frihed som Paulus, men derfor mister disse to saa grundmodsatte Virkelighedsbilleder paa ingen Maade deres Betydning til at anskueliggøre Kristi Ord om Trældommen under Synden og Friheden i hans Samfund, nej, de er netop som et højlydt Vidnesbyrd om, hvad der kan opnaas alt i denne Verden ad disse to saa forskellige Veje, den syndige Naturtilstands Vej eller Jesu Kristi Discipelstands Vej, at vi, om vi vil give Agt paa disse Historiens saa udprægede Skikkelser, kan skræmmes fra den ene Vej for længselsfuldt at hige ind paa den anden. Ganske vist vil de mange medfødte daarlige Tilbøjeligheder lokke os netop ind paa den syndige Naturstands Vej, og vi ejer ikke Magt nok i os selv til at sprænge alle de Fristelsens Fangebaand, men det er den frelsende Gud, som i Jesus Kristus rækker sin almægtige Haand ud imod os med Naadens Tilbud om at hjælpe os til Frihed, den sande, virkelige Frihed. Hans Haand gælder det da at gribe i Troens Kærlighed; gør vi Alvor deraf, da føres vi frem paa Frihedsvejen mod Frihedsmaalet, smagende dog noget af Apostelglæden, mægtige til at synge Takkesange selv under de tungeste udvortes Krav, mægtige til selv med Døden for Øje at udbryde med Apostlen: „Herren vil og fri mig fra alt ondt og frelse mig til sit himmelske Rige; ham være Ære i al Evighed! Amen!"

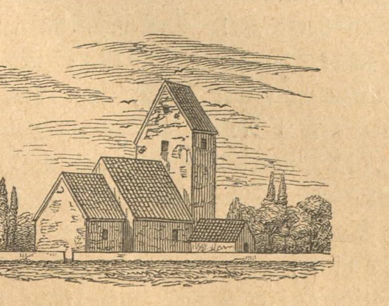

Knud Korporal.

Fortælling af C. K. Thyregod.

(Fortsat.)

Skam dig, Truels!" skændte den ældre Rytter. „At sammenligne din Korporal og foresatte med et saa snavset Kreatur som en Bondemands So! Men sig mig: Kender du nogen Rytter, der er saa glad og munter til enhver Tid som jeg?"

„Nej, det gør jeg ikke; men Vorherre giver Helbred og et muntert Sind; man spiser det ikke ind med Skeer."

„Sandt, min Dreng! — Talt som en Præst! Men naar Vorherre har givet os det, saa vil han, at vi selv skal holde det vedlige, og det er det, jeg gør: Jeg arbejder, til jeg er træt, spiser, til jeg er mæt, og sover, til jeg er let. Unyttige Griller jager jeg Pokker i Vold. Hvad der skal ske, vil ske! Saadan skulde du bære dig ad, lille Truels! saa havde du ikke saa tit et bedrøveligt Ansigt."

Truels nikkede. „Jeg ved det godt, du er lykkeligere end jeg; men du fortjener ogsaa at være det. Naar vi har tumlet os i Tjenesten, og vore Kammerater sætter sig til at drikke og doble, medens jeg ligger og drømmer i Skoven, saa tager du fat paa Rispen og sidder og flikker Støvler og gammelt Sabeltøj, til den mørke Nat, og synger og traller dertil, som var det den største Fornøjelse af Verden."

„Det er det ogsaa; jeg morer mig virkeligt ved at pynte og lappe paa det gamle Roderi, og jeg tjener en Skilling ved det. Du skulde lære mig Kunsten af! Det fornemste Haandværk er at kunne sætte en Børste i Rispen, og det vil jeg vise dig straks."

„Nej, mit Sind er ikke som dit; jeg kan ikke holde det Liv ud."

„Det kommer af, at du er en Daare, min lille Ven, og har sat dit Hoved eller dit Hjerte, din Lever eller din Lunge til et glat Pigeansigt, og „smelter som Smør i Elskovens Hede", eller hvordan det er, der staar i dine Viser."

„Det staar ikke i nogen af de Viser, jeg kan!" sagde den unge Mand og blev rød.

„Jo, da kunde det min Sandten godt staa der! Naa, naa! bliv ikke vred! Dine Viser er gode nok, og det er du ogsaa, din lille Dukke er det med, tænker jeg; men du er blevet mig vel sørgmodig i den sidste Tid. Husk paa, at hvad der skal ske, det sker, om vi saa surmuler, saa lang som Dagen er."

Maaltidet fortsattes nu for største Delen i Tavshed, og da det var endt, sagde Truels Farvel og gik. Knud saa en Stund ud af Vinduet efter ham. „Fanden ved, hvad jeg skal gøre ved ham," sagde han, „han bliver ødt paa den Maade, hvis han ikke faar andet at tænke paa. Om jeg gjorde ham vred for Alvor, det kunde maaske hjælpe; men det nænner jeg ikke, han er dog den eneste, jeg har at holde af."

En Stund efter gik han ud og aflaasede Døren; han traf sin Ven og fik ham med ind i en langt større Hvælving, hvor de traf en hel Del af Kammeraterne. Nogle spillede Terninger. Andre sad omkring et Bord, hvor en snavset Marketenderske fremsatte Brændevin og Øl for dem. En aldrende Vagtmester havde taget Plads for Bordenden og førte højrøstet Ordet.

„Som jeg siger eder, Karle!" sagde han overbydende sig selv i at fortælle utrolige Historier. — „Det er slet intet, mod hvad der passerede i mine unge Dage og i Krigens Tid. Havde jeg ikke haft ondt i Halsen, skulde jeg fortalt eder den Historie."

Rytterne kendte heldigvis et Middel mod Vagtmesterens Halssygdom, en af dem gav Marketendersken et Vink, og hun satte et Bæger Brændevin for den gamle. Han nippede til det, smadskede med Læberne, medens Ansigtet udtrykte en saare høj Grad af Velbehag; derpaa begyndte han sin Historie:

„Se, det var i Slaget ved Gadebusk Anno 12, hvor vi, som I maaske ved, maatte trække os tilbage; thi den Helvedes Stenbuk, hvem den slemme har taget for længe siden, havde forhekset alle vore Kugler, saa ingen af dem ramte, og mod Hekseri kan Krigsfolk — jeg mener Krigsfolk i Almindelighed — intet udrette. Som vi nu rider tilbage, var jeg den sidste, og min Ritmester den næstsidste, og han red til, alt hvad han kunde, og saa red jeg til og kunde mageligt redet ham forbi; men det vilde jeg ikke, for det var en rar Mand og lige saa tapper som Scholten selv. Jeg vilde forsvare ham, saa længe jeg kunde, og jeg var vel sagtens den eneste af Kong Frederiks Folk, der vidste Raad mod Stenbuks Troldkunster. Saa red jeg hen ved Siden af ham, og vi lod Hestene puste et Øjeblik, for Ritmesteren vidste nok, at naar jeg var hos ham, var der ingen Fare. Saa tager han sin Flaske frem og byder mig en Dram. — Drik selv først, Hr. Ritmester! siger jeg. — Nej, svarede han, Ære den som Ære bør! Lige overfor Fjenden er han min Mester og Generalens med, det vil jeg altid tilstaa, skønt i Lejren gaar jeg jo foran for en Ordens Skyld. — Saa tager jeg da Flasken, men i det samme hører jeg Hestetrav bag ved os, jeg vender mig om og ser en Djævel af Major tæt ved med hævet Pallask. Jeg kendte ham godt fra før og vidste, at han forstod den Passauer Kunst."

„Hvad er den Passauer Kunst?" spurgte en af Rytterne.

„Det er en Skam af dig at spørge saaledes, og det er en Ynk at høre, at en Rytter ikke bedre kender sin Tjeneste! Den Passauer Kunst er ved Djævelens Hjælp at gøre sig haard, saa Jærn og Bly ikke kan skade en. Naa, jeg vender da Hesten imod ham, medens Ritmesteren red sin Vej, alt hvad han kunde. Majoren hugger til mig, jeg afbøder hans Hug og slaar til ham igen; men det var, som jeg havde hugget til en Kampesten med en Hasselkæp. Saadan skiftede vi Hug flere Gange; men da jeg fornam, jeg ikke var i Stand til at fæste Jærn paa ham, blev jeg saa ærgerlig paa det Asen, at jeg kastede Ritmesterens Flaske, som jeg endnu havde i den venstre Haand, lige i hans Ansigt; Flasken gaar i Stykker, og Brændevinen flyder ham i Øjnene; det svider, og han gnider; han kan hverken høre eller se for Pine, og mens det staar paa, faar jeg Negl i ham og binder ham baade paa Hænder og Fødder, tager Hesten ved Tøjlen og fører ham med mig som Fange. Men aldrig kan I tænke jer, hvor Kongen og Generalerne lo, da jeg fortalte dem Historien. Siden den Tid tager jeg altid en Flaske Brænde-

vin med mig, naar jeg rider ud; man kan aldrig vide, hvad det kan være godt for."

Vagtmesteren tav og tømte sit Bæger. Nogle af Rytterne trak næsten umærkeligt paa Smilebaandet. Nu opfordrede man Truels til at synge, og han begyndte:

„De Bølger ruller saa tungt i Fjord,
mens Rosen hilser Skærsommer;
i Byen dækkes der Bryllupsbord,
der høres Piber og Trommer.

Dog sukker vemodigt den blege Brud,
paa Kinden Taarerne tindre;
thi haard var Faderen, strengt hans Bud,
hun mægted det ej at hindre.

Hun smykkes med Roser og klaren Guld
som Himlen i Aftenrøden;
af inderlig Smerte i Barmen fuld;
langt heller gik hun i Døden.

De klædte hende i Silke blød,
den bitre Kalk maa hun tømme;
men Kinden blegner, som var hun død,
hun vakler ret som i Drømme.

Saa dejligt straaler de Kjerters Skin
som Stjerner ved Nattetide.
Halvdaanet sank hun ved Dørens Trin,
med Kinder liljehvide.

De fik hendes Ja; men Røsten klang,
som dens der evigt forstummer,
som Høstvindens Suk over Dødens Vang,
naar Rosen forgik med Skærsommer.

Dog Glæden er stor i den hele Sal
rigt Perler i Bægrene tindre.
Slet ingen tænker paa Brudens Kval,
og ingen den søger at lindre.

— Men langsomt hist over Bølgen blaa,
i Himlens og Havets Møden,
sig nærmer en Snekke med Sejl i Raa
og skinner i Aftenrøden.

Der staar i den gyngende høje Stavn
alt over de salte Strømme
en Mand, der længselsfuldt ser mod Havn;
bag Skovbrynet dvæler hans Drømme.

Snart Skibet ligger ved Broen fast,
tungt Bølgen slaar mod dets Side,
ned Sejlene synker fra højen Mast
som Skygger ved Nattetide.

Men Ynglingen ud paa Stranden sprang,
hvor Voven paa Sandet skummer,
saa Sværdet højt i sin Skede sang,
som klingende Le i Skærsommer.

Han iler fremad med ivrigt Mod
af Fryd hans Blikke maa tindre;
Smaablomster bøjer sig for hans Fod,
han ænsed dem aldrig mindre.

Han ænser ej Aftenen sval og smuk,
ej Skyernes dejlige Gløden,
ej Hækkens Roser med Taaredug,
der glinser i Aftenrøden.

Truels og Vagtmesteren.

Thi Dagskæret skal, før det synke maa
i Nattens dæmrende Drømme,
ham vise Huset med Tinder graa,
hint Hjem for hans Længsler ømme.

Han hvisker, medens ad Vejen frem
med raske Fjed han mon skride;
Gud ved, om ogsaa jeg ventes hjem,
saa snart, alt ved Aftentide.

Men hun vil smile saa ømt og bly
til mig, hvad Tid jeg end kommer,
som Solen tilsmiler den lyse Sky,
som Rosen tilsmiler Skærsommer.

Vil med sin velsignede Rosenmund,
hvis Røst jeg saa godt kan erindre,
mig hilse: Velmødt i saa god en Stund,
mens Kærligheds Stjerner tindre!

Men da han kommer til Huset nær
og aner endnu ej Brøden,
han studser ved Lysenes rige Skær,
der kappes med Aftenrøden.

Da ser han sin Mø med Brudekrans,
det saa vel før han i Drømme.
Nu skal hun være hans Avindsmands;
da — lader han Sværdet dømme.

Da griber han Brudens Haand som et Lyn,
og hurtigt ved Nattetide
de begge forsvandt som et Aandesyn;
hvorhen — fik ingen at vide.

Medens Truels sang, havde Vagtmesteren vinket Knud hen i en Krog af Hallen, hvor de ivrigt talede sammen. Kort efter at Visen var endt, forlod Korporalen Værelset, men gav forinden Truels et lønligt Vink om at følge sig. Snart var de tvende atter alene i Knuds Hvælving.

„Var det Ellen oppe i Horn, du sang om?" spurgte den sidste. — „Det er det samme," vedblev han, da den anden misfornøjet rynkede Panden; „men hun er nok ikke stort bedre faren end den Dukke, Visen handlede om."

„Hvad mener du dermed, Knud?"

„Kom ind til mig om lidt; men gaa først tilbage til Krabaterne histinde og bliv der en Stund. Syng Viser og lyt til deres Krøniker, at ingen skal faa Mistanke om vor Forstaaelse. Siden skal jeg forklare dig alt."

Truels nølede; men Knud rakte ham Haanden. „Gaa!" sagde han næsten ængstelig. — „Du ved, jeg er din Ven som ingen andens, og i denne Stund skal og maa du adlyde mig!"

Den yngre Mand gik tilbage til Kammeraterne. Snart gav en, snart en anden en Historie til bedste; men Truels var en saare aandsfraværende Tilhører, og snart sneg han sig bort for at æske Forklaring af Vennen. Korporalens Dør var fast tillaaset; men han bankede paa.

„Hvem er det?" lød Knuds Røst derinde.

Efter at have faaet Svar aabnede han Døren, og Truels saa med Forundring det før renlige og hyggelige Værelse i fuldstændig Uorden. Blaar, hvoraf Korporalen havde et ikke lidet Forraad til Udstopning, laa spredt over Flisegulvet mellem Halmbaand og Spaaner, og Knud var ivrigt i Færd med at sno disse Sager op til Baand, idet han lod den højre Tommelfinger løbe rundt i et Øje, han havde dannet som Begyndelse til Snoningen. Alt som Baandene forlængedes, indgned han dem med Tjære og Krudt. Under Arbejdet havde han Møje med at tilbageholde sin Latter.

„Tag fat med!" udbrød han til den ankomne; „men du skal blot sno og for Lugtens Skyld ikke røre ved Tjæren."

Truels gav sig til at hjælpe ham, men raabte leende: „Hvad skal alt dette betyde?"

„Tys! tal sagte! — Du holder jo af Ellen i Horn!"

Den unge Rytter tilstod det.

„Og du ved, at Ritmesteren ogsaa holder af hende."

„Ja," svarede han harmfuld; „men det bryder jeg mig ikke noget om; thi Ellen er ren som nyfalden Sne."

„Ja, Gudbevares! — Hvem tør sige andet, naar du hører det! Det maa da endelig ogsaa være sandt, da Slyngelen ellers ikke behøvede at føre hende bort med Magt, som han har bestemt at lade gøre i Nat."

„Hvad siger du?" udbrød den yngre Mand forfærdet.

„Sandhed! Det fortalte den rumlende Ærtegryde histinde, mens du sang Kærlighedsviser. Han vidste ikke ret, hvor hun skulde føres hen; og dog

skal han være Anfører for Historien — Syndebuk vel i Nødsfald. — Mig vilde han have med, derfor gjorde han mig bekendt med Planen. Jeg arbejder nu paa at forstyrre den."

„Er det Sandhed, du siger, saa er Planen allerede forstyrret; thi saa vil jeg opsøge Skurken og dræbe ham, inden Sol gaar ned."

Knud kastede et Blik paa den talende, men lod i samme Nu sit Arbejde synke og stirrede paa ham med Forbavselse.

Mærkelig var i Sandhed ogsaa den Forandring, der var foregaaet med den milde Yngling. Hans Kinder var hvide som Marmor, Læberne var blodløse, og Hænderne krampagtigt knyttede.

„Du vil dræbe ham," gentog han langsomt. „Ja, nu jeg ser dig, tror jeg det ogsaa; men saa i Gaarden, han var ligeledes til Hest og red hen til Vagtmesteren.

„Jeg melder Korporalens Respekt!" begyndte han. „Han har et Par Støvler at bagslikke for Kornetten, de skal afleveres i Morgen. Korporalen beder derfor, jeg maa følge i hans Sted."

„Hils Korporalen," buldrede Vagtmesteren, „at jeg giver baade ham og Kornetten Døden og Djævelen! Saa snart der er en Smule Tjeneste, har han enten dit eller dat for de Herrer Officerer at slikke ved. Men jeg taaler det ikke længer! Tjenesten skal passes, og han skal indfinde sig paa Minutten, sig ham det!"

„Skal ske, Hr. Vagtmester!" svarede Rytteren hilsende og drejede sin Hest nølende omkring.

„Holdt!" skreg Vagtmesteren. „Jeg vil dog igennem Skoven. Etsteds i denne gjorde han Holdt og tiltalte Mandskabet saaledes:

„I ved, at dengang Kongelig Majestæt lagde os Ryttere paa Silkeborg og Tvilum, gav han os Hals- og Haandsret over Godsernes Bønder med samme Magt og Myndighed, som han selv allernaadigst behager at være i Besiddelse af. Men nu er der en Mand oppe i Horn, Mogens hedder han, der ikke vil vide af, at vi er Herrer. Han har forsyndet sig og vil ikke være os og vore Officerer hørig og lydig; men enten det er Ægt og Arbejde, han ikke vedbørlig vil yde, eller det er Skatter og Landgilde, han modvillig nægter at betale — nok er det: Han tror, han har Ret; men Officererne ved det bedre, og jeg ved det ogsaa bedre. Desformedelst skal han straffes, og der skal

Kristoffer Kolumbus opdager Amerika.

kan jeg bag efter faa den Fornøjelse at se min eneste Ven i Galgen. — Truels!" vedblev han og lagde sin Haand paa hans Skulder. „Jeg har været ung som du, og da vilde jeg ogsaa rende Døre op med Hovedet; men jeg fik Buler i Panden, Buler i Panden, lille Ven! — Nej, med Ræv skal vi Ræv fange; hør kun!"

En lang hviskende Samtale blev nu ført, og under denne opklaredes den unge Mands Aasyn betydeligt. Snart tog de begge leende fat paa deres Arbejde.

Ved Aftenens Frembrud holdt sem Ryttere i den græsbevoksede Borggaard, en opsadlet Hest stampede utaalmodigt for Indgangen. Den gamle Vagtmester — den rumlende Ærtegrøde, som Korporalen havde kaldt ham — traadte ud og svang sig i Sadlen. I samme Øjeblik kom Truels ind ikke føre ham i Fortræd hos Kornetten for et Par Bagslikkers Skyld. Du følger med os, Truels. March, Karle!"

Rytterne smilede. De vidste godt, at den brovtelystne Vagtmester gjorde en Dyd af Nødvendigheden. Det var velbekendt, at Korporalen omtrent for intet holdt Officererne vedlige med Fodtøj; men at han ogsaa derfor havde mange Friheder, havde sit eget Værelse og kunde forsømme Tjenesten, naar han vilde, for at han ved at arbejde for andre kunde tjene en Skilling, der holdt ham skadesløs. Der var heller ingen, der undredes over, at han benyttede disse Friheder til at slippe fri for det natlige Ridt, der forestod, og om hvis Bestemmelse og Udstrækning Rytterne var uvidende.

Vagtmesteren førte sine seks Mand Nord paa i denne Nat gøres Ram og Udlæg i hans Bo. Han er nok en haard Hals, den samme Mogens, og derfor er jeg bleven udkommanderet og har igen udkommanderet jer. Altsaa — lad mig se, I opfører eder som tapre Karle! Fremad, Folkens, mod Fjenden! — Lad os paa Vejen korte Tiden med Historier! Da jeg baade er den klogeste og fornemste, skal jeg gerne begynde." Derpaa fortalte han en Historie af samme haandgribelige Slags som sine sædvanlige, og imidlertid skred Toget fremad.

(Fortsættes.)

Kristoffer Kolumbus.

I.

Slutningen af det 15. og Begyndelsen af det 16. Aarhundrede er de store Handelsrejsers og Opdagelsers Tid. Man havde nylig opfundet Kompasset, der angiver Verdenshjørnerne, og Astrolabiet, et Redskab, ved hvis Hjælp man bestemmer, paa hvilken Plet af Jordkloden man befinder sig. Mægtige Fristæder grundlagde deres Rigdom paa Handel, Riger og Lande svang sig op til et Verdensry ved deres Opdagelsesrejser. De nordiske Have pløjedes af Hansestædernes Flaade; Venedig, Genua og andre italienske Fristæder gennemkrydsede Middelhavet og stod i Forbindelse med indiske Handelskaravaner; Portugal opnaaede sin egenlige Heltetid ved at sende kække Søfarere ud paa det store Verdenshav, der førte til Omsejlingen af Afrika og Indtagelsen af Indien; endelig vandt Spanien Prisen ved at opdage og underlægge sig den nye Verden i Vest. Tiden fremviser som i et Eventyrs blendende Klædebon de ædleste menneskelige Egenskaber, men gav ogsaa Tumleplads for de vildeste Lidenskaber; Djærvhed og højsindet Mod veksler med Grumhed og Plyndringslyst, Klogskab og Granskersnille med Handelskløgt og Guldtørst. Fremmest i den berømmelige Kreds af Opdagere, snart geniale og omfigtsfulde Søfarere og Tænkere, snart forvovne Krigere og snart raa og vilde Eventyrere, staar Kristoffer Kolumbus, den Mand, som i Aar for 400 Aar siden opdagede Amerika.

Kristoffer Kolumbus eller — som hans Navn oprindelig lød — Colon eller Colombo blev født i Genua omkring Aaret 1436. De gamle Optegnelser ved kun lidt at fortælle om hans Barndom. Faderen var Uldkarter og sad i smaa Kaar; men Kristoffer fik dog en god Skolegang og kunde allerede som Barn tjene sit Brød ved at tegne og male. Genua var en af de store italienske Handels- og Søfartsstæder, og det brogede Liv i Havnen, hvor talrige Skibe kom og gik, udlossende Varer fra fjerne Lande, øvede tidlig en mægtig Virkning paa hans Sind. Her hørte han Søfolkenes Tale om det rige Indien, om Portugisernes Opdagelser af nye Lande, her drømte han sig selv ud paa Søtogt mod fjerne Kyster.

„Kolombo leged ved Havets Rand,
opvoksde for Vind og Vove,
og drømte født om det skjulte Land
med Guld og med grønne Skove;
for ham var Havet ej mer end Dam,
han knap sig ønsked en Fjederham." *)

Fra sit fjortende Aar for han til Søs, deltog i Fejderne mellem de italienske Fristæder og dyrkede flittig alle de Studier, der kan komme en Sømand til Gavn. Hans Ungdom henrandt dog under beskedne Forhold, først var han Matros, senere Skipper. Formodenlig har han følt sig hæmmet i sin Fædreneby; thi 1470 drog han til Lissabon, Hovedstaden i Portugal, hvor dristige Opdagelsesrejser omfattedes med almen Deltagelse. Her giftede han sig med Datteren af en anset Skibsfører, der havde deltaget i flere Opdagelsesrejser og efterladt sig en Række Kort og Dagbogsoptegnelser. Disse granskede Kolumbus med stor Iver, og samtidig lagde han sig saa flittig efter Korttegning, at han kunde ernære sin Familie derved. Men under det stille Studium i Hjemmet glemte han ingenlunde Søen. Nu og da foretog han Rejser langs Afrikas Vestkyst til Guinea, som dengang var Sejladsens yderste Sydgrænse; ligeledes skal han efter en sagnagtig Beretning have gæstet Island. Han fremstilles paa den Tid som en stærkbygget Mand af Middelstørrelse, med Ørnenæse og blaagraa Øjne. Hans Haar var tidlig blevet hvidt. Af Væsen var han alvorlig, ligefrem og vindende, dertil i Besiddelse af stor Viljestyrke og gode Kundskaber i Navigation, Astronomi og Geografi.

Det var i disse Aar, han henlevede i Portugal, at hans Livs store Tanke kom til Frembrud, den, at naa det østlige Indien ved at sejle lige i Vest. Allerede Oldtidens Grækere havde fortalt om et underfuldt Land, „Hesperidernes Have", der skulde ligge langt vesterude, der hvor Solen gik ned, og senere havde rejsende vidst at berette om Lande yderst i Øst, der hed Indien, Cathay eller Cipango, og hvor der var Overflødighed af Guld, Diamanter og Krydderier. Det var disse Lande, Portugiserne længe havde pønset paa at naa ved at sejle sønden om Afrika; Kolumbus vilde naa dem ved at drage tværs over Atlanterhavet. Han vidste, at Jorden var kuglerund, derfor maatte man støde paa de østlige Lande ved at fare lige i Vest, og da han ligesom alle hin Tids Geografer ansaa Jorden for langt mindre, end den i Virkeligheden er, saa troede han ogsaa, at det var den korteste Vej til Guldlandet. Desuden var der haandgribelige Tegn, som bestyrkede ham i hans Tro. Søfolk havde fundet udskaaret Træ, der kom drivende Vest fra i Atlanterhavet, og stundom hændte det, under vedholdende vestlige Vinde, at mægtige Pinietræer strandede paa Azorerne. Mulig at Kolumbus ogsaa under sit Ophold paa Island havde hørt Tale om, at nordiske Vikinger havde fundet et Land langt vesterude, som de kaldte Vinland. Tanken om at drage ud og opsøge de fjerne Kyster stod for ham baade Dag og Nat, fyldte hans Sjæl og blev hans Livs store og eneste Maal.

Det gjaldt nu for ham, at finde en Fyrste eller Regering, som havde Evne og Vilje til at udruste Skibe og Mandskab til den dristige Fart. Men Kolumbus skulde faa at føle, at faa eller ingen delte hans stærke Tro paa Sagen. Hvad der nu til Dags vil forekomme alle som en simpel, indlysende Sandhed, var dengang en alt for dristig Tanke. I atten lange Aar maatte Kolumbus vandre Geniets Martyrbane. Først henvendte han sig til Portugals Konge, Johan II, der venlig laante hans Tale Øre, men blot for at fralokke ham hans Planer og Kort, hvorpaa Kongen lod en af sine Skippere forsøge, om Foretagendet var muligt. Efter kort Tids Forløb vendte Skipperen tilbage og erklærede Kolumbus' Ide for vanvittig. Harmfuld over Kongens Lumskhed forlod Kolumbus, hvis Hustru var død, i al Hemmelighed Lissabon og drog til Genua for at søge Bistand i Hjemmet. Men Byens Raad manglede aldeles Mod til at indlade sig paa hans Planer og afviste ham som en halvgal Eventyrer.

Kolumbus lod sig dog ikke rokke i sin Tro. Hans Haar var blevet hvidt, hans Pande furet under de lange Aars Grublen, men i hans Sjæl brændte Ungdommens hellige Ild, og hans Mandsvilje var stærk som Skovens Eg. Stolt og ydmyg som han paa samme Tid var, skal han engang have sagt: „Jeg er ikke den eneste Admiral i min Slægt, man kalde mig forøvrigt, hvad man vil; David vogtede engang Faar og blev dog Konge i Jerusalem, og det en vis Konge. Jeg tjener den samme Gud, som ophøjede David." Afvist i sin Fødeby vendte han sit Øje mod Spanien, og med sin lille Søn Diego ved Haanden vandrede han gennem Landet for at naa til Hoffet.

„Ser du hist den Vandringsmand
med sin blege Søn ved Haanden,
saa i Muldvarptid om Land
med sit Haab gaar altid Aanden,
med sit himmelvendte Blik
leder om en Lædskedrik!"

Undervejs blev Drengen saa forkommen af Sult og Tørst, at de maatte ty ind i Klosteret Rabida i Andalusien. Medens Drengen kvægede sig ved et tarveligt Maaltid, gav Abbeden sig i Samtale med Kolumbus, som straks havde fængslet ham ved sit Ydre. Saa klart og ildfuldt udviklede Kolumbus sin Plan, at Abbeden blev vunden for den og ikke blot beholdt Sønnen hos sig i Klosteret, men tillige medgav Faderen en Anbefalingsskrivelse til Dronningens Skriftefader. Det var i Vinteren 1485—86. Spanien blev dengang regeret af Kong Ferdinand af Aragonien og Dronning Isabella af Kastilien, der trods Ægteskab styrede hver sit Land, men i Forening førte Krig med Maurerne for at udjage dem af Granada. Efter ny Genvordigheder i Cordova blev Kolumbus endelig modtagen af den højmodige Dronning, og skønt Krigen egentlig ikke endnu havde givet Spanierne Tid til at tænke paa Opdagelsesrejser, blev hans Plan dog forelagt en udvalgt Kreds af lærde. Men disse kloge Folk saa med Foragt ned paa den fattige, genuesiske Korttegner og Sømand, der bildte sig ind at kunne udrette Ting, som ingen andre havde drømt om. De fandt det stridende mod Bibelen og Kirkefædrene at formene, at der skulde findes Beboere paa den anden Side af Jordkloden; og selv om Jorden nu ogsaa var rund, saa gik det vel an at sejle nedad, men umuligt at komme opad. Kolumbus forsvarede sig med Ro og Fasthed, men uden at vinde Medhold. Det blev ham derhos betydet, at i de første Aar vilde alle Pengemidler medgaa til Krigen; naar denne engang var til Ende, kunde han melde sig igen. Snart boede han nu i Cordova, hvor Gadedrengene hilste ham som „den gale Italiener", snart flakkede han med Hoffet og Hæren og deltog i Krigen. Saaledes gik syv Aar. Ofte var han nær ved at tabe Taalmodigheden, han var alt en halvgammel Mand, Døden kunde hente ham, forinden han havde faaet sit Livsværk begyndt. Omsider brød han op for at gaa til England eller Frankrig, men først vilde han tage Afsked med sin gamle Ven, Abbeden i Rabida, og sine to Sønner, som opdroges i Klosteret. Den gode Abbed blev yderst bevæget ved at se den skuffede Mand og besluttede endnu engang at henvende sig til Dronningen. Denne Gang saa det lysere ud for Kolumbus. Granada var erobret, der var Jubel ved Hoffet, og Pengemidler kunde vel skaffes til Veje. Men nu fandt man, at Kolumbus' Fordringer var alt for store, han vilde udnævnes til Admiral og til Guvernør over alle de Lande, han opdagede, og med sin ubøjelige Stolthed og Fasthed slog han intet af. Atter forlod han det spanske Hof for at søge Lykken i andre Lande.

„I Syd han sejled og saa i Nord,
til Isfen begyndte at graane,
man bad med Latter ham paa hans Ord
kun rejse til Sol og Maane;
hvor skarpt man spotted, hvor højt man lo,
urokket blev dog hans Kæmpetro!

I Vogter-Hytte og Konge-Sal
han sagde med samme Tone:
Jeg ud kun farer som Admiral
og kommer igen med Krone,

*) Ligesom de senere anførte Vers af Grundtvig.

thi Sættekonge jeg være vil
i Verdensdelen, jeg styrer til!

Hans Kæmpe-Mine, hans Konge-Ord
var farlige Anstødsstene,
af Majestæter paa denne Jord
dem taalte en Dronning ene,
kun Isabella i gylden Sal
gav Verdenshavet en Admiral!"

Hans Venner skyndte sig atter til Dronningen, og en af dem, en Skatmester, fremstillede saa levende, den Magt og Ære, der vilde vindes ved Kolumbus' Foretagende, at han fik hende ganske omstemt, ja, hun var endog rede til at sælge sine Smykker for at skaffe Penge. Kolumbus blev indhentet ved Ilbud og fulgte med tilbage. Den 17de April 1492 undertegnede Ferdinand og Isabella den fælles Overenskomst. Kolumbus skulde nyde alle de Forrettigheder, som tilkom Storadmiralen af Kastilien, være Underkonge over alle de Lande, han opdagede, have en Tiendedel af de Perler og Ædelstene, Guld og Sølv og andre Handelsvarer, som fandtes i de fremmede Egne, og endnu flere Fordele blev ham tilstaaet, som alle skulde gaa i Arv til hans Efterkommere.

Endelig efter atten lange Aars Haan og Miskendelse stod Kolumbus ved Begyndelsen. Han havde forlængst overskredet Livets Middagshøjde, men endnu bar han sit Hoved højt og holdt med ungdommelig Begejstring fast ved sin Kongstanke. I den lille Havneby Palos blev der straks taget fat paa Udrustningen. Kongens Ordre lød paa tre smaa Skibe, saakaldte Caraveller; det var alt, hvad der kunde affes til det store Foretagende. Men det trak ud med at faa dem bemandet, da selv gamle, hærdede Matroser undslog sig for at tage Del i den dumdristige Rejse. Endelig meldte sig to rige Søfarere, Brødrene Alonze og Vincente Pinzon, der erklærede sig rede til at føre de to mindre Skibe, og da disse Brødre havde en indflydelsesrig Slægt og mange Folk i deres Brød, blev Besætningen snart fuldtallig. Kun det største Skib „Santa Maria", var forsynet med helt Dæk. Om Bord paa dette hejste Kolumbus selv sin Stander, medens de to Halvdæks-Fartøjer „Pinta" og „Nina" kommanderedes henholdsvis af Alonze og Vinzente Pinzon. De tre Skibes Besætning bestod alt i alt af 120 Mand. Dagen før Afrejsen drog Kolumbus og alle hans Ledsagere i højtideligt Optog til Rabida-Klosteret, hvor de skriftede deres Synder og nød den hellige Nadvere. Næste Morgen, den 3dje August 1492, ved Daggry, hejstes Sejlene, og den lille Flaade gled ud af Havnen, medens Tusinder af Tilskuere, tvivlende og ængstelige, bad til Himlen om et lykkeligt Udfald. Som saa ofte i Verdenshistorien fødtes her en af de største Begivenheder under yderst beskedne Forhold, ja, uden at selv Føreren i sine dristigste Drømme mægtede at overskue dens Udstrækning. Thi Kolumbus var vedblivende i den Tro, at det var det østlige Indiens guldrindende Egne, og ikke en hel ny Verdensdel, han styrede imod.

Vestindiske Frugter.

„Frimodig hejste han Sejl i Raa,
en Morgen før Sol var oppe,
og om hans Fart over Bølgen blaa
gik Ry mellem Stjernetoppe,
thi han, som raader for Jord og Hav,
til Gaadelandet ham Medbør gav."

Farten gik først i sydlig Retning mod de canariske Øer. Søfolk har altid været overtroiske, og det varslede ikkun ilde, at et Ror gik itu allerede paa den tredje Dag; dertil kom, at Skibene hurtig viste sig lidet skikkede til Sejlads paa store Have. Paa de canariske Øer fik Kolumbus Skaden udbedret, indtog nyt Proviant og tiltraadte nu den egentlige Opdagelsesrejse, idet han fra det kendte Farvand styrede lige i Vest, ud paa det store Verdenshav. Da de snart for en jævn Østenvind tabte den gamle Verden af Syne, blev mange af Søfolkene grebne af en saadan Forfærdelse, at de græd og bandede deres Daarefærd. Kolumbus styrkede deres Vankelmod paa det bedste, ved at fortælle om de rige og frugtbare Lande, de havde i Vente. Under sit lange omflakkende Liv havde han tilegnet sig stor Verdenserfaring, han forstod at beherske baade sine egne og andres Lidenskaber, hans Tale var myndig og vindende, og med sine andre store Føreregenskaber forenede han Fasthed og Taalmod. Hans Sømandskundskaber var alle hans Ledsageres langt overlegen, han gav selv alle Ordre og vaagede over, at de blev fulgte. Hurtigere endnu gled de ud i det umaadelige Rum, hvor kun Himmel og Hav var at øjne, da de kom ind i Passaten, hvor der blæser en stadig Østenvind. Men atter begyndte Folkene at knurre: hvorledes skulde de med denne Vind komme hjem? Kolumbus holdt dog nogenlunde deres Mod oppe. Stedse færdedes han paa Dækket, syssélsat med at lodde Havdybden og anstille Jagttagelser. Af de portugisiske Opdagere havde han lært at mærke sig Havstrømningerne, Fuglenes Flugt, Fiskenes Udseende, den flydende Tang, og alt hvad han saaledes fandt af Betydning, optegnede han i sin Dagbog.

Og videre gik Farten mod Vest. Da de i tre Hundrede Mils Afstand fra de kanariske Øer kom ind i store Tangmasser, blev Folkene paa ny urolige, idet de troede at være ved det sejlbare Havs yderste Grænse eller truet af skjulte Klipper og Rev; men Kolumbus overtydede dem om, at Tangen snarest var et Vidnesbyrd om nærliggende Land, og Fugleflokke, der omkredsede Skibene og fløj med Vest, syntes at give ham Ret. Den 1ste Oktober var de efter hans Beregning 580 Mil Vest for de canariske Øer, men for ikke at ængste Folkene angav han Afstanden til kun 440 Mil, og samme List gentog han stadig i den følgende Tid. Endnu saa de kun Hav og Himmel. Hverken Tangen eller Fuglenes Flugt havde haft noget at betyde. Nu blev der for Alvor Uro blandt Mandskabet. Hvordan skulde det gaa, naar Fødemidlerne slap op, naar en Storm gav sig til at tumle med de skrøbelige Fartøjer? Folkene knurrede for hver Dag højere og højere: De havde gjort deres Pligt, og ingen kunde bebrejde dem noget, om de nu tvang Admiralen til at vende om. Naar alt kom til alt, var han dog kun en vild Lykkeridder, hvem Kongen med Urette havde laant Øre, og hvem man mulig gjorde bedst i straks at kaste over Bord; ingen vilde savne ham i Spanien. Kolumbus lod, som han ikke mærkede Folkenes skumle Planer. Under alle Trusler bevarede han sin Koldblodighed, snart paakaldende deres Mod og Ærgerrighed, deres Lyst til Vinding, snart myndigt befalende enhver at udføre sin Pligt. Ny Fugleflokke drog forbi mod Sydvest, og Kolumbus satte Kursen efter deres Flugt. Dette gav Mandskabet nyt Haab, men da de følgende Dage ikke bragte ringeste Tegn af Land, voksede Fortvivlelsen, Officererne gjorde fælles Sag med Matroserne, al Mandstugt ophørte, og i en oprørsk Klynge stimlede de sammen om Kolumbus og forlangte at vende tilbage til Europa. Her nyttede ingen List, hverken mild eller streng Tale; Kolumbus lovede, at saafremt de vilde følge ham endnu tre Solemærker, og der ikke inden denne Frist var Land i Sigte, saa vilde han vende hjem. Ved dette Løfte faldt det ophidsede Mandskab til Føje.

Men fra denne Stund vendte Bladet sig ogsaa for den kække Fører. Tegnene til, at de nærmede sig Land, voksede. Talrige Fugle omsværmede Skibene, et nylig afhugget Rør kom flydende, senere en udskaaret Stok og en Gren med friske Bær. Luften blev mildere, og Skyerne ved Solnedgangen antog et nyt Udseende. Om Aftenen den 11te Oktober sammenkaldte Kolumbus Mandskabet og bød alle være aarvaagne; den der først saa Land, skulde faa en Silkeklædning af Kongen. Ingen lukkede et Øje den Nat. Hen paa Aftenen opdagede Kolumbus et Lys forude, der bevægede sig, et nyt og sikkert Tegn paa Land. Lidt efter Midnat lød endelig Fryderaabet: „Land, Land!" fra det forreste Skib „Pinta"; men Haabet var saa tit blevet afløst af Skuffelse, at ingen ret turde fæste Lid dertil. Først da det dagedes næste Morgen, den 12te Oktober, forsvandt enhver Tvivl med Nattens Taager, thi foran dem laa i tindrende Morgenlys en skovbevokset Ø med flade grønne Kyster og blinkende Vandstrømme. Under

Glædestaarer istemte alle en Takkesang til Gud, og da Bøn og Sang var til Ende, kastede Folkene paa „Santa Maria" sig paa Knæ for Kolumbus, bad om Tilgivelse for deres opsætsige Færd og erklærede ham for udrustet med overmenneskelig Visdom.

Kolumbus iførte sig sin Admiralsdragt, Søfolkene bevæbnede sig, og med flyvende Faner og klingende Spil roede de ind mod Øen, hvis brune Indbyggere nysgerrige begyndte at titte frem bag Træerne. Kolumbus var den første, der betraadte det ny Land, hans Mænd fulgte efter, og saa bevægede var de ved atter at føle Jorden under deres Fødder, at de kastede sig ned og kyssede den. Derpaa rejste de et Kors — det første i det fremmede Land — og knælende foran dette opsendte de inderlig Takkebøn til Gud for den vidunderlige Rejse. Med alle de Højtideligheder, som Skik og Brug krævede, tog Kolumbus Landet i Besiddelse for Kong Ferdinand og Dronning Isabella og lod sig selv hylde som Underkonge af Indien og Storadmiral paa Verdenshavet. Thi alle stod endnu i den Formening, at de var landet ved Øerne øst for Indien, ingen tænkte paa, at det var en hel ny Verdensdel, der laa for dem i Morgenens Sol.

Forundrede tog Europæerne nu deres Omgivelser i Øjesyn. Træer og Urter var vidt forskellige fra dem, der voksede hjemme, Blomsterne havde en anden Duft, Frugterne en anden Smag. Spraglede Fugle, med stærke, skrigende Farver, flagrede om mellem Træerne. De indfødte, der stimlede til i store Flokke, var venlige og frygtsomme Naturbørn, kobberbrune, nøgne og uden Skæg. Ved Miner og Udraab udtrykte de deres Forbavselse over det fremmedartede Skuespil, der foregik for deres Øjne. Godtroende kom de nærmere og betragtede med sky Ærefrygt de hvide Mænd, der bar Skæg og Klæder. Som altid indledes Samkvemmet mellem Civilisationen og de vilde ad Handelens Vej. De indfødte blev henrykte ved at modtage Glasperler, Bjelder o. lign. og gav til Gengæld Fødevarer, Bomuldsgarn og smaa Guldplader, hvormed de brugte at smykke sig.

Kolumbus kaldte den opdagede Ø San Salvador, hvilket betyder Frelseren. Det var en af Bahama-Øerne, enten Guanahani eller Watlings Ø. Men fordi han troede at være landet i Indien, bærer hele den Ø-Verden, som han undersøgte paa sin første og sine senere Rejser, endnu den Dag i Dag Navn af Vestindien.

B. E.

Fjerkræ- og Biavl.

Biernes Overvintren.

Hvorledes skal jeg overvintre mine Bier? spørger den betænksomme Biavler, der ved, at det ikke er nok at beskytte dem mod Kulde og Mus, men at det ogsaa gælder om at kunne begynde ved Foraarstider med godt befolkede Stader og talrig Yngel.

Følg Naturens Anvisning, skriver en Forfatter i „Berl. Tid." og fortsætter: Bien har hjemme i Østerland og blev ved Folkevandringen bragt med til de nordlige Lande, men uden derved at blive akklimatiseret. Den føler sig derfor kun vel i Varmen; Frost gør den følesløs, Kulde dræber den. Indespærret lever Bien Vinteren igennem; den faar ingen Vintersøvn, dens Livsvirksomhed er nedstemt til et Minimum; den fortærer lidet og hviler tæt indesluttet i sin varme Vinterdragt. Men denne Tilstand er den kun paatvungen ved Klimaets Raahed, og Mennesket, som har taget Bien i sin Tjeneste, skal gøre den denne Tilstand saa taalelig som mulig; sker dette ikke, saa har Kulden snart vundet Magt over de stakkels Vinterfanger. Hvert Bistade kræver i Vintertiden 20 Pund Honning; er der mindre Honning, bliver Fodring nødvendig. Man anbringer undertiden Bier om Vinteren i Jordgruber, i tørre Kældere eller i mørke Værelser; men den allerstørste Del af Bierne bør beholde deres Sommerbopæl om Vinteren, men under forskellige Forsigtigheds-Forholdsregler. Allerede ved Dobbeltvægge er Biernes Boliger godt beskyttede, men det skader ikke tillige at anvende Straamaatter og Høhynder, — Straa, der ikke er forarbejdet til Maatter eller Hynder, bør man holde fjernt fra Bistaderne af Hensyn til de mange Mus, det ofte indeholder. Det kommer i høj Grad an paa, at den ydre Beklædning er tæt nok til at beskytte det indre af Boligen imod Nedslag af Fugtighed; thi saadanne er hverken Bierne eller Boligen til Gavn. Dog maa Boligen heller ikke gøres ganske lufttæt, thi saa udvikler der sig hos Bierne en Luftnød og en Tørst, som har kostet mange af dem Livet. Man bør derfor i Stadets øvre Del tilvejebringe den fornødne Ventilation uden Træk. Bierne har bedst af en Temperatur af 3—5 Grader Reaumur. De ligger i November, December og Begyndelsen af Januar i fuldstændig Vinterhvile og maa da ikke forstyrres; men i Januar begynder Dronningen at lægge Æg og at bringe Liv i Bifolket. For Ernæringen under Overvintringen er bl. a. Blomsterstøv uundværligt, deraf faar de nemlig det Kvælstof, de behøver. Men ligesaa behøver de Vand, — og vel kan Honningen i Regelen tjene som en Art Vandbeholdning, men naar den er bleven stærk forsukret og derfor ikke let kan løsnes, kan en saadan Vanskelighed medføre Biernes Død, naar man ikke skaffer dem Vand. Faar de dette, gaar Udrugningen rolig videre, og naar Foraaret kommer, saa staar den kloge og erfarne Biavler med kraftige Bistammer og kan nu med Ro se Sværmetiden i Møde.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

3 4 8
Mange holder af at drikke,
6 2 1
blandt Dyrernes Navn ukendt ikke,
5 6 7
grumme meget tit fortærer,
4 2 3
Mænd og Kvinder ofte bærer.
8 1 5 6 — 1 2 3 4 5 6 7 8
Tvende Døbenavne nette,
hvem kan nu min Gaade gætte?

P. C. H.

Gaade.

Mit første fører til mit hele,
der er en By i Landet,
og tænker du paa Høst og Slet,
du finder let mit andet.

Rebus.

Skarn	Lykke
Skarn	Lykke
Skarn	Lykke
Skarn	Lykke

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne læste fra oven og nedad, danner Navnene paa et Land og en By i Europa:

En i Rusland.
En By i Sydamerika.
En Flod i Tyskland.
Et Land i Europa.
En By i Spanien.
En By i Danmark.

Opløsninger.

Stavelsegaade i Nr. 1: Ægteskab.

Rebus i Nr. 1: Dødelig saaret ved Oversø.

Juridisk Raadgiver.

En Mand, 68 Aar, søger om Alderdomsunderstøttelse; han har faaet Fattighjælp flere Gange, sidste Gang i sit 56de Aar, altsaa for 12 Aar siden. Nu spørges: Er han berettiget til Understøttelse? Jvfr. Lov om Alderdomsunderstøttelse § 2 c, andet Punktum.

J.

Ja, vedkommende er adgangsberettiget til Alderdomsunderstøttelse, da det er over 10 Aar, siden han modtog Fattighjælp.

* * *

En Mand har en Datter, der vil gifte sig med en Person, som han ingen Tillid har til. Manden sidder i gode Omstændigheder og vil rimeligvis efterlade sig ret betydeligt. Da han nu frygter for, at den tilkommende Svigersøn ikke vil handle med Formuen paa en forstandig Maade, saa spørges:

1. Kan han faa Datterens Arv sat fast, saa at hendes Mand ikke kan røre den?

2. Kan han bestemme, at hvis Datteren dør forinden Manden, skal det, hun har arvet, ikke tilfalde ham, saa at han kan raade over det, men være forbeholdt deres Børn?

A. H.

Til 1. Ja, ved Testament (hvorpaa skal søges kongelig Konfirmation) kan han bestemme, at den Arv, som tilfalder Datteren, skal baandlægges, saa længe hun lever, saa at hendes Mand ikke kan røre den.

Til 2. Nej. Men han kan bestemme, at Arven ikke blot skal baandlægges, men tillige være Datterens Særformue, og ved hendes Død faar Manden da kun en mindre Arvepart af samme, medens største Delen gaar over paa Børnene.

* * *

Er der nogen Lov for, at det er tilladt alle og enhver at gaa omkring fra Dør til Dør og sælge Hvedebrød?

S.

Ja, paa Landet, men ikke i Købstæderne. Nogen ligefrem Lov er der vel ikke for det; men førend Næringsloven af 1857 udkom, var det almindelig antaget af Autoriteterne, at saadan Omførsel af Hvedebrød til Salg var lovlig, og denne gamle Praksis maa nu anses stadfæstet ved Næringslovens § 42.

* * *

1. Fordres der noget bestemt i Retning af Kundskaber, Garanti eller lign. for at faa Lov til at oprette et autoriseret Fæstekontor i København?

2. Hvorledes bærer man sig ad med at faa Tilladelse til at oprette et saadant Kontor?

3. Hvorledes og til hvem stiles en Ansøgning om at faa Plads ved Jærnbanevæsenet?

4. Er der nogen Aldersgrænse for at blive ansat f. Eks. som Konduktør ved Jærnbanen?

S. K.

Til 1. Noget bestemt er ikke foreskrevet, men om Bevilling kan gives til en Ansøger, afhænger af Magistratens eller rettere vedkommende Borgmesters Skøn over den paagældendes Paalidelighed og øvrige Kvalifikationer.

Til 2. Man henvender sig til Borgmesteren for Magistratens 1ste Afdeling, Etatsraad H. N. Hansen paa Raad- og Domhuset.

Til 3. Der indgives en Ansøgning til Generaldirektøren for Statsbanedriften, Helgolandsgade 12, København V. Et Skema, som faas gratis udleveret, ledsager i udfyldt Stand Ansøgningen.

Til 4. Saa vidt vides er der ingen absolut Aldersgrænse.

* * *

Til M. i N. Den Dem tilkommende Forkøbsret til Huset er — selv bortset fra Thinglæsningsspørgsmaalet — formentlig ikke til Hinder for, at Ejerinden giver Huset bort, uden at hun først gør Dem noget Tilbud. Men efter de foreliggende Omstændigheder synes der ikke at kunne være Tale om nogen virkelig Bortgiven, hvorimod Skødet maa betragtes som et Proforma-Skøde, som De altsaa har Udsigt til at kunne faa omstødt efter hendes Død. Indtil det Tidspunkt indtræder, kan De godt vedblive med at yde hende Aftægten under Protest. Aftægtskontrakten kan ikke faas annulleret paa Grund af det forefaldne. Om den nuværende Værge (Formynder) bør fjernes, afhænger af Øvrighedens Skøn.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indbinding.

De sidste Aargange af „Husvennen" indbindes i nette og stærke Papbind, rød Ryg med presset Forgyldning à 1 Kr. 35 Øre pr. Stk. i C. F. Haastrups Bogbinderi, **Studiestræde 13, 1ste Sidesal tilhøjre.** København.

Indhold: Blichers Hat, Fortælling af Carit Etlar, (Sluttet.) Trældom og Frihed, af Pastor C. Leunbach. Knud Korporal, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Fortsættes.) Kristoffer Kolumbus, I., af B. E., med tre Billeder. Fjerkræ og Biavl. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 4. Søndag den 23. Oktober. 1892.

Alt for Fædrelandet.

Af M. Montégut.

Det er efter Kampen ved Frøschweiler.

Franskmændene, som har 20 Timers Forspring for Fjenden, trækker sig tilbage henimod Châlons. Størsteparten af Hæren er allerede kommen over Maas og har efter Ordre bagefter sprængt eller paa anden Maade ødelagt alle Broerne.

Selv om dette forsinker Fjendens Fremrykken, er det ogsaa til megen Hinder for de franske Soldater, der ikke har kunnet naa saa hurtigt frem som Kammeraterne og nu forladte og nedslagne vandrer langs den dybe Flods Bredder.

Natten falder paa. Tavse Skikkelser bevæger sig af og til nede ved Resterne af en sprængt Bro, hvis nøgne Piller endnu rejser sig midt i Floden.

Efterhaanden bliver Klyngerne tættere, og Soldater af alle Vaabenarter, menige og Førere, samles for med Stænger at undersøge Vandets Dybde. Men overalt samme Resultat: Floden synes paa alle Steder at være lige dyb, og intetsteds er der noget Badested at opdage. Stum Fortvivlelse tager mere og mere Herredømmet over Soldaterne.

Man tænder et Baal; de saarede samler sig i en stor Kreds om den flammende Ild, medens Timerne sniger sig afsted med utaalelig Langsomhed.

Pludselig afbryder en kraftig Stemme den dybe Stilhed: „Der er en Bro over Floden ved Fourche, halvanden Mil herfra; det er sandsynligt, at den endnu ikke er ødelagt; lad os gøre Forsøget!“

Det er en Infanteriløjtnant, der ytrer sig saaledes. Han holder et Kort udbredt foran sig. Ved Skæret fra Baalet har han fundet den nævnte Bro afmærket paa Kortet og viser den nu til en Klynge Officerer, der hurtigt har samlet sig om ham.

Efter et Øjebliks Raadslagning udbryder en af dem:

„Det er rigtigt! Fremad!“

Alt kommer i en Fart paa Benene. Men igennem den Uro, som derved fremkaldes, lyder et dybt Smertens Suk. Det kommer fra en Del af de saarede, som trods deres Saar befinder sig saa godt ved det blussende Baal, og fra de andre Stakler, der ikke har Kræfter til at vinde længre og dog ikke vil blive tilbage.

„Hvem kommanderer her?“ spørger en Stemme.

Officererne ser paa hverandre; derpaa fører de Haanden til Huen ved Synet af Spørgeren, en rank Dragonofficer, der tager sig endnu højere ud i sin lange, mørke Kappe. Han er den eneste tilstedeværende højerestaaende Officer.

„Tak, tak, mine Herrer! Lad os kun gøre Forsøget. Alle Ryttere maa uden Hensyn til Rang overlade deres Heste til de haardest saarede. Derefter slukker vi Baalet og begiver os paa Vej.“

Skønt han selv er saaret i Panden, er han dog den første til at overlade en Jæger, der har faaet en Kugle gennem Benet, sin Hest. Han tager ham paa Armen som et Barn og sætter ham til Rette i Sadlen, idet han siger:

„Hold dig nu blot godt fast, min Ven!“

Derpaa tager han selv Hesten ved Tøjlen og gaar med sikre Skridt i

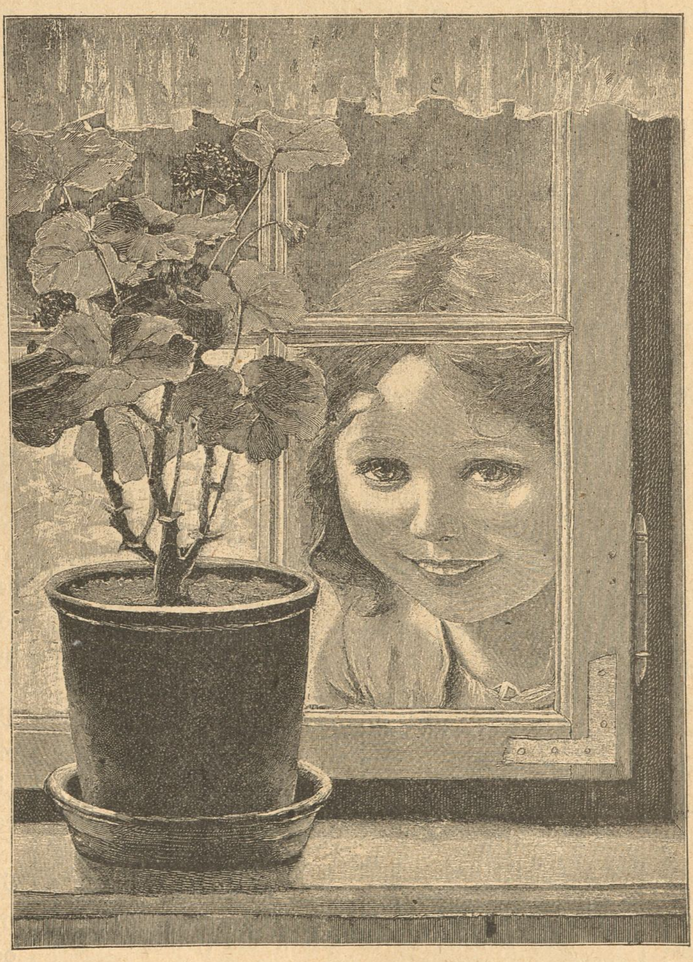

Ved Vinduet.

„Syvsover! Vil da til Middag du sove?
Staa op og kom ud! Se hvor Dagen er smuk!
Der er Skygge bag Løvet, og Solblink paa Vove,
der er liflig Koncert over Mark og i Skove!
Der er Smaafugles Kvidren, og Gøgens Kukkuk!“

Spidsen for den lange Række krogede Skikkelser, der snegler sig fremad i den mørke Nat.

Maanen stiger op paa den stjerneklare Himmel. Det gaar kun langsomt fremad, da der ikke er Heste nok til alle de saarede, af hvilke Resten gaar med tunge Skridt, støttede, ja næsten baarne af Kammeraterne.

Eftersom Toget skrider fremad, slutter flere og flere sig til det. Det er saarede, som har ligget langs Vejen, men nu rejser sig og træder ind i Rækkerne.

Halvanden Mil — en kort Vej for raske Soldater, der rykker ud om Morgenen, efter en tryg Søvn; men for dem, der her vandrer afsted, er hvert Skridt en Anstrengelse, og Maalet synes stadig at vige tilbage. Dog gaar det fremad. Folkene har efterhaanden bortkastet alt, hvad der paa nogen Maade kunde undværes; med Geværet i de skælvende Hænder vandrer de fremad med halvt tillukkede Øjne. Lansenererne støtter sig til deres lange Vaaben; en Trommeslager kaster sin Tromme, der ruller ned i Vejgrøften.

Pludselig gennembæver en Gysen Rækkerne. Fra den mørke Skov ved Siden af Vejen høres en Støj som af et Dyr, der baner sig Vej gennem Krat. Anføreren vender sig og siger med en klar Røst, der lyder hen over Rækkerne:

„Giv Agt! Det er Spioner; vi bliver forfulgte!"

Nogle Soldater styrter med fældet Gevær ind i Skoven. Støjen ophører, men begynder lidt længere borte, uden at man kan opdage, hvorfra den kommer.

Et svagt Lysskær bryder frem over Synskredsen. Dagen nærmer sig. Man har marcheret i seks Timer.

Ved den gryende Dag frembyder denne Skare slagne Mænd et sørgeligt Skue. Forfærdede betragter de hverandre. Ansigterne er graablege, og mange har Bind om Panden, Armene eller Benene. Andre, der af Udmattelse undervejs er segnede til Jorden, er dækkede med Ler og Snavs, som stivner i den kolde Morgenluft og bringer dem til at ryste af Kulde.

Uventet kommanderer Anføreren Holdt, men med en saa alvorlig Røst, at alle kommer til Erkendelse af, at en ny Ulykke er i Vente.

Ved begge Flodbredder opdager de en forkullet Ruin hævende sig over Vandfladen. Det er alt, hvad der er tilbage af Broen ved Fourche. Vandet i den dybe Flod flyder jævnt og stille i sit Leje.

Alle styrter frem og betragter under dyb Tavshed Ruinerne; men et Øjeblik efter lyder et Fortvivlelsens Skrig fra alle disse ulykkelige, der kaster sig til Jorden, halvdøde af Udmattelse.

En Dragon afører sig Størsteparten af sine Klæder og kaster sig i Floden, tyve andre følger Eksemplet; men den stærke Strøm river dem med sig, medens de svigtende Kræfter forgæves kæmper mod Bølgerne. Trods dette vil alle gøre Forsøget, selv de, der ikke kan svømme, ja endog de mere alvorligt saarede, der er saa udmattede, at de næppe kan holde sig paa Benene. Officererne kommanderer, beder og bønfalder, alt forgæves; over 100 Mand har allerede fundet Døden i Bølgerne.

Midt under denne Forvirring kommer en gammel Bonde ud fra Skoven og raaber af alle Kræfter:

„Der er et Vadested!"

Man hører hans Ord og fra Mund til Mund lyder det:

„Der er et Vadested, siger han!"

De fortvivlede Soldater fatter paa ny Mod og omringer Bonden. Anføreren spørger ham:

„Hvor kommer du fra?"

„Jeg bor her i Nærheden."

„Var det dig, der færdedes i Skoven i Nat?"

„Ja."

„Var du ene?"

„Ja."

„Hvor er Vadestedet?"

„En Fjerdingvej ad den Kant," svarer Bonden og viser i den Retning, hvorfra de er komne.

„Vi er altsaa komne forbi Stedet?"

„Ja."

„Hvorfor lod du os da marchere videre til ingen Nytte?"

„Fordi det var nødvendigt."

„Hvorfor det?"

Den gamle forklarer dem nu, at de bliver forfulgte, at Fjendens Ryttere vil kunne være der om tre Timer, og at han ikke havde turdet standse dem ved Vadestedet, for at ikke Fjenden skulde kunne slutte sig til, at det var der, hvor Sporene holdt op. Han havde derfor ladet dem drage videre; nu vilde Prøjserne komme til at søge længe om den Vej, ad hvilken Franskmændene var forsvundne.

„Du har Ret," siger Anføreren. „Før os derhen!"

En Time senere vader Flygtningerne over Floden. Anføreren er den sidste; han takker Bonden, der et Øjeblik bliver staaende og ser efter Skaren, hvorpaa han langsomt fjerner sig. De flygtende forsvinder efterhaanden i Morgentaagen, medens Bonden gaar med lange Skridt gennem det af Duggen vædede Græs langs Flodbredden. Pludselig standser han, lytter og mumler: „Allerede!"

De prøjsiske Uhlaner kommer ridende i skarpt Trav. Der er to Eskadroner, og de spærrer hele Vejen. Bonden skynder sig ind i Skovkanten; men man har allerede opdaget ham. Han bliver omringet, greben og slæbt frem for de prøjsiske Officerer. Et langt Forhør begynder; men den gamle er nu baade døv og stum; han forstaar intet, ved intet.

„Lad os ikke spilde Tiden!" udbryder en Kaptajn. „Vi skal nok faa ham til at tale."

Med Lansespidserne i Ryggen maa saa den gamle Bonde løbe foran Hestene. Af og til snubler han, men kommer hver Gang hurtigt paa Benene igen.

En kort Tid bliver det ved paa den Maade; men saa taber han Vejret, synker sammen og er nær ved at falde . . . . saa mander han sig op, indtil han ser, at de er forbi Vadestedet. 200 Skridt derfra styrter han udmattet til Jorden.

„Skridt!" kommanderer Officeren. „Op med dig!" raaber han til Bonden.

Saa kommer de til Broen ved Fourche. Her svinder alle Spor; Prøjserne stirrer forbavsede ud over Vandet. Det er jo aldeles ubegribeligt; der kan da umuligt være et Vadested lige ved Broen; men hvor er da Franskmændene blevne af? Den gamle staar tavs med sænket Hoved.

„Man har ført os bag Lyset ved en Skinmanøvre; vi maa vende om. Den gamle Mand her maa jo vide, hvor der er et Vadested."

Men den gamle ved slet ingen Besked derom.

„Det skal vi nok faa ud af ham," udbryder Officeren til sidst.

„Ud i Vandet med dig!"

Den stakkels Bonde maa undersøge Dybden. Flodsengen skraaner jævnt nedad; Vandet naar ham til Knæene, til Brystet, til Skuldrene, men han gaar endda videre.

„Kom tilbage!" raaber Officeren, „Vadestedet er ikke her."

For hvert 100 Skridt bliver Bonden igen dreven ud i Vandet; men stadig mister han Fodfæstet og vinder med Nød og næppe tilbage, overalt er der dybt Vand.

Paa denne Maade nærmer de sig stadig mere og mere Vadestedet. Nu er de der. Den gamle kaster et lynsnart Blik over til den anden Bred. De, som han vil frelse, kan endnu næppe være tre Fjerdingvej borte; opdages Overgangsstedet, er der ingen Frelse for dem.

„Ud med dig i Vandet!" befalede paa ny den kommanderende Officer.

„Jeg kan ikke mere!"

„Gør intet! Hvor er Vadestedet?"

„Jeg ved det ikke."

„Ud i Vandet med dig!"

Han adlyder; men efterhaanden som han gaar, bøjer han sine Knæ for at skuffe Fjenden med Hensyn til Vandets Dybde. Han gaar stadig videre, idet han bøjer sig mere og mere. Da han staar i Vand til Skuldrene, vender han sig og ser paa sine Fjender.

„Længere ud!"

Han gaar videre ud i Vandet, der straks efter naar ham til Hagen. Uhlanerne skoggerler og peger Fingre ad ham.

Medens han sidder paa Hug i Vandet, betragter han med et sidste nølende Blik Jorden, Himlen og Vandet og styrter sig saa med en sidste Kraftanstrengelse ud i Strømmen.

Latteren standser.

„Det er heller ikke der," siger Officeren til de omstaaende.

Prøjserne drager videre paa deres frugtesløse March; men den gamle Bondes livløse Legeme føres bort af Strømmen, der glitrer i Solskinnet.

Kulier.

Da Sporet groves til den nye Jærnvej,
som fører over Tangen Panama
fra Stillehavets Kyst i Linje mod
den merikanske flammehede Golf,
forskreves Kulier, hvis Kraft og Taalmod
man regned' paa ved Værket, som stod for.

De kom, de gule Børn af det uhyre
vidtstrakte Fædreland, som man har kaldt
„det himmelske" — de kom, hidlokked' af
de træske Løfter, som var givet dem.

Og de tog ærligt fat; med sejge Muskler,
med Kattesmidighed de fjerned' Sten
og sprængte Klipper, ryddede' Træer og Buske
og gjorde saa de haarde Sveller fast,
paa hvilke Skinnerne fandt sikkert Leje.
Men Solen brændte lodret, Sand og Støv
dem blænded' Synet, tørred' Mund og Gane,
og Feber knuged' deres magre Lemmer.
Med daglig voksende Fortvivlelse
de mærked' da, de var i fremmed Land,
og vældig Længsel greb dem efter Hjemmet;
men Magtløshed til Pletten lænked' dem.

Naar saa det haarde Dagværk var til Ende,
i Flokke gik de ned til Havets Bred
og stirred' paa den dybblaa, tavse Flade,
der gemte strengt, i tusind Miles Fjernhed,
det Land, de kom fra — deres Fædres Land.
Med Undren saa de da, hvordan ved Ebben

bestandig mere den tilbage veg,
indtil en Strækning bredtes milevidt
af Sand, med Pytter sprængt, for deres Fod.

Men naar saa Solen sank og i sin Synken
brat farved' med et Blus af Ild og Roser
de brede Vande lavt, hvor Luften glødeđ',
og sendte lange Straalebaner ind
som Broer, gyngende, bevægelige,
mod Bredden, hvor, af Synets Trolddom bundne,
de arme stod: saa var der altid nogle,
der skilte sig i Tavshed ud fra Flokken
og enkeltvis paa Sandet vandred ud.
Ej Ord blev vekslet mellem dem, og intet
Forundringsraab lød efter dem fra Stranden:
De vidste, hvad der drog dem, hver for sig,
og de tilbageblevne ved det med!

Hver fulgte paa den bløde Grund, hvor Foden
sit Aftryk satte, straks af Væde fyldt,
sin egen Vej; men alle tyede de
hen mod de store tangbevoksne Sten,
som Havet havde dækket favnehøjt
faa Timer kun forinden. Hver iblandt dem
sig kaared' sin og klavrede derop
og satte sig, med Hænderne om Knæet,
og stirred' længselsfuldt og ufravendt
mod Havets blanke, luefyldte Bækken.

Men naar saa Farverne i Mørket svunde,
Og Sydens Kors paa Nattehimlen tindred',
de sad der stadig stirrende og vented'
med Støtters Ro den første lange Bølge,
der vilde gribe dem, naar Floden steg,
og bære dem med kold Medlidenhed
til Landet bort, did deres Længsler stunded'.

— I gule Kulier! jeg var kun ung,
da jeg Beretningen om eders Skæbne
og den Udfrielse, I valgte jer,
med Taarer læste. Men i lange Tider
har Billedet mig fulgt og glemtes aldrig.
Og altsom mere selv jeg nærmed mig
mit Levneds Udgang, rykked' det mig nær.

Thi med Udlændighedens Smerte har
jeg levet Livet, jeg blev kaldet til.
Klangfarven i mit Sind, den var en anden
end i de Tusinder af Sind omkring mig.
Min Tanke søgte frem ad egne Baner,
og just fordi jeg fatted' dybt min Tid,
var ingen Sinde Tidens Guder mine.
— Jeg røgted' Livets Gerning, som jeg kunde,
jeg aagred' med mit Pund, som jeg forstod det;
men fremmed var jeg i et fremmed Land.
Fortvivlelsen om Hjertet ofte greb mig,
og Dagens Sol har tidlig gjort mig træt.

Dog i min Træthed svulmer en Forlængsel,
saa levende, saa løfterig, saa stærk,
mod Timen, da som Rosenflammers Ild,
der ganske fylde Havets brede Kumme,
det lysner for mit Syn — imens jeg venter
paa Bølgen, der i rhytmisk lange Drag
vil bære bort mig til et Fædreland,
som aldrig jeg har kendt, men hvorfra Stemmer
lød i mit Øre stundom, naar jeg sang!

Præstø, 19de Juni 1891.

Rudolf Schmidt.

Knud Korporal.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

er var ingen af de i Flokken værende Ryttere, der ikke havde været udsendte paa Ekspedition for resterende Afgifter. En saadan Forretning bestod i, at den fattige Bonde, der ikke kunde betale sine Skatter, fik een eller flere Soldater at underholde, indtil den skyldige Sum var betalt. Dette Tvangsmiddel kunde være et temmelig mildt, men det kunde ogsaa være et yderst grusomt, hvilket beroede paa de Personers Vilje, der benyttedes til Forretningen. Den menneskekærlige Soldat ynkedes over den fattige Familie, tog til Takke med den Forplejning, Bonden formaaede at yde, hjalp til ved Arbejdet, legede med Børnene og teede sig som en Ven af Huset. En voldsom Person derimod — og saadanne var ikke sjeldne blandt den Tids tildels hvervede Soldater — betragtede sig under slige Omstændigheder som Herre i Huset, en raa og streng Herre var han ofte, og ve det Medlem af Familien, der ikke adlød hans mindste Vink. Da Mændene nu erfarede, hvad deres Rejse gjaldt, maalte de en Stund gensidig hverandre, og da de havde beregnet, at den godmodige Bestanddel var den overvejende, trak nogle misfornøjet paa Skuldrene, medens andre tilkastede hinanden tilfredse Blik.

Mogens i Horn var ikke af de fattigste blandt Ryttergodsets Fæstere; men han havde en Skrue løs i Panden: Han troede at der var Lov og Ret for Fattigmand, og det var nærved at være Overtro i den gudfrygtige og rettroende Christian den Sjettes Dage. Ikke er det hermed Meningen, at en Bonde for Domstolen ikke kunde faa Ret mod sin Herremand! Det skete undertiden om end sjeldnere end tilbørligt. Men Herren havde saa mange Midler i Hænde til at fortrædige sin „Tjener“, at den fattige Mand, der havde vundet sin Sag, for det meste bag efter fik Grund til bittert at angre, at han ikke stiltiende havde taalt den første Uret. At det i den her omhandlede Tid ikke stod sig bedre paa Kongens end paa Adelsmændenes Godser, er noksom vitterligt. Mogens havde altid betalt sine Afgifter og ydet sit Pligtarbejde forsvarligt og betimeligt; men Ritmesteren havde set hans Datter, og hun havde den Ulykke at være smuk. Hendes Skønhed kunde nu blevet solgt til Fordel for Mogens; men han havde ingen Lyst til en saadan Handel, og fra den Tid begyndte hans Fortræd. Han blev krævet for Afgifter, han ikke var skyldig, hans Vægring besvaredes ved at han fik Ryttere i Indkvartering. En af dem var Truels, og med ham handlede Datteren, hun gav Hjerte for Hjerte, og begge troede at vinde ved Byttet. Bonden blev dog til sidst nødt til at søge Beskyttelse mod Ritmesterens uretfærdige Krav, han var heldig nok til at faa Ret, og nu havde Høvedsmanden besluttet med Vold at bemægtige sig lille Ellen.

I hendes Hjem drømte man om Fred og ingen Fare. Det var Midnat, da der bankedes paa Døren. Manden vaagnede og fik at vide, hvem det var; men han vovede ikke at nægte dem Indgang, skønt det bares ham for, de kom i et ondt Ærinde. Da de kom ind i Stuen, befalede Vagtmesteren, at Ellen skulde fremkaldes, da hun var sigtet for en Misgerning. Mogens maatte adlyde, og Pigen fik nu Befaling at gøre sig rede til at følge med i Fængsel.

Moder og Datter brast ud i lydelig Graad; men Bonden forlangte at vide, hvad Uret Pigen havde begaaet.

„Djævlen annamme mig, om jeg ved det,“ var Svaret; „men jeg tænker, hun har forsømt at gaa i Kirke en Søndag eller bandet eller begaaet Tyveri, Hekseri eller sligt; — hun maa som sagt følge med os, og naar hun har været nogle Aar i Spindehuset, faar I hende nok tilbage.“

Mogens vinkede Vagtmesteren hen i en Krog af Stuen, medens den sidste dog holdt Øjnene fæstede paa Pigen. „Hr. Vagtmester,“ sagde Bonden, „Ellen har ikke begaaet Tyveri eller noget endnu værre; skulde hun have forsømt Kirkegangen eller sat en lille Trumf paa sine Ord engang, kan jeg betale Bøder. — Lad hende blive hjemme og tag disse to Kroner, det er alle de Penge, jeg har men jeg skal skaffe flere og bringe eder.“

„Jeg kan ikke, jeg maa adlyde min Ordre.“

„Tag Pengene, Vagtmester!“ bad Bonden, der saa, hvor grisk Soldaten betragtede Sølvet; han bøjede sig tæt hen til hans Øre og hviskede: „Skoven er stor; hun kunde løbe fra eder, og I kunde ikke finde hende igen!“

„Nej! Nej! Jeg tør ikke!“

Bonden trykkede ham alligevel skælvende Pengene i Haanden, Vagtmesteren modtog dem og fjernede sig fra ham, men vendte straks tilbage; han var ikke fordærvet nok til at ville tage Bøddelløn af Slagtofferets egen Fader. „Tag Pengene tilbage!“ sagde han næsten arrig. „Gid jeg kunde hjulpet eder, saa tror jeg næsten, jeg vilde gjort det for intet; men jeg kan ikke!“ Pengene klirrede paa Lergulvet. Mogens vred sine Hænder og græd, medens Truels indpakkede den næsten bevidstløse Pige i sin Rytterkappe, han nærmede sig derpaa til Bonden og hviskede: „Haab det bedste! Jeg har en tro Ven, der oplægger Raad, og Gud vil hjælpe os!“

„Til Hest!“ bød nu Vagtmesteren. „Hvem tager Pigen til sig?“

„Jeg!“ svarede Truels, idet han traadte frem med en Mine, som om han gad kæmpet med dem alle om dette Fortrin, og det vilde han rimeligvis ogsaa.

„Du?“ spurgte Vagtmesteren med et mistænksomt Blik i de døsige Øjne. „Lad gaa da; men hold dig i Midten! Jeg rider foran; Jens bagved; du og du paa højre, og I andre to paa venstre Side. — March!“

Ud styrtede de og til Hest. Pigens Moder var sunken sønderknust ned i en Stol; Faderen stirrede ud ad Døren, til Toget var forsvundet i Mørket, derpaa vendte han sig bort og hviskede: „Hun er i Guds Haand!“

Rytterflokken for fremad i jævnt Trav ned gennem Tvilum Skov, hvor et tæt Mørke omgav dem. Paa engang hørte de en Hest vrinske inde i Skoven.

„Det er nok en af de Tvilum Rytteres Heste, der har forvildet sig," sagde Jens.

„Snarere en Helhest?" svarede Vagtmesteren.

„Hvad er en Helhest?" spurgte en.

„Det er en Hest uden Hoved," forklarede Vagtmesteren, „der gaar omkring og varsler, naar nogen skal dø."

„Ah! Saa vil Oldenborrene i Tvilum Skov snart spørge Lig," spottede Jens, der ikke var synderlig stærk i Troen, „men man skulde ellers synes, den kunde ikke vrinske, naar den intet Hoved har."

„Ja, det forstaar du dig vel stort paa," svarede Vagtmesteren gnaven. „Saa meget er vist, at der er fuldt op af Spøgeri og Djævelskab her i Egnen. Oppe i Dalen ved Gjern er der et Sted, hvor den slemme har sin Gang, og paa Troldhøj, den sorte, spidse Kegle her foran, er han skinbarlig at se hver Nat."

„Har I set ham, Vagtmester?" spurgte Jens smaaleende.

„Og om jeg havde, skulde jeg vel fortælle det til dig, Grønhage!" vridsede han; „men at den Onde har sit Spil mangfoldige Steder her omkring, er vist nok. Enhver ved da ogsaa, at om en er aldrig saa syg, saa kommer han sig dog, naar han lader bede for sig i Skanderup Kirke."

„Monstro det skulde være den Ondes Værk?" spottede en anden af Rytterne. „Mon det skulde være ham, de beder til i Skanderup Kirke?"

De andre fniste, og Vagtmesteren blev vred: „Vil I gøre Nar ad eders foresatte, I Æsler! Som om jeg ikke var kongelig Majestæts bestalter Vagtmester, der efter Behag kan gaa i Kirke eller blive derfra og ikke er forpligtet til at vide, hvad der foregaar, medens I Bønderlømler enten maa sidde og gabe derinde eller staa i Gabestokken udenfor. Man skal ellers ikke skæmte med Spøgeri, for saa er det nærmest ved at vise sig," tilføjede han spagfærdig.

De vejfarende var nu komne ud af Skoven, og lige til venstre for dem løftede Troldhøj sin mørke Top et Par Hundrede Fod over deres Hoveder. I det samme begyndte Truels med høj Røst at synge:

„Det er saa stille i Lærkens Hjem,
og Droslen tier i Skoven.
Hvem er den Skare, der farer frem
i Midnatstimen forvoven.

Den sidste Tone døde paa Sangerens Læber. Alle Hestene standsede pludseligt rystende af Skræk. Himlen var oplyst, og Rytternes Blik vendte sig mod Højens Top, hvorfra en Ildkugle skød ned som en Pil imod dem, sprudende og knitrende, paa sin Vej antændende Lyngen, der dog snart igen sluktes i den dugvaade Nat.

I et Øjeblik var Hestene som lammede; men i det næste stejlede de prustende i Vejret, hvorpaa Vagtmesteren og de fem Ryttere sprængte afsted i fuldt Firspring ad Silkeborg til. Truels tvang med Kæmpekraft sin Hest til at staa stille, indtil Staldbrødrene var ham af Syne, derpaa lod han den gøre omkring og for tilbage med Pigen samme Vej, han var kommen.

Op ad Skovbakken lod han Dyret gaa i Skridtgang; men da han var kommen halvvejs op, blev han anraabt og standset. Vejen var spærret af fire eller fem Ryttere med dragne Pallasker. Truels fortalte, at han havde været udkommanderet paa et natligt Ridt; men ved det mærkelige Syn ved Troldhøj var Hestene blevne skræmmede, og Troppen adsplittet.

Knud og Vagtmesteren.

„Jeg saa Ildkuglen," lød nu en myndig Røst, og Truels dirrede af Harme, da han paa Stemmen kendte sin Ritmester og Ellens Forfølger. — „Jeg saa Ildkuglen; men jeg saa ogsaa en Mand — en Rytter, er jeg vis paa — der antændte Kuglen oppe paa Højen. Her er drevet Løjer, som ikke burde fundet Sted, og Sagen skal paa det strengeste blive undersøgt. Hvem er det, du har paa Hesten, Rytter?"

Han fortalte i Korthed det væsentligste af, hvad Vagtmesteren havde sagt om Togets Hensigt.

„Altsaa en kvindelig Fange! Det ved jeg intet af," mælede Ritmesteren hæst. „Det maa være efter en anden Officers Befaling. Under alle Omstændigheder bør hun bringes til Silkeborg, som Ordren lyder. Omkring, March!"

Truels vendte Hesten og fortsatte Rejsen med den grædende Pige, ledsaget af den ny Rytterflok og af Ritmesteren selv, der red saa tæt ved hans Side, at han ikke vovede at tilhviske sin ængstede Veninde et trøstende Ord. Uvilkaarligt søgte ofte hans Haand til Sabelhæftet; men han havde givet Vennen det Løfte, at han, saa længe ingen Udaad var begaaet, vilde opgive alle Mordforsøg. Et Haab, om end et kummerligt, byggede han paa den Tanke, at den Offentlighed, det natlige Tog havde faaet, var en Streg i Høvidsmandens Regning og vilde en Smule holde hans onde Anslag i Tømme. Ankommen til Silkeborg lod de Vagtmesteren kalde. Denne havde, saa snart han kom hjem, boret sig ned i sin Seng saa dybt som muligt og laa og svedte af Angest over Nattens Syner. Hvor nødigt han vilde, maatte han nu ud af Lejet, han modtog sine Befalinger, og Pigen blev bragt ned i en Kælder, for hvilken Vagtmesteren aflaasede Døren omhyggeligt og leverede Ritmesteren Nøglerne. Denne red derpaa bort efter at have ladet et Ord falde om, at han nok fik at vide, hvad ondt Pigen havde gjort, og at han haabede, det ikke var nogen stor Brøde.

Truels ilede, saa snart Officeren var borte, hen til Knud for at berette ham, hvor ilde Sagen var løben af. Det var denne hans Ven, der efter Aftale havde forsøgt paa at skræmme Toget for at skaffe Truels Lejlighed til at fly med sin Kæreste og faa hendes Fader til at bringe hende andetsteds hen; han var dog nu enig med Vennen i, at Sagens Offentlighed vilde formindske Faren. At Ritmesteren troede at have kendt en Rytter som Mester for Pudset, brød han sig ikke om. De tvende skiftedes nu til under Resten af Natten og den følgende Dag at holde Øje med Indgangen til Ellens Fængsel; men ikke en Fod nærmede sig dertil.

Om Morgenen kom Vagtmesteren ind i Knuds Værelse; han var bleg og saa i det hele meget medtaget ud, og da han havde taget Sæde, skænkede Korporalen en Dram i sit Tinbæger og skød hen til den gamle, han mente, det var hans Ærinde, som det saa tit havde været. Saa tog han igen fat paa sin Bestilling.

Men Vagtmesteren rørte ikke ved Bægeret, han sukkede flere Gange, og endelig udbrød han: „Jeg er en grov Synder, Knud!"

„Jeg vil meget gerne tro det," svarede Karlen tørt.

Atter sukkede den gamle, og derpaa begyndte han igen: „Tror du, der er noget i det, naar der tales om Opstandelse og Dom, om Himmel og Helvede og alt sligt?"

„Ja, det tror jeg ganske vist!"

„Og tror du, jeg vil komme til at lide for mine Synder, hvis jeg ikke omvender mig?"

Ja, det tror jeg fuldt og fast."

„Ved du saa hvad? Jeg vil omvende mig."

„Det er en meget god Beslutning."

„Du skulde vel ikke kunne sige mig, hvorledes jeg skal bære mig ad?"

Karlen kløede sig bag Øret, i hans Hjerte boede der enfoldig Kristentro, og han kunde nok sagt Vagtmesteren adskilligt om Sagen; men han havde en Mistanke om, at det vilde være at kaste Perler for Svin, han svarede derfor ved at trække paa Skuldrene.

„Ser du!" vedblev Gæsten. „Jeg blev grulig angest i Aftes, og i Nat drømte jeg, at den Onde kom og vilde hente mig. Jeg har tit fortalt eder en Historie, og det har næsten altid været en Løgn; det vil jeg lade være."

Knud saa vist paa den gamle, han saa en Taare i hans Øje. Skulde Vorherre virkelig have rørt hans Hjerte, tænkte han. Derpaa sagde han: „Ja, hvad Løgnene angaar, saa tror jeg ikke, de har gjort synderlig Skade, da der sagtens ingen har troet dem; men der er noget andet, der er værre: Det var intet godt Ærinde I for i i Aftes, og I har nok tit været i lignende Ærinder forhen."

„Det har jeg været kommanderet til; det maa Ritmesteren svare for!" paastod han. — „Mener du ikke ogsaa det?" vedblev han, da Karlen tav og rystede paa Hovedet.

„Jeg er bange for, Ritmesteren vil faa nok med at svare for sig selv. Han er ikke den Mand, man skal vælte sine Synder paa. I har spurgt mig om min Mening, Vagtmester, og nu skal I høre den: I vidste lige saa godt som jeg, hvorfor Pigen skulde hentes; I vidste lige saa godt som jeg, at I kunde sagt Nej uden Fare; thi Obersten er lige saa retfærdig, som han er streng — det ved I, og det ved Ritmesteren, derfor skulde Skarnsstykket udføres, nu han er i København, saa der ikke kunde klages til ham, før det maaske var for silde. Hvor tit I har været med til sligt, ved jeg ikke, og vil jeg ikke vide; men det er slet, det er ugudeligt og vil visselig engang blive hævnet."

„Ak ja! De græd saa bittert deroppe; men naar jeg ikke havde gjort det, havde han faaet en anden til det. Det er umuligt, at nogen kan undgaa ham. Enhver Kvinde, han stiller sine Snarer for, er uden Frelse."

„Nej! siger jeg; hun skal og kan frelses!"

„Det kan ikke lade sig gøre, før det er for silde," svarede han og rystede paa Hovedet.

„Saa skal han anklages og lide sin Straf," raabte Knud og slog i Bordet.

„Det vil intet nytte, han er saa klog."

„Klog eller ikke klog — dog de ondes Klogskab er stor, det har jeg selv erfaret, og her maa være mere Djævelskab i Spillet, end jeg forstaar. — Fortæl, Vagtmester! Hvad ved I?"

„Hun er gemt bag dobbelte jærnbeslagne Døre, der kun kan aabnes med hans Nøgler eller — Krudt. Hun er fængslet; men han ved det ikke, i det mindste ikke hvorfor eller paa hvis Foranstaltning. Efter nogle Dages Forløb opdager han, at det er en Fejltagelse og lader hende løs. Om hun saa er taknemmelig imod ham, det kan der ingen gøre ham noget for."

„Men om hun nu ikke er taknemmelig, som I siger?"

„Men det er hun!"

„Virkelig?"

„Ja; thi da ingen ved Besked om hendes Fængsling, er der heller ingen, der bringer hende Mad; men naar et Menneske har sultet i flere Dage, kan man bringe det til, hvad det skal være ved at vise det et Stykke Brød. Er hun trodsig den tredje Dag, saa er hendes Sag ikke ret klar endnu, og saa kommer han igen den fjerde og saa fremdeles. Til sidst maa hun give efter."

„Videre Vagtmester!"

„Der er intet videre; men I ser, jeg havde Ret i, at der er ingen Frelse. Kun en er undgaaet ham, det var en ung Bondekone, hun hængte sig selv i Fængslet den femte Nat."

„Videre, Vagtmester!"

„Der er intet videre."

„Nu, I havde Ret. Han er klog som hans evigonde Herre og Mester; men I, Djævelens Haandlanger! Se, I kommer bort fra mine Øjne eller, saa sandt Gud lever, jeg glemmer eders graa Haar og knuser eders ugudelige Hoved mod Muren."

Men i Stedet for at fjerne sig, styrtede den gamle Synder ned for hans Fødder og omfavnede hans Knæ. „Naade! Naade! Jeg vil omvende mig," raabte han.

„Saa bed Gud om Naade og ikke mig. — Bort!"

„Jeg kan ikke bede; men det kan du! Lær mig at bede! Bed en lille, en ganske lille Bøn med mig og for mig!"

„Nu, ikke førend I viser mig et Middel til at faa Pigen løs. I maa jo kende den Helvedes Morderhule, og et Middel maa der gives til hendes Redning." Med disse Ord rev han sig løs fra den gamle. Denne for op og styrtede ud. Kort efter kom han tilbage og vinkede ad Knud, der straks fulgte ham forventningsfuld. (Fortsættes.)

Kolumbus i Lænker.

Kristoffer Kolumbus.

II.

Kolumbus rastede ikke længe paa San Salvador. Han higede efter at naa det store Fastland med dets Guldbarrer og Krydderier, som han antog maatte findes bag Ohavet. Naar han spurgte de indfødte, hvorfra de fik deres Guld, pegede de imod Syd, og da han atter gik under Sejl, satte han Kursen i denne Retning. Han kom ind mellem Bahama-Oernes Vrimmel, landede paa tre af dem, gav dem Navn og frydede sig over deres rige, svulmende Plantevækst; men naar han spurgte de indfødte om Guldets Hjem, pegede de bestandig mod Syd.

Endelig den 28. Oktober fik han den store Ø Kuba i Sigte. Ved Synet af de høje Bjerge, vidtstrakte Skove og brede Floder, troede Kolumbus straks at have naaet Fastlandet. Nogle Spaniere og en Indianer fra San Salvador, der blev sendte ind i Landet, kom tilbage med den Besked, at Jorden var mere frugtbar og bedre dyrket end paa de andre Oer, at de havde fundet en stor, tæt befolket Landsby, at de indfødte var mere oplyste end paa San Salvador, men for øvrigt havde lagt samme venlige Ærbødighed for Dagen. Kolumbus undersøgte nærmere Landets Forhold, dets Dyre- og Planteverden, Folkets Levevis og Rigdom. Af Guld fandt de ikke synderligt, til Gengæld stiftede Europæerne her for første Gang Bekendtskab med Tobaksplanten. Da Kolumbus havde krydset et Par Uger langs Kysten, var han paa det rene med, at Kuba ikke var det attraaede Land, og saa drog han videre for at finde Øen Haiti, hvor der efter Indianernes Sigende skulde være Guld i Overflod.

Paa denne Tur blev Kolumbus svigtet af Føreren paa „Pinta", Alonzo Pinzon, der nu foretrak at gaa paa egne Eventyr for at komme først til Guldøen. Trods Modvind naaede Kolumbus Haiti og fandt et Par Havne, hvor han kastede Anker, og hvis Omegn han afsøgte. I Førstningen flygtede de indfødte og skjulte sig i Skovenes Tykninger, saa snart de blev de hvide Mænd vaer, men endelig lykkedes det nogle af Søfolkene at fange en Kvinde, og ved at behandle hende venligt og forsyne hende med Gaver, vandt de Indianernes Tillid og kom i Forbindelse med dem. Det var de samme svage, godmodige og uvidende Naturbørn, som de havde truffet paa de forrige Oer, kun var de rigere paa Guld, som de gerne byttede bort for Bjelder og Glasperler. I henved en Maaned opholdt Spanierne sig paa Haiti eller Hispaniola, som de havde kaldt Øen. Kolumbus undersøgte Landet og beskrev det i sin Dagbog. Han var yderst betagen af Landets Naturpragt, og hans Beskrivelser lyser af Begejstring og digterisk Skønhed. I veltalende Ord skildrer han de dybe Skove, de smilende Havbugter, den klare, milde Luft, den yppige Blomsterflor, de pragtfulde Fugle, deres Sang i den fredfulde Stilhed. Og Indbyggerne overraskede ham ved deres venlige og tillidsfulde Væsen. „Saa omgængelige, saa elskværdige og fredsommelige er disse Folk," siger han, „at jeg tilsværger Deres Majestæt, der findes ikke et bedre Folk eller et bedre Land i Verden. De elsker deres Næste som sig selv, og deres Tale er altid mild og venlig og ledsaget af et Smil, og skønt de er nøgne, er deres Adfærd dog anstændig og prisværdig." Det var dette blide Folk, der først skulde faa Erobrernes Grusomhed og Plyndringslyst at føle.

Men Spanierne ikke blot beundrede Øens Skønhed, de gik ogsaa paa Jagt efter Guld. De vilde henviste dem til et Bjergland i Øst, som de kaldte „Cibao", og da Kolumbus fandt, at dette Navn havde Lighed Cipango, troede han at være nær ved det rigtige Guldland og lettede Anker. Undervejs fik han Indbydelse til at besøge en af Landets mægtige Høvdinger og lovede at komme. Om Natten drev hans Skib „Santa Maria", ført af Strømmen, ind paa en Klippe og sloges sønder. Kolumbus, der alt var gaaet til Ro, for op ved Stødet, uddelte sine Befalinger og bevarede Fatningen midt i den rædselsslagne Forvirring. Nogle Matroser, som han havde paalagt et vigtigt Hverv, nægtede at adlyde og flygtede i en Baad ud til „Nina", der laa en halv Mil ude i Søen. Forgæves lod Kolumbus Masterne kappe, Plankerne gav efter, og Skibet fyldtes med Vand. Imidlertid havde „Nina" faaet sine Baade i Søen, og saa betids naaede de ind til Vraget, at hele Mandskabet blev reddet. Den gæstfri Høvding, der havde faaet Underretning om Ulykken, kom til med sine Kanoer og hjalp Spanierne med at bjerge alle Værdigenstande. For Kolumbus var „Santa Marias" Forlis et stort Tab. „Pinta" havde han ikke set, siden de sejlede fra Kuba, tilbage var altsaa kun „Nina", men hvorledes skulde han i dette skrøbelige Halvdæks-Fartøj komme hjem til Europa med alle sine Folk?

En Indianerpige.

Thi det var paa Tide at tænke paa Hjemrejsen. Man savnede ikke blot Skibe, men ogsaa Levnedsmidler, og det gjaldt i det hele at faa en bedre Udrustning sat i Værk. Forinden lod Kolumbus dog bygge et Fort, som blev forsynet med Kanoner, og hvis Besætning, ialt 39 Mand, skulde blive tilbage og hævde det spanske Herredømme paa Øen. De vilde desuden faa god Lejlighed til at samle Guld og til, under det daglige Samvær med Indianerne, at indhente grundige Oplysninger om de nærmestliggende Lande. Indianer-Høvdingen gav sit Minde til Fortets Anlæggelse og lod nogle af sine Folk drage med Kolumbus til Spanien. Saaledes føjede alt sig vel. Kolumbus formanede Fortets Besætning til at holde Fred indbyrdes og vise Kommandanten, Diego de Arado, streng Lydighed; desuden tilraadede han dem at styrke Venskabet og Forbindelsen med de indfødte og lovede endelig at vende tilbage med en saa stor Styrke, at de kunde underlægge sig hele Øen og tilfulde høste Fordel af deres Opdagelser.

En Dag først i December stak Kolumbus saa atter til Søs og satte Kursen mod Øst. Han traf den troløse Pinzon, der undskyldte sig med, at Vind og Strøm havde været ham ugunstige, og, som Sagerne stod, fandt Kolumbus det for klogest at tage hans falske Udsagn for gode Varer. Den 16de Januar naaede de ud i Atlanterhavet, og Farten gik nu i en Maaneds Tid rask hjem mod Europa. Da indtraf en voldsom Storm, der spottede al Sømandskløgt og bragte de sejrskry Opdagere til Fortvivlelse. Til sidst drev Skibene hjælpeløst for Vind og Vove. Kolumbus saa hele sin Livsdaad udslettes i Bølgedybet, og opfyldt af en knugende Smerte skrev han i sin Dagbog: „Den evige Gud indgav mig denne Tanke, hjalp mig at overvinde alle Besværligheder og udrustede mig med Mod og Kraft imod alle mine Ledsagere, der stod op imod mig og vilde tvinge mig til at vende om. Endelig tilstod han mig, hvad jeg søgte. Han vil jo heller ikke lade sit Værk ufuldendt! Hvorfor forsager jeg altsaa? Ak, min Svaghed kuer min Sjæl." I Hast nedskrev han en kort Beretning om sin Rejse og sine Opdagelser, paa et Stykke Pergament, som derpaa indsvøbt i Olietøj og nedlagt i en Tønde blev overgivet til Bølgerne. Skulde han selv forgaa, kunde denne Beretning dog maaske ved en naadig Styrelse naa til Menneskehænder. Endelig stillede Stormen af, og Kolumbus naaede frelst ind til Azorerne. Her blev han en Tid opholdt ved Stridigheder med den portugisiske Guvernør, hvis Hensigt det nok egenlig var at tage ham til Fange. Næppe var han undsluppen denne Fare, før han blev overfalden af en ny Storm, der tvang ham til at ty ind i Tajoflodens Munding. Medens han laa her, modtog han en Indbydelse fra den portugisiske Konge, og det samme Hof, som for mange Aar siden havde haanet Kolumbus og afvist hans Tilbud, lyttede nu ivrigt til Beretningen om hans Lykkefærd. Nogle Hoffolk skal af Misundelse have tilraadet Kong Johan II. at lade den dristige Søfarer myrde, men i Stedet for at laane disse Slyngler Øre sendte Kongen ham bort med Gaver og Æresbevisninger.

Efter faa Dages Sejlads løb Kolumbus endelig den 15de Marts ind i Havnen ved Palos — 7 Maaneder efter at han var sejlet derfra. Der blev Bevægelse i den lille By, da man saa det kendte Fartøj — thi Pinzon havde atter svigtet ham — stævne op ad Floden, og Rygtet bredte sig, om at nye Lande var opdagede, og at Kolumbus og hans Folk vendte hjem med Guld og kostelige Skatte. Befolkningen strømmede ned til Havnen og Floden, hilsende de lykkelige Søfarere med Jubelraab, der syntes aldrig at ville forstumme, Klokkerne ringede, alle Forretninger ophørte, enhver god Borger gav sig Glæden i Vold. Og Spanierne havde Grund dertil, thi med Kolumbus' Landstigning randt Magtens Sol op over den spanske Horisont. Kolumbus begav sig straks med sine Folk til Byens Hovedkirke for at takke Gud, efterfulgt af tætte Skarer, der alle vilde se og lykønske den store Admiral. Samme Dags Aften ankom „Pinta". Det havde været den snu Pinzons Hensigt at komme Kolumbus i Forkøbet og være første Mand til at forkynde det glade Budskab i Hjemmet; men Stormen havde forslaaet Skibet, og syg af Anger og Græmmelse gik Skipperen til Sengs og døde nogle Dage efter.

Kolumbus sendte en kort Beretning om sin Rejse til Kongen og Dronningen, og faa Dage senere drog han selv til Barcelona, hvor Majestæterne holdt Hof. Hans Rejse gennem Landet var et fuldendt Triumftog, og da han red ind gennem Byen, var han ledsaget af Landets bedste Riddere og Adelsmænd. Kong Ferdinand og Dronning Isabella modtog ham med de største Æresbevisninger. I den glimrende Kongesal sad

de paa deres Troner, omgivne af alt, hvad Hoffet ejede af Magt og Glans. Alle rejste sig, da Kolumbus traadte ind. Foran Tronen aflagde han udførlig Beretning om sine Opdagelser, beskrev de nye Landes Frugtbarhed, skildrede deres Rigdomme, deres underfulde Planteväkst og udmalede med straalende Farver den Fremtid, som nu indvarsledes. Han fremviste Fugle og Urter, Smykker og Vaaben fra de nye Lande, fremførte endelig seks indfødte, fortalte om deres Skikke og Levevis, deres modtagelige Gemyt, og sluttede med de Ord: „Gud har ikke blot forbeholdt deres Majestæter alle de jordiske Skatte i den nye Verden, men en Skat endnu mere kostelig: de utallige Sjæle, som er bestemte til at bringes over til den kristne Kirke."

I de Dage var Kolumbus' Navn paa alles Læber. Ved Hoffet som i den simple Bondes Hytte talte man om hans Eventyr og beundrede hans Bedrift. Og med Handelsflaadernes Sejl som Vinger svang hans Ry sig snart Europa rundt.

Ufortøvet lod det spanske Kongepar en ny Flaade udruste for at tage de erobrede Lande i Besiddelse. Denne Gang regnede man ikke med den lille Tabel. Flaaden talte sytten Skibe, og Folk strømmede frivilligt til, ikke lurvede, forknytte Stakler, men dristige Eventyrere og fornemme Herrer, der higede efter Guld og Ære. Den 2den November 1493 landede Kolumbus ved de caribiske Øer, opdagede efter nogen Tids Krydsen Øen Portorico, men gik saa til Haiti, hvor han havde efterladt sin lille Koloni. Han fandt hverken Folk eller Fæstning. Saa snart han var rejst hjem, havde de raa Søfolk givet deres Lyster frie Tøjler og under indbyrdes Ufred plyndret og skændet blandt de indfødte. Disse havde kort og godt hugget alle de fremmede ned og jævnet deres Fæstning med Jorden; de laa paa deres Gerninger. Kolumbus anlagde en ny Stad, som han efter den kastilianske Dronning gav Navnet Isabella, men snart skulde han støde paa ny Modgang. Spanierne følte sig skuffede, nogle kunde ikke taale Klimaet, andre knurrede over det strenge Nybyggerarbejde, som forestod. De var ikke komne herover for møjsommeligt at dyrke Jorden og lide allehaande Savn, nej, til lystige Eventyr og Guld og Diamanter i Hobetal stod deres Hu. Da de nu ikke fandt disse Ting, beskyldte de Kolumbus for at have lokket dem bort fra Hjemmet ved falske Beretninger.

Kolumbus skulde videre. Efter at have sat sin Broder Diego til at styre Kolonien drog han ud paa ny Opdagelsesrejser. Atter søgte han efter Indien eller det gaadefulde Cipango, men fandt Jamaica. Syg og nedbøjet vendte han tilbage til Haiti, hvor det truede med nye Uroligheder mellem Spanierne og de indfødte. Kolumbus skaffede Ro og Orden til Veje, men det kostede rigtignok enkelte Spaniere og flere Tusinde Indianere Livet. Fra nu af gjorde Erobrerne ubarmhjertig deres Magt gældende. Indfødte blev tagne til Fange og sendte som Slaver til Spanien, enhver Person over fjorten Aar maatte svare en Skat, der bestod af Guldstøv eller Bomuld. Denne Strenghed stemmede ikke med Kolumbus' Sindelag, saa lidt som de blodige Udsfugelser med hans oprindelige Planer; men Forholdene var stærkere end han, omgiven som han var af misfornøjede Skarer og underfundige Rænkesmede, som hensynsløst krævede deres Udbytte af Togtet. Nogle af hans Avindsmænd var imidlertid rejste til Spanien og havde bagvadsket ham saaledes ved Hoffet, at han saa sig nødsaget til at rejse hjem for at rense sig for de fremsatte Beskyldninger. Ved sit mandige og kække Forsvar lykkedes det ham at genvinde Kongeparrets Tillid, der yderligere styrkedes ved nye Planer, som han fremlagde. Trods alle Bryderier var Kolumbus i rastløs Virksomhed, hans Tanker higede bestandig videre, hans Fantasi fremtryllede rige Fremtidssyner, der engang skulde lyse i Dagens Sol hinsides Verdenshavet.

En ny Flaade blev udrustet, men det tog to Aar, og for at faa den bemandet maatte Kolumbus tage til Takke med frigivne Forbrydere. Paa denne Rejse kom han 1498 til Sydamerikas Fastland ved Orinocoflodens Udløb. Han skønnede, at den mægtige Strøm maatte komme fra et stort Fastland, og medens han nu sejlede langs de skønne, skovrige Kyster og skuede ind over de høje Bjerglandskaber, forestillede han sig, at her laa de rigeste, mest fuldkomne Egne, det jordiske Paradis. Tvungen af Sygdom og Flaadens Brøst maatte han opgive nærmere at undersøge Landet og satte Kursen efter Haiti. Her mødte han kun Ulykke og Forvirring. Hans Broder Bartholomeus, der førte Styret, havde vist stor Dygtighed, men en Del spanske Herrer havde af Misundelse rottet sig sammen mod de genuesiske Brødre, og Oprøret ulmede rundt om i Lejren. Paa samme Tid truede Indianerne med et nyt Angreb. Kolumbus følte sig ikke stærk nok til at tage Kampen op med begge Parter og maatte derfor indgaa en lidt ydmygende Fred med Fjenden i sin egen Lejr. Hans Liv blev nu en Kæde af Modgang og Krænkelser. Det lykkedes ham vel nogenlunde at opretholde Freden, men han kunde ikke tilvejebringe saa meget Guld, som han havde lovet, og hans Fjender virkede i det skjulte, idelig beskyldende ham og hans Brødre for Havesyge og hovmodig Absærd. Mere og mere villig laante Kong Ferdinand Øre til disse Bagvadskelser, ja, selv Dronningens Gunst begyndte at rokkes. En Hofmand ved Navn Bovadilla blev sendt til Haiti, udrustet med Myndighed til i fornødent Fald at afsætte Kolumbus. Bovadilla, der nok selv havde Lyst til at være Vicekonge, erklærede Kolumbus for afsat, lod ham og hans Brødre lægge i Lænker og samlede alle de Anklager, som deres Fjender var i Stand til at rejse imod dem. Saaledes sendtes de til Spanien. Da Skibets første Officer vilde befri Kolumbus for Lænkerne, svarede denne: „Nej, deres Majestæter har skriftlig befalet mig at adlyde Bovadilla; derfor bærer jeg disse Lænker, og jeg vil bære dem, til de selv befaler, at de skal tages af mig, og siden vil jeg gemme dem som et Vidnesbyrd om den Løn, jeg har faaet for mine Tjenester."

Den Maade, hvorpaa Kolumbus og hans Brødre vendte hjem, vakte umaadelig Harme i Spanien. Kongen paastod, at Bovadilla havde misbrugt sin Myndighed, og Dronningen var rørt til Taarer. Der blev straks givet Befaling til at løslade Fangerne og bestride Udgifterne til deres Rejse gennem Landet. Endelig stod Kolumbus atter Ansigt til Ansigt med det høje Herskerpar. Overvældet af sine Følelser kastede han sig ned for Tronens Fod og blev liggende i flere Minutter, ude af Stand til at fremføre et Ord. Alle Anklager blev afviste, og den forurettede Mand fik Løfte om glimrende Oprejsning. Men Indfrielsesdagen kom ikke. Det hed sig, at en gærende Uro paa Haiti vilde bringe hans Liv i Fare, han maatte vente et Par Aar, indtil en ny Statholder havde bragt Orden til Veje.

Et sydamerikansk Landskab.

Imidlertid tænkte Kongen paa nye Opdagelsesrejser, og Kolumbus tumlede atter med nye og store Planer, byggede paa den Sum af Kundskaber, Tiden sad inde med. Portugiserne havde nylig fundet Vejen sønden om Afrika til Indien og drog stor Fordel deraf; selv havde han og andre set det store Fastland i Vest. Her var det nu hans Tanke at finde en Gennemsejling til de indiske Farvande; derfra vilde han enten følge Portugiserne sønden om Afrika eller gaa op ad det røde Hav for over Land at naa hjem til Spanien. Hans store Drøm var jo at finde Indiens Rigdomme, hans stærke Tro, at han var særlig benaadet af Gud, og naar han nu fandt Østerlandets rige Skatte, skulde Korstogenes stolte Tanke fornyes, Kristi Grav erobres fra Muhamedanerne, og den hele Verden vindes for Kristendommen.

Udrustet med fire Skibe tiltraadte Kolumbus sin fjerde og sidste Rejse; men nu havde Lykken svigtet ham. Han naaede vel atter det store Fastland, men fandt ingen Gennemsejling. Heftige Storme overfaldt ham, hans Skibe sank eller splittedes ad, saa han maatte ty ind til Jamaica, senere til Haiti. Efter gentagne Gange at have svævet i Livsfare, snart paa Søen, snart blandt Indianerne, der følte sig mere og mere fjendtlig stemte ved Synet af de hvide Mænd, vendte Kolumbus tilbage til Spanien. Her blev han modtagen med Efterretningen om sin Velgørerinde Dronning Isabellas Død, og dermed sank alle hans Forhaabninger i Grus. Den kolde og mistroiske Kong Ferdinand nærede en afgjort Uvilje mod den store Søfarer. Der kom en Dag, da Landets mægtige ganske havde glemt, hvad Kolumbus

havde udrettet. De Lænker, han engang havde baaret, og som han ønskede at faa med i Graven, gemte han som et Minde om Livets Skuffelser og Menneskenes Utaknemmelighed. Hans sidste Leveaar henrandt i Fattigdom og Mismod, stundom led han ligefrem Nød. Han døde i Valladolid den 20. Maj 1506. Hans Lig blev ført til Kuba og stedt til Hvile i Habanas Domkirke, hvor det ifølge de seneste Undersøgelser hviler endnu.

Efterverdenen har tilkendt Kolumbus den Ære, Samtiden nægtede ham. Han staar i Historien som den nye Verdens Opdager, som en af de Stormænd, der har banet Menneskene nye Fremtidsveje. Pragtfulde Mindesmærker fortæller baade paa denne og hin Side af Atlanterhavet om hans Bedrift. Med glimrende Fester har Spanien og Italien nylig fejret Firehundredaars-Dagen for hans Landstigning paa San Salvador, og til næste Aar vil hans Navn lyse med en Lykkestjernes Glans over den Verdensudstilling, hvortil Amerika har sat alle Folk Stævne.

„Og naar det fortner en Solskinsdag
af Tusinder Master høje,
og dejligt vajer al Verdens Flag
i Stavn under gyldne Fløje,
i Glans man skuer Kolumbus Daad
og skimter Himlens forborgne Raad."

B. E.

I Gaard og Mark.

Om Optagning og Opbevaring af Kartofler.

Af N. Rasmussen Søkilde.

At optage Kartofler og Roer, naar Kulde og Regn falder paa, er et af de ubehageligste Efteraarsarbejder, derfor gælder det om, især med Kartoflerne, at udføre dette Arbejde, inden Jorden bliver for vaad og kold. Tørt og klart Vejr letter Arbejdet meget og bidrager til Kartoflernes Holdbarhed og Godhed. Siden Sygdommens Frembrud i 1845, altsaa for henved 50 Aar siden, har Kartoffeldyrkningen ikke haft den Betydning som tidligere. Først i de senere Aar har man gjort ny og heldige Tilløb dertil, idet man ikke alene har fundet Midler, der om end ikke ganske hindrer Sygdommen saa dog for en Del formaar at hæmme dens Udvikling, ligesom man ved Valget af ny og mere modstandskraftige Sorter ikke saa meget udsætter sig for saa store Tab, som man i mange Aar maatte lide under Sygdommens værste Periode. Hvad enten man nu anvender de anviste Midler: Afsvampning, Beskyttelseshypning o. s. v. eller ikke, vil det dog være af stor Betydning, at man paa en let og naturlig Maade søger at modvirke Sygdommens Overføring og Angreb. Dette sker bedst ved at dyrke Kartofler, især dem man vil anvende til Udsæd, i letmuldet frisk Markjord, hvorfra de optages i tørt og klart Vejr, for baade om Efteraaret, før de bringes i Kule eller Kælder, og om Foraaret før Lægningen at foretage en omhyggelig Sortering. For at fremme den nødvendige Efteraarssortering er det vigtigt, at de bringes saa tørre som muligt fra Marken for straks fra Vognen at øses over en Kartoffelharpe, hvorved al Jord, Smaastene og Smaaknolde skilles fra. De større Kartofler bør da henligge nogle Dage paa et tørt Logulv, medens Affaldet skovles til Siden for ved Lejlighed at harpes over et mindre Sold, der skiller Jorden fra de smaa Knolde. Læggekartoflerne bør, før de føres i Kule eller Kælder, sorteres nærmere med Haanden, for at faa de smukkeste og mest glatte Knolde. I let Jord, der ikke lider af Grundvand, kan Kartoflerne nedkules i $\frac{1}{2}$ Alens dybe Kuler, i fugtig Jord maa de lægges ovenpaa. Kulen tildækkes med et godt Lag tør Rughalm, og der paafyldes straks saa megen Jord, som der er nødvendig til at holde Regnen ude. Den fuldstændige Dækning foretages først, naar Frosten begynder. I varme Efteraar er det nødvendigt at stikke et Par smaa Drænsrør ind i Kulen, men disses Aabning bør dækkes med Traadnet, da Mus ellers let vil finde Vej til Kartoflerne i Kulen.

I Nordtysklands magre og sandede Egne, dyrkes som bekendt vidtstrakte Arealer med Kartofler. Her anvendes et særdeles vel konstrueret Redskab der drives frem ad Ageren med Hestekraft som en almindelig Plov, men dette Redskab er paa een Gang i Stand til at optage, harpe og sortere Kartoflerne, ja aflægger dem endog i paahængte Sække ligesom et Damptærskeværk. Dette Kartoffeloptagningsapparat bestaar af en stor Jærnskuffe, der optager Kartoflerne og fører dem tillige med Jorden op paa en Elevator, der ryster Jorden fra. Nu gaar de over et eller flere Sold, der sorterer dem fuldstændigt, før de føres i Sække. Jeg saa dette Redskab paa Landbrugsmusæet i Berlin, og det interesserede mig meget, da jeg indsaa den praktiske Betydning, det vilde have, især for en udstrakt Kartoffeldyrkning paa lette Jorder.

En saa nem Maade at optage Kartofler paa, har man endnu ikke her i Landet. Vi maa foreløbig nøjes med at opsamle med Hænderne efter Ploven, og derefter at harpe dem paa en dertil indrettet Kartoffelharpe.

Hovedbrud.

Bogstavgaade.

2 3 5 1 som Drengenavn
saa viden om gør ofte Gavn.
6 5 4 og 2 er en By.
Det hele lige saa.
De hører begge til de smaa,
staar ej højt i Ry.

P. C. H.

Gaade.

Har man det første sagt,
man sige maa det andet;
det hele har man bragt
hertil fra Palmelandet.

Firkantet Nød.

Af 4 N, 3 E, 2 A, 2 R, 2 D, 2 O og 1 H, dannes fire Ord, som skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven giver Løsningen paa følgende Gaader:

Første forkynder, at Morgen kommer,
naar vi andre ligger i Slummer,
om andet har vor Lærer sagt,
at han havde Ordet i sin Magt,
tredje du øverst paa Kortet finder,
deroppe hvor Midnatssolen skinner,
fjerde faar alt, naar kun gives Tid,
Sorg og Glæde, Møje og Slid.

r.

Tal- og Bogstavgaade.

6 2 8 4
Jeg dette tit i Skoven saa,
5 6 8 7
en Flod er dette Navnet paa,
7 3 5 — 9 5 7 8 9
saa hedder mange Drenge smaa,
3 2 1 5 — 5 3 1 5 — 8 2 4 4 5
saalunde Piger ej saa faa.
1 — 9
Det hele er et Bynavn ganske net,
og uden Møje vistnok gættes det.

P. C. H.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 3:
Te — Lam — Ild — Hat — Emil — Mathilde.

Gaade i Nr. 3: Vej — Le — Vejle.

Rebus i Nr. 3: Jo større Skarn jo større Lykke.

Geografisk Gaade i Nr. 3:
Sebastopol.
Valparaiso.
Elben.
Irland.
Toledo.
Skagen.
Sveits—London.

Juridisk Raadgiver.

1. Kan Sogneraadet paalægge tiendefri Grundejere Vedligeholdspligter til en ny Kirke?

2. Er Sognebeboerne, hvor Præsten har en personel Kapellan, pligtige til at ofre særskilt til samme, foruden deres sædvanlige Offer til Præsten?

En Lægmand.

Til 1. Kirkeejeren kan fordre de samme Arbejdsydelser af de tiendefri som af de tiendepligtige Grundejere.

Til 2. I forskellige Kancelli- og Ministerskrivelser findes udtalt, at Menigheden er pligtig at yde en aarlig Offerdag til Kapellanen foruden Højtidsofferet til Sognepræsten.

* * *

Naar en Gaardejer bestemmer, at et af hans Børn skal have Gaarden efter hans Død for et meget ringe Vederlag, saaledes at dette Barn faar langt mere i Arv end noget af de andre (4) Børn, spørges:

1. Hvor meget af den efterladte Formue kan Gaardejeren da endvidere fratage Børnene og bortgive ved Testament?

2. Kan han bortgive det til det Barn, som faar Gaarden?

3. Har bemeldte Barn Ret til sammen med de øvrige Børn at deltage i Arven, af hvad Faderen efterlader sig foruden Gaarden?

Det bemærkes, at Gaardens Værdi kan anslaas til 60,000 Kr., men at Vederlaget for den er sat til det halve, og at det kan antages, at Manden tillige ejer en Formue af 40,000 Kr.

D.

Til 1. Han er ifølge Loven berettiget til „paa anden Maade at disponere over en ottende Del af sin øvrige Formue, saaledes som denne bliver efter den Værdi, der i Testamentet er sat paa Gaarden" — d. v. s. $\frac{1}{8}$ af 30,000 Kr. + 40,000 Kr. = 8,750 Kr.

Til 2. Det er efter Lovens Ord og Motiver noget tvivlsomt, men maa dog vistnok antages.

Til 3. Ja.

* * *

Hvorledes lyder Paragraf 15 i Loven for Værnepligtige?

En mangeaarig Holder.

Den nævnte Paragraf er saalydende:

„De, der fremstille sig for Sessionen til Bedømmelse og Behandling, forinden de have opnaaet den sædvanlige Udskrivningsalder, blive, naar de ikke findes at være tjenstdygtige, at afvise, forsaavidt de ikke i Henhold til § 18 (paa Grund af „saadanne Svagheder eller Mangler, der gøre dem for stedse uskikkede til al Krigstjeneste") udslettes af Rullen. — Naar disse Værnepligtige saa vel som de i § 16 omhandlede Værnepligtige for Sessionen derom fremsætte Begæring, kunne de dog, forsaavidt deres Mangel paa Tjenstdygtighed ikke er grundet i nogen Svaghed eller Legemsfejl, og de derhos er saaledes udviklede, at de kunne antages inden Forløbet af 2 Aar at blive tjenstdygtige, foreløbig bedømmes og behandles af Sessionen uden at udskrives. For disse Værnepligtiges Vedkommende oprettes en særskilt Lodtrækning — De, der saaledes er foreløbig bedømte og behandlede, kunne af Krigsbestyrelsen antages som Frivillige. Saasnart Krigsbestyrelsen ikke ønsker at antage dem alle, have de med de lavere Lodtrækningsnummere Ret til at antages frem for dem med de højere. De, der antages, begynde dog først at aftjene Værnepligt fra den 1ste Januar, efter at de paa en Session eller af den Afdeling, ved hvilken de er uddannede, ved en af Afdelingens Kassationskommistion foretagen Bedømmelse er fundne tjenstdygtige. — Afskediges de af Krigsbestyrelsen, forinden de er fundne tjenstdygtige, blive de at behandle efter de almindelige Regler (jvfr. § 11)."

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

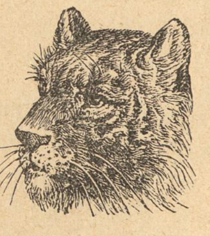

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø.**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: Alt for Fædrelandet, af M. Montégut. Ved Vinduet, med Billede. Kulier, Digt af Rudolf Schmidt. Knud Korporal, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Fortsættes.) Kristoffer Kolumbus, II., af B. E., med tre Billeder. I Gaard og Mark. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 5. Søndag den 30. Oktober. 1892.

Ved Kong Georgs og Dronning Olgas Sølvbryllup.

Den 27de Oktober 1892.

Tidlig over salten Sø
paa den slanke Snekke
tumlede sig under Ø
Kongesøn, den kække,
entrede saa let i Raa
Sejlet dristig at beslaa.

Ild i Øjet, Glød paa Kind,
Marv og Kraft i Armen;
støt han stod i stivest Vind,
modig svulmed Barmen;
Faren ej han agted paa,
thi hans Ven var Bølgen blaa.

Men den glade Ungdoms Id,
Svaneflugt paa Vove,
vared kun en stakket Tid:
op til Sjølunds Skove
kom der Bud og Bøn paa Stand
fra det gamle Grækenland.

Frejdigt Liv paa Bølgen blaa
under Dannebroge
var ej mer at tænke paa:
Hellas' Palmeskove
sendte Hilsen, sendte Bøn
til den unge Kongesøn:

„Hellas' trænger til en Drot
viljestærk og kærlig,
kom, og alt skal blive godt!
Purpurkaaben herlig
hylle, Fyrste, vi Dig i,
bliv vor Konge, bold og fri!"

„Skænke I mig Haand og Tro" —
sagde Kongesønnen —
„da jeg griber Spiret fro,
tænker ej paa Lønnen;
Søen har jeg pløjet før,
Herren giver os vel Bør!"

II.

Fra Sydens Ranker og Palmer
drog over Hav og Land
med Bud og Begær til Danmark
saa højt bedaget en Mand,
Kanaris monne han hedde,
med Lavrer i Sølverlok,
og med ham fulgte paa Rejsen
af Hellas' Sønner en Flok.

Han kom som Bejler til Norden
for Hellas, hans Moder god,
han elskede det saa saare,
fast mer, end sit eget Blod;
han skulde til Konning kaare
en Ungersvend, stærk og klog,
derfor paa den lange Rejse,
sølvkronede Gubbe drog.

Bisp Absalons By sig smykked
at tage hannem imod,
og Flag og Kranse i Vinden
bølgede som i Flod.
Saa bad han om Lov at træde
i Hallen for Kongen ind,
at tolke de Ord og Længsler,
der fyldte hans Hu og Sind.

„Hil sidde Du, Herre Konge!
Du est en lykkelig Mand,
Dit Folk har paa Hænder Dig baaret,
derom gik Rygte om Land.
Vi drog over Bjerg og Bølge,
at bede Dig, Herre Drot!
give det gamle Hellas
den Fyrste, os huer saa godt."

Dankongen spørger sin Frænde,
om han vel har Mod og Lyst,
at gribe det tunge Scepter
og drage til fremmede Kyst.
Han trykker ham Kys paa Kinden,
og beder ham fare vel,
for ham, for hans Folk og Rige
han ønsker Hæder og Held.

Bort drager han da, den unge,
den højbaarne Kongesøn,
og Danmark ham følger paa Rejsen,
med varm og brændende Bøn;
det glemte ham ingen Sinde,
men følger ham end i Dag,
og glædes, hver Gang han vinder
ny Lavrer om Hellas' Flag.

En Menneskealder siden
snart dukked i Havets Skød,
og Drønet af mangen Brænding
hen over Europa lød.
End signer det gamle Hellas
den Dag, da den unge Drot
med Vaarbud om rig Skærsommer
drog ind paa sit Kongeslot.

III.

Men straaler Kronen i Luepragt,
og blender den Folkets Øje,
kun den, om hvis Tinding dens Vægt er lagt,
dog kender dens Byrde nøje.

Og svar var Dig Byrden mangen Stund,
o Konge! i Tider mørke,
Dit Folk vil dog takke Dig mangelund,
„Dets Kærlighed er Din Styrke!"

Ja, pris Kong Georg, Du Hellas' Søn,
Din trofaste Ven i Nøden!
Styrk da og bær ham paa Din Bøn,
vær ham huld og tro indtil Døden!

IV.

Lykkelig er Du dog, Kong Georg!
Lykken fløj ind i Din Kongeborg:

I Rusland der blomstred en Rose rød,
med Farve klar og med Duft saa sød.

En Dronning skøn mellem Blomster smaa,
hun fryded hvert Øje, som hende saa.

Saa bly og uskyldig, saa ren og god,
som Himlens Billed i blanke Flod.

Og Kong Georgios Rosen vandt,
hun blev ham hans Lykkes dyre Pant.

„Hun kom uden Tynge, hun kom med Fred,"
og vandt hele Folkets Kærlighed.

Var Kongekronen end ofte svar,
saa trofast og kærlig hun med den bar.

Hun spredte Lykke i Hus og Hjem,
og Fred og Kærlighed lokked frem.

En Hustru og Moder saa øm og blid,
som Mennesker saa vel nogen Tid.

Og elskede Danmark sin Kongesøn,
det elsker ej mindre hans Dronning skøn.

Saa tit hun kommer paa Bølgen blaa,
imod hende alle Hjerter slaa.

Saa mangen Bølge i Havet svandt,
og Dage og Aar saa hastig randt.

Nu fletter de Sølveraks i Haar,
og end alle Hjerter imod dem slaar.

Velsigne Du og bevar, o Gud!
Georgios Drot og hans Sølverbrud!

Ja, signe dem til deres sidste Stund
i Sjæl og i Sind, i Hjerte og Mund!

B.

Et slaaende Svar.

Til de Folk, der aldrig er forlegen for et Svar, hører „Kirkesmeden." Sit Navn skylder han Kirken, der ligger lige foran Smedien, hvorved Udsigten til Bygaden lukkes. Men det gør ham ikke noget; han holder godt Naboskab med Kirken. Spørger en Nabo ham: „Hvordan gaar det dog til, du Hans, at du saadan hver Søndag kan komme i Kirke, skønt du altid har Hænderne fulde?" svarer han muntert: „Søndag er Hviledag. Jeg slider haardt nok de andre Dage, derfor har jeg ingen Ro paa mig, naar Kirkeklokken lyder; jeg har besørget alt det nødvendige og synes saa ikke, det er nogen rigtig Søndag, naar jeg ikke kan komme i Kirke."

Under Efteraarsmanøvrerne i Fjor fik den ellers saa stille og affides liggende By en usædvanlig stor Indkvartering, og Kirkesmeden, der hører til Byens mest velhavende Mænd, fik foruden en Del menige ogsaa nogle Officerer i Kvarter. Med Lyst og Glæde sørgede han og Konen for „deres Soldater" og lod dem ikke savne noget. Blandt Officererne var der en rig Grosserersøn fra København. Han fandt det, som han sagde, „ligefrem væmmeligt", at han, naar han saa ud ad Vinduet eller stod i Gaarden, aldrig kunde se andet end den gamle Kirke, der spærrede al anden Udsigt for ham.

Da han snart mærkede, hvilken Aand der herskede i Huset, lod han det ikke mangle paa Stiklerier. „De kommer vel af og til i den gamle Kasse derovre?" sagde han en Dag til Smeden. „Mener De Kirken, Hr. Løjtnant?" lød Svaret. „Der kommer jeg ikke blot af og til; men jeg bliver ikke gerne borte fra Gudstjenesten nogen Søndag, og jeg tror ikke, det kunde skade Dem, om De gjorde ligesaa." — „Jeg kan tælle de Dage jeg har været i Kirke siden min Konfirmation," svarede Løjtnanten spodsk. „Det er noget, vi Officerer ikke trænger til, min gode Mand. Men siden De, som jeg har lagt Mærke til, oven i Købet læser i Biblen, kan De maaske sige mig et eller andet Skriftsted, jeg kan have godt af." — „Jeg kunde sige Dem mange," svarede den i sine bedste Følelser krænkede Bonde; „men i Dag tror jeg, jeg vil nøjes med at sige Dem et, som De kan finde hos Matthæus i det syvende, og som lyder saaledes: Giver ikke Hunde det Hellige, kaster ikke heller eders Perler for Svin!" Med de Ord gik Kirkesmeden til sit Arbejde; men den unge Herre var heller ikke foreløbig opsat paa at faa flere Skriftsteder at høre. Vi maa dog ønske ham, at han senere har faaet Lyst og Trang til at opfriske nogle andre, saa han har lært at sætte Pris paa Perlerne og finde bort fra Verdens vilde Veje.

A. Th. J.

Rosen paa Sankt Markusdag.

(Med Billede.)

Evangelisten Sankt Markus er Venedigs Skytshelgen, og hans Festdag, den 25de April, er stedse fra gammel Tid bleven fejret med stor Pragtudfoldelse i den rige Søstad. Nu er Dagen vel ikke fuldt, hvad den var i hine Tider, da

Venedig var en mægtig Republik, rig paa Daad som paa Guld, og almindelig kaldtes for „Havets Dronning“. Da drog store Optog gennem Gaderne, Gudstjeneste afholdtes i Kirkerne, Illuminationer straalede gennem alle Gyder og Stræder, brogede og muntre Folkeforlystelser afløste hverandre, og fra Gondolerne, der i den dæmrende Aften gled frem og tilbage i Kanalerne, lød Musikens glade Toner. Venedigs Glanstid er længst forbi, og Handelsbyens stolte Pomp, Søstadens jublende Sorgløshed er halvvejs gaaet i Glemmebogen. Men det kan nu og da vaagne op paa en af de store nationale eller kirkelige Festdage, som nu paa Sankt Markusdagen, der indtræffer midt i det gryende Foraar, rig paa Minder for de gamle, forjættelsesfuld for de unge. Det er endnu en af de Dage, som alle længes efter Aaret rundt.

Allerede fra Arildstid var Sankt Markusdagen i Særdeleshed „de elskendes Festdag“. Den fromme Markus saa altid mildt til et elskende Par og laante gerne Øre til deres Bøn. Ofte har to unge Hjerter, der imod Forældres eller Værgers Samtykke havde sluttet Pagten, henvendt sig til den gamle Skytshelgen, naar de paa hans Højtidsdag dvælede inde i Kirken eller fulgte med i det lovsyngende Optog, og fandt han saa Behag i deres Bøn, sørgede han for at omstemme de haarde Forældres Sind. Mangt et elskovsømt Hjerte har denne Dag banket, snart i Ængstelse, snart i endeløs Jubel, mangt et Løfte er blevet givet og ledsaget af Sankt Markusrosen, Dagens friske, nysudsprungne Blomst. Det er den Dag i Dag en Skik, at Bejleren rækker sin elskede en Rose, og modtager hun Blomsten, har hun dermed sagt Ja til hans Frieri. Nødig maa man paa Sankt Markusdagen afvise Folk, der kommer i et Hjerteanliggende; derfor frier Knøsen den Dag, derfor henvender de unge sig til Forældrene og faar deres Minde. Den unge Fisker paa Billedet har fulgt sine Fædres Skik. Han har listelig opsøgt sin Kæreste, og bly og smilende har hun modtaget det betydningsfulde Symbol, Sankt Markusrosen. Mens hun lytter til hans Hvisken uden for Døren, er den gamle Morlil inde i Stuen vaagnet op af sin Middagslur. Hun synes at se en Smule ærgerlig-overrasket ud; men er de to først enige, kommer hun nok til at føje sit Minde til. Det er jo Sankt Markusdagen, de elskende Hjerters Fest, duftende af Foraarets tidligste Roser.

Et katolsk Vidnesbyrd for Bibelen.

I Aaret 1866 blev der i Paris stiftet et „Selskab til Oversættelse af Bibelen paa Fransk.“ Dette talte saavel Katoliker som Protestanter blandt sine Medlemmer. Ved Aabningsmødet aflagde Abbed Bertrand, Præst ved Domkirken i Versailles, et Vidnesbyrd til Gunst for Bibelen, som det endnu den Dag i Dag kan være værd at kende i protestantiske Lande.

„Mine Herrer,“ sagde bl. a. den katolske Præst i sin Tale, „det er en Fordom at tro, at Læsning i Bibelen ikke skulde kunne indøve god Virkning paa lidet oplyste Mennesker, men at disse tværtimod kan have Skade af det. Tillad mig til Begrundelse af en modsat Anskuelse at fremføre en uimodsigelig Kendsgerning. I syv Aar har jeg været Præst i en temmelig betydelig Landsbymenighed. Denne Menighed, der næsten udelukkende bestod af Bønder, var, trods den daglige Berøring med Paris, en af de mest religiøse i Hovedstadens Omegn. Jeg vil nu ikke her undersøge alle Grundene til denne Kendsgerning, men kun indskrænke mig til at sige Dem, at der næsten i hvert Hus fandtes en Bibel, af hvilken der hver Aften blev læst højt i Familien. Der kan vel ikke være Spørgsmaal om, at dette var Hovedgrunden til den levende Kristentro, der gjorde sig gældende i denne Menighed, hvor man for øvrigt endnu trofast bevarer denne gode, gamle Skik.“

Knud Korporal.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

Den stille og taaget Sommernat, en af de korte Nætter, da Naturen saa at sige kun sover med det ene Øje, sov dog alle Rytterne trygt i de silkeborgske Barakker, baade i de ny opførte paa Gudenaaens venstre Bred, hvor nu Staden ligger, og i Hvælvingerne af den gamle afbrændte Bygning paa højre Bred. De sælsomme Røster, der gennemtoner de lune Nætter, tav dog ikke. Uglen i Taarnruinen løftede stundom et Skrig, men dovent og afbrudt som i Søvne. Ovre i Kejlstrup Bakker hørtes Hedefuglenes vemodige Fløjten og dybest inde i den drømmende Skov lød Durikkens Kurren ømt og kælent for dens lille Hun.

Op imod det kæmpemæssige Taarn viste sig en lang fremspringende Støttepille og dannede mod Taarnmuren tvende Kroge, hvoraf den ene især udmærkede sig ved sin mørke Farvetone. Nedstyrtet Kalk og Murgrus hævede sig der i en toppet Dynge, som var overgroet med allehaande Buskvækster, der voksede Hessel og Vandhyld, Benved og Tystetræ, gennemvævet med og omslynget af en Mangfoldighed af Gedeblad. I den mørke Bund grønnedes Etbær og Snerle og slige lyssky Vækster, medens favnehøje Døvnælder rankede sig op til Dagslyset over Buskenes Løv og Kviste. I denne mørke Krog, i dette næsten uigennemtrængelige Krat, hvor der aldrig lyste en Solstraale eller lød et Menneskefjed, her sad den næste Nat efter Pigerovet to Mænd og samtalede sagte. Det var omtrent Midnat, da den ene fremtog under sin Kofte en lille Lygte af gennemhullet Jærnblik, og ved dens Skin undersøgte han nøje Grundvolden i Krogen.

„Der er intet at se,“ sagde han; „men her maa det dog være.“

„Hvad maa her være?“ spurgte den anden.

„Vagtmesteren, der nøje kender det Fængsel, hvori Ellen er forvaret, paastaar, at det har et tilstoppet Lufthul, og han bander paa, at det udmunder i denne Krog.“

„Nu forstaar jeg dig,“ udbrød den anden. „Jeg var nærved at tro, at du herfra vilde gennembryde Kældermuren, og det ansaa jeg for umuligt.“

„Det er umuligt; men er Vagtmesteren ikke en større Løgnhals, end jeg anser ham for — og det vil sige meget — saa maa Hullet findes, og han forsikrer, at det er stort nok til, at saadan et Smule Tøsebarn kan hives der igennem.“

Han satte nu Lygten fra sig og tildækkede dens ene Side med et Klædningsstykke, for at Skinnet ikke skulde forraade deres Nærværelse. Saa lydløst som muligt begyndte de nu at bortrydde Gruset langs Murfoden.

„Det er ikke Børneleg,“ sagde Knud efter en Stunds ufortrødent Arbejde. „Gruset skurer baade Hud og Kød af Fingrene, og Nælderne brænder rent forbandet.“

„Og vor Flid er maaske til ingen Nytte,“ svarede Truels. „Jeg tror ikke Vagtmesteren over et Dørtrin. Han er jo i Ledtog med Ritmesteren.“

„Jeg tror, han er ked af Staldbroderskabet,“ sagde den anden. „Det Ildhjul, jeg i Aftes sendte ned fra Toppen af Troldhøj, har rent forknyttet ham, han tror, det var et Budskab fra Djævelen, som engang vil komme og tage ham. — Men, se engang! Hvad er det?“

„Lufthullet!“ jublede Truels. „Gud ske Lov at vi fandt det!“

„Ja, lad os ikke glæde os for tidligt; vi maa først vide, om der er nogen derinde.“

Truels bøjede sig og holdt sin Mund til den fremkomne Aabning og hviskede: „Ellen! Er du derinde?“

„Gud i Himlen! Er det dig Truels? Er der nogen med dig?“ sagde Pigen nede i Kælderen.

„Ja, Knud Korporal er med,“ sagde denne virksomme Person, „og Knud Korporal siger, at nu skal I holde Mund, for det vil tage Tid, inden vi faar dette Flyvehul stort nok, og bliver vi opdagede, kan Arbejdet let skade i Stedet for at gavne.“

Der toges nu fat med fornyet Iver, og omsider var Lufthullet afdækket i dets hele Omfang. De rustne Jærnstænger, hvormed det var krydset, blev ved nogen Anstrengelse sønderbrudt af de to stærke Ryttere. Et Tov blev hentet og firet ned i Kælderen, og snart var Pigen oppe hos dem. Hun sank øjeblikkelig paa Knæ og takkede Gud for Indaandingen af den friske Luft, for Synet af de tindrende Stjerner og for sin Befrielse af den frygtelige Hule. Truels knælede hos hende; men Knud mindede dem om, at Faren ikke var forbi endnu, men at den voksede, jo nærmere Dagens Frembrud var.

Skjult af Siv og Ellebuske laa der en lille Baad ved Søbredden under Gammelhave. De tre Personer steg ud i den, og for de lydløse Slag af omvundne Aarer gled den vesterud i Langsøen. Længst ude steg de i Land, der stod et Par Heste i Beredskab, og da Baaden var forladt og sat i Drift, satte Selskabet sig til Hest — Knud med Ellen foran sig — og for ud over Bakker og Hede vesterpaa. Da de havde redet omtrent en Mil gjordes Holdt i en anselig Bondegaard, hvor Knud bankede paa en Vinduesrude.

Folkene derinde vaagnede og spurgte: „Hvem er det?“

„Vildfarende Folk,“ svaredes der.

„Hvem og hvorfra er de Folk?“

„Vi er Kongens Ryttere fra Silkeborg.“

„Gud hjælpe os!“ tog nu en forskrækket Kvinderøst til Orde. „Der er da vel ikke noget galt paa Færde?“

„Nej der er ingenting i Stykker. Jeg er Knud fra Skarrild Grene. I husker mig vel nok, Moster.“

„Ih, er det dig! Saa er der vel ingen Fare ved at lukke op?“

„Ikke den mindste; men skynd eder! jeg har Hastværk.“

Der hørtes Træsko skramle paa Gulvet derinde, Døren aabnedes af en halvt paaklædt Mand med de Ord: „Gudsfred og velkommen Knud!“

„Tak!“ sagde han, idet han og hans Medfølgere traadte ind. „Vor Tid er knap, og vi maa straks forrette vort Ærinde. Vi kommer for denne lille Piges Skyld. Hun har mægtige Fjender,

eller snarere alt for gode Venner. Vil I huse og hæle hende indtil videre?"

„Er hun her fra Godset?" spurgte Manden, der havde lukket dem ind.

„Nej, hun er inde fra Ryttergodset."

„Saa er det vel en af Ritmesterens Dukker," sagde Konen henne i Sengen.

„Nej, men hun var udset til at være det. Vi har taget os for at redde hende og havde haabet, at I vilde række Haand til det."

„Det vil vi maaske ogsaa," sagde Manden; „men først gad vi vide lidt mere om Sagen."

„Den skal I faa hel Besked om, naar jeg kommer herud en af de nærmeste Dage. Nu maa vi skynde os afsted igen."

„Hun kan selv sige eder Besked," sagde Truels, „og I kan godt stole paa, at hun taler Sandhed."

„Men vil eders Ritmester saa ikke volde os Fortræd, fordi vi modtager hende?" spurgte Konen.

„Det vover han vist ikke for eders Godsejer," svarede Knud.

„Det tror jeg heller ikke," sagde Manden i Gaarden. „I Guds Navn! Lad kun Pigen blive her for det første."

Bort for nu de to Ryttere, og saa snart Ridtet sagtnedes noget, sagde Truels: „Var den Kone din Moster? Jeg vidste ikke, du havde Frændskab her i Egnen."

„Jeg taler ikke ret meget om det, men jeg troede, du vidste det hjemmefra."

„Maaske jeg har hørt tale om det. Hvad hedder Gaarden?"

„Moeslund."

„Nu forekommer det mig, at jeg har hørt Navnet. — Men du besøger vist ikke dine Slægtninge her ret tit?"

„Jeg har været der en Gang, siden jeg blev Rytter."

„Kun een Gang i al den Tid! Hvordan hænger det sammen?"

„Det hænger sammen med Historien om, hvordan jeg kom hjemmefra. — Den kender du jo."

„Ja, men hvordan —"

„Nu skal du høre: Det var et Par Aar før den Tid, at min Mormoder døde, og der blev som sædvanligt holdt Skifte af Ridefogden, der tildømte sig selv det meste og bedste af hendes Efterladenskaber. Min Moster her var tilstede med hendes Mand, og de fik deres Part, som de jo fandt, var meget for lille. Vi skønnede nok, at de mistænkte os og mente, der var stukket noget til Side. Det var der nu ogsaa, men mine Forældre var uskyldige deri, da den gamle Kone selv havde gjort det. En Tid efter at Skiftet var holdt, tog de sig for at rydde hendes Seng, og dernede i Bunden af Halmen fandtes et gammelt Strømpeskaft, hvori der var hengemt fire Sølvskeer og ikke saa faa blanke Kroner. Mine Forældre fandt det meget pænt af den gamle, at hun saaledes i sin Grav havde snydt Ridefogden, som nok skulde forstaaet at tage Told af Sølvtøjet, hvis han havde vidst af det at sige; men efter moden Overvejelse fandt de ud, at det vilde være mindre pænt af dem selv, om de beholdt det hele, da dog min Moster havde Ret til Halvdelen. Saa blev jeg sendt afsted med Halvdelen af Skatten. Jeg havde aldrig været i Moeslund før, og jeg var jo meget velkommen, ikke mindst fordi jeg bragte to Sølvskeer og henimod en Snes Kroner, hvorved desuden den Mistanke, som Moeslundfolkene havde fattet til mine Forældre, faldt bort.

Knuds Besøg hos Morbroderen.

Naada! Jeg blev der i flere Dage og syntes rigtig godt om min Moster og da ogsaa om Jørgen. Min Mosters Mand hedder nemlig Jørgen Moeslund. Endnu bedre kom jeg dog til at synes om deres Datter Trine, som ogsaa syntes meget godt at kunne lide mig. Det gik saa vidt, at hun hverken kunde hente Vand eller Tørv, uden at jeg skulde med. Nu, hun var jo kun et Barn, og den Dag, jeg skulde rejse, da græd hun fra Morgenstunden af, og til sidst var mine Øjne maaske heller ikke helt tørre.

Endelig kom Tiden, da jeg skulde afsted, eller det var maaske hende, der skulde afsted, for det var en Søndag, og hun skulde møde i Kirken til Overhøring. De havde en meget nidkær Præst, saadan en som vi ogsaa siden fik, der holdt stærkt paa, at unge og gamle varetog deres Kirkepligter; altsaa gik hun til Kirken, og jeg fulgte med paa Vejen, saa vilde jeg gaa hjem med det samme. Saa gik vi og holdt Snak, og endelig stod vi stille, for nu skulde vi skilles. I det samme begyndte Kirkeklokken at ringe, og Trine for sammen af Skræk; thi nu kom hun for silde. „Aa pyt!" sagde jeg. „Kan du ikke nok snige dig ind, saa ingen lægger Mærke til dig?" — „Det kunde jeg vel nok," svarede hun, „men ved Overhøringen vil Præsten vide, hvad Prækenen handler om, og naar jeg ikke har hørt det — og han præker saa kort — saa ved jeg det ikke, og saa skælder han mig saa slemt ud." — „Men du kan jo sige, at han, der har gjort Prækenen, maa vel bedst vide, hvad den indeholdt, saa det behøver han ikke at spørge om." — „Ja, du tager dig det let," sagde hun nu, „men for mig er det ingen Spøg. Aa, Knud! du ved saa mange Ting. Kan du ikke sige mig, hvad du tror, at Prækenen i Dag kan handle om, blot et eneste Ord, som jeg kan have at svare."

„Jeg var lidt gnaven, for jeg syntes, hun lagde for megen Vægt paa den Ting i Stedet for helt at tænke paa, at nu skulde vi skilles ad for lange Tider, saa slog jeg det hele hen med Latter og sagde, at Prækenen vist maatte handle om, at Fanden red ind i Viborg paa en Mosegris. Hun stod og tænkte paa det et Øjeblik, og saa smækkede den lille Satan mig en rigtig varm Øretæve."

„Ha ha ha! Og hun fik vel Svar som Tiltale."

„Nej, det gjorde hun ikke; thi hun havde været saa bekymret og spurgt mig saa troskyldig, at jeg fortrød mit Svar og skammede mig ved det. Jeg rakte hende Haanden og sagde saa mildt, som jeg kunde: „Farvel, lille Trine!" Men nu fløj hun mig om Halsen, kyssede og klappede min hede Kind og bad om Forladelse, fordi hun havde været uartig. Nu sagde hun, det kunde være det samme, om hun ogsaa fik Skænd af Præsten. Vi stod længe og holdt hinanden i Haanden, saa skiltes vi som de bedste Venner. Siden har jeg ikke set hende."

„Sagde du ikke, du havde været der en Gang, siden du blev Rytter?"

„Jo, men da var Modtagelsen ikke saa hjertelig, som den Gang jeg kom med Kronerne og Sølvskeerne. Den Gang jeg løb hjemmefra, blev der naturligvis anstillet Jagt efter mig, og da man vidste, at jeg havde en Moster her, saa tænkte man sig, at jeg kunde være taget hertil. Præsten i Skarrild skrev til Præsten her, og Ridefogden derhjemme skrev til Ridefogden paa Sejlgaard, for de har det nemt, de gode Folk; de kan skrive og sende deres Breve i Stedet for, at vi maa løbe paa vore Ben og bruge vor Mund, naar vi vil have et Ærinde forrettet. Brevenes Omtale af mig var nok ikke saa rosende, som en Ligpræken kunde være, og Blomsterne bragtes hos Jørgen Moeslund og Sidsel saa friskduftende, som Brevene gav

dem. Kort sagt, jeg blev for mine Slægtninge afmalet saa sort, som om jeg havde været — vor Ritmester, og da Herremanden paa Sejlgaard skal være en skikkelig Mand, maa ogsaa hans Ridefoged være at saadan var det alle Vegne, og at jeg maatte være et sandt Djævlefrø."

„Du kunde jo sagt dem, at du var uskyldig."

„Det vilde de ikke have troet, min Dreng! uskyldig, i det du anklages for, saa skal du ikke vente, at han vil tro dig."

„Du mener vel, at Folk heller vil tro det onde end det gode?"

Rosen paa Sankt Markusdag.

det, selv om det ikke ligger i hans Natur, hvad det maaske gør. Præsten skal ogsaa være ganske brav, selv om han er lidt skrap mod de unge, hvad vel tit kan behøves. I Moeslund troede man, Har du gjort noget ondt, saa bekend det for din Ven, og hvis Vennen duer noget, da vil han søge at undskylde dig; men siger du, at du er helt

„Aa ja maaske; men jeg mener ellers, at enhver, der griber i sin egen Barm, finder der saa meget ondt, at han ikke har Mod til at tro ret meget godt om andre. Det var kort efter, at jeg

kom til Silkeborg, at jeg fik Orlov en Dag og red ud til Moeslund. Jeg bildte mig ind, at jeg var en køn Karl i min Rytterstads og med min Slire ved Siden. Jørgen kom ogsaa godt nok ud og tog mod min Hest. „Det er ingen Mosegris, du rider paa," sagde han og klappede den. Tøsen maatte altsaa have fortalt vor sidste Samtale, som den alvorlige Mand maa have fundet forargelig, hvad han jo nok kunde have Ret i paa hans Vis. Jeg kom nu ind og fik Mad og Drikke; men baade Manden og Konen var meget ordknappe. Trine spurgte jeg efter, men fik til Svar, at hun var ikke hjemme. Havde de sagt hendes Træsko var ikke hjemme, kunde jeg bandet paa, det var Løgn; thi dem hørte jeg vimse om ude i Køkkenet med det Fodslag, som hendes smukke smaa Fødder havde vænnet dem til. At jeg havde en Mistanke om, at der var mere af hende end Træskoene, kan vist ingen fortænke mig i. Jeg begyndte nu at tale om, at jeg skulde afsted igen, og deri blev jeg ikke modsagt, Jørgen var straks villig til at trække Hesten frem, og da jeg sad paa den, fortalte han mig, at de godt vidste, hvad Karl jeg var, og at jeg ikke skulde umage mig med at besøge dem ret tit, de brød sig ikke om Besøg af ryggesløse Ryttere. Jeg lovede da mig selv, at jeg ikke oftere skulde mørkne deres Stuedør.

(Fortsættes.)

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

Første Del.

re Uger før Paaske, i Naadens Aar 1523, gik Reimer Grote i Meldorf hen til en Murmester og sagde, han vilde have sit Hus kalket til Helligdagene.

„Jeg tinger ikke med ham om Betaling," føjede han til, „for jeg ved, han er en ærlig Mand, men det skal gøres forsvarligt, saa det kan have Syn og tage sig ud i Gaden."

Murmesteren lovede, at det skulde blive gjort efter bedste Formue og gav sig straks i Færd med Arbejdet. Han holdt ogsaa Ord, var færdig til bestemt Tid, og Reimers Hus blev det kønneste i Nabolaget.

Længre nede i Gaden boede der en Mand, som hed Carsten Peter, han var rig og anset ligesom Reimer, begge hørte de til Byens Raadmænd og havde altid været gode Venner. Carsten havde tre Sønner, den ene hed Bartel, den anden Viben, den tredje Johan; Reimer Grote havde kun en eneste Datter, og der taltes om, at Forældrene havde bestemt hende for en af Carstens Sønner, naar den Tid kom.

Da nu Murmesteren var færdig med sit Arbejde, gik Reimer ud paa Gaden og gav sit Bifald til Kende. Carsten kom ogsaa ud og saa derpaa.

„Det Hus skinner mig i Øjnene, hvor jeg gaar," sagde han.

„Skal vi ikke ogsaa have vort Hus kalket?" spurgte Viben.

„Aa jo, jeg har tænkt paa det." — Saa gik han ogsaa hen og talte med Murmesteren. Men Carsten var mere nøjeseende, han tingede længe og mente, det kunde gøres for en ringere Sum, end den anden forlangte. Til sidst blev de enige. og Carsten Peter fik ogsaa sit Hus kalket. Det var færdigt efter Løfte, Dagen før Paaske; men da de slog Stilladset ned, tog det sig ikke nær saa godt ud som Reimers. Det lod Carsten fortrydelig over, skønt Murmesteren mente, han kunde ikke gøre det bedre for den Betaling. Reimer kom ogsaa hen og saa derpaa, og Carsten syntes, han stod og smilte af det.

„Saa du, hvor han lo i Skæget?" spurgte han Viben. „Og jeg sagde Godaften til ham, men han vilde ikke svare."

„Han hørte det maaske ikke," svarede Viben.

„Han hørte det nok, men han kror sig nu, fordi hans Hus tager sig bedre ud end vort. — Hvad er det hele? Murmesteren har kommet en Smule mere Rødt i Kalken; det ligner jo et Slagterhus."

„Det ser ud som levret Blod," sagde Viben.

„Og saa er det dog kun Bindingsværks Kram med løse Stolper, vort er den faste Grundmur. Se, hvor hans Gavl med de fem Stærhuller helder til Siden, som om den skulde dratte ned over Gaden. — Det er kønnere end mit alligevel, de staar og ser paa det, naar de gaar forbi; men bi kun lidt, jeg skal nok se at komme ham igen paa en anden Maade."

Til Paaskedag gjorde Carsten et Gilde for gode Venner og Bekendte og bad ikke Reimer med, som han ellers plejede. Konen spurgte, hvorfor Reimers ikke kom med, Carsten sagde, han havde glemt at bede dem. Dagen efter gjorde Reimer Grote et Gilde, og han bad Carstens.

„Han føler, han har Uret," sagde Carsten til Drengene, „ellers havde han ikke skikket Bud til os."

„Det er en daarlig Sæd, du lægger i de unge," sagde hans Hustru Nanne, „jeg tror ikke, der følger godt efter." — Carsten mente, han sagde kun, hvad sandt var, og til Budet lod han svare, at han kunde ikke komme, det værkede i hans Lemmer, og han vilde gaa til Sengs ret nu. Der kom Bud over igen, at hvis Carsten ikke selv kunde være med, maatte han i det mindste skikke Drengene; de vilde danse, og Viben havde saa stærk en Røst, han skulde synge for.

Saa lod Carsten sine Sønner gaa og gav dem en hvid Skjorte paa, udsyet med røde og blaa Baand og mange Sløjfer. Paa Fingeren bar enhver af dem en Signetring af Sølv, hvori Carstens Vaabenmærke var indgravet. Paa det ene Ben havde de en Bjælde, som klingrede under Dansen.

Viben var for ung til at komme med i Sværddansen, han stod og sang, medens Spillemanden slog paa Tromme. Hans ældre Broder Bartel var derimod Fordanser eller Konge, som det kaldtes; han var ogsaa den eneste, som havde Hat paa, de andre dansede alle med blottet Hoved, for bedre at kunne give Agt paa Bartel og gøre de samme Trin som han. Først holdt Bartel en lille Tale, hvori han hilste paa Selskabet og bad Tilskuerne ikke komme for nær de dragne Sværd, derefter begyndte Dansen. Ligesom Bartel nu gav Tegn, dansede de snart i en Rundkreds, snart krydsvis imellem hverandre, snart sprang de over Sværdene, eller lagde dem i kunstige Kredse omkring paa Gulvet og traadte ind mellem Kredsene, derefter holdt de Sværdene over Hovedet, og forstod under den hurtige og hvirvlende Dans at slynge dem saa kunstigt mellem hverandre, at Kongen kunde sætte sig ovenpaa dem, idet de behændigt løftede ham i Vejret og holdt ham svævende, medens han atter talte til Forsamlingen. Viben Peter stod og sang hos Trommeslageren. Ordene til Sværddansen lød saaledes:

„Stolt Henrik og hans Brødre to, de ned til Stranden komme,
de sætter et Fartøj ud fra Land, for den dejlige Rosenblomme.

Hvem kender Skibets Vej i Sø? Gud ved, hvorhen vi komme,
men sejle vil vi alle tre, for den dejlige Rosenblomme.

Og Skibet stævned til Land igen, da vesterud de komme,
der stod en Guldsmeds Søn i Dør, med den dejlige Rosenblomme.

Gudsfred og Hilsen alle tre! sig, hvorfor hid I komme?
I ønsker vel Mjød, hvad eller Vin? spurgte dejlige Rosenblomme.

Nej ej for Mjød og ej for Vin fra fremmed Land vi komme,
vi vil have det Guldsmedbarn, den dejlige Rosenblomme.

Det Guldsmedbarn I fanger ej, hvor mange I hid end komme,
med Lykke Løiken trolovet er den dejlige Rosenblomme.

Hende Lykke Løiken skal aldrig faa, og derfor hid vi komme,
vi vil have vore Halse tre, for den dejlige Rosenblomme.

Lykke Løiken drog ud sit lange Sværd og lod dem til sig komme,
hug Henriks lille Finger af, for den dejlige Rosenblomme.

Hr. Henrik drog ud sit blanke Sværd: Nu ønsker jeg velbekomme,
saa hug han Løikens Hoved af, for den dejlige Rosenblomme.

Der ligger den Krøltop tung og stiv, hvi vilde han mod os komme?
mit Hjerte er fuldt af tusind Fryd, for den dejlige Rosenblomme.

Lykke Løikens Drenge, med Sorg i Sind, ned til Stranden komme,
i Morgen vi jorde vor Fader kær, for den dejlige Rosenblomme.

Carsten sad oppe og ventede, til Drengene kom hjem, han vilde vide, hvordan det var gaaet. Hver af dem havde sit at fortælle, om de rige Tapeter paa Væggene, de store Hynder paa alle Bænke, men især om det kostbare Sølvtøj, som var sat frem paa Bordet.

„Det Sølvtøj kunde have staaet paa mit Bord," sagde Carsten.

„Hvad mener du med det?" spurgte Nanne.

Carsten manglede ellers aldrig Svar, denne Gang lod han til at betænke sig, han saa ikke paa Nanne, men sad og skrev med Fingeren paa Bordet.

„Han har faaet det med Konen," sagde Viben, „det talte de om derovre. Hun er rige Folks Barn og stammer fra den fornemme Isemans Slægt."

„Det gør hun," svarede Carsten, „Iseman med Plovjærnet til Vaaben. — Fornem! aa ja! men den kunde taale at have bedre Lov paa sig, samme Slægt. Saa mægtige var de engang, at der ikke turde begyndes paa Messe i Kirken, før de havde sat sig ned i deres Stol. En af Præsterne vovede det, Iseman blev siddende og hørte paa ham til Gudstjenesten var endt, saa gik han op og slog Præsten ihjel bag Alteret."

„Hvad mente du med det Sølvtøj?" spurgte Nanne atter.

„Jeg kunde jo have faaet det paa samme Vis, som Iseman," svarede Carsten undvigende. „De siger, at han tog det i Bytte fra Kongens Vogn, da vi slog de Danske ved Tusindbüvelsvarf. Det er kun hans, fordi han har det og forstaar at holde fast paa det. — Talte Reimer ikke om mig? — heller ikke om sit Hus?"

„Nej," svarede Viben, „han gik omkring og smilede."

„Naa, han smilede," gentog Carsten og nikkede med Hovedet.

„Han smilede til os alle, nødte os til at spise og drikke, og sagde, vi skulde være glade og vel

til Mode. Konen sad og saa paa mig den hele Tid, mens jeg sang Visen for om stolt Henrik; da Sværddansen saa var endt, kom hun hen og lagde sin Haand paa mit Hoved. Du vokser godt, Viben Peter, sagde hun, og du kommer til at ligne din Fader."

Straks efter Pinse samme Aar gik to af Fogderne om fra Dør til Dør for at spørge Godtfolk, hvad enhver vilde yde til at faa den gamle Kirke sat i Stand. Taarnet tjente til Sømærke, og det var nu forfaldent, Kirken selv var ikke bleven udbedret, siden Kong Hans lod sin store Garde plyndre den, Aar 1500. Enhver Mand skrev nu sit Bidrag op paa Fogdernes Liste. Da de kom til Carsten Peter, sagde han, det var bedst, de først gik over til Reimer Grote, for han var ældst. Reimer tegnede da sin Gave, og Carsten skrev sig for tre lybske Mark mere; men han talte ikke derom i Hjemmet.

Otte Dage efter rejste han til en Gørtler i Hamborg og bestilte en stor og kunstig dreven Lysestage, med sit Vaaben, en springende Ulv, paa Foden. Da Stagen var færdig, lod han den bringe ind i Kirken og sagde, de skulde stille den op paa Alteret som en Gave fra ham. Kirkeværgerne kom og takkede og blev enige om, at Carsten til Løn skulde have sin egen Stol i Kirken, oppe under Prædikestolen, næst efter Borgermesterens, det de tilbød ham. Carsten takkede og bestilte da Billedskæreren til at danne først hans Husmærke, dernæst hans Vaaben i Træ over Stoledøren, med et Bibelsprog underneden; men denne Gang tingede han ikke om Prisen, som han plejede. Da Vaabenet var færdigt, lod han det stærkt forgylde, saa den springende Ulv straalede og kunde ses langt nede i Korsgangen.

Reimer Grote vidste ikke noget herom, før alt var bragt til Ende. Straks efter Pinsehelligdagene tog han over til Bysum, der dengang var en Ø, og hvor han havde et Hus og et Skib, som en af hans Brødre førte paa lange Rejser. Da han kom hjem til Meldorf, var Kirken færdig, og han fik da sin Stol længre nede, i Fællesskab med andre; men Carsten Peter havde Nøglen til sin alene.

(Fortsættes.)

En Tigerjagt.

I Indien, Tigerens Hjemstavn, anses Jagten paa dette stærke og smidige Rovdyr for en af de modigste og ædleste Idrætter. Den er som oftest rig paa Farer og Eventyr, og Jægeren maa forene Kløgt med Koldblodighed. Om den lille Jagtscene, der er fremstillet paa hosstaaende Billede, har en engelsk Officer fortalt følgende:

Vi havde faaet Underretning om, at en prægtig Tiger havde sit Tilhold i en udstrakt Kratskov faa Mil syd for Sehore.

Sildig en Eftermiddag kom en indfødt Jæger, som vi havde sat til at holde Øje med Krattet, og meldte, at en Mand fra en af Landsbyerne nylig var bleven dræbt af en Tiger; han havde i Selskab med to Kammerater samlet Gummi af Træerne, da en Tiger sprang frem af sit Skjul i noget højt Græs, greb ham i Halsen og dræbte ham paa Stedet. Hans Kammerater, som ikke var bevæbnede, flygtede til deres Hjem.

En Tigerjagt.

Ledsaget af Lægen i Sehore og en Adjudant, som gjorde Tjeneste i samme By, ankom jeg tidlig den næste Morgen til Krattet og traf her efter Aftale vore indfødte Folk, der medførte tre Elefanter. Efter at have udsat Vagter paa forskellige Steder i høje Træer, besteg vi Elefanterne og rykkede ind i et Krat af tæt, højt Græs. Her fandt vi Liget af den ulykkelige Mand, liggende med Ansigtet mod Jorden. Hans Klæder var sønderrevne, og der var Blod i Græsset, men forøvrigt var Liget urørt, saa det lod ikke til, at Tigeren var sulten. Nogle Folk fra Landsbyen bar den døde hjem, medens vi trængte dybere ind i Krattet. Vi var dog ikke komne langt frem, før Tigeren sprang op fra et lille Vandløb, og hidsigt brændte Doktoren løs, men uden at ramme, da Afstanden var alt for stor. Med et Par arrige Brøl forsvandt Dyret, og idet vi fulgte efter, bad jeg indstændig mine Kammerater om at spare deres Skud, til de var visse paa at øve Virkning. Det varede ikke længe, før vi atter jog Tigeren op. Doktoren var denne Gang paa passende Skudvidde, men ramte heller ikke. Atter forfulgte vi Dyret, som dog hurtig skjulte sig for os. En af vore Spejdere kunde imidlertid fra sit Træ fortælle os, at det havde søgt Skjul i nogle Buske, som groede langs en smal, tør Flodseng. Med alle tre Elefanter paa een Linie rykkede vi langsomt frem, og fik ogsaa snart Øje paa Tigeren, som søgte at snige sig bort, omtrent 40 Favne fra os. Da jeg nu frygtede, at vi helt havde skræmmet den, tænkte jeg, det var bedst at skyde for mulig at saare den. Paa samme Tid faldt baade Doktorens og mit Skud. Tigeren luskede ud til Siden og forsvandt mellem Buskene. Just som jeg havde grebet en anden Riffel, og vi atter satte os i Bevægelse, for det rasende Dyr ud imod os. Den var kun en Snes Skridt borte, vi gav Ild, og den faldt. Men i næste Øjeblik var den atter paa Benene, styrtede sig brølende gennem vor Linie og forsvandt i Dalkløften.

Hurtig fulgte vi efter, idet vi nøje undersøgte enhver Busk, og naaede Enden paa Kløften, hvor der stod en stor, grøn Corinde-Busk. Der var ikke Spor af Tiger at opdage, og vi frygtede allerede for, at den var undsluppen; for en Sikkerheds Skyld gav jeg dog min Mahout eller Elefantstyrer Befaling til at bringe mig hen til Corinde-Busken. Elefantens Hoved rørte næsten ved Bladene, da Tigeren, vild af Raseri, sprang løs paa den, borede sine Tænder ind i Roden af dens Snabel og slog sine Klør i dens Kinder. Med et forfærdeligt Brøl bøjede Elefanten sit Hoved mod Jorden og forsøgte at gennembore sin Fjende med Stødtænderne. Det var et Øjeblik fuldt af Spænding. Jeg var urolig for Mahouten, der sad ude paa Halsen af Elefanten og stærkt udsat for at glide ned mellem de kæmpende Dyr. Heller ikke min egen Stilling var behagelig, jeg blev kastet frem og tilbage i Bærestolen og frygtede, at Gjordene skulde springe. Med en mægtig Kraftanstrengelse rystede Elefanten Tigeren af sig, og denne tog nu Fart ned ad Flodsengen. Men Elefanten blev ved at skrige og danse af Smerter og Raseri, og det varede en Stund, før vi kunde faa den saa beroliget, at vi kunde forfølge Tigeren. Skønt mine Kammerater havde været nære Øjenvidner til Kampen, havde dog ingen vovet at skyde af Frygt for at ramme Elefanten. Halvandet Hundrede Fod fremme stødte vi atter paa Tigeren, der laa under en Busk. Øjeblikkelig angreb den Adjudantens Elefant, der fik følelige Mærker af dens Tænder og Klør; men den var ikke slet livlig som før, og et Par velrettede Skud gjorde nu Ende paa dens Liv. Det var et smukt Dyr, en Han af udmærket Størrelse, med et prægtigt, mørkt Skind, og med store Whiskers paa begge Sider af Hovedet.

Fr. R.

Fra Boghylden.

Folkets Almanak for 1893, udgiven af **N. C. Rom** og **C. A. Thyregod.** 4 Størrelser, Pris 50 Øre, 75 Øre, 1 Kr. og 1 Kr. 25 Øre. (N. C. Roms Forlagsforretning.)

Vi er nu ved Slutningen af Aarets tiende Maaned, og den Tid nærmer sig, da Folk begynder at tænke paa og tale om det næste Aar. Saa er det ogsaa paa Tide at købe sig en Almanak. Det er denne lille Bog, som med sin sikre

Spaadomsgave forkynder os Aarets første Nyheder. Og skønt Almanaken bevæger sig paa vidt forskellige Omraader, tager den aldrig fejl. Lige paalidelig beskriver den Planeternes Gang og de hjemlige Kreaturmarkeders Tid og Sted. Sol- og Maaneformørkelser kender den lige saa nøje, som den kan sige dig, hvad Stund Nyaarsnyet tændes. Alene naar den giver sig i Kast med Vejr og Vind, bliver den mindre troværdig, men det kommer maaske med Tiden, og i hvert Fald sætter den „Vejrspaadomme“ bag i Tillæget, saa kan Folk tage dem, for hvad de vil, og om de har Lyst betragte dem som rent „underholdende“.

Med Tiden for Almanak-Indkøbet følger ogsaa de lange Aftener, da der bliver gode Stunder til at sysselsætte sig med den lille Bogs underholdende Del. Det er ikke alle Almanaker, der er værd at ofre Tid paa, og naar Folk hos deres Købmand eller Boghandler forlanger en ny Almanak, burde de altid bestemt sige, hvilken de ønskede. Som den Almanak, der i mange Aar haft det bedste Ry, staar „Folkets“, udgiven af Rom og Thyregod, og den bringer da ogsaa i Aar et Indhold, som det er en Fornøjelse at stifte Bekendtskab med. Næst efter en Række alvorligt-manende, fortrøstningsfulde Tidsdigte af Nicolaj Bøgh, kommer en fortræffelig Julehistorie fra svundne Dage, af M. Henchel, en munter Indkvarteringshistorie af Edv. Egeborg, Sagn og Eventyr af Jens Kamp og Ingvor Bondesen. Af den lange, afvekslende Række af Fortællinger skal vi iøvrigt fremhæve: „Rasmus og Inger“, af Zakarias Nielsen, „Skrædderens Lotterilykke“, af C. A. Thyregod, „Gamle Skikke“, en køn og morsom Nyaarshistorie af afdøde Robert Schak, „Enevold Skovhuggers Raabuk“, af Jens Skytte, Fortællinger af Magdalene Thoresen og Folkvar Krag, Anton Nielsen, og endelig to rask fortalte Historier af Carit Etlar, der fører Læseren fra de danske Vange ned til Italiens Karneval og Spaniens Bjerge.

Til samtlige Fortællinger, Digte o. s. v. har nogle af vore dygtigste Kunstnere tegnet en Mængde smukt udførte Billeder.

„Folkets Almanak“ er den, alle vil have mest Glæde af at anskaffe sig for det kommende Aar. Den er den righoldigste, den bedst illustrerede, og Stoffet er sigtet med et kyndigt Blik for, hvad der er sund, gavnlig og underholdende Læsning i de „tusind Hjem“.

Husflid.

Hornskeerne.

Om den smukke og ejendommelige Husflid, der knytter sig til Hornskeerne, har Hr. J. Gr. Pinholt meddelt følgende Skildring i „Ill. Tid.“:

Rundt om i vort Land anvender man i ikke ringe Udstrækning Hornskeer. Det er imidlertid kun ganske faa, som har noget Kendskab til, hvorledes denne nyttige Husgeraadsgenstand skaffes til Veje. Og dog giver den Anledning til en hel lille Industri, der har stor Betydning for de Folk, som driver den, og som slet ikke er uden Interesse. Det er en Art gammel Husflid, som heldigvis ikke har delt Skæbne med saa mangen anden Slags god Flidssyssel hos vor Landbostand. Den er i Fremgang og har — om end i mindre Dimensioner — samme Betydning for den begrænsede Del af Landet, hvor den drives, som Bindetøjet for Beboerne af Hammerum Heder, eller Jydepotterne for deres Egn og Træskoene for deres.

Det er særlig i Nees Sogn pr. Bækmarksbro Station (Ringkøbing Amt), hvorfra Hovedmassen af vore Hornskeer bringes i Handelen, og dette Sogn har Æren af først at have taget denne Industri op her til Lands. Hvorledes man kom ind derpaa, vides der god Besked om. Den stammer fra England. En Mand fra Sognet — hans Navn var Knud Høj — deltog som Marinesoldat i Krigen mod England 1807—1814. Han blev tagen til Fange, og under Fangenskabet lærte han Britten Kunsten af med Hornskeerne. Da han kom tilbage til sin Hjemstavn, benyttede han sig af det lærte, og Forsøget og Eksemplet faldt snart i god Jord.

For Nees Sogns Beboere spiller Hornskeerne en meget stor Rolle. Den bare Hede strækker sig som et mørkt Bælte midt igennem Sognet, og her staar der Hus ved Hus. Man kommer let i Besiddelse af nogle Tdr. Land af den Jord, men den giver heller ikke meget af sig. Det var umuligt at ernære sig, om man ikke havde andet at leve af, især da naar Familien vokser. Saa er det, man slaar sig paa Hornskeerne, og her er der Beskæftigelse for alle Aldre. Havde man ikke denne Industri, vilde Sognets Fattigbyrde blive utaalelig.

Raastoffet er Oksehorn. Disse købes rundt omkring, og Priserne holder sig omkring ved 50 Kr. pr. Hundrede af god Størrelse. Det første Arbejde bestaar i af hvert Horn at udbringe det størst mulige Antal Stykker til Skeer. I Almindelighed kan man faa 7—9 Stykker pr. Horn. Naar denne Deling er foregaaet, tages Delene og holdes over Ild, indtil Hornet er blevet blødt. Det sættes derefter i Forme, og naar det har fæstnet sig, tages det ud og lægges i Vand. Deri opblødes det saaledes, at Raspen kan virke. Naar Raspningen er gjort, er Skemagerens egentlige Arbejde endt, og Resten kan besørges af gamle Folk eller Børn. Skeen skal nemlig blot afpudses. Til Pudsningen anvendes Kalk, Kønrøg, Trippelse o. a. lign. Skemageren faar Pudsningen udført for ca. 25 Øre pr. Dusin, naar han maa benytte fremmed Hjælp. Prisen paa Skeer til Kræmmeren er ca. 15 Øre pr. Stk., og man ser altsaa, at Skemageren har for sit Arbejde over 100 pCt. Det bliver en ganske antagelig Hjælpekilde for en Husmandsfamilie. Manden kan nemlig godt passe sit Daglejerarbejde og om Aftenen tildanne saa mange Skeer, at Børn og gamle i Familien har passende Arbejde i deres Fritid.

Der er det gode ved denne Industri, at der kan sælges langt flere Skeer, end man laver. I de senere Aar har derfor ogsaa Skearbejdet udbredt sig til tre Nabosognes Fattigfolk, der i Løbet af Vintertiden om Aftenen har lært Kunsten og opnaaet Øvelsen. Børn især kan opnaa stor Færdighed i Pudsningen; mange Smaapiger kan pudse flere Skeer end en voksen Karl.

Skeindustrien giver i det rent Ydre Sognet sit Særpræg. Naar man om Vinteraftener gaar omkring, ser man Lys i hvert Hus og Hytte, der som Paddehatte er skudt op mellem Lyngtoppene. Lysene brænder ofte til langt ud paa Natten, og gaar man indenfor i en saadan Hytte, vil man finde alle Medlemmerne sysselsatte ved Skeerne, hver paa sin Vis. Denne Husflid forhøjer Familielivets Hygge og er saa indbringende, at mangen Mand uden Hjælp derved ikke vilde have kunnet forsørge sin Børneflok.

Alle Vegne fra.

Snegleavl. Den største Besidder af „Hornkvæg“ er i F. „Aarg. Anz.“ Lærer Seiler i Aarburg, der med lige saa megen Dygtighed som Humør driver Avl af og Handel med — Snegle. Han udførte i Fjor det betydelige Antal af 150,000 af disse „Husdyr“ til Frankrig og England. Præsterne i disse Lande har fundet stor Behag i Hr. Seilers Lækkerbidskener, men han sørger ogsaa for en god Filet. Hans Koloni har af Foder, der mest bestaar af Nælder og Kaalblade, daglig fortæret et Kvantum saa stort som til 3 Stykker rigtigt Hornkvæg.

×

Slanger som Husdyr. I Brasilien benytter man Slanger til at jage Rotter, der paa Steder tager foruroligende Overhaand. De paagældende Slanger er i F. „Ill. Ztg.“ en lille Boa-Art af c. 6 Alens Længde og af Tykkelse som en Mands Arm. De købes paa Torvene i Rio de Janeiro, Pernambuco og Bahua for 1—1½ Dollars pr. Stk. De er aldeles ufarlige for Mennesker; de sover hele Dagen og begynder at jage om Aftenen, da de i et hurtigt Spring napper Rotten i Nakken og brækker dens Halshvirvler. Ved denne Færd vænner de sig saaledes til Huset, at de vender tilbage, naar de nu og da har fjernet sig.

×

For Hus og Hjem.

Vore Næringsmidlers Jærnindhold. I „Medic. mod.“ findes nogle Sammenstillinger af forskellige Næringsmidlers Jærnindhold. Da Jærnet og da navnlig den Form, hvorunder vi faar dette, spiller en ret betydelig Rolle, navnlig i Nutiden, skal følgende anføres:
Oksekød $0,_{005}$ % Jærn. Kalvekød $0,_{003}$ %. Fiskekød $0,_{002}$ %.
Meloner $0,_{008}$ % — Æg $0,_{006}$ %. Brød $0,_{005}$ %.
Linser $0,_{008}$ % — Kartofler $0,_{002}$ %. Vin $0,_{01}$ %.
Øl $0,_{04}$ %.

×

Om Humle er svovlet erfares ved følgende Fremgangsmaade: Man benytter en Naal af Kobber, dobbelt saa lang som en almindelig Strikkepind; i den Spidsen modsatte Ende har Naalen et Hoved. Hele Naalen er forsølvet. Denne Naal stikkes saa langt ind i Humlesækken som muligt; Tid efter anden trækkes den ud, og hvis Forsølvningen er bleven sortagtig, er dette et Bevis for, at Svovling har funden Sted, thi det sortagtige Overtræk paa Naalen er Svovlsølv.

×

Anvendelse af umodne nedfaldne Æbler. Naar man har mange nedfaldne Æbler, er disse uden Værdi; man kan ikke sælge dem, og man kan heller ikke selv faa dem brugt, da de jo ikke kan gemmes. I „Allg. M. f. L. u. H.“ anvises en Methode til Anvendelsen, nemlig til Æblegelé, hvortil netop den umodne Frugt skal være bedre end den modne. Æblerne vadskes godt, skæres i 3—4 Stykker, samtidig fjernes alt raaddent og ormstukkent, derimod skrælles de ikke, idet nemlig Skrællen netop bidrager til Gelédannelsen. Æblerne koges i ca. 2 Timer — til de er bløde, hvorefter man lader dem staa 3—4 Dage. Hele Massen kommes saa i et rent, linned Klæde, der hænges over et Fad, hvori Saften i Begyndelsen vil sive af sig selv, senere hjælper man til ved Tryk. Den indvundne Saft koges ind, til den bliver tyk, omtrent som Kødekstrakt. Man tilsætter Sukker efter Smag og Behag; øvrigt Krydderi er overflødigt og ændrer kun Geléens rene, aromatiske Smag paa uheldig Maade. Af 20 Potter Æbler faar man ca. 1 Pot fast og tyk Gelé. Denne er meget anvendelig i Husholdningen saavel til Brød som til Middagsmad, hvor anden Gelé ellers anvendes.

J. J.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

5 6 1 3 4
Mig finder du vist ikke
i nogen Stue mer.
1 2 5 5 6 — 5 4 3 6
Vi giver tvende Drikke,
som tit du for dig ser.
3 4 5
Hvis det du til mig sender,
min Ven du sagtens er.
1 2 3 4 5 6
En Kvinde, som du kender,
sin Søn hun havde kær.

Ki.

Firkantet Nød.

Af 4 G, 3 N, 3 E, 2 L, 2 A, 1 R og 1 U dannes fire Ord, som skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven giver Løsningen paa følgende Gaader:

Mit første høres i Skov og Hede,
bygger dog helst i Taarnet sin Rede;
mit andet gav tit en Sanger Skjul,
bærer sin Dragt ved Høst som ved Jul;
er noget mit tredje, det Ende dog faar,
ellers det siges om onde Aar;
mit fjerde genlyder af Sang og Klang
især naar Høsten er kommen i Gang.

r.

Rebus.

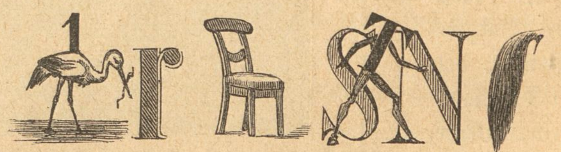

Opløsninger.

Bogstavgaade i Nr. 4: Emil — Give — Lemvig.

Gaade i Nr. 4: Abe.

Firkantet Nød i Nr. 4:

H A N E
A R O N
N O R D
E N D E

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 4: Birk — Ebro — Ole — Georg — Lise — Else — Rikke — Silkeborg.

Indbinding.

De sidste Aargange af „Husvennen“ indbindes i nette og stærke Papbind, rød Ryg med presset Forgyldning à 1 Kr. 35 Øre pr. Stk. i C. F. Haastrups Bogbinderi, **Studiestræde 13, 1ste Sidesal tilhøjre.** København.

Indhold: Ved Kong Georgs og Dronning Olgas Sølvbryllup, Digt af B., med Portrætter. Et slaaende Svar, ved A. Th. J. Rosen paa Sankt Markusdag, med Billede. Et katolsk Vidnesbyrd for Bibelen. Knud Korporal, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Fortsættes.) Viben Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) En Tigerjagt, ved Fr. R., med Billede. Bognyt. Husflid. Alle Vegne fra. For Hus og Hjem. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 6. Søndag den 6. November. 1892.

Professor O. D. Ottesen.

Blomstermaleriet indtager kun et ringe Felt paa Kunstens store Mark, men ikke desmindre tæller det baade talrige og talentfulde Dyrkere. Enhver, der holder af Blomster, vil let forstaa det. Deres rige og vekslende Farver maa tiltrække Kunstnerens Øje, deres harmoniske Bygning midt i Formernes og Arternes Mylder maa tækkes hans Sans, og kan Gengivelsen af en Buket Blomster eller en Haandfuld Grene end ikke udtrykke noget særligt Aandsindhold, saa kan det dog rumme baade Skønhed og Stemning, virke som et lyrisk Digt.

Prof. Otto Didrik Ottesen, der nylig er afgaaet ved Døden, hørte til vore dygtigste og ældste Blomstermalere, som han i det hele besad et anset Navn i den danske Kunstverden. Han var født d. 3. April 1816 i Broager i Sønderjylland, hvor hans Forældre var fattige Husmandsfolk. Der var intet i Ottesens fattige og trange Barndom, der varslede om Kunstnerrang eller Professor-Værdighed. Tidlig maatte han ud at tjene sit Brød som Hyrdedreng, og lige til sit attende Aar røgtede han en Bondeknøs' Dont. Men hans Attraa stod til andre Ting end Hjord og Plov. Sin Frihed anvendte han til at tegne og male, og omsider lykkedes det ham ogsaa ved en Slægtnings Hjælp at komme til København, hvor han gav sig i Malerlære, og efter fem Aars Forløb aflagde Svendeprøve. Men paa samme Tid besøgte han Akademiet, og lidt efter lidt fandt han sit eget begrænsede Omraade i Frugt- og Blomstermaleriet. Hans første Billede paa Udstillingen saas 1842. Som bondefødt var han militærpligtig; men da det for hans kunstneriske Uddannelses Skyld var af Betydning, at han blev fri for Soldatertjenesten, gik hans Velynder, Forfatteren J. M. Thiele, til Kongen og foreviste denne et hans af Billeder. Hensigten opnaaedes, Kongen fritog Ottesen i Egenskab af Kunstner. Nu gav han sig ogsaa for Alvor hen i sin Kunst, malede flittigt, mest paa egen Haand, kun med de gamle hollandske Malerier til Mønster, som han fandt i den kongelige Malerisamling. Blomstermaleriet var dengang langt mindre dyrket herhjemme end nu til Dags, han tjente derfor godt og kunde allerede 1843 sætte Foden under eget Bord. Tre Gange i Træk vandt han den Neuhausenske Præmie, og senere modtog han i et Par Aar Akademiets Rejseunderstøttelse. Hans første Rejse gjaldt Holland og Paris, hvor der var meget for ham at se og lære. Hans Anseelse som Blomstermaler var fra nu af grundfæstet. 1866 blev han Medlem af Akademiet og nogle Aar senere Professor. Samtidig fik han det Anckerske Legat og foretog en ny Udenlandsrejse. Han døde den 2. Oktober 1892.

Professor O. D. Ottesen.

Det er et stort Antal Billeder, som Ottesen har udstillet i Aarenes Løb. Thorvaldsen købte et af hans første Billeder, Malerisamlingen ejer et halvt Dusin, deriblandt det særdeles smukke og friske „Foraaret i Skoven", der forestiller et Stykke Skovbund rigt dækket med blomstrende Anemoner.

Et Bondebryllup.

Fortælling af Henrik Pontoppidan.

Der holdtes forleden et Bryllup nede i et af de store, rige Hvedejordssogne sydpaa, om hvis Bønder der gaar det Ord, at de fødes med en Søsling i Haanden.

Alt lang Tid forinden var der rundt om i Stilhed gjort mange og store Forberedelser til Dagen. Fra Kister og gamle Gemmer var Festklæderne hentede frem; i selve Gildesgaarden havde man en hel Uge stegt og bagt til langt ud paa Nætterne; og Rygtet var saa længe gaaet om, hvor stort det i et og alt var stilet, at jeg til sidst holdt op med at forundre mig over, at ogsaa jeg var bryllupsbuden, skønt jeg hverken kendte Egn eller Folk, men kun befandt mig der paa en tilfældig Gennemrejse.

Men Brudens Fader, Esben paa Bakken, var ogsaa uden Sammenligning Sognets rigeste og betydeligste Mand, ud af en i Egnen gammel og mægtig Bondeslægt, der gennem flere Led havde hævet sig til en usædvanlig Anseelse og Berømmelse. Dertil var Datteren hans eneste Barn.

Som man derfor kunde vente, var der fuldt op af Gæster. Og alle var de Egnens første Mænd og Kvinder i vid Omkreds.

I de store, luftige Stuer, nydeligt pyntede med grønt og duftende af nystegte Stege, stod man allerede tæt over alle Gulvene, helt ind i Krogene; og skønt Forsamlingen, som naturligt var, hovedsagelig bestod af Bønder — smaa, støtte, uforfalskede Hvedejordsbønder med deres muntre, buttede Kvinder, i rige, men noget gammeldags Dragter — saas dog ogsaa hist og her købstadklædte Skikkelser, af hvilke navnlig Seminarieforstanderen — en høj, alvorlig Mand med et leverbrunt Ansigt — samt otte lange, blege Seminarie-Elever i sorte Frakker og englehvide Slips tildrog sig Opmærksomheden.

Ligeledes samlede et Par af Egnens Smaaproprietærer stadig en lille lyttende Skare inde i den største af Stuerne, hvor de stod (svaje i Ryggen, men med fremskudt Mave, der ligesom fordrede Respekt) og forklarede om det fordelagtige ved Dyrkningen af Sukkerroer, medens Sognets to smaa sultne Degne, upaagtet, og med bitter Selvfølelse gned de knagende Hænder henne i Krogen.

Værten selv, Esben Eskildsen, stod straks inden for den forreste Dør for at tage mod Gæsterne, som blev ved at komme.

Han var i sin Skikkelse en fuldkommen Storbondetype: middelhøj, fyldig, rolig, med en mild, forekommenhed Værdighed og et næsten kvindeligt Smil; et underlig blidt, venligt, men forsigtig tillukket Ansigt med et overalt opmærksomt, velvilligt, men bestandig ligesom dobbelt Blik, der inderst inde, stolt og nøje, vejede fine Folk som paa en Guldvægt efter Hartkorn og Obligationer — og som først og fremmest var sig sit eget bevidst.

Hans Kone, som stod tæt bag ved ham i en Flok af Kvinder, var aabenbart skaaret ud af samme Stamme. Hun lignede ham som en Søster. Men Trækkene i hendes stærkt blussende Ansigt var mere udprægede, mindre beherskede, ligesom ogsaa hendes hele Optræden, Tale og Klædedragt i Modsætning til hans var mere udfordrende, opsigtsvækkende. Hun bar en sort Silkekjole af svært Stof med bred Halskrave og Manchetter af ægte Kniplinger; lange, gammeldags Nakkesløjfer fra Huen ned over Ryggen og en vægtig Gyldengalon over Haaret.

Henne ved Vinduet stod Bruden, omgiven af Gratulanter og tavst beundrende Veninder. Hun var bleg og bevæget; syntes helt overvældet af Begivenheden og de mange Mennesker. Men derfor saa hun ikke mindre fin og yndefuld ud, slank og veg som hun var, i sin jomfrueligt hvide, uldne Brudekjole med Myrtekrans og Slør over det nøddebrune Haar; og der var noget sært rørende i det trofaste, ligesom angestfulde Greb, hvormed hun, uden at slippe, holdt om Haanden paa sin unge Brudgom, der nu og da i Smug, lidt kejtet og forlegen, lod sin store, røde Lab stryge hen over hendes spinkle, hvide Fingre.

Men Gæsterne blev ved at komme. Hvert andet Minut forkyndte Piskesmæld og Tonerne fra et Musikkorps, der var opstillet i Gaarden, at en ny Gildesvogn svingede op for den flagsmykkede Hovedtrappe; gamle, stive Bondefædre og tykke, tunge Koner, som tre Mænd maatte hjælpe af Vognen, steg værdigt ned, mens unge nydelige Pigebørn med røde Flagrebaand i Nakken leende og smilende hoppede ned i Favnen paa den første den bedste af de omkringstaaende, der bød sig til. Hele den store Gaardsplads stod fuld af tomme Køretøjer. Ofte kunde den ene Vogn næppe faa læsset af, før en ny buldrede ind gennem Porten, og mens Skumringen langsomt indfandt sig, øgedes Trængslen og Larmen rundt i Stuerne og Gangene, ja helt ud i Haven, hvor en Flok med røde Ansigter var traadt ud for at svales.

Men trods al denne festlige Tummel kunde jeg, skønt fremmed, ikke frigøre mig for Fornemmelsen af noget vist unaturligt, ufrit i Stemningen, som jeg ikke kunde forklare mig; noget sært trykket eller febrilsk, som egenlig ikke direkte kom frem, men mere slog mig som en umiskendelig hul Klang ved selve Bryllupslarmen.

Ved at iagttage Esben Eskildsen, som han stod der ved Døren og modtog Gæsterne, lagde jeg Mærke til, at han paa en egen Maade undgik at se de Folk i Øjnene, han hilste paa, ligesom det forekom mig, at heller ikke disse i Almindelighed saa op paa ham, men nøjedes med et tavst Haandtryk. Hans Kone derimod saa sikkert og glentefast paa enhver, der nærmede sig; slap dem ikke med Øjnene, saa længe hun talte med dem, men undersøgte med et stift Blik deres Miner, som vilde hun læse i deres inderste, og fulgte paa samme Tid med nervøs Agtpaagivenhed hver mindste Bevægelse, Latter og Hvisken selv helt inde i de andre Stuer.

Dette var mig saa meget mere paafaldende, som jeg paa Forhaand vidste, at alt kun tegnede til Lykke for det unge Par, hvis Fest vi fejrede. Lige siden Tyveaarsalderen havde de hængt usædvanlig trofast ved hinanden, og Brudgommen var selv af rig og anset Slægt, ja til Overflod endog netop den, hendes Forældre fra Barnsben havde ønsket hende og tryggest tænkt sig hende hos.

Men jeg fik ikke Lejlighed til at anstille dybere Betragtninger herover; thi i det samme aabnedes Døren ind til den straalende oplyste Storstue, hvor det mægtige Bryllupsbord stod dækket med fire dampende Skinker mellem Armstager paa den snehvide Dug.

Der blev Bevægelse i Mængden; Musikken hentedes ind fra Gaarden, og med denne og Brudeparret i Spidsen drog man i et højtideligt Optog ind i den flagsmykkede Sal og tog Plads omkring Bordet.

Her var der — pynteligt og friskt — foran Tallerkenranden anbragt Grankviste i Række Bordet rundt, hist og her isprængt med smaa Blomsterbuketter — Vintergæk og Krokus — der ud for den øverste Ende, hvor Brudeparret tog Plads, bredte sig til et helt Blomsterbed omkring en uhyre Svesketærte med de nygiftes Navnetræk i Hindbærmarmelade. Det hele gjorde i det stærke Lys og i Dampen fra Skinkerne et saa straalende Indtryk, at selv et lille oplivende Skær skød op i Brudens Kinder, idet Musikens muntre Toner fra det tilstødende Værelse bruste ind over den almindelige Lystighed.

Men midt i Maaltidet rejste Seminarieforstanderen sig. Og da han midt i sin lange og vidtløftige Tale, hvorunder enhver saa stille og andægtig ned i sin Tallerken, med sær mystisk Betoning udtalte sit Haab om, at Gud i sin Miskundhed vilde lade et Glimt af denne Lysets og Kærlighedens Fest skinne ind „selv til dem, der er udenfor og langt borte", — da brød pludselig Bruden ud i en heftig Hulken og kastede sig ind til Brudgommens Bryst, idet hun skjulte sit Ansigt.

Seminarieforstanderen standsede og foldede sine brune Hænder over Lommetørklædet. Og da han, ved at lade sit alvorlige Blik glide ned over Rækkerne, saa den Virkning, hans Ord havde foraarsaget, gjorde han sin Stemme endnu mere dyb og bævende — og gentog dem.

Der faldt Dødsstilhed rundt om Bordet. Ikke en Finger rørte sig. Enkelte lod Blikket stjæle sig over Dugen hen til den nederste Bordende, hvor et rundt, tæt klippet Drengehoved, der netop naaede over Kanten, blev meget rødt ved den pludselige Opmærksomhed, det vakte.

Kun de færreste havde Mod til at skele over imod Esben, der sad tæt ved Siden af Bruden.

Han havde lænet sig tilbage i Stolen, med den venstre Tommel i Vestens Ærmegab, og vippede mellem to Fingre paa den højre Haand en Bordkniv imod Dugen. Men han var hvid som en død; Kniven sitrede i hans Haand, og det saa et Øjeblik ud, som vilde han falde af Stolen.

Imidlertid fortsatte Seminarieforstanderen rolig sin lange, omstændelige Prædiken, under hvis Vidtløftighed det hele lidt efter lidt drev over. Brudeparrets Skaal blev drukket med Hurra og Fanfare; og det var aabenbart, hvorledes man atter fra alle Sider gjorde sig Umage for straks at fylde Luften med Larm og synes lystige

Da derfor den ene af de smaa selvfølende Degne, hvis stærkeste Sult aabenbart nu var saa noget nær tilfredsstillet, lidt efter rejste sig med en lille Vittighed om „i Anledning af Dagens højtidelige Anledning" at faa Lov til at sige et Par Ord, modtoges han straks med taknemmelig Jubel; og efterhaanden som Fade og Flasker tømtes, som Heden steg, og Taler og Fanfarer vekslede, saa glemtes i Virkeligheden ogsaa den lille Episode ganske.

Henimod Slutningen af Gildet, da Stemningen fra det rent selskabelige var begyndt at blive patriotisk, skød Sognefogden sin Stol tilbage, rømmede sig højtidelig bag sin Haand og udbragte under stor Stilhed en gammel, knastør Skaal for Fædrelandet, som besvaredes med ni vældige Hurraer og var Signalet til en rigere Tankeudveksling ogsaa fra de ikke bestaltede Taleres Side.

En Vaabenbroder takkede og udbragte dernæst et Leve for gamle Danebrog. En lille, meget tyk Bondemand med en uhørlig Stemme rejste sig lidt efter ved den nederste Bordende, men satte sig straks igen, næsten førend man havde faaet sig vendt. Det viste sig imidlertid at have været en

Skaal for vore gamle Minder, og Hurraer fulgte klatvis opefter Bordet. Vaabenbroderen takkede. Degnen talte paa ny, denne Gang om Modersmaalet, og da endelig ogsaa Seminarie-Eleverne, en efter en, havde slaaet paa deres Glas for „at minde“ om et eller andet „godt gammelt Ord“, udbragte sluttelig den ene af Proprietærerne, med en Stemme som en sand Kanontorden, et rungende Leve for „Danmarks Heltesønner — vore gamle Krigere!“

Men denne Gang kunde ulykkeligvis Vaabenbroderen ikke takke; thi da han kort forinden vilde udbringe en Skaal for den nordiske Kvinde, blev han saa bevæget, at han ganske bleg maatte sætte sig ned, hvorpaa han under en Kammerats Bedækning i Stilhed blev besørget over paa en Seng i Karlekammeret.

(Sluttes.)

For silde.

(Med Billede.)

Den hele Dag paa Bjerget, hun gik med de to
og jubled og lo
og bjergede Høet, som hun kunde;
det var, som hun berustes af Bjerghøets Duft,
af den klare, stærke Luft
og af Sangen fra Droslernes Munde.

Hun værged sig mod Karlenes dristige Skæmt
saa kækt og bestemt,
men mærked, hun elsked dog den ene;
og da saa Solen langsomt bag Fjeldene gled,
hun sit Hø paa Ryggen smed
og løb ned under Birkenes Grene.

Hun naaede ned til Baaden og løsned dens Baand,
tog Aaren i Haand
og jodled, saa Bjerget maatte svare;
hun hørte Stene rasle, og se! i et Sæt
med sit Hø i Baaden let
sad just han, som hun fandt var den rare.

Hun Baaden skød fra Land, og han Aarerne tog,
og Vandet han slog,
men hist under Birkeskovens Grene
den anden dukked frem, mens hun jublende lo:
„Her er Plads nu kun til to,
ellers støder vor Køl imod Stene.“

Han raabte højt, mens ud han paa Stenene sprang:
„Hør Gøgen, den sang:
Kukkuk! tag i Vare dig, min Pige,
Skærsommer-Nattens Lysning og Høduften sød
den beruser dig som Mjød,
hvad der sker saa, kan ingen dig sige.“

Hun ler; han raaber atter: „Nu tag mig nu med,
han gør dig Fortræd!“
Hun lo: „Nej, du kan tro mig dog, du fejler;
studeer du heller flittig paa Gøgenes Sprog,
du kan tro, saa bli'r du klog
og gør Lykke, naar atter du bejler.“

A. Rosing.

Knud Korporal.

Fortælling af

C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

Siden fik de nok bedre og sandere Efterretning, for saa opsøgte Jørgen mig engang og sagde, at de havde lagt for megen Vægt paa løgnagtige Bagtalelse, og nu vidste de, at jeg ikke var saa sort, som man havde sværtet mig. Han bad, at jeg ikke maatte regne dem deres Mistanke til det onde, men besøge dem igen. Det lovede jeg, men holdt det ikke før nu. Jeg havde sagtens opsat det en Stund længer, naar det ikke havde været for Ellens Skyld, men jeg vidste ikke noget bedre og sikrere Sted, og saa valgte jeg det.“

„Var Trine smuk, da du saa hende?“

„Aa, det ved jeg just ikke, men en væver lille Tøs var hun. Hvad Pokker ler du ad?“

„Lo jeg? det vidste jeg ikke. Det var saa ad noget, som faldt mig ind.“

„Saa, og hvad var det, om jeg tør spørge?“

„At du gerne modtog en Øredask af Trine endnu, naar hun saa bag efter vilde kysse og klappe din hede Kind.“

„Vrøvl! Trine er sagtens forlovet, maaske gift og hjemfaren, og det kan da ogsaa være det samme; thi jeg bryder mig hverken om hende eller om nogen anden Tøs i Verden.“

„Det er altsaa sandt, hvad Rytterne i Silkeborg siger om dig, at du er en Kvindehader.“

„Enhver Rytter i Silkeborg, som siger det, er tre Gange saa dum som hans Hest; og det kan du fortælle ham i mit Navn. Du har ellers Ret i noget: Trine er den eneste Pige, jeg har brudt mig om, og det var mest for hendes Skyld, jeg kom anden Gang til Moeslund, men da blev jeg næsten smidt paa Døren, og det var vel ogsaa det bedste, der kunde ske, for hvad vilde jeg vel stillet op? Et Par smukke blaa Øjne og en lille rød, leende Mund kan være meget behagelige Ting, og et kært og venligt Hjem er end bedre; men naar jeg tænker mig en Trælbondes Kaar som mine Forældres og andres, saa tror jeg næsten, jeg foretrækker at være Rytter i Silkeborg. Men lad nu den Fugl flyve! Syng os en lystig Vise, Truels! Syng den om Prinsen og Ulven!“

„Det meningsløse Tøjeri!“

„Det er saa meget bedre; der er i det hele liden Mening i alt, hvad der siges og gøres, i det mindste kan jeg ikke faa andet ud, end at største Parten er store Ord om ingen Ting, og derfor kan jeg godt lide Visen om Prins Mads.“

De to Venner havde tilbagelagt den sidste halve Mil i Skridtgang og havde naaet Pladsen, hvor Rytterhestene stod tøjrede, og Truels skulde holde Vagt over dem. Nu var Dagen brudt frem, de to Karle tøjerede Hestene, de havde redet paa, efter at have afpudset dem, saa det ikke kunde ses, de havde været brugte. De satte sig nu paa en Vindfælde i Birkeskovens Udkant, og paa Knuds gentagne Anmodning sang Truels sin Vise. Han havde en prægtig Sangstemme og plejede flittigt at bruge den. Visen lød saaledes:

„Nu ville vi synge en Helt til Lov,
hvorom det er værd at snakke:
Der standed en Kamp i Velling Skov
paa Skrænten af Ilsø Bakke.
Og det var Prins Mads,
han hævded sin Plads,
et Rygte han vandt som en Kæmpe hvas
for alle — for alle.

Prins Mads var Kongensbjergkongens Søn,
en Karl paa halvanden Alen,
og han var udgangen i Skoven grøn
og plukked Skovmærker i Dalen;
men Ulven saa gram
kom efter ham,
den troede, han var som det frommeste Lam
at æde — at æde.

Ulven sin røde Tunge stak ud
og viste de Hugtænder blanke;
Prins Mads han svor ved den bolde Sankt Knud,
han Ulvens Bag vilde banke.
Han trued med Gren,
han kasted med Sten,
da priste Graaulven de lange Ben
og rendte — og rendte.

Prinsen opløfted saa vældigt et Vræl,
det sang og det klang i Skoven,
Ulven ham viste en flygtende Hæl,
I kan tro, den var ikke doven,
og vidt gik der Ry
i Land og i By
om Ulven, der for Prins Mads maatte fly,
i Skoven — i Skoven.

Og nu slog den sejrende Helt sig til Ro
med Hæderens Krans om sin Tinding:
i Salten Kro med en Pægl eller to
han fejred sin Sejrvinding,
og du og enhver,
som indfinder sig der,
en Blyhat kan faa, der er lige saa svær
som Prinsens — som Prinsens.“

„For Katten,“ sagde Truels, „jeg ved ikke, hvorfor du altid vil høre den dumme Vise.“

„Det er heller ikke altid, det er kun, naar jeg er i det Lune, og det er egenlig fordi denne Vise er næsten et Sidestykke til en anden, hvori det i fuld Alvor hedder:

„Jeg ser en Kongesøn, en Konge, Kongefader
saa stor, at Verden før den aldrig større saa
af Blod, af Dyd og Magt i himmelhøje Grader,“

og saaledes fortsættes der, og naar jeg siger dig, at der netop er Tale om vor allernaadigste Konge, Kong Christian den Sjette, der har givet os Bønderfolk i vore Plagefogders Magt mere, end vi var det nogen Tid tilforn, saa vil jeg tilføje, at — — Skov har Øren og Mark har Øjne, og jeg vil gaa ind i Barakkerne og lægge mig lidt. En anden Gang skal jeg se ud til Moeslund og skaffe dig Besked om, hvordan din Dukke har det. — Godmorgen, Truels!“

* * *

I Moeslund var imidlertid den bortførte Pige bragt til Sengs ved Trines Side, og Trine troede forvist, at hun var Knuds Kæreste, og det sagde hun sig selv, at hun ikke burde have noget imod; men hun kunde dog ikke lide det. Hun vendte sig bort fra den fremmede, det kunde ikke nægtes, at hun havde næret Forhaabninger, der nu syntes skuffede, og det laa hun og tænkte saa længe paa, til hun kom til at græde. Ellen græd ogsaa af Længsel efter sit Hjem og af Kummer over sin sære Skæbne og sine uvisse Udsigter. Begge

Pigerne græd sig i Søvn, men da de vaagnede, tog de hinanden i Favn, og hver af dem satte sig for, at hun vilde være den anden til Trøst, saa godt som hun kunde.

Det var en Tid efter, at Knud atter var i Moeslund, og medens han sad der i Aftenskumringen, kom der en Tigger og bad om lidt i Guds Navn. Røsten forekom Knud bekendt, og han gik ud bag efter Stodderen. Han blev pludselig borte, men Trine stod i Køkkendøren og vinkede Knud hen til sig. „Han har været her før," sagde hun om Tiggeren.

„Men hvem er det, og hvor blev han af," spurgte han.

„Jeg ved det ikke, men han er maaske ikke langt borte. Vil du følge med mig omkring Gaarden, saa maaske vi faar ham at se igen."

De fulgtes ad, og sønden for Gaarden ved et Overskær af Lyngtørv rørte sig noget, og dette noget viste sig at være et Menneske, der ved de tvendes Nærmelse halede afsted ned mod Søen og skød en stærkere Fart, end man skulde ventet efter den stymperagtige Maade, hvorpaa han havde listet sig frem ved sin Kæp.

„Jeg er ræd for, det er Ellen, han gaar og lusker efter, og at han ikke har noget godt i Sinde. Sig det til min Fader og bed ham passe godt paa," sagde Trine.

„Det skal jeg Trine, ogsaa for din Skyld."

„Mig skal du ikke bryde dig om," sagde hun næsten grædefærdig; „men tænk paa Ellen!"

„Jeg tænker da mere paa dig," sagde han og greb hendes Haand og vilde drage hende i sine Arme, men hun rev Haanden fra ham og løb ind, han hørte hendes Hulken, da hun forsvandt omkring Hushjørnet. Han saa hende ikke mere den Aften; det hed, hun var bleven syg, og saa red han til Silkeborg uden at faa sagt Farvel til hende. Før han tog bort, bad han dog Jørgen forklare Trine og hendes Moder, at det var Truels og ikke ham, der var Kæreste med Ellen. Manden lovede at opfylde hans Bøn, idet han havde sine egne Tanker om den og om Trines pludselige Sygdom. Han smidskede i Skægget, men sagde intet, han kunde jo gætte fejl. I modsat Fald havde han intet imod det, han havde nu lært at kende Knud som en brav Karl, desuden vidste han noget, som Karlen ikke vidste, men som kunde blive til fælles Baade. Hver af dem havde altsaa sit at tænke paa, da de skiltes ad.

Paa Broen.

Bolundsø ligger midt i Verden! Saaledes siger man i det mindste, og det ikke med synderlig mindre Ret, end det kan siges om noget andet Sted. Der gives ogsaa en god Grund for Paastanden, nemlig at den har to Udløb, hvoraf det ene flyder mod Øst, og det andet mod Vest. Da dette er sandt, i det mindste naar man under Søen medforstaar det store Mosedrag, der omgiver den og tit i Forening med den udgør et eneste stort Vandspejl, saa har man da Ret til at paastaa, at den ligger lige paa Jyllands Højderyg og danner et bestemt Vandskel mellem Øst og Vest. De to Vandløb har imidlertid et meget forskelligt Væsen; thi medens det vestre kryber døsigt og mudret mellem flakke Bredder, hen igennem en meget stor Mose med endnu ikke fuldendt Tørvedannelse, tumler det andet sig med rivende Fart over Sand og Rullestene og mellem stejle Skrænter, indtil det naar Søgruppen ved Silkeborg. Det sidste Vandløb skulde Knud passere. Der var et Vadested for kørende, der var sikker nok, naar der ikke som netop nu var Højvande; men der var et Gangtræ for gaaende, og det gik han rask hen over, hvorpaa han skjulte sig bag nogle Elletræer paa den østre Bred.

Han havde ikke staaet ret længe, inden han saa en Skikkelse snige sig frem under den modsatte Bakkeskrænt og derpaa træde ud paa Gangtræet. Knud sprang frem og greb ham i Skulderen, inden han endnu var kommen over Vandet.

„Hvem er du?" raabte han.

„Du kender mig jo nok, Korporal!" svarede den Rytter, hvis Stemme han troede at have genkendt hos Tiggeren i Moeslund — „du kender mig jo nok, Korporal, og jeg ved da, du vil ingen Fortræd gøre mig."

„Nu, maaske! men jeg vil vide, hvorfor du klæder dig i saadanne Pjalter, og hvad du gaar og lusker efter herude i Egnen."

„Ja, kan jeg saa stole paa, du ikke vil melde mig, fordi jeg har været borte uden Orlov?" spurgte han med en Stemme, der skulde lade ydmyg og ængstelig.

„Melde dig! — Jeg er ingen Øretuder! Men fortæl og tal Sandhed!"

„Naada! Tingen er, at jeg har mig en lille Kæreste herude."

„Jeg advarede dig om at tale Sandhed!" tordnede Knud og rystede ham.

„Men saa maa du ikke gøre mig ondt, Knud! for jeg var nødt til det. Ser du! Ritmesteren sender mig Bud forleden og siger: — Av! læg ikke din Haand saa haardt, jeg har en Byld paa Skulderen — Ritmesteren siger: Hør Mikkel Donner — for han var i godt Lune — kan du ikke gaa til Moes- — Moeslund og faa mig at vide — —" Han stirrede uafbrudt over mod et vist Punkt i Sejlgaards Bakker, og det syntes hans Tanker var som fasttryllede dertil. Knud maatte uvilkaarligt vende sine Øjne did, og i samme Nu ramtes han af et Stød i Hjertekulen, saa han styrtede ned i Bækken, medens Rytteren leende sprang i Land.

„Svøm! Svøm!" raabte den sidste; „jeg vil løbe; saa kappes vi om at naa Silkeborg!" Og bort løb han.

Imidlertid krøb Knud op af Vandet. „Snydt blev jeg da," mumlede han; „men den gode Mikkel skal tage sig i Agt for min Næve. Skulde jeg nu gaa tilbage og advare dem yderligere om at passe paa? — Nej, de har jo Mistanke allerede; jeg maa til Silkeborg og lægge Mærke til, hvad der foregaar."

Han kom til Silkeborg; men der foregik intet usædvanligt, det han kunde mærke. Han spurgte efter Mikkel; men han var der ikke, næste Dag kom der Bud efter hans Sager, han skulde forlægges andetsteds hen, hed det.

Den tredje Dags Morgen i Dagbrækningen bankede det paa Knuds Vinduer, han aabnede Døren, og Jørgen Moeslund traadte ind med dyb Harme og Bekymring i det ærlige, brune Ansigt. „Aa Gud!" var han første Ord. „Trine er borte!"

„Trine, siger I, Trine?" spurgte Knud forbavset.

„Ja, Trine! — Det skulde sagtens været Ellen; men de har vel taget fejl. I Aftes ved Sengetid var hun ude at malke; de plejer ellers at følges ad; men i de sidste Aftener har vi ikke turdet ladet Ellen gaa uden for Døren. Som vi nu sidder og tænker paa ingenting, hører vi et Skrig; jeg for ud af Døren og hen til Nødset, der laa Lygte og Malkespand væltet mellem Køerne, men Trine var der ikke; jeg rendte ud og lyttede,

og da hørte jeg Hovslag op ad Lyngbakken sønden for Gaarden."

Knud gav ikke en Lyd fra sig, han bed sine Læber til Blods og knyttede sine Hænder, saa Neglene trængte ind i Kødet.

„Vor Moder græder uophørlig, og det gør Ellen med, hun siger, det er hende, der er Skyld i Ulykken, var hun ikke kommet til os, saa var det ikke sket. Men tror du ikke, at naar det opdages, at de har taget fejl, hun da vil slippe løs."

„Jo, det antager jeg," svarede Knud, men han antog det i Virkeligheden ikke. Efter hans Mening — og maaske havde han Ret — var Trine en større og sjeldnere Skønhed end Ellen, og vedkommendes Begær var ikke af den Natur, at det fæstede sig udelukkende til en enkelt.

„Jeg opsøgte dig," vedblev Manden, for jeg vidste ingen anden at henvende mig til. Du vil jo frelse hende, om du kan! Vil du ikke?"

„Jeg vil frelse hende eller lade mit Liv eller" — tilføjede han sagte — „hævne hende; stol paa det."

„Nej, ikke dit Liv, Knud!"

„Nu, maaske! men gaa nu hjem, kære Morbroder og sig min Moster og Ellen, at de skal haabe det bedste. Gaa!" gentog han bedende — „jeg maa være alene."

Den bedrøvede Mand fjernede sig, og Korporalen gik frem og tilbage over Gulvet med forbitrede Skridt. — „Ha, Trine! min lille elskelige Trine!" sagde han, „saa skulde du ogsaa falde i hans Klør, hvem ingen kan frelses fra! Hvad skal jeg gøre? — Dræbe ham, talte Truels om! Ja, der kunde gøres en værre Gerning! — En god Gerning var det, synes mig! — Og dog — en blodig Haand! Ak, Gud naade mig! Herre, min Gud! giv mig et Middel i Hænde!" Han sank ned paa en Stol og bedækkede Ansigtet med sine Hænder.

„Jeg har det!" — for han op en Stund efter — „jeg har det! Saaledes maa det ske!" Han gik atter frem og tilbage, men roligere end før, han overlagde og talte: „Jeg maa have een til Hjælp; men hvem skal det være? — Truels! ja, han vilde være villig til det; men det er en halsløs Gerning, jeg har for; min tro og milde Vens Liv og hans Piges Lykke tør jeg ikke sætte i Vove. Han vil desuden være nødvendig til at beskytte dem, naar jeg ligger i Bolt og Jærn, og naar mit Hoved maaske er faldet! — Jørgen Moeslund! — Nej, det er ganske det samme! — Men hvem? — Havde jeg dog en Fjende, jeg kunde stole paa! — Ha! Vagtmesteren! Det er Manden. Hans Liv er ikke stort mere værd end mit, han har som jeg faa eller ingen, der bryder sig om ham. Jeg tror, det er hans Alvor med at omvende sig; men jeg har stødt ham fra mig med Haardhed — Gud forlade mig min Synd! — skønt han tror, jeg kunde hjælpe ham. — Men siger han ja til mit Forslag, skal jeg herefter være hans Ven i Liv og Død."

Han opsøgte Vagtmesteren — der ikke var, som stadig forhen, at finde i Marketenterskens Hvælving — paa hans eget Værelse, hvor han sad og stavede — læse kunde man ikke kalde det; thi det kunde han ikke — i en gammel Bibel. Han lod sig let overtale til at gaa ind paa Forslaget, og lidt efter red de begge bort fra Barakkerne; men snart skiltes de ad, idet Vagtmesteren red vester paa, og Korporalen drejede ind i Skoven.

Ritmesteren havde, som de fleste andre Rytterofficerer, en Gaard paa Godset at bebo, og paa denne indfandt Korporalen sig og spurgte efter sin foresatte. Denne, der som de fleste af sine lige benyttede Kongens Hovbønder til sit eget Arbejde, var just gaaet ud for at efterse nogle Hovfolk, der fældede Træ for ham. Knud red ud i Skoven, hvor han traf sin Hest afsides og bandt den; derpaa ventede han paa den Sti, han antog Ritmesteren vilde komme, naar han vendte tilbage. En tyk Tøvejrstaage rugede over Jorden, indhyllede alt paa nogle Skridts Afstand som i et Slør og dæmpede Lyden af de fjerne Øksehug. Efter en halv Times Venten hørte han paa de knasende Kviste og det raslende Løv, at nogen nærmede sig, han gik rask efter Lyden og stod snart Ansigt til Ansigt med sin Hovedsmand og Fjende.

Denne standsede studsende; men Korporalen hilste som sædvanligt og syntes ganske rolig og ubekymret, hans Ærinde var, at en Mængde Sadeltøj var brøstfældigt, og det var nødvendigt i den Anledning at gøre Indkøb af Læder. — „Han har sagtens ikke endnu faaet Historien at vide," tænkte Officeren; han var særdeles nedladende, og i Stedet for at afgøre Sagen ved et Magtsprog fornedrede han sig til at tinge med sin underordnede om Størrelsen af det foreslaaede Indkøb.

(Sluttes.)

For silde. Efter Maleri af H. Dahl.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Der var stor Højtid den Søndag, Kirken blev tagen i Brug igen, Klokkerne ringede, Dominikanerne, som boede oppe i Gaden, gik i stort Optog ud fra deres Kloster med brændende Vokslys og Kordrenge, som svingede Røgelsekarrene foran Krucifikset. Folk kom ridende langt ude fra Marsken for at være tilstede ved Festen.

Carsten Peter lod sig først se i Kirken, ligesom Gudstjenesten skulde begynde, han holdt sin Hustru i Haanden, bag dem gik de tre Sønner. Da han kom forbi Reimer Grotes Stol nede paa Gulvet, vendte han sig hen mod ham og smilede spodsk, derefter tog han den store Nøgle frem til sin Stol, aabnede Døren og lukkede i Laas igen, efter at hans Familie var kommen ind. Præsterne holdt Messe og Prædiken og takkede til Slutning alle dem, der havde givet til Kirken, han nævnede særlig Carsten Peter og den nye Lysestage, som stod til Skue paa Alteret. Carsten rejste sig lidt i Vejret og skottede ned mod Reimers Stol. Nanne derimod havde trukket Kysen frem over sit Hoved og sad og saa ned for sig, bleg og tavs og stille som sædvanlig.

Om Aftenen kom Carsten ud i sit Bislag og saa paa de fremmede Bønder, som drog gennem Gaden. Reimer Grote kom forbi og satte sig paa Bænken hos ham. Der var altid et Smil om hans Mund, som om han gjorde sig lystig over Folk, men det hørte nu engang hans Ansigt til, og han mente intet dermed. Denne Gang lo han dog idet han hilste paa Carsten og sagde:

„Herinde kan vi vel sidde paa samme Bænk, skønt du i Kirken har købt Plads næst efter Borgmesterens."

„De tilbød mig den Plads," sagde Carsten, „men jeg købte den ikke. — De syntes vel, jeg havde fortjent den."

„Det kan gerne være, men hvis jeg var i dit Sted, vilde jeg dog have betænkt mig paa at tage imod den."

„Hvorfor det?"

„Den Kirkestol næst Borgmesterens har et daarligt Ry paa sig, det var jo i den, Ulykken skete med Schuddinge Frentz. Han kom i Strid med Hargen Junge Claeß Boisen, om hvem af dem der skulde sidde øverst, saa drog de Vaaben, og Hargen stak Frentz med sin Kniv, først i højre Side, derefter i venstre Side, og satte Foden paa hans Bryst, til han opgav Aanden, saa løb han sin Vej ud gennem den lille Kordør. Liget blev skaffet bort, just som den døde Mands Broder, Henning, kom gaaende ind i Kirken. Da han hørte, hvad der var sket, og saa Folk af hans Slægt i Begreb med at ile ud efter Hargen, kaldte han dem tilbage og sagde: Bliv siddende paa jeres Pladser alle Mand og hør paa Præsten, det er kun mig, som har med denne Sag at bestille. Inden der ringes til Prædiken næste Gang, skal Hargen Junge Claeß Boisen ligge lige saa kold som min Broder. — Dermed gik Henning ind i Stolen, og alle saa, han bøjede sig ned og dyppede sin Finger i Blodet paa Gulvet. Der var en Biskop Evermod, som holdt Messe den Dag, han gik hen til Henning og bad ham lade sit onde Forsæt fare; men Henning rystede paa Hovedet og mente, det lod sig ikke gøre. Hargens Slægt kom ogsaa og tilbød Mandebod og Sone, men Henning vilde heller have Fejde. Saa gik Præsten op til Alteret og hentede Monstrantsen og kom tilbage igen med Kordrengene, som svingede Røgelsekarrene foran ham. Alle knælede og korsede sig, mens han gik ned ad Kirkegulvet og holdt den hellige Hostie hen foran Hennings Mund og bad ham i Jomfru Marias Navn og i den korsfæstede Jesu Christi Navn om Naade for Synderen. Henning havde rejst sig op i Stolen, da Præsten kom, men der var ingen Naade at læse i hans Ansigt. Bed I vor Jomfru og den Korsfæstede om at gøre min døde Broder levende igen, svarede han, det har de lettere ved, end at faa mig til at skaane Hargen. — Da han svarede dette, slog Præsten ham paa Øret af al Magt, og sagde, at han havde Lov til at hævne sig, men ikke at spotte Gud, og nu stimlede Folk sammen ude paa Gulvet, for Henning var en farlig stærk og hidsig Mand, og alle troede, det vilde gaa Præsten ilde. — — Det skete inde i den Stol, hvor du sad i Dag, den du sirede med din forgyldte, springende Ulv."

„Hvad gjorde saa Henning?" spurgte Carsten.

„Han sad lidt og saa hen for sig, med Kinden rød af det vældige Slag, han havde faaet, saa tørrede han Blodet af sine Fingre og gik op til Alteret. Her knælede han ned for Biskoppen, idet han brast i lydelig Graad, og han, som var en jærnhaard Mand, og ellers aldrig lod sig bøje, talte nu sagtmodige og ydmyge Ord, kyssede den hellige Monstrants og bad Biskoppen forlade hans Synd, saa sandt som Hargen skulde være fri og frels for ham og alle dem, der bare hans Vaabenmærke."

„Den Historie er gaaet mig af Glemme," sagde Carsten.

„Det kan hændes," svarede Reimer og smilede igen, „men du kan lide paa, at alle de der var tilstede i Dag i Kirken, huskede den, da de saa dig træde ind i Stolen."

Dermed bød han Farvel og gik hjem til sit.

Fra Nord til Syd deler Naturen Ditmarsken i to Landstrækninger, af hvilke den ene, længst mod Vest, er det flade Land eller den egenlige Marsk, som begrænses af Nordsøen, en streng og farlig Nabo, der i Tidens Løb efterhaanden har forandret hele Kystens Skikkelse. — Der hvor nu Havet langt ude bryder sig paa Banker og Revler og i Uvejr skyder sine Søer med Skum og Fraade taarnhøjt i Vejret, laa engang et rigt og tætbefolket Land, frugtbare Marker, Kirker og Landsbyer, hvis Navne kun Sagnet har bevaret. Stormfloden kom og tog dem med sig, Landet forsvandt, Folkene druknede. Hist og her, hvor Grunden var fastere, rager endnu nogle af de højeste Bakker i Vejret og danner en lille Holm og et lille Minde om det forgangne. Ved Ebbetid bliver en smal og langstrakt Sandflade synlig derude, som Maager og Vildgæs kredser hen over, i de varme Solskinsdage kryber Sælhunden op og leger med sine Unger mellem Stenene. Den gule Sandstribe er det eneste, der daglig kommer til Syne af det forsvundne.

Landet mod Øst kaldes Geest eller det høje Land og skilles paa nogle Steder fra Vestmarsken ved en Række Banker, som man mener, engang har betegnet Havgrændsen. I den Tid, hvorom her fortælles, var Geestlandet skjult af mægtige Ege- og Bøgeskove, sammenvoksede med et næsten uigennemmemtrængeligt Krat af Slaaen, Hyld og Brombærranker. Om disse Skove fortæller Ditmarskens gamle Krønikeskriver Neocorus, at de havde saa stor en Udstrækning, at et Egern kunde hoppe fra Gren til Gren inde fra Meldorf ud til Landets Grænse, uden at berøre Jorden. Endnu i vore Dage kunde samme rejsende vist gøre en lige saa lang Fart langs med Østgrænsen.

Opad mod Ejderen blev Skovene tyndere, Egen og Bøgen gav Plads for Birk, Enebær- og Ellebuske, som til sidst forsvandt i Lyngheder og Sandmarker. Her var ogsaa Egnen gennemskaaren af Vandløb, Moser og Kær, som om Sommeren tørrede ind og skjultes af Rør og Græs, men om Vinteren, naar Sneen og Regnvejrsdagene kom, dannede uvejsomme og bundløse Sumpe, som kun den, der var nøje kendt med Egnen og forstod at bruge Marskbondens Springstok, mægtede at naa hen over.

Mod Nord spærrede Ejderen og dens sivbegroede Enge enhver Indgang i Landet, vesterpaa gik Alfarvejen fra Hanerov og syd om Hademarschens Kirke ind til Tensbyttel og Alversdorf. Længre nede mod Sønder gik der vel en anden Vej, fra Vilster over Kudensøens Moser; men den var mindre og ikke god at befare i daarligt Vejr.

Langs med Østgrænsen havde Holstenerne bygget Skanser og faste Slotte, som de holdt besatte med et aarvaagent Mandskab for at skærme deres Land mod Ditmarskernes Indfald, men ogsaa for i Fejdetid at have et Tilflugtssted, hvorhen de kunde ty, naar Lykken gik dem imod. En af disse Borge laa mod Nord, omflydt af Ejderen, og hed Tielenborg, en anden Befæstning, Bøklenborg, havde de bygget nede ved Grænsen af Vilstermarsk paa en høj Banke foran Sprant Sø, der hvor nu Kirkegaarden ligger. Halvfjerde Mil fra Rensborg laa den tredje Borg, Hanerov, det var den, der holdt sig længst, det var ogsaa den vigtigste, for saa vidt den beherskede den eneste store Alfarvej til og fra Ditmarsken. Hanerov var fra først af kun en firkantet Skanse, omgiven af en dyb Grav, der omkredsede et Blokhus, Skansen voksede og blev siden til en Borg med Vindebro og Taarn. I den følgende Tid begyndte Folk at bygge i Nærhed af Borgen, fordi de der mente at finde bedst Sikkerhed og Beskyttelse mod deres Fjender. Slottet selv var ved Hertugdømmernes Deling i 1482 kommen under den danske Krone, og nogle Aar efter Slaget ved Hemmingsted købte Clemens v. d. Wisch det af Kongen.

Men nedenfor den faste Borg, der hvor de store Egeskove begyndte, byggede en Adelsmand, Gørres Ratlov, sig en anden Gaard, købte Jord og Græsgange og drev stor Handel med Faar og Hornkvæg, som han fedede og skikkede sønderpaa. Ratlovernes Stamgods var ellers Lentzahn, ovenfor Neustadt i det Holstenske, men det og Futterkamp kom først senere i Gørres' Eje, omtrent paa samme Tid, hans Broder Otto drog ind paa Arlevat i Husum Amt, og vedkommer ikke denne Historie.

Ditmarskerne holdt ikke meget af fremmede. I en af deres mange Fejder havde de jaget alle holstenske Adelsmænd ud over Grænsen og saa

dem siden efter nødig komme ind i Landet igen, selv for kortere Tid; med Gørres Ratlov gjorde de en Undtagelse. Han var en jevn og ligefrem Mand, som holdt af Fred og godt Naboskab og aldrig tog Del i andres Strid. Han kom hyppigt ind til Meldorf og drog næsten hver Uge over Syderhammen fra Nordhasted op til Hejde, hvor de holdt Marked om Lørdagen. Ved Efteraarstid rejste han ogsaa over i Marsken for at købslaa med Bønderne, eller Gaard- og Husmændene, som Ditmarskerne selv kaldte sig, om deres Korn og Kvæg. Paa disse Rejser var han altid til Hest, siden det ikke sømmede sig for en adelig Herre at køre, uden naar Svaghed eller Alderdom nødte ham dertil. Alle kendte den lille, fede og rødkindede Mand, med en Tyrepisk under Armen og en sort Hat med en vejrslagen, gammel Fjer paa Hovedet. Han lo for et godt Ord, nikkede og hilste paa enhver og talte med Ditmarskerne som med sine lige.

I Fejde og Krigstid lukkede Gørres sin Port, drev Kreaturerne ind fra Marken og holdt sig hjemme, til der kom bedre Dage, saa red han ud og handlede paa ny.

Da Ditmarskerne havde slaaet Kong Hans i det ulykkelige Aar 1500, drog de til Tielenborg, stormede Slottet og sløjfede det, derefter gjorde de Indfald i Holsten, plyndrede og brændte overalt. En Morgenstund, i Slutningen af Fasten, gik en Hob forbi Ratlovs Gaard; den var lukket, Pælebroen draget op, og Porten stænget. De blæste i deres lange Kohorn og forlangte, at Broen skulde lades ned, ellers vilde de brænde Gaarden af. Efter denne Opfordring kom Gørres Ratlovs runde Ansigt til Syne oppe i et af Glamhullerne. Han nikkede nok saa fredsommeligt og hilste til alle Sider, han kendte jo næsten hver Mand i Flokken.

„Ach lewe Lüt!" raabte han, „wat den Düwel er det, I tænker paa? Wenn I plyndre min Hus, hvor skal jeg saa faa Penge fra til at betale jeres Korn med? Og wenn I stikke Fyr paa min Stald, hvor skal jeg saa sætte de Høveder ind, jeg køber af jer?"

(Fortsættes.)

Molboerne.

Beretning om de vidtbekendte Molboeres vise Gerninger og tapre Bedrifter. Dem til Ære og andre til Fornøjelse udi Trykken befordret.

Blandt alle Folk her til Lands er der ingen, der fortælles flere Historier om end Molboerne. De har fra gammel Tid af haft Ord for at være saare snilde, dristige og opfindsomme. Hvor deres Land egenlig har ligget, kan der nu til Dags strides om, idet nogle angiver Mols, og Aars eller Aarhus nævnes jo som deres Købstad, medens somme holder for, at de ogsaa har haft hjemme i andre Egne af Landet. Hvorom alting er, de mangfoldige Fortællinger om deres mærkelig Færd er gaaede fra Slægt til Slægt, har ydet en behagelig og belærende Tidsfordriv og kan vel endnu engang tjene til Glæde og Gammen.

Ogsaa andre Lande har haft deres Molboere; men naar man læser Fortællingerne om deres Bedrifter, saa ser man grant, hvor højt vore egne Molboere er naaede i Kløgt og Tapperhed.

1. Spegesilden og Aalen.

Et Aar, da der var Dyrtid paa Spegesild, faldt det Molboerne meget svært at anskaffe sig denne Kost, som de dog nødig vilde savne til deres Vinterdavre. De satte derfor Bystævne og raadslog om, hvorledes de skulde mage det saadan, at de for Fremtiden ikke skulde nødes til, Aar efter Aar, at købe Spegesilden saa dyrt. En som vilde have Ord for at være den kløgtigste, formente, at lige saa vel som den ferske Sild kunde yngle i Vand, maatte og Spegesilden kunne det. Han raadede derfor til, at de een Gang for alle skulde købe en Tønde Spegesild i Aarhus og sætte dem i deres Gadekær, da de saa hvert Aar siden, naar Silden havde ynglet, kunde trække saa mange op, som de behøvede. Dette Raad huede alle Bymændene saare vel, og nogle af dem drog straks til Købstaden og købte Spegesild, som de saa kastede i Dammen, for at de kunde yngle der i Rolighed til næste Aar.

Da de nu ad Aare kom med deres Fiskevod for at fiske Spegesild, kunde de ikke, trods al Umage, faa en eneste fat, hvorimod de langt om længe fik en stor fed Aal i Vodbet. De sluttede straks, at det var den Tyveknægt, som havde fortæret alle deres Spegesild, og derfor blev de enige om, at den burde lide den pinligste og haardeste Død. Derimod opstod der Tvistemaal om, hvori Straffen skulde bestaa. Nogle vilde have den brændt, andre hængt, nogle vilde piske den ihjel, andre vilde skære den i Stykker. Omsider kom en gammel Molbo frem, som selv engang havde været nær ved at drukne og derfor vidste, hvor pinefuldt det var at ligge og sprælle i det salte Vand, og han tog nu til Orde og sagde, at efter hans Tro forholdt det sig lige saadan med Aalen; derfor vilde han raade dem til at drage ud paa det vilde Hav med den og drukne den der. Dette Raad holdt de alle for godt, hvorfor de tog Aalen, satte sig i en Baad og roede langt ud paa Havet med den, paa det den ikke igen skulde svømme i Land. Da de nu var komne saa langt, som de fandt sig tilfreds med, puttede de Aalen ud i Vandet. Denne, der saa længe havde været paa tørt Land, spillede af Glæde med Halen, da den atter befandt sig i sit Element. Da den gamle erfarne Molbo saa dette, sagde han til de andre: „Ser I, hvor haard Døden er at gaa paa, siden han vrider sig saa ynkeligt!"

2. Mavepølsen.

Da en af Molboerne engang havde slagtet en Ko, og hans Kone havde lavet Blodpølser deraf, var af en Hændelse en stor Mavepølse falden ned bag en Kiste, uden at de savnede den. Da den nu i nogen Tid laa paa det fugtige Gulv, blev den skimlet og laadden overalt. En Dag bad Konen sin Mand om at hjælpe til med at flytte Kisten. Idet han nu løftede denne ud fra Væggen, fik han Øje paa den mugne Pølse og troede straks, det var et underligt Dyr. Ganske forskrækket slap han Kisten, løb hen til sine Bymænd, fortalte dem, at der var kommet et fælt og græsseligt Dyr ind i hans Hus, og bad dem, at de vilde hjælpe ham at dræbe det. De tapre Mænd indsaa Situationens Alvor og bevæbnede sig, en med en Økse,

en anden med en Høtyv, en tredje med en Møggreb og fulgte saa med Manden. Men da de fik det fæle Dyr at se, turde ingen komme det paa tre Skridt nær; de blev alle staaende uden for Kammerdøren og stak til det med deres Forke og Høtyve. Medens de nu saaledes svedte Angestens Sved i denne frygtelige Kamp, kom Gaardhunden til, løb ind imellem Benene paa dem og for lige løs paa Pølsen, som den aad med stor Appetit. Skamfulde blev Molboerne nu Vidne til, at det kun var en muggen Pølse, de havde spildt deres Tapperhed paa.

Øllet og Humlekoppen.

En Del Molboer kom engang ind i en Kro, hvor de plejede at slukke Tørsten; men efter moden Overvejelse fandt de, at de ikke havde saa mange Penge paa Lommen, at de kunde betale det Øl, de kunde drikke. Saa lagde de op med hverandre om, hvorledes de skulde bære sig ad, og en fandt da paa det Raad, at de først skulde drikke et Par Kander Vand og ovenpaa Øl for de Penge, de havde. Som altid vandt et godt Raad Molboernes udelte Bifald. Men saa grundig slukkede de nu deres Tørst ved Vandposten, at kun en eneste havde Appetit til Øllet. Da Værten saa det slap han for Løjers Skyld en Spegesild ned i Ølkanden. Molboen satte Kanden for Munden og begyndte at slurkdrikke, for tørstig var han, og da nu Spegesilden kom ham i Munden, gav han den kun et Par Klem med Tænderne, lod den saa glide ned og skyllede efter med Øllet. Da de andre saa spurgte ham, hvad det var, han havde faaet i Halsen, svarede han: „Aa, det var kuns en Humlekop; men den skred nok saa glad ned med Drikkelsen!"

Fra Boghylden.

Hofbal paa Troldborg og andre Fortællinger af **Carit Etlar.** 178 S. (Gyldendalske Boghandels Forlag.)

Carit Etlar fortæller endnu saa frisk og levende, at kun faa yngre Penne kan maale sig med hans. I Livet som i Literaturen har han altid været en rejsende, er det fremdeles, og hvor han kommer hen, finder han Stof til en Historie. Den raske og bevægede Handling, som han ynder, river unge og gamle med, hans kraftige Fantasi, der forstaar med faa Ord at kaste Lys over en hel Egn eller Tidsalder, virker ikke mindre betagende. Man har tit villet betegne Carit Etlar særlig som Ungdommens Forfatter; i Virkeligheden forholder det sig nok saaledes, at enhver, der som ung er bleven fortrolig med denne Digter — og det er de allerfleste — ogsaa som ældre gerne vil dvæle ved hans Bøger, og saa tit Tanken gaar tilbage til Landets og Folkets Fortid eller til fjerne romantiske Egne, vil hans Fortællinger klinge for deres Øren som skønne Sagn.

Den foreliggende Bog indeholder seks—syv Fortællinger, der ret viser, hvor vidt forskellige Strøg Carit Etlar formaar at afsøge. I „Tre Pistolskud" er vi paa Korsika, i „Ingolf" paa Island, i „En Søndag i Omanak" i Grønland, medens de øvrige Historier fører til os hjemlige Strande. Men hvor broget og vidt forskelligt Stoffet end er, saa glemmer Digteren ikke det fælles: Hjertets Kampe, Menneskets Skæbne i Storm og Stille. — Det er en Bog for de lange Vinteraftener, thi just naar Ilden knitrer i Ovnen, og Aftenens Hygge sænker sig over Stuen og den huslige Syssel, vaagner Lysten til at gaa paa Langvejsfærd.

* * *

Jydsk Bondeliv, to Fortællinger af **Knud Skytte.** Tredje Samling. Andet Oplag. 233 S. (Karl Schønbergs Forlag.)

De to Fortællinger: „Lykkeskillingen" og „Stuerhied", som denne Bog indeholder, vil være kendte af mange og har utvivlsomt vundet lige saa mange Venner, som de har fundet Læsere. Bramfrit og med et venligt Lune fortæller Knud Skytte her om Livet, som det rører sig uden- og indendørs i jævne jydske Bønderhjem. „Lykkeskillingen" fremstiller en tarvelig Skovhuggerfamilie, dens Sysler og Hændelser gennem et længre Spand af Tid. Det daglige Livs Gang er truffet fortræffelig i en Række stilfærdige Billeder. Der er Arbejde, som tidlig giver kroget Ryg, det falder ind med Sorger, som gør Kinden vaad; men Understrømmen er en hjertelig Enfold, en mild, rolig Lykke, der blinker frem paa Blad efter Blad som en muldfrisk Kilde. „Stuerhied" — hvis første Afsnit, Skildringen af en frostklar Vintermorgens Gerning i en Bondegaard, turde være noget af det bedste, Knud Skytte har skrevet — er en troværdig Gaardmandshistorie fra de gode Kornaar, da Priserne gik i Vejret, og Bønderne ikke saa sjeldent slog sig paa Fornemhed eller „Stuerhied", som den brave gamle Avlskarl Saaren siger, forsømte deres Bedrift og satte sig i Gæld. Et Par Skikkelser som den nymodens Bonde, Store Villads, og den trofaste, faamælte Saaren, der fører en Luftning af gammeldags Sæd og Skik med sig, hvor han sætter sin Fod, er saare karakteristiske for de sidste tyve—tredive Aar.

Naar denne Bog føjes til de to tidligere Bind af „Jydsk Bondeliv", der ogsaa er udkomne i andet Oplag, har man en smuk og overkommelig Samling af Knud Skyttes Fortællinger, en Samling, der hører hjemme, hvor god folkelig Læsning skattes.

* * *

Blokhuset og andre Fortællinger af **Kristjan Østergaard.** 214 S. (Andr. Schous Forlag.)

Kr. Østergaard har tidligere i et Par Smaabøger fortalt om Livet i de amerikanske Nybygder, og det er den samme Traad, han atter har taget op baade i „Blokhuset" og de „andre Fortællinger". Det siger sig selv, at der paa disse ubefarne Strøg gror et nyt Stof, at disse brogede Kolonier, der med utrolig Hast skyder frem paa Prærien og i Urskoven, daglig skaber en Mængde Forhold, der kan yde sin Forfatter baade Handling og Stemning. Kr. Østergaard kender af Selvsyn de Ting, han skildrer; dog kunde man ønske, han nu og da havde set dem lidt dybere efter i Sømmene og fremstillet dem med en kraftigere personlig Opfattelse. Hans Beretning er undertiden ikke fri for noget løst og udflydende. Men gennemgaaende fortæller han vakkert og stemningsfuldt, og hans smaa Historier om vore Landsmænds Færd, særlig Bøndernes og Arbejdernes, derovre i Vestens mægtige Samfund fortjener den store Læsekreds, de søger. Der er noget af Urskovenes og det stille Arbejdes Poesi i Fortællingen „Blokhuset", hvor det ensomme Nybyggerliv skildres, og selv om man af og til mindes om nordiske Forbilleder (f. Eks. „Nybyggerne paa Grimstahamn" af Almquist), fængsles man dog af den virkningsfulde Naturramme og de mange ny Træk, der absolut tilhører Amerikas Nybyggerliv. „Menageriet" giver et levende Billede af en Bande forsorne Skovhuggere, tegnet med et kraftigt Lune, der svarer til Emnet. I „Marie" endelig fortælles en lille fynsk Bondepiges sørgelige Kærlighedshistorie, der vil røre unge Hjerter og skaffe Bogen mange Læserinder.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

November.

I.

I Køkkenhaven er der jo ikke meget at gøre udover Jordarbejder. Urterne er optagne og sat paa deres Vinterplads maaske undtagen Silleri og Porre, der ogsaa godt kan blive staaende ude, til Frosten paaskynder Optagningen. Saadanne Slags som Porre, Skorzonerrod og Pastinak kan selvfølgelig godt staa ude hele Vinteren, men man tager dog noget deraf ind, hvor man kan hente det, naar man skal bruge det, uanset om det er Frost eller Sne.

De tomme Jordstykker graves. Hvis man har Jordpartier, der ikke mere giver saa godt Udbytte som før eller rettere giver langt ringere Udbytte, uden at Grunden er Mangel paa Gødning eller den, at Pladsen er overvokset af Træer, gennemløbet af Trærødder, saa maa man forbedre saadanne Partier. Det nytter ikke at vedblive at gøde saadan gennemdyrket Havejord med Staldgødning, den maa have tilført uorganiske Stoffer. Hvis Undergrunden er Ler, helst kalkmerglet, da har man Midlet til Forbedringen lige ved Haanden, nemlig i Kulegravning. Kan Undergrunden ikke afgive det fornødne, maa man tilføre Kalk eller Mergel. Saa vil først den Gødning, man giver Jorden, igen komme til Nytte.

Mellem Rhabarber graves og gødes. Aspargesbedene stikkes om, hvis dette ikke allerede er gjort; man gøder ikke — der er jo gødet i Sommer efter Stikningen. Naar Frosten tillader at komme paa Jorden, føres Staldgødning ud paa Jordbærrene. Som ypperlig Hjælpegødning anbefaler en Jordbærdyrker i „Der prakt. Rathg. im Obst- u. Gartenbau" Kalk. Han siger: „Jeg har altid været en Ynder af Kalk som Gødningsmiddel og har derfor anvendt dette Stof til de mest forskellige Planter. Men i intet Tilfælde har Virkningen været saa iøjnefaldende som sidste Sommer ved Jordbær, hvoraf et Parti var gødet med Kalk, et andet derimod ikke. Det gødede Parti udviste Frugter af langt mere udpræget aromatisk Sm og betydelig større Sødme end det ugødede. Ifølge denne Erfaring mener jeg, at burde anbefale Gødning af Jordbær med Kalk til enhver, der har med en noget svær og fugtig Jord at gøre. Paa Sandjord bør Kalken ikke anvendes, idet den der bevirker for stærk Tørhed i Jorden. Jeg har gødet med Kalken om Foraaret og dels anvendt gammel fin, delt Mørtel, saaledes som man faar den ved Nedbrydning af Huse, dels fin, i Luften læsket Kalk. Jeg synes bedst om Mørtel, man behøver ikke at være saa forsigtig med den som med læsket Kalk, hvilken man kun tør udstrø ganske tyndt. Mørtelen har en mere vedholdende Virkning, og den har ved den større anvendte Mængde en lokrende Virkning paa svær Jord." Meddeleren tilraader, naar man gøder om Foraaret, at strø Kalken paa den anden Gødning og nedgrave det hele sammen; han foretrækker imidlertid at gøde om Efteraaret og da først at udstrø Kalken og der ovenpaa at lægge Hovedgødningen; om Foraaret nedgraves saa det hele. — Da jeg imidlertid altid tilraader ikke at grave ved Jordbærrene om Foraaret, bør Kalken vel nok bringes ned ved Efteraarsgravningen.

Mellem Frugttræerne og Frugtbuskene graves, efter at Gødning er paaført. Hvor man har Græsplæner mellem Frugttræerne, maa man med 3 Aars Mellemrum gøde godt og grave Gødning og Grønsvær ned, for saa næste Foraar at rive og saa Græs paa ny. Mindre radikalt, men ret formaalstjenligt er det, at gøde og grave 3 Fod brede Strimler om Træerne — ude under det yderste Parti af Kronen.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

4 8 6
Et saadan vist gerne De ønsker Dem.
4 5 3 2 4
Og denne kan ofte være slem.
3 4 8 7
I Sverig det bruges som Drengenavn.
1—9
At undvære denne, er et Savn,
som føleligt vist for Læserne er;
thi sikkerlig har De faaet den kær.

s—r—n.

Gaade.

Om første end er smuk og flot,
det bliver dog i Støvet traadt;
at kunne andet uden Nag
og Ondskab i et muntert Lag
er ikke just saa ilde.
Det tredje nyttes hver en Dag
og du det savne vilde,
hvis ej du havde det; jeg tror
man gættet let det hele Ord.

H. Kr. P.

Firkantet Nød.

Mit første paa Husets Vægge man finder
mit andet bruges vel oftest af Kvinder,
mit tredje et Navn, man kun sjeldent ser,
mit fjerde nødvendigt til Klæderne er.

s—r—n.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 5: Kamin — Mokka, Kina — Nik — Monika.

Firkantet Nød i Nr. 5:

U G L E
G R A N
L A N G
E N G E

Rebus i Nr. 5: En Paafugl er stolt af sin Hale.

Brevkasse.

En Abonnent i Storehedinge: En Pakke til Amerika (de forenede Stater) sendes bedst i Korsbaand og koster 5 Øre for hver 10 Kvint.

H. P. J.: Digtene kan ikke benyttes. — En Bog, som den antydede, kan næppe vente Autorisation.

H. A. H. Vindbyholdt: Digtet benyttes ikke.

A. P. i H.: En udførlig Anvisning til at forgylde vil De finde i N. C. Roms „Haandgerningsbog for Ungdommen". En Gengivelse deraf vilde optage for megen Plads i „Husvennen".

A. A. E.: Digtet benyttes ikke.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Professor O. D. Ottesen, med Portræt. Et Bondebryllup, Fortælling af Henrik Pontoppidan (Sluttes.) For silde, Digt af M. Rosing, med Billede. Knud Korporal, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Sluttes.) Viben Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Molbohistorier, med 3 Billeder. Fra Boghylden. Havebrug. Hovedbrud. Brevkasse.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 7. Søndag den 13. November. 1892.

Et Bondebryllup.

Fortælling af Henrik Pontoppidan.

(Sluttet.)

I det hele begyndte Lystigheden snart at blive af en noget opløsende Karakter. Undertiden var tre—fire Talere fremme paa een Gang, tilsyneladende uden at blive generede af hinanden; og da det nu var de humoristiskes Tid, genlød Salen uden Ørenlyd af drønende Lattersalver. Seminarieforstanderen søgte endnu engang at samle Opmærksomheden ved med dyb alvorlig Stemme at opfordre til „at mindes de afdøde", men hans Røst kvaltes i den almindelige Larm.

Til sidst brød man op. I en Haandevending blev Salen gjort ryddelig, og mens de ældre „red Kløvnægt" inde i Smaastuerne, gik Dansen mellem de unge herinde den hele Nat med et Liv, saa selv Seminarieforstanderen, da han mærkede, at dog ingen længer tog Notits af hans Alvorlighed, til sidst trak op i sine Bukseseler og styrtede sig ud med en gemytlig lille Jordemoderbolle fra Nabosognet.

Esben Eskildsen gik stille ud og ind gennem Stuerne og Salen for at paase, at der intet manglede nogetsteds. Det var aabenbart, hvor han kæmpede for at skjule sin Bevægelse.

Men han var endnu meget bleg, dukkede ogsaa lidt mere med Hovedet. Og jeg kunde fra min Plads ved Væggen i Dansesalen se de Ryk, der gik gennem ham, hver Gang en af de smaa hviskende Grupper i Krogene pludselig tav, naar han nærmede sig.

Ud paa Natten, alt som Tummelen omkring ham steg, saa han kunde være ubemærket, var det let at iagttage, hvorledes Udtrykket i hans Ansigt slappedes. Det var, som om en Maske var strøgen af det. Stille og søvngængeragtig gik han omkring og flyttede mekanisk — hist en væltet Stol, her et udsat Glas — med trætte, langsomme Bevægelser.

I Døren ind til Salen mødtes han og Konen en Gang. Der var Ting, der skulde ordnes inde ved Punchebordene, og de talte roligt og forretningsmæssigt derom.

Hvad skal han være?

Men det var, som om de ikke turde se paa hinanden, saaledes holdt de Øjnene hver ad sin Kant. Og da deres Blikke, idet de forlod hinanden, endelig mødtes, saa jeg, at der hang en Taare i begges Øjenhaar.

Det gik op for mig, at der maatte være ramt disse Mennesker en eller anden Sorg, som denne glade Fest — saa langt fra at kunne bringe i Glemme — snarere netop paa ny rev op. Og jeg forstod, at det var denne Sorg, alle disse Folk her kendte uden at turde røbe det; som de forsigtig gemte i hver Mine, tav med i hvert Haandtryk. — — —

I det samme satte en lang, tynd, foroverbøjet Bondemand sig med et tørt „Med Forlov" lige ved Siden af mig paa Bænken, trak forsigtig Frakkeskøderne bag fra frem paa Knæene, støttede Albuerne paa dem, lagde Hagen i de hule Hænder, puttede Skæget ind mellem Tænderne og saa i denne Stilling urokkelig ud over de dansende.

Han havde et besynderligt Ansigt: langt, magert, med en skarp, ørneagtig Næse, der var blaa i Spidsen og op ad Ryggen, men bleg ved Roden. Selve Ansigtsfarven var rød og vejrblæst. Skæg havde han paa amerikansk Vis kun lige under Hagen, og det var dette, han med Haandfladerne strammede frem, saa det naaede ind mellem Tænderne.

Hans Klædedragt var en jævn Bondemands. Men han havde Voksdugsmanchetter og rød Uldkrave. Dertil var hans Hænder stemplede med blaa Ankere, og i Ørerne sad smaabitte Ringe.

Da jeg havde betragtet ham en Stund, tog jeg Mod til mig og pikkede ham paa Skulderen.

Han vendte langsomt Hovedet og saa paa mig med et Par underlig smaa, iltre Øjne, der sad tæt inde ved Næseroden, og som begge skelede ganske lidt ind imod den.

„Undskyld," sagde jeg sagte, „kunde De ikke sige mig en Ting?"

„Hvad skulde det være?" spurgte han med en Stemme, der var langt venligere, men ogsaa hæsere, end jeg havde tænkt.

„Ja, det er maaske lidt underligt at spørge om, især Dem, der er mig ganske fremmed, men

— er der aldrig her i Familien hændt noget — noget saadan . . ."

Han standsede mig ved hurtig at lægge sin Haand paa min Arm. Med et sky Blik saa han sig forsigtig omkring til alle Sider og rundt i Salen. Men da det atter hvilte paa mig, var det mistænksomt, næsten lyttende.

„De er ikke her fra Egnen?" spurgte han.

„Nej, jeg er nordfra."

„Fra Skovsognene."

„Ja."

„Naa—aa. Jeg har aldrig været saa langt . . . Jeg har bare været i Amerika," føjede han til med en lidt tung Latter nede i Halsen, idet han bestandig nøje undersøgte mig med Øjnene.

Imidlertid maa Resultatet af Undersøgelsen have været tilfredsstillende; thi efter paa ny forsigtig at have set sig om, satte han sin Mund helt hen til mit Øre og hviskede med sin hæseste Stemme:

„Saa ved De det altsaa ikke?"

„Hvilket?"

„At Esben har en Datter til?"

„Hvad for noget?"

Han nikkede.

„Aa — det er en lang Historie," sagde han derpaa langsomt og næsten højt, idet han satte sig tilbage i sin gamle Stilling med Hagen i Hænderne og saa ud over de dansende.

Jeg blev saa forbavset over Oplysningen, at jeg kun kunde stirre ned paa ham. Men lidt efter rejste han sig og vinkede mig med sig.

„Skal vi drikke et Glas Punch?" spurgte han og kneb det ene Øje sammen.

„Aa — ja."

Vi kom ind i en af de smaa, halvmørke Spillestuer, som nu var ganske menneskETomme, og hvor Støvet tæt og uforstyrret dalede ned gennem den rolige, dunstopfyldte Luft.

En enlig lille Væglampe, der hang over et forladt Spillebord, kastede langagtige Skygger ned over Tapetet og det overspyttede Gulv, og paa Bordet, mellem Kort og Kridtstumper, stod en Kumme med Æggepunch samt nogle Glas.

Med en besynderlig Blanding af Bondesindighed og fremmedartet, friskfyragtig Belevenhed øste min Ledsager forsigtig op i to af Glassene, drak straks selv det største af dem helt ud, nikkede til mig og fyldte igen.

„Det gør godt," sagde han.

„Punchen er god," sagde jeg.

„For Mavepine og Østenvind — ja. Kan de lave Punch der oppe, hvor De er fra?"

„Til Nød, ja . . . naar vi da har noget at lave af."

„Ja — det er Sagen," sukkede han.

Der opstod en Pavse. Musiken og Støjen fra Dansesalen trængte dæmpet ind til os, men vi rørte os ikke.

Han sad foroverbøjet, med Fødderne fremme, og haandterede urolig et blodrødt Lommetørklæde mellem Knæene. Nu og da kastede han et hurtigt Blik fra sin Støvlenæse op paa mig og tilbage igen.

Pludselig flyttede han sig med en egen Iverighed tæt hen til mig, lagde sin Haand paa mit Knæ og sagde — helt hviskende, skønt vi var ganske ene:

„Har De virkelig ikke hørt Tale om Oline?"

„Nej — aldrig."

„A l d r i g? . . . Det var mærkeligt," sagde han tankefuldt og saa hen ad Gulvet.

Men hurtig løftede han Hovedet igen og skelede paa skraa hen paa mig, idet han trak Mundvigene op.

„Sukkertøj," sagde han med en fortrolig Blinken og nikkede smaat. „Stadspige! — Fløjelstøs! kan De bande paa."

„Virkelig," udbrød jeg, sikkert ikke uden en vis Forlegenhed.

„Dukkestads, maa De tro. Stolteste Stykke Pigebarn — God dam! — som Vorherre har skabt af Kyd og Blod!"

„Ja saa."

„Alting efter Reglerne, kan De være overbevist om. Med et Par Øjne og en Skabelon . . . gaa væk, Nigger! — det kan De ingen Forestilling have om, selv om jeg vilde fortælle Dem det."

„Hør — De har jo set," fortsatte han, efter paa ny at have tømt sit Glas, og idet han flyttede endnu nærmere. „De har jo set Søsteren, Amalie, der inde. Ikke sandt? Det er en net Pige, og smukkere har hun endda været. Men ihvorvel det ikke kan nægtes, at de to jo lignede hinanden saadan som Tvillingsøstre jo gerne plejer van, saa maa jeg og alle dog alligevel si'e: Oline, si'er vi, Oline var dog immer Oline. Hvor det Pigebarn dog viste sig, saa ligesom forheksede hun alting; for naar hun bare saa en i Øjnene, saa vidste man, hverken hvorhen man skulde vende eller dreje sig, og naar hun blot saa meget som tog en i Haanden, saa var det, lie'som man blev et helt bedre Menneske . . ."

„Men det er ikke for det, jeg vil ikke forklejne Amalie, enhver kan jo være god for sig. Og der var ikke noget at sige til'et, at Esben holdt sig en Kende stolt i Sædet, naar han kom agende til Bryllup eller Barsel med sine to Døtre bag i Agestolen; for han kunde da se, at det baade kriblede og krøb i de unge Karle, naar han lettede dem af Vognen; . . . men alligevel, saa var det jo dog Oline, som fik de fleste Øjne, naar hun gik over Gulvet — li'esom — li'esom en Dronning — eller — eller . . ."

„Men kære," afbrød jeg ham til sidst lidt utaalmodig, „hvor er hun nu? — Hvad blev der da af hende?"

„Hvad der blev af hende?"

Han trak paa Skuldrene, tømte et Glas og rystede paa Hovedet.

Men lidt efter saa han sig igen forsigtig omkring, satte sit Ansigt helt hen til mit og sagde med sin hæseste Stemme:

„Kendte De Kristensen?"

„Kristensen?"

„Ja. Nikolaj Kristensen. En lille Spirrevip med blaat Halstørklæde, lakerede Sko og lange Negle."

„Ja — jeg ved ikke. Men hvorfor?"

„H a m var det."

„Hvordan?"

„Hvordan? . . . Ja, det er netop det, jeg aldrig har kunnet faa i mit Hoved," sagde han langsomt og hovedrystende. „Han var her en Juletid og dansede jo, som rimeligt var, baade her og der med Pigebarnet, uden at nogen tænkte noget over d e t. Men ikke saa snart er Fyren rejst tilbage til København, før det bliver helt fejl fat med Oline. Hun, som før havde gaaet saa stille og rolig omkring og passet sit, bli'er paa engang helt splitter rivende gal og græder og klager og er helt forstyrret, indtil det til sidst kommer frem fra hende, at hun vil rejse til København og ta'e en Kondition."

Han saa fra Lommetørklædet op paa mig.

„Ja, nu kan De selv begribe, hvad det var for Esben med h a n s Beskuelser paa de Dele, — hans Oline ud at tjene! Han gjorde natyrligvis heller ikke lang Snak om den Ting; — men en skønne Morgenstund, de skulde se nærmere til — saa var Fuglen fløjen, som man si'er."

„Rejst?"

„Med Banen. — Det var en ynkelig Tid, kan De tro. Det var, li'esom der var vendt op og ned paa alting. Men værst var det dog for Esben. De skulde ha'e set ham. Et helt halvt Aar efter saa han ud, som om han var gravet op af Jorden og bare længtes efter at kunne krybe ner i den igen. Hun havde jo været hans Øjesten, havde den lille; — og han havde jo kun een til."

„Naa," fortsatte han raskere efter paa ny at have fugtet sine Læber. „For Resten havde hun jo ogsaa en Kæreste."

„Var hun forlovet?"

„Ih, Gud! — op over begge Ørerne," smaalo han og sparkede til en Cigarstump, der laa foran hans Fod. „Rigtignok var han et sølle Skrog — saadan en lang Bønnestage, som bare var til Grin; men det gjorde mig s'gu ondt for ham alligevel, for han tog sig det nok saa nær, at han aldrig blev rigtigt Menneske siden . . . Naa, men for Resten kan jeg ikke gi'e videre Besked, for Sommeren efter var det netop, jeg tog over Havet for at prøve Lykken i det nye Land og tabte jo derved natyrligvis det hele af Syne. Kun saa meget kan jeg sige, at det første Barn hentede Jordemoder Karlsen der inde og bragte her hjem — det er Drengen, De har set. Men senere gik det værre og værre med hende. Da hun først var begyndt, kunde ingenting standse hende; og alt hvad de stakkels Forældre . . ."

„Det er underligt, saa hurtig saadan kan gaa," afbrød han sig selv i en dybere Tone og bøjede sig længre ned over Lommetørklædet. „En af mine Bekendtere, som saa hende for over fire Aar siden, kunde allerede dengang ikke kende hende, saa forandret var hun bleven. Og værre er det jo gaaet for hvert Aar. Forrige Vinter var hun Beværtningspige i Nyhavn, og nu — nu er hun . . ."

„Hvilket?" spurgte jeg.

Han saa bedrøvet op.

„Det værste," sagde han sagte.

Vi sad en Stund tavse. Inde i Salen dansedes en lystig Gallopade.

„Hvor længe er det siden?"

„Otte Aar."

„Og hun har aldrig været hjemme siden?"

„Nej. Engang i Begyndelsen, efter at det første Barn var født, fik de hende anbragt i en Gaard i Nordsjælland, men inden otte Dage løb hun væk derfra. Hun kunde allerede ikke længer styre sig. Senere var det kun, naar hendes Kærester var stukket fra hende, og hun var ved at dø af Sult — saa skrev hun en lang Skrivelse hjem om det, at hun vilde forandre sig for Alvor . . . naar de sendte Penge. Saadan gik det Gang efter Gang — og ogsaa i Kronestykker har det mellem Aar og Dag kostet Esben en god Slump. Han har jo dog aldrig ret kunnet opgive Haabet ... Men nu kendes de ikke længer ved hende; hun er gjort arveløs; de har kun „eet Barn", siger de nu og er da i Virkeligheden ogsaa til sidst blevne helt sløve for den anden. Men naturligvis paa en saadan Dag som denne, saa . ."

„Men," fortsatte han stille, efter et Øjebliks Tavshed, „intet er jo saa galt, det jo dog er godt for noget, si'er man jo. Og Esben han — han var jo kanske ogsaa no'et saadan — saadan stor, kanske. Det var jo, kan hænde, muligvis netop

det, der skulde til for ham; — for nu — nu er han jo . . . ja, der kan De jo selv se."

Gennem den aabentstaaende Dør kunde vi ganske rigtig se ham komme ind fra Dansesalen, forsigtig bærende noget i sine Arme. Hans Kone fulgte bag efter, ligesom understøttende. Det var Olines lille Søn, som de havde fundet sovende i en Krog. De gik varsomme, ængstelige, for ikke at vække den dyrebare Byrde. Men der var en ubeskrivelig Smerte i det Blik, hvormed Esben bøjede sit Ansigt ned imod ham. — Nu saa jeg ogsaa først, at hans Haar var ganske graat, skønt han ingenlunde var en gammel Mand.

Jeg vendte mig mod min Fortæller.

„Sig mig, hvordan gik det egentlig Kæresten, — hvor er han?"

„Han skal nok være Herredsfoged et Sted ovre i Jylland, har jeg ladet mig fortælle."

„Ja saa. Jeg mente for Resten ham — den rigtige Kæreste."

„Den rigtige Kæreste?"

„Ja — ham De kaldte Skroget — Bønnestagen?"

„Skroget? — Bønnestagen?"

Der trak et besynderligt Smil op i hans Ansigt, og han saa lidt paa mig.

„Skaal, De, gamle! — Lad ham være, hvad han er!"

En Styrkeprøve.

(Med Billede.)

Det fremstillede Optrin foregaar i et ungarsk Værtshus. Krostuen er et stort, dybt, skummelt Rum, hvis Inventarium bestaar af tarvelige Borde og Bænke samt nogle mægtige Øl- og Vintønder, der ligger opstablede langs Endevæggen. Der er fuldt op af Gæster — er der altid saa godt besøgt, har Værten ingen Grund til Klage. Rundt om de smaa Borde sidder Gæsterne og nyder deres Aftendrik. Værten og hans Husstand færdes livlig snakkende mellem Gæsterne, fylder de tømte Glas og Krus og nikker venligt til enhver, der træder ind ad Døren. Det er Kendinge allesammen, Stamgæster de fleste, der drøfter Byens Nyheder og deres egne smaa daglige Glæder og Genvordigheder. Jo mere der kan fortælles, jo flere Krus bliver der tømte.

Saaledes plejer Timerne at gaa, til det er Sengetid. Men i Aften bydes der paa en Afveksling. En omrejsende Gøgler, der paa de store Folkemarkeder vekselvis optræder som Bugtaler, stærk Mand, Sabelsluger o. s. v., er havnet i Kroen. Iført sin Trikotdragt skal han nu forlyste det taknemmelige Publikum med nogle af sine Kunster. Allerhelst ønsker Krogæsterne dog at se ham optræde som stærk Mand, og det træffer sig just saa heldigt, at Værten, der ogsaa besidder et veludviklet Muskelsystem, tilbyder at prøve en Dyst med Gøgleren eller — som han sagtens hellere ser sig betegnet — Artisten. Paa Billedet ser man de to Kæmper foretage de fornødne Forberedelser. Gøgleren er straks parat og indtager sin vante Kampstilling, Værten smøger sine vide Skjorteærmer op og maaler sin Modstander med et skarpt, agtpaagivende Blik. Tilskuerne, Mænd, Kvinder og Børn har slaaet Ring og ser til med spændte og nysgerrige Miner. Manden med Piben og hans Sidekammerat følger enhver Bevægelse med Kendermine og drøfter hviskende Dystens Muligheder. Ikke mindst de smaa Fyre, der er entrede op paa Tønderne, finder, at det hele er en lystig Spas. Hvad Udfaldet bliver, fortæller Billedet intet om. Det kan ogsaa være ligegyldigt. Hovedsagen er, at Gæsterne faar en Adspredelse, og at Øllet og Vinen kommer til at skumme lystigt i Krusene. Saa vinder Værten dog, selv om han taber i Styrkeprøven.

Knud Korporal.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Sluttet.)

I al Ydmyghed fremsatte Korporalen sine Indvendinger, hans Velbaarenhed imødegik dem, til sidst var Sagen afgjort, og han tog sin Lommebog frem for at optegne det tilstaaede Beløb; men i det Øjeblik, han satte Blyantsstiften til Papiret, straktes han bevidstløs til Jorden ved et Slag af Knuds Jærnnæve.

Da han atter besindede sig, var han kneblet og bagbunden, hans Øjne var fast tilbundne, og han følte sig fastholdt af en stærk Arm, den ujævne gyngende Bevægelse sagde ham, at han laa tvers over en Hest, der arbejdede sig frem ad ubanede Veje, op og ned ad stejle Bakker; den raa Taage slog ham isnende i Ansigtet, og dette reves til Blods af Trægrene; Fjernelsen fra disse og den friskere Luftning underrettede ham kort efter om, at han var ude af Skoven; men Farten vedblev, og han hørte nu Hovslaget af en anden Hest ved Siden, medens udhviskede Ord med forskellige Stemmer kundgjorde ham, at der var flere om Voldsgerningen. Endelig gjordes Holdt, han løftedes af Hesten og bares nogle Trin nedad. Han var inde, Kneblen toges ham af Munden, og øjeblikkeligt benyttede han Lejligheden til at opløfte et øresønderrivende Skrig.

„Skrig kuns!" lød Knuds forbitrede Stemme — „Skrig! til du bliver hæs! Ingen vil høre dig; men selv om Hundrede hørte dig, vilde ikke een af de Hundrede vove sig herned. Du er paa et Sted, hvor Forbandelsen ruger, Forbandelsen over en Nidding som du, hvor der hver Nat troes at lyde Røster og Angestraab, rædselsfuldere end dem, du kan udstøde. Skal jeg fortælle dig Stedets Historie? Vil det kunne adsprede dig i din Ensomhed?"

Ritmesteren bed Tænderne sammen og tav.

„Nuvel! Du tier og samtykker; saa hør da: Her stod engang en Kirke. Ovenover os samlede Skarer sig hver Helligdag og bad til Vorherre. En stor Bondeby laa paa den ene Side, andre laa spredte rundt omkring; man kan endnu kende Tomterne paa den vilde Hede, det havde været en lykkelig Egn, men Lykken var allerede i Begreb med at forlade den; thi den havde faaet en ond Herre, der pidskede sine Bønder og forførte deres Koner og Døtre. Tæt herved laa hans Herregaard; der er ikke bleven Sten paa Sten tilbage af den. Men langt oppe i Nordvest ligger der en anden Kirke, og nedenfor den boede der en Præst, der havde en Datter, skøn og from som den Pige, du i denne Time har gemt under Laas og Lukke for dine slette Lyster. Paa hende kastede han sine Øjne; men han kunde ingen Vej komme med hende hverken ved det gode eller det onde; thi hun støttede sig til Gud og sin fromme Fader. Saa gik Herremanden herned, hvor Støvet af hans Forfædre hvilede, han lod deres Ligkister flytte sammen i en Krog, hvor de endnu ligger som en forraadnet Dynge, han havde anden Brug for Gravkammeret. Saa lod han Præstedatteren gribe ved forklædte Lejesvende og bringe herhid, han troede, at Gravens Skræk skulde tæmme hende; men han tog fejl, hun kendte vel den, der er stærkere end Nattens Rædsler blandt de døde. Da fandt han paa et andet Middel, et Middel som du kender saa godt, at man skulde tro, du havde lært det af ham, hvis det ikke kunde antages, I begge havde lært det af eders fælles Mester. Han gav hende ingen Mad; men hver Dag gik han herned og viste hende herlige Spiser, uden at hun smagte dem; thi hun kunde kun faa dem for den Pris, hun ikke turde give. Hvorlænge det varede, ved jeg ikke; men Fristelsen blev saa stor, at hun var nær ved at bukke under for den; thi Hungeren pinte hende forfærdeligt. Da hørte hun Trin oppe i Kirken, hun troede, det var hendes Bøddel, der kom for at friste hende paa ny, hun vovede ikke længer at stole paa sig selv. Da rev hun et af sine Klædningsstykker itu, snoede en Strimmel deraf om hin udstaaende Gren i Loftsbjælken og udaandede sin rene Sjæl i sin Frelsers Navn — ganske som hin unge Bondekone, hvis Lidelseshistorie du kender bedre end jeg."

„Vand!" stammede den ængstede Usling.

„Vand!" gentog Knud, „ja! men sig mig først, hvem der i dette Øjeblik rækker den fængslede Pige det Vand, hun sukker efter."

Ritmesteren tav og bøjede Hovedet.

„Men min Historie er ikke til Ende. Det var ikke den onde Herremand, der var inde i Kirken, det var Degnen, der havde et eller andet Ærinde derinde, han hørte en Lyd i Gravkammeret og talte med Præsten derom, da denne kom om Søndagen, han havde ikke haft Mod til at undersøge Sagen. Præsten gik derned og fandt sin savnede Datter. Hvilken Udaad der var begaaet, vidste han ikke ret; men det vidste han, at Herremanden var dens Ophav. Han gik op i Kirken igen og lyste Herrens Velsignelse over Menigheden, afførte sig sin Præstedragt og lagde den paa Alteret, gik over til Herremanden og stødte ham en Kniv i Brystet. Ingen af Menigheden turde sige, at han havde handlet ilde deri, men Øvrigheden, til hvem den nu barnløse Fader selv overgav sig, maatte sige det. Paa Bakken her nordenfor blev han stejlet. Fra nu af var al Velsignelse banlyst fra Egnen. Ingen turde mere komme i Kirken; men hver Nat — siger Sagnet — saas en hvidklædt Kvindeskikkelse at vandre mellem Kirken og Stejlebakken, klagende og hændervridende; hver Nat saas Herremanden at fare rundt paa sit fordums Gods i en flammende Klædning, og hvor han færdedes, indtraf Sot og Misvækst og Kvægdød. Da flyttede Beboerne forfærdede bort. Egnen overgroedes med Lyng, der endnu beklæder den, saa vidt Øjet kan naa. Kirken sank tildels i Grus; men ikke som andetsteds kappedes Herremænd og Bønder om at bortføre Stenene af Ødekirken til deres egne Huse. De vovede ikke at røre dem, og derfor er der af alle de forladte Kirker her i Egnen ingen, der som denne endnu er næsten i Behold. — Hyrdedrengen ser med et sky Blik herhen fra det fjerne, og kuns modige Mænd vover ved klart Dagslys at træde herned i Gravkammeret — du kan deraf slutte, hvor rimeligt det er, at dit Nødraab vil blive hørt! — Kun i et Ærinde som det nærværende, turde jeg opholde mig hernede ved Nattetid, men i dette tør jeg det fuldtvel. Lad kun den martrede Præstedatter træde herind i sin Pines Hjem! Jeg frygter hende ikke; men du?"

„Ti! Dræb mig og lad mig faa Ende paa det!"

„Mon ingen af dine Ofre, mon ikke hin Kone, før hun selv endte sine Hungerskvaler, sukkede: „Dræb mig og lad mig faa Ende paa det?"

„Jo," hviskede han rædselsslagen, „og det med de samme Ord."

„Altsaa: Gør dig intet Haab om en hastig Død! Pines skal du af Hungerens og Tørstens Pine, indtil du ydmyg og angerfuld fordømmer dine onde Veje, og indtil den Pige er løsladt, der sukker i dine forbandede Fængsler."

„Men hvorledes kan hun løslades, naar jeg sidder bunden her?"

„Du kan give dine Befalinger, og de skal blive overbragte."

„Men saa gaar du fra mig, og jeg tør ikke være ene paa dette græsselige Sted."

„Det behøves heller ikke. Vel tror jeg ikke paa Sandheden af alt, hvad der er fortalt om denne Kirke, men dog paa saa meget, at jeg ikke vil lade min værste Fjende være ene her en Nat med sin onde Samvittighed. Er det dit Alvor, at du vil løslade Pigen?"

„Ja."

En skærende Fløjten lød. Faa Øjeblikke efter hørtes Fodtrin nærme sig ned ad Trappen. „Giv nu dine Befalinger!" sagde Knud.

Ritmesteren havde troet, at man vilde lade ham sværge en Ed og derpaa føre ham tilbage; om han saa vilde holde Eden eller ikke, var han ikke enig med sig selv om, skønt han troede, han vilde. Et ubekendt Vidne til hans Ydmygelse og Befalingens Overbringelse paa anden Haand forbitrede ham, og han raabte: „Ha! I er altsaa flere! Et helt Mytteri! Nej, lad mig kun hungre ihjel, om I tør det! En Mand af Ære har Mod til at dø, hvor og hvorledes det skal være."

„En Mand af Ære!" gentog Korporalen med skærende Haan. „Nu, du faar have din Vilje, du Mand af Ære!"

Der lød Trin op ad Trappen igen. Han vidste ikke, om Knud var der endnu; thi alt blev stille, han kaldte paa Karlen; men fik intet Svar. Han udstødte et rædsomt Angestskrig, det genlød dumpt og kort, derpaa var alt igen stille; han kastede sig ned paa Gulvet, og det lykkedes ham at gnide Bindet bort fra Øjnene; men lige tykt var Mørket, der omgav ham. Idet han trimlede sig omkring, kom han til at ligge i en blød Dynge, men den knasede under ham, som kunde det være forraadnede Træstumper og smuldrende Ben. I den højeste Skræk og med nok et Angestbrøl væltede han sig bort ad en anden Kant; men her modtoges han af et Fodspark saa eftertrykkeligt og haandgribeligt, at han overbevistes om, at der var et levende Menneske tilstede, og nu laa han atter stille.

Det blev en lang Nat for Ritmesteren. Han ønskede, han kunde sove; men saa snart hans Øjne faldt i Blund, havde han i Drømme de rædsomste Syner, hvoraf han for op med Skrig. Intet Ord blev der talt til ham, og intet Svar fik han paa sine Spørgsmaal, nogle Gange lød Trinene paa Trappen, og nogle Ord hviskedes, han sluttede, at hans Bevogtere da afløste hinanden. Op ad Dagen — skønt det vedblev at være Nat i Hulen — plagedes han af Hunger, han bad om et Stykke Brød og en Drik Vand, men fik intet Svar. Han erklærede nu, at han vilde afgive Befalingen til Pigens Løsladelse. Den forrige Fløjten lød, og han hørte Tredjemanden komme.

„Men," sagde han, „jeg maa nedskrive nogle Ord, for at I kan faa Nøglerne." Den ene af Vogterne fjernede sig, et Lys raktes ned til Knud, der stillede det paa Gulvet. Derpaa løste han Ritmesterens Hænder, som denne straks benyttede til at gribe ham i Struben og med Raseriets Kraft at søge at slaa sine Tænder i hans Ansigt. Som om det havde været et Barn, rystede Korporalen ham af sig, surrede hans Hænder fast igen og sparkede ham hen i en Krog. Derpaa slukkede han Lyset og forlod ham. Han var alene i en Evighed, syntes han, skønt det kun var i nogle faa Timer. Ved Aftenstid kom Knud tilbage, og da var Skurken ydmyg og stille. „Vil du ikke blive hos mig?" bad han.

„Nej!" fik han til Svar.

„Men naar jeg nu vil give Befalingen?"

„Saa giv den!"

Han begyndte nu at fortælle, hvor Pigen var, hvilket som man kunde formode, var i en Kælderruin i en af de nedbrudte Herregaarde paa Ryttergodset, fortalte, hvor Nøglerne var at finde, og til hvem man skulde henvende sig for at faa dem og al øvrig fornøden Anvisning.

„Og har du vel betænkt," sagde Knud, „at hvis der paa en eller anden Maade er Svig under, hvis ikke alt gaar, som det skal, vil du aldrig mere faa Dagslyset at se."

„Ja!"

„Godt!" Knud fløjtede ad Tredjemanden, og da han var kommen, maatte Ritmesteren gentage sine Oplysninger.

„Og saa vil du vel give mig Mad og Drikke?" spurgte han Knud, da de atter var ene.

„Har hun da faaet Mad og Drikke, hun der har hungret et helt Døgn længer end du? — Nej, naar jeg faar Efterretning om, at hun er fri, er mættet og lædsket, saa kommer Turen til dig."

Knud og Ritmesteren.

Den nu helt underkuede Mand tav en Stund, derpaa spurgte han vemodigt: „Vil du dog ikke nok blive hos mig?"

„Jo!" svarede Karlen næsten rørt, „og du skal ogsaa faa Lys, om du ønsker det."

Ja, det ønskede han, og det blev hentet. Alting var nu roligt hele Natten.

Om Morgenen hørtes Fløjten igen, ikke i Gravkammeret, men ovenfor, Knud for op og vendte straks tilbage med Mad og Drikke, satte det for Ritmesteren og løste hans Hænder.

„Er Pigen fri?" spurgte han, da den første Graadighed var stillet.

„Ja, hun er fri og i Behold," sagde Korporalen glad.

„Kommer jeg saa løs?" spurgtes videre.

„Ja, jeg vilde gerne løslade eder," svarede Knud, der nu antog den forrige Ærbødighed mod sin foresatte; „men hvad Sikkerhed kan jeg have for, at I ikke hævner jer?"

„Jeg ved det ikke, da du sagtens ikke tror mit Løfte. — Vil du have mit Liv?"

„Nu da Pigen er fri, vil jeg det ikke, selv om det gælder mit eget."

„Saa ved jeg ikke, hvad Sikkerhed jeg kan byde, dog bi! — Hvem er de sammensvorne?"

„Jeg!" smilede Knud.

„Ah! du tror mig ikke! lad mig saa fremsætte det paa en anden Maade: Du indser vel, at jeg ikke ønsker at kommandere Folk, der — med mere eller mindre Grund — har behandlet mig paa en saadan Maade."

„Ja, jeg er nær ved at indse det."

„Og du har nu tjent saa længe og saa godt, Knud, at jeg maaske kunde hjælpe dig til at faa din Afsked."

„Maaske!"

„Og du kunde muligen være til Sinds at tage Ophold langt borte, saa vi to ikke oftere behøver at mødes."

„Det kunde nok være muligt."

„Du skulde ikke vide flere Ryttere, jeg kunde gøre en lignende Tjeneste?“

„Jo, Truels.“

„Naa, Truels! Ingen andre?“

„Nej.“

„Han er rigtignok ung i Tjenesten; men jeg skal dog se, hvad jeg kan gøre. Imidlertid har I nu Orlov indtil nærmere Ordre. Hvorhen skal jeg sende eders Afsked, hvis jeg skulde være saa heldig at faa den udvirket?“

Knud nævnede en Mand, der ikke havde haft det mindste med Historien at bestille. Ritmesteren forblev fængslet, indtil Aftenen faldt paa; men da blev han med tilbundne Øjne ført ud og sat til Hest. Knud ledsagede ham et Stykke Vej, men til Silkeborg med en stor Pakke Læder paa Hesten. Korporalen haabede dertil, at vedkommende selv maatte have nogen Ulyst til at røre op i Tingen, han turde altsaa haabe, at i alt Fald kun for hans Vedkommende Liv og Velfærd stod paa Spil, og dette havde han fra første Færd af sat ind paa Terningkastet. — Havde Vagtmesteren ikke Lyst til at tjene længer, var han gammel og uduelig nok til at faa sin Afsked, naar han ønskede det.

Karlen afleverede sin Hest og samlede sine Ejendele sammen for næste Dag at lade dem afhente. I Selskab med Truels forlod han derpaa Silkeborg og kom der aldrig mere. De gik til Moeslund, hvor Trine, der nu vidste, at Ellen ingen Fordringer havde paa hendes Sødskendebarn selv at købe deres Gaarde, og Knuds Fader havde begæret et Pengelaan af Jørgen Moeslund, der var i Ord for at have Grunker. Hvis denne kunde faa Sagen drejet saaledes, at hans Datter kunde komme i Besiddelse af Gaarden, vilde han med dobbelt Fornøjelse anvende sine Penge i det omtalte Øjemed.

Karlene rejste hjem og erholdt kort efter deres Afsked. Ritmesteren tav med den Skade, han havde lidt, han var bleven tungsindig og umaadelig mørkeræd, han tæredes hen og blev ikke gammel.

Saavel Truels som Knud blev Selvejere og hentede snart Pigerne i Moeslund. Ridefogden var borte fra Egnen; men Præsten var der endnu. Han viste dog nu ingen Fjendskab imod Knud;

En Styrkeprøve.

forlod ham stiltiende, og da Officeren rev Bindet fra Øjnene, saa han, at han befandt sig paa Alfarvejen i Nærheden af sit Hjem.

Knud maatte nu stille sig selv det Spørgsmaal, hvorvidt han kunde vide sig sikker for Hævn. Den Gerning, han havde gjort, vilde, hvis han droges til Ansvar, ufejlbarlig paadrage ham Dødsstraf. Han havde dog faaet det indrettet saaledes, at kun han selv var stillet blot. Truels havde været uvidende om alt og bevisligen opholdt sig i Barakkerne hele Tiden; Vagtmesteren, den rette medskyldige, havde faaet udspredt, at han var i Horsens efter Læder, hvilket derimod ved et lejet Bud var hentet og bragt ham, saa han den samme Eftermiddag, som Ritmesteren blev løsladt, saas at komme ridende nok saa strunk ad Horsensvejen ind og Befrier, villig rakte ham baade Haand og Mund.

Han var dog besynderlig koldsindig og stille. Hans egen uvisse Skæbne — og selv om denne havde været afgjort — hans Ulyst til at være Herregaardstræl, maatte gøre ham varsom med at forbinde sig med en Kvinde, han elskede; endnu samme Aften, medens Truels udtalte Haab om at faa sin Faders Gaard i Fæste, erklærede han, at han nødigst af alt vilde vælge en saadan Lod; men nu kom Jørgen Moeslund frem med sin Nyhed, der hidrørte fra Knuds Forældre.

Det var nemlig gaaet op for Magthaverne, at Kongegodset i Skarrild Sogn ikke var værd at beholde, og det var besluttet at bortsælge det. Flere af Bønderne havde tænkt sig Muligheden af thi dennes Stilling og Personlighed var en saadan, at han ikke paa ny skulde prøve at lade ham sætte i Gabestokken, selv om han havde villet. Men han vilde det ikke engang! Han var bleven siddende i det fattige Embede, og hans overdrevne Iver havde ikke bragt ham nogen af de ventede Fordele — de var jo saa mange om Budet. — En mere frisindet Tone i kirkelig som i flere andre Retninger havde begyndt at gøre sig gældende, Livets Alvor havde vel øvet sin Virkning paa Præsten, saa han gav Afkald paa sit tidligere Gudfrygtigheds-Skin og søgte i Ydmyghed at tilegne sig dens Kraft.

Det varede forøvrigt ikke mange Aar, efter at de to Ryttere havde nedsat sig i Grene, inden de fik en ny Fælleshyrde, en gammel Mand med rank

Holdning og stræbende Gang, det var Vagtmesteren; han svang Hyrdekæppen som en Pallask, og kommanderede sit March med et saadant Eftertryk, at de under hans Befaling staaende Geder og Faar for afsted som Lyn og Torden uden at se til højre eller venstre, og det vilde tit været vanskeligt for ham at faa dem standset i rette Tid, hvis man ikke havde givet ham en Adjudant i Skikkelse af en forbroget Køter. Han var bleven en ret skikkelig gammel Mand. Rigtignok kunde han ikke altid afholde sig fra at meddele en eller anden vidunderlig Historie om sine Krigsbedrifter; men han tilføjede gerne ved Slutningen: „Det er da heller ikke sandt altsammen." Det vidste Tilhørerne desuden nok, før han sagde dem det.

Da Knud blev Fader, var det hans inderlige Ønske, at hans Børn maatte blive Selvejere som han; men dertil var kun maadelige Udsigter; thi Familien blev stor, og nogen synderlig Formue var ham ikke muligt at erhverve sig. Mangen Gang maatte han derfor sukke ved Tanken om den Fremtid, der ventede hans Efterkommere; men hans Frygt forsvandt. Han levede længe nok til at se en ædel Kongesøn sønderknuse det Aag, svundne Tiders Uret havde paatvunget og paalistet Folkets Flertal. Men den gamle Korporals Sønnesøn, der har fortalt mig hans Historie, saa Frederik d. Sjettes udødelige Storværk fuldført af hans Navne og anden Efterfølger paa Tronen, hvis taknemmelige Folk smeddede de sønderbrudte Trællelænker til Sværd og brugte dem som Mænd mod hans og Danmarks Fjender.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

ermed slog han Laagen til, men lukkede ikke op. Ditmarskerne lo og sagde, Manden havde Ret, de drog deres Vej igen, uden at gøre ham nogen Skade. For dog ikke at komme tomhændede hjem, plyndrede de paa Tilbagevejen Kirkebyen Hademarschen og stak Ild paa Husene.

Gørres Ratlov var gift med en fornem, adelig Dame oppe fra Slesvig. Hun var ung og smuk, og der blev talt meget om hende paa Egnen. Hvor hun viste sig, vakte hun altid Opsigt, dels paa Grund af sin Skønhed, men ogsaa fordi hun omgav sig med en Pragt, som overgik alle andres. Fru Merved førte et bevæget Liv og red hyppigt om i Besøg til de nærmeste Godser, der kom ogsaa mange fremmede paa Gaarden, mindst for Ridderens Skyld, han var næsten ude paa Prangeri, og naar han kom hjem, gik han i Marken og lod blot til at bryde sig om sine Kreaturer.

Kun i een Retning vidste Folk, at Mand og Kone mødtes, det var i Kærlighed til deres eneste Barn, en halvvoksen Dreng, der bestandig holdt sig i Moderens Selskab, og som blev anset for at være sær og sygelig. Nogle mente, Drengen manglede Evne til at skønne og fatte, andre paastod, at onde Øjne havde set paa ham, og at han efter den Tid led af Ligfald, det Forældrene omhyggeligt gjorde sig Umage for at dølge. Ingen vidste rigtig Besked, men der var søgt mange Raad for hans Svaghed, uden at noget vilde hjælpe.

Gørres Ratlov havde en Foged, der udgav sig som Adelsmand og kom ind i Landet som Rytter i Jørgen Slenzes Følge. Han gik en Dag op til Herremanden og sagde, han vidste Raad for den syge Dreng. „Herremand skal sætte en Tvegren af Hassel ned paa Korsvejen ved Fuldmaane og lade klejne Junker tre Gange krybe derigennem. Den ene Gang maa han kalde paa Gudfader, den anden Gang paa Guds Søn, tredje Gang paa hellig Jomfru Maria, saa kommer han sig."

Fru Merved rystede paa Hovedet, men Gørres mente, det var altid værd at prøve. Næste Gang Fuldmaanen stod paa Himlen, skar Fogden en Tveje, stillede den paa Korsvejen uden for Gaarden, og lod Junker Kay krybe ind igennem den. Fader og Moder stod andægtige og ventede paa dei Jærtegn, Himlen skulde gøre for deres Skyld. Da kom der en gammel Kone rokkende hen over Vejen, hun var nede fra Vilstermarsk og standsede foran Tvejen, medens hun støttede sig til sin Stok og lo, ad hvad der skete.

„Der vil vist andet til end en Hasselgren, hvis det Barn skal komme sig," sagde hun. „Vil I nu forskylde mig med en ringe Gave, saa skal jeg lære jer det Raad, som hverken Forgift eller onde Øjne kan staa sig for."

„Hvad er det for et Raad?" spurgte Gørres.

„Naadigherren skal slagte en Hingst og svøbe sin Drengs bare Krop ind i dens blodige Hud, mens den endnu er varm. Prøv det, saa skal I se! — men Huden af en Hingst maa det være."

Konens Middel var en hel Del dyrere end det andet, derfor mente Ratlov, det var bedst, de tøvede lidt og først saa, hvordan det gik med Tvegrenen. Da den ikke hjalp, bestemte de sig endelig for det sidste Raad. Gørres havde kun een Hingst paa Gaarden, det var hans Yndlingsdyr, opdrættet af ham selv. Den fulgte ham siden, som en Hund følger sin Herre, han kunde slaa den løs paa Marken, og den gik efter ham, Skridt for Skridt, standsede, naar han stod stille, og veg ikke fra hans Side.

Gørres trak den da ud af Stalden og saa den vende Hovedet om i Døren, som om den vilde byde Farvel til sit gamle Hjem. Taarerne løb ned ad hans Kinder, medens han gik ud af Gaarden. Hingsten fulgte efter og gik og slikkede ham paa Ryggen. Da de kom ned i Toften, lagde den sit Hoved paa hans Skulder og saa paa ham med sine store, troskyldige Øjne. Dette Øjekast havde nær frelst dens Liv, men saa huskede Gørres paa sin syge Søn, bøjede Hingstens Hoved og stak den med sin Dolk bag Øret. Det betroede han ingen anden til; men der var skikket Bud efter en Skøjer eller Natmand, som boede i en Kæmpegrav ovenfor Bargenhusen, han skulde tage Huden af, hvilket ingen ærlig Mand, mindst en adelig Herre, turde befatte sig med. Midlet blev nøjagtigt prøvet efter den gamle Kvindes Ord. De svøbte Junker Kay ind i Hingstens varme Hud; men ikke heller det vilde hjælpe.

En Dag red Fru Merved og Kay ind til Meldorf, ledsaget af en væbnet Knægt og en Dreng i Pagedragt. Det var nogle Uger efter den store Fest, da Kirken blev indviet. Viben Peter var gaaet over til Reimer Grotes, fordi han havde lovet at følge hans Datter Hanne i Kirke. Han bar sin bedste Dragt den Dag, lange, vide Skipperbukser af stribet Manchester, udskyede nedentil og langs op ad Siderne med en Bort af højrøde Bændler, en brun Kofte med hvide Puffer og en Rad store Sølvknapper paa Brystet. Om Livet havde han et bredt Læderbælte, hvortil der var lænket en lang Dolk i en udgraveret Sølvskede. Saadan at bære et Vaaben, var egenlig en Forret, som kun tilhørte Adelen og dens væbnede Følge, men i Ditmarsken var der, som sagt, ingen Adel, man gik, som man vilde. Et Lovsted i Landretten forbød dem dog at bære Knive, som var længre end en halv Alen. Paa Hovedet havde Viben Peter en spids, graa Filthat med en lang, opstaaende Fjer i. Under denne Hat kom et vældigt, lyst Haar til Syne, et smukt og frimodigt Aasyn, med store, levende og frygtløse Øjne.

Hanne stod i Reimer Grotes Forstue og ventede paa ham. Hun gav ham Bønnebogen at bære, indsvøbt i et hvidt Tørklæde, hvorfra der stak en lille Buksbomgren ud. Saa tog Viben hende i Haanden, og de to gik op til Kirken.

Hvad de talte om undervejs, fik ingen at vide, men Hanne nærmede sig efterhaanden til ham og gik og lyttede med nedslagne Blik og røde Kinder, til det Viben fortalte. Af og til hævede hun sine fromme og blide Øjne op til ham, som om hun vilde forvisse sig om, at han ogsaa mente, hvad han sagde, men sænkede dem straks igen, da hun mødte hans. Ved Kirketrappen standsede Viben og gav hende Bønnebogen.

„Nu gaaer du ind," sagde han, „og jeg venter herude imedens; Messen varer saa længe, og jeg bliver altid søvnig, naar jeg sidder stille."

Hanne gik, da hun kom op til Kirkedøren standsede hun, som om hun betænkte sig. Hun tog den lille Buksbomkvist ud af Bønnebogen og rakte Viben den med nedslagne Øjne, derefter gik hun hurtig ind i Kirken. Viben saa efter hende, stak Buksbomkvisten ind i sin Kofte og vendte sig om mod nogle unge Mennesker, som havde samlet sig foran Kirkedøren og været Vidner, til hvad der skete.

„Hvad ler I af?" spurgte han, „og hvorfor stimler I sammen om os? — I kan gøre Løjer med mig, naar jeg er alene, — det skal vi saa nok komme ud af, men vover I at grine, naar jeg gaar med Reimers Hanne, skal jeg bringe jeres Fjæs til at græde."

„Du!"

„Ja, det lader sig gøre," svarede Viben haanligt og stemte udfordrende begge sine Hænder i Siden, idet han traadte dem et Skridt nærmere. Han saa saa stor og stærk og frygtløs ud i dette Øjeblik, at de andre trak sig tilbage.

„Du taler saa, fordi du fører Kniv i Bælte," ytrede en.

Viben lo. „Bilder I jer da ind, jeg vilde bruge Kniv imod jer?"

„Du mener ogsaa, at alt er afgjort mellem dig og Hanne; du snakker med hende i Vislaget, og det gør din lange Broder da ogsaa, du følger hende i Kirke, og hun giver dig sin Buksbomgren, vi saa det nok, men det kan hænde, der bliver ingenting af alligevel, det spaaede min Fader i Aftes."

„Og jeg skal give din Fader et godt Raad, som ingen Penge koster. Lad ham spinde Hamp og hegle Blaar, det duer han bedst til, siden han kalder sig Rebslager, men giver han sig af med

C. A. Thyregod.

at spaa, kan det gaa ham som Zillie Magens oppe ved Klostret."

„Hvordan gik det Zillie Magens?"

„De brændte ham paa Torvet i Heide."

Der kom nogle af Vibens Venner til, de andre tav og fortsatte ikke Striden. En af dem havde fanget en Allikeunge oppe i Kirketaarnet og bandt den en Snor om Foden.

„Det er Synd, du gør," sagde Viben. „Lad mig se den Allike." — Drengen gav ham Fuglen. „Den vil jeg have."

„Det er min Fugl, for jeg har fanget den," ytrede den anden.

„Ja, men nu har jeg den, og det er mit, hvad jeg har taget, naar jeg blot forstaar at holde fast derpaa."

Nede paa Gaden kom i det samme Fru Merved og Junker Kay ridende med deres Følge. Den unge Frue vilde op og besøge Borgmesterens; men Kay havde Lyst til at høre Messen, han steg af sin Hest og lod Pagen holde den uden for Muren til Kirkegaarden, som laa rundt om Kirken.

Junker Kay var den Gang fjorten Aar gammel, mager og hulkindet, han havde lyse, fremstaaende Øjne, holdt sig foroverbøjet og gik usikkert og vaklende. Da han saa Viben med Fugleungen i Haanden, standsede han og sagde:

„Den Fugl holder jeg af, kom med den, ellers tager jeg den fra dig."

(Fortsættes.)

C. A. Thyregod.

Den 12. November fyldte vor gamle Medarbejder, den yndede Folkedigter C. A. Thyregod, sit halvfjerdsindstyvende Aar.

Kun faa kan se tilbage paa en saa betydningsfuld og omfattende Virksomhed, som han, thi der er næppe nogen Forfatter der i den sidste Menneskealder har skrevet mere for, eller er bleven læst mere af Almuen, end Thyregod. Og lader man Tanken glide tilbage over de Hundreder og atter Hundreder Fortællinger, der er flydte fra hans Pen, undres man over den Friskhed, den skabende og formende Evne, hvormed han har formaaet med Troskab at skildre Almuens Liv i Fortid og Nutid. Det er kun faa Forfattere der, som han, kender den jydske Bondealmues Liv, dens gode Egenskaber og dens Lyder, dens Higen og Stræben. Og han har forstaaet at skildre med en Sandhed og Elskværdighed, der har bragt det danske Almueliv til at staa i et nyt og klart Lys for mange, der før kun havde et ringe Begreb om Livet i de fattige Hjem.

Fra et saadant er nemlig Thyregod udgaaet. Han blev født Aar 1822 i en fattig Indsidderstue i Thyregod, midt paa Heden, 5 Mile nordvest for Vejle, den yngste af 7 Søskende. Tidlig maatte han ud for at bjerge Føden og kom allerede som 8 Aars Purk ud at tjene som Vogterdreng paa en lille Herregaard. Der blev han hele 8 Aar. Det ensomme Liv paa den tavse Hede, imellem Faar og Høveder, Hugorme og Hedelærker, blev for ham en Poesiens Skole og tidlig var det hans Lyst at forme sine uklare Forestillinger paa Vers. Noget videre Begreb om Versekunst havde han ganske vist ikke og „evangelisk-kristelig Salmebog" var det eneste han i denne Retning kendte. Ved et Tilfælde kom engang Grundtvigs Oversættelse af Sakse og Snorre ham i Hænde, og disse Bøger læste han med Flid og Glæde.

Det var, som man kan tænke, kun en tarvelig Skolegang, der blev ham til Del, saa han lærte kun daarligt at føre Pennen. Og da Papiret var saa dyrt og vanskeligt for ham at overkomme, var det kun nogle af sine Digte, han fik skrevet ned. Et Par af dem kom i den lille „Vejle Avis" og derfra i andre Blade, ja naaede at blive optagne i „Berlingske Tidende" og blive omtalte for deres ægte Klang og virkelige poetiske Værd, som sjeldne Frembringelser af en Bondekarl.

I Aaret 1845 blev han Soldat og kom til at ligge i Garnison i København. Her fik han Mæslinger og maatte i syv Uger ligge paa Hospitalet. Da det ved et Tilfælde blev bekendt, at han var den Bondekarl, der havde skrevet de kønne Digte i „Berlingske Tidende", blev han behandlet med særlig Velvilje af Lægerne, der laante ham gode Bøger. Det første Digterværk, han fik fat i, var Ingemanns „Valdemar den store og hans Mænd", der fængslede ham i højeste Grad.

Da han var bleven helbredet, kom der Ordre om, at han skulde komme op til Kong Christian d. Ottende, der havde faaet Meddelelse om den unge begavede Soldat. Kongen modtog ham venlig, udtalte sig anerkendende om hans digteriske Forsøg og lovede at hjælpe ham til videre Uddannelse. Han holdt Ord, og Thyregod kom efter eget Ønske, paa Kongens Bekostning, til Jellinge Seminarium i Sommeren 1846. Da Krigen imidlertid kom 1848, og Fædrelandet kaldte paa sine Sønner, meldte Thyregod sig som frivillig og gjorde Aarets Felttog med. 1849 blev han saa dimitteret fra Seminariet.

Saa begyndte han sin Gerning som Lærer under de tarveligste Forhold, thi han blev ansat ved to Skoler ude paa Heden i Iskft Pastorat. Der var halvanden Mil imellem Skolerne, saa det var drøjt, navnlig om Vinteren, naar han skulde traske den lange, ensomme Vej i Lyng og Sne til Knøene. Det var derfor en stor Glæde for ham da han i Sommeren 1852 blev kaldet til Ans Skole ved Gudenaa, hvortil han drog, efter at have ægtet sin trolovede, Gaardmandsdatter Ane Marie Sørensen.

Af og til havde han i sin Fritid syslet med at skrive Smaadigte og Fortællinger, men beskedent gemt det meste i sin Skuffe. Først i Slutningen af Treserne begyndte han at levere mindre Fortællinger til enkelte Provinsblade. De blev læste med Fornøjelse og gav ham Mod til at fortsætte; men det var først, da han var omtrent 40 Aar, at hans Pen tog Fart, og i den knapt tilmaalte Fritid udfoldede han nu en frodig Virksomhed, idet den ene fortræffelige Landsbyfortælling efter den anden udgik fra hans flittige Pen. I Løbet af 30 Aar er det blevet en mægtig Række Bind. Det lidet talrige „literært dannede Publikum" har maaske ofte set lidt overlegent paa denne „Skolelærerliteratur", men for Hundredtusinder Almuesfolk har „Thyregods Fortællinger" haft den største Betydning. Ved deres for Almuen fuldt forstaaelige, livligt spændende og sandru Skildringer, har de vakt Læselysten og med det smukke, sandru og sædelige Indhold, med den sunde religiøse Undertone, har disse Fortællinger i Sandhed haft en løftende og forædlende Indvirkning paa Tusinder. Derfor kan de danske Lærere nu se op til deres gamle Medbroder med Højagtelse. Den 21. Marts

1852 sluttede Sognepræst S. W. Blicher en varm Anbefaling for Thyregod med de Ord: Jeg anser ham for en Mand, der vil gøre Lærerstanden Ære, og dette Ord er i en sjelden Grad bekræftet i Løbet af de siden henrundne 40 Aar! Fra Stadens Side er Thyregods Forfattervirksomhed paaskønnet, ved at han nyder Statsunderstøttelse som Digter, f. T. 1000 Kr. aarlig.

Som Forfatter har Thyregod saaledes Krav paa at mindes i disse Dage da han overskrider de mærkelige Syvti Aar, og som saadan vil han ikke blive glemt. Et Vidnesbyrd i denne Retning er, at hans store og bedste Samling Fortællinger: „Blandt Bønder“, i Aar udkommer i andet Oplag paa Pios Forlag. Vi kan alle vise gamle Thyregod vor Agtelse og Paaskønnelse ved at bidrage hver for sig til at fremme Udbredelsen af denne Samling fortræffelig Folkelæsning for Menigmand.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

November.

II.

Som Bidrag til Gødningsspørgsmaalet skal følgende tjene: Aske anses i det store almindeligvis kun som Gødningsmiddel til Enge og Græsgange, hvor den under visse Omstændigheder navnlig i Udlandet foretrækkes for Staldgødning. Derimod benyttes Aske sjeldent som Gødning til Frugttræer, skønt det er sikkert, at den er fortræffelig egnet hertil. Dette forklares af, at Asken er forholdsvis rig paa Kali og Fosforsyre, to Bestanddele, der i høj Grad er af Vigtighed for Frugttræernes Vækst og Frugtbarhed. Efter mange Erfaringer virker Asken i enhver Henseende gunstigt uden paa nogen Maade at skade. Man udstrør Asken tykt om Efteraaret under Kronens ydre Kreds, hvor nemlig Sugerødderne findes. Næringsstofferne udsondres i Løbet af Vinteren og tilføres Rødderne. Det er dog heldigst at nedgrave Asken.

Selvfølgelig er Askens Værdi meget forskellig, alt efter hvad den er fremkommet af. Træaske er den bedste, dens Virkning naas ikke blot tilnærmelsesvis af andre Slags Aske; selv det tredobbelte Kvantum af Tørve- og navnlig Stenkulsaske kan ikke erstatte Træasken. Derimod skal ifølge den bekendte Frugttrædyrker Lucas den fine Fnugaske fra Dampkedler være endnu værdifuldere end Træaske til Frugttræer. Lucas siger herom: „Efter de Erfaringer at dømme, som jeg i Aarenes Løb har gjort, kan jeg ikke nok anbefale denne Aske til at strø paa den i Forvejen lokrede Jord under Frugttræerne, naar man har en Efterhjælp nødig for at opnaa god Vækst. Anvendt til Bærfrugt er Virkningen meget iøjnefaldende. Man strør Asken i dobbelt saa stor Mængde som man plejer at strø af Gibs paa Kløvermarker.“ Den ponologiske Forenings Medlemsblad i Tyskland siger: „Denne Aske virker saa stærkt, at man ikke skal nedgrave den direkte ved Frugttræerne, men bringe den i Kompostbunken sammen med andre Gødningsstoffer og lade det hele ligge i ½ Aar. Det er ganske paafaldende, saa stærkt denne Aske her virker, thi allerede efter Forløbet af nogle Maaneder er Bestanddelene faldne sammen til en mørk Masse, der da anvendes med Fordel.

* * *

Med Hensyn til Kampen mod skadelige Insekter og Sygdomme vil jeg henvise til de Artikler, der findes under „Havebrug“ i de sidste Aargange af „Husvennen“. Der skal dog jævnlig komme noget herom. Jeg skal blot denne Gang omtale et Onde, der ikke i tilstrækkelig Grad paaagtes, og derfor faar Lov at skæmme en hel Del ellers udviklet Frugt. Vi kan kalde Sygdommen: Sorte Pletter paa Frugterne. Mange Frugter, især Æbler og Pærer, viser ofte paa Huden sorte Pletter, der ofte pletvis bedækker hele Frugten. Denne Sygdom foraarsages af en mikroskopisk Svamp. Frugter, der er befængte hermed, faar i Opbevaringsrummet en mørk Farve, de bliver sortebrune, sejge og ganske uspiselige. De paa Træet stærkt angrebne Frugter bliver hængende Vinteren over og befænger næste Aar hele Træet. Man maa derfor straks om Efteraaret fjerne disse angrebne Frugter tilligemed et Stykke af den paagældende Gren, ligesom man bør opsamle saadanne, der mulig er faldne ned og derpaa brænde det hele. Den høstede Frugt maa sorteres for de plettede og opbevares tørt og noget luftigt.

Husflid.

Hornskeer.

I „Husvennen“ Nr. 5 er optaget en Skildring om Hornskeerne af J. Gr. Pinholt, meddelt i „Ill. Tid.“, som jeg herved tillader mig at gøre en Del Indsigelser imod, paa Grund af, at der hefter mange Urigtigheder ved denne Skildring omtrent i sin Helhed. Han skriver: „Den bare Hede strækker sig som et mørkt Bælte midt igennem Sognet, og her staar der Hus ved Hus.“ Det er vel sandt, at en Strimmel Hede strækker sig midt igennem Sognet, men det er ikke sandt, „at her staar der Hus ved Hus.“ Paa denne Hedestrækning, som omtrent er ½ Mil lang og omtrent ¼ Mil bred, findes der godt 20 Huse og i 2 af disse 20 laves der Hornskeer, saa det vil ses, at det er ikke af at lave Hornskeer, de lever, og dog ernærer de sig selv paa enkelte Undtagelser nær.

De opgivne Priser paa Horn er meget vanskelig at bestemme; thi de har afvekslet i den Tid, som jeg har kendt til denne Husflid, og det er 27 Aar, fra 4 Kr. til 90 Kr. pr. Hundrede, alt eftersom Hornene er store og gode. Der er Horn, som der knap kan blive en Ske af. Betalingen for Pudsningen passer slet ikke, ligesom Prisen paa Skeerne til Kræmmeren ogsaa er fuldstændig gal; de koster 7½ Øre mere pr. Stykke, end af Hr. Pinholt meddelt. Han skriver fremdeles: „At der kan sælges langt flere Skeer, end man laver.“ Det kan der slet ikke. Enkelte Skemagere maa undertiden i halvaarsvis ligge med Skeer for omtrent 100 Kr., fordi der ingen Køber kommer; og Skehandlerne maa stadig nøde Folk til at købe. Det er meget sjeldent, at de kommer ind et Sted, hvor de ikke skal nøde Folk til at købe.

Hr. Pinholt har stor Tilbøjelighed til Overdrivelser baade til den ene og den anden Side i sin Skildring af Nees Sogn og dens Husflid. Naar man vil give Skildringer til Blade, saa bør de i det mindste være paalidelige; thi i modsat Fald er det ikke let at beregne, hvormegen Skade de kan volde baade den ene og den anden, ogsaa disse, som slet ikke befatter sig med denne Husflid.

Endelig skriver han: „Skeindustrien giver i det rent Ydre Sognet sit Særpræg. Naar man om Vinteraftener gaar omkring, ser man Lys i hvert Hus og Hytte, der som Paddehatte er skudt op mellem Lyngtoppene.“ Naar nu en fremmed læser denne Skildring, kommer han let til denne Slutning, at Sognet bestaar ene af Huse og Hytter omgivne af Lyngtopper. Hvorimod Virkeligheden er denne, at disse Folk, som laver de fleste Hornskeer, er dem, der bor i Grønmarkshuse langt fra Lyngtoppene, og hvis Jord har været Grønmark i flere Menneskealdre. Foruden disse Huse er der i Sognet 34 Gaarde, hvoraf flere holder indtil 10 Kreaturer pr. Tønde Hartkorn.

Nees Mølle, pr. Bækmarkskro, d. 28. Oktbr. 1892.

Niels Larsen.

I Gaard og Mark.

Mod Mus. I et tysk Landbrugsblad anføres et ganske praktisk Middel til at fange Mus, der gaar i Sædstakke, Kuler og lign. Om Stakken graves en ca. 1 Fod dyb og ligesaa bred Grav, hvis Vægge gøres stejle, og hvis Bund gøres meget jævn. I Bunden nedgraves glasserede Krukker, saaledes at Randen af disse er lige med Gravens Bundflade. Krukkerne maa være saa vide, at de naar fra Væg til Væg, saa at Musene ikke kan passere forbi. Naar Musene vil besøge Stakken, falder de i Graven, løber langs Bunden og falder derved i Krukkerne, hvoraf de ikke kan komme op. De Mus, der allerede findes i Stakken, vil ved langvarig Tørke eller Frost søge ude efter Vand, hvorved de ogsaa falder i Graven og bliver fanget i Krukkerne.

X

Juridisk Raadgiver.

Ved et Uheld er en Tikroneseddel bleven brændt for en af mine Venner. Der spørges: Er det muligt at faa den erstattet, og i bekræftende Fald hvorledes?

M. C.

Naar det kan sandsynliggøres, f. Eks. ved Forevisning af lidt Aske, at det nævnte Uheld virkelig har fundet Sted, vil Spørgerens skadelidte Ven ved et Andragende til Nationalbankens Direktion (København K.) uden Vanskelighed faa en ny Tikroneseddel udleveret i Stedet for den brændte.

* * *

1. Kan en Enke kaldes fuldstændig myndig, naar der af Øvrigheden er beskikket hende en fast Lavværge?

2. Er et Testament, som oprettes af en saadan Enke, fuldstændigt gyldigt?

K.

Til 1. Nej.

Til 2. Det er omtvistet blandt de lærde, om det er gyldigt uden kongelig Konfirmation, men Justitsministeriet har i Skrivelse af 14. Marts 1881 erklæret, at under den i Theorien herskende Uenighed om Nødvendigheden af Konfirmation vil denne kunne ventes meddelt gratis, naar der ansøges derom.

* * *

Kan man straffes for at have brugt Skældsord mod en død Mand?

—m.

Ja, hvis han har Hustru, Forældre, Børn eller Søskende i Live, som vil paatale Fornærmelsen.

* * *

Naar en Mand har truffet Aftale med en Sagfører om at udfærdige Skøde og ordne Prioritetsforholdene ved en Ejendomsoverdragelse, og i denne Anledning har overladt til Sagføreren nogle Papirer, som er nødvendige, for at Sagerne kan ordnes, og Sagføreren har lovet at ordne Forholdene til en bestemt Tid, men desuagtet lader Sagerne bero og ikke fremmer Arbejdet, saa spørges der, da man sætter Pris paa at faa Forholdene ordnede hurtigst muligt, og man maaske bliver nødsaget til at overdrage det til en anden:

Hvorledes skal man bære sig ad for at faa tilbage de Papirer, som Sagføreren har modtaget? Kan han nægte at udlevere dem? Eller: Kan man tvinge Sagføreren til at ordne Sagerne inden for et bestemt Tidsrum og hvor langt da?

V. i Ø.

Sagføreren er, naar det forlanges, pligtig til at levere Papirerne fra sig. Ligeledes er han, hvis vedkommende Mand foretrækker det, pligtig til at ordne Sagerne efter den stedfundne Aftale i den hurtigst mulige Tid. Saafremt Sagføreren ikke gør sin Pligt efter fornyet Opfordring fra Manden, kan denne blot indgive en Klage til Justitsministeriet (den skrives paa et Ark ustemplet Papir og adresseres: Til Justitsministeriet, København K.), og der vil da utvivlsomt snart komme ordenlig Gang i Tingene.

* * *

Jeg arbejder som Møllersvend og er fæstet fra 1ste Maj 1882 til 1ste Maj 1893. Der spørges:

1. Kan jeg uden Møllerens Tilladelse rejse til Amerika i Tilfælde af, at der bliver mig Billet sendt derovre fra?

2. Kan enhver blive amerikansk Soldat, straks efter Ankomsten derovre, enten man har aftjent sin Værnepligt herhjemme eller ikke, eller hvor kan man faa nærmere Oplysninger desangaaende?

E. K.

Til 1. Nej.

Til 2. Om straks at blive amerikansk Soldat er der ikke Tale. Yderligere Oplysninger kan formentlig faas ved Henvendelse: Til de Forenede Staters Gesandtskab i Kbhvn. K.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Hvad skal han være? Billede. Et Bondebryllup, Fortælling af Henrik Pontoppidan (Sluttet.) En Styrkeprøve, med Billede. Knud Korporal, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Sluttet.) Viben Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) C. A. Thyregod, med Portræt. Havebrug. Husflid. Fra Gaard og Mark. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 8. Søndag den 20. November. 1892.

Store Lars i Persgaard.

Fortælling af August Bondeson.

Juleaften stundede til. Ude tegnede det kun lidet til Fred og Helg. Nordvesten tudede om Hushjørnerne og drev med Snefnug og Ishagl, der samlede sig i en tyk Skorpe paa Vinduesruderne i Byen og gjorde det skummelt inden Døre.

Men Arneilden tændtes under Julenadveren det ene Sted efter det andet og spredte Lys og Varme i Stuerne.

Store Lars i Persgaard sad paa Sengen, med Sparlagenet kastet bag om sig, og iagttog Forberedelserne i Huset. Det var det eneste Sted, han kunde sidde i fuld Ro under Travlheden. Lars var en streng Mand og mægtig tillige. I sit Hus taalte han kun een Vilje, og det var hans egen. Men hans Magt strakte sig langt ud over hans eget Bo og bedste. Byens Vel laa i hans Haand, og paa Sogneraadsmøderne var der næppe nogen, som turde sige ham imod, thi de, der ikke trængte til hans Hjælp, de frygtede hans Styrke og voldsomme Sind. Sin Retfærd fremholdt han gerne, thi han vidste med sig selv, at han aldrig havde taget mere end lovlig Rente af sine Penge og aldrig i Handel snydt nogen for saa meget som en Brødskorpe. Over de haarde Træk fløj nu et tilfreds Smil, idet hans Blik faldt paa Langbordet, der stod længst fremme i Stuen. Saaledes kunde kun den rige have det. Paa en skinnende Borddug stod det vældige Sulefad med et halvt Svinehoved, efter en tyve Lispunds Galt, og rundt omkring dette Faarelaar og Pølser. Nytappet Øl skummede i et kæmpestort Sølvkrus. To Sølvbægre med Engle paa Foden skubbede sig op ad Brændevinsflasken med Gustav den Tredjes Navn paa. Det var en Arv efter Farfar, og det Ord gik om den, at den aldrig havde været tom, siden den kom der i Huset.

Et norsk Vandfald.

Karlen Anders bredte Julehalmen ud, og nu laa Gulvet der saa blødt og godt, at en ligefrem kunde faa Lyst til at lægge sig ned og trimle sig i Halmen. Henne ved Arnen stod den anden Karl Svend og flyttede blanktkløvede Brændestykker fra Vedhullet op paa det knitrende Ildsted.

Mo'er Anne Lena havde sin Gang mellem Suppegryden i Køkkenet og Julebillederne, som hun var i Færd med at sætte op inde i Stuen. De fine hvide frynsekantede Tæpper lyste allerede langs Væggene, og ovenover Klokketæppet laa tre røde Gemmeæbler. Til venstre for Klokken havde hun fæstet Noahs Udgang af Arken med Hustru og Sønner og Svigerdøtre og alle Dyrene. Ud langs Sidebjælken laa Josefs elleve Brødre, den ene bag den anden, paa Knæ for den mægtige Broder, og bag ved dem stod deres elleve Heste i en lang Række. Nu var hun stegen op paa en Tønde og var i Færd med at fæste det sidste Billede til Loftet. Det forestillede Kristi glædelige Fødsel, og det skulde have sin Plads øverst oppe under Sidebjælken, saa det synede over alle de andre.

Paa Karlenes Plads yderst nede paa Sidebænken sad Niels, Husets eneste Søn. Han lod ikke til at bekymre sig om Forberedelserne. Nu og da trak han et Halmstraa op fra Gulvet, svøbte det om Fingrene og rev det i Stykker. Hans urolige Øjne skottede stjaalent ud i Rummet, snart til den ene, snart til den anden, og til sidst fæstede de sig spørgende paa

Døren, som om han ventede nogen. Troede han, at de tilstedeværende gav Agt paa ham, bøjede han sig ned og tog et nyt Halmstraa op, ligesom om han var bange for, at de skulde kunne læse i hans Ansigt, hvad han tænkte paa.

Under Sengene kaglede og skræppede Høns og Gæs, imellem tittede de ud af Slaghullerne og drejede forundrede paa Hovedet.

„Niels, du sidder der og drøser. Umag dig op paa Loftet efter Julekorn, saa Skrukkrammet kan faa noget i Trugene!“ befalede Manden i Gaarden.

Niels for op, da Faderen talte til ham. Og det stod ikke længe paa, inden han havde hentet Kornet til Fjerkræet, og saa sad han paa sin gamle Plads igen og tog fat paa den gamle Sysselsættelse.

Anne Lena maatte ud en Gang endnu og se til Gryden, inden hun naaede at faa slaaet de sidste Stifter fast i Billedklædet.

„Kan Pigen ikke se efter Gryden derude, mens du passer det, du skal? Paa den Maade bliver Huset jo ikke i Orden, til Julen ringes ind,“ udbrød Lars, da Mo'er Anne kom ind igen.

„Stina vilde løbe et lille Ærinde,“ sagde Anne Lena undskyldende.

„Vilde — Tjenestefolk vil ingenting andet, end hvad Husbond vil,“ sagde Lars og saa hentydningsvis hen paa Karlene.

„Kære, det var bare Julestrømperne, hun skulde hen efter hos Kajsa i Huset, kan jeg tro,“ forklarede Anne Lena.

„Skævl til Pige, som ikke gider strikke sine Strømper selv, men bruger de Styvere, en skal give hende i Løn, til Ting, som hun godt selv kunde faa Tid til at lave,“ mente Lars.

„Stakkels Kræ, hun er saa skrøbelig i den sidste Tid,“ indvendte Anne Lena. „Hun har været nær ved at segne helt sammen under Juletravlheden, Gang efter Gang har hun maattet slippe sit Arbejde. Det er ikke saa godt for hende. Du maa jo huske paa, hun er eneste Pige, og saa meget som her er at tage vare paa!“

„Kanske du skulde have en Pige til? Nej tak! — Min Mo'er havde aldrig mer end een Pige her i Gaarden, og der fandtes dog ingen Kone i Byen, der styrede sit Hus saadan som hun. Men du har altid været saa stilladen, Anne Lena, du har saa vanskeligt ved at skynde paa Folk. Jeg finder ikke, der er Grund til at ynke Tøsen. Det er bare Dorskhed og Dovenskab. Men paa den Vis bliver I, min Tro, ikke færdige, til Helligaften ringes ind, det siger jeg endnu en Gang. Er det en Orden! Ikke har I malket, og derfor har Kreaturerne heller ikke faaet deres Helligaftensgivt. Jeg vil, at det skal være, som det har været før mig, og som det skal vedblive at være,“ sagde Lars og rejste sig op.

Han gik hen til Hjørneskabet efter Pibetøjet, og saa satte han sig i Højsædet og gav sig til at karve Tobak.

Anne Lena turde ikke tirre ham med flere Indvendinger, hun fik vist alligevel ikke Ret. Nu slog hun den sidste Stift i Billedet og steg ned paa Gulvet. I det samme lød Kirkeklokkerne — Julen ringedes ind.

„Sagde jeg det ikke nok!“ drillede Fa'er Lars.

Mo'er Anne Lena gik med et Suk ud i Køkkenet. Karlene bar Tønden ud, som hun havde haft at staa paa.

Fader og Søn blev ene tilbage i Stuen.

„Hør du, Niels,“ begyndte Lars, idet han gned det ituskaarne Tobak i Haanden. „Jeg har et Ord at sige dig. Du ved, at jeg altid tænker for dig. I Morgen kommer Nævningsmanden fra Bræntorp herhen og har Neta med sig. Det kan være paa Tide nu, at du begynder at tænke paa et Kvindfolk. Du forstaar, hvorledes jeg vil have det.“

Niels gav et Sæt, som havde han faaet en Ildgløb kastet lige i Ansigtet. Han rejste sig halvt op og syntes ligesom at ville svare noget. Men da han mødte Faderens faste Blik, sank han ned paa Bænken og tav.

Lars rejste sig og gik hen til Ildstedet og tændte sin Pibe.

Anne Lena kom ind og begyndte at lægge Skeer paa Bordet og sætte Bænkene til Rette.

„Er hun ikke skravlet hjem endnu, den Drontesæk?“ spurgte Lars.

„Nej, men hun maa jo knaphændig være her,“ sagde Anne Lena, hun vilde ikke lade sig mærke med, at hun selv var ærgerlig stemt.

„Ja, hvor hun saa er, saa kan du selv sjokke ned i Fæhuset og malke, for Kræet skal være malket, inden du sætter Maden ind paa Bordet,“ sagde Lars.

Anne Lena havde ikke et Ord at svare. Hun tog Mælkespandene i Køkkenet og gik ned i Fæhuset. Aldrig havde hun troet, at hun skulde behøve at sætte sig og malke en Juleaften, men det var jo hendes egen Skyld — hun skulde ikke ladet Pigen gaa.

Niels forlod Stuen og gik ud til Moderen.

„Er det dig, Niels? — Jeg kan da aldrig tro, der er tilstødt Pigen noget,“ sagde Anne Lena, da hun fik Øje paa Sønnen i Fæhusdøren.

Niels svarede intet.

„Kanske det er bedst, at du løber hen til Kajsas! Gør det, spring og bed hende rappe sig hjem, at vi kan slippe for at høre Fa'er skænde.“

„Hun kommer nok selv, Stakkel, naar hun kan,“ sagde Niels. „Og Fa'er,“ vedblev han med Harme, „han baade skænder og slaar alligevel, hvis det falder ham ind, og behandler en, som han vil.“

„Herregud, Niels, hvad er det, du siger! Er det Ord at bruge om din Fader!“ udbrød Mo'er Anne og holdt op med at malke.

„Ja — I husker nok ikke, hvorledes han var nær ved at slaa mig helt ihjel, da jeg var lille, blot fordi jeg ikke vilde tage paa mig, at jeg havde løst Lænkehunden. Men jeg havde ikke gjort det. I husker nok ikke, at I maatte kaste jer over mig for at fri mig, og at I havde ondt i Hoften og haltede i en langsommelig Tid, eftersom han havde sparket jer. Da fik jeg min Skræk for ham. Jer var han jo forlængst færdig med. For I har altid givet efter for ham, og jer har han tumlet og kommanderet med værre end med et umælende Kreatur. Saa I, Hesten slog igen, da han pryglede den saa ubarmhjertigt i Foraaret, men I og jeg, vi skal blot taale alt, hvad han vil byde os, og tie. Jeg ved godt, at jeg er alt for blødagtig, jeg er en sølle Pjalt, men dette kan jeg ikke taale i Længden. Aldrig at turde sige, hvad en tænker, og aldrig at turde gøre andet, end hvad han vil! Jeg ønsker, at jeg var langt borte herfra og aldrig kom hid mere,“ sagde Niels, og Graaden stod ham i Halsen.

„Kære Barn, tal ikke saaledes,“ sagde Anne Lena. „I Aften er det Juleaften, og nu skal vi være forsonlige. Det bliver nok godt, det bliver nok godt. Fa'er vil dit bedste. Hvem skulde han ellers ville vel! Bare hold ud, du, bare Taalmodighed! Det bliver nok godt!“

„Nej, Mo'er, det bliver aldrig godt. — Herregud, hvad skal jeg finde paa!“

Han satte sig paa Bæsningen ved Siden af Moderen og græd som et Barn.

„Gud trøste mig for dig! Du har da aldrig gjort noget ondt? Kære Niels, hvad er det? Tal om det til mig, hvad det end er!“

Moderen havde sat Spanden fra sig, og nu bøjede hun sig ned over Sønnen og kærtegnede ham ømt.

„Fa'er vil, jeg skal have Stine i Bræntorp. Hun kommer herhen i Morgen,“ sagde Niels halvt for sig selv.

„Ja, kære Niels, gør det, saa gør du os begge til Vilje,“ sagde Anne Lena.

„Ja, der har vi det! I med!“ sagde Niels bittert og for op. „Men jeg vil sige jer, jeg tager hende aldrig, jeg vil have vor Stina.“

Moderen veg fra ham som fra en Misdæder.

„Gud naadeligen bevare dig! Stina! Hende faar du aldrig i Livet, saa meget kender jeg Fa'er. Tænk aldrig paa hende!“

Da rejste Niels sig op.

„Vidste jeg ikke nok, at I vilde tale saaledes. Eder har han da kørt saaledes til, at I ikke engang tør tænke andet, end hvad han vil. Men mig har han ekserceret længe nok med. Nu skal det være forbi. Jeg har tænkt paa det længe, men nu, nu!“

Han gik hen imod Moderen.

„Tvi, tvi! — I kender vist ikke eders Søn igen. Tvi for en Kryster, jeg har været. Men nu kryber jeg ikke i Skjul længer. Nej! Vil I vide, hvorledes det er fat. Jo, Stina og jeg vil have hverandre, for vi faar snart et Barn sammen. Tvi for en ynkelig Usling, jeg har været! Jeg har knap vovet at trøste hende, Stakkel. Men nu skal jeg løbe efter hende. Nu er det Juleaften, det passer godt til Fæstensgildet, ha, ha!“

Han for ud.

Moderen havde staaet maalløs under hans Udbrud. Hun var sunken sammen ved hans Bekendelse og maatte støtte sig til en af Køerne for ikke at falde. Men nu, da han blindt styrtede sig i Ulykken, nu samlede hun alle sine Kræfter og ilede efter ham.

„Niels, Niels!“ raabte hun og greb ham i Armen. „Herre, du milde! — Kære, kære, gør, som du vil for mig, jeg skal bede for dig. — Men ikke i Aften! — Herren Gud hjælpe dig! — Lad os have Juleaften i Fred, kære, kære!“

Hun græd og bad, hun kærtegnede og kyssede ham, hun trykkede ham til sin Barm, hun gemte sit Hoved ved hans Bryst.

„Tænk paa din stakkels Mo'er,“ græd hun, „ikke i Aften!“

(Fortsættes.)

Cirkelbevægelse.

Først ser vi os om med Svimlen
fra Livets Forundringsstol,
først griber vi efter Himlen
og efter den gyldne Sol.

Og saa en Dag, naar vi svinge
os alt for højt paa vor Flugt,
saa brænder Ønsket sin Vinge,
og Livet lærer os Tugt.

Og skræmmede af det store,
griber vi nu mod det smaa,
det, der kan Smaabørn more,
og det, et Barn kan forstaa.

Et lille, beskedent Hjørne
ved Havreagerens Rand,
med Tag af blomstrende Tjørne
til Skygge mod Solens Brand.

En lun og hyggelig Stue
en fredelig, gammeldags Bog,
en ung og smilende Frue,
en stille, uænset Krog.

Hvor lunt man kan sidde og skumle
og slikke Formiddagssol,
imens vore Smaafolk tumle
paa Livets Forundringsstol

Alfred Ipsen.

Norske Landskaber.

(Med to Billeder.)

Norges Natur er saa vidt forskellig fra et Slettelands, at vi Danske stundom kan have vanskeligt nok ved at forestille os hint Lands Fjelde og Fosser, Vanddrag og Ødemarker, og har vi aldrig selv fulgt Elvens rivende Strøm gennem Dalene eller skuet ud over Fjeldviddderne, hvor Renen og Rypperne færdes, saa bliver vor Forestilling derom altid fattig og ufuldkommen.

Vi faar da nøjes med et simpelt Billede, og selv om det kun svagt formaar at gengive det storladne i Naturen, v'l det dog kunne vække vor Beundring derfor. Se paa Landskabet med det skumhvide Vandfald, der sydende og brusende styrter ned over den bratte Fjeldvæg. Det er Naturens ældste Former, som her stirrer os i Møde fra de mørke og stejle Klipper, der er klædte i Fyrrens og Enerens tungsindige Dragt. At staa her i Dalsøret, mellem de bratte, indestængende Granitvægge, og lade Øjet følge Fjeldenes mægtige Linier helt op til de øverste Tinder, øver en dyb Virkning paa Sindet. Og midt i Ødet og Stilheden fører den larmende Fos en Tale, der klinger, som kom den fra Jordens eget Bryst.

Paa Fosser eller Vandfald er Norge rigere end noget andet Land. Schweiz har højere Bjerge, men ikke saa mægtige Vandfald. Det beror saavel paa Norges Vandrigdom som paa Fjeldlandets bratte Fald mod Vest. En norsk Forfatter udtaler, at der næppe findes nogen Bygd, ja knap mange Gaarde, som ikke har Søer og Tjern inden for deres Enemærker. „Vi er saa vante til i det mindste at have Udsigt til et Vand, at vi næppe kan erkende noget Landskab for smukt, som ganske savner en blaa Flade."

Medens de norske og svenske Elve, som flyder i østlig Retning, tildels faar nogen Lighed med de almindelige europæiske Floder, opnaar en Størrelse som disse og bliver — i alt Fald paa længere Løb — sejlbare som disse, saa maa de Elve, som fra Kølen flyder mod Vest, nøjes med et kort Løb, er ufarbare og formedelst Fjeldryggens bratte Fald bestaar de væsenlig af en fortsat Række større og mindre Fosser. Flodstrømmen kan udslibe Ler- og Sandlag, men ikke den haarde Fjeldbund, som findes i Norge; Elven maa her nøjes med det Leje, Naturen engang har dannet den. Og ligesom Dalen eller Fjeldet bestaar dette Leje af en Række Terrasser, paa hvis enkelte Afsatser Elven rinder jævnt og stille, for det meste dannende smalle Indsøer; men nedover Trappens Kant styrter den som en Fos for atter i næste Stund at flyde roligt afsted. Derved bliver de norske Elve — „Vasdrag" som de kaldes med et fælles Navn — kun af ringe Betydning for Samfærdslen, men et ubestrideligt Fortrin har de i deres Renhed og Klarhed, som Lejets haarde Bjergarter aldrig plumrer.

Billedet fra Grorud, en Station i Nærheden af Kristiania, viser et tildels skovbevokset Fjeld, som det løfter sin brede Ryg op over Dalstrøget med det jævne frugtbare Agerland. Det er en af de Egne, hvortil Kristiania-Folkene gerne foretager Udflugter, og som i Sommertiden er opfyldt af Turister.

Fr. R.

Paa Konge-Eventyr i Danmark.

Genfortalt af B. E.

I. Magnus den Gode.

Da vi skrev Aar Tusinde og nogle og tredive blev der udbudt Leding i Danmark og Norge. Den danske Konge, Hardeknud, gjorde Fordring paa Norges Krone efter sin Fader, Knud hin Rige; men Magnus Olavsøn, der var af gammel norsk Kongeæt og en Søn af Olav den Hellige, tog paa egen Haand Styret i Norge, og hans Folk mente længe nok at have staaet i fremmed Sold. Alt en Stund havde der saaledes hersket Ufred mellem Hardeknud og Magnus, og deres Agt var det nu at mødes ved Øthaelven og prøve Kræfter. To mægtige Flaader blev udrustede og stævnede mod hinanden over Kattegat. Men da skikkede de fornemste Høvdinger paa dansk og norsk Side Bud til hverandre, og de ældre og besindige sagde som saa: Begge vore Konger er unge og uerfarne, lad os se at faa dem forligte. Hvem gaar Krigen vel ud over, andre end os, vore Gaarde og vort Liggendefæ! Kongerne laante villig Øre til de gamle Høvdingers Raad; de gik ind paa at lade hver beholde sit Rige med Fred; dertil sluttede de Fostbroderskab og stadfæstede med deres Ed, at naar en af dem døde uden Børn, da skulde den efterlevende tage al Arven efter ham, som Broder efter Broder, baade Land og Løsøre. Denne Pagt blev højtidelig bekræftet af de tolv mægtigste Høvdinge fra hvert Rige.

Faa Aar efter, i Sommeren 1042, døde Hardeknud under et Ophold i England, hvor han var den sidste danske Konge, og med ham var det mægtige Danevælde forbi, som Knud hin Rige havde skabt.

Da Kong Magnus, der bar Tilnavnet den Gode, spurgte, at Hardeknud var død i Vesterleden, skikkede han de danske Høvdinger Bud og mindede dem om Forliget i Gøthaelven. Derpaa udrustede han en prægtig Hær og Flaade og sejlede til Danmark, hvor han paa Viborg Ting lod sig hylde til Konge. I Eftersommerens Tid drog han omkring i Landet, for at røgte sin Kongegerning, og hvor han kom frem, tog Folket vel imod ham. Han var, som de gamle Krønikeskrivere har sagt, en mægtig og vennesæl Konge, der langt snarere blev fuldvoksen i Kræfter og forstandig Regering end i Aar; han var en meget smuk Mand og hørte med Opmærksomhed paa fine Venners gode Raad, men imod onde Mænds Bagvadskelser var han døv.

Før Kong Magnus drog hjem fra Danmark, laa han en Stund med sin Flaade i Gøthaelven. Her blev han en Dag gæstet af en ung Mand, der hed Svend og var en Søn af Ulf Jarl og Knud hin Riges Søster Estrid. Kongen tog venlig imod ham, thi baade talte Svend godt og kløgtigt for sig og var stærk og anselig af Vækst. Skønt af Kongeæt var han uden Gods eller Forlening, og hans Hu stod nu til at træde i Kongens Tjeneste. Ja, tænkte Magnus, er han lige saa ordholdende som ordsnild, og lige saa trofast som tækkelig af Udseende, saa kan jeg være tjent med ham.

Kongen skiftede hyppigt Ord med Svend, og denne vandt stedse mere og mere hans Yndest. En Dag da de sad ved Drikkebordet, drak Kongen et Mjødbæger med ham og tog derpaa til Orde i sine Mænds Paahør: „Nu vil jeg lade Høvdinger og Menigmand vide, hvad jeg har besluttet. Her er Svend Ulfsøn kommen til mig, en Mand af ædel Blod og en ypperlig Høvding, som har givet sig i min Tjeneste og lovet mig Troskab. Som I ved, har alle Danske i Sommer hyldet mig; men naar jeg nu drager hjem til Norge, er Danmark uden Styrer. Da Landet imidlertid er stærkt udsat for Angreb af Vender og Kurer og andre fra Østerleden, saa har jeg lovet at sætte en Høvding over Danmark, som kan styre Landet i Fred og værge det imod Fjender. Hertil har jeg ingen bedre end Svend Ulfsøn, som er højbaaren nok dertil, og altsaa sætter jeg ham til Jarl over Danmark, at han skal regere for mig, naar jeg er i Norge, som hans Fader Ulf Jarl gjorde for Knud hin Rige, da han var i England."

Da traadte Kongens højtbetroede Mand, Ejnar Thambeskælver frem og sagde: „For stor en Jarl, for stor en Jarl, min Fostersøn!"

I Vrede for Kongen op og svarede: „Det er kun ringe Tanker, I har om min Forstand, thi efter hvad jeg kan mærke, saa mener I som saa, at somme er for store til Jarler, og andre bliver aldrig til Mænd." Efter disse Ord bandt Kongen Svend Ulfsøn et Sværd om Lænd, satte en Hjælm paa hans Hoved og udnævnte ham til Jarl i Danmark, med de samme Forleninger, som hans Fader havde haft.

Før Messen den næste Dag blev sungen, lod Kongen et Helgenskrin frembære; Svend berørte det med sine Hænder og aflagde Troskabseden, hvorpaa Magnus førte ham til Højsædet.

Føje Stund efter sejlede Magnus den Gode til Norge, medens Svend Ulfsøn eller Svend Estridsen, som han kaldtes efter sin Moder, der var af fornemmere Byrd end Faderen, drog til Danmark, gæstede Landets mægtige og fæstede sig Hirdmænd.

Det skulde ikke vare længe, før Kong Magnus maatte sande Ejnar Thambeskælvers Advarsel. Thi Svend Estridsen kunde ikke glemme, at han var af Kongeæt, og de Danske syntes ilde om at blive regeret af en norsk Konge, siden de nylig havde været en Stormagt med Herredømme over baade England og Norge. Allerede det første Foraar brød Svend sin Troskabsed og lod sig udraabe til Konge af Danmark; men da han snart hørte, at Kong Magnus var i de danske Farvande med en stor Flaade, flygtede han til sin Frænde Kong Ønund i Sverige og blev her Sommeren over.

Magnus den Gode færdedes nu en Stund i Danmark, hvor han tugtede de oprørske Stormænd og jog Skræk i de røveriske Naboer. Hen paa Høsten fik han Underretning om, at Svend samlede Folk imod ham i Skaane og paa Øerne, og at en stor Venderhær rykkede op gennem Sønderjylland. Fra to Sider truede Faren. Men den højsindede Magnus glemte ikke, at han var Landets Konge, og at det først og fremmest var hans Pligt at værge det mod de fremmede Fjender. Han lod da Svend skøtte sig selv, opbød Leding over hele Danevælde og ilede Dag og Nat mod Danmarks Sydgrænse, for at møde Venderne, der alle Vegne for frem med Ild og Rov.

Da Kong Magnus naaede Lyrskov Hede, bragte hans Spejdere den Besked, at Venderhæren var saa talrig, at det kun var libet raadeligt at indlade sig i Kamp, bedst var det at tage Flugten straks. Mange Danske begyndte at knurre, og

Kongen blev yderst bekymret, da han saa Modløshed gribe om sig i Hæren. Aldrig havde han været vant til at vige og kunde ejheller nu bekvemme sig dertil, selv om det ogsaa var sandt, at Hedningerne kunde stille seksti Mand mod hver af hans Folk. Ejnar Thambeskælver raadede den unge Konge til Besindighed: „Betænk nøje, Herre, de Danskes Ord og Adfærd, og hvor meget I kan stole paa dem i Slaget.“ Da det imidlertid forløb, at Venderne var i Nærheden, lod Magnus mod Aften Folket samle og klæde sig i Harnisk, hvorpaa de lagde sig til Hvile med Skjoldene over sig. Fuld af Uro og Tvivl tilbragte Kongen Natten under Bøn og Sang. Dagen efter var det Mikkelsaften. Henimod Daggry faldt Kongen i Blund, og i Drømme saa han sin Fader Hellig-Olav paa en hvid Hest og hørte ham tale saalunde: „Hvor kan du ængstes, fordi Venderne drager imod dig med Overmagt! Frygt aldrig for disse Hedninger, hvor mange de end er. Stat op og fylk din Hær, jeg skal komme og stride med dig, naar du hører min Lur!“ Kongen vaagnede og fortalte sine Mænd om Drømmen. Og just som Dagryet tegnede sig i Øst, hørte de alle en Klang som fra en usynlig Klokke i Luften; men de, der havde været i Nidaros, kunde kende, at det var Kirkeklokken „Glad“, som Hellig-Olav havde skænket Byens Kirke.

Nu svandt enhver Frygt, og da Kong Magnus lod støde i Luren, var alle rede til Strid. I det samme trængte Venderne frem over en bred Aastrøm, de første Pile fløj gennem Luften, højt svungne Økser og Spyd blinkede i den opgaaende Sols Straaler, og snart genlød Heden af Kampens Bulder og Gny. Kong Magnus kastede sin Ringbrynje og var nu kun iført en rød Silkekjortel. Derpaa greb han sin Faders Økse Hel, som han, fremmest i sin Fylkning, førte med begge Hænder, saa Fjenderne segnede langs hans Vej, som Korn der mejes.

I Vendernes Hær var en Mand ved Navn Reglus, som var større og stærkere end de andre. Han havde tilraadet Venderne at slaas med de Kristne om Natten frem for om Dagen; han var saa troldkyndig, at intet Vaaben kunde bide paa ham. Drabelig gik denne Kæmpe frem mod Danskerhæren, huggende til alle Sider, og enhver han ramte, maatte bide i Græsset. Mange var alt faldne, da han spurgte om, hvor Kongen var.

En Mand af høj Vækst og smukt, ældre Udseende vendte sig da mod Kong Magnus og sagde: „Hvorfor, Herre, lader du denne Hedning fælde dine Mænd?“

Kongen svarede: „Ikke ved jeg, hvorledes jeg skal faa ham ryddet af Vejen.“

Da sagde den anden: „Magt og Myndighed attraaede du i Krig, før du forstod at bruge den.“

„Maaske har du Ret,“ svarede Kongen, „men jeg vil tage mod et godt Raad af dig, hvis du kan lære mig det.“

Da svarede Manden: „Hug du nu til ham med Øksen Hel, imedens jeg kommer dig til Hjælp.“

Efter disse Ord sprang den høje smukke Mand frem foran Kongen og gav Hedninge-Kæmpen et dygtigt Hug paa hans Hjelm, saa han snublede. Derved skød hans korte Brynje op om Midjen, og da Kongen saa dette, huggede han Kæmpen midt over med Øksen Hel, thi af alle Vaaben var den det eneste, der bed paa ham.

Med forøget Iver og Mod gik Kong Magnus og hans Mænd nu frem mellem de vendiske Skarer, der begyndte at gribe til Flugt. Længst forude lyste bestandig Kongens ranke Skikkelse i den flammerøde Silkekjortel og med den blinkende Økse. De flygtende Hedninger blev forfulgte og huggede ned. Ingen Sinde siden Kristendommens Indførelse var der i Norden sket saa stort et Mandefald som i Slaget i Lyrskov Hede. Overalt var Jordsmonnet dækket af Lig, og alle Vandstrømme farvedes røde af Blod.

Da Slaget var endt, og der viste sig at være Mangel paa Læger til at forbinde de saarede, gik Kongen omkring og tog saa mange, som han syntes, i Hænderne, hvorpaa han udvalgte tolv af dem, der havde de blødeste Hænder, og bød dem at hjælpe til med at forbinde.

Nu vendte Magnus sig mod Svend Estridsen, hvem han stadig kaldte for sin Jarl, hvorimod de Danske havde givet ham Kongenavn. Begge udrustede en Krigshær, der paa Magnus' Side mest bestod af Normænd og Jyder, paa Svends Side af Skaaninger, Hallandsfarer og Øboer. Det kom til et stort Slag, som Svend tabte efter haardnakket Modstand, hvorpaa han atter søgte Tilflugt hos sin kongelige Frænde i Sverige. En urolig Kamptid oprandt. Saa snart Magnus slog sig til Ro i jydske Havne eller sejlede hjem til Norge, var Svend i Danmark, sankede Folk, inddrev Skatter og straffede de Folk, der hyldede Kong Magnus. Men denne var ikke til Sinds at opgive Lod eller Del af det Rige, han saa djærvelig havde værget paa Lyrskov Hede.

Slaget paa Lyrskov Hede.

En Søndag før Jul kom det til et nyt Søslag ved Aarhus. Da Magnus fik Kundskab om, at hans ulydige Jarl var i Nærheden, opmuntrede han sine Folk med følgende Ord: „Jeg hører, at Jarlen møder mandstærk til Gavns; men lad saa være, at vi er noget svagere. Vi sætter vor Lid til Gud og til min Fader, Hellig-Olav, der forhen har skænket Sejr, naar vi har stridt og været færre end vore Fjender. Nu gør vi os rede til at opsøge Jarlens Flaade, og saa snart vi har den i Sigte, ror vi til og begynder Angrebet. Være da alle Mand færdige til at stride!“

De to Flaader lagde sig med Stævnene imod hinanden, saa alle de, der stod i Forstavnen kunde kæmpe med Haandvaaben; det næste Hold, som stod i Forrummene, stak med Spyd, det næste igen brugte Kastespyd og Stene, medens det allerbageste Hold betjente sig af Bue og Pil. Først havde Kong Magnus taget Plads i en Skjoldborg, men utaalmodig stormede han helt ud i Forstavnen, hvor Sværd- og Øksehuggene faldt, æggede sine Mænd, saa hans Stemme klang højt over Vaabenlarmen, og endelig sprang han, fulgt af sine tapreste Svende, over paa Svends Skib, som blev ryddet fra Stævn til Stævn, og saaledes gik det fra Skib til Skib. Svend selv maatte fly, men de fleste af hans Mænd faldt eller maatte underkaste sig. Magnus lod sine Folk gøre Strandhugst paa Sjælland og Fyn, hvor de brændte og plyndrede de Mænds Gaarde, som havde sluttet sig til Svend. Saa underkastede hele Danmark sig atter Magnus, og hen ad Vaaren drog han til Norge.

Men Svend, der stadig fandt et Tilflugtssted i Sverige, holdt fast ved sit Kongenavn; han greb bestandig paa ny efter sit Haab, sankede Folk og gæstede de danske Kyster, saa snart Kong Magnus var borte. Folket droges snart til den ene Side, snart til den anden, led og blødte under de oprivende Kampe, hvor den, der i Dag nød Lønnens Sødme, i Morgen ramtes af Tugtens Ildsvøbe. I Krig som i Fred var det et blodigt Konge-Eventyr. En sen Efteraarsaften kom det til et nyt Slag ved Helgenæs. Atter denne Gang maatte Svend fly, skønt ingen kunde frakende ham stor Tapperhed, og Magnus blev nu Vinteren over i Danmark for paa ny at undertvinge Folket. Den Vinter — siger den gamle Krønike — var der god Fred i Landet.

sit Fædreland, hvor Magnus gav ham en hjertelig Modtagelse.

Som de nu sad i Hallen, og Magnus havde givet Haralds Mænd rige Gaver af Vaaben, Guld og Klæder, gik han sin Frænde i Møde med to Rørstilke og spurgte, hvilken han vilde have.

„Den nærmeste," svarede Harald.

Da sagde Kongen: „Saa giver jeg dig hermed Hælvten af Norge, med Skat og Skyld og al kongelig Værdighed, saa alle Vegne i Norge er vi lige gode Konger."

Til Gengæld skiftede Harald alle sine Guldskatte og Kostbarheder med Magnus. Og de to Konger stod fra nu af hinanden bi i Fejde som i Fred, drog sammen paa Gæsteri i Norge og sejlede sammen til Danmark, hvorfra Svend Estridsen

„Tal, Herre, med dine Venner om, hvad der ligger dig paa Hjerte, og giv os nu gode Raad; kanske vi ikke har lang Tid at tale med hverandre."

Da svarede Kongen: „Saa skal det være min Ven, thi sandsynligvis vil denne Sygdom snart gøre Ende paa vort Samvær. Det Raad giver jeg da min Frænde Harald, at du vender tilbage til Norge, dit Fosterland, og bevarer det; thi det var Aftale mellem mig og Hardeknud, at Danevælde ikke skulde komme ud af Ætten, hvis det blev mit Rige, saa og hvis Norge blev hans, derfor have Kong Svend nu Danmark!"

„Mig tykkes," svarede Harald, „at saavel Danmark som Norge tilhører mig, hvis du dør. Hvor meget er der for Resten tilbage af den store Mængde Guld, jeg bragte til Landet, og hvoraf

Ved Grorud i Norge.

Paa denne Tid vendte en mægtig norsk Høvding ved Navn Harald Haarderaade hjem fra Togt i fremmede Lande. Han var en Farbroder til Kong Magnus den Gode og en saare tapper og ærgerrig Mand, rig paa Gods og Berømmelse. Udenlands havde han tjent Garderiges Konge og Grækenlands Kejser, nu stod hans Hu til selv at vinde en Kongekrone. I Sverige gik han i Ledtog med Svend Estridsen, og sammen krigede de en Stund paa de danske Kyster. Men da Kong Magnus spurgte sin Frændes Hjemkomst og tillige hørte det Ry, der gik af hans sejrrige Færd og umaadelige Rigdomme, skikkede han Bud til ham om at komme hjem til Norge og tilbød at dele Riget med ham. Harald betænkte sig, men da han troede at mærke Svig hos Svend Estridsen, brød han brat op ved Nattetid og drog hjem til

nu flyede uden Kamp.

Medens Kongerne om Høsten opholdt sig i Jylland, drømte Magnus en Nat, at han var hos sin Fader, Hellig-Olav, og at denne sagde: „Hvilket vil du nu helst vælge, min Søn, enten nu at drage med mig eller blive den mægtigste af alle Konger og leve længe, og begaa en saadan Misgerning, at du enten saare vanskelig eller slet ikke skal kunne udsone den?" Det forekom ham, at han svarede: „Jeg ønsker, Fader, at du vil vælge for mig." — „Da skal du drage med mig," sagde Kong Olav. Siden fortalte Kongen sin Drøm, og de fleste af hans Mænd følte sig nedslaaede i Hu. Faa Dage efter laa han syg og mødig i Løftningen af sit Skib, og ingen vidste Raad for hans Sot.

Ejnar Thambeskælver, som stod hos ham, sagde:

du fik Halvparten?"

Kongen svarede: „Betragt engang Skibsbordene, som er besatte med brave og berømmelige Mænd, dem har jeg givet Guldet og til Gengæld modtaget deres Hengivenhed og Tjeneste, og bedre er en brav Mands Hjælp og Huldskab end meget Gods."

Efter disse Ord af Kongen gik Harald bort.

Men Kong Magnus tilkaldte sin Broder Thorer og en anden Mand og sagde: „Naar Lurernes Klang melder min Død, da skal I drage til Kong Svend og forkynde ham dette, at jeg giver ham hele Danevælde, og han skal have og beholde det fra nu af frit og frelst for hver Mand."

Tre Nætter før Simonis og Judæ Dag 1047 døde Kong Magnus den Gode.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Viben saa paa ham med et spottende Smil og trak paa Skulderen. „Du maa gaa hjem i din Ovnkrog, min Jung! og spise en Skæppe Salt, før du magter det."

Hans Spot og de omkringstaaendes Latter opirrede Kay, han hævede sin Ridepisk og slog Viben over Skulderen. Viben udstødte et Skrig, slap Fuglen og drog sin Dolk, idet han for hen efter Junkeren.

„Det er Ret," raabte Hoben omkring dem, „det Slag skal gælde hans Liv."

Men Viben besindede sig pludseligt lige overfor Kays blege og bange Ansigt, han kastede Kniven foran hans Fødder, strakte Armen bydende ud imod ham og sagde:

„Dig har Vorherre mærket. Du er fri, gaa din Vej."

Da Kay hævede sin Pisk til et nyt Slag, sprang Viben ind paa ham, rev Pisken fra ham og traadte paa den, derpaa greb han begge Kays Arme og knugede dem sammen over hans Bryst. Junkerens Ansigt trak sig i dybe Folder, han søgte at gøre sig fri fra det trofaste Favntag, han gispede efter Luft, og hans Legeme skælvede som i Krampe. Men Viben slap ikke, han vedblev at holde begge hans Arme sammenknugede, medens han sagde:

„Nu kunde jeg slaa dig fordærvet, hvis jeg vilde, men du skal være fri, naar du lystrer straks og gaar din Vej."

Solen skinnede, Stærene sang oppe i Taarnet, inde fra Kirken lød et Kor af unge Stemmer, det var, som om Solen trængte ind i den syge Drengs Hjerte, og Sangen mildnede hans Heftighed.

„Giv mig Fuglen," sagde han ydmygt og bønfaldende, „saa skal jeg gaa. Var jeg blot stor og stærk som du!" raabte han og rynkede atter sine Bryn, da Viben slap ham, „saa skulde jeg taget den fra dig for længe siden, jeg skulde tvinge jer ned paa Jorden for min Fod allesammen."

„Men nu er du hverken stor eller stærk, og derfor skal du ikke rakke længer, end du kan naa, lad saa den Snak fare."

I Vibens Røst, mest maaske i hans kolde, overlegne Ro, var der noget, der øvede en forunderlig Magt over Kay, han sænkede sine Øjne, lukkede dem forsagt og anstrengt og vaklede frem og tilbage. Pludselig slog han Armen om Vibens Hals, skjulte sit Ansigt ved hans Bryst og brast i Graad.

„Du maa ikke være vred," hviskede han, „jeg er saa syg, saa syg!"

„Hvad ligner nu det, at græde," sagde Viben dæmpet. „En Mand maa tvinge sine Taarer, at ingen ser dem, det har min Fader sagt, og du skal være en Mand. — De ser paa dig, — du ryster jo, ja, du er syg, støt dig til mig, saa gaar vi hen til Drengen, som holder din Hest."

Han slog Armen om Kays Skulder, gav de andre et bydende Tegn, til at de skulde gaa, saa gav han Junkeren hans Pisk tilbage, og ledede ham hen over Ligstene og Grave, ud af Kirkegaarden.

„Hvad hedder du?" spurgte Kay undervejs.

„Jeg hedder Viben Peter."

„Fuglen! Fuglen!" mumlede Kay, „vil du have en rhinsk Gylden for den? Se der!"

„Jeg vil dreje Halsen om paa den tossede Fugl, men du faar den ikke. Jeg har engang sagt det, derved bliver det."

Kay lod sig føre som et lille Barn, han vilde have sagt noget, da Viben hjalp ham op paa Hesten, men betænkte sig igen og red med sænket Hoved bort fra Kirkegaarden. Viben stak sin Kniv i Skeden og gik hen til Døren for at vente paa Hanne.

„Han slog dig alligevel med sin Pisk," sagde en af de andre til ham.

„Den syge, ja! — tak du din Gud, at det ikke var dig, der gjorde det," svarede Viben.

Nogle Dage efter drog et Ryttertog gennem Gaderne i Meldorf. Folk kom frem i Dørene og saa Fru Ratlov, klædt som altid, pragtfuld og glimrende, i Fløjl og brogede Farver. Denne Gang var hun fulgt af tre væbnede Tjenere, der alle bar hendes Vaaben indsyet paa Brystet af deres Livtrøjer. De standsede uden for Carsten Peters Hus. En af Tjenerne holdt Merveds Hest, en anden hjalp hende ned, derpaa kastede hun sin Ridekjole over Armen og bankede med Dørhammeren paa Carstens Gadedør.

Nanne kom ud og lukkede op. Da hun saa Fru Merved smile og hilse, tørrede hun hurtig Hænderne i sit Forklæde, greb Merveds Haand og nejede dybt, idet hun førte hende indenfor.

Et Hus i Ditmarsken bestod dengang af en stor, fliselagt Forstue, som kaldtes Dilen. Herfra gik en Dør ind til Sommerstuen, en anden til Vinterstuen. I den sidste var der et stort Ildsted, foran hvilket der hang en Lampe ned fra Loftsbjælkerne. Under Lampen stod et Bord, og derom samledes Familien og gode Venner i de lange Vinteraftener. Røgen fra Ildstedet gik op mellem Loftsbjælkerne og spredtes hen under Taget, til den omsider fandt Vej gennem et Glughul i hver Ende af Gavlen. Skorstene kom først senere i Brug og det endda lige til denne Dag ikke overalt i Ditmarsken. Bag Sommer- og Vinterstuen laa Familiens Sovekamre.

Allerede i det foregaaende Aarhundrede benyttede man Glasvinduer i Sydtyskland; hos Ditmarskerne var de ikke blevne almindelige, mange hjalp sig endnu med Ruder af tyndt, skrabet Horn. Kun hos de rige og i Kirkerne kom hist og her et Vindue til Syne af smaa og runde Glasskiver, indfattede i Bly. Carsten Peter havde to saadanne i sin Vinterstue. Ruderne var omgivne af en tyk Egetræs Ramme, der ikke lod sig lukke op. Man saa kun utydeligt gennem det grønne og kuglede Glas; men Carsten satte dog stor Pris paa sine Vinduer.

Senere, da Glasruder brugtes overalt, blev det Skik, hvergang de byggede et nyt Hus, at gøre et Vinduesgilde, ved hvilket Glarmesteren ridsede alle tilstedeværende Gæsters Vaaben hvert i sin Rude.

Omkring paa Væggen i Carstens Forstue hang hans Vaaben: et bredt tveægget Slagsværd, betegnet paa Heftet og Klingen med den samme dobbelte Trekant, der stod indhugget ude over Gadedøren og som i Mands Minde havde været Familiens Hus- eller Bomærke. Der hang ogsaa nogle store Laasbuer, som nu var gaaede af Brug, og Brystpladen og Hjelmen til en Ridderrustning med forgyldte Snirkler og Linier. Lige overfor saas en sid, rød Fløjls Kappe, bræmmet og foret med Maarskind. Begge de to sidste var gjort til Bytte uden for Hemmingsted. Om Ridderkaaben fortalte Carsten, at hans Svoger havde taget den paa, da han en Dag skulde op til Forsamling med de otte og fyrretyve Landsregenter i Heide. Folk lo ad ham, medens han gik hen ad Torvet med den kostbare Kaabe over sin dagligdags Dragt.

„Til en saadan Kaabe hører et Par bedre Bukser," sagde en.

„Der hvor vi tog Kaaben, kunde vi ogsaa have taget Bukserne, om ikke Tugt og Ærbarhed havde hindret os deri," svarede Manden.

Midt i Forstuen stod Carsten denne Formiddag, med opsmøgede Ærmer, bøjet over en stor Tønde, i Færd med at salte Sild. Viben og Bartel sad paa Flisegulvet, hver med en Balle foran sig, og gællede Sildene, som de derefter rakte Faderen. Carsten sang til sit Arbejde, de andre lyttede efter:

„Naar min Pot' den faar et Hul? lille Tieze, lille Tieze!
Stop det til, lille Micke, stop det til.

Hvormed stopper jeg det Hul? lille Tieze, lille Tieze!
Med lidt Straa, lille Micke, med lidt Straa.

Hvormed skærer jeg det Straa? lille Tieze, lille Tieze!
Med en Kniv, lille Micke, med en Kniv.

Hvorpaa sliber jeg den Kniv? lille Tieze, lille Tieze!
Paa en Sten, lille Micke, paa en Sten.

Men naar Stenen den er tør? lille Tieze, lille Tieze!
Giv den Vand, lille Micke, giv den Vand.

Hvori henter jeg det Vand? lille Tieze, lille Tieze!
I en Pot', lille Micke, i en Pot'.

Men naar Potten faar et Hul? lille Tieze, lille Tieze!
Stop det til, lille Micke, stop det til."

Da Carsten saa Nanne træde ind med den fornemme Frue, blev han blodrød, han strøg Saltet og Fiskeskællene af sine vaade Arme og trak hurtig Koften paa. Nanne vedblev at holde Fru Merved i Haanden, medens hun fremsagde den brugelige Hilsen:

„Gudfader og alle gode Helgene velsigne eders Indgang."

Carsten bukkede og føjede til: „Flittig Hilsen til eders agtbare Husbond, kære Sønner og dydsirede Døtre, ønsker kun at spørge nyt fra dem alle."

„Ønsker ogsaa kun at spørge godt nyt fra dem alle," gentog Viben og Bartel.

Efter disse Ord førte de Merved mellem Sildebunkerne, Salttønderne og Ballerne ind i Sommerstuen. Her tog Fruen Plads i en højrygget, udskaaren Lænestol, medens Nanne aabnede Hjørneskabet, hvorfra hun hentede tre ny Asketræs Bægre, som dengang blev foretrukne for Drikkekar af Sølv. Skabsdøren blev dog staaende aaben, og saa man kunde forvisse sig om den dobbelte Række af blanktpoleret Sølvtøj indenfor. Hun fyldte de tre Bægre med Øl, og hver tømte sit, medens Carsten gentog sin Hilsen omtrent med de samme Ord som tidligere.

Fru Merved smilede: „Ja, jeg har nu ingen Døtre, endskønt I siger saa; men jeg har en Søn,

Gud bedre det! en stakkels sygelig Dreng, det er for hans Skyld, jeg er kommen hid i Dag. I er jo Carsten Peter, ikke sandt?"

„Jo, og I er jo Fru Merved, Gørres Natlovs, ovre fra den klejne Gaard ved Hanerov, ikke sandt?" sagde Carsten og tog Kanden for atter at fylde Bægrene; men Fru Merved vendte sit om paa Bordet.

„Ikke mere for denne Gang," sagde hun.

Klokken var henved tolv. Nanne stod og bagte Pandekager til Middag, da Fru Natlov kom. Hun havde gemt dem inde i Sengen under en stor Overdyne, for at de skulde holde sig varme, nu hentede hun Fadet og stillede det frem paa Bordet; men Fru Merved vilde heller ikke spise og vedblev:

„Jeg er Fru Merved Natlov," sagde hun, „min Mand holder meget af jer og har tit talt om jer hjemme."

„Ja, jeg kender nok Natlov," sagde Carsten, „det er ham med det lille, fede Ansigt og Tyrepisken under Armen, saa at sige den eneste af alle jeres Adelsmænd, vi har givet frit Lov til at komme herind i Landet. — Men det var ikke om ham, I vilde tale."

„Min Søn, Junker Kay, har i Søndags mødt en af eders Sønner, da vi var til Besøg i Meldorf. Jeg ved ikke, hvad de talte om, eller hvad der er sket imellem dem, men Junkeren kom syg og daarlig hjem, og siden den Tid har han kun haft eders Søn i Tanker. Nu ligger han i Feber, det arme Barn, og raaber og kalder uafbrudt paa Viben Peter. Han vil se ham, han vil tale med ham, Viben Peter skal komme hjem til ham, før faar han ikke Ro i Sindet. Thi red jeg ind til eder og spørger nu, om I og eders agtbare Hustru vil gøre os stakkels Forældre den Glæde, at lade Viben drage med mig hjem paa Gaarden og tøve en Stund hos os?"

Carsten sad paa Bænken, nærmest Fru Merved, han strøg sig med Haanden under Hagen og saa over til Nanne, som stod og nikkede til ham.

„For en Dag eller to," svarede han, „aa ja! hvorfor ikke, naar I og eders Husbond kan ske en Villighed derved."

„Og hvis det nu var for længere Tid, kære Carsten Peter! — Prioren fra Sortebrødreklostret, Hr. Augustinus Torneborch, var hjemme hos os i Gaar, han roste eders Søn, han skal være rask og bestemt for sin Alder, og dog let at komme ud af det med. Han mente, at vi af al Formue burde se at faa eders og eders kære Hustrus Minde til at lade Viben komme hjem til os paa Gaarden, og tøve der for det første. Han paastod, at den stakkels Junker vilde have sær godt deraf og leve op i Vibens Omgang og Selskab. — Vorherre har velsignet jer med flere sunde Børn, jeg har kun denne ene. — I kan lide paa, Carsten Peter, vi skal være rigtig gode mod Viben og holde ham lig vor egen Søn i alle Maader. I maa ogsaa tænke lidt paa den Ære, han vederfares i en anset og hæderlig Adelsmands Familie, der vil lære ham op i Ridderi og Manddom og gode Sæder."

(Fortsættes.)

Molboerne.

Næserne.

At Molboerne er gode Regnemestre, viste de engang, da nogle af dem var samlede, og de vilde tælle, hvor mange de var. De vidste, at de var

syv, da de gik hjemmefra, men naar de nu talte, kunde de ikke faa mere end seks, og dog savnedes ingen. Den ene efter den anden prøvede at tælle, men bestandig med samme Resultat, desaarsag at den tællende altid glemte at tælle sig selv med. Da de længe havde brudt deres Hoveder over denne Sag, raadførte de sig med en Mand, som just gik forbi, og bad ham sige dem, hvor mange de var. Ja, han mente de var syv, men det kunde han ikke gøre de kloge Molboere begribeligt. Saa førte han dem hen til en blød Skarndynge, der laa ved Vejen, og tilraadede dem at lægge sig i en Rundskreds og stikke deres Næse i Skarnet og siden tælle Hullerne. Dette gjorde de, og nu kunde enhver tælle syv Huller.

Helhesten.

Nogle Bønder, som boede paa Grænsen af Mols, kom en Aften sildig paa deres Rejse tæt forbi en Molbo-Kirke, og da de saa en hvid Hest gaa og græsse inde paa Kirkegaarden, fik nogle Skælmer iblandt dem i Sinde at spille de kloge Molboere et Puds. De fangede derfor Hesten, bandt den ved Halen til Klokkestrengen og lagde lidt Hø foran den, som den lige kunde naa med Mulen; kastede derpaa mere Hø længere og længere bort, som

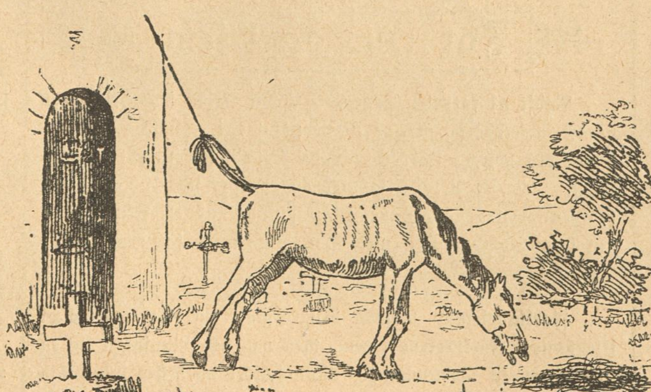

den kun kunde naa ved at række og strække sig, og derved vilde den komme til at klemte med Kirkeklokken. Da nu Molboerne hen paa Aftenen hørte deres Kirkeklokke ringe, blev der almindelig Forskrækkelse i Byen. Nogle faa var saa modige og behjertede, at de listede sig op til Kirkediget for at se, hvad der var paa Færde. Da de nu saa Hesten staa inde paa Kirkegaarden og samtidig hørte Klokken lyde, følte de sig overbeviste om, at det var Helhesten, ja, saa sikre var de i deres Sag, at de grangivelig troede at se, at den kun havde tre Ben og kom hinkende efter dem lige ind til Byen. De skyndte sig derfor hjem og fortalte deres Bysbørn om det rædselige Syn. Skrækslagne satte alle sig til at læse og synge i Postille og Salmebog den udslagne Nat, og hver Gang de hørte Klokken klemte, korsede de sig. Først med den lyse Morgen var deres Angest forbi, idet de da opdagede, at det var en af Byens egne skikkelige Plovheste, der bundet til Klokken havde spillet Helhest, og at den rigtig nok havde alle sine fire Ben.

Bøssen og Maanen.

Engang havde en Skælm bildt Molboerne ind, at Fjenden stod for Landegrænsen og snart vilde komme og indtage deres Land. De lod da varsle til Bystævne og lagde

Raad op i Fællesskab. Der var jo ikke andet for, mente de, end at sætte sig i god Forsvarsstand, og det blev derfor besluttet, at nogle skulde rejse over til Aarhus og købe en Bøsse, som de kaldte en Skyder. De drog saa af By, og i Aarhus kom de ind til en Mand, som ejede en rigtig gammel, forrusten Skyder, der i mange Herrens Aar havde ligget oppe under Bjælken. Hvad den skulde koste, spurgte de, og da Manden nok saa, at de var opsatte paa at købe Bøssen, saa forlangte han højt, og Molboerne betalte gladelig den ublu Pris. Nu vilde de nok prøve, om Bøssen kunde skyde, for det var jo en meget vigtig Sag. Paa Vejen ned til Stranden, hvor Prøven skulde foregaa, aftalte de med hverandre, at en skulde holde Bøssen ud og trække den af, men at de andre skulde staa bag ved ham, den ene efter den anden, og holde fast ved hverandre. Ankomne til Stranden stillede de sig i Orden, og den forreste sigtede over Fjorden mod deres Land og gav Ild. Men da nu den gamle rustne Bøsse, der i mange Aar havde ligget ladet, brændte af, gav den den forreste Mand saa stærkt et Stød, at han tumlede baglæns over paa den anden, denne over paa den tredje, saa de alle paa een Gang faldt over Ende. Efter at have summet sig lidt, kom de atter til Besindelse og kravlede op. Men nu fik de en langt større Forskrækkelse, thi just i det samme begyndte Fuldmaanen at staa op lige over deres Land, og da den var rød som den luende Ild, kunde de slet ikke kende den gode gamle Maane igen, men troede, at der var Ildløs hjemme i deres By. Da de ikke kunde begribe, hvor Ilden skulde være kommen fra i den

Hast, antog de, at det var Skyderen, som havde antændt den, og gramme i Hu kastede de deres Værge i Søen. Derpaa skyndte de sig ned til deres Baad og roede hjemad af alle Kræfter. Efterhaanden som Maanen nu hævede sig højere paa Himlen, indsaa de jo nok, at de havde gjort deres Skyder Uret, og ønskede den tilbage, men den blev, hvor den var, paa Havsens Bund.

Fra Boghylden.

Rødegaardsdrengen, Fortælling af **O. Danholm Nielsen**, 127 S. (Andr. Schous Forlag).

Denne Fortælling holder ikke, hvad de kvikke og livlige Skitser, som Danholm Nielsen tidligere har offenliggjort, lovede. Den ligner mere et første Udkast end en gennemtænkt og gennemarbejdet Fortælling. Det skorter paa Sammenhæng i den fremstillede Hovedkarakter, og forskellige Synsmaader krydser hverandre, glider ud og dukker saa atter forvirrende frem. Det har været Forfatterens Hensigt paa Baggrund af gammel Slægtarv at skildre en moderne Karakter, en politisk Skribent og Fører, hans Opvækst og Skolegang, Studium og Udvikling, hans Arbejde som Redaktør i et Par Provinsbyer og senere i Hovedstaden, hans Rigsdagsliv — i hvilket flere Træk genkalder de senere Aars politiske Begivenheder — men det hele er alt for overfladisk behandlet, nu og da rent referatmæssigt. Bedst lykkedes er nogle Scener fra Drengeaarene og et Par politiske Skaktræk, som den snedige Redaktør og Partistifter udfører for at skaffe sit Blad Indgang. Her er Forfatterens Pen sikker, og hans Lune ægte og smittende ligesom i hans tidligere Smaabilleder fra Land og By.

* * *

Hjertekilden, en Fortælling af **Johannes Oderwald.** 163 S. (Andr. Schous Forlag).

Sit nærmeste Forbillede har Joh. Oderwald vistnok søgt i en ældre Tids Romaner og Fortællinger, hvor der fornemlig lagdes an paa Spænding og Fremstilling af uhyggelige Begivenheder. Han er ingenlunde kommen daarligt fra sit Forsøg. Det vrimler vel med gode gamle Romankif; men de kan tit undervejs forekomme Læseren gaadefulde nok og baade vække og ægge hans Nysgerrighed. Traadene i den tysk-fynske Herregaardsslægts Historie griber behændigt ind i hverandre, og Forbandelsen, der følger Slægten Led efter Led, indtil den endelig udøser sin alt fortærende Ild over retfærdige og uretfærdige, har den rette Uhygge-Stemning. De mange stærkt bevægede Optrin virker rigtignok kun sjælden med det selvoplevedes Magt, og et enkelt Afsnit, en Vandring over sønderjydske Valgpladse, har slet intet i Fortællingen at gøre, men hermed vil den Læser, der kun søger Underholdning, ikke tage det saa nøje, han vil være tilfreds med den spændende Handling og Bogens smukke og klare Sprog.

* * *

Ebbe og Flod, Fortælling af **Camilla Eegholm**, 224 S. (Milos Forlag, Odense).

Det er gode og elskværdige Mennesker, man her kommer i Selskab med, og man vil finde en jævn Underholdning i at følge deres daglige Færden. De kan vel, under Livets Ebbe, vise Trangted i Gemyt og Livssyn, men da Flodtiden atter indfinder sig, skylles Grumset bort, og en velgørende Varme, en sund Glæde præger den lille Gruppe af Mennesker, som vi følger gennem de skiftende Aar. — Fortællingen kan vel ikke siges fri for et vist tendentiøst Hang imod visse Udslag af Kvindernes selvstændige Virksomhedstrang; men Forfatterinden farer dog helst med Læmpe, ligesom hun fortæller baade kønt og lidt stilfærdigt. Særlig har hun vistnok tænkt sig unge Piger som sin bedste Læsekreds.

* * *

Fremmede Guder, bibelsk Drama af **S. K. Sørensen.** 115 S. (V. Pontoppidans Forlag.)

Forfatteren af dette Drama, hvis Udarbejdelse tyder paa flittig Syslen med østerlandske Sprog og Myther, er Skolelærer i Jylland og har tidligere gjort sig bekendt ved en velskreven Bog om Arabernes Historie og Kultur. Hans Drama foregaar paa Kong Akabs Tid, og Helten er Profeten Elias, der renser Landet for Dronning Jesabels fremmede Guder. Det er utvivlsomt mere et formelt dygtigt Eksperiment end et beaandet Kunstværk, og den Nationalisme, der i Slutningsstroferne stikker Hovedet frem, falder kun ringe i Traad med Stykkets egentlige Karakter.

Husflid.

En Kartoffelharpe.

Dette Redskab, der findes omtalt i „Husvennen" Nr. 4, under Afdelingen „I Gaard og Mark", er næsten uundværligt, hvor man dyrker Kartofler i Marken og ønsker paa en nem Maade at fri dem for Jord og Smaaknolde. At lave en saadan, er saare nemt for enhver, der kan haandtere en Høvl og en Sav. Man tager 2 Stkr. renhøvlede Brædder, 5 Tom. brede og 4 Alen lange, de stilles paa Kant og forbindes paa den underste Side i begge Ender med ½ Al. brede og 1 Al. lange Tværbrædder, hvorpaa atter heftes renhøvlede, firskaarne 5/4 Tom. tykke Stokke i den Afstand fra hverandre, som man ønsker at sortere Kartoflerne. Op imod den øverste Ende paaskrues saa løst en Fod, der kan lægges op og ned, efter som man vil stille Harpen højt eller lavt. At slaa Stokkene fast med Stifter eller smaa blanke Søm, er det nemmeste, men bedre er det at have 2—3 løse Sold at lægge i Rammen, eftersom man ønsker at sortere Kartoflerne stærkt eller svagt.

S—e.

Fjerkræ- og Biavl.

Honnings Værdi for Børn. Dr. Bøhm, prakt. Læge i Schweinfurt, hvis Specialitet er Børnesygdomme, skriver i „Die Biene" om Honningens Værdi for Børn: Børn, som vokser hurtigt og derfor ser blege og svagelige ud, har for det meste stor Lyst til søde Sager. Denne Lyst eller Attraa beror paa en Trang til at tilføre Legemet saadanne Stoffer, som hurtig gaar over i Blodet og saaledes bevirker den intensive Livsproces. Hertil hører fornemmelig Sukkerstof, der i Legemet saa at sige finder Anvendelse som Varmestof. Nu byder Naturen os et rent, sødt Stof, der ved dets store Rigdom paa Druesukker og ved næsten fuldstændig Mangel af Kvælstof lettest bliver overført i Blodet. Dette Stof er Honning. Man bør derfor give Børnene rigelig Honning og saa ofte som muligt. I Særdeleshed maa anbefales til Frokost varm, med Honning sødet Mælk og godt hjemmebagt Brød. Det er den sundeste, mest velsmagende og lettest fordøjelige Frokost; navnlig kan om Vinteren intet bidrage til Børnenes Trivsel i den Grad som Honning. Medens Mælk og kraftigt Brød nærer Børnene godt, opvarmer Honningen Legemet og styrker Aandedrætsorganerne. Den Antagelse, som mange nærer, at Honning er ufordøjelig og „bliver liggende i Maven", er forkert; Honning er kun da ufordøjelig, naar den nydes i store Mængder uden Forbindelse med kvælstofholdige Næringsmidler. Men godt Brød, besmurt med Honning, gavner Børnene mere end Masser af Børnebiscuits, Ekstrakter og andre Kunstprodukter. ×

Bihonning skelnes fra Kunsthonning paa følgende Maade: Man kommer en Skefuld af den Honning, der skal undersøges, i en lille Flaske tillige med 3 Skefulde Brændevin og ryster Blandingen dygtigt. Hvis det er Kunsthonning, vil der da snart fremkomme et tynt, hvidt Bundfald, er det derimod Bihonning, vil der intet Bundfald blive. ×

For Hus og Hjem.

Vadsk af farvede Sager. Eddike heldt i Vadskevandet bevarer lyserøde og grønne Farver; heldt i Skyllevandet opfrisker den højrøde Farver. Soda bevarer purpurrødt og lysblaat. Renset Potaske bevarer og opfrisker sort Uldtøj. Er Farven forandret ved Sauce eller lignende Vædsker, fremkommer den igen ved Gnidning med Salmiakspiritus, fortyndet i 10 Dele Vand. *

Forklædebaand bevares længre glatte og hele, naar man ikke hænger Forklæderne i dem, men bag paa Linningen syr en lille Strop til Ophængning. Man spilder da heller ingen Tid med at knytte Baadene sammen. *

Malede og fernisérede Gulve kan være farlige for Sundheden. Farverne og Skellakopløsningerne skal ofte være stærkt blyholdige, hvilket har fremkaldt alvorlige, hidtil uforklarlige Blyforgiftninger. I meget benyttede Værelser afslides der efterhaanden smaa Lakdele, der flyver om i Luften som Støv, hvilke indaandes og gennem Lungerne tilføres vort Blod. Det samme sker med Fødevarer, der nydes i saadanne Værelser. I Sachsen har Sundhedskollegiet derfor henledet Opmærksomheden paa Nødvendigheden af en lejlighedsvis offentlig kemisk Undersøgelse af disse Stoffer. *

Hovedbrud.

Af 4 A, 3 N, 2 E, 2 D, 2 R, 2 V, og 1 M, dannes en Firkant, som læst henholdsvis til højre og nedad giver Opløsning paa følgende Vers:

Naar tredje du træffer, da første du ser,
hvis ej da forinden Mirakler der sker.
Mange af andet vist nok kan nævne
en Del, som det sidste har nydt over Evne.

Gaade.

Naar blot i Tide jeg bliver brugt,
da bære kan jeg velsignet Frugt.

Med G jeg tages saa glad imod,
misbruges dog ofte, skønt jeg er god.

Med H jeg burde dog elskes mer
og aldrig savnes, hvorhen man ser.

Vel er med M jeg lidt fordringsfuld,
men nærer og styrker dig tro og huld.

Med T jeg tit i Planterne gror,
og Reb og Traade man af mig snor.

Med P var jeg Kongers og Fyrsters Herre,
nu er det paa Hældingen med mig desværre.

Rebus.

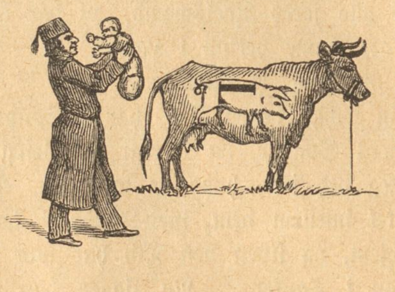

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 6: Ven — Vesuv — Sven — Husvennen.

Gaade i Nr. 6: Skolebord.

Firkantet Nød i Nr. 6:

K a l k
a l e n
l e n a
k n a p

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

„Husvennen" i Amerika.

Bladet forsendes ugenlig eller hver 14de Dag. Prisen er iberegnet Porto 6 Kr. 50 Øre pr. Aargang.

Indhold: Store Lars i Persgaard, Fortælling af August Bondeson. Cirkelbevægelse, Digt af Alfred Ipsen. Norske Landskaber, med to Billeder, af Fr. R. Paa Konge-Eventyr i Danmark, genfortalt af B. E. I. Magnus den Gode, med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Molbohistorier, med tre Billeder. Fra Boghylden. Husflid. Fjerkræ- og Biavl. For Hus og Hjem. Hovedbrud.

Nr. 9. Søndag den 27. November. 1892.

Store Lars i Persgaard.

Fortælling af August Bondeson.

(Fortsat.)

Niels havde en tung Strid med sig selv. Men Kærligheden til Moderen gjorde sin Ret gældende. Han havde ligesom hun et blødt Hjerte. Hidsigheden lagde sig, da han saa hendes Sjæleangest. Taarerne brød frem igen. Og saa lovede han at lade alting blive, som det var, for denne Dag.

Han gik atter ind i Stuen og satte sig stille hen paa Bænken.

Anne Lena kom ogsaa ind og stillede et mægtigt Suppefad frem paa Bordet og tændte Julelysene. Hun rystede endnu over hele Kroppen, og Sveden perlede paa hendes Pande og Kind.

„Det var nok en slem Tur for dig," drillede Lars, som tænkte, at det kom af Malkningen. „Du kunde have beholdt Malkepigen hjemme."

Karlen Svend vilde ud at give Kreaturerne, men Lars bad ham vente. Rigtignok var det ikke heldigt at bryde med gammel Sæd, men man kunde heller ikke lade Suppen staa og blive kold, og heller ikke maatte Tyendet savnes ved Middagsmaden Juleaftsen.

Tjenestefolkene indtog deres Pladser ved Bordet. Lars læste selv Bordbønnen i Dag. Han og Karlene huggede vældig ind paa den gode Mad, og Ølkruset og Brændevinsbægrene vandrede flittigt rundt mellem deres Hænder. Men Mo'er Anne Lena og Niels kunde knap faa en Mundfuld ned.

„Du er en snurrig Maskine, du Niels," udbrød Lars og lo. „Ikke engang ved Maden kan du hamle op med mig. Da jeg var i din Alder, var jeg Karl for at sætte en hel Fad Julesuppe til Livs som ingenting. Du bare sidder der og dypper og dypper, det ser ud, som om du knap nænnede at slikke Skeen. Spis nu og drik og vær glad, for i Aften er det Jul."

Karlene skottede til hverandre og fniste. De kunde spise, de.

„At du skal behøve at gøre alting selv," pludrede Lars næsten venligt, da Anne Lena begyndte at rydde af Bordet, hvad der stod i Vejen. Maden havde sat ham i godt Humør.

„Svend, tag nu af den bedste Havre i Foderloen og giv Kreaturerne redelig hver sin Neg, saa sker der vel intet Uheld, fordi de ikke fik før os," sagde han til Karlen, som nu havde faaet Lygten tændt og skulde til at gaa. „Og du Anne Lena, lad du Sagerne staa, som de staar derude i Køkkenet, og kom herhen og sæt dig, for nu skal vi synge en Julesalme efter Skik og Brug. Vi maa ikke glemme Guds Ord for Mad og Drikke."

Lars tog den store Salmebog med Messingspænderne ned fra Hjørneskabet og lagde den foran sig paa Bordet. Han slog op paa Nr. 55 og begyndte:

„Vær hilset skønne Morgenstund —"

Han sang kraftigt og sikkert. Anne Lena istemte, men Røsten bævede af Sindsbevægelse. I sit Hjerte anraabte hun Gud om Trøst og Hjælp under de Trængsler, hun saa for sig og fine. Karlen sang stundom med og lyttede stundom efter Tonen, han kunde egentlig ikke synge, men han skulde jo alligevel hjælpe til paa sin Vis. Niels formede Ordene paa Læberne, men han mægtede ikke at faa en Lyd frem. Tanken om det forestaaende Brud med Faderen kvalte hans Røst.

De kom til det andet Vers:

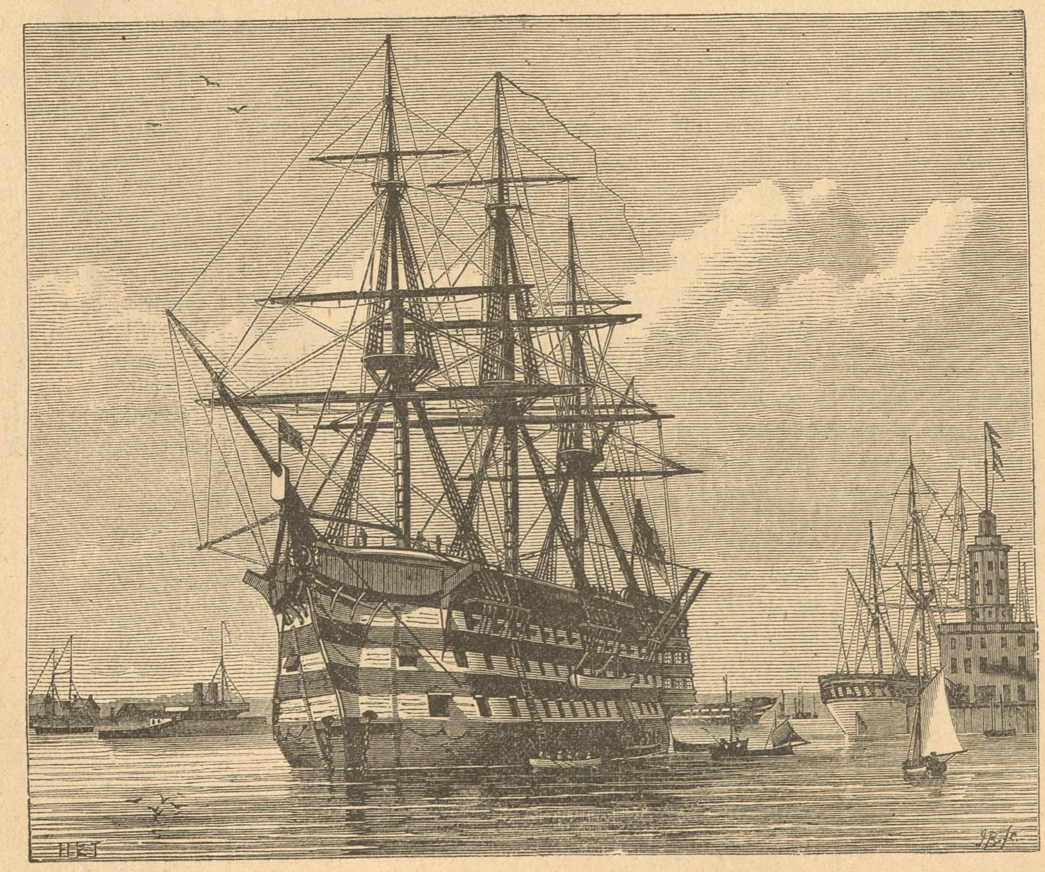

Et Linieskib.

„Guds egen Søn og Menneskebarn,
til hvem enhver i Syndens Garn
saa trygt og glad tør komme,
han stiger, fulgt af Fred og Haab,
herned at byde ud sin Daab
til onde og til fromme,
mildne,
drage
til hverandre
dem, som vandre
godhedsløse
og af Dyndets Kilder øse.“

Hastige Skridt hørtes ude fra Forstuen. Ind kom Svend, rystende af Forskrækkelse. Han holdt Lygten foran sig med den ene Haand; paa den anden Arm bar han noget, som laa indesvøbt i et Kvindeskørt.

„Gud i Himlen, en saadan Elendighed!“ udbrød han med et Suk, idet han traadte frem og lagde sin Byrde paa Sidebænken.

Skørtefligene gled til Side, og i Skørtet laa et lille nyfødt Drengebarn.

Lars og Andenkarlen havde rejst sig op og stod nu stumme af Forbavselse og Forundring. Anne Lena slog sig for sit Bryst og raabte højt:

„Herren Gud hjælpe os!“

Men Niels sprang til, med stirrende Øjne og skælvende Lemmer. Han greb Svend i Armen:

„Hvor er Stina?“

„Ude paa Havregulvet — død!“ svarede Karlen, ræd for de blotte Ord.

Niels ilede som en vanvittig ud af Døren.

Da de andre fulgte efter med Lygten, sad han der oppe paa Havresættet og havde Stinas Hoved paa sine Knæ. Hun laa der halvt afklædt, Skørtet havde hun taget af og svøbt om den lille. Han strøg hendes lange mørke Haar bort fra det blege Ansigt, han søgte at opdage et Gnist af Liv i de store brustne Øjne, han bøjede sin Kind mod hendes, han løftede hendes Arme op, men de faldt tungt tilbage igen.

„Stina, Stina!“

Han jamrede sig som et Barn.

Anne Lena var falden paa Knæ ved den dødes Side. Hun rokkede med Kroppen, hun gemte sit Ansigt i Forklædet og græd højt. Karlene saa alvorlige til hinanden og rystede paa Hovedet.

Lars stod stille et Øjeblik. Saa rev han Lygten fra Karlen og holdt den tæt ind til Niels' og den dødes Ansigt. Hans altid haarde Træk fortrak sig af Raseri. Aarerne svulmede i Panden, mellem Øjenbrynene havde der lagt sig en dyb Fure, Læberne var tæt sammenpressede, Øjnene lyste uhyggeligt. Han gjorde et Skridt frem. Saa greb han Niels i Nakken og hævede ham højt i Vejret.

„Er du Barnefaderen?“ hvæste han.

Da Niels følte Faderens jærnhaarde Fingre om sin Nakke, var alt det Mod, han nylig havde fremvist for Moderen, ligesom bortblæst. Han skreg højt af Smerte.

„Svar!“ raabte Faderen.

„Ja,“ jamrede Niels.

Lars slyngede ham fra sig som en uren Ting. Saa fløj han paa ham, bankede ham med sine knyttede Næver, sparkede ham med de hvasse Træsko; det kunde træffe, hvor som helst det vilde, paa Bryst, i Hoved, overalt. Han trampede paa ham, saa det knagede i Ribbenene. Moderen kastede sig imellem, hun strakte bedende de sammenfoldede Hænder ud imod Manden, hun søgte at beskytte Sønnen med sit eget Legeme. Lars slængte hende til Side Gang efter Gang.

„Herre Jesus, du slaar vort eneste Barn ihjel!“ skreg hun med hjerteskærende Røst, da hun saa, hvorledes Blodet strømmede ud af Næse og Mund paa Niels.

Da først standsede Lars. Men han tog den halvdøde Søn og hivede ham skødesløst hen ved Siden af Liget.

„Lig der ved Siden af det modbydelige Asen! Der passer du bedst til at ligge,“ hvæste han, og derpaa vendte han sig om mod Karlene. „Har I Lyst til at løbe med Sladder om, hvad I har faaet at se af Skam her, hvad?“ raabte han og viste dem sine vældige Næver.

Karlene stod som lammede af Skræk. De havde end ikke vovet at tænke paa at redde Niels af Faderens Vold. De kendte Husbondens Vrede og Styrke. Gud hjælpe den, som kom ud for ham, han, der kunde prale af at have regeret hele Sjønevads Marked.

Han vendte sig endnu en Gang til Sønnen og spyttede hen mod Stedet, hvor han laa.

„Tvi, tvi, min Slægts Skam!“

Derpaa gik han ned af Havregulvet og ud.

„Kære Mennesker, hjælp mig ind med Niels!“ jamrede Anne Lena.

Da kom Karlene til Besindelse. De tog Niels paa deres Arme og bar ham ind i Stuen.

Lars sad i Højsædet henne ved Bordet, høj og streng som før. Han forandrede ikke en Mine, da han saa Anne Lena og Karlene hjælpe hverandre med at faa den sanseløse, blodige Søn i Sengen. Den lille laa endnu paa Bænken og klynkede, Lars havde ikke engang Øje for den. Han greb efter Brændevinsflasken og skænkede sig en Snaps. Han tømte den hurtigt, men Brændevinen maa have smagt ham bittert, thi han skar Ansigter og spyttede Gang efter Gang bagefter.

Mo'er Anne Lena hviskede til Karlene, at de skulde bære den døde ned i Brændehuset og lægge et Dækken over hende. Selv satte hun sig paa Sengestokken og hyggede om den kære Søn. Hun tog den lille Gaasedunspude, som hun havde stoppet til ham, da han var lille, og lagde den saa lempeligt under hans Hoved. Hun hentede en Skaal Vand og tvættede Ansigtet rent, og saa lagde hun en Linnedklud under hans Næse til at opsuge Blodet, som fluste frem, naar han hostede. Han hostede saa uhyggeligt — men han levede dog!

Den lille klynkede stadigvæk.

„Herregud, jeg har gjemt dig, lille Stakkel,“ sagde Mo'er Anne Lena stille for sig selv og skyndte sig hen til Barnet.

Hun lagde en let Dyne over det, medens hun varmede Badevandet. Og saa var hun ude i sin Kiste og tog noget Lintøj frem, en lille Skjorte og en Hue. Ak, ak, det var lille Niels' første Skjorte og Hue! Hvor glad og forhaabningsfuld var hun ikke, da hun sømmede det. Hun saa vemodig paa den fine Hulsøm omkring Huen og Skjorteærmerne.

Nu var Badevandet færdigt. Hun glemte intet af alt det, der skal iagttages ved Badningen. Uldsaksen, Ægget og den røde Klud, som skal give Barnet rødklar Hud, altsammen laa det i Kobberkedlen. Saa var det Moderens Vielsesring, som skulde til. Hun sukkede — ak! — men saa strøg hun sin egen Ring af Fingeren og lagde den til.

Og snart saa hvilede den lille i hendes Skød, badet og svøbt, med en Sukkersut i Munden, og stirrede med sine store Øjne ud i Stuen.

„Du skal ikke komme til at være uden Moder, du lille,“ hviskede hun til Barnet.

I det samme rejste Lars sig op fra Bordet.

„I Morgen den Dag skal du have Ungen ude af Huset. Jeg taaler ikke at se Husets Skam for mine Øjne,“ sagde han bestemt og gik ud i Herberget.

Anne Lena svarede ingenting; men hun bøjede sig ned og kyssede Barnet. Og et Par store Taarer trillede ned over det lille røde Ansigt.

(Sluttes.)

Vore Sejlskibe.

(Med 3 Figurer og 3 Tegninger.)

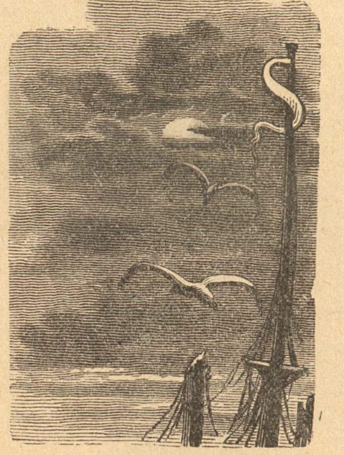

Sejlskibenes Tid er forbi! — hvor mangen ægte gammel tjæret Søulk har ikke med et Suk draget denne Slutning, naar han fra sin Skipperskude eller fra Bolværket inde ved Havnen, saa Damperne jage forbi. Aar efter Aar har han set disse sorte, prustende Uhyrer vinde ind paa Sejlskibene, „Havets Svaner“, og tage Luven fra dem. Han har set det paa de fjerne Have lige saa godt som i Hjemmets Forvande, derfor er der ingen Tvivl om, hvor Overtaget og Fremtiden er. Damperne gaar mod Vejr og Strøm, og de egner sig til alt, til den store Oceanfart som til Lystsejlads paa vore Fjorde og Indsøer.

Det er med et tungt Suk, den gamle Søulk gør denne Indrømmelse. Han kender mere end een graanet og brav Søgut, der har „lagt op“, blot fordi de ikke vilde gaa med Dampskibene, og han tænker paa, hvor helt anderledes Sømandslivet var i Sejlskibenes gode gamle Tid, da Linieskibe, Fregatter, Brigger, Skonnerter i tætte Sværme pløjede de blaa Vover, med Sejl, der svulmede som Vinger for Vinden og lyste som Svaner i Solen. Enten der er Tale om Orlogs- eller Koffardifart, saa er der ingen Stads ved det hele længer, mener den gamle Søfarer, de raske blaa Matroser er blevne forvandlede til olieglinsende Maskinsvende, de høje, ranke Sejlære er blevne afløste af dybtliggende Skrog, de skinnende Sejl, der altid gemte et Pust af frisk Kuling i deres Folder, er blevne erstattede af en sodet, stinkende Skorsten.

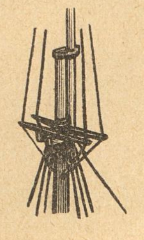

Fig 1.

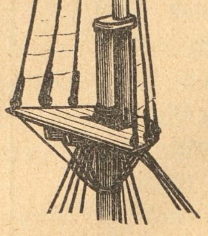

Fig. 2.

Fig. 3.

Men efterhaanden slipper den gamle Ulk disse triste Betragtninger. Han dukker ned i Fortiden, dens Minder drager ham forbi, men disse Minder er Havets Sejlere, og han mønstrer dem nu en for en, han skal kende dem alle. En Damper er altid en Damper og regnes efter Tons, men blandt Sejlskibene gælder Rang, og her kommer det an paa Bygningen. Den Slags Ting ser Ulken med et halvt Øje. Men da det tør antages, at mange andre med Deltagelse omfatter vore gamle Sejlskibe, der har bragt vort Land saa stort Ry baade i Krig og Fred, men ikke er saa helbefarne som den gamle, saa vil vi følge hans Tanker med et Par forklarende Ord, medens Sejlere og Dampere i broget Mylder vugger forbi derude.

Allerførst en kort Forklaring, af hvad der forstaas ved Sejl og Master. Sejlene deles i tre

Slags: Raasejlene, som er anbragte paa Ræerne og sidder paa tværs af Skibet; Gaffelsejlene, som foroven er befæstede til den saakaldte Gaffel, forneden til en Bom, og som sidder paa langs af Skibet; endelig Stagsejlene, der er trekantede og ligeledes sidder paa langs, fastgjorte til et skraatgaaende Tov, der kaldes et Stag. Nu kommer vi til Masten, der fuldstændig bestaar af tre Dele: Undermasten eller den egenlige Mast, der fra Skibets Bund gaar op gennem Dækket og paa sin Top bærer Merset (Fig. 2.) og oven over dette Æselshovedet. (Fig. 3.) Gennem dette er Mastens anden Del, Stangen, anbragt, der paa sin Top bærer den saakaldte Saling (Fig. 1.), og herfra udgaar, atter gennem et Æselshoved, den tredje og sidste Mastedel, Bramstangen. Endnu skal der tilføjes, at i Skibets Stævn rager Sprydet skraat frem, ligeledes forsynet med et Æselshoved, hvorigennem Klyverbommen gaar, der tjener til at udspænde de yderste Stag med deres Sejl.

Endelig kan vi tage selve Skibene i Øjesyn og give dem Benævnelse. Fregatskibet er det fuldstændigst riggede Skib og ved efterhaanden at beklippe det i Retning af Master og Sejl og formindske Skroget, kommer vi til de andre Former. Vi begynder altsaa med den fuldtriggede Fregat (Tegn. 1). Den har tre Master, og Ræer og Raasejl paa dem alle tre. Stort og prægtigt tager dette Skib sig ud med sine mange Sejl, der svulmer i Vinden og spejler sig i den blaa Sø.

Saa kommer vi til Barkskibet (Tegn. 2), der ogsaa har tre Master, men kun Mers og Segl paa de to forreste; den sidste Mast har tillige kun een Stang. Fjerner vi nu helt denne agterste Mast, saa har vi Briggen (Tegn. 3), et tomastet Skib, forsynet med Mers og Ræer paa begge Master. Tager vi nu atter her Ræerne tillige med Merset og Bramstangen bort af den agterste Mast, som saa kun bestaar af de to Dele, Undermasten og Stangen, og bærer et Gaffelsejl, saa kaldes Skibet for en Skonnertbrig (Tegn. 4).

Gaar vi atter et Trin videre og borttager Merset og den øverste Stang eller Bramstangen fra den forreste Mast, har vi Skonnerten (Tegn. 5), et tomastet Skib med Ræer paa den forreste Mast, men uden Mers og kun med een Stang paa hver Mast. Man kan ogsaa træffe Skonnerter helt uden Ræer, og de kaldes da For- og Agterskonnerter (Tegn. 6), en Form der stundom anvendes til Lystfartøjer. Dernæst kommer vi til Galeasen (Tegn. 7.), hvis agterste Mast er betydelig mindre end den forreste, som derfor maa bære Skibets egenlige Sejlkraft. Skal vi nu atter et Trin videre, maa vi helt kappe den ene Mast og kommer da til Sluppen (Tegn. 8), som kun har een Mast, der er forsynet med Saling og Stang. Sluppen kan bygges noget forskellig, alt efter sin Bestemmelse. Bygges den skarpt, med lodret Forstavn og horisontalt liggende Klyverbom, saa benævnes den en Kutter og finder især Anvendelse i Toldvæsenets, Fiskeriets og Lystsejladsens Tjeneste. Noget lignende kan gælde om Jagten (Tegn. 9), en rask og dygtig Sejler, der er særlig ejendommelig for de nordiske Farvande. Det er enmastede Fartøjer, uden Stang, med Mastetoppen lidt foroverbøjet.

Ja, saa har vi egenlig betragtet alle Sejlskibets Hovedformer. Naturligvis gives der talrige Afvigelser i det smaa, som dels kan bero paa særlige Natur-Vilkaar, dels paa nedarvede Vaner. Ogsaa Tidernes Fremskridt og Omvekslinger har medført deres Forandringer. Saaledes er den tremastede Skonnert (Tegn. 10) opstaaet for at kunne holde en Dyst med Dampskibene. Det er et skarpt bygget, smalt Skib, der er beregnet paa at skyde hurtig Fart og derfor udrustet med stærk Sejlkraft, navnlig er Stag- og Gaffelsejl af væsenlig Betydning.

Men Orlogsskibene, de „stolte Svaner", med den majestætiske Rejsning og de brusende Sejl! Ja, de er snart glemte for de jærntunge Panser- og Torpedoskibe, og vi kan fatte os kort om dem her. Enten de hed Linieskibe, Fregatter eller Korvetter, saa var de fregatriggede. De forskellige Benævnelser beroede paa Bevæbningen. Et Linieskib havde to eller tre lukkede Batterier over hinanden. Fregatten havde kun eet lukket Batteri, og Korvetten havde sine Kanoner paa Dækket.

D. H.

Paa Konge-Eventyr i Danmark.

Genfortalt af B. E.

II. Harald Haarderaade.

Der var gammelt Fjendskab mellem Svend Estridsen og Harald Haarderaade.

I hin Tid, da de slog Følge og fejdede sammen paa de danske Kyster, sad de en Aftenstund ved Drikkebordet og talte med hinanden. Harald havde da nylig modtaget sin Frænde Magnus den Godes Tilbud om Forlig og Forbund og halvvejs givet sit Samtykke.

„Lad os engang høre," spurgte Svend, „hvilken Kostbarhed er det, du sætter mest Pris paa, af alle dem du har i Eje?"

„Det er mit Banner, Landeøde," svarede Harald.

„Hvad ypperligt er der ved det Banner, siden det er saa kosteligt?" spurgte Svend.

„Man siger," lød Svaret, „at den vinder altid Sejr, som det Banner bæres foran, og saa er det bestandig gaaet mig, siden jeg fik det."

Svend sagde: „Jeg vil tro, at Banneret har den Egenskab, hvis du holder tre Slag med din Frænde, Kong Magnus, og vinder i dem alle."

Da mælede Harald harmfuldt: „Vel ved jeg, at der er Frændskab mellem mig og Magnus, uden at du behøver at minde mig derom, men drager vi med Hærskjold mod hinanden, saa er det ingenlunde, fordi vi ikke kan mødes paa mere passelig Maade."

„Somme vil mene," sagde Svend, idet han skiftede Farve, „at du før end i Dag har gjort det, at du af indgaaede Forpligtelser kun har holdt saa meget, som var til din egen Fordel."

Harald svarede: „Mindre skal du kunne bevise, at jeg ikke har holdt mine Forpligtelser, end Kong Magnus vil kunne hævde, at du har holdt dine mod ham."

Efter disse Ord skiltes de to Mænd ad i Vrede.

Da Harald om Aftenen vilde lægge sig til at sove paa sit Skib, sagde han til sin Skosvend: „Jeg vil ikke sove i min Seng i Nat, thi jeg frygter for, at det ikke vil gaa af uden Svig. Jeg mærkede i Aften, at Svend blev vred, da jeg saa frit tog Bladet fra Munden; du skal passe paa, om her forefalder noget usædvanligt."

Harald søgte da Hvile et andet Sted, men lod en Træknub lægge i sin Seng og et Klæde brede derover. Om Natten kom en Baad roende hen til Skibets Løftning; der steg en Mand op, som løftede Tjeldingen til Side og derpaa huggede med en stor Økse i Haralds Leje, saa Bladet blev siddende i Træstokken. Hurtig fjernede Manden sig og roede bort i Mørket. Harald vaagnede, sammenkaldte sine Mænd og fortalte dem, hvad der var sket. „Der ser I," sagde han, „at vi ingen Hjælp har at vente af Svend, siden han oplægger Svig imod os. Det bedste er nu, at vi løser vore Skibe og ror bort i Stilhed."

Endnu samme Nat brød Harald op og drog til Norge, hvor han blev vel modtagen af Magnus, der delte Magt og Kongenavn med ham.

Saa fortælles der ogsaa, at engang da de tvende Konger var i Danmark og en smuk Solskinsdag laa foran en skovklædt Kyst, kom en smuk Mand i en prægtig Rytterdragt ridende ud af Skoven og tumlede sin Hest i sirlige Spring hen over den jævne Græsmark mellem Skoven og Stranden. Længe saa Kongerne og deres Folk til og beundrede højligen Mandens ypperlige Ridekunster. Endelig vendte denne sin Hest mod Skibene og raabte: „Jeg er en Nidding for Kong Magnus, og det samme er Kong Harald for mig, og meget ulige er disse to Konger, Magnus og Harald." Derpaa red han tilbage og forsvandt i Skoven. Men Kong Magnus havde genkendt ham og sagde: „En berømmelig Mand er Svend Ulfsøn! Havde han Folk, lige saa tapre og djærve som han selv er, da vilde han oftere fange Sejr."

Dette ejendommelige Træk, der er bevaret i de norske Kongesagaer, viser Svend Estridsens Sindelag overfor de to Konger, der raadede i hans Fædrenerige; han følte sin Uret mod Kong Magnus og vaklede mellem Anger og Oprør, men over for Harald Haarderaade ejede han Visheden om at være i sin Ret.

Da nu Magnus den Gode var død, og hans Broder Thorer skulde bringe Svend Budskabet om, at Danmarks Rige var hans, frit og frelst, traf han ham øster paa i Skaane. Han var just i Færd med at stige til Hest for at rejse ind i Sverige, idet det var hans Agt, efter de mange Nederlag, at lade Kongenavnet fare.

Saa snart han fik Øje paa de fremmede Sendemænd, anede det ham, at de bragte vigtige Tidender, og han spurgte: „Hvad nyt er der forefaldet hos de Norske?"

Thorer kunde ikke tale for Bevægelse, men hans Ledsager fortalte, at Kong Magnus var død, og at han paa sit yderste havde givet Svend hele Danevælde, med den Bøn, at han vilde modtage hans Broder Thorer, thi denne havde intet godt i Vente hos Harald Haarderaade, der jo nu skulde være Norges Enekonge.

En Stund stod Kong Svend i dybe Tanker, saa sagde han: „For vist er dette en vigtig Tidende! Du, Thorer, skal være velkommen hos os, og vi skal vise dig al sømmelig Hæder; thi jeg tror, at saa vilde hin gode Kong Magnus have gjort ved min Broder, hvis det havde føjet sig saa. Og det vidner jeg for Gud, at aldrig mere, saa længe jeg lever, skal jeg fly fra Danmark!"

Nu red Svend ind i Skaane og samlede Folket om sig, hvor han drog frem. I denne Vinter underlagde han sig hele Danevælde, og alle Danske tog ham til Konge.

Men vilde Svend Estridsen nu kæmpe for sin lovlige Ret, saa var Harald Haarderaade ogsaa den Mand, der vidste at stride for sin Magt. Efter Magnus den Godes Død holdt han Ting med sine Krigsmænd og gjorde vitterligt, at han agtede at drage til Viborg for der at lade sig hylde paa Tinge til Konge over hele Danevælde. „Thi det er mit Arvegods," sagde han, „og vil I nu staa mig bi med at undertvinge Danmark,

saa skal Normændene til evig Tid vorde de Danskes Herrer."

„Nej," svarede Ejnar Thambeskælver, „det er min Pligt at stede Kong Magnus til Hvile hjemme i Nidaros hos hans Fader, frem for at slaas udenlands om en fremmed Konges Rige. Jeg," — sluttede han — „vælger hellere at følge Kong Magnus død end nogen anden Konge levende."

De fleste Normænd sluttede sig til den gamle Høvdings Ord, og Harald maatte for den Gang opgive at komme til Viborg. Han opløste Ledingshæren og sejlede hjem til Norge, hvor han om Vinteren lod sig hylde til Konge. Ikke nød han Folkets Yndest, som Magnus havde gjort det; og mange Høvdinger stødte han fra sig; han var vel tapper og redelig i sin Færd, men tillige haard og begærlig af Sind, og kold og grum i sin Vrede.

Saa snart Vaaren kom med isfri Sø, drog han paa nye Konge-Eventyr i Danmark. Længe laa han ved de jydske Kyster, hærgede og brændte vidt omkring, slæbte Fanger til Skibene og lod dem udløse i dyre Domme. Han vandt saaledes baade Sejr og Bytte, hvor han for frem, men ingen dansk Mand vilde kaare ham til Konge eller anerkende Norges Overherredømme. Sommer efter Sommer gæstede han Danmark paa samme Vis, og meget Land blev lagt øde. Stundom truede Svend Estridsen med at øve Hærværk i Norge, og danske Krigsfolk hjemsøgte ogsaa nu og da de norske Kyster, men det havde ikke ret Fynd ved Siden af Kong Haralds sejrsvante og overmodige Fremtrængen.

Saa skete det en Vinter, at Svend sendte Harald Bud og foreslog ham, at de til Sommer skulde mødes ved Gøthaelven for enten at slutte Fred med hinanden eller slaas til det yderste. „Dette er en mandelig Begæring af Kong Svend og de Danske," sagde Harald, men han tænkte ikke paa Forlig, thi han tilføjede, „og det vil jeg ønske, hvis Mødet finder Sted, at de Danske længe maa mindes det; men det Budskab skal I bringe Konge Svend og de Danske, at jeg vil møde dem i Sommer."

Begge Konger rustede sig til Striden og udbød Leding. Paa den aftalte Tid kom Harald sejlende nord fra til Gøthaelven, men han spejdede forgæves imod Syd efter de Danske. Da det spurgtes, at Kong Svend endnu laa under Sjælland, kvad Haralds Skjalde Spotteviser, og selv udbrød han: „Kanske finder de Danske det mageligere at drive Svin til Skovs end at stride med os Normænd; men siden de ikke vil holde ved Aftalen, saa vil vi hjemsøge dem og fare frem i deres Rige med samme Hærværk som fordum eller endnu værre."

Svend Estridsen og Harald Haarderaade.

Harald gav Bønderne Orlov til at drage hjem, medens han med sin Hird og øvrige Krigsfolk sejlede til Jylland og plyndrede Kysterne fra Thy til Slesvig, afbrændte Byerne og dræbte de Mænd, der faldt i deres Vold. Efter at have indtaget Hedeby og gjort et overmaade rigt Bytte, stod Harald atter mod Nord og drog med sin Flaade paa tresindstyve Skibe forbi Thyland. Da kom Kong Svend, i Spidsen for en mægtig Krigshær, ned til Kysten og opfordrede Kong Harald til at komme i Land og vove en Dyst. „Vi tænker," sagde han, „at denne Mandeprøve skal være eder mere end en tom Trusel. Skønt Dankongen er ringe af sig, er det dog mandeligere at stride mod ham med fylket Hær end at tage Kalv eller Kid eller Folkets Kostbarheder, hvor der ingen er, som kan sætte sig til Modværge, saaledes som I stedse har gjort her i Danmark."

„Det vil vist være mange vitterligt," svarede Harald, „at vi har stridt med andre end værgeløse Bønder eller fejge Uslinger. Men I foreslog os at møde ved Elven, og det var kongeligt; men lidet hæderligt synes det os at bryde det Tilbud, I selv har gjort. At landstige her med saa faa Folk, som jeg har, og kæmpe mod de Danske, er ikke min Lejlighed; men vil I komme til Søs, skal I finde Normændene rede."

Derpaa sejlede de Norske forbi Skagen, og da det mod Aften faldt paa med stærk Taage, kastede de Anker under Læsø. Men hen ad Morgenstunden, ved Solopgang, saa de ligesom flere Baal lyse ude over Havet. „Lad hurtig Tjeldingen paa vore Skibe tage ned," bød Harald, „og Mænd sætte sig til Aarerne; det er de Danskes Hær, som kommer imod os; Taagen maa have lettet sig, der hvor de ligger, og det maa være Morgensolen, som skinner paa deres guldbelagte Dragehoveder."

Det forholdt sig, som Harald gisnede. Svend var ankommen med en stor Flaade og satte ind paa de Norske, der skyndsomst tog Flugten. Da Harald saa, at de Danske vandt rask ind paa ham, befalede han, at man skulde kaste Tømmer over Bord og derpaa lægge de herligste Klæder og Kostbarheder. Under Vindstille førtes det rige Bytte af Strømmen hen mod den danske Flaade. Harald naaede sin Hensigt, thi da de Danske gensaa deres frarøvede Ejendom, begyndte de at indbjerge de svømmende Herligheder og blev derved forsinkede. Snart kom dog Svend til og bebrejdede sine Mænd deres Adfærd. „Det er en stor Skam," sagde han, „om vi nu lader Normændene undslippe, og det er et Under, at I vil lade eder opholde af denne falske Pynt, og ikke hellere vil vinde en stor Sejr. Tænk paa, hvor megen Spot I har at hævne paa dem, for de Mænd de har fældet, og det Gods de har røvet. Mange af eder har her at søge efter eders ædle Hustruer og Døtre, og saare berømmeligt vilde det være, om vi nu paa føje Tid kunde faa hævnet paa dem al den Vanære, de har tilføjet os."

Disse Ord virkede, og de Danske vandt atter rask ind paa Normændene. Saa lod Kong Harald kaste Malt og Hvede, Flæsk og Drikkevarer over Bord for at lette Skibenes Last. Men det forslog ikke længe, de Danske fulgte hurtigere og hurtigere i hans Kølvand. „Nu er gode Raad dyre," udbrød Harald, „tag alle Stridsskærme og tomme Tønder og kast i Søen og sæt derpaa de Danskes Kvinder og øvrige Fanger." Dette skete, men da Svend saa dette Syn, gav han Befaling til at bjerge Folkene, og dette tog saa lang Tid, at Kong Harald undslap.

Men sønden for Læsø indhentede Svend syv norske Skibe, bemandede med Bønder fra Vigen; de bad om Fred og bød Løsepenge. Mange Danske forlangte, at de skulde dø og saaledes undgælde, for hvad deres Konge havde forøvet i Danmark. Hertil svarede Kong Svend: „Kun lidet ønskelig finder jeg denne min Lod, at gaa glip af Sejren i Slaget og derpaa at handle ilde med dem, der selv overgiver sig til min Barmhjertighed; siden nu den store Sejr er sluppen os af Hænderne, saa vil vi skænke disse Mænd Frihed og Liv."

Den følgende Vinter — siger Krøniken — sad Svend med Fred og Ro i sit Rige.

Harald Haarderaade sad snart hjemme i Oslo, hvorfra han bedst kunde bevogte sit Rige mod de Danskes Indfald, snart for han med Hærskjold langs Danmarks Kyster. Det var hans Higen ikke at tykkes ringere end hans Forgænger, og derfor vilde han ligesom denne være Konge over begge Riger. En Sommer drog han med let Udrustning til Jylland, og da Jyderne samlede sig for at værge deres Land, løb han ind i Limfjorden, hvor han skændte og brændte skiftevis paa

den ene Bred, saa paa den anden. Men alle Vegne mødte Befolkningen ham med væbnet Modstand, og til sidst maatte han ty ind til en lille ubeboet Ø for at lede efter Vand. De udsendte Folk kunde ingen Kilder finde og kom tilbage med uforrettet Sag. Kongen bød dem da finde en Hugorm, hvilket skete. „Denne Orm kunde ikke leve her," sagde Kongen, „hvis den ikke havde noget at drikke; maaske kan den vise os, hvor der er Vand." Han lod den holde tæt hen til Ilden, saa den kunde blive rigtig tørstig, og derpaa slippe løs med en lang Traad bundet om Halen. Paa det Sted Hugormen krøb i Jorden, fandt man Vand.

3 4 8 6

Sejlskibe. I. Tegning af C. Blache.

Kort efter bragte Spejderne Underretning om, at Svend laa med en stor Flaade uden for Fjorden, men at det tog Tid for ham at vinde frem, da kun eet Skib ad Gangen kunde løbe ad Mundingen. Harald fulgte da Fjordens Løb mod Vest, indtil han kom til det smalle Fed, som dengang skilte Limfjorden fra Vesterhavet. Her lod han om Natten sine Skibe losse og trække over Landstrimlen, hvorpaa de atter ladedes i Vesterhavet. Ved dette snilde Paafund „Harald af Danskes Hænder slap," som det hedder i et Kvad fra hine Dage.

10 7 2 9 5

Sejlskibe. II. Tegning af C. Blache.

Om Vinteren lod Harald bygge et stort og pragtfuldt Skib. Det havde fem og tredive Rorbænke, og Sejl og Ankere var tildannede med største Snille. Paa Forstavnen var et Dragehoved, men agter til en Dragehale, og begge de opstaaende Sider af Stævnen var helt belagte med Guld. Paa dette Kongeskib, hvis Mage næppe før var set, vilde Harald Haarderaade holde sit Indtog i Danmark. Han budsendte derfor Kong Svend og stævnede ham til en afgørende Kamp ved Gøthaelven. Kong Harald gav først Møde, og da han hørte, at Svend holdt til nede under Fyn og Sjælland, gav han Bondehæren Orlov og sejlede med halvandet Hundrede Skibe syd paa langs Hallands Kyst, hvor brændende Byer og Gaarde betegnede hans Vej.

Uventet mødte Kong Svend ham med en talrig Flaade. Straks tænkte de fleste Nordmænd kun paa at fly; men Harald holdt Raad med sine Hirdmænd, og en af disse, den navnkundige Jarl Hakon Iversen, stod frem og sagde: „Saa tykkes mig, Herre! at skønt de Danske har en stor Magt, saa er deres Skibe mindre end vore, og jeg haaber ogsaa, at deres Krigsfolk nu som før er os Nordmænd underlegne i Tapperhed. Med de Danske er det saa beskaffent, at de ikke er udygtige i det første Angreb, men gaar man løs paa dem for Alvor, bliver de snart forsagte. Vi har før kæmpet med en stor Overmagt, det vil gaa ligesaa denne Gang!" Den Tale var efter Haralds Sind, og han sagde: „Jeg vil ikke længer udsætte den endelige Afgørelse; før skal den ene af os styrte over den anden, førend vi vil undfly for de Danske uden at have vovet os i Kamp."

De to Flaader stødte sammen ved Nisaaens Munding, og ud paa Aftenen aabnedes Slaget. De to Konger laa lige over for hinanden, og begge opmuntrede ivrigt deres Folk. Det var en Holmgang i stor Stil, og der blev kæmpet drabeligt fra begge Sider. Navnlig viste Jarlen Hakon Iversen stor Manddom og Tapperhed. Paa sin rappe Snekke fløj han hen over Valen og var altid at finde, hvor Kampen rasede heftigst. Hver Flygtning indhentede han, og hvert Skib, han lagde til, blev ryddet fra Stævn til Stævn. De Danske kunde ikke ret komme til at udfolde deres Styrke, de mange Fartøjer laa i Vejen for hverandre, og som Natten skred, bredte Forvirring sig i Hæren. Hen imod Daggry satte Kong Harald Foden paa Kong

Svends Skib og gik mandelig frem, huggende med begge Hænder. Enhver blev dræbt, der ikke frelste sig ved at springe i Søen og svømme hen til de andre Skibe. Svend var selv den sidste til at fly, og som Skjalden kvad:

„Ej var det uden gyldig Grund,
at Svend forlod sin Snekke,
thi kyst af Sværdets hvasse Mund
var Hjælmen paa den kække;
han flygted kun af Folketrang
og svigted kun de døde,
der Jyders Ven fra Borde sprang,
var Kongeskibet øde."

Da først Kongebanneret var faldet, styrtede de Danske sig i vild Flugt. Mange af Skibene var sammenlænkede, og Besætningen paa disse søgte Frelse ved at springe over Bord. Da Kong Harald vilde forfølge de Danske, kunde han ikke komme frem for de mange tomme Skibe, der drev i Søen; men en stor Sejr var vunden og dertil et godt Bytte. En Stund var det en almindelig Tro, at Svend Estridsen var falden, cg Harald glædede sig, indtil der kom Efterretning om, at han efter adskillige farefulde Eventyr atter var paa Sjælland, i Færd med at udruste en stor Hær.

Slaget ved Nisaa var den sidste Kraftprøve mellem de tvende Konger. Harald vedblev vel at indtage en truende Holdning; men den anden Vinter, efter at Slaget havde staaet, gik der Fredsbud mellem norske og danske Høvdinger, og paa begge Sider søgte de at mægle mellem Kongerne. Det blev atter bestemt, at de skulde mødes med deres Flaader ved Gøthaelven, men denne Gang for at tale om Fred og Forlig. Længe blev der ved dette Stævne talt frem og tilbage, og mange gensidige Klager kom til Orde; men ved behjertede Mænds Mellemkomst blev det omsider afgjort, at Kongerne skulde holde Fred for Livstid, enhver finde sig i de Hug, han havde faaet, og begge Riger beholde deres gamle Grænser. — Det var Anno 1064, at Krigen ophørte, og da havde den varet i tyve Aar, at regne fra den Tid, Svend Estridsen antog Kongenavn.

Dermed var de norske Konge-Eventyr forbi i Danmark. Trods al Tapperhed og Overmagt lykkedes det ikke Harald Haarderaade at kue Folket og underkaste det norsk Herredømme. Ingen saa i ham Landets Konge, men en vild og forvoven Fribytter. Det danske Folk led grufulde Tab gennem de lange Krigsaar; men det holdt fast paa sin Selvstændighed, ligesom Kongen paa sit Løfte: aldrig at fly af Danmark.

Smaavers.

Fortid—Fremtid.

O Menneske, husk, hvad du alt har bedrevet!
Kun da faar du ogsaa en Fremtid levet,
som svarer lidt til, hvad den skulde være:
en Fremtid i Pagt med Fortids Lære!

Thi hør det Ord af Steen Steensen Blicher,
et Ord, hvis Sandhed er fast og sikker:
At husker du ikke, hvad alt du gjorde,
saa ved du ej heller, hvad du kan vorde!

O. P.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Hvad kan I lære ham, gode Frue, og hvad er det, I kalder for Mandbom og gode Sæder? — Her i Ditmarsken vokser vi op som et frit Folk med Sværdet i Haand, vi giver os selv vore Love og agter kun Føje paa andres. — Se jer om! er der en Egn inde i Holsten, hvor Folk ikke ryster og bæver, naar de hører Ditmarskens Tromme? — Jeres Konge har vi jaget ud af Landet med Spot og Skam, saa han vil sunde sig en Stund, før han kommer igen, jeres kære Venner og Frænder ligger og muldner ovre i Tusindbyvelsvarfs Moser — Skaftet paa denne min Kniv er af en af deres Bene. — I Eiderstad satte vi vore blodige Fodspor, Husum, Tønning, Mildsted og Garding maatte betale svære Bøder for at faa os bort igen. Saa langt vi kom, var vi Herrer; derfor brændte vi Bøklenborg, Stellerborg og Tielenborg og slog Herskabet ihjel. Som Herrer jagede vi ogsaa alle eders Adelsmænd ud af Landet og forbød dem at komme igen. — Det er, hvad vi forstaar ved Manddom, for at lære det, behøver mine Drenge ikke at rejse til Junker Ratlov. — Og nu eders Sæder, gode Frue! de slaar til for eder, men passer kun lidt for os. I har et Smil for enhver, og to for den, I venter en Villighed af, I ved at belægge eders Tale, at vende og føre rundt paa en Sytraad, — vi har kun eet Ord og en bredbladet Økse til at forsvare det med. Gaar vi til Gilde, tager Kvinden vor Ligskjorte med, hun ved, hvad der kan ventes. — Det er vore Sæder. — Herhjemme vil min Dreng blive til en Mand, hos jer vil han kun lære at blive Tjener. Derfor kan der ikke være Tale om det, I ønsker. — Jeg giver aldrig mit Minde dertil."

Viben lukkede Døren op og sagde, at Reimer Grote var derude og forlangte Carsten i Tale. Carsten smilede:

„Byd ham indenfor. Naadige Fru Merved Ratlov er i Besøg hos os; men derfor kan han gerne sige mig sit Ærinde."

Viben kom ind med Reimer. Atter blev et nyt Træbæger hentet frem fra Skabet, og Reimer hilste og drak. — „Jeg kommer for at laane din Hustrus Tværsaddel, om du ellers giver Lov dertil. Vi skal rejse med Hanne til Lybæk, og der er gaaet Rotter i hendes Saddel."

„Naa, saa Hanne skal til Lybæk! Hvad skal hun der?"

„Jeg vil bringe hende i Kost hos de graa Nonner i Karmeliterklostret, et Aars Tid, maaske i to, eftersom det kan falde."

„Hvad skal hun bestille hos dem?"

„Lære Skik og gode Sæder, lære at danse og skrive med Pen og Griffel, sy hos dem. — Hvad ser en Pige hjemme i Marsken, hvad kan hun, og hvad ved hun? Jeg holder det for vel, at de unge kommer ud og faar lidt at vide, hvordan det gaar til hos andre!"

„Ja, ikke sandt, min kære Mand," sagde Fru Ratlov med sit venligste Smil, „det er netop mine Ord. De unge har godt af at komme ud blandt fremmede."

„Naa, saa jeres Hanne skal til Lybæk og drages op mellem Grevinder og Fyrstebørn; det vil koste mange Penge, men I har jo Raad dertil. Den naadige Frue her er just kommen til mig i lignende Ærinde. Hun beder om Forlov, at tage Viben hjem til Ratlovs Gaard, hun og hendes Husbond har fattet Godhed for ham, de vil holde ham lig deres egen Søn i alle Maader, — var det ikke saa, I sagde? — og lære ham det, der skikker sig for en rig og ædelbaaren Herre. Hvad synes du derom, min Søn, her i Marsken er en Dreng myndig, naar han er elleve Aar og seks Uger, saa jeg maa da ogsaa høre din Mening."

Det lyste over Vibens Ansigt, han smilede tilfreds, men tav lidt, før han svarede: „Det skal være, som min Fader og Moder bestemmer."

„Og I vil sige ja dertil," bad Fru Merved, henvendt mod Nanne, „ikke sandt! I er Moder, og vi to maa forstaa hinanden bedre. I vil ikke afslaa en Bøn, hvoraf saa meget er afhængig."

„Fruen mener, at hendes Søn vil have Gavn af at omgaas Viben; Prioren i Sortekloster har raadet hende dertil, for at den unge Junker skal faa mere Skik paa sig," forklarede Carsten. — „Ja, skal jeg sige min Hjertens Mening, saa har jeg egenlig ikke noget at indvende derimod, ikke det allermindste, siden I og eders agtbare Kæreste vederfares saa stor en Tjeneste derved. Jeg kan se paa min Hustru, hun mener det samme. — Naar skulde han rejse?"

„Helst straks. Jeg rider op til min Skriftefader i Sortebrødreklostret, saa tager jeg Viben med paa Hjemvejen. Min Søn venter, han længes efter ham, han taler kun om Viben."

Carsten smilede. Hvad skal man sige til det, Reimer Grote, begge vore Huse ligger altsaa for en Rejse, du skikker din Datter ud, for at hun skal faa Skik paa sig, Naadigfruen vil have min Søn til at sætte Skik paa en anden, om han magter det. I hellig Jomfru Marias Navn, lad det ske, som I ønsker. Bliver min Søn ked af at være hos jer, staar hans Faders Dør aaben igen, det ved han."

Fru Merved red op til Klostret, Nanne fik travlt med at pakke Vibens Klæder sammen, imedens kaldte Carsten ham hen til sig, satte sig ned og talte saaledes:

„Nu drager du fra os, Viben, til fremmede Folk, der vil holde dig i Hæder og Ære. Jeg vidste nok, det vilde gaa saadan. Du er den, der skal gøre vort Navn kendt og omtalt mellem andre. Det blev mig spaaet af en Kvinde fra Amerswurth, da du endnu laa i Vuggen. Det var sære Ord, hun varslede, jeg har ligget mangen Nat siden og grundet over dem: Den Knægt vil faa Folk til at snakke om sig i Marsken, han vil blive den mindste af sin Slægt, skønt der aldrig har været nogen større i den, han vil bo i et Slot og dog ikke have et Hul, han kan skjule sin Nøgenhed i, han vil volde Blod og dø i Blod, — lad ham vogte sig vel for Kirken. — Jeg forstaar det ikke, det ene siger det andet imod, men hun var sikker i sin Sag, og hvad hun sagde vil fuld-

kommes i Tiden. — Nu skal du ikke stole for meget paa de Folk, du kommer imellem, den, der giver et Æble bort, gør det kun for at faa en Pære igen. Bild dig ikke ind, at Gørres Ratlov kalder dig til sig for din Skyld, — det er for hans syge Junker. De slikker kun, disse Adelsmænd, fordi de frygter for at bide, i deres Hjerte glemmer de dog aldrig de mange, kære Venner og Frænder, som ligger begravne i Hammens Moser. — Praler de af deres Slægt og Herkomst deroppe, kan du le ad dem, i over to Hundrede Aar har Carsten Peters springende Ulv været hugget i Ligstenen paa Meldorf Kirkegaard. Oppe hos dem har de vel sjeldent hørt vort Navn nævne, paa Valpladsen kender Folk det bedre. — Du skal heller ikke sige ja, hvor du har Lov til at sige nej, — den, du giver en Fjer i Dag, forlanger i Morgen hele Vingen, saadan er Verdens Gang, min Søn! — — Husk altid paa, at du er et Barn fra Ditmarsken og lad dem ingenting byde dig, man skal staa paa sin Ret og faar kun Skam til Tak for at give efter."

„Moder mener dog, man kommer længst med det gode."

„Ja, det gælder for Kvinden, deri har din Moder Ret, men du er en Mand, — hvorfor fik Ørnen Næb og Ulven Tand? — Lær, hvad du kan af dem, og brug dine Øjne og Øren, hvem ved, hvad den Rejse kan være god for? I Dag rider du som Gæst til Hanerov og faar Lejligheden der at kende, næste Gang banker du maaske paa Porten med dit Spydskaft. — Bliver du led af Livet deroppe, saa vend hjem, men gør du noget, som ikke slikker sig for en stolt og ærlig Ditmarsker, saa bliv helst borte og lad dem kaste din Grav i det fremmede Land, du vil da ikke kunne holde Hovedet oppe blandt os. — Det sker ikke, jeg ved det nok, — kom og kys mig, min Søn, Vorherre og hellige Mænd være med dig. — Der er din Moder, hun vil ogsaa give dig sin Formaning."

Efter disse Ord gik Carsten Peter ud og saltede Sild igen. Nanne havde staaet i Døren og hørt, alt hvad han sagde. Hun lagde sin Haand paa Vibens Skulder og talte dæmpet, for at han ikke skulde mærke, at hendes Røst skælvede:

„Din Fader har gjort mange bitre Erfaringer i sine Dage, derfor er hans Hjerte blevet haardt, som den Haand, der længe førte Vaaben. Springer alt det ud i Blomster, han har lagt Frø til i mine Drenges Sind, saa Gud naade os alle. Han lærer dig at faa Folk til at græde, jeg vilde saa gerne lære dig at faa dem til at le, og det er ikke svært, hvis du følger mit Raad. — Hvad nytter det at sejre, naar man saa maa staa mellem lutter kolde og døde Hjerter. Brug aldrig Magt, Viben, hvor du ikke kan naa med det gode. Man rækker videre i Verden med et lille Korn Mildhed end med en hel Skæppe Vold."

Viben stod med foldede Hænder og lyttede til. „Motter taler altid om at give efter og give efter; men Folk er ikke til at lide paa i disse Tider, lader man dem faa en Fjer i Dag, tager de i Morgen hele Vingen. Hvad har hun selv vundet ved bestandig at give efter?"

„Ikke stort," svarede Nanne sørgmodig og lod Hovedet synke, „jeg har maaske bødet lidt paa det onde. — Bøj dig i Blæst, Viben, det er alt det, jeg ved, men den Lære fulgte jeg ogsaa mit hele Liv. — Vorherre lade lyse sit Ansigt over dig!"

(Fortsættes.)

Molboerne.

Skruptudsen og Spegesilden.

En Molbo, som en Dag var ridende til Aarhus, købte sig der nogle Spegesild, som han vilde tage med sig hjem, og da han ikke havde noget at gemme dem i, trak han dem paa en Snor og hængte dem paa Saddelknappen. Undervejs kom han til en Kro, som han ikke godt kunde ride forbi uden at bede. Altsaa bandt han sin Hest i Kørestalden, gik ind i Skænkestuen og forlangte et Krus Øl. Da han havde tømt et Par Krus og var bleven lidt snurrende i Hovedet, fik han Lyst til at smage paa en af sine Spegesild til Øllet. Han

gik derfor ud i Kørestalden for at hente den, men idet han løfte Knippet op, faldt en af Sildene paa Jorden. Ærgerlig bukkede han sig ned, men i Stedet for Spegesilden fik han fat paa en stor Skruptudse, som kravlede omkring dernede. Da han nu mærkede, at den rørte sig og vilde smutte fra ham, troede han, at det var Spegesilden, som var bleven levende og nu søgte at undslippe, hvorfor han greb Skruptudsen med begge Hænder, krammede den rigtig godt og aad den straks, og da den endnu sprællede inde i Munden paa ham, sagde han: „Enten du kribler eller krabler, saa skal du herned!"

Humlen i Lejlen.

Paa en Tid, da der gik Rygter om, at der var Fjender i Landet, gik to Molboer en Aften hjem fra Marken. Af en Hændelse kom der en Humlebi i den enes Lejle, som var tom, og som han havde hængt over Nakken. Humlebien, der ikke kunde finde ud igen, begyndte at snurre og brumme, og eftersom denne Allarm lød saa tæt ved Mandens

Øre, forestillede han sig, at det var selve Krigstrommen han hørte. Derfor raabte han til sin Kammerat: „Her en Ulykke paa Færde! Fjenden er os i Hælene, lad os løbe; jeg hører alt Trommen!" De løb da, alt hvad de kunde, og kom i Tusmørket til en Rugvang, som bølgede i Aftenvinden. Dette, skønnede de, maatte være Havet, hvorfor de trak deres Klæder af og begyndte at vade igennem det. Efter Rugvangen kom de til en Hørager. Da nu Kneblerne slog dem paa de bare Ben, og Humlen vedblev at brumme i Lejlen, troede de, at Fjenden alt var dem saa nær, at han skød dem med Hagl om Benene, og afsted kilede de uden at turde se sig tilbage. Omsider traf de et Par tøjrede Heste; dem satte de sig op paa i største Hast for saaledes at undslippe Fjenden. Men idet Tøjrepælen blev rykket løs ved Hestenes Spring, for den op i Nakken paa den ene Molbo og gav ham et vældigt Slag, saa han raabte: „Aa, jeg er alt hjerteskudt!" Hans Kammerat, som hørte dette, blev ved at ride og raabte uden Ophør: „Slaa ikke ihjel, men tag til Fange!"

Bukserne.

Da Kongen engang agtede at gæste Molboernes Land, lod Herredsfogden hele Folket sammenkalde og satte Ting ved Tingstokkene mellem Ågrie og Vistoft. Det mødte Mandskab blev opstillet og mønstret. Paa det nu alting kunde gaa ordenlig til ved Kongens Ankomst, havde Herredsfogden formanet Molboerne til, at de kun skulde holde Øje

med ham som deres Anfører, og hvad de saa, han gjorde, det skulde de straks gøre efter. Idet han nu med firlige Skridt nærmede sig den kongelige Vogn og bukkede dybt for Majestæten, indtraf det Uheld, at Remmen sprang i hans Bukser. Og aldrig saa snart saa Folkene Herredsfogdens Bukser stride ned, før de alle som een Mand med ærbødige Buk fulgte hans Eksempel.

Fra Boghylden.

Den nye Almanak for 1893, tilegnet Kvinden af **Anton Nielsen.** 3 Størrelser, henholdsvis 50 Øre, 75 Øre og 1 Kr. (N. C. Roms Forlagsforretning.)

Ikke omsonst er denne vakre lille Folkebog tilegnet Kvinden. Tanken i Tilegnelsen gaar som den røde Traad gennem Indholdet. Ved Valget af Fortællinger og Digte er der taget Hensyn, til hvad huslige Kvinder helst vil læse, ved Valget af vejledende Smaaartikler og nyttige Husraad har man særlig haft Kvindens Tarv for Øje. Der findes fortræffelige, snart morsomme, snart alvorlige Fortællinger og Digte af N. Bøgh, Anton Nielsen, Jens Skytte, Jens Kamp, Ant. Andersen, Peder N. Møller, Danholm Nielsen o. fl. Blandt de praktiske Artikler kan særlig fremhæves: „Fjerkræsagen som Kvindesag" af Frederikke Olsen, og „Om Anvendelse af Frugt i Husholdningen."

Hvor det ligger i Kvindernes Haand at forestaa Aarets Almanakindkøb, og hvor man gerne forener det nyttige med det behagelige, kan „Den nye Almanak" anbefales paa det bedste for 1893.

* * *

Kristelig Almanak for 1893 redigeret af Pastor **Fr. Birkedal-Barfod.** 50 Øre. (N. C. Roms Forlagsforretning.)

Med sit særlige Formaal egner denne Almanak sig fortrinlig til at anskaffes Side om Side med en af sine mere verdslige Kolleger „Folkets Almanak“ eller „Den nye Almanak“. Tekst saavel som Billeder er af kristeligt Indhold. Især kan fremhæves nogle smukke Digte af Fr. Birkedal-Barfod, „Herrens syv Ord paa Korset“ en Prædiken af Rindom, Smaastykker til hver Dag i Maaneden o. s. v. Det er en smuk og i Forhold til Størrelsen righoldig Andagtsbog.

* * *

Den Gang jeg var Soldat, Skitser fra min Tjenestetid af **Jens Kok.** Med Tegninger af Alfred Schmidt. I. I Trøjen, 152 S. II. Paa Kantonnementsfod, 120 S. III. Fra Septemberkrigen. 118 S. IV. Blandt Borgere, 48 S. (H. Hagerups Forlag.)

Skønt Forfatteren slet ikke er Militarist, saa gaar det dog ham som saa mange andre gamle Soldater, at naar først den Tid, da de var „i Trøjen“ kommer paa Tale, saa skyder baade Fortællelysten og Humøret frem, og pudsige Smaatræk, bevingede Ord og stundom hele Krøniker afløser hverandre i lang Rækkefølge. Men hans Betragtningsmaade er rigtignok ganske borgerlig, selv naar han har „Trøjen“ paa, føler han sig egentlig som civil, og han ligner i det Stykke vistnok de fleste Københavnere. De har jo frem for indkaldte Rekrutter fra andre Landsdele den Fordel, at kende saavel Kasernerne som Fællederne fra Barnsben og har forlængst en færdig Mening derom. Med Jens Kok er vi da ogsaa stadig blandt københavnske „Jenser“, og der er ægte Københavner-Humør — nu og da en klædelig Forsorenhed — i hans Skildringer. Disse fremtræder i fire Dele, omhandlende Soldatens forskellige Stadier fra Rekruttiden til Borgervæbningsøvelserne paa Fælleden. Det er i det hele et fornøjeligt Soldaterliv, Jens Kok og hans Kammerater har ført, hvad enten det nu var Kastellet, der var Scenen for deres første „Et-March“, eller de øvede deres krigerske Bedrifter ude i landligt Kantonnement, og de uundgaaelige Genvordigheder har de fundet sig i med et uforstyrreligt Lune. Særlig enhver, der selv har været Soldat, vil finde Morskab i Jens Koks Skitser, der tilmed oplives af en Række kvikke og ofte komisk-vittige Tegninger af Alfred Schmidt.

* * *

Haandbog for de smaa Hjem, af **Elfride Fibiger.** (Ernst Bojesens Forlag.)

Fra først til sidst er denne lille Bog, der foreligger i net Udstyrelse til en billig Pris, skreven med de smaa Hjems Tarv for Øje, og hvert Afsnit er præget af praktisk Erfaring og kyndigt Blik. Hvor mange Hjem stiftes der ikke i By som paa Land, hvor den unge Husmoder staar uden Evner til med smaa Midler at skabe et hyggeligt Hjem. Adskillige unge Piger bliver ved deres Arbejde paa Kontorer eller Fabriker fjernet fra og uøvet i egenlig huslig Gerning, andre er i deres Tjenestetid bleven fortrolig med den store Husholdning, men fremmed for den lille, og den Dag de fæster eget Bo, forstaar de hverken at lave god og sund Mad, at gøre Hjemmet hyggeligt eller at faa Pengene til at slaa til. Det er dette Fru Fibiger vil lære dem med sin lille „Haandbog“. Hun giver klar og tydelig Anvisning til Madlavning (gode dagligdags Retter), Slagtning o. s. v.; men Bogen er noget andet og mere end en Kogebog. Forskellige Fagmænd har bistaaet Udgiverinden og i korte oplysende Artikler fremdraget en hel Del Bierhverv, som egner sig for Smaakaarsfolk. Slotsgartner Brun viser hvorledes den mindste Plet Jord kan anvendes til Havebrug og blive en Kilde til Hygge og Fritidssyssel. Direktør Jensen giver Anvisning til Kartoffeldyrkning, medens Statskonsulent Riedel paapeger Frugtavlens Betydning. Cand. Durloo omtaler Gedehold, og fra anden, ligeledes sagkyndig Side, fremdrages Fordelen ved at holde en Gris, nogle Høns o. s. v. I andre Smaastykker omhandles vore Næringsmidlers Værdi. Som Prøve paa dette Afsnit — og paa Bogen i det hele — tillader vi os at aftrykke Dr. Adsersens fortræffelige Artikel „Om Ernæring med Mælk“. Som man ser, vil Bogen lære den unge Husmoder ikke blot at spare i Hjemmet, men ogsaa at berige det med smaa Biindtægter. Den lille Bog fortjener at blive læst og tagen til Følge.

For Hus og Hjem.

Om Ernæring med Mælk.

(Af Dr. med. H. Adsersen i „Haandbog for de smaa Hjem“.)

Mælken er for Børn, navnlig Smaabørn, det vigtigste Næringsmiddel, og Pattebørn bør under sædvanlige Forhold kun nyde Mælk.

Men Mælk og Mælk er forskellige Ting, og sammenligner man blot løseligt Mælk fra en Ko, Ged eller Hoppe med Kvindens Mælk, vil man se, at Udseendet er forskelligt, og til det forskellige Udseende svarer en forskellig Blanding af de Stoffer, der findes i al Mælk. De forskellige Dyr og Mennesket afsondrer en Mælk, der er afpasset for deres Afkoms Behov, men ikke uden videre kan anvendes til andres. Kvindemælken er derfor aldeles ubestridt det bedste, mest passende Næringsmiddel for Pattebørn, og Erfaringen godtgør jo ogsaa noksom dette, idet Brystbørn som Regel trives bedre og faar større Modstandsevne mod Sygdomme end Flaskebørn.

Enhver Moder bør derfor sætte alt ind paa at die sit eget Barn, for saa vidt ikke særlige Forhold forbyder det, f. Eks. naar Moderen er under 18 Aar eller over 35 Aar, naar hun lider af Tuberkulose (Tæring, Brystsyge), Kirtelsyge eller andre svære og smittende Sygdomme.

De første 14 Dage af Barnets Liv kan man i Regelen lade det patte, saa ofte det vaagner, men herefter maa Maaltidernes Antal indskrænkes til 7 i Døgnet, og om Natten maa der gaa omtrent 5 Timer, hvor det intet faar. Indfører man denne Regelmæssighed, som saa at sige uden Undtagelse kan indføres, vil snart Moder som Barn befinde sig bedst herved, men det koster nogen Overvindelse fra Moderens Side at undlade at byde sit spæde Barn Bryst, naar det skriger.

Har Moderen ikke tilstrækkelig Mælk, eller forbyder Forholdene hende at være om Barnet hele Dagen, bør hun dog ikke ophøre med Diegivningen, men lade Barnet faa den Mælk, hun kan give det, og lade en anden Kvinde give det Bryst ved Siden af.

Kan hverken Moder- eller Ammemælk skaffes til Veje, maa man ty til Dyremælken og af denne er Komælken den bedste og billigste til Ernæring far Pattebørn.

Den Mælk, der anvendes, maa være god Sødmælk, hvorimod skummet Mælk, endsige Centrifugemælk er aldeles upassende Føde for Smaabørn. Mælken maa sies og koges godt igennem straks ved Modtagelsen, hvorved mulige Smitstoffer tilintetgøres; der tilsættes desuden $^1/_8$ af en Teskefuld renset, pulveriseret Soda (tvekulsurt Natron) til en Pot, hvorved forhindres, at Mælken bliver sur, og den opbevares dernæst paa et køligt Sted og holdes let tildækket. Skal Barnet have sig en Flaske, hældes en Portion af Mælken op og blandes med kogt Vand, saa at Blandingen faar en passende Varmegrad, som er god, naar Flasken kan holdes mod tillukkede Øjne. Er Sammenblandingen for kold, kan den opvarmes til samme Varmegrad, ved at man henstiller Flasken en Tid i godt varmt Vand.

Efter Barnets forskellige Alder sker Mælkefortyndingen saaledes, at der i de første Par Dage efter Fødslen gives det 1 Del Mælk og 3 Dele Vand, dernæst 2 Dele Vand og 1 Del Mælk i de følgende 4 Uger; efterhaanden tilsættes mere Mælk og mindre Vand, indtil Barnet, naar det bliver omtrent $^1/_2$ Aar gammelt, faar ren Sødmælk. Der bør altid iblandes Drikken løst hvidt Sukker.

Ogsaa Gedemælk kan anvendes til Smaabørns Ernæring, men den maa fortyndes noget mere med Komælk.

Den allerstørste Renlighed bør iagttages med Mælken, og det samme gælder for de Kars og Flaskers Vedkommende, der skal rumme Mælken. Flaskerne, thi man bør mindst have to at skifte med, maa renses for hver Gang, Barnet har tømt dem, og man maa erindre ikke at tilberede mere Drikke, end det kan tænkes, at Barnet kan tage til sig paa een Gang, Rensningen sker bedst ved Hjælp af lidt Soda, opløst i varmt Vand, hvorefter Flasken henstilles fyldt med koldt Vand, indtil den atter tages i Brug. Pattevoldene, hvoraf der ogsaa maa være mindst to af de store brunlige Gummivolde i Brug ad Gangen, krænges og afvadskes, for hver Gang Flasken er tømt, og henstilles derpaa i koldt Vand til senere Brug.

Det er en Samvittighedssag at iagttage disse Forskrifter nøjagtigt, og man maa vel betænke, at den samme Regelmæssighed med Hensyn til Maaltiderne bør iagttages ved Opflaskningen som ved Opamningen.

Er Barnet blevet 9 Maaneder gammelt, bør det vænnes fra Brystet eller Flasken og skal hereftet drikke kogt Mælk og spise Vælling 1 til 2 Gange daglig, og endnu naar Barnet er nær ved at fylde 2 Aar, bør dets væsenligste Næring bestaa af Mælk og Mælkemad.

Ogsaa i den senere Barnealder og i hele Opvæksten er Mælk et meget vigtigt Næringsmidddel, men man bør gøre sig til Regel ogsaa da kun at lade den nyde i kogt Tilstand.

For det voksne Menneske har Mælken vel ikke den Betydning som for Barnet, men det maa dog fremhæves, at den i Forhold til sit Næringsværdi er et af vore billigste Fødemidler, og at den er et langt sundere og kraftigere Næringsmiddel for Arbejderne og den diegivende Kvinde end Kaffe og Øl.

Hovedbrud.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis nedad og opad, danner Navnet paa en dansk Digter og den første Linie i en af hans bekendte Sange:

En By i Nordamerika.
En By i Tyskland.
En By i Rusland.
En By i Danmark.
Et Bjerg i Asien.
En By i Danmark.
En By i Frankrig.
En Flod i Rusland.
En By i Tyskland.
En Flod i Spanien.
En By i Siberien.
En Ø ved Italien.
En By i Norditalien.
En italiensk By i Oldtiden (omvendt.)
En By i Palæstina.
En By i Rusland.
En By i Grækenland.
En By i Holsten.
En By i Palæstina.
En By paa Fyn.
En By i Schweiz.
En By i Italien.
En By i Danmark.

M. J.

Gaade.

Lad mig kun sige det Hele først,
det vil som fjerde komme;
men traf det første i dit Bryst
da var din Tid vel omme.
Ja, tolv til andet jo der maa,
af hvad jeg ikke siger;
men det kan du jo nok forstaa,
det stadig fremad higer.

K.

Rebus.

aab
1 1 1 1 1 1 b b b l c

J. J.

Opløsninger.

Firkantet Nød i Nr. 8:

V A N D
A N E R
N E V A
D R A M

Gaade i Nr. 8:
Ave — Gave — Have — Mave — Tave — Pave.

Rebus i Nr. 8: Farlig Risiko.

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen“ udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen“ modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: Store Lars i Persgaard, Fortælling af August Bondeson. (Sluttes.) Vore Sejlskibe, med 3 Figurer og 3 Tegninger, af D. H. Paa Konge-Eventyr i Danmark, genfortalt af B. E. II. Harald Haarderaade. Smaavers, af O. P. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Molbohistorier, med tre Billeder. Fra Boghylden. For Hus og Hjem. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 10. Søndag den 4. December. 1892.

Store Lars i Persgaard.

Fortælling af August Bondeson.

(Sluttet.)

Det blev en urolig Julenat. Niels blev stadig daarligere. Han hostede, saa Blodet fraadede om Næse og Mund. Og da Hosten lettede, mumlede han i Vildelse:

„Stina! Stina! jeg tør ikke tale om det til Fa'er. Hu, han slaar os ihjel! Men jeg skal følge med dig, hvor du vil drage hen. — Se, hvor hvid, se, hvilket Spøgelse, du er blevet, hu ha! Se, Øjnene staar stille, og Ansigtet er hvidt som Sne. — — Hop og hej, Folkens, jeg giver Fa'er Djævelen, jeg vil aldrig se ham mere, han har blot slaaet mig og kuet mig alle mine Dage. Nu skal vi holde Bryllup! — Av, av, saa han sparker! Jeg dør! — Hopsa, nu skal vi danse, du og jeg. — Han vil, jeg skal have Neta. Tak! Nu er du og jeg gifte — — Uh — ha, saa bleg du er! — — Nej, det faar ikke at hjælpe, om jeg saa skal dø derfor, saa vil jeg dog sige jer Sandheden. — I har været en Djævel, Fa'er, baade imod mig og Mo'er. — Ha, ha, ha, jeg er ikke ræd for jer længer. Nu er jeg en Karl. — Ha, ha, ha!"

Anne Lena vaagede ved Sengen. Lars gik ud og ind mellem Herberget og Stuen. Han havde taget et Lys ud i Herberget, han følte sig saa underlig mørkeræd.

Niels begyndte at slaa om sig og fægte med Armene, Brystet arbejdede tungt, han kunde ikke hoste.

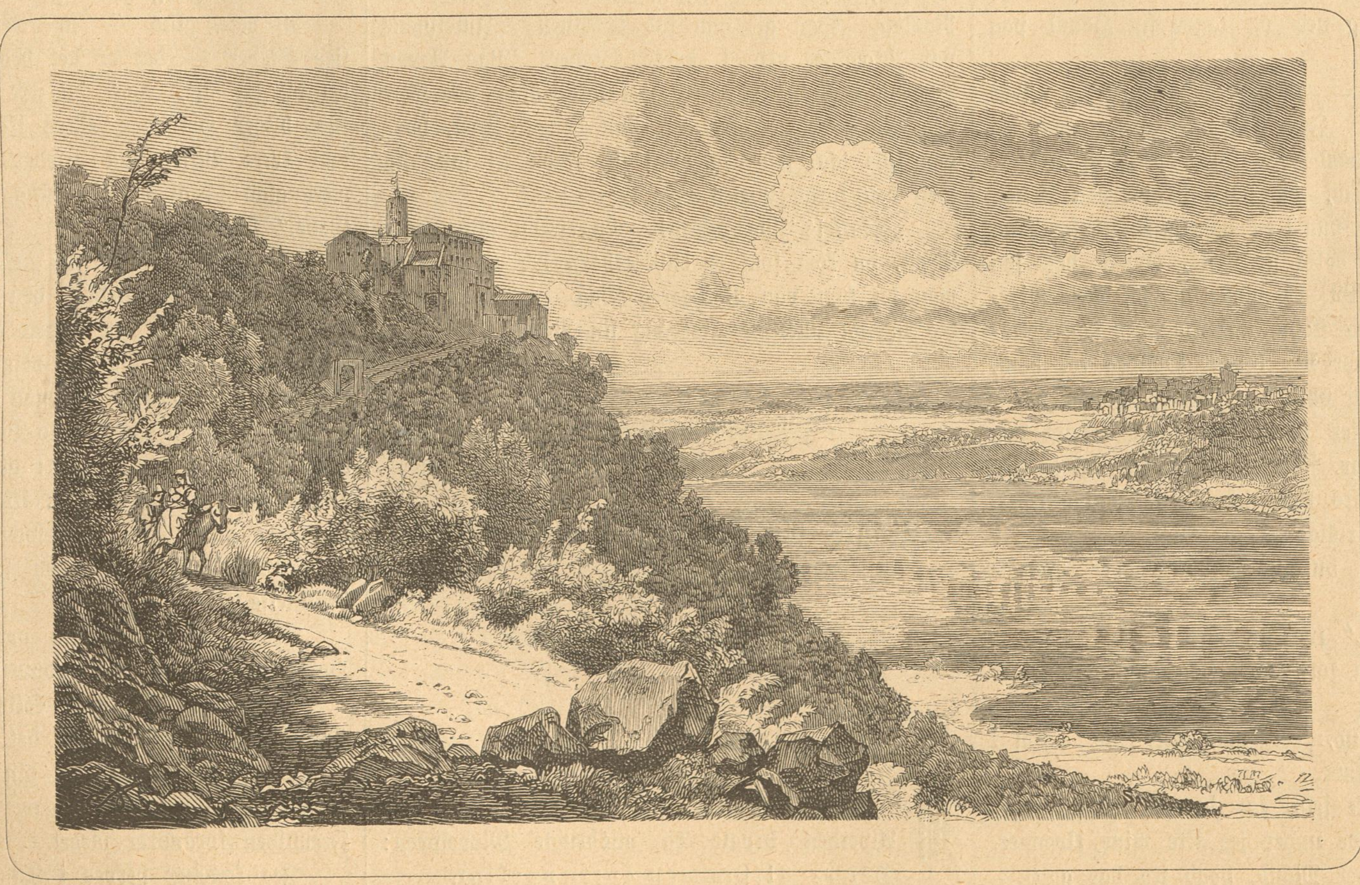

Ved Nemisøen.

„Han dør, han dør!" raabte Anne Lena og vred sine Hænder.

Hun sprang ud i Herberget. Der havde Lars sat sig. Han skjulte Ansigtet i sine Hænder. Da han hørte hende komme, saa han op.

Kære Lars, lad Svend hente Doktoren," bad hun saa ømt.

„Doktoren! — Doktoren, han har intet her at gøre. Niels kommer sig nok endda. Er vi ikke mange nok til at se paa vor Elendighed!" sagde Fa'er Lars, men Røsten var ikke fuldt saa sikker som tidligere.

Niels faldt atter i Dvale. Han kom aldrig til sin Bevidsthed mere. Det ophovnede Ansigt var badet i Sved. Moderen sad hos ham med et Haandklæde og borttørrede Sved og Blod, efter som det piblede frem.

Hen ad Morgenstunden blev det endnu værre. Hele hans Legeme rystede. Han hostede, som om Lungerne skulde fare ud af Brystet. De satte ham op i Sengen for at se, om det ikke kunde lindre. Hovedet sank afmægtigt ned paa Brystet. Hænderne knyttede sig krampagtigt. Læberne bevægede sig, som om han vilde tale, men ikke en Lyd kom frem.

Anne Lena jamrede sig, hun havde ingen Taarer længer.

„Ak, ak, blot han kunde komme til Bevidsthed, blot han kunde komme til Bevidsthed!" hulkede hun.

Lars stod ved Sengen og saa mørkt hen for sig.

„Kør til Byen efter Doktoren, Svend! Spænd begge Hestene for, saa det kan gaa i en Fart!" befalede han nu og tog selv Plads hos den syge.

Men Svend naaede end ikke ud af Gaarden.

Det var Dødskampen, der stod paa. Den døende gjorde endnu nogle krampagtige Bevægelser. Han strakte sig med en voldsom Trækning og laa derpaa stille. Han var død.

Mo'er Anne Lena knælede ned ved Sengen og bad brændende Bønner for den dødes fattige Sjæl. Store Lars, som aldrig havde bøjet sig for nogen, skjalv som et Rør. For Døden maatte han nu bøje sig, der laa hans eneste Søn! Han havde givet ham Livet, han havde ogsaa taget det fra ham. Han ludede forover og styrtede med et dybt Suk ned over den døde.

Men han rejste sig snart. Hans Ansigt var ikke længer saa strengt som før; men en mørk Beslutning stod præget deri. Han gik ud i Herberget. Da han stod i Døren, vendte han sig om og saa med et mildt Blik paa Hustruen, der endnu laa paa Knæ.

Greben af en uhyggelig Anelse fløj hun op og hen til ham. Hun greb hans ene Haand med begge sine.

„Lars! Du maa ikke gaa ud — med de Tanker. Kære — gaa ikke!"

„Bryd dig blot ikke om mig, hvad jeg saa gør!" sagde han ligesom befalende og frigjorde sin Haand, men der var en underlig Blødhed i hans Stemme.

„Hjertenskære Lars, Lars! Gør ikke noget slemt ved dig selv!"

Hun kastede sig ned paa Gulvet og slog sine Arme om hans Ben.

„Kære, kære, for Guds Skyld lov mig, at du ikke vil gøre dig selv Fortræd. — Jeg slipper dig ikke, før du lover det. — Lov mig det! Du maa sparke mig, du maa træde mig ned, du maa gøre ved mig, hvad du vil, men jeg slipper dig ikke, uden du lover det!"

Han bøjede sig ned og lagde sin Haand paa hendes Hoved.

„Du er et godt Menneske, Anne Lena. Vær ikke ræd for mig! Jeg skal intet gøre, som jeg ikke kan forsvare baade for Gud og Mennesker."

Hun slap ham, og han gik op paa Loftet. Men hele Tiden var hun i en dødelig Angest for ham. Han havde altid holdt sit Løfte, enten det saa gjaldt ondt eller godt, det vidste hun jo, men alligevel. Hun stod der stadig med Haanden paa Loftsdøren; men saa stor var hendes Omsorg for ham, at hun ikke engang vovede at aabne Døren.

En Stund efter hørte hun hans Skridt paa Trappen. Det var, som en Sten var falden fra hendes Bryst. Lars kom ned i sine Højtidsklæder. Hans Ansigt var roligt og alvorligt.

„Hvor tænker du dig hen Julenat?" spurgte Anne Lena.

„Til Arresten," svarede Lars.

Anne Lena saa forskrækket paa ham. — Store Lars i Arrest!

„Nej, Herregud, det maa ikke ske. Du i Arrest!" jamrede hun.

„Gaar jeg ikke selv, saa kommer de og tager mig, og den Glæde under jeg ikke mine Uvenner. I Morgen ved hver Mand, hvad jeg har gjort."

„Nej, nej! Tag Penge og alt, hvad her er og skjul dig! Du maa ikke komme i Arrest."

Anne Lena var helt ude af sig selv.

„Nej, Mo'er," sagde Lars mildt, men bestemt, „det sker ikke. Jeg har taget Livet af min eneste Søn — Gud hjælpe mig! — for han har ført Skam over mit Hus, det skal Folk have Lov til at sige om mig. Men at jeg er lukket bort fra Ret og Øvrighed, det skal ingen faa Lov til at sige. Gud velsigne dig, Mo'er! Jeg føler, at jeg har været haard imod jer, jeg har jo kun tænkt paa mig selv, aldrig paa jer; men jeg har ogsaa faaet min Straf. Ak, blot jeg havde faaet Øjnene op, før det var for sent! — Giv dem nu en hæderlig Begravelse, begge to! — — Jeg maa da se den lille Stump, før jeg gaar."

De fulgtes ad hen til Bænken, hvor den lille laa. Lars tog sit store Sølvur med Sølvkæde frem, som han havde arvet efter sin Fader.

Niels skulde med Tiden haft det efter ham. Han viklede Kæden om Uret og stak det ind under Barnets Svøb. Saa tog han Anne Lenas Haand og krammede den haardt.

„Herregud, nu faar vi vist aldrig hinanden at se mere i dette Liv," klagede hun bitterligt og bøjede sig ind til ham.

„Græd ikke, Mo'er," trøstede han og klappede hende paa Hovedet. „Er det Guds Vilje, saa kommer jeg hjem igen, og er det ikke — saa vil vi bede Gud, at vi alle maa træffes i et bedre Hjem. Bed du for mig! — Og tag nu vel Vare paa Barnet og drag det op i Tugt og Herrens Formaning!"

Han kastede et langt, sorgfuldt Blik hen over Sengen, hvor den døde Søn laa. Han skulde blevet hans højre Haand og hans Alderdoms Glæde. Han vilde haft ham, saadan som han selv var, dertil havde alle hans Bestræbelser sigtet. Men det var Hovmod at ville være Vorherres Mester. Han førte Haanden til Øjnene og gik saa ud i Gaarden.

Der ventede Karlene med begge Hestene spændte for Vognen. Han og Svend satte sig op i Sædet. Og saa kørte Store Lars i Persgaard den lige Vej til Herredsfogden for at angive sig selv for Slægtsdrab.

Mo'er Anne Lena blev staaende uden for Porten, saa længe hun kunde høre Vognens Raslen. Saa gik hun ind i Stuen. Julelysene var brændte ned i deres Stager. Paa Arnen glødede Kullene endnu. Hun faldt atter paa Knæ ved den døde. Siden gik hun hen til Lejet, hvor den lille laa, tog den op i sin Favn og satte sig med den foran Arnen.

„Stakkels lille Skind! Nu er du min eneste Trøst, du kom som et Ulykkesbarn her til Verden, men du kom paa Vorherres Dag. Herren staa dig bi, du lille, og give dig sin Velsignelse!"

Nogle Tankesprog af Salomons Prædikener.

Af Matthias Claudius.

I.

Det første Tankesprog skal være det kendte og i Alverden brugte og misbrugte Modesprog: Det er altsammen forfængeligt.

Naar en stor Ordgyder, der gerne slaar om sig med Tankesprog, eller naar en ung Projektmager, for hvem et forfængeligt Projekt er slaaet fejl, eller naar en gammel Daare, som Synden taber sig lidt hos; naar de siger, at alt er forfængeligt, ja, saa er rigtignok ogsaa Tankesprogets Mening selv forfængelig. Men hos Salomon har det noget andet at betyde.

Forestil Dem en Mand, saadan som De ved, at Salomon var, altsaa en Mand af stor Dygtighed og aandelig Begavelse, der af Hjertet gav sig hen til med Visdom at undersøge og udgranske alt, hvad man foretager sig under Himlen; og som havde Midler i Hænde til at anskaffe sig, bekoste og prøve alt, hvad Mennesket synes godt om, men som kun i Afstand ser godt ud; en Mand, der ogsaa virkelig, som han selv tilstaar, har bekostet sig og prøvet alt; og naar han saa i al Oprigtighed og uden Forstillelse siger: „jeg har gjort baade det ene og det andet, har bygget Huse, plantet Vinbjerge, anlagt Haver og Parker, haft Slaver og Slavinder, samlet Guld og Sølv, skaffet mig Sangere og Sangerinder og menneskelig Vellyst og ikke nægtet mit Hjerte nogen Glæde o. s. v.; men se, alt var dog forfængeligt;" — saa skulde man dog egenlig lægge vel Mærke til det Tankesprog. Og jeg synes, det kunde spare os megen Møje.

Til Eksempel: Du vil saa gerne snart være det ene, snart det andet, Mundskænk eller Hofbager! og henlever derfor dit Liv i Sorg og Fortrædelighed, — kære! Salomon var mere end Mundskænk og Hofbager, han var Konge over Israel, Jordens mærkeligste Folk, og dog hjalp det ham ikke. Hvordan skulde det saa kunne hjælpe dig? Vær du glad og taalmodig og lad de andre være Hofbagere! Ligervis ønsker du dig snart det ene, snart det andet, et Stamgods eller et Mahognibord, det gør lige meget til Sagen, enten det er stort eller lidt. Du ønsker dig altsaa et Mahognibord, du kan ikke sove derfor, du pønser og grunder og bilder dig ind, at med det Bord vilde Lyksaligheden komme i Huset, — kære, Salomon havde lutter Mahognibordе, Konsoller, Hjørneskabe, Komoder, Gulve og Trapper, alting var af Mahognitræ, og han siger: alle de smukke Mahognimøbler gjorde intet til Sagen, hvad vil saa et eneste Bord forslaa? Vær derfor glad ved dit Nøddetræs- eller Fyrretræsbord, og gør dig ikke Livet surt.

At være glad — siger Salomon paa forskellige Steder — det er det bedste i Verden. Men det vil da sige, naar du ikke faar Mahognibordet eller bliver Hofbager, ellers ikke; thi naar Børnene faar deres Vilje, saa græder de ikke. Du skal være glad „i al din Gerning, og det er en Guds Gave," siger Salomon.

Der gives to Veje til at holde Ligevægt mellem sit Kredit og Debit; den ene er at forøge sine Indtægter, og den anden er at indskrænke sine Udgifter. Den sidste er velgørende, og den kan ikke noksom anbefales de smaa og store Kameralister. Saadan gives der ogsaa to Veje til at holde Ligevægt i Hjertet; den ene er: at have alt, hvad man ønsker sig! og den anden: ikke at ønske sig mere, end man har. Hin er besværlig og usikker, denne er derimod probat, og den staar til enhvers Afbenyttelse.

Men den søde Drøm om Mahognibordet og Hofbageren svæver dig endnu for Øje.

Det er nu ikke dens Skyld, men din egen. Du ser hos Salomon, at det ogsaa kan betragtes paa en anden Maade, og din egen Erfaring maa allerede paa hundrede Maader have lært dig, at Fremtiden forandrer meget.

Jeg kommer herved i Tanker om Kejser Karl den Femte. Han var som bekendt en stormægtig Fyrste, der ikke betragtede sin Storhed som forfængelig, men tværtimod søgte at befæste den ved mange Krige og Sejre og befæstede den ogsaa virkelig. Men paa een Gang, da det slet ikke vilde gaa efter hans Hoved, og hans Helbred tillige blev svækket, saa syntes han, at det altsammen var forfængeligt. Han nedlagde sine to Kroner og gik i Kloster i Estramadura. Her syslede han ivrigt med Dødstanker og Bodsøvelser, og i sine ledige Timer lavede han Ure til Tidsfordriv og For-

nøjelse. Men det varede ikke længe, førend det heller ikke smagte ham, og saa vilde han ikke tænke eller høre og se paa andet end Døden. Til sidst gik han endogsaa saa vidt, at han i levende Live lod sin egen Ligbegængelse afholde. Kejser Karl d. Femte lagde sig i Kisten med Ligklæder paa; ved begge Sider af Kisten stod hans Hofbetjente med brændende Vokskærter, og de gejstlige maatte holde Sjælemesse og bede for hans henfarne Sjæl, og han bad inderlig selv med i Kisten. Han døde virkelig ogsaa kort Tid efter.

Døden er en egen Mand. Han drager Regnbuesløret bort fra Tingene her i Verden og aabner Øjet for Taarer og Hjertet for Nøjsomhed! Man kan rigtignok ogsaa lade sig skræmme af ham og gøre for meget af det, og det er gerne Tilfældet, naar man tilforn har gjort for lidt af det. Men han er en egen Mand og en Professor i Moral! og det er en stor Fordel at gøre alt, hvad man gør, ligesom foran hans Katheder og under hans Opsigt.

Ved Nemisøen.

(Efter Valdemar Kaden. — Med Billede.)

Nemisøen betegner et af de herligste Steder i Roms navnkundige Omegn. Oldtidens Sagn har forlenet det med et Trylleskær, Malerne har forherliget, og Digterne besunget det. De omgivende Bjerge, Albanerne, er det romerske Landskabs udbrændte Vesuv. Hvad her staar, har Underverdenens Smed, Vulkan, formet, og Foden støder endnu paa de sorte Slagger efter hans Arbejde. Men Værkstedet damper ikke længer, og hvor Ilden fordum glødede, der svømmer nu den tavse Fiskers Baad paa de stille grønne Søer ved Nemi og Albano; begge udfylder nemlig aldgamle Kratere. Her byggede de ældste Romere, og den Dag i Dag opslaar det rige og fornemme Roms Indbyggere helst deres Sommerbo herude.

Gennem et vildt, sønderrevet Landskab og tætte, stille Skove, følger vi Stien op til Albanobjergets Top. Omsider staar vi foran den hellige og indviede Port til et Pasionistikloster. Helt ind i forrige Aarhundrede stod her endnu et gammelt hedensk Tempel i velholdt Stand; men ved en engelsk Fyrstes Hjælp maatte det vige for Munkedømmet. Endnu ser vi de vældige Blokke, som danner Klosterets Grund og indfatter en øde, uvenlig Have. Paa den østlige Side staar ældgamle, mægtige Bøge- og Elmetræer, hvis Rødder endnu omklamrer forvitrede Tempelruiner. Intet forstyrrer her. Trætoppene suser saa sagtelig, Venus' Turteldruer kurrer saa ømt i det duftende Løv, og den moderne Verdens Larm trænger ikke ind i denne Stilhed. Gennem Træernes Lysning ser man i klart Vejr lige til Korsika, og Middelhavet straaler derude i Guldglans. Ser vi saa ned i de nærmeste Dalstrøg, fortrylles vi af Søerne ved Nemi og Albano. Omkranste af Myrthebuske tindrer Nemisøen som selve Kærlighedsgudindens Spejl.

Følger vi Skovvejen ned til Landsbyen Nemi, træffer vi Bjergets hele friske, vilde Blomsterflor, der ikke synes afhængig af nogen Aarstid. Skoven bestaar af Kastanie, Eg og Bøg, Skovbunden er fyldt med kæmpemæssige Bregner, og frem og over disse rager Brombær- og Hindbærbuskenes Ranker, blandede med vilde Roser.

Ogsaa Sangernes Flok, Solsort, Drossel og Nattergal, holder til paa disse dulgte Steder og lader deres Toner klinge gennem de sagnrige Bjerges Ensomhed.

Miss Irène.

Fortælling af Rose Bruhn.

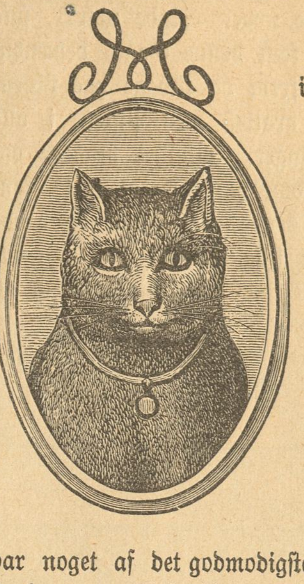

Miss Irènes Fader var „Verdens Herkules" og hendes Moder havde ogsaa helliget sig Kunsten, hun gik paa Line og optraadte sammen med Faderen paa Dyrehavsbakken. Der var nu rigtignok dem, som sagde, at „Verdens Herkules" umuligt kunde være Fader til den lille arrige Trold med de onde Øjne, for han var noget af det godmodigste, der gaves paa denne Jord, og „Miss Clothilde" — det var Moderens Kunstnernavn — saa ud som Blidheden selv, naar hun fæstede sine store, dybe, blaa Øjne paa Tilskuerne — eller en enkelt Tilskuer — derude i det lille Telt paa Bakken. „Miss Clothilde — alias Caroline Hansen — var en fin lille Skabning, som tog sig godt ud i Trikot naar hun yndefuldt og med en vis Elegance gik paa Linen. Hun var meget lys, og det gankse blonde Haar var altid sirligt sat op, hvilket gav hende et vist soigneret Udseende derude blandt hendes Kaldsfæller. Det barnlige Udtryk og de blide Øjne var hendes Styrke. Naar hun gik rundt med Tallerkenen, dumpede der ikke saa faa Kronestykker derpaa, især naar „Herrerne fra Byen" var godt repræsenterede. Hun saa ud som Dyden selv, men tillod dog, at Herrerne kneb hende i Benene, mens hendes Mand optraadte med Jærnstængerne og de store Kugler og bildte sig ind, at alles Opmærksomhed var henvendt paa ham. Det hændte ogsaa, at medens han sled i det deroppe paa Brædderne, saa aftalte „Miss Clothilde" et Stævnemøde med en eller anden dernede fra.

Engang kom der en ung Mand med et sydlandsk Udseende, han havde saadanne forunderlige Øjne, hvori der laa en hel Magt. Naar han saa paa hende, da vidste hun intet af sig selv mere. Han kom en hel Sæson næsten hver Aften, og henad Natten, naar Teltet var lukket, og Herkules sad godt forvaret i et Telt med sine respektive fire Toddyer, saa gik Miss Clothilde og den mørke Mand langt bort fra Bakken, somme Tider helt ud i Ermelundskrattet, hvor han saa i Nattens Stilhed morede sig med skiftevis at kærtegne og pine hende. Han kunde i ondskabsfuldt Drilleri sige, at hun lignede det hæsligste og modbydeligste Kvindemenneske, han i sit Liv havde kendt. Naar han saa fik hende til at græde, kunde han næsten kvæle hende i Kærtegn for saa atter lidt efter libt at begynde Torturen forfra paa en anden Maade. Undertiden kunde han ogsaa finde paa rent legemlig at mishandle hende, ved at knibe, bide og slaa hende for saa bagefter, naar hun skreg af Smerte og ulykkelig flygtede for ham, da at indhente hende og saa tage hende paa sine Arme og bære hende som et lille Barn og vise hende en Ømhed, der næsten grænsede til Vanvid. Saa glemte hun atter Taarer og Smerter og syntes, intet i Verden var saa dejligt som hans Arme, og aldrig kunde det falde hende ind en eneste Aften at nægte at følge ham, naar han med sine daarende Øjne bød hende at følge sig.

Herkules selv mærkede intet, han sad trolig i Teltet og ventede paa hende, og naar saa en eller anden lod sig forstaa med, at hans Kone nok var ude med den fine mørke Mand, saa kunde han rejse sig op, slaa i Bordet og sige, det var Løgn. Men bag efter, naar hun kom og de and[illegible] lede hende, saa kunde han ganske sindig gaa hen til hende og hviske: „Bryd dig bare ikke om det, min Pige, lidt Fornøjelse ka' jeg nok unde dig, du slider jo lige saa godt i det som jeg, og jeg har jo mine Toddyer."

Saa pludselig kom han, den mørke Mand, ikke mere i Teltet. En Aften, otte Dage efter han sidst havde været der, gav en Herre hende et Brev fra ham. Det var dateret „Madrid" og indeholdt kun disse faa Ord: „Farvel, lille, dumme Solstraale, maaske kommer jeg engang igen." — Det var den sidste Aften, der var Gøgl paa Bakken det Aar.

Hvert Aar kom Herkules og Miss Clothilde igen, og hver Aften søgte de blide Barneøjne fra Staaltraadslinen ud over Tilskuerne for at opsøge den mørke Mand, og aldrig blev hun sløv eller træt af at søge og blive skuffet.

Saa en Aften, fire Aar efter, ser hun pludselig de forunderlige Øjne rettede paa sig, og det er, som en elektrisk Strøm farer igennem hende og standser Hjertets Slag, det sortner for hendes Øjne, hun ser og sanser intet mere, og med et Skrig styrter hun ned. Han farer frem og løfter hende op og bærer hende ud af Teltet, lægger hende ned under de store Bøgetræer. Han vugger hendes Hoved paa sine Knæ og stryger varlig over det lyse Haar, hun klager sagte, men tier, da hun slaar Øjnene op og genkender ham. — Herkules i sit skidne Trikot ligger paa Knæ ved den anden Side og vrider sine Hænder, mens han idiotisk gentager: „stakkels Line, stakkels Line, slog du dig?" — Saa kommer Droschen, og den mørke Mand vil bære hende hen i den, men Herkules springer hurtig ind og tager imod hende, og Vognen ruller bort, mens den fremmede stirrer efter den.

Miss Clothilde havde knust Hoften, det blev et smertefuldt Sygeleje paa et halvt Aar, saa døde hun.

Da var Irène Hansen tre Aar.

„Miss Irène" skulde „arbejde" i Moderens Branche. Anlæg havde hun derfor, men afgjort Ulyst. Hun havde overhovedet ikke Lyst til noget, af det andre bestemte for hende. Hun kunde være saa egensindig og trodsig, at hverken Prygl eller gode Ord virkede paa hende, saa stakkels Fader Herkules var ved at fortvivle, hvergang han arbejdede med hende. Naar hun var i godt Lune og fik Lov til som Leg at more sig paa Linen, saa kunde hun danse saa gratiøst og yndefuldt, at Herkules i sin Krog kom til at græde, saadan mindede hun ham om Moderen i fine Bevægelser, men heller intet andet havde de tilfælles, for hun var lige saa mørk, som Moderen var lys, med en brunlig Lød og nogle forunderlige, vekslende Øjne, der undertiden kunde være varme og ildfulde for saa i næste Øjeblik at blive matte og kolde under de lange, sorte Øjenvipper. Eller de kunde se saa haarde og onde ud, som om der intet fandtes i Verden, der kunde blødgøre dem.

Da hun var syv Aar, skulde hun optræde paa „Bakken", ikke i Faderens Telt, han turde ikke løbe Risikoen, men henne blandt en Gøglertrup, skulde hun gøre sin Debut. Overhovedet for Truppen havde lovet hende en stor Pose Godter, dersom hun vilde gøre sine Sager rigtig godt. Til

Prøven var det ogsaa gaaet over al Forventning. Irène havde været aldeles henrivende, men da hun saa modtog sin lovede Belønning i Form af et sølle Kræmmerhus Brystsukker, i Stedet for en stor Pose Konfekt, som hun havde ventet, da tindrede hun i Arrigskab og smed det paa Jorden og trampede paa det og lod saa Truppens andre Unger slaas om Stumperne. En Time efter skulde den egenlige Forestilling begynde, men lille Miss Irène nægtede paa det bestemteste at optræde, hverken Løfter om mange store Poser Godter eller endnu flere Prygl virkede. Hun stod i sit Trikot, med det gyldne Flitter om Livet, med Hænderne paa Ryggen og den ene Fod bestemt sat frem og en meget sigende Tavshed, der kun afbrødes med et afgjort „nej"! og en arrig Trampen med Foden.

„Overhovedet" var ved at gaa ud af sig selv, han bandte og skældte den forbandede Tøs, der holdt ham for Nar og ødelagde hans Kunstnerrenomé. Der stod hun baade malet og med store Bogstaver paa Skiltet. Folk begyndte allerede at trænge ind i Teltet og indtage Pladserne, og Udraaberen havde allerede skreget sig hæs om „det lille fem Aars Vidunderbarn", der skulde optræde paa Line for første Gang.

„Hold Kæft, dit Asen, hun vil ikke," raabte „Overhovedet" ud af Døren. — Men Folk havde allerede fyldt Teltet, og Forestillingen tog sin Begyndelse med det første Nummer, som bestod i, at en saakaldet Fader, spillede Boldt med sine fire Børn. — — — Endelig kom det forløsende Ord fra en af Truppens yngste Medlemmer, der løb hen til Irène og sagde: „Dit Kvaj, du tør nok ikke, naar Folk ser paa dig."

„Hvad siger du, tør jeg ikke," — og som et lille ubændigt, vildt Dyr, for hun hen til ham og bed ham i Skuldren, saa han hylende smed sig ned og sprællede med Arme og Ben.

„Nu vil jeg," sagde hun til „Overhovedet", der i det samme stak Hovedet ind gennem Forhænget for at se, hvad det Hyl betød.

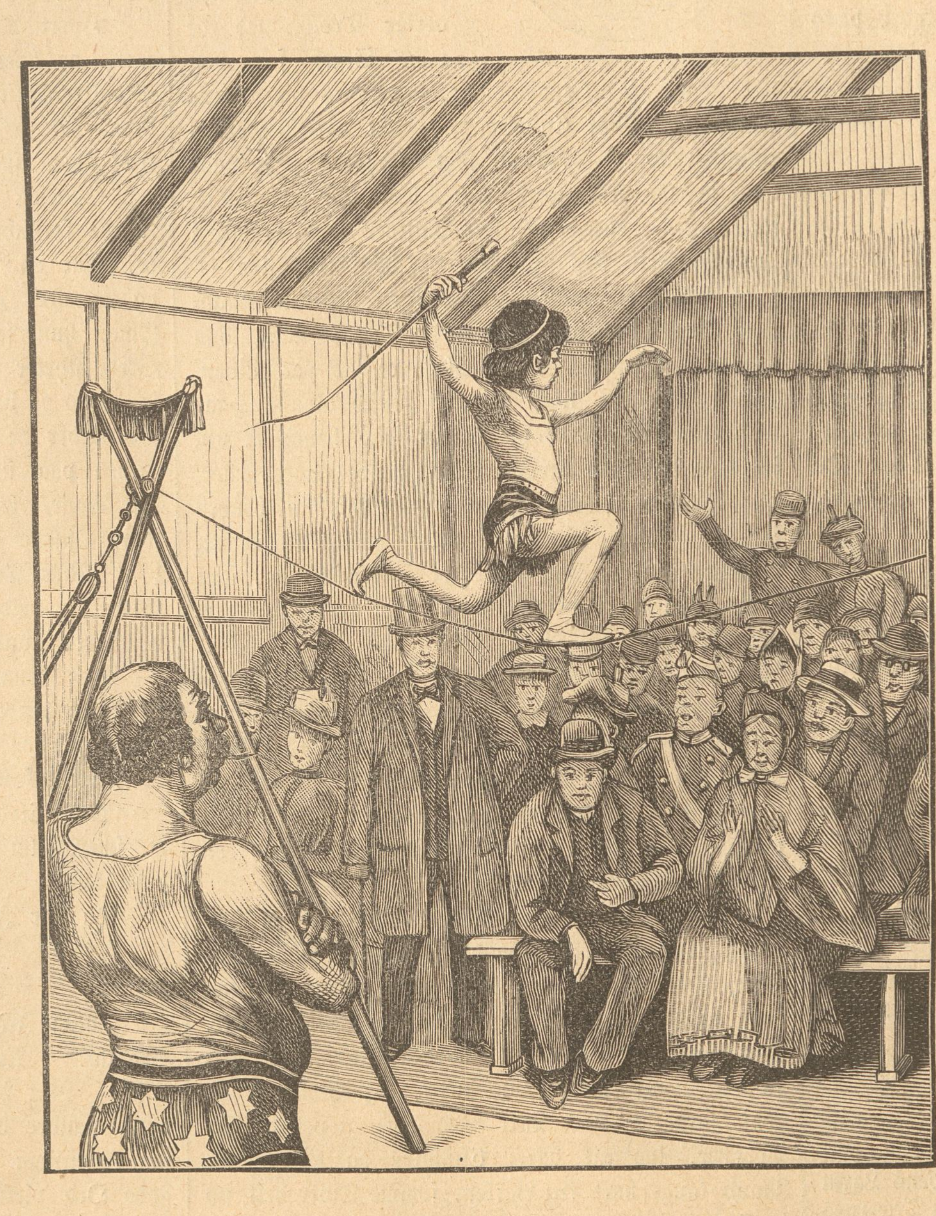

Miss Irène optræder.

I en Fart blev Linen spændt ud, men bag Tæppet blev hendes ulykkelige Offer undersøgt, og det viste sig nu, at Mærkerne af alle hendes smaa, skarpe Tænder sad i det blodige Kød, der allerede var svulmet op paa hans Skulder. Det var tilfældigvis „Overhovedets" Yndlingsdreng, der laa og vred sig i Smerte, mens Irène roligt og ubevægeligt stod og saa paa ham. Rasende greb „Overhovedet" en Ridepisk og gav Irène nogle drøje Slag. Hun lod, som hun ikke mærkede det, saa kun paa ham med Øjne, der gnistrede af Had.

Nu var Linen spændt ud, og med et Puf stod hun inde foran Publikum, der med øredøvende Klap og Raab modtog den fine, lille Skikkelse, der saa selvbevidst stod foran dem og roligt kyssede paa Fingeren til dem. — I sit Raseri havde „Overhovedet" glemt at lægge Pisken fra sig, han holdt den i samme Haand, hvormed han hjalp hende op. Som et Lyn snappede hun den fra ham, og da han jo her overfor Publikum maatte lade som alt var i Orden, fik hun Lov til at beholde den.

Aldrig havde Irène nogen Sinde udført sine Præstationer saa smukt som denne Gang, behændig som en Kat, gled hun frem og tilbage paa Linen, svingende og svippende gratiøst med Pisken i alle mulige indtagende Stillinger. Bifaldet bragede om hende, da hun var færdig, og „Overhovedet" kom smilende for at hjælpe hende ned. Han tog hende paa Armen, og som en lille Alf stod hun hilsende paa hans Skuldre, idet han bar hende frem og tilbage foran Tilskuerne.

Han bøjede sig ned for at sætte hende paa Jorden, men ikke saa snart havde hun berørt denne, førend et svidende Slag fra Pisken satte sine blodunderløbne Mærker i hans Ansigt, endnu et til, førend han fik Tid til at besinde sig, og hun styrtede ud — ikke gennem Forhænget til det indre, men ud over Tilskuerne, hvis Arme næsten bar hende frem mod Udgangen. Herfra flygtede hun over i Faderens Telt.

At der var sket noget usædvanligt, mærkede Herkules straks paa hende, og dette blev ogsaa snart bekræftet ved den Mængde Mennesker, der kort efter fyldte hans Telt, og som alle vilde se og have fat i den kække lille Pige, som de sikkert troede var bleven mishandlet af „Overhovedet". Ogsaa han indfandt sig for at tage Hævn, men Herkules stillede sig i Vejen for ham og protesterede under Mængdens Bifald paa det bestemteste imod, at han kom hende nær. Fra det Øjeblik elskede Irène Publikum, hun blev dets forkælede Yndling, og fra nu af var der aldrig noget til Hinder for, at hun hver Aften optraadte sammen med Faderen.

Men en gammel, graanet Artist, som havde overværet hendes Debut, sagde til Herkules samme Aften, da de sad ved Toddyerne: „Nu i Dag saa jeg, hvad Irène duer til — lad hende blive Dyretæmmerske!"

Herkules kløede sig lidt betænkelig i Nakken, han syntes, det gik saa godt paa Linen, og desuden, det var ikke saa let at blive Dyretæmmerske, for der hørte Dyr til — kostbare Dyr — og hvor skulde han faa dem fra?

„Ja, det ligger jo ikke for endnu," sagde den gamle Artist, „hun er jo for ung til at tumle med Løver, men giv hende en Hund at øve sig paa, saa kan du jo altid se Tiden an."

„Tak for dit Raad, gamle Ven," sagde Herkules, „lad os faa en ekstra gammel Rommer paa det."

— „Kan du lære den Krabat til at være din Tjener," sagde Herkules, da han en Dag kom hjem med en temmelig stor Puddelhundehvalp og højtidelig forærede Irène den til evig Arv og Eje.

Jo, det var hendes mindste Kunst. Det varede ikke længe, førend den smukt kunde sidde paa Bagbenene og med lydelig Gøen fortælle, hvor gammel baade den selv og Irène var. Endogsaa til at gaa paa Line og bugte sig ud og ind gennem en Stige, fik hun lært den, og nu optraadte de sammen en Tid lang i Faderens Telt.

Men den ene Hund, blev hende snart for lidt, hun maatte have flere at tumle med, og Faderen skaffede hende saa to til, den ene var en Mynde og den anden en Bastard, en forhenværende Lænkehund, der just ikke havde udmærket sig ved sit blide Temperament. Den første Dag hun vilde lære den at gaa paa Bagbenene, protesterede den heftigt og bed hende eftertrykkelig i Armen. Men dette aabenbare Tegn paa Selvstændighed fik hun snart pillet ud af den ved resolut at gennempiske den, til den hylende krøb for hendes Fødder, og saa efter tre til fire Dages Sultekur, blev den saa myg, at den ikke alene gik paa Bagbenene, men ogsaa slikkede de Hænder, der gav den Slagene. Senere da hun havde lært den at lystre, dresserede hun den mest med Øjnene, det var, som laa der en Trolddom i det Blik, hvormed hun saa paa den; den tog under Øvelserne ikke sine Øjne fra hendes, og hvert mindste Vink fra hendes Pisk, fulgte den.

Der gik nogle Aar, Herkules' Telt havde bestandig godt Besøg, takket være det vekslende Program, der udførtes af ham selv, Irène paa Line, og saa Hundenumrene.

Irène var nu næsten voksen, fint og harmonisk havde hun udviklet sig. Over hendes smukke smidige Legeme var der en Blødhed og Bøjelighed, Fingerkys modtog det altid bragende Bifald. Men naar hun saa senere kom med sine Hunde, var alt det blide forsvundne, fast og bydende var hendes Der var noget ondt og dæmonisk over hende, naar hun til Slutning lod de tre Hunde krybende komme hen til sig for at slikke hendes Hænder, og

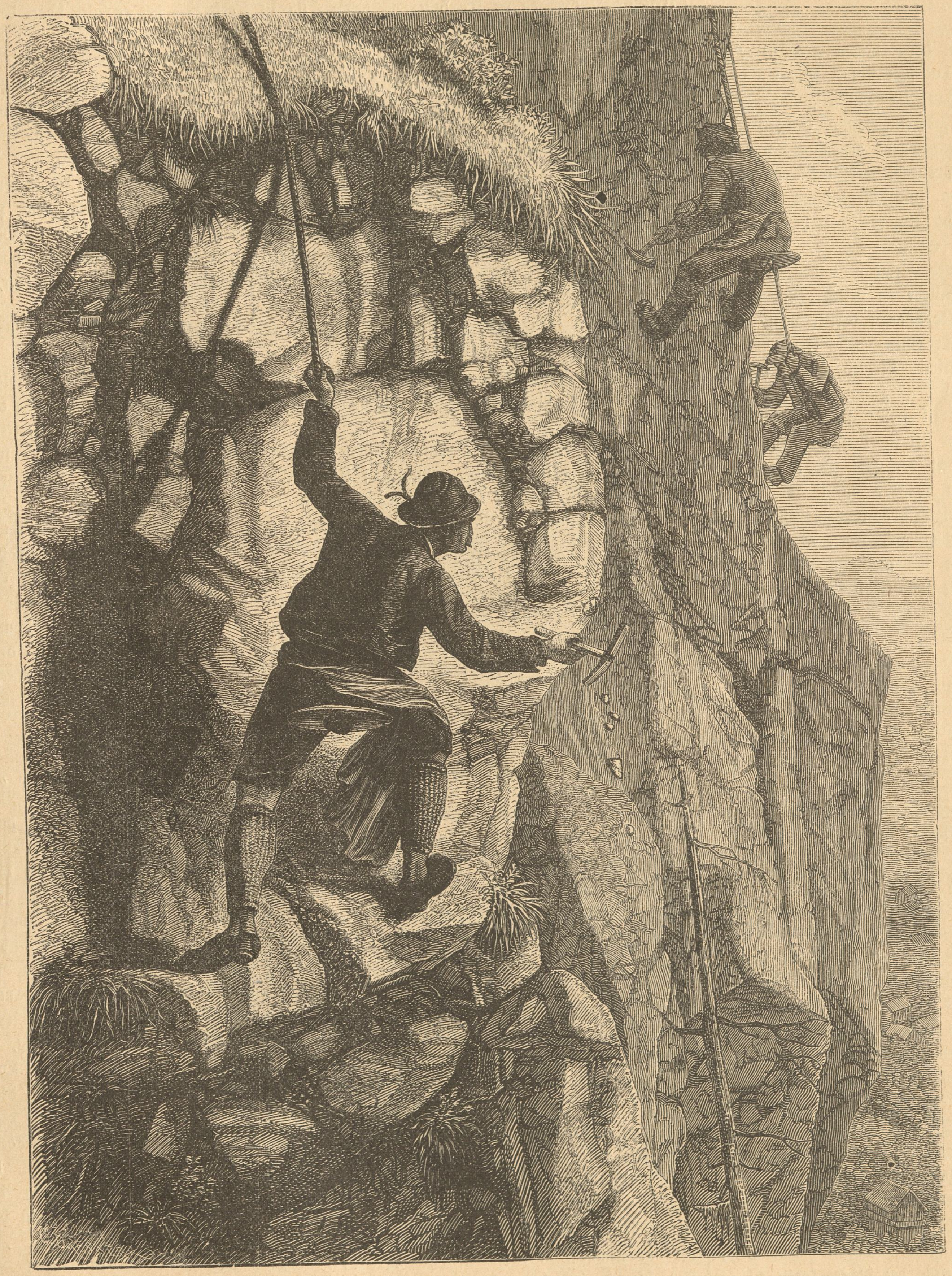

Krystalsøgere.

der absolut maatte henrive, naar hun let og gratiøst dansede hen over Linen. Blidt og yndefuldt var Udtrykket, naar hun bøjede Hovedet og med lette Bevægelser, og de sorte Øjne hævede og sænkede sig koldt og haardt i Takt efter Pisken, som ved den mindste Fejl, faldt tungt ned over Dyrene. aldrig med et Kærtegn viste hun sig erkentlig overfor de flinke Dyr. (Fortsættes.)

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Saa drog Viben fra sit Hjem. Da han stod i Døren, vendte han sig pludselig og kyssede Faderens Haand. Carsten troede, han burde gengælde denne Hengivenhed, gik ind og hentede en fyldt Pengepung, som han lod klingre, idet han stak den i Sønnens Haand. Nanne stod med Armene under Forklædet, smilede og nikkede, Viben lagde ikke Mærke dertil, men red ud af Byen ved Fru Merveds Side. Uden for Reimer Grotes holdt han lidt stille for at sige Farvel til Hanne.

„Du sidder godt til Hest," sagde Fru Merved. „Og hvor du ser stor og stærk ud, og kun sytten Aar gammel! — Sæt din Hat lidt længer frem paa Hovedet. — Nu kommer du til at bo hos os, og vi skal være rigtig gode mod dig allesammen. — Hvad har du dog gjort for, at Junker er kommen til at synes saa godt om dig? — Et skal du love, han er syg og vant til at faa sin Vilje, i hvad han forlanger, vi retter os alle efter ham, det vil du ogsaa."

„Det tør jeg ikke love, for jeg holder det vist ikke," sagde Viben. „Ikke heller er han kommen til at synes om mig, som I siger, fordi jeg føjede ham. Vi talte kun lidt sammen forgangen, men jeg troer, jeg sagde ham imod i alt. Lad mig derfor følge min egen Vilje. — Hvad fattes han? Er det Helbred og Kræfter, han mangler, eller er det hans Forstand, der er svag?"

„Jeg frygter for, at det er begge Dele, han er svag af Legeme, og han er sindssyg, det stakkels Barn, han er vor kæreste Glæde, og du, Viben, er vort sidste Haab, husk det, saa vil du bære over med ham. Vi har søgt Raad alle Vegne, Prior Augustinus Torneborch laante os Søndag efter Baptistæ Klostrets bedste Relikvi til at hænge om hans Hals i en Pose, men den vilde ikke hjælpe. — Jeg skal betro dig noget; uden at min Husbond ved det, søgte jeg forgangen Hjælp hos en gammel Heks nede paa Vilstermark, hun paastod for vist, at det ikke var nogen naturlig Sygdom, Kay led af. Hun nævnede en Hoben Urter, vi skulde bruge, men hvor faar vi dem fra? Der er kun en eneste Apotheker i Danmark, og han bor ovre paa Sjælland. Samme Kvinde mente ogsaa, vi skulde stoppe hans Hovedpude med Dild, Perikum og Fennikel, og det Raad lader til at have hjulpet noget."

„Om jeg var i eders Sted, vilde jeg bringe Junkeren til det hellige Kors ved Vindbergen, det hjælper bedre end den kloge Kvindes Dild og Perikum."

„Hvad er det for et Kors."

„Saadan fortæller Sagnet, at der engang gik en Mand og pløjede ude paa sin Mark, da hans Okser pludselig stod stille og vilde ikke mere. Manden saa efter, hvad der var i Vejen og fandt et lille Crucifiks liggende foran Plovjernet; det tog han hjem med sig og lukkede det inde i en stor Kiste. Morgenen efter laa det oppe paa Laaget, og det skete hver Gang, han havde forvaret det. Han dulgte denne Hemmelighed for alle, men gik til sidst fra Forstanden derover. I sin Sygdom fortalte han, hvad der var hændet ham. Da de hørte det, hentede de Korset og lagde det ovenpaa den syges Bryst. I samme Stund blev han rask og kom til Kræfter igen. Da rejste han et stort Kors over Stedet, hvor han havde fundet Crucifikset, byggede en Træhytte og hengav sig til Bønner og fromme Tanker. Jertegnet spurgtes vidt om i Landet, der kom syge og værkbrudne alle Vegne fra og valfartede til Korset i Vindbergen, og alle fik de deres Helsen igen."

Under denne Samtale red de hen over Skovbankerne mellem Bargensted og Tensbyttel. Egen og Bøgen strakte deres Grene ud over den smalle Vej og dannede selv i det klare Dagslys en vedvarende Skumring. Af og til, naar Træerne bevægede sig, brød en enkelt Solstraale ned imellem Løvet og kastede et skarpt Skær hen over Mosset og den brune Skovbund, før den svandt igen. Hvor Skoven blev aaben, heldede alle Trætoppene ind ad Landet til, bort fra Vestenvinden og Havgusen, som knugede dem. De øverste Grene strakte sig visne og bladløse i Vejret mod den blaa Himmel.

I en saadan Lysning dannede den opkastede Jord et gammelt Voldsted, omflydt af Tensbyttel Aa. Midt i Volden kom en Stenhob og nogle forkullede Træstammer til Syne, sammenfaldne og overgroede med hvidt, trevlet Mos og langstilkede Bregner. Det var de sidste Rester af Marienborg Skanse, som Holstenerne havde bygget, og Ditmarskerne ødelagt; de taalte nu engang ligesom Bierne intet fremmed i deres Rede. Alt var forladt og øde omkring det gamle Blokhus, man hørte det faldende Blad og Flagspætten, som hamrede inde paa Bøgebarken, og Aaen, der sivede hen mellem de raslende Rør.

Neden for Alversdorf laa et hedensk Offersted, Brutkamp, omgivet af en Kreds mørke Egetræer, og opad mod Arkebæk en anden Stendysse, begge havde deres Sagn, ligesom Arkebæk, hvorfra Bjergfolkene laante Okser til at flytte deres Gods med, da Kirkeklokkerne forjagede dem; til Gengæld havde de siden holdt Byen fri for Kvægsyge.

Under Alversdorf Banker begyndte Giselaa og løb mod Øst, ved Tensbyttel udsprang en anden Aa og dannede paa begge Sider af sit bugtede Løb en lys og frugtbar Engstrimmel. Sumpfuglen flagrede hen over Sivene, dukkede ned imellem dem og kom frem igen, Vandet boblede og rislede, som om det skyndte sig med at komme ned til Meldorf, hvor det forsvandt i Vesterhavet. Vibens Skrig og en Kirkeklokkes Slag lød langt borte og afbrød den dybe Stilhed, som hvilede over Egnen.

I Udkanten af Tensbyttel havde Ejeren borthugget en stor Strækning Træer, deres Stubbe ragede frem i en Højde af to Alen over Jorden; det var nemmest at fælde dem saa højt oppe, man slap for at bukke sig, og der var Træ nok dengang. Undertiden gjorde de Ild omkring Stammen og holdt Baalet brændende, til Træet forkullede og faldt. Det var et endnu lettere Arbejde. Egnen vekslede bestandig. Hvor Skovene ophørte, begyndte et frodigt Agerland, afdelt i lange Marker, som efter Ditmarskerskik hævede sig i Midten og endte med smaa Grøfter paa begge Sider. Det dyrkede Land svandt igen for mørkebrune Hedestrækninger, gennempløjede af utallige Fordybninger, der betegnede Hjulsporene i de gamle Veje. Lyng, Gyvel og forkrøblede Enebærbuske skjulte den røde gule Okkersand, lysegrønne Bregner og smaa, friske Rodskud af Egeris mindede om en Fortids svundne Skove. Rundtom paa alle Banker hævede de gamle Gravhøje sig, ligesom paa Hederne i Jylland, klædte i samme mørke og sørgmodige Farver, Vinden strøg henover dem, altid laa de netop paa det Sted, hvorfra de kunde ses længst borte. Hvem de gemmer, disse Grave, det ved ingen, man finder en Urne med lidt Aske i dem, en Flintestens Pilespids, en Ravperle eller en Stenøkse, — det er alt, hvad der blev tilbage af ham, de rejste Højen for.

Hvor Bakkerne svandt, og Egnen sænkede sig, blev Heden til Mose. Græsset skjulte ikke længer det revnede og sorte Tørveland, store Buske af Kjæruld viftede deres Frø henover det. Dale og langstrakte Fordybninger i Jordbunden betegnede de gamle Flodlejer, sammensunkne Diger det Værn, man havde rejst imod dem, paa en Tid, da Büsum var en havomflydt Ø, og Oldenwørden og Meldorf frygtede for at blive det, hver Gang Højvandet og Springfloden kom. Overalt, hvor Øjet saa hen, mødte det Minder fra Forgangenheden. — Hvad har dette Land ikke været Skueplads for! Først kom Stormen og Havet og mærkede det, dernæst knyttede Sagn og Eventyr sig til enhver Høj, enhver gammel Bakke, endelig bredte Kæmperne deres Bedrifter over dem, og Folket gaar endnu omkring paa denne store Valplads, alvorligt, sørgmodigt og grublende, som om det bar paa alle de gamle Minders Vægt.

Ovenfor Tensbyttel holdt Viben pludselig stille foran en lille, opkastet Jordhøj, i hvis Top der var nedrammet en afskallet Egepæl. Han skjulte sit Ansigt i Hatten og gjorde Korsets Tegn for sig.

„Hvad betyder det?" spurgte Fru Merved.

„Ditmarskerfolk plejer at forrette deres Bøn her," sagde han. „Histhenne, hvor Pælen staar, blev en besvangret Kvinde levende begravet. Vi beder for hendes Sjæl."

Da Fru Merved ytrede sin Afsky herover, trak Viben paa Skulderen. „Det samme skete til November forrige Vinter. Da slog Detlef Maez fra Vellinghusen med samt hans to Fættere hver sin Strikke om Halsen paa Detlefs svangre Søster, trak hende ned til Søen og druknede hende under Isen. Begge Syndere led kun deres Ret, og dertil er intet at sige, men da Fogden førte Kvinden, som her blev begravet, ned i Kulen og selv bandt hende til Pælen, det hans Pligt var, vendte hun sig om mod ham og sagde: Det er dig, Mathias Røncke, som er Skyld i, hvad jeg her maa lide, du angav mig, og nu griner du ad mig; men mærk dig mine Ord: inden Aaret er omme, fordrer jeg dig til Regnskab i Josaphats Dal, saa skal jeg grine ad dig igen. — Dermed kastede de Jorden over hende. Efter den Dag sygnede Mathias Røncke hen, han saa ud som en Dødning, talte sjeldent og kunde ikke le mere. Inden Aaret var omme, laa han Lig."

Fru Merved smilede. „Holder du virkelig saadan Snak for Sandhed? — I Folk fra Ditmarsken tror da ogsaa paa alt, hvad der fortælles."

„Hvad ved vi, og hvad tør vi benægte? Vi siger, det er saa, fordi vi tatter det, og det er ikke saa, fordi det gaar over vor Forstand."

„Vi adelige, som har gaaet i Skole, kalder slige gamle Historier kun Bedrageri og Overtro."

„Ikke alle adelige," svarede Viben heftig. „Rid ned en Nat til Svinemosen eller Dusenddyvelswarf, som den nu kaldes, saa vil I efter tolv Slag faa det at se med egne Øjne, der har mere at sige, end alt hvad jeg kan fortælle. Der rejser sig eders dræbte Frænder og Venner op af

den vaade Mose, langs med Vejen. Sivene rasler omkring dem, det myldrer af Folk dernede, blege Dødninger ramler om i deres Rustninger og Fløjlskaaber, de strækker deres Knokkelarme i Vejret og prøver paa at klyve hen over den gamle Vold, men falder bestandig ned igen. Langt ude i Engen kan man høre dem rumstere, Hyrden tør ikke drive Kreaturerne hen over Hammen, naar Sol er gaaet i Bjerge, Koen vil ikke æde af Græsset der, den snøfter, det lugter af Blod. Folk, som bor i Nærheden vaagner op af deres Søvn, og hører dem stønne og jamre sig derude og Kanonskuddene og Sejrsraabet: schlag den Mand dodt! — 1506 begravede vi vor Fører, gamle Volf Isebrandt, midt i Volden, det var efter hans Raad den blev opkastet, de mente, han skulde give Stedet Fred, men Gengangerne bliver ved at drages med hverandre. Vejfarende, som gaar ad Hammen i de klare Nætter, har set Junker Slenz komme hujende med hans Garde: Wahr di Buer, de Garde kumt! — og synke sammen og vælte sig i Mudderet foran Graven. De saa lange Reimer fra Vimerstad stikke Hellebarden gennem Junkerens Pantser og drage ham ind over Volden. — Saadan varer det ved, til det dages, da synker de tilbage i Mosen igen, Vandet bobler, og Sivene rasler, man mærker ikke mere til de døde. — — Hvad forstaar Mennesket vel af det, der sker omkring ham?" føjede han til og faldt i Tanker. — „Maatte jeg blot, som jeg helst vilde, saa gik jeg op og bankede paa de sorte Brødres Klosterport i Meldorf og bad de fromme Munke tage imod mig der."

„Hvad vilde du hos dem?"

„Lære hvad de ved, fylde min Sjæl med det, der staar i deres Bøger, og blive til en lærd og gudfrygtig Pater. — Der er Fred i Klostret, siger min Moder. Pateren har ogsaa Magt over Gengangerne, han kan binde og mane, hvad han lyster. Naar jeg saa havde lært alt, drog jeg ned til Dusenddyvelsvarf. I kan tro, jeg skulde tumle med dem og skaffe dem Fred i deres Grav."

„Hvorfor fulgte du da ikke din Lyst og gik til Klosteret?"

Viben rystede paa Hovedet. „Fader siger, vi trænger mere til en Mand med Sværd i Ditmarsken end til en Munk med Bønnebogen, og hvad min Fader siger, er til det bedste."

Langs med den smalle og bugtede Skovvej, de red hen over, var Træerne fældede og kastede ned i Grøften. Lyng, Revling og Gyvel skød frem imellem dem, et gulspættet Raadyr stak sit spidse Hoved ud fra en af Buskene, saa sig om til alle Sider og satte derefter med et let og behændigt Spring hen over Vejen, en svag Bevægelse mellem Grenene og en Raslen inde i Løvet betegnede Retningen, hvori det forsvandt. Aftensolen faldt hen over Træernes Toppe, den Del af Bladene, det glødende Lys naaede, straalede som i Ild, de øvrige laa i et dybt Mørke, til et Vindstød bragte dem i Bevægelse og gyngede dem frem i Lyset. Myggene summede i store Sværme foran Rytternes Heste.

(Fortsættes.)

Krystalsøgning.

(Med to Billeder.)

Først et Par Ord om, hvad Krystal er, hvor den møjsommeligt eftersøges og rigelig giver Løn, naar den findes. Krystallen eller bestemtere udtrykt: Bjergkrystallen — thi det er kun den, som her bliver Tale om — er en fuldkommen ren, krystalliseret Kvarts, der kan være vandklar eller farvet og altid er glasglinsende. Ja, men hvad er saa Kvarts for noget? Det er et af de almindeligste Mineraler, det findes isprængt en Mængde Sten- og Bjergarter, men kun forholdsvis sjelden findes det i helt ren Tilstand som Krystal. Denne findes hyppigst i Hulhederne i forskellige Bjergarter, navnlig i Alperne, Pyrenæerne og i en enkelt fransk Bjergegn. En lidt egen Slags Bjergkrystal findes ogsaa paa Bornholm. Krystallen har fundet Anvendelse paa en Mængde Omraader, særlig i Industriens, i Optikens og Smagens Tjeneste. Blandt de farvede Arter fremhæves den vingule Citrin, den røggraa Røgtopas og den violblaa Amathyst.

Krystalsøgningen, som den ses afskildret paa vore to Billeder, og som den foregaar i Alperne, er baade et farligt og møjsommeligt, men tillige et fængslende Arbejde. Naar Læserne kaster et Blik paa de raske, behændige Gutter, der svævende mellem Himmel og Afgrund lader sig fire ned langs Bjergvæggen, vil han hurtig se, at det er en Dont vidt forskellig fra vore hjemlige Friluftsarbejder. Men det er en Dont, som Befolkningen i Alperne skatter højt, og som den gennem umindelige Tider er bleven fortrolig med. En Krystalsøgers Udrustning bestaar af en Jærnstang af 3—4 Fods Længde, bøjet i den ene Ende, en Skovl, en Hakke, en Hammer, et solidt Tov og en Lædersæk. Forsynet med disse Redskaber begiver han sig om Morgenen ud paa Opdagelsesrejse. Holdende sig fast i sit Tov, der er forsynet med et Sæde, klatrer han omkring paa Klippernes Sider. Med Sømmene paa sine Sko søger han at faa Fodfæste paa de mest fremspringende Kanter, og med Omhu vælger han hver lille Fjeldkant, der kan være ham til Nytte. Naar han endelig har opdaget en Kvartsaare i Bjergsiden, følger han langs med den, og ved at banke paa den, kan hans øvede Øre opdage, hvor de Hulheder er, hvori Krystallet findes; i Regelen sidder det enten fastgjort i Klippemassen eller er nedfalden og blandet med Sandet, snart forekommer det pletvis, snart i større Samlinger. Ved Anvendelse af Hammer og Jærnstang hugger Krystalsøgeren Hul i Klippevæggen og vedbliver at bane sig Vej gennem den stenhaarde Masse, til Krystallets Leje er fundet. Skovlen henter det derpaa frem for Dagens Lys, og kan den flittige Arbejder nu faa sin Sæk fyldt, har han tjent en god Dagløn, ellers maa han videre for at opdage nye Krystallejer.

Fr. R.

Fra Boghylden.

Oktober-Natten 1884, af **Vilh. Bergsøe**. Med Tegninger af Erik Henningsen. (Miloske Boghandels Forlag.)

Et varmt følt og formfuldt Digt foreligger her i en saare pragtfuld Udstyrelse, der utvivlsomt vil skaffe det Plads paa mangt et Julebord. Digtets Emne er hin Oktobernat for otte Aar siden, da Christiansborg Slot brændte, og Bergsøes frodige Vers, støttet af Erik Henningsens brede og flotte Tegninger, fremtryller levende Brandnattens Scener med deres sære Blanding af Larm og tung Alvor. „Historien" i Digtet handler om en Dragør-Lods og hans unge Søn, der kommer sejlende i deres Baad og tager ivrig Del i Redningsarbejdet, indtil Drengen under Forsøget paa at redde en Kanariefugl falder ned fra de brændende Mure. Da de sejlede ind til Byen, havde Faderen nemlig peget paa de forvirrede hjemløse Fugle, der svævede over Brandstedet, og sagt:

„Der, hvor man fødes, den Plet af Jord
den fattigste Fugl ej sviger."

Disse Ord leder den raske Gut til Daad, og Lodsen faar heller ingen Grund til at fortryde dem, da Sønnen snart atter kommer hist og her til Hægterne under den moderlige Varetægt. Der forekommer flere digterisk smukke Træk, saaledes Lodsens Mindelse om Thorvaldsens Landstigning, da han ser de reddede Statuer, og hans Møde med Kongen, hvor den ene har mistet et Slot, og den anden tror at have mistet sin Søn. En fyndig Alvor og et dæmpet følelsesfuldt Lune præger Digtet, der fra først til sidst er ægte dansk i Tanke og Tonefald.

* * *

Skrifter, af **C. A. Thyregod**. I. Blandt Bønder. Udkommer i Hefter à 25 Øre. (V. Pios Forlag.)

Da den gamle Folkedigter nylig fyldte sine halvfjerdssindstyve Aar, mødte han fra alle Sider en saa hjertelig Velvilje, at der nu næppe behøves mange Ord for at anbefale den paabegyndte Udgave af hans Skrifter. Blandt den Gruppe af Forfattere, som Thyregod nærmest tilhører, staar han som den mest fremragende, som den fødte Digter og som den der i digterisk Forstand har opdyrket en Jord, han tør kalde sin egen. Der findes ægte Perler af fortællende Digtning blandt Thyregods talrige Historier fra vore Herregaarde, Landsbyer og Hedemarker, og altid vil man træffe et betydeligt kulturhistorisk Stof. Thi i Virkeligheden er det hverken mere eller mindre end den jydske Bondestands Saga gennem Tiderne, der Blad for Blad kan aflæses i Thyregods Skrifter. Den store Læsekreds, han har vundet, navnlig paa Landet, fortjener han fremdeles at beholde, thi den Mission, som hans Fortællinger udfylder, er langt fra til Ende. Hvor vidt den paabegyndte Udgave af hans Skrifter, der indledes med Samlingen „Blandt Bønder", kan føres igennem, vil antagelig bero paa Tilslutningen af Subskribenter. Den talrige Kreds af baade Mænd og Kvinder, der føler sig i Gæld til Thyregod for hans smukke, vækkende og forædlende Forfatterskab, bør derfor nu skaffe hans „Skrifter" Plads baade paa Hjemmets og Folkebogsamlingens Hylde, saa det engang virkelig kan blive til „Samlede Skrifter".

* * *

Et Hjems Drøm, Fortælling af **F. O. Andersen** 186 S. (Andr. Schous Forlag.)

Hjemmets Drøm er, at dets eneste Søn skal blive en stor, en virkelig Kunstner, og det er særlig den begavede, romantiske Moder, som nærer denne Drøm, der til sidst bliver hendes Livs kongelige Tanke. Hun har engang som pur ung Pige næret en anden Drøm, der endte i bitter Skuffelse; derfor vil hun nu tage Oprejsning. Hvorledes det bliver den samme Mand, der i sin Tid voldte Nederlaget, som nu bliver et Redskab til at føre hendes anden Drøm til Sejr, skønt ad helt anden Vej end han selv tænker, er nydeligt berettet i den kønne og friske Fortælling. Man læser denne ikke blot med Fornøjelse, men med virkeligt Udbytte. Der er et originalt Syn deri paa menneskelig Færd, et følsomt Hjerte og et tiltalende Lune, der uafbrudt giver sig Udslag i vittige og rammende Bemærkninger.

* * *

Haandbog i Verdenshistorien, ved **H. Weitemeyer**. 2 Dele. (Lybecker & Meyers Forlag.)

Dette ret omfangsrige Arbejde er udarbejdet paa Grundlag af en anerkendt tysk Historikers Værk, men saavel med Hensyn til de nordiske Rigers Historie som til en Række historisk tvivlsomme Spørgsmaal, hvori først de seneste Aars Efterforskninger har bragt fuld Klarhed, har Hr. Weitemyer arbejdet paa egen Haand. Selv den opmærksomste Læser vil dog ikke opdage Sammenføjningen, saa godt er Bogens enkelte Dele stemte sammen, og Enhedspræget bevaret. Weitemeyers Verdenshistorie

deler vel Haandbøgernes almindelige Lod, nu og da at falde lidt tørt og skematisk; men i sin sammentrængte Form indeholder den en ualmindelig Fylde af Kendsgerninger, og den ejer saa tillige det Fortrin, at man hurtig og let kan slaa op i den og finde klar og paalidelig Besked om Verdenshistoriens fremtrædende Personligheder og Begivenheder. Fremstillingen er almenfattelig, præget af en nøgtern, historisk Sans. — Bogen vil være paa sin Plads i vore Folke- og Skolebogsamlinger og derfra kunne komme mange til gode.

„Husvennens" Julebog.

Fortællinger af Th. Rumohr (P. P.) 336 Sider. (N. C. Roms Forlagsforretning.)

Denne smukke Samling Fortællinger af den afdøde, højt skattede Folkeskribent Th. Rumohr udgør i Aar **„Husvennens" Julebog.**

Vore Læsere vil her finde, hvad de plejer at søge i den aarlige Julebog: gode, underholdende Fortællinger, der fængsler ved en rask spændende Handling og ved en jævn, naturtro Fremstilling af de skildrede Personer og Begivenheder. Th. Rumohr — eller, som han kaldte sig, P. P. — vil være Flertallet af Læserne bekendt især ved sine ypperlige historiske Romaner og sine talrige Bidrag i folkelige Blade og Tidsskrifter. Den her foreliggende Samling omfatter nogle af hans allerfortrinligste Fortællinger, og behandler i sit stærkt vekslende Indhold netop saadanne romantiske Rejseeventyr og bevægede Optrin fra Søkrigshistorien, som Rumohr med udpræget Forkærlighed dvælede ved.

De to første Fortællinger foregaar i Aarhundredets Begyndelse og maler i brede Træk hin Tid, da Engelskmanden hjemsøgte de danske Farvande. I „Slaget paa Rheden" skildres Hædersdagen, den 2den April, samt de Forberedelser, der indledede Kampen. Man indføres saavel blandt de engelske Officerer, som de danske Søgutter, og er det hist den kække og ildfulde Admiral Nelson, der fængsler Opmærksomheden, saa er det her de gamle begede Baadsmænd fra Tordenskjolds Tid og fremfor alt den unge Helt Peter Willemoes. En vakker lille Kærlighedshistorie slynger som en Perlesnor sine Traade gennem de voldsomme krigerske Begivenheder og føres gennem Farer og Svig til et lykkeligt Udfald. Medens denne Fortælling saaledes dvæler ved en berømmelig Tid, saa samler den næste sig om hin tunge Dag, da Linieskibet „Prins Christian Frederik", vor sidste stolte Orlogsmand, blev overfaldet af en tredobbelt overlegent Fjende og efter lang og tapper Modstand blev skudt i Vrag og til sidst et Bytte for Ilden. Aldeles mesterlig er her Kampens Gang skildret, ligesaa Stemningen om Bord paa „Prins Christian Frederik", Officerernes Aandsnærværelse, Orlogsgasternes uforsagte Humør, deres lunefulde Opmuntringer, der afbrydes af Dødsrallen og det sidste Farvel, kortsagt, hin lige saa modige som blodige Kamp, der staar uforglemmelig i Fædrelandets Saga. Ogsaa her er Rammen et nydeligt Kærlighedsforhold mellem en ung Sømand og Sønnedatteren af en gammel Lods, der længe er imod Partiet, men ogsaa villig giver Køb, da han hører, hvor kækt den raske Søgut har taget Del i den fortvivlede Orlogskamp. Den hele Fortælling er et frisk og gribende Tidsbillede, der baade fremkalder Smil og rører Hjertet.

De øvrige fire Fortællinger fører Læserne til fremmede Lande, fornemmelig til Middelhavslandene og Orienten, med hvis Folkeliv, Sæder og Tildragelser Forfatteren var bleven særdeles fortrolig paa sine Rejser. I „Et orientalsk Eventyr" berettes om, hvorlunde en rig engelsk Lord frelser en skøn Fyrstedatter af Tyrkevold og som Løn modtager hendes Haand og Hjerte, medens den følgende Fortælling „Randers Handsker" skildrer hvordan en anden fornem rejsende Englænder finder sin Brud ved Hjælp af en Randers Handske. Saare romantisk er „Jærnkronen", der giver Forfatteren Lejlighed til at dvæle ved en Række brogede Billeder fra Middelalderen, hvor en dansk Kongesøn, en Pave, en lombardisk Dronning og en Hertugdatter fra Salerno er Hovedpersonerne i de stærkt bevægede Optrin. Endelig fortælles der i „Galejslaven" om en ung Italieners snilde Flugt fra Slaveriet og hans Modtagelse i Hjemmet, hvor en yndefuld ung Piges Elskovssorg pludselig vendes til jublende Glæde.

„Fortællinger af Th. Rumohr" vil for alle være en særdeles kærkommen Bog i Julen. For „Husvennens" Holdere koster den kun 1 Krone, medens Bogladeprisen er 3 Kroner.

Enhver Holder som ønsker „Husvennens" Julebog, bedes indsende 1 Kr. 4 Øre til N. C. Roms Forlagsforretning, København V., saa skal Bogen snarest blive vedkommende tilstillet.

Paa Bagsiden af Postanvisningen skriver man blot:

„Husvennens" Julebog.

Postanvisninger købes for 1 Øre Stykket hos ethvert Postbud samt paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

December.

I.

Vejret har i Efteraaret været heldigt for alt Arbejde i Haven; man har derfor haft let ved at fuldføre alle Arbejder, baade de sædvanlige aarlige og ny — som Plantninger, Kulegravning, Partiforandringer o. s. v. Landmændene har haft Tid baade til at passe Roerne og til at gøre noget ved Haven. Vi vil denne Gang tale lidt om Stueplanterne. Der er fremkommet Spørgsmaal fra en af „Husvennens" Læsere om, hvorledes man skal behandle Remontantroser i Potte. Jeg skal først for alle Tilfældes Skyld oplyse, at Remontantroser er en Afdeling Roser, der blomstrer igen, naar de har bragt ny Skud efter den første Blomstring; det er de Roser, vi almindeligvis har i Haverne baade som lave og som højstammede, forædlede paa Hyben. De, der har Have, bør nu imidlertid dyrke Remontanterne der og ikke i Potte i Stuen, Blomsten bliver her meget mindre og har en mattere Farve, end naar Planten faar Lov at staa i det fri. Behandlingen er forøvrigt denne: Efter at man har overvintret Planten enten i en kold Stue, i en Kælder eller ude — nedgravet i Jorden og dækket af Hensyn til Potten — tager man den i Februar Maaned frem, afrager noget af den øvre Jord, der erstattes med ny, gødningholdig, efterser om Skaaret i Bunden ligger frit og lige over Hullet i Potten, hvorefter Jorden gennemvandes, hvis den er tør. Planten stilles da i Vinduet, hvor den foreløbig gerne maa være udsat for Solen. Det er heldigst, om den i den første Tid, efter at Knopperne har begyndt at bryde, ikke staar for varmt. Efter Afblomstringen skæres Skuddene tilbage — under det næstøverste Blad. Fra Slutningen af Maj bør Roserne staa ude, i hvert Fald bør de have Lov at udvikle Knopperne i det fri, selv om man saa siden vil have Fornøjelse af Blomstringsperioden inde. Der bør skygges mod Solen f. Eks. fra 10—2 eller længer, hvis det paagældende Vindue vender mod Vest. Henad Efteraaret gælder det om, at faa Planten til at modne Skuddene, saa at disse næste Foraar kan give blomsterdygtige Skud fra deres Knopper. Efter anden Blomstring giver man atter frisk Jord, muligvis større Potte. Hvis første Blomstring først sker hen i Maj Maaned, bør man allerede efter denne foretage Jordfornyelse. Man søger om Efteraaret at standse Bækften ved at aftage med Vandingen og senere ved at lægge Potten paa Siden. Hvor man stadig maa holde Roserne inde — fordi man ingen Have har — der maa man fremkalde Hvilen ved Henflytning til et koldere Værelse og ved formindsket Vanding.

Juridisk Raadgiver.

Er en Grovsmed paa Landet underkastet Lærlingeloven, naar han antager en Dreng til Oplæring i Faget?

C. L.

Da Grovsmedprofessionen er fri Næring paa Landet, og den nye Lærlingelov ifølge dens § 1 kun kommer til Anvendelse, for saa vidt Bedriften er bunden Næring, synes virkelig alle Grovsmedelærlinge paa Landet at falde udenfor Lovens Beskyttelse, skønt vel netop de kunde trænge til den.

* * *

1. Naar en Alderdomsunderstøttelse er tilstaaet en Person, skal den jo udbetales enten først i Maaneden, hvis den hæves maanedlig, eller først i sidste Maaned af Kvartalet, hvis den hæves kvartalsvis; men hvis nu den understøttede dør midt i Maaneden, efter at Understøttelsen er udbetalt, eller midt i Kvartalet, inden Understøttelsen er udbetalt, hvorledes skal man da forholde sig?

2. Eksisterer der nogen ministeriel Skrivelse, som giver Regler herfor og da af hvad Dato? A.

Der foreligger ingen ministeriel Skrivelse, som regulerer det omspurgte Forhold, og ingen anden almindelig Regel kan formentlig opstilles end den, at Understøttelsen tilkommer den understøttede indtil Dødsdagen, denne iberegnet.

* * *

For udrettet Arbejde hos en Gaardejer fik jeg en mindre Pengesum til gode. Betalingen af denne trak ud, og imidlertid afstod han Gaard og alt, hvad han ejede, til en Svigersøn. Den gamle har nu intet at betale med, skønt han vedkender sig Gælden, og Svigersønnen, som endnu ikke er myndig, nægter at betale. Hvorledes skal jeg forholde mig for at faa mit tilgodehavende? Skal Penge, som haves til gode for Arbejde paa Gaarden, ikke udredes af Eftermanden? Er det lovligt, at den gamle saaledes afstaar alt uden at betale en Arbejdsmand og uden at forpligte sin Eftermand til at betale? Hvem skal jeg sagsøge: den gamle, den unge eller dennes Kurator?

En Holder.

Spørgeren kan ikke direkte ad Rettens Vej indkræve sit tilgodehavende hos den unge; men hvis den gamle ved Gaardens Afstaaelse har gjort sig betalingsudygtig, kan Afstaaelsen faas omstødt, og det kommer da formentlig til syvende og sidst til at gaa ud over den unge, saa at det er i dennes eget Tarv at afgøre Sagen i Mindelighed. Bliver det nødvendigt at skride til Rettergang, bør Spørgeren søge Bistand hos en Sagfører eller anden juridisk kyndig Mand paa Egnen.

* * *

Til C. V. P. i Øster-Stillinge. Svar paa Spørgsmaalet findes i Bladets Nr. 7.

* * *

Til K. i H. De kan kun ansættes til kommunal Skat, af hvad De selv ejer, ikke derimod af hvad der er Deres Hustrus Særeje, eller af hvad Deres Børn besidder som selvstændig Formue; det kan og bør Hustru og Børn selv ansættes til Skat af.

* * *

Til M. i N. Ved et Proforma-Skøde forstaaes et Dokument, der i sin Form gaar ud paa — ligesom et almindeligt Skøde — at overdrage en fast Ejendom, men i Virkeligheden dog ikke kan betragtes som et sandt Overdragelsesdokument, fordi Overdrageren har forbeholdt sig saa væsenlig Raadighed over Ejendommen, at det ikke kan anses for at være Meningen, at Ejendommen nu virkelig skal være gaaet ud af vedkommendes Hænder. En nærmere Udvikling heraf forbyder Pladsen os. I det hele maa bemærkes, at den omhandlede Sag ikke hører til dem, som den ærede Spørger vil kunne faa afgjort gennem nogle Linier i en juridisk Brevkasse, men han bør forhandle den grundigt og udførligt med en dygtig Sagfører, som han har Tillid til.

Brevkasse.

Flere Indsendere: „Husvennen" modtager gerne til Offentliggørelse saadanne Bidrag, der meddeler Oplysninger om Husflidens, Fjerkræ- og Biavlens Stilling her i Landet, og om deres Betydning for Enkeltmand; ligeledes saadanne Bidrag, der indeholder gode og nyttige Raad og Vejledninger for Hus og Hjem, Mark og Gaard, eller praktiske Anvisninger til at forfærdige Redskaber, Værktøj, Legetøj o. s. v. De mange af vore Læsere og Venner, der stadig ytrer Lyst til at støtte „Husvennen" med Bidrag, opfordrer vi til at have deres Opmærksomhed henvendt paa de anførte Emner. Ved at fremdrage Eksempler paa de Goder, der er tilført talrige Hjem gennem Husfliden, Fjerkræsagen o. s. v., vil man opmuntre Folk til med større Iver at lægge sig efter disse Ting, og ved at fremdrage gode Raad og Anvisninger for det daglige Livs Behov, vil man kunne glæde og gavne andre, med hvad man selv har høstet Gavn af.

Frk. M. S.: Artiklen kan ikke benyttes.

Indhold: Store Lars i Persgaard, Fortælling af August Bondeson. (Sluttet.) Nogle Tankesprog af Salomons Prædikener, af Matthias Claudius. I. Ved Nimisøen, af V. Kaden, med Billede. Miss Irène, Fortælling af Rose Bruhn, med Billede, (Fortsættes.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Krystalsøgning, ved Fr. R., med 2 Billeder. Fra Boghylden. „Husvennens" Julebog. Havebrug, I. Juridisk Raadgiver. Brevkasse.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 11. Søndag den 11. December. 1892.

N. J. Termansen.

Naar man passerer den jydske Tværbane fra Lunderskov til Esbjerg — Nutidens slagne Landevej til England, kommer man snart til Vejen Station med de mange Dampskorstene og Fabrikbygninger og derfra atter igennem nøgne, tildels magre Egne, hvor der for den travle rejsende ikke er meget at se. Det er ikke Sydfyns venlig smilende Bøgeskove, der omkranser Sunde, Søer, Byer og Borge, men det er Midtjyllands temmelig ensformede Natur, hvor Hede afveksle med Mark og Mose. For enhver dansk Mand, der elsker sit Fædreland, saa langt den danske Tunge rækker, med vor Frihed, vort Modersmaal og vore Minder, vil denne Egn dog have en vis Betydning og et venligt Minde at dvæle ved. Her vandrede som Dreng og her virkede som Mand „Danmarks mest oplyste Bonde," hin „Riddersmand i Vadmelskofte", hvis Navn fløj over Danmark med folkeligt Ry. Den Mand, der i otte og tyve Aar var en værdig Repræsentant paa den danske Rigsdag, Niels Jokum Termansen, hvis Billede med de ædle Træk, vi i Dag gengiver for vore Læsere. Ja, her paa disse Enge stod hin brave Bondemands Vugge, og hist oppe paa Højdedraget mod Nord, hvor den lave Læborg Kirke ligger, finder vi hans Grav. Her fandt han for et halvt Aar siden sit sidste Hvilested under megen Deltagelse, ikke blot fra den Kreds, der uafbrudt i tyve Aar havde kaaret ham til Folkerepræsentant, men ogsaa fra andre af Jyllands Egne, fra de danske Øer og fra den danske Befolkning i Sønderjylland.

Og det skal være mit Vidnesbyrd om denne højtbegavede Hædersmand, hvem jeg har kendt i mere end 20 Aar, at han var en sand Prydelse for den Samfundsklasse i Folket, hvortil han hørte.

Hans vestjydske Tonefald med den hjertelige, milde og manende Røst klædte ham saa vel. Det var en jævn, naturlig, bramfri Taler, der rev Tilhørerne med sig, hvad enten han foredrog bibel-, kirke-, verdens- eller fædrelandshistoriske Æmner, eller han talte med Varme for Folkets, Frihedens og Oplysningens Sag paa Tinge eller ude i Landet. Han svigtede ikke sin Fane. Sanddru, ydmyg og beskeden, var han, en troende Kristen og en varm Fædrelandsven, overlegen nok til, under sin lange Virksomhed paa Rigsdagen, at bevare en selvstændig, af alle Partier uafhængig Stilling.

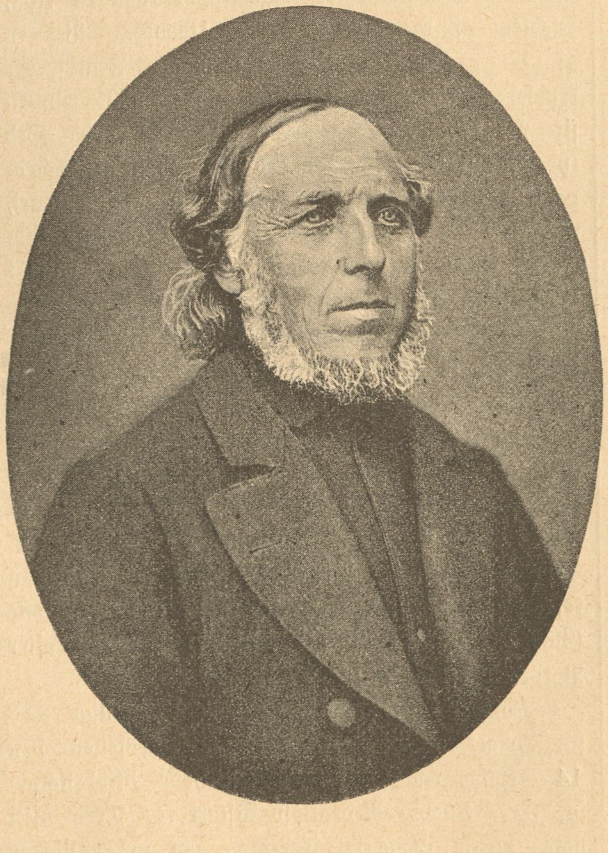

N. J. Termansen.

Termansen var en Folketaler af første Rang, hvis Ord altid fandt Ørelyd og overfor Enkeltmand var han venlig, hjertelig og beskeden. Han havde Ordet i sin Magt, men han skrev ogsaa ypperlig for sig. Hans Sprog var let og naturligt, hvad enten det gav sig Udslag i Afhandlinger eller i Breve. Hans Haandskrift var smuk, og han var ingenlunde sparsom med at skrive indholdsrige Breve til sine mange Venner trindt om i Landet.

Niels Jokum Termansen var født d. 15. Marts 1824 i Vejen, hvor hans Fader Terman Termansen var Toldbetjent ved den derværende Toldgrænse, men blev 1827 ansat ved Toldvæsenet paa Mors og døde det følgende Aar. Efter Faderens Død eller noget tidligere blev Sønnen sat i Pleje hos sin Moster, der var gift med en Gaardmand i Gammelby, midtvejs mellem Vejen og Læborg, og her blev han, indtil han for faa Aar siden som Branddirektør flyttede til Holsted. Den flittige og videbegærlige Dreng gjorde snart saa gode Fremskridt i Skolen, at han i ti Aars Alderen fik en Belønning af Biskop Tage Müller ved en Visitats 1834.

Fra sin tidligste Ungdom følte han en levende Trang efter en højere Dannelse og Oplysning end den hans Samfundsfæller i Almindelighed var henvist til at søge. Først lagde han sig efter vore Nabofolks Sprog: Tysk lærte han efter sin Konfirmation i 1839, senere lærte han Engelsk og atter senere Islandsk, og han vidste at drage denne Sprogkundskab til Nytte, uden derfor at glemme eller tilsidesætte vor egen Literatur, særlig Digterværker og historisk Literatur. Tyve Aar gammel deltog han i Mødet paa Skamlingsbanken 1844, hvor Lehmanns, Plougs og Grundtvigs begejstrede

Taler henrev ham. Som Soldat drog han Nytte af Hovedstadens Kunstsamlinger, og da han var vendt tilbage, gik der store Ord om den ny Præst i Sønder-Omme, hvis ildfulde Prædiken han længtes efter. En tidlig Sommernat, mens alt var tyst og stille, vandrede den unge Bondekarl den seks— syv Mil lange Vej til Sønder-Omme, hvor han for første Gang hørte Birkedal prædike om Synd og Naade, om Tro og Daab.

Som Artillerist deltog han i den første slesvigske Krig, og var som saadan med at forsvare Fredericias Volde under Belejringen i 1849, og da Krigen var endt drog han atter hjem til Gammelby, hvor han tre Aar senere modtog den Gaard, hvor han havde leget som Dreng, var opvokset og udviklet i aandeligt og legemligt Arbejde. Han ægtede nu Katrine Marie Magdalene Nielsen, der var født i Løgumkloster, men som 1850 tjente i Flensborg, medens Termansen som Soldat var indkvarteret der. Som Gaardmand blev han snart valgt ind i Sogneforstanderskabet for Vejen og Læborg Sogn, ligesom han i 1858 blev Rigsdagsmand for Ribe Amts 4de Kreds (Bække), hvor han i 20 Aar uafbrudt valgtes under sine Vælgeres kaarende Jubel, indtil han 1878 fik Sæde i Landstinget. Termansens fremragende Dygtighed paa Rigsdagen, hans Virksomhed i Frihedens og Oplysningens Tjeneste, hans Kamp for Fædrelandets Forsvar og hele hans øvrige politiske Virksomhed, skal vi ikke opholde os ved. Vi skal kun tillade os at udhæve, hvad L. Schrøder vidnede om ham i Læborg Kirke: „Ingen, som lærte ham at kende, kunde undgaa at faa et Indtryk af en hjertevarm, aandsvakt, vidtskuende og vel oplyst, fribaaren og højsindet dansk Mand."

Termansen stod i et venligt Forhold til sine Vælgere, at drage til Bække, naar han stillede sig til Valg, var som en hel Festdag. Flere Gange havde Vælgerne overrasket ham med synlige Æresbevisninger. Da han var bleven valgt i 1866, smykkede man hans Gaard med et stort Danebrogsflag med en dertil hørende Flagstang, og da han i 1869 uden Modstand atter var genvalgt, skænkede Vælgerne ham en smuk Vogn med Seletøj. Tre Aar senere fik Termansen en ny Hædersgave — et Sølvdrikkehorn af sine Vælgere. Trods dette Tillidsforhold medførte Termansens selvstændige Holdning dog, at de radikale Venstremænd erklærede ham — navnlig for hans varme Deltagelse i Forsvarssagen — for Højremand, medens han fra højre Side maatte høre ilde Ord, naar hans Overbevisning førte ham sammen med Venstre, saaledes i Spørgsmaalet om de provisoriske Love. At hans Stilling til Københavns Befæstning vilde virke afsluttende paa hans Virksomhed paa Rigsdagen, havde han længe forudsagt, men at nedlægge sit Mandat, ansaa han sig ikke berettiget til. Han havde fra første Færd af ikke søgt Vælgerne, men Vælgerne havde søgt og kaaret ham til deres Repræsentant baade i Folketinget og i Landstinget. Det lykkedes hans Modstandere at faa Stemningen imod ham, saa han ved de nye Valg til Landstinget i 1886 ikke blev genvalgt, og Termansen ansaa herved sin politiske Løbebane for afsluttet.

Termansen var nu ikke ung mere. Hans Helbred var svækket, og han manglede den for en Landmand nødvendige Kraft til det personlig anstrengende Arbejde i Mark og Gaard. Hans Sønner valgte andre Livsveje. Derfor søgte han det i 1883 ledigblevne Embede som Branddirektør i Malt og Gjørding Herreder. Men da han fik denne Bestilling, maatte han tage Bolig i Holsted. Han saa sig derfor nødsaget til at bortforpagte sin Gaard i Gammelby, og ved Hjælp af en Pengegave, som Venner trint om i Landet havde indsamlet til ham, blev det ham muligt at opføre et nyt, hyggeligt og behageligt Hjem ved Indkørselen til denne By. Her levede han sine sidste Aar i sin lykkelige Familiekreds, om end ikke uberørt af de Sorger, Sygdom og Dødsfald nødvendigvis maa fremkalde. Af hans otte Børn er de fire døde, kun fire lever endnu. Den ældste af Sønnerne er Maler, den yngste uddanner sig til Journalist. Af de to Døtre, er den ene gift med Pastor Fr. Melbye i Hvilsted ved Skanderborg, en Søn af afdøde Pastor M. Melbye i Asperup, medens den yngste ved Faderens Død levede ugift i Hjemmet.

Baade før og efter Afslutningen af den politiske Virksomhed, var Termansen overdraget en Mængde offenlige og private Tillidshverv. Foruden at han som Rigsdagsmand var Medlem af Kirkekommissionen, hvor han igen var Medlem af flere Underudvalg, var han Medlem af en hel Del Udvalg og Komiteer i kirkelig og folkelig Retning. Saaledes var han Medlem af „Udvalget til Folkeoplysningens Fremme", i hvis Skrifter der fra hans Haand foreligger en fortrinlig Afhandling om St. St. Blicher, der er et smukt Vidnesbyrd om Termansens Syn paa denne jydske Folkedigters Betydning og et ligesaa smukt Vidnesbyrd om den jævne Bondemands Forfattervirksomhed, der i Form af Livsskildringer, historiske Afhandlinger, Boganmeldelser o. s. v. findes i Blade og Tidsskrifter navnlig i „Dansk Folketidende", „Nordisk Maanedsskrift" o. s. v.

Blandt Repræsentanterne for det jydske Landbrug var Termansen valgt ind i Komiteen for Den nordiske Industri, Kunst og Landbrugsudstilling i København i 1888. I denne Komite var han igen Medlem af flere Underudvalg og navnlig sammen med en anden Samfundsfælle fra Fyn, Medlem af det landbohistoriske Udvalg. Ved en af de i denne Anledning afholdte Festligheder krydsede den ene Bordtale den anden, og Termansen fik flere Gange Opfordring til at lade et Ord lyde fra den danske Bondes Læber. I sin sædvanlige Beskedenhed sagde han blot: „Nej, nej, man skal ikke vrøvle." Der var flere Talere indtegnet, men da Præsidenten fik et Vink, om at Termansen mulig havde et Ord at sige, havde han Møje med at faa Klokken til at bringe Forsamlingen til Tavshed for at give Ordet til Termansen. Jublende Bifald lød nu fra den ene Ende af Salen til den anden, medens Termansen synlig forlegen sagde „a har ikke forlangt Ordet." Ikke desto mindre rejste han sig og holdt en glimrende Tale om den danske Bonde før og nu. Stormende Jubel fulgte paa Talen. Præsidenten rejste sig fra sit Sæde for at drikke det sidste Glas med de to tilstedeværende Bønder, hvorefter Bordet hævedes.

Samme Sommer var Termansen tillige med sin Svigersøn tilstede ved Hundredaarsfesten den 14 Septbr. paa Brahetrolleborg hvor Mindestøtten for Grev Ludvig Reventlow afsløredes. Termansen holdt da et udmærket Foredrag om vore Minder og deltog i det store, i denne Anledning foranstaltede Festmaaltid hvor han med varme Ord tolkede en Skaal for Grev Ludvig Reventlows Minde. Nu havde han dvælet ved den Mands Hvilested, som han regnede for en af Bondens største Velgørere. Næste Morgen aflagde han et Besøg hos Grev Schaffalitzky paa det nærliggende Arreskov og spiste efter Indbydelse til Middag hos den Reventlowske Familie paa Brahetrolleborg. Den følgende Dag kørte Grev Schaffalitzky for Termansen, over de fynske Alper til Sandholt, efter at han paa Vejen havde besøgt den hundredaarige Gjerup Skole og Skolen for unge Piger paa Sollerup. I den gamle Riddersal paa Sandholt holdt han et bibelhistorisk Foredrag. Han har senere udtalt sig meget rosende om denne sydfynske Rejse, hvor han i tre Dage havde gennemset tre af Landets minderige Herresæder. I et Brev til en Ven der i Egnen skriver han kort efter: — — — „Jeg havde saa megen Glæde af disse Dage, at jeg med Sandhed kan sige, det er længe siden, at jeg har haft en saadan Oplevelse. „Det er godt at finde Ven paa Veje" siger et gammelt Ord, og det giver jeg fuld Anvendelse paa min Rejse til og Opholdet hos eder. — — — Der var aldeles intet forsømt ved min Fraværelse, og efter en saa opmuntrende Udflugt tager man med ny Kræfter fat paa det daglige Arbejde."

Desværre blev det ikke Termansen givet efter den Tid at gøre mange af den Slags Udflugter. Hans indre Svaghed tiltog, og det var kun til enkelte Tider, at han tog ud paa Foredragsrejser. Mangfoldige var de Anmodninger han af Helbredshensyn maatte afslaa. I Vinteren 1890—91 fik han et Anfald af Influenzaen, og dens Følger forvandt han ikke, skønt han hen i Foraaret var paa en Rejse til København og Vallekilde og kort efter en lille Tid i Odense. Nyaarsaften 1891 blev han pludselig syg, og fra 1. April var han sengeliggende. Han vidste, at hans Dage var talte. Mange af hans gamle og trofaste Venner besøgte ham og tog Afsked med ham. Folkets indre Splidagtighed og Sønderjyllands Skæbne smertede ham mere end Sygdommen, men Haabet svigtede ham ikke. Med den Kraft hans svage Stemme formaaede at udtale, sagde han: „Jeg dør med det store lyse Haab om Danmarks Fremtid."

Natten imellem den 8. og 9. Maj sov han stille hen. Hans Jordfæstelse blev bestemt til den 16. Maj, men Dagen forud førtes hans Lig fra hans Hjem i Holsted til hans gamle Sognekirke i Læborg. Allerede fra Morgenstunden af førte Toget Deltagere fra alle Sider til Vejen Station, hvorfra den ene Vogn efter den anden rullede op ad Læborg til. Fra Askov Højskole havde L. Schrøder sendt Befordring for en Del af Termansens Venner, der kom langvejs fra, for efter en indtaget Frokost at befordre dem til Kirken, der inden Kl. 12 næsten var overfyldt. Først talte den afdødes Præst, Pastor Sveistrup fra Vejen, der kort og klart skildrede Niels Jokum Termansens Fortjenester, som en Fædrelandsven i Ordets sande Betydning, Manden med det faste Hjerte, en Adelsmand i Bondekofte. Derefter talte Højskoleforstander L. Schrøder, der skildrede den afdødes Liv og Virksomhed varmt og inderligt, navnlig med Hensyn til hans Arbejde i Oplysningens Tjeneste. Efter at den afdødes Svigersøn, Pastor M. Melbye havde aflagt et Vidnesbyrd om Termansens sidste Dage, bragte M. Appel en Hilsen igennem et Mindedigt fra Sønderjylland; da Lærer Jensen ogsaa havde talt, forrettede Pastor Sveistrup Jordpaakastelsen paa Kirkegaarden.

A. Rasmussen Søkilde.

Nogle Tankesprog af Salomons Prædikener.

Af Matthias Claudius.

II.

Det andet Tankesprog af Salomon er dette: Alting har sin Tid.

Ja, alting har rigtignok sin Tid; Sædetid er ikke Høsttid, Nymaanetid er ikke Fuldmaanetid, og

naar man dør, saa bliver man ikke født. Men det kan Salomon ikke have ment med sit Tankesprog; det havde en af os jo ogsaa kunnet sige. Eller skulde det maaske være hele Meningen, at alting ikke skal gøres til enhver Tid, men kun til sin bestemte Tid, nemlig naar Naturen eller Kunsten har banet Vejen, og alle Forberedelserne er gjorte; ja, saadan var der dog noget deri, men alligevel var det alt for almindelig taget, stadig for lidt for vor Ven Salomon. Og vi tør da ikke lade os nøje dermed. Ordene tillader en dyb Fortolkning, og det baade for Hoved og Hjerte.

Til Eksempel. Mennesket bliver i ni Maaneder dannet under Moders Hjerte, lever halvfjerdsindstyve Aar og bliver saa igen til Støv, hvoraf han er taget. Saadanne bestemte Afsnit ser vi i flere Naturbegivenheder, som vi kender, og maaske har alle de andre, som vi ikke kender, det ogsaa, snart i større, snart i mindre Mon, lige til hele den store Natur selv, fra: I Begyndelsen skabte Gud Himlen og Jorden, til den Time, Elementerne smelter, og Gud sammenruller Himlen som et Klædebon. Lad nu et Menneske eller Engel kende det altsammen, og lad ham saa ikke sige det rent ud, men sæt, at han blot vil pege derpaa og sige: Alt har sin Tid, saa er der Mening i Tankesproget, og man ser sig meget hurtig og ærbødig om efter den, der sagde det. Eller ogsaa: vi Mennesker løber og haster fra Moderliv af og bestandig, og ved ikke, hvad der tjener os til Fred. Lad saa en Mand have udfundet dette. Naar han nu betragter Menneskene, sine Brødre rundt omkring sig, og ser, hvor ilde de bærer sig ad; saa de hænger sig fast i alle Slags Vildfarelser, hvorved Tusinde og atter Tusinde før dem er blevne bedragne og skamskændte, og de slet ikke vil høre et godt Raad; ja, naar den varmtfølende Mand — siger jeg — betragter alt dette og gerne vil, men ikke kan raade Bod paa dette Uvæsen, og han saa vil trøste sig med vort Tankesprog, saa er Ordene Guld værd, og de kunde maaske oversættes saaledes: „Hvorfor er Menneskene dog saa forblindede, de ædle og skønne Guds Skabninger, der er bestemte til saadan en stor Ære! Hvor de dog kunde have det ganske anderledes, naar de selv vilde! Men deres Blendværkstid vil ophøre, saa de endnu kan blive hjulpne; alting har sin Tid!"

Men naar man nu engang lægger alt dette sammen, saa synes Salomon paa dette Sted hverken at have haft den første eller den anden Tankegang for Øje, men derimod en tredje, nemlig denne: I Legemets Verden bliver ikke som i Aandens Verden alting til med eet Slag og paa een Gang, men enhver Ting har sin Tid; og hvem der befinder sig i Legemets Verden maa underkaste sig denne Lov og finde sig saa godt som muligt i det. Naar en f. Eks. sidder paa en Vogn og vil rejse til Kønigsberg, saa er han ikke i et Øjeblik paa sin Bestemmelsessted, men Vognhjulene maa dreje sig rundt, indtil han kommer derhen, hvor han vil være, og enhver Omdrejning har sin Tid, saa den næste ikke kan finde Sted, før den første er forbi o. s. v., og saa gaar det jo tit over Stok og Sten, og den rejsende mærker det jo nok, men han maa finde sig deri og slaa sig til Ro, da der ikke er noget andet Raad derfor.

Denne Forklaring har noget meget sørgeligt ved sig, jeg ved ikke, om I synes det samme.

Miss Irène.

Fortælling af Rose Bruhn.

(Fortsat.)

Den Sommer, hun fyldte 15 Aar, kom der henad Foraaret et stort Menageri til København. Hver Dag naar hun kunde snige sig hjemmefra, saa gik hun derind, og Time efter Time kunde hun gaa foran Burene og med synlig Interesse iagttage de vilde Dyr. Især var det det store Løvebur, der fængslede hende. Hvor glødede ikke hendes Øjne, og hvor spændt var ikke hver Nerve i det utaalmodige Ansigt, der med den mest levende Opmærksomhed betragtede de fem prægtige Løvers mindste Bevægelser. Og naar saa Løvetæmmeren kom og med faste, sikre Skridt stod midt imellem de Dyr, der først ved hans Tilsynekomst rigtig fik Liv og Bevægelse. Naar de sprang op og knurrende viste deres stærke Tænder, og naar de lurende sneg sig omkring for at se deres Snit til at anfalde ham bagfra. Eller naar de i afmægtig Raseri snærrede og nappede efter ham, naar de fik et Rap af hans Pisk, naar de ikke hurtig og let nok sprang igennem de Ringe, han holdt frem for dem. Og naar han saa til Slutning lod de fem Bæstier sætte sig paa Rad og alle give sig Poten, inden han skyndsomst forsvandt ud af Buret, hvis lille Dør næppe var lukket, før de med vilde Brøl styrtede op for i Raseri at kaste sig over ham. Da knyttede hun Hænderne og løftede Armene, som om hun selv stod derinde med Pisk i Haanden for at tvinge Dyrene tilbage.

Dyretæmmeren traadte i det samme frem, han lagde straks Mærke til Irène og det forunderlige faste Blik, hvormed hun betragtede Løverne. Uvilkaarlig stod han stille og saa paa den unge Pige, der halvt Barn endnu forstod at lægge saa megen Viljestyrke i sit Blik. I det samme vendte Irène sig, og deres Øjne mødtes. Pludselig og resolut som Ønsket i Tankerne havde formet sig hos hende, styrtede hun hen til ham og sagde, idet hun pegede paa Buret: „Maa jeg gaa med Dem derind i Morgen?"

Han havde ikke forstaaet hende, han troede hun begejstret komplimenterede ham, og bukkende svarede han: „merci, merci Mademoiselle!" Hun forstod heller ikke ham, og saa sig hjælpeløs omkring, for paa en eller anden Maade at gøre sig forstaaelig for ham. Han vilde bukkende gaa, men hun greb fat i hans Haand og førte ham frem foran Løveburet, pegede først paa sig selv og saa paa ham og dernæst paa Løverne, og viste ham ved Tegn, at hun ønskede at gaa med ham derind. Nu gik det op for ham, hvad hun vilde, og helt beundrende betragtede han hende, der saa alvorlig viste saa stort Mod. Men han rystede paa Hovedet og sagde smilende paa Fransk, at det var ikke saadan lige at løbe til at gaa ind i et Løvebur, den mindste Bevægelse, der røbede Frygt, var skæbnesvanger og nok til at faa hele Flokken over sig, — og saa, sluttede han med en betegnende Bevægelse, „gik man ikke derind oftere."

Skønt Irène ikke forstod et Ord af, hvad han sagde, saa mærkede hun dog, det var et Afslag, og en pludselig Rødme skød op i hendes Kinder af Harme over, at hun blev nægtet noget. Hun, som aldrig var vant til at faa Afslag! Lige fra ganske lille, havde hun altid forstaaet at sætte sin Villie igennem overfor Faderen — og nu her, mødte hun pludselig Modstand, det var hende noget ganske nyt. Arrig knyttede hun Hænderne, saa Neglene trængte sig ind i Kødet, og som en uartig Unge stampede hun med Foden for hvert Ord, der fløj fra hende.

Hvorfor hun ikke maatte gaa med ham derind? — Om han kunde være saa lumpen at tro, hun var bange — nej, hun skulde vise ham, at Løverne under hendes Dressur skulde udføre ganske anderledes Ting, end den Smule han fik dem til. Hun skulde faa dem myge som Lam, saadan at hun kunde lægge sit Hoved i deres Gab. Hun skulde sætte sin Fod paa deres Nakke, uden at de saa meget som viste Tænder ad hende, hun skulde — — — her holdt hun pludselig inde, for Franskmanden havde ganske rolig sat sig paa Balustraden, der adskilte Publikum fra Burene, og med korslagte Arme og øjensynlig meget interesseret iagttog hende, der harmfnysende stod overfor ham. Han var aldeles imponeret af hendes Skønhed og den Ild og Lidenskab, der lyste ud fra disse mørke, livlige Øjne. Det var ikke hendes Muligheder som vordende Dyretæmmerske, han overvejede, han saa kun, hun var betagende dejlig, og da Menageriejeren i det samme kom til, meddelte han denne, hvad Irène vilde og føjede til, „hun vil kunne blive et nyt interessant Trækplaster for Menageriet."

Disse faa Ord var afgørende, allerede den næste Morgen blev Irène tilsagt at møde paa Hotellet, hvor Menageriejeren Wallach boede, for at faa aftalt det nødvendige.

Da Irène gik hjem, var hun til Mode, som om der var hændt hende noget meget lykkeligt, men tillige noget, som hun aldrig havde tvivlet paa skulde ske. Hun var saa vis paa, at hendes Ønskers Maal skulde gaa i Opfyldelse, at det aldrig var faldet hende ind, at hendes Drømme om engang at staa i et Løvebur, omgivet af mange vilde Dyr og med et spændt Publikum rundt omkring sig, ikke skulde blive til Virkelighed.

At hun ved at forlade sin Fader, paaførte ham et stort Tab, ja helt ruinerede ham, tænkte hun slet ikke paa. Stor var derfor hendes Forundring, da hun kom hjem og glad meddelte ham det passerede, at han i Stedet for at dele hendes Glæde, kun halvt jamrende sagde: „Hvad skal der dog blive af mig, Irène, jeg kan jo ikke klare mig alene paa Bakken."

Irène stod lidt og grundede, saa sagde hun:

„Nej, det har du Ret i, det kan du ikke, men," tilføjede hun lidt efter, „du kan jo beholde Hundene og saa se at faa en lille Pige til at gaa paa Linen, saa kommer saamænd Folk nok."

„Nej, nej, det gaar aldrig, det er jo dig, Folk vil se. Der er ingen, siden din Moders Dage, der saadan kan gaa paa Line som dig, — hvad skal jeg arme Mand gøre, jeg bliver aldeles ruineret!" Og Herkules græd og vred sine Hænder, som en stor Ulykke var hændt ham.

„Ja, det er jo slemt nok," sagde Irène, der stod helt hjælpeløs overfor dette Udbrud af Sorg hos Faderen. Men, sagde hun trøstende, „jeg skal nok sende Penge hjem til dig, for jeg tjener naturligvis mange Penge, saa du skal saamænd ikke

tage dig det saa nær.“ Og, føjede hun lidt efter bestemt til, da det ikke lod til, at hendes første Grunde gjorde Virkning paa Herkules: — „det bliver nu ikke anderledes.“

Den Nat sov Irène ikke ret meget, hvert Øjeblik vaagnede hun op og kiggede paa Uret, for at se, om det ikke var paa Tide, hun skulde staa op for ikke at komme for sent ind paa Hotellet. Og naar hun saa blot lukkede Øjnene, saa saa hun straks sig selv staaende i Løveburet med de krybende og lydige Dyr omkring sig.

Allerede Kl. 8 stod Irène i Centralhotellet og bad Portneren følge sig op til Menageriejeren Hr. Wallach.

„Saa tidlig er han ikke at faa i Tale,“ sagde Portneren. „Kan De ikke komme igen mellem 9—10, for før nytter det vist ikke.“

„Varer det saa længe?“ sagde Irène skuffet, idet hun i Tankerne maalte den lange Tid, der var til Kl. halvti.

„Ja, han plejer ikke at staa op før, — men vil De saa ikke hellere vente her i Kaféen, han plejer altid at drikke sin Kaffe her, inden han gaar ud, og hvis han venter Dem, kan det jo være, han staar lidt tidligere op end sædvanligt?“

„Ja, han venter mig,“ sagde Irène, idet hun fulgte Portnerens Anvisning og satte sig ned ved et af Smaabordene i den tomme Kafé. En Opvarter kiggede nysgerrigt paa hende, mens han drev omkring og daskede med Servietten. For at faa Tiden til at gaa, bestilte hun sig Kaffe og Kage og gjorde sig nu Umage for at nyde dette saa langsomt som muligt. Men Tiden gik, og der kom ingen Hr. Wallach, til sidst havde hun ikke en Draabe Kaffe mer i Koppen, og Kaféen begyndte nu at fyldes med Morgengæster, og alle saa de saadan paa hende, som om hun slet ikke sad der paa nogen ærlig Maade. Til sidst var hun nærved at opgive det hele, da endelig en høj, smuk Mand traadte ind. Det var ham, men nu kom næsten det værste, han kendte hende ikke, for han gik lige forbi hende hen til nogle Herrer, der sad helt i den modsatte Ende af Kaféen, og hilste paa dem, idet han satte sig ved deres Bord.

Hvad skulde hun dog gøre? Gaa hen og sige: „her er jeg“, det kunde hun dog ikke; men sæt nu han gik med disse Herrer, og hun slet ikke fik talt med ham. Jo, hun maatte gaa derhen og sige, hvem hun var. Hun var ellers ikke let at forknytte, men da hun nu stod ved Bordet, syntes hun, det var værre end at gaa til de vildeste Dyr.

„Undskyld, — jeg vilde gerne tale med Hr. Wallach.“

„Til Tjeneste, Frøken, — undskyld mine Herrer et Øjeblik, — og han fulgte Irène der hurtig trak sig tilbage mod Baggrunden.

„S'gu et fikst lille Pigebarn,“ hørte hun en af Herrerne sige, idet hun gik.

Først da hun vendte sig mod ham og lidt forlegen sagde: „Ja — det er mig, De lovede at tale med i Dag,“ genkendte han hende.

„Naa, det er Frk. Irène — ja, hvad er nu Deres Efternavn?“

„Hansen!“

„Om Forladelse, Frk. Irène Hansen. Vil De følge med op paa mit Værelse, saa kan det jo hurtigt blive afgjort.“

Irène fulgte ham, og han lagde et stort Stykke Papir for hende, som han sagde, hun blot behøvede at sætte sit Navn under, saa var den Sag i Orden.

„Naa, saa de har Lyst til at være Dyretæmmerske?“

Ja, det havde hun rigtignok, hun tænkte slet ikke paa andet.

„Nu faar vi se, hvad De dur til,“ sagde Wallach, „men lille Ven, mærk Dem det, nu gælder det om at have sine Nerver i Orden, ingen Blinken med Øjnene eller Rysten paa Hænderne, for saa er De s'gu færdig.“

„Aa nej, det er jeg ikke bange for,“ sagde Irène, idet hun med store kantede Bogstaver satte sit Navn under Dokumentet, hvori hun nu som Monsieur Artôtes Elev antoges ved Menageriet et Aar, uden anden Løn end Føden og et nyt Trikot.

„Saa kan De melde Dem i Morgen,“ sagde Wallach, idet han tog sin Hat og hurtig sagde Farvel.

Da han var kommen hen til Døren, vendte han sig om og sagde: „Fjorten Dage bliver vi her i København, saa gaar Rejsen til Gøteborg, derfra til Stockholm og saa videre til de større russiske Byer.“ Næppe havde han udtalt de sidste Ord, førend han var ude af Døren og forsvandt ned af Trapperne.

Se saa, nu skulde hendes Tid komme — Gøteborg — Stockholm, de store russiske Byer — hun maatte lukke Øjnene for at samle det altsammen. Hun skulde blive stor og berømt, hendes Navn og Billede skulde prange baade paa Plakaterne og som Skilt over Menageriet, jo, hun saa det saa tydeligt, hende selv „Miss Irène“, staaende med løftet Pisk midt imellem alle Løverne. Og hun saa den store Hob af Mennesker i stum Beundring stirrende op paa hende. Og de vilde strømme ind i Menageriet, kæmpende for at faa en Plads, naar hun skulde optræde.

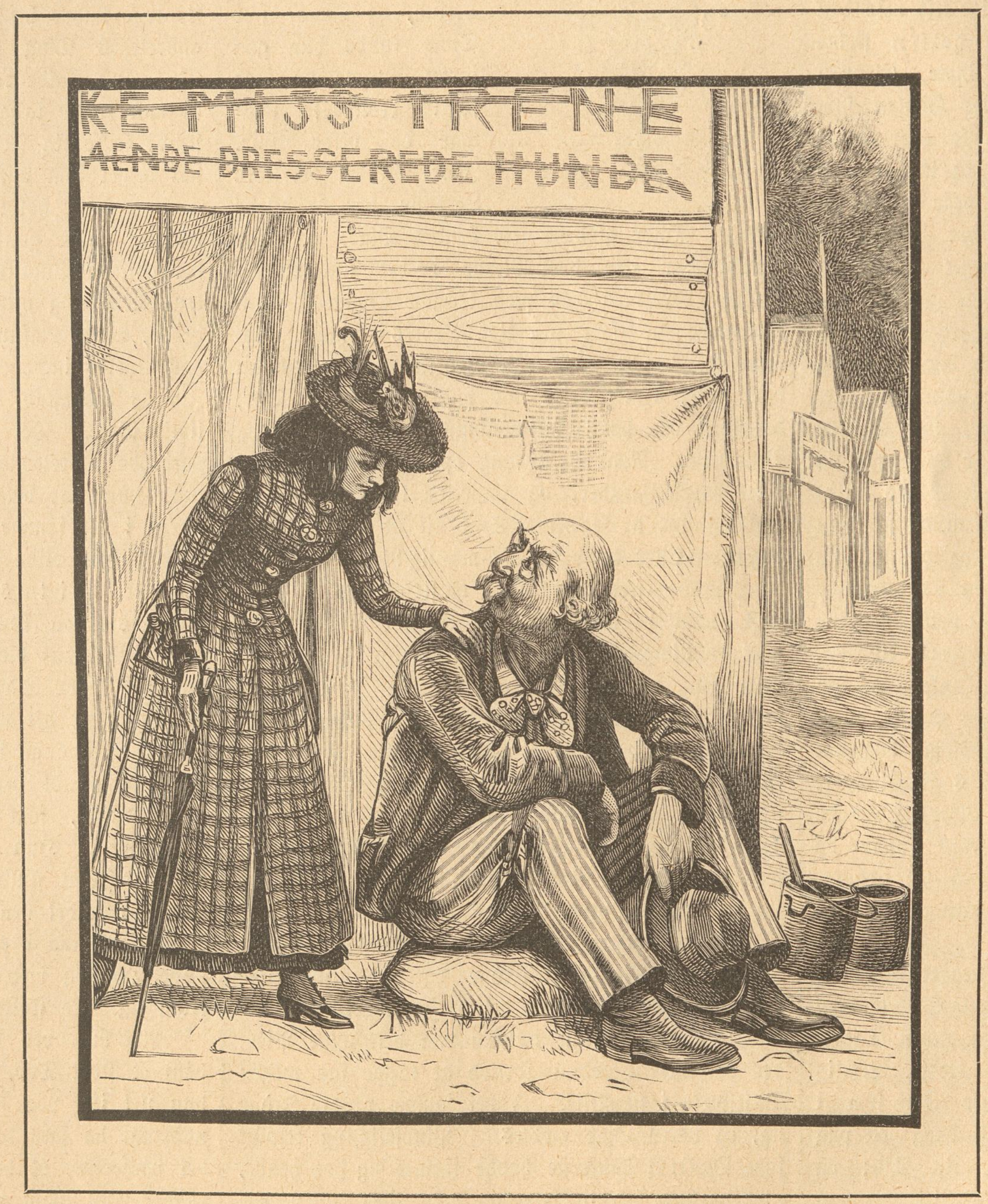

Irène og hendes Fader.

Hun var kommen ud paa Gaden og gik nu hjemad. Da hun kom forbi Klampenborgstationen holdt der et Tog som netop skulde gaa. Hun drev saa smaat forbi, det hastede jo ikke med at komme hjem, der var jo saa gruelig længe til i Morgen, og hun kunde jo tidsnok komme til at høre sin Faders Klage om, at hun vilde forlade ham.

Vejret var saa straalende smukt, Solen skinnede og legede paa de lette Bølger paa Peblingesøen, hun fik en pludselig Lyst til at tage ud i Skoven for rigtig at være ene med sig selv og sine glade Fremtids-Drømme. Hun skyndte sig tilbage, fik i en Fart Billet og kom lige ind i Kupéen, da Toget rullede afsted.

Da hun kom til Klampenborg, gik hun uvilkaarlig den vante Vej ad Bakken til. Her var endnu saa fredeligt, kun faa spadserende mødte hun, skønt det var sidst i April, og Luften var mættet med den krydrende Duft af alt det vaagnende Liv. I Stedet for at gaa ad Landevejen, fulgte hun den lille Sti der løber langs med Skovhegnet. Her gennem de bladløse Træer sendte Solen sit gladeste Smil, og Fuglene kvidrede saa lystigt, som om det var Midsommer. Der var en myldrende Bevægelse i Skovbunden, alle de slumrende Insekter, der var vækket af Solens Straaler, havde nu ustandselig travlt med at løbe frem og tilbage, for ligesom i ubændig Livslyst at holde Generalprøve over deres Lemmer. Enkelte Bøgegrene havde begyndt at udfolde deres fine, spæde, lysegrønne Løv, men det var kun paa de Træer, Solen kærtegnede allermest. Vinden susede let i de af svulmende Knopper bugnende Grene, og de fine, brune Hylstre

fra de udfoldede Blade, dryssede sagte ned over Irène, idet hun langsomt slentrede afsted. De graa Skovmus havde frygtelig travlt under Løvet, især naar de, forskræmte af Skridtene, for afsted for at skjule sig i deres Huller, hvorfra de dog straks efter nysgerrigt, med Hovedet mellem deres fremstrakte Forpoter, betragtede Forstyrreren. Enkelte Firben raslede ogsaa hurtigt over Løvet og gemte sig under Bladene. Engang sprang en Hare op, løftende sine spidse Øren og for saa forskrækket afsted ind i Tykningen. En Flok Raadyr græssede ved et mørkt Grankrat, Irène gik tæt forbi dem, men de lod sig ikke forstyrre, de græssede roligt videre, løftede kun Hovederne og saa flygtigt op, de var jo saa vante til at have Folk nær paa Livet af sig.

Hun gik nu opover „Bakken" og stod snart paa den aabne Plads, omgivet af alle de lukkede Telte. Hun gyste let, det var, som stod hun i en død By. Hun havde aldrig været her, uden der var Liv, Gøgl og Tummel, og nu var hun her ganske alene, kun omgivet af alle sine Barndomsminder, der lyste ud fra hvert et Telt, ja, fra hver en Plet, for her var dog hendes egentlige Hjem.

Og hun kom til at tænke paa dengang, hun som ganske lille Pige havde slaaet Gøgleren i Ansigtet med sin egen Ridepisk, og derpaa var flygtet, som gjaldt det Livet over til hendes Faders Telt. Den gode Fader, han havde slet ikke været vred paa hende, tværtimod han var helt stolt af den lille arrige Trold, der saa kækt havde hævdet sin Selvstændighed. Siden den Dag var hun bleven „Stjernen paa Bakken". Endelig havde hun haft det godt herude, baade Bakkens faste Stok og det store, brede Publikum havde været gode imod hende. Naar hun lukkede Øjnene, saa hørte hun tydeligt det bragende Bifald, der lød om hende, naar hun sprang ned fra Linen og saa ved sin Faders Haand de utallige Gange maatte ind for at spjætte ud med Benene og kysse paa Fingrene.

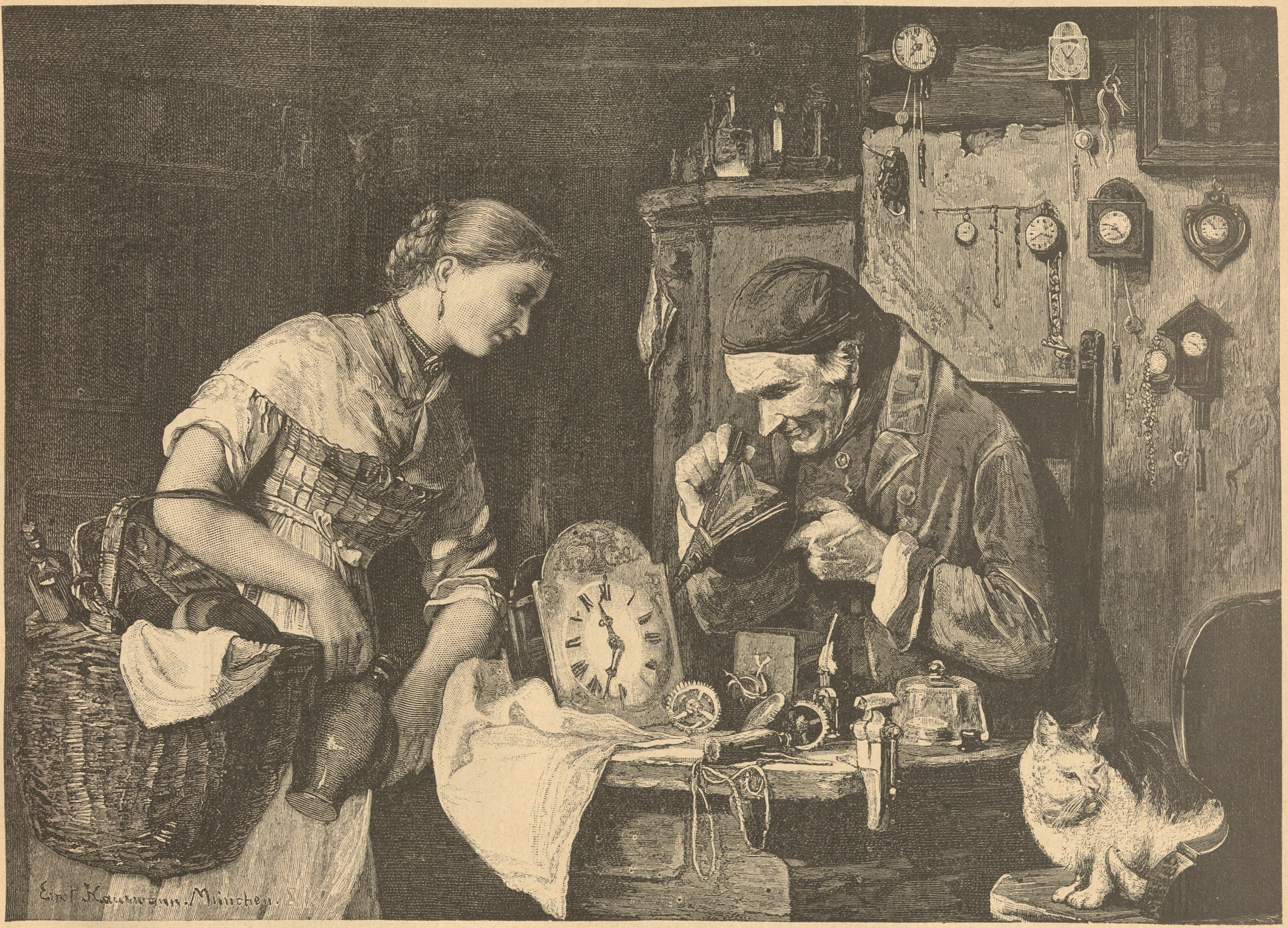

Hos Urmageren.

Der var noget, som rørte sig midt paa Pladsen, aa, nu saa hun, hvad det var. Et mægtigt takket Hoved rejste sig, det var en gammel Kronhjort, der omgivet af hele sit Harem, havde valgt denne Plads til at ligge og tygge Drøv paa. Hun gik henimod Flokken, det var dog altid levende Væsener her i alt det Øde. Men Kronhjorten misforstod hendes Hensigt og optog det som en personlig Fornærmelse, at hun nærmede sig. Den rejste sig og gik hende helt kamplystent i Møde. Irène snakkede godt for den, plukkede en Haandfuld Græs og holdt imod den. „Du go'e, gamle Hjort, kom kun herhen, jeg vil ikke gøre dig noget." Den gamle snøftede udfordrende og stampede utaalmodig med Forbenene i Jorden. Irène gik hen imod den, men pludselig dukkede den Hovedet og satte i et Par raske Spring lige imod hende. Hun kom til Side i en Fart og flygtede, alt hvad hun kunde, henimod Faderens Telt, her vendte hun sig og saa efter den fornærmede gamle. Den stod endnu paa samme Plet og saa ligesom haanende efter hende; forfølge hende gad den dog ikke; lidt efter vendte den sig om til Flokken, puffede den nærmeste Hind med sine Takker, hvilket var Tegnet til Opbrud for alle de andre, og skred saa i Spidsen stolt ned mod Skovsøen.

Irène kastede sig ned foran Faderens Telt, hun var lidt utilfreds mig sig selv over, at hun maatte flygte, det var vist et daarligt Varsel for hendes begyndende Virksomhed som Dyretæmmerske, men hvad, det var jo heller ikke med Hjorte, hun skulde forbavse Verden. Løverne skulde hun nok magte, herom tvivlede hun ikke.

Hun hørte Skridt nærme sig, skulde det være Hjorten, som kom tilbage? Nej, det var faste, tunge Menneskeskridt, der nu langsomt skred op ad Bakken. Hun løftede Hovedet for at se, hvem det var. Det var Herkules, hendes Fader, der belæsset med en Malerpotte i hver Haand, kom for at pudse op paa Teltet. Hun vilde ikke straks træffe ham, han saa saa bedrøvet og forknyt ud. Hun

listede sig længere bort og lagde sig ned bag et stort Træ. Nu saa hun, at Teltet var under Arbejde, det store Lærredsskilt foran var halvt færdigt, med store prangende Bogstaver stod der: „Optræden af Verdens største Herkules og den verdensberømte Linedanserske „Miss Irène", der i Slutningsnummeret fremfører sine enestaaende dresserede Hunde."

Herkules satte sine Potter paa Jorden, stak Hænderne i Lommen og stod længe og betragtede sit halvfærdige Arbejde. Saa rystede han melankolsk paa Hovedet, dyppede sin største Malerkost i den sorte Maling og drog en tyk Streg over „den verdensberømte Miss Irène" o. s. v. Da det var gjort, satte han sig ned foran Teltet, lagde Hænderne over Øjnene og drog det ene Suk dybere end det andet. Til sidst kunde han ikke beherske sin Sorg længer, han græd, saa det klukkede og rystede i hans store Skrog. Irène, der iagttog ham fra sit Skjul, følte sig helt underlig til Mode, ved at se ham saadan tilintetgjort, der var noget saa rørende ved at se ham søge herud for at overgive sig til sin Sorg. Uvilkaarligt gik hun hen til ham og lagde sin Haand blødt og varsomt paa hans Skulder. Det gav et Sæt i Herkules, idet han saa en Skikkelse ved Siden af sig og han vendte Hovedet, som saa han et Spøgelse. Men da han nu genkendte hende, var det, som om rigtig hans Tab stod for ham i hele sin Udstrækning, og han udbrød uvilkaarlig: „Aa, Barn, Barn, hvor kan du nænne at tage fra mig." Hun tog hans store furede Ansigt mellem sine Hænder og sagde, idet hun bedrøvet saa paa ham: „Du stakkels go'e Fa'er, du maa ikke være vred paa mig, jeg kan jo ikke andet, jeg maa rejse bort for at blive stor og berømt; men naar jeg saa kommer igen, saa har jeg tjent mange Penge og har et helt stort Bur fuldt af Løver, og saa kan du tro, vi skal forbavse Folk herude paa Bakken — og for alle de Penge, vi skal tjene — aa, vi skal blive saa rige, saa rige." (Fortsættes.)

Hos Urmageren.

(Med Billede.)

Uret var altid prompt og redeligt
og viste altid den rigtige Tid;
derfor er det forbistret kedeligt,
at det er blevet Invalid.
Pigen, i hvis Kokken det hænger,
kan slet ikke rette sig efter det mer,
saa nu skal det virkelig ikke længer
gaa paa denne fordømte Maner;
alt bliver galt: for sildig hun kalder paa,
Fatter og Børnene — sikken et Hus!
gal Tid Middagen altid falder paa,
saa skal man skynde sig lige bardus!
og derefter følger der altid Rabalder paa,
saa man bliver ganske aldeles konfus.

Nej, nu skal den gamle Larsen i Stuen
bringe det til at gaa rigtigt igen,
saa Pigebarnet kan slippe for Skænd
baade af Sønnen og Herren og Fruen;
men gamle Larsen, som tjener Brødet
ved at faa Skade paa Urene bødet,
han aner vist næppe,
hvordan han i Dag paa denne Vis
hjælper sin egen Søn, sin Jeppe,
— for nu kan Pigen da komme præcis
paa Kokkentrappen til Stævnemødet.

A. B.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

De red nu ad Vejen til Hademarschen, foran hvilken Grænsepælen staar mellem Ditmarsken og Holsten. Der er gaaet megen Nød over denne Vej, Ulykken har traadt tunge Fodtrin i den. Det var herigennem Ditmarskerne jog deres Fjender ud af Landet, det var ogsaa herfra, de drog ud, naar de vilde paa Krigstog og Plyndring i Holsten. En Høstaften 1319 flygtede Grev Gerhard den Skaldede hen over den, efter at han om Eftermiddagen havde prøvet paa at indebrænde Ditmarskerne i Oldenwørden Kirke. Han selv undslap, men Størsteparten af hans Hær blev tilbage. En anden Sommeraften, da vi skrev 1404, flygtede Grev Gerhard den Fjerde ad samme Vej. Ved Grænsepælen omringede tolv Bønder ham og kløvede hans Hoved. — Ditmarskerne havde kun Døden, men intet Land at give deres Fjender. — Det var ogsaa gennem disse mørke og tavse Skove, Kong Hans og hans Broder Hertug Frederik flygtede, medens de, bøjede og ydmygede foran Hemmingsted, lod Blomsten af Danmarks og Holstens Ridderskab tilbage i Moserne. Elleve Tusind Mand rykkede ud til Kamp mod fire Hundrede, der overvandt dem i tre Timer; men det var ogsaa farlige Bundsforvandte, som hjalp med til Sejren, først en Skare fortvivlede Mænd, der vilde vinde eller dø, dernæst Himlen, dernæst Havet, som paa den Dag fældede flere end Ditmarskerne. — Endelig var det ad selvsamme Vej, Kong Frederik den Anden og Hertug Adolf, i Sommeren 1559 skulde vende tilbage, ledede af den gamle Johan Rantzau, der bøjet og graa bar Sejrens Budskab skrevet paa sin Pande.

Mellem Træerne steg Røgen op fra en stor Bondegaard, indhegnet af en Mur, der tilligemed en tyk, jærnbeslaaet Egeport indesluttede den som en Fæstning og var i Stand til at holde enhver uvelkommen Gæst ude. Ejerens Velstand gav sig desuden til Kende ved en Række smaa Glasruder, indfattede i den øverste Del af ethvert Vindue, medens Resten bestod af forsvarlige Skodder, som stod aabne i godt Vejr og blev tilspærrede, naar Stormen eller Mørket faldt paa.

„Det er Anneke Eckmes Hus," sagde Viben, „hende hjalp Ellefolkene til at bygge. Har I ikke hørt tale derom? — Hun tjente nede i Tensbyttel hos en ond Madmoder, som holdt hende strengt. Saa en Dag, da hun stod og manglede Tøj i Dilen, kom en gammel Kone, lille og styg at se til, og bad om at faa to Lagener til Laans. Hendes Datter laa dødssyg hjemme og kunde ikke komme sig, uden at hun fik kristne Folks Tøj at ligge paa. Anneke lod hende tage de to Lagener, skønt hun vidste, hun vilde faa Utak herfor. I det den gamle rullede dem sammen og gik, sagde hun, at ingen maatte vide, hun havde laant dem, i Morgen skulde de blive bragte tilbage igen. Da Madmoderen talte Tøjet, og hendes Lagener manglede, blev hun vred. Anneke sagde, hun havde vist glemt dem ude paa Blegen ved Aaen, i Morgen skulde hun nok skaffe dem til Veje. Dagen efter gik hun i stor Angest og ventede, men den gamle Kone kom ikke. Da Anneke om Aftenen ikke bragte Lagenerne, og heller ikke turde sige, de var laante bort, paastod Madmoderen, hun havde stjaalet dem, hun lod hende binde ved Siden af en Hest, som en af Karlene satte sig op paa, saa red de igennem Byen, og uden for ethvert Hus, Karlen kom forbi, raabte han: Her gaar en Tyv! Anneke græd, men sagde intet og lod ham gøre med sig, hvad han vilde. Uden for Byen gav Karlen hende fri og red hjem igen. Anneke sad paa Vejen og saa sig om, hun vidste ikke, hvor hun skulde gaa hen. Da hun rejste sig, stod den gamle Kone foran hende. — I kommer lovligt silde! sagde Anneke, og ilde er det gaaet mig. — Jeg maatte da unde min Datter Frist til at dø, svarede den gamle. Det er vist onde Folks Lagener, hun fik at ligge paa, de vilde ikke hjælpe; men det skal du ikke bøde for. Gaa nu kun hjem, jeg har bragt Lagenerne til din Madmoder og sagt, de var blæste over paa den anden Side Aaen. Har de gjort dig Fortræd, skal de gøre dig godt igen. Husk blot fra i Morgen af, at se dig om, efter det der ligger under din Fod, det første Skridt, du træder uden for Køkkendøren, men tal aldrig derom til nogen. Jeg ved nu, at du kan tie. — Dermed var den gamle forsvunden, og Anneke gik hjem igen. Lagenerne var komne til Stede, Madmoderen gjorde mange Undskyldninger og lod hende læse ærlig igen ved Kirkestævne den næste Søndag. Men hver Morgen efter den Aften, naar Anneke traadte ud af sin Køkkendør, laa der en Guldskilling under hendes ene Fod; den gemte hun og blev ved dermed, til hun havde samlet sig en stor Skat, saa giftede hun sig og byggede Eckmes Hus derhenne foran Skoven. Til sidst betroede hun sin Mand, hvordan det var gaaet med Ellekonen. Efter den Dag fandt hun aldrig mere nogen Guldskilling."

Før de naaede Grænsen, aabnede Skoven sig pludselig for et veldyrket Stykke Land, gennemstrømmet af en lille, grundet Aa, som gav sit Løb til Kende ved en frodig Engstrimmel, langs med den ene Side. Den anden Side blev dannet af en stejl og overhængende Bakke, paa hvis Top der stod en Rest af den gamle Skov, hvoraf nu kun et Krat og nogle forkrøblede Egetræer var tilbage. Gaarden, som denne Jord tilhørte, vendte ud mod Landevejen, omgiven af en Have og en Række høje Asketræer langs med Gærdet. I det ene Hjørne af Haven laa en Stendysse, der betegnede en gammel, næsten sammensunken Brønd. Et Vandtrug foran var dannet af en afbarket og udhulet Egestamme. Brøndvippen var brækket, og Opstanderen, som bar den, heldede ned mod Jorden, grøn og mosgroet af Ælde.

„Der ligger Curt Videriks Gaard," sagde Viben. „I den boede engang to Brødre af min Moders Slægt, de drog over til Bysum for at fare til Søs paa de lange Rejser. Før de rejste, satte de deres vanføre Søster, som var Enke, til at bestyre Gaarden. Hun forstod sig ikke paa det og lod sig lede af en Mand, der hed Jerren Silves, han raadede hende saa slet, at hun til sidst blev nødt til at sælge Huse og Marker og gaa omkring med en Krukke i et Baand, for at tigge Føden hos Folk i Sognet. Saa købte Jerren Gaarden. Straks efter at Brødrene tog bort, var der megen Tale om, at de havde gravet deres Penge ned i en Messingkedel et Sted paa Marken, da Jerren nu blev Herre, ledte han flittig derefter, han lod grave under hver Sten, under Buske og Træer i Haven, undersøgte Mure og Kælder, men

fandt intet. Nogle paastod, de havde set smaa Lys vifte over en Høj ude paa Engen, den lod han sløjfe, men heller ikke her fandt han, hvad han søgte. Mange Aar efter at den vanføre Enke havde forladt Gaarden, sad Jerren en Dag i Bislaget, da kom en fremmed Mand gaaende henad Vejen, daarlig klædt og ringe at se til, han bød Goddag og Gudsfred, og spurgte, om han maatte hvile sig lidt paa Bænken, han havde gaaet langt og var træt og tørstig. — Min Bænk er kun smal, sagde Jerren, og jeg er selv træt. Jeg vilde gerne byde jer noget at drikke, men der er ingen hjemme til at hente Vand, vi er ude at slaa Græs i Dag. I skulde ogsaa faa et Stykke Mad, men jeg kan ikke skære Brød, Pigerne er nede paa Engen. Saa snart I er gaaet, skal jeg ogsaa derned og hjælpe med at sætte i Stak. — Den fremmede blev staaende og lod, som han ikke forstod ham. — Her ser saa kønt ud, sagde han. Jeg kunde have Lyst til at tøve her paa mine gamle Dage. Vil I sælge mig et Stykke af den Rugmark? jeg betaler straks og har ikke i Sinde at tinge. — Dermed tog han en Læderpung op af Lommen og raslede med Pengene. Løft engang! den er tung, og det er rhinske Gylden allesammen, — Jerren Silves var en gerrig Mand, han løftede paa Pengene og saa forbavset paa den anden. — Jeg vil ikke sælge min Rugmark, men vær saa god og kom indenfor, Solen brænder saa varmt herude. — Vil I da sælge mig et Stykke af den Eng dernede? forlang hvad I vil. En Gylden for den første Favn, vi maaler af, to for den næste, og saa dobbelt op, for enhver der følger efter. — Jeg vil heller ikke sælge min Eng, men I kan faa et lille Stykke tilkøbs af Haven, siden I endelig vil det," sagde Jerren. — Den fremmede fandt, at det ogsaa kunde være godt, og valgte da det ringeste Sted, ved den gamle Brønd, hvor de plejede at kaste Stenene hen, som laa i Vejen paa Marken. Jerren troede, Manden var ikke rigtig klog, men Pengene raslede i Pungen. Han spurgte, hvor stort et Stykke Jord han vilde købe, og den fremmede mente, at ni Favne kunde være nok. — Det er ikke stort, I behøver, sagde Jerren. — Aa nej! men vi kommer dog til sidst begge to til at hjælpe os med endnu ringere Plads. — Saa spurgte han, om den gamle Brønd ikke gik med i Købet? — Jerren sagde jo, men vilde vide hvorfor. — Det skal jeg sige dig. Naar der engang kommer en tørstig vejfarende forbi, vil jeg give ham at drikke. — De blev da enige om de ni Favne Jord ved Brønden, og gik hen til Fogden, for at han skulde være Vidne til Salget. Undervejs tænkte Jerren, der maa stikke noget under den Handel, som han vil dølge for mig. — Det maa du vide, sagde han til den fremmede, at du hverken har Lov til at bygge Hus eller Stald, eller saa eller høste, eller brygge eller bage paa den Grund, jeg sælger dig. — Den anden gik ind herpaa og bad blot om Lov til at sætte en Bænk hen ved Brønden. — Hvad skal den Bænk til? — For at den fremmede kan have et Sted at hvile sig paa, saa at han ikke skal sige: I Ditmarsken nægter de den vejfarende baade en Bænk og en Drik Vand. Fogden skrev Handelen op, og Jerren blev meget forbavset, da den anden navngav sig som Curt Viderik, saadan hed den ene af de to Brødre, der havde ejet Gaarden. — Nu kan I jo nok forstaa, hvorfor jeg købte det lille Stykke Have, sagde Curt. Man holder altid af sin Fædrenejord, og den gamle Brønd er nu det eneste, jeg har tilbage af den.

(Fortsættes.)

Molboerne.

Ingen Magt, ingen Agt.

En Molbokone havde en Søndag været i Aarhus, og da hun kom hjem, fortalte hun sine Sognekoner, at hun havde været i Kirke inde i Købstaden og der hørt en saa nyselig skøn Prædi-

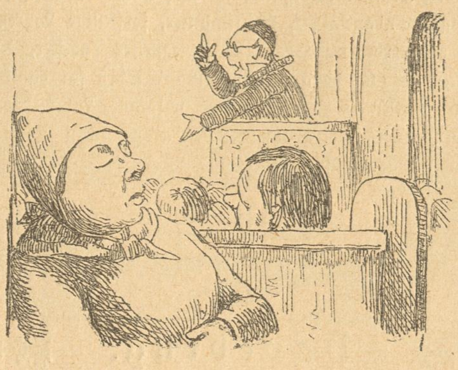

ken, at hun aldrig glemte den. De andre blev nok saa nysgerrige og bad hende fortælle noget deraf. „A kan saamænd ingenting huske," svarede hun, „det der ingen Magt ligger paa, giver jeg heller ingen Agt paa, vi sogner jo itt dertil."

Den hovedløse.

Enhver, der har kendt Molboerne, ved ogsaa, at de maatte køre langt, naar de skulde ud at skove. Da de nu en tidlig Morgenstund kørte til Skovs efter noget Træ, som de havde købt, skete det, at Oldermanden tabte sin Økse. De andre Bymænd tænkte straks, at han havde lagt den fra sig med Vilje, og da de var vante til at rette sig efter deres Oldermand, lagde enhver sin Økse ved Siden af hans. Men da de nu kom til Skoven, saa det galt ud, for nu kunde de ikke fælde Træet, og vende hjem med de tomme Vogne, det skammede de sig dog ved. Saa lagde de Raad op, som altid naar de var i Forlegenhed, og en af dem fremsatte da den Formening, at de maatte kunne trække Træet omkuld. Heri var snart alle de gode Bymænd enige. Den stærkeste af dem skulde klavre op i Træet og holde fast derved, de andre skulde da en efter anden tage hverandre ved Benene og saaledes trække, indtil Træet faldt. Nok saa frejdig krøb den forreste op i Træet og greb med Hæn-

derne fast om to kløftede Grene, men da de andre hængte sig ved ham og tog til at trække, blev Rykket ham for stærkt, saa han maatte slippe Taget og faldt med Hovedet ned i Kløften af Træet. Det brød de andre sig imidlertid ikke om, de blev ved at rykke og slide, til de trak Kroppen fra Hovedet, og de alle gik bagover. Nu indsaa de, at det hele var spildt Ulejlighed, og lavede sig til at køre hjem igen. Men de kunde ikke begribe, hvor deres Skovfælles Hoved var blevet af, for det var nemlig blevet liggende oppe i Trækløften. De ledte en Stund efter det i Skovbunden, men da de ikke fandt det, sluttede de, at han slet ikke havde haft det med hjemmefra om Morgenen (hvor tit hørte man ikke Tale om Folk, der havde glemt baade Hoved og Forstand hjemme!), hvorfor de med stor Sindsro læssede det hovedløse Krop paa Vognen og kørte hjem. Da de nu holdt uden for den aflivede Molbos Gaard, og hans Kone kom til, spurgte de hende, om han havde haft Hovedet med, da han drog ud om Morgenen. Konen, der var lige saa klog som de andre, svarede: „Det kan a missæl itt saa lige huske nu;" men da hun havde betænkt sig lidt, vedblev hun: „Jov, saagu havde han saa, for han søbede Kaal med det til Davre, før han tog afsted."

Sortebærrene.

En Dag var to Molboere vesterpaa og kom ud i Lyngheden, hvor de fandt en Mængde Sortebær eller Rævlinger. Da de var baade sultne og tørstige, slog de sig straks ned mellem Bærtuerne. Da de nu havde spist saa mange Bær, som de kunde aarke, spørger den ene: „Hør du, har Swotbær Vinger?"

„Nej, saa min Tro, om de haar," gav hans Kammerat til Svar, „men Skjellebaasier (Skarnbasser) haar Vinger."

„Naa," udbryder den første, „saa haar a min Sandten da ogsaa ædt hiele mit Lyv fuld af Skjellebaasier!"

Fra Boghylden.

Carl Joakim Brandt, en Levnedsskildring af **F. Rønning**, samt et Udvalg af hans Digte. 210 S. (K. Schønbergs Forlag.)

Det er den for tre Aar siden afdøde Præst ved Vartov, Grundtvigs Efterfølger, hvis Levnedsskildring her foreligger udarbejdet af en Forfatter, der personlig har staaet Brandt nær. Han fremstiller ham med stor Sympathi og klar Forstaaelse, med Fremhævelse af den noget tilbageholdne Mands rige Hjertelag og skarpe Forstand som og med Blik for hans Evners Begrænsning. Et forøget Værd faar Fremstillingen ved Uddrag af Brandts egenhændige Breve og Optegnelser. Her giver han sig hen og taler fra Hjertet, og særlig gennem Brevene til Hjemmet følger vi hans Udvikling fra Yngling til Mand, som vi kan følge en Plantes Vækst. Han er udgaaet fra et godt, lidt pietistisk Hjem, men, kommen til Hovedstaden, hvor han faar Lejlighed til at høre Grundtvig, glider han efterhaanden ind i dennes Kreds og bliver snart en af dens dygtigste Mænd. Hans Redegørelse herfor i Breve til Forældrene, af hvilke navnlig Moderen var et aandsbegavet Menneske, hører til et af Bogens righoldigste Afsnit. Videre følger vi Brandt gennem hans

flittige Syssel med dansk Salmedigtning og gamle Folkebøger, over det stille Præstegaardsliv ude i en sjællandsk Landsby, indtil han efter Grundtvigs Død kaldes til Præst ved Vartov, hvor han virker til sin sidste Stund. Forfatteren er godt hjemme i hele Tidens aandelige Røre og betegner sikkert Brandts Stilling til de forskellige Bevægelser. Som bekendt var Brandt ogsaa et Stykke af en Digter, og et lille Udvalg af hans Digte slutter sig med Rette til Biografien. Denne er ligeledes ledsaget af et veltruffet Billede af Brandt.

* * *

En Aargang Prædikener, af C. J. Brandt. Udgiven af J. H. Monrad. (Karl Schønbergs Forlag.)

Denne Prædikensamling vil først og fremmest være kærkommen for Brandts mange Venner i de Kredse, hvor han virkede som Præst og Sjælesørger; men ogsaa andre vil vide at skatte denne Samling som en af vore bedste Søndagsbøger. Man genfinder her Brandts ypperlige Egenskaber som Prædikant, det rige Syn, den ædle Opfattelse og den milde Varme, der strømmer gennem Ordene. Sammen med den ovenfor omtalte Levnedsskildring er disse Prædikener et Vidnesbyrd om, hvad Brandt har været for den danske Menighed.

* * *

Juleneg, 1892, kristelig Julebog, redigeret af Adolf Langsted. 40 S. (Milos Forlag.)

Dette lille Julehefte foreligger i samme smagfulde Udstyrelse og med samme afvekslende, til Julen passende Indhold som i Fjor. Efter en Juleprædiken af Vilh. Beck følger religiøse Digte af Thor Lange, J. Paulli, Magdalene Thoresen, Joh. Fibiger o. fl. Under Forfatter-Mærket Simon Stylites fremtræder en Række Nyaarsbetragtninger, der er særdeles ejendommelige, saa vel i Indhold som i Form. Matthias Claudius har utvivlsomt været Forfatterens Forbillede. Pastor Grove-Rasmussen dvæler i en Artikel ved Apostlen Thomas, og en norsk Forfatterinde har fortalt en køn og rørende Historie om et „Juleneg". Til saa godt som alle Bidrag er der tegnet nydelige Billeder og Friser.

* * *

Bibelhistorie for mindre Børn. Fortalt af **Chr. Bredsdorff.** Med mange Billeder. 119 S. (N. C. Roms Forlagsforretning.)

Den nylig afdøde Skolebestyrer, Cand. theol. Chr. Bredsdorff havde vundet et anset Navn som Børnefortæller. Ikke mindst vil mange huske hans smukke Fortællinger efter den bibelske Historie, gengivne som de var paa barnlig Vis, simple og trohjertige i Formen, ægte og højtidsfulde i Indholdet. Han forstod altid, selv i den mest sammentrængte Gengivelse, at bevare Hovedsagen og gøre de Træk livfulde, som mest maatte tiltale Barnehjertet. Den foreliggende „Bibelhistorie" er hans sidste Arbejde. Den er betydelig indholdsrigere end t. Eks. Balslevs Bibelhistorie og fortjener i Skole som i Hjem at blive foretrukken for denne, der yder alt for lidt. Ethvert opvakt Barn vil med Lyst og Glæde følge Bredsdorffs fyldige og klare Fremstilling af de bibelske Hovedskikkelser, og de mange smukke Billeder, Bogen indeholder, vil gøre den endnu mere kærkommen blandt Børnenes Kreds. Enhver Moder, der ved at skatte Bibelhistoriens Betydning for Børnene, bør tænke paa denne lille Bog, der skyldes en stor Børneven, naar hun skal købe Julegaver.

* * *

Lommebog for Landmænd for Aaret 1893, udgivet af **P. Holt.** 28. Aargang. (N. C. Roms Forlagsforretning.)

Denne i høj Grad praktiske Lommebog fremtræder Aar efter Aar i en stedse mere fyldestgørende Form. Den indeholder en stor Mængde Oplysninger, alle ordnede paa en yderst heldig og let overskuelig Maade. For enhver Landmand, større eller mindre, er det saa godt som en uundværlig Haand- og Lommebog. Baade i Hjemmet og udenfor vil han ved utallige Lejligheder have fortrinlig Nytte saavel af Bogens egne Oplysninger som af de Notitser, han selv Tid efter anden har indført paa dens Blade. Meget, han ellers maa søge paa vidt forskellige Steder, findes her samlet, adskilligt, som han under daglige Forhold slet ikke kan faa Besked om, findes her klart og letfatteligt oplyst. P. Holts Lommebog indeholder en fuldstændig Almanak, Post og Jærnbanekort over Danmark, Fortegnelse over Rigsdagens Medlemmer, danske Landboforeninger, landøkonomiske Selskaber og Konsulenter, Landbrugs- og Folkehøjskoler o. s. v. Desuden korte, oplysende Artikler om Landøkonomibygningers Opførelse og Indretning, om Fodertabeller og Kraftfoderberegning m. m.; Maal- og Vægtforhold, Post- og Jærnbanetakster, Rentetabeller, forskellige Lovregler og endelig de overordenlige praktiske Optegnelses-Tabeller, der har Rubrikker for alt, hvad der forekommer inden for dansk Agerbrug og Mælkeri. Af alle hidtil udkomne Lommebøger for Landmænd er P. Holts ikke blot den ældste, men staar i alle Henseender som Nummer et.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

December.

II.

Jeg tror imidlertid, at baade de, der har Have, og de, der ingen har, bør give Afkald paa at dyrke Remontantroser som Stueplanter. Vi har af Bourbon- og Teroser saa mange smukke Slags, der netop egner sig for Stuekultur. Af den første Afdeling f. Eks. den kødfarvede »Souvenir de la Malmaison«, den lille hvide »Mrs. Bosanquet«, den lyserøde »Louise Odier« og endnu bedre den lyserøde »Hermosa«, der egentlig gaar under Navn „Maanedsrose", fordi den blomstrer — altid, undtagen lige om Vinteren; men selv ude blomstrer den, lige til Frosten kommer, om ogsaa dette sker sent. Det er iøvrigt en Egenskab hos Bourbonroserne at blomstre meget rigeligt om Efteraaret. Af fortrinlige Teroser har vi »Marie von Houtte«, gul, med rødlig Schattering, »Catharine Mermet«, stor, fin lyserød, med dejlig Duft, »Isabella Sprunt« og »Madam Falcot«, mørkegule. Vi kan forøge Samlingen med den hvide Maanedsrose »Ducher« og den glimrende højrøde »General Jaques minot«, der er en af de faa Remontantroser, det lønner sig at have i Potte.

Te- og Maanedsroserne blomstrer saa at sige vedblivende; medens et Skud er ved at blomstre af, sætter et andet Skud Knopper o. s. v.; og hvis Frosten ikke kom og standsede Vegetationen, vilde disse Roser blive ved at blomstre om Vinteren med. Man bør i Sommerens Løb give Potteroserne friskt, kraftig Jord, dette kan gøres mellem Hovedblomstringerne, samtidig skærer man de afblomstrede Skud tilbage — under det øverste Blad. Man maa ligeledes foretage Udtynding af Grenene ved at borttage de ældste og udueligste.

I den Periode, da Rosen drives frem, altsaa inden Knopperne endnu har udviklet Blade, man maa vande sparsomt; saa længe der ingen Blade er til Optagning og Fordampning af Vandet, bruger Planten jo ikke meget deraf. Jorden bliver da ved Overvanding let sur. Siden, naar der er udviklet Blade, og Luften er noget tør og varm, behøves en Del Vand, idet der da tillige fordamper en Del fra Jordoverfladen og gennem Pottens Væg.

Med Hensyn til Stueplanterne for December Maaneds Vedkommende, da vil for det første Floren kunne bestaa af Primula, Cineraria, Alpeviol, Vinteraster og sluttelig af Tulipaner, Tazetter og muligvis Hyacinther. Man maa erindre ikke at udsætte sine Blomsterløg for Lyset, straks efter at de er komne ind i Stuen; man maa se at faa Spiren godt frem i Mørket først. Crocus kan det ikke nytte at forcere, de bør have svagere Varme, indtil Blomsten træder frem mellem Bladene. Nerier og lignende Planter kan man lade stille af Vejen, de behøver ikke megen Varme og skal ikke have ret meget Vand. Calla, som hen paa Vinteren skal blomstre, giver man rigeligt Vand.

I den mørkeste Aarstid bør man ikke plante Potteplanterne om. Hvis større Bladplanter viser Tegn til Mangel paa Næring i Jorden derved, at deres nederste Blade bliver gule og falder af, maa man komme dem til Hjælp med Gødningvand, stærkt fortyndet Ajle, Aftræk af Sod eller med Hornspaan.

Jævnlig Afvadskning af læderagtige Blade og iøvrigt Overbrusning er tilraadeligt. Undtagelse danner Bregner, de maa ikke bruses over, man indskrænker sig til at give dem rigeligt Vand ved Roden.

Brevkasse.

Hvorledes kan jeg paa letteste og bedste Maade faa Vejledning til at lære Tysk og Engelsk, saa at jeg kan klare mig paa Rejser og ved forestaaende Ophold i Udlandet?

M. S. i G.

Ifølge Vidnesbyrd, vi har set fra M. Meyers Taleinstitut i København (Gotersgade 155), vil De vistnok kunne opnaa den ønskede Færdighed ved nogle Maaneders Kursus der. Er dette ugørligt for Dem, vil De sikkert kunne have megen Nytte af de Talebøger Hr. Meyer har udgivet. Disse foreligger i Lommeudgaver paa Tysk, Engelsk og Fransk, hver med en stor Mængde Spørgsmaal, Gloser og Talemaader i det fremmede Sprog, med Angivelse af den rigtige Udtale og vedføjet dansk Oversættelse.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: N. J. Termansen, af N. Rasmussen Søkilde, med Portræt. Nogle Tankesprog af Salomons Prædikener, af Matthias Claudius. II. Misf Irène, Fortælling af Rose Bruhn, med Billede, (Fortsættes.) Hos Urmageren, Digt af N. B., med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Molbohistorier, med 3 Billeder. Fra Boghylden. Havebrug, II. Brevkasse. „Husvennens" Julebog.

„Husvennens" Julebog.

Til Julen i Aar har „Husvennen" udsendt den overordentlig smukke og underholdende Julebog **Fortællinger** af Th. Rumohr (P. P.), der anbefales som ypperlig sund og morende Læsning, som en Bog, der i fortrinlig Grad vil være paa sin Plads paa Hjemmets Boghylde.

Enhver Holder, som ønsker „Husvennens" Julebog, bedes indsende 1 Kr. 4 Øre til N. C. Roms Forlagsforretning, København V., saa skal Bogen snarest blive vedkommende tilstillet.

Paa Bagsiden af Postanvisningen skriver man blot: **„Husvennens" Julebog.**

Postanvisninger købes for 1 Øre Stykket hos ethvert Postbud samt paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 12. Søndag den 18. December. 1892.

C. Hostrup.

F. 20. Maj 1818. — D. 21. Novbr. 1892.

C. Hostrup er ikke den største af sit Slægtleds Digtere, men han er utvivlsomt den, der i videste Maal har fundet Sangbund i vort Folk. Hans Komedier, Sange, Viser og Taler skattes lige højt i alle Samfundslag. For Hovedstadens Theatre, for Landets Højskoler og Folkemøder er hans Digtning bleven som det daglige Brød, sund og nærende ved sin ungdommelige Friskhed, sin stille Alvor og yndefulde Skæmt.

Den frejdige Ungdom, det milde Lune var det, der gjorde Hostrup til Folkets Sanger, den, alle forstod og alle holdt af. Enten han skildrer Folkelivets lystige Sider i brogede Komediescener, eller han i Sang rører ved de dybere Strenge i Folkets Hjerte, bestandig har han sit lyse Smil i Øjet. Han ler i overgivent Lune ad alle Daarskaber, men bliver ingen Sinde bitter og spottende mod Daaren selv, han kan blive alvorlig, men ikke harmfuld, han kan lade sin Røst høre ogsaa „i Farens Stund", men der er altid Haab i dens Klang. De er saa ægte danske, alle de Egenskaber, der præger Hostrups Digtning, de bunder dybt i vort Folks Natur og stemmer helt sammen med dets Lyst og Tilbøjelighed. Det er bekendt, at Hostrup ikke slog synderlig an uden for Landets Grænser, slet ikke uden for Norden; men til Gengæld maatte enhver fremmed, der vilde lære at kende dansk Folkeliv, som det har udfoldet sig i de to sidste Menneskealdere, se de Hostrupske Komedier. Det er engang blevet bemærket, at den fremmede da maatte udbryde: Hvor dette Folk er blødt! — en Ytring, der rammer baade Folket og Digteren. De sidste femti Aars Historie vil vistnok vise, at der har været for mange Drømme, for hyppige Fester med store Ord, men for lidt Handling her til Lands. Man kunde stundom ønske, at den Digter, der som Hostrup havde vundet Folkets Øre, ogsaa i større Mon havde ejet Evne til at staalsætte dets Vilje.

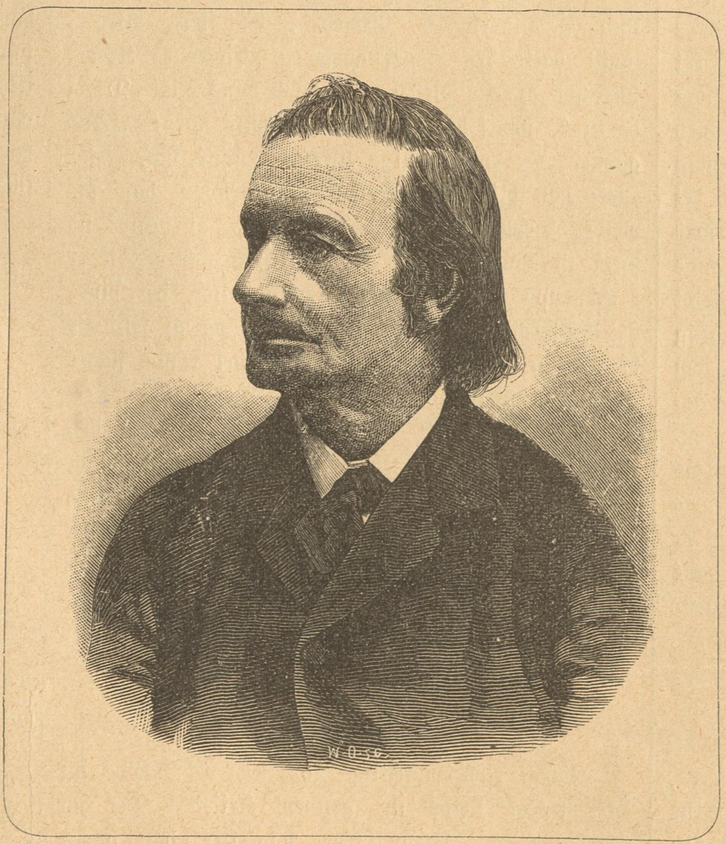
C. Hostrup.

Men Hostrup er nu engang Ungdommens og Glædens Digter, og han vedblev at være det til den graa Alderdom. I hans første store Komedie fejres den muntre „Genboer"-Fest, og hvad er hans sidste Skuespil „Under Snefog" andet end et lunt, hyggeligt Hjems Smaafester paa Snevejrets og Vinterglædernes Baggrund? Som Lærken, der syngende stiger op fra sin Tue mod den blaa Himmel, følger han sit Kald og synger om „Sol og Skærsommer i Danevang." Glæden, har han selv sagt, er hans Muse, ikke den himmelbaarne Engel, der smilende gennem Taaren vinker med Liljestænglen og trøster med Freden fra oven, men den yngre Søster, der har sit Hjem hernede.

Hun som, medens Vaaren dvæler,
smilende forbi dig hopper,
hun som Drengens Leg besjæler,
og som lærer ham Spilopper.

Det er den forsløjne lille,
Øjeblikkets snelle Datter,
hun som ved Studentens Gilde
føder Sang og Spøg og Latter.

Hun som, aldrig trættet, iler,
hilser blot og saa forsvinder,
og kun til den unge smiler
og kun klapper Rosenkinder.

Hende er det, der gæstede Digteren, naar han sang, og de to var ikke længe om at finde hinanden i hin lyse Vaartid, da han som en ung livsglad Student færdedes i de frisindede Studenterkredse og var en velset Deltager i de muntre Studentersold. Udgaaet fra et hyggeligt københavnsk Hjem var han bleven Student og havde faaet Bolig paa Regensen, medens han studerede Theologi. Her i den gamle røde Gaard med den ærværdige Lind, og hvor Studenterne ellers holdt deres Sammenkomster, var det Hostrup i Forening med hans gode Ven og Kammerat Carl Ploug, der gav Tonen an. Fremkaldte af selve det ungdommelige Liv og Lag steg hans første Sange og Viser, saa muntre som en Majdags Sangere, hen over Vennernes Kreds, en jublende Pris til Bægeret, til „Soldets" Bedrifter, „Perlefiskeriet" paa Punchebollens Hav, til det glade Humør, der endog tør tillade sig en Spøg med Visdomsgudinden Athene, hvis Skjold kaldes for en Bakke, medens Hjælmen forvandles til en Blyhat. Men ved Siden f det overgivne og kaade i dette Ungdoms-

liv dukkede ogsaa naive Drømme og poetiske Længsler frem og bemestrede sig den unges Sind ved Bog og Sold. Det var jo i Begyndelsen af Fyrrerne, en Foraarstid, da man mærkede ny Tanker gry i Horisonten, da man saa det gamle vakle og tabe Fodfæste, og da frem for alt Studenter-Ungdommen følte sig som Bannerfører for det nye, for Folkefriheden, for Danskheden og Nordiskheden. Det var en Ungdom, let at opildne, men den tog de store Tanker mindre som en alvorstung Livsopgave end som en Række lyse Fremtidssyner, dem man helst dvælede ved i lystige, harmfri Taler og frejdige, gemytsrige Viser.

Saa let og flygtigt som Viserne blev ogsaa Hostrups første Sangspil til. „Den tredje", „Den gamle Elsker" og endnu et Par Smaastykker skreves for snævre, tildels private Kredse. Saa fulgte „Genboerne", det unge Talents første fuldmodne Frugt, digtet i Anledning af en Studenterfest, der skulde besegle Forsoningen mellem de hidtil adskilte Studenterkredse. Fra denne Fest vandrede Komedien saa ud i Provinserne, hvor den gjorde stor Lykke, og omsider maatte det kgl. Theater, paa Frederik den Syvendes Befaling, tage den paa sin Spilleliste, hvor den snart kom til at høre til de hyppigst opførte Stykker. En saadan Sejrsgang havde Hostrup næppe drømt om, da han i faa Uger nedskrev sit Skuespil. Det var ingen mægtige, himmelstormende Ideer, der længe havde fyldt hans Sjæl, som skulde have Luft. Ganske jævnt fortæller han selv, at han efter fuldendt Embedseksamen havde nogle Maaneders Ferie, som han helst vilde anvende til noget morsomt, og det blev saa til en Komedie, som nok tilmed var lovet bort, før han havde fundet sit Emne. Men ud af sin omfattende Fortrolighed med Hovedstadens Folkeliv tegnede han — stundom over et enkelt pudsigt Udtryk — en Række med rigt komisk Lune opfattede Figurer, sammenstillede i en halvt eventyrlig, halvt hverdagslig Ramme. Studenterverdenen saavel som de jævne smaaborgerlige Kredse var gengivne med en slaaende Virkelighedstroskab, som man dengang næppe kendte paa Scenen, og samtidig med et smittende Humør, der spredte Poesiens Guldskær selv over en fordrukken Smedesvend og en nysslende Kobbersmedmadam, saa de endnu efter snart et halvt Aarhundredes Forløb straaler med frisk og kraftig Komik i vor Digtning. Hostrup var ikke blot som indfødt Københavner nøje fortrolig med Smaaborgernes Tale og Tankegang, men han holdt ogsaa af fine Bysbørn baade blandt Regensens Studenter og hos Genboens, stillede sig helst paa lige Fod med Beboerne begge Steder. Derfor er hans Skildring saa ligefrem og naturtro, hans Komik saa umiddelbar og hjertevindende. I bedste Forstand er „Genboerne" et Ungdoms-Arbejde, dels derved, at det er formet med en ungdommelig let og lykkelig Haand, dels derved at det besynger Ungdommens glade, sorgløse og naivt drømmende Liv. Det var første Gang, Studenterne, Tidens Kælebørn, førtes frem paa Scenen, Hostrup havde, som det er blevet sagt, opdaget den danske Student, og han saa paa ham, som den hvis Hjerte banker i Takt med hans, som den der deler hans Livsglæde og tror paa hans Fremtid.

Thi det er jo sin egen Ungdom, Hostrup har skildret i Studenterlivs-Scenerne. Vi lærer her at kende dens muntre Færd, dens ideale Stræben, dens Dragning mod det sunde, det hjemlige og folkelige. Ligesom Studenterne i „Genboerne" slaar sig sammen med Kobbersmedens, saaledes tiltrækkes de i „Eventyr paa Fodrejsen" af den brave, trohjertige Landmand og hans elskværdige Familie, medens de i „En Spurv i Tranedans" vender deres braadbede Ord mod det fine Selskab og hjælper til med at blotte dets uægte Dannelse. Ser vi i „Genboerne" Studenterne i deres Hverdagsliv og i deres Forhold til den københavnske Borgerstand, saa opruller „Eventyr paa Fodrejsen" et lige saa friskt og ejendommeligt Billede af deres Færd og Oplevelser, naar de midt i Skærsommer er paa Ferieudflugter, og Vejen fører gennem Mark og Skov til gammeldags ægte Gæstfrihed. Digteren holder af Menneskene herude som i Hovedstaden, han kender deres komiske, pudsige og elskværdige Egenskaber, og ligesom det hist var Byens borgerlige Luftdrag, saaledes er det her den danske Sommers lyse Stemninger, der omslynger Skuespillets rene Alvor og frodige Skæmt. Ligesom et Skridt videre ad de fodrejsende Studenters Vej, tog Hostrup, da han i sit store fem Akts Skuespil „Tordenvejr" søger helt ud i Bondejordens Muld og tegner et Livsbillede, hvis Skildringer besidder kraftigere Lys- og Skyggevirkninger, en dybere Karakteristik end deres tidligere Søskende. Med de følgende Arbejder „Mester og Lærling" og „Drøm og Daad" er vi endnu længere borte fra de første muntre, ligesom i Leg undfangne Sangspil. Et Drag af noget prøvende og selvransagende tegner nu sine Furer i Hostrups Digtning; denne forandrer vel ikke Karakter, men den skifter Lød, faar mere dyb og moden Tone; det er endnu en sommerlig lys og varm Digtning; men Midsommerdagen synes forbi, og Tankerne stunder mod Høsten.

Paa dette Tidspunkt var det, at Hostrup lagde Skuespildigtningen paa Hylden og blev Præst, først i Silkeborg, senere i Hillerød. Et virkeligt Omslag maa have fundet Sted hos Digteren, før han den forbums saa sorgløse Ungdomsfører og Drikkevisedigter besluttede sig til at blive Prædikant og Sjælesørger, tilmed i en fjern Afkrog, langt borte fra Hovedstaden og Vennernes Kreds. Tit nok er der blevet mindet om hans Digt „Drøm og Liv", hvori han mandigt og smukt siger: „Hvad gavner det mig, mine Drømme faar Liv, naar Livet selv bliver Drømme?" Og hvor han saa vender Drømmenes Slot Ryggen for at begive sig hjem til Livets Drot. Men ogsaa andre Steder i Hostrups Skrifter forefindes Udtalelser, der viser, at Selvprøvelsens Dage var komne, og at selv ikke denne lyse og let svævende Digtersjæl kunde flagre de store Livsspørgsmaal forbi. Der havde været en Tid, siger han, „hvor det var mig en ligegyldig Sag eller et blot videlysten Spørgsmaal, om Jesus af Nazareth var Guds Søn og Verdens Frelser, og jeg slet ikke spurgte, om han var min Frelser." Men nu i Prøvelsens Stund sukker han:

„Nu, Herre! jeg din vil blive.
Og giv mig blot, hvad de ringeste faa;
ja, Herre! lad kun mit Værk forgaa,
men hold du mig selv i Live."

Tungt eller vanskeligt var det vel næppe for Hostrup at stride sig gennem Krisen. Det har været som en Sommerbyge, hvorefter han hurtig fandt sig hjemme i sit nye Kald. Han var ikke længer Studentersanger eller Komediedigter; men i de jydske og nordsjællandske Egne, mellem Hede, Skov og Sø og under daglig Berøring med det menige Folk, vældede nye Kilder frem i Hostrups Natur, eller rettere, det var maaske kun de gamle, der tog en ny Retning. Han blev Prædikant, Folketaler og Folkesanger. Som Præst sluttede han sig nøje til den grundtvigske Kreds, hvor han fandt den Mildhed og glade Trosiver, som stemmede saa godt med hans eget lyse Syn paa Tilværelsen, og som snart fandt et af sine mest vindende Udtryk i hans egen Forkyndelse. Denne er stærkt personlig og holder sig ligesom hans lyriske Digtning helst i jævne Ords Klædebon. Han taler hyppig om sine egne Erfaringer og Prøvelser, peger paa sine egne Tvivl og Trøstegrunde. Hans Prædikener er paa sin Vis kirkelig Digtning, men ogsaa her er han — sin enkle, ærlige Natur tro — de lyse Syners Forkynder. Han hørte ikke til dem, der vil „bruge Kristus til at skræmme Folk med" eller gerne ringer med Domsbasuner; hans Tale faldt mildt og trøstende, hans Billeder var jævne, uden stærke Farver, men rige paa Liv, og enhver, der har hørt ham, vil mindes, hvor let hans spinkle Stemme rev ens Sind med ad den glidende Billedstrøm, og hvilken ejendommelig frisk og lysvarm Husvalelse — som fra en Pinsedags Sol og Sommervind — der udstrømmede fra hans Forkyndelse.

Hostrups folkelige Taler og Foredrag bærer for en væsenlig Del samme Præg som hans Prædikener; de er da ogsaa holdte for de samme Kredse, og stundom kan de glide over i hinanden. Det er atter Digteren, vi her møder, Digteren og Folkets Ven, der ved at fremdrage et simpelt, hverdagsligt Træk, kan naa ind til Hjertets inderste Strenge, og hvis Tro paa Oplysningens Magt og paa Sundhedens Overtag i Folkebunden vokser sig lysere Aar for Aar, medens den glipper for saa mange af hans Ungdomsfæller. Han, der ikke holdt sig i fjern Afstand fra Folket, men boede midt iblandt det, omgikkes de jævne Klasser, som Ven og Præst tog Del i deres Glæder og Sorger, han kunde saa frejdig bevare sin Tro, fordi han saa, hvad der groede op i vort Folk, og ligesom Sædemanden kunde følge dets stille og sikre Vækst. Gennem hans Folkesange aander den samme lyse Tro paa Folkets og Fædrelandets Fremtid. Kan han stundom spørge, om den nuværende Dæmringstime betyder Skumring eller Gry, saa er han dog ikke længe i Tvivl om, at det er Dagen, der varsler sit Komme. Et af sine skønneste Udtryk har denne Tro fundet i Sangen om Lærken, den lille aarvaagne Fugl, der synger højt i det blaa:

„Jeg skuer saa vidt,
jeg synger saa fro
om Vælde, der glipper,
om Duen, der slipper
af Ørnens Klo,
om Freden, der kommer
med Stordaad og Sang,
om Sol og Skærsommer
i Danevang."

Saa ung Hostrup havde holdt sig i „Striden", og saa friskt et Blik han havde bevaret paa Livet og dets Fremtoninger, maatte man vente, at hans dramatiske Digtning havde sin Eftersommer tilbage, og dette viste sig da ogsaa i de tre Skuespil „Eva", „Karens Garde" og „Under Snefog", der fremkom i Aarene 1881—1888. Den lille solklare Købstad-Idyl i „Karens Garde" og de muntre Herregaardsbilleder i „Under Snefog" lyser af den samme Friskhed, det samme perlende Humør som de lystige Optrin fra Studenterkomedierne og er ligesom disse en Hyldest til Ungdommen. Men det er ikke mere Studenterne og deres nærmeste Genboere, der er Emnet for hans Digtning, snarere er det den Ungdom, der har modtaget Paavirkning fra vore Folkehøjskoler og Præstegaarde. Det var den Ungdom, hvortil Hostrup vel nu satte sit lyseste Haab, og for hvem han var bleven mere end nogen anden dansk Digter.

B. E.

Vintersangere.

Kom kun, I Spurve, kom, naar I vil,
og hold jer til,
jer vil jeg ikke bekrige;
thi, bliver det Vinter med Taager graa,
som gør vor Jord til en skummel Vraa,
I holder Sang'en vedlige!

Naar hele den anden forkælede Hær
— Hr. Lærke og Stær —
for Vinterstormene flygter,
saa bliver I trofast paa jeres Post,
og hverken Mørke, Blæst eller Frost
ej heller Hunger I frygter.

Tit efter et kvægsomt Natteblund
i Morgnens Stund
jeg aabner mod Haven min Rude;
fra Træ, hvor der ikke er mindste Blad,
jeg hører dog eders Kvidren glad,
skønt der er halvmørkt derude.

Om ingen af jer kan vente Ros
som Virtuos,
I hører dog med til Laget;
den Sangens Tone, som Glæden har stemt,
den ligger i jeres Hjerte gemt,
og den har I aldrig vraget.

I lefler ej for Kritikens Gunst
ved eders Kunst,
og ingen Pris I forlanger,
I synger bare, fordi I maa,
om slet ingen saa vil høre derpaa,
som Landsbyens Kirkesanger.

I er en lidet forfængelig Slægt,
og falsk Effekt
I kender saa lidt som Intrigue.
I klager ikke, hvordan det gaar,
men selv i bitreste Vinterkaar
I holder Humøret vedlige.

Endskønt jeg saa jer som Røvere før
ved Bondens Dør,
lykfalige smaa Korister,
og skønt I stjæler mig alle Bær,
jeg tror dog nok, jeg tør kalde jer
elskværdige Socialister.

Som Verdensborgere er I jo nok
en graadig Flok
og nogle forslugne Krabater;
men eders Liv kræver kraftigt Fo'er,
og trofast og trygt I hos os bor
i Pagt med vore Penater.

Ej spørger jeg, om det er saa stort
det Værk, I har gjort,
om det er en Oneide;
men gæstfrit byder jeg jer ved min Bo
en lille Bid Brød og en Velkomst fro,
thi jeres Art kan jeg lide.

Og nu i den mørke Vintertid,
da Julen hvid
sit Indtog iblandt os holder,
et mindeligt Ord vil jeg lægge ind
hos jer paa Landet, hvis Vennesind
saa gerne Glæde forvolder.

Naar Festen kommer med Lyst og Leg,
stil Juleneg
ved Dør til Spurvenes bedste!
Saa kvidrer de med i det store Kor,
som sender en Takkesang fra Jord
til ham, der os vilde gæste.

Nicolaj Bøgh.

Miss Irène.

Fortælling af Rose Bruhn.

(Fortsat.)

Ja, men tænker du da slet ikke paa, at du kan baade blive maset og ædt op af alle de Bæster eller gøres til Krøbling for Livstid? Aa, Irène, det er en forfærdelig Vej, du vil slaa ind paa, jeg vil jo ikke have en rolig Time, mens du er borte. — — Med mig kan det naturligvis være det samme, Føden til mig selv kan jeg vel tjene paa en eller anden Maade, det er ikke Sorgen over det, der gør mig mest bedrøvet; men det, at min egen lille, forvænte Pige skal ud i Verden og døje ondt, — for du maa da ikke tro, fremmede Mennesker saadan vil føje dig og bære over med dig og finde sig i alle dine Urimeligheder, som din gamle, skikkelige Fa'er."

„Jamen Fa'er, jeg maa jo engang ud i Verden, for leve og dø her paa Bakken, det vil jeg ikke."

„Ja ja, ja ja, Barn, jeg siger det jo ikke i nogen ond Mening. Det er maaske ogsaa bedst, du prøver Verden, gaa du kun, jeg vil ikke holde paa dig, og gid du engang maa komme tilbage med lige saa stort Mod, som du drager ud med, — og saa vil jeg ønske, du aldrig maa komme til at sande mine Ord."

Paa Vejen hjemad fortalte Irène Herkules, hvordan det var gaaet hende hos Menageriejeren, og at hun allerede i Morgen skulde begynde som Elev hos Dyretæmmeren Artôt. Hun hoppede og dansede henad Vejen ved Siden af Herkules, der tung og bekymret gjorde mislykkede Forsøg paa at dele hendes Glæde.

Irène havde ikke store Forberedelser at iagttage, hendes lille Garderobe var snart pakket, og allerede tidlig den næste Morgen stod hun parat til at vandre afsted og træde ind i det Liv, hvorpaa alle hendes Drømme og ærgerrige Bestræbelser gik ud. Frejdig og glad traadte hun ind i Menageriet. Det var endnu tidlig, og Dyrepasserne var lige begyndt paa deres Morgengerning med Rensningen af Burene.

Aberne legede lystigt med Kosten og Skrabjærnene, hver Gang de blev stukne ind deres Bur, kun en af dem gik fortrædelig omkring, det var en Moder med sit Barn i Favnen, som idelig blev forstyrret i sit grundige Arbejde, med at lødske den lille. Tigrene gentog deres sædvanlige Raseri over Forstyrrelsen, de slog deres Kløer i Redskaberne og hvæste og viste deres frygtelige Tænder, mens de grønlig-gule Øjne lumsk fulgte enhver Bevægelse. Ulvene og Hyænerne udstødte gennemtrængende Hyl, men det lod til mere at være af Sult end just Utilfredshed over Forstyrrelsen. Pappegøjerne og Kakaduerne havde frygtelig travlt med, ved Hjælp af Næb og Kløer, at balancere rundt i det indvendige af deres Bure, mens de sagte og tilfredse pludrede med hverandre. Kun ene Krokodillerne laa matte og ubevægelige med halvdøde Øjne og gispede med Underkæberne i den Pyt Vand, der skulde gøre deres Tilværelse behagelig.

Irène havde straks stillet sig foran Løveburet. Disse Dyr laa endnu halvt søvnige omkring i Buret i alle mulige Stillinger. En havde rullet sig sammen i et Hjørne og tjente en anden til Hovedpude. En laa paa Ryggen med alle fire Poter i dvask halvknækket Tilstand, mens den rigtig nød Hvilen imellem Søvn og Vaagen. En fjerde havde rejst sig og sad nu lige foran Gitteret og foretog sit Morgentoilette, ved ivrig at slikke sin Bagkrop. Den femte var meget urolig, den gik frem og tilbage og rejste sig undertiden paa Bagbenene, medens den slog Forpoterne i Jærngitteret og skævede ud. Den havde nemlig opdaget Oppasseren og ventede nu utaalmodig paa sit Morgenmaaltid. Da den nu saa Kost og Skraber, der først skulde anvendes, blev den højst fornærmet og gav sit Mishag saa lydelig til Kende, at ordentlig Menageriet rystedes af dens rungende Brøl. De andre for naturligvis op og stemmede uvilkaarlig i med, saa der nu blev en saadan Uro og uhyggelig Spektakel, at selv Irène uvilkaarlig flyttede sig lidt hen i Baggrunden. Under al denne Støj, havde Irène slet ikke bemærket Hr. Wallach og Dyretæmmeren Artôt, som nu pludselig stod foran hende. Wallach saa i første Øjeblik meget forundret paa hende, men da han hurtig genkendte hende, sagde han: „Naa, det er Dem, Irène Hansen, ikke sandt?"

„Miss Irène", rettede hun i en Fart. Han saa smilende paa hende, „naa, ja ja, saa siger vi „Miss Irène", et Kunstnernavn skal De jo dog ha', og dette kan jo være lige saa godt som ethvert som helst andet. — Naa, hvad har De nu tænkt først at optræde med? Enten Kakaduerne, den gamle svagelige Abe, der plejer at bæres frem paa Armene, eller Ulvebastarderne?"

„Skal jeg da ikke optræde med Løverne," spurgte Irène, med den øjensynligste Skuffelse præget i Ansigtet.

„De er da ikke saa dum og tror, man straks kan løbe ind i et Løvebur, og give sig til at eksperimentere med dem! Nej, lille De, selv om De var Daniel af Løvekulens kødelige Søster, saa tror jeg, De uden Ceremonier ganske simpelt vilde blive ædt op, dersom De saadan „ohne weiter" marcherede ind til dem. Nej, De, først maa Løverne vænne sig til at se Dem og gøre sig fortrolig med Deres Nærværelse, og dernæst maa enhver nok saa lille nervøs Bevægelse pilles ud af Dem, inden De blot saa meget som sætter Deres store Taa i Buret, og saa er det endda et stort Spørgsmaal om De, som fremmed, kan gaa ind til dem uden Risiko. — — — Jo, nu har jeg det, De kan begynde med Slangerne, de er dvaske og uskadelige, men kan for Resten for den Sags Skyld nok klemme Dem ihjel, hvis De driller dem, eller der skulde ske et eller andet. Kom lad os prøve med det samme, og se hvad De dur til." Hermed lukkede Wallach en Kasse op og efter først omhyggeligt at have løftet nogle tykke Tæpper til

Side, saa Irène en bevægelig graa-grøn Masse ligge dernede. Wallach og Artôt tog nu hver sin Slange i Armene og holdt dem frem foran hende. Det var Kammerater paa 4—5 Alens Længde. Wallach tog først sin og lagde den om hendes Hals, det krøb i Irène, da hun mærkede det kolde, klamme, skællede Legeme saa tæt til hendes, men hun vilde ikke med en Mine forraade, hvor modbydelige de var hende, og rolig lod hun ham lægge Slangen omkring sig. Da paa engang mærker hun en levende, slyngende Bevægelse om sin Krop, og samtidig løfter det dvaske Dyr Hovedet, idet det rejser sig og gnider sig op ad hendes Arm. Denne uventede Bevægelse var hende i Øjeblikket saa modbydelig, at hun uvilkaarlig gav et Slag til Hovedet.

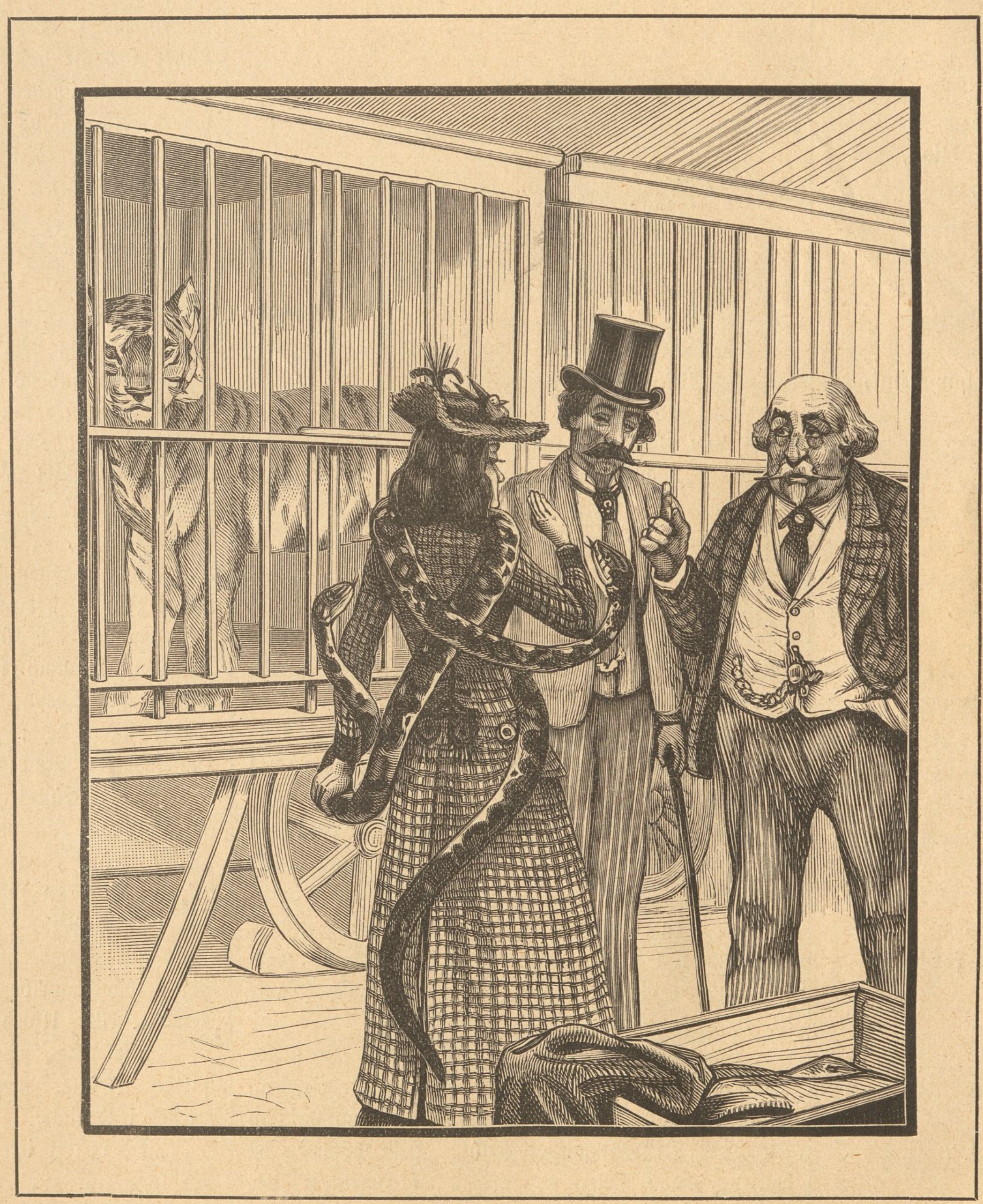

I Menageriet.

„Men saa for Satan, De vil da ikke slaa mig mine kostbare Dyr ihjel!" Og hermed fulgte et kraftigt Tag om hendes Haand af Wallach, der klemte den, som sad hun i en Skruestik.

„Se, saadan skal De ta' paa den, løfte Hovedet op og kæle for den, det er det, den vil," og Wallach viste hende, hvordan hun varsomt skulde lægge sine Fingre om Halsen paa den og vise Publikum, hvorledes Tungen spillede imellem Tænderne. Nu kom ogsaa Artôt med sin og lagde den over hendes Skuldre, medens han slyngede den ned om hendes anden Arm, og lod et Stykke af den tilligemed Hovedet hænge slapt ned. Irène stod som en Støtte, uden at turde røre sig, men da nu ogsaa denne Slange begyndte at faa Liv, samtidig med at den hævede Hovedet og gned sig bugtende op ad hendes Bryst og med sit kolde Hoved strejfede hendes Kind, da var det ikke langt fra, hun i sit stille Sind forbandede den Livsvej, hun havde valgt, og var det ikke for Skams Skyld, da kunde hun gerne have kvalt de modbydelige Dyr og revet dem af sig og løbet sin Vej med det samme. Men hun skammede sig og vilde nu hellere lade sig knuse af Slangerne end blot med en Mine forraade, hvad det kostede hende at staa rolig her, mens hun lidt haanende blev betragtet af Wallach og Monsieur Artôt. Endelig fandt de, at Prøven havde varet længe nok, og de hjalp til at befri hende for den modbydelige Byrde. For nu at vise sig modig, tog hun selv fat og lagde dem tilbage i Kassen.

„Naa, det gik jo ganske godt," sagde Wallach, „men pas blot paa, ikke at komme med Voldsomheder, her skal alt gaa med Lempe, ellers er De saagu leveret. Lad os nu se, hvad gamle Jomfru Johnes siger til Dem, for hende kommer det meget an paa, om vi kan bruge Dem her."

Hvad mon nu skal ske, tænkte Irène, mon det er en Medejerinde af Menageriet jeg skal forestilles for?

Henne i den luneste Krog af Teltet stod et mindre Bur, for hvilket der hang et Tæppe og som var udstyret med en magelig Kurv, halvfyldt med Uld og Klude. I den laa „Jomfru Johnes", en gammel, skrøbelig Abe.

„Naa, Johnes, hvordan har du det, kom nu op, gamle Tøs, saa skal jeg præsentere dig for din ny Barnepige."

En Bevægelse foregik under Ulden og Kludene, men det var ogsaa det hele, for gamle Jomfru Johnes var nu ikke til Sinds at efterkomme Opfordringen første Gang.

„Kom nu, Johnes — go'e gamle Tøs, du ved nok, jeg altid klør din skaldede Nakke, naar du tridser frem."

Her fandt Johnes det paa sin Plads at løfte Hovedet ud over Kurven og gnavent betragte sine Forstyrrere.

„Vil du ha' Kage, Johnes? Her skal du se, dejlig frisk Wienerbrød, naa, kom saa."

Johnes rejste sig halvt op og fremviste en delvis skallet Krop og gjorde en Grimasse, som om hun rynkede paa Næsen ad en saadan Fornærmelse, som den at byde hende Wienerbrød.

„Vil du da hellere ha' Nødder? Se, her kan du selv se," og Wallach tog en Haandfuld op af Lommen og viste hende, hvilket kun havde til Følge, at hun højst uhøfligt vendte Bagen til ham og belavede sig til at forsvinde i Kludene igen.

„Naa, saa du vil, vi skal knække dem for dig, dit gamle Skabilkenhovede, ja, ja da, se her," og Wallach og Artôt knækkede nu Nødder omkap.

Denne Lyd kunde hun ikke modstaa, hun listede sig frem og kom efter mange morsomme og højst løjerlige Grimasser endelig helt hen til dem, og tog naadigst de Kærner, der blev budt hende. Da hun efter syv lange og syv brede endelig fik gumlet af, tog Wallach hende resolut uden flere Ceremonier op paa Armen og bar hende hen til Irène.

„Se her gamle, hvad synes du saa om hende der?" spurgte Wallach, idet han pegede paa Irène.

Jomfru Johnes gav straks sin Mening til Kende, ved at vise Tænder og energisk protestere mod at lade sig bære af hende.

Saadan en Fyr kan jeg vel nok tumle, tænkte Irène, idet hun hurtig tog om Jomfruen og uden yderligere Parlamenteren satte hende op paa Armen og drejede sig et Par Gange rundt med hende.

„Tag varsomt, tag varsomt," skreg Wallach. „Hun er et meget sensibelt Væsen og taaler ingen Sindsbevægelser."

Artôt lo, saa det klukkede i ham, for gamle Jomfru Johnes havde virkelig taget sig en Mine paa, som skulde hun besvime. For at faa Liv i hende, kneb Irène hende lidt i Halen, men det skulde hun ikke have gjort, for i samme Øjeblik forvandlede den sensible Jomfru sig til en arrig Xantippe, der med Tænder og Kløer beviste, at hun ogsaa kunde vise Temperament, naar det ligefrem fordredes af hende.

Irène mærkede imidlertid, at hendes Kræfter langt fra stod i Forhold til hendes Arrigskab, og tog resolut med Hænderne om hendes Arme og Bagben, rystede hende eftertrykkelig og sagde: „Hvis du nu ikke dyr dig, saa faar du Prygl."

Johnes sendte Wallach et hjælpeløst, bedende Blik, men smittet som han var af Artôts Latter, lo ogsaa han over, at se den vanskelige Dame blive behandlet paa den Maade.

„Bed nu om godt Vejr, gamle, for nu kniber det," sagde han, idet han lempeligt løste Irènes Hænder om hendes Ben.

„Naa, skal vi nu være gode Venner?" spurgte Irène, idet hun kløede den i Nakken, og da Artôt i det samme rakte hende nogle Nøddekærner, som hun nu gjorde sig lækker for Jomfruen med, saa endte det efter Omstændigheder meget godt, idet Johnes, efter at være sat ind i sit Bur, kun snerrede ganske lidt, medens hun begravede sig i Kurven.

(Fortsættes.)

De gamles Jul, Tegning af Knud Larsen.
(Efter „Juleroser“.)

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Det er maaske ogsaa det bedste, mente Fogden og lo. — Det kan gerne være, sagde Curt. Det faar vi nu at se siden. Saa lo han ogsaa. — Jeg har bestemt gjort en daarlig Handel, tænkte Jerren. — Næste Dag pælede Curt de ni Favne Jord ind, saa dannede han en Bænk foran Brønden. Folk fra Nabolavet kom hen for at se paa ham, og hver Gang Jerrens Tyende gik ud af Gaarden, lo de og ønskede ham til Lykke med Handelen. Curt lod dem le og gav sig til at grave to dybe Huller foran Brønden. Saa kom der en Tømmermand og tog Maal, men hvad det skulde være til, fik de først siden at vide. — Jeg husker vel nok, at I hverken har Ret til at bygge Hus eller Stald, sagde Jerren. — Ja, og ikke bage og ikke brygge, føjede Curt til. Det har jeg heller ikke i Sinde. — Derefter rejste han en høj Pæl i et af Hullerne, næste Dag rejste han en til. Tredjedagen lagde han en Tværbjælke over de to Pæle. Hvad ligner nu det? spurgte han Jerren og dem, som stod og saa derpaa. — Det er jo en Galge! raabte de, hvad skal den til? — Til at hænge ham i, som bedrager den godtroende Enke, svarede Curt. — Næste Morgen hang der en udstoppet Mand i Galgen, Curt sad paa Bænken neden for og svarede dem, der kom forbi, at der hang Manden, som bedrog den evneløse Enke. Alle Folk i Egnen talte kun om den Galge, enhver vidste, at det var Jerren og hans Adfærd mod Curts vanføre Søster, der sigtedes til, de kaldte ikke Stedet for andet end Jerrens Galge. Drengene raabte efter ham, naar han kom paa Torvet, hans Bekendte vilde ikke sidde hos ham i Kirken, han havde ogsaa ondt ved at faa Karle og Piger til at tjene paa Gaarden. — Han gik til Curt, een Gang, to Gange, for at gøre Handelen om, men det kunde der ikke være Tale om, til sidst besluttede han sig til at sælge Gaarden, men der var ingen, som vilde købe den. En Dag kom en gammel Kone ind til ham. Da hun slog Kaaben til Side, kendte han hende, det var den vanføre Enke. Hun tilbød at købe Gaarden for samme Pris, han havde givet. Jerren lo, Ejendommen var det dobbelte værd, men hun bad ham ikke at betænke sig for længe, ret nu gik hun, og naar hun kom igen, bød hun kun det halve for den. Til sidst maatte han sige ja, han havde ikke bedre Vilkaar, og de blev enige om, han skulde komme ned til den gamle Brønd og faa Pengene betalt. Da de kom, sad Curt paa Bænken, som han plejede. — I Dag køber jeg mere Jord end sidst, men nu gælder det om, hvor vi faar Pengene fra. De fortalte jer nok, der var en Skat forvaret i en Messingkedel, et Sted her paa Gaarden, I fandt den ikke, nu skal vi se, om jeg kan være heldigere. Han gik hen og løftede nogle af de øverste Sten bort bag den gamle Brønd. I et Hul under den kom en irret Kedel til Syne, deri laa netop den Sum, Jerren skulde have. — Det kan gerne være, her har været flere Penge gemte, men det kommer endelig ikke jer ved, skønt I har vogtet paa dem al den Tid, I boede her. I Dag forstaar I først ret, hvorfor jeg saa gerne vilde købe den Brønd. — Jerren gik med sine Penge, samme Aften blev Galgen reven ned, og de to Søskende boede siden paa Gaarden. — Curt var, som sagt, af min Moders nære Slægt," føjede Viben til, „og vi har levet i Fjendskab med Jerrens Familie siden. Den Galge uden Mand og den Brønd uden Vand tager Blod i Bod, er der spaaet os hernede."

Hademarschen laa i en Udkant af Skoven og bar yderlige Kendetegn paa sit farlige Naboskab med Ditmarskerne. De nærmeste Huse ind til Grænsen var nedbrændte og forladte af deres Beboere, Glasruderne i Kirken sønderslagne, Muren omkring Døren mærket af Falkonetskud og Geværkugler. Kirkerne blev nemlig dengang hyppigt benyttede som Fæstninger, hvortil de baade ved deres fastere Bygning og den afsondrede Beliggenhed egnede sig. Saa snart Allarmklokken lød, tyede Kvinder og Børn hertil og medbragte alt det Gods, de kunde bære. Mændene besatte imidlertid Kirkegaarden udenfor, og kæmpede der, til Fjendens Overmagt blev for stor, saa drog ogsaa de sig tilbage i Kirken, stængede Døren og ventede paa bedre Tider. I Beddingsted blev Kirken ogsaa brugt til Fængsel. Der var brudt et lille Hul nede ved Foden af Taarnet, gennem det maatte Fangerne paa Hænder og Fødder krybe ned i Kælderhvælvingen, hvor de blev lænkede til Muren med Jærnkæder.

Langs med Landevejen laa Grusdynger, hvorfra en enkeltstaaende Mur eller sværtede Bjælker ragede i Vejret. Brudstykker af sønderslagne Plove, Harver, forkullede Bænke og halvbrændte Dynevaar laa sammenhobede i Grøften. Mellem disse Ruiner havde nogle af Ejerne rejst en lille Hytte af sammenstillede Brædder, Sten og Halm og boede der i fredelig Forening med deres Heste og Kvæg. De betænkte sig paa at bygge, Ditmarskerne kunde komme igen i Morgen til et nyt Stormløb, Vejen laa dem aaben. Andre havde ryddet Gruset bort og bygget nye Huse i de brændtes Sted; det eneste, som her mindede om Ødelæggelsen, var de gamle Æbletræer, hvis forkullede Grene ragede sorte og sørgende frem over det nye Løv, der søgte at dække dem, som Livet dækker det døde.

Over alle disse Enkeltheder i Landskabet kastede den opgaaende Maane sit blege og rolige Lys. Aftenen var brudt frem, Taagen steg i Vejret og lagde sig som et fint, graat Slør over Bakker og Dale. Køerne blev drevne ind fra Engene, Gæssene fandt hjem af sig selv og kom gaaende i en lang og snakkende Række, anførte af den ældste og besindigste i Flokken. Hist og her skinnede et Lys ud fra Husene; uden for et enkelt Sted sad Familien endnu i Forstuen og spiste til Aften af en stor Træbøtte, som hvilede paa Husmoderens Skød.

Natlovs Gaard laa midtvejs mellem Hanerov og Hademarschen, Skoven var forlængst ryddet bort omkring den, kun en Række gamle Egetræer stod tilbage paa begge Sider af Vejen. En høj og forsvarlig Kampestens Mur omgav hele Bygningen og skjulte den saaledes, at man udefra blot saa et højt, rundt Taarn med to smaa tilgitrede Luger og nogle aflange Huller, der i Nødstilfælde kunde benyttes som Skydeskaar. Øverst oppe i Taarnet var Vægterens Kammer; herfra skinnede denne Aften et mat og rødligt Lys ud over Egnen. Omkring Muren gik en bred Grav, over Graven var der en Trækbro, som hvilede paa Pæle, og uden Rækværk.

Idet Rytterne red igennem Alleen hen mod Broen, fløj en opskræmmet Krage over deres Hoveder. Viben saa i Vejret.

„Den fløj fra højre til venstre," sagde han, „det var et daarligt Varsel."

„Bryd dig nu ikke om Varsler," svarede Fru Merved. „De har dog kun føje at sige; tænk paa, hvad jeg har fortalt om min sindssyge Søn. — Jeg tror paa dig, jeg stoler paa dig, det er det bedste Varsel."

Broen var nede. Fru Merved red over og bankede paa den lukkede Port. Et mørkt Hoved viste sig i Lugen, straks efter blev der lukket op. En Mand kom ud med en Lygte i Haanden. Han var klædt i en gammel, brun Læderkollert, der sluttede tæt ned om Hofterne. Da Viben steg af Hesten, holdt han Lygten i Vejret, saaledes at Lyset faldt hen over ham, han betragtede Viben med et spottende Smil og vendte sig om mod Fru Natlov, som Tjeneren hjalp ned af Hesten. Viben havde lagt Mærke til Mandens ringeagtende Mine.

„Du der med Lygten!" sagde han, „kom og tag min Hest."

Den anden vendte sig om mod ham, men Fru Natlov forekom hans Svar, idet hun udbrød:

„Hører du ikke, Jan Gyge! tag Hesten og bring den ind i Stalden." Derefter gik hun op ad Trappen med Viben. Da de kom til Døren, standsede han, gjorde Korsets Tegn paa Karmen og kyssede det, før han traadte indenfor.

Forstuen i Taarnet havde Natlov udsmykket som et Rustkammer, alle Vægge hang fulde af Vaaben. Der saas Ridderens Rustning og Væbnerens spidse Stormhue ved Siden af Ditmarskerens frygtelige Spydøkse eller Hellebarde, Panserstikkere med trekantede, spidse Klinger, lange Tohaands Sværd og Lansknægtens firkantede Pig, som han smykkede med et Stykke rødt eller sort Bændel, alt efter Anledningen. Der var ogsaa en Samling Haandbuer og Laasbuer og enkelte af de tunge Hagebøsser, som luntedes af paa en Gaffel, der blev stukken ned i Jorden foran Skytten, og som i en senere Tid skulde fortrænges af Hjullaasbøsserne. Gørres holdt af at have disse Vaaben i Nærheden og i forsvarlig Stand. „Siden vi er saa vante til Lykkens Omvekslinger i disse Dage," sagde han, „at gode Venner kan blive arge Fjender, er det bedst at have lidt at byde begge."

Han kom selv til Syne i Forstuen med et dryppende Tællelys i Haanden, og hans runde Ansigt smilede dem i Møde, idet han udbrød:

„Kommer I endelig der! — og Viben Peter er med, — det var jo bravt. I blev mig saa længe borte, at jeg nær havde skikket Mandskab ud for at lyde efter jer."

I det samme aabnedes Døren for en ung Pige, som ilede Fru Merved i Møde.

„Men Moster! Moster!" udbrød hun smilende og kyssede hendes Haand. „Hvor bliver du dog af, og hvem er det, du bringer med?" vedblev hun og kastede et forbavset Blik paa Viben, „jeg troede, det var en ung og dejlig Junker, siden han skal være til Selskab for Kay. — Denne er jo kun en Bonde," tilføjede hun dæmpet.

Viben saa paa hende og trak paa Skulderen. „Er hun ogsaa sindssyg?" spurgte han.

„Nej!" svarede Fru Merved, „det er en uopdragen Pige, som ikke ved, hvad hun selv siger. Kom nu indenfor."

„Ja, nu skal vi have os noget bravt at spise," sagde Gørres. „Middagsmaden staar og venter

derinde. Den vilde ikke smage mig, mens I var borte."

„Først maa jeg hilse paa Junker Kay," sagde Viben, „siden det er for hans Skyld, jeg er kommen."

„Det kan vist ikke lade sig gøre," svarede Natlov, „jeg tror, han sover nu."

„Ja, hvad siger det? Sover han, saa væk ham, der er Tid nok til at sove fra nu af til i Morgen."

Gørres og Fru Merved saa tvivlraadige paa hinanden, da lød en Stemme fra Kammeret ved Siden af Borgstuen.

„Hvem er det, som taler derinde?"

Fru Merved gik ind i Kammeret og vinkede ad Viben, at han skulde følge. Der laa Kay i en stor Himmelseng, omringet af Blomster, malede Helgenbilleder, Frugter og nogle Fugle i smaa Bure, som var stillede omkring Sengen foran ham. Over Hovedgærdet hang et stort Krucifiks omgivet af en frisk, grøn Egekrans. Selv sad han bleg og mager over Ende mellem Puderne og skyggede med Haanden for Øjnene, da de kom ind med Lyset. Viben gik hen til Sengen, men Kay strakte Haanden ud mod ham og raabte:

„Hvem er du, og hvorfor kommer du her?"

„Jeg er den, du har skikket Bud efter," svarede Viben, „og jeg vil være din Gæst, saa længe du skønner paa mit Selskab, og jeg synes om dit."

„Det er ikke sandt, hvad du siger," sagde Kay heftig. „Jeg har ikke skikket Bud efter dig, hvorfor skulde jeg det? Det var dig, der ikke vilde lade mig faa den Fugl forgangen. Jeg husker det nok."

„Jeg havde jo engang sagt nej, og saa bliver det nej, men jeg vil lære dig, hvordan du selv kan fange en Fugl, saa du ikke behøver at tigge andre om den."

„Du! — lære mig —"

„Ja, og jeg vil lære dig at være mild og høflig mod den fremmede, som er din Gæst, for det forstaar du dig vist heller ikke paa. — Din Moder bad mig komme herop og lovede, jeg skulde lære Gudsfrygt og Rytteri hos eder, det ene kan saa godt op mod det andet. — Men holder du mere af, jeg skal gaa, saa gaar jeg; os to vil det være let at skille."

Kay laa og betragtede ham lidt uden at sige noget, Viben vendte sig fra ham og gik hen mod Døren. Da udstrakte den syge sine Arme og sagde:

„Nej, du maa ikke gaa, hører du! kom hen til mig," — og da Viben stod ved Sengen, og hans Nærværelse atter lod til at øve den tidligere Magt, greb Kay hans Haand og hviskede blidt og bønligt: „Jeg mente det ikke saa ilde. Sæt dig herned, jeg skal nok være mild og venlig. Jeg har ligget og længtes efter dig den hele Dag, jeg ved ikke, hvoraf det kan komme."

„Ja, den Tale kan jeg forstaa," svarede Viben og lagde sin Haand paa hans Hoved. „Folk skal helst tage mig med det gode."

Natlov og hans Hustru stod ved Døren og lyttede forundrede, til hvad her foregik. De smilte til hinanden og lovede sig det bedste af Fremtiden.

„Nu skal vi min Sjæl ind og have noget at spise," sagde Gørres igen. „Maden staar og bliver kold, saa kan I tales ved siden. — Viben Peter bliver her for det første, det skal jeg være Mand for."

(Fortsættes.)

Molboerne.

Benene.

En Dag havde nogle Molboer slaaet sig ned paa en Grønning og sad og smaasnakkede om Byens bedste. Fortrolige som de var, sad de i en tæt Rundkreds, med Benene indad. Da de nu vilde rejse sig, kunde de ikke hitte rede i deres

Ben, og ganske modfaldne blev de siddende: de troede, at de aldrig kom op mere. I det samme kom en fremmed Mand forbi, og ham spurgte de da til Raads om, hvorledes de skulde finde deres Ben. Den medgørlige Mand gav først hver især Anvisning paa sine Ben og sagde, at de kun skulde trække dem til sig og se at komme op, saa gik det hele af sig selv. Men det hjalp intet, Molboerne var i lige stor Vilderede. Saa fandt han paa et andet Raad. Han tog sin Kæp og begyndte at lange nogle forsvarlige Rap ned over de indviklede Ben, det sved igennem, og nu kan det nok være, Molboerne kendtes ved deres Ben, og hver især fik sine til sig i en Fart.

Skibsungen.

Da Molboerne engang var i Aarhus, saa de et Fartøj komme sejlende, med en Baad slæbende efter sig. Det kunde de ikke forstaa, hvad var.

Nogle mente, det var en stor Sælhund, andre holdt det for en Hvalfisk; men da det kom nærmere, saa de, det var et stort Skib, og saa gættede de jo straks, at Baaden maatte være en Unge af det. Nu havde de gode Molboer længe ønsket at eje et stort Skib, men ikke haft Raad til at købe et; de besluttede derfor at gøre et Bud paa Skibsungen, der vel endnu var at faa for en billig Købesum og sikkert med Tiden vilde vokse sig lige saa stor som Moderen. Ufortøvet gav de sig i Handel med Skipperen, der forlangte tolv Mark Lybsk for sin Baad. Det syntes Molboerne var for dyrt og bød straks seks Rigsdaler, som de troede, var mindre. Skipperen slog til, og glade var Molboerne: saa billigt havde de dog aldrig ventet at slumpe til et rigtigt stort Fartøj. For at prøve hvad deres Skibsunge duede til, gik de straks til Søs i en temmelig stærk Kuling. Da nu Baaden begyndte at vippe og slingre, sagde de til hverandre: „Nej se, hvor kaad den bitte Stakkel er, han slaar bag op! Han smider os allesammen af, vi kan ikke styre ham, hvad skal vi gribe til?" Den klogeste af dem svarede da: „Lad os tage et Stykke Reb og gøre en rigtig stærk Kapsun og kaste den over Næsen paa ham, saa skal han nok lære at bie og tage os med sig." Men da han blev jo længere jo galere, kom de i Tanke om, at de maaske holdt ham for haardt, og den kloge Molbo sagde da igen: „Hør, Folkens, I kan vel se, han vil stie, det er kuns et Føl, han er ikke vant til Kapsun, der maa staa en af og trække ham." En Mand sprang da straks ud for at trække Skibsungen; men da han blev borte med det samme, troede de, at den havde revet sig løs fra ham. Nu begyndte de at frygte for, at den skulde løbe hen til sin Moder igen med dem alle til Hobe; derfor sprang der endnu to ud for at trække den, men ogsaa de blev borte, og saa troede Resten, at de var gaaede nedenom og hjem med hverandre — det var jo en Vej, Molboerne kendte fra tidligere Tid. Omsider naaede de dog hjem og kom i Land. Nu gjaldt det jo om at faa Skibsungen til at trives dygtig, og saa tøjrede de den da ligesom deres Køer og Kvier oppe paa den grønne Søbred. De flyttede den meget flittig, og der gik en Maaneds Tid eller to; men endnu var det slet ikke at kende paa Skibsungen, at den var vokset. Saa blev alle Byens Mænd kaldte sammen, og vidt og bredt raadslog de om, hvad de nu skulde gøre. Til sidst tog de Beslutning om, at de vilde sætte den ud i deres bedste Eng, der kunde den ret have sine kronede Dage og vilde nok trives. De flyttede den atter omhyggelig en hel Maaned, men Skibsungen var lige vidt. Nu troede de, at de var blevne narrede af Skipperen. Men hvorfor, sagde de til sig selv, har vi ogsaa indladt os paa en saa dum Handel, for det er jo klart, at det kuns er en Vantrivning og syg Stakkel, siden dens Moder maatte slæbe den efter sig, medens alle vore Føl kan gaa selv. De besluttede da, enten at bytte den bort eller ogsaa betale Skipperen for at lade den gaa endnu et Aar hos sin Moder. Det sidste Forslag vandt især Bifald. De fik Baaden i Vandet for at sejle den over til Skipperen. Da den nu igen begyndte at vippe, sagde en af Molboerne: „Jo, der er saa Skam endnu Liv i ham! Se, hvor den Stakkel glæder sig ved at komme til sin Moder igen!" De fandt godt nok Skipperen, og til alles Tilfredshed gik han ind paa, for en Betaling af seks Rigsdaler, at lade Ungen gaa endnu et Aar hos sin Moder, indtil den lærte selv at tage Foder til sig.

Fra Boghylden.

Skrifter af Carit Etlar. Ny Samling. Udkommer i Hefter. (Sydsk Forlagsforretning.)

I Fjor afsluttedes en Subskription paa Carit Etlars ældre Skrifter, der blev modtagen med en næsten enestaaende Velvilje af Læseverdenen og fandt en Afsætning, der overtraf alle Forventninger. Det er derfor i sin Orden, at hans senere Skrifter — eller i alt Fald en Del af dem — nu bliver udgivne paa lignende Maade. Alt, hvad Carit Etlar har skrevet, egner sig i fortrinlig Grad til at blive Folke- og Ungdomslæsning. Et djærvt Lune parret med en sund Romantik gennemtrænger hans Fortællinger, og den kraftige Handling bevæger sig altid paa en fængslende historisk Baggrund. Det første Hefte af den ny Samling „Skrifter" begynder med Fortællingen „Gazela"; men for øvrigt oplyses det ikke, hvilke Fortællinger, Samlingen skal omfatte. Formodenlig bliver det de tidligere Bind „Set og hørt", „Gennem Brændingen", „Folk i Nød", „Smaafolk" o. s. v., og vi haaber, at disse karakteristiske Titler bliver bevarede i den ny Udgave.

Jalt vil Samlingen komme til at udgøre 30—40 Hefter à 50 Øre.

* * *

Juleroser, Juleblad for 1892. (Ernst Bojesens Forlag.)

Dette velkendte Juleblad synes at overgaa sig selv, Aar efter Aar. Det har stadig nye Overraskelser at byde paa, snart i Indholdet, snart i den kunstneriske Udførelse, hyppigst begge Steder. Faa forstaar som Hr. Bojesen at faa Digtere og Kunstnere til at virke Haand i Haand, saa der fremkommer et fra alle Sider set fornøjeligt og kunstnerisk Resultat. Særlig har dette i Aar fundet Sted under Afsnittet „Den nordiske Kvinde", en yderst afvekslende Samling af Digte, Epigrammer og Tegninger, der karakteriserer den nordiske Kvinde. Til dem, der synger hendes Pris hører H. Drachmann, C. Hostrup, Chr. Richardt, M. Rosing o. fl. og blandt dem, der har fejret hende paa en særlig indtagende Maade i Tegninger bør fremhæves St. Sinding, Otto Bache, G. v. Rosen og Viggo Johansen. Bladets øvrige Indhold, saavel Læse- som Billedstoffet er væsenlig knyttet til Julen. Holger Drachmann giver baade i Vers og Prosa en Række Billeder og Stemninger fra „Juleaften og Nat." Den unge Forfatter Karl Larsen har fortalt en nydelig Historie fra Soldaterlivet, om en Bondekarl og en Hund, der ved Tilfældets Ugunst stilles i fjendtlige Lejre, men atter føres sammen og i Fred og Venskab holder Juleaften. Jonas Lie fortæller om den gamle nordlandske Poet Petter Dass; H. v. Heidenstam beretter i en vel opfunden Parabel om, hvad der kan komme ud af en usselig Lerklump, naar den falder i de rette Hænder. Et udmærket smukt Nyaarsdigt af J. Paulli afslutter Tekstbidragenes Række. Utvivlsomt er det dog de kunstneriske Bidrag, der giver „Juleroser" størst Værdi, et enkelt Blad her er ærligt hele Heftets Pris værd. Foruden en Mængde Træsnit og farvetrykte Billeder til Teksten, bringer Bladet en Fotogravure, efter Maleri af Carl Thomsen, tre Kromolithografier: „Julenat" af Helsted, „Slædefart" af Bjørk og „Fra det nordligste Nord" af Tirén; flere Tontryk, deriblandt „De gamles Jul" af Knud Larsen, som i Dag findes gengivet i „Husvennen". Det er ikke „Juleroser's" mindste Fortjeneste, at de i saa høj Grad tjener til at vække og nære Folkets Kunstsans.

* * *

Børnenes Juleroser, 1892. (E. Bojesens Forlag.) Teksten er som sædvanlig redigeret af J. Krohn, der ikke alene forstaar at skaffe gode Bidrag fra vore ingenlunde talrige Børneskribenter, men ogsaa selv er en ypperlig Børnefortæller. Et mildt Lune, en stilfærdig Alvor og en varm Kærlighed til Børnenes og Dyrenes Verden hører til hans Fortrin, og disse genfinder man atter i det Stof, han samler og lægger til rette. Her findes Digte af J. Paulli, Sophus Bauditz o. fl.; kortere og længere Historier af J. Krohn („Et Juleønske"), C. Reumert („En Tur til Legetøjs Landet"), Fru Elisabeth („Tjærepletten") og flere ubekendte. Hertil slutter sig en Række nydelige Illustrationer, af hvilke særlig kan fremhæves Erik Henningsens farvetrykte „Skoleskovtur", H. Tegners Billeder fra Legetøjs Landet, ligeledes farvetrykte, Knud Larsens Omslagsbillede og L. M. Moes belærende Rundskue over Nordens Guder. — Tillæget „Hvad skal jeg bestille?" besvarer dette Spørgsmaal paa mange forskellige, altid fornøjelige Maader.

Hovedbrud.

Firkantet Nød.

Mit første og mit tredje er
hinanden altid grumme nær;
hos Dyrene det findes.
Mit andet er et Navn. — Hvo ved,
om ej min Læserinde hed,
hvad i mit andet mindes.

f—r—n.

Rebus.

P 80 (10)

Opløsninger.

Geografisk Gaade i Nr. 9:
Baltimore.
Elbing.
Reval.
Neksø.
Horeb.
Assens.
Rouen.
Düna.
Stralsund.
Ebro.
Vladivostok.
Elba.
Ravenna.
Tjepmop (Pompeji).
Nazaret.
Ismail.
Navarino.
Glückstadt.
Emmaus.
Middelfart.
Altdorf.
Napoli.
Nakskov.

Bernhard Severin Ingemann. — Vist stolt paa Kodans Bølge.

Gaade i Nr. 9: Skudaar.

Rebus i Nr. 9: En ofte forekommende Paaberaabelse.

Juridisk Raadgiver.

Skal en Mand, som vil gifte sig, have Attest fra sin Fødekommune om, at han ikke har oppebaaret Fattighjælp, naar han ikke har opholdt sig i den Kommune i den sidste halve Snes Aar, eller er det nok, at han skaffer saadan Attest fra den eller de Kommuner, hvor han har været de sidste 5 Aar?

K.

Det er tilstrækkeligt, at han tilvejebringer Attest fra den eller de Kommuner, hvor han har opholdt sig de sidste 5 Aar, at han ikke i det Tidsrum har oppebaaret Fattigunderstøttelse.

* * *

1. Kan der faas Statsunderstøttelse til et Kursus paa en Mælkeriskole?

2. Kan der faas Fripladser paa en Realskole, og til hvem skal man henvende sig om en saadan?

J. C. N.

Til 1. Ja.

Til 2. Til Forstanderen for den Realskole, paa hvilken man ønsker en Friplads.

* * *

Jeg har kavtioneret for en Mand for 1000 Kr. Hvis han ikke betaler, naar Tiden kommer, kan jeg da straks kræves for Pengene, eller skal Manden først søges?

T. F.

Hvis Spørgeren ikke har kavtioneret som Selvskyldner, skal Manden først søges.

* * *

Naar en fremmed Hund løber med en Person, som sælger Hunden og bruger Pengene, spørges: Hvilken Straf er der herfor?

—n.

Det er Tyveri, som straffes med Fængsel paa Vand og Brød.

* * *

Hvad forstaas ved „bunden Næring"? Er det saadanne Næringer, hvoraf der skal svares Bygningsafgift?

14.

Ved bunden Næring forstaas enhver Næring, som findes opført paa Egnens Næringsvedtægt, og til hvis Udøvelse der skal løses Næringsbevis. Saadanne Næringsdrivende svarer derhos Bygningsafgift, men det maa ogsaa Udøvere af fri Næring gøre, f. Eks. Grovsmede paa Landet, idet Regelen er, at der skal svares Bygningsafgift af alle, som ernærer sig paa anden Maade end ved Landbrug eller Fiskeri, hvad enten de iøvrigt driver fri eller bunden Næring.

* * *

Hvad Løn faar en Sognefoged om Aaret?

En Holder.

Det er forskelligt og bestemmes ved et af Amtsraadet vedtaget Lønningsregulativ, som er bifaldet af Justitsministeriet. Lønnen maa ikke være under 40 Kr. og ikke over 200 Kr. aarlig.

* * *

Kan Kirsebærvin henregnes til Brændevin, som der kun maa handles med efter Brændevinsbevilling?

a.

Ja; Kirsebærvin, bestaaende af en Blanding af Kirsebærsaft, Sukker og Spiritus, er af Højesteret henregnet til Brændevin.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Indhold: C. Hostrup, af B. E., med Portræt. Vintersangere, Digt af Nicolaj Bøgh. Miss Irène, Fortælling af Rose Bruhn, med Billede, (Fortsættes.) De gamles Jul, Tegning af Knud Larsen. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Molbohistorier, med 2 Billeder. Fra Boghylden. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver. „Husvennens" Julebog.

„Husvennens" Julebog.

Til Julen i Aar har „Husvennen" udsendt den overordentlig smukke og underholdende Julebog **Fortællinger** af Th. Rumohr (P. P.), der anbefales som ypperlig sund og morende Læsning, som en Bog, der i fortrinlig Grad vil være paa sin Plads paa Hjemmets Boghylde.

Enhver Holder, som ønsker „Husvennens" Julebog, bedes indsende 1 Kr. 4 Øre til N. C. Roms Forlagsforretning, København V., saa skal Bogen snarest blive vedkommende tilstillet.

Paa Bagsiden af Postanvisningen skriver man blot: **„Husvennens" Julebog.**

Postanvisninger købes for 1 Øre Stykket hos ethvert Postbud samt paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 13. Søndag den 25. December. 1892.

I Skoven ved Juletid.

En Juleaften

mellem Tog 22 og Tog 49.

Af O. Danholm Nielsen.

—

Jærnbaneassistent Holger Strande havde holdt Bryllup nogle faa Dage før Jul, og han med samt hans unge Hustru glædede sig som Børn — nej, som nygifte — til den første Juleaften, de skulde fejre i deres eget Hjem. Rigtignok vilde han faa Tjeneste til henimod Otte-Tiden, men der blev dog et godt Stykke af Helligaftenen tilbage, og Tiden skulde benyttes paa allerbedste Maade. Svoger Jørgen — Fruens Broder — med Hustru og to Børn i 5—6 Aars Alderen, skulde være de nygiftes Gæster, og til Glæde for Børnene skulde der pyntes et lille Juletræ. Det vilde nok blive en dejlig Juleaften, og saa det, at det var i deres Hjem!

Med svulmende Stolthed havde den unge Frue hørt Børnene tale om den kommende Juleaften, der skulde tilbringes „hjemme hos Onkel og Tante Strande." Hun syntes, det lød saa smukt paa Børnenes Læber.

Men det er nu engang saaledes, at Menneskenes Planer ofte krydses af en ubarmhjertig Skæbne, og dette gælder ganske særligt Jærnbanemennesker. Lille Juleaftens Dag gik en Forvalter paa en Station, nogle Mil fra København, hen og blev syg, fordi han havde spist Muslinger, hvad han slet ikke kunde taale. At han ikke kunde taale det, vidste han i Grunden godt, men han var en sparsommelig Mand, og da Muslinger udbødes meget billigt, saa købte han dem, lod sin gamle Pige lave dem til — han var nemlig Enkemand — spiste dem og blev syg.

Der kom Telegram til Hovedstationen i København om en Stedfortræder, men Afløsningsassistenterne var alle ude til Tjeneste, og blandt de faste Assistenter var det Holger Strandes Tur at tage Ekstratjeneste af denne Art. Han skulde samme Dag rejse ud til Stationen og blive til Tjeneste der, indtil Forvalteren havde forvundet Muslingerne.

Der var paa denne halvhellige Aftens Dag en lille Kone, som græd, og der var en ung Mand, som gerne havde bandt, dersom Højtiden ikke havde været nær; men Ordren maatte pareres, og der gik Afbud til Svoger Jørgens.

Den lille By, hvor Holger Strande skulde tilbringe sin Jul, havde Postekspedition med Lokaler i Stationsbygningen, og det varede ikke mange Timer, før den unge, ugifte Postekspeditør præsenterede sig for den nygifte, fungerende Stationsforvalter. Inden Bekendtskabet var en Time gammelt, havde den sidste betroet den første, hvilken Hjertesorg denne uvedkommende havde beredt ham.

„Hvor søger man hen," spurgte han sukkende, „naar man paa en Juleaften befinder sig som fremmed i denne By?"

„Aa," svarede den flegmatiske Postekspeditør, „man bliver hjemme hos sig selv, læser og røger, eller ogsaa driver man hen i Klubben, for at forslaa Tiden med nogle andre hjemløse. Der er rasende kedeligt, men Lys og Varme har man da, og en Lhombre lader sig jo altid arrangere."

„Det er glædelige Udsigter," bemærkede Strande, „og naar her saa endda var Tjeneste, som kunde optage Tiden, men det er her ikke engang. Ikke saa meget som et elendigt Godstog i Tiden mellem 7 og 11 Aften."

„De har Ret!" den ellers saa rolige Postmand blev ganske livlig, „der er hele fire Timers Fritid. Men vil De nu gaa en lille Tur med hen i Klubben, saa kan jeg maaske faa en Idé undervejs."

Holger Strande gik ind paa Forslaget, og et Øjeblik efter vandrede de ad Stien ind til Byen.

Medens de to unge Mænd sad der i „Klubbens" triste, slet oplyste Læseværelse, hengav Postekspeditøren sig til den dybeste Eftertanke. Et Par Gange kom Jærnbanemanden til at gøre lidt Støj med Tændstikstativet, men straks for den anden op og erklærede, at han ikke kunde tænke klart, naar der blev holdt saadan et Spektakel.

„Nu har jeg det," udbrød han pludselig, „nu ved jeg, hvorledes det skal være."

„Lad mig høre" — der var kun lidt af det lyse Haab i „den fungerendes" Smil — „skal det være et Parti Skak til en Toddy?"

„Ingenlunde."

„Eller en Klubaften i disse venlige, lyse Rum?"

„Heller ikke, det skal være en Familieaften."

„En Familieaften?"

„Javel, Hr. Strande, naar jeg undfanger en Idé, saa er der altid noget ophøjet ved den. Det er noget, De som ubekendt med mig ikke kan vide, men De vil se det bekræftet under et muligt nærmere Bekendtskab. Nej, ser De, endnu i Aften telegraferer De til Deres Frue . . ."

„Telegraferer?"

„Akkurat. De telegraferer og indbyder hende til en Ungkarle-Juleaften, der agtes afholdt paa den herværende Banegaard, med den fungerende Stationsforvalter og den mere konstante Postekspeditør som Værter og Fru Strande fra København som Gæst. Er De med?"

„Til Dels, men kan det lade sig gøre?"

„Om det kan? Jeg ved da, at De har Raadighed over et temmelig stort Privatkontor, men hvad De ikke ved, det er, at jeg er Indehaver af et udmærket Petroleums-Koge- og Stege-Apparat samt et dertil svarende Arrangementstalent."

„Hør, Postmester!" udbrød Strande, „jeg begynder virkelig at beundre Dem."

„Det var rent ud sagt ogsaa paa Tiden. Men lad os nu først lægge Planen for vor Juleaften og holde os til det Faktum, at der er 4 Timers Pusterum mellem Tog 22, der kommer Kl. 7 og Tog 49, der gaar til København Kl. 11. I Mellemtiden kan der holdes en meget behagelig Juleaften."

„Ja, De har Ret, Ideen er storartet, og det er mig næsten ufatteligt, at jeg ikke selv er faldet paa den."

„Det forstaar jeg saa godt; det er netop et Særkende for alle virkelig gode Ideer, at de synes liggende saa snublende nær."

* * *

Der blev altsaa telegraferet til Fru Strande, og med Tog 22 Kl. 7 Juleaften indtraf hun til Stationen, hvor Gensynet mellem de nygifte var saa hjerteligt, som om de ikke havde set hinanden i lange Tider. Postekspeditøren, som havde været meget optaget i den korte Fritid, der levnedes ham paa saa travl en Dag, havde givet Møde og blev præsenteret for Fru Strande som den, hvem Tanken om dette Juleaftens-Arrangement skyldtes, og som Tredjemanden til deres lille Selskab.

En halv Time efter at Toget var rullet videre, henlaa den lille Station i Helligaftensstilhed. Langs Perronen kastede Lygterne et døsigt Lys fra de nedskruede Blus, inde i Godsrummet sad den vagthavende Portør og læste i en Avis, for at faa Tiden til at gaa, indtil hans Kollega kom og overtog Vagten. Stationseleven, som havde fit Hjem i Byen, havde til sin store Overraskelse og Glæde faaet Lov til at være fri, indtil Elletoget skulde komme, og med al den embedsmandige Værdighed, han formaaede at opdrive, gik ud gennem Korridoren, hilsende ind til Portøren i Godsrummet, men næppe var han udenfor det svage Lysskær fra Stationens Vinduer, før han glemte sin Stilling i Samfundet samt dennes Symbol, det bevingede Hjul i Kasketten, og som et lykkeligt Barn stak i Løb ind mod Byen.

Postekspeditøren havde forbeholdt sig som „kendt Mand" at træffe alle Forberedelser til Festen. Da han, trods al Selvtillid, ikke turde paatage sig at stege en And paa sit ellers uforlignelige Apparat, havde Bageren besørget dette, og med en selvtilfreds Mine traadte Festarrangøren ind i Forvalterens Kontor, for at meddele Hr. og Fru Strande, at Bordet kunde dækkes, dersom han maatte tillade sig at tage fat.

Den unge Frue rejste sig og bad om Lov til at forestaa Anretningen, men derom vilde han ikke høre Tale. Hun var i Aften Gæst, og nu vilde han — med hendes Mands Assistance — have den Fornøjelse at staa for Serveringen.

„En varm Ret," oplyste han, medens han bredte Dugen ud, „og derefter koldt Bord, saaledes lyder Menuen i al sin Tarvelighed."

Han gik rundt om det fra Ventesalen laante Bord, for at se om Dug og Servietter var anbragt paa rette Maade.

„Aa, Hr. Strande, vil De lægge Knive og Gafler frem, medens jeg sørger for Flasker og Glas, men læg dem nu pænt; De ved nok, hvordan det skal være."

„Ja, De maa undskylde," henvendte han sig til Fruen, „paa Grund af manglende Plads kan Bordbækningen ikke foregaa under et. De kolde Retter møder først op i næste Anretning."

Ude i det forreste Kontor staar det omtalte Petroleums-Apparat, hvor Andestegen holdes varm, og da alt er i Orden paa Bordet, bringer Postekspeditøren med stor Højtidelighed den dampende Steg ind, beder Selskabet gaa til Bords og tager straks fat paa at skære Anden for, hvad der, til Fruens Beundring, lykkes ham meget smukt.

Det er slet ikke for meget sagt, at de tre Bordfæller havde det rigtigt fornøjeligt under deres Juleaftensmaaltid. Den unge Frue fandt det saa morsomt at sidde der som Gæst, medens Husmoderpligterne deltes af de to Herrer; Strande var lykkelig ved at være sammen med sin Kone; og Postmanden befandt sig i den syvende Himmel, fordi hans Idé virkelig havde vist sig at føre til et godt Resultat. Det var nu engang hans Stolthed at gælde for Manden med de gode Ideer.

Men som Tiden gled, kastede Fru Strande af og til de smukke Øjne op i Retning af Uret, der hang over Skrivebordet, derfra vandrede hendes Blik hen til Manden, og hun kunde ikke bekæmpe et Suk. Det var jo dejligt, at de sad sammen her og ikke nogle Mil fra hinanden, men om et Par Timer kom Toget, og saa skulde hun forlade ham, vende tilbage til den store By, komme ved Nattetid til Huset, hvor de boede, og hvor der maatte være saa mørkt. Nej, det var slet ikke rart at tænke paa.

Det kolde Bord var dækket og Resterne af første Ret sat til Side, men nu gik det op for Postekspeditøren, at Humøret var i Dalen hos de to andre, for ogsaa Holger Strande begyndte at kigge til Uret og falde i Tanker.

Først fulgte Postmanden Eksemplet og lod, som om Uret pludselig tiltrak sig hans Opmærksomhed. Det viste netop ni. Dernæst saa han spejdende paa de to Bordfæller, og da de saa tilfældigvis paa engang alle tre rettede deres Øjne mod den ulykkalige Tidsmaaler, blev Situationen ham klar.

„De tænker allerede paa Adskillelsens Stund, Frue?" spurgte han.

Ja, det kunde hun ikke nægte, og en trist Tanke var det.

„Har De noget imod," henvendte han sig til dem begge, „at jeg atter forsøger mig med en Idé?"

De forstod ham slet ikke, men deres Svar lød naturligvis: „paa ingen Maade!"

„Meget vel; men De maa da allerførst love mig, at afholde Dem fra alle Spørgsmaal, hvad jeg saa end foretager mig, indtil jeg selv giver Dem en Forklaring."

Løftet blev aflagt, og Postekspeditøren begyndte straks at bringe sin Idé til Udførelse.

Paa Bordet stod et større Stykke endnu urørt Leverpostej, som han anbragte paa den Pande, der havde været benyttet til Andestegen, og efter at have tændt Petroleums-Apparatet, satte han Panden over Ilden. Derpaa gik han atter hen til Bordet og genoptog Samtalen, uden dog at komme ind paa den ny Idé.

Da Duften af den stegende Leverpostej begyndte at sprede sig i Lokalet, aabnede han en Dør ud til en Trappegang og bar baade Apparatet og Stegepande derud, hvorefter han med største Omhu lukkede Døren og stirrede op mod Loftet.

De unge Ægtefolk saa til hinanden med bestyrtede Miner. Postekspeditøren bemærkede det og tog Ordet:

„Jeg kan forstaa, at De med en til Tvivl om min mentale Tilstand grænsende Forundring har set mig gaa uden for Programmet og tilberede en ny varm Ret, som jeg tilmed har omgaaedes paa en mærkelig Maade, og derfor vil jeg nu gaa til en Forklaring. Først maa jeg gøre Dem bekendt med, at Trappen derude fører op til Forvalterens Lejlighed, og at hans Sovekammer har Dør ud til den. Dernæst maa jeg forsikre Dem om, at jeg ikke har noget upassende for. Jeg er, efter hvad Folk, der ikke kender mig, siger, et rart Menneske,

og Stationsforvalter Falslev er en prægtig Mand og min gode Ven, men han har een Fejl: han er saa urimelig øm over sit Helbred, og naar han blot fejler det mindste, føler han sig alvorlig syg. — Ja, De ved maaske, at det denne Gang var galt med Muslinger?"

Uden at afvente Svar, rejste Postmanden sig, gik hen og aabnede Døren til Trappegangen, hvorfra en stærk Duft af Leverpostej slog ind, stillede sig lyttende ved Døren og smilede tilfreds, da der i Værelset ovenover lød slæbende Trin. Saa bar han atter Apparatet med Tilbehør ind i Kontoret.

„Ser De nu," fortsatte han sin Forklaring, „jeg har ofte ved smaa Paafund kureret min Ven Falslev, og da det i Aften ikke blot gælder ham . . .", han saa til Uret og derpaa til det unge Ægtepar, . . „men ogsaa andre interesserede, saa har jeg atter taget min Tilflugt til et lille Fif. Er der noget, den gode Falslev ikke kan modstaa, da er det varm Leverpostej. Om lidt har vi ham."

Det slog til, thi en halv Snes Minutter efter traadte Stationsforvalter Falslev ind i Kontoret, men standsede noget forundret, da han saa det lille Selskab ved det veldækkede Bord.

Holger Strande, som ikke var aldeles fremmed for Falslev, vilde til at afgive en Forklaring, men med: „Aa nej, tillader De, maa jeg?" afskar Postekspeditøren ham Ordet og fortalte om sin glimrende Idé — vel at mærke: den første. Paa indtrængende Anmodning tog Patienten Plads ved Bordet og kom i glimrende Humør, da han foran sig saa sin Livret, dejlig varm Leverpostej.

Efter Bordet drak Herrerne en Toddy, og der blev nu Lejlighed til at give den syge Stationsforvalter en omstændelig Fremstilling af, hvorledes det var gaaet til, at et nygift Par fejrede deres første Juleaften i hans Kontor. Netop som Postekspeditøren var ved at udbrede sig om den fortræffelige Idé med denne Ungkarle-Juleaften, klaprede Telegrafapparatet inde i det andet Lokale.

Holger Strande sprang op.

„Det er Tog 49, der meldes!" udbrød han, idet han tilkastede sin Kone et bedrøvet Blik.

„Nej, lad mig, lad mig," faldt Stationsforvalteren ind og ilede til Telegrafapparatet.

Da han kom tilbage, var den lille Fru Strande ved at iføre sig Overtøjet, og nægtes kan det ikke, at hun havde store, blanke Taarer i Øjnene.

„Sender du mig et Par Ord i Morgen?" spurgte hun Manden.

„Hvad behager! Vil De ikke have Deres Mand med hjem i Aften, lille Frue?" kom det fra den saa brat helbredede Stationsforvalter, der havde taget Plads henne ved Skrivebordet, „her har jeg jo lige siddet og skrevet en Meddelelse om, at jeg overtager min Tjeneste fra i Aften, og den vilde jeg bede Dem, Hr. Strande, tage med ind til Hovedstaden."

Da der blev ringet Afgang for Tog 49, sprang Holger Strande ind i Kupeen til sin Hustru, efter at han for 5te eller 6te Gang havde paalagt Postekspeditøren at aflægge et Besøg hos dem i Helligdagene, og den unge Kone bøjede sig ud af Kupévinduet og sagde:

„De udtalte i Aften paa en lidt ironisk Maade, at De var et rart Menneske, men jeg siger Dem i fuldt Alvor, Hr. Postekspeditør, De er et rart Menneske. Tak for i Aften og glædelig Jul!"

Men idet Postmanden vandrede ind i Kontoret brummede han ved sig selv:

„Naa, saadan noget rart Menneske er man vel egentlig ikke, men gode Ideer har man da."

Miss Irène.

Fortælling af Rose Bruhn.

(Fortsat.)

Saa er det vel bedst, vi slutter Forestillingen med Kakaduerne," sagde Wallach, mens han i Spidsen for dem drev op i den modsatte Ende af Menageriet og aabnede Buret for de nævnte Dyr, hvoraf der for Resten kun var to.

„Se, hun her hedder „Kora", og er den mest intelligente. Hun kan sige sit eget Navn og raaber „Mama", naar hun ser min Kone, og kan fortælle paa en Prik, hvormange Klokken er, og tæller med forbavsende Nøjagtighed lige til 10. Lad os nu se, om hun respekterer Dem og svarer, naar De spørger om hendes Navn?"

„Hvad hedder du?" spurgte Irène.

Kora lagde Hovedet paa Siden og betragtede Irène meget dybsindigt, uden at sige et Muk. Hun gentog lokkende sit Spørgsmaal, hvorefter Kora langt om længe gav sig til at pludre noget, som Irène med sin bedste Vilje ikke forstod det mindste af.

„Aa, det er sandt, hun kan ogsaa sige Godmorgen, det havde jeg glemt. Det er rigtig, lille Ven, vi skal ha' det i den rigtige Rækkefølge."

„Go—maar'n — Go—maar'n," skreg Kora og baskede med Vingerne og rakte Hals, idet hun saa højst vigtig ud.

„Naa, hvad hedder du saa?" spurgte Irène igen.

„Ko—ra Ko—ra," raabte hun højst elskværdig.

„Og hvor gammel er du?" spurgte Wallach.

Her vendte Kora Halen til Publikum og gav sig seks Gange til at skrabe ud med det ene Baghen, da det var gjort, vendte hun sig knejsende om og raabte: „Go—maar'n, du gamle."

„Ja, se hertil kan hun Lektien perfekt. Med at sige hvormange Klokken er og tælle, skal hun have det paa sin egen Maade. Ser De, saadan, De stiller Dem lidt paa skraa til Publikum, og hæver og sænker saa Pisken saa mange Gange, som der af Publikum bliver forlangt der skal tælles, det skal naturligvis gøres lidt skjult, Kora er ikke saa tosset, hun skal nok følge med og passe paa.

„Naa, Kora, hvormange er saa Klokken?" Wallach holdt sit Ur tæt hen til hende, hvilket hun betragtede meget dybsindigt. Ved saa at bevæge Stokken, bøjede Kora 10 Gange yndefuldt sit Hoved.

„Kan du saa tælle til 8?" spurgte Wallach atter. Kora vendte igen Halen til Publikum, men beholdt dog sit Hoved saa meget paa skraa, at hun kunde følge Stokken og i Takt efter den skrabe bag ud.

„Det gik jo ganske godt, men det er heller ikke saa vanskeligt, naar De nu blot faar gjort lidt nærmere Bekendtskab med Kora og hendes Mand Mr. James. Se, han er en ganske flink Fyr og optræder som Klown i Ringen, under hendes Præstationer, kun maa man passe paa, han ikke forstyrrer hende, for undertiden finder han paa at opføre sig højst upassende. — Naa, nu kan det nok være paa Tide at faa lidt Frokost. Vil De, Artôt, vise Miss Irène over i mit Folkelogi og der faa et Værelse til hende og sørge for, hun faar noget at spise." Hermed forsvandt Wallach.

Monsieur Artôt viste saa Irène skraas overfor Menageriet, (hvilket var beliggende paa det Sted, hvor den gamle Kirsebærgang havde været), til et af de smaa Hoteller, som ligger langs med Vestervold. Her hos en Gæstgiver i Bag[illegible]arden fik hun anvist et ganske net Værelse. [illegible] var mere solid end just egnet for Lækkermunde, men ikke desto mindre syntes Irène, at hun levede som en Prinsesse. Hver Formiddag holdt hun Prøve med Slangerne, den gamle Abe og Kakaduerne. Om Eftermiddagen optraadte hun med disse overfor Publikum, der bestukket af hendes nydelige Ydre og yndefulde Bevægelser snart viste sig velvillig overfor hende. Kun var der aldrig Tale om noget Forsøg med Løverne. Hver Formiddag mellem 11—1, hvor Artôt holdt Prøve med disse, stillede hun sig regelmæssig foran Buret og iagttog med spændt Opmærksomhed enhver Bevægelse, der foregik derinde. Nu havde de kun faa Dage tilbage i København, hver Dag vilde hun have spurgt om, hun ikke snart maatte forsøge, men hver Gang hun nærmede sig Artôt for at spørge, saa han kun smilende og hovedrystende paa hende. Saa endelig den sidste Formiddag, da hun sad med Taarer i Øjnene foran Buret, kom Artôt hen til hende med en Tallerken med Kødstykker og sagde, hun maatte give Løverne det gennem Gitteret. Han viste hende nu, hvorledes hun med en stor Gaffel skulde stikke det ind til dem. Først kom de styrtende alle og vilde tage det, men Artôt jagede dem med sin Pisk og sit Blik tilbage, hvorefter de saa en for en efter Navn marcherede frem, for af Irènes Haand at modtage deres Belønning. Det var dog altid et lille Fremskridt, og Irène saa helt taknemmelig paa Artôt, idet han forlod hende.

De sidste fjorten Dages Ophold ved Menageriet havde uvilkaarlig pillet en hel Del af hendes Selvtillid og Ærgerrighed af hende. Vel stolede hun endnu fuldt og fast paa, hun engang skulde naa at blive til det, hvorpaa alle hendes Tanker og Drømme gik ud, men hun lærte nu ogsaa at indse, at Vejen dertil var lang og besværlig, og at kun Taalmodighed kunde føre hende til Maalet.

Næste Dag var der Opbrud. Burene blev fast tillukkede med Jærnskodder, hvorfra der kun i Loftet var saa megen Aabning, at Dyrene kunde faa den nødvendige Luft. Rejsen skulde gaa ad Søvejen til Gøteborg, og de svære Vogne, hvorpaa Burene stod, blev nu transporterede til Toldboden, og med deres kostbare og vanskelige Fragt sat over Bord. I det dejligste Vejr gled Dampskibet ud gennem Sundet, Irène sad paa Dækket halvt vemodig, men dog saa underlig forventningsfuld. Hun sendte med den dalende Sol sin sidste Hilsen til det gamle Hjem „Bakken", hvis prægtige Bøgekroner hun længe kunde øjne. Hun tænkte paa sin Hjemkomst og paa hvordan den vilde blive? Hun tænkte paa sin gamle stakkels Fader, der nu gik ene derhjemme hos Hundene. Hun saa saa tydelig, hvorledes han bedrøvet vilde snakke med dem om hende, der nu var draget fra ham, og Taarerne kom hende uvilkaarligt i Øjnene. Hun lagde Hovedet ned paa Rælingen og gav sig Graaden i Vold, hun sad jo saa ene og forladt mellem alle disse fremmede Mennesker, der hver især havde nok i sig selv. Da mærker hun pludselig noget glide hen over sin Skulder og Nakke, hun løfter

Hovedet, og Monsieur Artôt staar forlegen og siger en hel Masse, som hun ikke forstaar et Ord af, men af hans venlige Minespil ser hun, han vil trøste hende. I den bløde, barnlige, bevægede Stemning, hvori hun var, blev hun inderlig glad over hans Deltagelse. Ganske naturlig lagde hun sit Hoved ind til ham, mens hun hulkende tørrede sine Øjne.

„Stakkels lille Pige, græd ikke,“ sagde Artôt, idet han beroligende strøg sin Haand hen over hendes smukke blanke Haar. Men som om han pludselig skammede sig over sin Deltagelse, tog han hurtig Haanden til sig og begravede dem dybt i Lommen, idet han gjorde Front imod hende og sagde paa sit gebrokne Maal, der var en Blanding af alle mulige Sprog: „Naa, nu frisk Mod, Verden er stor, vi kommer jo ikke alle lige glat igennem den, men for Dem ligger jo Vejen aaben, og hvorfor skulde den skønne, dejlige Verden være Dem haard, De, som har saa mange Betingelser for at blive dens forkælede Skødebarn?“

Irène saa op paa ham med et taknemmeligt Blik og var glad ved, han støttede hende i hendes gode Tro til Verden og det Liv, der laa foran hende, for at hun var en af Lykken sjelden begunstiget, tvivlede hun fremdeles slet ikke paa. Fra denne Dag følte hun sig gladere og lettere ved Livet i Menageriet, for nu vidste hun, at hun havde en Ven, og det var Artôt.

I Gøteborg blev de i godt og vel 14 Dage, og her kom Irènes Navn første Gang paa Plakaterne som „Slangetæmmerske“. Den Fryd, der gennembævede hende, ved at se sig betegnet som „den verdensberømte Slangetæmmerske „Miss Irène“, kan kun den forstaa, der selv har maattet bejle til den store Hob, der kalder sig Publikum. Hver Dag fik nu Irène Lov til at give Løverne Kødstykker, naar Artôt havde været inde hos dem og dresseret dem. Allerede her i Gøteborg vænnede Løverne sig saadan til hende, at hver Gang Artôt havde forladt Buret, styrtede de hen til Gitteret for at søge efter hende. Hun fik dem nu med sin Pisk vænnet til at sætte sig pænt i Række, og saa en efter en smukt strække Hovedet frem og tage imod deres Belønning.

En af de sidste Dage i Gøteborg, da Artôt ikke var tilstede, dristede hun sig til at give dem det med Haanden. Det gik godt, og glædestraalende, som om hun havde vundet en stor Gevinst i Lotteriet, fortalte hun Artôt det, da hun kort efter traf ham. Han lod, som om han blev vred og sagde: „Fy, det havde jeg ikke tiltroet Dem, at De vilde gøre noget, De vidste var mig imod.“ Irène blev ulykkelig og kunde ikke holde fine Taarer tilbage. „Jeg havde jo slet ikke tænkt at gøre Dem imod,“ sagde hun, idet hun saa op paa ham med et Blik, der tydelig bad om Forladelse.

„Naa, naa, græd nu ikke Barn, jeg skænder jo kun, fordi jeg saa nødig vil se Dem med kun en af deres smukke smaa Hænder,“ sagde Artôt, idet han galant tog Irènes Haand og kyssede den.

Fra den Dag fik Irène alligevel Lov til at lade Løverne tage Kødet af hendes Haand, men Artôt sørgede saa altid for, at staa ved hendes Side og ikke med sit Blik slippe Dyrene, saa længe det stod paa.

Allerede her i Gøteborg, begyndte den smukke Slangetæmmerske at vække Opmærksomhed, Folk talte om hende, og en beundrende Mumlen gik ofte gennem Publikum, naar hun paa sin yndefulde Maade, lagde Slangerne om sin Hals og sit Legeme. Selv den gamle, vanskelige Jomfru Johnes forstod hun at behandle saa gratiøst, at det næsten blev hendes Glansnummer, og Folk klappede, som de var gale, hver Gang hun kom frem med hende. Nogle større Modsætninger skulde man heller ikke let opdrive, hun, den smukke, fine, ungdommelige Skikkelse, hvis mindste Bevægelse bar Skønhedsmærket paa sig, og saa den gamle, hæslige Abe, der i endnu højere Grad fremhævede hendes Skønhed.

Wallach saa jo snart, hvilket Trækplaster han havde erhvervet sig i Irène, og for at vedligeholde dette, lod han hende bestandig optræde i nye smukke og flatterende Silkekostumer.

Foran Løveburet.

Ved Afreisen fra Gøteborg havde der samlet sig en Skare Beundrere for at sende Irène den sidste Hilsen, og idet Toget satte sig i Bevægelse, blev hun overrakt to smukke Buketter, hvis Ejermænd hun havde gjort særligt Indtryk paa. Disse Opmærksomheder var Artôt synlig imod, og da nu Irène i barnlig Glæde baade nikkede og viftede tilbage til Giverne, blev Artôt herover aldeles ude af sig selv, rev Buketterne af Haanden paa hende og i rent ubændigt Raseri trampede paa dem. Irène sad i stum Forbavselse over hans Opførsel, som hun aldeles ikke forstod. „Hvad har jeg dog nu gjort?“ stammede hun ganske ulykkelig.

Artôt skammede sig nu over sin Heftighed, der saa pludselig og umotiveret havde revet ham med. Han saa ganske bønligt paa hende og sagde til sidst: „Vær ikke vred, det var stygt af mig, men jeg kunde ikke lide, de Lapse skulde have Lov til at give Dem Blomster.“

Irène saa ned paa de sørgelige Rester af de pragtfulde Buketter og kunde ikke faa i sit Hoved, hvorfor Artôt var saa vred paa de stakkels Blomster, som dog intet havde gjort ham.

Da de havde naaet Stockholm, og Irène om Aftenen kom ind paa sit Værelse, stod der en dejlig Buket Blomster vedheftet Artôts Visitkort. — „Naa, saa det er kun ham, der har Lov til at give mig Blomster,“ tænkte hun, idet hun gik til Ro, „men det er alligevel underligt,“ føjede hun til.

I Stockholm forblev de en hel Maaned, ogsaa her gjorde Irène Lykke, hun blev fordelagtigt omtalt i Bladene, og en stor Del af Publikum kom kun for at se hende. Skønt hun naturligvis var glad over den Velvilje, der blev vist hende, saa var hun i sit inderste, baade bedrøvet og vred over, hun aldrig kom videre end til at staa uden for Løveburet. Hun syntes nu, at Løverne kendte hende saa godt og havde gjort sig saa fortrolig med hendes Nærværelse, at der intet kunde være til Hinder for, at Artôt tog hende med sig ind til dem. Men hver Gang hnn talte om det til ham, rystede han bestandig paa Hovedet og sagde: „Endnu ikke, vent blot, Deres Tid kommer ogsaa engang, men hav bare Taalmodighed.“ Ja, det var godt nok, den Trøst, for en som saadan brændte af Utaalmodighed efter at forsøge!

(Fortsættes.)

Manden ved Roret.

Naar Stormen blæser op fra Nord,
og Havet ruller stridt,
saa stryg kun Sejlet, brave Gut,
og hold paa Roret dit;
slip ej dit Tag, om og det gaar
paa selve Livet løs,
ta'r Baaden Vand, saa skynd dig rask
og tag din Skovl og øs!

Og kan du ikke længer se
for bare Skum og Skvæt,
begynd saa paa et Salmevers
og ro hver Muskel træt.
Men brast din Baad, og Søen slaar
imod dig blaa og kold,
saa bøj dig over Toften ned
og giv dig Gud i Vold.

Kristofer Jansen.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Da de kom ind til det dækkede Bord, stillede Viben sig bag Bænken og blev staaende med foldede Hænder. Fru Merved smilede.

„Du venter vist paa, vi skal læse til Bords?" sagde hun.

„Er det ikke saa Skik og Brug her?"

„Det burde være saa, men min Husbond har altid travlt, naar han ser Maden, vi holder kun Bøn naar min Skriftefader spiser hos os, ellers ikke."

Fru Nallovs Plads var lige overfor Viben, ved hendes Side sad den unge Pige, som havde taget imod dem i Forstuen. Hun betragtede den ny Gæst overrasket og forskende, hans djærve, hensynsløse og bydende Væsen var hende imod; men hun havde med dyb Forundring været Vidne til det uforklarlige Herredømme, han øvede over Kay.

Der var bredt en rød- og blaastribet Dug over et Stykke af det lange Egebord. Retterne bestod af kogt Kød og Roer. Af et stort, sort Rugbrød skar enhver sig et Stykke, og fra en fælles Ølkande blev de tømte Bægre fyldte. Midt paa Bordet stod et Formlys i en Tinstage, det kastede kun et mat og døsigt Skin omkring sig og lod næsten Halvdelen af Borgstuen i et ubestemt Mørke. Loftet var dannet af svære Egetræs Bjælker, et mørkebrunt Panel gik i Mandshøjde omkring Væggene, som ovenfor var kalkede og bemalede med Fugle og Blomster mellem store Snirkler af gul og rød Okerfarve. Langs med Panelet løb Bænke, hvis Sæder kunde slaas op, saa at de dannede en Række Kister, der til Nød lod sig benytte til Sovesteder, naar der kom mange fremmede paa Gaarden.

„Nu maa jeg da ogsaa gøre dig bekendt med min Søsterdatter," sagde Fru Merved, „hende som hilste saa venlig paa dig. Det er Beate, en Datter af den gamle og adelige Slægt Rumor i Holsten, dem har du vel nok hørt tale om?"

Viben saa op fra sin Tallerken, hans Øjne mødte den unge Piges, han betragtede hende med Ligegyldighed, men svarede ikke og gav sig til at spise igen.

„Hvorfra skulde han vel have hørt tale om vore adelige Slægter?" sagde hun spottende.

„Aa jo! vore gamle Slægter i Ditmarsken, dem, fra hvem Reventloverne og andre gode Familier stammer, taler tit om eders heroppe fra Holsten. — — Jeg kender godt Rumor," tilføjede han smilende, „min Fader har fortalt om en af dem, som hed Schak. Han sloges med ham den Snevejrsdag 1500; da saa Schak faldt af Hesten, knælede han ned paa den klægede Jord og bad for sit Liv i Jesu Navn. — Er det værd, vi taler mere herom?"

„Lad os kun høre videre, hvad gjorde saa din Fader?" spurgte Merved.

„Han havde dræbt saa mange af eders den Dag, han vilde ikke mere. — Kryb ind under din Hest og forvar dig, til det mørknes, sagde han, saa kan du smutte bort, og det gjorde Schak. — Jo, jeg kender godt Rumor."

„Beate hører ikke til Schaks Familie, hun er et stakkels fader- og moderløst Barn, som vi tog til os, da ingen andre vilde. Først kostede vi hende ind i Ring Kloster, oppe ved Skanderborg, men der fik hun saa mange Ris af Nonnen, som skulde lære hende, at hun løb sin Vej, derfra blev hun skikket til Abbedissen for de graa Søstre i Bremen, men det lader til, at hun ogsaa er bleven ked af dem, og hun trænger dog til Tugt og Skolegang endnu, som du hørte før."

„Hun er jo ung og kan lære," sagde Viben, „hun har rare og kloge Øjne."

Beate slog med Nakken og tilkastede ham et spottende Blik, han bemærkede det ikke. Medens han talte, blev Døren lukket op inde fra Sovekammeret. Fru Merved udstødte et Skrig. Kay kom frem, bleg som en Dødning, halvpaaklædt og indsvøbt i Sengetæppet.

„Viben blev saa længe borte," sagde han smilende, „jeg vil ind og se til jer."

„Men du er jo syg," ytrede Viben, „Du har Kolden, saa gør man bedst i at holde Sengen."

„Nu bliver jeg vist rask igen, jeg har det bedre end før. Jeg maa nok blive oppe."

„Saa gaa da ind og tag din Kofte paa, du ser jo ud som et Spøgelse i det Tæppe."

Kay gik og kom ind igen, han satte sig paa Bænken hos Viben og betragtede med Opmærksomhed hans store, røde Hænder, hans tykke, krøllede Haar, og den ufortrødne Iver, hvormed han vedblev at spise.

„Lille Beate kan gaa ned og hente mig en bedre Kniv," sagde Gørres, „min vil ikke skære Brødet."

„Lille Beate kan fylde os den Ølkande med det samme," sagde Fru Merved.

„Jeg fryser om mine Fødder." klagede Kay, „spring ind, Beate, og hent mig det Tæppe i mit Kammer."

„Hun!" sagde Viben. „Det kan jeg jo gøre."

„Nej, saa vil jeg ikke have Tæppet. Jeg fryser ikke mere."

Ved Sengetid vilde Gørres lyse Viben ind i det Kammer, der var bestemt for ham, men Kay paastod, han skulde ligge i hans, og derimod nyttede ingen Indsigelse.

„Kom og hjælp mig, Beate, saa flytter vi Sengen ind," sagde Gørres, og de kom straks efter tilbage, bærende hver i sin Ende af en stor Seng. Beate blodrød og skælvende af Anstrengelse.

„Gaa bort og lad mig," sagde Viben til hende. Saa hjalp han Gørres. Sengen blev stillet ved Siden af Kays, og flere Timer efter at alle vare gaaede til Ro, kunde de høre de to ligge og tale sammen derinde.

Næste Morgen, da Kay vaagnede, sad Viben paaklædt ved hans Side; han havde aabnet den lille Laage, som bragte Lys ind i Kammeret, den friske Morgenluft strømmede dem i Møde.

„Er du allerede oppe?" sagde Kay forundret og strakte Haanden ud imod ham.

„Du sov, da jeg vaagnede, jeg nænnede ikke at vække dig, men nu maa du op, vi to har meget at forrette."

Kay smilede. „Jeg plejer aldrig at staa saa tidlig op."

„Da maa du gøre det i Dag og i Morgen og hver Dag herefter. Du tænker kun paa dig selv; men jeg er din Gæst, og du skal vise mig alle dine Herligheder. — Se! Solen skinner, hør! Fuglene synger, ikke en Sky paa Himlen. — Skal vi lukkes inde her? — Du har sagt, du gerne vilde være rask, jeg skal puste nyt Liv i dig, derfor er jeg her jo, og derfor vil vi ud."

„Hvor skal vi da hen?"

„Jeg vil lære Gaarden at kende, du skal vise mig din Hest. — Raabukken bladede, da vi red forbi ham i Aftes, vi vil gaa paa Jagt. Jeg skyder godt med Armbryst og Bøsse og skal lære dig det. — Du kan ikke? — Du kan nok, der er kun lidt i Verden, man ikke kan, naar man blot vil. Det siger min Fader."

„Ja, jeg vil op, jeg vil gerne gøre, hvad du raader til, men du maa bære lidt over med mig, du er saa stor, Viben, og saa stærk, du bliver vist aldrig træt; jeg er en svagelig Stakkel og duer ikke til noget."

Under denne Forsikring stod Kay op og begyndte at klæde sig paa; hans Hænder rystede, han vaklede, idet han gik over Gulvet, Viben hjalp og opmuntrede ham vekselvis.

„Du skal se, jeg skal nok faa dig rask, kom herhen til Laagen og indaand den friske Luft, nu Koften paa, — det gik jo, — herinde er der lummert og tungt, Skoven kalder, Stæren fløjter, den Fugl, jeg skulde fange, bor ikke i Stuen."

Beate kom ind med en stor Skaal Øllebrød til Kay. Først nu, i det klare Dagslys, havde Viben ret Lejlighed til at betragte hende. Hun var lille og spæd og saa noget anstrengt ud, havde store udtryksfulde Øjne, dybtliggende som alle kløgtige Øjne, og et rigt mørkeblondt Haar, som hun bar opfæstet under en Klædeshue. Hendes Kjole var meget tarvelig og saa kort, at den viste en lille, fin Ankel og Fødder i store og tykke Sko, ikke som man i hendes Stand sædvanlig bar dem af Klæde eller Fløjl, men af lyst, ufarvet Læder. Hendes eneste Pynt bestod i et smalt, rødt Silkebaand, der, falmet og krøllet, var knyttet om Halsen, og hvori der hang et lille Ravhjerte. Det havde Gørres købt til hendes Navnedag, da Bissekræmmeren forrige Efteraar var oppe paa Gaarden.

Efter at hun havde sat Skaalen hen til Kay, hentede hun sin Syramme og tog Plads ved Bordet, uden at agte paa Viben, som sad og betragtede hende.

„Hvad vil du egenlig herinde hos os?" spurgte han.

Hun saa op og smilede. Det Træk i Aftes, da han hjalp hende med den tunge Seng, havde stemt hende lidt mildere mod ham: „Ellers er det ikke Skik og Brug i et adeligt Hus, at Folk siger du til fremmede, den første Gang de ser dem," sagde hun.

„Ikke det, ja, man maa rette sig efter Skik og Brug. Jeg troede det ellers, siden Jomfru Beate sagde du, første Gang hun tiltalte mig — nej! første [illegible] kaldte hun mig en Bonde, — men saa [illegible] Gang. — Nu skal jeg ikke sige du mere."

„Jo vist, skal du," sagde Kay, „siden vi to siger du til hinanden; jeg vil have det, og Beate skal ogsaa sige du, ikke sandt?"

„For mig gerne," sagde hun.

„Men du svarer ikke paa mit Spørgsmaal," vedblev Viben, „hvad vil du herinde hos os?"

„Beate kommer jo herind hver Morgen," svarede Kay, „og sidder og synger for mig af Moders Visebog. Hun har saa køn en Stemme."

„Det er jo rart," sagde Viben, „saa syng for os."

„Jeg vilde helst være fri i Dag, hvis jeg maa."

Beate," sagde Kay bydende, „hvad skal det sige? Vil du straks synge."

„Ja, ja da," sagde hun og tog en lille skreven Visebog op af Lommen, idet hun saa hen paa Viben, med et Udtryk saa bønligt, som om hun forlangte Hjælp af ham. — Han svigtede heller ikke.

„Men naar man ikke har Lyst til at synge, skal man helst lade det være. Det mener du ogsaa, Kay, ikke sandt?"

I det samme raabte Gørrres Ratlov inde fra Borgestuen, at Beate skulde gaa ned til Fogden og hente ham den Bog med de mange Tal i. Beate sprang op og forlod Kammeret. Da hun vendte tilbage, kom en af Pigerne og sagde, hun skulde ned og flette Fru Merveds Haar. Lidt efter førte Kay Viben ned i Gaarden.

Det var en stor og anselig Plads, brolagt med smaa runde Graasten. Midt i Gaarden laa Ridebanen, en grusbedækket Rundbel, indhegnet af et Stakit. Her travede Gørres fine Heste og afrettede Hundene til Jagt. Morgensolen skinnede ned over Gaarden, Svalerne kvidrede, medens de hjalp hverandre med at bygge Rede under Taget. Paa den ene Side af det røde Taarn var der indmuret en stor Solskive af Bremer Sandsten, saa højt oppe, at den lod sig til Syne i lang Afstand uden for Gaarden. Denne Skive og et lille Sandur eller Timeglas inde over Kaminen i Borgstuen, var det eneste, der gav Tiden til Kende hos Ratlovs.

Neden for Borgstuens Vindue gik en Svalegang af udskaaret Egetræ, hvor Herskabet tilbragte de varme Sommeraftener, og hvor der denne Morgen var trukket Snore til Vadsk.

Jan Gyge stod midt paa Ridebanen og knaldede med en Pisk, medens en af Karlene lod en Hest løbe rundt i en Line. Viben syntes ikke om hans Ydre den foregaaende Aften, i Dagslyset forekom det ham endnu ubehageligere, hans brune Læderkollert var falmet og afslidt i alle Sømme, hans lange, magre og koparrede Ansigt blev vanziret af to smaa, mørke og skulende Øjne, der bestandig søgte at undgaa den, han talte med. En anden Ejendommelighed hos Gyge var en stor, rød Næse, som det mindste Tryk var i Stand til at bevæge, saa at den kom til at sidde skævt i Ansigtet, hvilket gav ham et forunderligt komisk Udseende. Dette skete saa meget oftere, fordi han havde den Vane, naar han tænkte eller grublede over noget, at sætte Pegefingeren mod Næsetippen, og derved bragte den ud af sin naturlige Stilling, hvortil den først efter en Tids Forløb, og ligesom uvillig, igen vendte tilbage.

„Der har vi Jan Gyge," sagde Kay. „Han passer min Hest og kan fange Fugle, ligesom du."

„Og der har vi nok Junker Habeniks fra de Ditmarsker Vandhuller," sagde Gyge, „ham, for hvis Skyld jeg ikke maatte komme op til Herskabets Bord i Gaar, det jeg ellers plejer hver Onsdag. Han skal være Kays Kammerat! — sikken Prygl vi faar at føde paa. — Jeg siger ikke mere."

Viben smilede, men svarede ikke. Kay derimod søgte at mildne dette Udbrud af dybtfølt Harme ved at rose Gyge.

„Du maa vide, Gyge er en Adelsmand af fornem Byrd, han tæller baade Friherrer og Kardinaler i sin Slægt, efter hvad han selv fortæller."

„Junker kan gerne regne et Par Stykker af de Herrer Kurfyrster med," sagde Gyge og ledsagede denne Forsikring med et frygteligt Knald af Pisken.

(Fortsættes.)

Nogle Tankesprog af Salomons Prædikener.

Af Matthias Claudius.

III.

Det tredje Tankesprog er dette: „Lad os høre Hovedsummen af alle Lærdomme! Frygt Gud og hold hans Bud; thi det bør alle Mennesker gøre!"

Dette Tankesprog staar som Slutningen paa alle de andre i Salomons Bog, ligesom Morgenstjernen, der staar sidst op og er skønnere og herligere end alle de Stjerner, der gaar foran den. Hovedsummen plejer gerne at staa til sidst, og altsaa er dette Tankesprogs Plads meget naturlig. Men maaske kan der ogsaa stikke noget andet derunder. Salomon gør nemlig paa et andet Sted den Bemærkning, at en Nar ikke tror en, naar man ikke ogsaa siger ham, hvad der bor i hans eget Hjerte. Men nu gives der Folk, som river ned paa alt, hvad de ikke forstaar, og som mener sig for kloge til at tro, og er for dumme til at vide; de Stakler, de mister Fordelen ved begge Maader at tage Sagen paa, og beholder ingen anden Fordel tilbage, end at snakke frem og tilbage hele deres Levetid, og at blive anset for store Aander af Folk, som er endnu dummere. Den Slags Mennesker har der altid været nok af i Verden, og det vil der bestandig blive ved at være. Dem havde Salomon maaske for Øje og vilde ogsaa gerne lægge dem den store Lærdom paa Hjerte, at Gudsfrygt er Kilden til alt godt. Men han vidste, at han kun vilde finde ringe Tiltro hos dem, hvis han sagde det uden alle Omsvøb. Derfor kommer han først med forskellige Tankesprog, hvis Lærdom bedre passer i deres Kram, og først da han har aflagt Mesterprøver i deres egen Kunst og derved vundet deres Tiltro, saa rykker han ud med Hovedsummen af alle Lærdomme: „Frygt Gud og hold hans Bud, thi det bør alle Mennesker gøre!" Han vil altsaa sige, der er mangen en Ting, mangen en Lærdom mellem Himmel og Jord, som nok er værd at lægge Mærke til, og som i mere end een Henseende gør sine Indehavere til store Folk; men et og alt, det væsenligste, Hovedsummen af alle Lærdomme er Gudsfrygt, og den hører alle Mennesker til, den er Menneskets Element, hans Kald, hans Natur og Væsen.

Mine kære Venner! Jeg er ikke, hvad Kong Salomon var, jeg er ikke Konge over Israel, og jeg vil gerne tilstaa, at jeg er endnu fjernere fra at have hans Visdom end hans Krone; men jeg er levende overtydet om, at Gudsfrygt er Kilden til alt godt, at det baade maa begynde og ende der, og at alt, hvad der ikke grunder sig paa den, og ikke kan bestaa med den, hvor stærkt det end synes at være, dog ikke er andet end Blendværk og Bedrag og kan ikke være til vort Gavn. Men Gudsfrygt og Gudsfrygt er to Ting, og her stikker Knuden, der gør denne Lærdom tvetydig og dunkel. Vi frygter alle Gud, taler med Ærbødighed om ham, hører tale om ham med Ærbødighed o. s. v., vi vil frygte ham og paalægger os maaske ved en og anden Lejlighed ogsaa nogen Tvang med denne Frygt; men for Resten bliver alting ved det gamle. Saadan en Gudsfrygt kan anses for en anstændig indvortes Ærbarhed: men for Resten er den rent ud sagt kun en Tjener bag paa Kareten. Han staar jo ogsaa som et Skilt, der viser, at der er jævne Folk i Vognen, han giver Vagten Tegn til at træde i Gevær, lukker Karetdøren op og i o. s. v., og for Resten gaar Bæsterne for Vognen deres ærbare Trav eller vilde Galop, hvorhen de vil, og Herren bag paa maa bestandig følge med og bliver ikke spurgt til Raads. Naar Herskabet er meget naadigt, tager det ham maaske ned til sig i Vognen, naar det bliver Regnvejr.

Hvad skal saadan en Gudsfrygt til? Hvilke Virkninger kan den have? Og hvordan kan den være Hovedsummen af alle Lærdomme?

Men det var ikke den Gudsfrygt, som fandtes hos Stamfædrene, der bliver fremstillede som Mønstre for os i den hellige Skrift. Hos dem var Gudsfrygten ikke en Tjener bag paa Vognen, men Herskab og Kusk i een Person. Intet var dem mere dybt og helligt end den, intet saa surt, at de jo gjorde det, intet saa sødt, at de jo lod det fare for dens Skyld. Josef river sig løs fra en dejlig Kvindes Arme og lader sin Kappe i Stikken, fordi han ikke kan begaa saa stor en Synd og synde imod Gud. Abraham ofrede sin eneste Søn, da Gud befalede ham det, og han lader ikke sit Faderhjerte og sin Fornuft raade; — saadan maa det være, naar der skal komme noget ud af det. Vil du spotte med Gudsfrygten, saa kan du jo prøve paa at gøre det samme, og kom saa og spot, saa vil vi tro dig. Men ellers er du kun en Pralhals, der ikke ved, hvad han selv siger, last eller ros saa, saa længe du vil!

Den sande Gudsfrygt maa være Liv og Sandhed i os; saa har den en velgørende Indflydelse og er vidunderlig i sine Virkninger, langt over, hvad vi tænker og forstaar.

Naar vi blot med Indbildningskraften danner os et Begreb om Gud, saa vi efter den hellige Skrift tænker os, at han er Skaber og Opholder af den synlige og usynlige Verden, den første og den sidste, hvis Stol er Himlen, og hvis Fodskammel er Jorden, og at det er ham, der levendegør og gennemtrænger alt, og som fra Havets Dyb til Himlens Top er nær hos ethvert Væsen, og at hans vældige Haand omfatter alt, og at hans Øjne Dag og Nat usynligt vaager over alle hans Skabninger og især over alle Mennesker, ogsaa over os og rundt omkring os — ja, naar vi blot med Indbildningskraften gør os dette Begreb om ham, saa gennembæver det os og bringer os til at elske og frygte Gud; og hvad maa det saa ikke være, naar det er Liv og Sandhed i os?

Saa vil vi ikke blot have i Sinde at frygte Gud, men vi vil virkelig frygte ham af ganske Hjerte, Sjæl og Sind, og af al vor Styrke i al vor Daad og Færd, naar vi staar op, og naar vi gaar til Sengs, ved Middag eller Midnat, naar vi sover og vaager, vi vil bestandig bære Billedet af den allerbedste, den allerviseste, den allerretfærdigste, den allersandeste og den allerbarmhjertigste inden i os som vort Liv, og vi vil i dette Liv forvandles fra Klarhed til Klarhed. — Og det vil være vor Glæde og Lykke at holde Guds Bud; thi hvad er hans Bud andet end en Haandsrækning paa Vejen, eller sorte og hvide Bøjer, der advarer os mod Fordærvelsen og viser os den sikreste Vej til Frelsens Havn.

Lad os frygte Gud og holde hans Bud!

Fra Boghylden.

Julehilsen, udgivet af Sofie Horten (Lehmann & Stage.)

Dette Julehefte er beregnet for de fattigste Børn og sælges derfor til en særdeles billig Pris. Indholdet bestaar af Fortællinger og Digte med Billeder, men det synes rigtignok, som „Julehilsen" har maattet vente, indtil alle de andre Julebøger og -blade var tilfredsstillede. Der findes flere bekendte Forfatter- og Kunstnernavne, men ikke alle har givet Møde med et saa smukt og selv for det mindste Barn letfatteligt Bidrag som afdøde C. Hostrup. Hans „Julevers" kan forsone med adskilligt andet i Heftet.

* * *

Fader vor. Kristelige Smaastykker og Salmer. Samlede af **John Hansen.** 113 S. (Milos Forlag.)

Med Chr. Richardts smukke Strofelinier: „Vokser du fra Barnekaar, glem dog ej dit Fadervor," til Motto, foreligger her en Samling af udvalgte Smaastykker og Salmevers til hver Bøn i Fadervor. Det er andagtsfulde Betragtninger, tankevækkende Udlægninger, uddragne af saadanne Mænds Skrifter, der har vundet et kendt og kært Navn i den danske Menighed. Den lille Bog, der er nydeligt udstyret, vil være en velkommen Fest- og Konfirmationsgave i kristelige Hjem.

* * *

Fra Kaserne og Geled, af C. Reiserer. 135 S. (Andr. Schous Forlag.)

Det er en Samling af smaa Skitser og Fortællinger, der alle handler om Soldaterlivet i Fredstid. Særlig er det Underofficerernes Korps, som Forfatteren med en vis Forkærlighed dvæler ved og stedse med et hjemmevant Kendskab, der kunde forraade, at han selv hører til Laget. Bedst er den lille Historie „En Bryllupsaften", der beretter om de beskedne Glæder, en Sergent og hans Kæreste forskaffer sig ved et tarveligt Aftensmaaltid, en rask Fodtur i frisk Vind og sluttelig en Kop Kaffe paa et halvt landligt Traktørsted. Den lille Beretning lyser af et forestaaende og elskværdigt Smil. Med Interesse læser man „Slotsbranden", navnlig fordi det er Førstehaandsfremstilling fra en Mand, der selv deltog i Redningsarbejdet under Christiansborg Slots Brand i 1884. „Fra Kaserne og Geled" er en lidt flygtig, men køn og livlig Bog, skreven uden militært Bram.

Havebrug.

Persille om Vinteren og Foraaret.

Der kan selvfølgelig ikke godt være Tale om at ofre megen Tid og meget Materiale for at opnaa dette, at kunne hente en Haandfuld Persille nu og da i Vinterens Løb eller tidligt om Foraaret til eget Brug. Men — „mange Bække smaa gør en stor Aa" — og Efterspørgselen efter Persille om Foraaret, naar Rødspætterne begynder, er stor, og mangen lille Havebruger, vil da kunne lægge Fem- og Tiører sammen til adskillige Kroner, naar han har et lille Forraad af Persille at falbyde. Vi skal her anvise, hvorledes dette kan naaes: Inden Frosten indfinder sig, laver man om Persillebedet en Brædderamme, hvorpaa anbringes et Vindue eller to. Om Rammen lægges Tang, Blade eller Gødning, og Vinduet dækkes i Frostvejr, naar Solen ikke skinner, samt om Natten med Maatter eller Halm. I den første Tid af Vinteren vokser Persillen ikke eller kun ganske svagt; det gælder da blot om at holde den frisk; naar Februar kommer med mere Sol, vil Persillen begynde at vokse. Af Hensyn til Vinterforsyning nytter det ikke at lægge Vindue over Persille, hvoraf man har skaaret Bladene, thi, som sagt, der vokser ikke for det første nye Blade ud. Man bør sørge for, at Planterne faar saa meget Lys som muligt, og i Tøvejr bør man give Luft. Det skader dog ikke, om man i Tilfælde af haardt Vejr maa holde Bedet tildækket en Uges Tid eller saa. Men ved hver given Lejlighed maa man saa atter give Lys, at ikke Bladene gulnes.

Selv om man først ønsker Persille til Brug eller Forhandling i Foraarstiden, maa man dog behandle sit Bed som ovenfor nævnt i Løbet af Vinteren, ellers vil man komme bag efter, d. v. s. man vil ikke kunne levere Persille før længe efter, at Efterspørgselen er begyndt, eller naar enhver anden ogsaa har Persille, og saa er der ingen Pris i Varen mere.

Henimod Foraaret, naar Frosten ophører, kan man tage Vinduet af om Dagen, i alt Fald i nogle Timer.

J. J.

Skæmt.

Paa Sommerfugle-Fangst.

Den nærsynede Professor: „Saa, nu tror jeg nok, jeg fik den!"

En stolt Kanariefugl. Madam Jensen har købt en Kanariefugl hos Fuglehandleren, men bringer den efter faa Dages Forløb tilbage, sigende:

„Men, bedste Hr. Jepsen, Fuglen her, som De solgte mig forgangen, skulde jo være en god Sanger, men den synger slet ikke."

Fuglehandleren: „Det er, fordi det er en meget stolt Fugl! Den ved, at den er endnu ikke betalt — og paa Borg synger den ikke."

Ondskabsfuldt. Manden: „Den unge Doktorfrue skulde tage sig i Agt. Hun bærer stadig Hjertet paa Tungen."

Fruen: „Virkelig! Saa er det saamænd af Forsigtighed, at hun altid taler gennem Næsen."

Alle Vegne fra.

Et Træk af ægte norsk Familiaritet. Under Kong Oscar den Førstes Besøg i Norge 1845 indfandt sig, blandt mange andre Supplikanter, en af Numedals velholdne Bønder, klædt i sin Nationaldragt, skriver „Ring. Bl." Han kom ind i Forgemakket og bad den derværende Kammerherre om at faa komme ind til Kongen. Den fint antrukne Tjener ansaa Numedølen for en Tigger og bad om hans Bønskrift, og derpaa, at han skulde gaa sin Vej. Bonden forklarede da, at han ikke havde noget Bønskrift og heller ikke var nogen Tigger; han havde Mark og Skov og Penge nok til sig og sin Familie; han havde kun et Ønske, og det var at faa se Kongen. En høj Officer kom imidlertid og fortalte Kongen, hvad der var passeret i Forgemakket. Øjeblikkelig kom en og førte Numedølen ind. Han gjorde til alles Forundring et dybt og sirligt, men meget passende Kompliment for Kongen, idet han sagde: „Jeg vilde ikke andet end bare se dig, min Konge; men bli nu ikke vond, jeg vilde saa gjerne sjaa Kjærringa di au."

Paa et Vink af Kongen indfandt Dronningen sig straks. Med megen Glæde og Fornøjelse stod Bonden og betragtede Kongeparret og kunde ikke nok se sig mæt paa dem. Derpaa udbrød han: „Nu har jeg set dere begge to; men naa maa di ogsaa vise mig Unga deres." Derpaa kom Prinserne og Prinsessen ind, og den hele kongelige Familie underholdt sig med den simple Bondemand i flere Minutter.

Hovedbrud.

Gaade.

Jeg er en spraglet Fugl
uden Hjem, uden Skjul,
uden Vingernes Flugt,
og dog flyver jeg smukt.
Jeg er rig, jeg er stærk,
og saa mangt et Værk
kom fra mig ved min Magt,
naar jeg slutted' en Pagt
med en Ven eller to
i den hjemlige Ro.
Uden Stadighed jeg
flyver om paa din Vej,
tag mig fat, om du kan,
og jeg gør dig til Mand;
men jeg raader: Hold fast
thi jeg flygter i Hast.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne læste henholdsvis nedad og opad, danner Navnene paa to Statsmænd i Danmark.

En By i Belgien.
En By i Sønderjylland.
En By i Danmark.
Et Forbjerg i Europa.
En By i Danmark.
Et Kanton i Schweiz.
En Flod i Tyskland.
En By i Frankrig.
En By i Afrika.

M. J.

Rebus.

Mad Mad
„Syvsoverdag"
Mad Mad

Opløsninger.

Firkantet Nød i Nr. 12:

l a b
a n e
b e n

Rebus i Nr. 12: Et stort Politi.

Brevkasse.

Flere Indsendere: „Husvennen" modtager gerne til Offentliggørelse saadanne Bidrag, der meddeler Oplysninger om Husflidens, Fjerkræ- og Biavlens Stilling her i Landet, og om deres Betydning for Enkeltmand; ligeledes saadanne Bidrag, der indeholder gode og nyttige Raad og Vejledninger for Hus og Hjem, Mark og Gaard, eller praktiske Anvisninger til at forfærdige Redskaber, Værktøj, Legetøj o. s. v. De mange af vore Læsere og Venner, der stadig ytrer Lyst til at støtte „Husvennen" med Bidrag, opfordrer vi til at have deres Opmærksomhed henvendt paa de anførte Emner. Ved at fremdrage Eksempler paa de Goder, der er tilført talrige Hjem gennem Husfliden, Fjerkræsagen o. s. v., vil man opmuntre Folk til med større Iver at lægge sig efter disse Ting, og ved at fremdrage gode Raad og Anvisninger for det daglige Livs Behov, vil man kunne glæde og gavne andre, med hvad man selv har høstet Gavn af.

„**Husvennen**" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: I Skoven ved Juletid, Billede. En Juleaften mellem Tog 22 og Tog 49, af O. Danholm Nielsen. Miss Irène, Fortælling af Rose Bruhn, med Billede, (Fortsættes.) Manden ved Roret, Digt af Kristofer Jansen, med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Nogle Tankesprog af Salomons Prædikener, af Matthias Claudius, III. Fra Boghylden. Skæmt, med Billede. Alle Vegne fra. Hovedbrud. Brevkasse.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 14. Søndag den 1. Januar. 1893.

Professor Axel Iversen.

Ved Professor og Overlæge Axel Iversens Død for nogle Uger siden gik en af den danske Lægestands allerdygtigste Medlemmer bort. Skønt Iversen ikke var halvtreds Aar gammel, og han kun i otte Aar havde beklædt sin Overlægepost ved Kommunehospitalet, havde han dog som Kirurg vundet et anset Navn langt uden for Landets Grænser, og ved sine Operationer har han bragt talrige lidende Mennesker Hjælp og Lindring. Som saa var han skattet baade som Lærer og Læge, i snævre som i vide Kredse.

Peter Axel Thorvald Iversen var født den 20de August 1844 i Helsingør. Student fra 1863 blev han medicinsk Kandidat 1869. I de følgende Aar søgte han videre Uddannelse paa Kommunehospitalet, hvor han fra 1872 til 1875 fungerede som Reservekirurg. I samme Tidsrum vandt han Universitetets Guldmedaille for en Afhandling og disputerede for Doktorgraden. Hans Studier, som særlig sysselsatte sig med Urinorganernes Sygdomme, fortsattes derpaa under Ophold i Wien og Paris, hvor der var Lejlighed for ham til at se og lære adskilligt nyt. Efter sin Hjemkomst havde han en Tid en privat Klinik, kom derpaa til Sankt Josefs Hospital, holdt Forelæsninger ved Universitetet og knyttedes endelig 1884 som Overlæge til Kommunehospitalets femte Afdeling. Fem Aar efter udnævntes han til Professor.

Det var navnlig fra den Stund, Iversen blev Overlæge ved Hospitalet, at hans enestaaende Evner kom til Udfoldelse, og hans Navn vandt sit velfortjente Ry. Han blev en meget søgt Læge, især for Sygdomme i Urinorganerne, hvortil han jo besad særligt Kendskab, og han viste sig lige til faa Dage før sin Død som en ualmindelig dygtig Operatør. En af hans Kolleger, der særlig er i Stand til at bedømme hans Virksomhed og Stilling, skrev nylig om ham: „Det er forbavsende at se, hvad han har faaet udrettet i de otte Aar han har været knyttet til Hospitalet. Han besad udmærkede Betingelser for den Virksomhed, han gik ind til; foruden en eminent operativ Færdighed, havde han et skarpt Blik for Sygdommens Natur og Sæde, men først og fremmest var han i Besiddelse af en storartet Energi og Arbejdskraft og en brændende Kærlighed til sit Kald, man kunde fristes til at sige, at han var født Kirurg."

Hans Kald optog ham ogsaa bestandig, lagde tidlig og silde Beslag paa hans Kræfter. Han var nøje fortrolig med ethvert Sygdomstilfælde, fulgte med aarvaagent Øje dets Omfang og Forløb, og naar han skred til en vanskelig Operation, skete det efter en forud vel overlagt Plan, der blev gennemført i de mindste Enkeltheder. Hans friske Arbejdskraft virkede stærkt ansporende paa Elever og Sygeplejersker, hans lyse Humør ligesaa paa Patienterne. Men over andres Sygdomme glemte Lægen og Menneskevennen ofte sin egen, en kronisk Nyresygdom; den fremkaldte hans Død den 22de November 1892.

Professor Axel Iversen.

Julekogleri.

Af Rud. Baumbach ved A. Th. J.

Solen var efter sit korte Løb i Færd med at gaa til Ro. Den gjorde et lille Forsøg paa at forgylde Kirkespirene og de tilsneede Tage; men da den i Dag ikke havde synderligt Held med sig, skjulte den sig skyndsomt bag en graa Sky. Enkelte Stjerner tittede ud ad deres Vinduer; men de fra Bjergene nedbølgende Taager lukkede Udsigten for dem; derfor lukkede de igen Vinduerne og gik til Ro. Deres Glans var desuden i Aften overflødig; thi om en Times Tid vilde tusinde og atter tusinde Lys, tændt af glade Mennesker, tindre gennem Decembernatten. Julen, den glade Tid, er kommen, og en Skare usynlige Engle sværmer glædebringende gennem den gamle Stads Gader og Stræder.

Men ogsaa Væsener med Kød og Blod færdes med frostrødmende Kinder paa Gaderne. De fleste bærer en omhyggeligt indpakket Genstand, der senere, naar den er anbragt under det straalende Grantræ, vil blive hilst med et Glædesraab. Alle har i Aften Hastværk. Ingen Klynger af sladrende Tjenestepiger standser Strømmen, og naar to bekendte tilfældigvis møder hinanden, skynder de sig med en flygtig Hilsen videre. Efterhaanden bliver det mere stille paa Gaderne; Butiksdørene bliver stængede, og Beboelsesrummene oplyste. Hist og her lyder dæmpet Børnejubel ud over Gaden, medens Vægterens Skridt genlyder fra Stenbroen.

En velvoksen Mand med bredskygget Hat og en lang Kappe gik ind ad Porten til et smukt, om end gammelt Hus. En hvid Puddel fulgte ham. Da Manden havde naaet første Etage, aabnede han en Dør, hvis Plade angav Navnet paa en anset Kunstner, og et Øjeblik efter traadte han ind i et hyggeligt, af et mildt Lampeskær oplyst Værelse. En vældig stor Hankat rejste sig fra en Pude, der laa ved Kakkelovnen, og hilste sin indtrædende Herre med en sagte Snurren. Den samme Høflighed viste den Pudlen og lagde sig saa igen til Hvile. Puddel og Kat havde kendt hinanden i mange Aar og levede ikke sammen som Hund og Kat, men som to brave Kammerater, der har gaaet i Skole sammen.

Manden tog Hatten og Kappen af og gik hen til Vinduet. I det overfor liggende Hus flimrede Lysene paa et Juletræ, og Børns og voksnes Skygger tegnede sig paa de nedrullede Gardiner. Længe stirrede Manden paa de oplyste Vinduer; derpaa vendte han sig bort, strøg sig med Haanden over Øjnene og sagde hviskende: „Jeg er alene."

Som om den vilde modsige dette, nærmede Pudlen sig ham og berørte hans Haand med sin Snude; men dens Herre agtede ikke dette Kærtegn. „Jeg er ene," gentog han. Derpaa satte han sig i en Lænestol og stirrede ud for sig.

Det var ingen lystige Billeder, den ensomme Mand lod glide forbi sit stirrende Blik: en sørgelig Barndom, en Ungdom under trange Savn, møjsommeligt Slid og Skuffelser af enhver Art. Ære og Guld var omsider bleven ham til Del; men Nødens Stund havde ladet ham glemme og vænnet ham af med at kunne glæde sig. Ungdommen var borte; det kommende Efteraars Rim havde begyndt at lægge sig over hans mørke Haar — og han var ene.

Medens han saaledes sad fordybet i triste Tanker, opfangede han pludselig nogle Ord, der lød tæt ved ham: „Hør, gamle, skal vi slaa en lille Passiar af? Vor kære Herre sover."

„For mig gerne," lød Svaret. „Begynd du."

„Det er min Puddel og min Kat," sagde Manden ved sig selv, „og jeg drømmer. Rigtigt! Julenat kan Dyrene tale; det har jeg tit hørt i min Ungdom. Bare jeg ikke vaagner, før jeg har hørt, hvad de to har at fortælle hinanden."

„Har du lagt Mærke til," begyndte Pudlen, „at Herren i den senere Tid er bleven saa underlig? Han huer mig ikke ret. At han har glemt at lade mig klippe i Sommer, tilgiver jeg ham; men at han næsten aldrig mere tager mig med ud, det piner mig stærkt."

„Ja," svarede Hankatten, „han er ikke længer som før. Tænk dig, i Gaar glemte han endog at give mig min Frokost. Til sidst bliver jeg paa mine gamle Dage nødt til at fange Mus igen. Det vilde være haardt."

„Jeg skal sige dig, gamle," sagde Pudlen, „hvad der vilde være bedst for ham og os. Vi skal bare have en Kone i Huset; hun kan bedst sørge for, at der kommer Orden i Tingene."

„Av—v!" sagde Katten. „Det er dog en Sag, der maa overvejes nøjere. Husk paa, at Konen som oftest er skævt til de Venner, Manden har erhvervet sig i Ungkarlestanden. Vi to er begge ude over de bedste Aar; hvis den unge Kone begyndte sit Regimente med at vise os Døren, hvad saa, gamle?"

„Jeg ved nok en, der ikke vilde gøre det," gav Pudlen til Svar, „og du kender hende ogsaa."

Katten viste med en af Forpoterne op paa et lille Billede, der hang paa Væggen. Det var et Kvindehoved med store, mørke Barneøjne. „Er det hende, du mener?"

„Ja," sagde Pudlen. „Det vilde være en Kone for os. Mig holder hun af, det ved jeg; og dig har hun da ikke noget imod, for jeg har med mine egne Øjne set, hvorledes hun forleden, da du var paa Spurvejagt uden for hendes Vindue, satte en Skaal Mælk ud til dig. Og Herren . . ."

„Ja, ham holder hun ogsaa af," afbrød Katten ham, „det ved jeg. For naar hun sidder ved Vinduet og syr, og Herren gaar over Gaden, saa vender hun altid sin smukke, hvide Hals efter ham og bliver rød, og naar Menneskene bliver røde . . ."

„Ja, jeg kender det," afbrød Pudlen Katten. „Vi to er altsaa enige; det kommer saa blot an paa, at vi faar hende til Frue."

„Men Herren?" spurgte Katten tvivlende.

„Det giver sig nok," sagde Pudlen tillidsfuldt. „Men vær nu stille. Han rører sig, han vaagner!"

Den slumrende for op fra Lænestolen og betragtede sine Stuefæller med et mistroisk Blik. Men de syntes at ligge hensunkne i søde Drømme, ubevægeligt sammenrullede som Sneglehuse, hver paa sin Pude. Og Manden lagde Hænderne paa Ryggen og gik med lange Skridt op og ned ad Gulvet som et Menneske, der overlægger noget meget vigtigt.

Foreløbig lader vi ham være ene med sin Puddel og sin Kat og gaar videre op ad Trappen, saa langt den naar, og den naar lige op under Taget, hvor fattige, forslidte Folk i trange Loftskamre hviler ud efter Dagens Byrde. I en af disse smaa Stuer, den renligste og netteste af dem alle, sad to Kvinder, en gammel og en ung. Foran dem paa Bordet stod to dampende Kopper og en stor Søsterkage. Den unge havde et fint, blegt Ansigt og to store, mørke Øjne, der snart havde et vemodigt, snart et fornøjet Udtryk. Hun var Syjomfru; den gamle, efter alle Kendemærker at dømme, Vadskerkone og den smaas Tante. Hun var kommen fra sit dampfyldte Hjem i Forstaden for at modtage de Gaver, Søsterdatteren havde tiltænkt hende: et Par Pund Sukker og Kaffe og et strikket Tørklæde af blødt, graat Uldgarn, som den gamle af og til kærtegnende lod Haanden glide hen over. Kagen paa Bordet svandt i forbavsende Grad, for Tanten spiste, som om hun ikke havde smagt Mad i tre Dage; og da hun ikke orkede mere, sandt hun sig efter en Smule Striden imod i, at den unge Pige pakkede Resten ind i Papir og gav hende med.

„Barn," sagde den gamle, idet hun lavede sig til at gaa, „du gør bedst i at lægge dig tidlig, for i den hellige Nat sker der alle Slags underlige Ting, og du er saa ene. Er du da slet ikke bange?"

Pigen rystede leende paa Hovedet og spurgte: „Hvad er det for underlige Ting, Tante?"

„Har du nogen Sinde gaaet forbi en Kirke Juleaften Klokken tolv?" spurgte Vadskerkonen. „Ikke? — Ja, bare jeg kunde faa mig til at sige det! Men jeg vil ikke gøre dig bange. En Jomfru kan ogsaa Juleaften faa at vide, hvem hun vil faa til Mand; men det er en farlig Historie."

Den unge Pige lod til at blive opmærksom. „Hvordan skal man saa bære sig ad?" spurgte hun.

„Barn," advarede den gamle, „du vil da vel aldrig?"

„Nej, jeg er ikke saa overtroisk; men jeg kunde dog nok lide at vide, hvordan sligt lader sig gøre."

Tanten satte sig igen til Ro og udkrammede sin Visdom.

„Ja, ser du, naar en Pige Juleaften sidder mutterseue i sit Kammer og dækker Bord til to, viser hendes tilkommende sig for hende. Men han har ikke Kød og Blod; det er et Aandesyn, og naar Hanen galer, forsvinder det. Derfor gør Pigen vel i at have en Hane skjult i en Sæk ved Siden af sig. Naar saa den uhyggelige Gæst begynder at skræmme hende, behøver hun blot at knibe Hanen, saa skriger den, og Spøgelset forsvinder. Mange siger ogsaa, det er den slemme, der paatager sig Kærestens Skikkelse. Det tror jeg nu ikke; men det er altid et farligt Spil. Jeg blev engang forfærdelig angest, da jeg prøvede det."

„Nej virkelig?" spurgte den unge Pige nysgerrig. „Har du selv prøvet det? Kom der nogen?"

„Nej," sagde den gamle, „der kom ingen, og saa vidste jeg jo, at jeg skulde blive ved at være ene, og det har jo ogsaa slaaet til. — Men nu maa jeg se at komme hjem, mit Barn. Mange, mange Tak for Julegaverne, og vær saa god at lyse mig ned ad Trappen."

Syjomfruen fulgte den gamle ud med Lampen og vendte saa tilbage til sin Ensomhed. Det, hendes Tante havde fortalt hende, løb hende dog rundt i Hovedet. Først lo hun over Julekogleriet; saa faldt hun i Tanker, og til sidst — det vilde jo dog kun være en uskyldig Spøg — tog hun en hvid Dug frem, lagde den paa Bordet, og dækkede det til to. — Saa nu kan han komme. En Hane har hun rigtignok ikke; men hun bærer et Kors paa Brystet, og for Korset maa alt ondt vige.

Hun satte sig til Ro, holdt de smaa Hænder foldede i Skødet og lod de Mænd, hun kendte, vandre forbi hendes Blik: den krøllede Kræmmersvend, der altid gav hende saa rigelig Vægt paa Sukker og Kaffe; Sergenten, der undertiden mødte hende og hilste saa ærbødigt, og Skriveren i Huset

lige over for, som hver Aften spillede paa Fløjten: „O, var jeg Blomsten paa dit Bryst!" — men ingen af dem var den rette. Til sidst kom endnu en; men det var en alvorlig, fornem Herre; han havde næppe længer nogen Tanke tilovers for den fattige Syppige paa Tagkammeret.

For to Aar siden — dengang levede Moderen endnu — havde han første Gang mødt hende paa Trappen, var bleven staaende og havde betragtet hende med milde Øjne. Dagen efter havde han tiltalt hende og bedt hende om at staa Model for ham til et Maleri. I Førstningen havde hun givet et bestemt Afslag. Enden var dog bleven, at hun ledsaget af Moderen havde staaet Model for ham. Senere havde hun set det færdige Billede. Det forestillede en gammel Mand med en Harpe, og ved Siden af ham sad en ung Pige, og det var den unge Syppige, som hun gik og stod. Da Maleriet var vandret ud i Verden, havde han stukket en stor Pengeseddel i hendes Arbejdskurv. Hun havde egentlig ikke villet tage imod den; men da Moderen ved den Tid laa paa Sygelejet, turde hun ikke tilbagevise Gaven, og Pengene rækkede akkurat til at faa Moderen hæderligt i Jorden og til et lille Jærnkors paa Graven.

Siden da havde Maleren ikke talt til hende; men hver Dag saa hun den alvorlige Mand, og med hans to Husfæller, Pudlen og Katten, havde hun sluttet Venskab og gjorde dem alt det gode, hun kunde.

Det knitrede i Lampen, og den unge Pige opskræmmedes af fine Drømme. Hun saa de to Kuverter foran sig og smilede og sukkede samtidig: „Du er dog ret en lille Nar!"

Da bankedes der paa Døren. Du store Gud, hvad om der alligevel skulde være noget i den Snak om Julekogleriet! Og Døren aabnedes, og det Aandesyn, der blev synligt Døraabningen, lignede paa et Haar Maleren. Men den stakkels Pige sank skælvende ned i Moderens gamle Lænestol og gemte Ansigtet i Hænderne.

„God Aften!" sagde Aanden med dyb Røst, og saa kom han nærmere, satte sig hos den unge Pige og greb hendes Haand. Og saa begyndte han at tale. Han talte om sin ensomme, glædeløse Tilværelse og en hel Del andet om Kærlighed og Troskab, og Pigen lyttede til med bankende Hjerte. — Hvad om det, naar det kom til Stykket, ikke var en Aand! Med skælvende Haand rakte hun efter det lille Kors. For det maatte alt Kogleri vige. Hun trak det frem og holdt det hen foran Aanden.

Men han smilede, greb Korset og sagde: „Tror du mig ikke, stakkels Barn? Jeg sværger dig ved Korset, som jeg holder i mine Hænder, at jeg mener det ærligt med dig. Vil du være min Hustru?"

Da jublede det i den unge Piges Sjæl. Nej, det var ikke noget Spøgelse, der ved det første Hanegal vilde svinde bort i Taagen, det var et Adamsbarn med Kød og Blod; hans Mund, som hendes Læber søgte, var varm, og ved sit Bryst følte hun hans Hjertes heftige Slag.

O, du glade, salige Jul!

Da kradsede der noget paa Døren, og da den blev lukket op, kom Pudlen springende ind, og bag den kom Katten til Syne. De kom for at bringe deres Lykønskninger. Pudlen gøde af Fryd, Katten gjorde Ryggen krum og snurrede som et Rokkehjul. At de to Mennesker nu havde fundet hinanden, var de kloge Dyrs Værk. De var stolte af det, men de talte ikke om det; sand Fortjeneste finder Lønnen i den gode Bevidsthed.

Miss Irène.

Fortælling af Rose Bruhn.

(Fortsat.)

Saa hændte der imidlertid noget, der gav hende fornyet Haab. En af Løvinderne, som i lang Tid havde været for sig selv i et Bur, fik Unger. Fire smaa nydelige Tingester kravlede en skønne Morgen omkring inde i Buret hos hende. Moderen knurrede og saa saa forunderlig lystent paa dem, hvorfor Artôt fandt det raadeligst at tage dem fra hende, for at hun ikke skulde faa i Sinde at æde dem, hvilket er meget almindeligt med Løvinder i Fangenskab. Men nu gjaldt det om at skaffe dem en Plejemoder, for ved Flaske og Komælk, som straks blev skaffet til Veje, kunde de ikke i Længden leve. Irène sad med de smaa Dyr i sit Skød og var henrykt over dem, og dertil meget interesseret i deres Fremtid. Da Artôt kom hen for at betragte sin forøgede Familie, sagde han, halvt i Spøg og halvt i Alvor: „Ja, dersom De kan skaffe en Amme, saa maa De ha' dem."

Der for ordenlig et elektrisk Stød igennem hende: hun ha' dem, disse fire dejlige Dyr, som engang kunde blive til store Løver, jo hun maatte afsted straks for at søge.

Og nu begyndte hun en Vandring fra omtrent Hus til Hus for at finde en Hund, der vilde paatage sig Ammegerningen. Det var især Villakvarteret ude i Ladugaardslandet og Djurgaarden, hun hjemsøgte. Her fandt hun ogsaa flere Hunde, som netop havde Hvalpe, men enten var de for smaa, eller ogsaa vilde deres Ejere ikke for nogen Pris af med dem. Time gik efter Time, hun var saa træt, at hun var nærved at segne, men om hun saa skulde tradske rundt baade Nat og Dag, saa maatte hun søge videre. Hun var allerede kommen et godt Stykke ud i Landet, og Husene begyndte at blive mere og mere spredte. Hun havde sat sig ned paa en Bænk for at hvile sig uden for en Have. Som hun sidder her, hører hun legende Børns glade Skrig blandet med en ynkelig Hylen inde bag sig i Haven. Hun rejser sig og ser en lille Pige og en Dreng springe omkring paa Græsplænen, forfulgt af en stor Hund, som ængstelig følger deres Bevægelser. Den lille Pige lægger sig ned i Græsset, og nu kravler der to Hundehvalpe ud af hendes Forklæde, som Hunden hylende kredser omkring. I en Fart styrter Irène ind til dem, mens Børnene forbavset glor paa hende, hvem de ikke kan forstaa og ikke kan svare, paa alle de Spørgsmaal hun stiller dem. Deres Fader, som har set den fremmede oppe fra Havedøren, kommer nu til, og for ham fortæller Irène sit Ærinde, idet hun bønligt beder ham overlade hende Hunden? Han ser paa Børnene, Hvalpene og Hunden, der nu har lagt sig og lader de smaa die sig, og han ryster stille paa Hovedet og klapper Hunden. „Hvad siger du, Tasso, til at rejse fra os?" spørger han. Hunden slikker hans Haand og logrer med Halen. „Naa, saa du vil nødig fra os, ja — og vi vil nødig miste dig. Nej, lille Frøken, vi kan ikke undvære den, se om De ikke kan faa en anden?"

Irène stod træt, ulykkelig og nu snart opgivende det hele. Skulde hun nu atter paa Vandring for at søge, og rimeligvis uden at finde det hun søgte? Taarerne kom hende i Øjnene, idet hun sagde: „Aa, kunde De ikke lade mig faa den, det gælder saa meget for mig, hvis jeg kan skaffe en Hund, der vil tage sig af Løveungerne og amme dem. Forlang for den, hvad De vil, naar blot jeg maa faa den." Og nu fortalte hun, at Løveungerne blev hendes, dersom hun kunde skaffe en Plejemoder.

Hendes smukke Person og bønlige Stemme gjorde Indtryk paa ham, han klappede hende paa Skulderen og sagde: „Kom med ind, saa kan vi jo tale om det, men det er en kostbar Hund, og jeg skiller mig ikke ved den for en ren Bagatel." For 200 Kr. blev saa Handelen sluttet. Manden vilde selv følge med for at se, om Tasso vilde antage sig fine nye Plejebørn, da han ellers i modsat Tilfælde vilde tage den med sig tilbage. De kørte nu sammen alle tre til Byen, Tasso sad imellem dem og saa spørgende op paa sin Herre. Da de kom til Menageriet, var Løveungerne der ikke, Irène søgte ganske ulykkelig i hver en Krog efter dem og troede til sidst, de var døde af Sult. En af Oppasserne meddelte hende imidlertid, at de var flyttede over i Hotellet. Da hun kom herover, fandt hun dem ogsaa til sin Beroligelse i Kassen, hvorover Artôt stod bøjet og forsøgte at holde Liv i dem med Mælk paa Flaske.

„Jeg har fundet en Amme," raabte Irène glædestraalende, idet hun traadte ind.

„Ja saa," sagde Artôt, „gid De da maa have mere Held med Deres, end vi har haft med de to Hunde, som har været her. De vilde ikke paa nogen Maade have noget at gøre med de smaa Stakler, den ene bed, og den anden hylede og var ikke at formaa til at blive i Kassen hos dem." I det samme kom Tasso med sin Herre.

„Se, her er den," raabte Irène, idet hun tog Tasso om Halsbaandet og klappede dens store, kloge Hoved. Paa Mandens Anvisning, blev der nu bredt et stort blødt Tæppe ud i en Krog af Værelset, og derpaa lagdes Løveungerne. Tasso som hidindtil havde holdt sig aldeles passiv, blev nu pludselig opmærksom og gik snusende hen til dem, væltede dem lidt omkring med Snuden, lugtede til dem, nøs et Par Gange og lagde sig saa rolig ned, og lod de smaa tage fat og slukke deres Tørst, som om det var den naturligste Sag af Verden.

Irène, som med spændt Opmærksomhed havde iagttaget den hele Scene, blev nu aldeles ude af sig selv af Glæde, hun trykkede Artôts Hænder og raabte: „Der kan De se, jeg kunde skaffe dem en Amme, du gode Tasso, hvor jeg elsker dig," og hun klappede vekselvis Hunden og lod sig omfavne af den livlige Franskmand, der mindst var lige saa henrykt over dette Resultat som Irène.

Men da nu Manden skulde gaa, og de 200 Kroner blev nævnet, gik det pludselig op for hende, at Sagen ikke var ganske i Orden endnu. Hvorledes hun skulde skaffe de Penge, havde hun ikke ofret en Tanke, først nu, da hun blev stillet over for Spørgsmaalet, faldt det hende ind, at hun ikke ejede en Fjerdepart af den aftalte Sum. Bede Artôt om disse Penge, kunde hun dog ikke, han som havde foræret hende Løveungerne paa den Betingelse, at hun skulde skaffe en Hund. Her stod hun nu aldeles raadvild og vidste hverken ud eller ind. Hendes første Tanke var at telegrafere hjem til sin Fader og bede ham skaffe disse Penge, men det opgav hun hurtig, for hvor skulde han faa dem fra, selv ejede han dem ikke, og ingen

af hans Kaldsfæller paa Bakken var i Stand til at forstrække ham med saa stor en Sum.

„Vent lidt," sagde hun, „mens jeg løber op til Wallach, maaske han vil laane mig disse Penge." Men da hun nu havde naaet Døren for at udføre sit Forsæt, kaldte Artôt hende tilbage, idet han smilende tog to Hundredkronesedler ud af sin Tegnebog og gav hende. Hun kunde gerne have faldet ham om Halsen og kysset ham, saa glad blev hun, for det var som disse Penge pludselig aabnede hende en hel ny, prægtig Fremtid.

Da Hundens Ejer var forsvunden, kunde hun ikke beherske sig længer, hun gik hen til Artôt, tog hans Haand og kyssede den, mens hun taknemmelig saa op paa ham. Han trak hurtig Haanden til sig, men tog saa med begge sine Hænder om hendes Hoved og kyssede hende varmt og heftigt. Først saa hun underlig uforstaaende paa ham, men pludselig gød en heftig Rødme sig over hende, hun gled ind i hans Arme, mens han i heftig Lidenskab trykkede hende til sig og kyssede hende, der nu varm og blussende sad paa hans Skød. Men Irène var alligevel mere optagen af sine Løveunger end af ham, det varede derfor ikke ret længe, inden hun viklede sig ud af hans Arme og gik hen til sine smaa Protegéer, hvem hun betragtede med en Omhed, der gjorde Artôt ganske skinsyg.

Tasso gik fuldstændig op i sin Modergerning, og de smaa befandt sig ogsaa synlig vel under hendes Beskyttelse. Foreløbig blev den dog bunden, for at ikke Naturen skulde gaa over Optugtelsen, og den opsøge sit gamle Hjem.

Irène skaffer en Amme.

Nu fik Irène en travl Tid. Naar hun ikke optraadte i Menageriet, var hun hos Tasso og Løveungerne, hvem hun plejede og passede, som om det var de sarteste Væsener under Solen. Hun havde ogsaa Fornøjelse af det, de trivedes godt og blev saa buttede og runde som Pølser; de kunde allerede efter otte Dages Forløb løbe lidt omkring og lege med hinanden. Tasso var den kærligste Moder, men det tog ogsaa paa hendes Kræfter, for det var fire graadige Smaafyre, der efter 14 Dages Forløb havde gjort deres Plejemoder helt mager.

„Naar Tasso har ammet dem en Maaned, saa kan hun ikke mere," sagde Artôt en Dag, han som og betragtede Familielivet hos Irène. „Men til den Tid tror jeg ogsaa, de kan nøjes med mindre Mælk og begynde at tage fastere Føde til sig, for rent ødelægge Hunden, vil vi dog ikke," tilføjede han.

Irène saa bekymret paa Tasso, der saa villig opofrede sig for de forslugne Unger. Hun gav den endnu mere at æde og lod den faa al den søde Mælk, den vilde drikke, men ikke desto mindre var den saa afmagret og afpillet efter en Maaneds Forløb, at den knap kunde slæbe sig frem. Paa dette Tidspunkt begyndte saa Løveungerne at faa smaat skaaren, raat Kød. Den første Dag, det blev serveret for dem, vilde de ikke røre det, men allerede den anden Dag, lod de sig lokke af Lugten og begyndte at tage til sig. Den tredje Dag var de komne saa vidt, at de knurrende og snerrende sled i det med stor Appetit. Samtidig lærte Irène dem at labbe Mælk af en Skaal. Da det var kommet saa vidt med dem, blev Plejemoderen taget fra dem om Dagen, og kun om Natten fik hun Lov til at være hos dem, saa nu begyndte Tasso lidt efter lidt at komme til Kræfter igen. Men samtidig med at de fik forandret Næring, begyndte ogsaa Rovdyrs-Naturen at vaagne hos dem, de kunde slaas ganske heftigt indbyrdes, og naar nogen uventet traadte ind til dem, satte de sig i Forsvarsstilling og viste deres skinnende hvide Tænder. Engang da Wallach kom ind og legende tog fat i en af dem, blev han ganske eftertrykkelig bidt i Haanden. Irène og Artôt derimod kunde de vise sig helt kælne overfor, men af disse fik de ogsaa deres respektive Prygl, naar de viste sig for nærgaaende. Paa dette Tidspunkt blev de indlemmet i Menageriet og fik deres eget Bur, og her tilbragte saa Irène sine bedste Timer, med saa smaat at begynde at dressere dem ved Artôts Hjælp.

Forholdet mellem Irène og Artot havde ikke udviklet sig videre, siden hin Aften da hun kom med Hunden. Vel kunde han undertiden, naar de var alene, uventet slaa Armene om hende og kysse hende lidenskabeligt, men da han ikke var hende imod, fandt hun sig i det, som noget der vel hørte sig til. Hun var alt for optaget og glad til, at hun skænkede det nogen videre Betydning, og han paa sin Side saa jo heller ikke andet i hende end det smukke Barn, hun var.

Grundet paa den stærke Tilstrømning til Menageriet, hvor Irène og Løveungerne ikke var det mindst tiltrækkende, blev Afrejsen udsat 14 Dage. Men nu stod ogsaa Opbrudet for Døren, og Rejsen skulde foregaa over Finland til Rusland. I Helsingfors blev gjort et Ophold paa en halv Snes Dage, og herfra gik saa Rejsen direkte til St. Petersborg, hvortil de ankom i Slutningen af Juli. Her forblev de i det meste af 3 Maaneder, hvorefter der toges fast Vinterkvarter i Moskov.

I denne Tid blev Irène bestandig knyttet fastere til Menageriet, hun var afholdt baade af Wallach og hans Folk, for ikke at tale om Publikum, hvis Yndling hun stadig var.

I Moskov udløb imidlertid Artôts Kontrakt, og han meddelte Wallach, at han tilligemed Løverne — der var hans Ejendom — agtede at lade sig engagere ved en Cirkus henad Foraaret. Da han senere fortalte Irène denne Beslutning, blev hun aldeles fortvivlet og erklærede bestemt, at saa tog hun med.

„Ja, i saa Fald, maa vi enten gifte os eller forlove os," sagde Artôt ganske alvorligt.

„Nej, De skal blot lære mig at blive Løvetæmmerske for det har De lovet mig," sagde Irène, idet hun forlegen tog hans Haand og legede med hans Ringe.

„Hør nu, lille Irène, et Ord i Alvor og et Forslag jeg vil give Dem. Endnu kan De ikke følge mig, men bliv her ved Menageriet i to Aar. Til den Tid er Løveungerne udvoksede, og De kan da optræde med dem, hvor som helst i Verden De ønsker. Dressér dem godt, og jeg lover Dem, at dersom jeg ikke selv i Mellemtiden bliver ædt op eller sønderreven af mine Bæstier, jeg da skal komme og hente Dem. Og saa fra den Dag ligger Verden os aaben. Vil De saa følge mig, vil De gøre mig glad — vil De ikke — ja, saa siger vi hinanden Farvel og drager hver sine Veje; men ikke sandt, De glemmer mig ikke helt i disse to lange Aar — og prøv paa, om De ikke kan længes til Gensynet?" Han havde lagt sin Arm omkring hende og saa hende spørgende dybt ind i Øjnene.

„Ja, jeg vil længes efter Dem og tælle Timerne, til De kommer tilbage," sagde Irène og gemte sig tæt ind til ham. (Sluttes.)

Paa Kirkevejen.

Det var i Høstens Tid, mens Bærrene hang røde,
de hilste hinanden paa deres første Møde.

Det var i Høstens Dage, mens Fuglene end sang,
ad Kirkevejen fulgtes de to for første Gang.

I Søndagsklæder pynted, saa bold og saa ferm
hun stilled sig paa Lur bag Ledstolpens Skærm.

„Hej Hans, hvor du drager dog tungt dine Sko,
er det galt nu igen med den hjelmede Ko?"

„Nej, ikke er det galt med den hjelmede Ko,
men ilde staar det til med hele mit Bo.

Jeg kan ej Tilsyn føre baade ude og inde;
— du ved, at i Gaarden jeg mangler en Kvinde.

Sig mig nu, lille Lene, vi gaar ad Kirkesti,
hvad om vi gik den sammen, naar Vintren er forbi?"

Og Lene nikked mildt, med Skælmeri hun lo:
„Der maa vel gøres noget for din Stue og Lo!"

Saaledes gik det til, at da Skoven sprang ud,
de vandred ad den samme Vej som Brudgom og Brud.

—e—.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Han kom herind i Landet med Junker Slenz og hans store Garde, dengang de sloges nede ved Hemmingsted. Han er ogsaa en udmærket Rytter og Vaabenmester, maa du vide, og skal lære dig at fægte."

„Saa har I besøgt min Hjemstavn, Ditmarsken," sagde Viben.

Gyge saa hen over Skuldren og lo: „Naada, — i Meldorf, den Søndag, vi plyndrede Husene, pryglede Karlene og trak Særken af jeres Fruentimmer — vi skulde have futtet den hele By af, havde vi bare faaet Lov dertil."

„Ja, og saa den Mandag i Vandhullerne," sagde Viben, „da de Buer kammt, men da fægtede I vist ikke saa meget, som I løb og bad om godt Vejr."

Kay saa det Uvejr, der atter trak op paa Jans Ansigt. „Kom Gyge! saa skal vi prøve paa at fægte lidt, vi to, om jeg ellers har Kræfter dertil. — Gaa og hent vore Kaarder. Sig til M'oder og Beate, de skal komme ud og se paa os."

Jan Gyge lod Karlen trække bort med Hesten og hentede to lange, tveæggede Kaarder med Kurvefæste, omtrent som de gamle Rytterpallasker, og to Dolke hvis brede Pareerplader var gennembrudte med smaa Huller. Kay stillede sig lige overfor ham, kunstret og behændig, Fru Merved og Beate kom ud paa Svalen og saa paa, at de fægtede.

Hvad Viben her blev Vidne til, var noget aldeles nyt for ham. Hjemme i Ditmarsken sloges de kun med Stridsøkser eller med de lange Slagsværd, der i Stedet for Kurvefæste blot havde en smal Pareerstang foran Haanden, og som blev førte med begge Hænder. Det gjaldt der om at angribe og slaa ned, ikke tillige om at dække sig eller afbøde Modstanderens Slag, hvilket disse Vaaben paa Grund af deres Længde og Tyngde ogsaa var mindre skikkede til. Man hævede Sværdet op over Hovedet og huggede til som en Slagter med sin Økse. Det blev Rustningens og Panserets Sag at beskytte mod Slaget. Jan Gyges Maade at fægte paa var en Kunst, der udfoldede lige stor Skønhed, Lethed og Behændighed. Han førte Kaarden i højre Haand, stod ubevægelig paa samme Plads, dækket og bestandig rede til at afbøde og gengælde ethvert Udfald. I venstre Haand holdt han Dolken i Højde med Brystet og søgte under Modstanderens Angreb at fange dennes Kaardespids i Hullerne paa Dolkens Pareerplade. Lykkedes det ham et Øjeblik saaledes at binde den andens Vaaben, gjorde han i samme Nu sit eget Udfald, og Modstanderens Liv var prisgivet til hans Naade.

Det fattede Viben straks, baade at Jan Gyge var en meget øvet Fægtemester, og at han skaanede Kay i den Grad, at han flere Gange lod sig træffe af ham. Hver Gang det skete, undlod Kay ikke at kaste et triumferende Blik op mod Svalen, hvor hans Moder smilte og nikkede til ham, og Beate klappede i sine smaa, hvide Hænder.

„Nu du!" sagde han endelig, da han træt og udmattet lod Kaarden synke.

„Jeg forstaar mig ikke paa at fægte," sagde Viben, „men det ser saa let ud, det lader sig vel lære."

„Ja naturligvis," svarede Jan med et uheldvarslende Smil, „det kommer ganske af sig selv, saa snart man blot faar Kaarden i Haanden." — Han satte Viben i Stilling, rettede lidt paa ham og viste ham Haandgrebene, tilsyneladende med stor Omhu og Iver. — „I skal se, det gaar. I er adræt og hurtig, — bøjeligt Haandled! — prægtig Stilling! — I kan det jo allerede."

Efter denne Opmuntring stillede han sig lige overfor ham og holdt sig i Begyndelsen rolig dækket, som om det kostede ham Møje at værge sig. Viben blev dristigere, derpaa gjorde Jan hurtig og efter hinanden en Mængde Udfald, uden tilsyneladende at bevæge sin Kaarde synderligt, men tillige saaledes, at han hver Gang tilføjede Viben et heftigt og smerteligt Stød. Viben blev blodrød, Sveden perlede paa hans Pande, han greb fastere om Kaarden og bed sine Tænder sammen. Uden noget Begreb om at dække sig, hævede han sit Vaaben til Slag og søgte at komme ind paa Livet af Jan Gyge. Jan smilede, det var just dertil, han vilde bringe ham, hans smaa Øjne blev større, hans lange Ansigt med de hængende Kinder havde ikke før været saa ubehageligt. Af og til saa han op mod Altanen.

„Godt gjort!" raabte han, „forbandet godt! — sagde jeg det ikke nok, det kommer af sig selv. — Saa I foretrækker nu at hugge lidt? Aa ja! som I behager, — Satan til Karl?" — Under disse Udraab modtog han Vibens gentagne Udfald og lod paa samme Tid det ene Slag følge efter det andet, hurtigere og mere heftigt end før. — „Lidt højere i Vejret med Kaarden, — saadan! dæng mig nu kun til, lige efter Hovedet, jeg gør ikke Gengæld. — Blot en lille en over højre Arm, det kaldes Terts, saa et Par Smaastykker over den anden Arm, det kalder man en Kvart, husk vel paa det, saa lidt i det dybe, det opliver og forfrisker."

Under dette onde Smil og disse drillende og ringeagtende Udbrud skaanede han bestandig Vibens Hoved, men lod til Gengæld en saadan Hagel af Slag regne ned over hans Arm og Skulder, at den ulykkelige udstødte et dæmpet Smertensskrig. Og dog pinte Slagene ham i dette Øjeblik ikke saa meget som Ydmygelsen lige overfor Tilskuerne oppe paa Svalen og den fuldkomne Hjælpeløshed, hvori han var prisgivet til Jans Behændighed. Han blev ved at se ham fast ind i Øjnene med hele sin Naturs Uforfærdethed, som om han bebrejdede ham den Skændsel, at ville benytte saa stor en Overlegenhed mod saa megen Uerfarenhed. Fra rød var han bleven bleg, han slog om sig i Luften, til sidst sank hans Arm, og Vaabnet gled ud af hans Haand.

„Nu kan jeg ikke mere," hviskede han og vaklede bedøvet hen over Gaarden, til han faldt sammen paa Stenbænken under Elmetræet. Gyge lo. Beate klappede i Hænderne oppe paa Svalen.

„Du skulde ske en Ulykke, fordi du slog saa haardt til," raabte Kay.

„Slog jeg for haardt," sagde Gyge med hyklet Deltagelse. „Junker skal ikke sige det, jeg mener netop, det er den rette Maade at lære paa. En halv Snes Gange endnu, saa skal I se, — han bliver en durkdreven Fægter, han har Anlæg, den Herre Ditmarsker!"

Det varede noget, før Viben var i Stand til at rejse sig, men han besad stor Magt over sig selv og skjulte, hvad han led. Han tænkte i dette Øjeblik paa sin Fader og sagde til sig selv: Man kan dog ikke alt, hvad man vil. Lidt efter gik han ud af Gaarden med Kay.

Klokken ringede tolv ovre i Hademarschens Kirke, da de vendte tilbage. Kay var træt, han lagde sig paa Sengen og faldt straks efter i Søvn. Viben gik ind paa sit Kammer ved Siden af Kays, skød Slaaen for Døren og trak Koften af. Hans højre Arm var opsvulmet fra Skulderen ned til Haandledet, han kunde næppe bøje den, ethvert af Jans Slag viste sig som en ophøjet Stribe, underløben med Blod; han badede Armen med Vand og havde med Møje faaet Koften paa igen, da han blev kaldt til Middagsbordet. Kay kom ikke til Syne, Natlov mente ogsaa, han havde bedst af at hvile sig. Han var glad over den heldige Forandring, der var foregaaet. — „I Gaar i Sengen, gusten som en Dødning, i Dag ude i Skoven, rød som en Tulipan! — det er din Skyld, Mester Viben, til Belønning skal jeg drikke mig en Kande af den allerbedste Vin, vi gemmer i vor Kælder. I andre kan faa Lov til at hjælpe med. — Beate! sæt os to Sølvbægre frem, jeg maa selv ned og tappe Vinen, det betror jeg ingen anden til. Beate! hvor har du gjort af Nøglerne?"

Da Gørres kom igen, tog han stiltiende Plads ved Bordet og spiste ikke af den salte Bergfisk, som ellers var hans Livret, han lod ogsaa Vinen staa i Kanden og faldt i dybe Tanker.

„Der er noget galt fat nede i vor Kælder," udbrød han endelig. „Det gode Anker spansk Vin fra Fætter oppe i Angel, det jeg ikke nænnede at røre, er næsten halvt tømt, det Rostokkerøl fra den Kræmmer i Kiel er der ogsaa taget af. Hvem kan det være? Ingen har Nøglen uden jeg, og der er forsvarligt Lukke for Døren."

„Ovre hos Folkene er der megen Tale om den Kælder," sagde Beate. „De paastaar, det gaar igen der, og Jan Gyge har set en lang en i et hvidt Lagen rokke frem og tilbage under Muren. De fortæller, at der i gamle Dage har ligget en Kirkegaard, hvor nu Kornhuset staar."

„Det er dum Snak, den," sagde Gørres, „nu skal vi nok se, de døde gaar i Kælder og drikker Spanskvin, de har min Tro andet at bestille. Jeg ved vel, det er ikke, som det skulde være derovre, jeg har selv mærket til det Utøj, den Nat jeg kom fra Barselgilde hos Wisch paa Hanerov, og der var ganske rigtig en lang en, som gik med sit Hoved under venstre Arm, men i Kælderen gaar de ikke. Da jeg kom derned nu, var der dryppet Tælle paa det ene Anker, og en lille Stump Lys stod klemt inde mellem Baandene. — hvad har Spøgelser med Tællelys at bestille? — Lad det nu gaa for den Gang. Jeg skal give Pater Augustinus en Tønde Malt, — kanske han hjælper sig med en halv, — saa maner han mig det Djævelskab ned i Mosen bag Ellene. — Din Skaal Viben! og Kays Skaal! og din Skaal, Merved! og alle gode Venners Skaal! — hent et Bæger til, Beate, jeg kommer vel ogsaa til at give hende en lille Draabe!"

Efter Bordet gik Gørres og Fru Merved

hver ind i sit Kammer for at sove til Middag. Beate nynnede og færdedes inde i Borgstuen. Hendes Sang var som en Fugls Sang, en Stemning, en Jubel, der gav sig hen i Toner uden at søge efter Form, og uden at bryde sig om Tilhørere. Hendes Natur havde ogsaa det tilfælles med Fuglens, at den glemte Uvejret, saa snart det var forsvundet.

„Aa, lille Beate!" raabte Ratlov straks efter inde fra sit Kammer, „spring op og hent mig de store Vandstøvler, som hænger inde paa Maltloftet, vi skal ned til Slusen ret nu, naar jeg faar hvilet ud."

Beate sprang; da hun kom tilbage, lød Fru Merveds Stemme: „Hvor er du henne, Barn! jeg ligger her og kalder paa dig. Luk den Vindueslaage, Solen stikker mig lige i Øjnene. — Stænk saa Tøjet, at vi kan faa det manglet. Lad os være fri for din Musik, Gud ved, hvad du gaar og synger for, bedre var det, om du kerede dig om din Ten, det varer vist til Kyndelmisse, før du faar den fuld. Har Kays Fugle faaet Sand? — Hvor er Viben?"

Viben sad ude paa Svalen og saa ind over Skovene ved Hademarschen. Bag dem laa Meldorf. Han tænkte paa, hvad de nu bestilte hjemme. Intet hørtes, uden Græshoppernes Hvislen uden for Muren og Lyden af en Brændehuggers Økse inde i Skoven. Intet rørte sig, uden Bladene paa det gamle Elmetræ foran Kays Kammer, selv disse syntes efterhaanden at sove ind i den almindelige Stilhed og Fred.

Denne blev pludselig afbrudt ved et gennemtrængende Skrig af Beate inde fra Kays Kammer. Kay for op af Sengen, Beate sad sunken sammen paa Bænken, foran hende stod et af de smaa Fuglebure, Døren var aaben, Fuglen borte. Fru Merved ilede ind til dem.

„Fuglen! Fuglen!" stammede Beate, „den røde Dompap! den er fløjen ud af Vinduet."

„Min dejlige Fugl!" raabte Kay, „den jeg holdt allermest af! min lille Fugl! Naar jeg var syg, sad den og saa paa mig og kvidrede saa sagte, som om den var bange for at vække mig."

(Fortsættes.)

Vinter.

Hvirvlende Blade, susende Vinde,
Regnskyl paa Regnskyl med evig Musik,
tiende Fugle i dryppende Linde,
Solen med Alderdoms taagede Blik,
det er det Omkvæd i Skov og Vang,
der toner i Aarets Afskedssang.

Ungdommens Tanker, Ungdommens Drømme,
hvirvlede hen som det gulnede Løv,
Minder som Solglimt i svindende Strømme,
Minder om Skikkelser, blevne til Støv,
det er det Omkvæd med sorgfuld Klang,
der toner i Livets Afskedssang.

H. J. Greensteen.

Molboerne.

Lutteren.

Dengang da Molboerne var komne hjem fra deres første Aarhusrejse med Skibsungen, fortalte de jo deres Naboer om Handelen; men da de skulde til at se rigtig til, savnede de de tre Karle, som skulde trække Skibsungen. Naa, de maatte være gaaede vild i Havet og sagtens landet et Sted vesterude ved Norsminde. Efter en Stunds Raadslagning enedes de om, at et Par Mand skulde udsendes for at spørge efter dem og tillige efter et Bæst, som ogsaa var blevet borte for dem. Hvor disse to Mænd nu kom hen, spurgte de altid, om der ingen Hørere var, der kunde høre

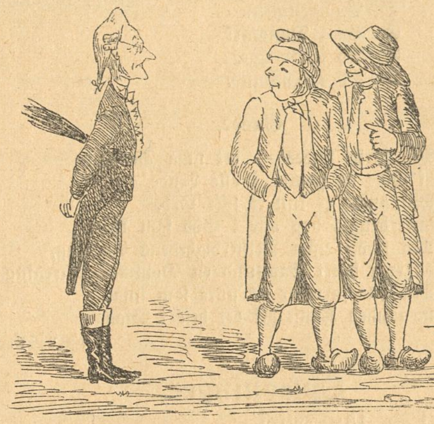

dem tre Karle og et Bæst op. Saadan kom de da ogsaa til Aarhus, hvor de spurgte, om der ingen Hørere var i Byen. Jo, fik de til Svar, ved den latinske Skole lige overfor den store Kirke kunde de finde Hørere. Ankomne til Skolen traf de en Person, som de spurgte, om han var Hører, og da han hertil svarede ja, spurgte de, om han da havde hørt noget til de tre Karle og Bæstet, som var blevne borte for dem. Da han hertil svarede nej, sagde Molboerne: „Vil I være Hører og kan ikke høre det op, som Folk leder efter, saa er I ingen ret Hører, men kun en Lutter (Lytter.)"

Jærngryden og Mændene, som gik nedenom og hjem.

Engang var nogle Molboer i Aarhus og kom ved den Lejlighed ind i en Købmands Køkken, hvor Pigen lige havde løftet en stor Jærngryde fuld af Ærter af Ilden, men endnu stod den og kogte og snurrede paa Gulvet. Dette kom Molboerne meget forunderligt for, og de ønskede sig gerne en saadan Gryde, der kunde koge uden Ild. De forespurgte derfor hos Købmanden, hvad Gryden skulde koste, og da han ikke var Handelsmand for intet, kom de gode Molboer til at betale den i dyre Domme. Glade drog de nu hjem med deres kostelige Skat og fornøjede sig over, at de herefter ikke havde nødig at gøre Ild paa for at koge deres Mad, siden denne Gryde kunde koge uden Ild. De kunde slet ikke bie, til de kom hjem, med at prøve Gryden, men vilde undervejs koge sig en Ret Ærter i Baaden. En af dem tog Gryden i Hanken og rakte den ud i Havet for at tage Vand til at koge Ærterne i. Men til alt Uheld faldt Gryden fra ham og sank til Bunds. Nu vidste de ikke, hvorledes de skulde faa deres Gryde op igen, og var en Stund meget raadvilde. Til sidst kom de da overens om, at en af dem skulde gaa ned og hente den, og de andre imidlertid blive liggende og vente paa ham. En af dem sprang derpaa ud i Havet for at gaa ned efter Gryden, men da han biede noget længe, inden han kom igen, begyndte de andre at smaasnakke om, hvad der kunde være Aarsag i, at han

ikke kom tilbage. De fleste holdt da for, at Gryden var ham for tung, og de besluttede derfor, at en af dem skulde gaa ned og hjælpe ham den op. Altsaa sprang da den anden ud, men han kom heller ikke igen. Da de nu havde biet en Tid lang efter dem og ikke kunde begribe, hvor de blev af, sagde en af de klogeste til de andre: „Vi vil ikke bie længer efter dem, de er gaaede nedenom og hjem for at komme før os andre, men skynder vi os, kan vi maaske snuppe dem!" De roede derfor til af alle Kræfter og kom rigtig nok i Land før deres Kammerater.

Fra Boghylden.

Historier, af L. Budde. 254 S. (Karl Schønbergs Forlag.)

Blandt danske Skribenter har Budde i lange Tider været en enlig Fugl; den kolde, klamme Virkelighedsskildring, der, lyst i Kuld og Køn af toneangivende Smagsdommere, saa længe har bredt sig i Højsædet, stemmede kun ringe sammen med hans Syn paa Livet og Menneskene, og der var Aar, da der fra det rigtige „Lav" blev skelet ret hyppig efter hans enligt valgte Stade. Men desuagtet manglede Budde ingen Sinde Læsere, han fandt dem i videre og bedre Kredse end de fleste; thi han ejede just det varme Hjerte, det spillende rige Lune og det milde digteriske Blik, som alt for mange af hans Fæller glemte, men som Menneskene altid har tørstet efter i Sang og Digtning, og som de bestandig vil kræve paa ny. Og saaledes som vi engang gennem de første Smaahistorier lærte at holde af Budde, saaledes viser han sig stadig endnu. Han er frisk og umiddelbar, sprudlende rig i sin Jagttagelse, og han ser med klogt Lune og hjertevarmt Sympathi paa Børnenes, de fattiges og Dyrenes Verden. Den første af de foreliggende „Historier" viser ret, hvormeget han forstaar at iagttage og skildre af en lille Purks Forhold til Fader og Tante, til en Gedebuk og en Hund, til Indianer-Romaner o. s. v. Enhver vil more sig kosteligt over disse „moralske Smaatræk af en Drengs Liv og Opdragelse," og bag de pudsige Scener vil baade Børn og voksne tit finde en dyb Livsvisdom. De øvrige Historier handler om et Hul, som ingen kunde se, men som dog gør sin vidunderlige Nytte, om hvem der havde den bedste Juleaften og endelig om „lidt Juleefterslæt", et rørende Billede fra Fattiglivet i den store By, hvor Digterens mesterlige Jagttagelse af og varme Hjertelag for Armodens og Syndens Børn tilsammen har skabt et Juleaftensbillede af højt Værd.

* * *

Den sorte Lilje. Fortælling af **H. Rider Haggard.** Illustreret af R. Caton Woodeville, oversat af P. Jerndorff-Jessen. 246 S. (V. Pontoppidans Forlag.)

Denne Bog byder alt, hvad man i Drengealderen kan ønske sig af dristige Kampe og eventyrlige Hændelser. Forfatteren

dvæler ikke længe paa samme Sted, men lader rask det ene Optrin udvikle sig af det andet, og han har i de sydafrikanske Fjeld- og Skovegne fundet en Scene, hvor Menneskene endnu optræder som uovervindelige Helte og som de sorteste Djævle og Trolde, ja, hvor selv Dyrene tager Del i de mest spændende Eventyr. De talrige Billeder, hvormed Bogen er udstyret, slutter sig fortræffelig til Fortællingen. Denne vil sikkert i lange Tider udgøre en eftertragtet Læsning for Ungdommen.

For Hus og Hjem.

Stivelse af Hestekastanier. Frugten af den hos os saa almindelige vilde Kastanie lader sig anvende til en Stivelse, der fuldstændigt staar ved Siden af den bedste Hvedestivelse. Fremgangsmaaden er meget simpel. Kastanierne skrælles og rives paa et Rivejærn; større Mængder kan man støde i en Morter eller knuse med et Stampejærn. Denne Grød bearbejdes stærkt med Vand, hvorefter den bliver staaende i Ro 3—4 Timer. Derpaa hældes den i en ikke for tæt Lærredspose, hvis Aabning anbringes over en Træramme, hvorefter Stivelsen under stadig Omrøring og Paagydning af Vand presses ud i et nedenfor anbragt Fad. Er Vandet ikke længer mælkehvidt, men klart, er al Stivelsen indvunden. Det mælkeagtige Vand staar, indtil Stivelsen har bundfældet, hvilket omtrent varer 24 Timer. Derefter hældes Vandet forsigtigt af, frisk Vand hældes paa og røres om, hvorefter det atter bundfældes. Naar dette Vand er hældt fra, stikkes efter nogle Timers Forløb Massen i Smaastykker, som lægges til Tørring i Solen eller ved jævn Varme. Den fuldstændig tørre Stivelse gemmes paa et tørt Sted, tilberedes ved Brugen som Hvedestivelse og er anvendelig til al Slags Stivetøj. *

Om der er blandet Vand i Mælk lader sig undersøge med stor Lethed. Man dypper en velpudset Strikkepind i Mælkespanden og løfter den derpaa lodret i Vejret. Er Mælken uforfalsket, oplyser det svenske Blad „Industrien“, da vil noget af Vædsken blive hængende ved Strikkepinden, medens dette ikke er Tilfældet, om end kun nok saa lidt Vand er blandet i Mælken. *

Skæmt.

Tilfredsstillet Dovenskab. Mesteren (idet han giver sin Lærling en Ørefigen): „Der har du den, din dovne Rad!“

Lærlingen (grædende): „Altid skal jeg ogsaa have Klø; jeg vilde ønske, jeg var død.“

Mesteren: „Ja, det tror jeg nok, kunde passe dig, din dovne Krop, at du fik Lov til at ligge og gasse dig i en magelig Ligkiste.“

Ogsaa en „Hofleverandør“. Under sit Besøg i St. Petersborg boede Fyrsten af Montenegro i et kejserligt Palads, og oven over hans Vindue var anbragt en kejserlig Ørn. Nu har alle russiske Hofleverandører Ret til at sætte den kejserlige Ørn paa deres Skilter, Etiketter o. s. v. I Anledning heraf, kaldtes Fyrsten, som havde bortgiftet to af sine Døtre med Medlemmer af Kejserfamilien, for „kejserlig russisk Hofleverandør“.

En rystende Skildring af den Usikkerhed, som hersker ved Kaplandets Østgrænse, giver et Medlem af Landets Parlament med følgende Ord: „Usikkerheden ved den østlige Grænse er saa stor, at ofte har jeg og andre Nybyggere om Morgenen forladt vore Hustruer og uskyldige Børn friske og glade, for om Aftenen at genfinde vore Huse i Ruiner, vore Hustruer som Enker og vore Børn som faderløse.“

En Sportsmands Genvordigheder. John (i Klubben): „Hvor er Karl? Han plejer altid at være her paa denne Tid.“

Tom: „Karl er borte i nogle Dage. Han købte sig forleden en Bicykle. Han syntes nemlig, at det maatte være morsomt at kunne ride. Nu skriver han, at det vilde være morsomt at kunne gaa.“

Hovedbrud.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne læste nedad, danner Navnet paa en dansk Digter og et af dennes Værker.

En By i Rusland.
En By i Norge.
En By i Danmark.
En By i Kina.
En By i Mellemamerika.
En By i Østerrig.
En Biflod til Donau.
En By i Italien.
En By i Danmark.
En By i Sverige.
En By i Tyskland.

Gaade.

Mit første yndes — det maa De sande —
af unge og gamle, i alle Lande.
Mit andet er kun et lille Ord,
men bruges dog ofte i Syd som Nord.
Mit tredje elsker Retfærdighedens Gerning,
og er i hvert Samfund en Dommers Tærning.
Mit hele fornøjer tit store som smaa.
men uden Kunst gik det hele i Staa.

s—r—n.

Opløsninger.

Gaade i Nr. 13: Lykken.

Geografisk Gaade i Nr. 13:

Brügge.
Eckernförde.
Randers.
Nordkyn.
Skive.
Thurgau.
Oder.
Rochefort.
Fes.
Bernstorf—Struensee.

Rebus i Nr. 13: Et godt Stykke Mellemmad.

Juridisk Raadgiver.

Vi er to Søskende, hvis Farbroder døde for et Fjerdingaars Tid siden. Hans eneste Arving var Fader; men inden Arvesagen var afgjort, døde ogsaa Fader. Nu spørges der: Har vi to Søskende Ret til at faa Del i vor Farbroders Arv tillige med Moder, som hensidder i uskiftet Bo?

j + k.

Nej. Arven efter Farbroderen gaar ind i Moderens Bo.

* * *

Maa en Husbond jage et Tyende bort, naar det møder i Tjenesten med Utøj? F.

Nej; saadan Ret giver Loven kun Husbonden, naar Tyendet har nogen „smitsom eller væmmelig Sygdom“.

* * *

Til S. P. i S. Hvilke Forholdsregler der af de nordamerikanske Fristaters Regering vil blive truffet med Hensyn til Indvandringsforholdene i Aaret 1893, lader sig endnu ikke sige med nogen Sikkerhed. Ingen bør indskrive sig til Afrejse, forinden han har skaffet sig paalidelig Underretning. Saadan Underretning kan faas ved Henvendelse til Thingvalla-Linien under Adresse: Dampskibsselskabet „Thingvallas“ Passager-Afdeling, Larsens Plads, København K.

* * *

Jeg har været forlovet med en Pige et Par Aars Tid, og for et Aar siden gav hun mig 40 Kr. til Hjælp til at forpagte en Mølle for; men nu er vi kommen i Uenighed, og nu fordrer hun sine Penge tilbagebetalt. Kan hun fordre det, da jeg ikke har modtaget Pengene som Laan, og aldrig har lovet at betale dem tilbage? A.

Hvis Spørgeren har hævet Forlovelsen, skal han betale Pengene tilbage. Ellers ikke.

* * *

Kan der fra Forældrenes Side gøres retgyldig Indsigelse imod, at en Lærer sætter en ung Pige fra 15—16 Aar til at holde Skole for sig enkelte Tider af Dagen, med Ordre til at melde alle smaa Forseelser, for at Børnene senere kan faa Straf af Læreren, naar han kommer tilstede? Det bemærkes, at Skolen er en øverste Klasse, hvor Børnene alle er over 12 Aars Alderen. A—B.

Vedkommende Lærers Adfærd er uberettiget, og Forældrene kan med Føje klage til hans foresatte.

* * *

1. Har en Husbond ikke Ret til at tilsige sin Pige at rejse en Maaned før Flyttedag, naar hun er frugtsommelig, og kan hun for den Maaned fordre Løn og Kostpenge? Det maa bemærkes, at omtalte Pige kunde gøre sit Arbejde og altsaa godt kunde tjent sin Tid ud.

2. Naar en Pige er frugtsommelig, og altsaa er ude af Stand til at forsørge sig selv, kan saa ikke den Karl, som er Fader til Barnet, komme til at betale for hendes Ophold i den Tid, hun ikke kan tjene, eller i det mindste komme til at deltage deri, naar han ikke vil gifte sig med hende? Det bemærkes, at han selv forhen har bestilt Logi til hende, men nu nægter at betale det. Kan han ad Rettens Vej tvinges dertil?

En Holder.

Til 1. En Husbond har Ret til at afskedige et frugtsommeligt Tyende, naar han ikke var bekendt dermed, dengang han modtog hende i sin Tjeneste, og han er kun pligtig til at betale hende Løn indtil den Dag, da Tjenesten ophører. Om Kostpenge bliver der ikke Tale.

Til 2. Vedkommende Karl er, naar han ikke særlig har paataget sig det, ikke ifølge Loven pligtig til at betale for Pigens Ophold i den Tid, hun ikke kan tjene; Loven paalægger ham kun „at udrede mindst Halvdelen af de særlige Udgifter, som Barselfærden har medført for hende,“ hvilke Udgifters Størrelse i Tilfælde af Uenighed bestemmes af Amtmanden. Er Karlen fuldmyndig (25 Aar) og har paataget sig at betale mere, end Loven paalægger ham, skal han imidlertid selvfølgelig betale alt, hvad han har lovet, og kan i fornødent Fald tvinges dertil ad Rettens Vej; men om der i den Omstændighed, at han har bestilt Logi til Pigen, ligger et Løfte om at betale dette, kan ikke uden nærmere Oplysninger besvares med Bestemthed.

Indhold: Professor Axel Iversen, med Portræt. Julekogleriet, af Rud. Baumbach, ved A. Th. J. Miss Irène, Fortælling af Rose Bruhn, med Billede, (Sluttes.) Paa Kirkevejen, Digt af —e—, med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Molbohistorier, med 2 Billeder. Fra Boghylden. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver. „Husvennens“ Julebog.

„Husvennens“ Julebog.

Til Julen i Aar har „Husvennen“ udsendt den overordentlig smukke og underholdende Julebog **Fortællinger** af **Th. Rumohr (P. P.)**, der anbefales som ypperlig sund og morende Læsning, som en Bog, der i fortrinlig Grad vil være paa sin Plads paa Hjemmets Boghylde.

Enhver Holder, ny eller gammel, som ønsker „Husvennens“ Julebog, hvis Bogladepris er 3 Kr., bedes indsende 1 Kr. 4 Øre — for Udlandets Vedkommende 1 Kr. 25 Øre — til N. C. Roms Forlagsforretning, København V., saa skal Bogen snarest blive vedkommende tilstillet.

Paa Bagsiden af Postanvisningen skriver man blot: **„Husvennens“ Julebog.**

Postanvisninger købes for 1 Øre Stykket hos ethvert Postbud samt paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 15. Søndag den 8. Januar. 1893.

Et Julebillede.

Af Henrik Pontoppidan.

Jeg laa i mit Vindue.

I fuldt, gyldent Sollys bredte det bakkede, nøgne, vaade Vinterlandskab sig med en festlig Glans for mine Øjne.

Der var først min egen unge kraftige Rugager, hvis grønne Spirer næsten lyste i Solen. Dernæst min Nabos gule afgnavede Græsmark med et — eet — Faar. Og imellem: den brede, opblødte Vej, der i et Par vilde Svingninger kommer inde fra Byen for pludselig at stige stejlt op ad en Bakke, op til Kirken paa Toppen, hvor pyntede Folk gaar ind og ud og mødes i stille Hilsener under Juleklokkernes højtidelige Kimen.

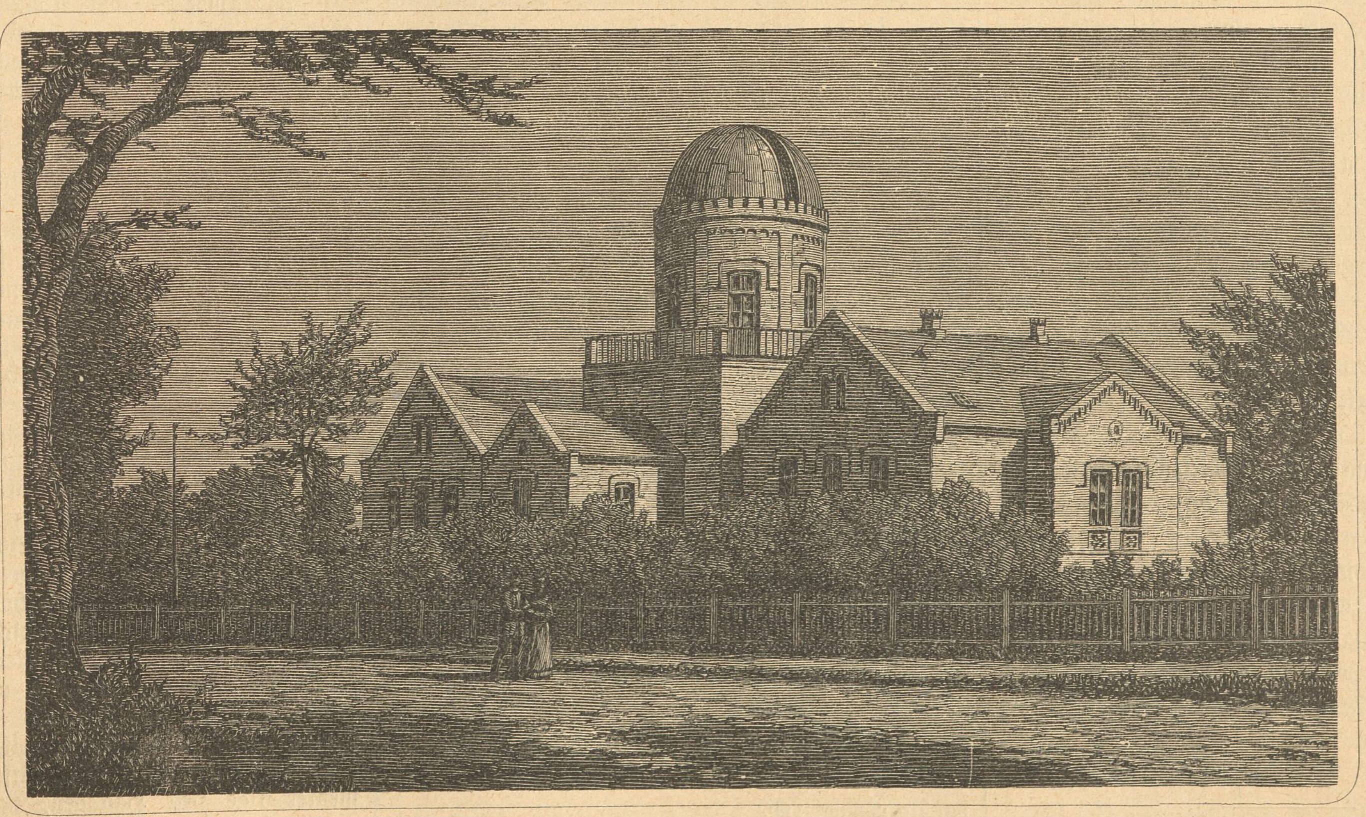

Københavns astronomiske Observatorium.

Et underligt Vinterlandskab! — en underlig Jul! tænkte jeg, idet jeg følte Solens Varme hen over min Kind.

Hvorhen jeg vendte Øjet — ikke et Glimt af Vinter. Over alle Marker og Grøfter — ikke saa megen Sne, som et Barn behøver til en Snebold. I hele Byen ikke en frossen Rude. Ja, om det saa var Gadekæret, saa satte det end ikke om Natten det mindste kendelige Spor af „Fløde", men laa straks fra Morgenstunden frit og farbart for de store, brede Ænder, der Dagen igennem boltrede sig i det.

Og over det hele laa en Luft saa grødefugtig, saa foraarslun, saa fyldt med Sol og munter Fuglekvidder, som om al tænkelig Vinter paa Forhaand var tagen i Beslag af disse mange smukke Julefortællinger, som vi nu alle har læst, og hvori man muligvis har fraadset lidt vel ubeskedent i uhyre Snemasser og klingrende Frost, for efter gammel Vis at frembringe den rette Julestemning.

En underlig Jul!

Oppe fra Kirken kimede det uafladeligt ned gennem den klare Luft, og i bestandig tættere Skarer arbejdede Menigheden, Mænd og Kvinder og Børn, sig langsomt op ad den stejle Bakke for at forsvinde ind ad Kirkedøren.

Men ikke denne sædvanlige Julemenighed med indbundne Hoveder, blaa frosne Næser og rindende Øjne. Ikke disse, sammenkrøbne, smaatrippende Skarer foran Kirkedøren, eller denne evige Hosten, Snøften, Harken og Spytten under hele Gudstjenesten, og en Præst med laadne Vanter paa Prædikestolen.

Der var Parasoller og opslaaede Kaaber. Ja, endda en enkelt — en Kokkepige fra Byen — i „bar Figur" med Kaaben frejdig over Armen.

Bønderne gik straks stille ind og satte sig paa deres Pladser; men af de mange købstadklædte Gæster, som Julen havde ført her til Byen, blev mange staaende udenfor i muntre, højrøstede Klynger, indtil Præsten viste sig paa Vejen med Alterbogen under Armen og Lommetørklædet i Haanden.

Saa lukkedes Kirkedøren, og Orgelet begyndte.

Der var mange Folk.

Der var hele Apothekerens fine Familie fra København; der var Præstens Søn, Studenten, med tre—fire Regensvenner; et formeligt Mylder af Tjenestepiger, der var hjemme til Besøg i Julen. Fabrikarbejdere og Arbejdsmænd, som i sin Tid var indvandrede til Hovedstaden, og som nu med Kone og Sværme af Børn var tagne ud for at se deres gamle Hjem. Der var alle Doktorens otte ugifte Søstre, Købmandens gamle Butikssvende og mange flere — kort sagt: hele vor By var som bemægtiget af glade Københavnere, medens

dens egen daglige Befolkning næsten forskrækket trak sig tilbage — i alt Fald til en lidt sky Gæstfrihed, der stirrede sig som halvt fortumlet paa denne lystige Sværm, som saa ugenert bredte sig; paa denne uophørlige Snakken og evige Latter ad Ting, som de ikke forstod.

Og mangen gammel Bondemand, der saa sin egen Datter vende hjem fra Konditionen — i „bar Figur" og med Sløjfer paa Enden — satte sig hen i en Krog i underlige Grublerier. Og mere end en ung Knøs, hvis Broder kom hjem fra blot et halvt Aars Ophold i Hovedstaden, gik halvvejs bagover ved at se en Allerhelvedes Karl med denne blege Kælderfarve i Kinderne, hvidt i Brystet, Manchetter — og allerede dette Smil, der altid var parat, og som gjorde den anden baade rød og forvirret, hver Gang han kom til saadan noget som at snyde sig med Fingrene eller at gemme fine Æbleskiver i Buxelommerne.

Fra Morgen til Aften, ja, langt ud paa Natten, var der derfor Liv og Færd af denne glade Sværm. De unge Frøkener fra Apothekerens saas uafladelig fulgte af Præstens vittige Studenter — frem og tilbage gennem Byen, leende sig halvt ihjel over hver anden Ting, de mødte paa deres Vej, svævende forsigtig de fine Kjoleslæb over deres nysselige Sko og broderede Strømper, foran hver Pyt, de skulde over, — alt til den yderste Forbavselse for de unge Bondepiger, der stod gemte bag Dørene og fulgte dem med Øjnene.

De unge Fruer gjorde sig gode Venner med Bønderkonerne, snuste ugenert om i Mælkestuer og Fadebur og gjorde de urimeligste Spørgsmaal. Ja, selv de ældre Herrer — en Justitsraad og en Prokurator — rumsterede omkring paa Lofter og Pulterkamre efter gamle Sager, saa man til sidst blev ganske tummelumsk i Hovedet.

Men fremfor alt vaktes dog Forundringen ved en ung elegant Herre i fin Spaserepels, gule Handsker, Snabelsko og spillende blank Cylinderhat, der hver Middag til en bestemt Tid vandrede frem og tilbage langs Gaden paa det Stykke op imod Kirken, hvor der var mest tørt.

Han var Gæst hos Købmanden. Og Forbavselsen steg næsten til det foruroligende, da det blev bekendt, at denne fine Herre hverken var mere eller mindre end — man tilgive Ordet — den „snottede Lodevig", Købmandens gamle Butiksdreng, der i sin Tid stod med Frostvabler og blaa Basunkinder til alles Ynk.

Den omtalte Tur op og ned ad Gaden gik han regelmæssig med smaa, knirkende Skridt, en Cigaret mellem to Fingre paa den venstre Haand, og et tyndt Spasererør mellem de to tilsvarende Fingre paa den højre. Og naar han nu og da standsede foran en af Bønderne og stod der foran dem, saa fin og rig, og klappede dem venligt paa Skulderen, hændte det, at de næsten sank i Knæ af Forvirring og Forundring over, hvad Livet dog kunde føre med sig.

Jeg laa i mit Vindue.

Halvt i en vammel Døs af de alt overstandne Juledages ferske Flæsk og søde Punch, af denne evige Kimen med Kirkeklokken og denne lattermilde, snakkesalige Hverdagsbefolkning, lod jeg Øjet glide dovent omkring, mens jeg nød den friske Luft i det aabne Vindue.

Sangen lød endnu ud fra Kirken, og der var tomt paa Vejene. Straks over for mig stod min gode Ven og Nabo, Anders Lavsen, uden for sin Gaardport, ved Laagen til Stakkehaven, og holdt sin lille Datterdatter — min egen prægtige Gudbatter — Kirsten ved Haanden, mens han findig trak paa en lille Træpibe og tankefuldt — som det er hans Vane — stirrede ud i Luften.

Anders Lavsen er en Bondemand af en lidt gammeldags Art. Han er lille, lidt sammensunken af Alder og Slæb og med et lidt tungt Drag ved Mundvigene, som — skønt han kun har kendt Lykke — dog aldrig har forladt ham.

Jeg sad længe og saa paa ham og skulde netop til at fordybe mig i Betragtninger over dette indesluttede, grublende Udtryk, der i Dag syntes mig saa underlig forstærket, da min Opmærksomhed afledebes ved to Personer, der kom hen ad Vejen.

Det var Studenter, jeg genkendte straks Præstens Søn i den ene af dem, den høje med Cigaren og Spaserestokken, og Huen som en lille Silkeballon over Haaret.

Den anden — som bestandig lo beundrende op imod ham — var meget mindre og havde Pibe.

Da Præstens Søn fik Øje paa Anders Lavsen, puffede han den anden i Siden og hviskede:

„Se til venstre. Nu skal jeg præsentere dig en af en lidt anden Kaliber — et sandt Pragteksemplar, min Ven. Vær blot rolig og lad mig . . . Godbag, Anders Lavsen. Naa, hvordan gaar det?"

Anders Lavsen tog først lidt ængstelig Sigte paa dem, og Kirsten trykkede sig frygtsom op til hans Ben; men efter at det var gaaet op for ham, at det var Præstens Søn, og da han aabenbart derfor ikke fandt dem mistænkelige, svarede han efter en lille Betænkning, at det gik saadan ved det gamle Tøv — en Bemærkning, som straks hos den lille krøllede bevirkede et Anfald, som han dog lykkeligvis fik bidt fast til Pibespidsen.

„Men sig mig, Anders Lavsen," sagde Præstens Søn, da de havde talt en Stund, „hvordan var det nu — er Deres Gaard ikke brændt engang?"

„Jo, det er da vis," svarede Anders frejdig, han havde nu lagt al Mistænksomhed til Side.

„Hvor længe er det siden?"

„Ja, se det var jo dengang, li'saa bestemt, da vor gamle Og gik som Plag, om den unge Herre husker det, og nu er hun jo paa det tyvende. Ja, se saa var'et jo, at li'saa bestemt i samme Stund, som vor Mo'er sku' gøre Barsel, saa . . ."

„Skulde Deres Mo'er gøre Barsel, Anders Lavsen?"

„Ja, gu', min Sæl sku' hun saa. Og saa var'et jo lige paa Morningen, som jeg sku' etter Jordemo'er, saa var'et jo, at vi grangivelig ser den bareste rø'e Lue stikke op over Langloen. Men se, jeg tror nu li'saa bestemt, at det er saa'en en Vagabonder, der har snejet sig op paa Stænget, tror jeg, i Høet, forstaar han, og gu' min Sæl har han ikke sat Ild paa hender."

„Har han ikke sat Ild paa hende, Anders Lavsen," spurgte Præstesønnen, idet han med et næppe mærkeligt Smil saa ned paa den lille, der var sprudende rød.

„Hvordan?" spurgte Anders uden at forstaa og saa pludselig forvirret fra den ene til den anden.

„Jeg mener, naar han ikke . . . jeg synes, De sa'e . . ."

Men nu kunde den krøllede ikke længer. Og Eksplotionen var saa fuldstændig, at det selv kneb for Præstesønnen.

„Naa, ja, ja — Tak, Tak, skal De ha'," stammede denne og klappede beroligende Anders Lavsen paa Skulderen. „Farvel og glædelig Jul — Farvel!"

Da de var komne saa langt bort, at de havde faaet let ud, vendte han sig om mod den krøllede:

„Naa?"

„Aa, ypperlig! Pragteksemplar, Gud døde mig, lige til at sætte ind i en Bog!"

Men de to henne ved Ledbet havde ikke rørt sig. Den gamle stirrede atter saa fortumlet ud i Luften; Blodet havde farvet hans Hals og Kinder røde, og han trak stærkt paa den udgaaede Pibe, mens den lille Kirsten, hvis tykke friske Kinder og lille Stumpnæse stak frem af det graa Uldtørklæde, hvori hendes Hoved var indbundet, med et fornærmeligt Blik saa efter de to bortdragende, der forsvandt under Bakken.

Endelig vendte hun sig op mod den gamle og sagde:

„Bedstefa'er! var de Mennesker rigtigt kloge?"

Den gamle svarede ikke, men vendte blot Hovedet til den anden Side og trak endnu stærkere paa Piben. Thi det var jo netop det, han hele sit Liv, og navnlig paa det sidste, havde gaaet og grublet paa. En af Parterne maatte det være, der ikke var rigtig klog: enten ham eller de andre. — — Og saa maatte det naturligvis være ham, tænkte han.

Københavns Observatorium.

(Med Billede.)

Det Billede, der i Dag staar paa Bladets Forside, vil forekomme de fleste af vore Læsere bekendt; de vil mindes det fra en saa gammel, god Husgæst som Almanaken, hvor det Aar efter Aar findes paa det forreste Blad. Det forestiller nemlig Københavns astronomiske Observatorium, det Sted, hvor den egenlige Almanak ɔ: Kalenderen beregnes og skrives, og som derfor meget naturlig pryder Titelbladet.

Men forøvrigt er Almanaken kun en ringe Del af det Arbejde, som udføres paa Observatoriet, og det er ikke for dens Skyld, at den kostbare Bygning er opført. Her studeres den Videnskab, som kaldes Astronomien, og hvis Formaal er at iagttage og beregne Himmellegemernes Gang. I den stille Nat, naar Himlen er klar, og Stjernerne staar lysende paa den blaa Grund, sidder her den flittige Forsker og følger gennem sin Kikkert de straalende Kloders Gang.

Københavns Observatorium er forholdsvis ny og i Besiddelse af gode, tidssvarende Instrumenter. Det blev opført i Begyndelsen af Treserne paa det gamle Voldterræn, straks overfor Rosenborg. Senere fik det botanisk Have til Nabo. Beliggenheden er overordenlig smuk og i enhver Henseende heldig. Det er i Nærheden af Universitetet, Omgivelserne er rolige, ingen Rystelser indvirker paa Instrumenterne, og Iagttagerne kan arbejde om Natten, uden at blive forstyrrede af Gadernes Færdsel. I de to Fløje er der indrettet Beboelseslejlighed for Direktøren og Observatoren, der altsaa har deres Instrumenter lige ved Haanden, naar Vejret viser sig gunstig for astronomiske Iagttagelser.

Dette er nemlig langtfra altid Tilfældet. Blæser det stærkt, faar Stjernen ligesom en rystende Bevægelse i Kikkertens Felt. Er det en kold Vinternat, svømmer der fine Isnaale i Luften, hvis Gennemsigtighed derved formindskes, og endelig er Luften her til Lands ofte saa disét, selv naar den er skyfri, at det er umuligt at anstille paalidelige Iagttagelser. Ogsaa stærkt Maaneskin og „de lyse Nætter" ved Midsommer afbryder Astronomens Arbejde. Hans bedste Tid er en blank, stjerneklar Vinternat.

Vi vil nu kaste et Blik indenfor i Observatoriet, for at betragte de vigtigste Instrumenter, og haaber at kunne gøre det uden at volde nogen Forstyrrelse.

Vi gaar da først ind i det saakaldte Meridianværelse, der helt optager en særegen Bygning og har Navn efter en af Observatoriets Hovedinstrumenter, Meridiankredsen, som her har sin Plads. En af dette Instruments Bestanddele er en 6 Fod lang Kikkert, der er fastgjort saaledes paa en Akse, at den altid maa følge „Meridianen“, det vil sige den Kreds, som man kan tænke sig trukken over Himlen, lige over ens Hoved, fra Horisont til Horisont. Naar nu Stjernerne, der for vort Øje bevæger sig over Himlen ligesom Sol og Maane, Tid efter anden gaar gennem Meridiankredsen, kan de, ligegyldig om de staar i Nord eller Syd, nær ved eller langt fra Horisonten, iagttages gennem Kikkerten. Meridiankredsen trænger til en meget fast Opstilling. De Murpiller, der bærer Instrumentet, hviler under Gulvet paa en fælles Grundpille, der gaar mange Favne ned i Jorden. Saavel Gulv som Vægge er uden Forbindelse med dette Fundament og smaa Stød eller Rystelser kau derfor ikke forstyrre Jagttagelserne. Kikkertens Udsigtsaabning er en Spalte i Taget, der er skilt i to Dele. Naar der ikke observeres, er Spalten lukket ved Hjælp af to Klapper.

Det andet store Observationsrum kommer vi til ad en smuk Vindeltrappe, der fører op gennem Taarnbygningen, det er et cirkelrundt Rum, hvorover Kuplen, som ses paa Billedet, hvælver sig som Loft. Her findes Observatoriets største og mærkeligste Instrument, det saakaldte „Ækvatorial“, opstillet paa en Sandstensblok, der gaar frit gennem Gulvet og bæres af en mægtig rund Pille. Instrumentets vigtigste Led er en stor Kikkert, men for øvrigt indeholder det en Række større og mindre Redskaber og Mekanismer og er bygget af saadanne Masser Staal og Messing, at dets samlede Vægt er 3800 Pund. Kikkerten har en Længde af 16 Fod, medens Objektivet, det Glas, som vender ud mod den iagttagne Genstand, og paa hvis Godhed og Størrelse Kikkertens Værdi beror, er over 10 Tm. i Tvermaal. Objektivet frembringer et omvendt Billede af den Genstand, hvorpaa Kikkerten er rettet, og dette Billede betragtes atter gennem et lille Apparat af Forstørrelsesglas, Okularet. Astronomen kræver forskellige Forstørrelser af sin Kikkert, og disse fremkommer ved at skifte Okularet, hvorimod Objektivet stadig vedbliver at være det samme. Det beror da paa Styrken af Okularets Forstørrelsesglas hvor meget det betragtede Billede skal forstørres. Kikkerten her har femten forskellige Okularer, med hvilke den er i Stand til at forstørre fra 95 til 1200 Gange. Det store Objektiv er fortræffelig slebet, men skyldes ogsaa en af de første Mestre paa dette Omraade. Bygningens mægtige Kuppel er bygget saaledes, at den aabner Udsigt til Himlen i hvilken Retning, man ønsker. Som det tydeligt ses paa Billedet, har den i den ene Side en aaben Spalte, hvor igennem Kikkerten kan rettes mod Himlen. Da nu hele Kuplen hviler paa Ruller og er til at dreje rundt, ligesom Kikkerten, vil man let indse, at denne kan rettes mod ethvert Himmellegeme, der viser sig over Horisonten. Spalten i Kupeltaget lukkes ved Hjælp af en Klap, der kører paa Ruller og staar i Forbindelse med et Drev. Drejningen af selve Kuplen sker gennem en snild Mekanisme ved Hjælp af et Haandsving og lader sig i Forhold til Kuplens Vægt overordenlig let udføre.

Da det ved stærke Forstørrelser kun er en saare ringe Del af Himlen, som man paa een Gang kan overse i Kikkertens Felt, er det meget vanskeligt paa fri Haand at stille en astronomisk Kikkert paa en bestemt Stjerne. Man har søgt at raade Bod herpaa ved selve Instrumentets Opstilling. Den mægtige Kikkert drejer sig nemlig om en Aksel, der gaar nøjagtig i samme Retning som den, hvorom Jorden foretager sin daglige Omdrejning, og som derfor altid peger mod det samme Sted paa Himlen, nemlig Himlens Nordpol, uafhængig af Jordens Bevægelse.

Dermed har vi — rigtignok kun flygtigt — betragtet de to vigtigste Instrumenter, hvormed vore Astronomer er i Stand til at følge og beregne de fjerne Kloders Gang. Den Sikkerhed, som her lader sig opnaa, og som har fundet sit populæreste Vidnesbyrd i Almanaken, kan ofte forbavse Lægfolk. Ikke des mindre svæver endnu Tusinder af Gaader ude i Himmelrummet og unddrager sig selv den bedst bevæbnede Forskers Øje.

Fr. R.

Miss Irène.

Fortælling af Rose Bruhn.

(Sluttet.)

April forlod Artôt med sine Løver Menageriet og tog til Cirkus Renz i Berlin. Førend han rejste, tog han det Løfte af Wallach, at han skulde beholde Irène i to Aar, samt at han ikke under nogen Betingelse maatte lade hende forsøge sig med andre Løver, hun skulde ikke optræde som Løvetæmmerske, førend hun kunde gøre det med sine egne Løver. Samtidig maatte Wallach ogsaa love at give hende en god maanedlig Gage, den blev sat til 100 Kr. Paa dette gik Wallach hellere end gerne ind, da han jo ikke kunde staa sig ved at miste to saa udmærkede Kræfter paa en Gang.

Irène var i Førstningen aldeles fortvivlet over Artôts Fraværelse, for nu da han var borte, mærkede hun først, hvormeget hun egenlig holdt af ham. Men den, som hun syntes, glimrende Gage og hendes prægtige Løveunger, der for hver Dag blev større og mere lærvillige, trøstede hende omsider, og det varede ikke længe, førend hun var den livsglade Miss Irène som forhen. Nu var hun jo ogsaa bleven rig som aldrig tilforn, og en stor Dag var det for hende, da hun efter et halvt Aars Forløb kunde sende sin Fader 200 Kr., som hun havde sparet sammen.

I disse to Aar fik hun set sig om i Verden, foruden Sverige og Rusland, rejste hun med Menageriet i Ungarn, Østrig, Prøjsen, Holland og England.

Løveungerne var nu blevne store, der manglede ikke ret meget i, at de var fuldt udvoksne. Deres Dressur var ganske overladt til Irène, og heri havde hun ogsaa drevet det vidt med dem. Foruden at springe over Barriére og gennem Tøndebaand, havde hun lært dem at gaa paa Bagbenene. Især var der en af dem, et meget smukt Eksemplar af en Hanløve, der særlig var hendes Yndling og gjorde omtrent alt, hvad hun vilde have den til. Blandt andet tog den saa pænt og forsigtigt et Stykke Kød ud af hendes Mund, naar hun satte det imellem sine Læber. Glansnummeret var, at hun pludselig kastede sig ned imellem dem og lagde Hovedet paa sin Yndling, mens alle de andre gjorde ligesaa, og hele Flokken lukkede saa Øjnene og lod, som om de sov. Sine Hænder og sit Hoved turde hun lægge i Gabet paa dem alle, kort sagt, hun kunde næsten behandle dem, som hun vilde, uden at risikere noget, de slikkede blot hendes Hænder og lød hendes mindste Vink.

For Øjeblikket befandt Menageriet sig i Edinburg. Irène havde først i London og nu her optraadt offenlig med sine Løver. Publikum var aldeles begejstret over hende, og der var fuldt Hus til hver Forestilling. Aviserne ofrede hende lange Spalter, hvori de omkap berømte hendes Dygtighed, Mod og Skønhed.

Saa hændte der hende en Dag noget højst mærkeligt. Hun havde i lang Tid lagt Mærke til en middelaldrende Mand med et udpræget sydlandsk Udseende, der hver Dag stillede sig i første Række og ufravendt stirrede paa hende.

Hun spurgte sig for, hvem han var, og fik da at vide, at hans Navn var Pazzi, og at han var Ihændehaveren af et meget stort Handelshus, og at han var Italiener af Fødsel.

Lige saa snart han havde set Irène første Gang, havde hun gjort et forunderligt Indtryk paa ham. Denne fine Skikkelse og disse yndefulde Bevægelser genkaldte nu snart helt afblegede Minder hos ham. Men hun her var jo mørk, med dybe gnistrende Øjne, — og hun, hvem hun lignede, var meget lys, med blide, blaa, barnlige Øjne. Hvor kunde det dog være, at han ikke kunde løsrive sit Blik fra hende? Han syntes baade, han kendte hende, og at han ikke kendte hende. Han trængte sig bestandig frem til Forgrunden og stod nu tæt foran Buret, mens hun optraadte med Løverne. Der var en navnløs Angest udbredt over ham, han rystede i Rædsel, for at disse vilde Dyr skulde sønderrive, hende og han drog et lettere Suk, da hun uskadt stod uden for Buret. Nu hørte han hende sige nogle Ord paa Dansk til Wallach, ogsaa dette Sprog var ham bekendt og kaldte atter gamle Minder til Live hos ham. Men hende, Miss Clothilde, kunde det jo ikke være, — og dog var det hende, i en anden Skikkelse.

Han kunde ikke holde dette ud, han maatte tale med hende og faa at vide, hvem hun var. Han gav en Oppasser sit Kort og bad ham give Irène det og sige, „han ønskede meget gerne at tale med hende.“

Da Menageriet var tømt for Tilskuerne, og Irène omklædt, kom hun ud til ham.

„Ja, undskyld, jeg har bedt Dem om en Samtale,“ sagde han, „men jeg synes saa bestemt, jeg kender Dem, saa tilgiv, at jeg spørger om Deres Navn, og hvorfra De er?“

„Jeg er fra Danmark,“ sagde Irène synlig glad ved atter at høre det Sprog, der dog halvt radbrækket lød igennem hans Mund.

„Og hvad hedder De?“ spurgte han videre.

„Ja, mit Kunstnernavn er jo „Miss Irène“, men ellers hedder jeg Irène Hansen,“ sagde hun, idet hun halvt nysgerrigt betragtede den smukke mørke, lidt graasprængte Herre.

„Hansen — Hansen,“ mumlede han — „det var dog mærkeligt, det hed hun ogsaa. Men hvem var Deres Moder, og hvad hed hun?“ spurgte han spændt.

„Min Moder var Linedanserske ude paa Dyrehavsbakken og kaldte sig „Miss Clothilde“.

„Saa Deres Moder var Miss Clothilde — hvordan har hun det — lever hun endnu?“ De sidste Spørgsmaal blev udtalte stakaandet og hurtigt, idet han ængstelig betragtede hende.

„Nej, Moder er død for mange, mange Aar siden. Jeg var dengang ganske lille og kan knapt huske hende. Fader har fortalt mig, at hun en Dag faldt ned af Linen og slog sig meget slemt; efter den Tid kom hun sig aldrig, og et halvt Aar efter døde hun.“

„Saa hun døde dengang,“ sagde han og rystede paa Hovedet, talende mere til sig selv end til Irène.

„Har De kendt min Moder?“ spurgte Irène interesseret. „Aa, saa fortæl mig lidt om hende, hun var jo saa god og saa smuk.“

„Ja, hun var smuk, Barn, og hun var for god til den Skæbne, hun fik. Aa — kunde jeg blot gøre min Uret god igen, for det var min Skyld, at hun styrtede ned. Ja, det var mig,

der voldte hendes Død, sagde han sønderknust, idet han ligesom for at støtte sig greb efter Irènes Haand.

„Er De — De Skyld i Moders Død?" sagde Irène, idet hun uvilkaarlig traadte nogle Skridt fra ham og betragtede ham med en vis Rædsel.

„Ja, det er jeg paa en Maade," sagde han. „Men kom med mig og lad os tale sammen i Ro hjemme i min Bopæl, jeg skal da fortælle Dem det hele."

Irène fulgte ham, og her i hans med næsten fyrstelig Pragt udstyrede Hjem, fik hun af hans Mund Beretningen om, hvorledes han som ung handelsrejsende var kommen til København og der havde gjort hendes Moders Bekendtskab, og hvorledes han saa pludselig blev nødt til at rejse til Madrid. Da han saa atter engang paa Gennemrejse fire Aar efter, gæstede København, saa han hende for sidste Gang hin mindeværdige og ulykkelige Dag, da hun, ved pludselig at se ham blandt Tilskuerne, styrtede ned af Linen. Allerede næste Morgen maatte han forlade København og fik saa aldrig hendes sørgelige Skæbne at vide. At han efter al Sandsynlighed var hendes Fader, lagde han heller ingen Skjul paa, og nu, sluttede han, „staar jeg her med bøjet Hoved foran hendes Datter, hvem jeg mod min Vilje kom til at behandle saa skammeligt. Kan De, Barn, tilgive mig paa Deres Moders Vegne, og i mig se en Fader, der herefter vil gøre alt, hvad der staar i min Magt for at gøre min Uret god igen?" Han bredte Armene ud imod hende, men da Irène tøvede med at række ham Haanden, sagde han sørgmodig: „Ja, jeg forstaar, Fortiden kan ikke udslettes paa een Gang, men naar De trænger til en Ven, en Støtte, saa ved De, at hos mig vil De altid være velkommen. Og vil De igen gøre mig rigtig glad, saa kom som min Datter."

„Fa'er — De min Fa'er," hviskede Irène, idet hun stille tørrede sine Taarer bort. „Jeg ved jo ikke, om jeg skal være glad eller bedrøvet. Jeg har jo en god, gammel Fader derhjemme i Danmark — og han, ved jeg, vil blive meget bedrøvet ved at miste mig."

„Det skal han heller ikke, Barn, naar han intet ved, skal han heller intet miste. Men hvorfor skulde du ikke, med de varme Øjne og vel lige saa varme Hjerte, kunne holde af os begge?"

„Jo, det kan jeg," sagde Irène glad, idet hun kastede sig i hans Arme og kyssede ham.

Pazzi var ogsaa meget bevæget, da han her saa pludselig kunde slutte en Datter i sine Arme. Han talte nu til hende om Fremtiden og sagde, at hun havde naturligvis sin frie Vilje, men helst saa han dog, hun opgav sin Stilling som Løvetæmmerske og tog fra Menageriet til ham.

Men hertil erklærede Irène paa det bestemteste, at hun aldrig forlod den Vej, hun lige fra lille Barn havde higet efter at følge, og allermindst nu, da hun stod lige ved Maalet. Nej, om saa Alverdens Rigdom og Herlighed laa for hendes Fødder, saa forlod hun ikke nu sine elskede Løver. — — Saa var der ogsaa det med Artôt, og nu fortalte hun, hvor god han havde været imod hende, lige fra den første Dag, hun kom til Menageriet, og om hvorledes han havde sat hende i Stand til at blive det, hun nu var, ved at forære hende Løveungerne. Nej, troløst svigte ham, det vilde hun ikke. Nu nærmede den Tid sig, hvor de to Aar var udløbne, og han vilde komme tilbage. Og saa vilde hun følge ham, han, som ikke siden den Dag, han forlod Menageriet, havde været ude af hendes Tanker, og føjede hun rødmende til, „hvis han endnu vil, at vore Veje skal være de samme, ja, da er der intet i hele Verden, jeg hellere vil, end rejse med ham og vore Løver."

„Naa, det var saadan!" Ja, saa kunde hendes nye Fader forstaa, at her ingen Overtalelser frugtede. Han foreslog nu, at de telegraferede efter Artôt, som for Tiden opholdt sig ved Hippodromen i Paris, om at komme her til Edinburg saa hurtig som mulig.

Allerede fire Dage efter stod Artôt pludselig i Menageriet. Irène optraadte netop med de unge Løver. Han holdt sig i Baggrunden, for ikke at forskrække hende, mens hun var i Buret, og han saa her til sin Henrykkelse, at hun i Mellemtiden havde udviklet sig til en henrivende ung Kvinde, der tillige optraadte med et Mod og en Dygtighed, der længe skulde søge sin Mage.

Forestilling i Løveburet.

Først da alle havde forladt Menageriet, traadte han hen til hende. Hun blev saa jublende glad, da hun saa ham, at hun havde Møje med at beherske sig og ikke straks kaste sig i hans Arme.

„Aa, er De der, Artôt, hvor jeg har længtes efter Dem!" var det første, hun stammende fik frem.

„Og jeg da," sagde han, „tror De, de to Aar sporløst er gaaet hen over mig, hvor jeg har ventet paa, Fortryllelsen skulde komme, og jeg atter se min lille Irène igen." Han behøvede slet ikke at spørge, han kunde se paa hende, at hun nu ikke sagde nej, naar han spurgte hende, om hun herefter vilde drage samme Vej som han.

Da de senere var blevne ene, fortalte Irène ham om den mærkelige Fader, der saa pludselig var dukket op, og at det var paa hans Foranledning, der blev telegraferet efter ham. „Fader vil nemlig have, jeg skal opgive min Livsvirksomhed og bo hos ham, hvad siger nu du, Artôt, til det?" spurgte Irène, idet hun halvt smilende og halvt alvorligt saa paa ham.

„Ja, har du mest Lyst til et Liv hos ham," sagde Artôt mut, „saa er Valget ikke svært."

„Nej, det har jeg rigtignok ikke," svarede Irène hurtigt, idet hun slyngede begge Armene om hans Hals og heftigt kyssede ham. „Det har jeg ogsaa sagt til Fader, og han vil naturligvis ogsaa lade mig have min Vilje — hvad han for Resten ogsaa blev nødt til alligevel — for han er alt for ny til at kunne kommandere over mig, ikke sandt?"

„Jo, det er han, du lille sikre Tæmmerske. Det er nok ikke alene Løver du har i din Magt, ser jeg."

Da Artôt senere paa Dagen talte med hendes Fader, blev det bestemt, at Artôt og Irènes Bryllup skulde fejres hurtigst mulig, da Artôt ikke kunde blive ret længe fra Paris. Brylluppet stod da i Pazzis Hjem otte Dage efter Artôts Ankomst. En skønnere og lykkeligere Brud end Irène, skulde man længe lede om. Kirken var overfyldt, da alle vilde se det mærkelige Bryllup, hvis Følge bestod af Artister og det højere Bourgeoisi.

Efter Brylluppet rejste Artôt med Hustru nogle Dage til Højlandet, og derfra fortsatte de saa med de unge Løver Rejsen til Paris, hvor de nu begge optraadte i Hippodromen, under Publikums bragende Bifald.

Drømmen var gaaet i Opfyldelse, Irènes Billede og Navn prangede paa alle Plakater og paa det store brogede Skilt. Fra Paris gik saa Irène og Artôt paa et Sejrstog gennem Europa og gæstede ogsaa med Cirkus Renz København.

Intetsteds lød dog Bifaldet som her, med de danske Hænder og Tunger. Og først nu, da hun efter en endt Forestilling kunde trykke sin henrykte gamle Faders Hænder, syntes hun, at Lykken var fuldkommen.

„Gud være lovet, saa blev du dog ikke skuffet, men fandt selv din rette Levevej," sagde Herkules, da han om Aftenen nød sine Toddyer i Datterens og Artôts Selskab.

Sømandens Hjemkomst.

Sømandens Hjemkomst.

Der er festlig Glæde i det lille Sømandshjem. Det lyser ud af alle Ansigter, det klinger i enhver Stemme, der taler, det røbes af den skinnende hvide Borddug, af Klædernes Højtidspynt, ja selv „Uioen", der sejler under Loftet, synes at fro sig i Følelsen af den Lykke og Stads, som i Dag er til Huse.

Medens Efteraarsstormene trak op, og Solen gik lavere paa Himlen, og Dagene kortede af, har Længslen siddet ved Arnen i det lille Hjem, og den har Dag efter Dag tiltaget sig mere og mere Magt over Hjerterne. Her gik et Par gamle Bedsteforældre, en ung Kone og to Smaabørn, medens Sønnen, Ægtefællen og Faderen færdedes paa de lange Sørejser. Nu og da indløb et Brev fra ham, dateret med fjerne og fremmede Havnestæders Stempel, Navne, de knap kunde læse, og hvorom de kun vidste, at de hørte hjemme langt ude paa „Varmen" eller paa den anden Side Jordkloden. Det sidste Brev havde meddelt, at han kunde ventes hjem til den lille By, hvor baade hans Rhederi og hans Familie var bosat, sent hen paa Efteraaret. Fra den Stund af blev han ventet. Hver Dag laante man Avisen inde hos Genboen for at studere Skibsefterretninger, hver Dag kiggede man fra de smaa solbrændte Ruder ud over Fjorden, hvor Skibene kom og gik, og hvor ogsaa en Dag hans Skib vilde komme glidende med sin dyrebare Fragt. Den gamle Kone faldt idelig hen i lyse Tanker over Strikkestrømpen, den unge Hustru syslede og pyntede op i Hjemmet, fortalte Børnene de vidunderligste Eventyr om Faderens Rejser og lærte det mindste at stamme hans Navn.

Og Efteraaret led. Dagene blev kortere og tristere, i Aviserne læste man om stærke Storme, der havde raset snart paa een Kant, snart paa en anden, havde forslaaet Skibene ud af deres Kurs eller forvandlet dem til Vrag. Der kom Uro i Sindet, et Suk trængte sig frem fra Brystet, Hænderne foldede sig i stille Bøn, medens Tankerne hyppigere og hyppigere fløj fra det stille, beskedne Hjem ud over det fjerne og brusende Verdenshav.

Endelig kommer Dagen, da Skibet løber lykkelig i Havn. Og efter Gensynets første Lykkesvimmel sidder Sømanden nu i den hjemlige Kreds, saa smilende som en nyslaaet Guldskilling, berettende om sine Rejser og Oplevelser og med sin yngste Pode over Armen. For Bordenden sidder de to gamle Forældre, saa andægtigt lyttende som Børn der hører et Eventyr. Faderen skal just til at skænke Velkomstsnapsen, men holder inde, da Sønnen netop er ved et meget spændende Punkt i Fortællingen. Omme paa Bænken sidder en af Byens gamle Lodser, en Ven af Familien; han mindes sin egen Ungdom, da han for paa de lange Rejser, og er en god og opmærksom Tilhører. Selv Pigen, der ellers er i Færd med at dække Bordet, med det bedste Huset formaar, giver sig Stunder for at opsnappe en Stump af de brogede Rejseeventyr. Men lykkeligst af alle er dog maaske den unge Moder og hendes Smaabørn. Resolut har de trukket Fatters Kiste frem midt paa Gulvet og ransager hele dets herlige Indhold af Frugter, Konkylier, Porcellæn, Parfumer, Vifter og alskens Legetøj, — en Skat, der i sig selv er et lige saa broget og fængslende Eventyr fra de fremmede Lande, som det Fader giver til bedste. — Det er et Billede fra et af Landets „tusind Hjem", præget af sand Lykke og Festglæde.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Hvad er det for en Støj, I gjør?" raabte Natlov inde fra sit Kammer. Ingen svarede ham. Kay vedblev at klage, han strakte Hænderne i Vejret og brast i en hulkende Graad. Natlov maatte endelig bekvemme sig til at forlade sit Leje. Han kom ind i Stuen med Haaret strittende til alle Sider og i Skjorteærmer. Støvlerne havde han ikke faaet Tid til at tage paa, han viste sig med lange Strømper, syede af krapfarvet, hjemmegjort Vadmel; strikkede Strømper kendte man nemlig dengang endnu ikke.

„Hvad er det, I gør saadan morderlig Larm for?"

„Beate har sluppet min lille Dompap ud," raabte Kay med stigende Heftighed. — „Det kunde du gøre, du, som skulde hjælpe mig. — O, mit Hoved! mit Hoved! det brænder derinde som den gloende Ild."

Han for hen mod Beate, som sad og krøb sammen i Krogen og holdt Haanden foran sig.

„Slaa mig ikke!" bad hun ydmygt, „slaa mig ikke!"

Kay standsede pludselig, han saa Viben staa i den aabne Dør og lytte paa hans Klage og Fru Merveds Bebrejdelser. Han gik hen til Kay og lagde sin Haand paa hans Skulder.

„Hvad er saa det hele," sagde han. „Jeg vilde se til din Fugl og aabnede Laagen, saa fløj den sin Vej."

„Du!"

„Ja, du laa og sov, hvorfor skulde jeg vække dig, du fik det jo tidsnok at vide. — Du, Kay! forgangen slog du mig for min Fugl, kan du huske det? i Dag har jeg berøvet dig din, — skal vi være kvit, hvad?"

Kay svarede nogle Ord, som ingen kunde høre, han saa paa Viben og kæmpede med sig selv. Viben rystede paa Hovedet og strakte ham begge Hænder i Møde. „Saa megen Snak for en Fugl!" sagde han. — „Hvem vilde bedrøve dig med Vilje. Kom med din Haand! Har du svært ved at tilgive?"

Kay slyngede Armen om hans Skulder og hviskede: „Jeg holdt saa meget af den, jeg faar aldrig saadan en Fugl igen."

„Vi fanger dig en anden i Morgen, det kan vi to."

En dyb Rødme hvilede over Beates Kinder, medens dette foregik, hendes Hoved var sænket, som om de allerede havde slaaet hende, nu hævede hun det igen. Taarerne standsede, hun lyttede, tvivlede, bøjede Legemet forover for at høre alt. De foldede Hænder sank ned i Skødet, hun saa op paa Viben med et usigeligt Udtryk af Tak og Beundring. Fru Merveds Blik gik fra den ene til den anden, hun fattede ikke ret den hele Sag.

„Det var altsaa ikke dig, Beate; men hvorfor sidder du saa og tier stille?"

Beate svarede ikke, hun brast i Graad og løb ud af Kammeret.

„Lad os saa komme ind og sove igen," sagde Natlov.

Næste Morgen, da Viben og Kay gik ned i Gaarden, stod Jan Gyge atter paa Ridebanen og knaldede med sin Pisk. Han hilste paa dem og spurgte, om Viben ikke skulde have Lyst til en lille Omgang med Kaarden til Frokost.

„I Dag ikke," svarede Viben, „lad os kun vente, men derfor skal I nok komme til at lære mig Kunsten."

„Jeg tog da ikke for haardt paa jer?"

„Aa nej! jeg løb jo ikke."

Nede for Enden af Ridebanen stod et højt Træbillede, udskaaret af Egetræ og forsvarligt beslaaet med Jern. Det forestillede en Mand i en rød Kofte, store Skipperbukser og en Hat med en Busk Hanefjer paa Hovedet. Han holdt begge Arme udstrakte og bar i højre Haand et lille Skjold med et rødmalet Hjerte, i den venstre en Pose af aabent Tøj, fyldt med Mel eller Aske. Underkroppen stod fast i et Fodstykke af Planker, derimod hvilede Overkroppen paa en Tap og lod sig dreje rundt ved et Stød til en af de udstrakte Arme. Dette Billede kaldtes en Roland og blev brugt ved enhver Forlystelse i Ditmarsken. De unge Karle steg til Hest, tog et Spær, en Pig eller en lang Stage, og det gjaldt da om at stikke Skjoldet ud af Rolands Haand uden at standse Hesten i dens Fart. Men Skjoldet sad fast, der maatte lige stor Behændighed og Kraft til for at faa det ned, og standsede Rytteren sin Hest, medens han stødte, drejede Rolands Krop sig rundt, overdryssede ham med Melet eller Asken, hvilket gjaldt for en stor Skam.

Ditmarskerne fandt Smag i denne Leg, og Roland blev hentet til Bryllup og Jordefærd, han stod paa den store Plads i Hejde hver Lørdag under Torvetid, vælbig at se til, kalket hvid i Ansigtet, et kønrøgsværtet Skæg, og store, kulsorte Øjne. Han gemmes endnu i det lille Museum i Meldorf, som skylder den aandrige og lærde Professor Kolster sin Tilværelse. Det var, som sagt, en saadan Roland, der stod paa Natlovs Ridebane.

„I Dag vil vi stikke efter ham," sagde Kay og bad Jan Gyge om at hente to Heste ud fra Stalden. Jan kom med Hestene og bragte derefter to fem Alens Stager med en lille Træbrik paa den ene Ende. Viben smilte, da han saa dem. Et saadant Spær i en Ditmarskers Haand gav ham en frygtelig Overlegenhed, det var han vant til at føre med sig paa enhver Vandring, det hjalp ham over Grøfter og Sumpe og gennem den bundløse Vej, hvori Vogn og Heste blev staaende. Fra ganske lille havde enhver Dreng sin Springstok og øvede sig med den, hvor han kom hen, hans Anseelse blandt Kammerater beroede paa den Færdighed, hvormed han kunde bruge den. Da Kampen stod foran Hemmingsted, var det Springstokken, som hjalp Wolf Isebrandts Mænd over Grøfter og Grave, hvori Ryttere og Fodfolk omkom; da Slaget endte, og hver en Tanke paa de Danskes og Holstenernes Side kun gjaldt Flugt og Frelse, var det atter Springstokken, som hjalp Ditmarskerne til at indhente og dræbe deres Fjender.

Jan Gyge saa det Udtryk af Glæde, der for over Vibens Aasyn, men fattede ikke Aarsagen.

„I kæmper vel lige saa godt med Spær som med Kaarde?" spurgte han.

„Lige saa godt! — ja! Det gør I vel ogsaa?"

„Mod den Træfingest," svarede Jan med et ringeagtende Blik paa Roland, „nej! — men mod Mennesker har jeg lært at bruge Spær og Lanse. — Maaske I skulde have Lyst til at se en lille Prøve? I behøver blot at stille jer lige overfor mig, I skal ikke være bange, for at jeres kostbare Skind kommer til Skade, som I ser, er der store Brikker paa Enden af Spæret. — Har I Lyst?"

„Ja, siden I selv tilbyder det. — Skal det være til Hest eller til Fods?"

„Det er mig lige meget. De Ditmarsker Bønder og menige Lanseknægte bruger deres Pig til Fods, adelige Herrer slaas helst til Hest."

„Ja, saa er den Sag jo afgjort. — I til Hest og jeg til Fods, saadan skikker det sig for os begge. Jeg er en Ditmarsker Bonde, I en adelig Herre og Junker."

Jan Gyge lo, han kastede med Hovedet, gyngede Overkroppen til Siden og holdt Armene runde, idet han gik over Rendebanen hen til Hesten. „Men," føjede han til, „jeg siger det forud som en ærlig og redelig Stridsmand, naar jeg er til Hest, har jeg nogle Fordele over jer."

„Det havde I jo ogsaa, da I var til Fods; jeg vil se at tage mig desto bedre i Vare."

Kay var imod Kampen. „Du skal ikke stikke med Jan Gyge, han er en lumsk en, som har faaet noget imod dig og vil gøre dig Fortræd; skal der stikkes med Spær, saa vil jeg være mod ham, mig gør han intet."

Viben rakte ham Haanden: „Du er en rigtig ærlig Sjæl, du! og vil nok have, at jeg aldrig mere skal skilles fra dig; men lad mig kun friste min Lykke, det er ikke hver Dag, jeg taber."

Jans højrøstede Ord og Støjen, han gjorde med Hestene, kaldte Beate ud paa Svalen. Hun rødmede, idet hun bøjede sig over Rækværket og sagde til Viben: „I skulde ikke kæmpe med Jan Gyge. — I skulde ikke."

„Bliv lidt og døm saa om det," svarede Viben.

„For at se jer tabe, det saa jeg jo i Gaar."

„Nej, for at klappe i Hænderne, naar han vinder, som I gjorde i Gaar."

Gaardens Folk kom op fra deres Kamre i Kælderen og ud fra Staldene og stillede sig i Dørene. Jan Gyge valgte den bedst tilredne Hest, han jog omkring paa Banen og svingede sit Spær med stor Behændighed. Viben saa lidt paa ham og lo.

„Det gør de Drenge bedre i Ditmarsken," sagde han. — „Saadan skal I bære jer ad, se nu paa mig." Han hævede Armen, greb midt om Stangen og lod den løbe rundt mellem den ene Haands Fingre. Efter at den først var bragt i Bevægelse, kastede han den i Vejret, greb den igen, medens den vedblev at snurre rundt, hurtigere og hurtigere, saa den til sidst kun dannede en mørk Kreds omkring hans Hoved.

„Det kalder vi at slaa Mølle," forklarede han, men den Leg er kun for Børnene. Er I færdig, saa lad os begynde."

Jan rykkede sin Hest tilbage og hilsede som en Kavaler op til Svalen, hvor nu ogsaa Fru Merved var kommen til Stede; derpaa gjorde han Tømmen kortere og lagde Spæret fast under den højre Arm. Viben stod midt paa Pladsen. Han strøg Haaret tilbage fra Panden, spændte Bæltet fastere om sin Kofte og støttede sig til Spæret, men gjorde ikke det ringeste Tegn til at dække sig. Tilskuerne betragtede ham allerede som overvundne. Jan Gyge førte sin Hest frem, hau

havde atter det hadefulde Smil fra i Gaar. Vibens Spot pirrede ham desuden. Hesten løb, Spæret var rettet mod Vibens Hoved.

Da lød et Skrig fra alle Tilskuerne, og der skete noget, som ingen havde gjort sig Begreb om. I det Øjeblik, Jan i fuldt Firspring naaede midt ud paa Banen, satte Viben med et hurtigt Tilløb Spæret mod Jorden, hævede sig i Vejret og kom ned igen paa den anden Side af Hesten. I det samme bibragte han Jan et heftigt Stød over Skulderen, et andet og tredje fulgte efter, inden det var muligt at faa Hesten vendt. Da Jan endelig blev i Stand til at gøre Modstand, havde Viben forandret Stilling og angreb ham fra en ny Side. Stokken tjente ham i det ene Øjeblik til Spring, i det næste var den et Angrebsvaaben, saa meget farligere ved den Hurtighed og Behændighed, hvormed han forstod at bruge den og beregne Stedet og Afstanden, han vilde vælge overfor sin Modstander. Jan derimod var hindret i at benytte sit Spær, medens han uafbrudt maatte styre Hesten og forandre Stilling, for at Viben ikke skulde komme paa Siden af ham. Hans Hest blev til sidst utaalmodig over disse Vendinger, den bed i Bidslet og slog ud.

Viben angreb igen, et nyt Spring blev fulgt af nye Udfald. Denne Gang raabte han:

„En lille en over højre Arm, det kaldes en Terts, saa et Par Stykker over venstre, det kalder man en Kvart, og de forfrisker. Var det ikke den Lærdom, I gav mig i Gaar?"

Ethvert af disse Raab blev fulgt af et heftigt Stød paa Jans Arme, Bryst og Skuldre og tvang hans Hest tilbage. Viben fulgte efter.

„I glemmer da ogsaa alting i Dag. — Herskabet staar og ser paa jer, — af med Huen!"

Han rettede et Udfald mod Jans Hoved, rev Huen af ham, svingede den rundt paa Spærret og kastede den hen ad Rendebanen. — Sejrens Lykke var over ham, hans Arm brændte under enhver Bevægelse; men han mærkede det ikke mere, han vilde vinde, vilde udslette Skammen og Ydmygelsen fra i Gaar. De samme Øjne saa paa ham, en vild og jublende Hævnlyst gennemstrømmede ham. Jan Gyge var fortabt, ethvert Forsøg paa at komme til at ramme Viben mislykkedes, et vildt Dyrs Raseri stod til Skue i hans blege Aasyn, Aarerne svulmede i hans Tindinger, hans smaa Øjne var underløbne med Blod, han undveg, bugtede sig og anvendte forgæves al den Smidighed, hans Legeme besad. Hvad han led i dette Øjeblik var en Gentagelse af det, der hændtes foran Moserne ved Hemmingsted, der sloges han ogsaa til Hest med en Fjende til Fods, som dengang havde han atter tabt, var atter i Begreb med at kaste Vaabnet fra sig og atter at bede om Naade.

Kampen varede kun nogle Øjeblikke, men dog alt for længe for Gyge; den endte, idet Viben gjorde et nyt Spring og trængte ham tilbage i et Angreb, mere heftigt end alle tidligere. Vaabnet blev slaaet ud af Jans Haand, han vaklede, sank sammen og lod sig glide ned af Hestens Side. Da Viben saa ham værgeløs, kastede han sit Spær henad Rendebanen, men hjalp ikke Jan, han blev staaende midt paa Pladsen, saa sig om og tørrede sin vaade Pande med Ærmet af Kosten.

Alt det onde, der udgør Summen af menneskelig Had og Hævnlyst, kom frem i Jans Aasyn, da han bøjet og tavs rejste sig og haltede hen over Banen.

„Jeg tog da ikke for haardt?" sagde Viben.

Jan saa paa ham uden at svare og listede ind i en af Staldene.

Beate stod paa Svalen. Da Viben saa derop, brød hun en Gren af en Gyldenlak og kastede den ned til ham.

Han rystede paa Hovedet og smilte. „Hvis jeg var en køn og adelig Junker," — sagde han — „men jeg er kun en Bonde." Han tog Blomsten og gav den til Kay.

(Fortsættes.)

Et Hundetheater.

(Med Billede.)

Det er ikke uden Grund, naar Betegnelsen „Hundekunster" anvendes paa et uventet snedigt Træk eller en kløgtig Vending, der i den daglige Handel og Vandel kan føre til helt uanede Resultater. Thi de Kunster, en Hund kan lære at udføre, maa virkelig ofte vække Forbavselse. Enhver har set Beviser paa Hundens Klogskab og ved, at den er et af de intelligenteste Dyr, men selvfølgelig er dens daglige Færd for lidet at regne mod, hvad Dressur og Tugt kan føre til. Her staar Hunden uovertruffen. Den synes at gaa langt ud over, hvad Naturen kan have ment; den lægger en Kløgt, en Intelligens for Dagen, som man ikke skulde tro, kunde fødes i en Dyrehjerne. Den synes at kunne forstaa, men blot ikke tale, det menneskelige Sprog, den fatter det mindste Vink og retter sig efter sin Herres Minespil.

Et Hundetheater.

Hundeforestillinger har derfor ogsaa fra gammel Tid hørt med til Cirkuskunster og Markedsgøgl, ja, i de store Byer træffer man stundom et fast Hundetheater, hvor de agerende er Hunde af forskellige Racer og forskellige Størrelser, undertiden sekunderede af Aber, Papegøjer, Bjørne o. s. v. Det er et saadant Theater, der ses paa hosstaaende Billede, hvor de kloge og nydelige Silkepudler endog optræder i Kostume og fører sig som tobenede Væsener. For Øjeblikket er de i Færd med en Menuet, som de tripper nok saa gratiøst til Violinens Toner. De baade kan Trittene og har Gehør, men skotter dog — med et yderst pudsigt Udtryk — op til Direktøren for ogsaa med Øjnene at følge Buens Vink. Morsomt er det at lægge Mærke til, hvorledes de trods fælles Dressur dog er forskellige i Holdning og Udtryk, en ser snarest lidt flov og ubehjælpsom ud, mens en anden — t. Eks. den store Silkepuddel i Forgrunden — kror sig med et vist Koketteri, der forhøjes ved Fjer i Parykken og Krølle paa Halen. Bamsen med Mundkurv paa ser brummende til. Saa snart Menuetten er forbi, skal den frem paa Brædderne og trampe rundt til en sagtmodig Valsemelodi.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Januar.

I.

I Frugthaverne kan man godt tage fat paa Beskæring af de gamle Frugttræer. Med Beskæring menes kun en Udtyndning af Smaagrene, saa at der bliver et passende Forhold, og

saa at den ene Gren ikke krydser og gnider mod den anden. I selve Kronen i det hele taget maa der være aabent for Lys og Luft, men man bør dog ikke af misforstaaet Iver vanskabe Træet ved at save en Del gode Grene bort og kun beholde faa svage Grene, fordi de breder sig fladt ud. Et fornuftigt Skøn maa her være ledende. De fleste Pæresorter har naturlig Tilbøjelighed til at danne Pyramideform; at ville tvinge saadanne til at antage en aaben Kurvform vil kun medføre, at Træet jager en Uendelighed af Vanskud op; forsømmer man saa oven i Købet i Tide at fjerne disse, saa vil man om et Par Aar have en rar Kæmpekost i Stedet for et velformet Frugttræ. Efter enhver Fjernelse af Grene, vil der fremkomme Vanskud i Løbet af Sommeren; man bør rive disse Skud af, medens de er ganske unge, derved undgaar man i Regelen, at der danner sig Knopper ved deres Grund til videre Udvikling af Skud. Har man imidlertid hist eller her Brug for en Gren, saa kan man lade et Skud udvikle sig og siden forgrene sig paa det paagældende Sted.

Ethvert større Saar bør smøres over med Tjære, efter at Savsnittet for Barkens Vedkommende er renskaaret med en Kniv. Kirsebær, Blommer og Valnødder bør ikke beskæres om Vinteren eller Foraaret, men om Eftersommeren.

For dem, der har plantet Træer og Buske i Efteraaret, skal der her erindres om, at Æbler og Pærer bør ikke beskæres før efter næste Vinter, paa Kirsebær og tildels Blommer skæres derimod Skuddene (Kvistene) ned til det halve af deres Længde. Hvis man nemlig slet ikke beskærer Kirsebær, saa vil nemlig alle Knopperne udvikle sig til Blomsterknopper, der vil saaledes ikke være en Bladknop at skære over for at faa et Skud frem. Hvis det Frugttræ, man har plantet i Efteraaret, har flere Grene, end man ønsker, og end der er heldigt, bør man fjerne de overflødige, hvilket først og fremmest vil sige de indadgaaende eller fra Hovedstammen lige opgaaende, for saa vidt Talen er om et halvstammet Krontræ, der skal have Kurvform.

Nyplantede Ribs, Solbær og Stikkelsbær maa beskæres paa den Maade, at man først fjerner overflødige Smaakviste, og derpaa skærer det halve af Skuddene fra sidste Aar. Undlader man denne Studsning, vil Buskene give Frugt til Sommer, men trives svagt og ikke give kraftige Skud til at bygge videre paa. Nyplantede Hindbær bør ogsaa skæres dygtig ned — saa langt, at der kun bliver et Stykke paa 6 Tommer tilbage over Jorden. Hvis man undlader at skære saaledes, vil Skuddene give Frugt, men Planten i det Hele svækkes; der vil i Regelen ikke udvikles Skud fra Knopperne nede under Jorden, da Planten ikke det første Aar baade kan udvikle Frugt og nye Skud. Resultatet om Efteraaret efter Plantningen vil i sidstnævnte Tilfælde være: en vissen Top ovenfor Jorden og en svag Mellemstok nede i Jorden. I ældre Hindbærstykker fjernes de afskaarne, visne Skud; af de øvrige fjernes de svageste, hvis der er for mange, Resten studses en Smule og bindes sammen i Toppen — Blok for Blok — eller espalieres.

Vinstokke beskæres i Tide — førend Saften stiger i Planten.

Kælne Roser maa nu dækkes; lave Eksemplarer beskyttes, som før omtalt, bedst ved at dække dem med Rødsand eller ved at grave Jord fra Stedet om dem; det sidste kan selvfølgelig kun ske, saafremt Jorden er optøet. Det er ikke nødvendigt helt at dække Planten. Grannaale og Granris kan anbefales for dem, der kan faa disse Ting. Højstammede Roser beskyttes bedst og lettest ved at kroge Stammerne ned langs Jorden og derefter dække hele Planten med Rødsand, Jord eller et tykt Lag Granris. Kan man af Hensyn til Frost i Jorden, eller fordi Stammerne er for tykke, ikke faa disse bøjede, saa kan man nøjes med at binde Granris om Planterne, som de staar. Benytter man Halm eller Rør, maa man hen ad Foraaret være paapassende, at ikke der udvikles lange, blege Skud, som vil visne bort ved at udsættes for Lyset eller en — om end nok saa svag — Nattefrost.

For Hus og Hjem.

At holde Smedejærn blankt. Skal Genstande af Smedejærn holdes blankt, maa man pudse dem med en ulden Lap, der dyppes i Stenolie, og denne Kur gentages mindst en Gang hver Maaned.

At tørre Paraplyer. Man maa aldrig stille vaade Paraplyer med Dupskoen nedad, da Vandet i dette Tilfælde samler sig i den Læderkrans, der er anbragt ved Spidserne af Overtrækket, hvorved Jærnet ruster, og Tøjet bliver skørt og revner. Ved at slaa Paraplyen op tørres den hurtigst.

Dyner fyldes. Vil man bringe Fjer fra en gammel Dyne over i en ny, sprætter man et Hul af en Alens Længde i den gamle og lader en tilsvarende Aabning være i den ny. Begge Aabninger sys sammen, og Fjerene rystes da over i den ny uden at spildes.

Fugtighed i nye Boliger. Fugtighed i Boligen er en farlig Ting, da den ikke alene ødelægger Bohave og Madvarer, men ogsaa angriber Sundheden, og mange har faaet deres Helsot ved at flytte ind i fugtige Stuer. Derfor bør man gøre, hvad man formaar for at forebygge samme. Skal Fugtigheden skaffes bort af en ny Bolig, anbringes Bækkener og Fyrfade med glødende Kul rundt omkring i Værelserne, medens Vinduer og Døre lukkes, og Menneskene selvfølgelig forlader Værelserne. Bagefter oplukkes Vinduer og Døre, for at der kan blive Gennemtræk. Med Kulbækkener gentages flere Gange, mindst tre, og man vil paa denne Maade faa Stuerne saa tørre i Løbet af Par Uger, at de uden Fare kan bebos, naar man til hvert Værelse anvender 6 à 8 Pd. Kul efter Værelsets Størrelse og Graden af Fugtighed.

Ølflasker. Man maa se efter, om Flasken ikke er skaaren i Mundingen, da der ofte i dette Tilfælde findes fine Glasskaar, der kan bringe alvorlige Sygdomme efter sig, hvis de kommer ned i Svælget eller Tarmene.

Skæmt.

Historiens Slutning. Et rejsende Selskab er, ledsaget af en Fører, ankommen til et gammelt berømt Bjergslot.

Føreren begynder: „Ser De, mine Herskaber, i denne Borg boede for fire Hundrede Aar siden den frygtelige Ridder Dagobert med sin vidunderlige dejlige Gemalinde. Ridderen var meget berygtet rundt i alle . . .!“

En rejsende: „Ja, min kære, det vil vare for længe! Fortæl De os blot Slutningen af Historien!“

Føreren: „Slutningen? . . . Meget vel! . . . Og nu, mine Herskaber, efter at De har hørt denne rystende, men sandfærdige Tildragelse, beder jeg Dem om en særlig velvillig Ducør.“

En Forudsætning. Den rige Vekselerer (til sin tilkommende Svigersøn): „Jeg vil haabe, De paaskønner, at De i min Datter faar en nobel, opofrende Ægtefælle!“

Svigersønnen: „Vær derom forsikret, thi jeg forudsætter, at hun ikke har disse Egenskaber efter sin Hr. Fader.“

Hovedbrud.

Gaadespørgsmaal.

1. Hvem er det, der hverken er Guds Søn eller Menneskets Søn, og som dog er baade døbt og har modtaget Kristendommen?

2. Hvem er det, der rummer den hele Verden, og som dog kan ligge i en Haand?

3. Hvad er det for en sort Mand, der har et lille Hoved og en lang Krop og faar mange Bank, før han kommer, hvor han skal?

4. Hvad er det for en sort Herre, som gør Gulvet hvidt, naar han gaar paa det?

Opløsninger.

Geografisk Gaade i Nr. 14:
Tula.
Haparanda.
Odense.
Majmatsjin.
Acapulco.
Salzburg.
Lech.
Alexandria.
Nakskov.
Gäfle.
Erfurt.
Thomas Lange — Aaen og Havet.

Gaade i Nr. 14: The—at—ret.

Brevkasse.

J. P. K. H.: Digtet benyttes ikke.

F.: I et af de første Nr.

Peter: „Julehilsen“ kom for sent. Tak for de venlige Ønsker.

J. O. Færøerne: Waterbury Lommeur-Compagniets Adresse er: Amagertorv 17, København K.

P. C. i B.: Den omspurgte Fortælling vil — som lovet — fremkomme i „Husvennen“, saa snart den foreligger færdig fra Forfatterens Haand.

„Husvennen“ udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen“ modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: Et Julebillede, Fortælling af Henrik Pontoppidan. Københavns Observatorium, af Fr. R., med Billede. Miss Irène, Fortælling af Rose Bruhn, med Billede, (Sluttet.) Sømandens Hjemkomst, med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Et Hundetheater, med Billede. Havebrug, I. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud. Brevkasse. „Husvennens“ Julebog.

„Husvennens“ Julebog.

Til Julen i Aar har „Husvennen“ udsendt den overordentlig smukke og underholdende Julebog **Fortællinger** af **Th. Rumohr (P. P.)**, der anbefales som ypperlig sund og morende Læsning, som en Bog, der i fortrinlig Grad vil være paa sin Plads paa Hjemmets Boghylde.

Enhver Holder, ny eller gammel, som ønsker „Husvennens“ Julebog, hvis Bogladepris er 3 Kr., bedes indsende 1 Kr. 4 Øre — for Udlandets Vedkommende 1 Kr. 25 Øre — til N. C. Roms Forlagsforretning, København V., saa skal Bogen snarest blive vedkommende tilstillet.

Paa Bagsiden af Postanvisningen skriver man blot: **„Husvennens“ Julebog.**

Postanvisninger købes for 1 Øre Stykket hos ethvert Postbud samt paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 16. Søndag den 15. Januar. 1893.

Ærlige Folk.

Skitse af Knud Skytte.

For omtrent hundrede Aar siden var der i den jydske Købstad V— en fattig, fjortenaarig Dreng, Jens Mathisen, der var vel kendt over hele Byen, paa Grund af, at han var en ualmindelig smuk Dreng, saa at Folk altid lagde Mærke til ham, hvor han færdedes, og fremmede ofte spurgte: „Hvem er dog denne kønne Knøs i den tarvelige Dragt? Man skulde tro, det var en forklædt Prins!" For Jens var af den Slags Skønheder, der tager sig ud, ligegyldigt hvad Slags Tøj de har paa. Ved Siden deraf var han høflig og pæn i sin Optræden og havde altid et venligt Smil tilovers for enhver, han kom i Berøring med. Man behøvede heller ikke at være sammen med ham ret længe for at mærke, at der ogsaa sad „et godt Hoved" paa Jens. Han gjorde et solidt og vederheftigt Indtryk, og dersom han selv havde vidst, hvor godt Folk kunde lide ham, vilde det have været ham en let Sag at skaffe sig saa mange Venner og Velyndere, det skulde være.

Men Jens Mathisen var sig slet ikke bevidst, at han besad alle disse vindende Egenskaber, og han lagde aldeles ikke an paa at skaffe sig mange Venner og Velyndere. Hans bedste og efter hans Begreb maaske eneste Ven og Velynder var hans Moder, Enken Mette Marie, og hun mente vel, at flere behøvede han ikke, i det mindste foreløbig.

Enken og hendes Søn boede sammen i et lille jordløst Hus, som var deres eget og var beliggende i en Udkant af Byen. Hun gik om og vadskede for Folk. Sønnen var Bydreng for den rige Købmand Hartvigsen der i Byen, og naar Købmanden ikke sysselsatte ham, fejede han Gade, bar Vand, stablede Brænde o. s. v. og bidrog efter Evne til at holde Brødet i Huset.

Baltimorefuglen.

Hvad Jens Mathisen vilde være, var han ikke klar over endnu. Foreløbig havde han kun det Maal i Sigte: at forskaffe sin Moder et sorgfrit Udkomme, saa hun kunde blive fri for den evindelige Vadsken. Til Fremtidsmaalet hørte det ogsaa, at det gamle Hus skulde rives ned, og et nyt opføres i dets Sted, og i det nye, pæne, velmøblerede, hyggelige Hjem skulde hans Moder daglig sysle og færdes som en mild og kærlig Aand, medens han alene sørgede for Udkommet. Hun skulde saa ikke mere komme træt og udaset og næsten syg hjem om Aftenen, men faa Lov at blive hjemme. For han syntes, at hun havde slidt og slæbt nok nu og godt kunde fortjene at hvile ud og faa det godt paa sine gamle Dage.

Hvorledes skulde han faa dette gennemført?

Han følte nok, at han havde Handelsblod i sig; men Købmand vilde han dog ikke være; thi saa skulde han staa fem Aar i Lære uden anden Løn end Kosten, og Klæderne skulde hans Moder give ham. Men det vilde være Synd at lægge denne Byrde paa hende, og ad den Vej vilde det ogsaa have alt for lange Udsigter med at faa det nye Hjem begyndt og med de blide Kaar, som han i sit stille Sind havde lovet sig selv at gøre sin Moder.

Nej, der maatte findes en anden Udvej. Man maatte vel kunne handle, uden først at staa fem

Aar i Lære. Var det saa svær en Kunst at handle? Det maatte man kunne lære sig selv. Efter hans Begreb bestod hele Kunsten kun i at købe billigt og sælge dyrt.

Alligevel skulde Købmand Hartvigsen være hans Forbillede.

Om denne Mand havde hans Moder fortalt ham saa meget, men ikke andet end lutter godt.

Hun kunde huske, da Hartvigsen kom til B— og „satte sig ned" som Købmand. Da regnede de store ham ikke for ret meget; for han begyndte smaat, og Folk vilde paastaa, at han ikke var Ejer af mere end 12 Rdlr., da han etablerede sig, og nu havde han en strygende Butikshandel, drev den største Korn- og Tømmerforretning der paa Pladsen og ejede fem Skibe i Søen.

Hvorledes han havde samlet sig alt dette?

Jo, han havde jo haft Lykken med sig, kunde man nok vide. Og saa havde han været en sjælden dygtig og arbejdsom Mand. Men fremfor alt havde han været ærlig. Det var nu efter Enkens Begreb den egenlige Grundpille i den rige Købmands stolte Bygning. For hun vidste jo, at Fals slaar sin egen Herre paa Hals, men at Ærlighed varer længst. Hun havde aldrig hørt, at Købmand Hartvigsen havde snydt et Menneske for en eneste Skilling. Han var en ærlig Mand, en brav Mand, en Hædersmand. „Og saa stille og beskeden gaar den Mand omkring iblandt os, næsten som en sølle fattig Per Eriksen," sluttede Enken en Dag sin Lovtale over Købmand Hartvigsen, „og det kan jeg ogsaa godt lide ham for, at han ikke flyver hen i Stuerhed og gør et farligt Spræl, men kønt bliver ved Jorden og mindes, hvad Rod han er runden af. Somme synes, at han snakker for lidt; men saa ubretter han desmere, og hans Moder maa vist have lært ham, at med en tavs Mund og en tro Haand kan et fattigt Barn komme vidt i Verden."

Jens hørte godt efter og „gemte" godt, og det kunde gøres behov; for han fik ikke anden „Uddannelse" i Handelsfaget end den, hans Moder gav ham.

I sin Fritid — det vil sige: naar Købmand Hartvigsen ikke havde Brug for ham til at gaa Ærinder, og der intet Arbejde tilbød sig — gik han uden for Byen og samlede Ben paa Marken. De var altid sælgelige, og, som han plejede at sige, en „kontant Vare". Indtægten var lille; men „Klat løber til Sum", og „hvem der foragter Skillingen, faar aldrig Daleren", havde Jens lært af sin Moder.

Hans første Forsøg paa at „handle" bestod i, at han gik uden for Porten og købte Lammeskind af Bønderne og solgte dem igen, mod en lille Fortjeneste, til Købmand Hartvigsen. Her gjaldt det: „Smaa Slag, og kom hellere igen", og: „Vov dig ikke længere ud, end du kan se Land" — Regler, som hans Moder daglig indprentede ham. Folk vilde gerne handle med den kønne Knøs med det vindende Væsen, og da han forstod at handle saaledes, at han altid tjente lidt, blev hans lille Driftskapital — nogle faa Dalere — jo stadig større, og „Forretningen" voksede i Forhold dertil. Han handlede nu ogsaa med Faare- og Kalveskind, og de gav mest af sig — Handelen begyndte at gaa „strygende"; men sin Moders Regler holdt den ærlige Knøs fast ved, saa at han altid kom vel „til Land". I Løbet af et Par Aar samlede han sig tre Hundrede Rigsdaler, en Sum, der ikke var saa ubetydelig i de Tider.

Købmand Hartvigsen fulgte ham fra første Færd med den største Opmærksomhed, og da han havde forvisset sig om, hvilket Handelstalent Jens Mathisen var i Besiddelse af, at han var ærlig og redelig som faa, og at Handelen var hans Liv og hans Lyst, besluttede han at give ham en Haandsrækning.

En Dag kaldte han ham ind til sig paa Kontoret og havde en Samtale med ham paa flere Timer. Resultatet af denne Samtale blev, at Købmanden laante Jens Mathisen 1000 Rigsdaler paa det Vilkaar, at Pengene skulde tilbagebetales om et Aar.

Ifølge Købmandens Raad anskaffede Jens sig en Enspænder-Befordring, og fra nu af ser vi ham daglig køre omkring i Landsbyerne og opkøbe Huder, Skind, Uld, Honning og Voks, og da der paa den Maade var gaaet et Aar, var han Ejer af 3000 Rigsdaler, foruden dem han skyldte Købmanden.

Paa Forfaldsdagen stak han Tegnebogen i Lommen og begav sig paa Vej til Købmandsgaarden, og saa stor var hans Punktlighed, at da han var mødt en halv Times Tid for tidlig, blev han gaaende udenfor med Uret i Haanden, indtil den halve Time var forløben, saa da han traadte ind til Købmand Hartvigsen og tilbagebetalte ham de 1000 Rdlr., var der nøjagtig gaaet et Aar, regnet i Dage, Timer og Minutter, siden han laante Pengene.

„Ja, det er noget sjældent, noget enestaaende," sagde Hartvigsen om Aftenen til sin Kone, efter at han havde fortalt hende om Laanet og dets punktlige Tilbagebetaling. „Hvis han bliver saaledes ved — og det gør han sikkert, det er der al Udsigt til, for jeg kender ham, — saa vil Jens Mathisen med Tiden blive en rig Mand, en hovedrig Mand, se kuns ad!"

Og det blev han. Knap tyve Aar gammel ansaas han allerede for „grundmuret", og hans Formue øgedes stadig og nu efter en ganske anderledes storartet Maalestok end i Begyndelsen, da han havde det smaat og maatte nøjes med de „smaa Slag".

Det Maal, der havde foresvævet ham i Drengeaarene, naaedes dog kun til Dels; thi vel var det gamle Hus forlængst blevet nedrevet, og et nyt og langt større og prægtigere opført i dets Sted. Men allerede medens dette var under Arbejde, døde hans gamle brave Moder fra ham, saa den Lykke at se hende færdes i det nye smukke Hjem „som en mild og venlig Aand" naaede han ikke.

„Men gemt er ikke glemt," tænkte Jens Mathisen. „En god Lærdom gav hun mig, og hendes „Regler" glemmer jeg aldrig." Hendes Minde var ham kært og dyrebart, og han besøgte flittig hendes Grav.

„Den rige Skindhandler" var det Kendingsnavn, som Byens og Omegnens Befolkning havde givet Jens Mathisen, og Skindhandler blev han ved at være. Han vidste, hvad den Forretning duede til.

En Del af sine indvundne Penge satte han i Jordejendomme, som den Gang var forholdsvis billige, og efterhaanden blev han Ejer af flere gode Bøndergaarde, som han forpagtede ud, medens han selv blev ved at handle.

Da han var fem og tyve Aar gammel, giftede han sig med en Datter af Købmand Hartvigsen. De havde gaaet og set mildt til hinanden, næsten siden de var Børn, og deres Ægteskab blev meget lykkeligt. Det blev ikke Moderen, men Hustruen, der fik den Plads „som en mild og kærlig Aand" at gaa og sysle i Jens Mathisens smukke, hyggelige Hjem, det vil sige: det var hende, der fik det gjort smukt og hyggeligt; thi saa længe han havde boet der som Ungkarl, havde han fundet alt tomt og øde; men naar han nu fra sine Handels- og Forretningsrejser vendte hjem til sin unge Hustru eller, som det senere hed, „til Mo'er og Ungerne", da befandt han sig som i et Paradis af jordisk Lykke.

Deres Børneflok var tre Sønner. Mærkeligt nok havde ingen af disse arvet noget af Faderens eller Bedstefaderens Handelstalent, hvorimod de alle havde Lyst til Landvæsenet, og det kom jo saaledes godt tilpas, at Faderen havde Landejendomme, som han kunde lade sine Sønner øve deres Kræfter paa, efterhaanden som de voksede til.

I sit tooghalvtredsindstyvende Aar ramtes Jens Mathisen af en forfærdelig tung Sorg: han mistede sin kære Hustru. Dette tog han sig saa nær, at han aldrig ret forvandt det, og der var dem, der mente, at han fra den Tid af var „lidt sær i Hovedet". Det var han vel egenlig ikke; men han følte sig som en slagen Mand og blev aldrig rigtig glad mere.

For at dulme Sorgen kastede han sig over Handelen med større Iver end nogen Sinde, men handlede lige saa klogt og fornuftigt som altid, saa paa „Handelsmanden" i det mindste var der ingen „Særhed" at mærke. Men der var stadig en rastløs, higende Uro over ham, han havde ingen Lyst til at være hjemme, men maatte altid være paa Farten. At tjene Penge og samle Penge, stadig flere Penge, det var saa godt som det eneste, han brød sig om.

Han hørte og læste mange Beskrivelser af, hvilket Vidunderland „det fjerne Vesten" var, og lidt efter lidt gik det op for ham, at der ovre maatte en Mand som han kunde gøre ganske anderledes glimrende Affærer end her i det lille Danmark. En skøn Dag forbavsede han sine Sønner ved at meddele dem, at han havde besluttet at udvandre til Amerika.

De fraraadede ham paa det indstændigste at gøre dette Skridt, der af en Mand i hans Alder næsten maatte synes vanvittigt; men alle deres Bønner og al deres Overtalelse var forgæves, de prædikede som for døve Øren: hans Beslutning stod urokkelig fast.

„Vi ses igen, kære Børn!" sagde han. „For det er ingenlunde min Hensigt at blive borovre og lægge mine Ben i det fremmede Land. Saa snart som jeg om nogle Aar har samlet mig adskillige Millioner, saa vender jeg tilbage, og saa skal I se, hvilke Mænd jeg skal gøre jer til!"

De tilbød saa at slaa Følge med ham; men det vilde han intet høre om. De skulde blive, hvor de var, han vilde rejse alene, og saaledes blev det.

Hver af Sønnerne gav han Skøde paa een af de bedste Gaarde, han ejede; sine øvrige Landejendomme og Huset i Byen solgte han, og med en betydelig Kapital i Lommen rejste han.

Men under Overrejsen blev han syg, det blev værre og værre med ham, saa det omsider blev ham klart, at Land fik han aldrig at se mere. Hvad skulde han gøre for at sikre sine Sønner de mange Penge, han havde taget med sig? Det var to store Pakker af Seddelpenge, som han bar paa Brystet, en paa hver Side, idet Pakkerne var indsyede som Udstopning under Drættet paa hans Vest.

En af hans Rejsefæller var en jydsk Bondepige, en god og kærlig Sjæl, der plejede ham paa det omhyggeligste under hans Sygdom. Til hende fattede han Tillid og overgav hende de værdifulde Pakker, efter at han først havde ladet hende notere Navn og Adresse paa hans tre Sønner og taget det Løfte af hende: at lade dem faa Pengene,

hvis hun nogen Sinde kom til Danmark igen, eller sende dem efter den af ham opgivne Adresse, i Fald hun slog sig til Ro i det fremmede Land og aldrig vendte tilbage til Fædrelandet.

Dermed døde Jens Mathisen og blev begravet til Søs, det vil sige: hans Lig blev med de samme Ceremonier som ved en Begravelse paa Landjorden nedsænket i Havets Skød.

Sønnerne erfarede langt om længe, at deres Fader var død under Overrejsen; men hvad der var blevet af hans mange Penge, fik de ikke noget at vide om. De vidste, hvor mange Penge han havde taget med sig, og hvor han havde dem gemt, og de troede saa, at Kapitalen var gaaet til Havsens Bund tillige med ham selv — hvis ikke uredelige Rejsefæller havde tilegnet sig den og beholdt den. De sørgede dybt over Tabet af deres Fader, mindre over Tabet af de mange Tusinde Rigsdaler, som de gjorde Regning paa aldrig at se Hvid eller Skilling af.

Den unge Bondepige kom lykkelig og i god Behold til Amerika. Men hun led af en forfærdelig Hjemve og kunde ikke rigtig trives derovre, og efter nogle faa Aars Forløb vendte hun tilbage til Jylland igen.

Hun opsøgte hurtigst muligt Jens Mathisens Sønner og bragte dem Kapitalen fuldstændig urørt tillige med en kærlig Hilsen fra deres afdøde Fader.

Da Rygtet herom kom ud iblandt Folk, var der mange der sagde:

„Ja, der kan man se! Der klæbede hverken Svig eller Uredelighed ved Jens Mathisens Penge. Han havde samlet dem i ærlig Handel, og derfor var der alligevel Lykke ved dem!"

Smaavers.

Berettiget Selvtillid.

Jeg tror paa mig selv,
dog ej paa min Viden bag Hovedets Hvælv,
og ej paa mit Hjerte med Følelsen øm,
og ej paa min Sjæl i Begejstringens Strøm,
men kun, som de Dele blev prægede ud
af Himmelens Gud!

Jeg tror paa mig selv:
O herlige Bølge af Kærligheds Elv!
O fagreste Frugt af den signede Tro,
som bygger til Evigheds-Hjemmet sin Bro —
hvor jeg ikke lever, men Kristus i mig:
Tak, Herre, for dig!

Kvinden.

At Kvinden blev forført af selve Slangen,
det er et Fingerpeg i den Forstand,
at hun hernede under Livsens-Gangen
kan synke dybere end nogen Mand!
Men at en Kvinde ved Gud Hellig-Aanden
har født til Verden Livets eget Ord,
det viser, hun kan hæve sig af Vaanden
som aldrig nogen Mand paa denne Jord!

O. P.

Krøniker om Svend Tveskæg.

Genfortalt af B. E.

I. Svend og Palnatoke.

Efter sin Fader, Gorm d. Gamle, havde Harald Blaatand taget Danmarks Rige i Arv. Hans Regeringstid falder i den sidste Halvdel af det tiende Aarhundrede, det Tidsrum, da Kristendommens Sol begynder at lyse over Landet. Krøniken har ikke altid givet ham den bedste Lov, al den Stund den beskylder ham for at have været en falsk og underfundig Herre, men hans Hæder er det, at han var den første danske Konge, der tog ved Kristendommen, at han tappert værgede Landets Sydgrænse og styrkede dets Magt, saa og at han fredede om Fædrenes Minder, idet han paa sin Moder Thyra Danebods Grav i Jellinge lod rejse en Runesten, der staar den Dag i Dag.

En Sommer drog Kong Harald paa Gæsteri i Fyn, og var det da hans Agt en Dag at gæste den mægtige Høvding Palnatokes Gaard. Men undervejs trak et heftigt Uvejr op, og Kongen tyede med sit Følge ind til en Bonde for at overnatte under hans Tag. Skønt Bonden var en Smaamand, beværtede han dog sine Gæster saa vel, at Kongen blev lystig stemt og, medens han tog for sig af Sulefadet, med Velbehag lod sit Blik dvæle ved Bondens smukke Datter Æsa, der vartede op ved Bordet.

„Det kan jeg med Sandhed sige," udbrød Kongen, henvendt til den kofteklædte Bonde, „at jeg næppe noget Sted kunde have ventet mig en bedre Beværtning, end den du har modtaget mig med, Bonde! Men der er dog een Ting, som du holder tilbage for mig, Kongen, og det er din Datter Æsa."

„Ak, Herre Konge," genmælede Bonden, „kun libet sømmer det sig for en højbaaren Herre som eder at pleje Kærlighed med en simpel Bondepige. Lad den Tanke fare."

Men hertil var Kongen ikke til Sinds. Han havde fundet Behag i Pigen, og hun maatte dele hans Leje om Natten. Næste Dag gav han hende og hendes Fader rigelige Gaver, tog venlig Afsked og drog til Gæstebud hos Palnatoke. Men da Tiden kom, fødte Æsa en Søn, som fik Navnet Svend.

Den tredje Sommer efter spurgtes det i Æsas Hjemstavn, at Kong Harald atter var paa Gæsteri i Fyn. Saa tog Æsa da sin lille Søn ved Haanden og begav sig til Palnatokes Herresæde, som hun vidste Kongen vilde besøge. Hun fik Palnatoke i Tale og betroede ham sin Nød.

Jarlen svarede: „Nu skal du træde frem for Kongen, naar han sidder ved Drikkebordet og frit sige ham, hvad der ligger dig paa Sinde. Sig kun saa til ham: „Her fører jeg min Søn med mig, og jeg har ingen anden Fader til ham end dig, Kong Harald. Hvad Svar saa Kongen end giver dig, skal du kun tale frimodig, thi jeg skal være i Nærheden og understøtte din Sag."

Som nu Kong Harald sad i Drikkelaget, traadte Bondepigen frem for ham med sin lille Søn og spurgte med de Ord, der var lagte hende i Munden, om han vilde kendes ved ham.

Forbitret sprang Kongen op og spurgte, hvem den Kvinde var, der vovede at rette slige Beskyldninger mod Kongen.

„Mit Navn er Æsa," svarede denne frimodig og beskeden, „og min Fader er en Bonde her paa Fyn. Underligt maa det være, om Kongen ikke husker os fra sidst."

„En saare dumdristig og taabelig Kvinde er du," raabte Kongen, med Ansigtet luende af Vrede, „men vov ikke at komme tiere med den Snak her, om du vil beholde hele Lemmer."

Da traadte Palnatoke frem og tog Ordet: „Hun taler saa, Herre Konge, fordi hun tykkes at have det nødigt. Hun er ikke nogen løsagtig Kvinde, men brav og retskaffen, og om hun end er af ringe Æt og Herkomst, tror vi dog, at hun taler Sandhed."

„Ikke havde jeg ventet af dig, Palnatoke," svarede Kongen, „at du vilde paabyrde mig denne Sag, som det nu viser sig."

„Det er ejheller min Agt," svarede den uforfærdede Jarl; „jeg skal ikke besvære dig med Drengen, men i alle Maader behandle ham som din Søn. Og nu taler vi ikke mere om denne Sag."

Kongen sendte sin Jarl et harmfuldt Øjekast, og de skiftede ikke længer Ord med hinanden. Da Palnatoke ved Afskeden bød Kongen Gaver, som Skik og Brug krævede, vilde Harald først ikke modtage dem, men paa sine Venners Forestillinger om hvilken Fare det kunde medføre at lægge sig ud med en saa mægtig Høvding som Palnatoke, tog han til sidst mod Gaverne, men undlod at sige Tak derfor. Fra den Stund var der Fjendskab mellem Harald Blaatand og Palnatoke.

Kongesønnen Svend voksede nu op i Palnatokes Gaard, hvor han havde gode Kaar, lærte Vaabenbrug og høviske Sæder og regnedes i et og alt for Jarlens Fostersøn. Da han havde fyldt sit femtende Aar, sendte Palnatoke ham til Kongen, ledsaget af tyve Mand.

„Dette Raad vil jeg give dig, Fostersøn," sagde Palnatoke, „at du gaar dristig frem i Hallen for din Fader, siger, hvem du er, og kræver, at han godkender din Herkomst."

Svend fulgte Fosterfaderens Raad og fremførte sit Ærinde for Kongen. Denne lod ham tale ud og gav derpaa til Svar: „Det tykkes jeg at kunne fatte af din Tale, at der ikke er løjet om din mødrene Æt, thi det forekommer mig, at du er den største Taabe, og ikke er du din Moder Æsa ulig."

„Vil du ikke vedgaa at være min Fader," svarede Svend uforknyt, „saa vil jeg dog bede dig give mig tre Skibe og passende Mandskab; det kan ikke være for stor en Skænk, da jeg for Sanden ved, at du er min Fader, og min Fosterfader vil da give mig lige saa stor Magt."

Harald fandt, at det var en god Handel at købe Sønnen bort og gav ham tre Skibe og hundrede velrustede Mand.

„En saadan Opførsel kunde man vente sig af Kong Blaatand," sagde Palnatoke, da Svend kom tilbage, „og ikke noget bedre. Nu giver jeg dig imidlertid samme Udrustning, og saa maa du i Sommer fare paa Krigstog. Du skal ikke drage langt bort, men hærge i Danmark. Øv her alt det onde, du formaar! Far over Landet med Hærskjold, skænd og brænd, saa meget du formaar, saa længe Sommeren varer, og kom saa tilbage til

mig ved Vintertid og bliv her med alt dit Mandskab."

Svend fulgte atter sin Fosterfaders Raad, og da Efterhøstens Storme kom, kunde han sejle hjem med et rigt Bytte. Om Vaaren drog han igen til Kong Harald og afnødte ham med dristige Ord en ny og større Udrustning, hvormed han Sommeren igennem plyndrede og brændte paa de danske Kyster.

Saaledes gik det Aar efter Aar. Kong Harald græmmede sig over Svends Færd, og mulig angrede han sin egen: at have ladet Sønnen opvokse under fremmed Røgt og i den hedenske Lære. Thi Landets Stormænd begyndte nu at knurre imod ham, fordi han fremmede Kristendommens Sag, byggede Kirker paa de gamle Tempelsteder og paalagde nye Skatter, og mange begyndte at fæste deres Lid til Svend, der netop i sin vilde Vikingeslugt var tro mod de hedenske Sæder.

Saa fortælles det da i den gamle Kongekrønike, at Kong Harald var i Færd med at føre en mægtig Sten fra Vesterhavsstranden til sin Moders Grav i Jellinge. Mange Folk havde han samlet til Arbejdet, og baade Folk og Fæ var spændte for Stenen. Men inde paa Heden kom en vejfarende Mand forbi, og da Kongen nu, stolt over sit Værk, spurgte, om han nogen Sinde havde set Folk trække saa stort et Stykke, svarede Manden: „Jo, jeg var nylig tilstede, hvor man trak hele Danmark fra dig. Døm nu selv, hvilket Stykke der er det største!"

Det var Landets Høvdinger, der havde hyldet Svend til Konge. For sent maatte Harald fortryde, at han havde spændt Folk og Fæ under Aag sammen, thi mange vægrede sig nu ved at gribe til Vaaben for ham. En Del fandt han dog, vel især blandt de Kristne, der ikke svigtede deres gamle Konge, og saa snart han havde en Hær sanket, drog han mod Svend. Det kom til flere Sammenstød og endelig, Allehelgens-Dag 985, til en sidste Kamp, nogle fortæller ved Bornholm, andre ved Helgenæs. Efter at Kampen havde raset hele Dagen, var den ved Aftenstid uafgjort og skulde derfor aabnes igen ved Daggry. Men samme Aften ankom Palnatoke fra Bretland og lagde sig med sine Skibe bag et skovklædt Næs tæt ved de stridende Konger. Den mægtige Jarl vilde staa Svend bi, ikke blot fordi denne var hans Fostersøn og Hedning som han selv, men ogsaa for gammelt Fjendskabs Skyld til Kongen.

Engang havde Palnatoke, der var en stor Bueskytte, rost sig af, at om et Æble var nok saa lille, kunde han skyde det af en Kæp med første Skud. Disse Ord blev forebragte Kongen, som derpaa befalede Palnatoke at vise Kunsten paa sin egen Søn, men fejlede hans Skud, skulde han bøde med Livet. Jarlen lagde et Æble paa sin Søns Hoved og skød det bort med en Pil uden at tilføje Drengen Meen. Men Kong Harald havde lagt Mærke til, at han havde fremtaget tre Pile, og spurgte nu, hvad han havde haft i Sinde med de to andre, da han kun havde maattet bruge den ene. Uden at tøve svarede Palnatoke ligefrem: „Havde min første Pil fejlet, vilde jeg have hævnet min uskyldige Søns Død paa dig, Herre Konge!"

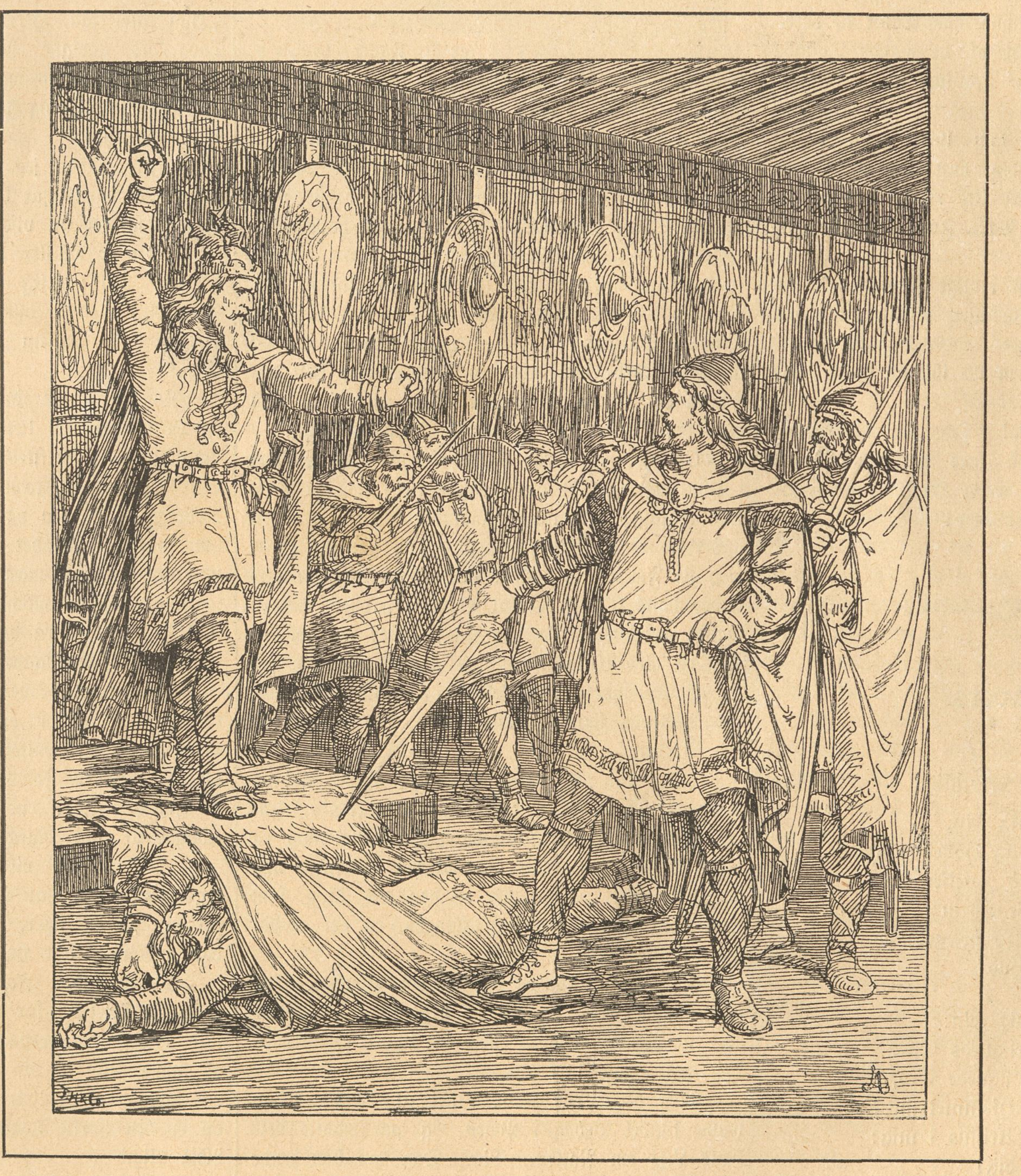

Palnatoke forlader Kongens Hal.

For denne Gang maatte Kong Harald bide Vreden i sig, men snart efter fik han atter Haand i Hanke med den djærve Jarl. Det var ovre i Skaane, at Kongen en Dag roste sig af at kunne løbe paa Skier saa godt som nogen Finlap. Palnatoke mente, at han var lige saa dygtig i samme Idræt. Kongen bød ham da vise sin Færdighed og rende ned ad Kullen, et stejlt Fjeld der vender ud mod Havet. Uden at lade sig skræmme enten af de svimlende Fjeldsider eller det vintersorte Bølgedyb spændte Palnatoke Skierne paa og jog afsted ned ad Kullen i flyvende Fart. Det maatte synes den visse Død, men Lykken stod den kække bi. Hans Fod tørnede mod en Sten, og Skien brast, og med et rask Kast afbrød han Dødsrejsen. Krybende paa Hænder og Fødder naaede han ned til Strandkanten, hvor han blev taget op af nogle Søfolk, medens Kongen for tidlig glædede sig over sin Fjendes Død.

Efter et Ophold i Bretland var Palnatoke nu atter kommen til Lande for at tage Del i Striden mellem Harald og Svend. Da Mørket hin Allehelgens-Aften var falden paa, og Skibene laa vel fortøjede, gik Palnatoke op i det skovklædte Land. Kommen et Stykke ind i Skoven, opdagede han Lysskæret fra et Baal, der var antændt mellem de natlig sorte Træer. Jarlen nærmede sig forsigtig og saa Kong Harald og nogle af hans bevæbnede Mænd sidde paa en Træbul omkring Ilden. De talte højt, Palnatoke skelnede tydelig sin Farbroder Fjølnirs Stemme, og nu saa han Kongen liggende paa Knæ og Albuer hælde sig forover for bedre at varme sig ved Ilden. Gamle Hævntanker, Minder om Pileskuddet og Skiløbet skød op i Palnatoke. Nu var Stunden der til at sende Kongen den længe tiltænkte Pil, hurtig fløj den fra Buestrengen og for lige gennem Kongen, der sank død om i sin trofaste Hofsinde Fjølnirs Arme. Men Palnatoke fjernede sig hurtig tilbage gennem Skoven.

Nu blev Svend Danmarks Konge. Han var ung af Alder, men en saare tapper og vennesæl Mand; efter sit kløftede Hageskæg fik han Tilnavnet Tveskæg. Det var jo saa Skik i de Tider altid at give Konger og mægtige Høvdinger Tilnavne.

Til Minde om sin Fader Harald Blaatand agtede Svend at holde et stort Gravøl, inden trende Vintre var rundne efter hans Død. Vel havde de staaet hinanden imod og været af forskellig Tro, men Blodets Baand maatte efter Fædrenes Sæd hævdes og hædres. Den første, Kongen indbød til Gravøllet, var Palnatoke, men denne opholdt sig for Tiden i Bretland og lod svare, at paa Grund af sin Svigerfaders Død kunde han ikke forlade sine Ejendomme. Saa blev der intet af Gæstebudet, da Kongen vilde have sin Fosterfader med. Næste Aar sendte han atter Indbydelse, og en Stund lod det til, at Palnatoke vilde bryde op fra sine bretlandske Besiddelser; men i sidste Øjeblik sagde han til Svends Sendebud: „Sig Kongen Tak for hans Indbydelse, men jeg har nu faaet en Sygdom paa mig, og saa længe den holder ved, er jeg kun lidet skikket til at rejse; desuden har jeg saa mange Hverv at varetage

herovre, at jeg ej heller af den Aarsag kan drage ud i Sommer." Endnu dette Efteraar opsatte Kongen Gravøllet, men saa var det ogsaa sidste Frist, saafremt de trende Vintre ikke skulde rinde ud, hvilket ikke ansaas for hæderligt. Da hans Sendebud derfor næste Sommer indfandt sig hos Palnatoke, føjede de til Indbydelsen, at saa sandt Jarlen ikke denne Gang mødte, skulde han faa Kongens Vrede at føle.

„Godt," svarede Palnatoke, „sig Kong Svend, jeg skal komme, han kan rolig holde Gravøllet rede."

I Kongsgaarden blev alt nu lavet i Stand til et prægtigt Gravøl for den faldne Konge, hvis Banemand endnu ingen havde faaet opspurgt, og paa den fastsatte Dag i Efterhøstens Tid kom de i samlet Skare, med Palnatoke i Spidsen, op til Kongshallen, hvor Gæsterne alt var i Færd med Drikkelaget. Jarlen gik frem for Højsædet og hilste Kong Svend, der venlig gengældte hans Hilsen og stikkede ham og hans Folk til Sæde paa den ledige Bænk. En Stund sad de nu ved Bordet, tømte flittigt Horn og Krus, og der herskede stor Munterhed i Laget.

Da gik Fjølnir hen og hviskede nogle Ord til Kongen; ligesom han havde været en betroet Mand hos Kong Harald, var han det og hos Kong Svend. Kongen skiftede Farve og syntes at blive harmfuld i Hu. Men Fjølnir tager en Pil frem og rækker den til Kongens Kærtesvend Arnod, der staar foran Bordet, og byder ham at vise den frem for alle i Hallen, den ene efter den anden, kan jeg ogsaa føje dig deri. Jeg skiltes ved denne Pil paa Buestrengen, Konge, da jeg skød den gennem din Fader, saa den kom ud gennem Munden."

Da raabte Kongen: „Staa op, alle Mænd, grib Palnatoke og hans Følgesvende og dræb dem alle, thi nu er det ude med alt Venskab, som har været mellem ham og mig!"

Under stor Tummel sprang alle Mænd i Hallen op og greb til Vaaben. Dog var Palnatoke den første til at drage sit Sværd og han rettede et Hug mod sin Frænde Fjølnir, saa Skulderen kløvedes, og Manden fik Ulivssaar. Men den mægtige Jarl havde saa mange Venner i den kongelige Hird, at ingen vilde bære Vaaben imod ham, og han slap da uskadt ud af Hallen med alle sine Folk, paa een nær Mand af Bjørns Skare.

Alligatorfangst paa Amazonfloden.

Gæsterne fra nær og fjern. I den mægtige Gildeshal blinkede Vaaben og Skjolde langs Væggene, de lange Borde bugnede under de fulde Drikkekar, og snart var alle Gæsterne samlede — alene Palnatoke var endnu ikke kommen. Der blev ventet en Stund og sendt Spejdere uden for Borgen, men da Dagen led til Ende, bad Kongen sine Gæster sætte sig til Drikkebordene og blot lade en af de lavere Bænke med Plads til hundrede Mand staa ledig for Palnatoke og hans Følge.

Paa samme Tid lagde Palnatoke til nede ved Skibsbryggen. Han førte tre Skibe og var ledsaget af sin Fostbroder Bjørn den Bretske og hundrede Mand, hvoraf de halve var Danske, de halve Britter. De fortøjede deres Skibe, hvor der var dybest Vande i Havnen, lod Forstævnen vende fra Land og lagde Aarerne ud mellem Aaretolbene, saa de i Hast atter kunde stikke til Søs. Derpaa gik indtil nogen vedkender sig den. Arnod følger Fjølnirs Befaling. Først gaar han fra Højsædet ind efter i Hallen og rækker Pilen frem, men ingen vedkender sig den; derpaa gaar han ud efter, langs den lavere Bænk og kommer endelig til Stedet, hvor Palnatoke sidder.

„Kendes nogen her ved denne Pil?" spørger Kærtesvenden og holder Pilen op i Lyset.

„Hvi skulde jeg ikke kende min egen Pil," svarede Palnatoke, „fly mig den, den er min."

Der blev straks et stærkt Røre i Salen, men derpaa lydløst stille. Da tog Kongen Ordet og spurgte: „Palnatoke, hvor skiltes du sidste Gang fra denne Pil?"

Jarlen svarede: „Tit har jeg været føjelig imod dig, Fostersøn, og hvis det tykkes dig, at din Hæder vokser mere ved, at jeg siger det i saa talrigt et Lag, end naar der er færre tilstede, saa

Uden for Kongsgaarden savnede Bjørn sin Mand; men Palnatoke vilde trøste ham og sagde: „Det var det mindste, vi kunde have ventet at slippe med. Lad os skynde os, det bedste vi formaar, ned til vore Skibe; thi nu er ej andet for."

Men Bjørn den Bretske svarede ham og sagde: „Du vilde ej saaledes have ladet en af dine Folk i Stikken, og det vil jeg ej heller gøre." Derpaa ilede han atter ind i Hallen og saa nu Hirdmændene lege Kastebold med den ulykkelige Britte, der omtrent var helt sønderreven. Med et rask Tag greb Bjørn Manden i Flugten, tog ham paa Skulderen og skyndte sig ud. Alle mente dog, at han gjorde dette mest for Hæders Skyld, eftersom Manden var død.

Snart var Palnatoke om Bord med alle sine Folk, og hver Mand sad ved Aarerne. Natten var stille og bælgmørk, saa det lykkedes dem at

slippe bort, skønt Kongen og hans Mænd forfulgte dem med Pile og Spydkast. Da de indsaa, at al Forfølgelse var til Unytte, vendte de tilbage til Hallen og fortsatte Drikkelaget; men om Kong Svend siges det, at han var meget utilfreds med, hvad der var sket ved Gravøllet.

Svend Tveskæg og hans Fosterfader Palnatoke blev aldrig senere forligte. Gammel Sæd bød dengang Sønnen at hævne sin Fader; men ej heller dette lykkedes for Kong Svend, thi derom synes alle Krøniker enige, at Palnatoke døde paa Sottesengen. Han var hin Tids mest navnkundige Helt, anset som en Fyrste og Hedenskabets sidste store Skikkelse. Og lige til vore Dage har hans Navn og Bedrift holdt sig paa Fyn, hvor hans Jarlesæde laa. I mørke Nætter ser Bonden ham fare gennem Luften som den vilde Jæger, som den altid rammende Skytte, han var. Hvide Fjer flagrer om hans blankt luende Hjelm, Buen hænger over venstre Arm, og Pilekoggeret over højre Skulder.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Nogle Dage efter var der Fest paa Ratlovs Gaard. De ventede Prioren fra Augustinerklostret i Meldorf. Viben havde ikke før set Fru Merved saa smuk og pragtfuld klædt, heller ikke syntes han, at hendes Aasyn havde haft et mere talende eller friskere Udtryk end denne Dag. I Køkken og Kælder var der travlt, Lyshullerne stod aabne, en varm Damp trængte op fra dem. I Borgstuen blev det gamle Sølvtøj stillet frem paa Bordet. Der kom ogsaa forskellige Skueretter til Syne: store Tærter med Fugle og Blomster og Slotte, udskaarne af Træ, saa de lignede Bagværk. Enhver var i Bevægelse. Beate blev skikket omkring alle Vegne. Først maatte hun polere sin Mosters aflange Staalspejl, til det blev rigtig blankt, saa skulde der fæstes et hvidt, stivet Kniplingstæppe over den lille Bedepult i Merveds Sovekammer, derefter maatte Køgemesteren have nye Befalinger nede i Kælderen, endelig blev der hentet friske Blomster og bundet en Krands af Rosmarin og Balsom omkring Kristusbilledet. Imedens stod Fru Merved og saa sig i Spejlet, spurgte Beate, hvorledes den Sløjfe sad, og lod hende rette paa sit Haar, før hun gik ud paa Svalen og stirrede ned mod Skoven, hvorfra den ærværdige Prior skulde komme.

Ratlov var ikke hjemme; det var Lørdag, saa skulde han til Torvs i Heide og red bort ved Solopgang. Der var heller ingen, som savnede ham i Hjemmet.

Pater Augustinus lod længe vente paa sig. Han havde lovet at komme før Middag, men Skyggerne begyndte allerede at blive lange, før han bankede paa Porten. Jan Gyge tog imod Hesten og lod til at have noget vigtigt at betro ham, han saa sig om til Siderne, hviskede og tøvede med at hjælpe Prioren ned. Da han havde fortalt, hvad han vilde, krydsede han Hænderne over Brystet og bøjede sit Hoved, hvorefter Pater Augustinus gjorde Korsets Tegn over ham. Fru Merved stod og svingede med sit Tørklæde oppe paa Svalen.

Viben havde stillet sig paa det øverste Trin af Trappen, for ham var Prioren en vigtig Person, han betragtede ham med dyb Ærefrygt og knælede næsten til Jorden, idet de mødtes. Augustinus standsede og saa paa ham med stor Opmærksomhed, han smilede til Vibens ydmyge Stilling og bredte Hænderne over ham, medens han gik ind i Stuen.

Der kom Fru Merved ham i Møde, kyssede hans Haand og fyldte et Bæger med den ældste og bedste Vin, Gørres havde i sin Kælder. Augustinus tog Plads for Bordenden i Ratlovs udskaarne Stol, han betragtede det dækkede Bord med Velbehag og spurgte flittigt til alles Befindende. Hans Røst lød dæmpet og fuld af Salvelse, et venligt Smil ledsagede alt, hvad han sagde. Fru Merved sad paa Bænken lige overfor ham. Hun og Præsten vare alene i Stuen.

Det lagde Viben Mærke til, at Augustinus var en høj og velvoksen Mand, klædt med stor Omhu. Han havde talende og kraftige Træk, mørke Øjne og et kulsort Skæg. Haaret bar han længre end Augustinerne ellers plejede, og Tonsuren paa hans Isse var næsten ikke til at se. Hans smaa, buttede Hænder var besatte med kostbare Ringe og kom saa meget oftere til Syne, fordi han ledsagede det meste af, hvad han sagde med tilsvarende Haandbevægelser.

Den Dag blev der dækket til Folkene ved den nederste Bordende; da Klokken ringede, kom de ind i deres Søndagsdragt, stillede sig foran deres Pladser, foldede Hænderne og lyttede med sænkede Hoveder og stor Andagt, medens Augustinus fremsagde Velsignelsen.

Fru Merved sad ved hans Side og havde sin hele Opmærksomhed rettet paa ham. Augustinus derimod fandt et venligt Ord til enhver, han skænkede i Beates Bæger, spurgte til hendes Blomster, lod Kay fortælle om sine Fugle og beskæftigede sig derefter med Viben.

„I er en fremmed Gæst i dette fromme Hus, det alle gode Helgene tage i sin Varetægt," sagde han, „men jeg kender godt eders Slægt, den hører til de gode Faar i Hjorden."

En mørk Rødme skød op i Vibens Kinder, da alles Opmærksomhed var rettet paa ham, han bøjede sit Hoved og svarede halv hviskende: „Min Slægt skal tjene Herren."

„Det er saa meget priseligere i disse Farens Dage, hvor Mørket vil kæmpe mod Lyset, Løgn mod Sandhed, og Kætteriet rejser sit Hoved mod vor ene saliggørende Kirke."

Viben var kommen saa godt fra sit første Svar, han blev dristigere, „Det lader saa," svarede han frimodig, „men det nytter dem ikke noget."

Prioren drog sine mørke Øjenbryn i Vejret og smilte: „Jeg bør heller ikke klage over de umyndige i Aanden, siden selve Hyrden bærer sig ad, som Profeten siger om Slangen: Den stopper sine Øren til for ikke at høre Besværgelsens Stemme. — Mit Hus er et Bedehus, hvad har de gjort det til i disse Dage? Forgangen Søndag kom de Meldorfs Borgermænd fuldtvæbnede med Økser og Stager ind i Kirken og holdt sig i to Hobe, Messen til Ende, rede til at bruge Vaaben mod hverandre."

„Højærværdige Herre maa ikke være vred paa dem, det voldte vor Sognepræst Hr. Nicolaus Boje, han lovede at prædike til Gunst for den frafaldne Munk, ham de kalder Martinus Luther, og sankede han da alle dem, der bar hans Slægts Vaaben og Bomærke, for at værge sig, om noget skulde hændes. Da min Fader hørte det, skikkede han Bud om til vore Folk, og der er mange, som har den springende Ulvs Mærke, de drog med Spær og Økser ind i Kirkestolen, som I siger, og løftede Skjold i Vejret, at alle kunde se det, saa blev de andre straks tamme. — Den Sag, Carsten Peter holder med, er vel faren, det kan I lide paa. — De fromme Helgene kunde for Resten godt have hjulpet sig selv, men de vilde ikke. Hvorfor sidder de stille og hører paa alt det Sludder af Antikristen og hans fule Rottenfængere, i Stedet for at lade Jorden revne under dem? — Vi havde vor Trommeslager med, og han slog Hvirvel uden for den store Kirkedør, men Bojes havde ingen. Der var ikke en Mand, som knyede, og Boje talte heller ikke til Gunst for Munken. Han skulde blot have vovet det! — Vi biede efter dem udenfor, men de listede ud af den lille Dør, saa lod vi dem fare."

Det var den længste Tale, Viben nogen Sinde havde holdt, han saa undselig hen paa Prioren, og hans frejdige Øjne straalede. Augustinus sad og smilede, og naar han saa op paa Fru Merved, smilede hun ogsaa.

„Du stammer fra en talrig, gammel Slægt, Viben Peter! — Vi har i vort Kloster optegnet en Gave fra en af dine fromme Forfædre, som skænkede os et Alterbillede af lignum sacrum og dertil fem og tyve Skaalpund Voks, holstensk Vægt, for en aarlig Memorie over hans afdøde Kvinde."

„Min Slægt er gammel og velkendt i Marsken," svarede Viben. „Der ligger mange Gravstene omkring paa Kirkegaardene, alle med Ulven til Mærke, og afslidte af Regn og Sne, saa Skriften fast ikke lader sig læse mere. Mandsstærke er vi ogsaa, og flere kunde vi endnu være, om de Vindbergens Folk havde faaet Lov til at staa sammen med os, men det vilde vi ikke. Heller ikke tog vi imod deres Tilbud, da de forlangte at købe sig ind i Slægten. Enhver kan være god for sig, mente min Fader, men de fra Vindbergen dur ikke og har et daarligt Rygte, de holdt dem tilbage, da vi jog Fjenden ud af Landet. Saa kom den store Fejde paa, og vi skilte os helt fra dem."

„Hvad var det for en Fejde?"

„De bar ligesom vi en springende Ulv til Vaabenmærke. Engang sagde Carsten Peter til dem: I kommer til at tage den Ulv ud af jeres Skjold, ellers skal jeg slette den ud for jer. — Det vilde de ikke, men samlede deres Mænd, og vi samlede vore, der var skarpe Økser paa begge Sider, og ilde mente de hverandre det. Hvor vi mødtes, flød der Blod, men de andre vare værst farne, for de tabte. Til Raadsforsamlingen i Heide turde de ikke komme, til sidst vovede de dem heller ikke i en fremmed Kirke. Saa var det en Dag, vi atter stod mod hverandre, at gamle Dunkes Tede fra Bodingmanhusen gik ud af deres Række og slog til Lyd for sig paa Skjoldet. Lad os se, om vi ikke kan snakke os til Rette, sagde han, slaas er der altid Stunder til siden. Det er om vort Vaaben, vi strides, ikke sandt, jeres er en springende Ulv? — saa

sige vi nu fra i Dag, at vort er en springende Hund. Hvad vil I os saa mere? — Alle lo ad Tedes Indfald og dermed var Fejden til Ende. Kommer der noget paa igen, saa siger jeg forsandt, jeg behøver blot at gaa op i hvert Kirketaarn, hele Marsken igennem, og klemte tre smaa Slag paa Klokken, det er vort Tegn, for at faa hundrede Mand samlet i Plade og Vaaben. Men det vil ikke sige stort, højærværdige Fader, vi er dog kun Husfolk og Gaardfolk, eller **Bønder**, som nogle kalder os." Med disse Ord saa han over til Beate, smilede, og trak paa Skuldren.

Efter Middagsbordet gik enhver til sit, og Fru Merved blev igen alene med Prioren, hun vilde skrifte den Dag og sendte Beate ud af Stuen. Kay hvilede sig inde i sit Kammer, træt og anstrengt af de Udflugter, han havde foretaget før de spiste. Om Morgenen og Formiddagen fulgte han Viben, veg ikke fra hans Side; det livlige i Vibens Natur lod til at naa ham, han anstrengte sig for at følge med, og det lykkedes til hen imod Middag, saa blev han træt og sank i en halvsovende Tilstand, der varede Resten af Dagen.

Beate sad paa Svalen med begge Hænder under Kinden og stirrede op paa de flyvende Skyer da Viben kom ud til hende. Hun rødmede og greb hurtig efter sit Sytøj, som laa i hendes Skød.

„Skal I ikke skrifte?" spurgte han.

Hun saa lidt paa ham, som om hun betænkte sig paa Svar. Der var et forunderligt tankefuldt, klart og gennemtrængende Udtryk i hendes Øjne. „Kom og sæt dig ned," sagde hun, „saa vil jeg skrifte for dig."

„I skulde ikke drive Spøg med hellige Ting," svarede han, „de gode Helgener lider det ikke."

„Jeg driver heller ikke Spøg, jeg vil skrifte for dig, om du vil høre mit Skriftemaal."

„Det er ellers ikke Skik i et adeligt Hus at sige du til den fremmede," svarede han smilende.

„Du er jo ikke fremmed," svarede hun blidt, „men du har vist svært ved at glemme og tilgive."

„Det kan nok være. I det Land, jeg kommer fra, tilgiver man ikke, man hævner sig. Slag for Slag, hedder det, men helst to for et, saadan blev Ditmarsken til hvad den er."

„Det gælder maaske overfor Mænd, men man hævner sig ikke paa en Kvinde. — Du mener heller ikke, hvad du siger. Hvorfor lader du være at hævne dig paa mig? Jeg haanede dig jo det første Øjeblik, vi mødtes."

„Ja, hvis det endda var det værste."

„Jeg haanede dig igen den Dag, du kæmpede med Jan Syge. — Jeg ved ikke, hvor det kunde falde mig ind, det var uret, det var stygt. Du skal tro mig, jeg har været meget bedrøvet derover. — Hvorfor hævnede du dig ikke?"

„Der var noget i jeres Øjne som siger, hjælp mig! for Resten skal I ikke være saa sikker, det kan komme endnu."

„Hver Gang jeg gjorde ondt mod dig, svarede du med at gøre godt, det er nu din Natur, du er den eneste, saa langt jeg kan huske tilbage, der har lagt Mærke til, at jeg var nær ved at segne under mit Aag. — Ved du, hvad det er at staa ene, at se sig om i Øst og Vest efter Hjælp og aldrig finde den? — Jeg er et stakkels Barn, som hverken har Fader eller Moder, jeg flyver om i Verden som den vildfarne Fugl og lever af Krummerne, der falder fra de fremmedes Bord. — Saadan var det længe, længe, da kom du som den friske Luft, og alt blev forandret. Kay taler ikke til mig som før, han efterligner dig jo lige til din Gang, lige til Lyden af din Stemme. Gørres begriber, der er noget, som gaar over mine Kræfter. I Gaar skulde jeg hente Badevand til Moster nede fra den dybe Brønd i Kælderen, da hun hørte, du kom, sagde hun, du kan lade Pigen bringe det. Alle retter sig efter dig, dit Exempel følger de."

„Der er noget i eders Røst, som minder mig om Hjemmet."

„Sig **din Røst**," bad hun og strakte ham sine Hænder i Møde.

„Der er noget i **din Røst**, som ligner min Moders."

„Det er vist en rigtig brav Kone, din Moder."

„Hun var den svageste af dem alle, men dog altid den stærkeste, naar hun vilde være det, og satte det igennem, som ingen anden magtede. — Nej! jeg kan alligevel ikke glemme, at du klappede i Hænderne, fordi den Landløber lokkede mig til at fægte med Vaaben, som jeg ikke kendte. Hvorfor klappede du ikke, da jeg vandt over ham?"

„Fordi jeg sad og græd over min Uret mod dig," svarede hun og vendte Hovedet bort, for at han ikke skulde lægge Mærke til, at hun var i Begreb med at græde igen. Han saa lidt hen for sig, ingen af dem talede.

„Hvorfor vil du ikke skrifte for Pater Augustinus?" spurgte han pludselig.

„Aa, Pater Augustinus!" svarede hun med et haanligt Hovedkast og rynkede sine fine Øjenbryn, „jeg kan ikke lide ham, — naar du vidste, — lad os ikke tale om ham. — Hvorfor jeg ikke vil skrifte," — hun rykkede sig nærmere til ham og vedblev hviskende, „jeg skal fortælle dig, hvad jeg aldrig har fortalt nogen anden; — jeg tror ikke paa det, de lærer os, disse hyklende Munke, de prædiker Mildhed og Naade, medens de brænder deres Fjender, de bekender med deres Mund, det de fornægter i deres Hjerte, — og deres Helgene, — jeg har paakaldt dem og Moder Maria i min Nød, naar du vidste, hvor bønligt jeg bad dem om Hjælp — ingen vilde høre mig. Jeg fæster endnu mindre Lid til de dumme Afladsbreve, de rejser med i deres Kister."

(Fortsættes.)

Baltimorefuglen.

(Med Billede.)

De tre Smaafugle, som du ser boltrende sig i de svajende Grene, i Færd med at efterse deres nylig indrettede Sommerbo, kan ved et første Blik tager sig ret hjemlige ud, ja, du synes maaske en lun Majdag at have øjnet et Glimt af deres livlige Farver og muntre Bevægelser blandt Skovens og Havens andre Sangere; men det forholder sig ikke saaledes. Som allerede Navnet **Baltimorefuglen**, der minder dig om en af Nordamerikas Stater, har antydet for dig, har den vafre lille Fugl hjemme i det fjerne, i Amerikas mægtige Skove, hvor den især gerne opslaar sit Sommerbo ved Bredderne af de store Floder og Søer.

Som saa mange af Amerikas Fugle, har Baltimorefuglen en skinnende pragtfuld Klædning. Det nederste af Ryggen og hele Undersiden er af en dyb gul Farve, som paa Brystet nærmer sig det Skarlagenrøde. Hoved og Vinger er sorte, kun bærer de sidste nogle hvide Tværstriber; Halen er ligeledes sort og med orangegul Spids. Baltimorefuglen er en Træk- og Sangfugl. Om Vinteren opholder den sig i Syden, og først med Vaarens Komme, naar Floderne oversvømmer deres Kyster, og Urskovene iører sig deres grønne, gule og hvide Løv- og Blomsterstrud, først da indfinder Baltimorefuglen sig paa sin gamle Redeplads. Det Folk særlig lægger Mærke til hos denne Fugl er dog ikke dens Sang, men dens Redebygning. Den søger ikke det magelige eller solide, den bygger ikke i et lavt Buskads eller i en lun Krog ved Menneskevaaninger, nej, til Vejrs vil den, ud paa de højeste, slankeste Grene, der svajer i Vinden og gynger over Flodens rullende Vande. Den har en Kunstners Blik for det skønne og fritliggende, for det luftige Hjem og den vide Udsigt. Helst opsøger den en høj, smuk Vand-Elm, hvis lange, vifteagtige Grene bøjer sig ud til Siderne og svinger som brede Koste i Vinden. I en lille Grenkløft fletter den her af Straa, Haar, Bast, Baandstumper o. lign. sin Rede, saa den ligner en flettet Pung. En bedre og smukkere Sommerbolig bygger ingen Fugl: den gynger som en Vugge i Vinden, den løvrige Gren, hvorunder den er fæstet, skærmer den mod Solhede og Regn, og ingen Fjende eller Fredsforstyrrer finder lettelig herud. Baltimorefuglen er en klog lille Skabning, og den er nok saa stolt af sin Opfindsomhed, hvis man kan tro Amerikanerne, thi dens stadig gentagne kvidrende Udbrud, medens den bygger: Politik wittier, wittier Politik, har de udlagt: „snildere og snildere Politik!" Men som Sanger formaar den lille Fyr, som sagt, ikke at drive det vidt. Dens Stemme er tyk og skingrende, den har ligesom vanskelig ved at faa Tonerne frem, og naar den et Par Gange har stammet sit „Politik", kan den lige som hidsig og ærgerlig udbryde i et langt og rigtig eftertrykkeligt „Politiiik!"

Fr. R.

Alligatorfangst ved Amazonfloden.

(Med Billede.)

Alligatoren er den amerikanske Krokodille, noget mindre end dens afrikanske Frænde, men alligevel et af Jordens største Krybdyr. Sit bedste Tilholdssted finder den i de store sydamerikanske Floder med sumpede og dyndede Bredder, hvor den gerne ligger og soler sin tunge, skællede Krop.

Indianerne gør ivrigt Jagt efter Alligatorerne og spiser med stor Lyst de hæslige Rovdyrs Kød. En rejsende paa Amazonfloden fortæller om en saadan Alligatorjagt, der fandt Sted en Dag, da han var taget ud for at fiske paa Floden. I Regelen skønner man, hvor de bedste Fiskesteder er, paa de store Flokke af Hejrer og Alligatorer, der allerede ses i lang Afstand. Ankomne til en saadan Fiskeplads, bad Norfolkene, der bestod af Indianere, om Lov til at gøre Jagt paa Alligatorerne. En af dem, fortæller den rejsende, fastgør i dette Øjemed en stærk Løkke eller Slynge af Læder paa Enden af en lang Stang, stryger hurtig og behændig Bastskjorten over Hovedet og vader paa grundet Vand langsomt og forsigtigt ud mod Alligatoren, stadig holdende Stangen med Slyngen foran sig. Dyret ligger i dvask Ro og glor paa ham, og før den aner Uraad, har den Slyngen om Hovedet, og med et rask og kraftigt Tag trækker Indianeren den sammen om Dyrets Hals. Kammeraterne, som fra Flodbredden røje har iagttaget alt, iler nu til, og fem—seks Mand haler det modstræbende Uhyre op paa Land, hvor et Par velrettede Øksehug over Hoved og Hale — saaledes som det ses paa Billedet — snart gør Ende paa Dyrets Liv. Som oftest er der ikke synderlig Fare forbunden med denne Jagt, da Alligatoren saa godt som altid stræber at komme ud i Flodbybet og yderst sjældent vender sig til Angreb. I Fald den virkelig tager Mod til sig, kan den blive en saare farlig Fjende, og Fortælleren har engang, under saadanne Omstændigheder, maattet sende Dyret en Riffelkugle gennem Pandeskallen. Naar Dyret er fældet, bortskæres allerførst de fire Moskuskirtler, der sidder parvis under Kæber og Bug, for at Kødet ikke skal paavirkes af den afskyelige Moskusstank. Kødet er hvidt, ligner Fiskekød og ser meget appetitligt ud, men er saa sejgt som Læder. For enkelte Indianerstammer er Alligatorsteg dog den bedste Herreret.

Fra Boghylden.

Under Korset, Billede fra det virkelige Liv ved **E. Kraft.** 162 S. (Milos Forlag, Odense.)

Biskop H. Stein har ledsaget denne Bog med et varmt anbefalende Forord, hvori han minder om, at mange af dem, der har udrettet Stordaad i Guds Rige, bar deres Naadegaver i skrøbelige Lerkar, deres Kraft var af Gud og ikke af dem selv, og de blev Beviser paa Sandheden af det gamle Ord „Herren arbejder bedst med sønderbrudt Værktøj." Det er ikke berømte historiske Skikkelser som aftegnes i den lille Bogs „Billeder", det er de smaa og beskedne, der lever ubemærket i deres stille Vraa, men som under deres Korsgang ikke desmindre bliver et Vidnesbyrd om Herrens Kraft i det „sønderbrudte Værktøj". Her fortælles om megen Sygdom og Kummer, om bristede Haab og skuffede Længsler, men i denne mørke og sorrigfulde Virkelighed lyser Troens stille, stærke Vækst og Velsignelsen, som kun Troen formaar at udgyde over et Menneskes Sind. „Troende Mennesker," siger Biskop Stein, „vil ikke uden aandeligt Udbytte kunne læse om, hvorledes haarde prøvede Mennesker er voksede under Korset, saa at de ikke blot blev glade i Haabet, taalmodige i Trængsel, varagtige i Bønnen — men de blev tillige flittige og nyttige Mennesker, som købte den belejlige Tid og brugte de endnu sparede Kræfter med en saadan Troskab, at deres Liv fik Fylde, og deres Minde velsignes." — Bogen er udstyret med en nydelig Radering af Carl Bloch, forestillende Jairi Datter.

* * *

100 Æggeretter, af **Charles Minet.** 51 S. (A. Andersens Forlag.)

Adskillige Husmødre, selv blandt de kyndige, vil vistnok forbavses over, at der kan laves 100 Retter af en saa dagligdags Ting som Æg. Den lille Bog vil overbevise dem derom. Forfatteren er en Mand af Faget; han har været Kok hos de fineste Herskaber og lært at variere Spisesedlen. Ved Siden af Husets egenlige Kogebog vil Anvisningen til de 100 Æggeretter utvivlsomt kunde gøre sin Nytte, særlig naar det gælder om at „hitte paa" noget nyt.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Januar.

II.

Det gælder i en Have ikke alene om at skære i, hæge og pleje om Frugttræer og Buske; har man en Prydhave, og det har jo dog de fleste, saa bør man ogsaa ofre lidt Tid og Arbejde paa den — ellers bliver den alt andet end en Prydhave. I Vintertiden er der selvfølgelig ikke meget at gøre, men der vil dog altid kunne være noget: Udtynding af Grene i Træer og Buske af Hensyn til Form og Plads, Fjernelse af udgaaet o. s. v. Naar f. Eks. et Busket langs en Gang eller ved en Græsplæne er forsømt Aar efter Aar, og naar de Træer, der der ofte staar bagved, har faaet Lov til at brede sig saaledes, at Buskene hælder stærkt fremad mod Lyset, d. e. mod Gangen eller Plænen, saa hjælper man sig eller mener at hjælpe sig i Regelen ved at studse Buskene i Toppen. Men dette hjælper ikke noget, for det første vil Buskettet forblive lige grimt, for det andet vil det i Løbet af et Aar se ud som hidtil; der maa en mere radikal Fremgangsmaade til. Man maa skære alle Buskene af temmelig langt nede ved Jorden, medens man samtidig lufter ud i Trækronerne over Busketter. Jorden mellem Buskene maa graves og gødes, hvis den trænger dertil, hvad den i de fleste Tilfælde gør. Det første Aar vil Partiet ganske vist se noget uskønt, nøgent ud, men allerede næste Aar, vil man kunne glæde sig ved et nyt, seværdigt Busket som Erstatning for det gamle og erhvervet paa en forholdsvis billig Maade.

Jo mere øde Haven ser ud i de kortdagede Vintermaaneder, des mere paaskønner man Livet hos de Planter, man har i fine Stuer. Januar Maaned bringer nu ingen stor egentlig Blomsterflor, idet Vinterasterne er forbi paa enkelte Efternølere nær. Vi bør dog nu have Flor af Hyacinther, Tulipaner og siden Crocus. Primula og Cineraria kan ogsaa glæde os ved deres Blomster. Alle disse Planter maa i deres Blomstringstid i de varme Stuer have rigeligt Vand. De egenlige Bladplanter faar mindre Vand; en Undtagelse danner Bregnerne, der taaler rigeligt Vand ved Roden, hvorimod de ikke som andre Bladplanter taaler Fugtighed paa Løvet.

Selv om en eller anden Plante tilfældigvis skulde have forbrugt den Næring, der er i Jorden, maa den ikke i denne Tid plantes om; man maa indskrænke sig til at komme den til Hjælp med Gødning. De, der har Adgang til Affald fra Hestehove, bør benytte dette til Gødning. Man kan komme det i en Beholder — et Kar eller en mindre Ting — med Vand, i hvilket Hornet efterhaanden opløses, man kan da stadig tage af Vandet og efterhaanden hælde mere i Karret. En hurtig og kraftig Virkning faar man ved at afkoge Affaldet. Dette kan benyttes til alle Potteplanter, Bladene faar en frisk grøn Farve, og for Blomsterplanters Vedkommende faar Blomsterne en kraftigere Farve og bliver større end ellers. Dette Gødningvand kan iøvrigt ogsaa med Held benyttes til alle Planter i Haven om Sommeren.

Skæmt.

I Skolen.

Provsten: „Naa, lad mig saa høre, hvad I kan. Tæl engang, Poul."

Poul: „En, to, tre, fire, fem, seks, syv —"

Provsten: „Du, Knud, videre."

Knud: „Otte, ni, ti, Knægt, Dame, Konge, Es."

For Hus og Hjem.

Hudirritationer. Der koges 1 Pot med 40 Gram Borsyre, hvorved denne opløses. Man hælder deri 5 Draaber Nellikeolie, 6 Draaber Pebermynteolie og 5 Gram Glycerin, hvilket omrøres godt, for at det kan blive saa klart som muligt. Man sætter en Tragt i en Flaske, lægger et Stykke Filtrerpapir i Tragten og lader det tilberedte løbe ganske langsomt igennem og vedbliver dermed, hvis det er grumset, indtil det bliver helt klart. Dette kaldes Amykos og er ypperligt mod Hudirritationer.

Gigt. Man lindrer Gigtsmerter ved Indgnidning med Opodeldok, der tillaves paa følgende Maade: I $1\frac{1}{2}$ Pund Druesprit opløses under stærk Varme 1 Kvint Kamfer og 10 Kvint tørret Marseillesæbe. Dette afkøles og dernæst tilsættes 3 Kvint Salmiakspiritus, 1 Kvint Timianolie og 1 Kvint Rosmarinolie. Opløsningen filtreres gennem Filtrerpapir og opbevares i tæt lukkede Flasker.

At faa friskt Grønt om Vinteren. I en med Vand fyldt Blomstervase, kommer man en Haandfuld Hvede- eller Bygaks og hensætter den i et lyst og koldt Rum. Kærnerne vil snart begynde at spire, og Vasen kan da senere henflyttes i Dagligstuen. Et Par Gange om Ugen hældes friskt Vand i. Man faar en smuk, frisk Bladbuket, naar Kærnerne er spirede helt op. Skyder den for rask i Vejret, kan man studse lidt af den.

Alle Vegne fra.

Dyrkning af Silkeormen paa en urteagtig Plante. Det er tidligere omtalt, at Professor Harz i Stutgart i 6 Aar havde anstillet Forsøg med Fodring af Silkeormen med Blade af Skorzonerrod, og at Resultatet havde været, at Insektet forpuppede sig og levede af Coconerne, en Silke, lige saa god som efter Fodring med Morbærtræets Blade. Forsøgene er nu afsluttede. Ifjor blev 88 pro Cent af de udklækkede, udelukkende med Skorzonerblade fordrede Larver bragte til Forpupning; de leverede fejlfri Coconer af normal Størrelse og Traadstyrke.

Lignende Resultater har to i Karlsruhe foretagne Forsøg givet. Æggene var modtagne af Professor Harz, og af Larverne gav 85 pro Cent Coconer. Da der nu ikke saa sjeldent har været iagttaget et ringere Procenttal af Coconer ved Fodring udelukkende med Morbærblade, saa synes det at maatte antages med Sikkerhed, at Opgaven er løst, at der er fremavlet en ny Race af Silkeorme, der ernærer sig af Skorzonerblade. Derved er det da ogsaa blevet muligt at give selve Silkeavlen en videre Udbredelse, ganske simpelt fordi den nævnte almindelige Køkkenurt har en langt videre Udbredelse — om man vil Vegetationsgrænse — end Morbærtræet, og fordi den ikke er generet af den for det sidste saa skadelige Foraars- og Nattefrost i de Egne hvor den dyrkes.

J. J.

Hovedbrud.

Firkantet Nød.

Af 4 E 4 L 4 S 2 R og 2 A dannes 4 Ord, som skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Første er et Kvindenavn,
fjerde er selvsamme,
naar man det omvendt læser;
andet er et Mandfolkenavn,
tredje er selvsamme,
naar man det omvendt læser.

P. C. H.

Gaade.

Mit første er et lille Ord,
naar det fra Møens Læber lyder
til Ungersvenden, da jeg tror,
han som et Løfte det udtyder;
mit andet er et Glimt saa kort,
der svinder rask, for evigt bort;
det tredje vindes i Kampens Dyst,
mit hele bringes dig Nyaarets Lyst.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis nedad og opad, danner Navnene paa to Byer i Danmark.

En By i Danmark.
En By i Frankrig.
En Flod i Tyskland.
En Flod i Frankrig.
En Ø ved Sverige.
En By i Italien.

Opløsninger.

Gaadespørgsmaal i Nr. 15:

1. Menneskets Datter.
2. En Globus.
3. Et Søm.
4. En Griffel.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

„Husvennen" i Amerika.

Bladet forsendes ugenlig eller hver 14de Dag. Prisen er iberegnet Porto 6 Kr. 50 Øre pr. Aargang.

Indhold: Ærlige Folk, Skitse af Knud Skytte. Smaavers, af O. P. Krøniker om Svend Tveskæg, genfortalt af B. E., med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Baltimorefuglen, af Fr. R., med Billede. Alligatorfangst ved Amazonfloden, med Billede. Fra Boghylden. Havebrug, II. Skæmt, med Billede. For Hus og Hjem. Alle Vegne fra. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 17. Søndag den 22. Januar. 1893.

Menneskeslægtens Vintersolhverv.

Af L. Schrøder.

Hvor ofte end Ordet **Jul** bruges i Prædikener og Salmer, alene eller i Sammensætninger som Julefest, Juledag og Julebud, saa er det dog fra først af ikke noget kirkeligt Udtryk, men et nordisk Ord, der betyder det samme som Solhverv eller Solvending. Naar det er blevet brugt som Betegnelse af Kristi Fødselsdag, da er det, fordi denne er bleven opfattet som **Verdenshistoriens Vintersolhverv**.

Dersom denne Opfattelse er rigtig, maa det kunne vises, at der ikke blot i **Hedenskabets Levnedsløb** er Lighed med Aarets Historie før Jul, men ogsaa i **det kristelige Tidsrum** Lighed med Aarets Historie efter Jul. Til en saadan Paavisning skulde her gives et lille Bidrag.

Hedenskabets Levnedsløb kan belyses ved at agte paa de Hedninger, der kom i Forhold til Herren og hans Apostle. De, med hvem dette først blev Tilfældet, er de tre Mænd, som vi plejer at kalde „de hellige tre Konger", og som havde hjemme i Landene østen for Jødeland. De andre Hedninger, som her kan være Tale om, er dels Grækere dels Romere.

Hvad de førstnævnte angaar, da er der ingen Grund til at tro, at de havde hver sit Rige at styre. At man har tillagt dem kongelig Værdighed, hænger vel sammen med, at det var rige Gaver, som de bragte den nyfødte Jødernes Konge. I sin smukke Barnesang om de hellige tre Konger har Grundtvig fremsat den Gisning, at det kunde være en Konge fra Østerland, hans Søn og hans Astronom, der vejledte af Stjernen først kom til Jerusalem og saa til Betlehem. Andre har ombyttet Navnet Konger med „de vise fra Østerland"; den danske Biskop Münter har skrevet et i sin Tid opsigtvækkende tysk Skrift om „de vises Stjerne".

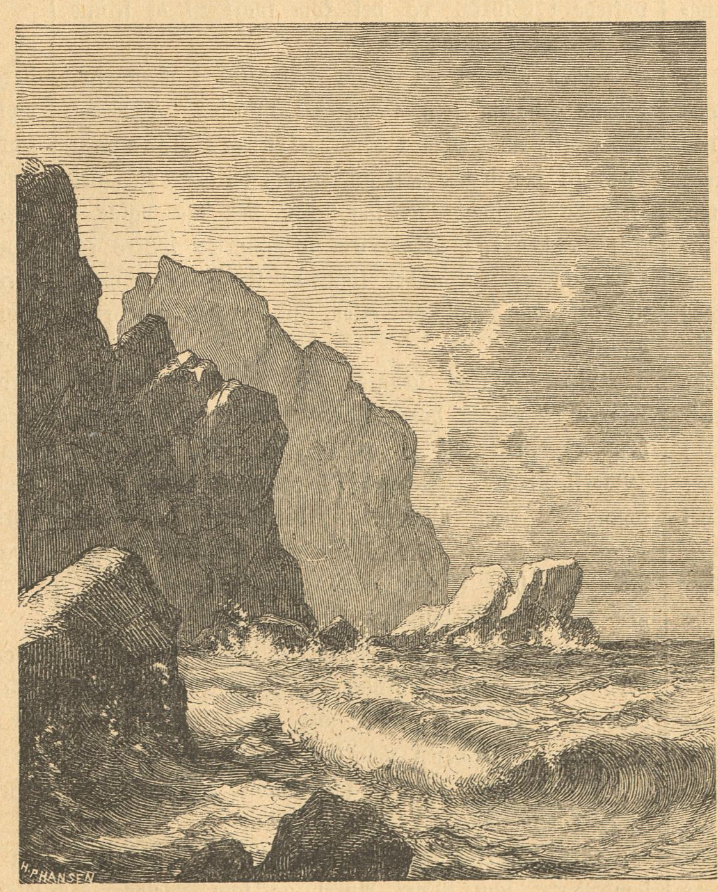

Parti af Kullen.

Holder man sig imidlertid til Udtrykket „Mager", som Matthæus bruger, da føres Tanken nærmest hen til en Præstekaste hos et Folk i det indre Asien. Der var jo en Præstekaste af dette Navn hos Mederne. Lukas fortæller i sin Apostelhistorie, at Samaritaneren Simon gav sig af med „magiske" Kunster, og at Barjesus paa Cypern, som dog var en Jøde, optraadte som „Mager". Paa begge disse Steder maa man ved Mager tænke paa en Mand, der staar i et ejendommeligt Forhold til det hemmelighedsfulde i Tilværelsen, og derved føres Tanken snarere hen paa hedenske **Præster** end enten paa Vismænd eller Konger.

Vismændene skulde man i Aposteltiden nærmest søge imellem Grækerne. Men blandt dem var der ikke blot, som Apostlen Paulus erfarede, baade i Athen og Korint, mange Filosofer, men ogsaa Digtere og Kunstnere, der i Ord eller i Sten søgte at fremstille, hvad der stod i Glans for deres indre Øje. Kom Magerne fra Østen for at **tilbede** den Jødernes Konge, som nys var født i Bethlehem, Davids Stad, saa kom der — efter Evangelisten Johannes' Fortælling — Mænd fra Vesten for at **se** den Jesus, der ved sit Indtog i Jerusalem var bleven hilset som en Konge med Raabet: „Hosianna! du Davids Søn!" Det var Grækere, der henvendte sig til Filip fra Betsaida, en af de tolv, for at faa Jesus at se.

Konger skulde man i de Dage søge imellem Romerne. Det fortælles om en af dem, der efter Aleksander den Stores Død havde vundet Kongenavn (Pyrros af Epiros), at han under en Krig med Romerne sendte en af sine Raadgivere til Rom for at tilbyde Fred; da han kom tilbage, sagde han, at det romerske Statsraad eller Senat havde forekommet ham som en Forsamling af Konger. Der er mange andre baade før og siden, som har faaet det Indtryk, at man i Rom kunde finde mange Mænd med Evne til at styre og regere, som Konger bør have den. Det var ogsaa Mænd med Gaver i denne Retning, som kom i hjerteligt Forhold til Jesus og hans Apostle.

Høvedsmanden i Kapernaum vidste af Erfaring, hvad et Ord kan udrette i den Kreds, hvor den, der fører det, har Myndighed, — og Høvedsmanden Cornelius i Cæsarea synes at have haft meget tilfælles med ham. Men endnu kan der være Grund til at fremhæve den Julius, i hvis Følge Paulus som Fange kom til Rom, og om hvem Lukas skriver — først, at han behandlede Apostlen „menneskeligt", og siden, at det laa ham paa Sinde at frelse hans Liv. Navnene Cornelius og Julius er adelige Stammenavne; Roms Enevoldsherrer fra Augustus til Nero regnedes til den juliske Slægt. Det er en rimelig Gætning, at hin Høvedsmand af den juliske Slægt var sendt til Cæsarea for paa Keiserens Vegne at indsætte Festus til Felix' Efterfølger som Statholder; da han efter at have røgtet dette Ærinde vendte tilbage til Rom, fik han blandt andre den Fange med sig, der som romersk Borger havde indanket sin Sag for Keiseren.

I de her omhandlede Hedninger finder vi da Repræsentanter ikke blot for tre forskjellige Folkefærd, men ogsaa for de tre Samfundskredse, der har været kendte i Hedenskabet lige saa fuldt, som de er kendte nu, fordi Mennesket altid staar i et tredobbelt Forhold: til Gud, til sig selv og til sine Medmennesker. Til dette tredobbelte Forhold svarer de tre Samfundskredse: Kirke, Skole og Stat. Magerne var en Slags Sendemænd for Østerlebens religiøse Samfund, Grækerne for Oldtidens Kunst og Videnskab, Romerne for udviklet Statsliv.

I Østerleden havde man visinok mere end i Vesterleden samlet sine Tanker om de Spørgsmaal, der vedrører Livet efter Døden. Den Dag i Dag finder man jo hos østasiatiske Folk storartede Levninger af Oldtidsreligioner med en Mangfoldighed af religiøse Skikke.

Grækerne havde sat deres Kræfter ind paa at skabe en jordisk Drømmehimmel saa rig paa Skønhed og saa rig paa Livsvisdom, at den maatte kunne tilfredsstille Menneskehjertets Trang, saa det ikke behøvede at vugge sig i Længsler efter, hvad der maatte ligge hinsides Graven.

Romerne endelig havde forsøgt at reise en borgerlig Samfundsbygning, der kunde omspænde den hele Menneskeverden; hvad der laa uden for Middelhavskredsen, regnede de ikke stort; det var i deres Øjne lidet beboede Ørkenlande; det egentlige Mandhjem mente de at have samlet. Og i Romerstaten gennemførtes saa en Lovgivning, der dannede et, hele Menneskelivet omfattende, vel sammenhængende System; dertil sluttede sig saa en Stab af overordnede og underordnede Embedsmænd til at styre Provinserne og Byerne, et Politi, der kunde overholde Ordenen, og Domstole, der kunde holde Lovene i Hævd.

Men Østens Religionssamfund havde ikke kunnet tilfredsstille de tre Præster, som kom til Betlehem og tilbad Jesusbarnet. Grækenlands Skønhedsforbilleder og Vismands-Idealer var ikke nok for de Grækere, der begærede at se den Jesus, der var bleven hilset som Davids Søn. Cornelius og Julius kom ved deres Færd til at bevidne, at end ikke de, der stod Regeringskredsene nærmest, kunde finde Menneskelivets Gaade løst i Romerretten og den dertil svarende Styrelse.

Det er værd at agte paa, hvordan der var vaagnet en Længsel hos disse Repræsentanter for den Del af Menneskeheden, der havde staaet i Spidsen for den historiske Udvikling, og for de forskjellige Retninger, hvori Menneskeheden ved egne Kræfter havde søgt at udrette Storværk. Og saa maa man huske, at der var mange flere baade i Øst og i Vest, som, ledede af lignende Længsler, havde sluttet sig til Jøderne i Adspredelsen. Det var saare mange Sprog, der taltes af de Jøder og Jødevenner (Proselyter), som var tilstede i Jerusalem og oplevede Pintseundret. Men til Israels Folk havde de mange Hedninger sluttet sig, fordi dette Folk havde bevaret Forjættelsen fra gamle Dage om Messias, om den Guds Salvede, der som den rette Præst, Profet og Konge skulde bane Veien for en ny Tid, da Hjertet kunde finde Lægedom for Sorgen over Synd og Død, da Lyset som aldrig før vilde opklare Menneskelivets Gaader, og da et Himmeriges Rige vilde blive grundfæstet paa Jord med Ret og Fred og Glæde.

Man behøver ikke at fordybe sig i Betragtningen af det dybe sædelige Forfald, der var rundt omkring i den romerske Folkeverden, for at se, at Solhvervet var forberedt. De Længsler, der var vaagnede hos de tre Præster fra Østerland, hos de omhandlede Grækere og hos Romerne Cornelius og Julius, forudsætter ikke, at disse har været indviklede i vilde Udsvævelser. Snarere har de hørt til de sædeligt reneste iblandt deres Folk, ligesom de galilæiske Fiskere, Herren udvalgte til sine Sendemænd, har hørt til de bedste Israeliter. Men hine Hedninger lige saa vel som hine Israeliter har følt Savnet af en Retfærdighed, de ikke kunde give sig selv. De har sørget over en Tilbagegang i Slægten, fra hvilken den ikke kunde reise sig selv. De har følt, hvor lidet de Indretninger, som deres Landsmænd havde bragt i Stand, kunde raade Bod paa Vaanden. Og saaledes var de forberedte til at hilse Solhvervet i Tidernes Midte.

Saa tændtes da Lyset i Betlehem, og det voksede i Styrke, og det kom snart til at skinne ud iblandt Hedningefolkene.

Men gik det nu ogsaa frembeles i Menneskehedens Historie som i Aarets Historie? Var det gaaet ned ad Bakke i Hedenskabets Levnedsløb, til det havde følt sin Afmagt og fattet Længsel efter de opreisende Kræfter, kan der saa ogsaa i det kristelige Tidsrum af Historien spores en Opgang, og det under lignende Kampe som dem, vi hvert Aar oplever efter Jul i den udvortes Natur?

Naar Dagene længes, vil Vinteren strenges, erfarer vi næsten hvert Aar. Vaarens Gennembrud er ogsaa hos os en voldsom Tid, om end „Vaarflommen" i Norges Bjergegne er langt voldsommere. Naar Vinteren er beseiret og jaget paa Flugt, da kommer Spiretiden med de gode Løfter. Men ikke blot i den, men ogsaa i Forsommeren med det rige Blomsterflor i vore Haver kan Vinteren vise sig som en Genganger, der afsvider de grønne Smaablade og Knopper og ødelægger Frugtblomster i Mængde. Er det gaaet i det kristne Tidsrum af Historien paa lignende Vis?

Ja, maa vi svare, i det mindste saa vidt som vi er komne endnu.

Det romerske Keiserdømmes Tid under Herskere som Nero, som Mark Aurel og som Decius — vidt forskjellige fra hverandre næsten i alt andet, men enige i at forfølge de Kristne — er en saare streng Tid for det ædle Menneskeliv, skønt Lyset fra Betlehem stadig skinner videre ud og vinder den ene Seir efter den anden over Nattens Skygger. Martyrernes Blod blev Kirkens Sæd. Dette Ord viser hen til Mødet imellem den strenge Vinter og det seirende Lys.

Folkevandringens Tid er et Tøbrud, hvor de ødelæggende Kræfter synes endnu langt stærkere end Vaarens Gennembrud i Fjeldlandene.

Men ser man saa hen til den Tid, da Kristentroen forplantedes til England og derfra til Tyskland og saa fra begge disse Lande til Nordens Halvøer og Øer, da kan man vel finde Lighed med Vaarlivets grønne Spirer og dets yndige fine Blomster.

Salmesangen endelig, der kom frem med den hellige Bernhard, med Luther og Gerhardt, med Kingo og Brorson, og paa ny i vore Dage, er vel Vidnesbyrd om, at der er kommen Sommer ind i Menneskelivet.

Men Vinterens Gengangerfærd er heller ikke udebleven, medens Kristentroens Sol stadig har lyst længre og længre ud iblandt Folkene, og længre og længre ind i alle Menneskelivets Forhold.

Naar det var Tegnene paa den gamle Vinter, der gik forud for Solhvervet, at den søgte at tilfredsstille Menneskets Evighedslængsler med selvgjorte Bodsøvelser, eller at den søgte at bringe disse Længsler i Forglemmelse ved Fremskridt i Kunsten og Videnskaben eller ved et altomfattende Verdensrige med dets vel sammenhængende Lovgivning, Styrelse og Domstole, saa vil Eftervintrene bære de samme Mærker.

Betydningen af Kunst og Videnskab og af en borgerlig Samfundsorden med en omfattende Lovgivning skal lige saa lidt miskendes, som gudstjenstlige Skikke fortjener dette.

Det var en god Arv fra Fædrehjemmet, som af Østens Præster blev benyttet til Udviklingen af religiøse Forestillinger og Bodsøvelser, og naar disse til syvende og sidst ikke kunde tilfredsstille dem selv, da var det, fordi

kun det, der kom fra oven ned,
kan blomstre i al Evighed.

Det var en god Arv fra Fædrehjemmet, som af de græske Digtere, Kunstnere og Videnskabslærere blev brugt til at udvikle et Liv, der saa vidt muligt skulde ligne et paa aandelige Nydelser rigt Gæstebud (Symposium), men som i Tidens Længde kun alt for meget kom til at ligne, hvad Grækerne nævnte med Gru som Tantalos' Kvide, hvor han, med den bedste Spise og den kosteligste Drik for Øje, dog maatte lide Hungerens og Tørstens Kvaler. Og det var en god Arv fra Fædrehjemmet, der af Romerne blev sat til under Arbejdet med at opføre en Samfundsbygning med Orden og Skik, men som dog kun blev Tomhed, naar Gudsfrygt, Menneskekærlighed og Retfærdighed ikke havde hjemme hos dem, der skulde lovgive, styre og dømme, enten det saa var Folkeforsamlingen eller Senatet eller Keiseren og dem, han havde valgt dertil.

Hvor den „Soles Sol fra Betlehem" vinder Magt, der vil ogsaa blive religiøse eller kirkelige Skikke, der vil Kunst, Poesi og Oplysning trives, der vil Borgersamfundet udvikles med alt, hvad dertil hører. Men hverken Kirkeskikkene, eller Theatret og Skolen, eller Rigsdagen og Domstolene vil der tage den Ære, som kun tilkommer „Kraften fra det høje," der i Ordet, som møder de længselsfulde ved Herrens Indstiftelser, ene kan stille Hungeren og Tørsten efter Retfærdighed og give Styrke til at „gøre Kæmpeskridt opad til den levende Guds Stad."

Hver Gang derimod kirkelige Skikke af deres Opfindere eller Talsmænd gøres til Salighedsmidler, — hver Gang den Paastand lyder, at det er Kunst og Poesi, at „det er Skønhed, Tiden tørster efter," eller Hovedmanden for en Skole tilbyder sine Lærlinger at løse dem Livets Gaade, — og hver Gang Ordføreren for en bestemt borgerlig Samfundsorden paastaar, at den kan læge Saarene,

der dog har deres sidste Aarsag i Menneskenes Synd, da er det Nattefrost, som truer med at kvæle de grønne Spirer og at ødelægge Frugtblomsterne.

I Aarets Historie kan Angrebene af den i Grunden beseirede Vinter gentage sig til St. Hansdag. I Menneskehedens store Historie vil Vinterens Gengangere ogsaa vise sig paa ny, indtil Lyset endelig seirer over Mørket. Det maa vi være forberedte paa og ikke slippe Visheden om, at den grødefulde Sommer og den rige Høst kan komme i Slægtens Historie lige saa vel som i Aarets Historie — trods alt, hvad der vil hindre det.

Kullen.

(Med Billede.)

Mørk og truende som en Tordensky hæver Kullen sig op over det venlige blaa Kattegat og de grønne smilende skaanske Marker. Den er den skandinaviske Fjeldnaturs yderste Forpost mod Syd, og steil og barsk som den viser sig mod Søsiden, har den ligesom noget af Forpostens trodsige, grublende Speiden over sig.

Kullen er ikke, som mange, der kun kender dens Navn fra Sagn og Omtale, kunde formode, et enkeltstaaende Fjeld, men derimod det sidste eller yderste Led af et helt lille Bjergdrag, der hedder Kullaberg, og som atter er en Fortsættelse af den saakaldte Skaanske Søderaasen. Kullaberget strækker sig gennem Skaanes vestligste Del, og herfra er det, at Kullen springer frem som en Odde, med Øresund paa den ene Side og Skelderbugten eller Kullabugten paa den anden Side.

Hele Bjergpartiets Ryg er meget ujævn og bærer flere, skarpt fra hverandre adskilte mindre Høje. Den højeste af disse naar over 600 Fod over Havet. Bjerget bestaar af en rødlig gneisagtig Granit. Det er Halvøens Underlag, som her skyder frem. Medens det ellers overalt i Skaane er dækket af et jævnt Muldjordslag, og Landskabet fuldstændigt ligner et Sletteland, saa har Granitten her skudt den bløde Muld til Side og løfter sig i uragtig Valde højt op over Land og Hav.

Dønninger er stedse i Bevægelse ved Klippens Fod, og dens urolig brusende Larm rækker, selv paa stille Dage ud til de forbifarende. Selve Klippepartiet, der tegner sig klart mod Himlen, ligger paa milde Sommerdage hist og her svagt grønklædt, inde paa Fjeldskraaningen lister nogle Kreaturer om, et enkelt Sted ses en venlig rødmalet Menneskevaaning, og paa et af de fremspringende Fjeldpunkter i Nordost knejser et Fyrtaarn 213 Fod over Havfladen.

Men Kullen skal helst ses en trist, skyet Vinterdag, naar Luften hænger fuld af Storm og Sne. Da ses dens vilde, sønderrevne Øde, dens mørke, trodsige Jætteskikkelse just i den Ramme, hvor dens ejendommelige Natur tager sig ud, medens Havet, der larmer og skummer ved dens Fod sætter lige saa passende Musik til de Sagn, som fra Arilds Tid har knyttet sig til Kullen.

Det var — efter Sagnet — her, at Palnatoke løb paa Ski ned ad den steile Fjeldside og kun ved en lykkelig Hændelse frelste sit Liv. Langt senere hen i Middelalderen boede Kullamanden her paa Bjerget, han besad hemmelige Kundskaber, kunde læse i Stjernernes Gang og skal engang have spaaet Valdemar Sejr om hans og hans Sønners Skæbne. Men om alt dette læser man bedst i Ingemanns Romaner, hvor Sagnets løndomsfulde Uhygge og Bjergets mørke Gru er ypperlig fastholdt.

Fr. R.

Kroniker om Svend Tveskæg.

Genfortalt af B. E.

II. Svend og Jomsvikingerne.

Det vides, at Jomsborg var et navnkundigt Vikingesæde paa den vendiske Østersøkyst, at det stod under dansk Herredømme, og at dets Høvdinger skiftevis bistod og bekæmpede de danske Konger Harald Blaatand og Svend Tveskæg. Mindre ved man, om hvem der havde grundlagt Borgen, og hvem der til givne Tider var dens egenlige Styrer. De gamle Krøniker fører her modstridende Tale. Det er en Tid, som endnu sløres af Hedenolds Sagn-Dæmring. Snart skelner man tydelig de jærnmørke Helteskikkelser i Dæmringens usikre Lys, saa ruller Taagen sig atter sammen, udviskende alt, og atter flænges den af Luftstrømmen, og Sollyset skinner ned paa et Ansigt, en Mand eller et helt Optrin, belysende det med klare, fulde Straaler.

Medens nogle holder for, at Kong Harald Blaatand var Jomsborgs Grundlægger, og den svenske Kongesøn Styrbjørn dens første Høvding, saa fortæller den gamle Krønike, som hedder Jomsvikinga Saga, at Palnatoke anlagde Borgen, dengang han havde dræbt Harald Blaatand og ved Gravøllet var bleven Uvenner med Sønnen Svend Tveskæg.

Det var en stærk og mægtig Søborg, bygget med stor Kunst, halvt paa Landet og halvt i Søen. Inden for Ringmuren var der en Havn, som kunde rumme tre Hundrede Langskibe. Svære Jærnporte lukkede for Borgen, og højt oppe paa en stor Stenhvælving var der bygget et Kastel, forsynet med Valslynger. For Borgens Mandskab gav Palnatoke strenge Love, der skulde fremme Haardførhed, Tapperhed og Broderskab; men selv tog han Styret hjemme i Borgen saa vel som førte an paa de lange Vikingefarter. Og Jomsvikingerne vandt Ry som en saare, mægtig, hartad uovervindelig Sømagt, et Bolværk for Hedenskabet og det vilde Krigerliv.

Men da Palnatoke døde som gammel Mand, blev Sigvald Jarl, en dansk Høvdingesøn, Herre i Jomsborg. Nu begyndte Folkene at afvige fra de strenge Love og Vedtægter. Tvistemaal og Drab ødte Broderskabet, List og Snedighed afløste Djærvhed og Tapperhed, Blødagtighed trængte efterhaanden ind i Sæderne. Det var i denne Forfaldstid, at Svend Tveskæg kom i Forbindelse med Jomsvikingerne, hvorom her skal berettes.

Paa den Tid var der i Venden en Konge ved Navn Burislav, der havde tre Døtre, hvoraf især den ældste, Astrid, var bekendt for sin Skønhed og Klogskab. Skønt Palnatokes Love forbød Jomsvikingerne at have Kvinder paa Borgen, havde Sigvald Jarl kun en føje Tid været Jomsborgs Høvding, før han med et prunkende Følge drog til Kong Burislavs Hof for at bejle til Astrid.

„Et af to Vilkaar," sagde han, da han var bleven stedt for Venderkongen, „enten maa du give mig din Datter Astrid til Ægte, eller jeg agter ikke længer at blive siddende i Jomsborg og værge din Landegrænse, som vi nu har gjort baade i min Formands og min Tid."

„Ærlig talt," svarede Kongen, „saa havde jeg bestemt, at jeg vilde have giftet min Datter til en Mand af højere Værdighed end du. Men nødig kan jeg undvære Jomsvikingernes Værn og Haandsrækning mod de danske Vikinger, saa vi faar vel tage Sagen under Overvejelse og betænke, hvad der kan være raadeligst. Slaa du og dit Følge jer nu en Stund til Ro her paa vor Borg."

Kong Burislav gik nu til sin Datter, den skønne og kloge Astrid, og fortalte om Sigvald Jarls Ærinde. „Hvad er nu din Mening om hans Tilbud, Datterlil?" spurgte Kongen og tilføjede: „Det er mig af Vigtighed, at vi tager et besindigt Skøn, for at Sigvald og Jomsvikingerne ikke skal drage bort fra Borgen; thi jeg har deres Landeværn særdeles nødig."

„Om jeg skal sige dig Sandheden, Fader," svarede Astrid, „saa tykkes jeg kun ilde om at ægte Sigvald; men efter dine Ord vil jeg ikke afvise ham. Dog giver jeg ham kun Haab paa Vilkaar, som jeg bestemmer: enten skal han, før han kommer i min Arm, befri Landet for alle de Skatter, du hid til Dags har maattet svare den danske Konge, eller han skal føre den danske Konge Svend hid som Fange, saa at du har ham i din Vold."

Kongen led godt dette kloge og kække Svar, som han derpaa fremførte for Sigvald Jarl. Denne gav Haandslag og lovede, at inden tredje Jul var forløben, skulde en af Kongedatterens Betingelser være sket Fyldest, eller og hele Aftalen betragtes som ophævet.

Nu drog Sigvald til Jomsborg, men saa snart Isen smeltede om Foraaret, stak han i Søen med tre Skibe og tre Hundrede Mand og for lige til Sjælland. Her spurgte han sig for om Kongen og fik at vide, at han laa paa Gæsteri ikke langt borte. Sigvald sejlede did, lagde sig med sine Skibe forsigtig i Skjul bag et Næs, hvor der ingen Fartøjer saas i Nærheden. Derpaa sendte han Bud til Kong Svend, hvem han lod sige, at han, Sigvald Jarl, laa dødsens syg og gerne før sin Død ønskede en Samtale med Kongen, da han havde Ting at aabenbare, som for denne angik Liv og Lykke. Straks da Kongen havde modtaget denne Tidende, stod han op og drog med hele sit Følge, der bestod af seks Hundrede Mand, ned til Stranden, hvor Sigvalds Skibe laa. Imidlertid havde Jomsvikingerne vendt Forstævnene fra Land, bundet det ene Skib efter det andet og lagt Aarerne til Rede mellem Roertoldene. Da Kongen nu naaede ned til Stedet, havde Svend lagt sig til Sengs paa det yderste Skib og anstillede sig som meget syg. Men til sine Mænd uddelte han følgende Befaling:

„Naar tredive Mand er gaaede om Bord med Kongen paa det Skib, som er nærmest Land, da skal I trække Broen bort fra Land og op i Skibet og forklare Folkene, at de for den tunge Lasts Skyld ikke maa trænge for stærkt paa. Men naar saa tyve Mand er fulgte med Kongen over paa det midterste Skib, skal I ligeledes der trække Broen ind, og atter bære eder ligedan ad, naar han er kommen over paa det tredje Skib med en halv Snes Mand."

Sigvalds Folk handlede efter deres Herres Ord, og hans snedige Plan lykkedes fuldt vel. Selvtiende steg Kongen om Bord paa det tredje og yderste Skib og spurgte vennefælt, hvorledes det stod til med Sigvald. Folkene svarede, at

det stod saa ringe til, at Sigvald kun hviskende mægtede at fremstamme, hvad der laa ham paa Sinde.

Da tren Kongen hen til Sigvalds Leje, bøjede sig fortrolig ned over ham og spurgte: „Hvilke Tidender er det, du har at melde, siden der ligger saa stor Magt paa, at vi faar talt sammen."

„Bøj dig lidt nærmere ned til mig, Herre," sagde Sigvald med svag Røst, „at du bedre kan høre, hvad jeg har at sige, thi jeg taler kun sagte."

Som nu Kongen bøjede sig tæt ned over Sigvald, slyngede denne sine Arme om ham, og Kongen fik nu at føle, at Jarlen ikke var saa helt svag; thi han kunde ikke rive sig løs af hans Arme. I det samme raabte Sigvald til sine Folk, at de skulde gribe til Aarerne og ro bort, saa hurtig som de kunde. Dette skete; Jomsvikingerne roede bort med Kong Svend og de treti Mand, medens det øvrige Følge stod inde paa Strandbredden som Vidner til, hvor snedigt Kongen var bleven overlistet og tagen til Fange.

Da Vikingerne nu var komne ud i rum Sø, og Sigvald havde sluppet sit Tag, tog Kongen harmfuld og bestyrtet til Orde:

„Hvad er der paa Færde, Sigvald? Har du Svig i Sinde? Det tykkes mig, at der maa møde mærkelige Begivenheder efter dette, dog ser jeg ikke, hvad Hensigten er med dette Foretagende."

„Ej er det min Agt at svige eder, Herre," genmælede Sigvald. „I skal nu fare med til Jomsborg og dvæle der en Stund; men vi skal vise eder al den Hæder, som vi formaar, og alle de Mænd, som følger eder, skal være velkomne ved vort Bord. Naar I saa kommer til det Gilde, vi har beredt for eder, da skal I faa at vide, hvad Grunden er til alt dette; men som vor Skyldighed er, skal I til hver en Tid kun møde Underdanighed og Hæder."

„Dermed maa vi jo tage til Takke," sagde Kongen, „eftersom Sagerne nu staar."

I Jomsborg blev Kong Svend modtagen med stor Agtelse, et prægtigt Gilde blev anrettet til hans Ære, og alle Vikingerne kaldte sig for hans Mænd. Ved Gildet rykkede Sigvald endelig frem med, hvad hans Agt var. „Jeg har ført dig bort fra Danmark," sagde han, „fordi jeg har bejlet for dig til Kong Burislavs Datter. Det er den smukkeste og væneste Mø, jeg kender, og jeg gjorde det ene af Venskab for eder, Herre! fordi jeg ikke vilde, at I skulde gaa glip af et Giftermaal, der forekom mig det bedste af alle."

Efter Aftale sandede alle Jomsvikingerne deres Høvdings Ord, hvorpaa Kongen spurgte, hvad den ham tiltænkte Fæstemø hed.

„Denne Mø," sagde Sigvald, „til hvem jeg har bejlet for dig, hedder Gunhild. Selv har jeg fæstet Kong Burislavs anden Datter Astrid; men Gunhild bærer Fortrin i alt, som det og bør sig. Du, Konge, gører dig nu til Gode ved Gildet her i Jomsborg, mens jeg rejser til Kong Burislav og ordner Sagen for os begge. Læg kun trygt alt i min Haand, jeg skal svare til din Tillid."

Med hundrede Mand drog Sigvald Jarl derpaa til Kong Burislav, og med Gilde og Gammen blev han modtaget. Han havde opfyldt sit Løfte til Kongen og den væne Astrid, Kong Svend var, som han sad i Jomsborg, i deres Magt, og de kunde nu handle med ham, som de fandt raadeligst og forstandigst. Ja, de talte en Stund sammen derom, og det endte med, at Kongen og og hans Datter bad Sigvald raade dem i denne Sag.

Hertil var Sigvald rede. „Jeg har i denne Sag udtænkt," sagde han, „at du skal gifte din Datter Gunhild med Kong Svend og give ham en festlig Modtagelse, naar han nu gæster din Gaard; men for at opnaa denne Gunst skal han eftergive dig alle de Skatter, som du til i Dag har været pligtig at yde ham. Paa den Vis tror jeg bedst, vi mægler Forlig imellem eder, og jeg skal nok sørge for, at Svend giver sit Samtykke."

Da dette Forslag vandt Kong Burislavs Bifald, drog Sigvald ufortøvet tilbage til Jomsborg og fortalte Svend, at hans Ærinde i alle Maader var lykkedes.

„Alt staar nu til eder selv Herre, Konge," sagde han. „Hvis I vil frigive Kong Burislav Skatterne, saa faar I hans skønne og højsindede Datter til Viv. Og det maa I jo komme i Hu, at efter hans Død, faar I alt i Arv igen, og da er det for Sanden en større Hæder for dig, at du har en Svigerfader, som ikke er nogen skatskyldig."

Jomsvikinger gør Landgang.

Snildt og veltalende førte Sigvald saaledes Ordet for Kongen, og navnlig kunde aldrig han blive træt af at rose Kongedatterens Skønhed og opvakte Væsen, saa Svend til sidst blev helt opsat paa Giftermaalet. Tiden blev fastsat, og det blev da tillige berammet, at begge Bryllupper skulde holdes paa samme Dag. Der gik nu Bud frem og tilbage mellem Jomsborg og Venderkongens Hof, og vidtfattende Forberedelser blev trufne til Festen. Da Tiden kom, drog Kong Svend og Sigvald Jarl med alle Jomsvikingerne til Kong Burislavs Gaard, hvor de blev modtagne med stor Hæder og Ære. Og det Ord gik siden om Land, at anseligere Gilde havde der ingen Sinde været set i Venden.

Nu fortælles det, hvorledes den underfundige Jarl atter førte Svend bag Lyset. Den første Bryllupsaften bar de tvende Brude en Slags sidt Hovedtøj, saa ingen rigtig kunde se deres Ansigter; men den næste Morgen skæmtede og lo de og havde aflagt det side Hovedtøj. Da var det først, Kong Svend kunde tage Søstrene i Ojesyn, og han betragtede dem en Stund nøje, saavel i Aasyn som i Færd. Men af begge Dele kom han snart til den Slutning, at Sigvald, den lumske Ræv, havde taget den bedste og smukkeste af Søstrene, og at hans Ord om Gunhilds Skønhed og belevne Væsen havde været overdreven Ros. Efter at have drøftet Sagen med sine fortrolige Raadgivere, indsaa han grant, at den hele Færd havde været en Fælde, og at Sigvalds Venskab ingenlunde var ærlig ment. Som Sagerne nu stod, vilde han dog ikke lade sig mærke med noget, men glæde sig ved sin Hustru og ved den Hæder og Hyldest, der vistes ham.

Nu fortæller den gamle Jomsvikinga

Danske Kvinder løskjøber Kong Svend. Tegning af Professor L. Frølich.

Saga, at Kong Svend drog hjem til Danmark, ledsaget af mange Skibe og rige Gaver; men andre gamle Krøniker, der er nok saa troværdige, ved at fortælle, at Sigvald Jarl endnu ikke var til Sinds at løsslippe den kostbare Fugl, han havde faaet i Nættet. Han forlangte i Løsepenge for Kong Svend ligesaa meget Guld og dobbelt saa meget Sølv, som denne selv vejede. Det var en stor Sum, større end Kongen kunde udrede. Men enten han nu paa den Tid havde været Danmarks Konge kort eller længe, saa havde han i Folkets Kærlighed vundet en Skat, stor nok til at løskøbe ham af Fjendevold. Der gik Bud mellem Gaard og Bol Landet over, og Folk skød sammen, alt hvad de havde paa rede Haand. Men da dette endnu ikke svarede til de ublu Fordringer, saa skænkede danske Kvinder deres Armbaand, Kæder, Fingerringe, Ørensmykker og ædle Prydelser, indtil Løsesummen var bragt til Veje. Saaledes kom Svend Tveskæg atter paa fri Fod. Men det tilføjer den gamle Krønikefortæller, at han heller ikke glemte at lønne sit trofaste Folk. Han overdrog Bønderne alle Skove og Almindinger, som hidtil havde været i kongeligt Eje, og gav ved Lov Søster lige Arveret med Broder; thi indtil den Dag havde Kvinden ikke haft Arveret.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

iben stirrede paa hende med aaben Mund og dyb Forbavselse i alle Miner. „Du afskyer Pater Augustinus, du tror ikke paa den gode Jomfru Maria, heller ikke paa Sanct Georg og Sanct Valentin! — Du maa være ilde faren, Beate!"

„Sig ikke det," hviskede hun med straalende Øjne, „mens jeg var hos de graa Søstre har jeg hørt den Gud forkynde, som jeg tror og bygger paa. — Til Bremen kom Henrik Møller kaldet Zypthen flygtende fra Antwerpen, og nogle fromme Borgermænd fik ham overtalt til at holde en Prædiken i Sanct Angars Kirke. Han havde levet sammen med Luther og Filip Melanchton, maa du vide, og lært af dem, hvad de havde at sige. Det var i Fjor, Søndag Aften før Martini, jeg glemmer det aldrig. En af Nonnerne tog mig med, vi listede os tilhyllede og formummede derhen. Ingen maatte se os. Folk trængte sig sammen i den lille Kirke, Venner og Fjender, de sloges for at faa Plads, Konerne bragte deres smaa Børn med og løftede dem op i Armen, for at Præstens Øjne skulde signe dem. Han stod der alene, mellem Folk, som haanede ham, løftede Sværd mod ham og kaldte ham en Gudsbespotter, men ogsaa mellem Venner, kan du tro. Det var som om Fortid og Fremtid mødte hinanden. Hvor han saa bleg og sorgfuld ud; men naar han talede, smilte han, og hans Øjne de lyste, som de klare Stjerner. — Først lyttede jeg paa ham, som paa et Eventyr, man ikke tror, saa var det, som om jeg hørte en Sang, der gav Genlyd i mig, og mens jeg lyttede, blev det lyst og klart, hvad der før havde været Nat og Mørke. Taarerne løb ned ad mine Kinder, og jeg knælede paa Stengulvet, mens Nonnen drog i min Arm for at faa mig op. Hun stod og rystede af Angest, for at de skulde lægge Mærke til os. Det var Mildheds og Forsonings Ord, jeg hørte; saadan skal den Religion være, jeg vil bekende. Folket trængte sig om ham, jublede, trykkede hans Hænder, kyssede hans Kjortel, Munkene forbandede ham, han smilte og lagde Haanden paa sit Bryst, som om han bar det i sig, der var stærkere end alle Fjender. Han sagde, det maatte være Nat, før det kunde blive Tag, men Dagen vilde nok komme. Han sluttede, idet han lyste Herrens Velsignelse over Ven og Uven, og føjede til:

Mig kan I dræbe, ej min Herres Ord,
det skal forkyndes overalt paa Jord,
og det skal synges udi Borg og Hytte.

Den hele Nat laa jeg og tænkte paa ham, og mange Nætter siden. Det bankede i mit Bryst, det lod mig ingen Fred, jeg maatte høre ham igen, atter høre ham, og det lykkedes, jeg har talt med ham, du! jeg lille Pige har trykket hans Haand, han har lært mig og velsignet mig, mig alene. — Til sidst spurgtes det, saa jog de mig bort fra Klostret; det hed sig, jeg var uartig og vilde ikke lystre. — Viben! forstaar du, — det, jeg her betror dig, er mit Livs eneste og dyrebareste Hemmelighed, ingen aner det, jeg tror, de slog mig ihjel, hvis de fik det at vide, du vil ikke røbe mig, — nej! Du behøver ingenting at sige, du kan ikke røbe mig, det staar at læse i dine Øjne. — Og nu ved du, hvorfor jeg ikke gaar at skrifte hos Pater Augustinus."

Det blev Aften, inden Prioren drog bort fra Natlovs, Viben tilbød at følge ham et Stykke paa Vejen, fordi det ikke var sikkert for en enlig Rytter i disse urolige Tider at ride gennem Skoven, naar Mørket faldt paa. Maanen stod op, det dampede fra Moser og Enge, og Nattergalen slog inde mellem Bøgetræerne, da de naaede hen mod Hademarschen. Viben talte ikke meget undervejs, han sad og tænkte paa alt det, Beate havde fortalt ham.

Paa den anden Side af Skoven førte Vejen hen over den aabne Hede, der engang havde været bevokset med Træer, hvoraf nu kun enkelte forkroblede og mosbegroede Rester stod tilbage mellem Lyngen. Priorens Hest blev pludselig skræmmet ved en gennemtrængende Lyd af en Skralde, og en Mand kom i det samme til Syne paa Grøftekanten, bag en stor Hyldebusk, under hvilken han havde gravet sig ned i en Bunke Løv. Augustinus bragte Hesten til at staa og gjorde Korsets Tegn for sig, medens Manden strakte en Pung paa Enden af en lang Stok ud mod dem. Maanelyset skinnede ned over ham, Viben saa en ligbleg Skikkelse med bart Hoved og indhyllet i en Kofte af sort Lærred, som naaede ned til de nøgne Fødder. Hans Pande var lav og sparsomt bedækket med Haar, Næsen bred og ophovnet. Omkring Munden havde han bundet et Klæde, som han drog til Side, medens han talede.

„Er det dig, Dreyg Jødeken," sagde Augustinus, „du havde nær gjort min Hest bange."

„Hvem skulde det være uden mig?" svarede Manden med en hæs og slæbende Stemme, „bor der andre under aaben Himmel paa den vildene Mark i Nat og Mulm end jeg? — Jeres Hest har en Stald, hver Hund har et Hus, jeg har kun en Bunke Løv til at skjule min Usselhed i. — Jo, det er mig."

„Herrens Veje er urandsagelige," svarede Augustinus, „Korset, der lægges paa vor Skulder, tynger undertiden til Jorden, men det maa bæres, Dreyg, det maa bæres, til Forløsningens Time kommer. — Vaag og bed, min Søn! jeg indeslutter dig daglig i mine Bønner."

„Det skal godt forslaa," sagde Manden. „I har let ved at trøste, det koster saa lidt, og det klinger saa godt. — Giv mig mit Fribrev, at jeg kan faa Lov at komme mellem andre. — Jeg fejler intet, jeg er ikke spedalsk, som I skylder mig for, men jeg bliver gal, hører I," raabte han og hvinede, „jeg bliver bindegal, hvis jeg skal pines længer." Augustinus kastede hurtigt nogle Kobberskillinger i den fremstrakte Pung og red bort, medens Manden vedblev at raabe efter sit Fribrev.

„Det er en stakkels ulykkelig!" svarede Prioren Viben, „som Herrens Vrede hviler over. Han var engang tjenende Broder i vort Kloster, men blev svag og sygelig, uden at vi vidste, hvad der fattedes ham. Saa kom den gode Broder Anastasius til os fra Køln, det er en kløgtig og erfaren Mand, som har studeret Lægekunsten i Bologna og ved Besked om mange hemmelige Kræfter i Naturen. Saa snart han saa Dreyg Jødeken, sagde han, at det var Spedalskhed, han led af, den forfærdelige Syge, som bragtes til vore Lande for tre Aarhundreder siden med de hjemvendende Korsfarere. Dermed var Dreygs Lod afgjort. Han maatte forlade Klostret og blev udstødt af ethvert Samfund, som Lov og Vedtægt byder. Mærkværdig nok lader det nu til, at Sygdommen dog ikke har faaet synderlig Magt over ham; selv tror han ikke paa den, og hver Gang vi mødes, forlanger han et Fribrev af mig, for at faa Ret til igen at leve mellem andre. — Nu behøver du ikke at følge længer, min fromme Søn! herfra ligger Egnen aaben og lys for mig i det klare Maaneskin. Alle Helgene vaage over dig! Bliv ved at vandre den Vej, der fører til Frelse. Din Lod er velsignet; thi du er valgt til Frelse for Gørres Natlovs værkbrudne Søn."

Dermed skiltes de. Augustinus red over mod Meldorf. Viben blev længe holdende og saa efter ham. Da han kom tilbage til Heden, lød atter den syges Skralde og Dreyg Jødeken rejste sig op fra Løvbunken.

„Kommer I der igen!" udbrød han i den forrige hæse og spottende Tone. „Hvor mange Løgne har han nu bildt jer ind om mig, den fromme Prior! Jeg er spedalsk, den, jeg rører ved, er fortabt, ikke sandt! Broder Anastasius har sagt det, Alverden tror det. Den ene er lige saa god som den anden, — min Salighed! ikke en sur Sild værd alle til Hobe."

„Er I da ikke syg og lidende?" spurgte Viben.

„Hvorfor spørger I derom i en saa ynkelig Tone? — Det skal være Deltagelse, I føler for mig, ja vist! gaa Fanden i Vold! Det er Nysgerrighed, ikke andet. — Nej, nej, for hede Helvede! jeg er hverken syg eller spedalsk, jeg vidste blot for meget om, hvordan Helligheden drives hos de Hallunker inde i Klostret. Syv Aar lod de mig trælle og slæbe for dem, jeg var jo fattig, blev tagen op af Naade og Barmhjertighed, laa i den vaade Kælder, saa jeg kunde vride Vandet af mit Tæppe om Morgenen; daarlig Mad, harske Sild, strengt Arbejde, Feber i alle Lemmer, hvem holder det ud i Længden? Saa blev Fromheden

vred, fordi jeg kom bag paa den og brugte mine Øjne, jeg skulde være spedalsk, enten jeg vilde eller ikke. Ind blev jeg slæbt foran Alteret, der sang de Dødsmessen over mig, gav mig denne lange, sorte Lærredskofte paa og kastede en Skovl Jord over mine Fødder, medens en anden med Handsker paa klippede Haaret af mit Hoved, saa læste de op, at jeg fra denne Stund var udstødt af al menneskelig Samfund, aldrig maatte jeg komme hen hvor der blev malet Mel eller bagt Brød, slagtet eller brygget, aldrig gaa til den rindende Flod eller den springende Kilde. Derefter fik jeg en Træskralde for at vare enhver, som kom forbi mig, og denne Pung til at tigge lidt sammen, saa kunde jeg spadsere af. — Er det ikke en lystig Historie den?"

Manden havde sat sig ned paa en Sten, Maanelyset faldt hen over hans magre og bulede Ansigt og viste Taarerne, der rullede ned af hans Kinder. En Sværm Myg summede omkring ham, nogle satte sig paa hans Pande og stak ham, uden at han gjorde Tegn til at jage dem bort. Han sad og skrev i Sandet med Spidsen af sin Stok.

„Giv mig nu en Skilling for det jeg har fortalt jer, saa kan I ride hjem og snakke om mig til jeres Herskab."

„Jeg har intet Herskab," sagde Viben og kastede en Kobberpenge i hans Pung.

Dreyg saa lidt paa den: „En Søsling! en halv lybsk Skilling, det var ogsaa noget at byde. Saa I har intet Herskab, det ved jeg nok bedst, som er sat til at passe paa jer. Prior Augustinus betaler godt, ellers skulde jeg fortælle rare Historier om ham. — I er en Tosse, ligesom alle de andre. — I Dag i Solen, i Morgen i Skyggen; bliver de kede af jer, gør de ligesom ved mig i Klostret, finder et Paaskud og jager bort. — Jeg kender dem allesammen. Jan Gyge slog mig med sin Pisk, ham Fanden annamme! Den kønne Fru Merveds rider en Omvej over Heden for ikke at komme forbi mig. Saadanne Kæltringer skal alting lykkes for, de snyder hverandre op i de aabne Øjne, og det kaldes godt gjort. Stakkels Gørres med den tykke Mave gaar omkring og fløjter og galer og aner ikke, han har lukket Rotten ind i sit Spisekammer. Den eneste af dem alle, som duer noget, er Jomfru Beate, hun gaar ikke forbi mig uden at lægge en Skilling i min Pung. Det forstaar sig, hun har let ved at give, det koster intet, hvad jeg faar tager hun fra de andre. — — Godnat! nu vil jeg sove. Vi to mødes vist engang igen."

Med disse Ord lagde Dreyg sig ned paa Jorden og rodede Løvbunken sammen over sig.

Kay havde i flere Aar haft en gammel Pater til Lærer, som boede nede i Hademarschen og forrettede Kirketjenesten der. Han kom to Gange om Ugen op paa Gaarden og blev der hele Dagen. Naar Kay var ked af at læse, passede Munken Fru Merveds Blomster og hjalp Gørres Ratlov med hans Regnskaber. Fra nu af deltog Viben i Undervisningen og Kay blev flittigere end nogensinde før. Viben var det Mønster, han søgte at efterligne i alt. — Fridagene tilbragte de med at drage omkring i Egnen, til Hest eller til Fods. Viben var en dygtig Skytte og lærte Kay at bruge Bue og Bøsse.

(Fortsættes.)

Molboerne.

Flæsket i Vældkilden.

En Dag begav nogle Molboer sig ud paa en Rejse, hvortil de havde forsynet sig med en velspækket Madpose. Som de nu trasker afsted, hænder det, at en af dem ser en Vældkilde, der risler frem ved Siden af Vejen. „Nej," raaber han til de andre, „har I Lyst til at se en Gryde, der kan koge af sig selv uden Ild?" En af dem havde et Stykke Flæsk i sin Madpose, som Konen derhjemme ikke havde kogt nok; det fik han nu i

Sinde at putte ned i Vældkilden, for at det kunde koge færdig; til de kom tilbage igen.

Lidt senere kom en Skælm imidlertid den samme Vej, og da han saa det rare Stykke Flæsk ligge i Kilden, tog han det op og spiste det. Derpaa strakte han sig i Græsset og røg en Pibe Tobak; men før han gik bort, rørte han noget Skarn ud i Kilden i Stedet for Flæsket. Da nu de gode Molboer kom tilbage og ikke kunde hitte Flæsket, men derimod fandt en tyk Jævning paa Vandet, saa troede de, at Flæsket var kogt ud, og var snart enige om, at det ikke maatte spildes. De lejrede sig da i Mag om Vældkilden, fremtog deres Brødskiver, dyppede dem i det mudrede Vand og syntes, at de nød en hel Herreret.

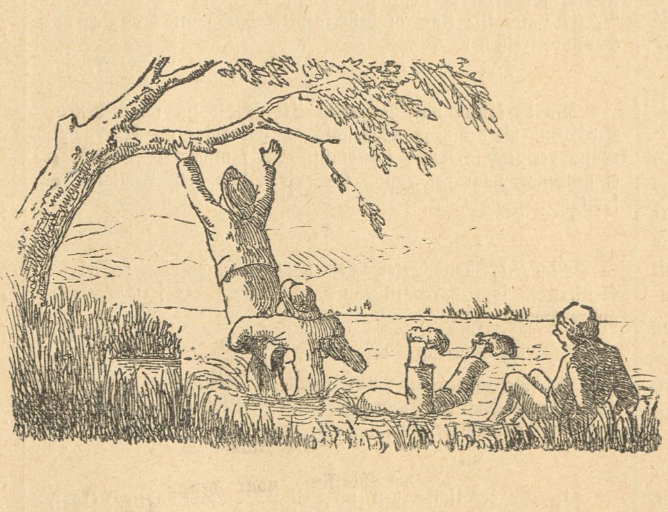

Det tørstige Træ.

Da et Selskab af Molboer en Dag gik forbi en Dam, saa de et Træ, som stod ved Damkanten og hængte med Grenene ud over Vandet. Dette stod Molboerne en Stund og undrede paa, men sluttede endelig, at Træet maatte være tørstigt og rakte efter Vandet. Af pur Medlidenhed besluttede de at komme Træet til Hjælp ved at trække Grenene ned til Vandet, saa det kunde faa slukket sin Tørst. Da det snart viste sig, at de paa Grund af Træets Højde ikke kunde naa Grenene, fandt de paa, at en skulde krybe op i Træet og hænge sig ved Hænderne i de øverste Grene, en anden skulde derpaa holde ham i Benene, ligesaa en tredje, og saaledes skulde de blive ved at hænge sig fast ved hverandres Ben, til de ligesom med et Reb kunde trække det tørstige Træ ned til Vandet. De skred straks til Værket; men da de nu alle havde faaet fat ved hverandre, begyndte det at gøre ondt i Hænderne paa den øverste, og han raabte til de andre: „Hov, tøv lidt, mens jeg spytter i Hænderne!" Ved disse Ord slap han med begge Hænder for at spytte i dem, hvorover de allesammen faldt i Vandet.

Raketten.

Engang havde en Molbo inde i Købstaden købt en Raket eller Sværmer, som han gemte hjemme i sin Dragkisteskuffe. Saa en Dag, da han havde en hel Del gode Naboer og Venner hos sig, og de alle ved et Krus Gammeløl var komne i godt Humør, faldt det ham ind, at nu var der Lejlighed til at fyre Raketten af. Molboerne gik ud paa en grøn Eng, der var omflydt af Vand, for her mente de, kunde Raketten ikke gøre Byen Skade. Nu skulde den antændes, og den dristigste af Mændene tog noget Tønder paa Enden af en lang Kæp, men det vilde ikke ret fænge. Omsider vovede han sig nærmere hen til Raketten og begyndte at puste til Ilden. Det hjalp; Raketten tændte og gjorde det første Spring ind mellem hans Ben, men da den ikke kunde slippe ud for hans side Kjole, slog den ham snart paa det ene, snart paa det andet Ben. Forfærdet fægtede den arme Molbo om sig med Armene, vendte Ansigtet mod Himlen, for at Raketten ikke skulde fare ham i Øjnene, og hoppede og sprang, hver Gang den rørte ved hans Ben. Endelig var Raketten udbrændt, men en Skælm som var til Stede og nok vilde have flere Løjer med Manden, tog nu en Del smaa Stene og begyndte at knalde ham disse paa Ryggen. Molboen, som troede, at det var Raketten, der nu begyndte at gaa til Vejrs, tog til at løbe uden at turde se tilbage, og da den anden forfulgte ham med Stenene, løb han lige til Halsen ud i Vandet. Da i det samme en Sten ramte ham i Nakken, raabte han: „Jeg er hjerteskudt!" og tog sig af bare Forskrækkelse en forsvarlig Dukkert, hvorefter han stønnede, at Raketten endelig maatte være slukket.

I Gaard og Mark.

Behandling af sky Heste.

Man hører ofte Hesteejerne klage over, at deres Heste bliver sky for den mindste Genstand; mange søger Grunden til Skyheden i Uvane eller daarligt Temperament, uden at gøre sig den Ulejlighed nærmere at undersøge, om ikke Grunden maa søges paa helt andre Steder.

Det er en Erfaring, at en Hests Frygt for ubetydelige Genstande sjeldnere er en Uvane end Følgen af „Nærsynethed“. Netop fordi den er nærsynet, ser Hesten Genstanden enten først da, naar den kommer i umiddelbar Nærhed af den, uventet og pludselig, eller hvis den alt opdager Genstanden i det fjerne, saa synes denne for den som noget farligt, f. Eks. et Rovdyr eller lignende, og derfor bliver den bange.

Hvis man prøver paa at lade en meget livlig Hest, som let bliver sky, løbe frit omkring i en Stald, i et tomt Vognskur eller endnu bedre i en indhegnet Gaard, og da paa et øjnefaldende Sted henlægger en Genstand, for hvilken man har Grund til at tro, den vil blive bange, f. Eks. et rødt Stykke Tøj, et Dyreskind eller et Kadaver, da vil man lægge Mærke til, at Hesten straks spidser Øren og ser sky paa Genstanden og viser Tegn paa Frygt, men dog ikke helmer, før den har set paa Genstanden i Nærheden, har lugtet til den, ja til sidst har berørt den.

Hvis man rider forbi en Banegaard paa den Tid, et Tog kommer, skal man vende Hestens Hoved saaledes, at den allerede langt borte fra ser Toget komme; man skal ikke holde Tøjlerne for stramt, og naar Toget bruser forbi, skal man beroligende klappe Hesten paa Halsen. Gentages denne Behandling i flere Dage, vil Hesten blive saa fortrolig med Synet, at den ikke engang bliver bange, naar Dampen slippes ud, noget, som endogsaa Menneskene kan blive skræmte ved. Vender man derimod en sky Hest med Hovedet bortvendt fra Banen, saaledes, at den ikke ser Toget kommer, men blot hører Larmen, vil den i Regelen blive saa forskræmt af den uforklarlige farlige Lyd, at den let løber løbsk.

De fleste Kuske begaar netop den Fejl, at de, naar de ved Jærnbaneoverskæringer maa afvente, at et Tog passerer, stiller Hestene saaledes, at de blot hører Larmen uden at se Toget kommer; de bliver da skræmte og ustyrlige, saa de søger at løbe. Kusken mangler da oftest Forstand til at indse, at han bærer Skylden og pisker løs paa de i Forvejen ophidsede Dyr, til de bliver saa vilde, at han ikke kan styre dem; de løber løbsk, slaar Vognen i Stykker og kommer selv til Skade. De stakkels Heste sætter nu fornuftigvis Slagene, Skrækken, Smerten og Saarene i Forbindelse med Toglarmen og tror, at disse er tilføjede dem af Toget. Man kan derfor ikke undre sig over, naar de i Fremtiden bliver bange for ethvert Jærnbanetog.

Mange Ryttere bærer sig ofte ikke bedre ad med deres Heste, naar disse bliver bange for en eller anden Genstand og springer til Side. Der anvendes da Sporer og Pisk paa en højst ufornuftig Maade. Hesten bliver da ophidset, og hver Gang den ser noget lignende, tror den at skulle behandles paa samme Maade. Hvis Rytteren altid vilde tage Hensyn til, hvad der ovenfor er fremført, samt aldrig tabe Taalmodigheden og særlig skænke Hestens Ørespil, saa længe han sidder paa den, den fornødne Opmærksomhed (Ørespillet viser forud enhver Ophidselse), men fremfor alt altid give den Tid til i Nærheden at betragte den Genstand, for hvilken den er angest, saa vil den med Tiden, selv om den er nærsynet, blive klar paa, at Genstanden ikke vil tilføje den noget ondt, og den vil saaledes heller ikke blive bange for den.

Til Støtte for det ovenfor sagte kan følgende Eksempel tjene: I en Række Aar maatte jeg flere Gange om Ugen køre ad en høj Dæmning, som var overfyldt med Genstande, som Sluser, Hytter, Stakke etc., der er egnede til at gøre Hestene bange. For at forebygge den Fare, man herved kunde være udsat for, lod vi Plagene, før de benyttes for Vogn, flere Dage i Rad føre langs Dæmningen. Derved vænnedes de til de nævnte Genstande, saa at de senere aldrig tog Notice af dem. En Dag lagde vi Mærke til, at et Par ellers fromme og modige Heste paa denne Vej var paafaldende ophidsede og ængstelige. Kusken nægtede paa Forespørgsel at have slaaet dem. Til Prøve tog jeg selv Tømmerne, og næppe mærkede Hestene, at de havde en anden, før de blev fuldkommen rolige. Min Formodning om, at Hestene var bange for Kusken og ikke for Genstandene paa Dæmningen, blev saaledes fuldt ud bekræftet.

Enhver Hesteejer bør stille sig som Opgave altid at behandle sine Heste venligt og roligt, han bør bestræbe sig for i alle Tilfælde at bibeholde sin Koldblodighed, han bør aldrig blive utaalmodig, og allermindst maa han lade sin Vrede løbe af med sig, saa at denne faar sit Udtryk i uretfærdige og taabelige Pikseslag. Og han bør tidlig og sildig indprente sine Folk det samme. Iagttages disse Regler, vil det lykkes enhver Rytter eller Kusk efter kort Tids Forløb at bringe sin Hest, navnlig hvis den er af ædel Race, forbi enhver fremmed eller frygtindgydende Genstand, uden at den bliver sky, ja, den vil endogsaa gaa enhver Fare modig i Møde.

A. M. Neumann.

Alle Vegne fra.

Spiselige Tulipaner og Lillier. Ifølge et videnskabelig fransk Tidsskrift, bliver der fortæret store Mængder af Løg af Tulipa montana („Bjerg-Tulipan“) i det nordostlige Asien og det østlige Afghanistan. Denne „Køkkenurt“ kommer ogsaa paa Torvet i Bombay, hvor den er bekendt under Navnet „Salep“ (der ikke maa forvekles med ægte Salep, der er et Uddrag af Knoldene hos forskellige Gøgeurter). Ogsaa de tørrede Blomster af visse Lilliearter yder i Kina og Japan et Næringsmiddel. Fra Chinkiang bliver eksempelvis aarlig sendt 6,800,000 Pd. til det sydlige Kina. I Japan skattes fremfor alle andre Løget af h. Cordifolium (hjertebladet Lillie) som Spise.

×

Krig mod Kattene som Sangfuglenes Fjender. I Hamborg synes man at være stærkt belemret med herreløse Katte, der strejfer om og truer med at ødelægge de herreløse Fugle. Øvrigheden har udbedt sig Dr. Karl Russ' Mening, og hans Erklæring lyder, at da man ikke godt kan indføre „Katteskat“ paa samme Maade som Hundeskat, saa vil han tilraade at opstille Kattefælder i Hamborgs offenlige Anlæg, for at faa gjort en Ende paa Jagten paa Sangfuglene. Senatet i Hamborg har bevilget 2500 Mark (2225 Kr.) til Opstilling af Fælder.

×

Juridisk Raadgiver.

Har en Enke, som hensidder i uskiftet Bo med en Landejendom, Ret til at tilskøde Ejendommen til et af Børnene, hvorved de andre mister deres Arvepart, eller kan man vente at faa det omstødt ved Domstolene?

C. A.

Enken har Ret til at bortskøde Ejendommen.

* * *

Naar der i Januar bliver foretaget Valg til den mindre Del af Sogneraadet, der vælges af alle Sognets valgberettigede Beboere, og Vælgerlisten derfor udligger til almindeligt Eftersyn i den første Halvdel af Januar, er det da nødvendigt, naar der i Efteraaret samme Aar skal foretages Valg til den større Del, der vælges af den højstbeskattede $^1/_5$, da først at udarbejde en Liste over alle Vælgerne — hvilken ej lægges til Eftersyn — og derefter en Liste over de højstbeskattede $^1/_5$, som jo, efter Krarups Haandbog, alene skal ligge til Eftersyn, eller kan den Liste, som var udlagt til Eftersyn i Januar Maaned f. A. benyttes, for deraf at uddrage $^1/_5$ højstbeskattede? § 5 i Lov af $^6/_7$ 67 synes ikke klart at besvare dette Spørgsmaal og Krarups Haandbog ejheller.

T.

Da de kommunale Valglister ikke gælder for noget bestemt Tidsrum, vil det være nødvendigt at udfærdige nye Lister, hver Gang der skal foretages nye Valg. En kommunal Valgliste er ej gældende, naar det Valg, for hvis Skyld den er affattet, er foretaget.

* * *

Maa en Haandværker, der har Næringsbevis, frit sælge Genstande, som hører til Faget, selv om de er frembragte af andre Haandværkere?

—m.

Ja (Næringslovens § 23), forudsat han virkelig driver den paagældende Haandværksnæring; det er ikke nok, at han blot har Næringsbevis.

* * *

1. Er det ifølge den ny Helligdagslov tilladt at tærske med Plejl paa Helligdagene?

2. Er det tilladt at tærske med Maskine, naar denne trækkes af Heste eller af en Husmølle?

3. Kan en Købmand idømmes nogen Straf eller Mulkt, naar det bestemt kan bevises, at han har modtaget Betaling for samme Vare flere Gange?

4. Naar man rejser med Statsbanerne, skal man saa finde sig i, at være i Kupé sammen med berusede Personer, der kaster op og ved Svineri tilsøler Kupéen og forpester Luften, eller kan man forlange dem fjernede eller ogsaa selv komme i en anden Kupé?

Jean.

Til 1 og 2. Den ny Helligdagslov forandrer ikke de tidligere gældende Regler om de nævnte Arbejder, men lader det i saa Henseende have sit Forblivende ved de gamle Forskrifter i Helligdagsloven af 1876.

Til 3. Ja, naar det kan oplyses, at hæn har været vidende om, hvad han har gjort. Det er da et bedrageligt Forhold, som endog kan medføre Fængsel paa Vand og Brød. Men anderledes stiller Sagen sig naturligvis, hvis det maa antages at være sket af Uagtsomhed. Han slipper da med at tilbagebetale det for meget modtagne.

Til 4. Naar man klager til en Konduktør eller Stationsforstander, vil man faa en anden Kupé, og overfor de paagældende uskikkelige Personer vil der blive truffet passende Forholdsregler.

* * *

1. Gives der paa Dansk nogen Anvisning (Haandbog), hvorved man kan lære sig selv Stenografi, og da hvilken?

2. Faas den i alle Boglader, eller i modsat Fald hvem er Forlægger?

3. Hvad koster den?

e—i—r.

Afdøde Bureauchef Dessau har udgivet en „Lærebog i Stenografi“, der er udkommen paa Gads Forlag og faas gennem alle Boglader for en Pris 3 Kr.

* * *

Til H. E. W. Naar De ønsker at komme til Grønland som Arbejder, kan De skriftlig eller personlig henvende Dem til: Den kgl. Grønlandske Handels Kontorer, lille Torvegade 4, 1. Sal, København C. (aaben hver Søgnedag Kl. 10—3.)

* * *

Gives der Understøttelse til at tegne og male, og i saa Fald hvor, og hvor skal man henvende sig for at faa saadan?

L. J. D.

Da Staten yder betydelige Tilskud til de tekniske Skoler, vil De muligvis kunne faa en Friplads i den ønskede Retning, naar De henvender Dem til en saadan Skole.

* * *

1. Har man Lov til uden Bevilling at holde Udsalg af Børstetræ og andre Raamaterialier til Børstebinding og andet Husflidsarbejde? I modsat Fald hvad koster en saadan Bevilling, og til hvem skal man henvende sig derom?

2. Har man Lov til at holde Udsalg af Husflidsarbejder af alle Slags, som man selv forfærdiger, og har man Lov til at have Butik?

T. A. i V.

Til. 1. Indenlandsk Træ, opkøbt paa Landet, kan forhandles uden Bevilling. I andre Tilfælde kræves Bevilling, der faas paa Politimesterens Kontor, og hvis Pris afhænger af nærmeste Købstads Størrelse.

Til 2. Ja, det er frit tilladt at forhandle Husflidsarbejder, udførte af Landboere, men man maa dog ikke holde Butik.

* * *

1. Til hvilke Bestillinger kan en Mand, som har faaet Ansættelse ved Statsbanerne som Stationskarl, stige ved Flid, Nøjagtighed og Troskab?

2. Hvorledes lønnes Stationskarle og i det hele taget Funktionærerne ved Stations- og Togpersonalet?

r—e.

Til 1. Han kan stige til en højere Lønningsklasse.

Til 2. Lønningsklassen for „Portører og Brokarle“ deles i 5 Afdelinger, af hvilke den nederste har 600 Kr. og den øverste 840 Kr. i aarlig Løn. At give en Oversigt over samtlige Lønninger for Stations- og Togpersonalet vilde blive temmelig vidtløftigt.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Ny Abonnenter kan endnu faa Oktober Kvartal. Bestillinger modtages saavel paa Postkontoret og i Bogladen som i N. C. Roms Forlagsforretning, København V.

„**Husvennen**“ udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

„Husvennen“ i Amerika.

Bladet forsendes ugenlig eller hver 14de Dag. Prisen er iberegnet Porto 6 Kr. 50 Øre pr. Aargang.

Indhold: Menneskeslægtens Vintersolhverv, af L. Schrøder. Kullen, af Fr. R., med Billede. Krøniker om Svend Tveskæg, genfortalt af B. E., II., med Billeder af A. Lund og L. Frølich. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Molbohistorier, med 3 Billeder. Fra Gaard og Mark, af A. M. Neumann. Alle Vegne fra. Juridisk Raadgiver.

Nr. 18. Søndag den 29. Januar. 1893.

Odderen.

„Paa Rullen".

Skitse af O. Danholm Nielsen.

Det var i de gode, gamle Dage, da den hurtigste Befordringsmaade var den, at tage en Vogn „paa Rullen". Man kunde jo nok gaa uden for Byporten, ud ved „Siseboden" og se at faa Plads paa en Herregaards- eller Bondevogn, der havde været i Byen med Smaakreaturer eller Sæd, men det blev hverken hurtig eller standsmæssig Befordring. Vilde man frem paa tidssvarende Maade, saa tog man Vogn „paa Rullen", det vil sige, man gik til Befordringskontoret og bestilte Wienervogn, Fjedervogn eller Enspænder, betalte efter den meget komplicerede Takst, der var sammensat af Fragt, Leje, Drikkepenge, Tilsigelsespenge og Bompenge, og jollede saa efter $^{1}/_{2}$ eller $^{3}/_{4}$ Times Venten afsted med et Par evigunge Vognmandsheste til Forspand og en „Postillon i Kjole rød" paa Bukken.

Det er den Slags Prosa, som et halvt Aarhundrede kan forvandle til Poesi.

* * *

En smuk Sommerdag i Juni rullede en Vogn ud fra Ringsted Postgaard, buldrende hen over Stenbroen, der vilde have været endnu værre at passere, hvis ikke en ret frodig Vegetation havde udfyldt Rummene mellem de toppede Sten. Inden mange Minutters Forløb naaedes Landevejen, der over Merløse og Uggerløse fører til Holbæk, en befærdet Vej, men dog ikke i Rang med Kongelandevejen, der fører til Hovedstaden. Efter Vognen stod der en mægtig Støvsky, der holdt sig længe svævende i Luften, indtil den trægt og dovent sænkede sig over Træer og Buske og grønne Agre langs Vejen. Hestene gik fremad i dette dovne Langvejstrav, som gamle, erfarne Heste kan stille op.

At det omtalte Køretøj hørte til „Rullen", var saa let at se. Det var en af de høje, hvide, med gule Lister udstyrede „Holstensvogne", og der var

rød Postillon paa Bukken. Det kunde maaske vække nogen Forundring, at den Ringsted Vognmand afgav en firesædet Holstener til Befordring af to rejsende, som ikke medførte stor Bagage, men det havde nu sin egen Grund. Dagen efter begyndte nemlig Ringsted Sommermarked, og kunde Kusken blot liste sig fra Holbæk, uden at faa den ellers saa eftertragtede Returfragt, da vilde „Holsteneren" gøre udmærket Affære, ved at gaa i Kaperfart paa Hjemvejen, og derfor var Vognmanden selv Kusk.

Da han kørte af Gaarde hjemme, sagde han til Konen:

„Hvor det skal gaa ærligt til, der tør man kun stole paa sig selv."

Han skelnede nemlig strengt mellem den Kuske-Uærlighed, der gik ud paa at snyde Vognmanden, og den Vognmands-Ærlighed, der bare havde til Formaal at begrænse Postvæsenets Indtægter. Kunde han blot komme til at køre Retur uden Timeseddel, saa skulde Deligencen ikke faa mange rejsende den Dag.

Den ene af de to Passagerer i Holsteneren var en københavnsk Grosserer, der gjorde en Rundrejse til sine Provinskunder, en lille, tæt Person med et behageligt Ydre og livligt Væsen. Efter Tidens Mode var hans Skægvækst indskrænket til et Par smaa Striber Kindskæg oppe ved Ørene, og Haaret var lagt frem i Bukler om Panden. Men som han sad der i Vognen, med Hovedet hvilende mod Frakkens højt opstaaende Krave, klædte det ham udmærket.

Den anden rejsende var en Student, en blond, ung Mand, der trods Filosoficum og de snart tilbagelagte Studier til Embedseksamen havde et beskedent, noget ubehjælpsomt Væsen, vidt forskelligt fra det fri og utvungne, men ofte overmodige, der er Nutidsstudentens Særkende.

Studenten havde „lagt til Vogns" med Grosseréren, og Kontrakten imellem dem gik ud paa, at Grossereren betalte Vognen, som Timesedlen satte Prisen, mod at Studenten afholdt Udgifterne til den for Livets Opretholdelse nødvendige Forplejning undervejs, hvilket ingen Sinde turde overskride det nødtørftige til begge de rejsende samt lidt Styrkelse til Postillonen.

Efter en god Times Kørsel gennem det smukke Landskab, der strækker sig Nord for Ringsted, med Haraldsteds Skove langs den smukke Sø, naaede vore rejsende Merløse Kro, hvor Vognmanden ønskede at bede lidt, for at Hestene kunde faa noget at drikke. Saaledes er det nu, og saaledes har det altid været, at naar en Kusk føler sig tørstig, standser han ved Kroen, for at give Hestene Tid til at drikke.

* * *

Der var Liv i den gamle Landevejskro, men det var da ogsaa en af dens livligste Dage i hele Aaret, Dagen før Ringsted Sommermarked. I Rejsestalden var der fuldt op af Køretøjer, udenfor holdt et Par elendige Gøglervogne, inde paa Marken ved Kroen gik en Mængde Kreaturer, som Prangerne og deres Drivere havde anbragt der, medens de selv fik nogen Forplejning i Kroen. Uden for en Staldbør stod en Klynge Børn og stirrede med ængstelig-nysgerrige Øjne ind i den mørke Stald, men denne husede da ogsaa en sjælden Gæst: en Bjørn, et stakkels forsultent Dyr, der skulde ned og danse paa Ringsteds græsgroede Torv.

I Kroens fine Stue, „Gæstestuen", hvor vore rejsende tog Plads, for at prøve Stedets Smørrebrød, var der fuldt op af drikkende og kortspillende Prangere, af handlende og Haandværkere, som skulde ned og ordne deres Telte og Stadepladser, inden Vognene med deres Varer ud paa Natten indtraf, og af Bønder fra Byen, der havde gjort et lille Slag hen i Kroen, for at se paa Mennesker og Kreaturer. Der blev spist, og der blev drukket, mest det sidste. Bajerskøl kendte man dengang ikke her i Landet, men det gik løs med Snaps og Øl, Kaffe- og Te-Punsch. De Merløse Bønder holdt sig mest til de tørre Snapse, for det var en Vare, de kendte. Fra deres Besøg inde i Byen vidste de, at Ringsted Brændevin holdt Graderne. Det gav „to Riv"; et „Riv", naar Snapsen lige var drukket, og et til, naar man kom uden for Byen.

Inde i den mindre fine Kælderstue, der laa i Bygningens modsatte Ende, holdt et endnu mere broget Selskab til, sammensat, som det var, af Kvægdrivere, Bissekræmmere, Markedsgøglere, tyske Spillemænd med anløbne Instrumenter og endnu mere anløbne Næser, en lille Italienerdreng med en Abekat paa Ryggen, en anden, Savoyard var han vel, der trakterede en „Snurrepotte", Baandjøder, Visesælgere o. s. v. Al denne Janhagel lagde Vejen over Merløse, fordi Turen gik fra Hjembæk Kildemarked til Ringsteds store to Dages Sommermarked.

Det morede den københavnske Grosserer og hans Rejsefælle at se paa dette Kroliv, og for ikke at gøre Kusken ked af Opholdet, bød de ham en Forfriskning. Som huskendt udbad han sig, trods den tidlige Tid paa Dagen, en Æggepunsch. Han vidste, at denne Drik var Merløse-Kroens Specialitet, og at Jørgen Kromand aldrig udleverede nogen Æggepunsch, før den var saa fast og jævn, at Tinskeen kunde staa lige ret op i Glasset.

„Den er jo næppe nok flydende!" udbrød Studenten, da han saa denne mærkelige Drik.

„Aa nej," svarede Vognmanden, „men man skal heller ikke holde sig alt for meget til de flydende Varer."

Hvor stærk Jørgen Kromands Æggepunsch var, talte Vognmanden ikke om.

Da de rejsende atter havde taget Plads i den store Holstener, og Kusken var ved at samle Tøjlerne, kom en fattig og pjaltet klædt stakkels Djævel hen til Vognen og bad om Tilladelse til at køre med. Han lod et underligt sløvt Blik glide fra den ene af de rejsende til den anden, maalte Kusken fra Top til Taa, som om han aldrig før havde set en Postillon, og holdt hele Tiden den venstre Haand skjult bag Ryggen. Alt i alt gjorde han Indtryk af at være Halvidiot, og han fik Lov til at sætte sig op hos Kusken.

Medens Vognen rullede videre ad Holbæk til, kom de to rejsende ind paa en livlig Passiar, der nærmest drejede sig om de sidste Nyheder, Aviserne havde bragt. Saa optagne, de var, bemærkede de ikke, hvor interesseret den lille „Halvidiot" deroppe paa Bukken var i deres Samtale, hvorledes han flere Gange vendte sig imod dem og saa paa dem med et Udtryk, et skarpt, lynsnart Blink i Øjet, der var saare vidt forskelligt fra det dumme, sløve Blik, han havde fremvist, da han bad om Plads paa Vognen.

Samtalen falder ogsaa paa „Lille Hans" eller „Hans Husar," den bekendte Livsslave, der er brudt ud af Tugthuset og har sat hele Københavns Politi og en stor Del af Garnisonen i Bevægelse, for at indfange ham igen. Krybskytten, Indbrudstyven, Brandstifteren Hans Husar, den snedigste og mest forvovne Forbryder, der i mange Aar har huseret her i Landet, den behændige Knægt, der kan stryge alle Haandjærn af sig! Ja, selv ikke „Menneskesmeden" i Nyborg, der har lagt saa mange Mennesker i Jærn til Nyborg Tugthus, selv han kunde ikke lave et Par Haandjærn, saa trange, at de kunde sidde fast om Hans Husars Haandled. Stikker han Ild paa en Gaard, saa venter han, til han ser, det har fænget godt, og saa er han Førstemand til at raabe Allarm, den ivrigste ved Slukningsarbejdet, ikke bange for at vove Trøjen, hvis det gælder at redde et Menneske, og imedens stjæler han som en Ravn og forsvinder i Tide. Han løber fra Skovfogder og Politibetjente, og saa lille han er, slaar han dem halvt fordærvet i Tilgift; han falder i Hænderne paa en Sognefoged og føres svinebundet til dennes Gaard — og før en Time er gaaet, rider han afsted paa Fogdens unge Hingst; han bryder ud af Arresten, spiller Øvrigheden paa Næsen . . .

Ja, Grossereren kender den stolteste af hans Bebrifter. Inden Hans Husar sidst kom i Tugthuset, dømt paa Livstid, havde han siddet i X—købing Arrest, og Byfogden var ganske stolt af at have det Stykke Vildt i Buret. Men en Nat bryder Gavtyven ud, søger hen til Byfogdens Hus, sætter en Stige op mod Muren, entrer op paa Taget og finder, gennem et Tagvindue, der ikke er lukket, Vej ned i Lejligheden. I Byfogdens Sovekammer stjæler han to Lommeure, lister sig ud gennem Vinduet . . . „Halvidioten" oppe paa Bukken følger med spændt Opmærksomhed, ja med Begejstring Grosserérens Fremstilling.

„Ud gennem Vinduet!" udbryder han og griber frem for sig med Hænderne, som om han famlede efter sikkert Fæste, og imens glider Trøjens Ærme langt tilbage.

„Ud gennem Vinduet," fortsætter Grossereren, „faar en Hest frem fra Stalden, vender tilbage til Forhuset, banker paa Byfogdens Sovekammervindue og raaber: „Godnat, Hr. Byfoged, nu rejser Lille Hans!"

Grossereren tilføjede:

„Nu er der jo Klapjagt efter Hans, den, der fanger ham, faar en stor Ducør, og som det bedste Kendemærke anføres et stort Ar paa venstre Haandled, der skal stamme fra Haandjærnene i Nyborg."

Studenten havde allerede længe haft sit Blik fæstet paa „Halvidiotens" venstre Haandled, der blottedes, dengang han lod sig rive med til Begejstring over Lille Hans' Bedrifter, fordi der om Haandledet laa en Stribe som et blodrødt Armbaand. Nu kunde han ikke faa sine Øjne bort fra denne røde Ring, dette store Ar . . .

Hans Blik møder „Halvidiotens", og han farer forfærdet tilbage i Sædet. Det er, som han ser en tirret Snog rejse sig . . . et stikkende Blik . . . en hvislende Lyd mellem Læberne . . . og ned fra Bukken glider „Halvidioten", springer over Vejen og forsvinder i en Rugager, hvor Straaenes Bevægelse kun et Øjeblik antyder den Vej, han følger.

„Hvad Fanden gik der af Bæstet?" spørger Grossereren og ser aldeles konsterneret paa Studenten.

„Det skal jeg sige Dem," svarer denne, „det var Lille Hans, Hans Husar, vi havde paa Vognen, og da det gik op for ham, at jeg havde lagt Mærke til hans røde Armbaand og fattet Mistanke, saa stak han af, og det var fornuftigt gjort af ham."

Kusken vendte sig om mod de rejsende:

„Ja, gu' var det Hans Husar. Jeg har kørt for ham en Gang før, men dengang havde han Jærn paa. Jeg kendte ham straks der ved Merløse Kro."

„De kendte ham!" for Grossereren op, „og saa sagde De ikke et Ord om det . . ."

„Nej, Herren bevare mig," svarede Vognmanden og slog med Pisken Kors over Hestenes Ryg, „man kører saa meget paa Landevejen ved Nattetid . . . og saa for Resten kommer Hans Husar ikke mig ved. Jeg følger bare min Timeseddel. Hyp, Brune! Hyp Lotte! Hyp!"

* * *

Det gik jævnt fremad mod Holbæk, men alt efter Timesedlen, saadan som det sig hør og bør, naar man har taget Vogn „paa Rullen".

Odderen.

(Med Billede.)

Skønt dette kloge og smidige Rovdyr endnu er ret almindelig her til Lands, er det dog vist kun de færreste, der har haft Lejlighed til at iagttage dets Færd og Levesæt. Thi Odderen er meget sky og søger helst sit Tilhold paa de mest afsides Steder ved Søer og Vandløb. Men den kan stundom træffes i tæmmet Tilstand, ligesom den ogsaa findes i Zoologisk Have ved København, og enhver, som her nøjere har betragtet den og dens boltrende Leg i Vandet, vil sikkert have faaet det smukke og vævre Dyr kær. Altid er det i godt Humør, oplagt til en Spøg, og dets lyseblaa Øjne kan titte med en skælmsk Elskværdighed.

Odderen er yderst smidig og behændig af Lemmer. Kroppen er 2½ Fod lang og noget fladtrykt; den ligeledes ved Roden noget fladtrykte Hale er 1½ Fod lang; Benene er korte og tykke og har Svømmepoter med korte og skarpe Kløer. Ogsaa Hovedet er noget fladtrykt, for øvrigt rundt og buttet, Øjnene og Ørene er smaa, Tænderne skarpe og stærke. Øreaabningen tillukkes ved en lille Hudflig, naar Dyret opholder sig i Vandet. Pelsen er tæt og kort, af Farve glinsende mørkebrun, dog noget mattere paa Bugsiden. Snuden og Underhalsen er hvidliggraa.

Odderen er nu langtfra saa udbredt her i Landet, som den har været i fordums Tid. Sit Ophold finder den overalt, hvor der er Fiskeri, ved Aaer, Indsøer og langs Havkysten. Om Dagen holder den sig hjemme i sin Bolig, en Hule, der er gravet ved Aabredden eller i Kystbrinken. Først naar Tusmørket falder paa, begiver den sig paa Jagt og Fiskeri. Foruden Fisk, som utvivlsomt er dens kæreste Føde, lever den af Padder, Krebs, Vandfugle og mindre Pattedyr. Den er en ypperlig Svømmer og Dykker og rap nok til at fange selv den mest aarvaagne og hurtige Fisk. I hele sin Færd lægger den Kløgt og Omtanke for Dagen. Saaledes forstaar den om Vinteren at holde aabne Vaager i Isen, og til sine Tider gaar den paa længere Udflugter langs et Aaløb, men efter nogle Dages Forløb vender atter tilbage til sin Bopæl.

Baade fordi Odderen gør stor Skade paa Fiskeriet, og fordi dens Pels er særdeles værdifuld, er den et efterstræbt Jagtvildt. Naar den indfanges som Unge og tæmmes, kan den blive tro og hengiven som en Hund og afrettes til Fiskefangst.

Fr. R.

Krøniker om Svend Tveskæg.

Genfortalt af B. E.

III. Svend og Thorvald Vidførle.

Kodran hed en rig islandsk Bonde, der boede paa Gaarden Giljaa i Vatsdal. Han havde to Sønner, Orm og Thorvald, begge raske og duelige Knøse, men der vistes dem langtfra samme Skel i Fædrenehjemmet. Kodran elskede Orm højt, gav ham kostbare Klæder og lod ham oplære i alskens Vaabenbrug, hvorimod han kun agtede Thorvald lidet, som derfor ogsaa blev holdt til strengt Arbejde, gik slet klædt og i det hele nærmest behandledes som et Slegfredbarn. Men Thorvald var saa mild og venlig af Sindelag, at han stedse gik frejdig til sin Dont og aldrig fattede Uvilje mod den foretrukne Broder.

Paa den Tid boede Thordis Spaakvinde ude paa Skagestrand, det Sted, som siden kaldtes Spaakonefjeld. Hun stod i høj Anseelse paa Giljaa, og en Sommer indbød Kodran hende til at være Gæst paa Gaarden. Der blev holdt et stort Gilde, og ved den Lejlighed lagdes det ret for Dagen, hvilken Forskel Kodran gjorde paa sine to Sønner, thi medens Orm sad til Højbords med de anseligste Gæster, maatte Thorvald søge sin Plads blandt Tjenerne nederst i Hallen.

Da vendte den kloge Spaakvinde sig til Kodran og sagde: „Det Raad vil jeg give dig, at du herefter viser din Søn Thorvald mere Godhed, end du hidtil har gjort; thi det ser jeg grant, at i mange Maader vil han vorde berømtere end alle dine andre Frænder. Om du nu for Tiden nærer ringe Kærlighed for ham, saa giv ham en Ladning Købmandsvarer og send ham bort, og stil ham under et godt og prøvet Tilsyn, saa længe han er ung."

„Du spaar ikke ilde, og i alt Fald tror jeg, at du taler af en god Vilje," sagde Kodran, „derfor vil jeg give ham Sølvskænk." Med disse Ord trak han en Pung frem og viste hende en Haandfuld Sølv.

Thordis betragtede Sølvet nøje og sagde: „Ej skal han have disse Penge; thi dem har du taget med Tvang og Voldsomhed fra Folk, der skyldte dig Bøder."

Kodran tog en anden Pung frem og bad hende se, om der var noget i Vejen med den.

Da hun en Stund havde betragtet dens Indhold, sagde hun: „Ej heller vælger jeg disse Penge til ham."

„Hvad har du da at udsætte paa dette Sølv?" spurgte Kodran.

„Disse Penge," gav Thordis til Svar, „har du af Gerrighed skrabet sammen i større Landskyld og Indtægter, end Lov og Ret var, derfor duer saadanne Penge ikke til Rejsepenge for en Mand, der baade vil være retfærdig og mild."

Men nu kom Kodran frem med en ny Pung, der var helt fuld af Sølv. Deraf tog Thordis og vejede tre Mark af til Thorvald, hvorpaa hun gav Kodran det øvrige tilbage.

„Hvorfor vil du hellere tage af disse Penge til min Søn, end af hine, som jeg bragte før?" spurgte Kodran.

„Det skal jeg sige dig," svarede Spaakvinden, „thi du er kommen ærlig og redelig til disse, da du har taget dem i Arv efter din Fader."

Dermed endte Samtalen. Snart brød Thordis op fra Gildet. Thorvald skulde følge med hende hjem til Spaakonefjeld, og ved Afskeden gav Kodran hende prægtige Gaver, ledsaget af Ønsket om varigt Venskab og god Forstaaelse.

En Tid var Thorvald Kodransøn nu paa Spaakonefjeld, hvor han blev holdt vel med Klæder og Vaaben og oplærtes i Kundskaber, der senere kunde komme ham til Gode paa hans Rejsefærd.

Da han nu var fuldvoksen, og Thordis ansaa ham for vel udrustet i alle Henseender, forlod han sin Fødeø Island og drog efter sin kloge Fostermoders Raad lige til Danmark. Vel havde Islænderne allerede dengang faaet deres fjerne Hjemstavn kær, hvortil de var tyet for at kunne leve som frie, selvstændige Mænd, men det holdtes for priselig Sæd, at de unge Sønner drog ud og saa sig om i Verden, hyppigst gæstede de Moderlandet Norge, dernæst især Danmark og Bretland.

Da Thorvald Kodransøn kom til Danmark, traf han Kong Svend, med Tilnavnet Tveskæg. Det var paa hin Tid, da Harald Blaatand endnu sad paa Tronen, medens Svend flakkede om som Viking, snart i Danmark, snart i Bretland. Kong Harald vilde ikke erkende ham for sin Søn; men efter Vikingers Skik i de Tider, siger Sagaen, blev Svend dog kaldet Konge af sine Folk.

Thorvald, der snart fik Tilnavnet Vidførle eller den vidtberejste, blev vel modtagen hos Svend, som straks fandt Behag i den unge Islændings kække og opvakte Udseende, fremstillede ham for sine Mænd og tilbød ham Plads i sin Hird. Thorvald blev Kongens Mand og fulgte ham i nogle Somre paa Krigstog i Vesterlandene. Ret længe havde Thorvald ikke været hos Kong Svend, før denne agtede ham som sin bedste Ven og satte ham øverst af alle sine Mænd; thi Thorvald Vidførle var forsynlig med gode Raad, udmærkede sig ved Dyd og Forstand, var stærk af Kræfter, en modig og duelig Krigsmand, saare rask og fløgtig i Striden, mild og gæv med Penge, villig til at yde Tjenester og af prøvet Troskab i store som i smaa Anliggender. Derfor var han ikke alene skattet af Kongen, men tillige yndet og afholdt af sine Staldbrødre. Uagtet han endnu var en Hedning, tilføjer den gamle Sagamand, overgik han i Retfærdighed langt andre Hedninger, saa at han anvendte alt det Bytte, han vandt i Kampen, til at hjælpe trængende Medmennesker og til at udløse fangne Mænd. Han understøttede mange, som var komne i Nød; men naar fangne Mænd faldt i hans Lod, sendte han dem tilbage til deres Fædre eller Frænder, og ligesaa handlede han med dem, han løskøbte med Penge.

Paa Svends mange Krigstog var der god Lejlighed til at lægge Mod og Tapperhed for Dagen, og dette forsømte Thorvald ikke. Da det nu blev almindelig anerkendt, at han var taprere end alle andre i Kampen, enedes Kongens Mænd om, at af ethvert Bytte, som faldt i deres Hænder, skulde Thorvald først af alle have Lov til at udvælge een Kostbarhed. Men han benyttede ikke denne Forrang til at vælge Guld og Klenodier. Han udvalgte fornemme Mænds Sønner, der var blevne tagne til Fangne, eller saadanne Ting, som det

gik de fjendtlige Høvdinger nær til Hjertet at have mistet, og hvad der saaledes faldt i hans Eje, sendte han frit tilbage. Hans Ry for Godhed gik vide om Land, Kvinder og værgeløse lærte at prise hans Navn, og selv i den fjendtlige Lejr lød Ord til hans Berømmelse.

Engang da Kong Svend hærgede i Bretland, hændte det, at han i Førstningen fangede Sejr overalt og gjorde meget Bytte; men da han trak sig bort fra Skibene og trængte dybere ind i Landet, kom der en saa stor Rytterhær imod ham, at han ikke kunde modstaa den. Kong Svend ikke blot tabte Slaget, men blev tagen til Fange, bundet og kastet i Fængsel tillige med Thorvald Vidførle og mange andre anselige og ypperlige Mænd.

Den næste Dag holdt en mægtig Hertug med en stor Hær uden for Fængslet; hans Ærinde var at sætte Thorvald i Frihed, thi kort tilforn havde Hertugens Sønner været i dansk Fangenskab, og da havde Thorvald udløst dem og sendt dem til deres Fader.

„For din ædle Færds Skyld mod mine Sønner," sagde Hertugen, „byder jeg nu dig at gaa fri og frels ud af dit Fængsel."

Men Thorvald svarede: „Jeg kan kun tage mod det velmente Tilbud, Herre, paa den Betingelse, at Kong Svend og bliver udløst og sat paa fri Fod med alle sine Mænd."

Hertugen betænkte sig en Stund paa at løsgive en saa farlig Fjende som Danerkongen, men sagde endelig: „For din Skyld, Thorvald Vidførle, skænker vi eder alle Friheden."

Og saaledes skete det.

Men Kong Svend var heller ikke den Mand, der glemte Thorvalds højsindede Færd. Da han engang mange Aar efter sad, tillige med to andre Konger, ved et anseligt Gæstebud, bøjede Drosten sig frem og sagde, at aldrig vilde herefter ved eet Bord vorde en saa anselig Forsamling som nu, da tre saa mægtige Konger spiste ved en og samme Disk.

Kong Svend smilede og sagde: „Nævne kan jeg en fremmed Bondesøn, som ene tilkommer, naar Ret og Skel hævdes, lige saa megen Hæder og Berømmelse, som alle vi tre Konger tilsammen."

Disse Ord vakte Munterhed i Hallen, thi alle tog dem for overdreven Skæmt, og leende spurgte de nærmest siddende, hvem eller hvad da denne Mand var, som Kong Svend tildelte saa stor Hæder.

„Den Mand, om hvem jeg her taler," svarede Kongen, „er saa vis som en forstandig Konning burde være, stærk og modig som den djærveste Berserk, saa from og sædelig som den dybdigste Vismand." Derpaa fortalte Kong Svend, hvorledes Thorvald ved sin Vennesælhed og Højsind havde frelst ham og hans Mænd af Fangenskab.

Om Thorvald Vidførle er videre at fortælle, at han for vide om Land, antog den sande Tro og blev døbt af en saksisk Biskop, som hed Fredrik. Denne fulgte derpaa med Thorvald hjem til Island for at forkynde Evangeliet. Kodran tog vel imod sin vidtbefarne Søn, og den første Vinter var Thorvald og Biskoppen med deres Folk paa Giljaa. Naar Lejlighed bød, fortalte de om den ny Lære. En Højtid, da Biskop Fredrik holdt Gudstjeneste med fine Klerke, var Kodran tilstede. Han lyttede til Klokkeklangen og til Klerkernes fagre Sang, mærkede den søde Vellugt af Røgelsen og beundrede Biskoppens prægtige Dragt, Klerkernes skinnende hvide Klæder, Vokskærternes klare Lys og den hele festlige Glans, som laa over Huset.

Svend Tveskæg fremstiller Thorvald Vidførle for sine Mænd.

Da han samme Dag traf Thorvald, sagde han: „Nu har jeg set, med hvilken Alvor I tjener eders Gud, men saa vidt jeg skønner, er vore Sæder meget forskellige, thi mig synes, at eders Gud glædes ved det Lys, som vore Guder ræddes for. Om det nu ellers forholder sig, som jeg tror, saa er denne Biskop din Spaamand, thi han lærer dig alt det, du forkynder os; men jeg har mig en anden Spaamand, som gør mig stor Nytte: han forudsiger mig tilkommende Ting, han passer mit Kvæg og minder mig om, hvad jeg skal foretage mig, og hvad jeg skal vogte mig for. Men du og din Spaamand mishager ham, og han afholder mig fra at vise eder Hæder og allermest fra at antage eders Tro."

„Hvor bor din Spaamand?" spurgte Thorvald.

„Han bor her tæt ved min Gaard," svarede Kodran, „i en stor og prægtig Klippe, og der har han boet i lang Tid."

„Du siger, Fader," vedblev Thorvald, „at din Spaamand er saare stærk, og at du har stor Tillid til ham, men Biskoppen, som du kalder min Spaamand, er svag og ringe. Men hvis han nu ved den Guds Kraft, paa hvem vi tror, kan fordrive din Spaamand fra hans stærke Herberg, da er det sømmeligt, at du forlader ham og omvender dig til den almægtige Gud, din Skaber, som bor i det evige himmelske Lys, hvor vi engang skal samles med ham. Du vil da snart indse, at din Spaamand kun er en Bedrager, der har til Hensigt at føre dig bort fra det evige Lys til uendeligt Mørke."

„I fører eders Sag med lige stor Iver," udbrød Kodran, „og hvad du siger min Spaamand paa, det beskylder han eder for. Men jeg gaar ind paa dit Forslag, saa kommer Sandheden vel for Dagen."

Glad ved sin Faders Tale gik Thorvald til Biskoppen og fremstillede ham Sagen. Næste Dag tog Biskoppen indviet Vand, og under Bønner og Salmesang bestænkede han dermed Klippen, hvor Kodrans Spaamand boede.

Natten efter kom Spaamanden til Kodran i Søvne, og skælvende af Rædsel og med skummelt Aasyn tog han til Orde: „Ilde har du handlet, da du bad saadanne Mænd hid, som kun vil svige dig, idet de forsøger at drive mig bort fra min Bolig; thi de hældte sydende Vand over mit Herberg, saa mine smaa Børn pines af de brændende Draaber, der løb inden for Taget."

Om Morgenen fortalte Kodran sin Søn dette. Thorvald glædede sig og meddelte det til Biskoppen, som atter gik til Klippen og overgød den med Vievand, idet han bad til den almægtige Gud om at fordrive den onde Aand.

Næste Nat viste Spaamanden sig atter for Kodran, ikke som forhen med venligt Aasyn og i en prægtig Klædning, men mørk og skummel af Udseende og iført en afskyelig sort Skindpels. „Disse Mænd," tog han til Mæle, „tragter efter at frarane os det Gode, vi har haft af hinandens Naboskab, idet de vil fordrive mig fra min Arvelod

og berøve dig min Omsorg og mine vise Forudsigelser. Følg mit Raad, jag dem bort, paa det at vi ikke ved deres Ugerning skal miste alle gode Ting. Aldrig skal jeg fly, men det er tungt at taale deres Last og Ondskab."

Kodran fortalte om Morgenen sin Søn, hvad der var hændt, og vel tilfreds med Resultatet gik Biskoppen atter til Klippen. Og atter den følgende Nat viste den onde Aand sig for Bonden og fremførte med snøftende Stemme denne Veklage for ham: „Denne onde Bedrager, de Kristnes Biskop, har berøvet mig al min Ejendom. Mit Herberg har han ødelagt, han har hældt sydende Vand over mig, vædet mine Klæder, sønderrevet dem og forbrændt mig og min Familie, saa vi er tvungne til at flygte langt bort til øde Steder. Derfor

Vidførle nu omkring paa Island for at prædike Kristendommen. De bosatte sig i Bygderne og stod frem paa Tinge, men havde ulige Fremgang. I nogle Egne vandt de Folk for den ny Tro, andre Steder holdt Folk fast ved de gamle Guder og forfulgte Kristendommens Forkyndere med Spot og Trusler. Thorvald var dog sjelden til Sinds at taale sligt, men satte haardt imod haardt og begik flere Drab blandt deres Fjender. Den fromme Biskop irettesatte ham, og til sidst sagde han: „Sent vil du ophøre med Manddrab, derfor maa vi helst skilles." Han drog derpaa hjem til Saksland, hvor han — som Krøniken melder — endte sit Liv i høj Hellighed.

Thorvald Vidførle forlod atter sin Fødeø og kom viden om som faa Mænd paa hans Tid. En

En Røgstue.

Hosstaaende Billede viser en af de mærkelige gamle Røgstuer, som længst er forsvundne og glemte her til Lands, men hvoraf der endnu kan findes ganske enkelte Rester i Norges afsides liggende Fjelddele. Af disse gamle Stuer fandtes i fordums Tid to Slags, nemlig Røgovnstuer med en muret Stenovn i det ene Hjørne og Røgstuer med Ildstedet midt paa Gulvet. Det er den sidste Slags Stuer, der ses paa Billedet.

Nu til Dags ved Folk knapt, hvorledes hine Stuer var indrettede. Men gaar vi til en gammel troværdig norsk Forfatter, der i Aaret 1786 udgav en Beskrivelse over øvre Telemarken og af Selvsyn kendte Røgstuerne, saa faar vi følgende Svar. „De saakaldte Røgstuer er for det meste af Brug; dog

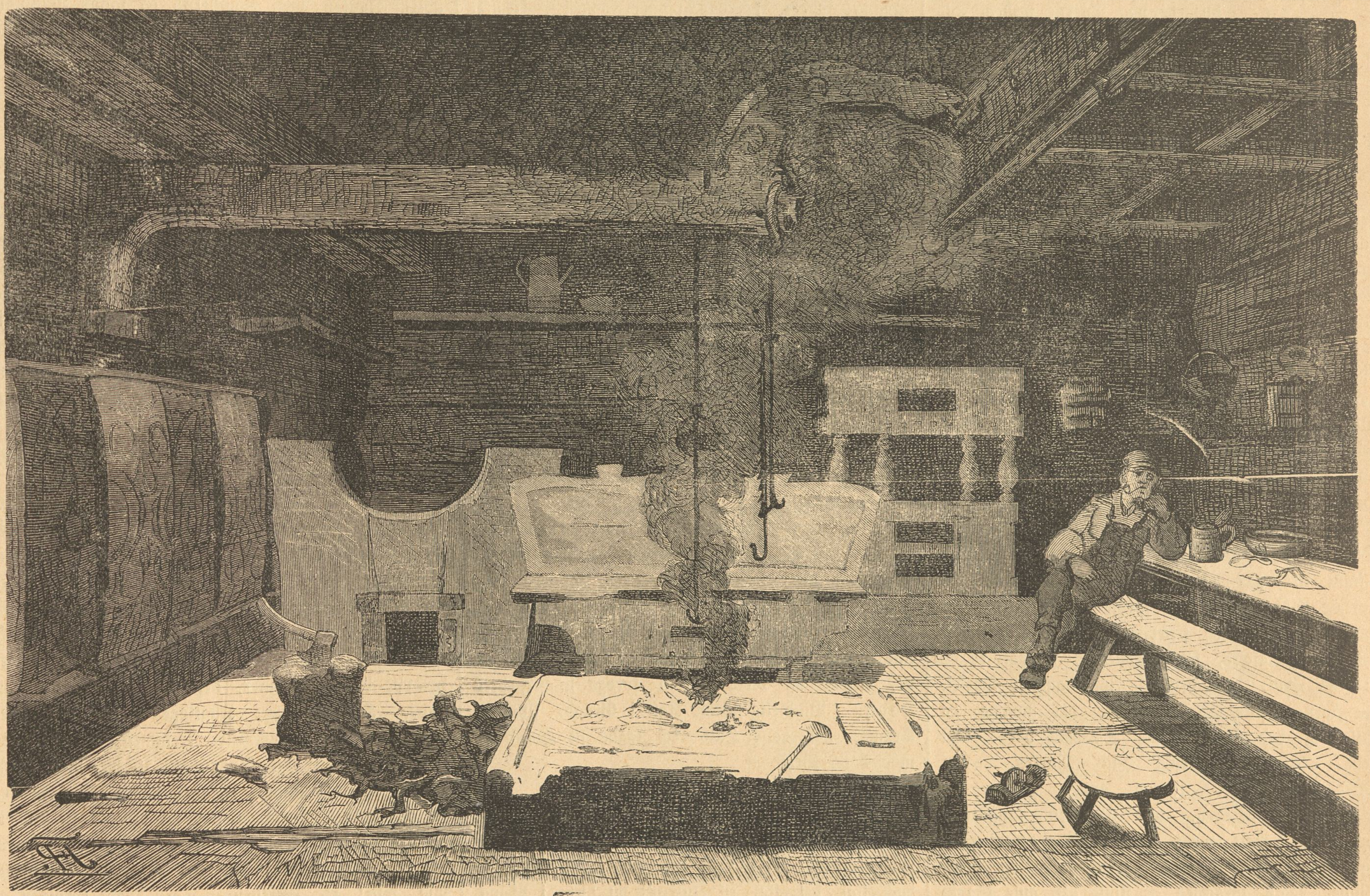

En Røgstue.

nødes vi til at ophæve vor Forening og vort Venskab, og alt dette er forvoldt ved din Utroskab. Hvem skal nu herefter saa troligen passe dit Gods, som jeg har gjort det tilforn? Du anses for en retskaffen og tro Mand, men du har gengældt mig godt med ondt."

Da svarede Kodran: „Jeg har dyrket dig som en nyttig og stærk Gud, den Tid jeg ikke kendte den sande; men da jeg nu har set, hvor svigefuld og svag du er, saa er det med al Føje, at jeg forlader dig og tyr til den Guds Beskærmelse, der er langt bedre og stærkere end du."

Efter disse Ord skiltes de, meget opbragte paa hinanden. Men næste Dag blev Kodran og hele hans Husstand døbt, og var dette nu det første kristne Hjem paa Island."

I flere Aar drog Biskop Frederik og Thorvald

Pilgrimsrejse førte ham til det hellige Land. Derefter gæstede han Syrien, Landene ved Sortehavet og Middelhavet og kom ogsaa til Myklagaard, hvor Kejseren modtog ham med stor Hæder. Overalt var han Troens Støtte og en Ven af Fredens Idrætter. Kejseren sendte ham til Østerleden, for at føre Tilsyn med fine russiske Vasalkonger. Her byggede Thorvald et mægtigt Kloster, der gennem Aarhundreder nød stort Ry, og her i dets Skygge fandt den vidtberejste og navnkundige islandske Bondesøn sit sidste Hvilested.

ser man endnu i de øverste Fjeldbygder nogle, hvis store og brede Tømmer viser, at de for mange Aar siden er opførte. Disse er indrettede saaledes: de har sjelden Vinduer, men et Hul paa et af Væggene med Skjaa d. e. Blære-Skind for, over tvende i Kors lagde Pinde. Midt paa Gulvet er der en aflang Mur, som omtrent er et Par Alen bred og lige saa høj, hvorpaa Ilden laves. Røgen derfra trækker op igennem et Hul i Taget, hvorfra og Lysning nedfalder. Fra dette Hul hænger en Stang ned, som oven over Taget er forsynet med et Dækfel af Træ og Halm til Hullets Lukkelse, naar man vil have Stuen varm, ved hvilken Lejlighed Røgen da udbreder sig omkring Væggene, hvilket gør, at disse stedse er sorte. Til saadanne Stuer er Døren og Indgangen sædvanligvis lav."

I Middelalderen og langt ned i den nyere Tid var Røgstuerne i Brug i hele Norden, saa ogsaa vore Fædre har søgt Bo og Lykke i saadanne Hjem.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Saa gik det hen over den brune Hede, den store Kirkegaard, hvis Høje lodes op, og hvor alt blev levende, medens Viben fortalte sine Sagn og Historier. Ind over Mosen jog de, hvor Vandfuglen byggede paa Tuerne mellem Siv og Rør, og hvor Jordbunden bevægede sig, naar de gik hen over den. Der lærte Kay at bruge Ditmarskerens Springstok og jublede af Glæde, første Gang det lykkedes ham at svinge sig over en af de store Grøfter. Alt var tyst og stille omkring dem, i lange Mellemrum drog en enlig Rytter i Skridtgang hen over de smalle Stier, eller en Bonde med sin Klægspade over Skuldren, af og til lød et svagt Brøl af Kvæghjorderne, som græssede mellem Bakkerne inde i Skoven. Histnede laa Ruinerne af en gammel Skanse, om den var der en lang Historie fra sidste Krig, længere tilbage laa Kragernes Gaard. Den blev købt af en gammel Mand, som tog Varsel af alt hvad han mødte og troede fuldt og fast derpaa. Hans Nabo havde Lyst til Jorden, men den var ikke til fals. — Jeg skal hjælpe dig, sagde Smeden. — Efter den Dag kunde den gamle Mand ikke gaa ud af Gaarden, uden at der fløj en Flok Krager op foran ham, altid hørte han dem skrige og skræppe omkring sig. — Det tyder paa Ligfærd, sagde Smeden, Kragen er en Skarns Fugl, den bringer kun daarligt Varsel. — Den gamle Mand troede det samme og skilte sig ved Gaarden. — Smeden havde lagt døde Kreaturer omkring paa Marken. Det lokkede Kragerne. I et andet Strøg laa Skøjerens Seng, det var to langstrakte Høje, som man mente engang havde gjort Skel og Grænse for Havet. Marehalm og hvide Tidsler søgte forgæves at skjule den gule Sandbund. Mellem disse Høje havde der ligget en stor Gaard, omgiven af Agerland og frodige Marker. En Aften i strengt Vejr kom en gammel Skøjer ind paa Gaarden og bad om Husly, medens Blæsten og Regnen stod paa. — Vi har ingen Plads til Folk som dig, svarede Manden. Du kan krybe ind under Bankerne derude, saa har du Læ for Stormen. Det kan jeg ogsaa, sagde Skøjeren, men det vil vist blive jer en dyrere Seng, end den jeg bad om her. — Manden jog ham bort og lukkede Porten. Skøjeren gik ud imellem Bankerne, — Stormen blev ved. — Midt om Natten rejste han sig op og gravede en Rende i Jorden omkring Gaarden. — Stormen blev ved. Da det øverste Lag Græstørv var gravet op, kom Flyvesandet frem, Stormen blev ved, den tog fat i Sandet, hvirvlede det i Vejret, jog det henover de frodige Marker og begravede dem saa fuldkomment, at der næste Morgen kun var en jævn, gul Sandflade at øjne omkring hele Gaarden.

Kay var henrykt over disse Historier, som aldrig fik Ende. „Dem skulde Beate høre," sagde han en Dag. „Hun har en Bog, hvori hun skriver gamle Viser og Sange op."

„Saa tag hende med herud," svarede Viben, „min Historie bliver ikke ringere, fordi der er to, som hører paa den. Hun kan da ogsaa faa at se, hvordan du har lært at bruge Springstokken, for nu er du nok snart bleven min Mester, du!"

Om Aftenen forlangte Kay, at Beate skulde følge med næste Dag. Fru Merveds Indvendinger nyttede ikke, Beate fik Lov at tage med, og hver Gang dette gentog sig, havde Viben endnu flere Historier at fortælle end sædvanlig.

Om Middagen, medens Solen brændte, drog de ind i Skoven. Under Skyggen af de gamle mosbegroede Træer, der strakte hverandre de knudrede Grene i Møde, havde Odins Præster engang sunget deres Hymner, medens Folket lyttede, og Offeret stod og rystede og ventede foran Alteret. Stenene laa der endnu, kastede omkring til alle Sider, overgroede af Vedbende, eller nedsunkne i mange Aars vissent Løv. Firbenene kigede ud af Revnerne, en Græsling havde dannet sin Hule oppe paa Højen. Der hvilede en dyb og drømmende Fred over Stedet. Verden var saa langt borte, Vindens Aande lød ned imellem Løvet som hviskende Stemmer af de henfarne.

Den ene fortalte, den anden hørte efter. Kay sad med Vibens Haand i sin, medens alle disse nye Billeder rullede op for ham, det var, som om han vandt Kraft og Styrke af Vibens ærlige og trofaste Natur, men hans Tungsind blev undertiden ogsaa større, medens han lyttede, som en Fange til en Frihedssang, og tænkte paa, hvad han selv manglede for at ligne dem, der fortaltes om.

En Dag skildrede Viben sine Landsmænds Kampe, derom holdt han mest af at fortælle. Alt hvad der var stort og godt, knyttede sig i hans Tanker til Ditmarsken, det var Kraftens og Kløgtens og Heltemodets Hjem, det vilde han vie sine Kræfter, naar han blev ældre, der vilde han bo, stræbe og virke til at forøge sine Fædres Hæder. Pludselig brast Kay i Graad, slyngede Armene om hans Hals og lagde sit Hoved op mod hans Bryst.

„Du kan sagtens tale," hviskede han, „Du har en Fremtid, alting blomstrer omkring dig, du synger og du jubler, naar den ene Dag er endt, glæder du dig til den næste, til Mortensdag skal det ske, til Jul vil du hjem i Besøg, til Hellig tre Konger rejser du til Byhum. — Hvad har jeg at glæde mig til? Der er saa tomt og dødt inde i mig. Hvormed har jeg Stakkel forsyndet mig, siden alt skal komme til mig som en Straf og en Lidelse, hvad der er Lykke for andre? Saa længe jeg kan huske tilbage, har jeg aldrig været til Glæde for nogen."

„Det skulde du da ikke sige, naar jeg hører paa det."

„Aa, du har kun Medlidenhed med mig, jeg ved nok, hvordan de maatte tigge og bede dig, før du kom."

„Snak! hvis jeg ikke holdt af dig, var jeg bleven borte, jeg havde det godt, hvor jeg var."

„Sig det igen, en eneste Gang, kald Guds Moder til Vidne paa, at du bryder dig om mig, du ved ikke, hvor glad jeg bliver derover."

„Jeg kalder ikke Guds Moder til Vidne, men jeg vil sige dig noget. Jeg har forladt dem derhjemme, Brødre og Kammerater, for at være her. De længes efter mig, de kalder paa mig, og jeg kommer ikke. Hvorfor skulde jeg blive, naar det ikke var for din Skyld?"

„Maaske for Beates. Hun holder ogsaa meget af dig."

Viben blev blussende rød. „Det maa du ikke sige, for det vil jeg ikke høre. — Hvad angaar Beate mig? For hendes Skyld blev jeg her knap en Time til Ende."

„Men hun har jo ikke Sans og Tanke for andre end dig, mærker du det ikke? hun bliver rød, naar du kommer, hun lytter, til hvad du siger, hun sidder og stirrer paa dig ved Bordet."

„Det gør Jan Gyge ogsaa. Du kan tro, det har intet stort at betyde. Den, der lever i Beates Tanker, er en anden end mig, forlad dig trygt paa det. Hun drømmer om et Slot og en adelig Junker med Snabelsko og lange Lokker og Fløjelskaabe, en Herre, som drager til Ridderspil og Turnering, ikke om en Bonde bag Digerne i Marsken."

„Den Tosse!"

„Hvorfor det? Lad hende drømme, — stakkels Barn! det er jo den eneste Lykke, hun kender til. Din Fader har sin Bedrift at leve for, din Moder sine Blomster og gode Venner og Bekendte, og jeg har dig. Hvad har Beate? — Fattig og evneløs som hun er, har hun kun Trældom, en Tjenestekvindes Arbejde og ingen Løn. Den ene Dag gaar som den anden, aldrig Hvile eller Forløsning, hun har kun sine Drømme at sætte mod alt dette, i dem lever hun, i dem kommer Lykken, men du kan lide paa, jeg boer ikke i Drømmen."

„Vi er maaske ikke rigtig gode mod hende."

„Det kunde vist være bedre."

„Det skal ogsaa blive bedre. Du tænker paa alle og er noget for alle, jeg er intet, jeg ligner Beate, i mine Drømme mægter jeg alt, hvad det skal være, jeg er som en vildtfarende Aand, der kan fatte store Planer, men søger et Legeme til at udføre dem i. — Du skulde blot vide, hvilke Syner der drager forbi mig, medens jeg ligger deroppe i mit Kammer, den hele Dag bunden til Lejet. Hundene gør, Jagttoget bruser hen over Heden, jeg er fremmest, fremmest af alle, jeg fælder Hjorten. — Trommen lyder, Rustningen rasler, jeg er i Kamp, Fjender foran mig, Fjender til alle Sider, Hesten stejler og bider i sit Bidsel, dens Hov sparker til de faldne. Kongen kommer, det er mig, han hilser paa og rækker Haanden, mig, mig! en værkbruden, der knapt formaar at bære sin egen Kofte. Naar jeg vaagner op af Drømmen, brænder endnu Blodet i mine Kinder, men saa ser jeg paa mine visne Arme og fyldes af Sorg og Bedrøvelse, jeg misunder dig, Rytteren, Bonden, Stridsmanden, jeg selv har ingen Sjæl og intet Hjerte. Og hvis det endda var det værste, men saa at høre den evige Medlidenhed, disse Trøstensord, alle kommer med, jeg kunde slaa dem ihjel for at blive fri derfor. — Hvad kan Religionen lære mig, andet end Forsagelse? hvad er Retfærdighed? Er det retfærdigt at lade mig lide et helt Liv igennem, uden at jeg har forset mig? — Han taler til mig om en anden Verden, den gamle, snøvlende Munk, lad ham sige mig, hvorfor jeg blev sat i denne. Jeg forlanger ikke saa meget, ingen anden Glæde end den, I nyder. — Jeg vil leve, leve!" raabte han i den dybeste Fortvivlelse og strakte Armene i Vejret, „leve en lille Smule, som alle I andre."

„Har du altid været syg og lidende?" spurgte Viben.

Kay saa op og rystede paa Hovedet. „Tys!" hviskede han, „tal aldrig derom. Da jeg var en lille Dreng, gik min Fader en Aften og legede med mig, han løftede mig op paa sin Skulder, slyngede mig over sit Hoved, jeg gled ud af hans Haand og faldt ned paa Gulvet, det kunde han ikke gøre ved, jeg skulde have holdt bedre fast. — Det var, som om noget brast inde i mig, fra den Stund blev jeg syg, og det har aldrig været rigtig godt siden, men han aner det ikke, det var ogsaa Synd, hvis han fik det at vide."

Nogle Dage efter foregik der en vigtig Begivenhed paa Gaarden. Beate skulde ride ud med Kay og Viben. Hun troede næppe sine egne Øren, da Kay kom med sit Forslag herom, hun saa op paa Fru Merved, der lod til at være lige saa forbavset som hun.

„Men jeg forstaar jo ikke at ride," sagde hun.

„Det skal jeg snart lære dig, du er ikke saa tungnem. Arbejde og trælle maa du hver evige Dag, det er ikke mine Forældres Mening at nægte dig lidt Frihed en Gang imellem."

„Jeg har heller ingen Ridekjole."

Du kan laane en af Moders, ikke sandt! den Fornøjelse vil I ikke sige nej til, naar jeg nu glæder mig dertil."

Fru Merved skaffede en Ridekjole til Veje og en Hat med en gammel sort Fjer i. Kay hjalp Beate, red omkring med hende paa Rendebanen og lærte hende at holde Tøjlen og styre Hesten. Det var ham, der fandt paa alt. Viben stod og saa til og sagde intet. Lidt efter red de alle tre ud af Gaarden.

Beate var henrykt, den kendte Egn laa i sit lyseste Solskin for hende. Lykken gjorde hende smuk, hendes store Øjne straalede, medens hun vendte sig om mod Kay og sagde:

„Men hvad er dog det, jeg her oplever. Jeg er fri, og det er ikke Søndag, jeg er min egen Herre. Ak, dette kan jeg takke dig for, Kay! saa god har du aldrig før været mod mig."

„Ak nej!" svarede Kay sørgmodig, „det er som altid h a m, der fandt paa det. Kunde du ikke begribe det?"

Hun saa hen paa Viben, men Viben lod, som om han ikke hørte, hvad de talte om, og sad og stirrede op i den lyseblaa Luft. Hun sagde heller intet til ham. — „Nu er jeg da en fornem Jomfru, som rider ud af mit Slot," vedblev hun overgiven, — „lad blot være at se paa mine Hænder, jeg har ingen Handsker. Betragt heller ikke min sorte Fjer alt for nøje, den har ligget paa Bunden af Mosters Dragkisteskuffe. En Fjer er det dog, og Fuglen hilser mig, hør, hvor smukt den synger! og to Kavalerer følger mig."

„Een!" sagde Viben, „den anden tæller ikke med."

„Det maa du ikke mere lade mig høre, du vil jo ikke gøre mig bedrøvet, og jeg har bedet om Forladelse for min Fejl." — Hendes Stemme lød saa friskt, hendes Latter klang saa sorgløs, hun saa saa ung, saa let og behændig ud i den laante Ridedragt, der slog Folder over Skuldren og var for lang i Ærmerne. Enhver Bevægelse klædte hende og røbede en ny Skønhed.

(Fortsættes.)

Molboerne.

Kirkeklokken.

Engang da Molboerne havde hørt Tale om, at Fjenden stod i Landet og snart kunde ventes til deres Egn, tænkte de paa, hvad de først skulde frelse af Gods og Løsøre. Det, de havde kærest, var deres gamle Kirkeklokke, og den vilde de da først redde. Efter længe at have maset og tumlet med den, fik de den omsider ned af Taarnet, men nu raadslog de om, hvor de bedst skulde finde et

Gemmested, saa Fjenden ikke kunde hitte den. Til sidst blev de enige om at sænke den ned i Havet. Som sagt saa gjort, de fik den bragt om Bord i en Baad, roede langt ud paa Havet og kastede her deres kære gamle Kirkeklokke i Bølgerne.

Men næppe var den gaaet til Bunds, før de fik Betænkeligheder og sagde til hverandre: „Nu er den jo vel godt gemt for Fjenden, men hvordan finder vi vor gamle Klokke igen, naar han er væk?" Det sad de alle og grundede paa en Stund, indtil en af dem, der altid var bekendt for sine gode Indfald, sprang op og udbrød: „Det har gode Veje! Vi kan jo sætte et Mærke ved den." Med disse Ord trak han sin Lommekniv frem og skar en stor Skure i den Side af Baaden, over hvilken Klokken var kastet ud, og sagde: „Her var det, vi kastede den ud, nu finder vi den let igen." Derpaa drog Molboerne med et rolig Sind hjem, sikre paa, at de efter dette Mærke nok skulde finde deres kære Kirkeklokke igen, naar den Tid kom.

Abekatten.

Et fornemt Herskab paa Mols havde engang en Abekat, som de for Løjers Skyld havde ladet gøre smukke Klæder til, saa at den i Hast at se til nok kunde ligne et lille Menneske. En Herremand i Nabolavet sendte en Dag en af Molboerne hen til det samme Herskab med et Brev af stor Vigtighed, og hvorpaa der skulde Svar tilbage. Da Molboen kom ind i Gaarden, var Herskabet ude i Haven; men Abekatten sad indenfor ved et aabent Vindue. Saa snart Bonden nu opdagede den netklædte lille Person, gik han til denne og spurgte, om Herskabet var hjemme, for han gik Bud med et Brev fra Herremanden, som der skulde Svar paa. Abekatten nikkede ad ham og rakte efter Brevet, som Molboen ogsaa afleverede. Først saa den lidt paa Seglet, men pillede saa Brevet op, kiggede paa de indvendige Sider, som studerede den Herremandens Kragetæer, rev endelig det hele i Stumper og Stykker og smed det ud af Vinduet. Molboen, der lidt forundret saa til, spurgte omsider, om han skulde have noget Svar med tilbage. Abekatten saa haanligt ned paa ham, grinte og rystede paa Hovedet. Saa gik Bonden sin Vej, og da Herremanden spurgte, om han havde noget Brev med tilbage, svarede han: „Nej, der var ingen andre hjemme end den unge Junker, ham flyede jeg Brevet, han læste det ogsaa, men det var tydeligt, han blev vred over det og slet ikke vilde svare."

Fiskevognene.

I gamle Dage, i Molboernes Tid, var der meget Spøgeri til, og imellem Stunder kunde den Slags Ting nok tage Modet fra det ellers saa tapre Folkefærd. Dette viste sig især engang, da nogle af dem kørte omkring og solgte Bergfisk. En Dag henimod Aften havde de spændt fra i en Skov for at bede, og selv laa

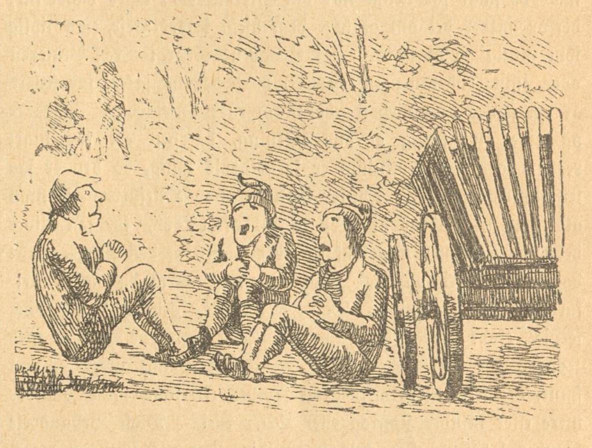

de nu og lankede sig i Græsset ved Siden af Vognene. Et Par Gavtyve kom forbi, og da deres Tænder løb i Vand efter Fisk, udspekulerede de et Puds, hvorved de haabede at kunne forjage Molboerne og selv gøre sig til Herrer over Fiskevognene. Efter vel overlagte Raad fik de i Mørkningen fat paa et gammelt Vognhjul, som de omviklede med Halm og tjærede godt til, hvorpaa de stak Ild i Halmen og lod Hjulet rulle ned ad Bakken mod Molboerne. Da disse blev det brændende Hjul var for de forfærdede op, og den ene hviskede til den anden: „Ser du det? Hvad mon det kan være?" — En gammel Molbo svarede: „Det er klare Fanden!" Nu blev de for Alvor bange og spurgte raadvilde hverandre om, hvad de skulde gribe til. „Lad os synge," svarede en. Ja, hvad de skulde synge? Hvortil en svarede, at det skulde være en Salme, og saa stemte de op: „Vor Gud han er saa fast en Borg, han er vort Skjold og Værge." Imidlertid havde Ilden rigtig fænget i Hjulet, og dette kom i hvirvlende Fart rullende ned mod Fiskevognene. Saa snart nu Molboerne saa, at det frygtelige Ildspøgelse kom nærmere og nærmere, afbrød den ældste i Laget Salmen og raabte: „Ja, han maa værge saa vel, han værge vil, saa løber jeg ad Skoven til!" Derpaa løb han, og alle de andre bagefter, ind i det tykkeste af Skoven, og de slemme Gavtyve kunde nu efter Behag gøre sig til Gode med Bergfisken.

I Gaard og Mark.

Vintertiden I.

I ethvert ordenligt Landbrug har man, eller burde i det mindste have, et velindrettet Huggehus med fornødent Værktøj og de til Gaardens Redskaber nødvendige Materialier af Eg, Bøg, Ask og Almetræ, og for enkelte Redskabers Vedkommende, navnlig Skuffer og Truge, tillige Pile- eller Poppeltræ. Jeg skal mulig en anden Gang nærmere gøre Rede for de væsenligste her i Landet dyrkede Træarters Nytte og Brug for vort Landbrug, for denne Gang derfor kun nogle Vink om nødvendige Vinterarbejder for Gaard og Mark.

Det bliver mere og mere almindeligt for Landmanden at købe en Del Redskaber baade til Haand- og Hestekraft. De snilde amerikanske Redskaber fortrænger de gamle Træredskaber, men de nye skal dog vedligeholdes med Skafter o. s. v., saa der er ogsaa noget at gøre her. Men der er mange andre Redskaber der endnu som før maa laves af Træ, og de maa holdes vedlige og bevares paa den fordelagtigste Maade. Jeg skal først nævne Markleder, Stakitflager og lignende. I de Landsdele, hvor man holder Hegn, kræver Ledenes Vedligeholdelse et ikke ubetydeligt aarligt Arbejde. Et Sted trænges der til at indsættes en eller to nye Skede, et andet Sted halvt nye Skede i de gamle Egestable, og ved et tredje maa der laves et helt nyt Led. Naar man skal lave et nyt Led, der skal vare i en Række af Aar, er der Fordel ved at bruge godt rent Egetræ til Stable og det bedste indførte Træ til Skede, men man kan ogsaa lave meget billige Lede, blot ved at slaa dem sammen af hjemmesavede Granlægter. Det er stor Skade paa Ledene, naar de staar for længe ude om Efteraaret og tages vaade ind, derfor gælder det om at tage dem hjem i tørt Vejr, saa tidlig som mulig og at sætte dem i et aabent Skur i Træk Vinteren over, imidlertid kan man reparere, hvad der mangler, for senere at overstryge dem med Karbolinium eller Oliefarve. Tjære er og bliver en daarlig og dyr Dækning, da den alt for snart regner bort. Karbolinium er forholdsvis billig, da den er saa letflydende og drøj. Ønsker man derimod Oliefarve, skal man aldrig ty til Indkøb af „revne Oliefarver", for saa bliver det dyrt, tilmed er meget af det, der sælges af den Slags, meget daarlig. Derimod faar man en meget varig og billig Dækfarve til Lede, Stolper, Døre og Porte, ved at købe „Oliefernis" (kogt Linolie) og selv blande den fornødne Tørrelse med Kønrøg og fin Okker deri. Denne Blanding giver en ret smuk, mørkere eller lysere grøn Farve, eftersom man blander mere eller mindre Kønrøg eller Okker deri. Disse Bestanddele blandes i Olien med den nødvendige Tørrelse uden at rives. Ønsker man derimod en lys hvidgraa eller hvid Farve, er det nødvendigt at anvende den mere kostbare Metalfarve Bly- eller Zinkhvidt, der, naar det ikke er aldeles friskt og fint, maa rives paa Flise, som altid volder nogen Vanskelighed og Ulejlighed, naar man skal anstille Maling for nogle faa Redskaber. Der er ganske vist andre billige Sager, som kan blandes i Olien til de lyse Farver i Stedet for Metalfarver, men det dækker ikke og er derfor rent at forkaste til udvendigt Brug.

Istandsættelse af Vognfjelle, Høsthaver, Vognkæppe, Langvogne, Hamler saa vel som Harver, Havebænke, Blomsterstokke, Tøjrepæle og Køller, Klaptræer, Kotøjer, River og øvrige Haandredskaber, bør ogsaa foregaa om Vinteren, ligesom Plove og Harver maa bringes til Smeden i god Tid, for at man kan have alt i Orden, inden Foraaret kommer.

Saavel Harver som Plove, hvad enten nu disse Redskaber er lavede af Træ elle Jærn, bør ogsaa males, enten med den ovenfor anviste billige grønne Farve eller rød Mønniefarve, som man ogsaa selv kan lave, men Mønnien maa være fin, før man kommer Olie derpaa, da den ellers maa rives paa Flise. Mønnie er i Forhold til Okker og Kønrøg meget tung, hvorfor det ogsaa bliver en dyrere Farve. Holdbarheden af Spade- og Skovlskafter, saa vel som Forkeskafter, River o. s. v. forøges meget ved, før de tages i Brug, gentagende Gange at overstryges med Oliefernis.

N. Rasmussen Søkilde.

Fjerkræ- og Biavl.

Utøj i Hønsehuset. Tysk Fjerkrætidende skriver: I vedholdende tørt Vejr vrimler som bekendt Hønsehuset af Lus og Mider. Denne enorme Mængde Insekter plager uophørligt Hønsene, foraarsager Afmagring og hæmmer Fældningens Forløb; dertil kommer endnu, at de næsten umuliggør os Pasningen, idet vi hver Gang, vi kommer i Huset, bliver besængte med Utøjet. Heldigvis kan Utøjet ikke klare sig længe paa et Menneske, men Pinen er paa den anden Side slem nok, saa længe den varer. Der er intet, der mere begunstiger Utøjets Overhaandtagen, end Tørhed. I Modsætning hertil er Fugtighed særdeles egnet til at bekæmpe Ondet. Man bør derfor ikke nøjes med den sædvanlige Rensning ved Afkrasning, Fejning, daglig Fornyelse af Sand og Straa, men man bør tillige foretage gennemgaaende og gentagne Vadskninger, der maa udstrække sig til enhver Krog og Sprække. Det simpleste er at benytte en lille Sprøjte, hvis Vandstraale kan trænge ind alle Vegne og bortskylle og ødelægge alt, hvad der findes af Dyr og Æg, især naar Vandet er blandet med lidt Petroleum, Karbol eller Kreolin. Denne overalt udbredte Fugtighed har endvidere den Fordel, at give Huset en relativ Fugtighed, der i Tørhed har en meget gunstig Indflydelse paa Fjerkræets Sundhedstilstand. Metoden er iøvrigt den simpleste, hurtigste og mindst bekostelige.

Anm. Med Hensyn til Petroleum, da lader dette sig ikke saadan blande med Vand; der maa i alt Fald benyttes Petroleums-Emulsion.

×

Oliekager som Bifoder. Det var ifølge „Kl. Winzer" en fransk Biavler paafaldende, at Ansætning af Yngel pludselig tog stærkt til i hans Staber, og at Bierne kun fløj i een Retning. Idet han antog, at her forelaa Røveri, fulgte han Flugten og kom derved til en Gødningsbunke eller Møddingved en nærliggende Herregaard, hvor der var henlagt en større Mængde Oliekager, brækkede i smaa Stykker og behandlede med Vand. Bierne søgte til i Masser, og det syntes, som om Olien havde en understøttende Virkning paa Yngelvirksomheden. Videre Forsøg hermed vilde sandsynligvis føre til interessante Iagttagelser.

×

Mejser, Spætter og Bier. Det kan ikke nægtes, skriver „Der Bienenfreund", at Mejserne nu og da foruroliger Bierne noget; det sker imidlertid først, naar Bierne bryder deres Hviletid og af og til flyver ud ved lav Temperatur, hvorved de bedøves. Af saadanne sfindøde og døde Bier lokkes nu Mejserne, der yderligere paa Flyvebrætterne og i Flyvehullerne finder sfindøde Bier, og deraf kommer det, at de stadig flyver paa Brætterne og kigger ind ad Hullerne. Levende Bier fanger de sjældent eller slet ikke. Naar man nu betænker, hvilken overordenlig Nytte Mejserne gør, ved at dræbe al Slags Utøj paa vore Frugttræer og derved beskytter mange Blomster fra Ødelæggelse, saa maa man komme til den Indrømmelse, at de ogsaa gavner Bierne, mere end de skader dem. Derfor bør vi ogsaa se os om efter andre Midler til at afholde Mejserne fra Bierne end dette at dræbe dem. Og det er meget let at finde saadanne Midler. Man behøver kun at befæste et lille Næt over Flyvehullet og spænde det udover Flyvebrættet, saa kommer der ikke flere Mejser.

Spætterne er ogsaa meget nyttige Fugle i Frugthaven. De søger ikke meget til Bierne. Ved Familiestader har man slet intet af dem at frygte. Iøvrigt kan de holdes borte ved større Næt over samtlige Stader. Disse Næt maa imidlertid fjernes paa Dage, da Bierne flyver ud.

×

For Hus og Hjem.

Brister i Silketøj. Man udbedrer bedst Brister i Silketøj ved at smøre opløst Gummi paa en Klud af Tøjet, der er lidt større end Hullerne, og klæber samme paa Vrangen af Tøjet. Bristen bliver da usynlig. Har man ingen Klud af Tøjet, kan man bruge Hestevlaster, der bløbes lidt med Vand og vaaklæbes.

Fodtøj blokkes. Støvler eller Sko kan udblokkes ved, naar de er gennemvaade, at fylde dem med Byg, hvilket falder tæt sammen ved at støde Fodtøjet mod Gulvet. Bygget trækker Fugtigheden af Læderet, udbolner derved og forhindrer Skotøjet fra at svinde ind.

Lakeret Læder. Skotøj af lakeret Læder bliver blødt og beholder sin Glans, naar man kommer lidt Marvolie paa en ulden Klud og gnider Læderet dermed.

Fedtlæder. Er Støvler af Fedtlæder blevne haarde, indsmøres de med en Blanding af Tran og Hestefedt, der gør Læderet blødt igen.

Hovedbrud.

Gaade.

Nævn mig den Laas, som trygt forvarer
hver Skat, hver Lønlighed, du den betror,
som sikkert beskytter den mod alle Farer,
endskønt hvert Barn at aabne den formaar.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
Den har vakt en storartet Opsigt med Rette,
hvad Enden vil blive kan ingen gætte.

5 12 7 8 14
Vag slig det virkelige sig gemmer.

1 9 10 11 14 15
Den bæres da ikke frejdigt og frit.

1 2 4 6 3 11 14 13
Den Arbejdsmaade den drives nu vidt.

7 8 9 13 1 14 10
Efter denne var Indianerne slemme.

12 13 14 15
Med disse fire et Maal er strevet —

8 9 10 11 14
til et saadant nok ogsaa disse er blevet.

I. I.

Gaadespørgsmaal.

1. Hvad er det, som er usynligt, hører uden Øren, taler uden Mund og svarer uden Stemme?
2. Hvidt kaster jeg det op paa Taget, gult kommer det ned igen?
3. Hvilken Lighed er der mellem Solen og et Lommeur
4. Hvor mange døde Mus kan der gaa i en Skæppe?

Rebus.

m
70 m b m Ord
m

Opløsninger.

Firkantet Rød i Nr. 16:
E L S E
L A R S
S R A L
E S L E

Gaade i Nr. 16: Januar.

Geografisk Gaade i Nr. 16:
Køge.
Orleans.
Rhinen.
Seine.
Øland.
Reggio.
Korsør—Odense.

Ny Abonnenter kan endnu faa Oktober Kvartal. Bestillinger modtages saavel paa Postkontoret og i Bogladen som i N. C. Roms Forlagsforretning, København V.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

„Husvennen" i Amerika.
Bladet forsendes ugenlig eller hver 14de Dag. Prisen er iberegnet Porto 6 Kr. 50 Øre pr. Aargang.

Indhold: „Paa Rullen", Skitse af O. Danholm Nielsen. Odderen, af Fr. R., med Billede. Krøniker om Svend Tveskæg, genfortalt af B. E., III., med Billede. En Røgstue, med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Molbohistorier, med 3 Billeder. Fra Gaard og Mark. Fjerkræ- og Biavl. For Hus og Hjem. Hovedbrud.

Nr. 19. Søndag den 5. Februar. 1893.

Londonske Bygninger.

Af Alfred Ipsen.

Ingen vilde let falde paa at rose de engelske Huse for Skønhed. Det eneste der forsoner en Smule med dem, er det, at de aldeles ikke gør Fordring paa at være kønne. At afgive Plads for Kontorer, Lagere, Forretningslokaler eller til Beboelse er alt, hvad de tilsigter. En lodret Murstensflade med saa og saa mange Vinduessnit, det hele sværtet af et jævnt Kulrøgsovertræk — det er det hele.

Naturligvis gives der ogsaa Rigmandsboliger, især i Londons vestlige Del, der udmærker sig ved en større ydre Luksus, en lidt romersk Stilisering med Portiko'er og Søjler; men ogsaa disse gør i Regelen et tungt og lidet tilfredsstillende Indtryk.

Man finder heller ikke i London saaledes som i Amsterdam disse ærværdige Bygningsveteraner, hvis afstikkende Fysiognomier virker saa oplivende midt i den moderne Ensformighed. I London ser det ud, som om det meste var om ikke just fra i Gaar, saa dog fra en Tid, som ikke ligger vor egen meget fjern. Og de faa gamle Bygninger, der maatte være, forsvinder i Mængden. Maaske skyldes dette Forhold de hyppige Ildebrande, som har hærget Byen.

Paa denne Baggrund af almindelig Stil- og Interesseløshed er der dog nogle faa Bygninger, der træder frem i kraftigt Relief, hvorom Opmærksomheden straks samler sig, og som man atter og atter vender tilbage til, fordi de ligesom repræsenterer Byen og giver den Baggrund.

Bank of England, vil Læseren sige. Det er dog ikke den, jeg tænker paa, skønt man ganske vist ikke kan nægte den repræsentativ Betydning; men som arkitektonisk Værk kommer den ikke i Betragtning. De Bygninger, jeg tænker paa, har da ogsaa dybere Rødder i Historien.

Der er for det første Paulskirken eller St. Paul. Om denne samler Byen sig som sit naturlige Midtpunkt, dens mægtige Kuppelrunding ligesom svæver over Byen, og fra hvilken Side man end nærmer sig, saa er det St. Paulskirken, som behersker den. Liggende paa en oval Plads, der fra ældre Tid bærer Navnet St. Pauls Kirkegaard, hæver den sig med sine uhyre, hvidgraa Murstensmasser, sine Søjlerækker og Frontoner i knudret Majestæt højt op over sine Omgivelser i

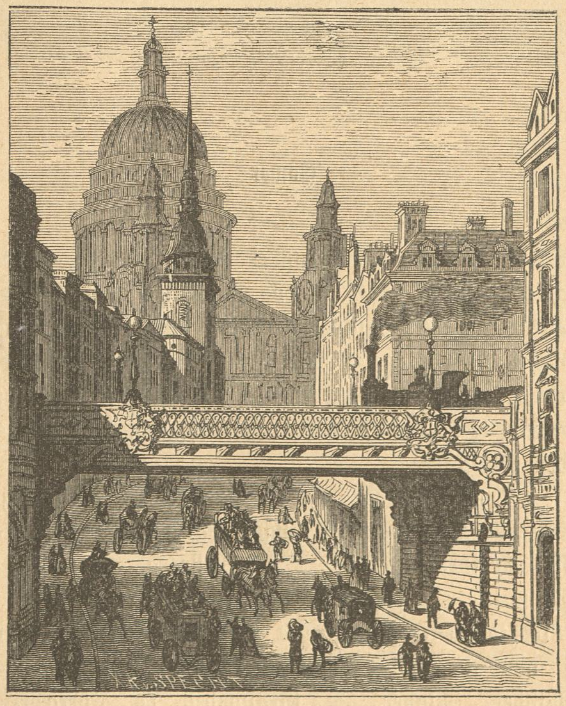

Gadeparti i London.
(Paulskirken.)

det larmende City. Skulde man ligne den ved nogen dansk Kirke, maatte det være Marmorkirken; men denne er rigtignok kun en Dværg i Sammenligning. Dog kan Paulskirken, hvad Alder angaar, ikke gøre store Prætensioner. Den blev opført i det syttende Aarhundrede, efter den store Ildebrand, af den navnkundige Bygmester Cristopher Wren, som den Gang forskønnede London med mange anselige Bygningsværker. Paa den Plads, hvor den byggedes, havde der tidligere fra ældgammel Tid staaet en Kirke, som ved Branden var lagt i Aske, og efter hvilken den tog Navn. Men i Henseende til Størrelse, er den den næststørste Kirke i Kristenheden, idet den alene viger Pladsen for den romerske St. Peder, med hvilken den i det hele taget har en vis Lighed.

Det er aldrig nogen Sinde faldet mig ind at spørge mig selv, om St. Paul er smuk eller ikke — det er, som om den slet ikke vil ind under denne Kategori — men den betager unægtelig ved sin Storhed, sin Ærværdighed. Paa den kunde man virkelig anvende Oehlenschlägers Ord om Trondhjemskirken: „Et højt, udhulet, hvælvet Dovrefjeld.“ Man vandrer om derinde som i en uhyre, underjordisk Klippehvælving eller Grotte, og naar man ser opad, saa ser man højt over sit Hoved en uhyre blaa Taagesky, der altid svæver deroppe under Kirkens Loft. De faste Stolestader, der virker saa ødelæggende for en Kirkes Udseende, findes ikke her; derimod ligesom i de katolske Kirker et Utal af smaa-bitte Stole med straaflettede Sæder. En hel Dag kan man tilbringe derinde med at vandre om fra Sted til Sted, fra Del til Del, snart dukkende ned i Dybet, snart stigende op i svimlende Højder, og naar Mørket falder paa, har man endnu ikke set det halve.

Ejendommeligt er det at se denne Kirke anvendt til et Slags krigersk Panteon. Rundtom finder man Mindesmærker, især Relieffer, over berømte Land- og Søkrigere; man ser den saarede Helt bæres bort fra Slaget af sine saarede Kammerater, eller man ser ham i en allegorisk Fremstilling lavbærkrones af Sejrens Genius. Hvis det ikke syntes en for Stedet upassende Beskæftigelse, kunde man ligefrem gaa her og studere engelsk Krigshistorie. Og det forekommer en saa underligt at tænke paa, at dette Hus er rejst for en Fredsfyrste. Men ser man bort fra det modsigende heri, synes det i og for sig en forstandig Tanke at benytte Kirkerne til Fredning af Nationens dyrebareste Minder. Det er den samme Tanke, der har fundet Udtryk i det bekendte Digterhjørne

i Westminster—Abbediet, og det var ønskeligt, om den fandt Efterligning ogsaa hos os. Man spørger sig selv, ikke uden en vis Uro, hvad der vel bliver af vore berømte Mænds Grave — af Rasks og Brøndsteds, Andersens og Kirkegaards — naar man nu efter et vist Aaremaal skrider til at planere Assistentskirkegaarden og udlægge den til Byggeplads. Hvor liberal man for Resten kan være i England, kan ses deraf, at man i en af Paulskirkens Sidegange finder en Mindesten i Gulvet, der bærer Darwins Navn.

Midt paa Kirkens Gulv omtrent findes et lille Billetkontor, hvor man løser Billet til de særlige Dele af Kirken, hvortil Adgangen ikke er fri, Gallerierne, Kuglen, Klokkeværelset, Biblioteket, Krypten o. s. v. Omkring i de forskellige Dele af Kirken færdes Kirkebetjentene, store Folk i lange Talarer, der høfligt, men med megen Værdighed viser en til Rette. Om nogen særlig Fører er der ikke Tale, og de Galgenfugle, der i de smukke belgiske Kirker, og særlig da i Antwerpens Katedral, svindler Penge fra en, behøver man ikke at frygte her. Det meste af Dagen staar Kirken aaben, og Folk strømmer ud og ind.

Nede i den mægtige Krypt, hvis Hvælvinger bæres af stærke, murede Piller, findes mange berømte Mænds Grave. Wellington, Nelson, selve Kirkens Bygmester Christopher Wren, en Række af Englands navnkundigste Malere. Her staar ogsaa den Ligvogn, paa hvilken Hertugen af Wellingtons Kiste blev bragt til St. Paul, trukket af tolv sorte Heste. Den er støbt af Kanoner, som Wellington havde taget fra Fjenden i sine forskellige Batailler, hvis Navne er indgraverede paa dens Sider. Den kostede i sin Tid henimod halv tredje hundrede tusinde Kroner. Skønt Wellington gav Napoleon Banesaaret, er det dog som om Napoleons Ry har overvundet hans; men her i England er det ikke saadan — her føler man, at Wellington har været omgivet med en Kultus som en Halvgud. En dansk vil med særlig Opmærksomhed dvæle ved Nelsons Sarkofag, der er anbragt højt oppe paa et kolossalt Fundament.

Stiger man op i Højderne, tilbrager det saakaldte „Hviskegalleri", anbragt i den indre Kuppelrunding, sig ens Opmærksomhed. Nedblikket i Kirken her oppe fra er imponerende. Navnet Hviskegalleri skyldes en akustisk Ejendommelighed. Stiller man sig nemlig paa et bestemt Sted af Omgangen og hvisker nogle Ord ind mod Muren, saa høres de saa tydelig, som om de var talte ind i Øret paa en, paa den modsatte i en Afstand af hundrede og fyrretyve Fod.

Opstigningen til Taarnet oven over Kuplen er en hel Rejse, og om nogen Udsigt i egentlig Forstand kan der jo ikke være Tale i denne tilrøgede Atmosfære. Og dog er Nedsynet her oppe fra og Overblikket over den omgivende By saa interessant, at man intet Øjeblik fortryder Anstrengelsen ved de tilbagelagte 616 Trin.

Jeg stod en Dag deroppe i en Niche i det gamle, graa Murværk i Ly for Regnen, der af fulde Skaaler udgød sin Velsignelse over Byen. Hvor det var en underlig Følelse at staa der højt oppe, mutters alene, med den uhyre Stad for Foden. Dernede rullede Drosterne larmende afsted, dernede hvæsede Maskinerne og Lokomotiverne buldrede hen over de jærnbygte Broer; men heroppe var det, som hver Lyd var fortonet, Luften slugte det. Og alle de store Huse, Kirkerne og Hotellerne og Hospitalerne, det saa altsammen ud som Legetøj. Man var oven over det hele og havde genvundet det Albuerum, man dernede søger forgæves. Det var en Følelse i Slægt med de gamle Søjlehelgeners, en Ensomhedsfølelse uddybet gennem et Modsætningsforhold til Verden, den Verden man havde for Øje, og som dog ikke kunde naa en. Kontemplative Naturer bør absolut ikke forsømme Opstigningen i St. Pauls Taarn.

Dog er St. Paul stor og imponerende, stilfuldere og skønnere end Tower, den gamle Borg med sine fire ensdannede Taarne, der ligger tæt ved den mørke Flod og synes barsk at stirre ud over den. Her raader den uforfalskede Ælde — i Virkeligheden skyldes Tower Vilhelm Erobreren, der byggede den til Forsvar imod Londons Borgere. Paa den Plads, hvor han rejste den, skal der have ligget en endnu ældre Fæstning. Senere Konger forøgede og udvidede det oprindelige Anlæg, og i det tolvte Aarhundrede blev den omgivet med en Fæstningsgrav. Denne Grav blev atter tørlagt i 1843 og forvandlet til en Have; men ved Flodtid kan den endnu sættes under Vand, om det skulde gøres Behov. Det er dog vanskeligt at tænke sig, at den under Nutids Forhold skulde kunne faa nogen Betydning. Nu tjener den som Kaserne, rundt om vrimler det med Soldater, og paa de rummelige Pladser uden om Bygningerne holdes der Øvelser.

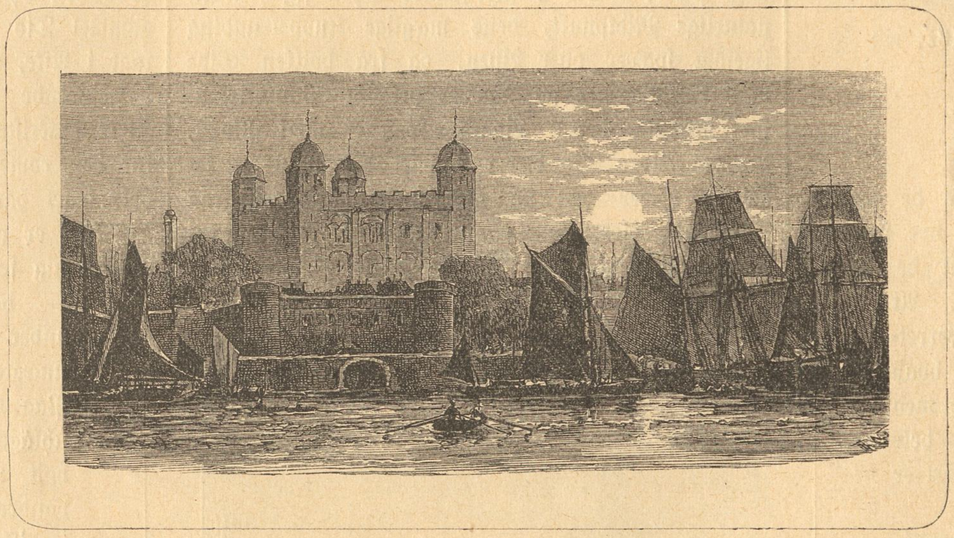

Tower.

Tower bestaar af en Mængde uregelmæssigt liggende Bygninger og Bygningsgrupper, der skriver sig fra forskellig Tid. De fleste af dem har et skummelt og fængselsagtigt Udseende, og har i Virkeligheden ogsaa været benyttede som Fængsler i svunden Tid. Rundtom møder man blodige Minder, Minder om Grusomhed og Forræderi. Her har en Fange med en Diamant ridset sit Navn i Ruden i de lange og kvalfulde Timer, han tilbragte her. Her i dette „blodige Tower" var det, at Edward den Fjerdes smaa Sønner blev myrdede, her i Murtaarnet tilbragte den ulykkelige Lady Jane Grey Tiden før sin Henrettelse, i en anden Del af Bygningen, skal Hertugen af Clarence være bleven druknet i et Fad Malvasier, og nede i Gaarden viser man det Sted, hvor Anna Boleyn, Henrik den Ottendes Dronning, mistede Hovedet for Bødeløksen. Alle dem, der opvakte de regerendes Misundelse, Frygt eller Had, de bragtes i Sikkerhed her. Naar Forhørene i Westminster var sluttede, saa roedes de ad Themsen herned, og naar Forræddernes Port (en mørk Indgang umiddelbart fra Floden), havde lukket sig efter dem, saa kunde de sige Farvel til Livet med det samme.

Skade, at man kun kan se Tower i Selskab med de saakaldte Bøfædere (en Forvanskning af det franske buffetiers), Opsynsmændene, der gaar klædt i en statelig Dragt fra Henrik den Ottendes Tid, som gør en fortræffelig Virkning i disse Omgivelser, og vilde gøre det i endnu fuldere Maal, om man ikke i den nyeste Tid havde tilladt dem at ombytte de violette brogede med moderne sorte Benklæder. Men de optræder paa samme Tid med en Storsnudethed og Arrogance overfor de besøgende, som om Tower, med alt, hvad deri findes, kunde være deres personlige Ejendom, hvortil de kun af ren Naade gav Publikum Adgang. Da de besøgende i Virkeligheden er undergivne deres Ledelse, idet man kun maa færdes her i deres Selskab, kan de blive generende nok, naar de med brovtende Vigtighed giver deres tarvelige historiske Brokker til bedste.

Ikke mindst interessant er Dronning Elisabeths Vaabensamling i Hvide Tower, hvor man finder Prøver af allehaande gamle Vaaben og Krigstilbehør. Heller ikke mangler Torturinstrumenterne, Tommeskruer o. lign. saa lidt som Blok og Skarpøkse. Paa Tower opbevares ogsaa Regalierne, mange gamle Kroner og Sceptre og andre Kostbarheder; fra nyeste Tid findes den nye Statskrone, som blev anskaffet i Anledning af Dronning Viktorias Kroning og kostede henimod to Millioner Kroner. St. Johannes Kapellet med sine Piller og Buer nyder særlig Anseelse som en af de smukkeste Prøver paa normannisk Stil, der findes i England.

Vil man fra Tower til Westminster, er det en Tur paa en god halv Mil dansk; men med de smaa Flodbampere, som hvert Øjeblik besørge Folk op ad Themsen, anløbende en Mængde Stationer langs Bredden, lader Turen sig nemt udføre og koster kun en ren Bagatel (en Snes Øre, tror jeg.) Selv denne Sejltur op ad den brede Flod, der skærer sit brede, bugtede Løb midt gennem Byen, er særdeles fornøjelig, ikke mindst fordi man derved faar god Lejlighed til at se og beundre de vældige Broer, som her er spændte over Themsen. Alt i alt er der en tolv—tretten Stykker af dem, hvoraf fire paa Strækningen mellem Tower og Westminster, men det er til Gengæld de største og anseligste, fordi Trafiken er størst paa dette Stykke, mellem det myldrende City og det lige over for liggende Southwark. For at give Skibene fri Passage er de byggede i Bueform og hviler paa massive Piller. Den første af dem og tillige den anseligste er London Bro. Den er 928 Fod lang og 54 Fod bred og bestaar af fem Buer. Den blev bygget i 1831 og kostede seks og tredive Millioner Kroner i Anlæg. Smukkest er maaske Blackfriars Bro med sine smukke Piller af rød, poleret Granit og fine Kapitæler af Portland Sten. Paa Floden er der altid Liv, en krydsende Mangfoldighed af Smaadampere, Kulpramme, Baade og Fartøjer af enhver tænkelig Art.

(Sluttes.)

En Brevveksling mellem mig og min Fætter.

Af Matthias Claudius.

Højlærde
Højstærede Hr. Fætter!

Det vil være Hr. Fætter bekendt, at de gamle Kirkesange er blevne forandrede i den nyere Tid. Jeg er nu af den Overbevisning, at Øvrigheden ikke let kan sørge bedre for Undersaatterne og ikke let kan give dem noget bedre end en god Salmebog. Kraftige Kirkesange er det bedste af Verden, der er en Velsignelse deri, og de er virkelige Vinger, hvorpaa man kan hæve sig op mod det høje og for en Stund svæve over denne Verdens Jammerdal. Der er sagtens ogsaa mange Sange, som ikke er saa gode, som de skulde være o. s. v., det er altsammen meget sandt. Men jeg ved nu ikke, enten det er Forbedringens eller de forbedrendes Skyld; saa meget er vist, at jeg ikke kan lade være at være bedrøvet og have ondt af det for nogle gamle Sanges Skyld. Jeg synes, at Klæderne skaber ikke Manden, og naar Manden er god, er alting godt. Til syvende og sidst kommer det derfor kun lidt an paa, om en Knap sidder galt, eller et Sting er syet skævt, og hvem lægger Mærke dertil? Man er engang vant dertil, og tit har det faaet en saadan Betydning for en, at det maa være saadan.

Saadan en Sang f. Eks. „Befal du dine Veje,“ som man tit i sin Ungdom med Andagt har sunget med sin Moder, naar der var kommet et og andet i Vejen, den er som en gammel Husven, man er fortrolig med, og hos hvem man søger Raad og Trøst i lignende Tilfælde. Naar man nu genfinder den i anden Skikkelse og i en moderne Dragt, saa er Fortroligheden borte, og man er ikke sikker paa, om den gamle Ven endnu er at finde der — og jeg længes da efter den gale Knap og det skæve Sting. Og naar Menigheden i Kirken synger efter Forordningen, saa plejer jeg da gerne at tie stille og nynne den i mit Hjerte paa den gamle Maade; og jeg vil derfor gerne vide og forhøre Hr. Fætters Mening: „om det ogsaa strider mod den Respekt, jeg er Øvrigheden skyldig, og om jeg kan gøre det med god Samvittighed, samt om jeg kun tør synge den højt og uforandret, naar jeg er ganske alene med mig selv?“

Jeg hader af Hjertensgrund al Ulydighed, ihvor meget Væsen der end bliver gjort af den af nogle Folk. Jeg har den Ære med Agtelse at forblive

Højlærde
Højstærede Hr. Fætter
Deres
underdanige Tjener
Asmus.

Svar.

I maa ikke forstyrre den offenlige Ro og Orden, Fætter! I Hjertet kan I synge, hvad I vil. Over Hjertet har Øvrigheden nemlig intet at befale, og Perlestikkerne endnu mindre.

Hans Tjener
o. s. v.

Ene i Verden.

Fortælling af Asta.

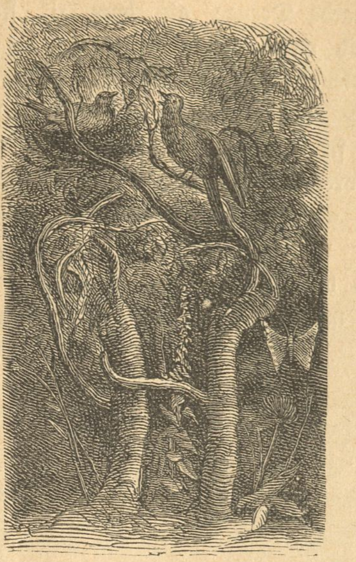

enad den støvede Landevej gik en gammel Mand; han kom kun langsomt afsted, thi han haltede meget paa det ene Ben og maatte betjene sig af en Stok for at komme frem. Hans Dragt var tarvelig, men renlig, Haaret langt, og Skæget gik helt ned til Bæltestedet. Paa Fødderne bar han Træsko.

Langsomt sneg han sig afsted, standsede af og til for at puste. En Flok af Byens Gadebrenge løb hujende bag efter ham og raabte: „Aa høj! din gamle Halteper! — denne Vej med Sølvtøjet. Kom, Drenge, tag Stokken fra ham og lad ham danse for os!“

Men der var dog ingen, som rørte Manden, og han fortsatte roligt og langsomt sin Gang, som om han ikke ænsede Drengenes Spotterier.

Lidt uden for Byen mødte han en høj, mørk Herre, der tog Hatten af uden egenlig at se paa den, han hilste.

„Godbag, Hr. Pastor,“ sagde Per Madsen — det var Mandens Navn — og standsede.

„Godbag, Godbag,“ svarede Præsten og vilde gaa videre. „Aa, Hr. Pastor, De har altid saa travlt, eller er det blot hver Gang, j e g møder Dem?“

„Nej, vist ikke, jeg har slet ikke travlt, netop ikke, og er der noget, De ønsker, saa sig frem.“ Dermed trak han sin Portemonæ op af Lommen.

„Aa nej, Hr. Pastor, jeg beder Dem, giv mig ingen Penge, det behøver jeg ikke.“ Præsten saa forbavset paa ham og vedblev: „Ja, trænger De ikke til Penge, saa ved jeg saamænd ikke, hvem der skulde hjælpes.“

„Hr. Pastor, De kender mig ikke; men De har jo ogsaa kun været to Maaneder her i Sognet, saa det var heller ikke at forlange. De kender mig maaske paa samme Maade som Folk i Almindelighed kender mig; De ved, at det er „den gamle Konfirmand“, at det er „Halteper“ — men heller ikke mere.“

„Nej, det er ganske vist, andet ved jeg endnu ikke — men hør! fortæl mig lidt om Dem selv, jeg kunde have Lyst til at erfare, hvorledes et Menneske som De er kommen dertil, De nu er kommen.“

„Aa, Hr. Pastor, det er for lang en Historie, og den er ikke morsom; men jeg vilde gerne, at De skulde forstaa, hvorfor og hvordan jeg er bleven det, jeg er.“

„Fortæl, fortæl, og jeg skal være lutter Øre; jeg har god Tid, og vi kan jo gaa saa smaat henad Vejen imens.“

„Nej, Deres Værdighed! jeg kan ikke gaa og tale paa een Gang; De maa vide, jeg er gammel; men hvis det ikke er for nødvændigende for Dem, vil jeg bede Dem gaa med herind paa Marken, der er et Gærde, hvor vi kan sidde i Fred og Ro.“

Præsten betænkte sig et Øjeblik, men sagde derpaa: „Aa, ja, lad gaa, der er vel ingen, som ser os der, og om man gjorde det, var Ulykken jo heller ikke saa stor.“

Præsten og Per Madsen drejede om ad en Markvej, og snart sad de Side om Side paa det omtalte Gærde. Præsten trak en lille Pibe op af Frakkelommen, stoppede den, tændte den, stak den i Munden og sagde derpaa: „Se saa, nu er jeg parat til at høre.“

„Ja, det er godt nok, men Pastoren maa sige til, om jeg skulde blive for langtrukken; det er ikke vist, jeg kan fatte mig i Korthed; jeg er jo ikke ung, og jeg har aldrig været godt skaaret for Tungebaandet — nej, desværre.“

„Lad os kun høre,“ svarede Præsten lidt utaalmodig og flyttede sig hen paa en lidt bekvemmere Plads. Per Madsen lagde Stokken fra sig, puttede en frisk Skraa i Munden, lagde en Haand paa hvert Knæ og begyndte, medens han lidt undselig saa hen paa Præstens Ansigt for at iagttage enhver af hans Miner:

„Min Fader har jeg aldrig kendt; Moder sagde, at han var død, men Folk sagde, at han tjente oppe paa Herregaarden. Min Moder ejede intet uden mig, og om hun var glad ved den Ejendom er maaske et Spørgsmaal. Men nu havde hun mig engang, og saa maatte hun sørge for mig, saa godt hun kunde. Hun havde hverken Hus eller Hjem, men tjente hos en Høker, og hvad hun kunde faa tilovers, betalte hun til en Husmandsfamilie, der havde mig i Kost.

Hver Søndag kom hun og saa til mig, og jeg troede, hun følte sig glad, naar hun sad med mig paa Skødet, men alligevel mindes jeg, at hun meget ofte græd, mens hun dæggede for mig og kaldte mig sin „stakkels Dreng“. Havde hun vidst, hvilken „Herlighed og Glæde“, hun havde født mig til, vilde hun sikkert have grædt endnu mere.

Hvordan mine første syv Aar gik hen, husker jeg ikke mere — jeg har aldrig haft nogen god Hukommelse, Hr. Pastor! Men da jeg gik i mit ottende Aar, kom jeg til at vogte Faar hos en Gaardmand, og der husker jeg nok, hvordan man puffede og skubbede til mig ved alle mulige Lejligheder og kaldte mig „Pige-Drengen“, som jeg slet ikke forstod Meningen med, før de fortalte mig, at min Moder var en slem Pige; hun havde altid holdt af at „gaa paa Sjov“, saa det var intet Under, det til sidst gik galt med hende. Fra den Tid betragtede jeg Moder med andre Øjne end tidligere, og jeg glædede mig ikke mere saa meget over at være sammen med hende.

Jeg tjente et Sæt Klæder og to Par Træsko om Aaret, mens jeg vogtede Faar, og det var jo for saa vidt en god Hjælp for min Moder; men da jeg saa engang havde ladet Faarene løbe bort, saa de først blev fundne Dagen efter paa et nær, som rimeligvis blev stjaalet, fik jeg min Afsked tilligemed en god Del Hug og Skænd.

Jeg kom saa til en anden Bondemand, der havde Ord for at være saa medgørlig over for alle. Det var han ogsaa, han slog ikke som den anden, men han drog for megen Nytte af mig, d. v. s. han lod mig forsømme i Skolen, for at jeg skulde hjælpe ham hjemme; han betalte hellere Skolemulkten for mig, end han lod mig gaa. Paa den Maade kom jeg kun ganske faa Gange i Skole og lærte altsaa intet. „Du er klog nok, til det du skal bestille,“ sagde Husbond hver Gang, jeg talte om at komme i Skole — og saa maatte jeg blive hjemme. Men hver Gang jeg mødte Børnene

fra Skolen, eller naar de saa mig passe Køerne paa Marken, saa raabte de efter mig: „Din Dovnemikkel! hvor bliver du af? Du kan nok ikke rive dig løs fra Køerne — Kvæg! som du er. Kan du sige os, hvornaar Gorm den Gamle kom paa Tronen? — ehæ! Dummepeter! Eller kan du sige, hvor naar „Pige-Drengen" blev født? det ved du kanske bedre."

Saa satte jeg mig gerne i en Grøft og gav mig til at græde, fordi jeg ingen Fader havde, fordi min Moder var saa slem, som man sagde, og fordi jeg ikke maatte komme i Skole.

Da jeg var henved fjorten Aar, skulde jeg til at gaa til Præsten. Husbond lovede mig et Sæt Konfirmationstøj til Mikkelsdag, og jeg begyndte med glade Tanker om det fine Tøj. Den første Tid gik det saa lempeligt hos Præsten, vi blev slet ikke hørt; men senere fik vi lange Lektier for baade i Lærebog og Bibelhistorie foruden tre—fire Salmevers — og saa kunde jeg slet ikke følge med de andre; jeg kunde daarligt læse indenad endsige udenad. Jeg sad med min Læsebog ude paa Marken og stavede og læste, saa jeg til sidst hverken kunde sanse eller samle Tankerne.

Hver Gang jeg skulde høres i Salme, gik jeg i Staa, og hvad Præsten spurgte mig om, kunde jeg ikke forstaa. Men saaledes kunde det ikke gaa, og en skønne Dag sagde Præsten, at jeg skulde tage mine Bøger og gaa, han kunde ikke konfirmere saadan et „Dovendyr". De andre Konfirmander fniste, da jeg grædende gik bort, og Husbond skældte, da jeg kom hjem, og bandede paa, jeg skulde intet Konfirmationstøj faa. Og ikke nok med det; han sagde, jeg skulde rejse snarest mulig og se at komme til et andet Sogn for at gaa til Præsten om Vinteren. Til Oktober flyttede jeg over til Nabosognet og fik Plads der. Jeg fik da ogsaa Lov at gaa til Præsten, men blev allerede den første Dag hilset af de andre Drenge med spydige Vittigheder, der gjorde alt andet end godt.

Per og Præsten.

Hver Gang Præsten spurgte mig om noget, sad de andre og fniste eller hviskede mig noget galt i Øret, saa jeg intet kunde faa frem, og det blev værre og værre, saa Præsten til sidst erklærede, at jeg forstyrrede hele Undervisningen og var desuden alt for uvidende til at blive konfirmeret.

For anden Gang maatte jeg gaa min Vej og tilmed blive ledsaget af en Bunke Haansord fra de andre Drenge. Hidtil havde jeg været forsagt og underkuet, men ligesom med et for det igennem mig: „Du skal ikke taale dette! Du skal ikke finde dig i, hvad de siger; haan dem igen og tag Næven til Hjælp, om det behøves." Og uden at tænke over, hvad jeg gjorde, for jeg løs paa alle Drengene, huggede til højre og venstre, gav blodige Næser og blaa Øjne. Det var mig ligegyldigt, om de slog igen, jeg var alt for rasende til at mærke, om jeg blødte eller ej. Som et vildt Dyr slyngede jeg min Næve i Drengenes Hoveder, indtil et frygteligt Øjeblik da Præsten pludselig stod for mig og sagde: „Per! jeg ønsker at tale med dig i Enrum." Da blev jeg med et ædru — og bange. De forslaaede Drenge gik hver til sit, hævngerrige og med onde Blikke syntes det mig. Selv fulgte jeg nølende efter Præsten ind i hans Studereværelse. Jeg tænkte, jeg skulde have Prygl, men i Stedet for fik jeg en lang, højtidelig Formaningstale, der forekom mig overordenlig kedelig, og som jeg rystede af mig, saa snart jeg atter kom paa fri Fod. Men Præsten sagde, jeg skulde læse hjemme, ellers blev jeg aldrig konfirmeret.

Nu var jeg imidlertid kommen ind paa at trodse; jeg havde saa længe taget mod Hug og Skænd, men nu skulde jeg nok vise, at jeg ikke var til at spøge med. Læse gjorde jeg ikke, thi jeg mente, at selv om jeg gjorde det, vilde det ikke nytte alligevel; alle var jo enige om at ville haane og spotte mig. Et helt Aar gik hen, uden at jeg tænkte paa at blive konfirmeret — naar Præsten sagde, jeg var for dum, saa kunde det ogsaa være det samme; man var vel lige ulykkelig, enten man blev konfirmeret eller ej. Men saa til sidst sagde min Husbond, at nu kunde jeg faa Valget mellem to Dele: enten at rejse straks eller at læse. Ja, det var to slemme Ting, og jeg tænkte som saa, at det havde Husbond ikke været ene om at udgranske — Præsten havde nok hjulpet ham — men jeg vilde ikke rette mig efter Præsten, det skulde jeg vise ham, og jeg svarede derfor uden lang Betænkning, at jeg saa foretrak at rejse. Der blev heller ingen Hindringer lagt mig i Vejen; jeg fik nu en Smule Løn og med den i Lommen begav jeg mig afsted uden at vide hvorhen. Jeg vidste blot, at jeg vilde ud af Sognet og helst rigtig langt bort, hvor ingen kunde finde paa at drille mig, fordi jeg ikke var konfirmeret endnu.

Efter at have gaaet det meste af Dagen, gik jeg henad Aften ind i en Gaard og spurgte, om de kunde have Brug for mig der. Manden spurgte om min Alder og efter min Skudsmaalsbog, og da jeg svarede, at jeg ikke var konfirmeret, spurgte han: „Hvad er du da for en Slyngel, siden du ikke har gaaet til Præsten endnu?" Jeg svarede intet, men blev rød i Hovedet af Flovhed. „Du har vist ikke rent Brød i Posen," vedblev Manden, „men nu kan du jo blive til i Morgen, saa kan vi tales nærmere ved." Jeg fik da Nadver sammen med de andre Folk, der gloede svært paa mig, og derpaa gik jeg til Sengs med Karlene.

Om Morgenen kom jeg i Krydsforhør hos Manden. Han spurgte om mine Forældre, mit Hjem og om Grunden, hvorfor jeg ikke var bleven konfirmeret. Jeg fortalte ham alting, som det var, og jeg kunde se, han troede mig. Jeg fik da ogsaa Lov at blive i Tilfælde af, at Præsten der vilde have med mig at gøre, og naar jeg saa rigtig vilde hænge i med Læsningen og tillige passe mit Arbejde. Det lovede jeg altsammen. Næste Dag gik min ny Husbond til Præsten, og fjorten Dage efter mødte jeg sammen med de andre Konfirmander. Det gik bedre, end jeg havde ventet; jeg fik med en Del Besvær lært Lektierne nogenlunde, og med Undtagelse af en Smule Abekatstreger bag Præstens Ryg var jeg en temmelig skikkelig Konfirmand og blev da saa endelig konfirmeret om Foraaret, da jeg fyldte sytten Aar i Marts.

Men saa skete det, at der til Maj kom en ny Karl paa Gaarden — rigtig et Utyske, Hr. Pastor! og han blev til stor Skade for mig, det har jeg bag efter indset. Men den Gang syntes jeg, han var en herlig Fyr, altid fuld af Løjer og Kommers. Han ejede en Violin og af og til, naar der var Høstgilder eller anden Dans der paa Egnen, mødte han med sit Spilleinstrument og var Gildets Musikant. Efterhaanden fik han lært mig at spille paa en gammel Harmonika, han havde, og saa skulde jeg hjælpe ham med Musikken. Det gik da gerne saaledes, at vi blev borte hele Natten, og kunde vi ikke fornøje os med selve Dansen, saa skulde vi da i alt Fald have en Snaps og en Drik Øl mellem Dansene. Det fik vi ogsaa i rigeligt Maal, og henad Morgenstunden, naar Gæsterne begyndte at tage hjem, var Jørgen og jeg saa „glade", at vi greb efter alle Pigerne

for at kysse dem. Men Pigerne løb fnisende til Side og kaldte os for „fulde Svin“. Inden vi gik hjem, tog vi os en Lur ude i Stalden for at sove det værste af Rusen ud; men Husbond kunde altid mærke, naar vi havde været ude, saa blev Arbejdet daarligt gjort; men skændte han paa Jørgen, svarede denne blot igen, og det lærte jeg ogsaa snart — thi Jørgen sagde, at det var det eneste, man skulde gøre. Jeg lærte ogsaa at bande, thi det var det første, jeg hørte om Morgenen og det sidste om Aftenen — men naar Jørgen gjorde det, kunde jeg vel ogsaa, og jeg syntes til sidst, det var en hel Nødvendighed, naar jeg skulde sige noget bestemt, eller naar jeg skulde være rask paa det.

London Bro.

Ikke langt fra Gaarden boede en Høker, og her fik Jørgen mig med hen en Aften sammen med nogle andre Karle. Vi kom alle ind i Høkerens private Stue for at kunne drikke i Ro, thi i Butikken, hvor Folk kom og gik, maatte vi ikke sidde, da Manden ikke maatte have Udskænkning. Vi sad da og drak indtil henad Midnat, da fortalte en af de tilstedeværende Karle, at han var fra et andet Sogn, at han nok kendte „Pige-Drengen“ hjemmefra, og at han kunde nogle gode Historier om denne. Han havde ikke udtalt, førend min Haand faldt tungt paa hans ene Kind, idet jeg raabte ude af mig selv: „Hold din Mund! eller jeg slaar dig til Jorden.“

Men Karlen brød sig om intet, han flyttede sig lidt og begyndte at fortælle en hel Mængde om min Moder — men da kunde jeg ikke dy mig, og fuld som jeg var, styrtede jeg henimod ham over Borde og Stole, og kastede mig over ham som et vildt Dyr. Hvad der var mig ved Haanden, brugte jeg som Vaaben, og jeg vidste næppe selv, hvad jeg havde gjort, førend jeg saa Karlen glide under Bordet, medens Blodet strømmede ham ud af Næse og Mund. Da blev jeg pludselig ligesom ædru, men i Stedet for at vente og se, hvad jeg havde gjort, løb jeg ud af Døren og hjem efter, det bedste jeg havde lært. Da jeg blev ene med mig selv, blev jeg angest for, hvad der vilde følge efter min overilede Handling; jeg smed mig paa Sengen og søgte at sove, men hvor trængende jeg end var til Hvile, var det mig dog umuligt at falde hen. Med Angest og Spænding ventede jeg Jørgens Tilbagekomst, men han viste sig ikke hele Natten.

Henad Morgenstunden slumrede jeg endelig ind, men vaktes kort efter af højrøstede Stemmer. Det var Jørgen og Husbond, der skændtes. Den sidste gik hen og trak mig ud af Sengen, idet han raabte: „Op med dig, din Hund! og afsted! — paa Døren med dig inden Sol gaar ned; tror du, jeg vil samle sammen paa Kæltringer og Drukkenbolte? Nu kan du tage Jørgen under Armen, og saa bort! — bort!“

Jeg var helt fra Sans og Samling og kunde næppe huske, hvad der var foregaact, og først da jeg med Jørgen travede henad Landevejen med en Bylt Tøj under Armen, kom Sanserne tilbage, og jeg spurgte: „Hør, Jørgen, hvad blev der af Karlen fra i Nat?“

„Ja, det maa jeg nok spørge dig om,“ svarede Jørgen, med et underligt Grin, „i Morges hentede de Doktor, og du kan vist vente dig en rar Redelighed efter den Forretning.“

Blackfriars Bro.

„Aa,“ vedblev jeg, „dødsens er han vel ikke, og han kunde jo ogsaa have holdt sig i Skindet.“

„Hm!“ svarede Jørgen, „det var vist snarere dig, der skulde holdt dig i Skindet.“

Vi gik et Stykke videre, saa begyndte Jørgen igen: „Hvor skal vi egenlig gaa hen?“

„Ja, jeg ved saamænd ikke,“ svarede jeg, „men lad os komme langt bort — saa langt, at ingen kender mig, og hvor ingen kan faa fat i mig for at kræve mig til Ansvar for noget.“

„Saa maa du langt bort,“ svarede Jørgen kort.

(Fortsættes.)

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Det er det Liv, jeg holder af!" udbrød hun, medens de for hen ad Vejen og jog Urfuglen op inde i Enebærbuskene, „det er det Liv, jeg drømte om, o drømte, drømte! saadan skulde det være hver Dag, — ride ud i Verden, smykket, sjæleglad, fulgt af jer to, som vogter og beskytter mig. Hvad kan der tænkes bedre?"

„To er en for mange," sagde Viben.

„Ja, en af os er nok til at følge dig," ytrede Kay, „hvem skal det være, vælg selv, men vælg ærligt."

Beate rødmede, idet hun bøjede sig over mod Kay. „Du! se hvor Viben sidder og ser paa mig med sine kønne Øjne, nu tror han vist, jeg vælger ham, men det gør jeg ikke. Faar jeg kun Lov til at rejse med en af jer, skal det være med dig, han vilde befale og kommandere, det er saa hans Natur, og det har jeg faaet nok af i mine Dage."

„Mener du da, jeg vilde lyde dig?"

„Ja vist, naar jeg blev forvandlet til en fornem Jomfru, blev rig og pragtfuld, saa blev jeg dejlig tillige. Du kunde ikke modstaa mig, jeg skulde sno dig om min Lillefinger, jeg skulde læse ethvert Ønske ud af dine Øjne, men først og fremmest maatte du lystre mig. — Det kan vi tale om siden. Nu fremad, fremad! sidder jeg ikke kønt til Hest, jeg er en villig Lærling, i hvad der behager mig. — Hele Verden er min, alting kalder paa mig, og der er længe til Middag, før rider vi ikke tilbage." Hun ledede sin Hest ind over Heden og gav den Tøjlen, Viben og Kay fulgte hende, hver paa sin Side. Foran dem sprang en Harekilling op fra en gammel Agerren, lagde Ørene tilbage og pilede hen igennem Lyngen. Langs med Grøftekanten løb en Agerhøne med sine Kyllinger, den gamle først, alle de smaa bagefter i en Række og rokkende til begge Sider, de holdt trolig ud med Moderen, hvilket dog ikke hindrede dem i af og til at gøre et vældigt Hop i Vejret, for at snappe en Flue, der sad paa Græsstraaene.

Samme Aften stod Viben inde hos Kay med Hovedet ud af den lille Aabning, som vendte mod Gaarden. Lige overfor gik Beate omkring i sit Kammer. Hun havde nylig sunget en Sang om Ridderdatteren, som sad indespærret i et Taaru og blev udfriet af en Kæmpe. Gaarden gav genlyd af hendes friske Stemme. Da Sangen var endt, kom hun hen til Vinduet og saa ud, derefter blev et Forhæng hæftet for Aabningen og Lyset slukket.

Det blev en varm og stjerneklar Nat. Maanen kastede sit Skin ned over Taarnet, medens den modsatte Side af Gaarden var indhyllet i Mørke. Viben stod endnu ved Vinduet og saa ud over Skovene, som i dette Halvlys lignede en Række blaalige Bjerge. Af og til kastede han et Blik over mod Beates Kammer, hvor alting nu var mørkt og stille.

„Hun valgte Kay!" hviskede han, „og det var det klogeste, hun kunde gøre. Det kommer mig for, som om jeg aldrig kan blive noget for en Kvinde. — Jeg skal jo volde Blod og omkomme i Blod, blev der spaaet. Gud ved, hvad det vil sige, men de Ord vender saa ofte tilbage i mine Tanker."

Pludselig forekom det ham, at en Skygge bevægede sig nede i Gaarden. Han lænede sig ud af Vinduet og saa tydelig en Skikkelse, som med langsomme og afmaalte Skridt gik hen under Muren, over mod det Sted, hvor den gamle Kirkegaard havde ligget. Da Ratlov gravede Grunden ud for at bygge sig et Kornhus, tavlmuret og to Lofter højt, som det kaldes, fandt han syv Bondelæs Menneskeben, der bleve tagne op og jordede ovre paa Kirkegaarden i Hademarschen. Siden efter havde der aldrig været rigtig Fred omkring Stedet, man hørte ligesom dybe Suk derovre fra, og i de mørke Vinternætter lød af og til hviskende Stemmer, som syntes at kalde paa nogen. Disse og lignende Historier havde Viben hørt og glemt igen, i dette Øjeblik stod de alle levende for hans Erindring.

Den mørke Skikkelse vedblev at skride fremad, lydløst og langsomt, det var umuligt at tage fejl. Paa en Gang forsvandt den og kom ikke mere til Syne. Viben blev staaende ubevægelig og stirrede ind i Mørket. Alt var stille og ligesom uddøet omkring ham. Den gamle Jærnfløj oppe paa Taarnet bevægede sig i Vinden med en hæs og klagende Lyd. Lyset var slukket, Kay laa og sov, hans Aandedræt lød hurtigt og uregelmæssigt igennem Kammeret. Efter at have ventet en Tid, tog Viben en Daggert ned fra Væggen, hævede sig op i Vinduesaabningen og derfra ud i det gamle Elmetræ. Han lod sig glide ind mellem Grenene og naaede ned i Gaarden, gik over mod Kornhuset, lyttede og spejdede, men hørte og saa intet. Skikkelsen var forsvunden. Hestene inde i Stalden rystede deres Jærngrimer, Maanen blev borte bag Skyerne og kom frem igen, den havde nu naaet Beates Kammer, en bleg og blaalig Lysstribe faldt hen over det hvide Forhæng i hendes Vindue, Kornhuset vedblev derimod at være indhyllet i Mørke.

Medens Viben stod og ventede, forekom det ham, at en svag Lysstraale blinkede frem igennem Døraabningen nede ved Kælderen, den tiltog, idet han nærmede sig. Han gjorde et Spring, naaede Trappen og stødte til Døren, den var lukket i Laas; men indenfor lød et dæmpet Skrig, et nyt Stød sprængte Døren, han befandt sig nu i Ratlovs Vinkælder.

Midt i en lav Hvælving af store utilhuggede, Granitsten, laa en Mængde Tønder og Ankere; i en Krog under Loftet hang en Staldlygte, hvis Dør var lukket op for at gøre Lyset stærkere. Lygtens Skin faldt lodret ned over en sammenbøjet Skikkelse, som sad paa en Tønde, indhyllet i en vid Kappe, og støttende en stor Kande paa begge Knæ, medens hans Ansigt var vendt mod Indgangen med et Udtryk af den dybeste Forbavselse. Det var Gyges bekendte Træk, som stirrede ham i Møde Et Øjeblik syntes han at betænke sig, i det næste lod han Kanden falde, kastede Kappen tilbage og sprang ind paa Viben.

„Stille, stille!" sagde Viben, idet han traadte et Skridt tilbage, „gør blot ingen Kvalm. Du er selv værst tjent dermed. Hold dig fra mig, det raader jeg dig til, jeg har en Daggert i Haanden. Du kunde let stikke dig paa den."

Jan Gyge traadte vaklende et Skridt tilbage, hans Mæle var tykt og stønnende, idet han svarede:

„Jeg kom herned af en Hændelse, aldeles tilfældig. De havde glemt at lukke Døren."

„Du lyver! De havde ikke glemt at lukke Døren, du listede herned for at drikke dig fuld i Gørres Ratlovs Vin, Fægtemesteren, den adelige Junker med de Herrer Kurfyrster til Fættere, er en Tyv, dermed er alting sagt."

„Hvad vil I gøre ved mig, kære Hr. Viben Peter! vi er jo rigtig gode Venner. I har da ikke Hjerte til at snakke om det deroppe til Herskabet — vel?" Han kastede sig ned paa Knæ for Viben, lod som om han græd og strakte Hænderne op imod ham. „Tal endelig ikke om det! Jeg forbander jer til, ved Moder Maria og alle de rare Helgene i Paradisets Rige, det skal aldrig ske oftere."

„Rejs dig op og gaa din Vej."

Jan stod op med synlig Møje, tog Lygten ned fra Krogen og svøbte Kappen om sig. — „Hvis I siger det til Gørres Ratlov, gør i mig ulykkelig," sagde han klynkende.

„Ti blot stille og gaa, du røber jo dig selv med al den Snak. De kan høre deroppe, at du taler."

Jan gik, Viben fulgte efter og ventede, til han havde lukket Kælderdøren. „Laan mig saa Nøglen," sagde han. Derpaa steg han op i Træet igen og krøb ind ad Vinduet i sit Kammer.

Næste Morgen, da han kom ned i Gaarden, stod Jan Gyge ude paa Rendebanen. Han tog Huen af og hilste paa Viben med sit venligste Smil.

„I har vel ikke talt noget om det i Nat?" spurgte han ydmygt.

„Nej," svarede Viben, „jeg har intet sagt. Gaa ind og hent Kaarderne, nu skal I lære mig at fægte."

Fra den Dag øvede Viben sig hver Morgen i at bruge Kaarden. Han blev snart en dygtig Fægter og lærte efterhaanden alle sin Mesters Kunstgreb. Jan lærte ham ogsaa at ride og tumle en Hest, han var bestandig opmærksom og forekommende og fremkom med tusinde Forsikringer om sin Hengivenhed, hvoraf Viben ikke troede paa en eneste. Senere op paa Dagen red han ud med Kay og Beate. I Begyndelsen fulgte Fru Merved med. Viben skulde da altid ride ved hendes Side. Det var ogsaa ham, der hjalp hende af Hesten. Hver Gang det skete, støttede hun Haanden paa hans Skulder og lod den glide hen over hans Kind, idet hun steg ned. Første Gang dette fandt Sted, rødmede Viben, næste Gang saa han uhyre forbavset paa hende, siden lod han, som om han ikke lagde Mærke dertil.

„Nu vil jeg ikke ride mere med jer," sagde hun en Dag til ham.

„Hvorfor ikke?"

„Du er saa dum. I keder mig," svarede hun smilende.

Derefter red han og Kay alene med Beate.

Det blev Efteraar og Vinter og Foraar igen. Viben boede bestandig hos Ratlovs. I Jagttiden kom der mange holstenske Adelsmænd i Besøg paa Gaarden. Gørres var en vældig Jæger og Viben delte denne Tilbøjelighed. Han drog med de fremmede i Skoven og var den dristigste Rytter og sikreste Skytte af dem alle.

En Dag i Efteraaret kom Frederik den Første i Besøg hos Ratlov. Den danske Adel havde samme Sommer kaaret ham til Konge, og han var nu vendt tilbage fra Lejren ved København for at holde Landdag i Kiel, hvorefter han for en Tid slog sig til Ro i Holsten, medens han samlede en Hær paa Grande Hede. Som Hertug af Holsten havde Frederik boet paa Gottorp og kom jevnlig over til Hanerov for Jagtens Skyld. Dette Efteraar tog han atter over til Clemens v. d. Wisch, og traf der blandt flere af Omegnens Adelsmænd, Gørres Ratlov, som gav ham en saa tillokkende Skildring af den talrige Vildstand i Skovene ved Hademarschen, hvor Jagtretten tilhørte ham, at Frederik fik Lyst til at aflægge ham et Besøg, det Gørnes ansaa for en stor Ære. Til bestemt Tid red Kongen ind paa Gaarden og blev modtagen med al den Opmærksomhed, Ratlov var i Stand til at yde. Da han forestillede sin Familie for den høje Gæst, tog Kay Viben i Haanden, saa Gørres ogsaa blev nødt til at nævne ham. Kong Frederik studsede ved at høre Navnet, han smilede spottende og udbrød:

„Kommer de Folk fra Ditmarsken i Besøg hos Gørres Ratlov?"

„Kun naar man kalder paa dem," svarede Viben, idet Blodet for ham op i hans Kinder.

„Jeg holder af Fred og godt Naboskab," sagde Gørres, „og Viben Peter hører til en af de ældste og bedste Slægter i Marsken."

„Det er dog ikke af den Grund, jeg er her," føjede Viben til.

Kong Frederik var i Begreb med at gaa. Han vendte sig atter mod Viben og saa vist paa ham. Der var noget i hans Ansigt og i de frimodige Svar, som behagede ham. Han nikkede til ham og talte derefter med Fru Merved.

Viben var med paa Jagten. Han holdt sig i Begyndelsen tilbage mellem Kongens Følge og havde faaet en daarlig Hest, den blev bange for Skuddene, og det kostede Møje at styre den. Imidlertid kom Jan Gyges Lærdom ham til Gode, kun trængte Hesten sig bestandig fremad, og Viben jog flere Gange mod sin Vilje ind i den første Række, hvor Gørres og v. d. Wisch red hver paa sin Side af Kongen.

„Det er nok ikke den Færd, du er vant til at øve," ytrede Kongen.

„Man hjælper sig, som man kan," svarede Viben. „Om eders Naade havde min Hest under sig, vilde det maaske ikke gaa eder bedre."

Jægerne blæste, Jagten gik gennem Moser og Hede. Kong Frederik havde allerede gjort flere flere heldige Skud, da Hundene jog en gammel Kronhjort op ved Begyndelsen af Skoven. Her blev Vejen ubanet og besværlig, Buskene trængte sig tæt og frodig frem mellem Træerne, Brombærranker og Hindbærris dannede et uigennemtrængeligt Krat, men Kongen lod ikke til at agte paa disse Hindringer, han fulgte Hjorten, satte over Diger og Gærder, jog hen over Tørvemoserne, hvor Jordbunden gyngede og Sumpvandet slog op over Hesten. To Gange var han Dyret paa Skud og skød, men traf ikke. Al Orden i Jagttoget var efterhaanden ophørt. Enhver trængte frem, hvor han kunde, dybt inde i Skoven lød Jægernes Hornsignaler, for at betegne den Retning, Herskabet skulde tage.

(Fortsættes.)

Crom—a—boo.

(En Abehistorie.)

Crom—a—boo — hvem var det? Det var en Abe, endog en særdeles flink Abe, der til Belønning for sine Dyder blev optagen i en gammel irsk Adelsfamilies Vaaben, hvor baade den og dens ejendommelige Navn kan ses endnu. For Resten betyder Crom—a—boo: Hurra for Abekatten!

Nu skal vi høre, hvorlunde det gik til, at en Abe, der ellers ikke kunde mere, end hvad Moder Natur havde indgivet den, er bleven udødeliggjort paa saa fint og ophøjet et Sted som et adeligt Vaaben.

Paa en herlig gammel Borg i Irland levede for mange Aar siden Sir Arthur Fitzgerald med sin smukke Hustru og sin eneste Søn, en nydelig Dreng, der knap var et Aar gammel. Husfruen var faderløs og moderløs, og dengang hendes Forældre bortreves af Døden, fik hendes eneste Broder, en ganske ung Knøs, et Hjem paa Fitzgerald. Skønt Sir Arthur selv endnu var en ung Mand, tog han sig dog med faderlig Omhu af den unge Harry, og da denne ytrede Lyst til at komme til Søs, lod han ham faa sin Vilje, men sørgede blot for, at han kom om Bord hos en Onkel af ham selv, og denne Onkel lovede at tage Drengen i sin Varetægt.

Crom—a—boo.

Den unge Søgut skrev flittig hjem til sin Søster og Svoger, og blandt de mærkelige Ting, han lovede at bringe med hjem fra fremmede Lande og forære dem, fremhævede han især en stor Abe. Sir Arthur smilede, naar han læste om den forventede Abe, men hans Hustru, der først tænkte paa deres lille Barn, blev forskrækket og sagde: „Kære Arthur, tænk dog paa, at vi skal have den frækkelige Abe i Huset; min lille Dreng vil dø af Skræk ved at se den." Men Sir Arthur trøstede hende med, at Aben skulde blive lænket i et særskilt Kammer og have sin egen Opvarter, saa at den aldrig kunde komme til at volde Fortræd, og dermed slog hun sig til Ro.

Netop Ugen før den lille Arthur fyldte Aar, kom Harry hjem fra sin første Rejse. Saa snart han var kommen, skyndte han sig ind i Daglistuen, fulgt af sin Ven Aben, der næsten var nok saa rolig og adstadig som sin unge Herre. Efter hjertelig at have hilst paa sin Svoger og Søster, ilede han op paa Børnekammeret og stod snart foran den forbavsede Amme, der ikke var underrettet om hans Ankomst. Hun vilde just til at ytre sin Glæde over hans lykkelige Hjemfærd, da hun pludselig fik Øje paa Aben, og med et Skrig af Forfærdelse over Dyret, der forekom hende som et skrækkeligt Uhyre, styrtede hun ud af Værelset med det lille Barn paa Armen.

Men Harry løb efter hende og raabte: „Holder du af mig, holder du ogsaa af min Abe!" Dette bragte hende nogenlunde til Besindelse, og da han tilmed mindede hende om, at hun havde været hans egen Amme, og forsikrede, at Aben kunde passe et Barn lige saa godt som hun, følte hun sig endelig beroliget og lovede, at hun baade selv vilde holde af Dyret og lære den lille Erik det.

Den næste Morgen tog hun da Barnet paa Armen, og iøvrigt belæsset med en hel Del lækre Sager begav hun sig ned til Aben for at indlede Venskabet. Aben spiste Rosinerne og Mandlerne, hun gav den, med stor Appetit og saa morsomme Grimacer, at den lille Erik blev i høj Grad fornøjet derover og med egen Haand rakte Aben et Stykke Kage. Ammens Forundring over Dyrets velopdragne Manerer var stor, og den blev endnu større, da hun saa, hvor net Aben tog Kagen af Barnets Haand. Hun var rede til at knytte Venskabets Baand.

Otte Dage efter var der i Anledning af den lille Stamherres Fødselsdag en stor Fest paa Borgen, hvor alle Godsets Folk var tilstede, og Højtideligheden sluttede om Aftenen med et Fyrværkeri. Derpaa drog alle Gæsterne bort, og Herskabet gik til Ro. Men henad Klokken to om Natten følte Harry noget røre ved sit Ansigt og ryste ved Armen. Han vaagnede, og da han satte sig op i Sengen og saa et klart Skin gennem Ruderne, forstod han, at der var Ildløs. Hurtig klædte han sig paa og ilede ned til sin Svogers Værelse med Raabet: „Arthur, Arthur, skynd dig op, Huset staar i Flammer!"

„Frels dig selv, Harry!" svarede Sir Arthur, „jeg skal nok sørge for min Hustru og vort Barn!"

Harry naaede hurtig ned i Haven, hvor han var i Sikkerhed, medens Sir Arthur gjorde Allarm, vækkede Folkene og bragte sin Hustru uden for Ildens Omraade, hvorpaa han ilede tilbage efter Barnet. Forfærdet saa han Vuggen tom og Barnet borte; men da heller ikke Ammen var at finde, saa sluttede han, at de begge var komne i Sikkerhed, og skyndte sig bort for at opsøge dem. Til sin Rædsel mødte han Ammen opløst i Graad — uden Barnet.

„Ak, Herre," hulkede hun, „jeg vaagnede og saa Ilden, men da jeg vilde bøje mig ned over Barnets Vugge, var den tom. Hvad skal der dog blive af mig? Hvor kan Barnet være?"

Den stakkels Fader prøvede igen paa at trænge ind i det brændende Hus, men Flammerne rasede med uindskrænket Magt, og Børnekammeret laa i den Fløj, hvor Ilden var opstaaet, saa han maatte opgive ethvert Forsøg som frugtesløst, og de Mænd fra Omegnen, som var komne til, stod lige saa raadløse.

Men pludselig saa man oppe paa Borgens Tinde en mørk Skikkelse, der syntes at vifte med et hvidt Lommetørklæde.

„Hvem er det?" sagde en.

„Spørg ikke," svarede en anden med lav Stemme.

„Det er Aben," raabte en halv Snes Stemmer paa en Gang, „og den bærer Barnet."

Saaledes forholdt det sig virkeligt. Det var Aben, der med Barnet i Armen klatrede paa Udbygningen af Borgens højeste Taarn. Den forsamlede Mængde stod rædselsslagen, men en gammel Præst sagde højt: „Stille! Ingen tale et Ord!

Forskræk ikke det stakkels Dyr, saa det taber Barnet. Der er en, som i Løndom vil styre dets Fjed."

Mere end to Hundrede Ansigter var i dette Øjeblik vendte opad mod Himlen, medens Aben kastede sig fra Taget ned paa Bastionen, løb langs med Brystværnet, klatrede fra Vedbend til Vedbend nedad Muren og bragte omsider Barnet uskadt til Jorden.

Nu lød fra alle Sider Jubelraabene Crom—a—boo! („Hurra for Aben!") og „Længe leve Fitzgeralds Arving," og Harry ilede til, tog sin Abe om Halsen og hulkede højt.

Ingen af de tilstedeværende glemte nogen Sinde dette Optrin, og hvert Aar blev der holdt en stor Takkefest til Minde derom. Men for at Abens Bedrift aldrig skulde glemmes i Familiens Fitzgerald, afbildede Stamherren den i sit Vaaben. Der findes den flinke „Crom—a—boo" den Dag i Dag, og nu kan I se den i „Husvennen".

John.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Februar.

Der er ikke meget at gøre i Haven ved Vintertid — selv om Februar skulde blive Foraarsmaaned — naar man har benyttet et saa langt og godt Efteraar som det sidste paa rette Maade. I Frugthaven vil der dog være Anledning til at sørge for at holde Træerne rene, saaledes som det tidligere er tilraadet og anvist. Jeg har i sin Tid anbefalet lædsket Kalk som Middel mod Kræft; jeg brugte det dengang mod en Del Træer i en privat Have, og det synes, som Midlet er godt. Jeg skar dygtigt ud paa de angrebne Steder, saaledes at jeg fik saa rene Saar som muligt, hvorefter jeg fyldte Hullerne med Kalk. Jeg blev da om Efteraaret virkelig overrasket ved at se Virkningen: Saarene var for en stor Del overvokset med sund, glat Bark, og næste Aar var de helt lukkede. Disse Kendsgerninger undlader jeg ikke at anføre som Bidrag til denne vanskelige Sygdoms Bekæmpelse, uden at jeg derfor tør vove at paastaa, at den nu maa betragtes som overvunden.

Den første Del af Vinteren stillede store Krav til Dækningsmaterialerne, man maatte ofte ty til hvad som helst, hvilket ikke altid gaar. Jeg skal her omtale disse med nogle Linier. Til Roser, unge Træer o. s. v., bliver ofte anvendt frisk halmet Gødning, men dette er ikke heldigt. Denne Gødning indeholder altid nogle Korn, der lokker Musene til; danner den oven i Købet en lille Bunke, saa yder den et velkomment Opholdssted for Musene, der, naar de først har slaaet sig til Ro, vil takke for Opholdet ved at gnave Barken af, saa at Træerne gaar til Grunde. Skal man i paakommende Tilfælde ty til Gødning, bør man anvende den i til Dels formuldet Tilstand. Hvad iøvrigt okulerede Roser angaar, da anbefales det at svøbe et Stykke af Petroleum gennemtrukket Pergamentpapir om Okulationsstedet, hvorefter Planten dækkes med Jord eller Rødsand.

De, der har Adgang til tørt Bregneløv, bør anvende dette til Dækning af Kartoffel- og Urtekuler — inden Jorden lægges paa. De nedkulede Sager er ved denne Dækning ikke udsat for Mug, som saa ofte er Tilfældet ved Dækning med Halm.

Det er almindeligt bekendt, at Granris er et ypperligt Dækningsmiddel for mange Planter. Der bør imidlertid tages Hensyn til, hvad og med hvilken Slags Ris (alm. Gran eller Ædelgran), der dækkes: Ædelgran beholder Naalene, naar den bliver tør, medens Rødgran taber Naalene. Hvis man benytter Rødgran, bør man derfor ikke anskaffe Grene for tidligt, da disse i saa Fald vil kunne kaste Naalene før den Tid, de netop skal gøre Nytte. Naar man venter til hen i November med at forskaffe sig Granris, vil disse da kunne holde ud og først hen paa Foraaret lidt efter lidt kaste Naalene. Denne sukcessive Udtynding af Naalebeklædningen er netop heldig f. Eks. ved Dækning af Roser, idet Planterne da i Foraarstiden efterhaanden vænnes til Lys og Luft. Ønsker man et mere vedholdent Dække, bør man bruge Grene af Ædelgran.

De, der har lidt Drivbede eller blot benytter aabne Rammer, vil bl. a. have lidt Arbejde med at binde Maatter. Bindegarnet til disse Maatter af Halm og Rør, skal blive ret holdbart, naar man lægger det i Blød en halv Dags Tid i Linolie. Det vil sagtens lønne sig at ofre en Smule Olie paa Garnet, naar man derved kan undgaa den Ulempe, at Bindene springer, længe før Maatterne er slidt op. Man bør selvfølgelig behandle Garnet med Olien nogle Dage, før man skal benytte det til Binding. Det anbefales ogsaa at lægge Bindegarn nogle Dage i Allunopløsning.

Saa vil vi tale lidt om Stueplanterne, men denne Gang om dem, naar de er, som de ikke skal være, thi da gælder det om at vide, hvad der er i Vejen, og hvad man skal gøre.

Saa snart en Potteplante paa en eller anden Maade viser sig syg, maa man se at finde Aarsagen til Sygdommen, man vil da i de fleste Tilfælde finde, at den ligger i Overvanding i Forbindelse med daarligt Vandafstræk. I saa Tilfælde vil man finde Pottehullet tilstoppet, man vil ikke se Rødderne omkring Jordklumpen, de Rødder, man ser, har en brun- eller sortagtig Farve og gaar itu ved Berøring; hele Jordklumpen er brunagtig og falder i Stykker, saa snart den er kommen ud af Potten, ja ofte faar man den ikke engang ud, idet en stor Del af den bliver hængende ved Pottens Bund og Sider. Det første, her er at gøre, er at fjerne den vaade, sure Jord fra Rødderne, det næste er at skære alt det fordærvede bort af disse. Derpaa tager man en forholdsvis lille Potte, lægger i Bunden af denne Potteskaar og derpaa Trækulstykker og planter saa Planten deri i en Jord, der passer, men med en Tilsætning af lidt mere Sand, end man vilde havt anvendt til en sund Plante.

Undertiden vil en Plante ikke trives, selv om Vandaftrækket er i Orden, og selv om Potten ikke er fyldt med Rødder, og Grunden altsaa ikke egenlig er Mangel paa Næring. I saa Tilfælde ligger Fejlen i, at Jorden ikke passer for Planten. Man maa da give en noget lettere, mere porøs Jord, iblandet Sand og god, gammel Bladjord eller Træjord. Man maa ikke betænke sig længe paa at plante om, naar man bemærker, at Jorden ikke mere vil tørre ud, og Planten bliver gul i Bladspidserne og staar i Stampe. Ved at støde Planten ud af Potten vil man straks se, hvad den fejler; den har siden sidste Ompotning næsten ikke frembragt Trævlerødder, Jorden er ikke gennemvævet af saadanne, og den falder stykkevis af — uden at Hullet er tilstoppet.

Naar en Plante lider af Mangel paa Næring, bliver den ligeledes gul — men da i Regelen for neden — og staar i Stampe, men den har da et tæt fast Rodnæt, og Rødderne trænger ofte ud af Pottehullet. Man giver da Planten en større Potte og samme Jord som tidligere (er Aaarstiden for Ompotning uheldig, kan man foreløbig give Gødningvand), den vil da i Løbet af kort Tid rette sig og vokse videre, fordi den egenlig ikke har været syg, men kun „sulten".

Virkelig syge Planter behøver i de første Uger efter Omplantningen omhyggelig Pleje. Straks efter Omplantningen giver man Vand paa sædvanlig Maade, men derefter maa man i den første Tid vande sparsomt ved Roden, hvorimod man ved Overbrusning af Blade og Stængeldele, søger at forhindre Indtørring af Plantedelene. Planterne holdes noget beskyggede, forholdsvis varmt og i indesluttet Luft.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Det ser du, Læser, kun een Gang om Aaret
1 9 11 4 5 6
ved denne Tid — i alt Fald aldrig før.
4 5 6
Det kommer, lever ud sin Tid saa gaar 'et
10 11 1 2 3 4 5 6
og giver Plads for dette.
10 1 3 4 5 6
Denne bør man passe ikke at faa gjort til Vane,
den bliver ellers alt det Godes Bane.

J. J.

Opløsninger.

Gaade i Nr. 18: Hjertet.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 18: Panamaskandalen — Maske — Panden — paa Andel — Skalpen — Alen — Kande.

Gaadespørgsmaal i Nr. 18:
1. Ekko.
2. Et Æg.
3. De gaar begge ned i Vesten.
4. Ingen.

Rebus i Nr. 18: Syv Timer om Bord.

Juridisk Raadgiver.

Kan en Karl blive tagen til Militærtjeneste, naar han har en meget uformelig Næse?

—n.

Blandt de „Legemsfejl og Svagheder, der begrunder fuldkommen Udygtighed til al Krigstjeneste," nævner Regulativet for værnepligtiges Udskrivning af 16de Juni 1882: „Mangel eller Deformitet af nogen af Ansigtets Dele, hvorved det væsenlig vansires."

* * *

Er en Mand, som bliver mistænkt og arresteret for en Forbrydelse, berettiget til at lade tilkalde og raadføre sig med en Sagfører eller anden Jurist, medens han sidder i Arresten?

E. J.

Nej, det er efter den nuværende Ordning af Strafferetsplejen ikke tilladt, men vil forhaabenlig blive det, naar den bebudede Retsreform gennemføres.

* * *

Naar en Købmand er nær ved at gaa fallit, har han da Lov til at betale nogle af sine Kreditorer og lade de andre vente til Konkursen, skønt de sidste efter deres Fordringer har samme Ret til Betaling som de første?

p.

Nej.

1. Hvor skal man henvende sig, naar man agter at søge Plads ved Statsbanerne som Konduktør eller lignende?

2. Og hvorledes skrives en saadan Ansøgning?

3. Hvor skal man henvende sig, naar man ønsker en Plads som Bud ved Postvæsenet?

P. N.

Til 1. Til Generaldirektoratet for Statsbanedriften, Helgolandsgade 12, København V.

Til 2. Herom gælder ingen andre Regler, end at den skrives jævnt og ligefrem. Ved Henvendelse til Statsbanernes Kontor, Helgolandsgade 12, København V., faas gratis udleveret et Skema, som i udfyldt Stand vedlægges Ansøgningen.

Til 3. Til et Posthus, hvor der er eller kan ventes at blive Plads ledig.

Brevkasse.

Flere Indsendere: „Husvennen" modtager gerne til Offentliggørelse saadanne Bidrag, der meddeler Oplysninger om Husflidens, Fjerkræ- og Biavlens Stilling her i Landet, og om deres Betydning for Enkeltmand; ligeledes saadanne Bidrag, der indeholder gode og nyttige Raad og Vejledninger for Hus og Hjem, Mark og Gaard, eller praktiske Anvisninger til at forfærdige Redskaber, Værktøj, Legetøj o. s. v. De mange af vore Læsere og Venner, der stadig ytrer Lyst til at støtte „Husvennen" med Bidrag, opfordrer vi til at have deres Opmærksomhed henvendt paa de anførte Emner. Ved at fremdrage Eksempler paa de Goder, der er tilført talrige Hjem gennem Husfliden, Fjerkræsagen o. s. v., vil man opmuntre Folk til med større Iver at lægge sig efter disse Ting, og ved at fremdrage gode Raad og Anvisninger for det daglige Livs Behov, vil man kunne glæde og gavne andre, med hvad man selv har høstet Gavn af.

Ny Abonnenter kan endnu faa Oktober Kvartal. Bestillinger modtages saavel paa Postkontoret og i Bogladen som i N. C. Roms Forlagsforretning, København V.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Bertel Elmgaards Adresse er: Fiolstræde Nr. 25, 2. Sal, København K.

Indhold: Londonske Bygninger, af Alfred Ipsen, med 4 Billeder, (Sluttes.) En Brevveksling mellem mig og min Fætter, af Matthias Claudius. Ene i Verden, Fortælling af Asta, med Billede, (Fortsættes.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Crom—a—boo, af John, med Billede. Havebrug. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver. Brevkasse.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 20. | Søndag den 12. Februar. | 1893.

Cleopatras Naal.

Londonske Bygninger.

Af Alfred Ipsen.

(Sluttet.)

Ved Westminster gaar vi i Land og befinder os nu i Byens allerfineste Del, ogsaa den, der er rigest paa Minder fra Londons svundne Dage. Stolte, slotslignende Bygninger ligger langs med Floden, dog skilte fra den ved en bred Dossering, hvorfra brede Trapper fører ned til Temsen. Her opdager man snart den bekendte Obelisk, Kleopatras Naal, der i 1878 med uhyre Bekostning blev bragt fra Ægypten hertil, for at forskønne en af Londonnernes populære Spaseregange. Et særligt Skib maatte bygges til at besørge Transporten. Den er anbragt paa en høj Granitsokkel, dens Sider er tætbeskrevne med smuk, fin Hieroglyfskrift. Hvis man imidlertid venter, at den skal tage sig særlig imponerende ud, saa skuffes man. Her paa den store, aabne Plads med de vældige Omgivelser svinder den ind til en Bagatel, et Legetøj, som man kun for Kuriositetens Skyld lægger Mærke til. Det nordlige Klima har ogsaa angrebet den. Især den haarde Vinter 1878—79 bekom den slet ikke vel, og da man dog ikke godt kunde give den Overtræk paa, maatte man ved en Indgnidning af en vis Opløsning prøve at hærde den mod Vejrligets Indflydelse.

Straks saa snart Westminster-Broen er passeret, rejser Parlamentsbygningen sin stolte Façade, flankeret af tvende massive Taarne, saa at sige umiddelbart op fra Flodbredden. Det er en sand Øjenlyst. Det er sjældent, at man i moderne Bygningsarbejder finder den Finhed og den Strenghed, man forstaar ved Stil; men her er denne Egenskab i fuldeste Maal til Stede, og sikkert vil de fleste, som ikke ved, at den er opført i 1834, anse den for et langt tidligere Aarhundredes Værk. Til en saadan Fejltagelse hjælper naturligvis ogsaa den mørke Røgfarve, som her i London er fælles for nyt og gammelt. Da i 1834 den gamle Parlamentsbygning nedbrændte, opførte man i dens Sted dette prægtige Palads. Stilen er moderne

Gotik. De mange minaretagtige Smaataarne minder om kunstigt udskaarne, lodret stillede Naalehuse, og saa rigt er Murfladerne behandlede, at Øjet næsten ikke kan trættes af at betragte dem. Façaden ud mod Floden har en Længde af ni Hundrede Fod, og man undres derfor ikke, naar man hører, at det indre omfatter fem Hundrede Værelser, hundrede Trappegange og Korridorer til til en Længde af to engelske Mil (henimod en halv Mil dansk). Viktoriataarnet, som ses paa omstaaende Billede, anses ikke med Urette for et af de skønneste i Verden. Det er 336 Fod højt, eller, naar man medregner Flagstangen, over fire Hundrede Fod og fuldstændig brandfrit, idet det ikke indeholder Spor af Tømmer. Urtaarnet ved Bygningens modsatte Ende er kun lidt lavere, men betydeligt slankere. Dets øverste Del er rigt forgyldt. Det Ur, hvorefter det har Navn, nyder stor Popularitet som Normalur. Det har fire Skiver, en for hver Side af Taarnet, og man faar et Begreb om dets Størrelse, naar man hører, at Minutviseren er otte Alen lang, og den lille Viser ni Fod. En uhyre Klokke ved Navn Big Ben, tilkendegiver ved sine Slag Timernes Forløb. Den vejer henved 27,000 Pund. Fire mindre Klokker slaar Kvarterslagene. Naar Parlamentet er samlet, tilkendegiver et elektrisk Lys fra Urtaarnet, naar der holdes Møde.

Det indre af Parlamentsbygningen optages langt fra, som man af Navnet kunde ledes til at tro, af Over- og Underhusets Forsamlingssale og øvrige Lokaliteter. Hvor omfangsrige disse end er, og maa være alene paa Grund af Medlemmernes Antal, udfylder de dog kun en ringe Del af den uhyre Bygning. En stor Del af denne er benyttet til andre Øjemed. En Vandring gennem Bygningens Indre, der staar aaben for Publikum til visse Tider, vilde være meget lønnende, hvis ikke det Mørke, som saa at sige altid hersker derinde, hindrede en i at faa noget rigtigt Indtryk deraf. Selv paa den lyseste Del af Dagen, er det som oftest umuligt at have noget rigtigt Udbytte af de berømte Freskobilleder, hvormed et Par ansete Malere har prydet Overhusets Forsamlingssal.

Bag ved Parlamentsbygningen dukker et Par mindre, firkantede Taarne frem. I dette Naboskab tager de sig ikke videre anseligt ud, og dog er det det berømte Westminsterabbedi, vistnok den ærværdigste og skønneste Bygning i hele England. Selv den, som aldrig har været i England, og som kun ved yderst lidt om engelske Forhold, har dog hørt Tale om dette Abbedi, hvor saa mange af Englands Konger og Dronninger ligger begravede, og hvor man i nyere Tid har stedet dets Digtere til Hvile. Her nedlagdes i 1870 Støvet af Charles Dickens mellem talrige ældre og berømte Værkfæller, og den Kærlighed, hvormed det engelske Folk hænger ved denne sin Yndlingsdigter, viser sig endnu i de Kranse og friske Blomster, hvormed man stadig smykker hans Grav. Herhen bragtes ogsaa nu for nylig Lord Tennysons Lig i Nærværelse af en Forsamling, der talte Nationens fornemste og berømteste Navne imellem sig.

Og i Sandhed skulde man søge et Hvilested, der ligesom i et Symbol udtrykker den Uforgængelighed, man ønsker Mindet om store Mænd, saa kunde det vanskelig findes bedre! Der hviler over den gamle, dystre Kirke med dens malede Ruder, dens Rigdom af Marmorsøjler, af Ornamenter, af Træskærer- og Billedhuggerarbejder, en Stemning, der er fuldendt og enestaaende i sin Art som Salomos Højsang er det, eller som Dantes guddommelige Komedie. Man gribes af Beundring for de fjerne Aarhundreder, der har formaaet at frembringe et saadant Udtryk for deres Fromhed, deres Andagt, deres Fantasi, som endnu formaar at husvale og henrive os stakkels, fantasiløse Nutidsmennesker, som ikke har frembragt noget, der vil blive staaende og heller ikke noget, der fortjener det. Det Halvmørke, der stemmer saa mange af de andre engelske Bygninger, som virker saa generende paa Kunstsamlinger og i Gallerier, det kommer her just tilpas, og man ønsker det ikke anderledes. Giv fuldt Dagslys, og Westminsterabbediet vilde ikke længer være, hvad det er! Kun saadan i sparsomme Striber og Strejflys fra de højtsiddende Vinduer ind gennem de snevre Buegange, ind over al den fantastiske Skønhed, hører Lyset hjemme og indgaar selv som et Led i en Fantasi, som en legendarisk Aabenbarelse.

Til Trods for den virkelig smukke Korsang tilstaar jeg, at en Nutidsgudstjeneste synes mig en Profanation af den gamle Kirke — her skulde man nøjes med at lade Stemmer tale, med at lytte til det Halleluja, som toner ned fra de blaaende Højder der oppe.

Naar Tower fører sin Herkomst tilbage til Vilhelm Erobreren (1066—87), saa rækker Westminsterabbediet endnu et Slægtled længere op i Tiden, idet det skylder sin Tilværelse til Edvard Bekenderen, Ethelreds Søn, der her oprettede et Abbedi omtrent 1060. Paa den Plads, hvor han byggede det, havde der tidligere staaet et gammelt Kloster, som var blevet bygget samtidig med Kristendommens Indførelse i England; men paa Edvard Bekenderens Tid laa det hen i Ruiner. I det nye Abbedi blev Vilhelm Erobreren kronet med stor Pragt i 1066. Ogsaa de følgende engelske Konger lod sig krone i denne prægtige Bygning, og mange af dem øgede den ved Tilbygning af Kapeller, disse prægtige Kapeller, som staar den Dag i Dag, og af hvilke især Henrik den Syvendes Kapel vækker Beundring som et Mesterværk af skøn Gothik. Dets Gulv bestaar af sorte og hvide Marmorfliser, det højtliggende Loft, der ikke bæres af Piller, fremviser udført i selve Stenen et Graveringsarbejde saa rigt, at det ikke giver Mønstret i Fortidens berømte Kniplingskraver noget efter. Begge Salens Sider optages af mørke Egetræssæder for Ridderne af den Bathske Orden, og Staderne er forsynede med fremspringende, gotiske Kanopeer. Over dem er ophængte Riddernes Faner, Hjelme og Sværd; og hver Plads er forsynet med en lille Metalplade, hvori Indehaverens Vaaben er indgravet.

Antallet af Statuer og Monumenter i Westminsterabbediet er meget stort. De fleste af dem findes i Sidekapellerne, hvoraf der er en Mængde. I disse Kapeller findes omtrent halvfemsindstyve Monumenter og Sarkofager, hvoraf mange tarvelige, men nogle udmærker sig ved stor Skønhed.

„Digterhjørnet" optager omtrent det halve af det sydlige Tværskib og indeholder en Mængde Buster og Indskrifter. Det er en statelig Forsamling, begyndende med gammel-engelske Poeter saasom Chaucer, Spencer og Shakespeare (hvis Grav dog som bekendt findes i hans Fødeby Stratford upon Avon) og ned til de nyeste Navne paa det engelske Parnas: Robert Browning og Tennyson. Heller ikke er det Digtere alene, der findes her, men ogsaa Tonedigtere som Händel, der, skønt født Tysker, levede i London, Skuespillere som Garrich, Historikere som Macauley og Statsmænd som den bekendte Lord Palmerston. Ogsaa Dr. Livingstone, den navnkundige Afrika-Rejsende, og Robert Stephenson, Jærnbanernes Fader, har faaet deres Mindetavler her. Man kan vanskelig paa dette Sted værge sig mod et Indtryk af den større Betryggelse, der selv paa det rent ideelle Omraade ligger i at tilhøre en stor og mægtig Nation . . .

Hvis en fremmed kom til London og havde kun een Dag at tilbringe der, vilde jeg anbefale ham at anvende den til et Besøg i Westminster-Abbediet. Han vilde, forudsat han havde Sind derfor, i dette ene Indtryk som i et Brændpunkt finde en Nøgle til Forstaaelsen af den ejendommelige Kunst og Kultur, som dette mærkelige Ørige har udviklet sig, og han vilde tage med sig et uforglemmeligt Billede af noget i sin Art fuldendt og enestaaende.

En Brevveksling med mig selv.

Af Matthias Claudius.

Kære Ven!

Jeg har en Posefuld, som jeg maa ryste ud i hans Skød, og som jeg ingen andre Steder kan komme af med.

Ser han, naar jeg betragter Verden og det Liv, som bliver ført i den, saa løber det mig rundt i Hovedet, naar jeg tænker paa alle de Børn, og da især mine egne, som er her i Verden og skal igennem den, og jeg vilde gerne balsamere dem og gøre dem ildfaste mod Fordærvelsen. De Folk har sandelig ikke Uret, der med Alvor eftertænker og overvejer den Sag.

Han vil formodenlig svare, at saa vidt det lader til, bliver der nu til Dags skrevet nok herom; og heri har han heller ikke Uret. Men hvem der vil og kan handle, han har, paa faa Undtagelser nær, hverken Tid eller Lyst til at skrive. Derfor, naar Sagen saadan rigtig flyder i Pennen, saa plejer den ligesom at staa uden for Mennesket; hvorimod han mener, at han har den, bare den staar paa Papiret.

Der er adskillige Ting, der paa Papiret kan se ud, som om de var noget, og dog alligevel kun er almindelige Kager. Jeg vil fortælle ham et Eksempel. Jeg foræredе, som han ved, den salig Gertrud til hendes Bryllup den Svenske Koge- og Husholdningsbog af Christina Warg. Da vi nu engang var samlede hos hende, hentede hun Bogen og læste noget op deraf, blandt andet en Opskrift om Luftmunke. Han kan nok tænke sig, hvad for et Indtryk disse Luftmunke gjorde paa os allesammen, og hvor vi spidsede Øren! Gertrud selv ikke undtagen, skønt hun dog var velbevandret i saadanne Ting. Ja, hun havde sine Nykker, den salig Kone, det kan ikke nægtes, men gode Kager kunde hun rigtignok lave. Og eftersom man ikke er utilbøjelig til at vise en Gavmildhed, der falder ind under ens Talent, saa lovede hun lige paa Stedet med Bogen i Haanden, at hun endnu samme Aften vilde traktere os med den nye Slags Kager. Aldrig i mine Dage er nogen Eftermiddag forekommen mig saa lang som denne. Vi rejste os og satte os igen og hittede paa alt muligt for at fordrive Tiden, men den vilde ikke lade sig jage paa Døren, men blev bestandig paa samme Plet, ligesom den var naglet fast. Endelig maatte den dog fortrække, det blev virkelig Aften, Bordet blev dækket, og — Luftmunkene blev satte paa Bordet! Og saa — ja saa var det noget meget bekendt, som Gertrud havde lavet de hundrede Gange, og som vi de hundrede Gange har spist hos hende under Navn af Sneboller.

Ser han, saaledes kan det narre En paa Papiret. Men det forstaar sig selv, derfor kan der alligevel være skrevet og blive skrevet meget dygtigt og nyttigt. Mine Tvivl er kun rettede imod Skriveriet og Skrivesygen i Almindelighed, og han kan nok indse, at der er meget sandt deri.

Sig mig nu hans Mening om den forbedrede Opdragelse, og tillige om den rigtig gode. Jeg kan ikke udgrunde andet, end at man selv maa være saadan, som man vil bringe Børnene til at blive. Kan han sige mig noget bedre? Gud ved, jeg vil gerne hugge en Finger af, naar han kan sige mig noget, der er probat.

Hans Tjener etc.
Asmus.

E. S. Jeg kan være ham til Tjeneste igen i andre Ting, dersom han f. Eks. vil vide noget om den forbedrede Kalender. Det kender jeg til Bunds: nemlig hvordan Solen har gjort den ene Fejl efter den anden, og hvordan den har ladet hele Timer og Dage forsømte, uden at et eneste Menneske havde mærket det, førend endelig Pave Gregorius VIII. fik det at vide og ved Hjælp af den høje Rigsret satte alting ind igen og bragte Orden i Sagerne.

ut supra.

Svar.

Kære Ven!

Han har ikke tømt sin Pose i det gale Skød; jeg har ogsaa i længre Tid sat Haand under Kind, og det just ikke saa helt forgæves. Han behøver for Resten ikke at hugge Fingeren af sig, for jeg kan ikke sige ham mere, end han selv ved.

Jeg forstaar mig ogsaa meget godt paa den forbedrede Kalender. Men enten har han her beholdt noget i mente, eller ogsaa kender han dog ikke Sagen fra Grunden af, som han siger. Pave Gregorius VIII. har hverken været ene om at bringe Orden i Sagerne, eller gjort det til Gavns. Ser han, det var en gammel Skade, og Cardinal Julius Cæsar etc. har allerede tumlet dermed, og vi og vore Børn maa ogsaa blive ved at tumle med det og kan alligevel ikke holde Orden deri. Og i Rusland, hvor den høje Rigsret ikke har noget at befale, der er de bortkomne Dage ikke endnu skaffede til Veje, hvorfor Russerne heller ikke kan skrive saa meget som vi.

Ja vist kunde den salig Gertrud lave gode Kager, og jeg har ogsaa foræret hende den Kogebog, og den Eftermiddag er ogsaa faldet mig lang, og Skrivesygen er mig ligesaa mistænkelig, som den er ham.

Alt, hvad han siger, er overhovedet, som det var talt ud af mit eget Hjerte. Jeg har heller ej noget andet Raad, naar man vil gøre andre gode, end at man ogsaa selv maa være god.

Og naar man ved, hvad det koster, og saa dertil lægger Verden og det Liv, som bliver ført i den, og som Børnene er i, og som de maa igennem, saa siger det sig selv, hvilken Modvægt der maa være derimod. Vindige Kunster vil sandelig ikke gøre Sagen klar. Hvor jeg har set nogen Virkning, der ligger Religion til Grund, det vil sige den gamle, og det samme vil han ogsaa kunne erfare. Levvel!

Hans Tjener etc.
Asmus.

Ene i Verden.

Fortælling af Asta.

(Fortsættes.)

Naa, vi kom da omsider til en Landsby og var saa heldige begge at faa Plads, Jørgen hos en Bonde tæt uden for Byen, og jeg hos en Gaardmand inde i Byen. Vi sagde Farvel til hinanden og drak derpaa et „Afskedsbæger" inde hos en Købmand. Derpaa bestemte vi at mødes næste Søndag for at slaa vore Folder tilsammen.

Min nye Husbond var Enkemand og havde kun eet Barn — en Datter paa nitten Aar, der styrede Huset og lod til at være godt inde i alt. Hun var meget venlig imod mig, og hendes Fader satte mig snart i Arbejde uden at spørge mig om Fortiden — noget, jeg satte stor Pris paa. I mit stille Sind gøs jeg for, at jeg skulde blive opspurgt af hin Karl, med hvem jeg havde været i Klammeri, og jeg spekulerede meget paa, hvad jeg vel kunde komme til at lide for min Hidsighed. En Mulkt maatte det i alt Fald kunne blive til.

Om Søndagen var jeg sammen med Jørgen. Han bød mig ind paa et Par Bajere og sagde, han havde en god Historie at traktere mig med. Den vilde jeg ikke gaa glip af lige saa lidt som af Øllet, og saa satte vi os ind i en Kro, som Jørgen sagde, han havde „hittet" nær ved Byen. „Nu skal vi drikke paa dit Velgaaende," sagde Jørgen og klinkede med mig. „Skaal Kammerat! nu skal jeg fortælle dig noget: den Karl, du slog paa Tuden forleden Dag, har forvundet det igen. Doktoren blev nok hentet — men det var ikke til ham, Per, nej, det var ikke. Fyren havde faaet en blodig Snude og en Smule Saar i Panden, men ser du, vi to har jo altid været saa gode Venner, og saa bød jeg ham nogle Skillinger til Skadeserstatning, og dem tog han gladelig imod. Jeg vilde dog redde dig den Gang, gamle Ven! Skaal! — men saa gi'er du vel nu en „Omgang" til Gengæld."

Ja, der var ikke noget i Vejen, jeg gav baade en og to Omgange og var endda sjæleglad over at være sluppen saa heldig fra det hele.

Hver Søndag mødtes Jørgen og jeg paa Kroen, og mange Skillinger gik i Værtens Lomme. Vi stiftede nye Bekendtskaber og oprettede et „Spillelav", der gik ud paa at samle Byens unge Karle til Kortenspil hver Søndag Aften — og paa den Maade gik Tiden hen baade for mig og Jørgen.

Der har, lige fra jeg var lille, altid været to Slags Sind i mig, Hr. Pastor! men det har altid været som to Magter, der strebes i mig. Lige saa haard og forstokket jeg kunde være, naar jeg sad paa Kroen og spillede Kort, lige saa blød kunde jeg blive, naar jeg hjemme paa Gaarden betragtede Elses venlige og blide Ansigt — Else var Husbonds Datter. Hun var køn og velskabt, og saa saa hun saa god ud, at jeg næsten syntes, jeg blev et bedre Menneske af at være sammen med hende. Hun var temmelig stille, men det var nok heller ikke saa længe siden, hendes Moder døde, og hende sørgede hun nok meget over. Somme Tider, naar jeg var noget rødøjet og forsviret, kunde hun spørge helt bedrøvet: „Hvor har du været henne i Nat? Per" — og jeg kom mangen Gang til at tænke paa, at det maaske var bedre, om jeg holdt mig lidt mere i Ro hjemme paa Gaarden end at ture omkring med Jørgen. Jeg havde nok hørt nogen snakke om, at jeg søgte daarligt Selskab, men saa tænkte jeg som saa: man er kun engang ung! — og saa lod jeg det gaa som sædvanlig.

Men hver Gang, jeg mødte Elses Blik, laa der ligesom en Bebrejdelse deri, omendskønt hun ingenting sagde. Jeg forstod godt, at Else var af en hel anden Beskaffenhed end jeg, og at hun var meget, meget bedre, men det mente jeg var saa rimeligt, eftersom hun var en rig Gaardmandsdatter, der var godt opdraget, og jeg kun en fattig „Pige-Dreng".

En Aften, da Husbond var ude, sad Else og jeg ene i Borgerstuen en Tid. Else spandt, og jeg tyggede lidt paa min Pibespids — for Ilden var gaaet ud i Piben. Hun sagde ingenting, og jeg heller ikke, førend Klokken slog otte, da tog jeg min Kasket og vilde gaa ud.

„Hvor skal du nu hen?" spurgte Else og saa alvorligt op paa mig, idet hun standsede sin Rok.

„Aa — aa —" svarede jeg og blev raadvild staaende i Døren.

„Skal du hen paa Kroen igen? — det skulde du hellere lade være med, det er kun til din egen Skade."

„Jørgen venter mig," svarede jeg sagte.

„Jørgen?" spurgte hun, „ja, prøv du at lade ham vente for en Gangs Skyld; bliv hellere herhjemme, saa kan du læse et Stykke for mig i den Bog, som ligger der paa Bordet."

Jeg nølede og svarede undselig: „Jeg læser meget slet, Else; derfor var det, jeg blev saadan en gammel Konfirmand."

„Ja," sagde hun, „det ved jeg nok, men saa skulde du ikke glemme det, du kan."

Jeg lagde min Kasket paa Bænken og satte mig ned, det var, som om jeg ikke kunde gaa min Vej. Else spandt lidt igen, derpaa sagde hun: „Prøv kun, om du kan læse, saa strikker jeg imens."

Jeg tav, men greb Bogen og slog op i den. Den var fuld af Smaafortællinger, og jeg læste Titlerne op paa dem alle og spurgte, hvilken jeg skulde læse.

„Den første," svarede Else — og saa begyndte jeg.

Det gik kun smaat fremad, jeg snublede over alle lange Ord og maatte stave mange af dem, før jeg sagde dem højt. Da Historien var til Ende, sagde Else Tak — og saa gik jeg i Seng. Men jeg sov ikke, Hr. Pastor, aa, nej, hvor kunde jeg sove! jeg havde faaet saa meget at tænke paa. Først var det Else, der svævede for mig, saa Jørgen — og saa var det Else igen. Jeg vidste nok, at Jørgen blev gnaven, naar jeg ikke kom, som jeg havde lovet, men det var dog noget ganske andet at sidde hos Else; jeg kunde hele Natten igennem ikke se andet for mig end hendes blide, alvorlige Ansigt; hver Gang, jeg kom til at tænke paa Jørgen, var det, som hørte jeg Elses Stemme: Hvor skal du hen? — og saa syntes jeg, der var saa lidt ved Jørgen.

Søndagen efter var jeg som sædvanlig paa Kroen, og jeg var en Del forsviret, da jeg Mandag

Morgen var inde til Davre. Jeg havde ikke rigtig Mod til at se op paa Else, men alligevel listede mine Øjne sig hen til hende — og hun saa meget alvorlig og bedrøvet ud.

Længre op ad Dagen stod jeg ude i Stalden og tænkte paa, at jeg vist hellere skulde være blevet fra Kroen om Aftenen, da i det samme Else kom forbi med en Mælkespand. „Det kniber nok med Arbejdet i Dag," sagde hun saa skarpt, som jeg aldrig før havde hørt af hende, „men det er jo ikke anderledes, naar man er til Svir om Natten." Det løb mig koldt ned ad Ryggen, og jeg følte mig ganske brødefuld; jeg vilde sige noget til min Undskyldning, men hvert Ord døde hen paa mine Læber; det var Else som atter talte: „Gid du vilde holde dig fra den Kro, Per, jeg er bange, den til sidst ødelægger dig i Bund og Grund. Det er dog ikke Meningen, at man skal leve Livet paa den Maade."

Atter vilde jeg sige noget, men jeg kunde ikke, og da jeg endelig syntes, jeg havde Mod dertil, var Else forsvunden. Jeg tog fat paa mit Arbejde og lovede ved mig selv, at næste Søndag vilde jeg blive hjemme. Ganske vist fik jeg ikke megen Glæde af Else, naar hendes Fader var hjemme, thi saa skulde hun sidde inde hos ham, men jeg kunde dog faa et Glimt af hende engang imellem — og det var bedre end alle Snapsene henne paa Kroen.

Søndag kom, og Jørgen sendte Bud til mig om, at der skulde komme nogle nye Kammerater, saa jeg maatte endelig komme tidligt. Lysten var ikke lille, og jeg stod i Stalddøren og grundede paa, hvad jeg skulde gøre. I det samme kom Else gaaende ned over Gaarden; hun skulde give Hønsene Korn, som hun bar i Forklædet. Jeg tænkte paa hendes Ord ude i Stalden og mente, hun havde Ret, men paa den anden Side syntes jeg i Grunden, det kunde være hende lige meget, hvad jeg gjorde; hun kunde dog aldrig bryde sig om mig, stakkels Menneske, og ikke skulde jeg være saa dum at tro det. Jeg havde ganske vist lovet, ikke at gaa paa Kroen, men det var jo ikke hende, jeg havde lovet det. Saa bestemte jeg, at dersom hun kom hen til mig nu, da hun dog var i Gaarden, vilde jeg blive hjemme, men ellers gik jeg.

Hønsene og Duerne flokkedes om Pigen, Kyllingerne nippede Korn af hendes Haand — det var helt rørende at se. Nu var der ikke mere i Forklædet, og Else vendte sig for at gaa ind. „Mon hun ikke kommer denne Vej?" tænkte jeg og stirrede efter hende — men ikke saa meget som et Blik sendte hun mig, hun gik lige ind. „Saa er min Beslutning tagen," mumlede jeg og gik ind for at vadske mine Hænder. Da opdagede jeg paa Bunden af mit Vandfad en lille Seddel, hvorpaa der stod: „Bliv hjemme! jeg beder dig! det gælder mere, end du tror."

Den maatte være fra Else! Jeg læste den atter og atter, og da jeg for tyvende Gang fremstammede Ordene, sagde jeg ved mig selv: „Jeg kan ikke gaa; Else er mig kærere end Jørgen."

Saa stoppede jeg mig en Pibe og satte mig ind i Folkestuen — ganske alene, thi de andre Folk var alle ude. Husbond gik igennem Stuen, skelede forbavset hen til mig, men sagde ikke noget. Jeg kigede lidt i Bogen fra forleden, der laa paa en lille Hylde, og ved Nadvertid kom Else ind med et Fad Grød, som hun satte hen til mig, idet hun nikkede og venligt sagde: „Velbekomme dig, naar du faar spist."

„Tak, Else!" svarede jeg lige saa venligt, og det var det første, jeg sagde til hende efter Mødet i Stalden.

Der kom nu en dejlig Tid, Hr. Pastor! Else var god og mild, som ingen hverken før eller efter hende har været imod mig. Arbejdet gik lettere for mig med hver Dag, der gik; et Smil fra Else var min bedste Løn, og det udeblev heller ikke, naar jeg havde gjort mig det fortjent. Jørgen saa jeg kun sjældent; han levede i Sus og Dus som sædvanlig, og hændte det, at vi tilfældig stødte sammen, lod han kold og ligesom fornærmet. Men det brød jeg mig kun lidt om, thi jeg tænkte nu blot paa Else og paa at handle efter hendes Ønsker; og jeg vidste, at Else ikke syntes om Jørgen.

Det forekom mig, at jeg lige med et var bleven en hel anden. Al den Venlighed, Else viste mig, var saa velgørende og ligefrem berusende for mig, at jeg mangen Gang syntes, at jeg var et misundelsesværdigt Menneske, der saaledes fik Lov til at arbejde sammen med hende. Tit, naar Husbond var ude, kunde Else sidde og snakke helt fortroligt med mig, efter at de andre Folk var gaaede — og de Timer glemmer jeg aldrig!

Alligevel var det, som om Else stadig gemte paa noget, hun ikke vilde frem med, og jeg syntes undertiden at kunne se paa hendes alvorlige Ansigt, at der havde været et eller andet i Vejen for hende. Men hvad det var, vovede jeg aldrig at spørge om, og hvor meget jeg end holdt af Else, følte jeg dog godt, at der var et helt Svælg mellem hende og mig.

I Førstningen pinte dette mig ikke, men da jeg saa en skønne Dag gik til Bunds i mit eget Hjerte og tilstod for mig selv, at jeg elskede hende over alt i denne Verden — ja, da faldt det mig som en tung Byrde for Brystet, at jeg kun var et fattigt, uægte Barn, medens hun havde alle de gode Dyder og Fortrin, som jeg syntes, nogen Pige kunde have. At komme til at eje hende, var jo aldrig at tænke paa — og dog tænkte jeg ikke paa andet fra Morgen til Aften, end hvordan jeg kunde gøre mig fortjent til at faa hende.

Nu vidste jeg vel, at Else altid havde været ualmindelig venlig imod mig, men jeg vidste ikke, om hun i nogen Maade følte Kærlighed til mig. Jeg havde engang tilfældig hørt hende sige til Kokkepigen, at jeg var en køn Karl, men deraf kunde jeg jo dog intet slutte mig til. Imidlertid lovede jeg mig selv at gøre alt for at tækkes hende — hende, der syntes mig ædelest af alle Kvinder.

Jeg arbejdede og sled i det fra Morgen til Aften, og jo mere jeg hængte i, desto mildere saa Else paa mig. Hendes Navn var det sidste, jeg nævnede om Aftenen og det første om Morgenen, og jeg mærkede til sidst, at naar jeg arbejdede med Tanken paa hende, gik det dobbelt let og hurtigt for mig.

Men saa skete der noget, jeg ikke selv havde tænkt mig.

En Dag kom Husbond ud til mig og bad mig køre til Byen med nogle Tdr. Sæd, der skulde sælges, men som han ikke selv havde Lejlighed til at køre ud med. Jeg var straks parat, og snart efter kørte jeg afsted. Det var en kold Vinterdag, Sneen laa i tykt Lag, og flere Steder var der store Driver langs Vejene; jeg var helt forkommen af Kulde, da jeg kom til Byen. Her fik jeg snart

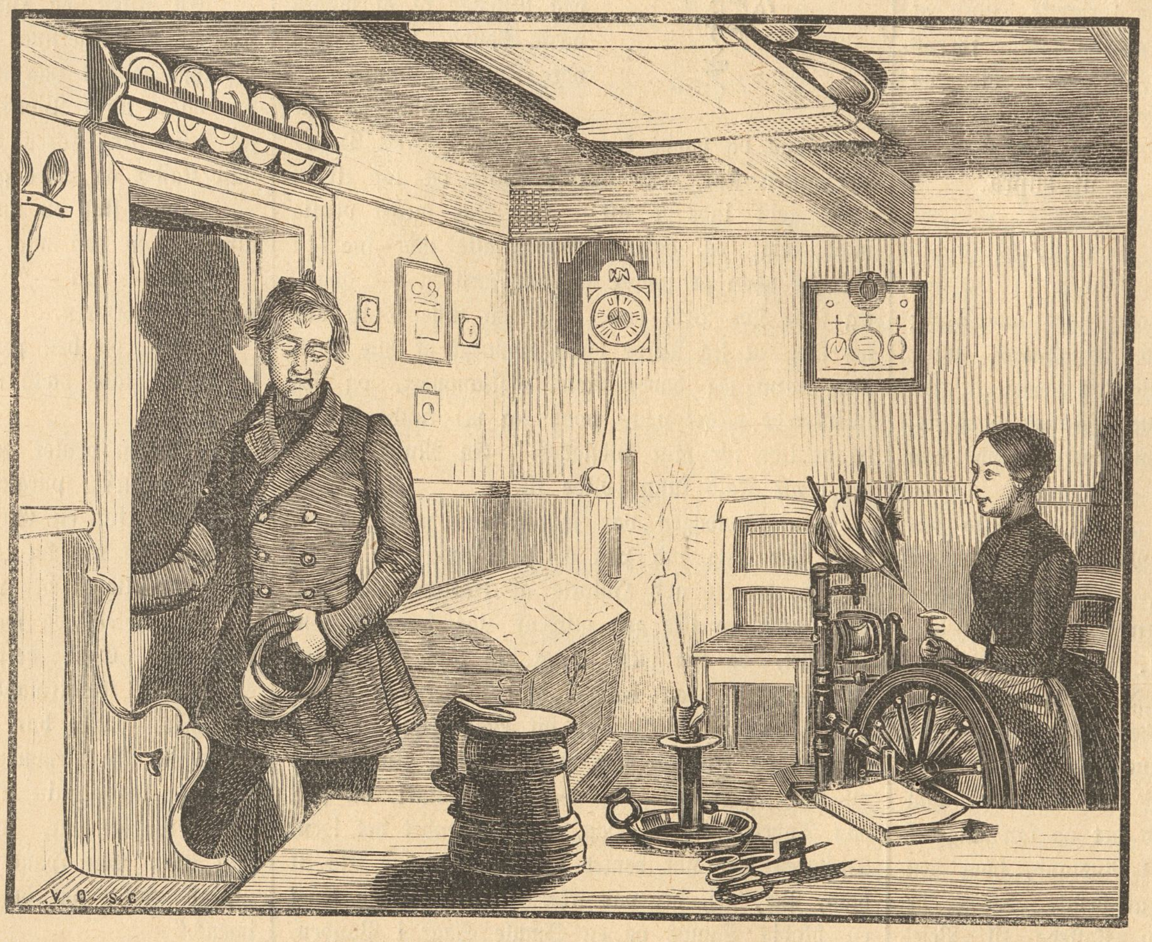

I Borgerstuen.

solgt Sæden, og idet jeg gaar bort fra Købmanden og styrer ned ad Gaden, føler jeg pludselig en Haand paa min ene Skulder, og en velbekendt Stemme siger: „Goddag, Per, naa er du ogsaa kommen til Staden i Dag?" Jeg vendte mig om — og der stod Jørgen, halvt grinende, halvt skulende.

(Fortsættes.)

Huslig Lykke.

Frederik Jensen gik en Aften hjem fra Værkstedet, hvor han havde arbejdet hele Dagen. Da han kom hjem, var han træt og i daarligt Humør; det samme var Tilfældet med hans Hustru. „Naa er du der," sagde hun mut. „En rar Kone," tænkte Jensen. „Hvem der kunde komme hjem til en mild Kone og et venligt Hjem, hvilket Paradis vilde det ikke være?" Han vendte Øjnene bort fra sin Kones mørke, triste Ansigt og satte sig tavs ned.

Der blev ikke talt et Ord. Konen bevægede sig med langsomme, trætte Skridt, medens hun satte Aftensmaden ind.

„Kom!" sagde hun endelig. Indbydelsen laa blot i Ordet, ikke i Stemmen. Han rejste sig og gik ind til Bordet. Han havde god Lyst til at sige et vredt Ord, men han overvandt sig alligevel. Han kunde for Resten ikke finde noget at udsætte paa Maden, men den smagte ham ikke, naar han saa sin Hustrus trevne Ansigt.

Han lagde Mærke til, at hun ikke spiste.

„Er du ikke rask, Marie?"

Disse Ord svævede paa hans Læber, men han udtalte dem ikke; thi hans Kones Ansigt var saa mørkt, at han frygtede et heftigt Svar. Saaledes sad de begge tavse over for hinanden, til Frederik Jensen havde endt sit Maaltid.

Da tog Konen af Bordet, lagde det grønne Tæppe paa, satte Lampen ind og lod Manden være alene med sine mørke Tanker.

„Det er ikke til at holde ud," sagde Frederik Jensen, medens han med Hænderne i Lommen og sænket Hoved gik frem og tilbage i Værelset. Efter en Stund tog han et Blad op af Lommen og begyndte at læse.

Besynderligt nok var de første Ord, hans Øjne faldt paa, følgende: „Ros din Hustru!"

„Ja, jeg kunde saamænd have Aarsag til at rose hende," tænkte han bittert.

Men han læste videre: „Ros din Hustru, det vil opmuntre hende lidt og gøre hende godt. Dagen kan ofte være ensom og trang nok for hende."

„Ja, det kan være godt nok," tænkte Jensen, „at rose er billigt. Men hvad skal jeg rose hende for, naar hun er saa tvær og gør Huset til det ubehageligste Sted paa Jorden for mig?"

Parlamentsbygningen.

Parti af Themsen.

Han saa igen i Bladet og læste videre: „Hvis hun er, som hun skal være, saa har hun gjort dit Hus bekvemt og dit Hjem hyggeligt. Men om du ingen anden Aarsag har, saa ros hende dog, fordi hun trænger til et venligt Ord; hun har maaske ikke fortjent dette; men et venligt Ord vil dog gøre baade hende og dig godt."

Dette syntes Jensen var skrevet just for ham. Han kunde ikke læse videre; hans Samvittighed anklagede ham for Ukærlighed mod sin Hustru. Hun havde gjort hans Hjem saa bekvemt som muligt for ham, men han havde vist aldrig takket hende derfor, ikke en Gang udtalt sin Tilfredshed hvor ofte han end havde haft Grund til det.

Konen kom atter ind fra Køkkenet, tog sin Sykurv og satte sig ved Bordet og begyndte tavs at sy. Hun syede en Skjorte; han vidste, at det var til ham.

„Det er et smukt Arbejde, der er ikke mange Koner, der gør dig det efter," sagde han venligt.

Hun svarede ikke, men han mærkede godt, at hendes Ansigt tabte sit haarde Udtryk, skønt Naalen gik lige hurtigt.

„Mine Skjorter er altid smukkere og hvidere end alle de andres paa Værkstedet," vedblev han.

„Virkelig?" sagde Hustruen.

Han saa ikke op, men han følte, at Isen var brudt; hun aandede lettere, og nogle Solstraaler trængte sig allerede gennem Taageskyerne.

„Ja, Marie," sagde han mildt, „jeg har mere end en Gang hørt de andre sige: det maa være en flink Kone, den Jensen har!"

Det er vist mere, end du synes," sagde hun ganske tørt.

„Hvor kan du tro det?" sagde han og nærmede sig hende. „Hvor kan jeg andet, Marie?" gentog han, da han stod foran hende.

„Mener du virkelig det?" var alt, hvad hun sagde.

„Ja vist, min kære Pige," sagde han varmt og inderligt, bøjede sig ned til hende og kyssede hende; „det er da underligt, at du kan spørge om det."

„Om du bare engang imellem havde sagt mig det, Jensen, saa vilde det have gjort mig godt." Hun rejste sig, bøjede sit Hoved mod Mandens Bryst og græd.

Et nyt og klart Lys gik op for Manden. Han havde aldrig vist sin trofaste Hustru den ringeste Erkendtlighed for den kærlighedsfulde Omsorg, hun daglig i Stilhed havde vist. Tvivl om hans Kærlighed havde indsneget sig i hendes Hjerte og formørket Lyset og borttaget Glæden for hende.

„Du er saa god og trofast, Maria. Du ved jo, at jeg elsker dig, blot jeg altid maa se dig glad; da vilde vort Hjem være det kæreste Sted for mig paa Jorden."

„Hvor dine Ord gør mig godt, Jensen," sagde hun smilende gennem Taarer; „nu skal jeg aldrig blive sørgmodig mere."

Arbejdet faldt hende lettere fra denne Dag, men hvor meget vandt ikke ogsaa han? Jensen

havde ved et Par venlige Ord adspredt de mørke, tunge Skyer, som havde gjort deres Hjem mørkt og uhyggeligt, og nu strømmede det varme Solskin ind — Visheden om, at de forstod og elskede hinanden og paaskønnede hinanden.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Viben havde byttet Hest med Kay, han holdt sig ikke længer i Følget, han vilde fremad, efter Kong Frederik, hvorfor, det vidste han ikke selv, og det lykkedes ham; bestandig hørte Kongen en pustende Hest og en jublende Rytter efter sig. Viben havde tabt sin Hat, det lange Haar flagrede omkring hans Hoved, hans Kinder brændte, hans Øjne straalede. Da Kong Frederik atter skød uden at træffe, smilede Viben og sporede sin Hest til et voldsomt Spring, der bragte ham paa Siden af Kongen.

„Er det dig, Ditmarsker! — Jeg traf ikke!"

„Nej, jeg saa det. Det er vist paa større Vildt, I er vant til at øve eders Færd."

„Hvad vil du?" spurgte Kongen barsk.

„Tilbyde eder min Bøsse, den er forsvarlig ladet og plejer ikke at fejle."

„Brug den selv, i Fald du kan."

„Og hvis jeg kan, vil I saa tilgive, at jeg kommer derovre fra Marsken?"

„Skyd! skyd!" raabte Kongen, „og hold op med den Snak."

Viben skød, da den gamle Hjort atter kom til Syne foran dem. Den gjorde et højt Spring, faldt og rejste sig, gjorde nogle Skridt igen og faldt atter. Da Kongen kom til Stedet, var Viben stegen af Hesten, han drog sin Daggert og rakte den knælende i Vejret, for at Kongen skulde give det gispende Dyr Fangst. Følget var forsvunden. Enhver drog sin Vej, inde i Skoven raabte de til hverandre. Kongen og Viben red alene tilbage. Fra nu af holdt Viben sig igen i nogle Skridts Afstand. Da de kom hen over en af de nøgne Lyngbakker ved Hademarschen, standsede Kongen og saa ud over Egnen. Efteraarets Guld var spredt over Skovene foran ham, Vinden jog omkring med det faldne Løv, men det var ikke derpaa, Frederiks Øjne hvilede. Han vedblev at stirre mod Vest ind i Landet.

„Kom herhen du!" sagde han til Viben. „Det er altsaa Ditmarsken dernede?"

„Ja," svarede Viben, „andet er det ikke, Moser og Banker og flade Enge, hvorom vi daglig maa slaas med Havet. Der bor det Folk, som ikke tager Plads op for nogen og ikke forlanger bedre, end at leve deres eget Liv og dø i Fred, naar de kan faa Lov dertil."

Kongen svarede ham ikke, han blev holdende paa det øverste af Bakken; et mørkt og bittert Minde for igennem ham og rynkede hans Bryn, medens han vendte sig mod Viben.

„Hvor ligger Hemmingsted og Dusindduvelsvarf?"

Da Viben viste ham Retningen, hævede Frederik Armen og truede med den knyttede Haand over mod Stedet. Viben greb hans Haand og trykkede sine Læber paa den.

„Lad dem være, naadige Konge og Hertug, lad dem være, der er mange Grave, men ingen Hæder at vinde dernede."

„Jeg tror, du tillader dig at give mig Raad," sagde Kongen, „men det faar at være, jeg vil svare dig i dit eget Sprog, man kunde maaske hævne dem, der ligger i Gravene."

„Hvad vil I hævne? At de vovede at værge sig, Vadmelskofter mod Jernpansere, en mod tre, en mod fem, mod en halv Snes, da I kom og brændte deres Byer og spiddede deres smaa Børn paa Lanseknægtens Pig. Hvis den Nødværge var Uret, maa de vel bære Skylden, som æggede dertil, saa lille er aldrig en Myg, at den jo har en Braad."

Kongen tav lidt, han saa vist paa Viben og satte derpaa sin Hest i Gang igen.

„Vis Vej, du! lad os ride tilbage, jeg er nu ked af at jage mere i Dag." Viben adlød. — „Har du Lyst til at tjene mig?" spurgte Frederik. „Jeg tror, du kan blive til noget."

Viben smilede. „Jeg tjener allerede," svarede han.

„Det er maaske ogsaa bedst saaledes, men mærk dig, hvad jeg siger nu: Skulde du nogen Sinde trænge til min Hjælp, Viben Peter, saa tal frit til mig og husk mig paa den Jagtdag ved Hanerov."

Dermed gav han sin Hest af Sporerne og red tilbage til Følget. Samme Aften tog Frederik bort fra Ratlovs og drog med v. d. Wisch til Hanerov, fordi han vilde være til Stede, naar Fogderne næste Dag tog Tal paa Oldensvinene og delte dem mellem Hanerovs og Hertugens Skove.

Kay havde tilbragt det meste af Vinteren i Sengen. Han var bleven mere mager og afkræftet end før, og klagede sig bestandig. Af og til for han op fra Lejet med et smerteligt Skrig og lagde Haanden paa Panden, som om Hovedet smertede. Han saa sig om og lod ikke til at genkende nogen. Derefter sank han tilbage, kaldte paa Viben, lagde sin Haand i hans og sov ind igen.

Om Søndagen og de andre Helligdage gik Viben over til Kirken i Hademarschen, for at høre Messen. Hvis Kay var sygere end ellers eller bad ham om at blive hjemme, satte han sig ind i sit Kammer, lukkede Døren i Laas, og de hørte da, at han holdt Bøn og sang Salmer derinde.

En Foraarsmorgen drog han ned til Meldorf for at besøge sine Forældre. Solen var endnu ikke staaet op, da han red ud af Ratlovs Gaard. Taagen laa over Mark og Skov, ovre i Øst lysnede Himlen i et stærkt gulrødt Skær, og Lærken steg i Vejret og begyndte at synge.

Paa den anden Side af Skoven førte de talrige Stier i forskellige Retninger hen over et stort Moseland, hist og her bevokset med Pors og El. Buskene skød frem fra smaa Holme, der laa højere end det øvrige Land; omkring dem sivede Vandet op under Græsset, og Grunden var paa flere Steder saa sumpet, at den i vaadt Vejr neppe kunde bære et Menneske, især naar man ikke nøjagtigt passede paa at følge den Linie af Kvas og Græstørv, hvormed Stien var forhøjet. Der var stukket afbarkede Staver og lange Grene med en Halmdusk paa Enden omkring saadanne farlige Steder for at advare de vejfarende.

Da Viben kom ind i Skoven, lød Kirkeklokken til den første Morgenbøn ovre i Hademarschen. Han kastede Tøjlen over Hestens Hals, korsede sig og blev ridende med sænket Hoved, længe efter at hans Bøn var til Ende. Pludselig for han i Vejret, der lød et ynkeligt Skrig og Raab om Hjælp, som flere Gange gentog sig, han holdt Hesten tilbage, lyttede og jog derpaa afsted i den Retning, hvorfra Lyden syntes at komme.

Ude paa Mosen stod en Hest, som nylig havde arbejdet sig op af Dyndet og faaet Fodfæste paa en af de smaa Holme. Den rystede sig, vrinskede og saa hen efter Rytteren, der laa et Stykke borte mellem Rør og Græs. Det var en gammel Mand, kronraget og klædt i en brun Kutte, næsten ukendelig i det sorte og mudrede Dynd, der pladskede op over ham, medens han med udstrakte Arme søgte at hæve sig i Vejret. Overfladen gyngede, Vandet boblede omkring ham, og enhver Bevægelse bragte ham til at synke dybere ned i Dyndet. Nogle Skridt borte stod en anden Mand med en lang Gærdestav, som han rakte ud mod Munken, uden dog at lade ham komme til at gribe fat i den. Det var Dreyg Jødeken, den spedalske.

„Hjælp mig! hjælp mig!" skreg Munken. „Vandet er saa bitterlig koldt, hvor kan du nænne at lade mig pines saalænge?"

„Jeg er bleven pint mit hele Liv igennem," svarede Dreyg, „og der var aldrig nogen som kom og hjalp mig, men det kan være det samme, du skal faa Lov til at tage fat i min Stage og bjerge dig i Land, naar du ærlig vil skrifte lidt, om hvad der bringer en gammel, doven og tykmavet Mand som dig til at fare afsted i Mulm og Taage over Heder og Moser. Det maa være noget sær vigtigt, kære Broder Anders, en eller anden Rævestreg, I har fundet paa i jert Kloster, nægt det ikke."

„Jeg har sagt dig, jeg rejser i Ærinde for vor Abbed."

„Til hvem?"

„Til Prior Augustinus i Meldorf. Lad mig nu faa Stagen, Broder Dreyg. Jeg synker! jeg synker!"

„Vist synker du, men det er din egen Vilje, lille Anders! — Sikken en Tudse, der kommer sejlende, lige op imod dig, hør, hvor de skræpper og skraaler derhenne, det er en rar Forsamling, kan du tro. Vandsnogen er ogsaa dernede, en adret, lille Herre med sorte, gnistrende Øjne, jeg har set ham om Morgenen løbe i Duggen hen over Tuerne, med Halen i Munden som et Møllehjul. Ret straks skal du komme til at gøre Bekendtskab med den hele Familie, hvis du ikke fortæller mere."

„Det er Skriftemaalets Hemmelighed, du forlanger at vide, jeg begaar en Dødssynd ved at røbe den."

„Ikke til mig, jeg har jo selv været Munk og lært mit Ave og Credo, saa godt som du, — bild dig ind, du ligger paa dit yderste og skrifter for mig."

„Men Abbeden tilgiver aldrig, at jeg røber hans Ærinde."

„Han vil blive mere vred over, at du aldrig faar det udrettet. Jeg forbander dig, du skal blive siddende i din Vælling, til du siger mig alt, hvad jeg vil vide."

Munken gjorde atter et Forsøg paa at arbejde sig hen mod Holmen. Vandet slog op omkring ham, og han sank dybere i. Dreyg Jødeken stod paa sin Tue og støttede sig til Gærdestaven. Den opgaaende Sols Lys faldt hen over hans Ansigt, det saa spottende og ondskabsfuldt ud. Pater Anders stønnede og raabte om Hjælp, hans Skrig gav Genlyd inde i Skoven. Dreyg brast i Latter.

„Ræk mig Stangen! ræk mig Stangen!" raabte Munken, „saa skal jeg skrifte, men kom først lidt nærmere herhen; se dig om, at Ingen staar og hører, hvad jeg siger."

„Du kan være rolig. Nu ligger de allesammen og gaber hjemme under deres Dyner, eller drømmer om nye Kæltringestreger for den næste Dag. Det er kun mig og min kære Broder Anders, som vaager. Hvad var det saa, der drev dig ud i Mosen paa fastende Hjerte?"

„Jeg skulde ned til Prior Augustinus Torneborch i Meldorf, for at lade ham vide, at den gamle Jomfru Regine Ahlefeld til Jungkleve er død i disse Dage"

„Hvad angaar det Augustinus?"

„Hun havde gjort Løfte og Tilsagn om at dele, hvad hun ejede af Gods og Midler mellem vort Kloster og Dominikanernes i Meldorf."

„Naa! det havde I saadan faaet lavet sammen, hendes Skriftefader og den fromme Augustinus; det forstaar jeg nok. Men hendes Slægt og Frænder, lille Anders, hvad sagde de dertil?"

„Hun har sast ingen Frænder, elleve Ahlefelder faldt i den store Dræbning ved Hemmingsted Aar 1500. Saa forgangen Aften, da hun laa paa Sotteseng og havde annammet den sidste Olje, skrifter hun for Broder Euseb, at hun var bleven anderledes til Sinds og havde i gyldige og lovfaste Vidners Paahør forandret sin sidste Vilje saadan, at Beate Rumor paa Ratlovs Gaard skal være eneste Arving til alt, hvad hun efterlader sig, en liden Part til Sjælemesse og Memorie undtagen. Er det ikke sørgeligt?"

Dreyg slog en høj Latter op og lod nu Munken faa fat i Stagen.

„Sagde jeg ikke nok, der var noget paa Færde. Jeg har ikke levet for ingen Ting i Klosteret. — Nu skal I vel til at lægge Raad op, din Abbed og Prior Augustinus, og se at faa Sagen lidt forberedt."

„Ak nej! Ulykken er netop, at der ikke lader sig gøre noget ved den Sag. Den slemme Synderinde har givet sin gamle Ridder Povisch i Vold, det er en Djævel, du! Han har taget Vidner paa hendes Mund, skrevet og forseglet alt, med ham kan ingen komme til Rette. Han har allerede skikket Bud med en af de omvankende Tiggermunke fra Helligaandshuset i Kiel til Ratlovs for at bringe Melding om, hvad der er hændet. — Kender du noget til Jomfru Beate? — Hvordan staar det til med hendes Tro og Sindelag? er hun vor hellige Kirke hengiven? — Hun bliver nu en rig Arving."

(Fortsættes.)

Molboerne.

Storken og Hyrden.

Engang om Sommeren, da Kornet stod højt, var en Stork kommen ind paa Molboernes Mark og spankede frem og tilbage i deres Kornvange for at fange Frøer. Dette huede Molboerne ilde, da de mente, at Storken med sine lange Ben traadte en hel Del Korn ned. Nu raadførte de sig med hverandre om, hvorledes de skulde faa den fordreven, og Enden blev da, at deres Byhyrde

skulde gaa ud i Kornet og jage den bort. Men da han skulde ud efter Storken, blev de vaer, at han havde meget store og brede Fødder og vilde træde endnu mere Korn ned end Storken. Altsaa maatte de til at raadslaa forfra, om hvordan de skulde faa Storken bort. En af dem gav da det kloge Raad, at de kunde bære Hyrden gennem Kornet, saa gjorde han ingen Skade. Dette Raad tyktes alle saa godt om, at de straks gik hen og løftede deres Vangeled af, satte Hyrden derpaa, hvorefter seks Mand bar ham ind gennem Kornet, hvor Storken gik, at han kunde jage den bort for dem. Saaledes nedtraadte Hyrden slet intet Korn med sine store Fødder.

Den sovende Degn.

Da Molboerne engang hørte, at Fjenden vilde gøre Indhug i Landet, fik de en saadan Skræk i Livet, at de i største Hast gemte sig med deres

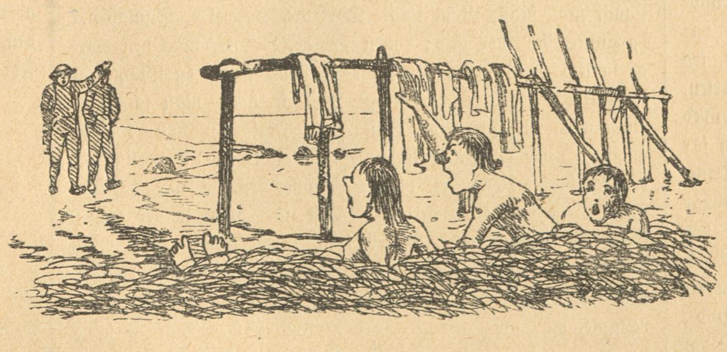

Kreaturer bag Havklinterne. Nogle drog helt ud paa Helgenæs, og da det just faldt ind paa en Helligdag, og de saa Folk gaa i Kirke, vovede de sig til at liste bag efter; men for en Sikkerheds Skyld kiggede de sig dog først godt om til alle Sider. Dette voldte, at de kom noget sildig i Kirke, just som Præsten stod og tiltalte Eu, der stod aabenbar Skrifte. Den gamle Degn var imidlertid falden i Søvn, og da han nu ved Talens Slutning vaagnede op og skulde synge for, tog han i Forvirringen fejl og sang: „Umyndige Børn og smaa, gører alle ligesaa!" Men da Molboerne hørte Degnen saaledes stemme op, for de ud af Kirken, det bedste de havde lært, og skreg til deres Kammerater: „Fjenden er i Landet, vi hørte i Kirken, at Folk her har antaget Tyrkernes Tro; det er bedst, vi slipper Kvæget og redder Livet!"

Tre af dem satte sig nu i en Baad for at flygte over til Samsø. Komne lidt ud paa Søen, vilde den bageste i Baaden skifte Aare med en af de andre, men traadte uheldigvis fejl, styrtede i Vandet og trak den anden med sig. Med Nød og næppe lykkedes det dog den tredje Kammerat at faa de to fiskede op igen, og drypvaade som de var, fandt de det nu raadeligst at bjærge sig hjem til deres eget Land. Saa snart de naaede ind paa Strandbredden, trak de deres Klæder af og hængte dem op paa Aalegaardene for at tørres, medens de selv lagde sig til at slikke Solskin i den bløde Tang. Da nu nogle andre af de flygtende Molboer kom forbi og saa Folk stikke frem af Tangbunkerne, troede de, at det var Fjender, som havde forstukket sig der; men da de snart opdagede, at de ikke var videre mandstærke, nærmede nogle af de modigste sig for at slaa dem ihjel. De nøgne Molboer strakte Hoved og Hænder frem og raabte: „Fred, Fred!" Derover blev hine saare glade og løb hen for at fortælle deres Landsmænd, at nu var der Fred i Landet, for de havde set to Havguder, som højt og lydt forkyndte: Fred, Fred! Derpaa drev de deres Kvæg hjem igen og sang hele Vejen: „Fri os fra Pavens og Tyrkens Mo'er!" indtil de omsider fik at vide, at den søvnige Degns Fejltagelse havde været Aarsag til den hele Allarm.

De fremmede Ben.

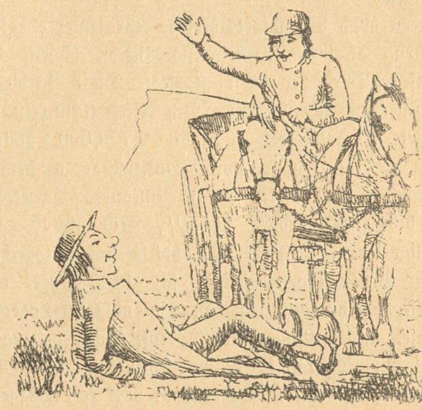

En velklædt Molbo vendte en Dag hjem fra Købstaden, hvor han havde faaet en lille Taar over Tørsten. Da der nu ogsaa var stærk Solvarme den Dag, lagde han sig til Hvile paa Vejen og faldt snart i Søvn. Medens han sov, kom en fattig Haandværkssvend forbi, og da han saa Molboens kønne ny Hoser, fik han Lyst til at gøre en Byttehandel, for hans egne var baade slidne og hullede. Med stor Lempe trak han Molboens Hoser af og gav ham sine egne paa, hvorefter han velfornøjet vandrede videre. Lidt efter kom en Mand kørende, og da han saa den sovende Molbo ligge med Benene udstrakt over Hjulsporet, raabte han til ham: „Træk Benene til dig, Sovetryve, ellers kører jeg over dem!" Molboen vaagnede, lettede Hovedet og kiggede ned paa sine Ben; men da han saa de gamle, lasede Hoser og tydelig mindedes, at Mutter derhjemme havde givet ham et rigtig nydeligt Par paa om Morgenen, saa lagde han sig ganske beroliget tilbage og svarede: „Kør du kun til, Farlil', det er ikke mine Ben!"

Fjerkræ- og Biavl.

Fjerkræavl.

(Af Georg St. Bricka.)

I.

Den forøgede Interesse, som Fjerkræavlen — særlig Hønseavlen — i den sidste Menneskealder har været Genstand for her i Landet, er fuldt berettiget. Det fremgaar af den betydelige Stigen, vor Ægeksport samtidig har været underkastet, en Stigen, som stadig vedbliver og uden Vanskelighed endnu fremdeles kan vedblive. I Finansaaret 1865—66 udgjorde vor Ægeksport kun henved 33,000 Snese, i 1881—82 var den stegen til næsten 1,800,000 Snese, i 1885—86 til over 3,600,000 Snese, i 1887—88 til 5,200,000 Snese og i 1891—92 til omtrent 7,500,000 Snese. Størstedelen, ja saa godt som hele denne Udførsel gaar til England; hvad der udføres til andre Lande, er forsvindende imod, hvad der gaar til dette Land. Den Sum, som vor Udførsel til England i 1891 repræsenterer, beløber sig til over 7 Millioner Kroner; den er altsaa af virkelig national-økonomisk Betydning. Og at den kan blive det i endnu højere Grad, fremgaar af følgende: I 1891 indførtes der til England ialt 890,000 Kister Æg, deraf fra Danmark henved 97,000, fra Frankrig 260,000, fra Tydskland 226,000, fra Belgien 147,000 og fra Rusland 120,000. Vort Lands Beliggenhed er saaledes, at vi ved nogenlunde heldige Transportforhold kan tage det op med de fleste andre Lande, og vore Æg er næst de franske mest søgte i England, hvilket ses af følgende Gennemsnitspriser pr. Kiste Æg i 1891: for franske betaltes $87\frac{1}{6}$ Kr., for danske $73\frac{1}{2}$ Kr., for belgiske (der dog mest bestaar af piskede Æg) 66 Kr., for tyske $61\frac{1}{3}$ Kr. og for russiske $57\frac{5}{8}$ Kr.

Det er altsaa klart, at vi med forøgede Anstrengelser kan faa Plads for en endnu meget større Udførsel. Hvori disse Anstrengelser skal bestaa, vil vi komme ind paa i en nærmere Artikel, hvori vi ogsaa skal berøre de Farer, som truer vor Ægeksport, da disse to Ting staar i nøje Forbindelse med hinanden.

Foruden hvad der udføres herfra, repræsenterer ogsaa vort eget Forbrug af Æg en betydelig Værdi, hvortil kommer Værdien af de Dyr, der aarlig slagtes. Disse Værdier lader sig kun bestemme kalkulatorisk. Ved Fjerkrætællingen i 1888 var Antallet af Høns her i Landet 2,700,000, hvilket Tal vistnok, da Tællingen havde store Vanskeligheder at kæmpe med, maa anslaas en Del højere, ca. 3 Millioner. Trækkes herfra Hanerne, bliver der tilbage ca. $2\frac{1}{2}$ Mill. Høns. Anslaas disses aarlige Lægning til 90 Æg, hvilket dog antagelig er vel lavt, bliver Produktionen af Æg for 1888 noget over 11 Mill. Snese, og da der paa den Tid udførtes noget over 5 Mill. Snese, falde altsaa omtr. 6 Mill. Snese paa eget Forbrug. Til Rugning kan der vel være medgaaet 2—3 Millioner Æg; men desuagtet bliver Værdien af vort eget Æggeforbrug (Prisen regnet til 75 Øre pr. Snes) ikke meget under $4\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Værdien af slagtede Høns og Kyllinger kan med et rundt Tal sættes til 1 Mill. Kr., i hvert Fald ikke for meget. Altsaa repræsenterede Danmarks Hønsehold i 1888 den runde Sum 10 Mill. Kr., idet Værdien af de udførte Høns var over $4\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Hvis Stigningen i vort Hønsehold fra 1888 til 1891 er gaaet frem i samme Forhold som Eksporten, vilde Værdien for sidstnævnte Aar være at anslaa til henved 14 Mill. Kr. Det er store Tal, og de taler tilstrækkelig for Sagens Betydning. Dertil kommer endnu Biprodukterne, Gødningen og Fjerene, hvoraf navnlig den første er af stor Værdi; men da disse endnu kun udnyttes i ringe Grad, har jeg ikke taget dem med i Beregningen. Gødningen af 3 Mill. Høns kan iøvrigt, rigtig behandlet og anvendt, ikke regnes lavere end til $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr. (efter en Værdi af $\frac{1}{2}$ Øre pr. Pund).

Hvor meget af den saaledes udregnede aarlige Indtægt der tør anslaas som Nettoindtægt, kan ogsaa kun beregnes omtrentlig. I Almindelighed kan man ikke anslaa de aarlige Omkostninger til Hønsegaardens Drift saa lavt som 2 Kr. pr. Høne, snarere til 3 eller maaske $3\frac{1}{2}$ Kr.; men det er da under Forudsætning af en betydelig større aarlig Lægning (mindst 120 Æg), end ovenfor er lagt til Grund for Beregningen. Til en aarlig Lægning af 90 Æg pr. Høne vil 2 Kr. i Foder- og andre Udgifter ikke være for højt regnet. Derefter vilde af de 10 Mill. Kr. for 1888 4 Millioner være Nettofortjeneste, som bliver at fordele mellem Producenterne og de handlende, vel snarest med $\frac{3}{4}$ paa de første og $\frac{1}{4}$ paa de sidste; i 1891 vilde det være $5\frac{1}{2}$ Mill. Kr.

Det overvejende Flertal af vore Høns findes i Smaakaarsfolks Besiddelse. Dette tør vel allerede siges nu, men det vil forhaabenlig Aar for Aar kunne siges med forøget Styrke. Thi for ingen Samfundsklasse har Hønseavlen den Betydning, som for Husmandsklassen og de smaa Ejendomsbesiddere paa Landet. Og dette er netop den væsenligste Side af Fjerkræavlens statsøkonomiske Betydning, at den yder en ikke ringe Indtægt til en Samfundsklasse, som paa saa mange Steder kæmper saa haard en Kamp for det daglige Brød. At tage 2 Kr. ind om Aaret som Nettoindtægt af hver Høne kan for Gaardejeren og den større Landejendomsbesidder ikke faa stor Betydning; men desto større vil det have for Landarbejderen. Og at have en saadan Indtægt, ja endog en større, er for den, der vil passe sin Hønsegaard med Orden og Fornuft, en let Sag. Tilmed kræver Pasningen meget lidt af Mandens Tid. Den kan besørges af Konen eller endog af et ældre Barn, og for dette sidste kan den tillige have en opdragende Betydning, som ikke bør anslaas for lavt. Skønt det kunde synes fordringsfuldt at citere sig selv, kan jeg dog ikke undlade som Slutning paa denne indledende Artikel at anføre nogle Ord, jeg har skrevet andet Steds: „Hønen er kun et lille Dyr, men dog er den i Stand til at skabe mangen ubemidlet Familie Tilfredshed og Hygge. En Husmandshave er kun en uanselig Plet, men beplantet med gode Frugttræer og Frugtbuske og befolket med en god Besætning Høns og en Række Bistader kan den blive en virkelig Kilde til Velstand". Hertil skal jeg i de følgende Artikler søge at give fornøden Vejledning.

Bekæmpelse af Bilusen. Bilusen hører egenlig til Fluerne. Legemet er 0,7 til 0,9 Millimeter langt og bedækket med sorte Haar. Dyret er blindt. Paa Hovedet sidder en kort Snabel og to, ligeledes korte, treledede Følehorn, der er indsænkede i Gruber. De seks Ben er tykke og ender i en femleddet Fod, hvis Kløer bestaar af circa 30 haarformede, foldbare Smaatænder, og som er forsynede med to Heftepuder. Den ægformede Bagkrop bestaar af fem Ringe.

Bilusen lever udelukkende snyltende paa Bierne og ernærer sig af disses Safter; tages de af Bierne, dør de øjeblikkelig. de løber meget behændig paa Bierne og forstaar at holde sig godt fast paa dem, medens de flyver. Lusene lever mest enkeltvis, saa vel paa Arbejdsbier, Droner som paa Dronningen. Naar disse Snyltere indfinder sig paa Bierne bliver disse sløje og viser Ulyst til Arbejdet; de dør ogsaa tidligt paa Grund af Safttabet. Dronningen bliver svag og dør i Løbet af Vinteren.

Det bedste Middel mod Bilusen er Renholdelse af Stadets Bund, da saavel de 0,5 Millimeter lange, hvide Maddiker som de i Begyndelsen smudsiggule, senere brunlige, ovale Pupper indeholdes i Affaldet paa Bunden. Det kan derfor anbefales at lægge tilpas tilskaarne, olierede Stykker Papir paa Bunden. Ved hyppig Skiftning af disse Papirer fjerner man Larver og Pupper og bevirker derved, at Bilusen uddør. Af en befængt Dronning driver man Bilusene ved en Smule Cigarrøg; man kan ogsaa strygge dem af med Fanen af en Fjer.

J. J.

For Hus og Hjem.

Vaseline. Vaseline er ypperligt til at beskytte Jærn og Staal mod Rust, til at smøre Dørlaase, Hængsler, Symaskiner og andre Maskiner med; men er disse store, maa den være af særlig fed Beskaffenhed. Til at holde Fluer og Bremse af Kreaturer er den et fortrinligt Middel, naar man før Indgnidningen tilsætter lidt Naftalin. Skal den bruges mod Hudsygdomme og Saar, maa der iblandes en ubetydelig Del ren Karbolsyre, som er meget lægende. Til Hov- og Klovsmørelse er den fortræffelig, da den ikke alene holder Hoven frisk, men forhindrer, at der kommer Revner i den. Man kan farve den med Kønrøg. Bestryger man Æg med Vaseline, kunne de gemmes i længere Tid. Læder saasom Køreseler, Remme og andet beskyttes ved at smøres med Vaseline langt bedre end ved noget andet Smøremiddel.

Lampevæger. Er en Lampevæge for kort til at naa Petroleummet, naar dette svinder i Beholderen, og man ingen ny har ved Haanden, kan man øge et lille Stykke hvidt Bomuldstøj til Vægen, og Lampen kan da brænde, indtil Øgningen naar Skruegangen.

Lampeglas. Til at pudse Lampeglas bruges stødt Kridt. Man tager en blød Klud, vikler den om en Pind, dypper Kluden i Kridtet og gnider Glasset indvendig dermed, hvilket ogsaa gøres udvendig, men uden Pind.

Trækars Utæthed. Er et Trækar blevet utæt ved at henstaa ubrugt, fylder man det halvt med Halm, der tynges ned med nogle Sten, hælder Vand i det lige til Randen, og det vil da bulne ud og atter blive tæt.

Havebrug.

Plantekultur uden Jord eller Vand. En Plante, der er „let at passe" i Stuen er en Varietet af Høst-Tidløs (Çolçhiçum autumnale), idet den kan sættes f. Eks. paa Skrivebordet som en anden Nipsgenstand, den vil da udvikle sine Blomster. Den paagældende Varietet formeres i Holland under Navn af Ç. a. speçiosum, men det er et Spørgsmaal, om det ikke er en særlig Art, der hører hjemme i Kaukasus. En Gartner i Berlin har ifølge „Ill. Gartenz." bragt Knolde med hjem fra Holland og „drevet" dem i Blomst ved at stille de blotte Løg paa forskellige Steder: i Palmehuset, i Vinduet i sit Udstillingslokale, i sit Hjem paa Fodstykket af en Buste! Jo lysere Plads, des mere intensivt violet farves Blomsten, i Mørke bliver den helt hvid. Knoldene vejede $\frac{1}{2}$ Pund.

Denne Meddelelse lyder ikke utrolig, saadanne Knolde kan godt ved deres egen Indholds Reservestof bringe Blomsterne frem; vor almindelige Høst-Tidløs kan vel præstere det samme, naar man kun anvender store, veludviklede Knolde.

Bregnerne i Haven om Vinteren. Vi har tidligere omtalt og anbefalet forskellige af Markens og Skovens Planter til Haven. Foruden de blomstrende Planter har vi i vore Bregner Planter, der dels er en Pryd, dels kan vokse paa Steder, hvor ikke mange Blomsterplanter vil udvikle sig godt. Der er heller ingen Tvivl om, at adskillige af „Husvennens" Læsere er i Besiddelse af Eksemplarer af en eller flere Bregnearter. Vore indenlandske Arter er selvfølgelig vinterhaarde, det vil sige, de overvintre, godt paa deres naturlige Voksesteder, men det gælder ikke for alle, at man kan lade dem skøtte sig selv om Vinteren, naar vi har plantet dem ind i Haven. Skov og Have er to Ting; i Haven smelter Sneen tidligere, Planterne bliver tidligere vakt til Liv end i Skoven, hvor der desuden ikke i Løbet af Vinteren veksler saa brat og gennemgribende med Frost og Tø, som ofte er Tilfældet paa Steder Haverne. I Skoven staar Planterne mellem Mos, Blade af Løv- eller Naaletræer, der alt bidrager til Beskyttelse. Men dette maa Bregnerne i Haven undvære, hvorfor der ogsaa ofte gaar flere Arter tabt. Nogle af vore Bregner er ganske vist saa haardføre, at de befinder sig lige godt, enten de staar paa en nøgen Plads i Haven eller i Skoven.

Naar Bregnerne i Haven staar beskyggede eller mellem Træer og Buske, saa klarer de sig godt Vinteren over; staar de derimod paa lidt beskyggede Steder, f. Eks. paa Stenhøje, saa maa det tilraades at dække Planterne lidt med Blade, Mos o. l., men kun ganske let. Selv om de fleste Bregner paa udsatte Steder maaske vilde kunne hutle sig igennem Vintrene, vil det dog altid lønne sig at yde dem lidt Beskyttelse, idet man vil kunne glæde sig over kraftigere og frodigere Planter.

Bidrag til Kartoffelsygens Væsen. Professor Boehm har i det zoologisk-botaniske Selskab i Wien holdt et Foredrag om Kartoffelsygdommen, hvori han i Følge „Rundschau" bl. a. udtalte, at der af en syg Kartoffel enten ikke udvikles en Plante eller ogsaa udvikles en fuldstændig sund Plante. Den for Øjeblikket gældende Anskuelse eller rettere Paastand, at Svampen overvintrer i Knolden og med denne bliver bragt ud paa Jorden, er efter Professorens Mening absolut fejl. Han siger, at Formen og Arten for Overvintringen af Svampen er ubekendt.

J. J.

Hovedbrud.

Stavelsegaade.

Mit første det er et Bogstav bare;
som saadant mit andet ogsaa gør Gavn.
Jeg kan om mit hele kun forklare
at det baade paa Dyr og Planter er Navn.

J. J.

Rebus.

r r d n
Søn

J. J.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaagen i Nr. 19:
Nytaarsnyet — Nytaar — Aar — et nyt Aar — en Taar.

Indhold: Londonske Bygninger, af Alfred Ipsen, med 3 Billeder, (Sluttet.) En Brevveksling med mig selv, af Matthias Claudius. Ene i Verden, Fortælling af Asta, med Billede, (Fortsættes.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Molboerne, med 3 Billeder. Fjerkræ- og Biavl. For Hus og Hjem. Havebrug. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 21. Søndag den 19. Februar. 1893.

Viceadmiral C. v. Dockum.

Da Viceadmiral C. v. Dockum for et Par Uger siden døde i en Alder af hen imod halvfemsindstyve Aar, afsluttedes ikke blot et langt, men tillige et saare rigt og hæderfuldt Levnedsløb. I dobbelt Forstand var den afdøde en Veteran: fra vore slesvigske Krige og fra vort politiske Frihedsliv. Med sin aarvaagne Intelligens havde han indsamlet en rig Sum af Erfaring og Verdensklogskab, fra dengang han som Barn havde set Napoleon den Store i Paris, til da han som Viceadmiral tog sin Afsked af Flaadens Tjeneste og bosatte sig i Helsingør for at sysle med sin Ungdoms brogede Minder.

Carl Edvard v. Dockum var født d. 28. Februar 1804. Da Faderen i sin Tid gjorde Tjeneste som Officer paa den franske Flaade, kom Sønnen et Par Aar i Huset hos udenlandske Slægtninge, hos hvem han nød en lige saa mærkelig som alsidig Undervisning, omfattende: Fransk Poesi, Syning, Strikning, Skakspil, Vaabenøvelser, foruden de almindelige Skolefag. 1813 fulgte han med Faderen hjem til Danmark og kom snart derefter paa Kadetakademiet, hvorfra han 1821 udgik med stor Hæder som Sekondløjtnant. Efter en Tur til Vestindien traadte han i fransk Tjeneste, var med paa forskellige Togter og deltog bl. a. i Slaget ved Navarino, hvilket skaffede ham flere Hæderstegn. Han kom hjem som Premierløjtnant, deltog i nye Togter og gik i 1840, udnævnt til Kaptajnløjtnant, til de vestindiske Øer for at overtage Sekretærposten ved Generalguvernementet. Han fik her Lejlighed til at vise sig som en snild og dygtig Underhandler i diplomatiske Anliggender.

Viceadmiral C. v. Dockum.

I Krigen 1848—50 førte han som Kaptajn en Korvet snart i Østersøen, snart i Vesterhavet, men deltog skiftevis hermed som kongevalgt Medlem i den grundlovgivende Rigsforsamling. Sidst paa Aaret 1850 blev han Marineminister, og trods mangeartede Vanskeligheder lykkedes det ham at fremme Marinens Udvikling. Efter et Par Aars Forløb opgav han dog Ministerstillingen, traadte atter i aktiv Virksomhed og var en Tid Chef for „Danebrog". 1855 valgtes han til Folketingsmand i Aarhus, og to Aar senere sendtes han som Gesandt til England. Den mandige og ridderlige Søofficer vandt her stor Sympathi og fik Lejlighed til at vise sit Fædreland væsenlige Tjenester. Allerede 1852 hjemkaldtes han dog atter for at indtræde i det Rotwittske Ministerium, og da han afslog dette, var dermed hans diplomatiske Løbebane endt, og han indtraadte nu som Kontreadmiral i Flaadens Tjeneste.

Ved Krigens Udbrud 1864 udnævntes han til Overstkommanderende for Styrken i Østersøens vestlige Del. Det var fornemlig hans Opgave at blokere de tyske Havne; dette udførte han med stor Dygtighed. Under Ministeriet Frijs overtog han atter i 1866 Marinens Bestyrelse, som han dog snart fratraadte. Nu udnævntes han til Chef for Søofficerskorpset og Viceadmiral, og trak sig først tilbage, da han i 1874 fyldte Støvets Aar.

Broder og Søster.

Slavisk Eventyr ved A. Th. J.

Broderen skrev til Søsteren: „Du maa sende mig hundrede Gylden, lille Søster. Jeg har pantsat alt, hvad jeg ejer, og har maattet fryse meget sidste Vinter. Nu har jeg slidt haardt og drukket lidt, Foraar og Sommer; men nu er det Efteraar; snart falder vel den første Sne, og jeg har endnu ikke kunnet løse noget ind. Hellere end fryse som i Fjor, gør jeg noget andet."

Søsteren kastede Brevet i Ilden og svarede:

„Vore Forældre er gaaede i Graven af Sorg over dig — saa galt har du baaret dig ad. Nu vil du ogsaa pine og plage din stakkels Søster. Hvem sørger for mig, naar jeg kaster mine Smuler hen til dig, jeg, som hverken har Mand eller Børn til at sørge for mig. Pas du dig selv! En Broder skulde forsørge sin Søster, og ikke omvendt."

Da Broderen modtog dette Svar, var det en meget kold Dag; Vinteren havde meldt sig tidlig. Saa skrabede han sine faa Skillinger sammen og købte: for det første hos en Rebslager et Stykke stærkt Sejlgarn, for det andet hos Kræmmeren en Fjerding Tobak af den Slags, han holdt mest af, og for det tredje i Skovkroen et Krus Vin af den Slags, han helst drak. Han havde endnu lidt Skillinger tilovers; dem gav han Værtens to Børn. Med sin Søsters Brev, som han rev i tre Stykker, tændte han sig tre Piber; mere vilde han ikke ryge. Derpaa sagde han til Værten:

„Du kan beholde Resten af Tobakken og Piben. For Fremtiden er der sørget for mig, men i det Hus, hvor jeg kommer, maa jeg ikke ryge."

„Er det da saa ildfarligt der?" spurgte Værten.

„Det kan jeg egenlig ikke sige."

„Saa maa det være en sær Herre, du kommer til; vil du ikke sige mig, hvor du skal hen?"

„Nej, ikke i Aften; men i Morgen faar du det maaske allerede at vide."

Dermed gik han, og da Værten Morgenen efter skulde ud i Byen, saa han ham hængende stiv og kold i et Træ ved Vejen.

Søsteren fik Meddelelse derom; men hun fik den først, da han var begraven, for de boede langt fra hinanden. Det gjorde et stærkt Indtryk paa hende, og hun græd fine modige Taarer. Men Folk sagde: „Du skal ikke sørge saa meget. Han vilde ikke have forsørget dig paa dine gamle Dage, men snarere pint dine sidste Skillinger fra dig."

Men ingen vidste noget om de to Breve. Et Par Uger efter blev Vejret atter mildt, og saaledes blev det ved hele Vinteren. Da sagde Søsteren: „Havde bare min Broder vidst det, saa havde han ikke taget Livet af sig." Men da Foraaret kom, begyndte hun at faa Anfald af Svimmelhed, og lidt ud paa Sommeren fik hun et Slagtilfælde. Da sagde Folk: „Det er forunderligt, hvor de milde Vintre tit gør det af med Folk. I Efteraaret saa hun ud, som om hun kunde leve tyve Aar til; saa blev hun bleg og syglig — og nu er hun leveret."

Da Søsteren var død, fik hendes Sjæl Vinger og fløj op imod Himlen. Men da hun kom den nær, havde hun en Fornemmelse af, at der laa noget tungt paa hendes Nakke, og hendes Arme var saa matte, at hun ikke kunde løfte dem for at fjerne det. Saa fløj hun da rundt omkring Himlen, der laa foran og oven over hende som en Ø i Havet eller rettere som en stor Sky i Luften. Kysterne af den store Himmelø tog sig ikke meget paradisiske ud; de lignede nærmest et Efteraarslandskab, paa hvilket de fleste Blade er pillede af Træerne. Dem kunde Søsteren se; thi hun var ikke langt borte, kun et Par Alen dybere, men højere formaaede hun ikke at hæve sig. Da hørte hun pludselig en Stemme, der raabte:

„Goddag, lille Søster! Maa du ogsaa allerede flyve omkring her?"

Hun genkendte straks Broderens Stemme, og da hun hævede Blikket, saa hun ham sidde paa en bladløs Busk. Han havde Skikkelse som en sort Fugl, nærmest som en Ravn, men adskilligt større, og paa den fjedrede Fuglehals sad det Menneskehoved, han havde haft paa Jorden. Men om Halsen bar han en lille Kurv i et Fløjelsbaand.

„Ak, kære Broder, er det dig?" spurgte Søsteren. „Jeg beder dig tusinde Gange om Tilgivelse, fordi jeg for usle hundrede Gylden drev dig i en saadan Fortvivlelse, at du blev ked af Livet."

„Det skal du ikke tage dig saa nær," svarede Broderen. „Det er ikke gaaet mig værre, end jeg havde fortjent det, og du ved nok, at Ukrudt forgaar ikke saa let. Men ser du, fordi jeg var en saadan Kujon, at jeg hellere gik bort fra Jorden for lumpne hundrede Gyldens Skyld, end bad Vorherre om dem, maa jeg nu flyve omkring her, hvor det stadigt er Efteraar, og kan ikke komme ind i det evige Foraar, før jeg har fundet hundrede Frøkapsler, der er runde som en Gylden. Du ved nok, hvad det er for nogle, jeg mener. Da vi var Børn, legede vi altid med dem."

Søsteren tav først; men lidt efter sagde hun: „Jeg kommer straks og hjælper dig at søge!" Og saa slog hun af alle Kræfter med Vingerne, men kunde ikke naa op. Da sagde hun: „Man kan ikke se sig i Nakken, lille Broder, og siden jeg er død, kan jeg heller ikke løfte Hænderne saa højt. Kan du ikke se, hvad der ligger paa min Nakke? Jeg synes, det er noget frækkelig tungt.

Broderen saa ud over Randen af Himlen, og lidt efter sagde han: „Det er en Pung, og der staar: „Hundrede Gylden" paa den."

Da svarede hun: „Ja, ja, det tror jeg nok; jeg har allerede tænkt mig, at det maatte være det. Og jeg føler mig stadig mattere og tungere. Jeg mærker tydeligt, at det snart vil trykke mig helt ned." Broderen saa, at det vilde blive saaledes, og havde inderlig Medynk med hende.

Da nu Søsteren begyndte at synke, raabte han ned:

„Ser du den høje Bjergtop histnede paa Jorden? Det er Ararat. Det var der, Noas Ark standsede. Styr derhen, og prøv saa igen at svinge dig herop, naar du har hvilet dig."

Det gjorde Søsteren uden at opnaa noget derved. Saa raadede Broderen hende til at flyve op fra Sinai; men heller ikke derfra naaede hun Himlen. Endelig raadede han hende til Golgata. Da saa Søsteren for tredje Gang sank ned mod Jorden, sagde hun til sig selv: „Min Broder er saa god og medlidende; jeg burde dog ogsaa tænke lidt paa ham."

Og saa fløj hun ikke til Palæstina, men til den Landsby, hvor hun som Barn havde leget med sin Broder. Der flettede hun en Kurv af Vidier og samlede med Besvær hundrede af de Frøkapsler, der under deres barnlige Leg havde tjent dem som Penge og nu vilde kunne skaffe Broderen Adgang til de saliges Hjem. Derpaa fløj hun op til Himlens Rand, kaldte paa Broderen og sagde:

„Kan du ikke komme lidt herned? Jeg har bragt dig, hvad du trænger til. Mig vil Gud ogsaa forbarme sig over, naar min Tid kommer."

Broderen kunde ikke komme ned; men da Søsteren anstrengte sig for at flyve højere, gik det ganske let, og inden hun ret vidste af det, stod hun deroppe med sin Kurv. Og Broderens Fuglekrop var forsvunden, og han stod der i sin menneskelige Skikkelse.

De faldt hinanden om Halsen, kyssede hinanden og udgød Glædestaarer. Og saa vandrede de Haand i Haand til de saliges Boliger, og Vejen var ikke lang, og Dørvogteren aabnede for dem med et venligt Smil.

En Brevveksling mellem mig og min Fætter om Bibeloversættelserne.

Af Matthias Claudius.

Højstærede
Højlærde Hr. Fætter!

Jeg travede nylig med en Kammerat gennem en Landsby tæt forbi Kirken, Leddet til Guds Ager stod aabent, og vi gik derind. Det er med Menneskehjertet som med Havet, der gives af og til Blikstille, og saa maa Søfolkene ligge for Anker. Jeg haber nu at ligge for Anker og griber under saadanne Omstændigheder enhver Lejlighed til at blive flot igen og faa frisk Kuling til at fylde mine Sejl, og saa plejer jeg at gaa indenfor, naar jeg ser Leddet til saadan en Guds Ager staa aabent. Der er Gravhøje og Kors med Gravskrifter og smukke Skriftsteder paa, og saa tager den ene Tanke den anden, og Hjertet begynder igen at slaa og komme til sig selv.

Jeg er endnu ikke kommen med det, jeg egenlig vilde fortælle min højstærede Hr. Fætter, nu kommer det først, det er nemlig om Skriftstederne paa Korsene. Jeg kendte dem nemlig for længe siden og kunde dem udenad; men her fra Korsene straalede de mig ganske anderledes i Møde, i det mindste een Gang saa klart, det var, ligesom om de var skrevne med Ildskrift. Jeg ved ikke hvordan, men der dirrede en Taare i mit Øje, enten det nu var af Skriften eller ikke. Saa meget har jeg deraf kunnet mærke, at man ikke altid uden videre er oplagt til at forstaa eller engang oversætte et Skriftsted.

Jeg anmoder min Hr. Fætter om at lade mig vide hans Tanker, og forbliver bestandig o. s. v.

*

Højstærede Hr. Asmus!
Dyrebare Velynder og Fætter!

Han har rigtignok sin dirrende Taare at takke for, Fætter, at hans Sind blev aabnet for de smukke Skriftsteder, og man er rigtignok heller ikke altid oplagt til at forstaa og oversætte dem, især naar der ligger en varm og dyb Aand i Skriftstedet. Der lader sig nemlig ingenting fremmane, ser Han, uden sympatetiske Kunster, og naar en vil mane det frem uden at kunne disse, saa kommer Aanden ikke selv, men sender en lille Kobold med høj Frisure og Pudder i sit Sted, for at gække Folk. Ser Han, dette Tilfælde

indtræffer som oftest ved de nye Bibeloversættelser; eftersom nemlig de færreste Menneskers Øjne er skærpede for den Slags Følelser og Lærdomme, saa er her det sympatetiske Kunststykke allersværest, og Kobolden straks ved Haanden.

Kom engang til mig, Tossehoved, saa skal Han selv faa det at se. Lad engang de hellige Guds Mænd tale ligesom Skønaander og en Professor eloqventiæ, saa havde de gode Mænd ikke Gran af Æstetik. Luther var jo for det første en stor Mand, hold Han sig til ham, Fætter, og gaa ikke noget aabent Led til Guds Ager forbi. Hans Tjener o. s. v.

I Februar.

Manden til Spurvene:

„Letsindige Spurve, hvor kunne I tro,
at Vint'ren er omme, og Vaaren inde,
fordi det er Solskin en Dag eller to
og Tøvejr med Vestenvinde.
— Naar Solen blot skinner en eneste Dag,
saa bli'er der et Jag,
en Kvidren og Snakken,
fra Busk og til Tag.
Hvad tænker I dog, I letsindige Smaa?
Saa brug dog Fornuften!
hvor hurtig kan Luften
ikke igen blive kold og graa?
Isen driver endnu i Vandet,
udover Skoven er Luften blandet,
Aviserne taler om mere Kulde;
— hør Spurve, I skulde
være lidt bange og gemme jer Sang,
til Vaaren kommer for Alvor engang."

En Spurv:

„Hør, hvor han taler, det vise Fjog!
hvorfor skulde vi dog
fryse i Dag, fordi det maaske
bli'er koldt i Morgen og tæt med Sne.
Bange? Nej, ikke en eneste Smule,
vi er Vorherres egne Fugle,
han har talt os og ved vort Tal,
og siden gaar det, vist som det skal.
— Standse vor Kvidren — slaa af paa Modet,
sidde paa Grenen og hænge med Ho'edet,
holde den kære Sol for Nar,
fordi vi først er i Februar!
Nej, saa fatter du ikke Spurvens Natur
du Menneskebarn fra det snevre Bur.
— Hvem af os kender Dagen i Morgen?
Ser vi den ej, kan vi spare Sorgen.
Nu har jeg været Spurv paa femte Aar,
i et og alt delt Smaafugles Kaar,
og vel har der været — og kan komme Dage,
hvor Sulten kan pine, og Kulden plage,
men i Dag er det grønne saa nydeligt grønt,
i Dag er jeg mæt, og i Dag er det kønt,
ind under Fjedrene Solen varmer mig,
og derfor er det, det saadan harmer mig,
at han kommer der med sin dumme Tale —
— aa føj!"

Spurven slog et Slag med sin Hale
og fløj.

O. Danholm Nielsen.

Sne i Verden.

Fortælling af Asta.

(Fortsættes.)

„Da," svarede jeg, „jeg var ude med Sæd."

„Det er en forbandet Kulde," vedblev han.

„Det kunde nok have været varmere," svarede jeg tørt.

„Gaar du med ind og faar en Hævert? — en, der rigtig kan varme — en med dobbelt Væge! hvad du gamle?"

„Nej," svarede jeg lidt vaklende, „jeg drikker ikke Snapse mere."

„Pyh!" lød det atter, „bild os den ind; nej, lille Per, gaa til andre med den; du er dog vel ikke bleven saadan en Skrælling, at du ikke mere kan taale en lille en paa Lampen; vær nu dig selv og gaa med herind hos Petersen — jeg gi'er en Omgang."

Endnu en Gang vægrede jeg mig.

„Jaja," sagde han, „saa kan du jo nøjes med Kaffen — men jeg skal nu have noget, der kan varme lidt, jeg er lige ved at forgaa af Kulde."

Kaffen havde jeg nok Lyst til, og med en fast Beslutning om intet andet at drikke gik jeg med ind. Der sad adskillige Mænd og Karle i Skænkestuen, og saa et Par, jeg kendte. De bød Goddag og raabte i Munden paa hverandre, at jeg skulde komme hen og faa en lille en med — de havde faaet en, sagde de, som rigtig kunde kradse. De havde imidlertid ikke udtalt, førend Jørgen raabte hen til dem:

„Ti I bare stille, Per drikker aldrig andet end Kaffe; han faar Kvalme, naar han lugter Spiritus, og Mavepine, naar han drikker den! Hahaha!"

Blodet begyndte at syde i mig, og inden jeg vidste af det, havde jeg bestilt en Omgang „Kognakere" til hele Selskabet. Jørgen holdt sig paa Maven, lo og raabte:

„Nej, se til Afholdsmanden! Bravo, gamle Ven, nu kender jeg dig igen, og nu slipper vi dig ikke mere. Kom her hen, alle I Labaner, her er bedre Plads. Og saa satte vi os hver ved sit Glas, medens Mundene gik som en Kæp i et Hjul. Selv var jeg noget tavs i Begyndelsen, men efterhaanden kom jeg ogsaa med. De andre gav nu ogsaa hver en Omgang, og endskønt jeg fra først af var bestemt paa ikke at ville drikke, gjorde jeg dog de andre Selskab, og da jeg endelig rejste mig fra Bordet, var jeg saa ør, at jeg næppe kunde staa paa Benene.

Lidt efter fik jeg spændt for og begyndte at køre hjemad. Jeg var træt i Hovedet og tung i Øjnene og havde ikke kørt længe, før jeg faldt i Søvn. Hvor længe jeg havde siddet saaledes, ved jeg ikke, men pludselig vaagnede jeg ved, at en greb mig i Kraven og raabte:

„Op med dig, din Slyngel, Bæsterne render jo fra dig."

Jeg stirrede frem for mig, og omsider gik det op for mig, at jeg maatte være væltet, thi jeg laa midt i en Snedrive, og Hestene løb afsted med Vognen.

„Prrr—rrr!" raabte jeg, men Hestene blev ved at løbe. Jeg rejste mig op, kiggede efter dem, og da jeg saa, de var saa langt borte, faldt jeg modløs ned i Sneen igen og vilde sikkert paa ny være falden i Søvn, hvis ikke den Mand, der havde vakt mig, atter havde faaet mig paa Benene. Havde han ikke været, ved jeg ikke, hvad der var blevet baade af mig og Køretøjet, men han fik Hestene til at standse, satte mig op paa Bukken, sig selv ved Siden af og saa kørte han afsted.

Jeg kan lige huske, at han sagde, han kendte mig, og at vi to var fra samme By, men ellers erindrer jeg intet, førend da Husbond rasende trak mig ind i mit Kammer, hvor han holdt en frygtelig Præken for mig, som jeg ikke forstod andet af, end at han var umaadelig vred.

Næste Morgen var jeg fuldstændig mig selv igen og mindedes nu den foregaaende Dags skrækkelige Begivenhed; jeg gøs for at se Husbond, men endnu mere frygtede jeg for at møde Elses Blikke. Den første saa jeg ikke lige straks om Morgenen, men just som jeg sad og rimpede lidt sammen paa Seletøjet, der var gaaet i Stykker, stod Else pludselig for mig. Jeg saa skelende op og kunde straks forstaa, at hun havde grædt; jeg vovede ikke at sige noget, og det var da hende, som begyndte:

„Per! hvor kunde du dog?"

Jeg bøjede mig ned over Læderremmen og tav.

„Kunde du nu ikke modstaa længere?" vedblev hun, „kom nu dine gamle Lyster igen? Aa, Per, du ødelægger dig selv, du ved ikke, hvad du gør. Drukkenskab er Kilden til manges Ruin, har du ikke selv set det? og den bliver til sidst ogsaa din Ulykke. Havde du dog blot ladet være denne Gang — nu da du var saa godt paa Veje til at holde op."

Jeg turde ikke se Else i Øjnene, men jeg greb efter hendes Haand for at bede hende om Tilgivelse. Hun trak den imidlertid hurtig til sig, som var hun bange for at røre ved mig; jeg mærkede det og sagde, medens Graaden var nær ved at kvæle mig:

„Gode Else! vær ikke vred; det skal blive sidste Gang, ja, det skal blive sidste Gang, det lover jeg dig."

Men Else stod kold og tavs.

„Kære, kære Else!" vedblev jeg, slaa ikke Haanden af mig, tilgiv mig blot denne ene Gang! vær ikke kold, du som plejer at være mild og varm som ingen anden; jeg har aldrig mærket til Kærlighed, før jeg kom hertil, stød mig ikke bort, som alle de andre har gjort — aa! vær god som du plejer, og jeg skal gøre alt, hvad du forlanger. Du er den eneste, jeg nogen Sinde har holdt af — ikke engang min Moder har jeg elsket, man rev mig ogsaa bort fra hende — og nu skal jeg vel rives bort fra dig med."

Jeg bøjede mit Ansigt ned i mine Hænder og græd, og jeg følte i det samme en varm Taare falde paa min Hals. Den bragte mig til at se op, og fire forgrædte Øjne mødtes.

„Else, Else!" raabte jeg næsten ude af mig selv, „hvorfor græder du? er det min Skyld?"

Else nikkede, og medens hun endnu bestandig græd, sagde hun:

„Jeg har lidt meget for din Skyld, som du ikke aner. Du ved slet ikke, hvor streng Fader er; han har mange Gange villet jage dig bort, fordi du svirede, men jeg havde Medlidenhed med dig og bad for dig, og til sidst gav han efter, naar du saa vilde forbedre dig. Jeg nænnede ikke at sige det til dig, men søgte blot at holde dig fra al den Daarlighed, du var kommen ind i, og da jeg saa, hvor du anstrengte dig for at

gøre, som jeg ønskede, blev jeg glad til Mode og tænkte, at der dog maaske endnu kunde blive noget godt ud af dig. Jeg kan jo nok se alle dine gode Sider, men du maa kæmpe bedre imod din Natur, thi den er noget vild og hidsig. Jeg har glædet mig hver Søndag, du blev hjemme fra Kroen, og havde de bedste Tanker om dig — men saa begynder du igen, og nu er der ingen Redning mere, nu vil Fader ikke taale det længer, siger han. Stakkels Per!"

Hun græd endnu, og jeg græd med — mest dog fordi, jeg skulde skilles fra det eneste Menneske, jeg havde kært i denne Verden.

I det samme kom nogen gaaende hen imod os. Det var Husbond, og Else blev helt rød i Hovedet af Forskrækkelse over, at han skulde finde hende ude hos mig. Jeg rejste mig, og Else hviskede hastigt:

„Bed ham om Forladelse! det er det eneste, jeg ved til din Redning."

Husbond traadte ind med faste Trin, stillede sig lige foran Else, saa vist paa hende og sagde haardt:

„Hvad har du her at gøre? gaa ind straks — straks siger jeg!"

Else skyndte sig ud, men ind i Huset gik hun ikke, hvor hun ellers blev af.

Husbond kom nu hen til mig, og saa brast det ud, det Tordenvejr, der saa længe havde truet, og som Else alene hidtil havde formaaet at holde tilbage.

„Ved du, hvordan du har ødelagt mit Køretøj? ved du, hvordan „den fjermer" har slaaet fine Vagben? ved du, at du var fuld i Gaar? ved du, at min Nabo maatte køre dig hjem, og at han fandt din Tegnebog i Bunden af Vognen? ved du, at du er den største Slyngel, der er til, og ved du, hvad du har fortjent derfor?"

Her trak han en Ridepisk ned af Væggen og slog Knald med den, saa det skraldede i hele Kammeret; derpaa snærtede han mig hen over Ryggen med den og blev ved dermed, indtil pludselig Else stillede sig mellem ham og mig.

„Hold op! Fader!" raabte hun forskrækket, „hold op! Per er ikke saa slem, som du tror; du kender ham ikke rigtig til Bunds."

„Ti stille, Tøs," brummede Manden, „eller du faar en med."

Men Else brød sig ikke om Truslerne, hun greb Faderen om Haandleddet og bad atter om at lade være at slaa. Saa smed han Pisken, og Else hviskede atter til mig: „Bed om Forladelse, bed om Forladelse."

Men jeg var saa rasende paa ham, der havde pisket mig som en Hund, at det var mig umuligt at faa et eneste bedende Ord over mine Læber; jeg stod trodsig og saa til.

„Nu kan du rejse," sagde Husbond strengt.

Jeg svarede ikke, men saa kun paa Else; hun var bleven bleg som et Lig.

„Fader!" sagde hun derpaa stille og roligt, „tilgiv ham for denne ene Gang, om det saa ogsaa bliver den sidste."

„Nej!" svarede han bestemt og gik ud, idet han trak Datteren med sig.

Jeg stod alene tilbage efter dette Optrin og vidste ikke, hvad jeg skulde gøre; jeg saa hen paa Seletøjet, jeg havde siddet og makket med, jeg kiggede ind i mit Kammer og tænkte paa, at det skulde være sidste Gang, jeg stod der. Nu skulde jeg atter jages ud i Verden, og saa meget vidste jeg, at ingensteds vilde jeg træffe en Else som den, jeg nu havde lært at kende. Jeg saa hendes blege Ansigt for mig og hendes bedende Miner til Faderen, men jeg følte ved mig selv, at havde hun end mange Gange tilforn været min Talsmand, saa vilde det denne Gang slaa Klik. I det samme hørte jeg hurtige, lette Trin udenfor, og inden jeg selv vidste af det, stod Else der igen — denne Gang med lysere Ansigt. Hun slog mig venligt paa Skulderen og sagde:

„Jeg vandt dog Sejr over Fader endnu denne Gang; han indrømmede, at du var flink til Arbejdet, og nu kan du faa Lov at blive — i Fald du vil bede Fader om Tilgivelse."

Jeg var baade glad og ikke glad; glad ved at kunne blive hos Else, men ærgerlig over at skulle bøje mig for Husbond. Dog lovede jeg at gøre det — for Pigens Skyld.

„Men saa maa du ogsaa holde dig oppe," sagde Else formanende, „du maa aldrig sætte din Fod i Krostuen mere, thi saa er alt ude. Du maa passe dine Ting og ikke søge Selskab blandt daarlige Mennesker."

Jeg greb hendes Haand og sagde bevæget:

„Søde, lille Else! du er det bedste Selskab, jeg kan faa, og var jeg en rig Gaardmandssøn, saa friede jeg straks til dig, men nu — nu er jeg kun en fattig Stakkel — og jeg faar aldrig nogen Else."

„Det skal du ikke sige saa bestemt," svarede hun mildt, „lad os nu først se, hvordan du skikker dig."

„Aa ja, men jeg har jo intet at byde dig," indvendte jeg forknyt.

„Men jeg har nok til os begge," svarede hun hurtigt, trykkede halv ængstelig et Kys paa min Kind og løb saa ud let som en Hind. Jeg stod ganske maalløs og kunde ikke ret samle Tankerne. Var det Drøm eller Virkelighed? Havde Else kysset mig og talt saa kærligt til mig? Jo — jo, det var sandt.

Saa snart jeg saa Husbond, gik jeg hen til ham og bad om Tilgivelse, og nu da jeg vidste, at Else holdt af mig, faldt det mig ikke saa svært. Han knurrede lidt, men sagde endelig:

„Nu kan vi jo prøve en lille Tid."

Glad var jeg, da jeg senere gik til mit Arbejde, ja, meget gladere end før den ulykkelige Køretur, thi nu vidste jeg, at Else havde mig kær, og jeg vilde anstrenge mig af alle Kræfter for at vinde hende.

Tiden gik fra nu af saa hurtig som aldrig før. Else talte lidt med mig hver Dag, rigtignok i Smug, da Faderen intet maatte mærke, men aah! det var saa lykkelige Øjeblikke, naar den kære Pige stod hos mig og fortalte mig, at hun ikke saa paa den ydre Herlighed, men kun paa et godt Hjerte, og det mente hun, jeg havde. Ak ja! Hr. Pastor! det mente den gode Pige, hun tænkte, at andre maatte være ligesom hun selv.

Uge gik efter Uge, Maaned efter Maaned; alt var gaaet fredeligt og godt, og Else var med hver Dag bleven mig kærere. Hendes Fader vidste endnu ikke noget om vort Forhold, men da vi begyndte at frygte for, at han snart skulde opdage det, mente Else, det var bedst inden ret længe at sige ham, hvordan Sagerne forholdt sig. Dog blev vi endnu ved at trække det ud og nøjedes med at være sammen de Minutter, Kvarterer eller højst halve Timer, der kunde stjæles ved givne Lejligheder.

(Fortsættes.)

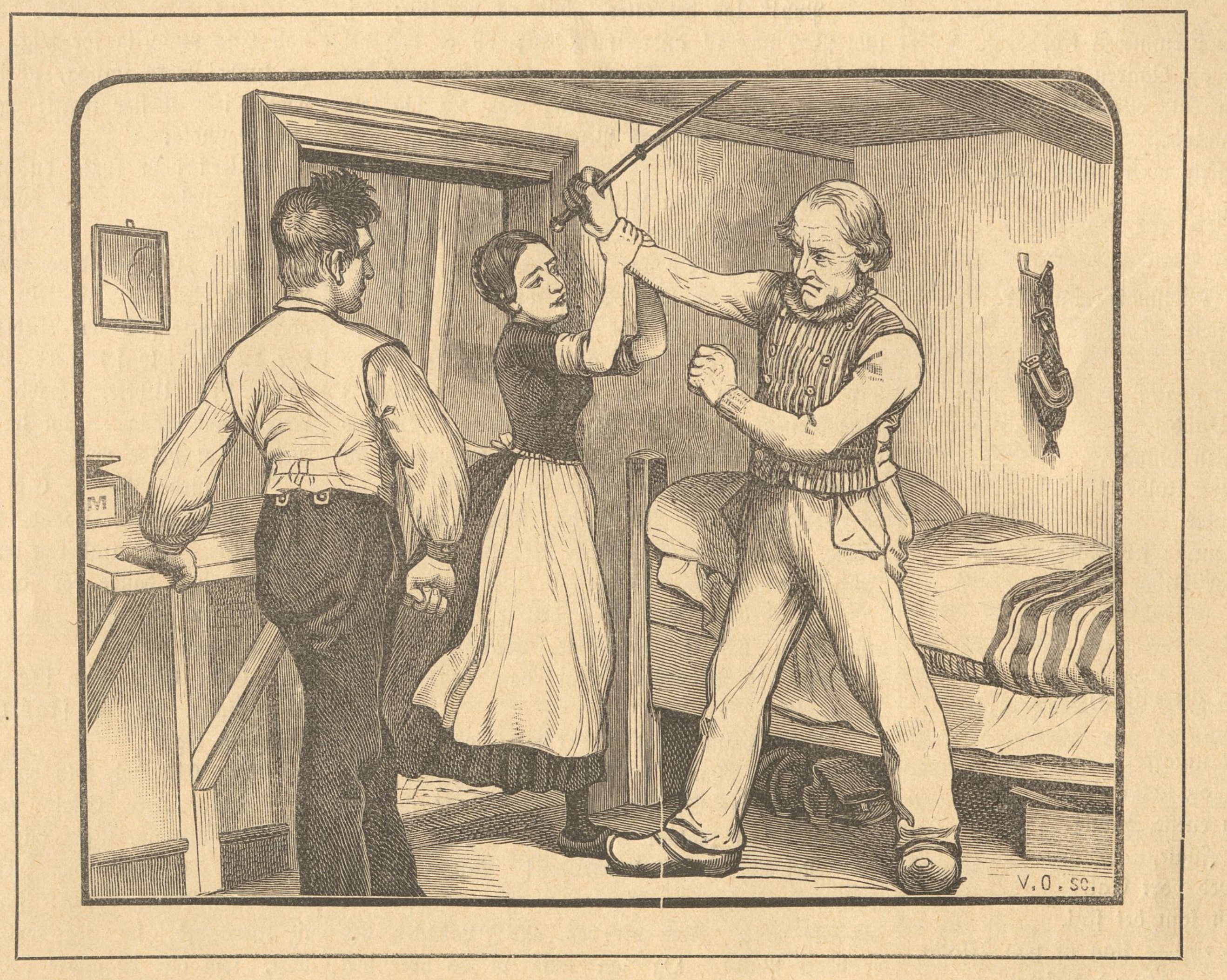

Elses Mellemkomst.

Paa Kongejagt i Indien.

(Efter „Rundt paa Jorden".)

Det var i Februar Maaned 1876, at Prinsen af Wales, efter at have spillet sin Rolle ved alle de officielle Fester, der var blevne beredte ham paa hans Rejse fra Kalkutta til Delhi, vendte de store Stæder med samt deres Illuminationer, Baller og Revuer Ryggen, for at nyde sin Frihed paa en Jagtudflugt til Teraj; saaledes kaldes de uhyre skovrige og sumpede Strækninger, der som et langt Bælte strækker sig langs Himmalajas Fod fra Bramaputra og til henimod Delhi. For en almindelig dødelig vilde det være forbundet med største Besvær at naa dette Jagt-Paradis fra Moradabad, hvor Jærnbanen ender, en Snes Mil Øst for Delhi, men naar Tronarvingen rejser, finder han friske

Indiske Fyrster, der drager paa Jagt.

Heste for hver anden Mil, og saaledes farer vi da hurtig frem de ti Mil til Barhinih, hvor der efter Bestemmelsen først skal slaas Lejr. Denne Lejr er en hel stor Teltby, som huser 4000 Mennesker, 600 Kameler og 163 Elefanter. Ikke langt derfra ligger Nynih Tal, en lille Militær-Station, paa en Bakke 800 Fod over Sletten, og derfra har man en vid Udsigt til de kæmpemæssige Bjergmasser imod Nord, hvis snedækkede Toppe skinner som Guld i den nedgaaende Sols Straaler. Nedenfor ligger Teraj udbredt, en uhyre Slette, bedækket med Krat og Skove af Træer og Rør, gennemskaaren af utallige Vandløb og dybe Kløfter, og bestrøet med Dynger af store Klippeblokke. Jorden er sort, og Vandet sprøjter op under Elefanternes Fødder som i en Mose. Overalt myldrer det af Vildt: Tigre, Leoparder, Chita'er, Hjorte, Vildsvin, Ulve, Jakaler, Paafugle, Agerhøns, Snepper, Gæs og Ænder. I Sandhed et Paradis for en Jægersmand!

Man rykker kun langsomt fremad, thi ved Passagen over Nullaherne synker Elefanterne, trods al deres Forsigtighed, stadig ned i Dynd lige op til Halsen; jævnligt stikker en fast, saa at man maa spænde to eller tre af dens Kammerater for, for at trække den op, og hvis dette endda ikke forslaar, maa man fælde nogle unge Træer og skyde dem ud til det synkende Dyr, for at det kan skubbe dem ind under sig og saaledes igen faa fast Grund under Fødderne.

Aftensmaden anrettes paa en yndig, aaben Plads midt i Skoven, omgiven med pragtfulde Semel-Træer, der pranger med højrøde Blomster, og derpaa samles alle de høje Gæster om det blussende Baal for at lytte til en eller anden Jægers Historie og til de mange forskellige Stemmer og ukendte Lyde, som Vinden bærer ud til dem fra den mørke Skov. Taffelmusikken, det rige Bordservice og hele det fyrstelige Udstyr tjener kun til end stærkere at fremhæve de vilde Omgivelser, og der er maaske flere end een, som føler en let Gysen, naar et pludseligt Vindpust faar Bladene til at rasle. Alles Higen staar efter at komme en Tiger paa Skud, men Tigrene er alt for kloge til at krydse et saa stort og larmende Selskab paa dets Vej, og kun ved en Lejlighed støder man uforvarende bag paa en jagende Huntiger. Jægerne var netop trængte ind i et mere end sædvanligt tæt Krat, hvor de kæmpestore Rør og Græs næsten helt skjulte Elefanterne, da et Dyr pludseligt for forbi Linien; i næste Øjeblik sank det til Jorden med et gennemtrængende Skrig, og da man naaede Stedet, saa man til sin Forbavselse, at det var blevet dræbt af en smuk Huntiger, som nu var i Færd med at holde sit Aftensmaaltid. Den pludselige Tilsynekomst af saa mange ubudne Gæster syntes i første Øjeblik mere at forundre end forskrække Dyret, og førend det kunde slippe bort, var det blevet dødeligt saaret. Dyret havde haft sit Tilholdssted inderst inde i Krattet, der fandt man det liggende død hos sine tre smaa Unger.

Floden Sarda danner Grænsen imod Nepal, og her blev Prinsen paa Maharajahens Vegne budt Velkommen af den første Minister, Sir Yung Bahaduhr, og et stort Følge af høje Herrer, alle iførte pragtfulde Dragter, der glimrede af Ædelstene. I Stedet for Heste medførte den lille Minister en Flok Kulier, hvis Forretning det var at bære ham paa deres Ryg.

Det nepalesiske Teraj er endnu mere vildt og øde end det britiske Territorium, og den lille Sir Yung havde taget sine Forholdsregler, for at Prinsen kunde gøre en god Tigerjagt. Efter med sine Schikari'er at have afsøgt Terrænet i Nærheden af Sarda, havde han nemlig trukket Vagt omkring de Tykninger, hvor Tigrene særligt maatte antages at have deres Tilhold, og ved Hjælp af brændende Baal holdt han nu Dyrene blokerede i flere Uger, for at de kunde være tilstede, naar hans Gæst ankom. Havde det været nødvendigt at fodre dem, vilde den loyale Mand sikkert ogsaa have gjort dette, men da der var fuldt op af Dyr og Vand, fandtes dette overflødigt.

Efter Frokost førte Sir Yung hele Selskabet over Floden, og et saa mærkeligt Tog havde næppe nogen af de tilstedeværende Europæere set før, thi der var ikke mindre syv Hundrede Elefanter samlede. Dyrene blev opstillede rundt om den Del af det nærmeste Krat, hvor Tigrene fandtes, saa at Vildtet ikke kunde slippe bort, og derpaa besteg Jægerne deres Jagtelefanter og trængte ind i Tykningen. Sir Yung havde med udsøgt Høflighed bestemt hele Byttet for Prinsens egen Mund, i dette Tilfælde skulde man vel snarere sige Haand, og derfor var der ingen anden end han, der fyrede, men alle var til Forsvar bevæbnede med Pistoler. Dagens Jagtbytte var 7 prægtige Tigre.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Viben var kommen ud af Skoven, da Munken begyndte sit Skriftemaal, han og Hesten var skjulte af en Busk, hvorfra han hørte og saa, hvad der foregik paa Mosen. Medens Dreyg Jødeken hjalp Anders i Land paa Holmen, steg han til Hest og red bort uden at blive bemærket. Han forsvandt inde i Skoven, men kom ikke til Meldorf den Dag.

Beate var staaet tidlig op samme Morgen. Hun skulde vadske Fru Merveds Kraver og Kniplinger. Vindueshullerne var aabnede i den lille Sidebygning, hvor et stort Ildsted, en indmuret Grubekedel, Kar og Stripper betegnede Vadskerhuset. En tyk Røg trængte ud af alle Aabninger, medens Beate gjorde Ild paa. Det sved i hendes Øjne, hun maatte af og til gaa ud i Døren for at trække frisk Luft, nu stod hun bøjet over en Balje, smilende som den unge Morgensol, der kastede sit Lys ind over hende. Hendes Haar var skjult af et stribet Tørklæde, de hvide Arme blottede, Kjolen ophæftet. Over Svalen var der trukket lange Snore, hvorpaa Fru Merveds Pelsværk og udsyede Klædeskjoler hang for at soles. Ude i Gaarden kvidrede Spurvene og samlede Fjer og lange Hestehaar til deres Reder. Paa en Bænk under Elmetræet laa Gørres Ratlov med udstrakte Been, opknappet Vams og uredt Haar, i Færd med at binde en Bikube af Hvedehalm. Gørres havde mange Bistader ude i Haven og drev stor Handel paa Lybæk med Voks og Honning. Medens han bandt paa Kuben, holdt han flittig Øje med Jan Gyge, som gjorde Kunster med en af Hestene ude paa Ridebanen.

Beate stod og sang:

Agnete sidder med Haand under Kind,
og stirrer mod Skyen med Længsel i Sind.
Da kommer Hr. Ronsil paa Gangeren graa:
min dejlige Brud! nu du følge mig maa,
saa ville vi to bortride.

Det funked og klang for den Hestehov,
mens de red over Bjerg mod den grønne Skov.
Da hvisked hun: Sig mig, min Hjertensven!
i Fald jeg tør spørge, hvor ride vi hen?
Det vilde jeg gerne vide.

I Morgen til Kirke, i Aften til mig.
Hun rysted sit Hoved, — det huer mig ej.
I Aften til Kirken, i Morgen til mig!
Hun smiler — ja det er en bedre Vej!
Den er saa dejlig at ride.

Pludselig saa hun i Vejret og rødmede, Vindusaabningen foran hende var, medens hun sang, bleven formørket, en Skikkelse viste sig, Viben stod og lyttede og saa paa hende.

„Men Viben dog! hvordan kommer du her? Da Sol stod op, red du jo ad Meldorf til og vilde først komme tilbage i Aften.“

„Jeg naaede ikke saa langt dengang. Men du! — jeg troede, du var fri for det Arbejde.“

„Ja, til du drager bort,“ svarede hun smilende, „saa siger Moster: Nu skal vi to ned og vadske, lille Beate! derved forstaar hun, at hun bliver liggende i Sengen og raaber paa dem, til de bringer hendes varme Øllebrød; naar den er spist, sover hun ind igen, og jeg giver mig til at vadske. Du og Kay maa blot ikke vide det, det kommer jo heller ikke jer ved. Nu skal du gaa din Vej, alt mit adelige Blod oprøres, ved at du staar og ser paa mig, du — en Bonde.“

Viben sad i Vinduet og prikkede med et Halmstraa ind i et stort Spindelvæv, han rystede paa Hovedet.

„Aa,“ sagde hun sorgløst, „nu er det jo ingenting, Luften er mild, og Solen skinner, men i Morges, da jeg gjorde Ild paa, — det var saa koldt og klamt herinde, Ilden vilde ikke brænde, Røgen fra Halmen var nær ved at kvæle mig, jeg frøs, jeg gav mig til at græde; ja du smiler, men jeg græd virkelig, jeg tænkte paa min Barndom, hjemme hos min Moder, da de fredede om mig, kælede for mig og ikke taalte, at Vinden blæste paa mig. — De Tanker gør ikke godt, Viben, i det Liv, jeg her maa finde mig i. De skulde blot vide det, min fornemme adelige Slægt, som ligger ovre paa Kirkegaarden, at deres lille Beate maa staa her foran den rygende Sæbebalje. — Jeg tror, de vendte sig i deres Grave.“

„Derfor skal du heller ikke gøre det oftere.“

„Hvad vil du sige dermed?“

„Det bliver vist sidste Gang, du vadsker Strimler og Kniplinger i dine Dage. Jeg har spurgt sære Tidender denne Morgenstund. Kender du gamle Jomfru Ahlefeld til Jungkleve?“

„Om jeg kender hende, jeg er jo i Slægt med hende. Jomfru Gine med det store Jordbær i Panden og to lange Huggetænder, den stakkels gamle Dame, som ejede saa mange, mange Penge, men ikke en eneste Sjæls Hengivenhed i denne Verden. Jeg besøgte hende engang, det var rædsomt! jeg fik ikke det, jeg kunde spise, og saa saa hun vist paa mig, ved hver Mundfuld jeg tog, som om hun mente, den var lovlig stor. Siden mødtes vi atter i Kiel, i et stort Selskab, Hertugen kom, han skyldte hende Penge, hun vilde forestilles for ham. Hvor saa hun ud i sin blege og falmede Pynt fra det forrige Aarhundrede. Hun kunde næppe bevæge sig i den. Midt i Salen gik hendes ene Skobaand op, ingen vilde hjælpe hende, saa lagde jeg mig ned paa Knæ og bandt det. Jo, du kan tro, jeg kender hende. Men hvor falder du paa at spørge derom, og hvad har hun med mig at bestille?“

Viben gik ind i Vadskerhuset, den Ro og Kulde, han hidtil havde vist, var forsvunden, han saa sig om. „Jomfru Ahlefeldt er død i disse Dage,“ hviskede han, „hun har gjort dig til Arving, testamenteret dig sine mange Midler, jeg hørte det undervejs, derfor vendte jeg tilbage. Fra nu af er du den rigeste Pige i hele Herredet. Du vil finde Tjenere, hvor du før fandt Herrer, det er derfor ikke rimeligt, de lader dig vadske Fru Merveds Strimler oftere.“

Beate var bleven bleg, hun støttede sig til Vadskekarret og saa paa Viben med store, forskende Øjne, medens hun gentog hans Ord for sig selv. „Jeg en rig Arving, — men hun brød sig jo aldrig det ringeste om mig. Tager du ikke fejl, Viben?“

„Der kommer Bud derom i Dag. Jeg tager ikke fejl.“

Hun stod et Øjeblik med bøjet Hoved, derpaa hævede hun det pludselig med et Udtryk af jublende Lykke. „Jeg rig, jeg ejer Gods og Gaard og Jord, jeg som i denne Time knap har det, jeg kan skjule mig i, jeg skal aldrig slæbe Vand, aldrig vadske eller polere Tintallerkener mere, jeg kan klæde mig, som jeg vil, leve mit eget Liv, lege, synge, og det er dig, atter dig, som kommer med Lykken til mig, — Viben! Viben! min eneste, min allerbedste Ven!“

Med disse Ord slyngede hun begge Armene om Vibens Hals og kyssede ham. Han vilde vige tilbage, men hun vedblev at holde ham omslynget, skjulte sit Hoved ved hans Bryst og hviskede: „Du ved ikke, hvor meget jeg holder af dig!“ — Som det endelige Udtryk for alle disse Følelser brast hun pludselig i Graad, og hendes Legeme skælvede, medens hun klyngede sig op til ham, derpaa traadte hun tilbage og kastede Hovedet i Vejret, frejdig, livsglad og overgiven som altid før, hun strøg sine opslaaede Kjolesærmer ned, tog en Strippe Vand og slukkede Ilden paa Skorstenen.

„Saa ikke mere for denne Gang,“ udbrød hun med en komisk Højtidelighed og lo i samme Øjeblik. „Et maa du love mig, tal ikke et Ord derom til Moster eller nogen anden, før Budet kommer.“

Uden at oppebie hans Svar ilede hun ud af Vadskerhuset, løb over Gaarden og forsvandt inde i det lille Kammer, der gemte saa mange af hendes forsvundne Sorger.

Lidt efter Middag kom en Munk vandrende op ad Vejen fra Hanerov til Ratlovs Gaard. Hans ene Skulder stod et Stykke højere i Vejret end den anden, og hans magre Ansigt syntes at paakalde Medlidenhed, selv naar han ikke talte. Han hørte til Tiggermunkene fra Helligaandshuset i Kiel og var udsendt paa Vandring for at indsamle milde Gaver til sit Kloster. Han bar en lang, hullet Kofte og en bredskygget, gammel Hat, som faldt ham ned over Ansigtet. Om Livet havde han spændt en Sele, hvormed han trak en tohjulet Trillevogn, som han gemte det indsamlede i. Han blev fulgt af en lille Gris, snehvid overalt med Undtagelse af en sort, krøllet Hale; det ene af dens Øren var mærket med et dybt Klip, for at Ejermanden kunde skelne den fra alle de profane Kammerater, der undervejs fik Lyst til at blande sig imellem. Grisen havde en Klokke om Halsen, og naar de kom til en By, fik den Lov til at løbe frit omkring fra Hus til Hus og samle sig Føde ved fromme Folks Døre.

Solen brændte, Munken stønnede og gik foroverbøjet, dragende den læssede Vogn hen ad Vejen efter sig. Engang imellem holdt han stille, saa sig om og gik hen til Vognen for at indtage en forsvarlig Drik af den fyldte Træbimpel, smækkede saa velbehagelig med Tungen og drog saa videre.

Ratlovs Port stod aaben, Trækbroen var nede. Munken gik ind i Gaarden og blev holdende ved Ringmuren, medens han med høj og kraftig Stemme gav sig til at raabe den sædvanlige Hilsen:

„Alle Helgene velsigne dette fromme Hus og fri dem, som bor herinde, fra Sot og Skade. Beder om Gaver til vort fattige Kloster. Almisser afrenser al Synd og udfrier fra Døden.“

Da Grisen kom til Broen, galopperede den foran sin Herre med Halen i Vejret, den var nu engang vant til at betragte enhver aaben Dør som Indbydelse til et godt Maaltid.

„Jeg forlanger desuden adelig Herre Gørres Ratlov i Tale,“ tilføjede Munken med hævet Røst, „i lige Maade hans kære Ægtehustru, bringer

sær vigtig Bud og Tidende til dem begge fra den vældige Ridder Povisch til Ramsholt."

Gørres stod oppe paa Loftet og kastede Malt, han kom skyndsomst ned med Koften under Armen, kaldte paa Munken og førte ham ind i Borgerstuen.

Fru Merved havde om Formiddagen flere Gange været ovre i Vadskerhuset for at se til Beate. Hun blev meget forbavset ved at finde Ilden slukket og Arbejdet ufuldført, hun kaldte, ventede og kom tilbage igen; men Beate lod sig ikke til Syne. Efter at have søgt nede i Gaarden, gik hun til sidst op i hendes Kammer og aabnede Døren, den kunde nemlig ikke lukkes i Laas, der var blot en stor, rusten Jernklinke til Haandtag, og Beate hjalp sig med at trække en Kiste for, naar hun gik til Ro om Aftenen.

Da Fru Merved kom ind, laa Beate paa Sengen med den ene Arm under Hovedet og i dyb Søvn, hendes Haar var gledet ud af Tørklædet, hendes Bryst bevægede sig hurtigt og hendes Læber smilede, som om hun befandt sig under Indflydelse af en lykkelig Drøm.

„Men Beate dog!" raabte Fru Merved, „hvad skal det sige? — sove i Stedet for at arbejde!"

Beate slog sine store Øjne op og gled frygtsomt ud af Sengen. „Jeg skal straks give mig til at arbejde og være flittig," svarede hun ydmygt og endnu halvt sovende; men idet hun sprang op, og Erindringen om, hvad der var hændet, blev levende for hende, hævede hun sit Hoved, stolt og overmodig, smilede og udbrød:

„Nej, jeg vil ikke være flittig, og jeg vil ikke vadske Kniplinger og Strimler oftere, jeg vil ikke arbejde og aldrig sætte mine Fødder ovre i den afskylige Kælder."

Fru Merved studsede, maalløs, tvivlende, om hun ogsaa hørte ret; men inden hun fik Tid til at give sin Stemning Luft, greb Beate hendes Haand og kyssede den.

Og nu fortalte hun afbrudt og utydeligt, men med alle de Enkeltheder, hun kendte, den Hemmelighed, hun nylig havde paalagt Viben at bevare.

Straks efter kaldte Gørres dem over i Borgerstuen. Der sad Tiggermunken foran Bordet med en halv tømt Ølkande, i Færd med at forelæse et beskrevet Stykke Papir, hvori Ridder Povisch underrettede sine kære Venner om Jomfru Regine Ahlefelds Død og Arven, der var tilfaldet Beate. Flere Gange holdt han op for at trække Vejret og tørre sig med Kofteærmet over Panden.

„Jeg har ilet med at komme hertil," forsikrede han, „gaaet en farlig lang Vej og slæbt paa den tunge Trækvogn hele Tiden, ikke at tale om, at jeg hvert Øjeblik maatte hen og genne min Gris bort, det lille Skarnsdyr, der løb over i Kornet. — Der er ikke en Sky paa Himlen i Dag, og Sandvejen brændte mine bare Ben, som om jeg gik paa Gløder." Han læste derpaa lidt, men holdt straks efter op igen for en ny Bemærkning. „Jeg kom forbi Emeche Siegels Hus, der stod de og kærnede Smør og lovede mig fire Skaalpund for en Muslingskal fra Genesarets Sø, de fik til at lægge paa deres syge Barn, men jeg vilde ikke tøve, medens de slog Smørret op. Jeg haaber, det bliver mig forskyldt. Almisse afrenser al Synd og frier fra Døden."

(Fortsættes.)

Molboerne.

Morianen.

At der er Mennesker til, som er sorte over hele Kroppen, vilde Molboerne ikke tro, og naar Folk, som havde faret paa lange Rejser, kom hjem og fortalte, at de havde set sorte Mennesker, mente de, at det enten maatte være en rigtig Skipperløgn, eller ogsaa Fanden selv, de havde set; thi at han var sort, ansaa de for en given Sag. Det skete da hverken værre eller bedre, end at en

Vestindianer kom til Mols for at besøge en af sine Bekendte, der var Præst, og at han havde en Morian eller Neger med som Tjener. Samme Neger var en lystig Skalk, og da Folk nu om Søndagen var samlede i Kirken, der laa tæt ved Præstegaarden, fik han i Sinde at ride paa et Karbaand ind paa Kirkegaarden, uden Hat eller Klæder, blot iført en Skjorte. Som han nu i denne luftige Dragt kom sættende ind mellem Kirkefolkene, troede de begribeligvis, at det var Fanden selv. Nogle løb ind i Kirken og slog Døren i, andre skyndte sig hjem, og en Del søgte Redning i Præstegaarden. Da nu Præsten og Vestindianeren kom ud, bestyrtede over denne Larm, Raaben og Skrigen, fik de den Besked, at den skinbarlige Fanden havde ladet sig se ved højlys Dag, og da Præsten og hans Ven ikke vilde tro dette, raabte en af Molboerne: „Se hist hen, hvor han endnu staar og glor ud af Døren!" Præsten og hans Ven saa derhen, og dermed var det Djævelskab forbi.

Dansen i Kirken.

Nogle Molboer kom engang til Aarhus paa en høj Helligdag, og da de ude fra Gaden hørte, at der var Musik i Domkirken, tog de, raske som de var, deres Kvindfolk ved Haand, trak dem ind i Kirken og svang dem i en lystig Hopsa. Det kunde jo aldrig gaa godt. Underdegnen kom løbende og forbød dem Dansen. „Hvorfor maa vi ikke danse?" spurgte de, „Musikken gaar jo dog saa lækkert." Paa samme Tid saa de op til Orgelværket og blev en vaer, der blæste Basun; det troede de, var en, der stod og aad af en lang Pølse; men om Kantoren, som stod og slog Takten med en Papirrulle, troede de, at det var en, der bankede til alle Sider med en lang, hvid Kæp og raabte: „Tag mig ham, tag mig ham!" Da de nu ikke forstod bedre, end at det var dem, han sigtede til, fordi de havde danset i Kirken, saa fandt de det raadeligst at skynde sig ud. Men idet de tumlede over hverandre ud af Kirkedøren, raabte de: „Før du skal tage mig, skal Fanden tage mig!"

Lommeuret.

En Dag, da nogle Molboer kom gaaende hen ad Landevejen, fandt de et Lommeur, som en havde tabt. De samlede det op og betragtede det med største Forundring, for i den Tid var Lommeure ikke saa almindelige, som de siden er blevne. Ingen kunde regne ud, hvad det var for en Tingest, men aldrig saa snart opdagede en af dem, at det pikkede indvendig i Uret, før han var paa det rene med, at selve Fanden sad til Huse deri, og kastede det forskrækket hen ad Jorden. Heller ingen af de andre turde nu røre ved det; men den ældste iblandt dem, som var en Molbo med Mod og Mands Hjerte, tog en stor Sten og tærskede den af alle Kræfter ned paa Uret, saa det fuldstændig knustes og følgelig holdt op med at pikke. Efter at have udført denne Heltegerning, bukkede han sig ned

og lagde Øret til Uret for at høre, om det endnu pikkede; men da han intet hørte, vendte han sig stolt om mod de andre: „Saa I det, om jeg ikke lærte ham at tie stille!" Derpaa gik Molboerne beroligede videre.

Her ender Beretningen om Molboernes tapre Bedrifter og vise Gerninger.

Havebrug.

Sukker-Ahorn.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Sukker-Ahorn eller Sukker-Løn (Açer saccharinum) har allerede Interesse for os derved, at vi nyder en Mængde af dette Træ produceret „Honning". Træet hører hjemme i Nordamerika, hvor det forekommer i størst Mængde mellem 43—46°, men gaar dog lige op til den nordlige Ende af St. Johns Søen, henimod 48°, hvor Klimaet med Hensyn til Vinterens Strenghed svarer til den 68de Grad i Europa. Det indtager i Amerika et langt større Areal end nogen anden Art af denne Slægt. Det berettes endog, at der i de nordlige Egne af Staterne New-York og Pensylvanien findes en saadan

Mængde Sukker-Ahorn, at man alene derfra kunde forsyne samtlige forenede Stater med det nødvendige Sukker. Indvindingen af Ahornsukker er indbringende. Det meste bliver indvunden i de nordlige Stater, især i Vermont, New-York og Michigan, og i mange Egne af disse Stater er de med Sukker-Ahorn plantede Arealer (sugar-orchards) Farmens mest indbringende. Indvindingen af den sukkerholdige Saft strækker sig over et Tidsrum af 3—4 Uger og begynder i Slutningen af Februar eller i Begyndelsen af Marts, alt efter Forholdene om Foraaret. Efter andre Meddelelser, f. Eks. fra Ohio, begynder Indvindingen i første Halvdel af Februar og varer i 6—8 Uger.

Indianerne var allerede før Europæernes Ankomst kendte med Indvindingen af Saften, men man kendte ingen anden Maade, hvorpaa dette kunde ske, end at skære i Barken, hvorved Saften flød ud og efterhaanden størknede paa Træet, omtrent paa samme Maade som Manna vindes af Manna-Asken i Italien. Først i Midten af forrige Aarhundrede blev en ordnet og mere fabrikmæssig Fremgangsmaade indført af Englænderne. Grunden hertil siges at være den, at Kvækerne i de forenede Stater ikke kunde bekvemme sig til at nyde det Sukker, der var tilvirket af Negerslaverne, fordi man umiddelbart bidrog til Slaveriets og Slavehandelens Bestaaen.

Man vedblev imidlertid længe at anvende en for Træerne barbarisk Fremgangsmaade ved Udtapningen, indtil man i den senere Tid har ændret denne saaledes, at Træerne ikke tager mærkelig Skade derved. Med et Bor eller en Hulmejsel af ca. 1 Tommes Tvermaal, frembringer man paa Træets Sydside et eller to ca. 2 cm. dybe, skraat opadgaaende Huller, heri indsættes Trærør eller en kløvet tilspidset Hyldepind, hvoraf Barken er skrabet ud, derigennem flyder saa Saften ud i en Spand eller et Kar, der stilles 1 a $1\frac{1}{3}$ M. (3—4 Fod) fra Jorden, for at ikke de i Skoven omløbende Svin eller andre Dyr skal drikke den søde Saft. Karrene bliver daglig tømte, og Saften bliver inddampet, til den har Tykkelse som Honning. Den skummes under Indkogningen og sies gennem Flonel. Et Døgn efter Siningen aftappes den klare Sirup, der i denne Tilstand er færdig til Brug og saaledes gaar i Handelen. Medens nogle angiver, at Siruppen gerne underkastes en yderligere og ganske simpel Raffinering, især naar man vil fremstille krystalliseret Sukker, meddeler Sargeut, at Ahornsukkeret ikke bliver raffineret, fordi det derved vilde tabe sin ejendommelige Aroma, paa Grund af hvilken det særlig skattes. Nævnte Forfatter anslaar den samlede, aarlige Produktion til ca. 40 Millioner Ahornsukker og $7\frac{1}{2}$ Millioner Potter Ahornsirup.

Under almindelige Omstændigheder leverer et Træ i en Høst 75—115 Potter Saft, og denne indeholder $3\frac{1}{2}$—8 Pd. Sukker, alt efter Træets Alder og Sundhedstilstand. Træer i Alder fra 20 til 30 Aar giver den største Mængde Sukker og skal tillige levere det reneste Produkt; men iøvrigt kan et Træ i mange flere Aar udnyttes Aar efter Aar uden at tage væsenlig Skade. Sargeut beretter om Træer, der i 100 Aar hvert Aar har givet Sukker, og som dog er sunde og produktionsdygtige, om end den nedre Del af Stammen er bleven uformelig tyk paa Grund af Indsnittene og Boringerne.

Sukker-Ahornen er et smukt Træ paa alle Aarstider. I April, naar de fleste andre Træer i de nordlige Stater endnu er nøgne, er den bedækket af fine gule Blomster; om Sommeren giver de lysegrønne Blade Træet et friskt Udseende, og om Efteraaret pranger Kronen i en Mangfoldighed af Farver. Selv om Vinteren danner Barkens lyse Farve en behagelig Modsætning til de andre Træer. Arten roses for sin Modstandsevne mod Støv og Kulrøg. Veddet foretrækkes for andre Ahornarters og anvendes i stor Maalestok til Gulve, Møbler og til Skibsbygning. Det flammede Træ opnaar høje Priser.

Disse Optegnelser er efter Sargeut: »The silva of North America« og F. B. Hough i »Report on Forestry«. Den norske Professor Schübeler skrev for faa Aar siden i „Norsk Havetidende" et Udtog af Houghs Artikel, som han slutter med en Udtalelse, der er af ikke mindre Interesse for os end for Nordmænd: „Efter den Erfaring, jeg hidtil har vundet, maa den amerikanske Sukker-Løn kunne trives lige saa godt i Norge som den her vildtvoksende tandbladede Løn (A. platanvides.) Jeg tillader mig derfor at henlede Opmærksomheden paa denne Sag, der efter al Sandsynlighed kan faa en meget stor Betydning for vort Lands økonomiske Velvære. Ved de fleste Gaarde paa Landet vil der uden Skade for den almindelige Landhusholdning, kunne findes Plads til 25—30 saadanne Træer, der meget godt kan bruges som Alletræer ved en Vej og paa mange andre Maader. Naar disse Træer har naaet en tilstrækkelig Alder, vil enhver Familie paa sin egen Ejendom og paa en nem Maade kunne udvinde den til Husholdningen nødvendige Mængde Sukker. At søge at fremme denne Sag, maatte efter min bedste Overbevisning og med fuld Sandhed kunne kaldes at arbejde for Landets Vel."

Alle Vegne fra.

Hvorfor Egens Blade er lappede. Herom fortælles i nogle Egne i Tyskland følgende Legende: Djævelen vilde engang prøve Gud og spurgte ham da, om han vilde opfylde et Ønske. Smilende svarede Herren: „Hvad du ønsker, vil ske, saa snart Egen (d. e. Vinteregen) har tabt alle sine Blade." Arvefjenden blev nu meget glad og ventede længselsfuldt paa Efteraaret, men da dette kom, rørte Egebladene sig ikke. Djævelen satte nu sit Haab til Vinteren; denne kom, men Bladene sad endnu stadig fast paa Træerne, om de end var helt visne. Naa, saa trøstede den Onde sig med, at Foraaret nok vilde vifte Bladene bort, og dette skete ogsaa, men — først efter at de unge, grønne Blade var komne frem. Da indsaa Djævelen, at hans Ønske aldrig vilde blive opfyldt, idet Egen aldrig vilde komme til at staa fri for Blade. Og han blev saa forbitret herover, at han brølende for i Egetræerne og rev i Bladene med sine Kløer. Dette er Grunden til at Egebladene er lappede.

Skæmt.

Virkning af Tobak. „Jeg har aldrig før vidst, at Tobaksrygning havde en saa mægtig Virkning paa Synsevnen," sagde Rektoren ved Latinskolen. „Naar jeg om Aftenen gaar en Spadseretur uden for Byen, saa — ser de Herrer Disciple mig paa tusinde Skridts Afstand."

En fornøjelsessyg Loppe. „Fa'er, se bare her. Jeg har fanget en Loppe og spærret den inde under Glasset paa dit Lommeur; og nu sidder den paa Sekundviseren og kører Karussel."

Surrogat i Mecklenborg. Dommeren: „Det er dog mærkeligt, at I Bønder hver Søndag skal prygle hverandre."

Bonden: „Ja, Deres Naade, men vi har sandelig heller ikke noget Teater!"

En værdifuld Gæst. Hr. Salomon Sparles sidder og driver og læser paa en Kafé fra Kl. 2 til 4. Ved denne Tid kalder han paa Opvarteren: „Johan, hold den Plads til mig; jeg gaar nu hjem og drikker Kaffe!"

Hovedbrud.

Korsopgave.

```
      0
    . 0 .
  . . 0 . .
0 0 0 0 0 0 0
  . . 0 . .
    . 0 .
      0
```

Naar disse Punkter og Nuller er udfyldte, danner den lodrette og den vandrette Midtlinie Navnet paa en afdød dansk Forfatter. De øvrige vandrette Linier er:

1) en Konsonant.
2) By i Italien.
3) tysk-fransk Flod.
4) det paagældende Navn.
5) Ø i Vesterhavet.
6) lille dansk Ø.
7) en Konsonant.

J. J.

Stavelsegaade.

Naar man bruger mit første om visse Dyr,
saa mener man altid: en ældre Fyr.
Alle Vegne ude paa Landet
vil du som Redskab finde mit andet.
Og om mit hele kan dette vel passe:
Jeg er en lavere Dyreklasse.

J. J.

Opløsninger.

Stavelsegaade i Nr. 20:
Bede — Be — de.

Rebus i Nr. 20:
Der staar Torden over Søen.

Juridisk Raadgiver.

Hvorledes lyder Lovens Regler om Opførelsen af Smedier paa Landet? P.

De omspurgte Regler er saalydende:

„Enhver Bygning, hvori indrettes Smedie, skal i Byer og ellers inden for en Afstand af 50 Alen fra anden Mands Bygning være belagt med Sten; i andre Tilfælde er det tilstrækkeligt, at Taget er belagt med Sten. Tagfilt (Tagpap) eller Spaan i en Udstrækning af 10 Alen paa begge Sider af Skorstenen. Ingen Smedieskorsten maa komme nogen som helst Bygning, der er tækket med Rør, Straa eller lige saa let antændeligt Materiale, nærmere end 10 Alen, og ikke anden Mands nærmere end 20 Alen."

* * *

Jeg har hørt paastaa, at „Fysikus" er et strafbart Skældsord. Er dette rigtigt? n. b.

Ja, det kan efter Omstændighederne være det.

* * *

Alderdomsunderstøttelsesloven kræver som bekendt dansk Indfødsret som Betingelse for, at nogen, der er trængende, kan komme i Betragtning. Jeg spørger nu: Naar en Mand og Kvinde for mange Aar siden udvandrede her fra Landet til Amerika og der fik en Søn, som senere er vendt tilbage til Danmark, hvor han nu bor, har en saadan Mand da dansk Indfødsret, eftersom jo begge hans Forældre var dansk af Fødsel? E—r.

Nej.

* * *

Er det efter Loven om den offenlige Kontrol med Maskiner tilladt, at Børn under 10 Aar benyttes til at køre i en Hestegang, uden at de er under stadigt Tilsyn af en ældre Person? En gl. Holder.

Ja. Derimod maa saadanne Børn kun benyttes til Arbejde ved de i Loven omhandlede Landbrugsmaskiner, naar de er under umiddelbart og stadigt Tilsyn af en af Forældrene.

* * *

En Mand dør og efterlader sig en Enke og 5 Børn, 2 Sønner og 3 Døtre samt en Formue af ialt 36,000 Kr. Der er intet Testamente oprettet. Hvorledes skal denne Arv deles mellem Enken og Børnene? Jørgen.

Enken tager Halvdelen af Boet (18,000 Kr.) plus en „Broderlod" ($^2/_9$ = 4000 Kr.) af den øvrige Halvdel, altsaa ialt 22,000 Kr. Hvert af Børnene faar 2,800 Kr.

* * *

Er 3 Maaneders Opsigelse til 1ste Maj eller 1ste November lovlig Opsigelse for eller med Hensyn til en Mejeribestyrer, naar ingen Aftale har fundet Sted? M.

Ja.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Ny Abonnenter kan endnu faa Oktober Kvartal. Bestillinger modtages saavel paa Postkontoret og i Bogladen som i N. C. Roms Forlagsforretning, København V.

Indhold: Viceadmiral C. v. Dockum, med Portræt. Broder og Søster, slavisk Eventyr ved A. Th. J. En Brevveksling mellem mig og min Fætter om Bibeloversættelserne, af Matthias Claudius. I Februar, Digt af O. Danholm Nielsen. Ene i Verden, Fortælling af Asta, med Billede, (Fortsættes.) Paa Kongejagt i Indien, med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Molboerne, med 3 Billeder. Havebrug. Alle Vegne fra. Skæmt. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 22. Søndag den 26. Februar. 1893.

C. C. G. Andræ.

Skønt Medlem af den grundlovgivende Rigsforsamling og første kongevalgte Medlem af Landsthinget, med Sæde i Tinget lige til sin Død, var Gehejmekonferentsraad Andræ dog nu kun kendt af faa, og hans Navn uden Klang i de brede Folkelag. Han var ligesom gleden ud, først af den virksomme Deltagelse i vort offenlige Liv, dernæst af Partierne. Ingen kunde regne paa hans Støtte, alle paa hans Kritik, naar han tog Ordet; utvivlsomt satte Manden selv sin Ære i den overlegne, som oftest theoretisk uangribelige Særstilling, han indtog.

Carl Christopher Georg Andræ nedstammede paa fædrene Side fra en Officersslægt og var født i sin Morfaders Præstegaard i Hjertebjerg, Elmelunde Sogn paa Møen den 14. Oktober 1812. Da han tidlig mistede sin Fader, henrandt hans første Barndomstid i det mødrene Præstegaardshjem, og han sluttede her et fortroligt Venskab med den jævnaldrende Vilhelm Birkedal, et Venskab, som dog i senere Aar stærkt kølnedes. Tretten Aar gammel kom han paa Landkadetakademiet, hvorfra han efter et Aars Forløb udgik som Kadetkorporal og Pagekadet, hvilket efter hine Tiders Skik medførte, at han maatte opvarte Majestæterne ved det kongelige Taffel. Han blev dog snart Sekondløjtnant ved Vejkorpset, men forinden han endnu kom til at gøre Tjeneste, sendtes han til den polytekniske Læreanstalt, hvis fremragende Lærere, deriblandt H. C. Ørsted og Forchhammer, snart lagde Mærke til hans udmærkede Evner for de exakte Videnskaber og fattede varm Interesse for den begavede Yngling. Berøringen med disse Mænd indledede et vigtigt Livsafsnit for Andræ, og dette fortsattes ved den nylig oprettede militære Højskole, hvor han gennemgik et fireaarigt Kursus, 1830—34, og bestod alle sine Eksaminer med Udmærkelse. Udnævnt til Premierløjtnant ved Ingeniørkorpset tiltraadte han en længere Udenlandsrejse og opholdt sig bl. a. et helt Aar i Frankrig, for at studere Mathematik og sætte sig ind i Ledelsen af de højere militære Undervisningsanstalter. Han benyttede tillige Tiden til at gøre sig bekendt med Frankrigs parlamentariske Liv og det Frihedsrøre, der var blevet vakt ved Julirevolutionen.

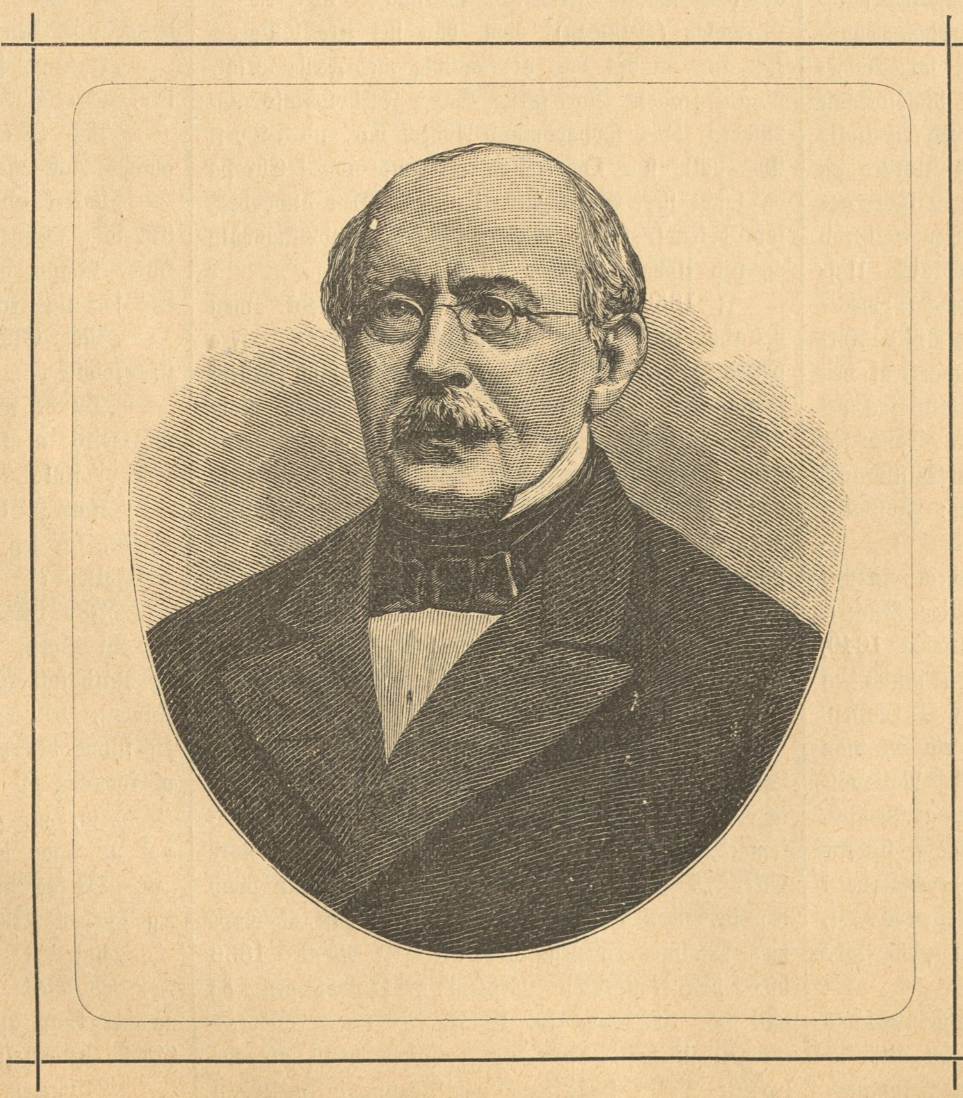

Gehejmekonferentsraad C. C. G. Andræ.

Andræs Løbebane forgrener sig nu i en videnskabelig og en politisk Virksomhed. Han blev Kaptajn og ansattes 1842 ved Generalstaben. Samme Aar blev han Lærer ved den militære Højskole, først i Topografi og Geodæsi, senere i Mathematik og tekniske Fag. Ved sine ypperlige Forelæsninger, og sin aandfulde Personlighed øvede han stærk Indflydelse paa den vordende Officersstand, ligesom han ved sine omfattende mathematiske Kundskaber og stringente Logik tilvejebragte det videnskabelige Grundlag, der bærer Generalstabens senere udmærkede topografiske Arbejder. Han steg til Major og Oberstløjtnant og udnævntes 1853 til Direktør for den danske Gradmaaling, en Stilling han beklædte indtil 1884. Ved Gradmaaling forstaas en Række Opmaalinger og Beregninger, hvorved man udfinder Størrelsen af en Meridiangrad paa Jordens Overflade og derved bestemmer Jordens Størrelse og ved flere Maalinger tillige dens Figur. Andræ fik her rig Anvendelse for sine Kundskaber i den højere Mathematik. Ved sine Arbejder i Gradmaalingens Tjeneste og særlig ved sit store skriftlige Værk „Den danske Gradmaaling", der udkom i 4 Kvartbind, 1867—84, har han vundet stor Navnkundighed. Hans Arbejder betegner et videnskabeligt Fremskridt, og hans skriftlige Fremstillinger udmærker

sig ved en Klarhed, Sikkerhed og Elegance, der har indbragt dem den højeste Ros fra Udlandet. For sin Virksomhed i Videnskabens Tjeneste blev Andræ ved Universitetsfesten i 1879 Æresdoktor, og da han aftraadte fra Direktørposten, udnævntes han til Gehejmekonferentsraad.

En saa ubetinget Anerkendelse fra alle Sider blev ikke Andræs politiske Livsgerning til Del. Han voksede op i en Tid, da Ungdommen begyndte at nære politiske Interesser, og disse øgedes for hans Vedkommende under Opholdet i Frankrig, hvor han omgikkes den gamle Frihedshelt P. A. Heiberg og var Vidne til Folkets parlamentariske Kampe. I Hjemmet var han vel nøje knyttet til indflydelsesrige Folk af den gamle Skole, saasom J. L. Heiberg, Fru Gyllembourg, Juristen Bornemann, H. L. Martensen o. fl.; men han kom ogsaa i Berøring med sine jævnaldrende, Frihedens unge Talsmænd, og sympathiserede i alt væsenlig med deres liberale og nationale Ideer. Der er gjort opmærksom paa, at i hine Aar var den militære Højskole Liberalismens Sæde i Hæren, og at den øvede en lignende Indflydelse paa de unge Officerer, som Universitet paa de vordende Embedsmænd. Hæren stak endnu dybt i Absolutismen, og blev nogle af de strammende Baand sprængte, skyldtes det utvivlsomt for en stor Del Andræ, der var en af Højskolens mest skattede Lærere og med et frisk Syn forenede en overlegen Kundskabsfylde.

Det var dog først med Bevægelsen i 1848, at Andræ traadte frem i første Række blandt de Mænd, der krævede en fri Forfatning og en national Ordning af det slesvigske Spørgsmaal. Imod Forventning stillede han sig ikke ved Valgene til den grundlovgivende Rigsforsamling, vistnok fordi der var indtraadt en Spaltning mellem de frisindede Universitetskredse (de „Nationalliberale") og det bondevenlige Venstre, og fordi Andræ ikke fuldt kunde slutte sig til nogen af Partierne, om han end mest hældede til det sidste. Han indtog imidlertid en saa anset Stilling, og hans Navn havde allerede en saa vægtig Klang, at han som kongevalgt Medlem kunde tage Sæde i Rigsforsamlingen. Hans Taler udmærkede sig ved en livlig og aandrig Form, ved en mathematisk Klarhed og et Skarpsind i Tanken, der hurtig tog Tilhørernes Opmærksomhed fangen. I fremtrædende Grad virkede han for Embedsmændenes politiske Uafhængighed gennem en sikret Pensionsret, endvidere drøftede han Repræsentationssystemet og stillede Forslag om et Etkammer, væsenlig fremgaaet af den almindelige Valgret, et System, der tiltalte saa vel hans demokratiske Anskuelser som hans Sans for formel Klarhed. Forslaget vandt ingen Tilslutning, vi fik, efter engelsk Mønster, to Kamre: Folketing og Landsting.

Under Forhandlingerne havde Andræ nærmet sig mere og mere til det bondevenlige Venstre. Ved det første Folketingsvalg, i December 1849, stillede han sig og valgtes i Faaborg, støttet af Bondevennerne og ivrig anbefalet af J. A. Hansen. Sligt kan nu til Dags lyde underligt, nu da man bedst erindrer Andræ som en af de Nationalliberales Førere og som en Modstander af Venstre. Men flere højtdannede Mænd var dengang sindede som Andræ; de var enige med Bondevennerne i flere Sager, særlig det indviklede Fæstespørgsmaal, og de drømte vistnok om med et Slag at kunne skabe et intelligent Demokrati.

Hovedsagenlig ved Bondevennernes Hjælp valgtes Andræ til Folketingets Formand. Er det altid af Vigtighed at have en dygtig Mand paa Formandsstolen, var det af dobbelt Betydning i Rigsdagens første Tid, da de parlamentariske Skikke skulde rodfæstes. Andræ har faaet den Ros, at han var et Mønster for alle sine Efterfølgere. Hans Ledelse af Forhandlingerne var upartisk, og med sin skarpe Logik og snare Kløgt klarede han hurtig enhver opdukkende Vanskelighed. Kun tre Aar sad Andræ i Folketinget. Ved Valgperiodens Udløb trak han sig tilbage, træt og skuffet ved den Vending, Partistriden mere og mere antog.

Hellere ikke i det nationale Spørgsmaal stod Andræ helt sammen med de Nationalliberale; thi medens disse holdt paa den historiske Ejdergrænse, foretrak han en Deling af Slesvig efter Sproggrænsen som den eneste Afgørelse, der klart og tydeligt kunde sætte Skellinie mellem Dansk og Tysk. Vi fik imidlertid „Helstaten" og var dermed atter kastet ind i en oprivende national Strid, der skulde ende med 1864. Andræ blev valgt til Medlem af Rigsdagens Landsting og sluttede sig nu til de nationalliberales Opposition mod den konservative Stok, der førtes af Mænd som Bluhme, A. S. Ørsted o. s. v. Skønt Andræ var yderst maadeholden i sin Optræden mod Regeringen, modtog han dog, sammen med Hall og Monrad, sin Afsked af Statens Tjeneste i 1854. Men Regeringens Triumf var kun kort. En Opløsning af Folketinget øgede kun Oppositionens Magt, og Kongen maatte nu kalde et nationalliberalt Ministerium til Roret, hvis ledende Mænd blev Hall og Andræ. Som Forholdene nu engang stillede sig, var Opgaven at grundlægge den konstitutionelle Helstat med Bevarelse af Kongerigets Grundlov for de særlige Anliggender, og Andræ satte al sin beregnende Kløgt og Energi ind paa Opgavens Løsning. I Regelen betegner man Fællesforfatningen af 1855 som hans Værk. Den tager sig vistnok bedre ud paa Papiret, end den nogen Sinde kom til i Livet, i hvert Fald vandt den aldrig Sympathi hverken fra dansk eller tysk Side. Adskilligt kan tale til Andræs Undskyldning, især dette, at han maatte skride til Løsningen ud fra et Grundlag (Helstaten), som han slet ikke billigede. Her kan mindes om, at samtidig med Fællesforfatningen traadte for første Gang Forholdstalsvalgmaaden, hvis Ophavsmand Andræ var, ud i Livet. Den vakte stor Opmærksomhed rundt om i Europa og fandt flere Steder Efterligning. Den anvendes, som bekendt, stadig herhjemme ved Landstingsvalg og ved Udvalg i begge Rigsdagens Ting.

I 1856 blev Andræ Konsejlspræsident, men beklædte kun Posten i et halvt Aars Tid. Fra holstensk Side gjordes stærk Indsigelse mod Fællesforfatningen, og Tyskland, som altid havde modsat sig Helstaten, benyttede nu den Vending, Sagerne havde taget, til paa ny at blande sig i Danmarks og Hertugdømmernes Anliggender. Den offenlige Mening her i Landet krævede, stærkt støttet af skandinaviske Sympathier, en Afgørelse i ejderdansk Retning, og her var ikke Andræ, men Hall den selvskrevne Fører. Endnu en kort Tid var Andræ Finansminister, men udtraadte endelig af Ministeriet i Juli 1858.

Skønt endnu en Mand i sin fulde Kraft og Landstingsrepræsentant for Hovedstaden trak Andræ sig nu mere og mere tilbage fra aktiv politisk Virksomhed. Han udarbejdede i disse Aar sit store Værk „Den danske Gradmaaling," men alt hvad der laa uden for Videnskaben, syntes han at møde med Mistvivl og negativ Kritik. I Novbr. 1866 blev han kongevalgt Medlem af Landstinget, og han har tit baade før og senere, naar Stridens Bølger gik højt, været stærkt opfordret til at tage ledende Del i Politiken, men bestandig har han vægret sig ved at opgive sin tilbagetrukne Stilling. I den Retning vor hjemlige Politik tog efter 1866 og især efter Midten af Halvfjerdserne, saa han ingen Opgaver at løse, og ingen af Partierne kunde han fuldt ud følge. Naar han nu og da tog Ordet, var det for at kritisere og optrevle Synsmaader og Paastande, ligegyldigt fra hvilket Parti, de var fremkomne. Hans Ord blev hørte og kunde ved deres djærve Logik og skarpe Braad ramme bidende hvast; men naar han havde talt, stemte enhver med sit Parti, og han blev en ensom Mand. En af de sidste Gange, han havde Ordet, sluttede han en lang følgestreng Udvikling med den Tilføjelse, at hvad han her havde sagt, vel var theoretisk uimodsigeligt, men tillige praktisk unyttigt, fordi Mennesket i sin Handlemaade eller Politikeren i sin Stemmegivning ikke følger en logisk Tænkemaade nær saa meget som et Instinkt, der bestemmes af Vaner, Følelser og Stemninger.

B. E.

Naar Dagen hælder.

Af Friis Jensen.

„Men sidder I da her endnu, Bedstemo'er!" udbrød Grethe, da hun med opsmøgede Ærmer og forpustet Ansigt suste gennem Huset, hvor hun i Aftægtsstuen saa Svigermoderen, gamle Karen Sørens, sidde med Hænderne i Skødet og stirre tankefuld frem for sig — akkurat i samme Stilling, som da den unge for en halv Time siden forlod hende.

„Jeg kan ikke faa det ud af Tankerne med Simon, der døde i Nat," svarede den gamle.

„Da kom det ikke uventet — han har ligget længe nok, den Stakkel."

„Han og jeg var lige gamle, Grethe; en ved ikke, naar Budet kommer."

„Aa, I er jo stærk af Helsen og kan leve mange Aar endnu."

„Lakker ad de fire Snese, Grethe, saa er der ikke langt igen — — — aa ja, naar en saa kunde komme godt herfra — — — men det er ikke saa lige en Sag."

„Med Guds Hjælp, Bedstemo'er, kan I jo ikke tvivle om det."

„Du er ung og rask, Grethe, og jeg ved med mig selv, at i den Alder tænker vi ikke paa det, som vi skulde."

„Kan I ikke komme og se lidt til med bitte Karen, for jeg har saa overhaands travlt med Mad til Folkene?"

„Ikke i Dag, Grethe. Jeg har tænkt at rokke ned til Byen, om jeg kunde overvinde det. Syge og Fattigfolk glemmer vi saa let, men det med Simon, det er en Mindelse for mig — — — og slippe vel herfra, det staar i Tankerne, naar vi kommer op i Aarene."

„Ja, ja, gaa I kun — Jens Peter kommer nok ud imod jer, om det skulde blive lidt sent."

„Og saa vilde jeg be' dig om een Ting: Kan jeg faa en Krukke god Mælk med mig?"

„Kan I hjælpe jer med skummet Mælk? For sød Mælk er svært i Pris for Tiden, og vi nænner knap at tage lidt fra til os selv," svarede Grethe betænkelig.

„Skummet Mælk fra Mejeriet skøtter jeg ikke om at give væk, og Hans Vævers Datter ligger af Tæring, saa hun kunde trænge til god Mælk."

„Ja, ja, det er der heller ikke noget i Vejen for, Bedstemo'er; det var ikke saadan ment."

Mens Mælken blev hentet, gav Karen Sørens sig i Færd med sine aflaasede Gemmer; de indeholdt adskillige gode Ting, som hun havde sparet hen og lagt til Side; det kostede hende Selvovervindelse at tage dem frem af de fyldte Skuffer; men hun havde sat sig for at ville bringe et Offer.

Saa gik da den gamle Kvinde sin Pilgrimsgang i tunge Tanker henvendt paa den Opløsning, som snart stundede til for hende.

Solen stod lavt paa Himlen, og ikke en Vind rørte sig i den stille Høstkvæld.

Inde hos Hans Vævers laa den unge Pige med Dødens Mærke paa det bleggule Ansigt, og Moderen sad stille og ventede hengiven i sin Skæbne paa Enden. Karen Sørens lovede at komme igen en anden Dag med mere Mælk; men Husmandskonen rystede afværgende paa Hovedet, som vilde hun sige, at det var hendes Haab, at Datteren maatte faa udstridt forinden.

Da Karen Sørens gik videre, bar hun kun den tomme Krukke; men endda var hendes Gang tungere end før, thi Tankerne tyngede nedad, nu da hun havde været saa nær ved Dødens Porte.

Hun havde ikke langt til Stam-Oles Hytte. Den gamle Mand sad med skælvende Lemmer og ventede paa, at Nabokonen skulde komme og løfte ham op i Sengen.

Karen Sørens fremtog et dejligt Stykke Hørgarns Linned, det bedste der endnu var tilbage efter hendes afdøde Mand.

„Hvad skal jeg med det, Karen?" spurgte Ole sørgmodig. „Det Linned, jeg har, varer nok mig ud, for min Rejse er ikke længre end fra Sengen til Stolen, og det er ikke noget, der slider."

Hun saa bedende paa ham, som forlangte hun en stor Tjeneste.

„Ja, ja, læg det saa da i den øverste Dragkisteskuffe; der finder de det nok efter mig og giver mig det paa," sagde han med et Suk.

Karen Sørens skyndte sig afsted med rystende Knæ over til gamle Abelone, der var den sidste paa Listen. Denne Kvinde var over de halvfems og begyndte at gaa i Barndom. Til hende havde Karen Sørens en Tokrone til Kaffe og Sukker. Abelone kendte hende ikke, havde intet Begreb om Gavens Størrelse, og kun Datterdatteren, der passede hende, kunde frembære Takken.

Solens sidste Straaler skinnede paa den hvidkalkede Kirke og paa Gravminderne omkring den, da Karen Sørens med vaklende Skridt vandrede hjem. Overalt havde hun kun modtaget Minder fra de mørke Skyggers Land. Der var Ro og Stilhed nok, men ikke den Fred, hun søgte.

Svigerdatteren hjalp hende i Seng, og der laa hun nu og stirrede angest paa de hvide Lagener for Nabogaardens Storstuevinduer.

Hun følte godt, at det Offer, hun havde bragt, var uden Værd.

Saa foldede hun de skælvende Hænder under Dynen og overgav til Livets og Dødens Herre, alt hvad hun ejede: sit forpinte Hjerte.

— — — — — —

Da blinkede venlige Stjerner ind til hende, og Freden sænkede sig ned over hendes Leje.

Ene i Verden.

Fortælling af Asta.

(Fortsættes.)

Men saa en Søndag midt i August bestemte vi os til at aabenbare vor Hemmelighed for Husbond. Begge var vi ængstelige til Mode, men vi syntes ikke, det gik an at tie længer, vi maatte jo se at faa hans Samtykke engang.

Det var henad Middagstid, og Else havde travlt i Køkkenet med at bage Æbleskiver; Duften af dem steg ud gennem det aabne Vindue, og jeg kunde ikke lade være med at tænke, at dersom jeg virkelig fik Else, fik jeg en sjelden dygtig lille Kone. Vi havde bestemt at tale til Husbond lige efter Middag, men allerede da Sødsuppen kom paa Bordet, syntes jeg, at al Madlyst var forsvunden, og da jeg begyndte paa en Æbleskive, var det, som skulde jeg kvæles med det samme. Jeg skottede hen til Else og saa, at det ogsaa kneb for hende at faa Maden ned. I Forbigaaende hviskede jeg til hende, om vi ikke skulde opsætte det til i Morgen, men hun rystede paa Hovedet om end med et dæmpet Suk, der tilkendegav hendes Frygt.

Da Maden var tagen af Bordet, blev jeg siddende, medens de andre Folk gik ud, og lidt efter kom Else ind; Husbond sad endnu for Bordenden og stangede Tænder og tænkte paa ingenting. Else saa opfordrende hen til mig, og jeg begyndte, medens Hjertet sad mig i Halsen: „Hvis Husbond vil høre et Øjeblik paa mig, saa har jeg noget at sige jer."

„Naa," brummede Manden.

„Ja, se Else og jeg — — — vi har nu længe — — — vi har altid — — —" jeg gik helt i Staa, men Else hjalp mig i min Forlegenhed. „Ja, Fader," sagde hun, „vi har længe holdt af hinanden, og nu vilde vi gerne spørge dig om — — —"

„Aldrig i Evighed!" afbrød Husbond og saa hen paa mig, som om han vilde sluge mig med det samme. „Hvor i Alverden kan din Tamp dog bilde dig saadan noget ind, at du og Else — — — nej, aldrig, aldrig! saa hellere ingen — tusinde Gange hellere! saadan en indbildsk Fyr! Men nu skal det ske, som skulde været sket for længe siden, nu tager du øjeblikkelig dine Sager og dine Pjalter paa Nakken — og saa afsted med dig, og kommer du tiere for mine Øjne, saa skal jeg knuse din Pandeskal. Naa, naa," sagde han til Else, der stod og græd, „slaa dig kun til Taals min Pige, det gaar over igen ligesom anden Daarlighed, det er kun en Børnesygdom, som du snart forvinder; jeg ved gode Raad for den. Du er da ikke helt fra Forstanden, haaber jeg, endskønt alt rigtignok tyder paa, at du er det. Men du, Per, skal være ude af min Gaard, inden Sol gaar ned, din uforskammede Knægt! og rapper du dig ikke, skal du snart faa Ridepisken at føle. Saadan en fattig Stymper! han bilder sig nok noget ind; jeg har dog min Datter kærere end til at give hende til saadan en uægte Hvalp! Naa, afsted, min Fa'er, denne Gang gælder ingen Pardon."

Jeg var aldeles ude af mig selv; alt Blodet veg fra mine Kinder, og uvilkaarlig knyttedes min Næve; jeg kunde godt i dette Øjeblik have faret lige i Ansigtet paa Husbond, men Synet af den grædende Else dæmpede min Hidsighed lidt. Jeg vilde sige noget, men mine Læber dirrede, og det var mig umuligt at faa det mindste sagt. Det var ogsaa overflødigt, thi Husbond tog mig haardt ved Armen og satte mig med Magt ud af Døren. Else græd højt, men selv var jeg alt for rasende til at fælde en Taare.

Jeg blev jaget ud i mit Kammer med den Befaling, at samle mit Tøj og saa stikke af. En Smule Løn fik jeg, men den var mig aldeles ligegyldig; jeg greb mine Klæder og bandt dem sammen, som det kunde træffe sig, og da jeg var færdig, bad jeg om at maatte sige Farvel til Else; men det var der ikke Tale om, hun var inde at klæde sig om, thi de skulde køre hen til en anden rig Gaardmand om Eftermiddagen — en, som jeg vidste, kun havde en eneste Søn. Ja, se det var et Parti!

Jeg tog da min Bylt paa Nakken og gik ud af Gaarden, fuld af Bitterhed og Had, men tillige med et blødende Hjerte. Ret langt gik jeg dog ikke bort fra Gaarden, thi jeg vilde se et Glimt af Else, naar hun kørte ud. Jeg satte mig bag en Stak og ventede, indtil Vognen endelig kom kørende. Da den var lige ud for mig, stak jeg Hovedet frem og raabte: „Farvel Else! Tak for alt godt!" Else nikkede, medens Taarerne perlede ned ad hendes Kind, det var hendes eneste Afskedshilsen, men den fortalte maaske mere, end Ord vilde have gjort. Saa rullede hun bort fra mine Øjne og bort fra mig selv — hende, der var den eneste, som havde ladet mig føle nogen Glæde ved Livet, hende, der var mig det eneste kære paa Jorden, men som aldrig skulde blive min — aldrig, aldrig!

Jo mere jeg tænkte derpaa, desto værre blev Smerten mig; jeg kastede mig ned bag Stakken og hulkede, som jeg aldrig før eller siden har gjort — græd, fordi mit eneste Haab skulde glippe, fordi jeg havde mistet min Pige, og fordi jeg var saadan en fattig Stodder, der intet ejede uden mit Hjerte, som intet blev regnet for.

Endnu var det Sorg og usigelig Smerte, saa længe jeg tænkte paa Else, men da Tanken gik til hendes Fader, der havde behandlet mig værre end nogen anden, og da jeg atter hørte hans haarde Ord lyde for mine Øren — da vaagnede min gamle Hidsighed i mig med fornyet Kraft efter at have hvilet sig saa længe. Jeg tænkte paa Hævn. Ak, ulykkelige Hævn!

At han var Elses Fader, tænkte jeg kun lidt paa, jeg vidste jo ogsaa nu, hvad han var for en Fader; for mig var han den ubarmhjertigste Mand i Verden, og noget maatte jeg gøre for at hævne mig — noget — noget — men hvad?

Jeg stirrede frem for mig i Tusmørket, som om jeg der skulde læse det, jeg søgte, og mine Øjne gled hen over den store, smukke Gaard, der intet manglede; alle Slags Udhuse var der, og alt var nyt, paa det lille Bagehus nær, der laa lidt fra Stuelængen. „En flot Gaard!" tænkte jeg, „meget for god til ham, der ejer den — man kunde dog i alt Fald sætte ham en lille Skræk i Livet paa en eller anden Maade... Nu har jeg det!" Og med en Iver som skulde jeg hæve den største Gevinst i Lotteriet, foer jeg om mellem Stakkene for ikke at blive set og listede mig bag Gaarden hen til Bagehuset, hvortil Døren ikke var laaset; det vidste jeg, thi der var blevet bagt Dagen før, og jeg vidste, der var ikke gjort fuld-

stændig rent derefter. Jeg stod stille og kigede mig om; der laa endnu en hel Bunke Trækul og Aske efter Vagningen; jeg purrede lidt op i det for at se, om der var Gløder, men alt var slukket. Imidlertid **kunde** det jo let være hændet, at en lille Gnist var bleven tilbage, og hvor let kunde den ikke fænge og stikke Ild i noget?

Jeg strøg nogle Tændstikker, satte dem først til noget Papir og lod dette tænde Ild i nogle Stykker Brænde, som jeg lagde ned i Dejgtruget, og ovenpaa lagde jeg en Bordplade — saa var jeg vis paa, det vilde tænde an — og saa kunde det se ud, som om det var sket ved Vagningen.

Efter dette listede jeg mig bort igen og drev om paa Marken, hvor ingen kunde se mig, men hvor jeg kunde holde Øje med, hvad der skete. Der gik lang Tid hen, uden at jeg saa en eneste Smule Røg, og jeg begyndte at tro, det hele var mislykket, og Ilden atter gaaet ud.

Det blev mig derfor for kedeligt at gaa og drive alene om, og da jeg var bleven temmelig sulten, fandt jeg snart Vej til Kroen — den var ikke saa langt borte. Her krævede jeg ind af Mad og Drikke og søgte at gøre mig til Gode paa bedste Maade. Dog var der intet, som smagte mig, thi jeg var i et saa stærkt Oprør, at jeg næppe kunde faa Maden ned.

Ildebranden.

Som jeg sad allerbedst og lige havde skænket mig en frisk Snaps, hørte jeg et haardt Kirkeklokkeslag — et til og atter et — og saaledes fremdeles. En kold Sved løb mig ned ad Ryggen, og jeg skælvede over hele Legemet. Jeg blev baade rød og bleg, og af Frygt for at nogen skulde bemærke min Sindsbevægelse, skyndte jeg mig ud.

Det første, mine Øjne mødte, var en stærk rød Flamme, der steg op fra Bagehustaget. Altsaa havde det fænget! Jeg var endnu saa oprørt, at jeg kunde glæde mig ved at se Ilden fortære det gamle Skur — men min Glæde blev af kort Varighed. En Mængde Mennesker var allerede forsamlede, og Byens Sprøjte var i ivrig Beskæftigelse. Jeg nærmede mig Brandstedet uden dog selv at blive set, thi jeg vilde nok være Vidne til Husbonds Forskrækkelse og Besippelse, naar han kom hjem.

Ilden havde snart fortæret Bagehuset og slog nu op i de høje Piletræer, der stod mellem det og Staldlængen; det saa næsten ud, som om den ikke var tilfredsstillet endnu, bestandig nærmede den sig den nye Længe. Der sprøjtedes af alle Kræfter, men den ene Sprøjte, som var mødt, kunde ikke magte Ilden, den greb mere og mere om sig, og snart havde den fat i Taget paa Kostalden. Der lød Klageraab fra Folkene, da Flammerne ogsaa viste sig her, og der kom nu flere Sprøjter til; men endnu var Husbond ikke kommen hjem. Pludselig saa jeg et Køretøj komme sprængende afsted, og ved det stærke Lysskær genkendte jeg Husbond og Else — den sidste bleg som et Lig.

Ved Synet af hende var det først, jeg atter kom til mig selv, og idet jeg saa hen til de tiltagende Flammer, sukkede jeg som fortvivlet: „Hvad har du dog gjort?“ Jeg vovede ikke at vise mig, endskønt jeg havde den største Lyst til at hjælpe med at slukke. Det varede ikke længe, saa var hele Stald- og Ladebygningen et Lyshav; det knitrede og bragede, Taget styrtede sammen, Vinduesruderne i Stuebygningen sprængtes af Heden og faldt klirrende ned paa Stenbroen; Hønsene foer forvildede om i Gaarden, og Duerne — Elses Duer — fløj lige ind i Ilden; nogle fortæredes straks, og andre fløj tilbage halvt døde og med svedne Vinger. Ak, det var de samme, kønne, livlige Smaadyr, som Else hver Dag havde sin Glæde af at fodre; hun kendte hver en, og de hende igen.

Jeg stod som forstenet af Forfærdelse — det var til at fortvivle over! Det, der kun skulde have været en flygtig Forskrækkelse for Husbond, blev til Sorg og Ulykke baade for ham, Else og mig — men værst dog for mig.

Kunde jeg ikke ogsaa have sagt mig selv, hvor farligt det var at tænde Ild i denne tørre Tid? Men jeg havde været baade fra Sans og Samling, da jeg gjorde det, og nu da jeg atter kom til Fornuft, var det for silde, nu vilde vel hele Gaarden blive til Aske, Else skulde blive husvild, og selv vilde jeg blive straffet og brændemærket for min hele Livstid. Havde jeg haft en Strikke i Lommen, havde jeg ganske sikkert gjort en Ulykke paa mig selv, men det havde jeg nu ikke, og det var vel godt det samme. Jeg følte mig saa angest og uhyggelig til Mode, at jeg ikke kunde udholde at være ene; jeg søgte hen blandt Brandfolkene og prøvede paa at hjælpe til — thi noget maatte jeg jo gøre for ikke at vække Folks Opmærksomhed. Det var ogsaa med et villigt Sind, jeg hjalp til, og mit eneste Ønske var nu, at Stuehuset maatte blive reddet. Jeg saa Else løbe ud og ind med Byldter og Pakker, og blandt de Sager, hun søgte at redde, opdagede jeg flere Smaating, som jeg Tid efter anden havde foræret hende. Hun var nu bleven rød i Hovedet af Angest og Arbejde, og jeg kunde se paa hende, at hun havde grædt, og endnu tørrede hun sig bestandig hen over Øjnene med Kjoleærmet. Stakkels, stakkels Else! var det Lønnen for hendes Kærlighed? Jeg følte en inderlig Trang til at kaste mig for hendes Fødder og bede om Tilgivelse, thi det var kun den, jeg brød mig om. Men Skamfølelse og Frygt holdt mig tilbage. Jeg reddede et Par Kalve og nogle Smaagrise, der nær var indebrændte, men hvad forslog det vel? Her drejede det sig ikke om et lille Kreatur, her gjaldt det Hundreder og Tusinder af Kroner.

Ilden tog stadig om sig, og endelig nærmede den sig Stuelængen. Flammerne slikkede allerede opad Taget, og Else styrtede fortvivlet ud, næsten som en affindig. Faderen saa jeg intet til, førend han pludselig stod tæt foran mig. Ved Synet af ham foer en hidtil næppe tænkt endsige følt Skræk mig i Blodet, og jeg trak mig hurtig tilbage og smed mig i en Grøft uden for Gaarden. Herfra saa og hørte jeg Ildens knitrende og klagende Raseri, da det nu ogsaa tog fat i Beboelseslejligheden. Det var, som om alt Liv pludselig hørte op i mig, jeg følte en Isnen igennem mig, det sortnede for mine Øjne, og jeg saa intet mere, hørte intet — intet.

Hvorlænge jeg havde ligget saaledes, vidste jeg ikke, da jeg atter slog Øjnene op. Jeg stirrede forbavset omkring mig, men da alt var sort, hvorhen jeg saa, troede jeg, at jeg endnu var i Besvimelse. Til sidst gik det op for mig, at Mørket kom af Nattens Frembrud, og da jeg altsaa var paa det rene med, at jeg var ved mine Sanser, rejste jeg mig op af Grøften og vendte skyndsomst Øjet mod Brandstedet.

Ilden var nu slukket, det røg kun lidt endnu, men hvor meget der var brændt, kunde jeg ikke se. Ved Tanken om den forfærdelige Ulykke, jeg var Skyld i, kom jeg til at gyse, og et Øjeblik forekom det mig klogest at løbe min Vej, før jeg blev greben. Men saa tænkte jeg paa Else og al

den Fortvivlelse, jeg havde bragt ind i hendes Liv, og saa blev det mig med et en Umulighed at rende bort uden først at have tilstaaet min Synd for hende. Jo mere jeg tænkte paa Else, desto tydeligere stod det for mig, at jeg slet ikke skulde rømme bort, men angive mig selv som den eneste skyldige og tage min velfortjente Straf, hvor haard den saa blev.

Denne Beslutning kunde jeg ikke komme bort fra, og inden jeg ret vidste af det, var jeg paa Vej hen til de sørgelige Levninger af den brændte Gaard. Det første, jeg opdagede, var Lys fra Elses Kammer, og jeg maatte uvilkaarlig udbryde: „Gudskelov! saa er dog noget reddet!“ Ved nærmere Eftersyn saa jeg, at det meste af Stuebygningen var frelst, og som dragen af en Magnet ilede jeg henimod det oplyste Kammer og bankede sagte paa Vinduet. I det samme hørte jeg Trin i Gaarden, og hastig skjulte jeg mig bag nogle Murbrokker. Da der atter blev stille, listede jeg mig paa ny hen til Vinduet og sagde med sagte Stemme: „Else! luk mig ind et Øjeblik, det er Per — jeg gaar straks igen.“ Jeg saa nu Elses Skikkelse nærme sig Vinduet, som hun aabnede og spurgte: „Hvad vil du mig paa denne Tid?“

„Jeg maa tale med dig,“ svarede jeg, „luk endelig op, kære Else!“ Og saa aabnede den gode Pige sin Dør for mig.

De Minutter, jeg den Nat tilbragte i Elses Nærværelse, glemmer jeg aldrig i mit Liv. Angest og betuttet, som om hun havde gjort noget meget galt, sendte hun mig sine spørgende Blikke. Jeg vovede næppe at se paa hende, saa skamfuld og forpint var jeg, men noget maatte jeg jo sige som Forklaring paa mit Komme. Med inderlig Bedrøvelse greb jeg den Haand, som det havde været min største Længsel at eje, men som dog aldrig skulde blive min. Jeg førte den til mine Læber, og medens Graaden næsten kvalte min Røst, hulkede jeg: „Else! ulykkelige Else! det var en usalig Stund, da jeg kom til denne Gaard — og dog er det den lykkeligste Tid af mit Liv, jeg har været her; ingen har været saa god og elskelig imod mig som du, og aldrig vil nogen vise mig Venlighed i Fremtiden. Min Natur er stiv, især naar jeg bliver tagen haardt, men du — og du alene — forstod at slaa mine blødeste Strenge an; jeg blev en hel anden ved Omgangen med dig, og du skal altid staa for mig som den lyseste af alle Stjerner. Men jeg er ikke født til Glæde, der venter mig kun Sorg og Pine, og dette, at jeg har følt, hvor lykkelig jeg kunde være bleven med dig, gør kun Livet endnu sortere for mig. Jeg ved, du har holdt af mig, Else, og Erindringen om de Dage, jeg var sammen med dig, skal følge mig, saa længe jeg lever.

Den Fortvivlelse, der greb mig, da din Fader i Gaar saa hjerteløs jog mig paa Døren, vakte min gamle Hidsighed til Live igen, og hvad den denne Gang bragte mig til, var værre end noget andet — naar jeg har sagt dig det, vil din Kærlighed vende sig til Had, men jeg maa sige det, jeg har ingen Ro paa mig, og jeg kan ikke fortvivle mere, end jeg allerede gør. Else! — det var mig, som stak Ild paa Gaarden! ikke fordi jeg vilde skade dig, men for at hævne mig paa din Fader — ak! jeg vidste ikke selv, hvad jeg gjorde. Jeg tør ikke bede dig om Tilgivelse, jeg har ikke fortjent den, og du har god Grund til at nægte mig den. Lad mig blot en eneste Gang endnu kysse din Haand til Farvel; nu ses vi aldrig, aldrig mere. Gid du maa blive lykkelig! Selv venter jeg intet uden Haan og Spot — men naar endda blot du kan blive rigtig lykkelig!“

Jeg bøjede mig grædende over Elses Haand og trykkede den næsten krampagtig til mig. Else stod stiv og bleg som en Marmorstøtte, indtil hun pludselig faldt i Afmagt og styrtede i mine Arme. Endskønt jeg grebes af den skrækkeligste Angest ved dette Syn, kunde jeg dog ikke lade være med at trykke hende inderligt til mit Hjerte — jeg vidste jo, det blev det sidste Favntag.

(Fortsættes.)

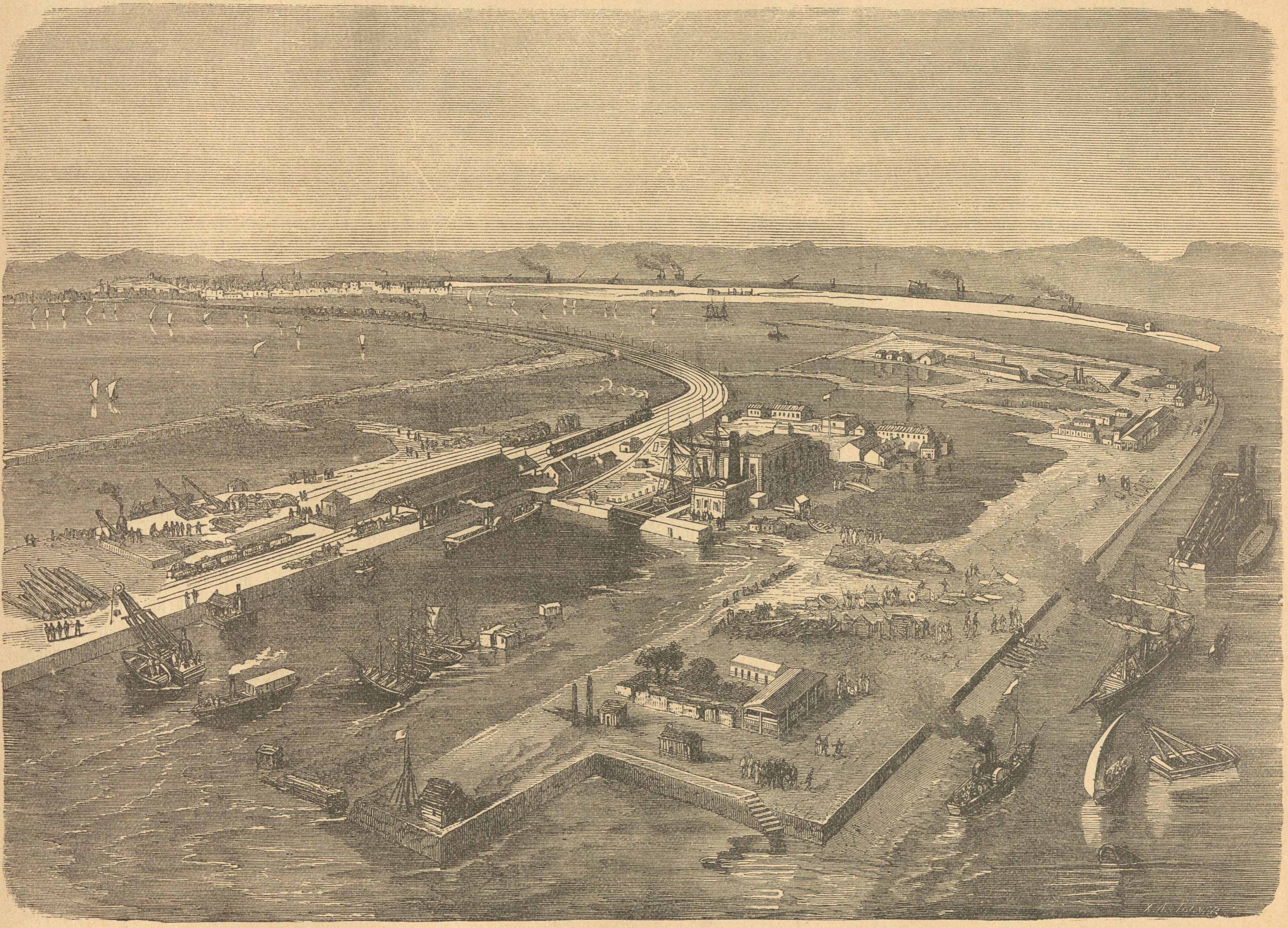

Havnen ved Suez.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Det skal blive forskyldt," svarede Ratlov, „læs blot videre."

Munken saa ned i Kanden, som han næsten havde tømt, og vedblev, medens han glattede paa Brevet: „Paa Hanerov gav Herskabet mig fem fede Karper; jeg fik ikke Stunder til at tage Indmaden ud og strø lidt Salt i dem, de ligger nu og fordærves nede i Vognen, de Stakler. — Venter ogsaa, at det bliver regnet mig til Gode. Almisse afrenser al Synd . . . ."

„I Djævlens Skind og Ben! det skal blive regnet jer til Gode altsammen," raabte Gørres, „læs blot videre."

Men det stod skrevet, at Munken ikke skulde faa sit Brev læst til Ende. Idet han atter begyndte, lød der Hestetrav over Broen. Gørres gik ud paa Svalen og saa en Rytter, fulgt af tre Tjenere, ride ind i Gaarden. Da han kom tilbage, smilede han og gned sig i Hænderne.

„Nu faar vi mere nyt at vide. Der kommer Ridder Povisch ridende, jeg maa ned og tage imod ham. Beate! afsted med dig og hent os tre Sølvbægre — nej, det er sandt, hent du dem selv, lille, rare Merved! — Hør, hvor gamle Arved galer og støjer dernede, jeg tror, han prygler Karlene."

Da Gørres naaede Døren, blev den stødt op, en høj, gammel Mand, med Pisk under Armen og Hat paa Hovedet, stormede ind i Stuen. Han havde tykke, hvide Øjenbryn, og det halve Ansigt var skjult af et lysegult Skæg, der naaede ham ned paa Brystet. „Er der ingen til at tage imod mig," raabte han barsk, „sover I til Middag endnu, eller hvor Djævlen er I henne? — min naadige Fru Merved! Guds Fred over jeres smukke Ansigt. I bliver, Katten tage mig, smukkere for hver Dag, jeg ser jer. — Ja, her har I mig selv, en syg og værkbruden Mand, Gigten sidder i mine Lemmer, se hvordan de pakkede mig ind hjemmefra." Han slog Kappen til Side og viste sine Ben, som var ombundne med laadne Lammeskind. „Jeg maatte jo herhen formedelst de vigtige Begivenheder, der er hændet, siden jeg skikkede den Benrad af en Munk med Brev til jer. Først noget at drikke! — det brænder i min Hals som den gloende Ild. Hvad er det, der staar i den Kande? Øl! det lugter noget syrligt. Gørres! afsted med dig, du Tykmave! ned i Kælderen og tag mig en Kande af den Spanskvin, vi drak til Hellig tre Konger. Tøv lidt, først maa jeg tale med hende der, og I skal allesammen staa Ørevidne, til hvad jeg siger." Han lagde sin brede Haand paa Beates Skulder. „Hovedet i Vejret, min Unge! og svar mig paa det, jeg spørger om. Er du ikke Beate Gertrud Rumor?"

„Jo jeg er Beate Rumor."

„Er du ikke en ægtefødt Datter af Heinrich Breide Rumor og adelig Hustru, Gunneke Helvig Rumor, af Slægt Basmer? Svar med I andre og staa ikke der og gab paa mig."

„Men hvorfor spørger du om alt dette, Gudfader? Der er jo ingen, som ved bedre Besked derom end du."

„Ja gu ved jeg Besked, din Tosse! længe før du selv vidste det; men vi maa gaa lovformelig til Værks alligevel. Du er Heinrichs og Gunnekes eneste Barn, og Jomfru Regine Ahlefeld var din nære Slægt. Hun er død nu og faren til Himmerig eller til Skærsilden, med den røde Vorte i Panden, med Huggetænderne og det hele Inventarium. I Gaar Middags blev hun jordet. Da vi kom hjem, holdt vi Samfrændeskifte med hele Familien, der manglede min Sjæl ikke en Kæft af alle disse Fædrenes Misgerninger. Ingen brød sig om hende, medens hun levede, de lod hende sidde i Ovnkrogen og gnave paa sin muldne Skorpe; men, mærkværdig nok, saa snart hun havde givet Aanden op, var de alle paa Pletten. Efter lang Snak om ingenting kom der først en stor Æske frem med Smykker og Juveler. Den laa hun med i Haanden, da hun døde, det gamle Skind, og havde knuget de magre Fingre saa fast sammen om den, at Konerne, som strakte hende, knap kunde tage den. Æsken var forseglet og med Paaskrift til Beate. Ædelstenene hørte ikke til Familiegodset, jeg fik dem straks udleverede og bringer dig her den hele Stads."

Han gik ud paa Svalen, knaldede med Pisken og raabte ned i Gaarden: „Asmus! herop med den Æske, jeg gav dig at bære paa, har du tabt den, skal du se Allandsens Ulykke. Se, hvor han kommer krybende, den Snegl! — Afsted med dig, du lugter af Rødløg. Hvad har du gjort ved dit ene Øje? Det er jo svulmet op saa tykt som en knyttet Næve."

„Bremsen har stukket mig," sagde Tjeneren.

„Ud og læg vaad Jord paa, bliver du ikke bedre til i Morgen, skal du skæres." — Tjeneren gik, Povisch vedblev: „Saa begyndte Snakken mellem os om Gaard og Jord og Pantegods og Bopendinge. — Herre Jesus! hvor den Dyst var drøj. Sveden haglede mig ned ad Panden, medens jeg sad og hørte paa alle dem, der kævledes og talte, uden at have det mindste at sige. Skriftefaderen havde lokket sin Part fra hende. Samme Aften skikkede vi Bud efter ham og hans Prior, og begge de to Gavtyve kom — ja undskyld, I derhenne! men I kan tro, vi kneb dem, de gulsotige Hallunker, og nappede fra dem det bedste, vi kunde. De klynkede og svor mig det hedeste Helvede til; men jeg tror alligevel ikke, deres Ønsker gør det varmere for mig. — Dig, Beate, kendte hver og en til sidst for nærmeste og rette Arving til det hele, saadan som den gamle udtrykkelig havde bestemt i sit Testament, og kan du nu gætte Grunden til den store Godhed, hun havde fattet for dig? — Engang, hun blev stedet til Audiens for Hertugen, bøjede du dig ned og bandt hendes Skobaand, da ingen anden vilde; — ja, det staar at læse klart og tydeligt i Dokumentet. — Mens hun levede, tænkte hun blot paa at samle og spare, hun turde hverken æde eller drikke sig mæt, — Gud velsigne de gerrige! den Fortjeneste har de i det mindste alle, at de arbejder for Efterkommerne. Da vi saa hendes Gemmer efter, stod der Pose ved Pose i Dragkisten, forte af Støv og Spindelvæv og fulde af god og vægtig Mønt. Nogle bringer jeg dig her, flere skal følge siden." — Han gik atter ud paa Svalen og raabte ned:

„Frants og Isak! herop med Vadsækken, muntert!"

To Tjenere kom ilende med en tung Vadsæk af brunt Hestelæder. Da de havde lagt den paa Bordet, blev de staaende.

„Hvad glor I efter, I Gavtyve!"

Han gav hver af dem et Fodspark og slog et frygtelig Knald med Pisken, idet de for ud af Døren. Derefter aabnede Arved Vadsækken og satte flere smaa forseglede Poser i en Række paa Bordet. Da Tiggermunken saa Pengene, rejste han sig og udbrød i et Anfald af Henrykkelse, medens han foldede sine Hænder og ivrigt drejede Tommelfingrene omkring hinanden:

„Beder om en Gave til vort fattige Kloster. Almisse afrenser al Synd og udfrier fra Døden."

„Lad os være fri for den Prædiken," sagde Povisch, „her er jeg Præst, og nu er Talen til Ende. Synes I, den var værd at høre paa, saa kom herhen, min Unge, og giv mig et Trykkys for min Ulejlighed, og saa skal Fanden tage dig, du tykke Gørres Melsæk! Hvis du ikke springer afsted efter Vinen, jeg staar jo her og sprækker lebendig for Øjnene af jer."

Beate fløj hen til ham. Arved delte først sit Overskæg i to Parter og lod sig derefter omfavne af hende.

„Det er det første Kys, jeg har faaet af dig," sagde han, „det bliver kanske ogsaa det sidste; men det lover jeg for, at i Morgen vil et af dine Kys være i langt større Pris, end det var i Gaar."

Fru Merved havde slynget sin ene Arm om Beates Skulder og saa med talende Øjne ned i den aabne Juvelæske. Efterhaanden som Henrykkelsen tiltog, omsluttede hun hende med begge Arme, trykkede hende til sidst op til sig og kyssede hendes Haar og Pande gentagne Gange. Gørres greb hendes Haand og vedblev at klappe og kærtegne den. „Du er mit eget, søde Barn!" hviskede Fru Merved dybt bevæget, „Vorherre nægtede mig en Datter; men han velsignede mig med dig i hendes Sted."

Viben stod i en Krog, alvorlig, tavs og opmærksom, paa alt hvad der foregik, længst borte, men dog den i Forsamlingen, som Beates Øjne oftest fandt Vej til.

„Du rejser da ikke fra os, lille Beate," sagde Gørres, „det vilde være mig en grulig Hjertesorg. Jeg har nu vænnet mig til dit rare og kønne Ansigt, jeg kan slet ikke undvære at se paa det."

„Hvis du vil bort, staar alt færdigt," sagde Povisch. „Vi skal snart faa luftet den mugne Luft ud, kan du tro; naar du vil, kan jeg føre dig ind paa Gaarden og overantvorde dig Nøgle, Laas og Slaa, — der er du ogsaa nærmere ved mig, din Formynder."

„Rejse bort," gentog Beate med et Blik paa Viben, „tage fra dig og fra Moster, som altid har været saa gode og rare, — jeg vilde vist kede mig ihjel ovre paa den fremmede Gaard. Alt hvad jeg holder af, bor jo her."

(Fortsættes.)

Lesseps og Suezkanalen.

Det gamle Ord, at „Lykken, hun er en underlig Trold, hun leger med Folk saa mangefold,“ stadfæster sig daglig i det store som i det smaa, og skulde Folk falde paa, at der i alt Fald gives enkelte særlig udkaarede Aander, der staar saa højt og fast, at den lunefulde Gudinde ikke kan rokke deres Fodskammel, saa behøver de blot i disse Dage at se hen til den faldne Storhed i Frankrig, Ferdinand Lesseps, et helt Folks Heros, der nu som svag, affældig Olding er bleven dømt til Tugthusstraf. Han, Suezkanalens berømmelige Bygmester, er fra alle Sider anerkendt som et af vort Aarhundreders Genier, tillige som en af Menneskehedens største Velgørere, Konger og Fyrster har opsøgt ham for at have den Ære at hilse paa en virkelig stor Mand, Hovedstæder har udnævnt ham til Æresborger, det franske Folk har forgudet ham og hans Familie, hans Livs Storværk var blevet Frankrig et Pant paa en hæderfuld Fremtid efter Nederlagets Aar. „Mangefold“, som med legende Fjed, har Lykken ført denne Mand opad, til han stod i den højeste Tindes Glans, og saa har hun med en sælsom dæmonisk Lyst genoptaget Legen og slynget ham ned mellem en Bande Forbrydere, i Fængslets Skændsel — „den underlige Trold“.

Fra Dagbladene kender vore Læsere den saakaldte „Panamaskandale“, der i Frankrig har bragt Republiken til at bæve i sine Fuger og i den øvrige Verden har vakt den pinligste Opmærksomhed. De ved, det er den, der har fældet Ferdinand Lesseps, og af Telegrammer og spaltelange Referater af Rets- og Rigsdagsmøder i Paris, der nu i Maaneder har fyldt Aviserne, vil de kende Sammenhængen. Ti Aar efter at have gennemført Suezkanalen fremsatte Lesseps en Plan til Gennemskæringen af Panamatangen, der forbinder Nord- og Sydamerika. Hans verdensberømte Navn var nok til at samle den uhyre Aktiekapital, som var nødvendig til at forjætte det kæmpemæssige Foretagende et heldigt Udfald. Rigtignok var Lesseps snart en gammel Mand, men alle nærede den mest grundfæstede Tillid til hans Geni, og ved sin Side havde han jo fremragende Ingeniører og Forretningsfolk, deriblandt sin Søn Charles Lesseps. I 1884 blev Arbejdet paa Panamakanalen begyndt; men ideligt gik det i Staa, og stundom laa det nok helt stille, medens Selskabet fortalte, at Tusinder af Mennesker var i Virksomhed. Og alt imens smuldrede den mægtige Aktiekapital bort mellem Hænderne paa Selskabet og dets Agenter, Million efter Million forsvandt ved Bestikkelser og Bedragerier, til sidst maatte Arbejdet paa Kanalens Gennemskæring helt opgives. I Efteraaret blev Sagen bragt frem i den franske Rigsdag, derefter gjort til Genstand for en retslig Undersøgelse, der foreløbig er endt med, at Ferdinand og Charles Lesseps som Medvidere i Besvigelserne er blevne idømte fem Aars Fængselsstraf. Den gamle Lesseps er nu en otte og firsindstyveaarig Olding, helt affældig og uden Anelse om, hvad der foregaar omkring. Han ved intet om Processen saa lidt som om Dommen, og muligvis vil denne heller ikke blive fuldbyrdet for hans Vedkommende. Man fristes til at spørge, om dette er Lykkens sidste Gunst mod dens fordums Yndling?

Baade i og uden for Frankrig har Dommen over den gamle Mand vakt Harme. Han har ladet sit Navn misbruge af Svindlere og Eventyrere, men er personlig hæderlig, og hans Livs store Bedrift, Suezkanalen, der har faaet en gennemgribende Betydning for tre Verdensdele, mener man, burde fri ham for Skændselens Aag. Mindet om hin Bedrift, der kun ligger godt en Snes Aar tilbage i Tiden, er atter og atter steget lyslevende frem under Retssagens uhyggelige Gang, og fremfor alt Mindet om den begejstrede Hyldest, hvormed alle civiliserede Folkeslag fejrede Navnet Lesseps. Vi har i Vinter hørt saa udførligt om Nederlaget ved Panama, at nogle Ord om Bedriften og Sejren ved Suez ogsaa tør have deres Plads. Vi knytter dem her til to Billeder fra Stedet, det ene fra selve Kanalløbet, det andet fra Havnen ved Suez.

Landtangen ved Suez danner den smalle Forbindelse mellem Asien og Afrika og beskylles paa den ene Side af Middelhavet paa den anden Side af det røde Hav. Kanalen, som Lesseps byggede i Aarene 1859—69, gennemskærer Landtangen og forbinder de to Have; dens Havnesteder er Port Said ved Middelhavet og Suez ved det røde Hav.

Tanken om denne Søvej gennem Landtangens Ørken er ældgammel. Den kan spores tilbage til de ægyptiske Faraoners Tid, og en af disse foretog virkelig det første famlende Forsøg, idet han lod grave en Kanal fra en Arm af Nilen hen til Heroopolis ved Nordspidsen af det røde Hav. En persisk Konge, der gjorde sig til Herre i Nillandet, førte Arbejdet videre. Senere, i Aarhundrenes Løb, kom atter ægyptiske og romerske Fyrster og foretog Forbedringer ved Kanalen, indtil endelig en mohamedansk Høvding lod den tilstoppe og dermed for lange Tider kastede et Glemselens Slør over det gamle Værk.

I et Aartusinde, siger Digteren Molbech, hvis Fremstilling vi her delvis følger, laa Kanaltanken nu begraven i Stilhed og Mørke, som et Aandens

Et Skib i Suezkanalen.

Mumieaks fra Faraonernes Tid med tilbagetrængt, men ikke udslukket Spirekraft. Tyrkiske Sultaner famlede ved Gramkamret, men Akset fandt de ikke, og havde de end fundet det, saa var det ikke kommet til at vokse under deres Hænder. Først Bonaparte greb Ideen med Geniets Instinkt og saa, hvad der kunde og maatte gøres, at det ikke var Oldtidens Gerning, der skulde gentages, men dens Tanke, der skulde udvikles. Han fæstede sit Øje paa Landtangen selv, maalte den med sit Feltherreblik som en Fjende, der skulde overvindes, og var den første, som udtalte Ordet „Gennemskæring“. I Aaret 1798 drog han fra Kairo til Suez, undersøgte selve Terrainet og befalede sin Overingeniør at udarbejde Planen til en direkte Forbindelse mellem det røde Hav og Middelhavet. Ved nærmere Undersøgelse kom man imidlertid til det Resultat, at der var en Forskel af over 30 Fod paa de to Haves Vandstand; det var en Vildfarelse, men nok til at kuldkaste Planen. Akset gled ud af Bonapartes Haand og forsvandt igen i Sandet.

Men det var en Franskmand, der i den nyere Tid havde genvakt den slumrende Tanke, og det blev en Søn af det samme Land, der i vore Dage skulde føre Tanken til Virkelighed, nemlig Ferdinand Lesseps. I Aaret 1854 fik han den Bevilling, der gav Eneret til at grave en Kanal igennem Landtangen, men først i 1859 blev han i Stand til at gøre det første Spadestik. Utallige og utrolige var de Hindringer, han maatte overvinde med Arbejde, Snildhed og Kløgt; fra en Side mødte han Mistro, fra en anden Skinsyge, navnlig dyngede England og Tyrkiet Hindring paa Hindring for at stoppe den ihærdige Lesseps. Frankrig var Englands gamle Medbejler i Orienten, og skulde Ægypten, hvis oplyste Vicekonge hurtig var vunden for Planen, nu maaske blive et nyt Algier og Suez et fransk Gibraltar? Aabne Angreb og skjulte Intriger afløste hinanden. Kanalplanen blev udskreget snart som et plumpt Bedrag, snart som en fantastisk Idé. Imod alle disse Hindringer kæmpede Lesseps rastløs, virksom, allestedsnærværende, aldrig modløs, aldrig vigende, i Pressen og paa Talerstolen, i England, Frankrig, Ægypten og Tyrkiet, overalt hvor de viste sig, og overvandt dem alle. Med en Aktiekapital af 200 Millioner Francs stod han endelig overfor sin sidste Modstander: Naturen. Det blev en Kamp, ført lige saa ihærdigt som den første. Som en Nutidens Herakles med Dampkraftens Kølle i sin Haand fuldfører Lesseps i ti Aar det Værk, hvorpaa Menneskeslægten engang havde grundet i ti Aarhundreder. Med talløse Jærn sønderflænger han Jorden og skærer sig Vej gennem de Sandstrømme, der vælder ud af dens gabende Saar; med mægtige Maskiner bryder han Lag for Lag af dens Overflade, der viger tilbage for Angrebet og ligesom skrækslagen flygter til begge Sider. Skridt for Skridt trænger han frem med en saa ustandselig Energi, som om hans Viljekraft var Summen af alle de spredte Oldtidskræfter, der havde arbejdet for den samme Tanke. Telte bliver til Hytter paa hans Vej, Hytterne til Byer, og hvor forhen kun Ørkentidslen fæstede Rod, der vokser Tamarisken og Palmen op imellem venlige Blomsterbede. Omsider har han naaet sit Maal; en tyve Mils Fure er dragen fra Middelhavet til det røde Hav, Vandene strømmer ind fra begge Sider, Værket er fuldendt, Afrika forvandlet til en Ø, og Navnet Ferdinand Lesseps for evig Tid knyttet til en Bedrift, der ikke blot er en geografisk Revolution, men en økonomisk Verdensbegivenhed af uberegnelig Betydning.

I November 1869 indviedes Kanalen med kongelig Pragt. En Flaade, der talte Skibe fra saa godt som alle søfarende Nationer, deriblandt ogsaa fra Danmark, drog fra Port Said til Suez, og paa det forreste Skib, hvor det franske Flag vajede, stod Dagens Helt, Triumfatoren Lesseps, imellem sin højsindede Beskytter, Vicekongen, og sit Fædrelands Kejserinde Eugenie, medens der rundt om dem var samlet en glimrende Stab af Fyrster og Stormænd.

Suezkanalen overtraf selv de dristigste Forventninger. Allerede i det første Aar oversteg Indtægterne langt, hvad der var paaregnet, og Færdslen har stadig været i Tiltagen. Aarlig passeres Kanalen af 15—1600 Skibe, og Indtægten var i 1879 21 Millioner Kr. Men Kanalen med de store og kostbare Havneanlæg ved Port Said og ved Suez, betyder da heller ikke mindre, end at Asien og Europa er rykket hinanden henved 1500 Mil nærmere. I Stedet for sønden om Afrika gaar Handelsvejen til Indien, Kina, Japan nu gennem det røde Hav. Dette har ført til store økonomiske Vindinger, og til langt mere: Suezkanalen er bleven den Livsaare, ad hvilken europæisk Kultur, Frihed, Oplysning, Religion efterhaanden vil trænge ind i de asiatiske Lande og sprede det Mørke, hvori endnu Millioner af Mennesker lever.

Derfor betyder Lesseps Værk ikke blot noget for store Handelsforetagender, det er i Sandhed bygget for hele Menneskeheden, er i dybeste Forstand et Civilisationens Storværk, og den Ære kan ingen Dom berøve ham.

Fr. R.

I Gaard og Mark.

Gødning af Græsmarker.

Til Besvarelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt det er fordelagtigst at gøde Græsmarker med Thomasslakke og Kainit sammen eller hver for sig eller ogsaa sammen med Staldgødning, er der i Holland foretaget talrige Forsøg. Ti Landmænd benyttede hver en Hektare (1 4/5 Td. Land) Græsmark til disse Forsøg. Hver Hektare blev igen inddelt i 5 Parceller, der blev gødede saaledes:

Nr. 1 med 8000 Pd. Staldgødning.

Nr. 2 med 4000 Pd. Staldgødning og 200 Pd. Thomosfosfat.

Nr. 3 med 300 Pd. Thomosfosfat.

Nr. 4 med 200 Pd. Kainit og 300 Pd. Thomosfosfat.

Nr. 5 forblev ugødet.

Resultaterne blev sammenfattede i følgende fem Punkter:

1. Eftervirkningen af den udbragte Gødning var i 2det Aar lidet iøjnefaldende. Paa de Afdelinger, der havde faaet Kunstgødning, syntes i enkelte Tilfælde at være vokset noget mere Græs. I tre Tilfælde kunde tillige konstateres nogen Aftagen af Ukrudt (Syre.)

2. Ved samtidig Anvendelse af Fosfat og Kainit var Planternes Vækst undertiden fremskyndet. Ifølge tre Opgivelser aad Dyrene Græsset med mere Begærlighed, og de aad det kortere af.

3. Efter Opgivelse af en Forsøger blev det meste Hø avlet paa Parcel Nr. 4. Ikke alle havde imidlertid i tilstrækkelig Grad iagttaget dette.

4. Ifølge en Opgivelse blev det Hø, der var høstet paa de Parceller, der var gødede med Kunstgødning, hellere ædt end det sædvanlige.

5. Gennemgaaende fælder de paagældende Landmænd en gunstig Dom over Resultaterne af Anvendelse af Thomosfosfat sammen med Kainit paa moseagtig og ikke højtliggende Sandjord. Ogsaa for Marskland viser denne Blanding sig i et Tilfælde at være heldig. Til sværere Marskjorder synes større Mængder af Kunstgødning at lønne sig.

Kommissionen sammenfattede Dommen i følgende to Punkter:

1. Paa moseagtige og lerblandede Sandjorder med ringe Jærnindhold, yder Thomosfosfat og Kainit til Græsmark god Virkning og er dertil at anbefale.

2. Med Hensyn til Marskland foreligger ikke Erfaringer, tilstrækkelige til deraf at fælde nogen bestemt Dom.

Den gunstige Virkning af Thomosfosfat og Kainit paa Græsmarker eller Græsgange med visse Jordbundsforhold, er altsaa fastslaaet ved ovenanførte Forsøg.

Saavidt „Landb. Courant". I Wagners Gødningsregler hedder det Side 99: „Til Enge gives Fosforsyren bedst i Form af Thomosfosfatmel — ca. 1600 Pd. med 18 % Fosforsyre pr. Hektare (ca. 900 Pd. pr. Tønde Land), Kaligødningen gives bedst i Form af Kainit ca. 550—665 Pd. pr. Tønde Land. Kainiten har tillige den fordelagtige Egenskab, at den, naar den udsaas paa Engen om Vinteren, kvæler Mosevegetationen."

For Hus og Hjem.

Bekæmpelse af Husmusen ved Muse-Tyfusbacillen. Den tyske Professor Løffler beretter i et for nylig udsendt Flyveblad: „Efter Ønske af en herværende Købmand, der led overordenlig meget under den Skade, Mus forvoldte i hans Kornmagasin, gjorde jeg Forsøg paa at inficere Husmus med Muse-Tyfusbacillen, der har vist sig saa probat overfor Markmus. Resultatet overtraf Forventningerne. Den Fremgangsmaade, jeg anvendte, er følgende:

Det ved Renkultur indvundne Infectionsstof bliver fyldt i Reagensglas og blandet med en Kogsaltopløsning (en Theskefuld Salt til 1 Pot Vand.) Med denne Vædske bliver gennemtrængt smaa Tærninger af gammelt Hvedebrød, der saa stilles paa Steder, hvor Musene kommer.

Paa den her anførte Maade gik man frem i det af Mus hjemsøgte Magasin. Efter den sædvanlige Tid af 8—14 Dages Forløb, saa man talrige syge Mus krybe om paa Gulvet ved højlys Dag. Med hver Dag voksede Tallet af døde Mus. Paa mit Raad lod Ejeren af Magasinet de døde Mus roligt ligge og, som jeg havde ventet, blev der snart funden en Mængde begnavede Kadavere. Derved blev Sygdommen udbredt videre til de Mus, der ikke havde ædt af Brødet, men var komne senere ind i Magasinet. At det virkelig forholdt sig saaledes, fremgik deraf, at der endnu 4 Uger efter, at Brødet var lagt ud, blev funden døde Mus. Disse har kun kunnet faa Smitten ved Gnavning paa de inficerede Kadavere. Resultatet var udmærket, Museplagen er hævet.

Af Vigtighed er den Omstændighed, at de med Baciller inficerede Mus ikke skjuler sig i Hullerne men — ligesom Markmusene — stræber mod frisk Luft. Man kan paa den Maade let faa dem alle ødelagt, og man behøver ikke at frygte for at faa Hullerne fyldte med raadne Kadavere."

Kvæde som Lindringsmiddel. Mod Hals- og Brystlidelser samt Blodspytning, skal der efter en østerrisk Praktiker ikke gives noget bedre end Kvædesaft, der tilberedes paa følgende Maade: Efter at man har gnedet det uldne Overtræk af de modne Frugter, skæres disse i Skiver, hvorved Kærnebur o.s.v. fjernes, kommes i en ny Lergryde, overhældes med Vand og sættes over Ilden. Saa snart Kvæderne luder sig let stikke igennem (marvagtige maa de ikke blive), hældes Vandet fra, og Saften presses af de endnu varme Skiver. Til hvert Pund Saft kommes et Pund fintstrøet Sukker, Vædsken koges, afskummes omhyggeligt og kommes saa efter Afkølingen paa rene Flasker. Til Brug mod Halslidelser fortyndes Saften med Vand — halvt mod halvt.

Som Middel mod de ofte smertelige Liggesaar, der fremkommer ved langvarigt Sygeleje, skal Kvædekærner være det bedste Middel. Paa ca. 10 Kærner heldes 2 Spiseskefulde Vand, og med den slimede Saft overstryges de rødmede Partier let ved Hjælp af en Pennefjer; Rødmen forsvinder da snart, Huden styrkes, og Fremkomst af Saar forebygges. Det samme Middel virker ogsaa yderst lindrende og lægende paa Brandsaar. Man foretager en gentagen Overstrygning, indtil Saarene er tørre. Det skal være et probat og i vide Kredse bekendt Middel, hvorfor opløste Kvædekærner ikke burde savnes i noget Hjem. (Vi har hørt Læger her udtale sig fordelagtigt om Kvædekærner som Lægemiddel.)

Alle Vegne fra.

Væddeløb i Indien. I Modsætning til de en stor Rolle spillende Heste- og Hundeværddeløb i Europa, møder os i engelsk Indien „zoologiske Væddeløb", ved hvilke principmæssig alle hovbærende Dyr — Heste, Dværg-Ponnyer, Muldyr og Æsler — er udelukkede. Paa Programmet for et saadant Væddeløb figurerede som Aspiranter en Okse, en Ichneumon, en Kamel, en Agerhøne og forskellige andre til Løbene dresserede Dyr. De langsomme indrømmes passende Forspring. I et andet Væddeløb var Deltagerne flere Okser — større og mindre, en Frø, en Elefant, flere Hunde, 2 Kalkuner og en Ged. Da den dresserede Frø først begyndte sit Løb omtrent 100 Alen fra Maalet, tiltrak den sig en Tid alles Opmærksomhed. Dens „Træner" ledsagede og opmuntrede den; den hoppede ogsaa rask væk, men desværre ikke altid i den ønskede Retning. Den tabte ikke alene Væddemaalet, men den opholdt ogsaa Hundene, der i den fandt en alt for interessant Konkurrent, til at de kunde løbe forbi. Forundrede over den hoppende Væddeløber blev de staaende og — tabte ligeledes Væddemaalet. I den franske Havn Hatien i Havbugten ved Siam købte for kort Tid siden en Sportsmand for 20 Dollars to Skildpadder, som han spændte med Seletøj og Vognstang for en 15 Fod lang, let Baad. De trak denne med en Hastighed som en gaaende Mands, lod sig imidlertid ikke styre, men holdt Retningen mod rum Sø, saa at Ejeren, da det led mod Aften, maatte løse Dyrene fra Fartøjet med Seletøj og samt for ved Hjælp af Aarerne at naa hjem, før Natten brød frem.

Et Birketræ paa et Kirketag. Birke eller andre Træer paa Mure er ingen Sjeldenhed, derimod er det i Byen Aerzen ved Pyrmont forekommende Tilfælde sjeldent, maaske enestaaende. I denne By vokser nemlig en Birk paa Kirketaget.

Skæmt.

Under Forsvaret. Defensor: „Det er bevist, at min Klient den paagældende, skæbnesvangre Dag havde drukket 15 Bægere; efter Nydelsen af en saadan Masse Øl er et Menneske ikke tilregneligt."

Den anklagede (krænket): „Oho, Hr. Sagfører; saa kender De inte mig!"

Uventet Vending. Konen: „Sig mig engang, Mand, hvorfor kalder du mig egenlig altid din Sol?"

Manden: „Fordi du har gjort mange af mine Dage saa rart varme."

Fra Børnestuen. Drengen: „Hvis jeg havde en Million, saa vilde jeg hele Dagen spise Østers og drikke Champagne."

Pigen: „Og jeg vilde skylle min Mund med Chokolade."

Den poetiske Indbrudstyv. „Der er dog intet herligere, end en Sommer-Maaneskinsnat at bryde ind gennem Havevinduet!"

Godmodig. „Næ, hør, ved De hvad — først har De væltet mit Øl, saa har De med Deres Cigar brændt et Hul i min Frakke, og nu skælder de mig ud for en Gnier. — Hvis De siger et eneste Ord til, saa sætter jeg mig hen ved et andet Bord!"

En naturlig Grund. Den fremmede: „Jeres Sognefoged ser saa medtaget ud; har han været syg?"

Bonden: „Ok, nej! Men det stakkels Menneske har den sidste Uge maattet skrive sit Navn saa tit!"

Hovedbrud.

Gaadespørgsmaal.

1. Hvor langt kan man gaa ind i Skoven?
2. Hvem er eenøjet, men ser dog ikke?
3. Hvem gaar paa Hovedet ind ad Kirkedøren?
4. Jeg er halvt Mørke, halvt Lys; man ser igennem mig, men ser aldrig rigtig.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis nedad og opad danner Navnene paa to Byer Danmark:

En By i Danmark.
En By i Frankrig.
En Flod i Tyskland.
En Flod i Frankrig.
En Ø ved Sverige.
En By i Italien.

Gaade.

Naar første Bogstav skæres fra,
jeg rask paa Vandet flyder;
naar du mit sidste tager bort,
da Hestens Hals jeg pryder;
og naar det tredje Tegn gaar fra
da kan hver Mand mig æde,
og naar saa dette omvendt staar
sig Fisk udi mig glæde.
Men naar jeg hel og holden er
med Hoved, Krop og Hale,
da finder du mig, hvor der er,
om alt det andet Tale.

Rebus.

1 u b k n d ~ o S

Opløsninger.

Korsopgave i Nr. 21:
Den lodrette og vandrelte Midtlinie: Hostrup. De andre Linier fra venstre: 1) h, 2) Rom, 3) Mosel, 5) Amrum, 6) Fur, 7) p.

Stavelsegaade i Nr. 21:
Øgle — Øg — le.

Ny Abonnenter kan endnu faa Oktober Kvartal. Bestillinger modtages saavel paa Postkontoret og i Bogladen som i N. C. Roms Forlagsforretning, København V.

Bertel Elmgaards Adresse er: Fiolstræde Nr. 25, 2. Sal, København K.

Indhold: Gehejmekonferentsraad C. C. G. Andræ, af B. E., med Portræt Naar Dagen hælder, af Friis Jensen. Ene i Verden, Fortælling af Asta, med Billede, (Fortsættes.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Lesseps og Suezkanalen, af Fr. R., med 2 Billeder. I Gaard og Mark. For Hus og Hjem. Alle Vegne fra. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

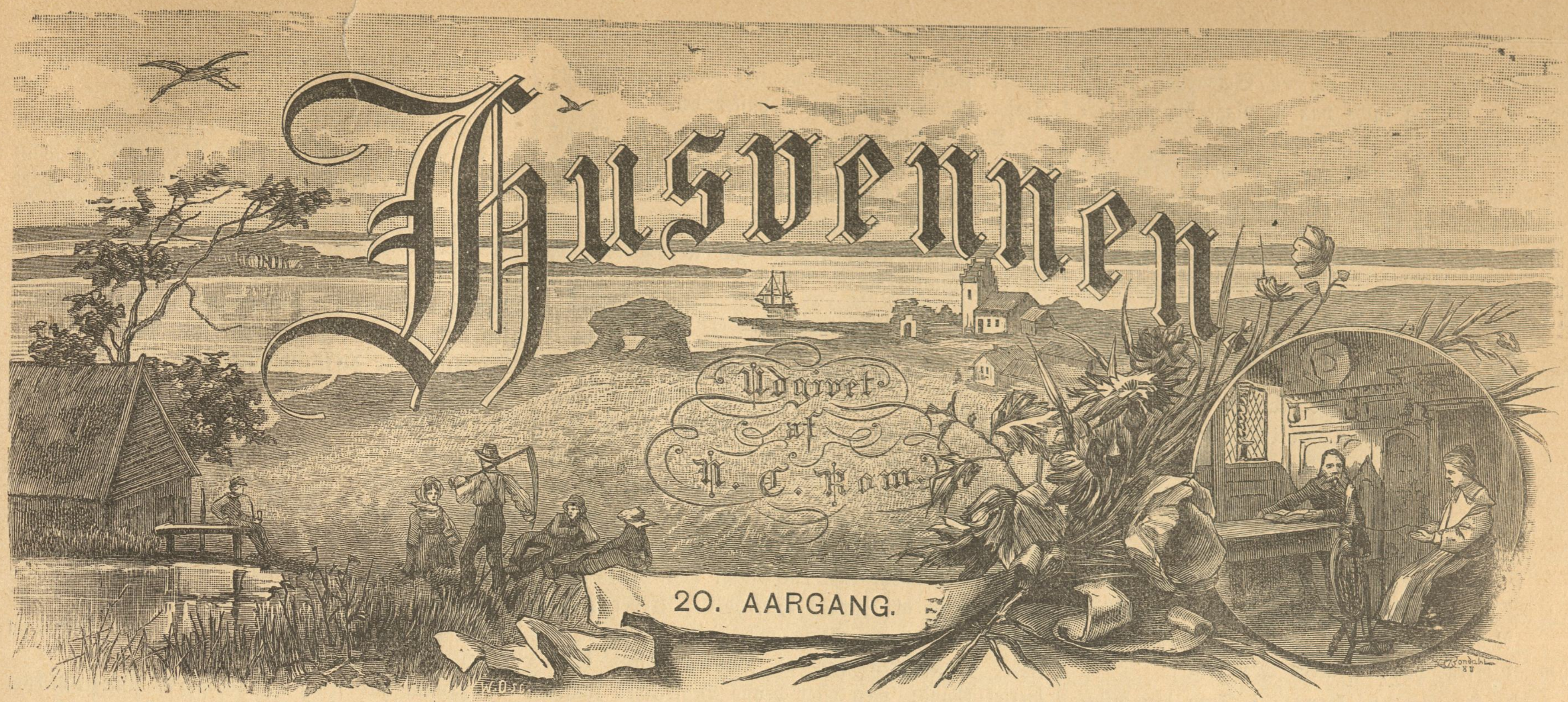

Nr. 23. Søndag den 5. Marts. 1893.

Den lille Fredstifterinde.

Fortælling af Emanuel Henningsen.

Det var en knagende, knugende Vinter udenfor. Sneen laa højt paa Husenes Tage, og Isblomsterne dækkede Ruderne. Spurvene krøb sammen paa Tagrenderne og snakkede om de trange Tider, om Frosten og Kulden, og de længtes efter, at Foraaret skulde komme.

„Jeg har set Viben nede i Vilskov Moser," sagde en af dem, „og det betyder Foraar."

„Har du hørt Lærken synge eller Stæren fløjte, har du set Storken flyve hen over Engen?" spurgte en gammel Hanspurv. „Hvis ikke, saa ti hellere stille eller gaa hjem og læg dig. Naar Dagen længes, Vinteren strenges."

Og det gjorde den. Det frøs, saa Vandtruget nede ved Posten knagede og klagede over Gigt, og Posten vilde ikke længer give Vand, hvor meget man end lokkede for den. Dens Hjerte var blevet til en eneste ufølsom Isklump.

Oppe paa tredje Sal i Huset, til hvilket Posten og Vandtruget hørte, boede der en fattig Familie, bestaaende af Mand og Kone med to Børn. Faderen havde Ansættelse paa et Handelskontor og fortjente desuden lidt ved Afskrivningsarbejde, som han besørgede i sit Hjem; men trods al hans Flid truede Fattigdommen i Krogene, og Nøden stod truende uden for Døren og ventede kun paa en gunstig Lejlighed til at slippe ind.

En Eftermiddag, da det begyndte at skumre, sad Familien samlet inde i den lille Dagligstue. Udenfor hylede den barske Vinterstorm, og den fine, hvide Sne føg mod Vinduerne, hvis Ruder var dækkede med Is. Faderen havde lagt sit Arbejde til Side, da han ikke længer kunde se at skrive, og Moderen havde ladet sit Strikketøj synke ned i sit Skød. De sad i nogen Tid begge tavse, hver optagne af sine egne Tanker, medens deres to Smaabørn stille legede med en Dukke, som Moderen havde syet til dem.

Figentræ i den botaniske Have i Kalkutta.

„Du er saa tavs, Elise," sagde Faderen endelig; „hvad tænker du paa?"

„Paa dig," svarede hans Kone. „Jeg tænker paa, hvor haardt du maa arbejde for os alle, og at du sjelden eller aldrig har en Times Frihed."

„Men du da," sagde Faderen med et kærligt Blik. „Du arbejder jo lige saa flittigt som jeg. Det skærer mig i Hjertet at se, hvor bleg og afkræftet du er kommen til at se ud i den sidste Tid. Du maa ikke tage saa strengt fat, kære Elise; jeg frygter for, at du ikke kan taale det."

„Aa, jeg er stærkere, end jeg ser ud til," skyndte hun sig at svare, medens hun søgte at undertrykke en Kuldegysning, der foer igennem hende. „Jeg er kun bange for, at du selv overanstrenger dig."

„Med mig har det ingen Nød. Jeg vilde kun ønske, at Tiden vilde tillade mig at arbejde dobbelt saa meget . . . Ved du, Elise, hvad jeg undertiden tænker paa? Jeg bebrejder mig saa ofte, at jeg har bragt dig til et saa fattigt og ringe Hjem, som vort, du, som var omgivet af Rigdom og Overflod."

„Men Valdemar dog!" udbrød Moderen bebrejdende.

„Ja, jeg kan ikke altid frigøre mig for den Tanke, at det dog havde været bedre for dig, om du aldrig havde set mig. For min Skyld er din Fader vred paa dig, og for min Skyld har du givet Afkald, paa alle de Goder, som et Liv i Rigdom kan skænke."

„Hvor du dog taler," svarede hun med et kærligt Smil. „Tror du da, at jeg for alt i

Verden vilde undvære dig og Smaapuslingerne? Hvor kan du dog falde paa at plage dig med saadanne Tanker, kære Valdemar!"

Den ældste af Smaapigerne havde forlængst ophørt med sin Leg og sad nu og grublede over Forældrenes Samtale, som hun naturligvis ikke tilfulde forstod. Da hun havde siddet og tænkt sig lidt om, rejste hun sig og gik hen og lagde sine Arme paa Faderens Knæ.

„Vil Bedstefader tage Moder fra os, Fader?" spurgte hun.

„Vist ej, Augusta, hvor kan du tro det?"

„For jo," svarede den lille, som ikke kunde anføre nogen anden Grund. „Er Bedstefader vred da? Han kommer jo heller aldrig og besøger os, og vi besøger aldrig ham. Jeg ved godt, at han bor henne i det store Hus paa Torvet; jeg har selv set ham gaa derind en Gang. Faar Bessy og jeg aldrig Lov til at besøge ham, Moder?"

„Naar I er artige, kommer I nok engang hen at besøge ham," svarede Moderen.

Da Augusta var kommen i Seng den Aften, laa hun længe vaagen og tænkte paa, hvad der dog kunde være i Vejen, siden Bedstefader aldrig havde været hos dem der i Huset. Den lille Ulrikke nede paa anden Sal havde jo dog fortalt hende, at en Bedstefader var det bedste af alt; ingen i Verden kunde saaledes fortælle Historier, og ingen var saa utrættelig i at lege med hende og hendes Søskende ikke at tale om saadan en Masse Foræringer, han altid havde til dem ved Juletid. Hun kunde nok forstaa, at Bedstefader maatte være vred paa Fader og Moder; men hvorfor han var det, kunde hun ikke begribe; thi der kunde da ingen i Verden være søđere og kærere end de. Bedstefader maatte da ogsaa absolut længes efter dem; han havde jo set saa alvorlig ud, dengang hun havde set et Glimt af ham. Hvad om hun engang gik hen til ham i det store Hus og fortalte ham, at Fader og Moder ogsaa længtes efter ham? Og med den Tanke faldt den lille Pige i Søvn.

Næste Morgen, da hun vaagnede, saa hun, at hun og Bessy ikke laa inde i Sovekammeret, men i Dagligstuen, hvorind deres Seng maatte være flyttet om Natten, uden at de havde mærket det mindste dertil. Hun saa sig undrende om, men der var ingen, hun kunde spørge om Grunden til Omflytningen, og Bessy sov endnu. Derimod hørte hun Lyden af dæmpede Stemmer inde fra Sideværelset; den ene Stemme var Faderens, men den anden kendte hun ikke. Kort efter aabnedes Sovekammerdøren, og Faderen traadte ind i Stuen tilligemed en Mand, ved Synet af hvem hun følte en pludselig Angest; thi hun vidste, at det var Lægen, og hun sluttede, at Moderen altsaa maatte være bleven syg. Ingen af Mændene lagde Mærke til, at den lille Pige var vaagen, og at hun hørte hvert Ord, der blev talt.

„Jeg vil ikke skjule for dem, at der er Fare til Stede," sagde Lægen; „men derved vil jeg ingenlunde sige, at De skal opgive Haabet."

Faderens Ansigt var blegt og bevæget, og hans Haand rystede kendeligt, da Lægen bød ham sin til Afsked og forlod Værelset.

„O, Fader," sagde Augusta og strakte grædende sine Arme ud imod ham; „jeg hørte det altsammen. Moder er meget, meget syg."

„Ja, hun er, mit Barn," svarede Faderen, idet han et Øjeblik satte sig paa Sengekanten for at trøste hende. „Men Gud kan vende alt til det gode, lille Augusta, og vi vil bede ham derom... Nu maa du og lille Bessy være artige og stille Børn; stakkels Moder kan ikke taale den mindste Støj. Lad mig nu se, du husker det."

Augusta nikkede, og Faderen rejste sig og gik tilbage til Sovekammeret. Da Døren havde lukket sig efter ham, lagde den lille Pige sig ned og trak Tæppet op over sit Ansigt, for at ikke Lyden af hendes Hulken skulde trænge ind til Moderen og forstyrre hendes Ro.

Oppe paa Torvet laa der et anseligt og smukt Hus med store Spejlglasruder i Vinduerne. Her boede Grosserer Lund, med hvis Anliggender Folk i sin Tid havde haft meget travlt. Det havde jo været vitterligt for alle, at Grosserens Datter og eneste Barn, den smukke Frøken Elise, imod Faderens Vilje havde giftet sig med en ung Kontorist, der var lige saa fattig, som Grossereren var rig, og at denne i Fortrydelse derover havde forstødt hende og aldrig villet vide af hende at sige. Grossereren var af Naturen ingen blødhjertet Mand; men efter denne Begivenhed syntes det, som om han var bleven til et sandt Stenmenneske, der kun bekymrede sig om sine Forretninger. Adskillige Aar var henrundne, siden Datteren drog ud af Huset, og det var, som om han rent havde glemt, at han nogen Sinde havde haft en Datter. Ingen turde vove at nævne hendes Navn for ham, og han selv nævnede det aldrig. Barsk og kold gik han til og fra sit Kontor, barsk og kold satte han sig om Aftenen til sit ensomme Maaltid. Hans Tjenestefolk kaldte ham i Smug for Snemanden, fordi det syntes dem, at han ligesom bragte Kulde med sig, hvor han saa kom; men, hvad de ikke tænkte paa, var, at en Snemand kan smelte for Solens Straaler.

En Vinterdag kom der en lille, blaafrossen Pige møjsommelig gaaende op ad Stentrappen, der førte op til Hovedindgangen. Hun standsede paa det øverste Trin og søgte at faa fat paa Dørgrebet. Dette lykkedes vel for hende; men hun havde ikke Kræfter nok til at aabne den store, tunge Dør; saa bankede hun paa den med sin lille, kolde Haand. Den skarpe Vind kom strygende hen over Torvet og trængte igennem hendes tynde Klædning, saa hun skælvede af Kulde. Endelig kom der da en Pige og lukkede op for hende.

„Hvem er du?" spurgte hun forundret, da den lille skyndte sig at smutte ind i den lune Korridor.

„Jeg er Augusta," svarede Barnet troskyldigt.

„Augusta . . . Augusta," gentog Pigen; „ja, det var jo en god Oplysning. Hvem er saa Augusta? Eller hvad vil du?"

„Jeg vil ind til Bedstefader."

„Er din Bedstefader her da?"

„Ja, det er jo ham, som bor her."

„Grossereren?" raabte Pigen og slog Hænderne sammen af Forbavselse. „Er det ham, du mener?"

„Ja; vil du lukke mig ind til ham?"

Pigen saa en Tidlang paa det fattigt klædte Barn, hvis Øjne forventningsfuldt hvilede paa hende, derpaa sagde hun ubestemt:

„Jeg ved næsten ikke, om jeg tør . . .: Nej, nu skal du ikke græde. Hvad vil du Grossereren?"

„Moder er syg," svarede Augusta, og Taarerne, som hun længe havde trængt tilbage, brød nu frem og løb ned ad hendes Kinder. „Doktoren tror, hun dør."

„Er det saadan fat," sagde Pigen medlidende, „saa kom med mig. Om det saa skal koste mig min Plads, saa skal du dog komme ind til ham."

Hun gik hen gennem Korridoren til en Dør, som fandtes ved Enden af denne, og hviskede til Augusta, der var fulgt efter hende:

„Nu skal jeg aabne Døren for dig; gaa du saa kun ind til ham."

Med disse Ord greb hun fat om Dørgrebet, og Augusta befandt sig snart i et stort og smukt Værelse, hvis Gulv var bedækket med et blødt Tæppe, og hvis Vægge prydedes af smukke Malerier i kostbare Rammer. Midt i Værelset sad Grossereren ved sit Skrivebord, der var bedækket med Papirer og Bøger. Han vendte sig om, da Døren blev aabnet, og saa paa den lille Pige.

„Hvem er du?" spurgte han.

„Jeg er jo Augusta. Kender du mig da slet ikke, Bedstefader?"

Grossererens Ansigt blev lidt blegere, end det før havde været, og han blev siddende stille og stirrede paa hende, saa hun til sidst blev bange og igen begyndte at græde.

„Moder er meget syg," stammede hun, „og jeg hørte . . . at hun kaldte paa dig . . . hun kalder hele Tiden paa dig . . . men Fader og Bessy og mig kender hun slet ikke."

„Hvem har sendt dig til mig?" spurgte Bedstefaderen.

„Jeg gik selv; Fader ved det ikke . . . og han tør ikke gaa fra Moder . . . saa vilde jeg sige det til dig, Bedstefader."

„Hvoraf ved du da, at jeg er din Bedstefader?"

„Det sagde jo Line . . . det var i Sommer, da hun spaserede med Bessy og mig, da saa vi dig jo . . . Og jeg beder jo hver Aften: Gud bevare Bedstefader . . . det vil Moder have. Ak, Bedstefader, Doktoren tror, at Moder dør."

Den lille Pige græd bitterlig. Grossereren trak hende hen til sig og søgte at trøste hende, derpaa rejste han sig og trak i en Klokkestreng, der hang paa Væggen. Pigen, som havde lukket op for Augusta, traadte ind.

„Giv Barnet noget varmt Overtøj paa," sagde Grossereren med en Stemme, der lød ganske fremmed i hendes Øren, „og følg hende saa hjem . . . Jeg gaar i Forvejen, mit Barn," vedblev han, henvendt til Augusta. „Vær kun ikke saa bedrøvet, det bliver nok godt igen."

Dermed forlod han hurtig Værelset, trak med skælvende Hast en Overfrakke paa og ilede ud af Huset. Han behøvede ikke at spørge om Vej til sin Datters Bopæl: han vidste godt, hvor hun boede. Den haarde Grosserer var dog nok, naar alt kom til alt, ikke saa haard, som han vilde have Udseende af at være; thi da den lille Pige kom hjem og traadte ind i Sygeværelset, sad han med bøjet Hoved ved Siden af Sygesengen og gjorde ikke mindste Forsøg paa at skjule de Taarer, som gled ned over hans Kinder.

Over den syges Aasyn laa der et blidt og lykkeligt Smil; hun var vaagnet til Besindelse og havde kendt sin Fader, hvis Vrede havde smertet hende saa dybt.

Om hun saa døde? Nej, det gjorde hun ikke; Glæden er en god og kraftig Medicin. Lægen kunde ikke noksom forundre sig over, hvor rask Bedringen skred fremad. Hver Dag sad Grossereren en Times Tid ved Siden af hendes Seng, og med hver Dag forsvandt hans stenhaarde Maske mere og mere bort. Snemanden var smeltet under Kærlighedens varmende Straaler.

Da Stæren fløjtede ude paa Tagene, og Storken spaserede om nede i Vilskov Moser, var Moderen igen rask, og hele Familien flyttede nu hen i Grossererens prægtige Hus. Det var den gladeste Flyttedag, Børnene nogen Sinde havde oplevet.

Augusta var og blev først og fremmest Bedste-

faderens Yndling. Han glemte aldrig, at det var hende, der havde stiftet Fred mellem ham og hendes Forældre, og han var utrættelig, naar det gjaldt om at glæde hende og Søsteren. En Maaneds Tid efter at Forældrene var flyttede ind til ham, kom Stuepigen ganske overrasket ud i Køkkenet og sagde til Kokkepigen:

„Ved du, hvad Grossereren nu tager sig for, Mette?"

„Nej."

„Han sidder min Sandten og fortæller Børnene Eventyr."

„Grossereren fortælle Eventyr . . . det er næsten utroligt!"

Men sandt var det; Grossereren sad virkelig og gjorde sig en uhyre Umage for at fortælle et Eventyr for begge Smaapigerne.

Figentræet.

(Med Billede.)

I de tempererede Egne, hvortil vort Land jo hører, dannes Skovene i Regelen af en enkelt eller forholdsvis meget faa Arter af Træer; ved Siden af deres særegne Skønhed kommer der til at hvile en undertiden næsten trykkende Ensformighed over dem, som kun afbrydes hist og her i Udkanterne, hvor en større Afveksling er bragt til Veje, idet forskellige Træarter udefra har sneget sig ind. Ganske anderledes er Forholdet i de tropiske Skove; der udfolder Vegetationen sig i en Rigdom og Fylde, som vi aldeles ikke kender. Ikke blot optræder der ganske andre gigantiske Former end hos os, men der findes tillige en overordenlig Mangfoldighed af Arter, til enhver Tid fulde af Blomster og Frugter paa forskellige Udviklingstrin. I disse Skove viser Naturen sig i sin fulde Vælde og Kraft; ethvert Sted er benyttet, selv Træernes Stammer og Grene er overgroede med de pragtfuldeste Planter, hvis Blade og Blomster blander sig saaledes ind i hverandre, at det for Beskueren bliver umuligt at afgøre, hvor hver enkelt hører hen. Men midt i denne Mangfoldighed er der dog altid visse Former, der især gør sig gældende enten ved deres særegne Bygning eller ved deres gigantiske Vækst.

Det almindelige Figentræ er os velbekendt; vi dyrker det i vore Værelser og Drivhuse, ja selv i vore Haver ses det ikke sjeldent, men maa her beskyttes mod Kulden ved at tildækkes om Vinteren. Bedst kendes dog Planten af sin saakaldte Frugt, den saa meget yndede Figen. At det ingen Frugt er i samme Forstand som et Kirsebær eller en Valnød, ser vi bedst, naar vi skærer en grøn Figen igennem; vi vil da finde, at den er hul, og at der paa dens indvendige Side er besæstet en Mængde Smaalegemer, der ved nærmere Eftersyn viser sig at være Blomster. Disse Blomster er af en meget simpel Bygning; de er alle dannede af en grøn, bægeragtig Del, Blomsterdækket; i dem, der er besæstede øverst i Figenens Hulhed, vil vi kun finde nogle faa Støvdragere, i de nederste derimod en lille Frugtknude med tilhørende Griffel og Ar. Figenen er altsaa i Virkeligheden en Blomsterstand; den fødebe, egentlig spiselige Del er det øverste af Stængelen, som er vokset op som en Skaal, omsluttende alle de uanselige Blomster; de saakaldte Kerner er de smaa Frugter. Det fremmede ved denne Blomsterstand er altsaa, at dens Blomster er skjulte, medens vi ellers hos vore Frugttræer er vante til at se en Knop, derpaa den udfoldede Blomst, som falder af, efterladende Frugtknuden, som saa vokser ud til Frugt.

Ene i Verden.

Fortælling af Asta.

(Fortsættes.)

Just som hun slog Øjnene op og forfærdet stirrede paa mig, gik Døren op, og hendes Fader traadte ind. Jeg havde næppe Mod til at gentage min Bekendelse, men da min Nærværelse i Elses Kammer paa denne Tid maatte forekomme ham højst besynderlig, syntes det mig, at der intet Valg var at gøre, jeg kunde lige saa godt straks tilstaa det hele.

Jeg gik et Par Skridt henimod ham og sagde med vaklende Stemme: „Det er mig, som har stukket Ild paa Gaarden, jeg kunde ikke styre mit Sind; jeg ved, hvad der venter mig — gør med mig, hvad I vil, og helst snart."

Som en gal Tyr stirrede Husbond paa mig, derpaa greb han fat i mig, slængte mig ind i et mørkt Sandhus og laasede Døren af.

Alt det, der nu fulgte efter, var saa forfærdeligt, at jeg næppe kan tale roligt derom. Næste Morgen førte man mig bort fra Gaarden — og bort fra Else, der stod ved Vinduet, badet i Taarer. Hendes Blik var fuldt af Medlidenhed, og jeg vidste, hendes Taarer gjaldt mig. Stakkels lille Else!

Saa blev jeg ført i Fængsel, Hr. Pastor. Det var skrækkeligt at skulle sætte sin Fod et saadant Sted, og dog maatte jeg det. Da Porte og Døre lukkedes for mig, og jeg sad alene i min Celle — aah! da følte jeg det trykke og pine i Brystet; der blev saa trangt, dødt og koldt; ingen Sol, ingen Fuglesang, ingen Dyr og ingen Mennesker — ingen uden dem, der sad inde i de andre Celler, og som maaske var meget værre end jeg. Det var, ligesom jeg indaandede en anden Luft end den sædvanlige; denne var ikke frisk og velgørende, den var tung, klam og trykkende som en Mare.

Hver Time sneg sig hen som en hel Evighed, ingen var der at tale med, ingen at se undtagen Præsten, der hver Dag kom ind for at høre, om jeg havde omvendt mig.

Omvendt? — ja, hvad kom det Præsten ved, om jeg fortrød hvad jeg havde gjort? Else vidste Besked derom, og det var mig nok. Jeg vilde ikke indlade mig med den fremmede Mand om mine egne Tanker og Følelser. Havde han sagt, at alle Mennesker — undtagen Else — var nogle ondskabsfulde Skabninger, saa skulde jeg gerne have givet ham Ret, men derom talte han aldrig, det var kun om mig selv til enhver Tid — og det blev jeg til sidst ked af at høre. Jeg vidste jo meget bedre end Præsten, hvordan jeg var, saa han behøvede ikke at fortælle mig det, syntes jeg.

I Stedet for at gøre mig blød om Hjertet gjorde han mig haard og kold med alle sine Prædikener, og hans Nærværelse blev mig til sidst lige saa pinlig som den tunge Ensomhed. Ja, Hr. Pastor! jeg kunde ikke gøre for det, men mit stive Sind voksede der i Fængslet i Stedet for, at jeg skulde blive føjelig og eftergivende, og da jeg omsider slap ud igen, var jeg om mulig endnu mere hadefuld paa Verden end før. Da jeg traadte ud af Fængselsporten, slog Luften mig helt underligt og fremmed i Møde, og jeg havde ikke gaaet længe, før jeg var ganske træt og satte mig ned for at puste lidt.

Det var en køn og varm Sommerdag; Fuglene sang omkap rundt om paa Markerne, og Vejgrøften, jeg sad ved, var fuld af Blomster, der duftede mig i Møde. Køerne græssede paa Engene, og Faarene løb muntre om i deres korte Tøjr. „Ja," tænkte jeg, „I stakkels Faar kan se saa meget omkring jer, som I ikke kan faa og ikke naa; I er fængslede til en bestemt Plet, ligesom jeg har været; men I har dog Luft og Lys, Sol og Fuglesang — det havde jeg ikke. Men saa er jeg et Menneske, I kun Faar. Aa, ja, jeg vilde for den Sags Skyld lige saa gerne være et Faar — der er ingen Herlighed ved at være Menneske." Jeg saa en Vogterdreng ligge i en anden Grøft og slaa Smæld med sin lange Piskesnært, medens han velbehagelig strakte sig i det høje Græs og lod Solen bage paa sin Ryg. Uvilkaarlig tænkte jeg paa mine egne Drengeaar, men denne lille Fyr havde vel nok lysere Sind og gladere Tanker, end jeg havde haft — og han havde naturligvis baade Fader og Moder.

Naa, jeg rejste mig da igen og fortsatte min Vandring uden egentlig at vide, hvorhen jeg skulde gaa. Jeg maatte jo se at faa en Plads et eller andet Sted — men det anede mig, at jeg længe skulde søge forgæves.

Henad Aften kom jeg til en lille Landsby, og jeg gik da ind i alle Gaardene for at høre, om de kunde have Brug for mig. Men nej, de havde allesammen Folk nok og behøvede i alt Fald ikke ekstra Hjælp før henad Høsten — men den var der endnu et Par Maaneder til. Da jeg imidlertid ikke kunde orke at gaa længer, bad jeg om Tilladelse til at ligge Natten over et af Stederne, men det var lige med Nød og næppe, jeg fik Lov at ligge ude i en Lade.

Dagen efter fortsatte jeg min Vej, og henad Middag kom jeg til en stor Gaard, hvor jeg gik ind og bad om lidt Mad. Gaardens Ejer kom straks farende henimod mig og spurgte: „Hvad vil du med Mad?"

„Ja, den vil jeg spise," svarede jeg.

„Ved du ikke, at du ikke maa tigge?"

„Jeg ved, jeg er sulten og har ingen Mad faaet i Dag."

„Hvorfor arbejder du ikke?"

„Jeg kan ingen Tjeneste faa."

„Hvorlænge har du søgt?"

„Siden i Gaar."

„Hvor opholdt du dig før den Tid?"

„Hvorfor?"

„Fordi jeg er Sognefoged!"

Han greb nu fat i mig, som frygtede han for, jeg skulde løbe fra ham, men jeg stød mig fri for hans Favntag og sagde: „Jeg skal ikke rende min Vej, Hr. Foged! men jeg skal sige Dem det, ligesom det er — det er jo min Pligt at gøre det. Jeg kommer lige fra Fængslet, jeg har været straffet for Ildspaasættelse, men jeg siger: gid jeg var der endnu, thi der gik jeg for en skikkelig Fange, men nu vil jeg komme til at gælde for en lav og mistænkelig Skurk, hvorhen jeg saa kommer."

Sognefogden saa vist paa mig og sagde: „Ja, jeg kunde jo straks se, der var noget skummelt ved din Person, men nu skal jeg undersøge Tingene nøjere!"

Jeg kom derpaa ind i Folkestuen, hvor jeg mærkelig nok fik Lov til at spise Folkenes Levninger af Middagsmaden. Da Fogden havde set de Papirer, jeg havde hos mig, lod han mig atter gaa og sagde til slut: „Se nu til, du faar et

blivende Sted, thi saaledes kan du ikke rende om, din Slyngel! Gaa ned til Per Jensen (du kan spørge dig for om Vejen) og prøv, om du kan faa Arbejde der, ellers kan du jo melde mig det igen."

Jeg gik og var glad ved at slippe for ham. Hos Per Jensens havde de ingen Brug for mig, med mindre jeg vilde være Svinehyrde, men da de saa den Seddel, jeg havde faaet med af Fogden, som jeg skulde presentere, før jeg paatog mig nogen Tjeneste, vilde de ikke engang have mig til det. Jeg gik derfor uden Resultat, men tilbage til Sognefogden vilde jeg ikke, det havde jeg ingen Lyst til; vilde han mig noget, kunde han selv opsøge mig.

Atter travede jeg hen ad Landevejen uden Maal og Med, uden Haab og Trøst. Den lyse Sommerdag passede saa daarligt til mine mørke Tanker, der blev tungere og sortere for hvert Skridt, jeg tog. Jeg gik tilbage i Tiden og mindedes med Smerte, hvorledes jeg maatte skilles fra Else, der dog havde mig kær trods al min Daarlighed og Fattigdom. Ja, hun lignede en Sommerdag som denne; venlig, mild og varm, altid med et glad Smil tilovers for dem, hun holdt af. Og hun var den eneste i Verden, der nogen Sinde havde taget sig kærligt af mig; alle andre havde været enige om at jage mig fra Dør til Dør med Haan og Spot; alle havde de hadet mig som et ondt Dyr og som et slet Menneske. Men nu maatte det ogsaa være forbi; paa denne Maade kunde ingen holde det ud. Der var ingen, som vilde savne mig, naar jeg var borte, ingen, ingen; og jeg havde intet at miste i Livet — det eneste, jeg brød mig om, havde jeg alt mistet.

Nej, der var slet intet, som holdt mig tilbage; jeg kunde rolig forlade det hele, og nu skulde det ikke vare længe, før jeg gjorde Alvor af det. Jeg spejdede omkring og opdagede en Mergelgrav lidt tilhøjre for Vejen. „Ah!" udbrød jeg, „naar man taler om Fanden, saa er han der!" Og i det samme gjorde jeg et Spring for at komme over Grøften, der var temmelig dyb. Men jeg naaede ikke helt over — faldt heller ikke helt ned i den, men blev siddende med det ene Ben under det andet i en underlig forkert Stilling. Jeg saa længselsfuldt henimod Mergelgraven, men da jeg vilde rejse mig op, kunde jeg ikke støtte paa det venstre Ben, og det begyndte at gøre meget ondt i det. Jeg prøvede atter og atter men med samme uheldige Resultat; Foden var som et fremmed Lem, der ikke tilhørte mig, og jeg kom snart paa det rene med, at det maatte være brækket.

Et Øjeblik efter kom en Mand gaaende henad Vejen. Han var lille og mørkklædt, og da han lidt efter gjorde Holdt ud for mig, saa jeg, at han havde langt, sort Skæg og gulbrune Øjne, som han stadig missede med. „Hvad er der i Vejen?" spurgte han deltagende.

„Jeg tror, jeg har brækket et Ben," svarede jeg.

„Saa—aa, det var da slemt, stakkels Mand! hvordan gik det til?"

„Jeg sprang kun over Grøften her."

„Hvor vilde De hen?"

„Aa, blot lidt ind paa Marken for at finde mig et godt Hvilested."

„Vent nu lidt, min gode Mand, saa skal jeg hjælpe Dem. Min Gaard er nær herved, jeg skal sende Vogn efter Dem."

Jeg takkede saa mange Gange, men havde dog langt hellere set, at han straks havde baaret mig hen i Vandhullet — saa vilde jeg være sluppet for flere Pinsler — i alt Fald i denne Verden. Men Manden gik bort, og en halv Times Tid efter kom der en Vogn og to Karle for at bringe mig til den nærliggende Gaard.

Her blev jeg lagt ud i Karlekammeret, og de lod Doktoren hente, for at han kunde sætte Benet sammen igen. Det var en drøj Pine, kan De tro, Hr. Pastor! og jeg vaandede mig svært. Da Lægen var kørt igen, kom Gaardmanden ind til mig, tog min Haand og sagde: „Alle Mennesker er jo Brødre, og hvad I vil, at Menneskene skal være mod eder, det gører I og mod dem. Sig mig nu, hvem De er, og hvorfra De er."

„Mit Navn er Per Madsen," svarede jeg, „og mit Hjem er enten alle Vegne eller ingen Steder; jeg er fader- og moderløs og har min meste Tid vandret fra Dør til Dør."

„Hvad?" udbrød han ligesom forskrækket, „De er da ingen Vagabond eller Tigger?"

„Jeg søger nu Arbejde, men kan intet faa — og nu langt mindre, da mit Ben er brækket."

„Søger, og I skulle finde," begyndte Manden igen, „bliv ikke forsagt og tab ikke Modet."

„Det har jeg tabt for længe siden," svarede jeg mat.

„Naa ja, jeg skal siden komme og tale alvorligt med Dem, i Øjeblikket har jeg ikke Tid til mere." Derpaa skyndte han sig bort, som om han var halvt bange for mig og halvt fortrød sin gode Gerning.

Først næste Dags Aften stod han atter for mig, men denne Gang mørk og truende. Jeg blev helt uhyggelig til Mode, da jeg saa ham ind i de plirende Øjne.

Saa begyndte han, idet han slog ud med begge Arme: „Naar Jesus kunde sidde til Bords med Syndere og Toldere, saa kan jeg vel ogsaa have en Kæltring og Forbryder liggende i mit Karlekammer en liden Stund. Men ve dig, om du ikke snart omvender dig! Du ved ikke, hvad Dag din sidste Time kommer; du ved ikke, om din Sjæl maaske skal kræves af dig i denne Nat — og da vil du vandre bort til de ukendte Lande — men til de Lande, hvor Mørkets Aander venter dig, og hvor Djævelen rækker alle sine lange Fingre ud efter dig. Hør, hvad jeg siger og vend om i Tide. Jeg vil nu ikke tale mere til dig i Dag, men i Morgen kommer jeg igen for at høre, om Du har omvendt dig og om du vil vadske din sorte Sjæl ren — saa ren som den kan blive hos en, der har levet i Synd og Ugudelighed.

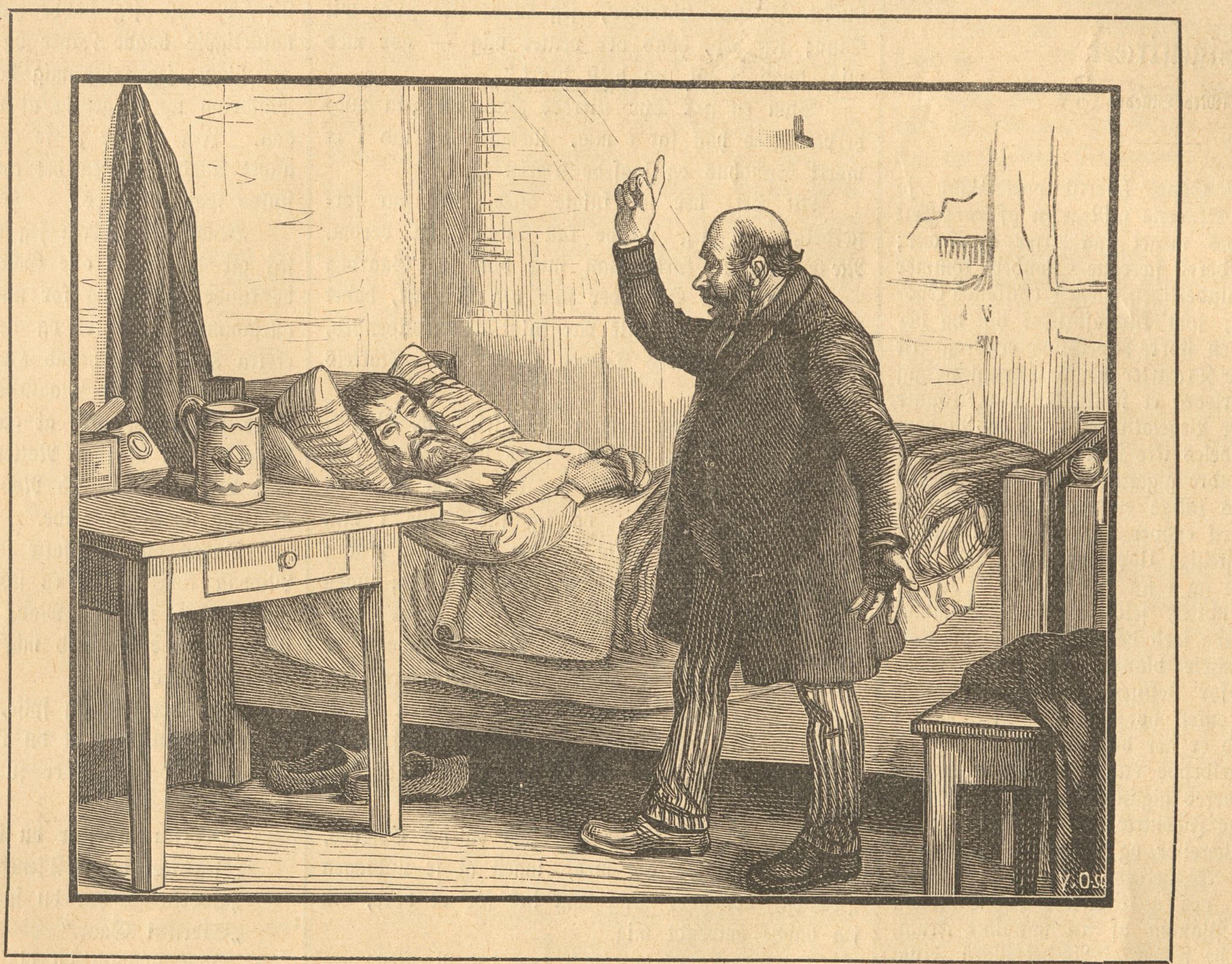

Gaardmanden prædiker.

Derpaa gik han bort igen, og jeg følte mig ligefrem befriet derved. Jeg var bleven ganske hed i Hovedet af hans Prædiken og kunde ikke rigtig forstaa, hvad han mente, og hvad han vilde. Jeg tænkte, at han havde faaet at vide, at jeg kom fra Fængslet, men jeg syntes ikke, han behøvede at tiltale mig saa haardt. Var det det, man kaldte Gudsfrygt saaledes at dømme en anden Stakkel ned i det sorteste Helvede? Jeg laa og spekulerede saa længe, at jeg til sidst faldt i Søvn af Træthed.

(Fortsættes.)

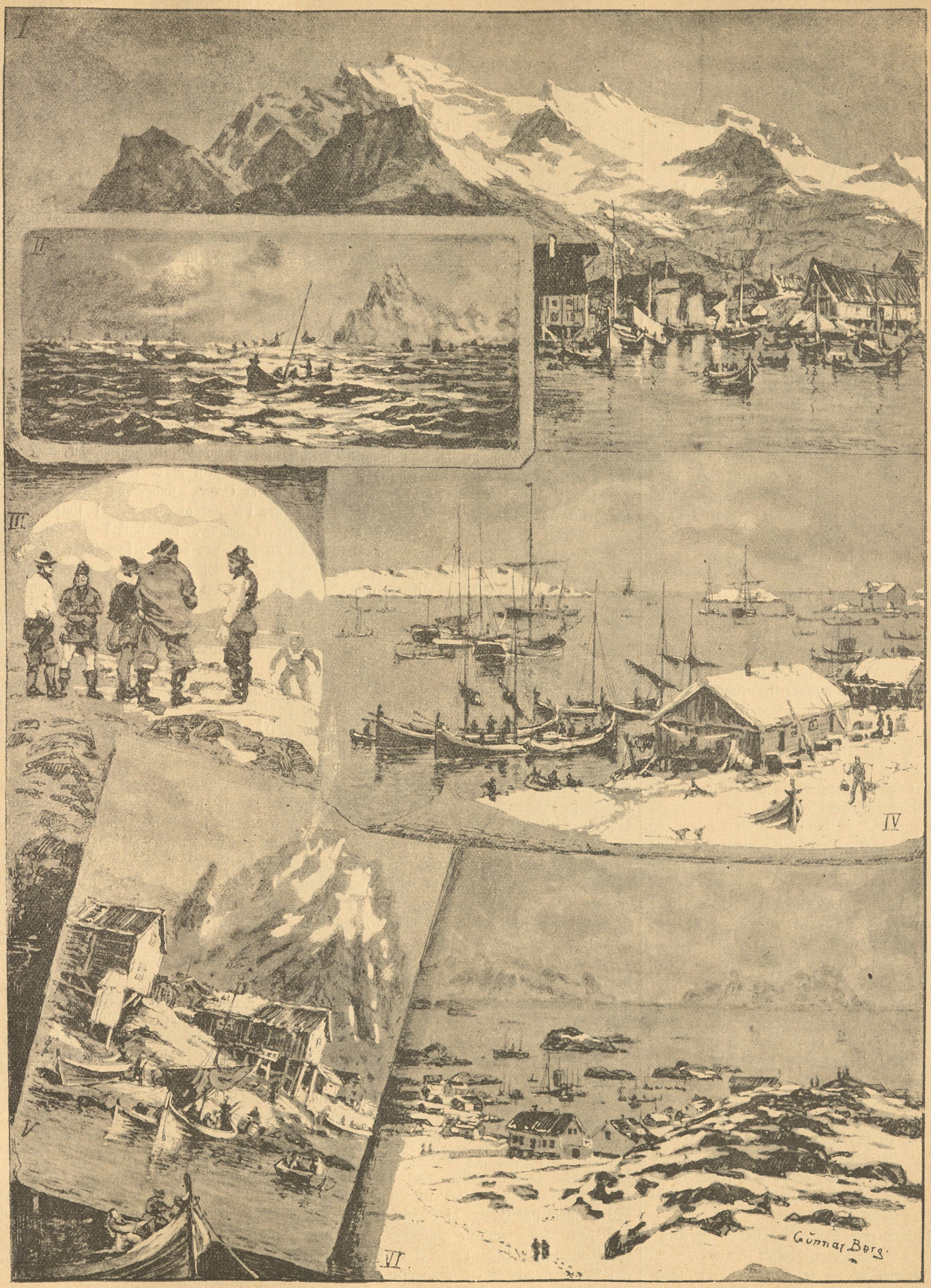

Billeder fra Lofoten.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Ja, vi have været rigtig gode mod dig," sagde Gørres med Udtrykket af en fuldkommen Overbevisning, „har vi ikke? — Vi holdt dig lig vort eget Barn og lærte dig op i Rytteri og Kristendom, hvad jeg vilde sige, i Kristendom og gode Sæder, vi skal blive bedre endnu, det kan du bande paa; du behøver bare at forlange, du rare Pige!"

Det blev meget silde den Aften, før de gik til Ro hos Ratlovs. Da Gørres kom ind i sit Sovekammer, satte han sig ned ved Bordet, støttede Hovedet i begge Hænder og faldt i Tanker. Merved fulgte med ham, han lod ikke til at bemærke hende.

„Lykken har været god imod os," sagde hun, „det gælder nu om at benytte den."

„Jeg sidder just og grunder over det," svarede han dybsindig. „Den rare Arv kunde aldrig være kommet mere belejligt. Jeg har længe tænkt paa, hvordan vi skulde faa Raad til at rejse os en større Fæstald, Kreaturerne lider bandsat ved at staa saa længe ude i de vaade Efteraarsnætter. Nu river vi den østre Længe ned —"

„Aa, lad mig være fri for dine Kreaturer og din Fæstald. Bedre var, du tænkte paa din Søn, vort eneste Barn, han og Beate har jo altid holdt af hinanden."

„Tror du?"

„Hvorfor skulde han vel ellers gøre det Væsen af hende? Hun maatte jo ikke røre sig til noget, hun skulde være med ham alle Vegne, synge for ham om Morgenen, ride ud med ham om Middagen, — jeg tager ikke fejl. Vi maa nu se at faa Sagen afgjort snarest, før spørges det, der er sket, saa faar vi Besøg af alle unge Mænd i Holsten. Povisch har ogsaa to lange Sønner, han vilde, hun skulde flytte op paa Gaarden, han har allerede lagt sin Plan. Det var bedre, du gav dig til at tænke derpaa."

„Ja, men det er dog vore Kreaturer, vi skal leve af."

„Snak! det er vor Søn, vi skal leve for," svarede Fru Merved og udviklede derefter dæmpet og hviskende en fuldstændig Plan, som Henrykkelsen over Beate ikke havde hindret hende i at lægge i Aftenens Løb. Gørres sad paa Sengekanten og lod sit lange Haar glide igennem Fingrene, han hørte til og gabede.

„Vi maa gøre nogle flere Gilder herefter," udbrød han pludselig, „det holder Beate af. Vi skylder Rønnovs et, og jeg har lovet, her skulde blive Fest, naar vi fik tærsket. Nu gaar de og minder mig derom."

„Hvorfor gøre Gilder? De lokker kun Bejlere hertil."

„Det kan nok være; men ved et Gilde falder Talen gerne paa Heste og Kvæg, naar Folk drikker, bliver de mere resolute, de bedste Handler, jeg har gjort i mine Dage, blev altid sluttede, naar vi havde spist til Middag."

Fru Merved hørte paa ham med synlig Uvilje.

„Du har altsaa ikke forstaaet et Ord, af alt hvad jeg sagde."

„Jo vist har jeg, og det er rigtigt altsammen; skænd nu bare ikke, det bliver alligevel, som du vil have det, saadan har det jo været i alle de en og tyve Aar, siden du kom til Gaarden."

„Saadan skal det ogsaa være," svarede hun smilende og slog ham paa Kinden. Gørres strakte begge Hænder ud mod hende, hun tog dem ikke.

„Du ser saa køn ud i Aften, det mente ogsaa Povisch."

„Det er uheldigt, at Povisch skal gøre dig opmærksom derpaa."

„Jeg finder altid, du er køn," forsikrede Gørres, „kom og kys mig!"

„Nej! dit Skæg er saa langt."

„Kys mig da paa min Kind."

„En anden Gang," sagde Fru Merved, idet hun tog sit Lys og forlod Stuen.

Den Forvandling der fra nu af fandt Sted med Beate forekom hende selv som et Eeventyr. Hun blev pludselig Genstand for den almindelige Opmærksomhed. Lykønskninger lød alle Vegne fra og en Strøm af Talemaader og Forsikringer om Deltagelse, som hun ubetinget troede paa. Gørres smilede og nikkede til hende, naar de mødtes, enhver af hendes Handlinger fik Betydning, og hendes Person lod til at være en Forening af lutter Fuldkommenheder, som, mærkværdigt nok, ingen tidligere havde haft Øje for. Iøvrigt af alle var dog Fru Merved i at overtyde hende om den inderlige Hengivenhed, hun bestandig havde følt for hende, og som først nu fandt sit rette Udtryk. Beate lod til at have glemt Fortiden, dens Erfaringer bar ingen Frugt. Øjeblikket fængslede alle hendes Tanker. Dertil hjalp den Overensstemmelse, som i det mindste i een Retning fandt Sted mellem hende og Fru Merved: deres fælles Lyst til Adspredelser.

„Vi maa skynde os med at indhente, hvad du har til gode," sagde Merved smilende, „men allerførst maa vi tænke paa din Pynt, man gemmer ikke Juveler i en Træbøddike, og du er en Juvel, min søde Beate, den yndigste, den mest straalende, mine Øjne har set."

Saa blev der skikket Bud til Kræmmere og Købmænd i Rendsborg og Kiel; af alt hvad de bragte, var der intet for dyrt, intet godt nok. Hver en Bissekræmmer i Holsten fandt Vej til Ratlovs Gaard og var sikker paa at gøre en god Handel, naar han bragte noget smukt og nyt med i sin Kiste.

Skønt der altsaa var meget, der lagde Beslag paa Beates Tid, saa Fru Merved dog til sin store Glæde, at hun ikke forsømte de tidligere Udflugter med Kay og Viben. Det var ikke længer den gamle, krøllede Fjer fra Dragkistekuffen, hun bar i Hatten, ikke heller behøvede hun at skjule sine Hænder af Mangel paa Handsker, hun havde den smukkeste Ridedragt, der kunde skaffes til Veje. Undertiden var de flere i Følge, end Beate egenlig holdt af. Der kom adelige Junkere i Besøg fra Nabolavet, to af disse, Klaus Ahlefeld og Marqvard Rønnov, syntes især at være fortryllede af den unge Pige og kappedes i Ord og Gerning om at give hende Beviser herpaa.

Viben var bleven mere tavs i den sidste Tid, han holdt sig tilbage, iagttog, hvad der skete, men havde ikke flere Historier at fortælle. Maaske forekom det ham, at han blev fortrængt af de nye Gæster, man tog mindre Hensyn til ham end før, han havde været søgt og blev nu kun taalt. Han lod heller ikke til at være vel set af de unge Adelsmænd, hans Anskuelser stemte saa lidt med deres, hans Dragt var afstikkende, hans Adfærd forekom dem brutal og hensynløs, endelig var han en Ditmarsker, og der var dengang ingen Adelsmand i Holsten, uden at han jo havde en Slægtnings eller en Vens Død at hævne nede i Digernes Land.

En Dag sad han inde i Haven hos Beate, Kay stod henne ved Staderne og saa paa Bierne. Beate lagde sin Haand paa Vibens Arm og udbrød dæmpet:

„Hvad fattes dig, hvad betyder denne Tavshed? Ved du ikke, at du bedrøver mig dermed? Er jeg ikke mere Beate, som før?"

Viben saa op og rystede paa Hovedet.

„Nej," svarede han, „da du blev rig, blev du en anden, nu er du en fornem Jomfru, jeg derimod, — ja du ved nok, hvad jeg er."

„Du er et stort Barn, Viben Peter, utaalelig og fordringsfuld, ikke andet, du holder dig tilbage, naar du helst burde tale, — du ser i Øst, naar jeg er i Vest, finder du det sømmeligt? — Vi gør ikke nok af Herren, vi skulde bære ham paa vore Hænder, ikke sandt? — Den første Aften, du kom, var der en, som sagde, jeg havde smukke og kloge Øjne, det har du vist glemt, jeg forstaar i det mindste at se med dem, det kan du lide paa."

„Der er slaaet Bom imellem os, jeg mægter ikke at sprænge den."

„Det behøves ikke heller, for det har jeg gjort. Jeg slog min Arm om din Hals, jeg kyssede dig paa din Mund, har du ogsaa glemt det? den Dag det skete, fæstede jeg dig til at være mig en fuldtro og hengiven Ven, — jeg troede, du vilde være det."

„Han er vist bange for mig," sagde en blid og dæmpet Stemme bag dem. Kay stak sit Hoved ud fra Busken, smilede sørgmodig og vedblev: „Han hører jo hver Dag Moder tale om Kay og Beate, Beate og Kay, to Sødskendebørn, der passer for hinanden som en Blomst og et vissent Blad, hun vil, at de skal trolove; der tales allerede om at købe pavelig Legats-Brev og Lov til at slaa en Streg over Slægtskabet; men jeg vil det ikke, Livet bør ikke trolove sig med Døden."

Beate saa ned paa Jorden, Viben tav ligesom hun. I dette Øjeblik kom Fru Merved og betragtede dem opmærksomt og forskende, medens hun udbrød: „Hvad vigtigt forhandles her? I ser saa alvorlige ud."

„Intet vigtigt," svarede Kay, „jeg sagde blot, jeg var syg. Nu vil jeg gaa i Seng."

„Ja, hvil dig, min kære Søn, du ser saa anstrengt ud." Hun tog Beates Haand. „Kom mit søde Barn, vi maa klæde os paa. Huset er fuldt af fremmede, Prior Augustinus og den evige Rønnov og Ahlefeld, — jeg husker dem ikke alle."

(Fortsættes.)

Fra Lofoten.

(Af Lærer H. Nilssen, Norge.)

(Med Billede.)

Lofoten er, formedelst det rige Torskefiskeri om Vinteren, et af vort Land Norges betydningsfuldeste Egne. Højst interessante Billeder fremstiller sig her for den opmærksomme Jagttagers Blik.

Bladet viser os i Dag flere saadanne. Øverst har vi et mægtigt Fjeldparti. I dette har vi egenlig den hele 8—10 Mil lange — Lofotsides Hovedudseende med bratte, ofte lodrette Fjeldvægge, høje, spidse Tinder adskilte ved store Skar, mægtige Kløfter og dybe Afgrunde. Om Sommeren er store Dele af Fjeldsiderne klædte lige til Toppene med et yndigt, grønt, blødt Græsdække, gennemvævet med Blomster i alle Farver. Ogsaa dette er et saa ejendommeligt Skue, at det vækker alle forbirejsendes Opmærksomhed.

Men livligst og interessantest er det dog paa Sø og Land i Fisketiden. Den fastboende Befolkning er forholdsvis liden og bor meget spredt. Men i Januar kommer fra Syd og Nord tilsammen ca. 30,000 fremmede Fiskere foruden flere Hundrede Fartøjer, der køber den fangede Fisk, flækker, salter, fører den til Tørrepladserne for saa, naar den er tørret, at føre den videre til Købstæderne Kristiansund, Aalesund og Bergen, hvor den endelig sælges.

I Dag vil vi gøre en Udflugt. Det er en vakker, folklar Dag i Midten af Marts. Havet er stille, ingen Dønning; kun hist og her kruses Vestfjordens store Flade af en sagte Bris fra Land. I denne Uge er der rigt Fiske paa alle Slags Redskaber. Vi tager ud fra Sørvaagen med Dampbaaden „Dreier“ og tænker at gaa østover til Skraaven for langs Lofotsiden at iagttage Livet paa Søen.

Fra de forskellige Fiskevær*) kommer samtlige Baade ud. I Udløbene mylder det som paa en Myretue. Længre ude paa Havet spredes de mere og blander sig med Kammeraterne fra Naboværene. I en Udstrækning af $^1/_2$ Mils Bredde og ca. 10 Mils Længde ligger Baadmængden saa tæt, at det i nogen Afstand ser ud som en eneste lige saa stor Bro.

Vi gaar med sagte Fart og ligger af og til ganske stille for bedre at kunne gøre vore Jagttagelser. Paa de store Garnbaade hales „Garnlænken“ op under lystige Opsange; 4—5 store Torsk paa Rullen ad Gangen. De faar sikkert 2000 pr. Baad i Dag. „Jugromændene“ ligger spredte mellem Garnbaadene og trækker saa fort, de orker. Linebaadene, som i den øvre Kant af Baadrækken trækker deres Redskaber, gør ogsaa herlig Fangst. Høvedsmanden trækker Linen, som var sat ud i Gaar. Der er Fisk næsten paa hver eneste Angel. Bagromsmanden speder i Dag. Han orker ikke at „hike“ med Kleppen, saa fort det behøves. Man indser, at Baaden ikke kan bære hele Fangsten. To Mand sidder derfor i „Laften“ og „gør til“ Fisken. Hoveder og Indvolde kastes i Søen. Kun det værdifuldeste, Kroppen, Leveren og Rognen beholdes. Skotkarlen holder Aarene. Han forslider sig ikke i Dag under „Andøvingen“, og det er godt. Naar det er Vind og Storm, ved altid han, hvad det er at bruge Kræfterne.

Ved Siden ligger en anden Linebaad og trækker „firfeldt“. Fisken og Strømmen har viklet sammen 4 Liner. Det er en frygtelig Vase, som kun kan greies paa Land. Derfor trækkes nu alt under et. Naar den første Baad er laftet, lægger den anden og saa den tredje og fjerde til. Alle bliver fuldlastede, og Fisken deles efter Tal. — Et Stykke fra er en Garnmand og en Linemand komne i „Vase“ med hinanden.

Der taltes ikke i blide Toner. Garnfolkene brugte Kniven og skar Anglerne løs, for at ikke Garnene skulde sønderrives. Men naar saa Linemanden fik fat i Garnene, sled og rev han, saa den ene Maske sprang efter den anden. Fra begge Sider hørtes Ord som „Keltringspak“, „Ransfolk“ m. m. Linemanden stod med Kleppen i sin hævede Haand, truende mod Garnmanden. Jeg frygtede for, at han skulde hugge i en af Garnfolkene som i en Torsk. Men de maatte nu lægge en Smule Baand paa deres Lidenskaber. Hver Baad har et lovbefalet Mærke med Værmærke og Numer. Skønt ubekendt faar man let at vide, hvem Voldsmanden er, og ingen venter at slippe let fra sin Forbrydelse. Anderledes før, da ingen saadanne Mærker brugtes.

Men nu maa vi forte paa lidt for at naa vort Maal. Vi er alt paa „Hophavet“. Flere Baade er alt fuldlastede og har sat Kursen mod Land. Morgenbrisen fra Land er afløst af en pæn „Solgraa“, og man kan ikke ønske sig bedre Vejr.

Vi er ved Maalet. Skraavbraadene sejler nu i Land. Vi gør derfor helt om. Paa Tilbageturen vil vi kun standse en Stund i Fiskeværet Stamsund. Vi lader Ankeret falde, ror i Land, gaar ind og hilser paa Værets gæstfri Ejer. Det vrimler af Folk paa Kramboden. Han kan derfor kun ofre $^1/_4$ Time til vor Underholdning. Vi ytrede, at vi havde Lyst til at gøre os lidt nøjere bekendt med Livet paa Havn og Land. Læreren for den fiskende Ungdom var nærværende. Han anbefales under nærværende Forhold som den bedste Vejleder.

Som saadan fulgte han os da opover Havnen. Denne var nu nok saa vanskelig at befare. Der opgaves at ligge 80 Fartøjer og 380 Baade i Været. Hele Havnen var som brolagt, kun en ganske smal Færdselsvej i Midten saa vidt, at 2 Storbaade kunde passere hinanden. Men nu var denne Vej stærkt optaget. Vi overgav Ledelsen til Læreren. Det gik forholdsvis taalelig med Fremkomsten. Rigtignok gav en mig ufrivillig et Slag over Ryggen med en hævet Aare, medens en Traasse, som vi maatte hale os under for at komme frem, rev Luen af mig, saa den føg i Søen. Dette regnedes alligevel for at være kommen godt fra det under disse Forhold.

Paa Havnen lagde vi til og gik om Bord paa en stor Raasejljagt. Der var fuldt af Fisk paa Dækket, opkastet samme Dag. Flækning og Saltning foregik af al Kraft. Jeg tittede ned i Kahytten. Fiskerne akkorderede med Skipperen om Prisen. Han bød 17, men de vilde have 18 Kr. Man enedes om Kr. 17,75 pr. 100 Fisk. Skipperen havde Kedelen fyldt med nydelig Kaffe staaende i Ovnen. En Fisker rev den ned med Skindstakken, som han endnu havde paa. Hele Indholdet flød udover Kahytsgulvet. Fiskeren gjorde lidt Undskyldning, og Skipperen syntes ikke godt om det; men det maatte nu saa være.

Fra Bågerviken gik vi tilbage. Paa Vejen kom vi til at passere en større gulmalet Bygning. Læreren fortalte os da, at det var Bedehuset med Skole- og Læseværelser, opført ved Fiskernes og Fartøjfolkenes frivillige Gaver. Dette Hus har sin ejendommelige Historie, som det ikke er Plads for her. Efter at have set os om i Husets forskellige Rum rejste vi om Bord, lettede Anker og fortsatte vestover.

Jeg har foran søgt at tegne Livet paa Sø og Land en Godvejrsdag med rigt Fiske. Anderledes er Forholdet paa en Uvejrsdag. Den nordlandske Fisker kæmper modigt og tappert for at fravriste Havet, hvad han kan, til sit og sines bedste. Hvad han lider og slider, forstaar kun den, der har prøvet det selv. Faar han kun 2, 4 eller 6 Torsk, eller som man siger „Kogning“, saa kan han dog kæmpe timevis med Storm og Bølger, før han drager til Lands. Den nordlandske Fisker fortjener Vidnesbyrdet: „Sin Lige han fandt ej paa blaanende Sjø.“ Er der Fisk, anstrenger han sig til det yderste for om muligt at kunne komme i Land med fuldlastet Baad.

*) Fiskevær = Fiskeplads.

Alfekvinden.

Alfekvinden.

(Et islandsk Sagn, med Billede af L. Frølich.)

Der boede engang i fordums Dage en ung Bonde etsteds ved en af Vestfjordene med sin unge Hustru, med hvem han havde to Døtre, som paa denne Fortællings Tid var henad fjorten Aars Alderen.

Om Bondens Hustru vidste Folk, at hun var kommen fra Alferne; men hun blev dog anset for en Prydelse iblandt alle Kvinder formedelst sin Høviskhed og Venlighed i Omgang. Ingen fattig gik ubønhørt fra hendes Dør; imod alle var hun blid og ydmyg, og Kirken søgte hun tit og gerne, som den bedste Kristen. Men paa de store Højtidsdage maatte hun altid under de lange Messer forlade Kirken, naar Præsten forvaltede det hellige Sakramente og løftede Hostien op for Menigheden; thi hendes svage Sjæl følte sig overvældet af den skjulte hemmelighedsfulde Kraft, som boede deri, fortalte hun. Da fældte hun hver Gang bitre Taarer over ikke at kunne delagtiggøres i Naaden med de kristne Mennesker.

Saa kom der engang to lede og ondskabsfulde unge Mænd til Bygden, som en Dag blev enige om at spærre Vejen for hende, da hun maatte ud af Kirken, hun forsøgte at trænge igennem, men de stødte hende tilbage, og intet hjalp alle hendes Bønner og grædende Taarer. Da hun nu mærkede paa sig, hvorledes det vilde gaa, vendte hun sig om imod sin Husbond og kyssede ham grædende, men paa sine smaa Døtres Hoveder lagde hun sine Hænder, til Tegn paa sin moderlige Kærlighed, og velsignede dem. Siden opløstes hun og faldt ned som Skum.

Hendes Husbond tog sin Død af Sorg over hendes Tab, men for Døtrene blev hendes sidste Velsignelse til Held; thi de levede længe og lykkeligt, og var i deres Livs Aften omgivne af Børn og Børnebørn, der siden med Kærlighed bar Mindet om deres skønne ulykkelige Moder, Alfekvinden, frem i Tiden.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Marts.

For Frugthavens Vedkommende vil Arbejdet i Marts væsenlig være Beskæring. Der er i den allersidste Tid kommen Røster frem i Anledning af Beskæringsspørgsmaalet. Nogle holder paa yderlig gennemført Beskæring, andre er nær ved at fordømme den. I mine Artikler om denne Sag har jeg stadig søgt at holde frem dette: at skære saa lidt som muligt, dette: hvis man ikke evner at beskære rigtigt, bør man hellere helt lade være. Jeg har, endog paa Dværgtræer, forsøgsvis anvendt en meget ringe Beskæring og dog opnaaet megen Frugtbarhed og kraftig Vækst tillige; men jeg gøder ogsaa Dværgtræerne rigeligt. En Smule Sommerbeskæring er dog altid tilraadeligt overfor Dværgtræer, men derom til sin Tid. Træer, der ved Beskæring i nogle Aar efter Plantningen nu har god Form, passes kun med Fjernelse af indadvendende og krydsende Grene. Yngre Træer studses paa Ledegrenene, medens man lader de fleste af Sideskuddene urørte. Træer, der blev plantede i Fjor, som altsaa har staaet paa Stedet i Fjor Sommer, maa have en mere radikal Behandling, deres Grene maa absolut skæres langt ned, for at der kan fremkomme kraftige Skud til at bygge videre paa. Nyplantede Træer røres ikke, for saa vidt de ikke har flere Grene end nødvendig; har de derimod dette, da fjernes de overflødige helt, og navnlig bør de fjernes, der sidder mest ugunstigt for Træet, det vil sige saadanne, der rager op midt i Kronen — næsten forlængende Stammen. Kirsebær og Blommer maa dog studses noget, da der ellers næste Aar maaske ikke bliver en Knop at skære tilbage paa. Hvis man ikke har tilført Gødning, bør man gøre dette — undtagen til Træer, der vokser kraftigt, men ikke er tilbøjelige til at blomstre, saadanne Træer gødes ikke om Foraaret.

Jeg har omtalt forskellige mere iøjnefaldende Sygdomme og Insekter, der er dog en skadeligt Slags, som endnu ikke er omtalt, hvorfor jeg her vil nævne den, det er Skjoldlus. I Almindelighed regner man den Skade for ringe, som Skjoldlus anretter paa Kulturplanterne. Der er imidlertid ingen Tvivl om, at disse Dyr er i Stand til, hvor de optræder i Mængde, at svække Planterne saaledes, at Ufrugtbarhed, Sygdom og for tidlig Død bliver Følgerne. Jo mere svækket en Plante bliver, des gunstigere Felt afgiver den for Insekternes Udvikling; det synes, som om Saften af en syg Plante tiltaler dem langt mere end Saften fra en sund. I Sammenhæng hermed staar den Jagttagelse, at man meget sjeldent ser Skjoldlus paa kraftigt ernærede Planter, medens svage, mangelfuldt ernærede Planter ofte er befængte dermed. Af disse Jagttagelser resulterer den Kendsgerning, at man eksempelvis kan befri et befængt Frugttræ eller en Frugtbusk fra Insekterne, ved at gøde rigeligt og gentagende. Med Tiltagelsen af Kræfterne hos Træet forsvinder de for Insekternes Udvikling gunstige Betingelser. Kampen mod Skjoldlusene er altsaa ikke svær, man sørger blot for at holde Planterne sunde og kraftige. Til yderligere Sikkerhed kan saa anbefales Oversmøring med Kalkvand eller Lud.

Med Hensyn til selve Gødningsspørgsmaalet i Forhold til Frugttræerne, henvises dels til de Artikler, der har omhandlet dette, dels til saadanne der efterhaanden vil fremkomme.

I Køkkenhaven vil der vel næppe blive meget at gøre i Marts Maaned i Aar, dog kan man endnu ingen Mening have derom. Som tidligere pointeret, bør man i alt Fald hellere saa lidt senere i god, bekvem Jord og rigtigt Foraarsvejr, end lidt tidligere i ubekvem Jord og saa oven i Købet risikere Eftersmæk af Vinteren. Der er ganske vist nogle Frøslags, der ligger længe i Jorden, førend de spirer, og som derfor bør bringes i Jorden i Tide; saadanne er Løg, tildels Skorzonerrod, Persille. Man bør dernæst, saa tidlig som muligt, saa Frø af Kaalslags, for at faa Planter til Udplantning i rette Tid. Kaalfrøet saas paa et lunt, varmt Sted, og helst saaledes, at man kan dække de opkommende Planter mod eventuel Nattefrost. Skalotter og Ærter kan godt saas sidst i Maaneden, hvis Forholdene tillader det, men — man forsømmer nu næppe noget ved at vente.

Sammen med Kaalfrøet kan saas Radiser.

I Stuerne bliver vist i Aar Trang til Fornyelse; den strenge Januar har rømmet godt op de fleste Steder. Hvor man har noget at skære Stiklinger, af eller hvor man kan forskaffe sig saadanne, benytter man nu Tiden til Formering. Man stikker nu Maanedsroser (Stiklingerne tages af halvmodne Skud), Fuchsier, Pelargonier, Heliotroper, Margueriter o. s. v. Frø saas af de forskellige Slags til Flor i Stuen eller til Udplantning, f. Eks. Levkøjer, Aster, Floks, Lobelia, Verbena, Stedmoderblomst o. s. v. Til Efteraarsflor saas Frø af Cineraria og Primula. Alt saas i let, sandblandet Jord, Frøet dækkes med et tyndere eller tykkere Lag sandblandet Jord, eftersom det er fint eller groft til. Over Frøpotterne lægges helst en Glasplade for at holde paa Fugtigheden i Jorden — ved at hindre for stærk Fordampning. Stiklingerne maa ogsaa overdækkes. Hvis man imidlertid lader Frø- eller Stiklingspotterne staa i det varme Værelse i et Vindue, udsat for Solens direkte Paavirkning, saa vil der foregaa en for stærk Fordampning gennem Pottevæggen, dette bør forhindres, og dette sker ved at omgive Potten med hvidt Papir eller bedre ved at sætte den ned i en anden Potte og fylde Mellemrummet med Mos, der holdes fugtigt.

Fremgangsmaaderne ved Stikning og Saaning er tidligere omtalt udførligt.

Man passer fine Stueplanter med Vanding, Ompotning, Opbinding og Renlighed. Naar Blomsterløg, Alpevioler, Calla o. l. har afblomstret, tager man gradvis af med Vandingen, indtil Planterne ved Henvisnen tilkendegiver, at Hviletilstanden er indtraadt.

Juridisk Raadgiver.

Kan der være Udsigt for mig til at faa Pension eller Indvalideforsørgelse, da jeg var udskreven som Infanterist og deltog i Felttoget i 1864, og siden den Tid har jeg ikke været rask? I de første 3 eller 4 Aar derefter, kunde jeg være rask ca. 3 Uger ad Gangen, men min Sygdom kom stadig igen. Jeg har været indkaldt 15 Dage i 1867, og i den Tid var jeg rask, men med Alderen tiltager min Svaghed en hel Del. Jeg er Indsidder og har meget smaa Kaar.

N. K. R. i B.

Spørgeren har kun Udsigt til at opnaa Invalideunderstøttelse, hvis han paa bevislig Maade kan oplyse, at den Svaghed, hvoraf han lider, er paadragen i Anledning af Udførelsen af hans militære Tjenestepligter.

* * *

Et Par Ægtefolk, der havde en eneste Datter, erholdt Skilsmisse, medens Datteren endnu var lille. Barnet tilfaldt Moderen, og ved Skilsmissen udsatte Faderen en mindre Kapital for det i Overformynderiet, hvilken Kapital det senere ved Myndighedsalderen har hævet. Faderen giftede sig senere igen, men mistede sin Hustru, der efterlod ham eet Barn. Der spørges:

1. Er Barnet af hans første Ægteskab berettiget til Arv efter ham ved hans Død?

2. Kan han ved Testament tillægge Barnet af andet Ægteskab hele sin Formue?

3. Hvis hans Formue er anbragt i Værdipapirer, der ikke lyder paa Navn, kan han da ikke før sin Død overgive disse til Barnet af 2det Ægteskab, der er myndigt, og saaledes forbigaa Barnet af 1ste Ægteskab?

B—g.

Til 1. Ja.

Til 2. Nej.

Til 3. En myndig Person har Ret til i levende Live at bortgive, hvad han vil til hvem som helst; men slige Transaktioner kan efter hans Død omstødes, naar det lader sig oplyse, at de kun er sket pro forma eller for et Skins Skyld.

* * *

Jeg er Sogneraadsmedlem, og et andet Sogneraadsmedlem har klaget over sin Skatteansættelse, at den er for høj efter min Skatteevne, og i sin Klage har han anført noget om min Formue, som jeg kan godtgøre at være usandt, og jeg har udtalt, at der stod Løgn i hans Klage. Der spørges:

1. Kan han gøre mig noget for det Ord „Løgn", naar jeg kan bevise, at Klagen er urigtig?

2. Hvis jeg ikke kan bevise det, hvad kan jeg da komme til at bøde for det Ord?

3. Maa Klageren skrive noget, som ikke er sandt, eller hvorledes kan han blive dømt?

En Holder af Bladet.

Til 1. Ja, thi i Ordet „Løgn" ligger en Sigtelse for, at Urigtighederne er fremførte mod vedkommendes bedre Vidende, og det er noget, som vanskelig lader sig bevise.

Til 2. Dommeren vil vistnok anse en Bøde af en Snes Kroner for en passende Straf.

Til 3. Der kan kun gøres Ansvar gældende imod ham, hvis han kan overbevises om at have fremført Urigtigheden imod bedre Vidende.

* * *

For 12 Aar siden modtog jeg Gaarden af mine Forældre imod at svare dem Aftægt samt en Pengesum til min Søster. Min Fader døde kort efter, og Moder blev siddende i uskiftet Bo. Aaret efter solgte jeg Gaarden, og samtidig købte jeg et andet Sted. Købesummen for min Gaard blev af Køberen overgivet til en Herredsfuldmægtig, hos hvem jeg skulde modtage den. Min Søsters Mand gav nu min Moder det gode Raad, at tage 4000 Kr. af Købesummen for min Gaard og sætte i Pant i Stedet for at blive lovet Aftægt af mit ny Sted, hvilket jeg gerne vilde have givet hende skriftligt Bevis for med Pant i mit ny Sted. Men jeg fik ikke Oplysning derom før bagefter, idet min Svoger fik Fuldmægtigen til at tilbageholde den nævnte Sum, som han siden var min Moder behjælpelig med at faa sat paa Rente, og hun blev skrevet som Kreditriks paa Obligationerne. Min Moder har hele Tiden siden opholdt sig hos mig og faaet sit Underhold hos mig, og hun har ogsaa givet mig Renten af den nævnte Sum, og hun sagde ogsaa i Førstningen, at jeg skulde have hele Summen tilbage, naar hun døde, men hun har ikke villet give mig noget skriftligt Bevis derfor. Nu er hun død for kort Tid siden. Nu tillader jeg mig at spørge:

1. Kan min Svoger nu fordre det halve af de 4000 Kr. med lovlig Ret?

2. Og skal Skifteretten skifte den?

3. Og hvor meget kan det i saa Fald koste?

En gammel Holder.

Til 1. Ja.

Til 2. Ja, hvis Arvingerne ikke er enige om at skifte selv.

Til 3. Naar offenlig Skiftebehandling finder Sted, skal der af et Bo, i hvilket Arv og Gæld vedgaas, betales en Skifteafgift af $^1/_8$ pCt. af Boets hele Formuemasse uden Fradrag af Gæld eller deslige og desuden $^1/_2$ pCt. af den beholdne Formue.

* * *

Jeg har skriftlig fæstet en Landvæsenselev til Løn 100 Kr. for Aaret, fra 1. Novbr. 1892 til 1. Novbr. 1893, men nu har han sidst i Januar Maaned opsagt sin Tjeneste til Fraflytning 1. Maj, hvorfor der spørges:

1. Har han efter Loven Ret dertil, og hvilken Løn er jeg i saa Tilfælde pligtig at udbetale ham 1. Maj?

2. Vil han blive betragtet efter Tyendeloven eller efter Lærlingeloven, og hvordan skal jeg i paakommende Tilfælde forholde mig?

En gl. Holder.

Vedkommende er uberettiget til at forlade Pladsen til Maj. Gør han det, er Spørgeren ikke blot ikke pligtig til at betale ham noget for Vinteren, men kan endog ved Politiretten søge ham til at betale et halvt Aars Løn i Erstatning. Ikke Lærlingeloven, men Tyendelovens Analogi kommer her til Anvendelse.

* * *

Jeg har fæstet en Dreng fra 1. Novbr. 1892 til 1. Novbr. 1893. Grundet paa en lille Tvistighed, opsagde Drengens Fader ham den 28. Januar til at flytte til 1. Maj. Der spørges: Kan Drengen nu rejse uden min Tilladelse?

En ung Landmand.

Nej.

* * *

Jeg er fæstet fra 1. Novbr. 1892 til 1. Novbr. 1893, men paa de Betingelser, at jeg skal have hvert Halvaars Løn for sig. Kan jeg saa rejse til Maj uden min Husbonds Tilladelse? Det bemærkes, at jeg ikke er fyldt 18 Aar.

En Holder.

Naar Spørgeren ikke har fyldt 18 Aar og har fæstet sig paa egen Haand, kan han rejse sin Vej, naar han vil, men Husbonden behøver i saa Fald ikke at betale ham den fortjente Løn. Er han bortfæstet af sin Fader eller Værge eller med Samtykke af denne, er han pligtig at blive Tjenestetiden ud til November.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Ny Abonnenter kan endnu faa Oktober Kvartal. Bestillinger modtages saavel paa Postkontoret og i Bogladen som i N. C. Roms Forlagsforretning, København V.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Den lille Fredstifterinde, Fortælling af Emanuel Henningsen. Figentræet, med Billede. Ene i Verden, Fortælling af Asta, med Billede, (Fortsættes.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Fra Lofoten, af Lærer S. Nilssen, Norge, med Billede. Alfekvinden, et islandsk Sagn, med Billede L. Frølich. Havebrug. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 24. Søndag den 12. Marts. 1893.

Sygekasseinspektør Th. Sørensen.

En Sygekasselov havde i mange Aar staaet paa Dagsordenen herhjemme. I By som paa Land er der i den sidste Menneskealder fremstaaet den ene Sygekasseforening efter den anden, mest omfattende Folk af Arbejder- og Middelstandsklassen. Deres Krav maatte til sidst blive et Samfundsspørgsmaal, og Kravet var dette: Tilskud fra Staten. Medlemsbidraget var gennemgaaende sat yderst lavt for ikke at mærkes dybt i Smaakaarsfolks Lommer; det kunde gaa i Aaringer, hvor der indtraf faa alvorlige Sygdomstilfælde, men til andre Tider, især naar Farsoter stødte til, saa tømtes Kassen alt for let, og det kneb med at yde den lovede Hjælp til Læge og Medicin. Saaledes har de sidste 3—4 Aar med deres Influenza-Epedemier bragt Lavvande i en Mængde Sygekasser.

I Fjor fik vi saa, efter længre Tids Drøftelse baade i Rigsdagen og i Sygekasseforeninger, den nye Sygekasselov. Den synes vel ikke at have tilfredsstillet alle, idet man havde ventet sig et større, i hvert Fald mere sikkert Tilskud fra Staten, men der tør mulig ogsaa ventes en Revision ad Aare. Som Loven nu er, kræver den, at de Sygekasser, der ønsker Statstilskud, anerkendes, og paalægger dem forøgede Udgifter til Læge og Hospital, hvortil ofte hele Tilskudet tør antages at ville medgaa. Ligeledes anses det for mindre heldigt, at Loven vel bestemmer, hvad Sygekasserne i det højeste kan faa i Tilskud pr. Medlem, men ikke omtaler, hvor lavt Tilskudet kan blive. Mange Sygekasser nølede af disse Grunde med at søge Anerkendelse; efterhaanden er det dog et anseligt Antal, der har meldt sig, og ved Nyaarstid repræsenterede de anerkendte Sygekasser alene for Hovedstadens Vedkommende ca. 30,000 Medlemmer.

Af Lovens Modstandere er det blevet sagt, at har Sygekasserne faaet en mindre heldig Lov, saa har de til Gengæld i Læge Th. Sørensen faaet en Inspektør, der vil søge at bringe det bedst mulige ud af Loven. En Borgen for disse Ord kan søges dels i Sørensens anerkendte humane Virksomhed som Læge, dels i hans grundige og vejledende Arbejder af statistisk og socialøkonomisk Natur.

Theodor Sørensen er født i Hobro den 15. Januar 1839, blev 18 Aar gammel Student og tog i 1865 medicinsk Embedseksamen med første Karakter. Forinden havde han under Krigen gjort Tjeneste paa et militært Hospital. Fra 1865 var han i nogle Aar ansat dels ved Frederiks Hospital, dels ved Garnisons Hospital, det sidste Sted som Underlæge. I Aaret 1869 nedsatte han sig som praktiserende Læge i sin Fødeby Hobro og vedblev at bo her, indtil han i Sommer 1892 modtog Udnævnelse til Sygekasseinspektør og flyttede til København.

Det var vel nærmest en omfattende, gennem flere Aar fortsat Forfattervirksomhed, der henledede den offenlige Opmærksomhed paa Lægen fra Hobro. Paa Grundlag af flittige og paalidelige statistiske Studier havde han siden 1880 udgivet en Række

Sygekasseinspektør, Læge Th. Sørensen.

Skrifter, hvis Indhold er antydet ved Titlerne: „Bidrag til Belysning af Købstadsarbejdernes Vilkaar," „Markarbejdernes Vilkaar i jydske Hedeamter," „Statistik over Ulykkestilfælde under Arbejdet," „Barnedødeligheden i forskellige Samfundslag," „De økonomiske Forholds og Beskæftigelsers Indflydelse paa Dødeligheden" o. fl. Desuden havde han skrevet en Række medicinske, statistiske og socialøkonomiske Afhandlinger til forskellige Tidsskrifter. Flere af disse Arbejder vakte betydelig Opsigt. Det var delsvis helt nye Emner, her toges op til Behandling og undersøgtes, og det var stundom lige saa overraskende som uimodsigelige Sandheder, der sloges fast som Undersøgelsens Resultat. Th. Sørensen forenede statistisk Grundighed med personlig Kendskab til de Forhold, han tog op til Drøftelse. Han blev en af vore mest læste socialøkonomiske Forfattere, hans Fremstilling vandt fra første Færd Tiltro, ikke mindst fordi man vidste, at han ikke gik noget Partis Ærinde, og han blev til sidst paa sit Omraade en Autoritet, hvis Ord alle ofte har set anførte med Vægt i Rigsdagens og Dagbladenes Forhandlinger.

Som Sygekasseinspektør er Th. Sørensen den rette Mand paa det rette Sted. Allerede da han i Juli forrige Aar havde givet Tilsagn om at være tilstede ved „de forenede sjællandske Sygekassers" Aarsmøde i Roskilde og der besvare Forespørgsler vedrørende den nye Sygekasselov, havde det bevirket, at Udsendinge fra Sygekasser over hele Landet havde udbedt sig Tilladelse til at overvære Mødet. Sørensen fik den dobbelte Opgave, at være Dirigent og at besvare en Række fremsatte Spørgsmaal. Han løste den med sin sædvanlige Energi, og det lykkedes ham at skabe en saa velvillig Stemning for Sygekasseloven, at „de forenede sjællandske Sygekasser" straks vedtog at søge Anerkendelse. Hans Hverv som Sygekasseinspektør er fremdeles at vejlede, besvare Forespørgsler og føre Tilsyn med Sygekasser; og hans Kontor er blevet et søgt Sted. Her indfinder sig Udsendinge snart fra den ene, snart fra den anden Sygekasse ude i Landet for at søge Oplysninger og gode Raad, og i samme Ærinde kommer jævnlig Formændene for de store Sygekasser i København. Ingen gaar heller i saa Henseende forgæves til Inspektoratet. Med sin rige Erfaring, sit store Kendskab til alle Læge- og Sygdomsforhold og sit statistiske Indblik i alle herhenhørende Sager har Inspektøren let ved at give klar og fyldig Besked, og vistnok lykkes det ham ofte at fjerne de Vanskeligheder, som Loven kan have beredt i en og anden Kreds.

Kommer det med Tiden til en Revision af Sygekasseloven, vil Th. Sørensen være den Mand, der bedre end nogen anden, kan paapege Lovens Fortrin og dens Mangler. Hans Stemme vil da have stor Vægt, som hans Virksomhed alt har det i Sagens Tjeneste. Human og energisk, stedse redebon til at vejlede og hjælpe, som Sørensen er, tør man sikkert forvente det bedste Forhold mellem Sygekasserne og deres Inspektorat.

En Eneboer.

(Af et 20 Aar gammelt Brev.)

Ved Knud Skytte.

Ja, nu er jeg da kommen til at bo i den jydske „Timiansegn" og skal til at prøve min Lykke her. Du kan tro, det var en sær Forandring for mig, der er født og vokset op i det frugtbare og skovrige Østjylland, at komme her ud paa den flade, golde Hede, hvor der næsten ikke er et Træ at se.

Gud ved, om jeg holder det ud ret længe, om ikke Længsel efter min smukke Fødeegn snart trækker mig tilbage igen. Lige straks giver jeg ikke tabt. For jeg er jo ung og kraftig, og lad være, at Egnen er trist, og Jorderne magre, saa staar det dog for mig, at her er noget at udrette, især for den, der har en god Vilje til at tage fat, men faa Penge „at slaa frem med"; thi Jorderne her er forbavsende billige, og herpaa skal jeg fortælle dig et Eksempel.

En Aften i Halvhelligdagene var Tjenestekarl Søren Poulsen og nogle flere unge Karle — og Piger med vel sagtens — forsamlede hos vort Sogns største og rigeste Gaardmand, hvor de sidder og faar Tiden til at gaa ved Sang og Samtale, men især det første; for de synger godt herude, bedre end i Østjylland. Saa ved jeg ikke, hvordan det falder sig; men Søren Poulsen kommer da til at sige, at han nok kunde have Lyst til snart at faa noget for sig selv; for han var op imod de tredive, og det var da træls nok at blive ved at slide for andre alle sine Dage.

„Du kan faa en Plet Jord af mig at bygge paa," sagde Gaardmanden.

„I ved jo nok, hvad jeg mangler, nemlig Penge," siger Karlen.

„Aa, der hører ikke mange Penge til for at købe Jord i Hedeegnen," siger Gaardmanden; „jeg ejer saa mange Tønder Land, at jeg ikke ved Tal paa dem. Hvad vil du give mig for 100 Tdr. Hedejord, vel at mærke af den længst vester ude?"

„Jeg vil da give en Pot Brændevin," svarer Søren Poulsen nok saa fiffig.

„Hæ! 100 Tdr. Land for en Pot Brændevin, det var da ellers en sjov Handel, den! Lykke med den!" raaber den gemytlige Gaardmand og rækker Haanden frem.

Nu kan det jo nok være, at han troede, det var „bare Sjov"; men Karlen tog det for ramme Alvor og slog til. Handelen gik altsaa i Orden, Papirerne blev skrevne og underskrevne endnu samme Aften, og hvad Betalingen angaar, da blev den ikke alene skaffet til Veje, men fortæret med det samme.

Gaardmanden fik altsaa, kan vi næsten sige, ingenting; men Karlen fik de 100 Tdr. Land.

Hvad Søren Poulsen vilde gøre med sine 100 Tdr. Land Hede „der længst vester ude" — det vil sige: saa langt ude, at, naar Køberen stod paa sin Ejendom og saa mod Øst, Syd, Vest og Nord, var der ikke en eneste Menneskebolig at øjne — ja, det spekulerede Folk meget paa.

Men Søren vidste godt, hvad han vilde.

Han sagde sin Tjeneste op, og den første Maj flyttede han ud paa Heden, hvor han byggede sig en Bolig. Det var et stort firkantet Hul ned i Jorden med et lyngtækket Ovre. Hans Bohave var: en Kakkelovn af Mursten, en Stol, et lille Bord og en Seng — under Bordet.

Hvorledes han ernærede sig?

Ja, Begyndelsen var jeg ikke Vidne til; for da jeg kom her til Sognet, var det flere Aar siden, han „satte sig ned".

Men nu har jeg baade set og besøgt ham, og jeg kan fortælle noget om, hvorledes han har det.

Søren Poulsen er en stor, stærk Karl med et Skæg, der naar ham langt ned paa Brystet, saa han ser ud som en Vildmand. Nu har han en stor og vidtløftig „Gaard", som bestaar af lutter Sparrehuse, det vil sige: der er ingen Vægge under dem, men Spændtræerne staar paa Jorden. Alle Husene er lyngtækkede. Han bruger dem til at gemme Halm i om Vinteren. Halmen avler han ikke selv; thi intet af Jorden er opdyrket. Men om Efteraaret gaar han øst paa til de bedre Egne og køber Halm for Spotpris, eller han tigger den maaske, i alt Fald vel en Del af den. Saa fyldes efterhaanden de mange Sparrehuse, idet det ene Læs Halm ruller ud paa Heden efter det andet. Naar Husene er fulde, sætter han Hæsse, den ene ved Siden af den anden.

Al den Mængde Halm bliver saa staaende Vinteren over til henad Foraaret, naar det begynder at knibe med Foder for Hedeboerne. Saa ved de, hvor Søren Poulsen bor; men du kan tro, han ved ogsaa, hvad han saa vil have for sin Halm. Det er, trods de høje Priser, en letsælgelig Vare, og jeg gad vist, hvor mange Hundrede pro Cent han tjener ved den Forretning.

Søren staar sig godt og samler Penge; det er den almindelige Mening.

Og sikken en Besætning, han har! Den skulde du have set!

Ja, jeg overdriver næppe, naar jeg siger, at han har over Hundrede Geder og maaske endda flere Kaniner, saa han kan sagtens faa Mælk nok at drikke og Kød nok at spise. Disse Dyr tillægger han selv og sælger de fleste af dem, „og det lønner sig," sagde han. Ja, jeg saa ham an for, at han forstaar sig paa, „hvad der lønner sig."

Det morsomste, jeg saa derude, var hans Kaningaard. Den er anlagt uden for den egenlige Gaard. Midt i Kaningaarden staar der en høj Ræddemand, og ud fra denne gaar der i alle Retninger flere Hundrede Snore, som Kaninerne løber imod. Paa Snorene hænger der Bjælder, og der lyder en Musik derude, som kan høres langt bort. Hensigten med denne „spillende Ræddemand" er at skræmme Rævene, saa de ikke skal tage Kaninerne.

Og tænk dig nu: Manden bor ganske alene med sine Geder og sine Kaniner derude paa den vilde Hede!

Men han saa glad og vel tilfreds ud, idet han viste mig sine Indretninger.

Jeg spurgte ham, om han ikke vilde have Heden opdyrket.

Jo, det var da hans Tanker. „Men der skal „Kræfter" til, og de maa samles først," tilføjede han.

Der kan være delte Meninger om, hvorvidt Manden bærer sig klogt ad ved at lade Tiden gaa hen, medens han paa sin originale Vis samler de pekuniære Kræfter til Hedens Opdyrkning, inden han for Alvor tager fat paa at forvandle sin Del af Ørkenen til Kornland. Men dette Spørgsmaal skal jeg ikke komme ind paa. Jeg har blot villet gøre opmærksom paa denne Kraftskikkelse i Danmarks far West.

Kærlighedens Magt.

En tyk Underofficer fortæller, hvorledes han under Strasburgs Belejring i 1870 en Dag havde søgt Ly i en Landevejsgrøft, medens en Regn af Granater affyrdes fra Fæstningen. Tæt op til Vejen stod et Hus. En Granat slog ned i dette, og en gammel Mand styrtede ud af Huset og hen imod den Grøft, hvor Underofficeren laa. Da kom een Granat til susende forbi ham, og Lufttrykket kastede ham til Jorden. Vor Soldat saa dette og skyndte sig af Medlidenhed med den gamle hen til ham for at hjælpe ham bort fra Vejen. Næppe havde han naaet Manden, før han hørte et forfærdeligt Knald bag ved sig, og da han vendte sig, saa han, at det Sted, hvor han havde ligget, var blevet fuldstændigt oprevet af Granaten, saa han utvivlsomt havde været Dødens Bytte, om han havde befundet sig der. Han havde, sagde han, igennem denne Granat modtaget en gavnlig Lære, som han aldrig vilde kunne glemme. Kærligheden til den ham ukendte gamle Mand havde frelst ham, og Kærligheden frelser endnu mangen, der slet ikke tænker derpaa. Maaske gør Kærligheden ogsaa engang Vidundere med dig, kære Læser!

Under Sne.

Der ligger en Verden ude,
en Verden gemt under Sne,
der kunde straale i Farver,
hvis blot den fik Sol at se.

Der ligger Livstegn i Kimen,
der ligger Løfter i Knop,
der er en Trængen og Stimen,
de vil alle til Vejrs, de vil op!

Der er Stof til en Foraarsrevolte,
der er Æmner til mer end Sang,
hvis blot man fik dækket til Side,
hvis blot man fik Luft engang.

Men Vinteren løfter ikke
en Stump af Snelagnets Flige,
og Solen er hyperkonder
og lader som være lige.

Den tager fornemt paa Tingen
som kongelig Embedsmand
og lader Forvaltningens Grene
skøtte sig, som de kan.

Saa bliver alt ved det gamle,
og under snehvide Banker
de ligger og fryser i Splinter,
de frostdræbte Foraarstanker.

Alfr. Ipsen.

Sne i Verden.

Fortælling af Asta.

(Fortsættes.)

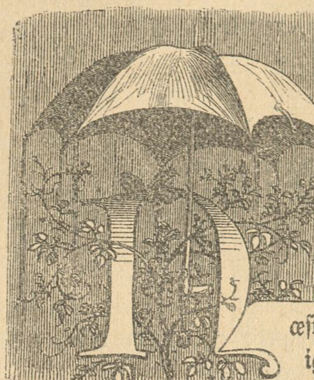

Næste Dag kom Manden igen og talte med mig; han spurgte, om jeg saa havde omvendt mig, men da jeg svarede, at det vidste jeg ikke, blev han vred og truede mig med at smide mig ud. Det gjorde han dog ikke, men hver Dag kom han til mig og prædikede om Synden, Døden, Djævelen og Helvede, saa jeg var til sidst saa bange for at dø, at jeg ikke for alt i Verden vilde berøve mig selv Livet.

Da jeg havde været der paa Gaarden i en fjorten Dages Tid, hørte jeg en Dag lidt af en Samtale med Manden og hans Kone uden for min Dør.

„Nej," sagde Manden, „det fører ingenting til, han er haard som en Klippeblok, og jeg kan ingen Vegne komme med ham; han er fortabt, der er ingen Redning mere, og nu kan jeg heller ikke forsvare at beholde ham længer, han kan gerne fordærve alle Folkene for mig. Nej, nu maa han bort!" — „Men Benet?" indvendte Konen. — „Ja, det er det samme; det er saamænd ogsaa ligegyldigt, om han kommer til Helvede med et eller to Ben."

Inden Aften var jeg ude af Gaarden, men det var en Ynk med mig. Benet var ikke rigtig groet sammen, og jeg slæbte mig langsomt afsted ved Hjælp af et Par Krykker, jeg havde faaet de andre Karle til at lave mig.

Saa var jeg igen paa Vandring, men det gik langsomt fremad. Jeg følte med mig selv, at nu var al min Kraft ødelagt, Benet vilde aldrig blive godt mere, og jeg vilde aldrig kunne faa en ordenlig Plads. Nej, det maa være forbi paa den Maade, jeg maatte forsøge at leve for mig selv, saa jeg ikke blev afhængig af andre. Som Dreng havde jeg engang lært at flette Kurve, og det faldt mig ind, at jeg kunde prøve dette for maaske derved at kunne tjene til min Føde; man maatte vel ogsaa kunne skære lidt ud i Træ og saa gaa rundt og sælge det.

Denne Tanke slog jeg fast, og da jeg endelig efter megen Besvær kom til en større Landsby, var jeg saa heldig straks at kunne faa et lille Værelse til Leje hos en Træskomand; ja, da han hørte, hvad jeg havde i Sinde, tilbød han mig endogsaa lidt Arbejde hos sig — noget jeg ikke sagde nej til, da jeg foreløbig helst maatte være i Ro. Mit Ben voksede skævt sammen, og jeg har ikke siden kunnet gaa rigtig paa Foden — men det var da hverken Træskomandens eller hans Kones Skyld, thi de passede mig saamænd godt nok. Jeg havde imidlertid ikke været ret længe i Byen, før alle havde hørt, hvem jeg var, og hvorfra jeg kom, og jeg gik sjeldent forbi nogen uden at høre dem hviske og stikke Hovederne sammen. Ja, Gadedrengene nøjedes ikke med det, de løb bag efter mig, skældte ud og gjorde Nar ad mig, forbi jeg ikke kunde gaa ordenlig. Af og til kunde jeg blive saa hidsig og arrig paa dem, men omsider lærte jeg at finde mig deri.

I Begyndelsen saa Træskomandens lidt skævt til mig og holdt, saa vidt muligt, deres Smaabørn fra mig, men efterhaanden lod de til at faa bedre Tanker om mig og viste mere og mere Tillid til mig for hver Dag, der gik. Jeg fortalte Træskomanden om alle mine Forhold, og fra den Tid af var han ikke bange for at overlade Børnene til min Varetægt, hvis han og Konen skulde ud. De havde fem Smaabørn — rigtig nogle søde og elskelige Puslinger; de sad gerne i et Hjørne af Værkstedet og legede med Træstumper og Spaaner, medens Faderen og jeg arbejdede.

Jeg havde snart lavet mig en hel Bunke Træskeer, Sløve og Musefælder, og med disse forskellige Smaating paa Nakken begav jeg mig paa Vandring. Men jeg længtes altid efter at komme tilbage igen, og det var ogsaa kun med Venlighed, Træskomandens atter modtog mig. Jeg betalte saa for min Leje og Kost og havde da gerne lidt Godter med hjem til Børnene, der da hoppede og sprang af Glæde. Men mine bedste Timer var, naar jeg i Mørkningen hørte den gode Moder fortælle sine Børn Historier og Smaatræk fra det virkelige Liv. Det kom saa hjerteligt og velment fra hende, saa det kunde ikke andet end gøre Indtryk paa mig. Af og til kom en af Smaapigerne hen og trak mig i Frakken og sagde: „Kom og hør, hvad Mo'er fortæller, det er noget, som du godt kan forstaa, og Mo'er vil saa gerne have, at alle Mennesker skal være gode — ligesom hun selv er," tilføjede hun. Ja, det var næsten, som om jeg var i Kirke, naar jeg sad der og hørte til, og jeg var slet ikke glad, naar Lyset blev tændt, og Konen tav stille med sine smukke Fortællinger. Der kom en mild og velgørende Følelse over mig her i dette Hjem, og skulde jeg sige, hvem af dem der var mest Skyld deri, maatte jeg sige: dem alle! Der var ingen af dem, som kunde undværes, den ene hørte til den anden, de maatte alle være med for at gøre Hjemmet helt.

Hver Søndag gik de i Kirke, men de nødte mig aldrig til at gaa med; havde de gjort det, havde jeg maaske heller ikke villet gaa med; men nu da de tav og lod mig gøre, som jeg vilde — ja, saa følte jeg ligefrem Længsel efter at følge med dem. Men jeg syntes ikke, at det kunde gaa an; hvad vilde Folk sige, naar „Forbryderen" viste sig i Kirken? Altsaa blev jeg hjemme, men jeg følte mig trykket derved og ønskede blot, jeg var en hvilken som helst anden — saa vilde jeg straks gaa.

Men en Søndag sad jeg uden for paa Trappestenen, just som det ringede til Kirke. Folk gik pyntede forbi mig med Salmebogen i Haanden og der var virkelig flere af dem, der hilste paa mig. Træskomandens Børn skulde med i Kirke, og den mindste havde jeg lovet at passe paa saa længe. Der var saa stille og fredeligt overalt, ingen uartige Gadebrenge, ingen spodske Miner; alle saa venligt og høfligt til mig. Saa kom Træskomanden med sin Kone ud af Døren; de tog hver to Børn paa Samvittigheden og med en i hver Haand travede de opad Kirkebakken, idet de endnu engang bad mig passe godt paa den lille inde i Vuggen.

Jeg satte mig straks ind i Stuen, hvor Barnet laa og sov med røde, friske Kinder. Solen kastede lange Straaler ind gennem Vinduet, og Gyldenlakkerne duftede saa dejligt som aldrig før. Jeg blev saa underlig blød om Hjertet, og det var,

ligesom der kom et Pust over mig af noget, jeg aldrig før havde kendt, baade noget sørgeligt og noget lykkeligt, jeg ved næppe, hvilken Følelse der var den overvældende. Der sad to Spurve uden for Vinduet og kvidrede saa muntert, og jeg tænkte ved mig selv: „Ja, I ere lykkeligt, Fugle-Par, som ikke kender Verdens Modgang; I er to, men jeg er ene." Saa fløj Tankerne uvilkaarlig til Else, og jeg sukkede igen: „Ak! havde jeg blot faaet hende! Hun var en dejlig Pige, saa god og kærlig!"

Men mon jeg da aldrig selv kunde blive som hun? Nej, nej, — aldrig, aldrig! Det var en Umulighed; det havde jo i Grunden ogsaa den Gaardmand sagt, som tog mig til sig, da han fandt mig med det brækkede Ben. „I Morgen," havde han sagt, „i Morgen kommer jeg igen for at høre, om du har omvendt dig, og om du vil vadske din sorte Sjæl ren — saa ren, som den kan blive hos en, der har levet i Synd og Ugudelighed."

Altsaa kunde den aldrig blive rigtig ren; det var netop det forfærdelige af det, thi hvad kunde det saa nytte altsammen? Skulde jeg være fordømt af Menneskene og fortabt hos Gud? det var dog altfor skrækkeligt. En Gysen gennemfoer mig, og det blev ikke bedre, da jeg mindedes de haarde, kolde, fordømmende Ord, samme Gaardmand havde talt til mig. Men jeg var jo ikke saa ung, og maaske vilde Gud kræve min Sjæl i denne Nat — og hvad saa? Saa skulde jeg vel synke lige ned i Helvede med det samme.

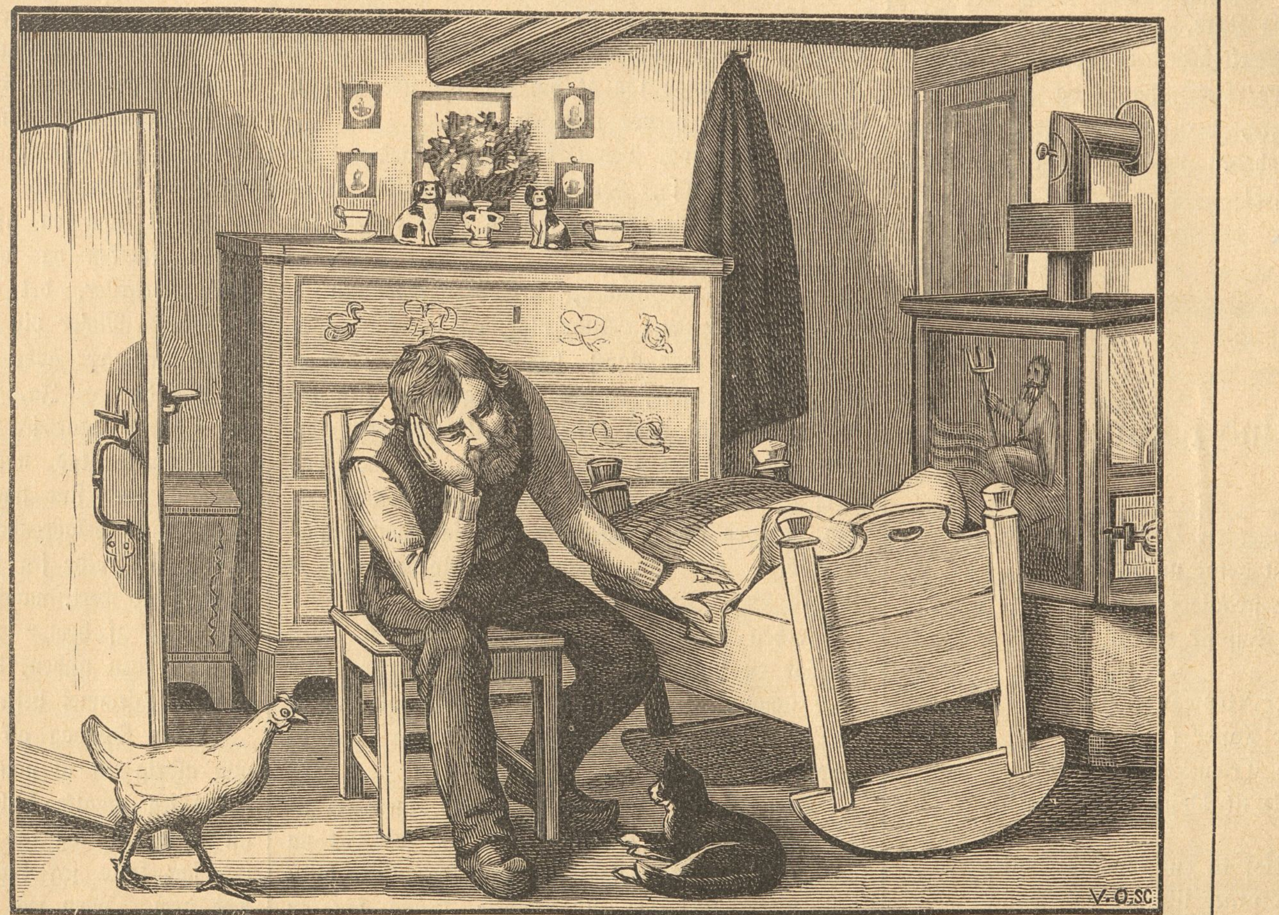

Ved Vuggen.

Jeg følte mig angest og ulykkelig; jeg var bange for at dø og turde heller ikke leve, thi jeg syntes, hver Dag maatte blive tungere og tungere. Jeg havde jo heller intet at leve for, og der var ingen, som brød sig om mig. Naar jeg blot havde Fred i Hjertet! men bestandig trykkede det derinde, det var, som om alt paa engang vilde vælte sig ind paa mig. Alle mine Ungdomsudskejelser stod for mig og fremfor alt min Synd mod Else, da jeg brændte hendes Hjem. Hvor havde jeg kunnet det? Men det var mit onde, hevngerrige Sind, som var Skyld deri. „Else! Else!" sukkede jeg, „tilgiv mig, jeg holdt dog af dig." Men der lød ingen Tilgivelse, jeg hørte kun Urets Tik! Tak! — Tik! Tak! — saa ensformigt og pinligt syntes jeg; det kunde aldrig andet end den samme Vise, gik bestandig og kom dog ingen Vegne.

Men var det ikke paa selvsamme Maade med mig selv? jeg kom heller aldrig længer. Naar jeg blot vidste, hvad jeg skulde gøre — og naar blot jeg kunde faa at vide, om der var Haab om, at jeg kunde faa Oprejsning for min Synd og fremfor alt kunde faa Tilgivelse hos Gud — thi fik jeg ikke det, var det jo lige meget med Menneskenes Tilgivelse. Men hvem kunde vel give mig Svar paa dette?

Da syntes jeg med et saa bestemt at høre de to Spurve kvidre: „Det kan vi! det kan vi!" og saa fløj de i samme Nu bort fra Vinduet op imod Himlen og forsvandt for mine Øjne. Det kom mig for, som om de nu vilde flyve op og spørge Vorherre, om han vilde tilgive mig — men det var jo blot min egen Tanke, Hr. Pastor! Alligevel blev jeg saa glad, saa det næsten jublede i mig, da de lidt efter kom tilbage og kvidrede og pippede, saa der ingen Ende var paa det.

„Er det Svar paa mine Tanker?" sagde jeg halvhøjt, idet jeg betragtede de muntre Fugle; men jeg har vist set for meget paa dem, thi væk var de med det samme.

Døren stod paa Klem ud til det fri, og en Høne kom sagte hoppende over Dørtrinet ind i Stuen; den var ikke bange, men gik lige hen til Katten, der laa og solede sig ved Siden af Vuggen. Der var saa stille og fredeligt, og jeg tænkte: „Var der blot lige saa fredeligt i mit Hjerte! her er jo næsten som i et lille Paradis, hvor Mennesker og Dyr kan leve i Ro med hinanden. Aa! naar jeg blot havde Fred! Jeg vilde med Glæde give hele mit Liv, naar jeg blot kunde dø med en god Samvittighed." Det lille Barn vendte sig i Vuggen, men sov atter ind, tryg og rolig; jeg stirrede paa det, indtil jeg til sidst brast i en heftig Graad, der næsten ikke vilde høre op igen.

Hvor mange kærlige Tanker blev der ikke skænket dette lille Barn, der havde en god og trofast Moder? Lykkelige Barn! at det havde en saadan Moder, og lykkelige Forældre! der ejede en saa velsignet Skat. Jeg syntes, jeg maatte kysse den røde, lille Kind, der vendte henimod mig, men jeg havde ikke gjort det, før jeg tænkte: „Du er en Forbryder og maa ikke kysse det uskyldige Barn, du er i et lille Paradis, men du maa ikke røre det fristende Æble."

Og saa nøjedes jeg med at se paa den lille Engel i Vuggen og med at ønske, jeg selv var et lille Barn, der kunde begynde Livet forfra.

Som jeg sad i disse Tanker, fik jeg Øje paa Nabokonen udenfor, og jeg fik en Idé. Skulde jeg ikke bede hende sidde hos Barnet og saa selv gaa over i Kirken? Maaske kunde jeg der faa at vide, hvad jeg skulde gøre for at faa Guds Tilgivelse.

Inden jeg selv vidste af det, stod jeg ude hos hende. Hun gjorde store Øjne, da hun hørte, hvad jeg vilde, men gjorde dog ingen Indvendinger; kun bemærkede hun, at jeg nok kom til Sidstprædiken.

Alligevel gik jeg over i Vaabenhuset — thi ind i Kirken vilde jeg ikke, naar jeg kom saa sent. Jeg hørte ikke stort af Prædikenen, men jeg fik dog Orgelspillet og Sangen, der lød ud til mig. Alle Ordene i Versene kunde jeg ikke høre, men af og til naaede dog et Par Linier mine Øren; de første, jeg hørte, lød saaledes: „Ak, nu føler jeg isfulde Hjertets Haardhed, Hjertets Kulde." Men saa kunde jeg ikke opfatte mere, før da de sang: „Du som har dig selv mig givet, lad i dig mig elske Livet, saa for dig kun Hjertet banker, saa kun du i mine Tanker er den dybe Sammenhæng." Men da jeg, som sad der med Øret tæt op til Døren, hørte det sidste Vers: „Ja, jeg tror paa Korsets Gaade, gør det Frelser af din Naade. Staa mig bi, naar Fjenden frister, ræk mig Haand, naar Øjet brister, sig: vi gaar til Paradis" — ja, da kunde jeg ikke holde Taarerne tilbage, de vilde frem, og jeg lod dem frit løbe. Men jeg foldede mine Hænder paa mit Bryst og sukkede: „Gud! lad mig dog komme i Paradis! saa er det lige meget med alt det andet." I det samme kvidrede to Spurve uden for Kirkedøren i et Rosentræ, og jeg smilte til dem gennem Taarer, idet jeg skyndte mig hjem førend de andre.

(Sluttes.)

Fiskeri i Sydhavet.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Om Eftermiddagen red Gørres Ratlov over til Hanerov med Beate og de unge Adelsmænd. Kay laa i Sengen, Viben blev hjemme hos ham. Solen skinnede ind gennem Vinduesaabningen og kastede en Straale hen over den syges Leje. Viben sad og saa paa Kay, hans klare Øjne, hans bløde, næsten kvindelige Former og blege Hudfarve gjorde ham yngre, end han var, og gav ham et Præg af Skønhed og barnlig Uskyld, men tillige af Hjælpeløshed og Mangel paa Kraft. Hver Gang han hævede sine Øjne op mod Viben, laa der et Udtryk af Forsagelse i dem og noget bønligt, som syntes at paakalde Beskyttelse.

Gaarden var som uddød denne Eftermiddag, en dyb Tavshed hvilede over alt i den syges Nærhed. Henimod Aften syntes hans Tilstand at forværres, han drog sit Vejr med Møje, vilde tale, men kunde ikke. Pludselig brast han i Graad, og et heftigt Anfald af Krampe rystede alle hans Lemmer. Saaledes havde Viben endnu aldrig set ham, han gik ind for at kalde paa Fru Merved.

Der var ingen i hendes Dagligværelse, men Døren til det lille Bedekammer stod paa Klem. Idet han aabnede den, sad Prior Augustinus paa en Stol, han holdt Fru Merveds Haand i sin og kærtegnede den, hendes anden Haand hvilede om hans Skulder, medens hun bøjede sig over ham og kyssede hans Pande. Viben stod et Øjeblik som forstenet, før han drog sig tilbage. I det samme lød et Skrig, Prioren sprang op, Fru Merved for hen imod Døren.

„Hvad er der, hvad vil du?“ raabte hun.

„Kay er meget syg,“ sagde Viben dæmpet. „I maa komme derind, jeg selv ved ikke, hvad jeg skal gøre.“

Hun ilede foran ham, ind til Kay, i næste Øjeblik laa hun lænet over hans Seng og lyttede til hans korte og gispende Aande og kaldte ham ved de kærligste Navne.

Augustinus var fulgt efter dem, han blev staaende i Døren med foldede Hænder.

Da Kay lidt efter slog Øjnene op, rynkede hans Bryn sig, han rejste sig, pegede hen paa Augustinus og gjorde en Bevægelse, som om han vilde støde ham tilbage, han prøvede paa at tale, men frembragte kun uforstaaelige Lyd, Ordene døde paa hans Læber.

„Hvad mener han?“ spurgte Fru Merved ængstelig.

Viben vendte sig mod Prioren. „Han mener, at han ikke holder af at se eder her. Det er vist bedst, I gaar.“

Augustinus bøjede tavs sit Hoved og forlod Kammeret.

Jan Gyge var dragen ind i Holsten med en Drift Heste, og Viben fulgte Prioren paa Vejen hjemad, som han plejede. Han saa barsk og alvorlig ud og var imod Sædvane meget ordknap denne Aften. Augustinus derimod havde aldrig haft saa meget at sige, enhver Genstand undervejs var Stof for ham, hans Røst lød mild og indsmigrende, han fortalte og spurgte, og Viben svarede med ja eller nej, eller svarede slet ikke.

„Det er en tung og bitter Prøvelse for de stakkels Forældre med den lidende Søn,“ ytrede han endelig. „Hvad skal man sige til det? Herrens Veje gaar i Dyb og Mørke for os, men fører dog alle til det bedste, og ingen Spurv falder til Jorden uden hans Vilje.“ — Viben sad og saa op i Luften. Augustinus vedblev: „Værst af dem alle er dog den kære Fru Merved faren, Sorgen knuger hende, dertil er hendes Sind saa heftigt og let bevægeligt.“

„Det er vist bedst, vi ikke taler mere om Fru Merved,“ svarede Viben.

„Hvorfor ikke det, min unge Søn! Du, med dit kloge og skarpe Blik, har vel forlængst set, hvor lidt hun forstaar at holde Maade med sin Sorg, i Dag især, jeg fatter ikke Grunden, men hun var ude af sig selv, hun bad mig med grædende Taarer paakalde de velsignede Helgene til Frelse for hendes Søn. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde svare, da hun knælede for min Fod, trykkede min Haand og teede sig fast som en afsindig, ja du saa hende jo selv i Ytringen af denne overdrevne Smerte, ikke sandt, du saa det?“ gentog han med et selvbehageligt Smil.

Viben holdt sin Hest tilbage, bøjede sig over mod Prioren og slog ham i Ansigtet med den flade Haand.

„Nu lyver du, Præst!“ raabte han. „Deroppe vilde du vanære, herude bagtaler du. En Kvinde gav dig sin Sjæl, og du plettede den, en Mand betroede dig sin Ære, du bedrog ham; se, det er Sandhed.“

Augustinus for rasende i Vejret efter Slaget; men Viben blev holdende ved hans Side. Munkens Hoved sænkede sig for disse vilde og straalende Øjne og det haanlige Smil, som mødte ham.

„Gud forlade dig din store Synd, Viben Peter,“ sagde han i den blideste Tone. „Du har misforstaaet, hvad der skete, men jeg tilgiver dig og kræver alle hellige Martyrer til Vidne paa —.“

„Kræv ingen Vidner,“ sagde Viben, „de nytter ikke. Du roste før mit skarpe Blik, jeg tror selv lidt paa det. Rid din Vej, forbandede Munk! Og kan det trøste dig, saa forstaar jeg lige godt at se og at tie, det lærte jeg af min Fader. — Men ved du nu, hvad du har gjort i Dag? Du har plantet Tvivl og Ufred i mit Bryst; jeg troede saa fast paa jer allesammen, jeres Sag var min, jeg vilde gaa i Døden for den, hvad skal jeg tro paa i Morgen? Hykle og bedrage gør I, Religionens Ord er blevne en Kappe for en lastefuld Synder. — Ja Præst! var du ikke en hellig Mand eller bar en hellig Mands Dragt, den jeg er vant til at agte og hædre, saa rev jeg dig ned af din Hest, og du skulde aldrig naa dit Kloster mere. — Godnat.“

Da Viben red bort, aabnedes Buskene efter ham, der lød en skingrende Latter ud fra dem. Han vendte sit Hoved, men vedblev at ride. Derefter fulgte Lyden fra en Skralde, og Dreyg Jødeken lod sig til Syne. Han lo endnu, da han traadte ud fra Buskene og gik hen til Augustinus, som holdt stille midt paa Vejen.

„Jeg sagde jer det nok, I skulde vare jer for den Ditmarskerknægt og ikke lade ham faa sin Gang paa Gaarden. Det var at lukke Ræven ind i Gaasestien; dengang lo I ad mig, hvordan er I stedt i Aften? Jeg skulde udspionere ham; hvad tager han sig for, hed det, hvem rider han ud med, hvad taler de om undervejs, I betalte mig med store Kobbersøslinge, og saa udspionerer han nu eder. Hvordan var det? slog han jer ikke i det smukke Ansigt? Jeres Kind er gloende rød endnu, Prior Augustinus lod sig slaa, nejede og bad om Forladelse og havde ikke saa meget som en lille Stump Prædiken, ikke et Anathema at kyle efter ham. — Hvad man dog maa opleve. — Faar jeg saa mit Fribrev, mit Fribrev! jeg vil have mit Fribrev!“ hylede han, da Prioren red ned ad Vejen til Meldorf uden at svare.

Viben vendte tilbage til Gaarden med sænket Hoved. „Nu har de taget min Tro fra mig,“ udbrød han sørgmodig og forsagt. „De lyver og bedrager disse Munke, og Fader faar altid Ret: man skal ikke stole paa Folk i disse Tider. Men det, de lærte mig om de hellige, er det ogsaa Løgn? — Nej, dem vil jeg holde fast ved, selv om deres Præster er falske.“ Dermed skyndede han paa sin Hest og red hjem til Ratlovs Gaard, hvor han tilbragte Natten foran Kays Leje.

En Aften i de sidste Efteraarsdage var der Selskab hos Ratlovs. Borgstuen stod smykket med Granris, smaa Enebærkviste var strøede omkring paa Gulvet. Det lange Egebord stod festligt dækket. Omkring paa Væggene sad en Række Lys i Jærnstager fastskruede i Panelet.

Beate var Sjælen i denne Forsamling af Nabolavets Herrer og Damer, Beate, klædt efter Fru Merveds Mønster, i en Dragt, afstikkende fra alle de øvriges, og som vidnede om større Ødselhed end Smag. Hendes Ydre var næsten ikke mere til at genkende, Ro og Hvile og lykkelige Forhold havde udviklet ethvert Træk og forandret det tidligere lidende og ydmyge Præg, hendes Øjne havde aldrig før været saa udtryksfulde og straalende, eller hendes Smil mere vindende, hendes blonde Haar blev ikke mere skjult af Tørklædet eller den lille Klædeshue, det prangede nu i alt sin Rigdom og Skønhed omkring Hovedet i en stor og tyk Fletning og i en Mængde smaa Krøller, som efter den Tids Mode faldt ned over Panden. Hun indtog uden at bekymre sig derom, hun sejrede uden at kæmpe.

„Jeg har et Ønske,“ udbrød hun pludselig til den Kreds, der havde samlet sig om hende. „Der behøves kun Mod og Manddom til at opfylde det, og saa ved jeg da, jeg aldrig kunde henvende mig bedre end til dem, som her er tilstede.“

Alle Herrerne trængte sig nærmere for at komme i Betragtning. Beate bøjede smilende sit Hoved, lyttede og tav, til enhver havde talt og tilbudt sin Tjeneste, hun vilde ikke miste en eneste af alle disse ivrige og glødende Forsikringer. Derefter vedblev hun:

(Fortsættes.)

Folkedigtning i Vestjylland.

Kulturhistoriske Skildringer ved E. A. Thyregod.

I.

Det ser næsten ud, som om Folkeoplysningen i ældre Tider har været fremmeligere i Vestjylland end i andre Egne af Landet. Nogle af Aarsagerne dertil vilde det ikke være vanskeligt at udfinde, hvorimod andre Grunde ligger dybere. At der har været Trivsel i Visedigtningen, der vester paa, hænger vist for en Del sammen med Bindestuen, hvor man skulde have noget at synge. Ogsaa andre Husflidsysler har egnet sig til at fremkalde og frede Sang og Sagn. Det hed ogsaa engang, at de bedste Sangere havde hjemme i Vestjylland, og at derfra spredtes de fleste Viser ud over andre Egne. Det synes endog Oehlenschläger at have lagt Mærke til; thi hvorvel han ikke ofte omtaler Jylland eller Jyderne, kommer han engang til i et rigtignok skemtende Digt — at nævne en Vise, som „fra Jylland kom over Havet“ og brugtes ved en højtidelig Lejlighed paa en af Øerne, hvor

„— midt i Stedets romantiske Egn
var højt paa en Sten opstillet en Degn“

som Forsanger.

En Visedigter, der havde vundet nogen Berømmelse i sin Kreds, mindedes længe med Erkendtlighed af Befolkningen, som han havde levet iblandt. Viserne blev yderst sjældent trykte, i alt Fald i Forfatterens Levetid, men de forplantedes i Afskrifter eller fra Mund til Mund, og sammen med dem gik Meddelelser om Visemagernes Liv og Levned, Meddelelser, som især dvælede ved det afstikkende ved Personen og hans Bedrifter, ofte kanske ved de mindst rosværdige af disse. Jeg har hørt en hel Masse Fortællinger om navngivne Visedigtere, og deraf skal jeg her give nogle til bedste, idet jeg holder mig til, hvad der er mig fortalt, navnlig i mine unge Aar.

Den ældste af disse Personer, som jeg ved noget om, er Forfatteren af den gamle „Sevelbovise“, som, efter hvad der er mig meddelt, skal have heddet Hans Jespersen og været Gaardmand i Nørstofte i Sevel Sogn ved Skive, hvor han levede for henimod halvandet Hundrede Aar siden. Han kom for Skade og bjergede sig et Læs Lyng, hvor han ingen Ret havde til Lyngplukning. Om han maaske troede at have en saadan Ret eller en Tilladelse, eller om det var frivillig Forgribelse paa andres Ejendom, derom forlyder der intet, men han blev truffen ved Gerningen og maatte give Bøde, hvorom det hedder i Visen:

„Ni Gange syv Skilling og en over alt,
det bliver en Daler, naar de bliver talt,
dem maatte jeg give de fire Mand fin,
som fandt mig paa Heden med Lynglæsset min.
Jeg maatte dog takke,
men Skalken paa Nakke
faar dog vel sin Løn maaske ved et Glas Vin.“

Se det var nu allerede slemt nok, men saa var der en af de fire Mænd, som hed Jørgen Skovby, og han drillede Hans Jespersen vel slemt med Daleren (Sletdaleren), han havde maattet punge ud med, og for at gøre Krænkelsen fuldkommen, sendte han ham et Bindebrev paa hans Navnedag. Det krævede Gengæld, men den bundne Mand gennembladede forgæves Almanakken for at finde Navnet Jørgen. Da det nu ikke var der, saa regnede han ud, at det første Bogstav var det 9de i Bogstavrækken, da „j“ endnu ikke betragtedes som et eget Bogstav, saa lavede han en Vise, „Bindebrev“ kaldte han det, om Nitallet. Visen begynder saaledes:

„Kom Sevelbo indfødte, Nørstofte og med
kom Skovby med dine Indbyggere paa Red![*])
Kom, Jørgen, som agted at byde mig Trads,[**])
du skal ogsaa vide, du kom ret tilpas.
Du vilde mig binde,
jeg skal dig vel finde,
i Skovby du findes at have din Plads.“

Saa undersøger han, „hvad Ende der kommer af Ni“, hvorved han ogsaa kommer paa de „ni Gange syv Skilling,“ der pirrer ham i Panden og hvorover Verset allerede er anført. Siden udfinder han, at Stedsnavnet „Aal“ eller Aale findes 9 Gange i Jylland og udkrammer en hel Del andre geografiske Snurrigheder, idet han fingerer en Rejse. Bl. a. hedder det:

„Vi Tyrken vil gæste
hans nihundrede Heste,
som staar i en Stald under Jorden saa lang.“.

Og senere:

Og da vi nu kom Tartoriet forbi,
da saa vi den Gud med de Hoveder ni,
han hedder Manippe,
det kan ikke glippe,
at han jo maa troligen staa dennem bi.

Efter at han saaledes har gennemturet Europa og Asien med forældede og fabelagtige Rejsebeskrivelser som Ledetraad, kommer han ind paa et andet Felt, idet det forlyder:

„Her ender vor udenlandske Bedrift,
nu giver vi os til den hellige Skrift.
Ni Ting priser Sirach den veltalend' Mand,
ni Hundrede Aar leved Adam forsand,
ni var de Spedalske,
som vare saa dvalske,
de ikke vilde t ke vor Frelser sand.“

Og derpaa køres fort Bibelen igennem, indtil han ikke kan finde mere, der havde noget med Nitallet at gøre. Denne langstrakte Vise blev dog ikke til paa een Gang. Det er fortalt, at Manden gik og digtede den ved sin Plov. Naar han havde fuldført et Vers i Tankerne, bandt han Hestene og løb hjem og skrev Verset op. Det hele tog nok lang Tid, men saa naaede han ogsaa at fuldføre et Værk, der af flere Slægtled betragtedes som en kostelig Kundskabskilde, og gik fra Mund til Mund, fra Haand til Haand og fremkaldte Beundring og Efterlignelse. — Havde han begaaet noget utilbørligt ved at bjerge det omtalte Læs Lyng, saa udsonede han det fuldstændigt i Folks Mening ved Visen, der i saa rigeligt Maal tilfredsstillede hans jævnliges Kuriositetstrang.

Blandt hans Efterlignere kan nævnes hans Søn, Jesper Lindbjerg, men ham er der ikke meget at sige om; thi han var ikke saa heldig som Faderen at gøre et Greb i Snurrighedens Skatkammer. Han fortalte sit Livs Historie paa Vers, men Versene var tørre som deres Indhold. Den af 19 Vers bestaaende Vise begynder: „I Lindbjerg i Hanbjerg, der er jeg opfød,“ hvorved den allerede tilkendegiver sig som Efterligning af Anders Kartemagers langt mere bekendte:

„Ringkøbing i Jylland og der er jeg fød,
der saa jeg først Solen fremskinne,
rundt om paa vor Klode jeg søger mit Brød
til Døden engang mig vil finde.“

[*]) „Red“: gammelt Ord, omtr. = „tilrede“.
[**]) „Trads“: Vestjydsk for Trods.

Fiskeri i Sydhavet.

(Med to Billeder.)

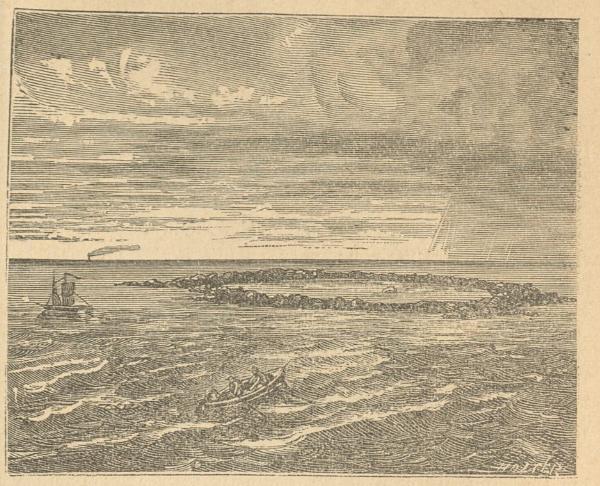

Koraløø i Sydhavet.

Vi bragte i forrige Nummer af „Husvennen“ et Billede, der fremstillede Fiskeriet, som det drives højt imod Nord, nemlig ved Lofoten paa Norges Vestkyst. Som et Sidestykke dertil bringer vi i Dag et Billede af Fiskeriet langt imod Syd, nemlig fra Øerne i Sydhavet. Det er højst forskellige Billeder, selv et flygtigt Blik viser, at den samme Idræt øves under vidt forskellige Kaar i Nord og Syd. Hist er der Vinter med Sne og Kulde og korte, mørke Dage, her er det varm, smilende Sommer; hist er Arbejdet en møjsommelig Kamp, hvis Udbytte under Savn og Farer skal fravristes en vild og barsk Natur, her er det nærmest en Leg, et muntert Tidsfordriv, hvis Løn og Lykke fanges under Spøg og Lystighed. Se engang paa de sorgløse Naturbørn, der fra deres smaa Fartøjer bøjer sig ud over Søen og med Hænderne drager de sprællende Fisk op i Baaden. Det gamle Eventyr om Slaraffenlandet synes at blive levende og virkelig, kun er det ikke stegte Duer, der kommer flyvende ind i Munden paa de lykkelige Indvaanere, men Fisk af mangeartet Slags, der selv smutter i Fiskerens Haand.

En rig og yppig Natur udfolder sig paa disse Øgrupper i Sydhavet og det stille Hav. Luften er bestandig lun og mild, en herlig Plantevækst klæder Jordbunden, og Havets Dyreverden tæller usædvanlig mange Fiskearter. Flere af Øerne er endog et Værk af Havets Dyreliv, idet de er fremstaaede af Koraldannelser. Som man ved, er Koraldyrene smaa Bløddyr, der lever i Kalkhuse, som de selv tilvirker af den i Havvandet opløste Kalk. Paa de ældre og uddøde Dyrs Kalkhuse fæster de yngre Bo, og saaledes vedbliver de at vokse opad mod Havets Overflade, Slægtled efter Slægtled, i saa uhyre Tal, at de fast sammenkittede Kalkhuse danner mægtige, undersøiske Mure og sælsomme Stenskove, der strækker de hvidgraa Klippegrene altid højere og højere til Vejrs. Forskellige Naturkræfter medvirker til, at Koraløen omsider dukker frem over Havets Overflade, og at der lidt efter lidt danner sig en Jordbund. Ved Havstrømninger føres Frøkorn og Frugter til, Bølgeslaget kaster dem i Land, og det hvide Koralgrus dækkes snart af et grønt Tæppe. Træstammer og Løv, der skyller i Land forøger ved deres Henraadnen Muldlaget og medfører Dyr og Insekter i deres Grene og Bark. Søfugle indfinder sig hurtig, og senere ogsaa Landfugle, der har forvildet sig fra deres Hjemsted. En Skov af Kokuspalmer skyder efterhaanden frem, andre Træer og Urter vokser op i deres Læ, og omsider sætter det første Menneske sin Fod paa Øen, hvor alt er beredt til hans Komme.

Sorgløse og troskyldige Naturbørn er det, som har hjemme paa Sydhavsøerne. Den Kunst at leve er her saare let, Kampen for Tilværelsen kun ringe, Kulturen uden Fordringer. Øernes Palmelunde og det store uoverskuelige Hav yder det daglige Brød, blot man strækker Haanden ud.

Fr. R.

Fjerkræ- og Biavl.

Fjerkræavl.

(Af Georg St. Bricka.)

II.

Imellem Aar og Dag kommer der til mig mange Breve fra Folk, som beder mig om Raad med Hensyn til Indretning af et Hønseri i det store. Skønt jeg ikke vægrer mig ved at give Raad, saa vidt jeg kan, er dog altid det, jeg først og fremmest raader dem, at de skal opgive Planen. Regningen kunde synes meget ligefrem: naar en lille Flok Høns giver et saa og saa stort Overskud, maa en Hundrede Gange saa stor Besætning, hvor der kan spares meget paa Foder o. s. v., give mindst et Hundred Gange saa stort Overskud; men saaledes er Forholdet ikke. Faktum udviser, at store Hønserier har ondt ved at bestaa, og tilmed er Chancer underkastede, der kan medføre meget store Tab.

Sagen er nemlig den, at Høns ikke ud over et vist Tal kan leve sammen, uden at Æglægningen tager af. Hvorpaa dette beror, kan det være vanskeligt at sige med Bestemthed; men det kan ogsaa for saa vidt være ligegyldigt, naar Erfaringen med Sikkerhed siger, at det forholder sig saa. Man plejer at sætte Tallet 50 som Maksimum af den Besætning, der maa findes i Hus sammen, og om det end naturligvis intet har at betyde, om der end er nogle saa flere eller færre, er det dog rigtigt nok, at omkring det halve Hundrede er Grænsen. Har altsaa en Opdrætter en Besætning gode Høns, der giver ham gennemsnitlig 7—7½ eller 8 Snese Æg pr. Høne om Aaret — og dette kan godt ske —, og han da ved at tiltrække af denne Besætning forøger den op til 70, 80, 100 eller mere, vil det, selv om han med Omhu og Indsigt vælger sit Tillæg blandt de bedste af Kyllingerne og sørger for at skaffe dem den bedst mulige Udvikling under Opvæksten, vise sig, at Æglægningen synker ned til 6, ja endog til 5 Snese om Aaret, hvorved Fordelen forringes i den Grad, at Hønseholdet taber sin Betydning. Skal dette forhindres, maa Besætningen deles, saa der bliver flere Hønsehuse, flere Løbepladser, Indhegninger o. s. v., og saa Udgifterne. Dertil kommer den Omstændighed, at de slette Hønsesygdomme, som naturligvis lettere opstaar i en større end i en mindre Besætning, meget let antager en smitsom Karakter, saa at de, naar de ikke straks iagttages, hurtig breder sig imellem Dyrene, i hvilket Tilfælde de kun med Besvær hæves og ikke uden at medføre følelige Tab, om ikke paa anden Maade saa i Standsning af Æglægningen. For at sikre sig imod Sygdomme i en stor Hønsebesætning, maa man iagttage en meget minutiøs Renlighed, foretage hyppige Desinfektioner af Hønsehuset o. a. l.; men derved stiger atter Besværlighederne og Udgifterne.

Et stort Hønseri, baseret paa Masseproduktion af Æg, maa derfor betragtes som et meget prekært Foretagende. Bedre kan et Hønseri, beregnet paa stor Produktion af Slagtekyllinger, have Udsigt til at betale sig, da den staaende Besætning her er forholdsvis lille, medens Tillægget efterhaanden afgaar, som det naar den slagtefærdige Alder. Men et saadant Foretagende forudsætter et Marked, som giver antagelige Priser, og et saadant findes ikke her i Landet. Eksport til Udlandet er ikke forsøgt, i alt Fald ikke i saadant Omfang, at man deraf kan danne sig nogen Mening om Sagens Gennemførlighed.

Endnu en Art større Hønseri, tillige beregnet paa at yde en Hjælp til Agerbruget af specielt Art, fortjener endnu at omtales. En tysk Landmand har indrettet sig nogle transportable Hønsehuse paa 200, 400 og 600 Høns, der fra Pløjetiden af og lige til Vinterens Indtrædelse køres ud paa Marken, hvor de ved at opsamle Insekter, Snegle o. l. samt spildte Korn, i en stor Del af Aaret skaffer sig Føden selv og kun om Aftenen faar et lille Maaltid Korn, nærmest for at vænne dem til i rette Tid at komme tilbage til Hønsehuset, hvor de saa lukkes inde om Aftenen. Ved om Foraaret at gaa efter Ploven, om Sommeren at holdes paa Kløver- og Græsmarkerne samt Kartoffel- og Roemarkerne og om Efteraaret at rense de afhøstede Kornmarker, fortærer de en utrolig Mængde Smaadyr og bidrager saaledes indirekte til Sædens gode Trivsel, foruden at de selv trives godt derved, bliver sunde og hærdede, lægger gode Æg og faar efter Sigende en ejendommelig Velsmag i Kødet fremfor de Dyr, som opklækkes paa almindelig Vis. Et saadant Hønseri kan imidlertid, da der Dag og Nat maa holdes Vagt ved Hønsene, kun betale sig paa store Ejendomme, men der vistnok ogsaa betale sig godt.

Af det ovenfor fremsatte vil det indses, at store Hønserier altid maa blive en Undtagelse, fordi de kun under særegne Betingelser kan betale sig, og at Hønseavlen har sin egenlige Betydning i de smaa Hønsehold, dem, der ikke overskrider Tallet 50.

Et gammelt Ord siger, at det Hønsehold betaler sig bedst, der i Antal ikke overskrider Antallet af Personer, som den Husstand, det hører til, tæller. Dette er ganske sandt; et saadant Hønsehold behøver omtrent ikke andet end Affaldet fra Maaltider o. desl., og vil altsaa yde næsten hele sin Produktion i Form af Overskud. Men da en Husmandsfamilies Personer i Regelen er temmelig begrænset, vilde et Hønsehold, der svarer dertil, dog ikke kunne give et Udbytte, der kunde maale sig med Udbyttet af en Besætning paa 30—40 Høns, skønt der til denne maa indkøbes Foder. Det er disse Besætninger, som maa udgøre Grundlaget for vor Hønseavl, og som man maa ønske mangfoldiggjorte i udstrakt Maal over hele Landet, til bedste for Landet i det hele og for Besidderne af Hønseholdene i Særdeleshed. Og det er netop de smaa Jordbesiddere, de, for hvem Indtægten af Hønsegaarden bliver en væsenlig Sag, der trænger til at faa Øjnene op for, hvor frugtbringende en Besætning gode Høns, vel plejede og velfodrede, kan være. Naturligvis spiller lokale Forhold her som andetsteds en vigtig Rolle, og det kommer jo væsenlig an paa, hvor let man kan blive af med sine Produkter til god Pris; men under Forudsætning af ordenlige Afsætningsforhold vil den Mand, som tilplanter en lille Lod med gode Frugttræer og Frugtbuske og deri holder Høns — og tillige Bier —, snart erfare, hvilke gode Renter hans Jord bærer. Under saadanne Forhold trives Frugttræerne fortrinligt, bærer rigt og godt Aar for Aar og lider langt mindre end andre af Insekter o. desl. Jorden gødes af Hønsene — thi Hønsegødning er af fortrinlig Beskaffenhed, og Bierne og Hønsene gaar ikke hinanden i Vejen. Som en Ejendommelighed kan fremhæves, at man ikke maa holde sortfarvede Høns sammen med Bier; thi den sorte Farve er Bierne imod.

Skæmt.

Mennesker og Blomster. Præsten „Naa, kære Børn, naar I nu tænker over, hvad jeg nylig har fortalt jer om Guds Godhed, saa kan I da ogsaa sige mig, hvad vi Mennesker har tilfælles med Blomsterne?"

Peter: „Orm."

Forsigtig. Dommeren: „Anklagede, bekender De Dem skyldig?"

Anklagede: „Ta'en med Ro, Hr. Dommer! Jeg maa da først høre, hvad Vidnerne ved."

Nøjagtig Afregning. Greven: „Her, Johan, har du din Løn, 30 Kr.; derfra 30 Cigarer à 50 Øre = 15 Kr., Rest 15 Kr."

Johan: „Ja, men undskyld, Hr. Greve . . ."

Greven: „Ja, jeg ryger ingen billigere Slags; hvis de er dig for dyre, maa du — købe dig nogle i en Cigarhandel."

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4
Dette kan være heldigt uheldigt
for os, det maa vi sande saa tit;
og det kan ogsaa vise sig vældigt,
men det kan ogsaa optræde blidt.
1 2 3
Ofte ret lang, men har dog en Ende,
ja, to, kan vi sige ligesaa godt.
4 2 1
Hvor saadanne findes, Søfolk bør kende, —
helst dog ej af Erfaring — jeg tilføjer blot.

J. J.

Opløsninger.

Gaadespørgsmaal i Nr. 22:
1. Til Midten.
2. En Synaal.
3. Et Træskosøm.
4. Taagen.

Geografisk Gaade i Nr. 22:
Køge.
Orleans.
Rhinen.
Seine.
Øland.
Reggio.
Korsør—Odense.

Gaade i Nr 22: Mand.

Rebus i Nr. 22: En ubekendt Egn ligger for os.

Juridisk Raadgiver.

Naar en Mand sender sin Karl ud paa en Køretur, og Karlen kører saa stærkt, at han derved paakører en anden Vogn og ødelægger denne, er Husbonden da pligtig til at erstatte Vognens Ejer den skete Skade?

L.

Nej, saadan Pligt til Erstatning paahviler kun Husbonden, hvis han har givet Karlen Ordre til at køre stærkt.

* * *

Er det tilladt at sælge Malerier, kopierede efter danske og udenlandske Kunstneres Arbejder?

T. S.

Ingen maa ifølge Loven til Salg eftergøre en Kunstners originale Arbejder i hans levende Live uden hans Samtykke, naar Gengivelsen hører til samme Kunstart som Originalen. Denne Beskyttelse omfatter alle indenlandske Kunstværker, og en kgl. Anordning har endvidere gjort Beskyttelsen anvendelig med Hensyn til de i Frankrig udførte eller udgivne Kunstnerarbejder.

* * *

En Godsejer har lejet Jagten paa flere Ejendomme, som grænser til Stranden. Kan nu samme Godsejer forbyde mig at gaa paa Strandbredden og skyde Vildænder? Eller kan vedkommende Lodsejere?

En Holder.

Godsejeren kan forbyde det.

* * *

1. Hvorledes skal man forholde sig, og hvor skal man henvende sig for at blive „Frimurer"?
2. I Tilfælde af, at det koster noget, hvor meget; og gives der nogen Maade, paa hvilken man kan blive frit Medlem?
3. Skal man have opnaaet en vis Alder?

m—n.

Naar man ønsker at blive optaget i Frimurerordenen, er der ingen anden Vej at gaa, end at se at komme i Forbindelse med en Mand, som allerede er Medlem, og at faa ham bevæget til at foreslaa Optagelse. Hvilke Udgifter der er forbundne med Frimurerstillingen, kan vi ikke sige med Bestemthed, men de er ikke ganske ubetydelige, og om gratis Optagelse har vi aldrig hørt Tale. Saavidt vides er Fuldmyndighed en Betingelse for at blive Medlem.

* * *

En Mand ejer en Ejendom med Udbetaling hvert Aar, og i Ejendommen drives Forretning. Naar man nu ikke kan betale det ud paa Ejendommen, man skal, og Enighed ikke kan opnaas, kan vedkommende forrige Ejer saa jage Manden med Familie ud lige straks, eller hvordan gaar det saa, for de kan vel ikke tage noget, som hører Forretningen til i Varer, ejheller Effekter, ved at gøre Indhug i Indboet og mange Varer, tagne paa Kredit?

F.

Den forrige Ejer kan ikke straks lade den nuværende Ejer med Familie kaste ud, men han kan tage Dom over ham og derefter, saa vidt det gøres fornødent til Dækning af hans Fordring, gøre Udlæg saavel i den faste Ejendom som i de rørlige Ejendele (Indbo og andet), der forefindes.

Ny Abonnenter kan endnu faa Oktober Kvartal. Bestillinger modtages saavel paa Postkontoret og i Bogladen som i N. C. Roms Forlagsforretning, København V.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: Sygekasseinspektør, Læge Th. Sørensen, med Portræt. En Eneboer, (af et 20 Aar gammelt Brev), ved Knud Skytte. Kærlighedens Magt. Under Sne, Digt af Alfr. Ipsen. Ene i Verden, Fortælling af Asta, med Billede, (Sluttes.) Biven-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Folkedigtning i Vestjylland, kulturhistoriske Skildringer ved C. A. Thyregod, I. Fiskeri i Sydhavet, med to Billeder, af Fr. R. Fjerkræ- og Biavl, af Georg St. Bricka. Skæmt. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 25. Søndag den 19. Marts. 1893.

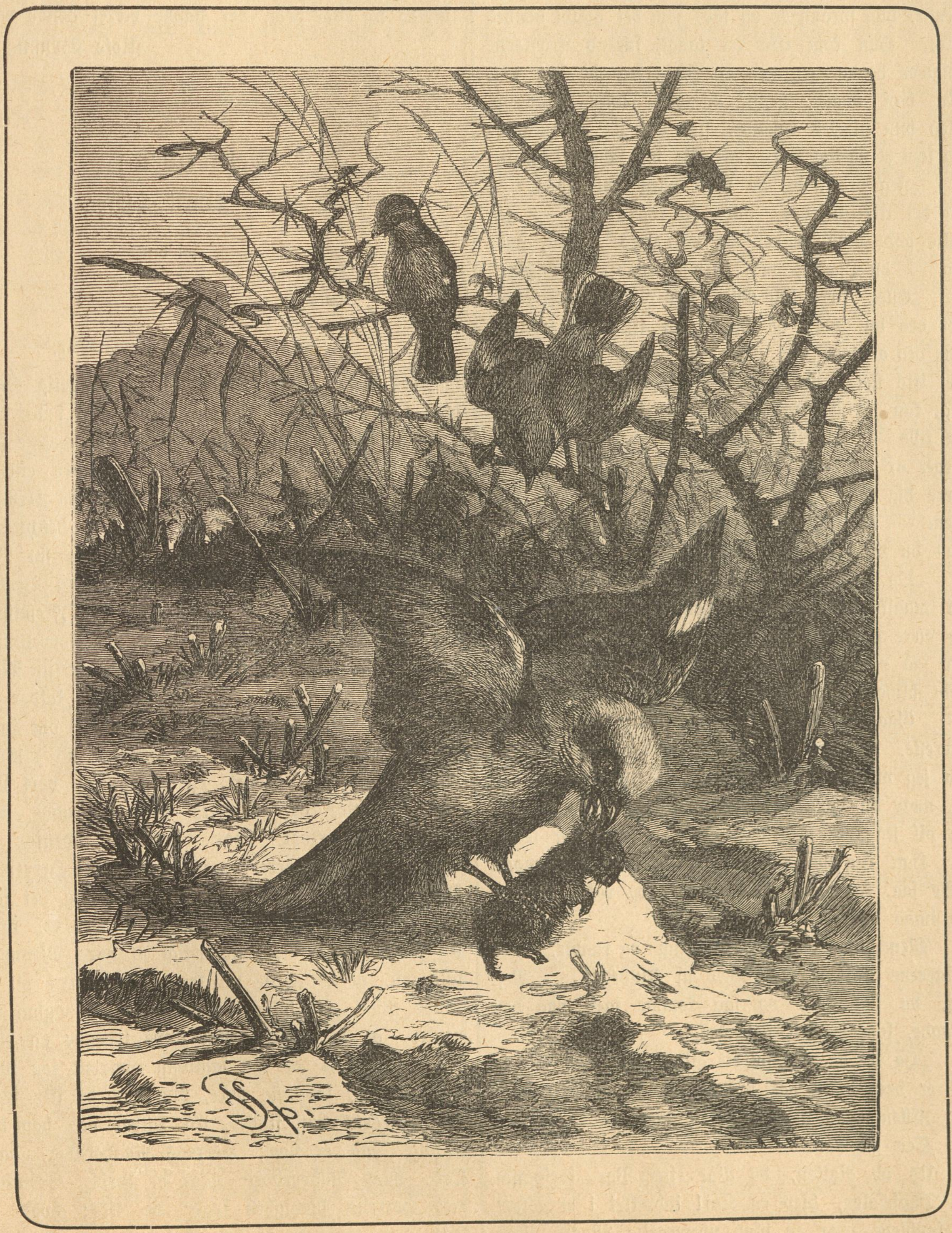

Tornskaden.

Et Markedsbal.

Der var et broget Mylder, Hoved ved Hoved stod de langs Væggene og langt ud paa Gulvet, kun en ganske lille Rundkreds midt i Salen var levnet til de dansende Par, men denne blev da ogsaa til Gengæld benyttet saa gunstigt, at der saa længe Musikkens Toner lød, ikke var en Strimmel Gulv at øjne, man saa kun en bølgende Masse dreje sig omkring sig selv, og her var rig Lejlighed til at beundre den Sikkerhed, hvormed de dansende undgik alvorlige Sammenstød.

Karlenes Hatte havde faaet et Stød tilbage i Nakken — det var Tegn paa Raskhed —, Cigaren sad skævt i Munden, af Hensynsfuldhed overfor Damerne; thi med deres gode Vilje vilde de dog ikke brænde dem.

Pigerne var i deres stiveste Puds, og for Beskyttelse af dette, havde de bundet Lommetørklæder om Livet, for ikke at de svedige Hænder skulde tilsmudske dem. Hverken Tornure eller brogede Baand, var der Mangel paa, snoede Nakker og Pandehaar, der i lange Tjavser faldt ned over Øjnene, viste, at de ogsaa paa det Omraade, var Børn af deres Tid.

Oppe ved Musiken stod en ung Mand skødesløst lænende sig til Balustraden. Han var stegen et Par Trin op for bedre at kunne lade de urolig søgende Øjne glide Salen rundt. Man saa paa disse Øjne, at intet kunde undgaa deres Opmærksomhed, og ligeledes, at hver Gang hans Blik havde foretaget en saadan Runde, blev Udtrykket mere utaalmodigt. Med korte Mellemrum trak han Uret op af Lommen, og for hver Gang blev Udtrykket mørkere og mørkere.

„En halv Time, nej, det er for galt," mumlede han og rokkede lidt paa sig, men indtog dog kort efter den samme Stilling igen.

Det var en ung, kraftig bygget Mand, hans brune Lød og det sorte, lidt tjavsede Haar gav ham et sydlandsk Udseende, ligesom de urolige brune Øjne, med de mørke Omgivelser lod ane, at Blodet just heller ikke rullede roligt i hans Aarer. Efterhaanden som Tiden gik, blev han mere og mere

urolig, han aandede tungt, og man saa paa de tæt sammenpressede Læber, at det holdt haardt for at undertrykke et eller andet Udbrud, sandsynlig en Ed.

Pludselig foregik der en Forandring, en dyb Rødme udbredte sig over hans Ansigt og fortsatte sig helt ned paa Halsen, paa samme Tid, som den ene Mundvig trak sig op til et Smil, der dog hurtig blev bekæmpet.

En lille, lyseklædt Skikkelse var traadt ind ad Døren paa den modsatte Side, hendes Øjne søgte straks op ved Orkesteret og mødte hans, et lille Forstaaelsens Nik, og han banede sig hurtig Vej gennem Mængden hen til hende.

„Se, der er Smedegadens Skønhed,“ hviskede Pigerne indbyrdes, mens de puffede hinanden i Siden og pegede hen paa hende, idet de fnisende vendte sig bort.

„Hvem mon hun skal faa til at traktere sig og rende efter sig i Aften?“ spurgte en høj, blond Pige sin Kavaler. Hun vilde da i det mindste gøre et Forsøg paa at forhindre ham i at tilbyde sig.

„Det er s'gu en køn Tøs, som jeg inte vilde være saa bange for at spendere en Lemenade paa,“ var Svaret.

„Sener dig baresens inte, men det lader nok til, hun inte ser til Smaafolk i Aften, saa du kan spare dig Ulejligheden. Hvem er ellers han, den fine, sorte Fyr, hun staar og snakker med?“

„Ih — kender du inte ham, det er jo Krog, Godsejersønnen fra Klingstrup.“

„Død og Pine, saa bli'er hun ikke billig i Aften!“

De mødtes omtrent ved Indgangen, hun stod og vendte halvt Ryggen til ham, uden dog at være uvidende om, at han nærmede sig. Der var noget saa bevist og selvsikkert over hende, som uvilkaarlig irriterede ham. Han lagde sin Haand tungt paa hendes Skulder, og med en Stemme, der dirrede af Vrede, sagde han:

„Hvorfor lod du mig vente saa længe paa dig, Klokken er jo tre Kvarter over den Tid, du lovede at komme?“

„Aa — jeg traf en Bekendt herudenfor, og saa har jeg nok snakket Tiden bort,“ svarede hun ham lidt ondskabsfuldt.

„Nej, det er umuligt, Ellen, du kunde ikke lade mig staa herinde, hvor jeg har været nær ved at forgaa af Utaalmodighed, mens du har staaet uden for og flanet med en anden?“ Han tog hende haardt i Armen, saa hun næsten skreg ved det, og med et lynende Øjekast, sagde han: „Kom med, herinde kan vi jo ikke tale sammen.“ Han forsøgte at føre hende med sig gennem Trængslen, men pludselig standsede hun og frigjorde sig fra hans Haand ved en heftig Bevægelse.

„Nej, jeg gør ikke,“ sagde hun trodsig, „du kunde jo have gaaet din Vej, naar du var bleven ked af at vente, jeg har ikke bedt dig om at staa som en Støtte herinde, og for Resten troede jeg, du var gaaet for længe siden.“

„Hvorfor kom du da, og hvad vilde du her?“ spurgte han endnu mere ophidset.

„Hvorfor jeg kom? Naturligvis for at more mig! Og hvad jeg vilde her? For at danse, selvfølgelig!“

„Kom, saa skal jeg danse med dig!“ Han vilde lægge Armen om hendes Liv, men hun smuttede fra ham, idet hun sagde: „Aa Tak, der er nok andre, der vil danse med mig foruden dig.“

Hun var kommen et Stykke fra ham ind i Mængden. Der blev spillet en Gallopade, og en 3—4 Karle havde allerede slaaet Kreds om hende og tilbudt sig til Dansen. Ligesom hun stod i Begreb med at danse ud med en af dem, snappede Krog hende fra ham, og inden hun fik Tid til at se sig om, hvirvlede han hende rundt i susende Fart.

„Du danser kun med mig i Aften — har du forstaaet mig?“ hviskede han hende hæst ind i Øret, idet han fast knugede hende til sig, mens han vildere og vildere svingede hende.

„Ja, men hold nu op — jeg kan ikke mere,“ bad hun.

„Nej, nu danser vi, som du saa gerne vilde, for, ikke sandt, du vilde jo danse,“ og han lo haanende ned til hende.

Musiken holdt op, men han raabte til den, „bliv ved,“ og de spillede videre, og han dansede saa længe, indtil han følte, at hun næppe bevægede sig mere, og hun næsten laa livløs i hans Arme.

Han mere bar end førte hende ud, her løftede han hende som et Barn op paa Armen og løb med hende hen paa en Bænk. Hendes lille spæde Legeme rystede krampagtigt, og med Besvær trak hun Vejret. Hun laa med lukkede Øjne op til ham, mens hun pressede Hænderne mod Brystet for ligesom at undertrykke Smerten. Nu havde Vreden ganske fortaget sig hos ham, han kaldte hende med de ømmeste Navne og tiggede om Tilgivelse for sin Heftighed. Endelig kom hun saa meget til sig selv, at hun saa, hun var ene med ham herude hvor ingen Mennesker var i Nærheden. En vild Frygt, for at han skulde dræbe hende, greb hende, hun sprang op og løb, som det gjaldt hendes Liv. Hun kom ikke ret langt, førend Kræfterne svigtede hende, og med et Skrig segnede hun om. Da han naaede hende og vilde løfte hende op, blev hun aldeles rasende, slog om sig og vægrede sig som et uartigt Barn, der ikke vil lade sig hjælpe.

„Jeg ved godt, du vilde danse mig ihjel, og da det ikke lykkedes, vilde du kvæle mig — jeg følte godt dine Hænder om min Hals. Gaa, siger jeg — du Djævel, gaa, eller jeg raaber om Hjælp.“

„Ellen, kære lille Ellen, jeg vil dig intet ondt, det ved du godt, og havde du ikke selv irriteret mig ved at lade mig vente saa længe, var dette jo slet ikke sket. Netop fordi jeg holder saa meget af dig, kan jeg ikke taale, at du ser til andre. Hører du lille — jeg elsker dig jo — ingen holder saa meget af dig, som jeg — og hvorfor kan det ikke være dig nok? Kom nu, du skal køre med mig hjem — du skal faa det som en Prinsesse, naar blot du vil være mild og god.“

„Og naar du saa bliver ked af mig, saa vil du maaske køre mig her hen til Dansesalen igen og være glad til, om de andre tog sig af mig — for saa var du befriet. Nej, saa hellere ligesaa godt blive i det Snavs, man engang er kommen i. Gaa nu, naar du har slaaet op med din Kæreste, saa kan du komme igen og spørge mig, om jeg vil gifte mig med dig — og siger jeg saa ja, naar du har knælet ned og kysset min Haand, da vil jeg køre med dig hjem — men før ikke.“

Han knælede ned og kyssede hendes Hænder. „Se saa, kom saa,“ og han lo og rakte Armene ud imod hende.

Men hun stødte ham fra sig og raabte, mens Taarerne styrtede hende ned af Kinderne. „Nej, nej, du skal gaa, og saa komme igen paa den Maade, som jeg vil ha'e det.“

„Ha, ha, ha, saa du vil giftes med mig — og det er derfor, du har opført hele denne Komedie? Nej, Ellen, man gifter sig ikke med en Tøs!“

Saa gik han.

Ud ad Natten, da Par efter Par forsvandt fra Dansesalen, blev en Karl indviklet i et Skørt og snublede over en blød ubevægelig Masse, som laa ved Kanten af Spadsereстien. Han strøg en Tændstik, og Lyset faldt paa et blegt Ansigt med et gabende Saar i Tindingen, hvorfra Blodet Draabe for Draabe sivede ned i det friske dugvaade Græs. Det var Smedegadens Skønhed. Læberne var fast tillukkede, men de store, smukke Øjne stirrede uforstaaende omkring sig. Han løftede hende op og bar hende forsigtig tilbage til Dansesalen, hvor Musiken straks holdt op, og alle stimlede sammen om den lille, næsten livløse Skikkelse. En Læge blev hentet, og hendes Saar vadsket og forbundet. „Det var egenlig ikke farligt,“ sagde Lægen, „men der maa være stødt noget andet til, formodenlig en Hjernerystelse.“

Hun blev af Vennernes kraftige Arme baaret op paa Sygehuset. I to Dage laa hun stille hen, med Is paa Hovedet, den tredje Dag slog hun Øjnene op og saa sig søgende omkring, hvor de fæstede sig dybt og længe paa den mørke, unge Mand, der frygtsom stod i Døren.

Det var intet Smil, der oplivede den døendes Ansigt, kun et smerteligt Suk lød, mens Øjenlaagene langsomt og træt sænkede sig, idet hun hviskede: „Aa, hvor I har misbrugt mig allesammen og været onde imod mig.“ Lidt efter kom det svagt og næppe hørligt: „Nej, I har alligevel ikke været værst ved mig — Mo'er har været den allerværste.“

Da hørtes en sagte Hulken fra en ældre Kone, der stod lidt borte fra Sengen, og Sygeplejersken trykkede de brustne Øjne til, mens Døren sagte lukkede sig efter dem, der havde været hende værst.

Rose Bruhn.

Ventetiden.

Af Pastor Henrik Sabroe.

„Her vil ties, her vil bies,
her vil bies, mit svage Sind,
Høsttiden endtes,
her maa da ventes,
her maa da ventes paa Foraarsvind,“

saaledes lyder nogle Linier af en aandelig Sang, hvis Ord har saa righoldig Anvendelse i det menneskelige Liv; vi kan stilles under saa mange Forhold, hvor vi intet andet har at gøre end at vente. Mennesket har tilvisse ogsaa sin Arbejdstid, sin Arbejdspligt og vil uden at benytte sin bestemte Arbejdstid og uden at opfylde sin Pligt til at arbejde, ikke have nogen Ret til en Ventetid af den Art, der giver Forjættelse for Fremtiden: den lade har tabt al Ret til at eje Forventning, kun den, der bereder sin Ager og tilsaar sin Mark, kan vente at se en Tid, da Marken kalder ad Høstkarlen, kun naar vi planter Træer i vor Have, kan vi forvente en Tid, da Frugten vil plukkes; saaledes er alt ordnet og anlagt af vort Livs Gud indenfor det udvortes Livs Omraade, men samme Lov gælder, hvor vi føres indenfor det indre Livs Enemærker, ogsaa her kalder Herren til Arbejde, ogsaa her slaar Guds Ordning det fast: den lade Sjæl skal ikke mættes. Det er, kunde jeg fristes til at sige, utaaleligt at høre Mennesker tale om, at de gerne vil tro, at de gerne vil eje Guds Rige, vil blive salige, og at de ogsaa nok venter, at de engang skal blive troende og blive frelste, medens de saa samtidig omtrent saa tydeligt, det kan lade sig gøre, viser, at de ikke søger Gud, medens han findes, ikke kalder paa ham den Stund, han er nær; Herrens Naadekilder, hans Ord, hans Nadverbord gaar de forbi, Samfund med Herrens Menighed søger de ikke; hvad de læser, er nærmest af den Art Lekture, der taler mod Gud og hans Folk, og deres Venner søger, som de selv, ikke til Guds Hus, men bort derfra.

Der er slet ikke Alvor i saadanne Menneskers Tale om at ville være troende Kristne, ingen Alvor i deres Forventning om, at det nok skal lykkes engang ogsaa for dem at blive frugtbærende Grene paa det sande Vintræ, de kan aldeles ikke vente, at der en skøn Dag uden noget Selvarbejde skal falde himmelsk Manna ned i deres Hjerter. Vil vi have Udsigt til at vinde Troens Rigdomme, da maa der være **Alvor i vor Vilje til** at tro, da maa vi vise denne Alvor ved med Nidkærhed at søge de Hjælpemidler til Tro, som Herren rækker os gennem sin troende Menigheds Hænder; ogsaa paa Aandens Omraade maa vi arbejde for at faa Brødet. Men som det nu er af største Vigtighed for os, at vi arbejder, medens det er Dag, for at ikke Natten, hvori alt Arbejde standser, skal overraske os, saaledes er det af allerstørste Betydning for vort aandelige Livs Trivsel og Vel, at vi **kan finde os i Herrens Ventetider**, hvad enten disse Ventetider angaar os selv personlig eller de Mennesker, vi lever iblandt og er knyttede til; mange Mennesker vil nok **arbejde** paa deres eget og andres aandelige Livs Vækst, men de mangler Taalmodighed til at **vente**, til at tie og bie paa Herrens Time. Naar Bonden har tilsaaet sin Ager, da vokser Sæden ved Dag og Nat, ogsaa naar han sover, han kan ikke lægge en eneste Tomme til dens Højde, ikke fylde dens Aks med en eneste Kærne, ikke fremskynde Høstens Dag en eneste Time, men maa overlade alt til den Livets Gud, der har Vejr og Vind i sin Magt, hvis Bud Solskin og Regn maa lyde. Den syge gør, hvad han kan, naar han følger Lægens Forskrifter og nedbeder den eviges Velsignelse over sit Leje, men Helbredelsens Time staar hverken i Lægens eller den syges Hænder, her raader alene han, den Gud og Fader, der har alle Livstraade i sine Hænder, paa hans Time maa alle vente. Ventetiden er altid lang, men ingen Ventetid er dog saa lang eller trang som den, hvori Sjælen maa vente paa, at Gud vil sende den sin Fred. Der kan i troende Kristnes Liv komme saadanne Timer og Tider, hvori det synes dem, at al deres Bøn og alt deres Arbejde er forgæves, ja, at alt deres Fortids Arbejde har været uden Frugt, saa at hvad de engang havde indhøstet, nu synes sat til, de føler sig saa ganske afklædte al Fred og Glæde i Herren, al Kraft fra Gud, endog al Styrke til i Bønnen at søge Gud og Frelseren, af Ordets Hørelse synes de intet Udbytte at faa, og de har ikke Mod til at nærme sig Herren i hans hellige Nadvere. Hvad enten det nu er vor egen Sjæl, der saaledes føler sig fredløs, eller det er vore Venners Sjæle, som lider under denne Dyrtid paa aandeligt Mod og Fred i Gud, da maa det ikke glemmes, at vi her intet kan tage selv, intet kan fremtvinge, men at vi kommer til vor Gud, til vor Frelser saa fattige, som vi er, og finder os i at vente, til Herren selv vil skænke Vederkvægelsestider og atter gøre den fattige rig. Under saadanne Ydmygelsestider, hvori vi erfarer, at vi hverken kan tage til os selv eller give til andre, hvad Sjælen længes efter, og hvori vi kun har at bie paa Herrens Time, kan dog Guds Naade ad skjulte Veje tvinge Velsignelse over det uforkrænkelige Sædekorn, han i sit Ord har nedlagt i vore Sjæle, og naar saa Gud, der „ved saa god Besked udi Livet og i Døden, hvad jeg har fornøden," i sin Visdom og Barmhjertighed atter skaber Lys og Glæde i vort Hjerte, skal vi faa at se, at Sæden fra Gud ogsaa i den lange, trange Ventetid var vokset i vort indvortes Menneske til Trods for, at vi ej vidste hvorledes.

Ene i Verden.

Fortælling af Asta.

(Sluttet.)

Næste Søndag fulgte jeg med Træskomandens familie i Kirke. Jeg hørte godt, da vi gik ud, at der hviskedes bag min Ryg, og jeg vidste ogsaa, det gjaldt mig; men jeg brød mig ikke derom; jeg kom for at finde Trøst og Fred i Sjælen og vilde ikke lade mig opildne af nogle spydige Bemærkninger.

Der kom nu saadan en god Tid for mig, Hr. Pastor! Træskomandens sørgede for mig, Børnene holdt af mig, og jeg følte mig som hjemme i deres hyggelige, lille Stue. Men hvad der var det bedste af det hele, jeg fik Øjet opladt og Tanken udvidet, saa jeg kunde føle, at jeg ikke var fortabt, men at Gud ogsaa nok fik Plads til mig i sit store Rige.

Præsten havde flere Gange sagt, at det aldrig var for sent at omvende sig, om det saa først skete i ens sidste Time, og derfor begyndte jeg ogsaa at tro, at jeg var født til noget bedre end at gaa med min Pose paa Nakken.

Men jeg ønskede saadan, at jeg snart maatte dø, thi Glæden her i Livet kunde aldrig blive stor for mig; jeg længtes efter at se lidt af Guds Herlighed. Dog tænkte jeg, at Gud maaske vilde prøve mig en Stund, inden han tog mig — og saa maatte det vel ogsaa være det bedste.

Jeg kom til langt bort, naar jeg saaledes vandrede om med mine Træsager, og mangen Gang var det drøjt nok for mig at vende tilbage, thi mit daarlige Ben smertede mig, naar jeg var overanstrengt. Ofte sad jeg ved en eller anden Vejgrøft for at hvile, medens jeg lod Tankerne gaa tilbage til de svundne Dage; jeg mindedes tit den Dag, jeg brækkede mit Ben, men kunde nu ikke se andet deri, end at Vorherre havde villet hindre mig i den Synd, jeg stod paa Nippet til at begaa, og som vilde have været større end nogen af mine tidligere. Jeg kunde, syntes jeg, ikke andet end takke for mit skrøbelige Lem — og med denne Tanke kunde jeg atter gaa videre.

En Dag kom jeg til en stor Bondegaard. Det var om Sommeren, og Ænderne svømmede lystigt omkring i en lille Dam uden for Gaarden. Ved Bredden løb et Par hvidhaarede barbenede Smaadrenge; de havde fanget en Ælling, som de stod og krammede med.

„Goddag! Børn," sagde jeg. — „Goddag!" raabte de.

„Hvad vil I med den stakkels Ælling?" spurgte jeg.

„Vi vil lære den at svømme."

„Det forstaar den vist nok selv."

„Nej, den plumpede under Vandet før — lige paa Ho'edet."

Jeg rystede paa Hovedet og spurgte videre:

„Er Mo'er hjemme i Dag?"

„Ja—a."

„Tror I, hun vil have Træskeer?"

„Du kan jo høre ad."

Jeg gik da ind i Gaarden; den var stor og rummelig, og henne ved Køkkendøren stod en Kvinde med et lille Barn paa Armen; hun holdt Forklædet op og strøede Korn ud til Hønsene.

Jeg kom uvilkaarlig til at mindes Else, der ogsaa holdt saa meget af Fjerkræ og ofte fodrede dem paa samme Maade som denne Kone.

Idet jeg nærmede mig, betragtede jeg det lille Billede, der viste sig for mig. Baade Høns og Duer flokkedes om den gavmilde Uddelerske, ja, Duerne satte sig paa hendes ene Haand og aad af den anden. Men det fandt den lille paa Armen alt for morsomt, den vilde klappe Dyrene — og saa fløj de jo bort. Jeg havde næppe hilst paa den fremmede, før den Tanke foer igennem mig: Det er jo Else selv, og det er hendes Børn, jeg har set, nu kan jeg jo ogsaa se, de ligner hende. Men jeg spurgte blot, om hun vilde købe Træskeer.

„Aa, ja," svarede hun, „jeg kan jo sagtens købe et Par Stykker; vi har rigtignok lige faaet, men lad mig alligevel se dem."

Jeg lukkede op for min Pose og lod hende tage, hvad hun vilde.

I det samme fæstede hun sine Øjne paa mig, og nær havde hun tabt Barnet, da hun udbrød: „Men Gud! er det ikke Per?"

„Jo, Else," svarede jeg med usikker Røst.

„Vidste du, jeg boede her?" spurgte hun.

„Nej, det er tilfældigt, jeg er kommen her; jeg gaar rundt og sælger Trætøj, som jeg selv laver."

„Herregud, Per!" sukkede Else med Taarer i Øjnene, „skulde du ende saaledes?"

„Det er jo ikke mere, end jeg har fortjent; men nu da jeg igen har faaet Lov at se dig, vil jeg bede dig om din oprigtige Tilgivelse."

„Den har du for længe siden; jeg vidste jo nok, det egenlig ikke var for at skade mig, det var dit hidsige Sind, der løb af med dig; men nu er du vel bleven klogere."

„Else! Else!" stammede jeg og greb hendes Haand, „glem al den Sorg og Ulykke, jeg forvoldte dig; jeg holdt dog af dig, fra jeg saa dig til — — ja, til min sidste Stund."

Else græd, men det lille Barn paa hendes Arm strakte Hænderne ud imod mig og raabte: „A—e! A—e!" Det vilde klappe mig.

Jeg spurgte, om jeg maatte kysse den lille, og Else svarede ved at række mig Barnet.

Aa, hvor var det yndigt at føle disse smaa, bløde Arme, der puttede sig ved min Hals; jeg syntes, jeg først nu havde Elses fulde Tilgivelse — nu da jeg havde haft hendes Barn i mine Arme og trykket et Kys paa den lille, aabne Mund.

„Tak! Else," hviskede jeg og rakte hende Ejendommen igen, „denne Time vil staa som et Lys for mig i min ensformige Tilværelse."

Else bad mig nu fortælle om mine Hændelser fra den Tid, vi skiltes, og jeg fortalte hende dem og endte med at sige: „Jeg har jo aldrig danset paa Roser, men nu er jeg dog det lykkeligste, jeg nogen Tid har været, thi jeg har Fred og Ro i Hjertet, og mit iltre Sind er nedbæmpet. Jeg ved, jeg har været ond mange Gange, men nu ved jeg ogsaa, at Gud kan tilgive selv den største Synder, naar han beder ham derom; tror du ikke ogsaa, Else?"

„Jo, den Mening har jeg altid haft."

„Gud har jo ladet sin Søn lide for Menneskenes Skyld — altsaa ogsaa for min — og jeg tror forvist, jeg efter Døden skal finde den Lykke, jeg savnede her i Livet."

Else bad mig nu tage Plads, da hun saa, at jeg blev træt i Benet af at staa, og saa hentede hun frem de bedste Sager, hun havde, og trakterede mig dermed. „Spis nu Per!" sagde hun

venligt, „og lad dette være en Slags Forsonings-maaltid for os."

Men jeg kunde ikke gøre meget ved hendes gode Retter, Hjertet sad mig i Halsen, og jeg havde en kvælende Fornemmelse. Vi talte endnu en Del sammen, og Else var sig selv lig fra de unge Dage, mild og venlig i al sin Færd.

Til sidst rejste jeg mig og vilde sige hende Farvel, men hun kom mig i Forkøbet og sagde: „Naar du faar Lyst, saa kom igen en anden Gang! Du skal altid være velkommen her i mit Hjem."

„Tak!" svarede jeg, „men det vil nu ikke ske, det er bedst, jeg holder mig herfra — baade for din, din Mands og min egen Skyld."

„Aa, ja, maaske!" sukkede Else, idet hun gav mig Haanden, „men det er mig nu en Glæde at have talt med dig og af din egen Mund hørt, at du har faaet Fred i dit urolige Hjerte."

„Ja," svarede jeg, „det har jeg, og nu da jeg ved, du er lykkelig, kan jeg bedre finde mig i mine Kaar. Tænk engang imellem paa mig med Venlighed, jeg vil altid mindes dig med Kærlighed og som den, der holdt mig oppe, naar Modet vilde synke. Tak for alt godt, Else, baade nu og i gamle Dage, og lev saa rigtig vel!"

„Farvel, Per! min stakkels Ven!"

Saa hinkede jeg atter ud af Gaarden; Else fulgte mig til Porten, der blev hun staaende, saa længe hun kunde øjne mig og jeg hende. Jeg vendte mig mange Gange om for at se hende, og hver Gang saa jeg hende vifte med Forklædet til Farvel. Ja, det lille Barn paa Armen tog ogsaa fat i sit lille Forklæde ligesom for at følge Moderens Eksempel.

Mit Hjerte var tungt og bevæget; jeg følte, det var sidste Gang, jeg saa den kære Skikkelse. Men det kunde nu ikke blive anderledes, det maatte saa være.

Da jeg ikke mere kunde øjne hverken Moder eller Barn, satte jeg mig ved Vejgrøften og bad med Taarer til Gud om at være rigtig god ved Else, saa længe hun levede — og saa føjede jeg til: „Lad mig mødes med hende hinsides Graven."

Ti Aar efter min Befrielse fra Fængslet søgte jeg om Æresoprejsning, som jeg da ogsaa fik, og det lettede mig en hel Del; men det er altid gaaet saaledes med mig, at naar det dages i en Retning, mørknedes det i en anden.

Endnu nogle faa Aar levede jeg hos den venlige Træskomandsfamilie, der altid havde vist mig saa megen Venlighed, men saa fik de Lyst til at rejse over til Amerika til Konens Broder, som lovede dem Guld og grønne Skove. De rejste da ogsaa omsider, men den Dag, Træskomandens forlod Byen, blev jeg husvild og følte mig igen saa ene, saa ene. Jeg havde nu boet der saa mange Aar og havde altid haft det godt.

Saa lejede jeg mig ind et andet Sted og i en anden By, men der var ikke hyggeligt, og et Par Aar efter var mine Kræfter saa nedbrudte, at mine Hænder rystede, og jeg havde ondt ved at skære i Træ.

Til sidst kunde jeg da heller ikke ernære mig længer og saa — — — ja, Hr. Pastor! saa puttede de mig ind i Fattighuset hernede.

Det var en tung Dag, da jeg traadte ind i den lave, lille Stue, der skulde være mit fremtidige — og sidste — Hjem i denne Verden. Det var tungt, siger jeg, men alligevel var der Lys midt i min Sorg, thi jeg havde en Følelse af, at Vorherre fulgte med mig i min fattige Stue, og da jeg om Aftenen laa i min tarvelige Seng, maatte jeg af Hjertet sige Tak, fordi Gud, trods al min Daarlighed, dog havde givet mig den Tro, og det Haab, at jeg engang skulde finde den sande Glæde — thi her i Livet er alt forgængeligt."

Mødet med Else.

Per Madsen standsede i sin Fortælling og saa spørgende paa Præsten; denne greb hans Haand og sagde: „Tak! skal De have, for hvad De her har fortalt mig, det har ligefrem gjort mig godt at høre, og jeg skal ikke glemme Dem. Men nu maa vi vist se at komme hjemad begge to, det er blevet silde, og Mørket begynder saa smaat at falde paa."

De rejste sig og gik hen imod Landevejen, hvor Drengene fra før endnu legede. De to Mænd skiltes med et hjerteligt Haandtryk, idet Præsten gentog: „Jeg skal ikke glemme Dem!"

Og saa begav Per Madsen sig langsomt og træt ned mod Fattighuset. Drengene raabte efter ham værre end nogen Sinde, men Per vendte sig fra dem, idet han sagde ved sig selv: „Ja, Verden har forskudt mig, og derfor elsker jeg den ikke — men Gud er Kærlighed, og ham længes jeg efter."

Guds Ords stille Kraft.

Et Skib strandede engang ved en af Sydhavsøerne, og det stod saa fast, at der ikke var Tanke om at faa det flot igen. Det stod imidlertid saa langt op paa Stranden, at man kunde springe i Land, og en behjertet Matros var den første, der vovede sig til det, hvorefter han ilede op paa en Høj for derfra at undersøge Øen. Et Øjeblik efter saa hans Lidelsesfæller ham ivrigt vinke til dem, at de skulde komme i Land. Hinsides Højen havde han faaet Øje paa et Kirketaarn, og det var dette, der havde banlyst al Frygt. Han vidste, at Kirketaarnet gav ham Sikkerhed paa den Ø, hvor han havde ventet at træffe Menneskeædere.

Og det ved de vantro, lige saa godt som han.

For en Del Aar siden foretog en letsindig ung Mand en Rejse til det yderste, vestlige Amerika med sin Onkel, der vilde gøre Forretninger blandt Guldgraverne. De blev ikke lidt ængstelige for deres Sikkerhed, da de en Dag saa sig nødsagede til at overnatte i et raat Blokhus hos nogle Nybyggere. Der var kun to Rum i Huset, og før de lagde sig til Hvile, blev de enige om, at den unge Mand skulde holde Vagt til Midnat med ladte Pistoler, og at han da skulde vække Onkelen, der saa skulde vaage til det blev Dag. Den unge Mand havde kun vaaget en kort Tid, da han gennem en Sprække i Væggen saa sin Vært, en gammel Mand, klædt i Bjørneskind, tage en Bog — Bibelen — fra en fremspringende Bjælke og sætte sig til at læse i den, hvorpaa han knælede og bad. Et Øjeblik efter begyndte den unge Mand at klæde sig af for at gaa i Seng. „Jeg troede, du vilde blive oppe og vaage," sagde Onkelen. Men Svaret gik ud paa, at det vilde være unødvendigt at vaage med Pistol i Haanden, naar Guds Ords Kraft og Bønnens Røst gjorde sig gældende i Husfolkenes Færd og Mund. Mon et Spil Kort, en Brændevinsflaske eller et Nummer af en eller anden vantro Avis lige saa let vilde have jaget Ynglingens Ængstelse paa Flugt?

Han er uforbederlig.

Vi forstaar straks ved at se paa Billedet, hvad det gælder. Skolemesteren — eller om det kanske er Præsten; — nærmest ser det nu alligevel ud til, at Maleren, efter hvis berømte Maleri Billedet er taget, har villet fremstille Skolemesteren, der for den bekymrede og alvorligt bedrøvede Fader fremholder Sønnens Uskikkeligheder og Dovenskab i Skolen. Det er nok ikke første Gang, lader det til, siden Skolemesteren kan sige om ham, at han er uforbederlig. Det er vel noget ekstra, som er paa Færde nu, formodenlig. Stakkels Dreng! Hvorledes mon det gaar ham, naar Faderen bliver alene med ham? Mest kunde jeg dog have Lyst til at vide, hvorledes det gaar ham senere i Livet! Det er jo muligt, at han er en „uforbederlig Krop". Men der var kanske ogsaa Grund for Faderen til at tænke paa, om han ikke ved sin daarlige Opdragelse af Drengen — eller kanske han har slet ikke opdraget ham — har nogen Skyld med i, at det „vrange og skæve" har vokset sig saa stærkt i Drengen. For Resten synes vi ikke om, at Skolemesteren siger om ham, at „han er uforbederlig". Det er noget, man skal være varsom med at sige om nogen, og især om et Barn. Der kan være dem, som kan være blevne forvorpne nok, desværre. Men alligevel, vær varsom med at sige, at nogen er uforbederlig. Dersom vi rigtig ved og vil faa fat i de rette Hjertestrenge, skal vi nok finde, at der er Vej til Rejsning. Slip ikke den Tro, du, som har Børn at opdrage. Slipper du den Tro, da slipper du selve Opdragelsen og knuger Barnet ned. Det er tungt at have et uskikkeligt og vanartet Barn. Men opgiv ham ikke. Han trænger kanske stærkest til at føle, at en har Tro paa at faa ham rejst igen. At han føler det, er kanske en af de stærkeste Midler til, at han selv kan komme til at rejse sig. Ingen falsk og slap Overbærenhed med Forsyndelser og Fejl, tvertimod. Men Kærlighedens stærke Tro paa Bedringens Mulighed, den maa til.

„Han er uforbederlig".

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Min kære Ven og Lærer, Henrik Zytphen, er kommen til Meldorf i disse Dage, kaldet af fromme Kristenfolk og af Sognepræsten Hr. Nicolaus Boje for at forkynde Evangeliet i Ditmarsken. Hemmelig og forklædt rejste han ved Nattetid gennem Landet, siden han vidste, at Munkene vilde ham ilde. Han har strevet mig til og glemte mig ikke, skønt der er gaaet Aar hen, fra sidst vi mødtes. Hvorledes skal jeg faa ham at se og tale med ham, det jeg inderlig længes efter? Jeg tør ikke vove at ride ind til Meldorf, — jeg frygter disse Mennesker," tilføjede hun smilende og kastede sine Øjne et Sted hen i Stuen, „men Moster, som altid er saa god og kærlig imod mig, har givet sit Minde til, at han maa komme til os, hvorvel hun ikke hylder hans Lære. Hvem vil drage med Brev til Meldorf, naar Mørket falder paa, og i en af de lange Aftener føre Henrik ud til os?"

„Jeg," svarede Ahlefeld.

„Jeg," gentog enhver af de øvrige Adelsmænd.

Marqvard Rønnov trængte sig frem foran alle andre og knælede ned for Beates Fod. „Fly mig Brevet," bad han, „jeg vil sætte mit Liv paa at bringe den Munk uskadt frem og tilbage."

„Det var vi mange om at love," sagde Ahlefeld, „men jeg var den første. Min Hest staar og stamper nede paa Stenbroen, ret nu bliver det Aften, og Maanen kommer frem, lad det i Guds Navn være mig, I værdiger denne Ære."

„Ja, I var den første," svarede Beate og rakte ham sin hvide Haand, „derfor skal det ogsaa være eder, jeg betror min Sag."

„Jeg haaber, at jeg vil kunne være tilbage med Manden, før Glasset derhenne viser Midnat," lovede Ahlefeld.

„Det lader sig ikke gøre," ytrede en rolig og bestemt Røst uden for Kredsen. Da de saa derhen, stod Viben med begge Hænder i de vide Skipperbukser, lænet op til Kaminen. Han syntes ikke at bemærke den Uvilje, hans Ord vakte. Ahlefeld gik hen til ham.

„Hvorfor skulde det ikke lade sig gøre?" spurgte han.

„Ditmarskerne lider ikke, der kommer fremmede ind i Landet."

„Du kan tro, vi skal komme til dem uden at spørge om Forlov," raabte Marqvard Rønnov, „vi har en lang Regning at afgøre derinde."

„Den lader vente paa sig," svarede Viben rolig.

„De skal ikke tabe ved at vente."

„Ja, hvis det var gjort med Løfter, saa blev Ditmarsken gammel. Jeg hører en Mund tale, hvormange Hænder har den til at udføre det, den lover? og hvad vil I betale dem?" spurgte han trodsig og traadte frem paa Gulvet mod Rønnov, „at de forsvarede sig?"

Marqvard vilde tage til Genmæle, men Beate lagde sin Haand paa hans Arm og sagde: „Hr. Rønnov er vor Gæst, og Viben Peter er det ogsaa, det maa I ikke glemme."

Marqvard tav, han satte sig hen paa Bænken og vendte Ryggen til de andre. Viben vedblev:

„Drager I til Meldorf Junker Ahlefeld, og tager Præsten med jer, vil I bringe hans Liv i Fare. Der har været stor Splid i Byen, siden Nicolaus Boje førte ham ind. Prædikemunkene i Augustinerklosteret satte sig derimod, Prioren mere end nogen anden, han drog til Erkebispens Vicar i Hamborg og klagede til ham. De passer paa Henrik, vover han sig ud af Byen med en fremmed, slaar de jer ihjel."

„Ja, nu siger jeg med jer Viben, — hvis det var gjort med Trusler," svarede Ahlefeld sorgløst, „men jeg fører en god Kaarde, og i den Sag, jeg her kan komme til at bruge den, frygter jeg ikke den lede Djævel selv."

„Jeg talte heller ikke om eders Mod," sagde Viben, „det er der ingen i Ditmarsken, som tvivler om. Ahlefeldernes Slægt kender vi endda ret godt derinde. Jeg har staaet paa den liden Tue, hvor eders Farbroder, kongelig Feltmarskalk Hans Ahlefeld, kæmpede sin sidste Kamp for at værge den gamle Danebrogsfane, de havde givet ham at føre. Derom ved hver Dreng at fortælle. Han kom til at slaas den Dag under samme Vilkaar som vi: ene mod en Tylft, ene mod en hel Snes og vel flere endnu. Kongen flygtede, Fyrsterne flygtede, Hans blev, de kløvede hans Skjold, saa Hjelmen, saa Stykke for Stykke af hans Jærnrustning, han slog igen og bad ikke om Naade. Fanen trykkede han ind til sit Bryst, Sværdet brast, det kunde ikke staa sig for den bredbladede Økse, han sloges med Stumpen. Blodet dryppede ned fra hans Arm, men han blev ved. Da han saa ikke kunde mere, da Saar gabede ved Saar, og Døden rugede i hans Hjerte, saa han sig om og smilede: Ni Mand laa fældede ved hans Fod, det syntes han, var en god Bedrift, han knugede Fanen fast i sine Arme, saa faldt han ovenpaa de døde."

Claus Ahlefeld havde lyttet til Vibens Fortælling med straalende Øjne; da han tav, sprang han hen til ham, slyngede sin Arm om hans Skulder og raabte: „Du er en brav Karl, Viben, jeg holder meget af dig, det har jeg for Resten gjort fra den første Dag, vi saas, jeg vilde blot ikke lade mig mærke dermed, du sidder til Hest som en Adelsmand og fører din Degen fast bedre end nogen af os. Du har blot een stor Fejl i mine Øjne: Du er en Ditmarsker, din Fader har maaske slaaet mig ihjel."

„Ikke med mit Minde," forsikrede Viben smilende, „og er det sket, saa bliver død Mand ikke levende, om I slog mig ihjel til Gengæld. — I henter knap den Evangeliemunk ud af Meldorf, men det skal alligevel blive jer, som bringer ham til Jomfru Beate. I Morgen kommer min Broder Bartel herop paa Gaarden, han kan følge Munken gennem Bojes Have, bagom Byen, naar det mørknes; om I saa vil vente oppe i Skoven ved den spaltede Eg, hvor Grænsepælen staar, skal Bartel bringe ham til jer. I fører ham da videre herop paa Gaarden. — Værre vil det blive at faa ham tilbage igen, men derom kan vi snakkes ved, naar den Tid kommer."

„Hvorfor Djævelen bringer du ham da ikke selv?" spurgte Gørres. „Ellers plejer du sjelden at være Sidstemand, naar det gælder om at føje Beates Indfald."

Viben trak paa Skulderen. „Junker Claus sagde jo, han var den første, der tilbød sig. — Jeg faar nok lidt med den Sag at gøre alligevel."

Næste Morgen tidlig kom Bartel ridende til Ratlovs Gaard. Viben stod og ventede uden for Ringmuren. Han førte ham op i sit Kammer og lukkede Døren i Laas. „Hvordan lider de hjemme?" spurgte han.

„Godt og vel," svarede Bartel, „jeg bringer en ny Uldtrøje med til dig og flittige Hilsener fra dem alle. Vor Moder kunde ikke skrive, saa skar hun en Lok af sit Haar og skikker den her. Hun bad mig sige, du maatte ikke glemme hendes Formaning fra den Dag, du rejste."

„Og Reimer Grote?"

„Fader og han vil nødig sidde paa Bænk sammen oppe paa Raadstuen. Tvisten spinder sig altid videre ud, som Ringene i Vand, naar de kaster en Sten deri. Jeg ved ikke, hvordan det kan være, den Reimer holder med, er Fader altid imod."

„Men Reimers Hanne?"

Bartel blev bleg, han slog sine Øjne ned og tav lidt, før han svarede: „Onsdag næst Michaeli kom hun hjem fra Lybeck."

„Hun er vel bleven en køn Pige?"

Bartel saa ikke i Vejret. „De siger det," mumlede han.

„Men hvad siger du selv derom, og hvorfor stammer du, og hvorfor bliver du bleg, hver Gang vi taler om Reimers Hanne? Der er noget, du dølger for mig, Bartel, det skal du betro mig en anden Gang. — Hør nu, hvad jeg har at sige dig i Dag."

Jan Gyge stod ude paa Rendebanen, da Bartel kom ridende. Han tog imod hans Hest og hilste med stor Venlighed. Den, Viben holdt af, holdt Jan Gyge ogsaa af. Da de to Brødre havde forladt Gaarden, gik Jan hen til Gørres.

„Det Malt paa vort Loft ligger i Dynger og bliver vist varmt," sagde han. „Nu rider Husbond ud, skal jeg gaa op og kaste det?"

Gørres gav sit Minde, og Jan listede op ad Trappen, langsomt og saa forsigtigt, at ingen hørte hans Trin. Maltloftet var tilfældvis lige over Vibens Kammer, der sad en løs Knast i et af Brædderne, naar den blev tagen ud, kunde man se og høre alt, hvad der taltes om. Først stængede Jan Loftsdøren omhyggeligt til, derefter lagde han sig udstrakt henad Gulvet, aabnede for det lille Hul og lyttede. (Fortsættes.)

Evighedsblomst.

Evighedsblomst! Mindernes Blomst,
Bud fra de hjemlige Banker,
Hilsen fra Barndommens fagreste Egn,
Gravens Symbol, men Foryngelsens Tegn,
lysnende Mindeblad om mine Drømme og Tanker.

Evighedsblomst! Mindernes Vagt
om mine dejligste Dage,
Blink fra min lyseste Barnetid,
solrige Træk fra vor legende Id
kalder med manende Kraft du saa stille tilbage!

Evighedsblomst! Mindernes Blomst,
Værn for de dagmilde Tanker,
slyng du et Baand over Sunde og Hav,
bind selv en Krans over Dybder og Grav
evig og fast mellem mig og de hjemlige Banker!

Olaf Andersen.

Folkedigtning i Vestjylland.

Kulturhistoriske Skildringer ved E. A. Thyregod.

II.

Som det hedder i Visen var Anders Kartemager født i Ringkøbing, vistnok før Midten af forrige Aarhundrede. Han var en lystig Fyr, der digtede Viser over en lav Sko, og de var ikke alle pæne i Udtrykkene. Visen „I Ringkøbing i Jylland" er hans berømteste, og den er ganske honnet, hvorvel der er meget deri, som tyder paa en letsindig Sviregast, hvilket han ogsaa var. Det hedder f. Eks.:

„Lad Præsten kun prædke, forkynde Guds Ord
om Himmerigsvejen den trange;
en Glut ved min Side, en Flaske paa Bord,
for Præsten jeg aldrig er bange.
Kom Præsten, jeg bød ham af Flasken en Taar,
straks følte han Himmerig her paa vor Jord,
men det tør en Præst ikke sige,
Religionen det ej vilde lide."

Han havde vistnok lært Kartemageriet, det var i alt Fald den Syssel, han øvede, dog ikke som bosiddende Haandværker, men som en Mester Flik-Flikker, der vandrede viden om og slog Mønt af gamle Karter. Af to Par forslidte kunde han — stundom ved Tillæg af lidt nyt Jærntraad og Karduspapir o. s. v. — lave et Par gode og brugelige, og det betalte sig godt i en Egn, hvor Uldarbejdet saa at sige var Beboernes Hovednæringsvej, hvor der altsaa gik megen Slid paa Karterne, medens Penge til at købe ny for var just ikke altid rigelige. Anders Kartemager var ikke dyr med sit Arbejde, og det kunde tildels betales med Fødevarer. „Glutten", der fulgte ham paa hans Vandringer, foretrak ofte saadanne for de rede Penge, der nok mest anvendtes til Fordel for den besungne Flaske.

„Glutten", hans Ledsagerske, som han dog nok næppe var ægteviet til, har jeg hørt omtale som et stort, sjusket Kvindemenneske med et Barn paa Ryggen, stundom med et ved Haanden og til andre Tider ledsaget af flere Børn. Det var manges Mening, at hun slet ikke var saa ond, og at hun navnlig sørgede for, at Familien var varmt klædt og velnæret, medens hun dog ikke modsatte sig, at Anders svirede engang imellem, hun kunde ogsaa svire med, men sørgede for, at der blev holdt Maade. Hans Digte vilde hun kritisere, og om det anførte Vers sagde hun, at det var slet ikke sandt, at en Præst vilde føle sig i Himmerig ved at faa en Taar Brændevin af Anders Kartemagers Flaske, og — kunde hun føje til med en vis Stolthed — Anders er da ogsaa alt for klog og honnet til, at han skulde byde en Præst noget saadant.

Det var navnlig paa Landet, at Anders vandrede med sin „Glut" og sit Kartemageri, dog øvede han ogsaa sit Haandværk i selve Ringkøbing. Det var der en Jøde, der tog fortrydeligt op. Jøden havde nemlig en Smule Kartefabrik, og da Anders tog noget af Næringen fra ham, uagtet han hverken havde Borgerskab eller fast Tilholdssted, blev det ham forbudt at drive Kartemageri inden Byens Porte. Han brød sig selvfølgelig ikke om Forbudet, men saa blev han tiltalt og blev frataget — maaske til Sagsomkostningerne — den Smule Værktøj og de Materialier, han havde. Da hævnede han sig ved at digte en Nidvise om Jøderne, hvori det hedder:

„Fordømte Jødekram
Gud skabte i sin Vrede
og slog den blind og lam.
De mod vor Frelser strede,
til sidst de pinte ham,
lad os da pine dem,
saa de faar Last og Skam
paa hvert et Jødelem."

Han fik dog snart det lidte Tab oprettet, og nu øvede han sin Kunst i Byens Nærhed, og havde Venner ovre paa Holmsland og andre oppe paa Fastlandet, til hvem Konerne i Ringkøbing sendte deres Karter, og hos hvem Anders saa af og til indfandt sig og gjorde Sagerne i Stand. Jøden, der sagtens ikke var bleven mildere stemt af Nidvisen, fik ham nu anholdt for Løsgængeri og idømt Straf. Det er sagt, at han blev straffet for Nidvisen, men det var nok bare for Løsgængeriet, og Straffen var taalelig, og Anders var godt lidt selv af Øvrigheden, der skal have set igennem Fingre med, at han i Stedet for at tære den magre Fængselskost, levede flot og godt af de gode Sager, som Glutten skaffede fra Venner og Velyndere. Blandt de sidste skal selve Amtmanden have været, hvilket er troligt nok; thi det var vist den i flere Retninger dygtige og fortjente Amtmand Hansen, og han indsaa vel nok, at Anders Kartemagers Virksomhed var ganske nyttig, og den spottelystne Herre kunde vel ogsaa finde Behag i Visedigterens Udfald mod Præstestanden og Kirken.

Efter sin Løsladelse tog han igen fat paa sit Kartemageri og sin Visedigtning og vides ikke at være bleven fortrædiget mere. Hans Fjende, Jøden, kunde i Længden ikke begaa sig i Ringkøbing, men maatte pakke ind, hvorimod Anders fortsatte sin Vandring. Blandt de flere Viser, han efterlod sig i Folkemunde, har jeg hørt adskillige, blandt andre en om „den stakkels Peder." Den begynder saaledes:

„Fattig var den stakkels Peder,
han sig om en Pige leder,
som han som en tro Tilbeder
let kan gøre tam;
unge, smukke, rige Piger
ikke efter Peder higer,
over Byen de udskriger
for en Stodder ham.

Han Beslutningen da fatter,
frier til en Møllerdatter;
som ham gav med Kællinglatter
vennehuld sit Ja.
Hun ham glad sin Rigdom viser,
hun kan lave lækre Spiser,
og sin Sparsomhed hun priser,
glad blev Peder da.

Saa kommer der en hel Del Vers om et ubehageligt Samliv; thi Peder var lystig og ung, medens Konen var gammel og arrigsindet, og saa ender Visen saaledes:

„Nu er endt al det Spetakkel,
nu den Satans Brand og Fakkel
ærgrer ej mig arme Stakkel;
thi nu er hun død.
Hendes Midler blev tilbage,
han fik sig en anden Mage,
som hans Hjerte kan behage,
ja, en Glut saa sød."

Se det er jo en temmelig glubsk Slutning, og Sagen er endnu værre, hvis det er rigtigt, hvad der er fortalt mig, at Visen fremkom i Konens levende Live, saa hun kende sig selv, spejle sig deri og se, hvilket Eftermæle hun vilde faa, og det skulde være en Hævn, fordi den rige Kone havde fortørnet Kartemageren eller hans „Glut". Det vidner ikke om noget godt Sindelag hos Visedigteren; thi en saadan Nidvise, der kom paa alles Munde, var en følelig Tort for vedkommende.

Heldigvis levede den Slags Ting ikke ret længe i Folkemunde, da de fleste holdt mere af de virkelig tækkelige og harmfrie Viser.

Tornskaden.

(Med Billede.)

Denne Fugl vil være de fleste Landsbyfolk velbekendt fra Have og Mark, hvor den i Sommertiden gerne holder til i Hegnenes Tjørne og Slaaen. Den er desuden alt andet end sky, og dens Færd og Sang tiltrækker sig let Opmærksomheden.

Tornskaden hører til Sangfuglene, endog til vore idylliske Mark- og Landsbysangere, men er ikke des mindre en ret modig og myrdelysten lille Rovfugl, der endog anfalder Smaafugle, deres Unger, mindre Pattedyr o. s. v., som den ubarmhjertig spidder paa Tjørnene. Billedet viser os Fuglen i Færd med at føre et større Bytte, en stakkels Markmus, i Sikkerhed, og rundt om paa Tjørnebuskenes Grene ser vi de spiddede Ofre hænge. Ikke des mindre er Tornskaden en flink Sanger, og navnlig i Vaartiden vil man ofte fra dens Yndlingsopholdssted, Tornebusken, høre dens rolige, nynnende Melodi, der jævnlig sammenflettes med smidige Efterligninger af andre Fugles Sang.

Den dygtige Fuglekender, Lærer Severin Petersen, giver følgende Skildring af Tornskadens Udseende og Levevis: Den er lidt større end Graaspurven, 7" lang. Ryggen er rødbrun, Hovedet, Halsryggen og den øverste Del af Haleroden er smuk blaagraa, og Underkroppen hvid med et svagt rosenrødt Skær paa Brystet. Halen er forholdsvis lang, afrundet, dens mellemste Fjer er sorte, de øvrige hvide, alle med sorte, hvidkantede Spidser. Vingerne er sortebrune med rødbrun Kant. Gennem hvert Øje har den et bredt sort Baand, som i Forening med dens krumme, stærke Næb giver den et dristigt Udseende. Fødderne er forsynede med stærke Kløer, og navnlig er den bageste stor og krum. Hunnen har ikke saa livlige Farver som Hannen, og navnlig mangler den det røde Skær paa Brystet og den blaagraa Farve paa Hovedet og Halsryggen.

Tornskaden er let kendelig ved sine Farver og sit kække Ydre. Den er meget herskesyg og taaler ingen anden Fugl i sin umiddelbare Nærhed. Større Fugle som Krager, Skader, selv egenlige Rovfugle, bliver af Tornskaderne i Fællesskab under Skrig og Skænden jagede paa Flugt, og mindre Sangfugle bliver ubarmhjertig forfulgte og ikke sjælden dræbte. Ved mindste Anledning vækkes dens Vrede, som den giver til Kende ved heftige Bevægelser med Kroppen og Hovedet, men især med Halen, og man hører da hyppig et højt, raat Skrig, der lyder som Dæv! og et højt, heftigt og vedholdende Gæk! gæk! gæk! eller Tak! tak! tak!, hvormed den baade udfordrer og skænder paa sin formentlige Fjende. Naar Tornskaden har renset sit Jagtomraade og vil søge Bytte, viser den en ganske modsat Adfærd. Den vælger da en høj, fri Gren til Sæde og sidder ubevægelig, tilsyneladende hensunken i den fredeligste Stemning, men kommer et eller andet flyvende eller krybende Insekt inden for dens Rækkeevne, styrter den som en Pil løs paa det og flyver med sit Bytte tilbage til sin udvalgte Tornebusk, hvor den med Kloen spidder det fast paa en af de længste og spidseste Torne — deraf dens Navn Tornskaden — og gemmer det til Lejlighed. Paa denne Maade samler den sig ofte et betydeligt Forraad af Skarnbasser og andre store Biller, Larver, Græshopper, Sommerfugle og Guldsmede. Den Gavn, den herved stifter, kan dog næppe opveje den Skade, den gør ved at bortjage og dræbe nyttige Smaafugle.

Hunnen ruger alene og saa trofast, at man kan

gaa lige hen til den og lægge en Limpind paa Ryggen af den. Hannen bringer den imidlertid Føde, som den spidder paa en Torn i dens umiddelbare Nærhed, og opholder sig gerne syngende hos den. Ungerne mades og opfostres af begge Magerne og forsvares med Ømhed og særdeles Kækhed. Tornskaderne kommer først midt i Maj og drager bort i Løbet af Eftersommeren.

I Gaard og Mark.

Vintertiden. II.

De vigtigste i Landbruget anvendelige Træarter.

Egetræet, der ved sit stærke og varige Ved overtræffer alle andre Træarter, er derfor særlig anvendeligt til Bygningstømmer og Redskaber, der udsættes for Fugtighed og fri Luft; men det tørre, opskaarne Egetræ bærer ogsaa Prisen til allehaande Møbler og Genstande, som man ønsker at overgive fra Slægt til Slægt. Ungt, skært Egetræ paa 6—12 Tm. Tvermaal, der let lader sig spalte, er ypperligt til Hamler, Svingler, Skuder til Hjulbøre og Stiger, Hjuleger og andet lignende. Derimod finder det større Træ en fordelagtigere Anvendelse til Leddogger og lignende Genstande, som da med Fordel skæres fra hinanden. At Egetræet omtrent er den eneste Træart, der er værd at bruge til Bygningstræer paa straatækte Bygninger, forudsættes som bekendt. Derimod kommer godt Lærketræ Egetræet temmelig nær i Holdbarhed til Hegnspæle i Mark og Mose. Paa sur Grund og vaade Steder vil man endog med Fordel kunne bruge godt saftigt Grantræ til Hegnspæle. Naar disse sættes i Jorden, saa friske som muligt, med Barken paa, vil de saadanne Steder kunne staa i mange Aar.

Bøgetræet er det Træ, som i Landbruget finder en vidstrakt Anvendelse. Medens vore Egeskove svinder mere og mere ind, breder Bøgen sin stolte lyse Krone som Perlen i Danmarks Skove. At Bøgen trives godt og vokser i velbehandlede Skove hurtigere til end Egen, har medført, at mange Genstande som tidligere blev lavede af Egetræ, nu erstattes af Bøgetræ. For henved 100 Aar siden, blev saaledes Egetræet saa godt som udelukkende anvendt til Hjulfælge; nu er det en hel Sjeldenhed. Bøgetræet træder i denne, som i mange andre Henseender i Stedet. Godt stærkt Bøgetræ vil ogsaa i de fleste Tilfælde være at foretrække til dette Brug saavel som til Vognkæppe, Langvogne, Tøjrestager, Spade- og Skovlskafter og andre lignende Redskaber. Bøgetræet egner sig fortrinligt til Redskaber, kun at disse for det meste maa komme i Hus efter den daglige Brug, da det ellers let skørner af stadig at staa ude.

Asketræet er ved sin ejendommelige Sejghed og Bøjelighed uundværlig til mange Landbrugsredskaber, navnlig Mejekroge, Plejle, Buer og bøjede Redskaber. Tidligere brugte Bødkerne en Mængde unge Aske til Kargjorder, nu lægger man mest af de saakaldte „galvaniserede Baand“ paa i Stedet. Men Asketræet har ikke desto mindre en mangesidig Anvendelse, og det er det, der til allehaande mindre Redskaber kan erstatte Bøgetræet. Asketræet er det man nødigst maa savne i Huggehuset, det er en Træart, som vokser villig, saavel i vaad som i tør Jordbund, og kan hurtig vokse frem, naar det unge Træ er godt rodfæstet. Asketræet anvendes saaledes til River, Meje- og Slaastager, Spade- og Skovlskafter, Forkestager o. s. v.

Almetræet kan i mange Tilfælde erstatte baade Ege- og Bøgetræ. Det yngre Almetræ, der let lader sig spalte, er meget godt til Hamler og Vognkæppe, og det større Træ til Slaastager, Skovlskafter o. s. v. Almeplanker til Møbler er ofte en søgt Vare.

Syrenen, der er en af vore smukkeste Prydbuske, afgiver den stærkeste og varigste Gjerdsel og lige saa gode Ærteris for Haven, der kan bruges flere Aar i Rad; men dens Ved er uovertræffeligt til mange Ting, som Stemmejærnsskafter, Drejerarbejder og frem for alt til Rivetænder, det er i saa Henseende at foretrække for

Hvidtorntræ, der foruden at være søgt til Rivetænder og Nagler, tillige søges af Smedene til Hammer- og Mejselskafter.

Birketræet er tungt, men godt til at modstaa Vejrligets vekslende Indflydelse. Det anbefales derfor til Ledskade, Vognbunde, Harver og Stakiter. Til Møbler og Sager, der stadig staar i det tørre, er Birketræet mindre heldigt, da det saa let angribes af Orm.

Elletræet, der søges til høje Priser til Træsko og Pumpetræ, anvendes ogsaa til mange Redskaber i Landbruget, som man særlig ønsker at have lette og bløde, saasom Klaptræer, Haandtag, Skuffe- og Skovlskafter, Tækkestiger m. m. Det er især yngre Rødelle, der egner sig til saadanne Redskaber. Hvidellen giver derimod et ringere Ved.

Foruden den Anvendelse af Poppeltræet til Skuffer og Truge, som vi tidligere heri Bladet har peget paa, afgiver det gode og varige Brædder baade til ind- og udvendig Beklædning, til Vognfjælle og lignende Sager. Da Poppeltræet vokser hurtigere end nogen anden Træart hos os og trives paa enhver, ikke alt for tør Jordbund, er det et Træ, man hurtig kan faa Nytte af, og det burde derfor — paa afsides Steder — plantes mere end det hidtil har været Tilfældet; men Poppeltræet har det tilfælles med Almen og Asken, at de, hvor ypperlige og nyttige Træer de end er, dog ikke egner sig til at plantes som Lætræer ved den dyrkede Havejord, fordi de ved deres krybende Rødder søger vidt og tæt ud i den gødede Muldjord til Skade for dyrkede Planter.

Naar vi her giver en kort Oversigt over de vigtigste Træarter for Landbruget, maa vi ikke glemme Pilene, hvad enten Anvendelsen sker i Form af Gjerdsel eller i Form af Baandstayer, Kurvevidjer eller lignende. Som bekendt har vi en stor Mængde Pilesorter, men de formeres alle ved Stikker eller Sættestager uden Rod, naar de i det tidlige Foraar plantes i fugtig, dog ikke sur Jordbund. Til Baandstager egner sig den smalbladede Baandpil (Salix viminalis) eller som den ogsaa kaldes Rhinsk Baandpil og den lanzetbladede Baandpil (Salix lanzeolala) eller Hollandsk Baandpil. Til grovere Vidjekurve: Rødpil (Salix rubra) og Purpurpilen (Salix purpurea) til finere Kurve.

N. Rasmussen Søkilde.

Fjerkræ- og Biavl.

En ny Biplante. Med det moderne Landvæsen er forsvunden mange Planter, der afgav god Næring for Bierne. Trækket bliver ringere og ringere. Mangen Biavler taber Lysten, men heldigvis arbejder andre paa at ophjælpe Bedriften ved Dyrkning af ny formaalstjenlige Planter. Blandt saadanne Planter kan nu nævnes den i de senere Aar dyrkede Sand-Vikke, (Vicia villosa); den er en fortrinlig Biplante. En bekendt Biavler i Tyskland dyrkede sidste Sommer ca. 21 Tdr. Land med Sand-Vikke. I seks Uger frembød Markerne en rig Blomsterflor; Bierne besøgte dette i Mængde, det summede og brummede overalt. Da Høsten kom, ydede Staderne et rigt Udbytte.

Da de fleste Biavlere vel tillige er Landmænd, kan det ikke nok anbefales dem at dyrke den nøjsomme Sandvikke. Den vokser paa enhver let Sandjord. Udsæden kan ske fra August til November, man plejer ogsaa at saa Planten mellem Sct. Hans Rug. Derved at Bierne saa flittig besøger Blomsterne, finder en rigelig Befrugtning Sted, og Høsten af Frø bliver god. Frøet benyttes skraaet, Halmen ædes af Faar, Hornkvæg og Heste. De sidste Enkeltheder, der stammer fra et tysk Blad, passer vel næppe paa danske Forhold, men enhver Landmand vil vide at ændre Dyrkningen herefter. Adskillige her i Landet dyrker allerede Sandvikke — for en Del af Hensyn til Bierne.

Vand i Stedet for Røg i Biavlen. Ifølge et tysk Biavlerblad bør man, naar man arbejder ved Bierne i højere Temperatur, betjene sig af en Bedugger i Stedet for af Rygeapparatet. Ved Vandet, der af en saadan Bedugger kommer ud som en Taage, kan man bedøve Bierne ganske let. De trækker sig fredeligt tilbage, uden at gøre det mindste Forsøg paa at stikke.

I. I.

For Hus og Hjem.

Mod Fodsved anbefaler en Læge en tre pro Cents Opløsning af Borsyre. Man befugter ganske let Strømpesaalen med denne Vædske og lader den tørre ind. Det er tilstrækkeligt at skifte Strømper tre Gange ugenlig, og naar man iøvrigt iagttager Renlighed, vil man selv i haardnakkede Tilfælde i Løbet af nogen Tid blive befriet for Ondet.

At forebygge Træk fra Vinduerne. Vinduerne gøres tætte ved at bruge lange Ruller almindeligt Kit af Tykkelse som Blyant. Man lægger disse i Falsene paa alle fire Sider, og bestrør den udvendige Side med vandrevet Kridt. Vinduet lukkes med et let Tryk og aabnes først efter Par Dages Forløb, for at Kittet kan tørres.

Staniol som Beklædelsesmiddel. Kakkelovnsskærme, Skabe, Reoler og andre Genstande, som staar for nær ved Kakkelovnen, beskyttes ved at beklæde dem med Staniol.

Gulvvadsk. Vil man have smukt, hvidt Gulv, blander man med 1 Del opløst Kalk 3 Dele Strandsand. Med denne Blanding skruppes Gulvet dygtigt, skylles bagefter med rigeligt Vand og tørres af med Klude.

Skæmt.

En Søns Tanker om Faderen. I det 10de Aar synes Drengen, at Faderen ved meget, i det 15de at han ved lige saa meget, i det 20de mener den unge Mand, at han ved mindst dobbelt saa meget, i det 30te, at han maaske engang kunde spørge Faderen til Raads. I det 40de Aar tænker Sønnen, at Faderen dog egenlig ved noget mere end han, i det 50de begynder han at søge hans Raad, og i det 60de, nemlig naar Faderen er død, mener han, at den afdøde var det klogeste Menneske, der endnu har levet.

Naturhistorisk. Bybeboeren: „Et prægtigt Dyr, saadan en Kronhjort, hvor gammel kan saadan et Dyr egenlig blive?“

Jægeren: „Ja, ser De, det kommer alt an paa — naar den bliver skudt.“

Grov Hede. „Jeg forsikrer Dem, i Algier var det engang saa varmt, at Fuglene faldt stegte ned fra Luften!“

„Og det kalder De varmt! Hos os i Kanada er Heden mangen Gang saa stor, at Mælkevejen paa Himlen bliver sur!“

Hovedbrud.

Firkantet Nød.

Af 4 A, 4 S, 2 E, 2 R, 2 N, 1 V dannes Opløsningen paa følgende Gaader:

Mit første forandres med Alderdoms Dage,
mit andet kan være en frygtelig Plage,
mit tredje er ofte en Sorgens Saga,
mit fjerde et Pigenavn er uden Mage.

f—r—n.

Gaade.

At tælle til mit første vil
dig ikke volde Møje;
da du med Stavelæren drev dit Spil,
mit andet tit du fik for Øje.
Mit hele er en By, nu ved
du vistnok rigtig god Besked.

P. C. H.

Gaadespørgsmaal.

1. Hvilken Jomfru er meget højere end Rundetaarn?
2. Hvad er det, som kommer og gaar med Lyset?
3. Hvilke Folk lever af Vand og Vind?
4. Min Moder var kun otte Aar,
   da hun mig til Verden bar,
   da kom der en Skælm saa from
   og lagde mig i sin Lomme.
   Siden han knuste min arme Krop,
   og mine Indvolde aad han op.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 24:
Vejr — Vej — Rev.

Ny Abonnenter kan endnu faa Oktober Kvartal. Bestillinger modtages saavel paa Postkontoret og i Bogladen som i N. C. Roms Forlagsforretning, København V.

Indhold: Et Markedsbal, af Rose Bruhn. Ventetiden, af Pastor Henrik Sabroe. Ene i Verden, Fortælling af Asta, med Billede, (Sluttet.) Guds Ords stille Kraft. Han er uforbederlig, med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Evighedsblomst, Digt af Oluf Andersen. Folkedigtning i Vestjylland, kulturhistoriske Skildringer ved E. A. Thyregod, II. Tornskaden, med Billede. I Gaard og Mark, af N. Rasmussen Søkilde. Fjerkræ- og Biavl. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 26. Søndag den 26. Marts. 1893.

Præsident Cleveland.

Den 4de Marts tiltraadte de forenede Staters ny Præsident, Grover Cleveland, sit Embede i det „hvide Hus" i Washington. Præsidentens Tiltrædelse plejer at være en Begivenhed af Rang, og Glans og Festligheder var i Aar ikke mindre end ved tidligere Lejligheder knyttede til Dagen. Over 200,000 Mennesker var tilstede som Øjenvidner til Ceremonierne, og Optoget var mere glimrende end nogen Sinde før, da Cleveland Kl. 11 om Formiddagen kørte i en lukket Vogn, med fire for, til det hvide Hus, ledsaget af en Militærafdeling. I Præsidentens Embedsbolig modtoges han af Præsident Harrison, hvorpaa de to Herrer kørte sammen til Capitolium, fulgte af Senatorer, Medlemmer af det gamle og nye Ministerium, Chefen for de forenede Staters Hær, de højeste Officerer i Flaaden o. fl. Fra alle offenlige og de fleste private Bygninger vajede Stjernebanneret, og overalt hilstes Cleveland med stormende Bifald. Paa den aabne Porticus af Capitolium var der rejst en stor Tribune. Her traadte den ny Præsident frem, og efter at Artillerisalver var affyrede, blottede han Hovedet og holdt sin store Indvielsestale, der gjorde ualmindelig Lykke. Ceremonien sluttede derpaa med, at Præsidenten blev ledsaget tilbage til det hvide Hus af en uhyre Procession, bestaaende af militære Deputationer fra de forskellige Stater, demokratiske Klubber samt en Æresgarde af Forretningsmænd fra New-York. Om Aftenen var der Illumination i Byen, Fyrværkeri og et stort Bal hos Præsidenten, hvor henved 10,000 Mennesker deltog.

Det er anden Gang, at Grover Cleveland er de forenede Staters Præsident. Han valgtes første Gang 1884 som Demokraternes Kandidat, men faldt fire Aar efter for den republikanske Kandidat Harrison og valgtes saa atter ved Valget sidste Efteraar. Cleveland er endnu i sin fulde Mandomskraft. Han er født den 18de Marts 1837 i Coldwell i New-Jersey; et Par og tyve Aar gammel nedsatte han sig som Sagfører i Buffalo og vandt efterhaanden saa vel kommunal som politisk Anseelse. I 1881 blev han Mayor og optraadte som saadan imod den overhaandtagende Korruption i Administrationen. Han blev dernæst Guvernør i Staten New-York og endelig, i 1884, Unionens Præsident. I denne Stilling søgte han at gennemføre Sparsommelighed i Statshusholdningen og brugte sit Veto mod de talrige private Pensionslove. Kun modstræbende fulgte han den raadende Uskik at afskedige Embedsmænd af politiske Grunde. Der var kun een Mening om, at han var en af Unionens dygtigste Præsidenter, og man troede sikkert paa hans Genvalg i 1888. I Virkeligheden fik han ogsaa henved 100,000 Vælgerstemmer flere end Modkandidaten, men denne havde de fleste Valgmænd paa sin Side. Nu har det demokratiske Parti dog atter sejret over hele Linien og vundet en Sejr, der har saa meget des større Vægt, som det denne Gang gælder omfattende Reformer i Statshusholdningen, ja mulig en hel ny Kurs i Unionens

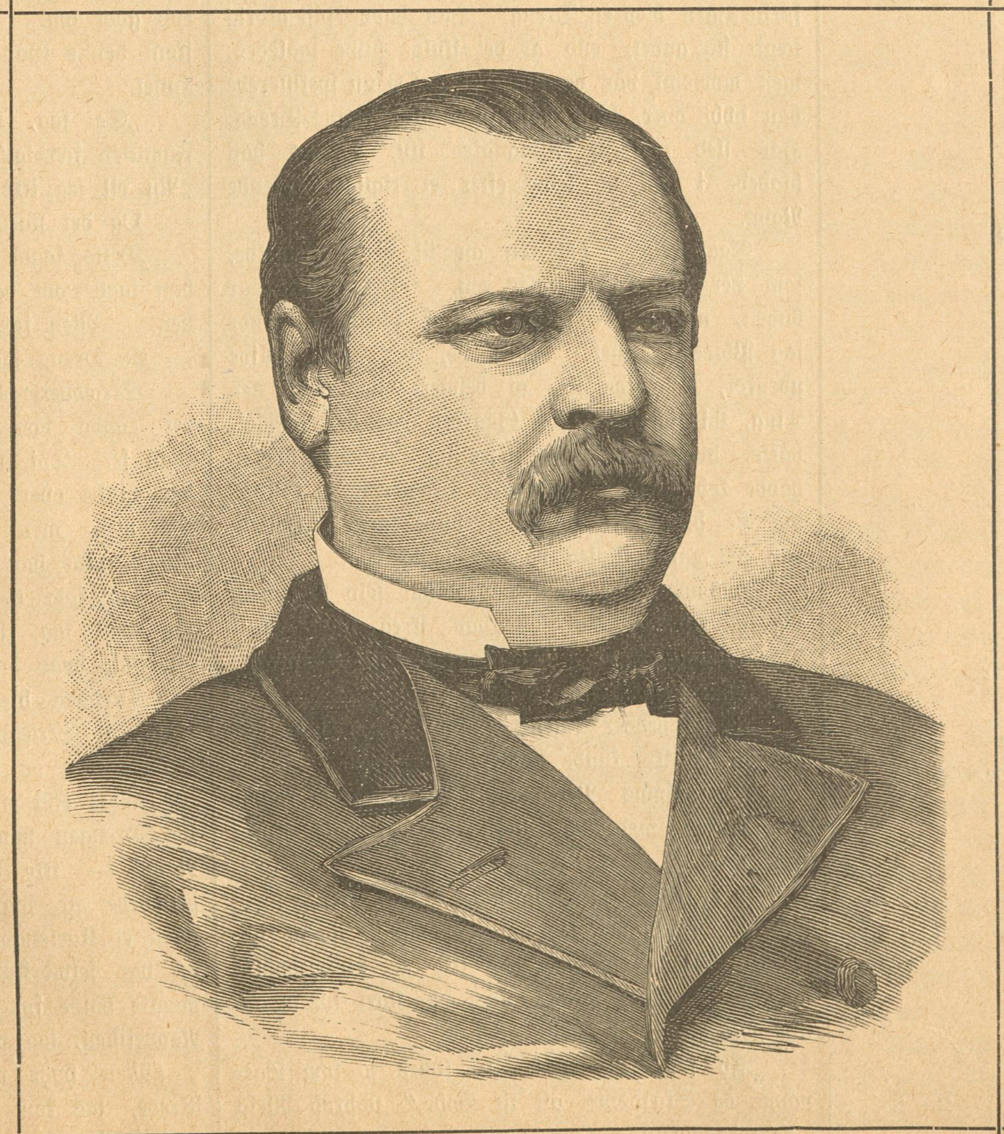

Præsident Grover Cleveland.

Politik. Medens den forrige Præsident, Harrison, var en ivrig Tilhænger af Toldbeskyttelse og krævede „Amerika for Amerikanerne“, saa har Cleveland et aabent Blik for Farerne ved denne Politik og særlig er han en Modstander af den for et Par Aar siden gennemførte Toldbeskyttelseslov, der har været til følelig Skade for Europa, uden i nogen fremtrædende Grad at gavne Amerikanerne. Heri ligger Præsidentskiftets Betydning, Clevelands store Tiltrædelsestale er da ogsaa i de sidste Uger bleven grundig drøftet i hele den europæiske Presse.

„Det er,“ udtalte Cleveland, „enhver Borgers Pligt at støtte sit Partis Regering med Fædrelandskærlighed, men det er ingenlunde Regeringens Pligt at understøtte de enkelte Borgere. Regeringen skal ikke tjene enkelte Individers Spekulationer, og den skal ikke begunstige enkelte Monopoler og Særinteresser. Der bør ikke opkræves flere Skatter end nødvendigt for at holde Regeringen i Gang; det er ikke Meningen, at Statskassen skal fyldes, for at Pengene kan bortødsles til Pensioner og lignende uberettigede Formaal. Jeg ønsker, at Sparsommelighed og Jævnhed igen skal blive en af det amerikanske Folks Dyder baade i det offenlige og private Liv. Det Parti, hvortil jeg hører, har paa den højtideligste Maade, forpligtet sig til at indføre en Toldreform. Den vil ogsaa blive indført, men uden Hævnlyst, thi jeg anser det ikke for min Mission at straffe, men kun at gøre begaaet Uret god igen . . . . Fremfor alt ved jeg — sluttede Præsidenten sin Programtale — at der er en Gud, som styrer og leder Menneskene, og hvis Godhed og Naade altid har fulgt det amerikanske Folk, og jeg er overbevist om, at han ikke vil vende sig fra os, naar vi i Ydmyghed søger hans almægtige Hjælp.“

Gedehyrden.

(Med Billede.)

Man siger nok, at en Moder
har meget at passe paa,
især da, naar hendes Poder
allesammen er smaa;
men saadan en Gedehyrde
Barnepige kan være;
han er Æselets Byrde,
men selv har han mer at bære.

Han Modernaturen kender,
derfor han Ungerne ta'er
og ind i Nættet dem spænder,
hvor rede paa dem han har;
selv han sig blandt dem placerer
og holder dem smukt i Ave,
saa ved han, de gamle spaserer
med ham, hvor Æslet vil trave.

Saaledes lystrer hans Vilje
hele det Kompagni:
en hyggelig, smuk Familie,
som han er Centrummet i;
deri ligner han nøje
Barnepiger, jeg kender,
hvis Viljer man maa føje,
for ellers Husfreden ender.

A. B.

For mange.

En Historie af August Bondeson.

Skrædderen Johannes Krøpelin i Krøplinge ejede ikke stort andet end sin Synaal og sit Persejærn, med mindre man ogsaa vil regne Fingerbøllet med. Og Møllerens Pige, Johanne, kunde ikke vente saa meget som et Blaargarnslagen i Medgift. Men de havde nu faaet saadant Sind til hinanden, de to, at de trods alt maatte flytte sammen. De skulde have det saa godt, saa godt! De følte jo med sig selv, at de ikke var komne her til Verden blot for at indrette sig hyggeligt hver for sig. Nej, fik de blot Lov til at dele alt med hinanden, saa skulde den tørreste Brødskorpe smage som Peberkage, og den sureste Drik sødere end Kirsebærvin og det haardeste Slid gaa lettere end en glad Legestuedans. Men een Ting var der ligegodt, som Skrædderen kom til at gruble en Smule over. Tænk, om de skulde slumpe til at faa en stor Børneflok! For selv om Folk sidder godt i det, saa har de dog strengt ved at opdrage for mange Børn. Et eller to skulde han nok klæde og føde op. Men hvorfor skulde Vorherre vel ogsaa lægge tungere Byrde paa ham, end han taalte. Og saa holdt han Bryllup med sin Johanne, og de satte Bo i Trulsegaards lille Lejestue.

Inden et Aar saa skreg den første lille Krøpelin i Vuggen. Og Skrædderen var saa kry, fordi det første Barn blev en Dreng. Han havde vist aldrig tænkt sig andet, end at det skulde blive saaledes, men morsomt var det alligevel. Og nu spekulerede han dybt over, hvad han skulde kalde denne Dreng. Han sled omtrent Almanaken itu, medens han bladede i den og ledte efter et rigtigt passende Navn.

Saa rettede han da an til et Barselgilde, som der nok kunde tales om. Hele Byen var buden, uagtet ikke Halvdelen af Gæsterne kunde faa Plads i Huset. Men de, der maatte blive udenfor, behøvede ikke at besvære sig over den Ting, thi lige uden for Gaarden var der en Solbakke, hvor Folk kunde lejre sig, og Skrædderen havde købt hjem et Halvanker Brændevin til Gildet, saa de havde ikke nødig at blive tørre i Halsen, selv om ogsaa Solen bagede dygtig paa.

Husmoderen i Trulsegaard bar selv Drengen. Og saa kry var han, at han skreg under hele Daabshandlingen, og det saaledes, at det sprak i det kønne Kristentøj.

„Hvad hedder Barnet?“ spurgte de, som stod udenfor og ikke kunde samle, hvad Præsten sagde.

„Hieronimus Peregrinus Anatolius,“ raabte Skrædderen med høj Røst, for at alle skulde høre det.

Han knejste med Nakken, Skrædderen, fordi han havde kunnet lede tre saadanne Navne ud. I hele Sognet fandtes der ikke en Bondehvalp, ja heller ej nogen anden, som var Karl for at opvise Magen til et eneste af dem.

„Fy for den lede! De lyder jo som Ogenavne og Skældsord alt til Hobe,“ udbrød Niels i Smedsgaard.

„Hvad ondt har Stumpen gjort, siden han skal have tre Navne at trækkes med, og det endda saa grimme?“ spurgte Per fra Radlænge.

Men saa hævede Skrædderen sig paa Taa, knejste med Hovedet, saa højt han kunde, og saa sagde han:

„De Navne skal saagu nok holde baade langt og længe, for de staar i Almanaken allesammen, om I vil vide det, Folkens. Og tre Navne skal Drengen have, for i Fald han skulde slumpe til at blive det eneste Barn, saa vil jeg dog have de nærmeste Slægtninge opkaldt. Se Hieronimus, det hedder han efter min Fa'er, for han hed Hans, og Peregrinus hedder han efter Johannes Fa'er, for han hed Per, og saa hedder han Anatolius efter baade min Mo'er og Johannes Mo'er, for de hed begge to Anna.“

„Pokker staa i den Skrædder! Det var ikke saa tosset endda,“ mente Per i Radlænge, for han syntes, det alligevel var fiffigt hittet paa at kalde Drengen Peregrinus efter Per.

Det kan nok hænde, der blev stor Ærgrelse i Egnen for alle disse fine Navnes Skyld. Men snart blev alt godt igen. Forældrene kaldte Drengen ret og slet Per — det var Skræddermo'er, der vilde have det saaledes. Men Byens Folk fandt, at det var meget morsommere at tale om Skrædderens lille Grinus.

Næste Aar saa kom Skrædderens Johanne med sin anden Søn. Skrædderen blev hverken glad eller bedrøvet. Han kunde haft nok i den, han havde, mente han, men i hvert Fald — nu fik lille Per Selskab, og det er altid godt, og to Drenge skulde han nok overkomme at føde op — han havde netop aldrig tænkt sig at slippe med færre — og han skulde gøre dem til dygtige Skræddere, begge to, for en dygtig Skrædder kan altid klare sig.

Denne Dreng kaldte han Nicolaus August efter Daleprinsen, og det kunde Folk da ikke sige andet end godt om. Og Barselgildet var ogsaa godt, skønt denne Gang kunde de fremmede faa Plads i Huset.

„Se saa, da! Nu er saagu dette Led af Familien færdig,“ udbrød Skrædderen under Gildet. „Nu vil jeg ikke vide af flere Arveprinser.“

Og det stak han en Dram ud til Bunden paa.

Dette sagde han paa selve Nyaarsdagen, og han sagde om og om igen, hvor han siden kom hen. Men før næste Jul saa var det lige nær — en Dreng igen!

Skrædderen bandte og trippede omkring. Havde det endda været en Pige! Drengen vilde han knap se. Tvi, for alt, som ondt er! Nok kunde han vinde over, at opføde saadan en lille Krøsling med, men kummerligt blev det altid — ej heller kunde han gøre dem til Skræddere alle tre, for saa kom de jo til at slaas om Fortjenesten. Og tænk saa, hvor Byens Folk vilde udle ham, efter alt hvad han havde gaaet og pratet om.

Drengen blev døbt i al Stilhed. Det var knapt, at Skrædderens kunde overkomme at byde Gudmoderen og et Par Faddere med, og de fik ikke andet end en Taar Kaffe for hele Ulejligheden. Og Drengen maatte være fornøjet med et eneste Navn — ikke fordi, at Skrædderen nu længer behøvede at spare paa Navnene, nej, Pinedød! Men et Karlenavn blev det i fuldeste Maal, for det var selve Kong Karl den Femtende, som nu maatte holde for. Og dermed var det ude med Navnelisten, saa vist som — — —

Men hvor meget Skrædderen svor og forskrede, saa kom der en Dreng om Aaret i hvert de næste fem Aar, Oskar, Gustav, Herbert, Robert, og saa til sidst Raoul eller lille Rulle. Ham,

den sidste, opkaldte han efter den allerstolteste Karl, han kendte, selve Ritmesteren ved det skaanske Husarregiment, Grev Raoul Hamilton. Det forholdt sig nemlig saaledes, at Skrædderen havde faaet en hel Femdalerseddel for at reparere Ritmesterens Jagtbukser. Dette var den største Fortjeneste og den største Hæder, han havde haft i al sin Tid, og derfor vilde han jo ogsaa nok vise Ritmesteren al den Ære, han formaade, og saa kaldte han Drengen for Raoul.

Det blev smaat og mindre end smaat med Krummerne hos Skrædderens. Han maatte arbejde baade Dag og Nat for at skaffe noget at putte i Munden paa sine otte Slughalse. Og saa grublede han stadig over, hvad der skulde blive af dem. At gøre dem til Skræddere alle otte — bevares vel! En Skrædder i hver Hytte! Saa kom de da til at sy til hverandre. Nu knurrede og klagede han til enhver, han traf, over den tunge Byrde, som Vorherre havde lagt paa ham. Hvor mange rige Knaster fandtes der ikke, som kunde have Raad til at opføde et helt Kyllingekuld af Unger, men som endda ikke havde en eneste. Han, det sølle, forslidte Skrog, der knap ejede Salt til et Æg, han havde faaet Reden fuld. Det var ingen retfærdig Fordeling. De to ældste Drenge havde han haft mere end nok i, de andre seks, dem kunde Vorherre gerne tage igen. Det var syndigt sagt, det vidste han, men han kunde saamænd ikke sige det bedre. Han havde jo knap Raad til at købe sig en fattig Snus Tobak til Hverdags Brug og en halv Pot Brændevin til Højtiderne for de mange Børns Skyld.

Men den yngste Raoul eller lille Rulle, som de kaldte ham, naar det ikke gik saa nøje til, han havde intet andet tilfælles med sin mandhaftige og højbaarne Navne end blot Navnet. Han var saa spinkel, den lille Rulle. Og inden han blev Aar gammel, saa lukkede han igen sine smaa Øjne for stedse, og Søndagen efter blev han jordet henne i et Hjørne af Kirkegaarden.

Ligfølget, som havde hørt Skrædderen bande og knurre i alle disse Aar, troede, at han nu vilde rette Ryggen og takke Vorherre, fordi han endelig var bleven af med den ene af de velsignede Drengebørn. Men Skrædderen gik saa alvorlig omkring, at han knap svarede et Ord, naar nogen talte til ham.

Om Aftenen kom Niels i Smedsgaard og skulde hen over Kirkegaarden. Da stod Skrædderen henne i Hjørnet ved den lille Gravsten og græd og hulkede. Og saa talte han med sig selv:

„Du lille Raoul, du kunde gerne være bleven hos os. Jeg skulde gerne have døjet det dobbelte ondt, bare du var bleven hos mig. Hvorfor vilde Vorherre tage dig fra mig, lille Raoul!“

Niels kom helt hen til Graven, uden at Skrædderen mærkede det.

„Staar du her og er modfalden!“ sagde Niels og lagde sin Haand paa hans Skulder.

Det gav et Sæt i Skrædderen.

„Jeg tykkes, at nu skulde du jo synge af Glæde, fordi Vorherre endelig har taget en, efter alt det du har jamret dig over de Drenge,“ mente Niels.

Da fattede Skrædderen sig og greb Niels i Armen.

„Ja, du, ja! Men hvorfor skulde det just være den lille, som jeg kaldte Raoul?“

„Hm, tror du ikke, det var bleven det samme for dig, hvem af dem der var gaaet bort?“ spurgte Niels.

— — — „Jo, Gud hjælpe mig!“

Handskemagerens Børn.

Fortælling af C. A. Thyregod.

Efter Viborgs store Brand 1726 blev mange Bygningstomter henliggende unyttede og tildels dækkede med Ruiner. Disse Ruiner blev dog stundom brugte med nogen Udbedring til Menneskeboliger, og det gjaldt navnlig, naar det var Rester af gamle Klostre og Kirker eller lignende Bygninger, hvis Mure var blevne staaende og tagne i anden Brug for længe siden, da den oprindelige Bestemmelse fraveges. Viborg Bys store Brand viste tydelig hvilken Mangfoldighed af slige Bygninger, Staden fordum havde ejet; thi da de straatækte Bindingsværks Huse var nedbrændte, ragede overalt svære Mure til Vejrs og vidnede om, at de var af en anden Bygningsart end Datidens sædvanlige Borgerhuse. Nede paa Hjørnet af Sankt Ibsgade og Sankt Villadsgade havde ligget et Hus, om hvilket man godt vidste, at det tildels bestod af en Kirkes Mure. Det var vistnok den gamle Sankt Ibskirke, hvis Mure tildels gjorde Tjeneste som Dele af et borgerligt Hus, og hvis Gravkælder ogsaa af Husets Beboere var nyttet som Oplagssted for et og andet. Huset var noget nær det yderste ad den Kant, som brændte; thi Villadsgaden, Villadsgyden eller Villadsstrædet — jeg ved oprigtig talt ikke, hvilket Navn, der er det rette — dannede Grænsen for Ildebrandens Udbredelse, saa Gadens Nordside blev forskaanet.

Efter Branden blev dette Hus genopført paa en meget simpel Maade, thi de favnetykke Kirkemure var endnu tildels i Behold, og op til dem klinedes og klistredes noget straatækt Bindingsværk, som dog ikke optog det tidligere Husets og heller ikke den gamle Kirkes fulde Plads, men var en temmelig indskrænket Rønne, opført paa og imellem Ruiner. Denne Rønne stod imidlertid igennem flere Snese Aar, saa den var ikke ny, da Peder Handskemager tog Bolig deri.

Handskemageriet var dengang i Viborg ligesom i Randers og Odense og flere danske Byer af megen Betydning. Peder Handskemager var en flittig, dygtig og grundskikkelig Mand, saa det var ved ufortrøden Flid i sin Haandtering, at han fra at være aldeles fattig arbejdede sig frem til ganske gode Kaar. Han naaede at komme i Besiddelse af en god Jordlod paa Bymarken, og han, der først tænkte paa det nyttige og siden paa det behagelige, fik saa ogsaa Mod til at tænke paa Opførelsen af et nyt Hus paa nogle af de Tomter han ejede nede i Ibsgade, og som halvt var dækkede med Ruiner og halvt anvendtes som Have, hvad nu omtrent hele Pletten er. Peder Handskemager havde to Børn, Jakob og Else, der saa tidlig som muligt tog Del i Haandværket — Professionen, som det vel nu skal kaldes; men dengang holdt danske Borgere sig endnu ikke for gode til at nævne deres Gerning med et dansk Navn. — Peder blev imidlertid inden ret lang Tid Enkemand, og Datteren styrede siden hans Husvæsen.

Else Pedersdatter var en høj, slank og forthaaret Pige med et noget koparret men for Resten ganske kønt Ansigt, hun havde et Par dygtige Hænder, et frejdigt Sind og et ærligt Hjerte; men fra Forstandens Side var hun næppe rigere udstyret, end Folk er flest. I Ungdommens Tid havde hun sine Længsler, sine Drømme om Fremtidslykke og sine skuffede Forhaabninger; men det stred hun igennem, og hvis Sorgen tærede noget af hendes udvortes Ynde, saa var det, som den gav rigelig Gengæld ved at øge hendes Hjertes Adel og Godhed. — Hun var henved ti Aar ældre end Broderen, der lignede hende meget, men som udviklede sig temmelig langsomt, saa han endnu i sit tyvende Aar snarere saa ud som en Tøs end som en Ungersvend.

Peder Handskemager havde en Ungdomsven, der hed Frands Slagter og boede oppe i Nærheden af Hjultorvet, maaske ogsaa andre Steder, eftersom han ejede intet eget Hus, men boede til Leje. De to Venner var fødte og opdragne i Viborg By og var under den almindelige Armod, der raadede i de Tider, som fulgte næst efter Branden, oprindelig lige fattige. Deres Fremgang i Velvære var ogsaa nær ved at holde Skridt, og deres Venskab varede ved, uagtet de var grundforskellige. Peder syede Sting paa Sting og passede sit Haandværk og sin Jordlod saa omhyggeligt som muligt, men indlod sig ikke paa noget Bovespil eller sligt; Frands passede ogsaa sit Haandværk nogenlunde, men brød sig dog mere om en betydelig Fordel ved en Kvæghandel, han laante ogsaa Smaasummer ud til fattige Folk mod haandfaaet Pant, men tog fire Skilling i maanedlig Rente af hver Rigsdaler; det var 50 pCt. alfsaa temmelig ublu Aagerrenter, skønt han selv fandt, det var meget billigt, meget ædelt og godgørende. Mod en Ven kunde han dog være anderledes hensynsfuld, og da Peder Handskemager begyndte at opføre et nyt Hus, men ikke havde Penge nok, laante han af Vennen, der af ham slet ingen Renter forlangte.

Dertil kunde være ejendommelige Grunde. Peder med sine Grundejendomme var en velstaaende Mand, og da hans Datter ofte havde ladet forstaa, at hun aldrig vilde giftes, men kun leve for sin Fader og Broder, saa var Jakob jo næsten eneste Arving. Men Frands havde en eneste Datter, som hed Lene, en kvik og køn Tøs, der var jævnaldrende med Jakob, som fra Barndommen af havde været forgabet i denne sin Legesøster. Om hun gengældte hans Kærlighed? Aa jo! Hun vidste da nok ikke bedre; thi rigtignok var han noget drengeagtig og frygtsom, medens hun allerede var en voksen Pige; men han var jo en køn og føjelig Knøs, og da hendes Forældre saavelsom hans Fader og Søster ønskede, der skulde blive et Ægtepar af dem, saa ønskede hun det ogsaa. De havde jo imidlertid Tiden for sig, og først skulde nu Peders nye Hus bygges færdigt.

Men den Dag oplevede Peder aldrig. Huset var under Tag, og en Del af det indre Arbejde var fuldført, saa døde han, efter at han havde faaet det Løfte af Frands, at han vilde tage sig af Jakobs og Elses Sager som af sine egne.

Det gjorde han ogsaa. Han gjorde det i den Grad, at han ikke alene sørgede for, at Huset kom i Stand; men han drog ogsaa selv derind at bo med Kone og Datter. Else og Jakob blev fremdeles ved at sidde og sy Handsker i den gamle Rede mellem Kirkemurene. Han overtog ogsaa Dyrkningen og Udbyttet af Søskendeparrets Jordejendom.

Dette var for øvrigt med deres gode Vilje; thi Else sagde — og Jakob havde sjældent nogen anden Mening end hun — at Frands havde langt bedre Forstand paa at styre Sagerne, end de havde. „Og hvad gør saa det,“ sagde hun, „at han stryger

nogle Penge i sin egen Lomme, som kunde tilkomme os? Vi har jo vort Udkomme, og alt, hvad Frands samler, skal jo tilhøre dig og Lene. Naar I bliver gifte, saa skal I jo bo i det nye Hus, og det er rummeligt nok baade til eder og de gamle."

„Og til dig!" sagde Jakob. „Du skal naturligvis bo hos os."

„Aa, det ved jeg endda ikke. Jeg vilde være ked af at forlade vort gamle Hummer her."

„Det maa du!" sagde Broderen. „Lene sagde forleden, at hun ikke kunde lide at komme herind, for det var saadan en væmmelig Rotterede. Jeg har ikke saadan tænkt over det før; men nu synes jeg ogsaa, at i Sammenligning med det nye Hus, saa — har hun Ret."

„Ja, vist har hun Ret, og det har du ogsaa. I er unge og lykkelige, og Fremtiden ligger lys og glædelig for eder, saa det passer bedst til de nye og lyse Stuer. Jeg har saa meget at se tilbage paa, som alt knytter sig til vor lille Hule her. Der i Krogen stod din Vugge, hvor jeg saa tit lullede dig i Søvn, mens du var en lille arrig Unge, og jeg bad til Vorherre om, at du maatte vokse op og blive en god Dreng, som du nu er bleven, kære Jakob! — Her i Sengen laa jeg blind og smertefuld af Kopperne, og vore Forældre sad hos mig og sukkede til Gud om, at jeg maatte enten faa mit Syn igen eller ogsaa tages bort fra Livet. Vorherre var mig naadig, saa jeg beholdt Synet. Med disse Øjne saa jeg først min Moder og siden min Fader dø. Disse Øjne har grædt mange, mange Taarer; men de har og set meget godt og glædeligt, mine fleste Minder knytter sig til denne Stue saa liden og mørk og ringe, som den er. Det var ogsaa her, jeg — men det kan nu være det samme. Du og Lene skal bo i det nye og smukke Hus; men jeg vil saa have dette her til min egen lille Hule. Her lever jeg med Minderne. Saa er jeg paa egen Haand og dog nær ved eder og kan arbejde for og med eder, og I kan igen hjælpe mig, hvis jeg nu og da trænger til en Haandsrækning."

Derimod kunde Jakob ikke finde noget at indvende; men da han i det samme saa Lene ude i Urtegaarden, maatte han ud for at fortælle hende for Hundrede og tyvende Gang, hvor god og kærlig Else var. Og Lene sagde: „Ja, gid du var bare halv saa god!" og saa rystede hun det gule Lokkehaar tilbage fra Ansigtet og saa drillende paa ham med sine skønne, men forunderligt flade og ligesom staalblinkende Øjne, medens den smukke Mund syntes at indbyde til et Kys. Han kunde maaske vovet et Forsøg paa at røve et saadant til Straf for hendes Drilleri; men nu kom Slagteren og spurgte, om han havde det Skilt færdigt, han havde lovet at snitte. Det havde han, men vilde først bringe det næste Dag, da det var Lenes en og tyveaarige Fødselsdag. Det blev nu aftalt, at der næste Dag skulde gøres et lille Gilde i Anledning af Fødselsdagen og Skiltets Indvielse, og der skulde da baade Jakob og hans Søster være med.

Gildet blev holdt, og Jakob, der var ret dygtig til at snitte i Træ, havde udskaaret et Billede af et Lam, som var malet hvidt og nu blev ophængt som Slagterskilt ved Husets Dør. Der blev ved den Lejlighed Tale om, hvorlænge man endnu skulde opsætte de unges Bryllup. Else syntes, der var kun liden Grund til Udsættelse, da de havde Hus og Hjem og Næringsvej, det samme mente Mette Frandsen, Pigens Moder; men

To Søskende.

Slagteren syntes, de var for unge endnu, da Jakob var to Maaneder yngre end Pigen. Else syntes, det kunde være passende at bestemme Brylluppet til Jakobs forestaaende Fødselsdag; han selv sagde ikke noget, men kastede ømme og længselsfulde Blikke til sin Brud. Hun lo og fandt det saa naragtigt at tale om; men da hendes Fader lagde en Maaned til og saa endda føjede til, „hvis der ikke kom andet i Vejen", saa saa hun lidt sur ud ved denne Tilføjelse. For Resten viste hun lige fra den Tid af og hele Dagen større Ømhed og Fortrolighed mod Jakob, end hun plejede, og han syntes, at hun var endnu sødere og elskeligere end nogen Sinde.

Den lyse Julinat havde allerede sænket sig over Jorden, da de to Søskende gik de faa Skridt til deres Hjem. Else skyndte sig ind og gik til Hvile; men Jakob, der havde sit Natteleje i et lidet Aflukke bag Forstuen, gik igen uden for Døren for at nyde den stille smukke Sommernats Skønhed. Der laa en hvid Taage lavt over Eng og Sø, og Træerne paa Borgevolds Højder stod Toppene op over Taagen. En Hund bjæffede oppe i Byen, en Ugle tudede ovre i Asmild Kloster, en enkelt Vogn hørtes rumle i en af Stadens fjerneste Gader; men ellers hørtes ikke en Lyd. Jakob følte sig saa underlig til Mode; thi han var glad bevæget og følte dog en Ængstelse som for en ubestemt truende Ulykke. Paa engang hørte han listende Skridt bagved sig; men inden han kunde faa vendt sig om, lagdes et Par smaa bløde Hænder for hans Øjne, og det lød ham i Øret: „Gæt, hvem det er!"

„Ja, du maa forandre dit Maal saa godt, som du vil, Lene, saa kender jeg dig dog," sagde han, idet han leende fangede Pigen i sine Arme. „Saa du er heller ikke gaaet til Ro."

„Jeg følte ingen Lyst til at sove, saa gik jeg ud, og da jeg saa dig, maatte jeg sige dig Godnat endnu engang — Godnat!"

„Nej nu slipper jeg dig ikke saa straks igen. Sig mig, søde Pige! Var det ogsaa med din gode Vilje, den Bestemmelse, der blev tagen."

„Ja—a, det kan jeg jo ikke sige andet; men alligevel er jeg sært til Mode. Lige nu sagde jeg til mig selv: Nej, det er dog ikke mig, det kan ikke være mig."

„Men det er nu dig, og Vorherre vil nok give os Naade til, at vi, der altid har været saa gode Venner — for det har vi jo dog været, lille Lene!"

„Ja—a; jeg har jo rigtignok drillet dig somme Tider."

„Men det har du ikke ment noget ondt med. — Jeg haaber, som sagt, at vi skal blive ved at være gode Venner, og at vor Kærlighed aldrig skal kølnes. Dog ogsaa jeg var urolig, og lige da du kom, var jeg til Sinds — ja, det maa du ikke le ad; men derhenne i Hjørnet, siger man, at den gamle Kirkes Alter har staaet, og der vilde jeg gaaet hen og knæle og bede Gud om Lykke og Velsignelse for os."

„Lad os gaa derhen begge to," sagde hun hastigt.

„Ja, lad os," svarede han. „Jeg ved nok, det vilde være Overtro, om vi mente, vi snarere skulde blive bønhørt der end noget andet Sted; men noget ondt kan der ikke være i det."

De nærmede sig det omtalte Hjørne, der betegnedes af en toppet Grusdynge, som var overgroet med Nælder og Bynke, der ragede mandshøjt op over Murbrokkerne. Pludselig rev hun sig løs af hans Arm og foer om bag ham. „Hvad er det?" udbrød han.

„Der rørte sig noget der lige foran os imellem Bynkerne."

„Det maa have været en Maar eller Ilder," mente han.

„Nej, det var stort og mørkt. Spøger det ikke her?"

„Det har jeg aldrig mærket. Lad os gaa derhen!"

„Nej, nej, jeg tør ikke. Jeg vil hjem."

„Saa skal jeg følge dig tilbage," sagde han; „men jeg er vis paa, at der var ikke noget at være bange for."

„Lov mig, at du ikke vil gaa derhen i Aften!" bad hun.

„Ja, det kan jeg sagtens love," lød hans Svar, og i næste Øjeblik forsvandt den unge vævre Pige gennem Døren til sine Forældres Bolig.

Jakob plejede ellers at være ordholdende; men enten han nu glemte sit Løfte, eller han betragtede det som et Mundsvejr, som han ikke videre lagte Vægt paa, saa gik han lige hen til den ukrutdækkede Grusdynge. Han var ikke mørkeræd, og lige siden han var Barn, havde han baade ved Nat og Dag færdedes uden Frygt i enhver Krog af Kirketomten. Men da han nu stod foran Grushøjen, foer ogsaa han forfærdet tilbage; thi en mørk Mandsskikkelse rejste sig mellem Bynkerne og Døvnælderne, og det lød til ham: „Godaften, Jakob!"

„Anton! Er det dig?" udbrød Jakob forfærdet.

„Tys!" lød atter den dæmpede Stemme. „Skrig dog ikke, hele Byen vaagner, ved at raabe den mit Navn i Øret. Ja, vist er det mig! Hvem skulde det ellers være?"

„Og du holder dig skjult her ved Nattetid! Har du da gjort noget ondt?"

„Hvad er nu det for et taabeligt Spørgsmaal? Som om jeg nogen Sinde havde gjort andet end ondt."

„Sig ikke det, Anton! Sig ikke det."

„Lad være med at nævne mit Navn, eller jeg kyler dig et gammelt Stykke Kirke i Hovedet! Naa, du mener ikke noget ondt med det, for du er den samme uskyldige Spegepølse, som du altid har været, det kunde jeg høre, da du gik og vrøvlede med den lille Kælegris, du havde faaet med paa Slæbetov. Jeg hørte, I vilde herhen og bede om Velsignelse til et eller andet, og det var slemt, I blev hindrede deri, for det er et heldigt Sted i den Retning."

„Er det?"

„Ih ja! Laa jeg ikke nys og bad — ikke til Gud, som jeg skiftede op med forleden Flyttedag — men at en eller anden Djævel vilde sende mig et skikkeligt Menneske, der for gode Ord og Betaling vilde skaffe mig et Stykke Brød."

„Det skal jeg skaffe, og saa kan du endda spare din Betaling og — jeg havde nær sagt — dine gode Ord ogsaa."

„Det tænkte jeg nok, og kanske du kunde bringe mig en Taar Øl eller Brændevin ogsaa. Men vent! — Din Søster?"

„Min Søster? —"

„Ja! Du kunde vel nok fortælle mig, om hun er død eller gift eller gaaet i Hundene paa andre Maader."

„Ingen af Delene, hun sover her inde i Huset."

„Jeg ved ikke om det er værd, du lige straks siger hende, at jeg er her."

„Det tror jeg ikke! men jeg kan godt skaffe dig Mad uden at vække hende."

Dermed gik han ind i Huset, og den natlige fremmede dukkede sig igen ned i Bynkerne.

En italiensk Gedehyrde.

Til Forklaring af adskilligt i det foregaaende og efterfølgende er det fornødent, at vi i Tanken gaar nogle Aar tilbage i Tiden.

Peder Handskemager havde i sin Tid en Ven og Lavsbroder, der hed Just Hjarbæk, og som boede ude i den Gade, der nu kaldes Navnløs; men som dengang vistnok havde et Navn, hvorvel der næppe var mere end et Par Huse i Gaden, som egenlig kun var en Vej mellem Stendiger.

Peder holdt dog ikke megen Omgang med Just, om hvis Kone han mente, at hun var vel storsindet og holdt sine Børn vel fint klædte efter sin Stand og Vilkaar. Imidlertid havde hun en Stifsøn — thi hun var Justs anden Kone — som det ikke syntes, hun kælede for paa den Maade; thi Anton, som Drengen hed, var næsten altid klædt i snavsede Pjalter. Peder og andre gode Venner talte med Just derom; men han svarede, at der var intet ved den Sag at gøre; thi Anton var en vild og uvorn Dreng, og hvis han om Morgenen blev iført hele og rene Klæder fra Top til Taa, saa skulde han nok sørge for at faa dem sønderrevne og tilsnavsede inden Aften. Just sagde endvidere, at Drengens Stifmoder var langt bedre imod ham, end han fortjente, og det udlagdes da saadan, at man gav Mundheldet Ret, som siger, at det Barn, som faar Stifmoder, faar ogsaa Stiffader. Man kunde jo vel ikke nægte, at Stifmoderen var en i alle øvrige Forhold hæderlig og brav Kone; men man syntes ogsaa ganske godt om Anton, der var en meget smuk Dreng, som talte godt for sig og havde et saadant indsmigrende Væsen, at man ikke ret kunde tro noget ondt om ham.

(Fortsættes.)

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.
(Fortsat.)

Første Del.

Bartel lod ikke til at ville gaa ind paa Vibens Plan. „Det er umuligt at faa Præst Henrik ud af Byen, uden at de fornemmer til det og sætter efter ham, dem der vil skade ham. Der er Strid og Ufred overalt for hans Skyld. Gaden er fuld af Borgere og unge Karle med Spies og Hellebarder, de giver Agt paa hver, som farer af By, og mærkelige Ting gaar for sig i de sidste Dage. Prior Augustinus fik først Landskansler Gynther paa sin Side og anklagede Henrik for de Otteogfyrre, han lovede dem Erkebispens Gunst, hvis de blot vilde forbyde ham at forkynde Evangeliet, ogsaa Kejserens Gunst og hans Søsters, Statholderindens i Holland, hvorfra Munken flygtede. Han forklarede dem dernæst, at den nye evangeliske Tro vilde forandre alt hos os, sætte andre Dommere og anden Magistrat til Regimentet, som sket er i Lybæk og Mynster. De Otteogfyrre vilde lade Sagen staa hen til næste Paaske, men forbød dog Boje under tusinde rhinske Gyldens Straf at lade Munken prædike. Det tog Reimer Grote og nogle andre Borgermænd ilde op, de sagde, at de selv valgte deres Præst, de kunde lade prædike, hvem de vilde, og Henrik holdt sin Tale, for alle dem Kirken var i Stand til at rumme. Saa drog Augustinus op til Franciskanerne i det hellige Kloster i Lunden, fordi han vidste, de havde mere at sige hos menige og stod i nær Forbindelse med flere af de store Slægter i Landet. De kaldte deres Venner til og blandt dem tre af de Otteogfyrre, Peter Nanne, Peter Schwien og Claus Rohde. Peter Schwien vilde helst høre ham først, saa kunde de altid dømme ham siden; men Nanne sagde: vi vil fange ham først, saa kan han synge i Buret. Han skikkede dernæst Bud til alle Mænd af hans Vaabenmærke, og de kom til Stede, men nogle gik hjem igen, da de hørte, hvad der var paa Færde. Andre ligger nu nede sønder paa foran Hemmingsted og drikker Klosterøl den hele Dag; men hvor Mængden er størst, lister de sorte Kutter om, de taler, de smiler og velsigner for godt Køb. Imens lægger Augustinus Raad op, og nu hvisker de om, at Munkene vil lade Henrik Zytphen gribe og undlive, saa snart de ser deres Lejlighed dertil. Da jeg drog hjemmefra i Morges, var der draget en dobbelt Ring af væbnede om Bojes Hus, hvor Henrik bor. — Jeg kan og tør ikke følge ham ud gennem Haven."

Viben gik utaalmodig op og ned ad Gulvet, han stod stille foran Bartel. „Du kan ikke, du tør ikke, det har jeg hørt dig sige alle de Aar, du har været til; men jeg kan, og jeg tør, og han skal ud og være tilbage igen, inden Sol staar op i Morgen. Rid du nu din Vej igen, Bartel, her er Jomfru Rumors Brev, giv det til Henrik Zytphen, sig ham, at naar de ringer til Ave i Aften, staar jeg og venter ved Bojes den røde Havelaage, saa kan du gaa i din Seng, men jeg rider med Munken."

Bartel saa bedrøvet paa Viben og strakte ham Haanden i Møde. „Lad det være, lille Broder, lad det være! det vil gaa dig ilde. Hvad magter vel to unge som vi mod de mange Mænd, alle i Vaaben og nogle i Harnisk tillige?"

„Jeg har ogsaa Vaaben i Haand, og Dreng er myndig Mand i Marsk, naar han er elleve Aar, og Dreng slog Mand, da de kæmpede ude for Svinemosen. Du er nu fire og tyve Aar, Bartel, jeg kun nitten, men du har alle dine Dage helst villet staa med Hænderne i Lommen og krybe i Krog, naar der var Fare paa Færde. Jeg vil ud til Nanne og Peter Schwien, lad os saa se, hvad de vil, jeg ved, hvad jeg kan."

Bartel bøjede sit Hoved ned mod Bordet og skjulte det i begge Hænder. „Nu gaar det, som vor Moder sagde," mumlede han, „naar Tiden er der, vil den finde dig rede til at fuldkomme den haarde Spaadom, der er lagt om dig. Viben! Viben! vidste du blot, hvor bange hun sidder derhjemme, og hvor bønlig hun hver Aften beder om, at du maa blive friet for det onde. Sidste Julehelligdag, da vi læste til Bords, brast hun i Graad og sagde: bed alle mine Drenge, bed flittig for eders Broder Viben, han vil have det nødig."

„Jeg husker ogsaa paa den onde Spaadom," svarede han med dyb og bevæget Røst, „volde Blod og dø i Blod, var det ikke saa, hun sagde? Det vil ikke ud af mine Tanker. Den første Nat, jeg kom herop paa Gaarden, laa jeg og drømte, jeg gik mod en aaben Port, hvori det lyste og glimrede som Ild og Stjerner; den syntes mig saa nær, men jeg gik og gik, og naaede den dog ikke. Sveden løb ned over mine Øjne, Draabe efter Draabe, da jeg saa nøjere til, var det Blod, som dryppede fra Panden. — Javist tænker jeg paa den Spaadom, Bartel, og beder mangfoldige Gange Vorherre tage den fra mig, om han vil være saa naadig. Men jeg tror heller ikke, den vil fuldbyrdes i Morgen," tilføjede han sorgløs.

„Lad ham vogte sig for Kirken," hviskede Bartel og saa op paa Viben med et Ansigt, der var badet af Taarer.

„Saadan lød det, ja, men det er ikke mod Kirken, det her gaar, Kirken er mild og forsonlig og fører kun til Frelse og Velsignelse. — Jeg vil derned, jeg maa afsted!" raabte han vild og heftig, „jeg har lovet det, og var Peter Nanne den lede Satan selv, han skal faa at se, om jeg flytter en Fod tilbage for ham. Carsten Peter fører den springende Ulv i Vaaben, hans Søn maa ikke gøre det til Skamme. Rejs, Broder, rejs! den Sag er besluttet. Naar Kirkeklokken lyder, staar jeg ved den røde Havelaage."

Da Viben og Bartel forlod Kammeret, rejste Jan sig op fra Gulvet og gik bort fra Maltloftet, tavs og stille, som han var kommen. Han forlangte at tale med Fru Merved, satte et højst bedrøvet Ansigt op og begyndte en lang Historie om hendes hvide Hoppe, det rare Dyr, han holdt af som af en Søster, og som nu pludselig var bleven saa syg, at den stod og stønnede nede i Stalden og vilde hverken æde eller drikke. Han maatte nødvendig over til den kloge Smed i Alversdorf og faa noget til at give den ind. Merved lod ham drage til Smeden, lidt efter jog han ud af Gaarden. Viben fulgte Bartel over Broen; da Jan Gyge kom forbi, nikkede og smilede han til dem; havde Viben kunnet tyde det Udtryk, der laa i hans Aasyn, vilde han ikke saa sorgløs set ham ride bort. Idet han vendte sig, stod Beate ved hans Side.

„Jeg søgte dig," sagde hun, „for at fortælle i Dag, hvad jeg ikke kunde sige i Gaar, men jeg maa jo igen begynde med at takke dig, fordi du kom mig til Hjælp. Jeg stolede ogsaa derpaa, og du forstod vist, det var dig, jeg paakaldte, medens jeg talede til de andre. Nu om Henrik Zytphen. Jeg maa fatte mig kort, Moster staar oppe i Vinduet og giver Agt paa os, se ikke i Vejret. Det var ikke blot for at tale med ham, jeg vilde, han skulde komme hertil, jeg har hørt om Farerne, der truer ham, hans Fjender er mange, de lægger Raad op imod ham, han maa, han skal bort fra Meldorf; kommer han først lykkelig og vel til os, er han ude af Ditmarsken, jeg skal da nok faa en god Ven til at give ham Følge gennem Holsten, ned til Tyskland. Henrik er som et Barn, tillidsfuld og uerfaren, han aner ikke de Farer, som truer, og ved endnu mindre at hjælpe sig ud af dem, han skal ikke leve under disse Munkes Rænker og sine Fjenders dragne Sværd, jeg vil hindre det, og du ved nok, at jeg nu er en Magt, man maa lyde."

„Det er vist ogsaa bedst at faa ham bort," svarede Viben, „heller i Dag end i Morgen. Ditmarsken har aldrig været god for fremmed Mand. Jeg rider selv til Meldorf og bringer ham med tilbage."

Beates Blik og Smil indeholdt al den Tak, hun ikke fik Lejlighed til at ytre med Ord. Fru Merved kaldte. I den sidste Tid lod hun ikke til at synes rigtig om disse lange Samtaler mellem Viben og hendes kære Søsterdatter.

Da Middag var forbi, lod Viben den bedste af Ratlovs Heste sadle og sagde, han vilde ned og skyde Ænder i Gielsel Mose. Jan Gyge var vendt tilbage og stod ude i Gaarden.

„Det er ellers daarligt Vejr til at skyde Ænder i," sagde han, „Taagen falder saa tæt, at man ikke kan se en Haand for sig."

„I ved, jeg har gode Øjne," svarede Viben.

„Ja, og en god, lang Sabel ved Siden," tilføjede Jan. „Bøssen, det kan jeg forstaa, men hvad vil Viben med Sabel paa Andejagt?"

„Mørket falder tidligt paa nu, det er godt at have Vaaben med i disse urolige Dage."

„Hør, hvor det rasler under Koften," vedblev Jan, da Viben steg til Hest, „det klingrer næsten, som I bar paa en Pantserskjorte."

„Om saa var. Folk fra Marsken forstaar at bruge deres Spær, det ved I af egen Erfaring."

„Hvis Husbond kommer hjem og spørger om sin gode Hest, hvor skal jeg saa sige, den er henne?"

„Sig, den er Fanden i Vold," svarede Viben, idet han red bort og kastede sit Blik op mod Svalen. — der stod Beate, indhyllet i sin brune Maarskinds Kaabe, hun foldede sine Hænder over Brystet som til en Bøn, men drog sig hurtig tilbage, da Jan Gyges Øjne mødte hendes.

Vejret var mørkt og taaget. Der faldt en fin Støvregn, og inde mellem Træerne skjultes Vejen af vissent Løv. Viben red hurtig til, hans Aasyn udtrykte Alvor og Bestemthed, hans Bryn var rynkede som en Mands, der har fattet sin Beslutning.

Nede i Krattet ved Hademarchen lød den spedalskes Skralde, og Dreyg Jødeken kom krybende

ud af en lille Hytte, han havde rejst sig i Efteraaret af Grene og Græstørv.

„I rider hurtigt," raabte han.

„Jeg rider, som jeg har Ærinde til."

„Ja, hvem ved det? Kanske I kommer for langsomt frem endda. Før saa jeg en fare hurtigere afsted i det samme Ærinde."

„Hvem mener du?"

„Tag jer i Vare for Jan Gyge, han kan spaa."

„Hvad skal al den Snak sige?" spurgte Viben utaalmodig.

„Han spaaede i Morges, at I vilde komme her forbi til Middag og være ved en rød Port i Aften, naar de lyder til Ave Maria."

„Hvem spaaede han det?"

„Til Junge Martens Scherer, den Bissekræmmer fra Nyenkerken. Saa jog Martens afsted, alt hvad hans Ög kunde løbe, for at bære den Spaadom til jeres gode Ven, Prior Augustinus, og de venter jer sikkert, der hvor I rider hen. Jeg holdt mig gemt og saa og hørte til, som jeg plejer, skønt de nu ikke mere betaler mig for at lytte. Giv mig en lybsk Skilling til at købe en Snes Æg for."

Han rakte sin Stang med Tiggerpungen ud over Vejen. Viben gav ham en Gylden og red videre, men ikke mere saa hurtigt som før.

Melborf var dengang befæstet med Mure eller med Jordvolde, Grave og Pæleværk, som erstattede Muren. Efter det Bartel havde fortalt, ventede Viben at finde Byen i stor Bevægelse den Aften, men alt lod til at være roligt og stille, Bislagene stod tomme, det var for koldt til at sidde ude nu. Lys skinnede fra Husene, og af og til saas en enlig Vandringsmand komme over Gaden med tændt Lygte, han skyndte sig hjemad og gik og varmede den ene Haand ovenpaa Lygtens Luftleder.

Viben lod sin Hest blive staaende uden for Byen, i Carsten Peters Eng, og det var aftalt mellem Brødrene, at Bartel skulde sætte den, han red, paa samme Sted, for at den siden kunde benyttes af Henrik.

Da Viben kom ned paa Engen, fandt han to Heste tøjrede der og grundede forgæves paa Aarsagen, Carsten plejede ellers ikke at lade sine Heste staa saa længe ude. Han gik op og ned ad Gaden og ventede ved Bojes Havelaage, da Kirkeklokken ringede til Ave Maria. Lidt efter kom Bartel med Præsten.

„Det skal altsaa være," hviskede han og trykkede Vibens Haand. „I Guds Navn da, lad det ske, men det bæres mig for den hele Dag, som der vil følge en Ulykke efter."

„Det faar jeg at tage paa mig, siden det er mig, der skal føre Manden."

„Vi er to om det," sagde Bartel, „for jeg rider med. Du kaldte mig i Morges for en Kryster, det kan gerne være, at jeg er det, men der er vist ogsaa noget af en Hunds Natur i mig; duer jeg ikke til at gaa foran, saa forstaar jeg i det mindste at følge efter. Du skal faa det at se."

Viben rakte Broderen sin Haand. „Vi to kan komme igennem alle Vegne."

„Lad os sige vi tre!" ytrede en frimodig Røst, og en Mand traadte ud fra en Busk ved Laagen. „Jeg rider med!" Han havde indhyllet sig i en stor Kappe, men man kunde ikke tage fejl af Stemmen, det var Claus Ahlefeld, som stod for dem. Viben smilede. „Det er, som det skal være," sagde han.

(Fortsættes.)

Folkedigtning i Vestjylland.

Kulturhistoriske Skildringer ved E. A. Thyregod.

III.

Peder Junker eller Peder Birk, som han skrev sig, var vist født midt i forrige Aarhundrede eller noget senere, og var, da jeg saa ham i min Barndom, en meget gammel Mand. Han sagdes at have været et uægte Skud af en i sin Tid meget udbredt Adelsslægt, deraf havde han Junkernavnet, hvorimod Navnet Birk var efter hans Moder, der, om jeg husker ret, hed Maren Birk. Da han var konfirmeret, blev han Vinterlærer og gik som saadan omkring og fik Føden i de Gaarde, hvor han underviste, for Resten var han Arbejdskarl, indtil han blev gift og bosat etsteds i Bølling Herred, hvor han kom i Besiddelse af et lille Ejendomssted. At han digtede Viser indbragte ham vel ikke store Indtægter, en bedre Næringsgren var det, at han tog konfirmerede Bønderdrenge i nogle Vinteruger og gav dem yderligere Undervisning i Regning, Skrivning og Skriftlæsning. Derhos kunde han skrive Skøder, Obligationer og slige Ting, og alt saa saaledes temmelig lyst ud for det nygifte Par.

Men nu indtraf der en meget slem Historie. En Person, der hed Frands Baldser og skal have været en Barndomsven af Peder Junker, kom hjem til Egnen efter flereaarigt Ophold i en fjern Landsdel. Han fik sig en Kæreste og vilde giftes, men da han ikke havde sine Papirer i Orden, henvendte han sig til Peder Junker, hvem han ved usande Forestillinger fik overtalt til at skrive en falsk Attest, ved hvis Hjælp Giftermaalet iværksattes.

Forbrydelsen blev dog snart opdaget. Frands Baldser blev dømt fra Livet; men blev vistnok benaadet med Slaveriet paa Livstid. Peder Junker kom i Tugthuset i en længere Aarrække.

Han og hans unge Kone havde dengang et Barn og et andet i Vente. Hjemmet, der hidtil havde været lykkeligt i dets Fattigdom, blev nu oprevet; idet dets faa Ejendele blev solgt til Betaling af Gjæld og Retsomkostninger. Konen maatte ty hjem til sine Forældre, der sad i smaa Kaar og sagtens ikke med de blideste Velsignelser omtalte den Svigersøn, der saa skændigt havde misbrugt sine gode Evner og derved bragt Skam og Nød over Kone og Børn.

Da han blev løsladt af Straffeanstalten, søgte han tilbage til den hjemlige Egn, men kom ikke for det første til Konen, da baade hun og hendes Forældre skal have omtalt ham med megen Vrede. For at bane Vej til Forsoning, skrev han da et Digt, der hører til det ypperste, han har frembragt. Nogle Vers skal her anføres:

„Min yndigste Dukke, den dejligste,
hun staar mig i Tanker, ihvor jeg end er,
jeg vilde saa inderlig gerne se,
om hun vilde have mig lige saa kær;
men hvordan at det skulde lade sig gøre,
jeg ved nu ej mindste Udseende til.
Maaske hun mig ikke engang vilde høre,
hvor meget jeg elske og ængste hend' vil;
thi hvad jeg har skrevet,
hvad jeg har bedrevet,
det staar mellem os som et Kampestens Skel.

Jeg tør ikke nærme mig selv dertil,
til den Militon (?), hvor min elskede bor,
jeg frygter hun mig ikke hylde vil
for mine særdeles uheldige Kaar,
og saa de smaa Børn jeg har ladet tilbage
— det ene af dem jeg end ikke har set —
de have vel Aarsag til bittert at klage
ved Ulykken, som deres Fader er sket.
Og Vennernes Blikke
dem trøste vist ikke,
de snarere vist ad min Skæbne har let.

Om Frands Baldser, hedder det i et andet Vers:

„Saa hastig han føres for Ret og Dom,
han giver mig an for en falsk Koncipist,
uagtet det ham ej tilgode kom,
er dog al min Lykke og Velfærd forlist.
Men saa uforskammet at blive belønnet,
naar man af en Skummel er bleven forført
og da ikke bedre at blive paaskønnet,
vel næppe er nogen Tid set eller hørt.
Men han er forsoren,
og jeg er forloren;
min Klage til Genlyd har Klipperne rørt."

Der er jo noget overdrevent i Visen, men de varme Ytringer om Konen og Børnene maa dog nok have været saa temmelig ægte. Han og Konen blev udsonede, og derefter levede de i deres smaa Kaar lykkeligt med hinanden, indtil Døden skilte dem ad i deres høje Alderdom. De boede i Borris, til en Tid i Asfing Sogn og maaske andre Steder der i Nærheden og ernærede sig mest ved Uldbinding, og af hvad Manden kunde fortjene ved at undervise konfirmerede Drenge i Regning og Skrivning samt ved Lejlighedsvers, af hvilke mange udgik fra hans Haand. Der var baade Brudevers og Bindebreve, men en af de mærkeligste var en Byderamse, som han skal have forfattet for en Mand, der fremsagde den, da han indbød sine Frænder til Barnedaab:

„Se her er jeg. Goddag i Stuen!
Gud hjælpe de arbejdende,
derpaa vil jeg aftage Huen
og føre frem mit Ærinde.
I maa ej briste ud i Latter
om det end sker lidt plump og gal:
I ved jeg har en liden Datter
som næste Søndag kristnes skal,
og derfor skal jeg eder hilse
saa flittig og venskabelig,
først og fornemmelig fra Else
og siden mange Gang' fra mig."

For saa vidt kunde Byderamsen passe til alle, som skulde indbydes, men siden var der nogle smaa Forandringer, der var tillæmpet efter de Bestillinger, hver enkelt skulde have ved Højtideligheden, idet f. Eks. Gudmoderen skulde

„den lille Tøs for Præsten bære
og svare, naar han spørger til," og saa fremdeles.

Desværre maa det indrømmes, at han ogsaa frembragte meget smudsige Ting, og at han endvidere digtede Nidviser, hvilket det sagdes man kunde faa ham til for Betaling, hvis man havde en Uven, man paa den Maade vilde stille i Gabestokken.

I hans Alderdom blev det saa smaat med ham, at han maatte „gaa lidt ud i Totiden", det vil sige, han gik omkring og bad om lidt Uld („To"), i den Tid da Beboerne havde klippet Faar. Det var et Erhverv, som ikke helt sattes i Klasse med andet Tiggeri, da der forudsættes, at Ulden gjordes i Arbejde og altsaa kom til dobbelt Nytte. Det slog dog ikke altid til. Den sammentiggede Uld blev ogsaa i uforarbejdet Tilstand omsat i vaade Varer, men sligt brugte dog nok Peder Junker ikke.

Engang han var ude i dette Ærinde, saa jeg ham sidste Gang. Han var en velvoksen, stærkbygget Olding, noget duknakket, med et kønt og klogt

Ansigt. Han levede ikke ret længe efter; thi et Par Aar senere — og det ved jeg med Visshed var 1833 — var hans Kone Enke, og hun var da tillige med en Datter „ude i Totiden“.

Datteren hed Mariane og var dengang en aldrende Kvinde, der sagdes at være halvfjollet, og det var hun vel sagtens ogsaa, men mundkaad og vanartet var hun tillige. Det var hende, der var født, mens Faderen var i Tugthuset, og han skal have næret den Tro, at Moderens Sorg over Ulykken havde indvirket paa det ufødte Barn, saa dets Aandsevner blev mangelfuld. Denne Tro medførte saa igen, at han ikke kunde taale, at Tøsen i sin Opvækst blev revset eller holdt til Lydighed. Derfor blev hun doven, ustadig og sladderagtig og blev til det sidste en Plage for sin skikkelige og stilfærdige gamle Moder, der øjensynlig led ved at høre paa Datterens kaade og pralende Ordgyderi.

Da ogsaa Moderen døde, turede Mariane om paa egen Haand, hvad hun da ogsaa havde gjort før, naar hun i sin Uvorenhed løb bort hjemme fra, hun kom adskillige Gange i Politiets Hænder, og det sidste, jeg ved om hende, var, at hun 1836 blev inddømt i Tugthuset i to Aar for fjerde Gang begaaet Betleri og Løsgængeri.

En anden af Peder Junkers Døtre — og han havde nok kun de to — gik det bedre med. Rigtignok skal hun have været noget vild i sin tidlige Ungdom; men som voksen Tjenestepige var hun afholdt for sin Raskhed og Flinkhed og tillige for sin smukke Sangstemme og sit ypperlige Snakketøj, som hun dog vidste at holde tilbørligt i Tømme. Hun blev bosat i smaa Kaar, gift med en Mand, der ikke var meget driftig, men vel endog lidt doven, for Resten stor og stærk, medens hun var lille og ilter. De enedes dog godt, og det var nok især ved Konens Foretagsomhed at det lykkedes dem saa vel, at faa deres mange Børn godt opdragne. Hun blev almindelig agtet i sin Kreds og bestræbte sig ærligt og med Held for at faa Agtelsen overført paa hendes Ægtefælle og Børn.

For Hus og Hjem.

Blaabærsaft som Blæk. I „Magdeb. Zeit.“ skrives: I vore Skove produceres en Mængde naturligt Blæk, nemlig i Blaabærrenes Saft. En Ejendommelighed ved den som Blæk benyttede Blaabærsaft er dette, at Skrift med den raa ufortyndede Saft synes lysere end den med Vand fortyndede og med Sukkertilsætning kogte Saft. Vædsken er fuldstændig brugelig som Blæk, den flyder let fra Pennen, er sort med et rødligt Skær; den kopierer let uden at slettes og bliver ikke synderligt angreben ved et tolv Timers Vandbad. „Man forsøge kun, og man vil blive forbavset“, slutter Meddelelsen.

×

Søde Agurker. Selv om man ikke naar at faa fine Agurker modne til Asier, kan man alligevel opnaa at faa søde Agurker. De grønne Agurker skrælles, skæres paa langs i 4 Dele, skrabes ud og skæres saa i fingerlange Stykker, der koges bløde i halvt Vand og halvt Vineddike, hvorefter de lægges paa en Si for at dryppe af. Derpaa tager man til hvert Pd. Agurker 3/4 Pd. Sukker og 1/4 Pot Vineddike; nogle Kryddernelliker, noget Kanel og en finskaaren Citronskal og lader det hele — dog uden Agurkerne — koge. Til sidst hælder man Agurkerne i den kogende Vædske, koger dem igen, kommer derpaa Agurkerne i Glassene eller Krukkerne og hælder den varme Vædske paa. Glassene maa tilbindes godt.

×

Skæmt.

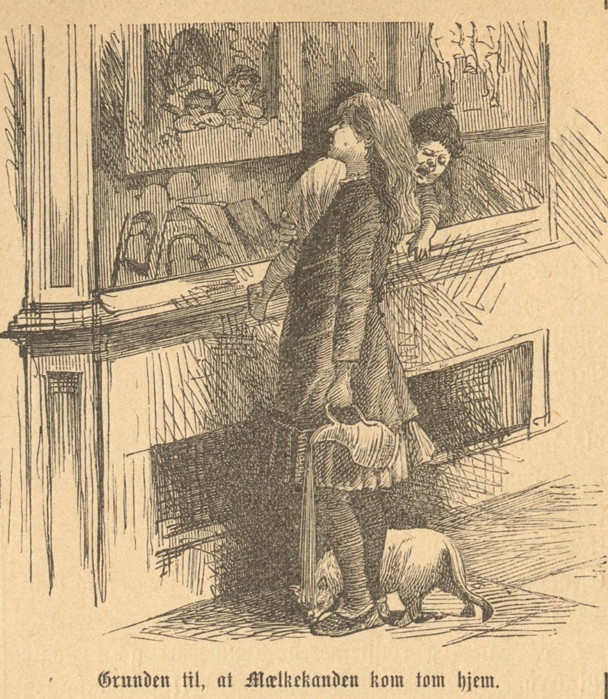

Grunden til, at Mælkekanden kom tom hjem.

En Bevægelse. General Schleppegrell tog sig efter mange Dages og Nætters Vaagen en Lur, da en Adjutant vækkede ham med den Besked: „Hr. General! Fjenden gør en Bevægelse.“ Ærgerlig over at være bleven forstyrret, vendte Generalen sig om paa den anden Side og sagde: „Saa meld ham, at jeg nu ogsaa har gjort en Bevægelse.“

Et Garn. En Præst i et rigt Abbedie, hvis Fader havde været Fisker, lod hænge et Fiskegarn op i sin Stue, for derved at erindre sig sin Faders fattige Herkomst. Den forstilte Ydmyghed bevirkede, at man efter Abbedens Død valgte ham til Abbed. Nu saa man ikke Garnet længere, og da man spurgte ham om Aarsagen dertil, svarede han: „Da jeg nu har fanget Fisken, er Garnet overflødigt.“

Skelettet. En enfoldig traadte ind i en Læges Værelse for at spørge ham om Raad angaaende en Sygdom, men idet han aabnede Døren fik han Øje paa en Benrad, som Lægen havde hensat i en Krog i Stuen. I største Forskrækkelse smækker han Døren i og skynder sig ned ad Trappen. Lægen springer ud efter ham og raaber: „Hejda, min Ven, her er jeg jo! Hvad ønsker du?“

„Nej, mange Tak! Jeg saa nok, hvordan De saa ud, Hr. Doktor, da De stod derhenne i Krogen uden Skjorte paa — Dem skal jeg ikke have noget at bestille med,“ svarede Manden og løb sin Vej.

Hovedbrud.

Linieopgave.

```
   0
  .0.
 ..0..
...0...
 ..0..
  .0.
   0
```

Naar disse Punkter og Nuller er udfyldte, staar der i den lodrette Midtlinie Navnet paa en jydsk By. De vandrette Linier er:

1) en Konsonant
2) drikkes
3) fører op og ned
4) By i Jylland
5) et skadeligt Dyr
6) spises
7) en Konsonant.

J. J.

Opløsninger.

Firkantet Nød i Nr. 25:

I s s e
S a a r
S a v n
E r n a

Gaade i Nr. 25: Nibe.

Gaadespørgsmaal i Nr. 25:
1. Bjerget Jomfruen i Schweiz.
2. Dagen.
3. Møllerne.
4. En Hasselnød.

Juridisk Raadgiver.

En Enke har en 15-aarig Søn, for hvem der efter Faderens Død er beskikket en Værge, da han har en lille Arv. Drengen er ude at tjene, og der er nu opstaaet Strid mellem Enken og Værgen, idet Moderen vil have sin Søn hjem for at hjælpe hende ved hendes lille Bedrift, medens Værgen vil forbyde dette og truer med at bortfæste ham til en anden Mand. Der spørges:

1. Kan Enken uden Værgens Samtykke tage sin Søn hjem?

2. Kan Værgen uden Enkens Samtykke fæste Drengens bort?

A. H.

Til 1. Ja.
Til 2. Nej.

* * *

Jeg deltog som Infanterist i Felttoget 1864 og var med ved Danevirke. Jeg blev saaret og var ikke paa Sygehuset, men siden den Tid har jeg ikke været rask en Maaned igennem. I de første paafølgende 3 eller 4 Aar kunde jeg være rask ca. 14 Dage ad Gangen, men min Svaghed kom stadig igen. Jeg var indkaldt 15 Dage i Aaret 1867, i den Tid fejlede jeg ikke noget, men med Alderen bliver min Sygdom værre. Saa spørger jeg nu:

Kan jeg faa Invalideforsørgelse, og i bekræftende Tilfælde hvor skal jeg henvende mig?

K. N.

Da Loven som Betingelse for Invalideforsørgelse kræver, at den Svaghed, hvoraf en Person lider, skal hidrøre fra Saar eller Kvæstelser, paadragne i Militærtjenesten, eller fra Sygdom, som bevislig er paadragen i Anledning af Udførelsen af militære Tjenestepligter, har Spørgeren ingen Udsigt til at opnaa Invalideforsørgelse. Iøvrigt bemærkes, at Andragende om saadan Understøttelse indgives under Adresse: Til Bestyrelsen for Invalideforsørgelsen, Slotsholmsgade 10, København K. Hos enhver Politimester faas gratis udleveret et Skema, som i udfyldt Stand skal ledsage Andragendet.

* * *

En Husbond fra Hjørring Amt forlangte i Fjor Sommer sin Jomfru, der havde Tyfus, indlagt paa Amtssygehuset i Hjørring; men da der ikke var Plads, blev Pigen indlagt paa Sæby Sygehus. Der spørges:

1. Hvem skal betale de med Pigens Ophold paa Sygehuset forbundne Udgifter?

2. Er Sæby Sygehus stillet saaledes, at Tyfus-Patienter selv skal betale for Kur og Ophold paa Sygehuset?

3. Behøver vedkommende Pige selv at betale en til hende fra Sygehuslægen sendt Regning?

4. Skal Pigen selv betale 2 Lægebesøg i Hjemmet, der fandt Sted nogle Dage før Indlæggelsen paa Sygehuset? (Lægen kunde nemlig først ved den anden Undersøgelse konstatere, at Sygdommen var Tyfus.)

En Abonnent.

Til 1—3. Pigen maa selv betale, medmindre Indlæggelsen er sket i Henhold til Lov om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme af 30te Marts 1892 § 2, næstsidste Stykke, hvorom Spørgeren imidlertid intet oplyser.

Til 4. Ja.

* * *

1. Hvor meget svares der i Bygningsafgift af en Kælderlejlighed pr. □ Alen?

2. Er Vadskerhuset afgiftsfrit, som er i samme Kælder?

3. Og de øvrige Rum, som afbenyttes dels som Husholdnings- og dels som Brænderum?

En gammel Abonnent.

Kældere er afgiftsfri, naar de kun benyttes til Brændsels- og Fødemidlers Opbevaring o. desl., hvorimod de er afgiftspligtige, naar de er indrettede til Beboelse, Husholdning, Næringsbrug, Værksted, Pakhuslejlighed o. desl. Hvor meget der i Tilfælde af, at Kælderen er afgiftspligtig, skal svares pr. Kvadrat-Alen, staar i Forhold til den paagældende Bygnings-Assuranceværdi og følger i saa Henseende de almindelige Regler.

* * *

1. Kan jeg, som har lært paa Landet og er Tømrer af Profession, rejse til København og aflægge Svendeprøve nu til Foraaret?

2. Hvor skal jeg henvende mig, og til hvad Tid?

P.

Til 1. Ja.

Til 2 Prøverne afholdes i April og Oktober efter forudgaaet Bekendtgørelse i „Berlingske Tidende“. Formanden for Kommissionen til Prøvernes Bedømmelse er Borgmester H. N. Hansen (Raad- og Domhuset, København K.)

Indhold: Præsident Grover Cleveland, med Portræt. Gedehyrden, Digt af N. B., med Billede. For mange, en Historie af August Bondeson. Handskemagerens Børn, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Fortsættes.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Folkedigtning i Vestjylland, kulturhistoriske Skildringer ved C. A. Thyregod, III. For Hus og Hjem. Skæmt, med Billede. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri, København.

Nr. 27. Søndag den 2. April. 1893.

Et Foraarlandsskab.

Adolf fra Flakkebjerg.

Skitse af O. Danholm Nielsen.

Paa en Dampskibsrejse stiftede jeg engang Bekendtskab med en Købmand fra en af de sjællandske Byer, og ved en eller anden tilfældig Omstændighed kom vi til at tale om vore Opdragelsesanstalter for forsømte eller udskejende Børn.

Købmanden kendte nemlig Flakkebjerg og hørte til „gamle Møllers“ Beundrere.

„Møller har frelst mange Børn fra den rene Fortabelse, og Opdragelsesanstalter som Flakkebjerg er til stor Velsignelse . . . og kunde være det i endnu højere Grad, dersom ikke der var dette . . .“

Han tav og søgte Udtryk for det, han tænkte.

„Det er Navnene „Flakkebjerg“, „Landerupgaard“ o. s. v., som Folk er saa tilbøjelige til at give næsten samme Karakter som Straffeanstalternes Navne. Det er Humaniteten, Menneskekærligheden, der har bragt disse Anstalter frem, men desuagtet har deres Navne en truende Klang. Børnene møder saa megen Mistillid, ofte ligefrem Frygt. Fra mine Barndomsaar kan jeg huske, at der hver Dag kom to Drenge fra Flakkebjerg ind til Slagelse for at hente og bringe Post. Det var en Festdag for de to, der fik det Hædershverv at besørge Posten, og dog gik de saa underlig ene paa Vej og Gade Vi Børn kendte godt Flakkebjergdrengene paa deres blaa Vadmelsklæder og Posttasken, som de skiftedes til at bære, men vi havde en vis Sky for at indlade os med dem. De var jo derude fra Anstalten. Ellers laa vi og djævledes med alle Drenge, der kom ind fra Landet, men med Flakkebjergerne vilde vi ikke engang slaas, langt mindre indlade os paa venlig Maade med dem.

Vi sætter et Stempel paa disse Børn, der i Anlæg og Tilbøjeligheder har faaet en skæbnesvanger Arv, og det vilde være godt, om Humaniteten engang kunde gennemtrænge os alle, saaledes, at vi ikke med dette Stempel modarbejdede Opdragelsesanstalternes Bestræbelser paa det mest saar-

bare Punkt, navnlig da i den Tid da Børnene forlader Skolen, for at arbejde sig frem paa egen Haand.

De vil vist forstaa mig bedst, naar jeg fortæller Dem en lille Historie om en Dreng fra Flakkebjerg.

Jeg havde lovet gamle Møller, at jeg ved Lejlighed skulde skaffe Plads for en Dreng fra Flakkebjerg, og da jeg nu havde Brug for en Bydreng, som senere kunde finde Anvendelse paa Pakhuset eller Tømmerpladsen, skrev jeg til Møller og fik snart efter sendt en Dreng derude fra. Adolf hed han, og det var en velvoksen, opvakt Gut, som snart viste sig i Besiddelse af en særegen Evne til altid at være der, hvor han i Øjeblikket kunde gøre Nytte. Jeg fandt det rettest, at lade mine Folk vide, at Adolf var fra Flakkebjerg, og jeg bad dem om at sørge for, at Drengen ikke blev ledet i Fristelse til nogen Slags Udskejelser. Gud skal vide, at jeg mente det godt, men jeg blev desværre misforstaaet. Adolf fik Stemplet som mistænkelig Person blandt alle de andre. Naar han nærmede sig, standsede Samtalen eller førtes pludselig ind paa et nyt Emne; lød der højrøstet Latter, forstummede den, dersom han kom til, fordi han ikke maatte vide, hvad der blev let over; spejdende Blikke fulgte ham, hvor han gik og stod, og „Flakkebjergeren“ fandt hverken Venner eller Fjender — kun kolde, vaagende Vogtere.

Det er haardt for en fjorten Aars Dreng. Ikke sandt?

Jeg nægter ikke, at det for en stor Del var min Skyld, men jeg var saa optagen af min Forretning, der i hin Tid gik fremad, saa jeg næppe kunde magte den.

Adolf gik sine egne Veje, og jeg hørte snart, at de ikke var af de bedste. Han rapsede ved alle Lejligheder, ikke just værdifulde Ting, men ofte Sager, som det var umuligt at forstaa, han vilde tilegne sig ved Tyveri. Saaledes stjal han en Salmebog fra en Tjenestepige og et Par Briller fra min gamle Kontorist. De fandt ham en Dag oppe paa det øverste Pakhusloft, hvor han sad med Brillerne paa Næsen og læste i Salmebogen.

Han havde ogsaa begyndt at drikke. Med et Vridbor borede han Hul i Siden paa en af Vinpiberne nede i Kælderen, og saa sugede han til sig gennem et Straa. Mere end engang hentede han sig paa den Maade en Rus.

I den første Tid var han sandhedskærlig til det yderste, og mange Gange fornærmede han Folk ved at sige dem Sandheden paa en alt for aabenhjertig Maade, og havde han begaaet en Fejl, søgte han aldrig at snakke sig fra det. Men det varede ikke længe, og siden løj han, saa det susede.

Dengang gamle Møller sendte mig Adolf, skrev han, at Drengen vel nok havde sine Fejl, men han mente at have opdaget noget hos ham, der engang vilde komme til Gennembrud og føre ham fremad. Hvori dette „noget“ bestod, omtalte Forstanderen ikke.

Nu vidste jeg, at Adolf rapsede, drak og løj, og jeg skrev til Møller angaaende dette. Hans Svar var kort, og Hovedindholdet var dette „vent“.

Ja, det var godt nok, men Drengen blev værre og værre. Efterhaanden havde han faaet alle Mennesker paa Nakken, og alle saa i ham en lille Forbryder. „Det fordømte Udskud“ var en Tiltale, han ofte maatte høre, og naar det onde kom rigtig op i ham, talte han om, at „lade den røde Hane gale“ over Byens Tage.

Jeg forsøgte at faa Herredømme over Knægten; tog ham strengt, som jeg vidste, det skete paa Flakkebjerg, men jeg opnaaede intet, hverken ved Skænd eller Prygl. Saa søgte jeg at vinde ham ved Venlighed, men det var vel for sent; han vilde ikke vise mig nogen Tillid og troede vist, at det var en Fælde, jeg stillede op for ham. Jeg fik Præsten til at tage ham under Behandling, men ogsaa dette viste sig frugtesløst, og Præsten tabte snart Taalmodigheden.

„Vanartigheden,“ sagde han, „er gaaet ham i Blodet og lader sig ikke udrydde.“

Atter skrev jeg til Forstanderen, og atter lød Svaret: „Giv Tid“.

— — — — — — —

Der var et Par Gange øvet Hærværk i Byens ny Lystanlæg, hvor ildesindede Mennesker havde skamskaaret de unge Træer og Buske. Der blev talt meget om denne Udaad, men den skyldige fandtes ikke. Det blev sagt højlydt nok, at den Bedrift kunde ligne Adolf fra Flakkebjerg, og der var Enighed om, at han havde en Finger med i Spillet, men bevises kunde det ikke. Til de Skændselsnavne, Drengen maatte høre, føjedes nu „Skadedyr“, og Drengene troede at være vittige, naar de kaldte ham „Buskrøver“.

Saa hændte det en Søndag Eftermiddag, at mine to Børn, Erik, som dengang var 8 Aar gammel, og den 6-aarige Anna spaserede i Anlæget, og der kom de til at se Adolf i Færd med at gennemskære en højtstammet Rose nede ved Roden. Børnene var saa langtfra hadefulde mod Adolf, men de var jo kun Børn, og til de Bekendte, som de traf derinde, talte de vidt og bredt om det, de havde set. De havde nu hørt saa meget om det skændige i at ødelægge de unge Planter, og saa lod de Munden løbe.

Politiet fik Nys om Sagen, og næste Dag blev Adolf hentet op til Forhør paa Byfogedkontoret, og fra Forhøret førtes han til Arresten. Det blev sagt ham, at mine Børn kunde vidne imod ham, og han nægtede ikke sin Skyld.

Dommen faldt snart efter, og den lød paa Ris.

Jeg maatte bestaa en Kamp med mig selv. Som Drengen skikkede sig, var der jo ikke Grund til at holde sin Haand over ham, og maaske havde han selv bedst af at faa sin Straf og saa komme tilbage til Flakkebjerg og være der et Par Aar.

Men jeg kom til at tænke paa, hvor det havde ærgret mig, at Præsten saa hurtigt erklærede Drengen for haabløst fortabt; og havde gamle Møller ikke skrevet om dette „noget“, der engang vilde bryde gennem Drengens stridige Sind?

Som en elendig Slyngel havde han vist sig, det kunde alle fortælle mig, og dog fattede jeg det Forsæt, at vove en sidste Kamp for at bjerge ham for Samfundet. Jeg fandt som min alvorlige Pligt at opbyde alt, inden jeg gav gamle Møller Uret.

Saa besøgte jeg Adolf i Arresten, og jeg havde ventet at finde ham forskræmt og skamfuld; men han saa paa mig med en trodsig Mine og besvarede mine Spørgsmaal med tvære, knappe Ord.

Det var, som om han med Umage gjorde sig styg, og da jeg bød „Farvel“, spurgte han mig med koldt og roligt Udtryk i det kønne, trodsige Drengeansigt, om Erik og Anna havde faaet den Ducør, der var udlovet til den, som kunde opdage „Buskrøveren“.

Mod Tilbud om at erstatte den Skade, der i Sommerens Løb var sket i Anlæget, lykkedes det mig at skaffe Adolf fri for Risene, saa han slap med en Advarsel i strenge Ord, men han sagde mig ikke engang Tak for denne Hjælp.

— — — — — — —

Nogle Dage efter bar man mine to Børn, Erik og Anna, hjem til mig, gennemvaade og syge af Skræk. Da de kom saa vidt til Kræfter, at de kunde forklare, hvad der var sket, fortalte de, hvorledes de havde vovet sig ud paa Skrænten ved Klosterparken for at plukke Blomster. Skrænten gaar brat ned mod den Side, hvor Dammen er dybest, og da Anna havde bøjet sig ned for at plukke en Blomst nede ved Vandet, tabte hun Fodfæstet og styrtede ud i Dammen. Erik var straks sprunget efter, men svømme kunde han ikke, og det dovne lerede Vand kunde ikke bære Børnene oppe. De mærkede, at Vandet drog dem ned, de kunde ikke engang naa hen til hinanden, og saa skreg de højt om Hjælp.

I det samme havde Adolf, der i de sidste Dage sneg sig omkring som en ren Vagabond, vist sig oppe bag Hækken, hvor han saa ofte laa og dampede løs paa de Cigarer, som han stjal hjemme i Forretningen. Med nogle faa Spring var han nede ved Dammen, greb Anna om Livet, pjaskede om med hende, til han fik Tag i et gammelt Posttræ, der laa og drev i Dammen. Det stød han med Hagen foran sig henimod Erik og raabte til ham, at han skulde gribe fat.

„Holder du ikke fast, til jeg kommer igen,“ havde han raabt, „saa slaar jeg dig ihjel . . . og Anna med!“

Da han havde faaet Pigen i Land, vendte han tilbage og hentede Drengen, der klamrede sig fast ved det slimede, mosgroede Posttræ, og da begge Børnene var bragte op paa Skrænten, sørgede han for at faa dem bragt til Hjemmet, men selv viste han sig ikke.

Forgæves søgte jeg ham den Dag. Først næste Dag lykkedes det mig at finde ham, netop paa samme Plads bag Hækken ved Klosterdammen.

Han saa mig ikke komme og fik ikke Tid til at flygte. Jeg satte mig paa Skrænten hos ham og drog ham ind imod mig; først gjorde han Forsøg paa at slide sig løs, men da jeg lagde mine Hænder om hans Hoved og talte venligt til ham, faldt han sammen. Han græd ikke, for det havde han vist for længe siden glemt, men der gik krampagtige Trækninger gennem hans Krop. Jeg lod ham sunde sig lidt, og saa takkede jeg ham, fordi han havde reddet mine Børn fra at drukne. Jeg fremtog Byens Avis og læste for ham de rosende Ord, der stod om Drengen Adolfs mandige Færd, og han strakte Haanden ud efter Bladet, læste selv, hvad der stod, og fik Rødme i Kinderne.

„Sig mig, Adolf,“ spurgte jeg, „da du sprang ud for at redde mine Børn, tænkte du da slet ikke paa, at det var dem, der havde skaffet dig i Konflikt med Politiet?“

„Erik og Anna — de smaa Børn? Nej, jeg tænkte bare, at de kunde ikke redde sig selv. De sagde jo blot, hvad de havde hørt andre sige. Jeg maatte se at hive dem i Land, for de skreg saa ynkeligt, og det var, ligesom de kaldte paa mig.“

„Børnene har ikke handlet af Fjendskab imod dig, Adolf; de saa jo, at du stod og skar i et Træ, og de fortalte det til andre, men usandt var det ikke. Vis mig nu Oprigtighed, min Dreng, sig mig, hvorfor du har søgt bort fra os, der vilde dit Vel, og forklar mig, hvad du mener med det, at Børnene kun har sagt, hvad de har hørt andre sige.“

„Erik og Anna har sagt, at jeg skar en Rosenbusk over, og det gjorde jeg, ved Middagstid, for at det skulde ses. Men alle de andre gav mig Skyld baade for det ene og det andet, længe før jeg havde gjort noget. Jeg mærkede saa godt fra den første Dag, at de allesammen troede ondt om mig, og jeg har ligget omkring i Krogene og luret paa dem, naar de talte sammen. Drengene fra Flakkebjerg stjal, og de løj, og de drak, og de

satte Ild paa; det var slemme Børn . . . det sagde de. Jeg gjorde i Førstningen ikke noget af alt det, men de blev ved at sige det, og saa begyndte jeg at gøre det, for det skulde jo alligevel skydes paa mig."

Fordybet i sine egne Tanker sad han og plukkede Dunene af en Mælkebøttes Frøhætte. Saa vedblev han:

„De sagde, at det var mig, der havde ødelagt Træerne og Buskene i Anlæget, men dengang havde jeg aldrig rørt en Gren derinde. De blev ved med at sige det, og de kaldte mig for en Buskrøver, og saa gik jeg ind og skar løs paa et lille Træ. Det var Synd, men de sagde jo allesammen, at det var mig, der gjorde al den Fortræd, og der var ikke et eneste Menneske, som vilde holde med mig. De vidste saa godt, at Præsten havde kaldt mig bundfordærvet, og jeg var jo derude fra Flakkebjerg."

— — — — — —

Købmanden bankede sin Pibe ud over Rælingen, stoppede og tændte. Derefter fortsatte han:

„De kan tro, Drengens Ord faldt som gløende Kul paa mit Hoved. Jeg skulde have været hans Værge, men var bleven hans Anklager. Gamle Møller havde betroet mig Drengen og sagt mig atter og atter, at der var „noget" i ham, men det blev Drengen selv, der maatte gøre den gamle Forstanders Udsagn til Sandhed.

Det er ikke nødvendigt at følge Drengens Bane længer i Enkelthederne, naar jeg nu til Afslutning fortæller Dem, at han er min Kompagnon og min Svigersøn, gift med Anna, og dersom han ikke passede Forretningen hjemme, lod jeg nok være at foretage Himmelbjergsrejser. Nu kender De Historien om „Adolf fra Flakkebjerg", og jeg har vel ikke fortalt den saa ganske forgæves. Lad os aldrig sætte et Stempel, hvor der udfordres en velbegrundet Dom, som ikke gør den dømmende Skam."

Det var Købmandens Beretning om Drengen fra Flakkebjerg.

I det fri.

Usynlig synger Lærken sin Sang
hen over de Marker gule,
og blaa Kærminder sig paa min Gang
imellem Straaene skjule.

Jeg tror, jeg har lidt af begges Natur;
derved jeg finder min Lykke;
jeg føler, det er en styrkende Kur
at holde sig lidt i Skygge.

I Luftens Ocean er der frit,
Aanden saa let man tager;
imellem Straaene staar man blidt
og ser, hvad forbi der drager.

Helst flygter jeg bort fra Alfarvej;
en Marksti volder mig Gammen.
Lærken, Kærminden, Kornet og jeg
vi lever saa lykkelig sammen.

Nicolaj Bøgh.

Handskemagerens Børn.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsættes.)

Faderen havde tænkt at oplære ham i sin egen Haandtering; men dertil havde Sønnen ingen Lyst, hvorimod han ønskede enten at blive Soldat eller komme til at gaa paa Latinskolen. Soldaterstanden var i den Tid agtet for en Levevej, som man senest af alle skulde vælge, og lade ham gaa paa Latinskolen trykkede Faderen sig ved, da han ikke syntes, han havde Raad til at føde og klæde saadan en lang Dreng igennem flere Aar. Folk raadede dog Just til, at han i den sidstnævnte Henseende skulde lade Drengen følge sin Lyst; thi han havde gode Evner, og man troede at have mærket, at han ved Bogen var flittigere og stadigere end ved noget som helst andet.

„Du skulde dog prøve det," sagde Peder Handskemager til sin Lavsbroder, „og gaar alt vel til, kan det vel gaa uden stor Bekostning. Saa længe han er flink i Skolen og opfører sig godt, maa han faa Føden ved mit Bord to Dage om Ugen. Maaske der ogsaa kan være andre, som vil hjælpe ham lidt til Rette, og saa kan han som saa mange andre Latinskoledrenge se at faa sig lidt Skrivearbejde hos en Handelsmand eller en Prokurator og derved faa noget til Hjælp til Klæderne.

Just gik saa omsider ind paa Sagen, og i Fremtiden fik Drengen en Del af Føden i Peders Hus. Dette Hus blev saa at sige helt hans Hjem, da hans Fader efter nogle Aars Forløb døde, og hans Stifmoder giftede sig paa ny. Da gensaa han sjældent og kun tilfældigvis sit rette Hjem og sine Halvsøskende, uagtet han fremdeles blev gaaende i Viborg i mange Aar. Han havde nemlig i den første Tid gjort gode Fremskridt i Skolen; thi han havde gode Evner; men da Sagen ikke længer var ny, saa tabte Lysten til Studeringer sig efterhaanden. Endnu stedse gik han som Pebling og fik Føden i Peders Hus; men en god Del af sin Tid anvendte han til Fornøjelser. En anden Del af Tiden tilbragte han med Skriverier, snart hos en handlende og snart hos en lovkyndig, hvor han tjente nogle Penge, som han dog brugte for det meste til Unytte.

Peder Handskemager knurrede somme Tider over det voksne og raske Menneske, der fremdeles ikke kunde tjene Brødet til sig selv; men Anton udmalede i veltalende Ord fine store Forhaabninger. Han sagde, at ved saaledes at være inde i de lovkyndiges Forretninger, vilde han netop kunne bane sig en Livsvej, som var al Ære værd. Naar han engang for Alvor lagde sig efter Bogen og blev Student, saa var han tillige en ulært praktisk Jurist, og saa vilde det gaa som Fod i Hose, at naa frem til et Borgmesterembede eller en anden lignende hæderlig Bestilling. Efter Tidens Ordninger og Vilkaar var det heller ikke urimeligt, naar han vilde bruge sine Evner rigtigt; dog det havde Peder saa smaat begyndt at tvivle om.

Men den, der ikke tvivlede derom, var Antons jævnaldrende Veninde, Else Pedersdatter. Som sin Faders Husholderske, som sin Broders Opdragerske og ved sin hele trofaste og kærlige Færd havde hun megen Betydning i sit Hjem, og hun var tidlig bleven Antons deltagende og opofrende Veninde, der ved enhver Lejlighed var rede til at kaste et dølgende Slør over hans Smaasynder og til at lægge et godt Ord ind for ham hos sin Fader og andre. Og hun troede altid paa det gode undskyldende Ord, som hun udtalte; thi ligesom hun altid var villigere til at tro det gode end det onde, saaledes var hun særlig blind for Antons Udyder, blind af Kærlighed, eftersom hun fra sin tidligste Ungdom elskede ham med et mildt Pigehjertes stille Lidenskab. Saa vidt det kunde skønnes, gengældte han hendes Kærlighed; men han var en flygtig Fugl, og Sandheden var vel, at han egenlig kun elskede sig selv og ellers ingen eller intet.

Da hendes Fader først mærkede det inderlige Forhold, som var opstaaet mellem hans Datter og den forældreløse Knøs, syntes han rigtignok, at de var for unge til at tænke paa saadan noget; men ellers havde han intet væsenligt at indvende derimod. Han plejede jo ogsaa i alting roligt at kunne lade Else følge hendes egen Vilje. Men senere, da det ikke syntes at ville tage nogen Ende med Antons Skolegang, blev han mere mistrøstig, og at Fyren levede saa at sige paa hans Regning, fandt han ogsaa urigtigt. Else strikkede Strømper til ham og skaffede ham ogsaa stundom ellers ny Klæder, hvilket altid skete med hendes Faders Tilladelse, men rigtignok ikke helt med hans gode Vilje. Derimod fortav hun, at hun somme Tider gav ham nogle Skillinger, som hun sparede fra sine personlige Fornødenheder.

Der gik Aaringer hen, og Anton og Else havde naaet det fire eller fem og tyvende Aar, medens alt syntes at gaa i det gamle Spor. Peder Handskemagers Tiltro til Anton fik det ene Grundstød efter det andet, men Elses Tro paa ham var urokkelig. Hendes Fader lod ogsaa efterhaanden være at knurre paa ham i hendes Paahør, fordi hun tog sig det nær, og han nødig vilde gøre hende Sorg. Der var nu ogsaa den Mærkelighed, at Anton forstod at holde sine Udskejelser temmelig godt skjulte, og at han med al sin Efterladenhed dog vedblev at staa i taalelig Yndest hos Skolens Lærere, der vel dels tog Hensyn til hans forældreløse Stilling, men maaske ogsaa blev ført bag Lyset af hans beskedne og indsmigrende Væsen.

Det var Snapstingstid, og Byen vrimlede af Gæster fra Ind- og Udland; thi Snapstinget var endnu dengang det betydeligste Marked i Landet. Alle Byens Torve var bedækkede med Telte, hvori de forskelligste Varer frembødes. Herremændenes pragtfulde Køretøjer og Bøndernes beskedne Karrer rullede i hundredevis gennem Gaderne, og i og uden for Byen var der Færdsel og Travlhed, saa man kunde tro sig hensat i en Verdensstad og ikke i det stilfærdige Viborg. Overalt saas fremmede Ansigter og Dragter, der var Linedansere, Gøglere, Markskrigere, og det hele var langt mere larmende end vor Tids Markeder; thi alt skulde udtrommes, udbasunes og udraabes lige fra Jødedrengene, der løb omkring og falbød Baand og Haarpiske, indtil den sværlemmede Thybomand, der gik Gade op og Gade ned og kvad Lovsange over sine afdøde Aal.

Peder Handskemager havde i Snapstingstiden et Udsalgssted, som Jakob, der var en halvvoksen Knøs, plejede at forestaa, idet dog Faderen stundom løste ham af en længere eller kortere Tid. I en slig Anledning gik Peder derop en Dag, og Else fulgte med ham for at se sig lidt om paa Markedet. Hun havde dog ikke gaaet ret længe, inden hun grebes af en sælsom Frygt, som hun i Først-

ningen ikke selv vidste Grunden til, men saa kom hun i Tanker om, at der ogsaa var kommen alskens Tyvepak til Bys, og at det derfor ikke var sikkert at lade Huset uden Vogter. Hun skyndte sig hen til Faderen, der nu forestod Samlagets Handskeudsalg og betroede ham sin Frygt.

„Der er næppe stor Fare midt paa den lyse Sommerdag,“ sagde han. „Der er jo megen Færdsel i alle Gader.“

„Jeg tror dog, jeg gaar hjem og bliver hjemme,“ sagde hun.

„Det er slemt,“ mente Faderen, „du kommer saa sjeldent herop. Lad os heller faa fat paa Jakob og sende ham hjem. Han løber jo ellers heroppe hvert Øjeblik.“

Men det var ikke godt at vide, hvor Jakob var, mente Else, og i Stedet for at søge efter ham, gik hun som snarest hjem ad.

Husdøren, som hun troede at have aflaaset forsvarligt, stod paa vid Gab, og den indre Dør ligeledes. Hun blev saa angest, at hun næppe turde nærme sig; men dog tog hun Mod til sig og traadte hen i Døren. Dog nu maatte hun daanefærdig holde sig ved Dørstolpen; thi det Syn, der mødte hende, var forfærdeligere end nogen Ting, hun kunde have tænkt sig. Et Skab, som var indmuret i Stuens Væg var aabnet, Skuffen, hvori hendes Fader gemte sine Penge var udtrukken, og foran den stod Anton i Færd med at stikke Pengene til sig. Hun stod ubevægelig og maalløs og stirrede paa ham, og han mærkede ikke hendes Nærværelse, inden han var færdig med sin Idræt, da saa han den blege Pige og foer tilbage som truffen af et Lyn.

Men Djævelen og hans slebne Tunge lod ham ikke i Stikken, han tryglede og bad, at hun vilde lade ham beholde sit Rov ikke røbe ham. Han var kommen saa mærkelig uheldigt afsted. Prokurator Brun, hos hvem han just havde en Skriverplads, havde sendt ham i Byen at hente en lille Pengesum; men ved at han arbejdede sig igennem Markedstrængslen i en snæver Gade, var disse Penge blevne stjaalne ud af hans Lomme, eller ogsaa han havde tabt dem, men kunde han nu ikke erstatte Tabet, saa var hans Plads tabt. Og dog var det hele ingen betydelig Sag; thi det var kun 14 Daler, og han havde ikke næret nogen Tvivl om, at Peder Handskemager vilde laane ham disse Penge, som han saa mageligt kunde tilbagebetale, inden Snapstinget ringedes ud; thi i de Dage fik han sit Arbejde særdeles godt betalt. Ja, om Handskemageren var mindre villig til at laane ham Pengene, saa stolede han paa Elses Mellemkomst, hun vilde nok kunnet faa ham til det. Men hende vilde han love, at han ærligt og redeligt skulde betale Pengene tilbage, og og at han, hvis hun hjalp ham ud af denne Knibe, skulde tage sig sammen og blive et bravt Menneske, saa at baade hun og hendes Fader kunde have Glæde deraf. Med slige Tanker var han kommen til Døren, som efter hans Sigende ikke var aflaaset. Da han saa kom ind, og der ingen Folk var tilstede, havde han dristet sig til selv at tage Pengene og havde i Skuffen netop fundet saa mange, som behøvedes til at frelse ham fra Vanære og Nød. Nu stod det til hende, om hun vilde tilkalde Folk og gøre ham ulykkelig, eller hun vilde tie med hans Brøde; det var jo saa nemt at sige, at Pengene var tagne i hendes Fraværelse, uden at hun vidste af hvem.

Han havde taget hende i sine Arme og overvældede hende med Smiger og Kæleord, medens hun stirrede som forvildet paa hans mandigtskønne Aasyn og næsten hverken kunde sanse eller tænke. Hun var betagen af Elskov og var forfærdet i Sjælen over det, Stunden havde aabenbaret for hende, og hun troede hvert af hans Ord; thi hun syntes, at hun maatte dø af Smerte, hvis Sagen i nogen Maade var værre, end han fremstillede den for hende, og selv, som den var, saa hun den villig i det Lys, hvori han lagde den frem. Hun lovede ham alt, hvad han forlangte, og saa tøvede han ikke et Øjeblik længer, men skyndte sig bort fra Huset.

Stilfærdig gik Else hen at lukke Døren, og nu saa hun, at der var sket Brud paa Laasen, at det altsaa var Løgn, at han havde fundet Indgangen fri. Derefter saa hun, at ogsaa Skabet var opbrudt, og at det hele var et fuldstændigt Indbrudstyveri, der var saa meget frækkere, som det var øvet ved højlys Dag og i hans Velgørers og hans Bruds Hjem. Endvidere faldt det hende ind, at hans Forsæt om at laane Penge hos hendes Fader næppe var andet end Snak; thi naar Manden ikke var hjemme, saa kunde han med temmelig Sikkerhed træffe ham i Udsalgsstedet oppe paa Torvet; men der havde han jo ikke søgt. Den begyndte at synke en lille Smule, den Taage, der havde blindet hendes Øjne for Ungersvendens Fejl, og hun tænkte, at det næppe var lutter nedrig Bagvaskelse, det onde, der fortaltes om ham, og som endog hendes skikkelige og godtroende Fader til Dels havde fæstet Lid til. Hun begyndte at ane, at de skønne og æble Egenskaber, hun havde tiltroet ham, var mere eller mindre Frembringelser af hendes eget kærlige Hjertes Drømme. Men det var en saare smertelig Opdagelse at gøre, og de Tanker, som brød op i hende, vovede hun ikke at give Rum; men hun kastede sig over Bordet, og hendes beklemte Hjerte skaffede sig Luft i en Strøm af Taarer.

Tyveriet.

En Time eller to efter rejste hun sig taalelig fattet og satte sig til sin Handskesyning. Da hendes Fader kom hjem henimod Aften, lagde han ikke straks Mærke til, hvor nedslaaet hun var, men fremtog en Bunke Penge af Lommen og gav sig til at tælle dem. Det var Udbyttet af hans Handskesalg den Dag; nu havde Jakob overtaget Forretningen. Men da Manden vilde lægge Pengene ind i Skabet, saa han, at det havde været aabnet ved Vold, og derefter opdagede han, at Pengeskuffen var tømt.

„Ved du noget om det?“ spurgte han Datteren.

„Ja,“ sukkede hun.

„Hvad? Hvorledes? Hvem har da gjort det?“

„Det har jeg gjort,“ svarede hun.

„Du? Brudt Skabet op! taget mine Penge! Er du da bleven gal?“

„Ja, maaske.“

„Men hvordan hænger det sammen? Du bruger jo aldrig Penge uden at spørge mig ad, og jeg nægter dig dem aldrig, naar jeg har Raad til at lade dig faa dem, fordi du aldrig forlanger noget, der er urimeligt. Du vidste jo, hvor jeg var, og kunde sendt Bud op til mig. Skulde du netop bruge saa mange Penge og havde ikke Tid til at faa dem af mig? Nu i Guds Navn! Saa er der kanske heller intet ondt i det; men sig mig, hvad du har brugt dem til!“

„Jeg har taget Pengene eller er Skyld deri — ja, jeg har taget dem,“ gentog hun og rejste sig op. „Mere kan jeg ikke sige dig. I Dag ikke. Du maa slaa mig, Fader! Sparke mig ud af Huset? men forlang ikke, at jeg skal sige Sandheden, for det kan jeg ikke.“

„Slaa dig og sparke dig, min Pige! det ved

du nok, jeg gør ikke; men det er underligt, at du ikke kan sige mig Sandheden. Tabet af Pengene —"

„De kommer igen, tænker jeg."

„Du har altsaa laant dem bort?"

„Ja, jeg har! Nej, jeg har ikke; men de kommer nok igen, jeg tør ikke tro andet, og kommer de ikke, saa skal jeg arbejde ved Dag og Nat, arbejde dobbelt, indtil Skaden er oprettet. Men vær god imod mig, Fader, og spørg mig ikke mere; thi Sandheden kan jeg ikke sige."

„Saamænd! Jeg vil ikke friste dig til at lyve, og du skal have Lov til at tie, med det du ikke tør sige. Men med Tiden faar jeg det vel at vide. Gør jeg ikke?"

„Jo."

Derved blev det, og Manden stillede Sagen i Bero; men hun havde foresat sig, at han ikke skulde vide hele Sandheden. Hun vilde minde Anton om hans Løfte, at bringe Pengene igen, og saa vilde hun sige, at hun havde taget dem og givet ham dem for at hjælpe ham ud af en Forlegenhed. Vilde Faderen vredes paa nogen, skulde det være paa hende og ikke paa Anton, skønt allerede hun selv begyndte at tvivle om, at det var uægte Forgyldning, hvormed han glimrede i hendes Tanker.

For Resten havde hendes Fader nok allerede gættet paa, at hun vist havde givet Pengene til Anton. Han nærede ikke synderlig gode Tanker om denne; men da han vidste, hvor meget Datterens Hjerte hang ved ham, og han maaske ogsaa selv havde Tro til, at Knøsen kunde fatte mere Stadighed, saa syntes han ikke, han vilde blande sig mere i Sagen for Øjeblikket, men ventede med ikke liden Uro paa dens videre Udvikling. (Fortsættes.)

Paaskebetragtning.

(Jesus tolv Aar gammel i Templet.)

Hvad spurgte vel tolv Aars Barnet Jesus Lærerne i Templet om, og hvad svarede han dem, dengang de alle forundrede sig baade over hans Spørgsmaal og Svar? Det fejler næppe, at det var paa Messiasgerningen, han ledede Opmærksomheden hen, hvordan den efter de profetiske Varsler skulde ventes at blive. I hvert Fald naar han sagde til sin Moder Maria og sin Plejefader i Anledning af deres ængstlige Søgen efter ham: „Hvi lede I efter mig? vidste I ikke, at mig bør at være i min Faders Gerning?" da fremgaar deraf tydeligt, at han allerede dengang var klar over, hvem han var, Guds menneskeblevne Søn, den forjættede Messias, og hvilken Gerning han som saadan skulde udrette paa Jord, at han skulde gennemføre den store Forligelsestjeneste mellem den hellige Gud og den faldne Slægt, en Tjeneste, som netop Templet i den gamle Pagts varslende Billedsprog saa levende mindede ham om. Der stod Brændoffer-Alteret, hvor Ofrene bragtes, Skyldofrene, som skulde pege hen mod den lidende Messias, der i Guds Time skulde bringe sig selv som det rette, evigt gyldige Skyldoffer for al Verdens Brøde, at Adgangen derved maatte aabnes for de med Gud sonede Sjæle til Himlens Allerhelligste. Og selve det skønne Tempel, et Underværk af Bygningskunst, hvor mindede det ham om, at han skulde være Hovedhjørnestenen, hvem vel Bygningsfolkene, Israels Øverster, vilde forskyde, men som dog, udvalgt af Gud, skulde netop gennem Lidelsernes Flammebaal blive jo den kostelige Hovedhjørnesten, hvorpaa Helligaanden skulde opbygge et aandeligt Tempel af levende, fredfyldte Menneskesjæle, salige, i Lovsang jublende Menneskehjerter, et Tempel, som skulde staa gennem Evigheders Evighed.

Jesus i Templet.

Det var Frelserens store Paaskegerning, som skulde muliggøre Aandens Pinsegerning, der alt stod for Jesu Tankeøje, da han som tolv Aars Barnet sad i Jerusalems Tempel midt iblandt Lærerne, baade hørende dem og adspørgende dem, og da han sagde til sin Moder og sin Plejefader: „Vidste I ikke, at mig bør at være i min Faders Gerning?" Aldrig glemte han det Maal for sit Øje, at gøre sin himmelske Faders

Vilje i alle Ting, ogsaa, naar Timen kom, gennem den store Paaskegerning.

Hvordan han saa en Snes Aar senere i „den største Paaske, Verden har set,“ fuldførte Forligelsestjenesten gennem al sin Lidelses- og Døds-Ve, indtil han som den opstandne Livskonge kunde aande paa sine Disciple med Forjættelsen: „Annammer den Helligaand,“ ja derom minder os disse Paaskedage, maatte de blot hjælpe os til Vækst i hans sande Disciples Sind, saa vi som levende Stene i den aandelige Tempelbygning har altid Maalet for Øje under Lovsang og Tak at være bestandig i Guds Gjerning, i Lydighed mod den himmelske Faders Vilje, i Smerte som i Fryd, indtil vi engang naar hjem til det himmelske Galilæa, hvor vor korsfæstede, men opstandne Frelser har sat os Saligheds Stævne!

C. Leunbach.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Ha, for Fanden! jeg gik og frøs deroppe i Skoven, mens jeg ventede paa jer, saa red jeg et lille Stykke videre, det var jo i mit eget Ærinde, og de æder mig vel ikke derfor.“

Mørket i Gaden hindrede i at skelne Henrik Zytphens Træk, Viben saa kun en tynd og mager Skikkelse i en Munkekutte. Han gik hen til ham og tog hans Haand. „Gudsfred, min Fader! det er os, som skal bringe jer til Jomfru Rumor,“ sagde han. „Jeres Haand ryster. I skal ikke være bange, det gaar nok! Vi gør jo kun, hvad Ret er, derfor maa Gud være med os paa vor Vej denne Gang.“

„Jeg haaber, han er med os paa alle vore Veje,“ svarede Henriks klare og bløde Stemme. „Ryster min Haand, er det ikke af Frygt, men mit Legeme er kun svagt.“

„Kom saa, afsted,“ sagde Viben. „Mørket er godt for os, skønt vi intet har at dølge.“

„Der staar en Mand og lurer paa den anden Side af Husene,“ hviskede Bartel. „Nu skjuler han sig bag det store Kastanietræ.“

„Lad Manden staa,“ sagde Viben, „skjuler han sig, maa det jo være ham, der har noget at dølge.“

De fire Mænd gik nu ned gennem Gaden. Ingen talte, Taagen omkring dem var kold og klam, Vinden strøg ind imellem Husene; hver Gang Ahlefeld traadte fejl paa den slette Stenbro, klirrede det under hans Kappe, som naar Jærn støder mod Jærn, og Lyden gav til Kende, at han vidste, hvor han drog hen, og havde rustet sig derefter. Bartel saa tilbage, Manden, han talte om, vedblev at følge efter dem, bestandig i samme Afstand, han holdt sig langs med Husene, hvor Skyggen og Mørket var dybest. Da de naaede ned til den sidste Tvergade, tog han et Fyrtøj frem og slog Staalet to Gange mod en Sten, Funkerne lyste igennem Mørket. Langt borte lod dette Tegn til at blive besvaret af et hvislende Stød i en Pibe, derefter forsvandt Manden, og alt blev stille som før.

Paa Carsten Peters Eng stod de tre Heste. Viben hjalp Henrik op i Sadlen. „Hvordan vil I følge os?“ spurgte han Ahlefeld.

„Rid kun jeres Vej. Jeg skal nok komme efter. Nede bag de gamle Bøge foran Slusen holder en Mand med min Hest. Vi turde jo ikke ride i Parade gennem jeres By, tilmed da I nu har gemt jer bag Mur og Grav, og vi maatte igennem den enge Port.“

Viben spændte Buggjorden fastere paa sin Hest, han steg op og red foran, Bartel fulgte efter med Henrik.

„Da jeg drog fra Ratlovs i Middags, saa jeg Mænd komme sammen bag Garverens Gaard,“ sagde Bartel; „der stod en af de sorte Prædikemunke imellem dem, det er kun daarlige Folk, som søger dernede; om du synes det, rider vi bag Hækken henover Høsekes Mark, saa undgaar vi at komme forbi dem.“

Viben rystede paa Hovedet. „Den lige Vej, Bartel! den lige Vej! de krumme fører aldrig til rette Maal, det ved du nok, er vor Faders Lærdom.“ Og han red videre.

Straks efter lød Hestetrav, to mørke Skikkelser kom jagende efter dem, det var Ahlefeld og hans Svend, som sluttede sig til Toget. Claus havde kastet sin Kappe tilbage over Skulderen, han bar et blankt Jærnpanser og Sværd ved Siden. En Stridsøkse var fastgjort i en Rem foran Sadelbommen. Tjeneren havde en lang Bøsse hængende over Skulderen.

Ved en Omdrejning saa de et rødligt Lys skinne gennem Taagen nede ved Garverens Hus, og der lød højrøstede Stemmer af Folk, som bevægede sig omkring Stedet.

„Nu spærrer de for os,“ sagde Bartel. „Jeg tænkte det nok, vi kommer ikke frem.“

„Vi vil frem,“ svarede Viben trodsig. „De Folk der kan ikke standse os. Vi er endnu paa Meldorfs Grund, de ved, hvad det vil sige: Den, som bryder Byfred og giver Skel til, at Mand bruger Værge, skal knyttes med Reb ved sin Hals, til han ikke mere drager Aande. — Kom hen til mig, Junker Claus, saa drager vi to langs med den ene Grøftekant, Bartel og eders Tjener bliver ridende med Munk Henrik paa den anden Side; men vi to rider fremmest.“

Han og Ahlefeld red i skarpt Trav ned mod Huset; da de kom nærmere, drog en mørk Linie ud derfra, og nogle Mænd, væbnede med Spyd, Sværd og Knipler spærrede Vejen. Garveren stod uden for sin Dør med en brændende Harpiksfakkel i Haanden, og inde i Forstuen viste sig det blege Ansigt af en Augustinermunk, hvis Hætte var dragen op over Hovedet.

„Tøv lidt!“ raabte en af Mændene og gik frem foran de andre. „Her kommer ingen forbi.“

„Saa maa I slaa Bom for,“ svarede Viben, „og have Arme til at holde os borte. Lad os se, hvad I kan.“

Manden fældede Spydet, Viben kastede hurtig sin Hest til Siden og trængte igennem Linien; ibet han jog forbi, slog han Føreren med det flade Sværd i Hovedet. Den trufne udstødte en klagende Lyd og lod Spydet falde. Viben derimod vendte sin Hest og satte atter ind paa Hoben. Fra nu af var enhver Tanke om Skaansel endt, han trængte sine Angribere tilbage, red dem over Ende eller drev dem fra hverandre, det var umuligt at modstaa ham, hans Slag faldt hurtige og bestemte, ethvert af dem ramte. Claus Ahlefeldt red ved hans Side, brugte Stridsøksen og skaanede endnu mindre, for ham var det gammel Gæld, han her betalte. Nogle Øjeblikke efter stod Vejen dem aaben, Garveren havde slukket sin Fakkel, Angriberne flygtede eller krøb i Skjul paa den anden Side af Grøften.

Ingen havde imidlertid givet Agt paa Bartel. Fjenderne var blevne tvivlraadige ved at se Vibens Mænd dele i to Hobe, de holdt sig til dem, der gjorde Modstand, og lod Munken uantastet. Da Kampen begyndte, greb Bartel Henriks Haand og hviskede:

„Læs en Bøn, gode Broder Henrik! De siger, I kan gøre Undergerker, læs for min Broder Viben, at hans unge Liv maa blive skaanet. Det er et slemt Land, I er kommet ind i, Farer og Fjender alle Vegne.“

„Hvor er der ikke Farer, og hvor er der ikke Fjender?“ svarede Henriks sørgmodige Røst. „De der foran os er langtfra de værste, værre huser vi i vort eget Bryst, og der maa strides bitterligt og længe, før vi fanger Sejr over dem. Jeg beder for dig, min unge Broder! og for ham derhenne, jeg beder ogsaa for mig selv, og det er mit Haab, at hvis jeg skal besejres, saa vil den Herre, jeg tjener, veje min Kamp med den Magt, mod hvem jeg stred.“

— Han vilde have sagt mere, men Viben kom i det samme jagende henimod dem. Sejrens Jubel laa i hans Stemme, da han raabte:

„Nu er det ovre. Den Bom var den første, men den lukkede ikke rigtig. Afsted igen! — det klarer op i Vejret,“ vedblev han i samme opmuntrende Tone, hvori han nylig havde prist Mørket og Taagen. „Maanen stikker sit gule Ansigt ud af Skyen, det tyder paa Lykke, saa ser vi i det mindste, hvem vi faar at bestille med. Sporerne i Siden, Bartel! histhenne har vi Skoven, bag den ligger Grænsen, og der er al vor Nød til Ende.“

Bartel svarede ikke, han sad og saa paa Viben. Der var noget aldeles nyt og fremmed for ham i hans Broders Adfærd, i denne Færdighed i Vaabenbrug, i denne kække Sorgløshed og Overlegenhed, der lod ham besindig og rolig som en Mand, der kender Faren, snarraadig og bestemt som den, der allerede ofte har besejret den. Viben syntes at vokse under hans Øjne.

Medens han fordybede sig i disse Betragtninger, gav Viben Agt paa Ahlefeld. „I Grunden holder han ikke af mig, den Adelsmand,“ sagde han til sig selv. „Jeg staar ham i Lyset i Aften, han lægger Mærke til mig. Lad ham det, han skal faa at se, hvordan en Ditmarsker slaas.“

Maanelyset kæmpede sig efterhaanden frem igennem Taagen, det faldt ned over Henrik Zytphen og tillod nu at skelne et blegt og magert Ansigt, uden Skæg, med hule, indfaldne Kinder og skarptegnet Mund. Der hvilede en ubeskrivelig Mildhed over den unge Præsts Træk, undertiden et Præg af Sørgmodighed, som om han allerede havde overlevet sin Ungdoms Illusioner, eller som om han anede, hvad der ventede ham, og den Skæbne, han gik i Møde. Hans Øjne var store og mørke, de besad et Barns Troskyldighed og aabne Tillid og heftede sig fast og ufravendt paa den, han talede med.

Da de kom til Krattet, hvor Skoven begyndte, raslede det inde i Løvet, der faldt to Skud, intet af dem traf, men den ene Kugle peb forbi Vibens Hoved. Straks efter lysnede det igen, der faldt atter et Skud.

„Den Bom bliver vist værre at bryde end

den forrige," mumlede Viben, idet han drog sin Bøsse fra Skulderen og skød hen i den Retning, Lysglimtene havde betegnet ham.

Der hørtes et kvalt Skrig inde fra Buskene, men ingen af de skjulte Fjender lod sig til Syne. Ahlefelds Svend vilde affyre sin Bøsse, Viben holdt ham tilbage og sagde:

„Tøv lidt og spar dit Skud, lad os først se, om vi ikke kan tale os til Rette."

Han red henimod Krattet og holdt stille foran de første Buske. Maanelyset faldt skarpt og bestemt ned over hans Skikkelse, medens han hævede sig i Sadlen og raabte:

„Hvad er det for Stimændsfolk, som ligger her i Mulm og Nat og bryder vejfarendes Fred? Ditmarskere kan det ikke være, de viser helst deres Aasyn, naar de kæmper."

(Fortsættes.)

Meget strenge og meget milde Vintre i Danmark.

(Efter trykte og utrykte Kilder ved N. Rasmussen Søkilde. *)

Vore Forfædre, som levede for Aarhundreder siden, optegnede mere end nogen anden historisk Begivenhed, hvordan Vejret var. De havde ikke alene „Julemærker", men Mærker og Tegn i Snesetal paa Himmel og Jord, i Luft og paa Hav som Forvarsler paa haarde Vintre, tørre eller vaade Aar, Krig, Pest, Uaar o. s. v. Vejr og Vind var tidligere som til Dels endnu en populær Indledning til en Samtale, lige saa nødvendig som en venlig Hilsen. Fra vore hedenske Forfædre, fra Nordens Sagaer, fra Middelalderens Munke, som fra senere Tiders „Vejrlærde", har man ikke alene Spaadomme, men Meddelelser fra fjerne Tider om Vejr og Vind, om Smitsoter, Uaar og Oversvømmelser o. s. v., ja vi har Meddelelser i gamle Tingbøger, Kalender- og Dagbogsoptegnelser, i „Vejrbøger for Bonden" og i Vejrtavler for dem, som hverken kunde læse eller skrive. En usædvanlig streng Vinter, en vaad eller tør Sommer ihukom man ved at tælle Aarene før eller efter samme. Ligesom man talte Aarene før eller efter „Skipper Klemens Fejde" i det 16de og Svenskekrigene i det 17de Aarhundrede, saa talte man Aarene efter den haarde Vinter 1709. Tingbøgerne opruller sørgelige Vidnesbyrd fra hine Begivenheder, der fremkaldte Nød og Jammer blandt de fattige Bønder og rystede det hele Folk fra Borgen til Hytten.

Vi skal saaledes, efter de foreliggende trykte og utrykte Kilder, give en kortfattet Oversigt over nogle af de Vintre, der har præget sig dybere ind i Historiens Aarbøger.

1047 var Vinteren saa streng, at Ulvene løb frem og tilbage imellem Danmark og Norge.

1100 var Vinteren meget streng, hvorefter fulgte Hungersnød og Pest. Det samme var Tilfældet 1136.

1172 var Vinteren saa mild, at Markerne var grønne, Træerne blomstrede, og Fuglene byggede Reder i Januar Maaned.

1229 var Vinteren meget streng, derefter fulgte en kold og meget fugtig Sommer.

1234 en meget streng Vinter, ligeledes 1238.

1269 var Vinteren saa streng og vedholdende, at man kunde køre over Østersøen fra Gulland til Sverige, derefter fulgte en meget regnfuld Sommer.

1292, 94 og særlig 96 var Vinteren saa streng, at man kunde gaa fra Jylland til Oslo i Norge.

1301 var en saa mild Vinter, at Træerne sprang ud i Januar, medens man derimod det følgende Aar

1302 havde en meget streng Vinter.

1305 havde man atter en streng Vinter, men to Aar senere

1306—7 var Vinteren saa streng, at man kunde køre over Østersøen fra Sverige til Estland og fra Danmark til Meklenborg. Desuagtet blev det en frugtbar Sommer.

1308 var Vinteren atter meget streng.

Med 1322 begyndte en Række strenge Vintre. 1323 var Østersøen tilfrossen, saa Røvere gik fra Venden til Danmark paa Rov og Plyndring. Der var Herberge midt paa Havisen imellem Norge, England og Flandern. Over Store-Bælt var fra 2den Febr. til midt i Marts en slagen Landevej.

1331 en Vinter i Norden med megen Sne.

1340 var Vinteren meget mild, men den følgende Sommer var meget tør.

1346 var Vinteren i hele Norden saa streng, at mange Mennesker frøs ihjel; den følgende Sommer var meget kold.

1354 og 1357 var Vinteren saa streng, at en stor Mængde Ulve kom over Isen til Sjælland.

1390 var Vinteren streng, Foraaret koldt, og Sommeren regnfuld.

1394 var Vinteren saa streng, at man kunde ride over Østersøen fra Sverige til Danmark og Tyskland.

1402 havde man atter en meget streng Vinter, saa Østersøen lagdes til, hvorimod den 1405 var meget mild.

1407 var Vinteren atter meget streng, og

1408 endnu strengere, saa Østersøen var ganske tilfrossen. Mange vilde Dyr og meget Kvæg døde af Hunger. Imod Forventning fik man en frugtbar Sommer.

1421 frøs Østersøen atter til. Aaret var regnfuldt med daarlig Høst og Dyrtid.

1423 atter streng Vinter, der lagde Østersøen under Isdække, hvorimod Vinteren 1427 var meget mild.

1446 var Vinteren overordenlig streng og varede fra Mortensdag til Voldemisse.

1481 og 1492 havde man atter haarde Vintre.

1494 var Vinteren atter meget streng.

1495 havde man Vinter fra Mortensdag til Majdag. Det sneede uafbrudt i 14 Dage saa hele Landsbyer var oversneede.

1505 var Vinteren saa streng, at Fugle og vilde Dyr frøs ihjel i Skovene.

1529—30 var Vinteren meget mild, næsten uden Frost, Foraaret fugtigt, og Sommeren kold.

1546 var Isen paa Østersøen saa stærk, at man imellem Jul og Fastelavn kunde køre fra Sjælland til Meklenborg.

1549, 52, 54, 62, 65 og 66 atter strenge Vintre.

1568 atter overordenlig streng Vinter.

1569, 72, 73 og 74 atter strenge og vedholdende Vintre. Efter 1573 fulgte en ufrugtbar, men efter 1574 en frugtbar Sommer.

1581 var Østersøen ganske tilfrossen, saa en svensk Krigshær kunde sendes over den finske Bugt.

1584 var Vinteren saa mild, at det næsten ikke frøs, derimod var Vinteren det følgende Aar 1585 meget langvarig og varede til Pinse. 1586 atter streng, saa der 8 Dage før Maj faldt saa meget Sne, at den laa 4 Fod høj.

1594 streng Vinter, koldt Foraar, ustadig Sommer, Misvækst, Kvægdød og Dyrtid.

1595 streng og langvarig Vinter, kold og fugtig Sommer, derefter fulgte 1597 med en meget mild og 1598, 99 og 1600 med meget strenge Vintre, særlig hedder det om 1599, at Østersøen frøs til og om 1600, at Frosten var trængt $1\frac{1}{2}$ Alen i Jorden.

1608 og 1613 strenge Vintre, men efterfulgtes af frugtbare Somre. 1609 var Vinteren derimod mild.

1615 var det en usædvanlig kold Vinter med en tør Sommer og slet Høst.

1617 og 1625 havde man derimod en meget mild Vinter, hvilket ligeledes var Tilfældet 1639, 54, 68, 71, 82, 96 og 99.

1635 var Vinteren saa kold, at man endnu den 21. Marts kunde passere over Isen til Bornholm.

1658 havde man i Slutningen af Januar en saa stærk Frost, at Svenskekongen Karl Gustav kunde udføre sit eventyrlige Sejrstog over de danske Øer. Sunde og Bælter lagdes til, og Karl Gustav i Spidsen for sin Hær gik den 30te Januar over Lille-Bælt til Fyn, derfra over Isen til Taasinge, Langeland, Laaland, Falster til Sjælland.

1665 kunde man i 12 Uger køre over Limfjorden.

1670 var Vinteren saa streng, at man kunde køre fra Bornholm til København.

1674 kunde man køre fra Sjælland til Skaane. I Jylland brød Ulvene ind i Fæhuse og Faarestier.

1677 var Sunde og Bælter atter tillagte.

Om 1684 hedder det, at Rhinen var tilfrossen, hvilket den ikke havde været i 109 Aar.

1685, 92, 95 og 97 var Vinteren streng og langvarig, 1698 saa streng, at man kunde køre fra Sjælland til Skaane.

1709 var Vinteren saa streng, at Østersøen over 10 Mil fra Kysterne var belagt med tyk Is; Vildtet i Skovene frøs ihjel, og Skovene led stor Skade. Midt i Maj Maaned var endnu banede Kanevejе paa Østersøen. Fra Udlandet hed det, at det adriatiske Hav var ganske tilfrosset og at mange Tusinde Mennesker frøs ihjel i deres Huse.

1729 var Vinteren streng og langvarig, det frøs fra 25de Novbr. 1728 til 1ste Maj, ialt 159 Dage.

1740 var Vinteren i Mellemeuropa, ogsaa her i Landet, ualmindelig streng og langvarig fra 5te Novbr. til 26de April, ialt 162 Dage.

1782—83 og 1783—84 var langvarige Vintre med megen Sne.

1789 var Vinteren over hele Europa meget streng. Havisen var flere Fod tyk.

Vinteren 1799 var ikke alene en ualmindelig streng Isvinter, Sjælland var landfast med Skaane, Fyn med Jylland og Slesvig, og Elben ved Hamborg var fast tilfrossen, men det var ogsaa en Vinter med ualmindelig megen Sne. Vinteren havde hærget haardt næsten uafbrudt i 21 Uger, da det den 8de April endelig blev Tøvejr. Den følgende Vinter, Slutningen af det gamle Aarhundrede, begyndte atter truende, saa det den 30te December frøs i Hamborg 19 Gr.

Nytaarsnat 1800 var taaget med stærk Frost, Lyn og Torden. Den 1ste Januar var Isen saa stærk i Sundet, at man kunde gaa til Skaane, den 12te Januar begyndte man at gaa over Lille-Bælt. Medens Store-Bælt var vanskelig at komme over, kørte man endnu den 12te Marts rask væk i Kane over Øresundet, og man havde ondt ved at styre de Desertører, der fra begge Sider sneg sig over Sundet.

1801 var Vinteren derimod henholdsvis mild, hvilket ogsaa var Tilfældet 1806.

1807 var den endog ualmindelig mild, saa Træerne i Midten af Februar var ved at bryde ud.

1809, i Begyndelsen af Januar begyndte Soldaterne at desertere over Isen fra Sverige til Sjælland. Den 19de kunde man køre over Lille-Bælt. Sprogø var overfyldt med ulykkelige rejsende. Englænderne havde ødelagt Bygningen der.

1826 var Vinteren saa mild, at Isen næppe kunde bære en Gaas, derefter fulgte en meget tør Sommer, der meget lignede Sommeren 1868.

Det var, saa vidt vi mindes ret, Vinteren 1845 og Vinteren 1855, der i ældre Folks Erindring staar som haarde og meget langvarige. I 1855 kørte man i længere Tid imellem Fyn, Ærø og Als.

1865 havde man et tidligt Foraar, men fik en Vinter i Maj, den 13de Maj havde man streng Frost og Snefog der gjorde Vejene ufremkommelige. Rugen, der til Dels var udskreden, tog mange Steder Skade.

1870 havde man igennem meget lang og streng Vinter i længere Tid Istransport over Store-Bælt og Slædefart imellem de sydfynske Øer.

*) Af trykte Kilder fremhæves Dr. Mansas Bog om Folkesygdomme i Danmark.

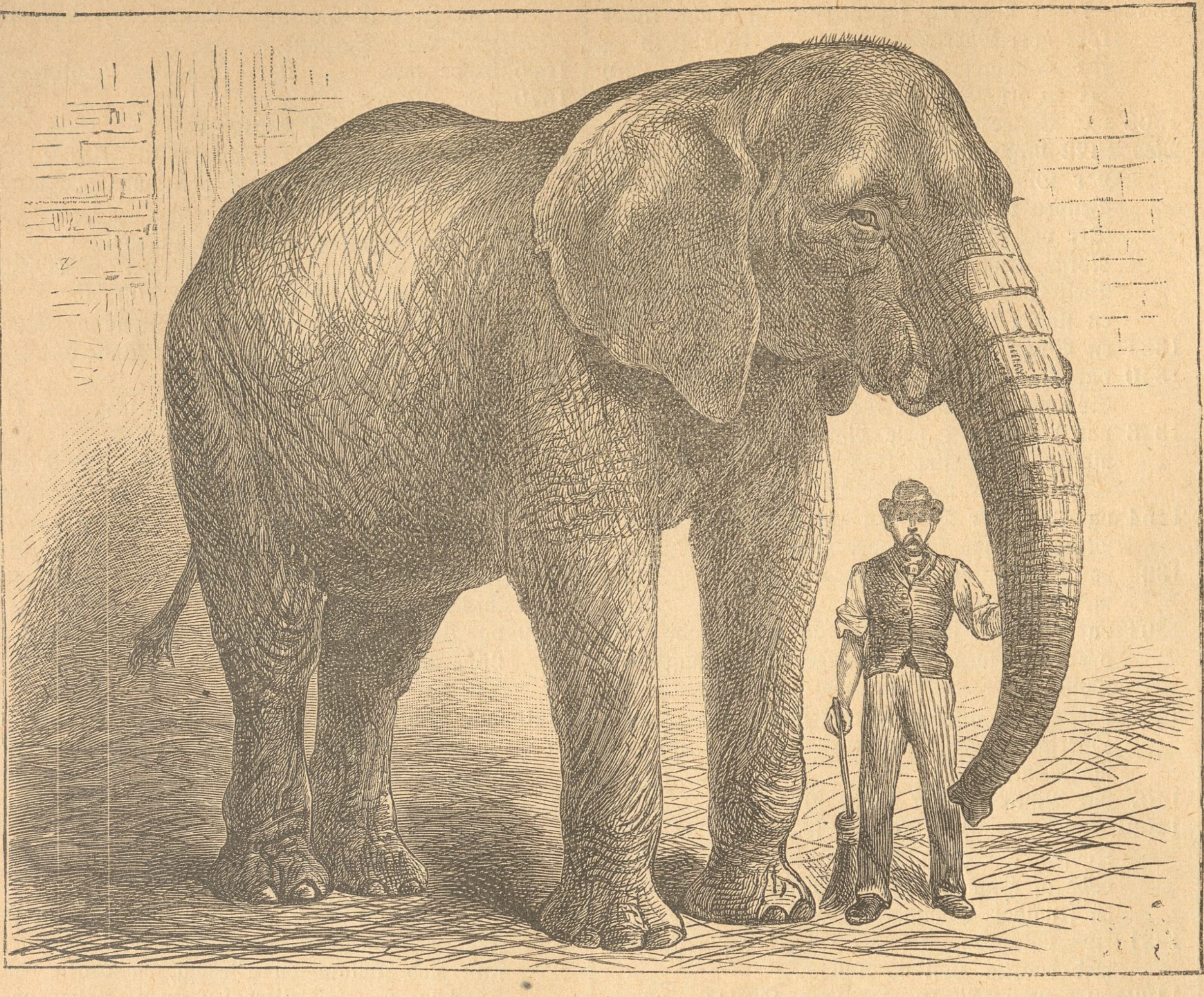

Elefanten „Jumbo“ med sin Fører.

Elefanten „Jumbo“.

Elefanten „Jumbo“ skal have været et Pragteksemplar af sin Slægt og nød da ogsaa i sin Tid i Londons zoologiske Park udelt Beundring. Det var derfor med stor Sorg, at Englænderne tog Afsked med deres Yndling, da den var bleven købt af den bekendte Barnum i Amerika og som Følge heraf tiltraadte sin Rejse over Atlanterhavet. En Mængde morsomme Historier fortælles der om den samme „Jumbo“; thi den skal ikke alene have været meget smuk, men ogsaa i Besiddelse af sjælden Klogskab og Lune. Barnum fik imidlertid ikke megen Glæde af sin kostbare Forøgelse. „Jumbo“ døde et Par Aar efter, at den havde betraadt sit nye Hjemland.

Havebrug.

Bidrag til Gødning af Frugttræer.

Ved Gødning af Frugttræer adskiller man en Overgrunds- og en Undergrundsgødning. Med den første menes enhver Tilførsel, hvorved Gødningen, det være i fast eller flydende Form, bliver udbredt paa Jorden og da, for den faste Gødnings Vedkommende, bliver nedgravet. Den bedste Gødning for denne Metode er Staldgødning fra Køer, Heste, Faar og Geder, især naar den blandes med Jord og stilles i Bunke, bedækket med et Lag Jord og saaledes blive staaende i et halvt Aar. Ved Blanding med Blod, Kloakgødning, Hønse- og Duegødning kan den endnu forbedres betydeligt. Almindeligt udbrændt Staldgødning er selvfølgelig ogsaa meget anvendelig. Til unge Pyramider, der staar i Plæner, men hvis yderste Grenespidser ikke rager ud over den fri, gravede Del, eller ogsaa til andre og større Træer, hvorunder der ikke er Græs, kan man anvende denne Gødning ved at lægge den paa Jorden og grave den ned. Naar derimod Græsfladen ind omtrent til Stammen, eller er der Tale om store Træer i en Græsplæne, saa vilde en Belægning af Pladsen med Gødning kun komme Græsset tilgode men ikke Træerne. Som vi ved, findes Sugerødderne, de Elementer, der fører Næring til Træet, næsten lodret under de yderste Grenespidser. Vi maa altsaa søge at bringe Næringen ned i umiddelbar Nærhed af disse Suge- eller Trevlerødder. Dette sker ved Undergrundsgødning. Man graver eller borer da ude under Kronens Periferi 1—½ Fod dybe og ca. 1 Fod vide Huller, hvori Gødningen bringes ned. Hvis man ikke hvert Aar vil forny Hullerne, saa stikker man Drænrør eller Rør med Sidehuller ned, deri hældes saa flydende Gødning. I en meget tør Sommer vil man igennem disse Rør kunne komme Træerne til Hjælp med Vand. Man bør selvfølgelig skaane de større Rødder, som man muligvis støder paa ved Nedsætningen af Lederørene. Naar man gøder paa denne Maade, vil man kunne være sikker paa et godt Resultat.

Den bedste Tid til Paaføring af Gødning er fra Novbr. til Februar. Rødderne er stadig i Virksomhed, selv om Vegetationen tilsyneladende er i fuldstændig Ro. Rodmassen vil da ved tidlig Gødning blive betydelig formeret og derfor være i Stand til, straks naar de øvre Dele vaagner til Liv, at tilføre Træet mere Næring.

Træer, der viser megen Tilbøjelighed til Frugtbarhed, kan man med megen Fordel gøde ogsaa i Vegetationstiden, og da med flydende Gødning i Tiden fra April til Juli. Frugterne bliver da bedre udviklede, og man bevirker tillige bedre Udvikling af Træets Dele. I Tiden fra Juli til Oktober, bør det ofte tilraades ikke at gøde, da Træet i vaade Eftersomre derved bliver forceret til at skyde paa ny; Sommerskuddene kan da ikke blive tilstrækkeligt modne, og vil derfor have ondt ved at modstaa streng Vinterkulde. Træer, der er meget rigeligt besatte med Frugter, kan man dog godt gøde ogsaa i de nævnte Maaneder, thi den tilførte Næring vil da blive forbrugt af Frugterne, medens disse, hvis man ikke gøder, vil tære paa Træets Reservestof.

For dem, der ikke har Adgang til tilstrækkeligt af Staldgødning, skal anføres nogle „Recepter“ paa Kunstgødning:

1) Til et kraftigt, ældre Frugttræ anvendes en Blanding af 1 Pund 50 % Klorkalium, 1 Pund 20 % Superfosfat; denne Blanding udstrøes og nedgraves i November. I Febr. giver man et saadant Træ yderligere 1 Pund Chilisalpeter, der strøes paa Jorden, men graves ikke ned.

2) Et større Pyramide- eller Espaliertræ giver man i November ¼ Pund Klorkalium og ¼ Pund Superfosfat og i Februar 30 Kvint Chilisalpeter.

3) Et mindre Pyramide- eller Espaliertræ eller et Kordontræ, giver man i November 6 Kvint Klorkalium og 6 Kvint Superfosfat og i Februar 8 Kvint Chilisalpeter.

Disse Gødningsregler er efter „Møllers deutsche Gartenz.“ Professor Wagner anbefaler til fugtig Jord kun at anvende det halve Kvantum Chilisalpeter.

For danske Forhold bør det dog tilraades, at vente med Chilisalpeteren til Marts eller senere, alt efter Udviklingen. Naar et Træ vokser yppigt, men ikke vil blomstre og bære Frugt, bør man ikke anvende Chilisalpeter. Dette Stof er derimod i særlig Grad paa sin Plads som Foraarsgødning, naar Træet i det hele vokser svagt.

J. J.

* * *

Spørgsmaal og Svar.

1) Fra flere er med Hensyn til Sukker-Ahorn indløbet Spørgsmaal, der kan sammenfattes i følgende:

Kan Sukker-Ahorn trives her hos os og bære Frugt? Kan Træet tiltrækkes af Frø? Hvor faas Frø eller Planter, hvad er Prisen?

Svar. Træet kan godt trives her, og det kan baade tiltrækkes af Frø og selv bære Frugt her. Planter faas bl. a. i Hørsholm Planteskole, Prisen er fra 20 Øre til 50 Øre pr. Stk. (pr. 10 Stkr. 1,50—4 Kr.) efter Størrelsen. Frøet kan bestilles i Kontoret for Fællesindkøb af Skovfrø, Adresse: „Skovfrøkontoret“, Hellerup. Prisen paa Frø er 2 Kr. pr. Pund.

* * *

2) Hvor faar man Kvædekærner at købe?

Svar. Hos de større Frøhandlere og i alt Fald sikkert i „Skovfrøkontoret“, Hellerup. Prisen er 4—5 Kr. pr. Pund.

J. J.

NB. Under Rubriken „Havebrug“ besvares alle Spørgsmaal, vedrørende Havevæsen.

Skæmt.

Hvad er Gerrighed? Naar en nærsynet Person ikke ser gennem, men over Brilleglassene, for at de ikke skal blive for brugte.

Klaret. Moderen: „Du skulde vise mere Sømmelighed end at gaa der og fløjte. Din Fader er daarlig, og jeg er daarlig, og Onkel er død og har forbigaaet os i Testamentet.“

Sønnen: „Ja, men jeg fløjter jo netop en Sørgemarch.“

Et bekendt Navn. Digteren: „Jeg vilde gerne udgive et Bind Digte, tør jeg vente, at De vil tage dem paa Deres Forlag?“

Forlæggeren: „Hm, Digte, det er saadan en egen Sag; dem tager jeg kun, naar Forfatteren har et meget bekendt Navn.“

Digteren: „Det har jeg, Gud ske Lov! Mit Navn er bekendt, saa langt den danske Tunge naar.“

Forlæggeren: „Ah! Hvad er da Deres ærede Navn?“

Digteren: „Sørensen!“

Uformodet Virkning. Den Anklagede (efter hans Defensors glimrende Forsvarstale): „Død og Pine, man faar ordenlig en Smule Agtelse for sig selv.“

Hovedbrud.

Gaade.

Det første findes overalt i Landet;
maaske i et saadant du fandt det andet.
Hvis det hele i hvert af det første man fandt,
da snart af det andet ret mange det vandt.

S. P—n.

Firkantet Nød.

Af 1 K, 1 V, 2 B, 2 D, 2 I, 2 N, 3 A, 3 E dannes fire Ord, der, læste fra venstre til højre og fra oven nedad er:

En dansk By
Et noget fremmed Drengenavn
Et Befordringsmiddel
En Afslutning.

J. J.

Opløsninger.

Linieopgave i Nr. 26:

Den lodrette Linie: Thisted. De vandrette Linier: 1) t, 2) Te, 3) Stige, 4) Løgstør, 5) Rotte, 6) Mel, 7) d.

Indhold: Et Foraarslandskab, Billede. Adolf fra Flakkebjerg, Skitse af O. Danholm Nielsen. I det fri, Digt af Nicolaj Bøgh. Handskemagerens Børn, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Fortsættes.) Paaskebetragtning, af Pastor C. Leunbach, med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Meget strenge og meget milde Vintre i Danmark, af N. Rasmussen Søkilde. Elefanten „Jumbo“, med Billede. Havebrug. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 28. Søndag den 9. April. 1893.

Den 17. danske Landmandsforsamling
og dens Præsident.

Ved den syttende danske Landmandsforsamling, der var bestemt til Afholdelse i Sommer — men i disse Dage er udsat til næste Aar — er til Præsident valgt Kammerherre C. Lüttichau til Tjele, og Vicepræsident Amtmand J. C. Hoppe, Randers. Forsamlingens Virksomhed omfatter Foredrag og Forhandlinger samt Udstillinger vedrørende Landbruget og dermed i Forbindelse staaende Erhvervsgrene.

Samme Lov gælder for de smaa nationale Udstillinger som for de store Verdensudstillinger: efter hvert Stævne stiger Fordringerne til det næste. Utvivlsomt vil næste Aar derfor ogsaa bringe travle Dage for den gamle jydske Stad Randers, og allerede nu har Udstillingsplaner bragt Travlhed i mange Fabriker, Udsalg, i Land- og Havebrug o. s. v. Den forlængst udsendte Virksomhedsplan for den 17de danske Landmandsforsamling viser, at det er Hensigten at gøre Stævnet saa omfattende og righoldigt som muligt. Foruden et Dyrskue, der vil samle Blomsten af den jydske Heste- og Kvægavl, vil der blive afholdt en Redskabs- og Maskinudstilling, i Forbindelse med et Marked, dernæst: Produktudstilling, Fjerkræudstilling, Skovbrugsudstilling, Hedeselskabets Udstilling, Fiskeriudstilling, Biavlsudstilling og Husflidsudstilling. Det er saa mange Felter, som Ordet Landbrug spænder over. Det er tit nok blevet fremhævet, at det danske Landbrug i de senere Aar har haft trange Vilkaar at arbejde under. Der føres Klager over for lave Priser og for høje Toldafgifter, Udførselsforbud m. v.; men denne Modgang har først og fremmest tjent til at ægge og opildne Landbrugets gode Kræfter. Den danske Landmandsstand har lært at slutte sig sammen, den har fundet sine Talsmænd og lært at føre sin Sag frem paa Landmandsforsamlinger, ved Delegeretmøder og paa Tinge. Adskillige Resultater er ogsaa opnaaede, som der i det hele i de senere Aar er skabt megen Handledygtighed herhjemme paa Landbrugets Omraader. Man har jo ogsaa baade drømt og talt om en agrarisk Bevægelse i stor Stil her til Lands, og vist er det, at vort Landbrug hverken har kunnet eller villet ligge stille, men har krævet og fremdeles vil kræve Reformer og Fremskridt. Hvilke disse skal være, hvilke nye Veje det danske Landbrug skal søge at bane ad Aare, og hvilke Farer det skal være forberedt paa at afvæbne, det vil utvivlsomt blive drøftet til næste Sommer i Randers.

Kammerherre C. D. Lüttichau.

Som man vil se, er Landbrugets Bierhverv heller ikke glemte, men har faaet deres Pladser anviste omkring Moderstammen. Det er i sin Orden. Vort Skovbrug er ikke ubetydeligt, og det store Plantningsværk, der med Hedeselskabet i Spidsen udfoldes i Jyllands Hedeegne, spaar det en rig Fremtid. Hvad Husfliden betyder, navnlig for de „tusind Hjem" rundt om i Landet, behøver her ikke nærmere at udvikles. Hvor den ret finder Ly, kan den blive en Løftestang af baade pekuniær og moralsk Værd, og det samme gælder om Have-

brug, Bi- og Fjerkræavl. Disse Erhvervsgrene bør udvikles i langt højere Grad end hidtil, og de vil, navnlig for Smaakaarsfolk, faa en overordenlig Betydning. De ugenlige Artikler, som „Husvennen" indeholder om Haven og Hønsegaarden, kan overtyde Folk om, hvilket sikkert og godt Udbytte en ringe Bekostning her er i Stand til at yde, men endnu stærkere overbevisende virker dog en Udstilling med Foredrag og Forevisninger.

En Landmandsforsamling som den forestaaende i Randers kræver mange og langvarige Forberedelser. Komiteen, der har lagt Planen for den almindelige Ordning, deler sig i Sektioner, der atter maa dele de forskellige Hverv mellem sine enkelte Medlemmer. Man har ikke blot at sørge for Udstillingsplads, Foredragsholdere, Lempelse i Transportomkostninger, men ogsaa for saadanne Ting som billig Indkvartering, Udflugter til Omegnen o. s. v. Gennem de forskellige Sektioner og Underafdelinger, forbindende Udstilling med Foredrag, Marked med Tombola, løber et Spind af Traade, der alle samles i Præsidentens Haand. Det er derfor af stor Vigtighed, at Præsidenten er en Mand, der foruden Erfaring i den Slags Anliggender besidder Ro og klar Overskuelighed, saa han til enhver Tid har ligesom et færdigt Billede af Udstillingen, hvor intet er glemt, intet for langt fremme, men alt indtagende sin rette Plads. I Kammerherre Lüttichau til Tjele, tillige Folketingsmand for Randerskredsen, har den 17de danske Landmandsforsamling sikkert fundet en baade energisk og omsigtsfuld Præsident.

Conrad Ditlew Lüttichau er ældste Søn af Stamhusbesidder, Kammerherre H. H. L. Lüttichau, og født paa Herresædet Tjele ved Viborg den 30te April 1831. Han blev Student 1849 og syslede en Tid med det juridiske Studium. Som Arving til et stort Gods kastede han sig dog snart over Landvæsenet og forpagtede en større Gaard i Viborg Amt. Ved Faderens Død 1862 blev han Ejer af Tjele, hvis Gods omfatter ca. 280 Tdr. Hartkorn, og for nogle Aar siden kom tillige Gaarden Viskum i hans Eje. Han viste sig snart som en dygtig og human Godsejer. For Fæstegodsets Overgang til Selvejendom, var han meget virksom, og ligesaa interesserede han sig varmt for Hedeplantningen og Hedelandets Forvandling til Eng og Agerjord. Gennem Landboforeningerne, hvori han udfoldede en betydelig Virksomhed, kom han i Berøring med mange Landmænd, store og smaa, og med en Mængde Forhold, som han bestandigt og sikkert vidste at gøre sig fortrolig med. Ethvert vel overvejet Fremskridt i Landvæsenet og enhver fornuftig Organisation af Landbruget fandt altid i Godsherren til Tjele en redebon Talsmand. Af de mange Tillidsposter, som han for Tiden varetager, kan her fremhæves, at han er Formand for de forenede jydske Landboforeninger, Bestyrelsesmedlem i Landhusholdningsselskabet og Handelsbanken, Repræsentant i Hedeselskabet og Formand for Brandforsikringsselskabet „Jyllands" Repræsentantskab, endvidere Formand for Centralforeningen for de jydske Sognesparekasser. Siden 1887 har han været Folketingsmand for Randers Amts 2den Valgkreds. Paa Rigsdagen, hvor han tilhører det forhandlingsvenlige Højre, har han i det forholdsvis korte Tidsrum opnaaet ikke ringe Indflydelse. Han vælges hyppig i Udvalg og hans klare, vel gennemtænkte Taler høres altid med Opmærksomhed. Helst tager han vistnok Ordet angaaende saadanne Lovforslag, der tilsigter humane og sociale Forbedringer, og sit frisindede Mellemstandpunkt hævder han i Regelen med klare Grunde og en tilforladelig Støthed, der røber Manden bag Ordet.

Allerede i Fjor Sommer udsendtes Planen for Landmandsforsamlingen i Randers. Og siden den Tid er der paa alle Kanter af Landet udført et mangeartet Arbejde med Landmandsforsamlingen, Dyrskuet og Udstillingen for Øje. Det er ikke blot Komiteen, der i de forløbne Vintermaaneder har haft sine Jærn i Ilden, det er ogsaa de mange større og mindre Landbrugere og industridrivende, som agter at deltage. Allehaande Maskiner og Redskaber, som der kan være Brug for ved Landbrug, Husflid, Fiskeri, Biavl o. s. v. vil snart staa færdige til Indpakning og Afsendelse; Heste, Tyre, Køer o. s. v., der skal æske Præmie paa Dyrskuet, er i Vinter blevne udtagne og er nu daglig Genstand for det omhyggeligste Tilsyn; Husflidsgenstande, der skal vise, hvad Haandsnildhed kan bringe ud af en ledig Stund, har i de lange Aftener været Genstand for mangen flittig Ungkarls eller Smaamands Omtanke; og hvor mangen Husmoder har ikke alt med Stolthed tænkt paa det Udvalg af sin Hønsegaard, hun agtede at fremføre paa Fjerkræudstillingen! Udsættelsen bør ikke forspilde det udførte Arbejde. Endelig er der vel dem, som havde begyndt at tænke paa Sparebøssen. Der bliver selvfølgelig sørget for saa billige Rejse- og Opholdsomkostninger som muligt, men noget vil Randersturen jo koste, og for de mange mindre Landbrugere, der ikke vil høste mindst Udbytte af Landmandsforsamlingen, er det ret betimeligt at sørge for Rejseudgifterne i Tide. Lægges der lidt til Side hver Uge, vil Summen snart være stor nok, og den vil i Udstillingsdagene give et Udbytte, der kan komme mangedobbelt til Gode i Hjemmet ad Aare.

Vallø.

(Med Billede.)

Natten efter Søndag den 19de Marts nedbrændte det smukke og bekendte Vallø Slot paa Sjælland. Det er det tredje af Danmarks faa gamle Slotte, der nu i Løbet af lidt over en Menneskealder er blevet et Rov for Luerne. Flere laa alt i Forvejen i Grus. Vil de rejse sig igen, eller naar vore Kræfter ikke videre end til at frede om Ruinerne og nu og da at anbringe en Støtte under de ludende, halvt forvitrede Mure?

Der følger Landesorg af de gamle Slottes Fald. Og er Valløs Brand end ikke gaaet Folket saaledes til Hjerte, som da Ildhanen slog sin Vinge over Frederiksborg og Kristiansborg, saa er dog betydelige, tildels uerstattelige Værdier gaaede tabte og et ærværdigt gammelt Minde fra vort Lands Fortid, selve Slottet som det stod med fine Taarne og Spir, er blevet lagt øde. Det kan bygges i samme Stil, den nye Bygning kan gøre den samme daglige Nytte som den gamle, men det er ikke mere de Mure og Fløje, der rejstes for Aarhundreder siden og har indprentet sit Billede i Slægt efter Slægt.

Man ved, hvorledes den ulykkelige Ildsvaade opstod. Vallø har i de sidste 150 Aar været et Stift eller Kloster for adelige Damer. For Tiden havde 13 Stiftsdamer deres Hjem paa Slottet. Efter at et Selskab hos Dekanessen Søndag Aften var blevet sluttet Kl. $10^1/_2$, og Damerne var komne ind paa deres Værelser for at gaa til Ro, tabte en af dem en Lysestande i Gardinerne. Øjeblikkelig stod disse i lys Lue, der blev gjort Anskrig, Portner og Tyende ilede til; men i utrolig kort Tid var hele Værelset omspændt af Ilden, der nu med øget Magt og i rasende Hast bredte sig videre. Med Nød og næppe blev de gamle Damer reddede, nogle kun ved et Par Mænds raadsnare og raske Færd. Fra Stiftsbygningen, den Fløj, hvor Ilden var opstaaet, bredte denne sig hurtig ad Trappegangene til de øvrige Fløje og til de anselige Taarne. Snart var det hele som et mægtigt Ildhav, hvis Flammer slog ud gennem Vinduer og Tagglugger og svøbte sig op omkring Taarnenes Spir, lysende langt ud i den stille, vintermørke Martsnat. Alt blev opbudt for at redde og slukke, og noget blev reddet, deriblandt Kirkens Altertavle og Lysekroner samt Døbefonten; ligeledes en Del af Slottes Sølvtøj og Malerier, hvorimod Biblioteket, omtrent 20,000 Bind, gik op i Luer. Men Slukningsarbejdet var aldeles frugtesløst. Som et Par Drabanter bevogtede de to store Taarne, af hvilke den ene var rund, den anden firkantet, Slottets Indkørsel; men mod den Gæst, som hin Nat huserede paa Borgen, ydede de intet Værn. Det var lidt over Midnat, da Taarnene selv naaedes af Ilden, og snart slog Flammerne ud af alle seks Etager; Taarnuret gik i Staa, Kirkeklokkerne styrtede med et vældigt Brag ned fra deres Højde, saa faldt Spir og Kuppel paa det firkantede Taarn, og hen paa Morgenstunden fulgte det runde Taarns Spir og Kuppel efter. Den straatækte Lade- eller Avlsgaard, der kun ved Graven var skilt fra Slottet, modstod selvfølgelig ikke længe Heden; forinden den antændtes, var dog alle Kreaturerne bragte i Sikkerhed.

Da Dagen brød frem, var det stolte Slot en Ruin. I Stedet for de sirlige Fløje og de to knejsende Taarne spejlede røgsværtede Murrester sig i Slotsgraven, medens Gnister og Flammer slog op fra den brændende Grund, og Røgen endnu hang som et tæt Sørgeslør over Egnen.

Vallø Slot har en gammel Saga, det er et af de ældste Herresæder her i Landet. I det 14de Aarhundrede, da det første Gang nævnes, tilhørte det Slægten Falk, og herfra kom det i den mægtige og rige Hr. Oluf Axelsen Thotts Eje. Saa gik Gaarden ved Giftermaal over til Familien Rosenkrands, der delte den i Øster- og Vester-Vallø. I det syttende Aarhundrede tilhørte Øster-Vallø bl. a. Kristian den Fjerdes fraskilte Hustru Kristine Munk, der afhændede den til Rigsraad Christen Skeel. En Tid forinden havde Fru Mette Rosenkrands arvet Vester-Vallø. Hun var første Gang gift med Rigsraaden Steen Rosensparre og derefter med den berømte Rigshofmester Peder Oxe, efter hvis Død hun opførte Slottets smukke og anselige Hovedbygning, som stod indtil Branden i Aar. Hun var en baade foretagsom og dygtig Kvinde, og det er vel fortjent Ros, en samtidig Digter yder hende, naar han synger:

„Selv var hun en Frue mægtig og god
Og holdt sig som det en Ridder anstod
I Adfærd, i Miner og Lader,
Hun havde og under det Kvindebryst
En Ridderes Hjerte og største Lyst
I Dyder at følge sin Fader.
Hun bygde slet Walløe hen op af nye
Over grønneste Skove højt op i Skye
Med Taarne og rødeste Tinde,
Med Sale og Gallerie, Port og Broe,
Som bliver til Gavn for dem som skal boe
Og hende til ævig Afminde."

Fru Mette Rosenkrands' Værk var Slottets prægtige vestlige Fløj med tvende Sidefløje i tre Etagers Højde og de to Taarne i seks Etagers Højde. Fru Mette døde 1588, og noget senere kom Vester-Vallø ved Giftermaal i Christen Skeels Hænder, saa han nu atter forenede det adskilte Gods. Hans Sønnesøn tilskødede Kong Frederik d. Fjerde Vallø med sit betydelige Underliggende: Billesborg, Gunderup o. fl. Herregaarde. Af disse rige Godser oprettede Kongen 1713 et Grevskab, som han bestemte til et Enkesæde for sin Gemalinde til venstre Haand, Anna Sophie Revenilow. „Men da dette faldt anderledes ud," som en gammel Forfatter siger, idet Anna Sophie, efter Kong Frederiks Død, blev forvist til en Gaard i Jylland, saa skænkede den nye Konge, Kristian den Sjette Vallø til Dronning Sophie Magdalene, og hende var det, der ved Fundats af 14de Maj 1738 gjorde Slottet til et Stift eller Kloster for adelige Damer.

D. H.

Handskemagerens Børn.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsættes.)

Og Udviklingen kom hurtig, kom langt værre, end han havde ventet. Allerede næste Dag efterspuredes Anton overalt i Byen, men var ikke til at finde. Indbrudet hos Peder Handskemager var der ikke Tale om; men den Pengesum, han havde hentet, var langt større, end han havde foregivet for Else; thi for hende havde han nævnt en lignende Sum som den, han havde fundet i hendes Faders Gemme. Det blev let opdaget, at ved et af de Hazardborde, som Viborg havde flere af i Snapstingstiden, havde Anton været tilstede og havde haft flere Penge imellem Hænder, end det kunde antages, at han ejede med Ret og Ære. Først da han havde set sit sidste Pengestykke forsvinde, havde han forladt Spillehuset. Da var det et Øjeblik efter, han havde gjort Indbrud hos Handskemagerens, og hans Ærinde var vel at skaffe sig Penge til at flygte for.

Men da han var forsvunden fra Byen, løftede sig et Raab efter ham, af alle de slette Streger, han havde bedrevet og snildelig holdt neddysset. Der var saa mange Haande Kneb og Kunster med Bedrag og Pengelaan, med brudte Løfter og Forsikringer, at det tydede baade paa en dyb Fordærvelse og en sjælden Evne til at føre baade Mænd og Kvinder bag Lyset. Nu fortalte Else sin Fader alt om de borttagne Penge, og han tilgav hende gerne den Usandhed, hun havde gjort sig skyldig i, saa meget mere som hun havde Sorg nok desforuden.

* * *

Nu efter fem Aars Forløb var Anton vendt tilbage og havde i Aftenstunden sneget sig ind til Viborg, hvor han søgte et Skjulested imellem Grusdyngerne paa den gamle Kirketomt. Der var det, han var heldig nok til at træffe Jakob alene, og Knøsen bragte ham Kød og Brød og Øl. Da han havde stillet sin værste Sult, spurgte Jakob ham, hvor han agtede at overnatte.

„Forrige Nat laa jeg ovre i Klosterhaven," sagde han. „I Nat ved jeg ikke, hvor jeg vil hen; men jeg finder vel nok en Plet at hvile paa. Jeg blev betagen af Længsel efter at se min Fødeby, derfor kom jeg hid, og jeg havde tænkt, at jeg i Nat, naar alle var i Ro, vilde drive lidt omkring i Gaderne og se mig om. Huset her vilde jeg jo først og fremmest se, og dig — og Else, hvis det kan ske, uden at hun ser mig. Din Fader er jo død."

„Ja. Hvordan ved du det? Har du ikke været langt borte?"

„Jo, jeg har; men jeg har talt med en og anden i Gaar her østen for Byen. Her i Byen tør jeg ikke lade mig se. Du forraader mig vel ikke, Jakob?"

„Nej, hvorfor skulde jeg det! Du har jo aldrig gjort mig ondt. Men hvor har du været i al den Tid?"

„Det er en lang Historie, og jeg ved ikke, om jeg tør give mig Tid til at fortælle den. — Tak for Mad! — Nu kan jeg give mig paa Rejsen, naar det skal være, hvis jeg bare ikke var aldeles blottet for Rejsepenge. I den Retning kan du vel ikke hjælpe mig?"

„Nogle faa Penge —"

„Saa faa, som du vil, og saa mange, som du kan."

„Jeg vilde sagt, at nogle faa Penge kunde jeg nok skaffe dig; men ikke i Aften, for saa maatte jeg vække Else, og hun vilde undres over, hvad jeg vilde bruge Penge til ved Midnatstid. I Morgen kunde jeg nok skaffe dig en Daler eller to."

„Hør, Jakob! Der falder mig noget ind! I min Barndom var her endnu en Smule Gravkælder eller saadan noget af den gamle Kirke. Mon den er til endnu?"

„Ja. Min Fader brugte den til Oplagssted for et og andet; nu bruges den næsten ikke, og et enkelt Sted er Hvælvingen styrtet ind."

„Der vil jeg overnatte. Jeg kan vel stole paa, du forraader mig ikke?"

„Ja; men det er et daarligt Natteherberg."

„Jeg har haft det værre. Hvor er det nu, Nedgangen er?"

Jakob førte ham til en Murkrog, hvor de i Fællesskab bortryddede noget Grus og Skrammel; en Lem kom til Syne og blev løftet op, og saa stod de ved en Nedgang, der ikke var Kælderens oprindelige, skønt den havde været brugt i mange Aar. De traf endnu nogle Aftaler, og saa forsvandt Anton i Hulen, som Jakob saa lagde Lemmen løst over.

Jakob sov ikke meget den Nat. Den uventede Gæst, som han lønligt husede, stod ham stadigt i Tanken. Fra sin Barndom af huskede han Anton, der havde været meget velvillig imod ham, og som han derfor havde haft hjertelig kær. Han havde grædt af Sorg og Længsel, da Anton havde maattet drage bort; men han havde jo ogsaa lagt Mærke til det onde Omdømme, som Flygtningen havde ladt efter sig, og som en Tid ligesom i en Sky af Forbandelser svulmende hævede sig fra Byen. I Jakobs ærlige trofaste Sind var da opstaaet mod den ældre Ven en underlig Blanding af Hengivenhed, Medynk og Afsky. Meget af det onde, der blev sagt om Anton, forstod han ikke, abskilligt troede han ikke; men Antons Godhed og Venlighed mod ham selv kunde han ikke glemme, og han havde ikke nogen klar Forstand paa, hvorledes det onde og det gode ofte kan blande sig i et Menneskes Sind.

Han var nu urolig for Antons Sikkerhed; men for Resten vidste han ikke, om Gensynet mest havde smertet eller glædet ham. Ogsaa denne Aften havde den uventede Gæst været ham en Gaade. Antons raa Talemaader ved den første Del af Mødet havde saaret ham; men da Jakob havde bragt ham Maden, var han mindre uhyggelig, og der var over ham et vemodigt Væsen, som lod formode, at den fredløse Flygtning ikke endnu helt havde sat Alvoren over Styr.

„De smukkeste Mandfolk er de største Slyngler og de smukkeste Kvinder har sædvanligt ikke noget at lade dem høre." Denne Talemaade er naturligvis usand i sin Almindelighed, men har til en vis Grad sin Berettigelse som Modvægt mod ungdommelige og overilede Slutninger fra det ydre til det indre, mod den Forudsætning, at et skønt Udvortes ubetinget maa huse en skøn Sjæl og omvendt. Jakob havde ikke naaet videre ad Livserfaringens Vej, end at han uvilkaarligt lod sig daare af det tiltalende Ydre, og da han tidlig den næste Morgen opsøgte sin Gæst og saa denne endnu mere mandig skøn end i Fortiden, saa var han atter saa indtagen i ham som nogen Sinde. Hvad han havde hørt om Antons Slethed, var nu omtrent helt glemt, og da den fremmede ønskede at blive boende i Kælderen endnu en Dags Tid eller to, saa gav han saa meget hellere sit Samtykke dertil, som han brændte af Begærlighed efter at høre den ældre Svend, der jo maatte have set og oplevet meget i Verden, fortælle sine Eventyr, og dertil var ikke straks Lejlighed. Der maatte jo ingen vide noget om hans Nærværelse, end ikke Else, paa hvis venskabelige Sind Anton ikke turde stole. Men saa skulde der oppebies en Lejlighed til, at Jakob, uden at hun skulde undres over hans Fraværelse og søge efter ham, kunde opholde sig i Kælderen.

Dette voldte dog Jakob nogle Betænkeligheder; thi han havde aldrig haft nogen Hemmelighed for sin velmenende Søster. Nu skulde han altsaa for første Gang være ene om at bære en Løndom, der endogsaa kunde være farlig; thi han vidste ikke, om han ikke muligen udsatte sig for Straf ved at huse og hæle en Flygtning. At fortælle Hemmeligheden til Else var dog i dobbelt Maade utilraadelig; thi han havde en Tanke om, at Kærligheden til hendes Ungdomsven endnu levede i hendes Hjerte, og at det vilde forstyrre hendes rolige og tilfredse Tilværelse. Imidlertid kunde det ogsaa blive vanskeligt nok at skaffe ham Føden gennem flere Dage, uden at Else mærkede Uraad. Han besluttede sig altsaa til, at han vilde fortie Hemmeligheden for hende for det første, men derimod indvi en anden i den, og hvem skulde han saa heller vælge til sin fortrolige end sin Formynder og tilkommende Svigerfader?

Han greb den første den bedste Lejlighed til at mødes i Enrum med Frands Slagter, hvem han paa en forsigtig Maade meddelte, at Anton atter havde ladet sig se i Byen.

„Er den Æsel kommen tilbage," sagde Manden, „det vil blive Glæde for dem, han skylder Penge, hvis han kan betale sin Gæld. Mig er det lige kært, for mig skylder han intet."

„Han har vist ingen Penge, og han vil helst holde sig skjult," sagde Jakob. „Mon man kan komme i Forlegenhed for at skjule ham?"

„Aa, det ved jeg egenligt ikke," svarede Slagteren. „Mig er det ligegyldigt, for han har aldrig fornærmet mig. Jeg var jo nemlig saa klog at lade være at laane ham Penge, for jeg tænkte nok, det tog en gal Ende med ham. Naar jeg tænker mig om, har han endog gjort mig en Tjeneste engang. Jeg kunde ligefrem have Lyst til at tale med ham."

„Er det Alvor, at I ikke vilde volde ham Fortræd?" sagde Jakob og saa stift paa sin Formynder.

„Ja, vel er det Alvor! Jeg har ingen Grund til at være vred paa ham, og jeg kunde ikke tjene en rød Skilling ved at volde ham Skade."

Jakob sagde nu, at han kendte Antons Skjulested, men var ikke vis paa, om han skulde betro Else sin Hemmelighed eller ikke.

„Nej, gør endelig ikke det!" udbrød Frands. „Det vilde aldrig gaa godt."

Jakob fortalte nu, hvor Anton var, og Frands indvilligede i at være behjælpelig med at forsyne ham med det nødvendigste et Par Dage; han vilde ogsaa selv tale med ham, og maaske kunde han ønske hans Nærværelse længer, end han selv fra først af havde paatænkt.

Senere paa Formiddagen talte Jakob med Gæsten i Kælderen, og han hørte da, at han ikke

egenlig var saa bange for at lade sig se i Byen paa Grund af de Streger, han der havde begaaet. „Jeg havde gjort Gæld," sagde han; „men det kunde de ikke hængt mig for, og jeg havde tabt nogle Penge, som ikke var mine egne; men om jeg havde tabt dem paa Gaden eller sat dem til i Spil, vilde blevet vanskeligt at bevise. Dog jeg kunde blevet sat fast, og min Fremtid var forspildt her i Byen, derfor vilde jeg bort, og da jeg ligesom nu ingen Rejsepenge havde, saa gik jeg herned og fik fat paa nogle, og saa drog jeg ud i Verden for at søge min Lykke."

„Fandt du den saa?"

„Jeg gjorde Fanden heller! Jeg dumpede af en Ulykke i en anden, saa jeg heller maatte blevet her og ladet mig tage ved Vingebenet og kukkeluret i Gældsfængslet en Tid. Men jeg kom altsaa afsted, og nede ved Udbyhøj lod jeg mig ro ud til et Skib, der laa for udgaaende fra Randers Fjord. Det var en ussel Bøtte, en svensk Træslæber; men det kunde nu være ligegyldigt. Skipperen bad om mit Pas, og da jeg sagde, at jeg havde glemt det i Land, saa plirede han med Øjnene og spurgte, om jeg da ikke havde noget andet, som kunde gøre Fyldest i Stedet for. Jeg forstod jo godt hans Mening og tingede med ham om Fragten. Han gik til Gefle; men jeg brød mig ikke om at komme saa langt, da jeg agtede mig til København. Jeg ønskede altsaa at blive sat i Land i Helsingør eller helst et andet Sted der i Nærheden. Skipperen skruede Prisen op værre end nogen Jøde, og først da han fik Vished om, hvor mange Penge jeg havde, lod han sig nøje med at faa hver eneste Skilling. Saa skulde jeg jo da have fri Fortæring paa Overfarten. Det fik jeg ogsaa; men Kosten bestod mest i Barkbrød og Spegesild.

Da vi kom ind i Sundet, spurgte han mig med et smørret Smil, om jeg helst vilde i Land i Helsingør eller et andet Sted. Jeg sagde, at jeg vilde foretrække at gaa i Land et Sted paa Kysten. Det undrede mig noget, at han lod Skibet løbe saa nær mod Sverige, men da han lagde bi for Helsingborg for at lade sig ro i Land, spurgte han mig, om jeg ikke havde Lyst til at følge med; han vilde straks ro tilbage igen. Jeg fattede ingen Mistanke og gjorde ham Selskab. Det slog ogsaa godt nok til, at han roede snart tilbage; men jeg fik ikke Lov til at følge med. Slyngelen havde nok intet andet Ærinde i Land end at sælge mig til en Hververofficer, og jeg maatte blive tilbage som svensk Soldat.

Anton fortæller.

Det vilde være et herligt Liv at være Soldat, naar man var skabt af Jærn- og Pundlæder; men for et Menneske med Kød og Blod er det noget nær det værste, jeg ved. Spark og Stokkeprygl og Næveslag til dagligt Brug, og „Spø" og Spidsrod ved højtidelige Lejligheder — Skældsord og Forbandelser regner jeg ikke for noget, for det bider ikke i Skindet —. Det Liv syntes mig ikke til at udholde. Der var især en af mine foresatte, der altid var mig paa Nakken, og engang jeg sad i et lystigt Lag med nogle Kammerater, kom jeg til at sige, at jeg vist engang kom til at slaa ham for Panden, saa han skulde glemme at rejse sig igen.

„Saa bliver du skudt, min Bro'er!" sagde en af Kammeraterne.

„Det er omtrent lige meget," mente jeg. „Saa faar jeg da Ende paa det."

„Det er dumt," sagde en anden. „Jeg er nu ogsaa hjerteligt ked af dette her; men vent, til det bliver Vinter, saa kniber jeg ud og løber over Isen til Danmark."

„For at blive Soldat der!" raabte en tredje, „det er det ene som det andet."

Der blev nu talt en Del frem og tilbage om det, og en gammel Polak, der roste sig af, at han havde været Soldat i en halv Snes Lande og alle Vegne var desserteret, paastod, at Soldatertjenesten var ens alle Vegne deri, at ved de hvervede Regimenter blev Mandskabet behandlet værre end Hunde. Den største Fordel ved Rømningen var, at man fik Haandpenge, naar man tog Tjeneste paa ny; men desuden kunde det være fornøjeligere at være Soldat i en stor Stad som København end i Smaabyerne. Saavel hvad jeg dengang som senere hørte om Rømningen, skrev jeg mig bag Øret, og jeg syntes, at alt kunde gaa godt, hvis jeg bare kunde slippe ud af Svenskernes Kløer. Jeg vilde dog ikke lade mig hverve, naar jeg kom til Danmark, men heller se at tjene mit Brød paa en anden Maade.

De usle Smaaskillinger, jeg fik i Lønning, sparede jeg nu sammen, og jeg tænkte saa meget paa Fremtiden, at jeg ikke havde Tid til at gøre gale Streger. Den Officer, som før havde været mig saa gram, blev ganske velsindet imod mig; thi den dumme Djævel troede, at han ved sin hundske Behandling havde gjort mig til en lydig og punktlig Soldat; jeg lod ham da blive i Troen, og saa imidlertid kom Vinteren, og Sundet tillagdes med Is.

Saa en Nat i Storm og Snefog lykkedes det mig at komme ud paa Isen, og i det tiltagende Snefald havde jeg Held til at snige mig forbi Isposterne uden at blive opdaget. Men imidlertid foer jeg vild paa Isen, var flere Gange nærved at forvilde mig ind til Sverige igen. I to Nætter og en Dag blev jeg ved at vandre, og da jeg den anden Dags Morgen saa Københavns Taarne, var jeg saa forkommen af Kulde og Udmattelse, at alt omtrent var mig ligegyldigt. Straks efter blev jeg raabt an af en dansk Ispatrouille, og uden Modstand lod jeg mig føre op til Hovedvagten, hvor jeg blev hvervet paa ny og var nu dansk Soldat.

Haandpengene var tilsatte, og saa er der ikke meget at sige om den Ting. Den danske Soldatertjeneste er omtrent som den svenske; men nu lod jeg staa til og mente, der var ikke andet ved den Sag at gøre end at blive saa haardhudet som muligt. Jeg fik da ogsaa det Ord paa mig, at jeg var en af de mest haardnakkede i Kompagniet. Det kan dog ellers nok være, at jeg gjorde det vel grovt til sidst. Jeg fandt det sundest for mit Helbred at give Afkald paa Kongens Lønning og Brød; jeg kneb altsaa ud igen, og siden har jeg drevet om i Landet, hvor jeg kunde."

„Men hvor du maa have haft det haardt, stakkels Anton! Men hvordan kan du saadan komme frem i Landet uden Pas?"

„Pas? Jeg passer mig selv! For Resten er man jo ikke tabt bag af en Vogn, og et Brandstødbrev, et Markedspas eller en anden saadan Lap, kan man jo vel forsyne sig med i en snever Vending. Der er ogsaa andre, der saadan rejser om uden Pas. Det ved du vel nok?"

„Ja, Natmandsfolkene; men de —"

„De er meget flinke Folk paa deres Vis. De lever af andres Arbejde, ligesom Aagerkarlene — ligesom din ærede Svigerfader, som du sagde vilde tale med mig. Hvad mon han vil?"

„Det ved jeg ikke; men jeg tror ikke, han vil volde dig Fortræd."

„Det tror jeg heller ikke, for jeg skylder ham ingen Penge. Ja, kunde han vinde en Daler ved at angive mig, saa gid Pokker tro ham; men endnu er der ikke udsat nogen Pris paa mit Hoved. Du kan altsaa sige, at jeg er til Tjeneste, naar han ønsker det."

* * *

Anton mødtes med Frands Slagter, og de to blev meget igaaede med hinanden. Anton var ret kyndig i Affattelse af retslige Brevskaber, og Slagteren havde adskilligt til gode hos en og anden, som han holdt af at faa bedre Hævd paa. Noget af det, han brugte den fremmede til, var sagtens baade lovligt og uskyldigt, medens der muligen var andre Ting, som ikke var nogen af Delene; thi Slagteren havde ikke Ord for at være særdeles samvittighedsfuld, og det var Anton vel endnu mindre. De forskellige Fællesbedrifter vedkommer os dog ikke videre her, og Jakob fik ikke noget at vide om dem; thi nu holdt Anton sig hele Tiden skjult i Slagterens Hus, og Jakob saa ham sjelden, hvad han ikke vilde have taget sig videre nær, naar han ikke nu og da havde været plaget af mørke Anelser. Hvilken Nytte han imidlertid ydede Slagteren, er ikke godt at sige, dog fremkom Frands med et Brevskab, der skulde underskrives af Jakob og Else, og hvori Slagteren for bestandig tilsikredes Bolig i det Hus, der tilhørte dem. Da de to Søskende betragtede sig som hørende til een Familie med Jakobs tilkommende Svigerforældre, underskrev de uden Vægring; men siden fremlagde Frands for Jakob et andet Brevskab, som gik ud paa, at Else skulde tilskrive sin Broder al sin Del af Fællesarven, imod at der tilsikredes hende livsvarigt Husly og enkelte andre Fordele. Frands spurgte, om han kunde faa sin Søster til at give sin Underskrift derpaa.

„Det vil jeg ikke forlange af hende," sagde Jakob.

„Ikke det? Jeg tror dog, du kunde faa hende til at gaa ind paa det."

„Det tror jeg ogsaa; men jeg vil ikke forlange det; jeg vil ikke have det. Det kunde lade, som jeg havde Mistro til hende, hvad jeg ikke har, for jeg ved vel, at der ikke er det gode i Verden, som hun ikke vilde unde mig. Hun vilde paalægge sig selv hvilke Savn, det skulde være, for at gavne og glæde mig."

„Men det er jo ogsaa det, jeg mener!" sagde Frands. „Else er en god Pige og er velsindet mod baade dig og Lene; men det kunde godt blive anderledes."

„Saa skal det vist være vor egen Skyld," mente Jakob.

„Det skal du endda ikke være saa vis paa," svarede Frands. „Paa Kvindesind og Gyngegrund er det dumt at bygge. Sæt, at din Søster kom i Tanker om at gifte sig."

„Ja, sæt at hun gjorde det! Vilde det saa ikke være stor Uret, om jeg havde fralistet hende hendes Arvelod."

„Naa, du er saadan sindet!" sagde Slagteren med et Skuldertræk. „Ja, saa forstaar jeg dig ikke. Du holdt jo dog ikke af, at hun fik at vide, Anton var kommen tilbage."

„Nej, for hun har jo haft ham meget kær engang og har sørget svært over ham, men er nu rolig og tilfreds. Jeg var bange for, det skulde oprive hendes Sorg at høre Tale om, at han igen var kommen tilstede, og at han desuden var i Fare."

„Aa —! Jeg tænkte du var ræd for, den gamle Kærlighed skulde vaagne, og hun skulde tage sin Arv — og — og — det var derfor, jeg gik ind paa at hjælpe dig at holde ham skjult."

„Saa har vi misforstaaet hinanden."

„Det har vi; men der er ingenting forspildt, og nu kan du overveje Sagen, og du kommer vel nok til det Udslag, at det er bedst at lade hende underskrive Brevet. Naar det er sket, saa kan vi lade Anton løbe; thi saa gør det ikke noget, om han og hun atter mødes."

Jakob rystede paa Hovedet, men sagde ikke noget. Saa gik han bort i sine egne tvivlraadige Tanker; thi Slagterens egennyttige Tankegang kunde han ikke gaa ind paa; men den Mulighed, at Elses Kærlighed til Anton kunde genvaagne, ræddedes han for. Han vidste jo godt, at hun mindre havde sin Styrke i klart og forstandigt Overlæg end i Hjertets varme Trofasthed. —

Hjemme i Huset sagde han ikke meget; men ude paa Jordlodden var der noget Arbejde, som han gik ud til. Han blev borte hele Eftermiddagen og det blev langt ud paa Natten, inden han kom hjem. Endnu var han ikke kommen til Klarhed; thi han vilde ikke gøre Uret imod sin Søster og holdt heller ikke af at fortørne sin Svigerfader. Han havde overvejet, til han havde faaet ondt i Hovedet af det, men var ikke derved bleven klogere.

Else sad oppe og ventede paa ham. Hans Aftensmad stod paa Bordet, og hun sad tavs med foldede Hænder og saa paa ham, mens han spiste. Hans Madlyst var dog ikke stor, og han var snart færdig.

„Jakob!" sagde hun nu. „Vil du ikke sige mig, hvad du har for?"

„Jeg? Har jeg noget særegent for?"

(Sluttes.)

Vallø Slot.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Det er Ditmarskere," svarede en grov Røst, og en Mand red ud af Krattet, som hidtil havde skjult ham og Hesten. Han blev fulgt af en Skare til Hest og til Fods, som langt overgik Vibens. „Giv jer med det gode," føjede den første til, idet han holdt stille og strakte Haanden bydende hen mod Viben, „vi ved jeres Ærinde og er skikkede ud for at gribe den Evangeliemunk, I fører med jer."

„Ved I ogsaa, at der vil blive en Blodsag ud af dette?" spurgte Viben. „Jeg er Carsten Peters Søn, med den springende Ulv i Vaaben. Er der nogen her, som bærer samme Mærke, saa hører han til paa min Side, hvis ikke, saa lad mig blot vide, hvem I er, at det kan huskes siden."

„I vil altsaa ikke give jer med det gode?" vedblev Manden. „Vi er flere end I og har gode Vaaben tillige."

„Vi vil give jer Døden og Djævelen," svarede Viben, „nævn blot Jeres Navn, og lad os saa begynde."

Den fjendtlige Flok red sammen om Føreren og lod til at raadslaa med ham. En Røst hævede sig foran Viben: „Lad os bare komme ind paa dem. Jeg drog med jer herned for at slaas, I lovede det, og nu spilder vi Tiden med unødig Tale."

Bartel red hen til Viben. „Er der nogen af jer derovre, som bærer Reimer Grotes Mærke, saa maa han ogsaa være paa vor Side. Der lød en Røst, som jeg syntes, jeg skulde kende. Var det ikke Pavel Seke af Lytke Jebemands-slægten, den med to Nagler i Korset og to Palme-grene til Mærke, som talede sidst?"

„Det er mig," raabte Manden, „jeg er Pavel Seke. Hvad har Reimer Grote ellers med den Sag at bestille?"

„Der er talt om Bryllup mellem de to Slægter," svarede Bartel, „saa tager den ene den andens Sag paa sig. Forgangen Onsdag kom Pavel Seke ind til Reimer og fik Løfte paa Penge til sit Hus; hvad vil Reimer sige, naar han hører, du staar imod hans Slægt og bryder Fred paa Alfarvej i Nat?"

Manden red nærmere henimod Bartel, han betænkte sig lidt, derpaa slog han ud med Haanden og raabte: „Siden det er saaledes, som Peters Bartel siger, og siden I andre holder mere af at krybe i Skjul og skyde fra Busk end at slaas Mand mod Mand, som I lovede i Aftes, saa siger jeg mig nu fra Peter Schwien og hans Folk og gaar over til Carsten Peters og Reimer Grotes. — Sikke noget! skal det være Slagsmaal? fyre med Bøsse og ligge og lure." Efter denne Erklæring red han langsomt over i de andres Række.

„Jeg tænkte nok, det var jer, I Lundener Mænd," sagde Viben med al den Haan, han kunde lægge i sin Stemme, „I har altid haft Ord for de Bedrifter, som dølger sig i Mørke."

„Der er en Mand endnu af Lytke Jebemands Slægt," raabte Pavel. „Frem med dig, Claes Spergens, Du hører til herovre, hvor jeg er." — En anden Rytter kom langsomt ridende ud af Klyngen og drog over i Vibens Række. — „Jeg vidste tilforladelig ikke, der blev Slægtskab mellem Reimers og Carsten," forsikrede Pavel med stor Iver, henvendt til Bartel. „Nu har I mig, men I skal ogsaa love, det bliver Alvor, og at jeg faar noget at bestille hos jer. Hvad bryder jeg mig om den visne Munk med det gule Ansigt! Lad ham gaa Fanden i Vold. Jeg vil røre mine Lemmer, jeg vil slaas, vil jeg, derfor drog jeg fra Kvinde og Barn."

„Du skal nok faa din Lyst styret," sagde Viben og vendte sig om imod Fjenderne. „Altsaa, gør Plads for os, eller vi skal gøre det selv."

„Fly os Munken!" raabte Peter Schwien, „saa lader vi jer fare, paa anden Vis kommer I ikke frem."

„Det skal I faa at se," raabte Viben. „Ind paa dem alle Mand!"

Han sporede sin Hest til et voldsomt Spring, rejste sig i Stigbøjlerne, i næste Øjeblik var han midt inde i fine Fjenders Kreds, hans Sværd hævede sig og sank, lynsnart og uberegneligt, det var alle Jan Gyges Lærdomme og Kunstgreb, han her for første Gang bragte i Anvendelse. Han ragede op over de øvrige og søgte altid den tætteste Klynge.

„Kom frem, Peter Schwien!" raabte han overmodig, „hvorfor viger du tilbage? lad mig faa dit Ansigt at se, du, som ellers kun bestandig er at træffe mellem Skarnet. Sidst du gjorde Optøjer, dømte de dig til at valfarte til St. Jago, hvor mon de stikker dig hen for det, du bedriver i Aften?"

Hesten stejlede og slog ud naar et Stik ramte den, man hørte Suk og undertrykte Klageraab, idet en Mand sank ned paa Jorden, en Ed og et Jubelskrig, naar hans Fald blev hævnet, man skelnede intet tydeligt i denne brusende, sammen-trængte og bølgende Klynge. En Stemme lød højere end alle andres, det var Pavel Sekes, han var fulgt efter Viben, han trængte sig efter-haanden foran ham, bugtede sig som en Slange og lod en Hagl af Stød og Slag regne ned over hver ny Modstander, han tørnede mod. Et vildt og ustyrligt Raseri var over ham, hans brune Ansigt med de gnistrende Øjne og strittende Skæg lignede et Rovdyrs og ethvert nyt Fald af en overvunden Modstander blev fulgt af et Skrig eller et Haansord eller af den ejendommelige Lyd, hvormed en Skovhugger ledsager Slaget af sin Økse, naar han fælder Træ.

Claus Ahlefeld fulgte med de øvrige. Idet han ved Kampens Begyndelse sporede sin Hest fremad, havde han taget en Pibe, der hang ved en af Naglerne i hans Harnisk, og udstødt en skarp og gennemtrængende Tone, som gav Genlyd dybt inde i Skoven, derefter tog han Del i Kampen.

Overmagten var imod dem. Peter Schwiens Mænd sluttede efterhaanden en snevrere Kreds om Carstens Sønner. Vibens Hest stønnede under et Spydstik i Bringen og et dybt Hug af en Strids-økse, der havde truffet den i Hovedet. Dens Herres Mod forslog ikke. Bartel var omringet, og Henrik Zytphen genkendt. En Rytter rev Kappen af ham, greb ham i Skulderen og kastede ham ned af Hesten; denne Gang vidste de, hvor de skulde søge.

I dette Øjeblik, da alt var Nød og Haab-løshed for Viben, hørtes Lyden af en Skralde, der overdøvede Kamplarmen, og en gennemtrængende Stemme skreg henover Vejen:

„Nu er det vist bedst, I lister af, I Lundener Folk! hvis I ellers tænker paa at fare med frelste Lemmer. Inde i Skoven kommer de, der vil jer ondt og ilde."

Claus Ahlefeld hørte dette Raab, der blev fulgt af en tiltagende Lyd, som lignede Hestetrav. Han udstødte et Glædesskrig og udbrød: „Claus Ahlefelds Mænd! herhen! herhen! ind paa dem!"

En sluttet Rytterhob i Pantsere og Jærnhuer kom raslende ud fra Skoven, Claus sporede i det samme Hesten frem mellem Fjenderne og naaede lykkeligt ud paa den anden Side. Han lod sine Folk spredes i en Række, som indtog hele Vejens Brede, et Skrig fulgte efter, og hele Skaren jog ind paa Ditmarskerne. Dermed var Stridens Udfald afgjort. Peter Schwiens Folk trængtes tilbage, Viben fik Luft, naaede hen til Præsten og rev ham ud af hans Fjenders Hænder. Pavel Seke sang og skreg ikke mere, han brølede og sloges med dobbelt saa stort Raseri som før, han maatte skynde sig, fordi der kun var saa kort Tid tilbage. Fjenderne stubsede, saa sig om til Siderne og spredtes straks efter i smaa Hobe. En Mand bøjede sig over Hestens Hals og jog ned ad Vejen til Meldorf, to andre fulgte ham, en Rytter satte over den brede Grøft og red bort bag denne. Peter Schwien saa ingen mere, han var forsvunden inde mellem Buskene. Lidt efter lyste den klare Maane ned over en adspredt og raadvild Hob, der stræbte at undgaa fine Forfølgere, den sloges ikke, men løb, alene de saarede og dræbte laa endnu omkring paa Vejen som Vidner, om hvad her var foregaaet.

„Det var den anden Bom," sagde Viben og rakte Ahlefeld Haanden, „den lukkede I op for os; det var ogsaa paa Tiden, de trængte farlig haardt paa."

„Det er mig, I skal takke for det," raabte Dreyg Jødeken oppe fra Diget, hvor han havde staaet og set paa Kampens Slutning. „Jeg varede eders Ryttere, jeg sagde, hvordan I var farne, jeg vidste bedst, hvormange I havde imod jer. — Inde i Skoven slog de Fjælene fra Broen, I skulde over, og spændte Reb imellem Træerne, for at faa Hestene til at snuble, det var en ny Fælde, jeg viste Rytterne en anden Vej. Hvad faar jeg for det? Giv mig en Skilling til at købe Æg for."

Ahlefeld kastede sin Pung med hele dens Indhold i den fremstrakte Pose. Den spedalske udstødte et Glædesskrig.

„Det kan jeg lide! den hele Pung! — I maa ellers komme bandsat let til eders Penge, siden I rutter saadan med dem, — og al den Kvalm og Strid for en Munks Skyld! se, hvor han staar derhenne i Maaneskinnet med sænket Hoved og Hænderne foldede over den slunkne Mave. Hvor mange Lispund Hovmod, tror I, der gemmer sig bag hans ydmyge Mine? — Stol ikke paa dem, de Præster! de lyver, selv naar de ingenting siger. Jeg har gaaet i Skole hos dem. — Jeres Pung er tung," vedblev han og vejede Pengene i Haanden, „lutter Sølv! Det skal I ikke have gjort for intet. Jeg har endnu en Nyhed til jer, som er mere værd end alle dem, I kender. Kom herhen og hør vel efter! — I bilder jer vist ind, at I er vel farne, fordi den Flok der løber sin Vej, Viben staar og ser sig om og tror, han er

en Satans Karl. — Der er mere tilbage. Munken er listig og staar aldrig stille paa Halvvejen. Jan Gyge har været ude i Aften og sagt dem, at I vilde bringe den Evangelieprædikant tilbage igen engang i Nat; saa aftalte de, at naar I drager fra Ratlovs Gaard, skal Jan liste sig op i Hademarschen Kirketaarn og lyse ud af det ene Glamhul til Vest med en tændt Lygte, det er Tegnet for dem til at samle sig, og I faar da at tage, hvad der følger efter. Jan er en listig Ræv, han og jeg har en gammel Afregning at opgøre. Han slog mig engang med sin Pik. Lad nogle af jeres Jernmænd holde flittig Vagt oppe i Taarnet, saa har I ham, lad dem lytte, men ikke svire, ellers kan det hænde, at Vejen tilbage vil falde jer endnu mere knubret end den herhen. Nu har jeg fortalt nok for jeres Penge, der skal blive spist Æg for dem, kan I tro. Alt, hvad jeg har sagt, er til at lide paa, jeg taler gerne Sandhed, naar jeg ser min Regning derved, jeg holder ogsaa af at gøre Folk Tjenester, naar de betaler mig derfor. — Gud i Vold!"

Med disse Ord svøbte Dreyg sin sorte Lærredskappe om sig, steg ned af Diget og gik ind i Skoven.

Vibens Hest var styrtet af Blodtabet, den laa paa Vejen, gispende og udstrakt i de sidste Krampetrækninger.

„Hvad vil Gørres sige til det?" spurgte han Ahlefeld.

„Han faar at finde sig deri. I Morgen tidlig skal der staa en bedre Hest og skrabe uden for hans Port end den, han mister her i Aften. En af mine Folk kan stige ned og spænde Sadlen af, du tager da hans Hest, og lad os saa komme afsted, de venter os hos Ratlovs."

Viben steg op paa Svendens Hest, lidt efter red han ved Ahlefelds Side, og Toget bruste igennem Skoven, saa hurtigt Hestene kunde løbe.

Det var langt over Sengetid, da Rytterne naaede Ratlovs Gaard, men ingen af Herskabet tænkte paa at gaa til Ro den Aften. Der brændte et vældigt Baal af store Favnestykker i Borgstuens Kamin, foran dette sad Beate, med Fødderne støttede paa Jærnristen og indhyllet i et stort Tørklæde. Af og til forlod hun sin Plads for at gaa ud paa Svalen og stirre hen mod Hademarschens Skove, hun saa intet. Uglen skreg derovre, mørke og sønderrevne Skyer jog forbi Maanen, efterhaanden som den bølgende Taage steg i Vejret. Lidt efter kom hun tilbage igen. Lyset paa Bordet var ikke i Stand til at sprede Mørket i den store Sal. Henne fra Bænken under Vinduet lød en dyb og langtrukken Brummen. Naar Baalet flammede i Vejret kastede det sit Skin over en Mand i en lang Vadmelskofte, det var Gørres Ratlov. Han ventede paa sin Maade. Endelig lød der Hestetrav ind over Broen, Gørres rejste sig gabende og strakte Hænderne i Vejret, Beate fløj ned af Trappen for at tage imod Henrik Zytphen, som Ahlefeld hjalp af Hesten. Der laa saa megen Lykke i den unge Adelsmands Hilsen og det triumferende Smil, hvormed han fremstillede sig for hende. Hun rakte ham Haanden og førte Henrik op i Huset. Viben holdt sig noget tilbage, men hendes første Øjekast havde dog fundet Vej til ham i Mørket.

(Fortsættes.)

Skæmte-Historier.*)

Passelig Pølse er bedst.

Saaledes lyder et bekendt Ordsprog i Skaane, og Oprindelsen dertil skal være følgende. Eftsteds i Skaane var det i Pølsetiden Skik og Brug at forære Præsten en Pølse. En Nævningsmand gav altid større Pølser end de andre Sognefolk og fik derfor baade Ros og Velsignelse af Præsten, hvilket naturligvis strammede ham op til at lave endnu større Pølser. Næste Gang lod han hele Oksemaven proppe fuld, saa den udgjorde en eneste Pølse, der baade var mægtig og vægtig. Paa en Trillebør kørte han den op til Præstegaarden, og ved Hjælp af Karlen og to Hallændinger, der stod og tærskede i Loen, fik han den baaret ind i Præstens Studerekammer. Præsten ryddede straks sit Skrivebord for at gøre Plads for Pølsen, hvorpaa han oprømt udbrød: „Det maa jeg sige, Fa'er Nævningsmand, til ebers velfortjente Berømmelse, at I er overordenlig hæderlig mod ebers Sjælesørger!" Imidlertid lod Præsten sin ene Haand glide hen over den prægtige Pølse, men kom til at tage lidt haardt paa den, formodenlig for at føle, om den var godt stoppet, saa Pølsen rullede ned fra Bordet og faldt paa hans venstre Fod, som desværre var udstyret med slemme Ligtorne. Hoppende paa eet Ben og ynkelig grinende af Smerte raabte Præsten: „Det maa jeg alligevel sige eder, Fa'er Nævningsmand, for en anden Gangs Skyld, at passelig Pølse dog altid er bedst."

Bjælken.

Folkene i den gode By Jagel ved Slesvig kaldes rigtignok somme Tider for de gale Jageler; men de er dog ingenlunde værre, end at de villig lader sig belære og tager imod et godt Raad. Engang skulde tre Mand bære en Bjælke ind i et Hus, hvor der skulde udføres noget Tømrerarbejde. De vilde bære den ind paa tværs, men fik snart at mærke, at Døren var for smal, og Bjælken for bred eller rettere for lang. Mens de nu staar og raadslaar om, hvorledes de skal bære sig ad for at faa Bjælken ind, faar de Øje paa en Spurv, som kommer flyvende med et Halmstraa til sin Rede

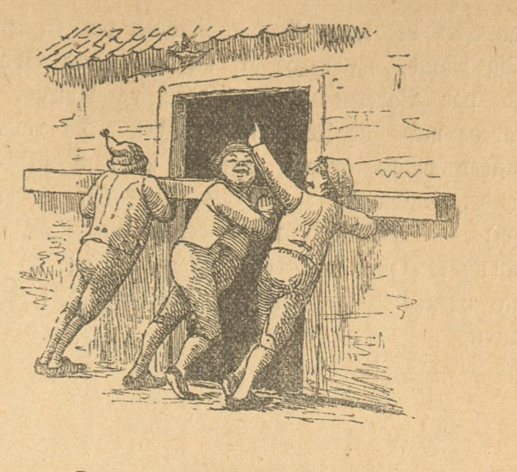

oven over Døren, og her lægger de Mærke til, at Fuglen tager Straaet paa langs ind ad Flyvehullet. Al videre Raadslagning er overflødig, de gør ligesom Spurven og fører Bjælken ind efter Længden, og saaledes bærer man sig ad i Jagel endnu den Dag i Dag.

Den hollandske Ost.

Et hollandsk Skib strandede engang ved Hørnum paa Sylt, og mellem alle de Varer, som skyllede op langs Stranden, var der ogsaa en Mængde Ost. En Aften traf den lystige Skalk Paul Modders et Par gerrige Mænd, som egenlig var fra Føhr, men nylig var landede i en Baad ved Hørnum. De var troskyldige nok til at spørge Paul Modders om, hvor de skulde finde nogle af

de dejlige hollandske Oste. Skælmen svarede: „Ja, i Stranden er der ikke flere, men der driver endnu nogle om paa Havet. Se, derude i Nordøst dukker just en dygtig gul en frem af Vandet! Vil I have den, saa maa I skynde jer." De gode Føhringer-Mænd skyndte sig ned i deres Baad, stødte fra Land og roede af alle Kræfter afsted efter den opgaaende Fuldmaane.

Det tabte og genfundne Raad.

Den første Kirke, som blev bygget paa Føhr, havde ingen Dør, og Føhringerne var stedte i stor Vaande, fordi de ikke kunde komme ind i Kirken. En af de mest behjertede iblandt dem, rejste saa en Dag over til Amrum og søgte Raad hos denne

Øs Beboere. „I maa lade en Dør sætte ind," svarede Amrumfolkene. Glad drog Føhringen bort, men undervejs glemte han det gode Raad, man havde givet ham. Meget nedslaaet hentede han sin Spade frem og gik ind og klagede sin Nød for Naboen, hvem han bad om at hjælpe sig med at

*) Disse Skæmte-Historier, hentede fra forskellige Lande, gengives her nærmest efter Tuxens Samling af „Molbohistorier," der har været udsolgt i mange Aar. De danner til Dels en Slags Sidestykker til vore egne berømmelige Molbohistorier; men det turde dog være mindre korrekt at gengive dem under dette Navn.

lede efter det tabte Raad. Naboen var en beredvillig Mand, og begge gik nu med deres Spader ned paa Vaderne mellem Føhr og Amrum og gravede med stor Iver efter Raadet. Da Naboen omsider havde gravet Sandet igennem ned til Vandet, raabte han: „Jk saa dør!“ (Jeg er igennem) — „Rigtig,“ sagde den anden, „en Dør waft!“ (en Dør var det.) Fornøjede gik de derpaa hjem, og nu blev en Dør indsat i Kirkemuren.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

April.

Har man ikke endnu i Køkkenhaven faaet saaet de Slags, der blev omtalte for Marts Maaned, gør man det, saa snart man kan. Ligeledes saas i Begyndelsen af Maaneden tidlige Gulerødder af Sorterne tidlig, kort hornsk eller Douvicker, der er endnu tidligere, men ogsaa mindre. 5 Rækker paa et 3 Fods Bed; Planterne udtyndes, naar de har skiftet Blade. Der bruges 1 Kvint rent Frø til 30 Alen Rille. Salat saas tæt og udplantes siden i Rækker, 1 Fod fra hverandre, 6—9 Tm.s Afstand mellem Planterne i Rækkerne. Til Spinat saas Frøet i 1 Tm. dybe Riller, Planterne udtyndes siden. 5 Kvint Frø til 60 Alen Rille. Kørvel bredsaas med 5 Kvint Frø paa 15—25 Kv. Alen.

Midt i Maaneden saas Ærter til den egenlige Hovedforsyning. De lave Sorter saas i 5 Rækker paa et 2 Alens Bed, til Ris i Rækkepar fra N. til S. med en Fods indbyrdes Afstand. Afstanden mellem Rækkeparrene maa være 1 Alen for Sorter af 1 Alens Højde, 1½ Alen for Sorter af 1½ à 2 Alens Højde o. s. v. Mellem selve Frøene bør være en Afstand af et Par Tommer, og man dækker med omtrent et Par Tommer Jord. 1 Pd. Ærter strækker til 60—100 løbende Alen efter Frøets Størrelse hos de forskellige Sorter. For at kunne pille grønne Ærter i lang Tid af een Lægning, kan man straks lægge Sorter af ulige hurtig Udvikling f. Eks. Wonder of America, Bliss Abundance, Turners Dr. Mc. Lean, Fairheards, Champion. Disse 5 Sorter er stillede op efter deres Tidlighed.

I Slutningen af Maaneden (eller i Maj) saas de Slags Rodfrugter, man skal have til Vinterforsyning.

Der er en lille Køkkenurt, der spiller en stor Rolle, idet den yndes meget som Spise, vist i mange Tilfælde er ganske sund og — ikke fordrer Tilberedning. Det er Radis. Naar den ikke dyrkes hele Sommeren igennem af de fleste, der raader over en Smule Jord, saa er Grunden vel i de fleste Tilfælde den, at man ikke ved sit aarligt gentagne, enkelte Forsøg om Foraaret altid faar noget godt Resultat. Og hvorfor man ikke faar dette maa søges i flere Grunde. Jordlopperne æder ofte og oftest den første Udsæd, hvorpaa Folk i Regelen sætter mest ind, Tid og Midler. Mislykkes saa den første Udsæd, opgiver de at faa Radiser, skønt de har en lang Sommer for sig til at høste og nyde i. Man bør naturligvis saa om, og man bør saa hele Sommeren med 3—4 Ugers Mellemrum. Jordlopperne huserer ikke mere end een, højst to Gange i Sommerens Løb. Man bør af Hensyn til denne Fjende og til eventuel Tørke vælge Pladsen fornuftigt: om Foraaret og Eftersommeren en lys, i Midsommertiden derimod en beskygget Plads. Fuld Skygge er uheldig, man faar da kun Top. Endelig bør man saa tyndt, thi ved for tæt Saaning faas ligeledes Top. Viser det sig, naar Planterne kommer frem, at de staar for tæt, bør man ikke sky det Arbejde at udtynde.

Med Hensyn til Jordlopperne, der jo hærger i lige Grad Radiser, Kaalplanter, Levkøjplanter, men ikke paa nogen Maade heller forsmaa Gulerødder, Ærter m. m., da er Midlerne mod dem utallige. De fleste hjælper imidlertid ikke! Dog bør man ikke undlade at prøve de Midler, der synes at have noget paa sig. Jeg skal her anføre tre:

1) Forstanderen for „Forsøgsstationen for Bekæmpelse af Plantefjender“ i Halle har prøvet et Middel, om hvilket han siger, at det er meget virksomt. Det bestaar i, at der stilles flade Skaale med Vand, hvorpaa gydes Olie, blandet med en Smule Biæther. (Hermed menes vel dobbelt rectificeret Æther.) I Løbet af 3 Dage blev der i en eneste Skaal, med en Optagningsflade af 600 □ Centimetre, fanget over 3000 Jordlopper foruden mange Fluer, Ørentviste, Hvepse, Sommerfugle m. m.

2) Et andet simpelt og tilsyneladende formaalstjenligt Middel er, samtidig med Kaalfrøet at saa noget Raps. Lopperne skal foretrække de ganske unge Rapsplanter, og imedens vokser Kaalplanterne fra Faren, navnlig hvis man gøder med rigelig kvælstofholdig Gødning, f. Eks. Salpeter, der dog er overflødig, naar man gøder overordenlig med Staldgødning.

3) Det 3die Middel, der iøvrigt roses meget, bestaar i at bestrø Planterne med en Blanding af en Pot Savsmul og 30 Gram Svovlblomme. En Overbrusning med Vand skader ikke, tvertimod, det forøger endog Virkningen.

Ældre Aspargesbede gøres i Stand, d. v. s., den i Fjor efter Stikningstiden udjævnede Jord kastes op om Planterne. Da denne Jord kun benyttes til Blegning, men for øvrigt er et Onde for Planten — om end et nødvendigt Onde —, maa Opkastningen først finde Sted, naar Skuddene begynder at vise sig, for at man ikke tidligere end nødvendigt, skal berøve Planterne Luft, Lys og Varme.

Ny Aspargesbede anlægges i Jord, der i dette Øjemed er godt gennemarbejdet, eventuelt blandet og gødet. Man bør nøjes med een Række Planter langs Midten af hvert Bed. ¾ Alens Afstand mellem Planterne.

Man kan jo endnu en Tid plante Frugttræer, tildels Frugtbuske, Hækplanter o. s. v. Nyplantede Frugttræer vander man engang, men søger iøvrigt at overflødiggøre senere Vanding, ved at belægge Jorden over Rødderne med et Lag Bark, Blade, Tang eller lign. Man erindre at gøde de ældre Frugttræer, der trænger dertil. I Slutningen af Maaneden ompodes ældre Træer af daarlige Sorter med bedre Sorter.

I Blomsterafdelingen kan man plante Prydbuske samt fleraarige urteagtige Prydplanter, der blomstrer om Sommeren og enere. Roser plantes i Løbet af Maaneden; de maa beskæres stærkt, hvert kraftigt Skud maa kun beholde ca. 3 Knopper; svage Skud fjernes helt. Hvis man ikke foretager en saadan stærk Beskæring, vil man for lave Rosers Vedkommende faa en svag Plante med smaa, daarligt udviklede Blomster, og for de højstammedes Vedkommende vil man i mange Tilfælde miste Planten. De lave Roser plantes saa dybt, at det Sted paa Rodhalsen, hvor Forædlingen er foretaget, kommer ned under Jordoverfladen. Dækningen fjernes efterhaanden fra ældre Roser, helst i graat, fugtigt Vejr, og Planten beskæres.

Nye Græsplæner anlægges sidst i Maaneden. Ældre udbedres og gødes med et Lag formuldet Gødning eller med Wagnersk Gødningssalt.

Med Hensyn til Kulturer og Fremgangsmaaden, kan jeg henvise til „Lommebog for Havevenner“, der er udkommen paa Gads Forlag og faas i enhver Boghandel; den koster 75 Øre. Iøvrigt henvises ogsaa til Spørgerubriken heri Bladet.

Skæmt.

Aarsag og Virkning. Moderen: „Du lille Gris, hvordan er det, du ser ud. Se dig engang i Spejlet, du er jo tilsmudset overalt, selv Ansigtet er fuldt af Blækklatter.“

„Ungen“ (vigtig): „Ja, men vi har ogsaa haft Skønskrivning i Dag.“

Ondskabsfuldt. Ældre Frøken: „Sig mig, kære Doktor, er det skadeligt for mit Helbred, at jeg deltager i Baller?“

Lægen: „Ja, det er det rigtignok. De skal have Bevægelse, den megen Stillesidden er skadelig for Dem.“

Selvfølgelig. „De har været paa Jagt?“

„Ja.“

„Har De truffet noget?“

„Ja.“

„Hvor meget har De betalt for Svie og Smerte?“

Let at forveksle. Herren: „Hvad er det for en Skrigen derovre fra Villaen?“

Gartneren (lyttende): „Jeg kan ikke rigtig bestemme det; men enten har Frøkenen Sangtime, eller ogsaa er det Maaren, der igen er sluppen ind i Hønsehuset.“

Højeste Grad af Distraktion. Professoren: „Frøken, jeg maa gøre Dem en Undskyldning, fordi jeg i Gaar i Distraktion har forlovet mig med Dem.“

Slubbert-Logik. Faderen: „Du er Nr. 20, det vil altsaa sige den nederste i Klassen.“

Sønnen: „Ja, hvad kan jeg gøre for, at der ikke er flere Drenge.“

Hovedbrud.

Gaade.

Mit første en Artikel er,
som ej i Handelen kommer,
og andet har vist moret jer
ved Vintertid og Sommer.
Det tredje er den lange ej,
det bruges vist af mange;
med hele baade du og jeg
os morer mange Gange.

K—b.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Af dette mærkelige Stof der bliver
saa meget, saa forskelligt fabrikert.
6 7 2
Af denne aarlig Land befrugtet bliver.
4 1 2 9
Det mange frygtelig har massakrert,
men ogsaa fredeligt det har forkyndt
9 3 2 4
at dette svinder, eller det sig nærmer.
1 2 3 6
Fra det, hvormed jeg Gaaden har begyndt
de fire stammer. — — Tro mig, mange sværmer
2 8 6
for i en Storm at finde slig en Plet.
6 7
Et Tal, som du vel sagtens gætter let.

J. J.

Opløsninger.

Gaade i Nr. 27: „Husvennen“.

Firkantet Nød i Nr. 27:

R i b e
I v a n
B a a d
E n d e.

Brevkasse.

Flere Indsendere: „Husvennen“ modtager gerne til Offentliggørelse saadanne Bidrag, der meddeler Oplysninger om Husflidens, Fjerkræ- og Biavlens Stilling her i Landet, og om deres Betydning for Enkeltmand; ligeledes saadanne Bidrag, der indeholder gode og nyttige Raad og Vejledninger for Hus og Hjem, Mark og Gaard, eller praktiske Anvisninger til at forfærdige Redskaber, Værktøj, Legetøj o. s. v. De mange af vore Læsere og Venner, der stadig ytrer Lyst til at støtte „Husvennen“ med Bidrag, opfordrer vi til at have deres Opmærksomhed henvendt paa de anførte Emner. Ved at fremdrage Eksempler paa de Goder, der er tilført talrige Hjem gennem Husfliden, Fjerkræsagen o. s. v., vil man opmuntre Folk til med større Iver at lægge sig efter disse Ting, og ved at fremdrage gode Raad og Anvisninger for det daglige Livs Behov, vil man kunne glæde og gavne andre, med hvad man selv har høstet Gavn af.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen“ udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Den 17de danske Landmandsforsamling og dens Præsident, med Portræt. Vallø Slot, af D. H., med Billede. Handskemagerens Børn, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Sluttes.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Skæmte-Historier, med 4 Billeder. Havebrug. Skæmt. Hovedbrud. Brevkasse.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

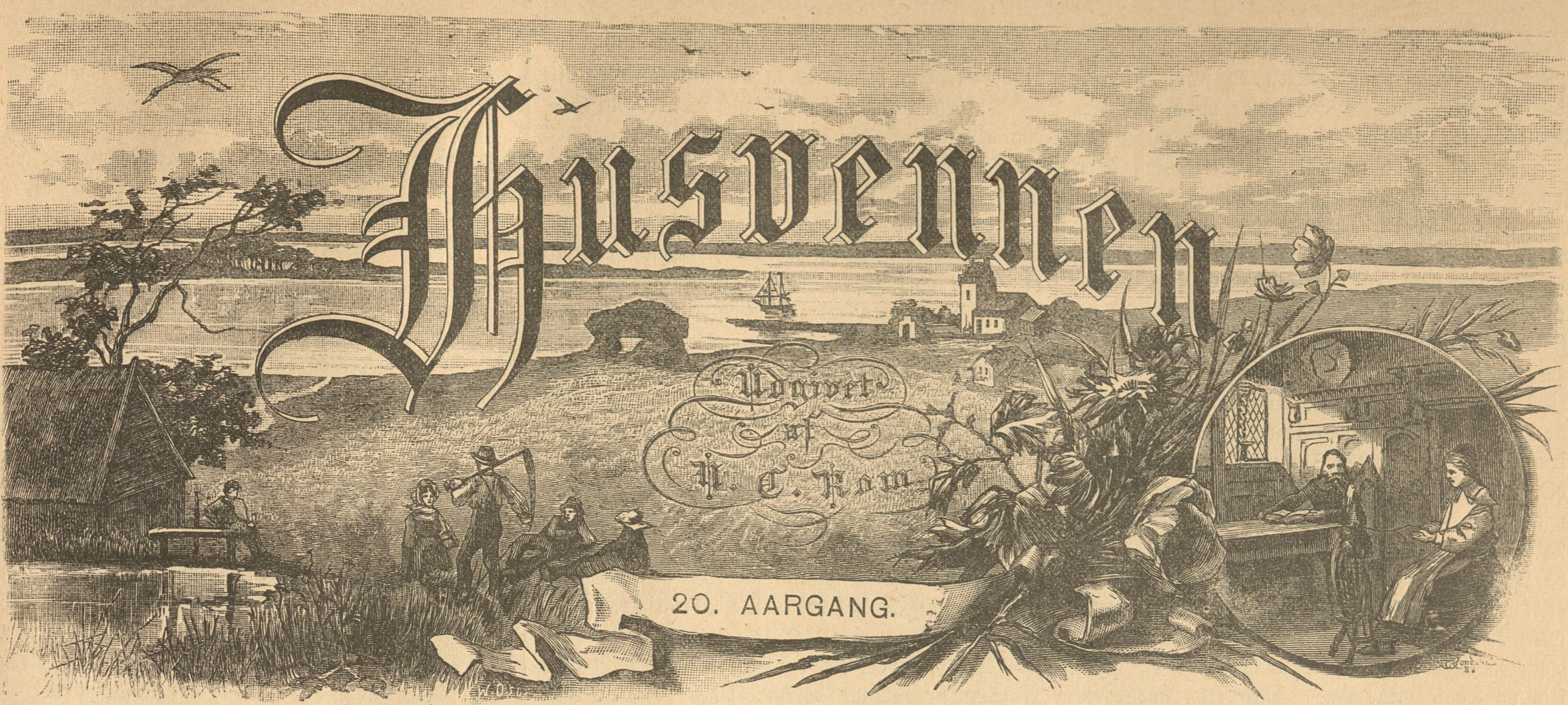

Nr. 29. Søndag den 16. April. 1893.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

IV. Artiumslæsning.

Det var en besynderlig Følelse for mig, at have hele Dagen til min Raadighed og at kunne tage mig til, hvad jeg vilde; men ublandet hyggelig var den ikke. Der var over mig en Fornemmelse af Tomhed og Utryghed; jeg havde med Hensyn til Fremtiden ingen fast Plan og vidste ikke ret, hvad jeg skulde tage mig til. De Forsøg, jeg gjorde paa at faa Lærlinge i Tysk, Fransk og Engelsk, mislykkedes ganske, og heller ikke med de Forsøg, jeg gjorde paa at komme i en anden Livsstilling, havde jeg bedre Held. Min Broder syede Fodtøj for Generalpostdirektøren, Grev Danneskjolds-Samsø, og var yndet af ham; han udvirkede, at den mægtige Mand forundte mig en Samtale. Heibergs Anbefaling, der var bilagt med et særdeles glimrende Vidnesbyrd fra Eibe og et Par andre, gjorde et vist Indtryk paa ham, og han spurgte mig ret venligt, hvad mit Ønske var. Da jeg ikke var inde i Forholdene ved Postvæsenet, kunde jeg kun svare med et Par løse Antydninger af, hvad jeg havde havde tænkt mig; men Greven afbrød mig hurtig med den Bemærkning, at „den Slags Ansættelser kun gaves til Kandidater." Da jeg derpaa skyndsomt anbefalede mig, sagde han med afglattende Høflighed: „Jeg skal villig indrømme, at De har sjældent gode Anbefalinger!" — Det samme Svar fik jeg i den nærmest følgende Tid med ringe Afvigelse ved forskellige andre Lejligheder.

Samtidig med, at jeg forlod Eibe, havde jeg givet min Oversættelse af „Colomba" i Trykken som en Bog for sig og tillige en Oversættelse af en yderst fornøjelig Tekst til „Den bestøvlede Kat" af Otto Specter. Det var mit Haab foreløbig at slaa mig igennem ved at oversætte. Jeg havde den Plan, at udgive en Oversættelse af „Harzrejsen" af Heinrich Heine, hvortil det dog viste sig umuligt at finde en Forlægger, og jeg oversatte i den Anledning samtlige Digte, som er indstrøede deri. De blev mange Aar efter trykte i en af „Fremtidens" Aarbøger. Da Eibe fra sin Studentertid var en god Ven af Ploug, havde jeg bedt ham tale med ham, for om mulig at udvirke, at jeg kunde komme til at levere Oversættelser til „Fædrelandet", hvad jeg, ikke uden Grund, tænkte mig vilde gøre et vist Indtryk paa Boghandlerne og gøre det lettere for mig at faa Arbejde for dem. Han efterkom mit Ønske, og for at give sin Henvendelse Vægt betroede han Ploug, at jeg var Forfatter til den nylig hos ham udkomne Digtsamling. Af denne havde Ploug faaet et godt Indtryk og gav derfor et imødekommende Svar.

Som Følge heraf indfandt jeg mig nogle Dage efter paa „Fædrelandets" Kontor. Der var tilfældigvis et Par andre, der søgte Ploug til samme Tid og kom op ad Trappen bag ved mig. Da jeg bankede paa, aabnede Ploug selv Døren og spurgte med et vrippent Blik ned over Gelænderet: „Er der fler?" Saa snart jeg henviste til Eibe, sagde han med en vis Venlighed:

Nærøfjorden.

„Naa er det Dem?“ Men en fransk Afhandling om John Law, som jeg havde medbragt, vilde han ikke vide noget af, og Audiensen var meget kort.

Jeg var altsaa foreløbig henvist til at læse og spasere og vente paa, hvorledes min Digtsamling vilde blive modtagen. Min Broder var alt for stolt af mig til at kunne dy sig for at gøre dem af af hans Kunder, med hvilke han stod sig særlig godt — og deres Tal var meget stort! — en Underhaands-Meddelse om, hvem Forfatteren til de nylig udgivne Digte var, og hver Gang han kom hjem, fortalte han altid med megen Iver, at snart den og snart den havde sagt, at nu maatte jeg fremfor alt se at blive Student. Fra alle Kanter blev der lagt et usynligt Pres paa mig, om end mit gamle Forsæt om at gaa mine egne Veje stadig strittede imod. Som jeg en Middag sad og læste — det maa have været i den tredje Uge af November (1858), hørte jeg min Moder ilsærdig lukke Døren til „Salen“ op, og straks efter kom hun ind til mig og sagde, at der var en Herre, som vilde tale med mig. Med ikke ringe Forundring genkendte jeg i Herren Hr. Philip Weilbach.

Han havde været Kunde hos Eibe og hos denne paa eget Forlag udgivet en tynd, udvandet Gengivelse af Anakreon samt et Hefte dramatiske Ordsprog, der ikke var stort heldigere. I Boglanden havde han gjort Indtryk paa mig af at være et barnligt, godmodigt Menneske, der bare struttede af en utrolig Selvgodhed, hvori gunstige ydre Livskaar vistnok havde en væsenlig Del. Disse satte ham i Stand til at gaa ualmindelig elegant klædt, og navnlig udmærkede han sig ved om Vinteren at bære en kostbar blaa Kappe, der paa italiensk Vis var forsynet med et mægtigt Overkast, beklædt med sort Fløjl. Allerede medens jeg var ved Boghandelen, var vi undertiden blevne forvekslede med hinanden, og i de paafølgende Aar skete det endnu langt oftere. Hverken Weilbach eller jeg kunde faa Øjet op for denne Lighed, der var os begge inderlig imod — sagtens fordi baade han og jeg mente at have et vist distingueret Udseende; men den blev unægtelig bekræftet fra saa mange Sider, at den maa have været ganske uomtvistelig. Til min ikke ringe Fortrydelse blev jeg endogsaa et Par Gange anset for at være den blaa Kappes Bærer.

Trods al sin Godmodighed havde Weilbach kun lidet huet mig, og da jeg end ikke havde hilst ham paa Gaden, var, som sagt, min Forundring over at se ham i min Stue stor, ja ligefrem overvældende.

Han begyndte med i spøgende Ord at udtale, at det jo var en pæn Bog, jeg der havde udgivet, og lod, som en svag Trusel, forstaa, at han allerede havde skrevet en Kritik af den, som det kun kostede ham et Ord at faa optaget i „Fædrelandet“. Han vilde imidlertid heller foreslaa mig, at jeg under hans Vejledning skulde begynde at studere; for ikke at forkærve Venskabet, inden det endnu var indgaaet, vilde han i saa Fald holde sin Anmeldelse tilbage. Det var fornemlig Latin, han ønskede at læse med mig, og for at jeg ikke skulde blive betænkelig ved, at han kom til at ofre en Del Tid paa mig, tilføjede han udtrykkelig, at det hørte med til hans Livs Plan „at faa hver Stump af Klassikerne læst;“ det vilde derfor kun være ham en velkommen Anledning til at udføre sit Forsæt, om jeg gik ind paa at benytte ham som Lærer.

Paa alle Vendepunkter af mit Liv er der altid sket et og andet, som uventet har paavirket min Vilje og bragt min Beslutning til at staa fast. At dette fremmede Menneske, der til Forveksling lignede mig, kom dumpende ned i min Stue og tilbød at læse Latin med mig, gjorde i et Nu Ende paa al min Betænkelighed, og inden vi skiltes, stod det Forsæt fast hos mig, at jeg vilde gaa op til første Del af Artium i Sommeren 1859.

Til denne krævedes kun fire Fag: Tysk, Fransk, Geografi og Naturhistorie. Tysk og Fransk mente jeg at kunne i tilstrækkelig Grad, det nødvendige Kvantum Geografi vilde jeg lettelig paa egen Haand kunne indøve en Maanedstid inden Eksamen, og selv Naturhistorien, som var en temmelig omfattende Disciplin, mente jeg foreløbig ikke at behøve at tage fat paa. Den hele Artiums-Forberedelse indskrænkede sig derfor i nogle Maaneder til, at jeg hver Dag kom ud til Weilbach i hans Bolig i Frederiksberg-Allé og læste en Time Latin med ham.

Uden at spilde Tiden med indledende Øvelser begyndte vi straks at læse Ovids „Tristia“, hvoraf vi gennemgik to eller tre Bøger, og som af al den latinske Poesi, jeg har læst, tiltalte mig allermest. Den yndefulde Sørgmodighed i disse Elegier var vistnok ikke dybere, end at den forstod at iklæde sig al en opfindsom Aands kløgtige Forfinelse; men saa lidet dyb den var, tog den mig ganske med sig og har efterladt en blivende Virkning i mit Sind. Senere følte jeg mig vistnok ogsaa tiltalt af Horatz's urbane Vid og elegante, med fin Selvironi tilsatte Erotik; men et blivende Indtryk, som af Ovid, modtog jeg ikke af ham. De Bøger af Virgil, jeg umiddelbart inden Artiums anden Del maatte læse, formaaede jeg ikke at afvinde nogen som helst Interesse.

Omtrent samtidig med Latinlæsningen begyndte Udtalelserne om min Digtsamling, private saavel som offenlige, at melde sig. Ikke mindre end fire af Landets ældre og berømte Digtere udtalte sig om min Bog. Om Heibergs Dom skal nedenfor blive talt. Hauch skrev mig et venligt Brev til og erklærede, at Digtene røbede „betydelige Spor af Talent.“ Hertz udtalte sig i „Ugenlige Blade“ om dem med stærkt begrænset Ros og erklærede, at Digtsamlingen fornemmelig „interesserede ved sine Løfter.“ Da det forekom mig, at han i selve sin Angivelse af Bogens Indhold havde begaaet en faktisk Fejl, der lettelig kunde vække vrange Forestillinger om den, skrev jeg ham, uden at navngive mig, et Brev til, som jeg bad ham trykke, og hvori jeg gjorde opmærksom paa Fejltagelsen. Gennem Eibe svarede han mig, at Brevet ikke kunde blive optaget i Ugebladet, men at han derimod vilde give en nærmere Udredning, hvormed jeg ogsaa vilde være „bedre tjent“, eftersom en hel Række af Digte, han i sin første Artikel havde ladet uomtalte, i den vilde blive dragne med ind under Bedømmelsen. Den Artikel, som nu paafulgte, ydede min Bog ulige større Anerkendelse, end den første Omtale havde gjort, og udtalte, at naar det var sagt, at den interesserede ved sine Løfter, saa indeholdt dette allerede „en Opfyldelse“. Jeg kom aldrig i personlig Berøring med Hertz; — det i hans Brev brugte Udtryk: „bedre tjent“ berørte mig saa forunderlig klamt, som vidnende om en alt for vidt dreven literær Forretningsaand, og hver Gang jeg i de paafølgende Aar saa hans lille, uanselige Skikkelse, meldte det sig med en svag komisk Virkning altid paa ny. I min Boghandlertid havde jeg elsket alle danske Digtere en bloc og selvfølgelig ogsaa Hertz, af hvem jeg, som af alle de andre, kunde en Mængde Digte uden ad. Naar jeg undtager „Svend Dyrings Hus“, der for mig stadig som en stærk Essens rummer den i vor hele Folkedigtning spredte Duft, er der af vore Digtere ingen, der i Aarenes Løb er bleven borte for mig som netop han.

Den Udtalelse om min Bog, der var den fyldigste og hjerteligste, kom fra Ingemann og lød saaledes:

„Fra B. S. Ingemann til den anonyme Forfatter af „Et Ungdomsliv.“ (Kjøbh. 1858.)
Sorø, d. 7de Novbr. 1858.

Gjennem Deres Forlægger tænker jeg at kunne tilstille Dem min Taksigelse for den Venlighed, hvormed De har tilsendt mig ovennævnte Digtsamling. Slige Meddelelser af lyriske Stemninger og Livsbilleder savne som oftest en psychologisk Interesse med den poetiske. Den Kjærlighed til Poesien og den Gave til at gribe og fastholde de flygtende Livsmomenter i anskuelige Billeder, som ere Betingelser for al sand Digtning, fremtræder umiskjendelig i disse Digte. De ere mig derfor, — uden Hensyn paa den uopløste Dissonans i den erotiske Sangkreds — Forbud paa en Poesie, hvori „Flammen ikke slukkes“ eller blot bliver „udladt i Sangens elektriske Gnist“, — men med Ideen selv og Aandslivet maa være og føle sig uforgjængelig. At det er til en saadan Poesie, Aanden gjennem „et Ungdomsliv“ hendrager dets Digter udover de tilbagelagte Stadier, troer jeg at see i Bortvendelsen fra den græsk-Goethiske Naturalisme, og den Heinishe Ironie til Bekjendelsen af „Menneskehedens endeløse Tog“, hvor det store „Fremad!“ toner ham imøde. Hvor høit De skatter Søren Kierkegaard, vil De vist heller ikke standse ved den Afgrund, hans geniale, men eensidige og derved grundskjæve Idealisme udhuler mellem Gud og Menneskeheden. — Medens De med Kjækhed trodser den larmende Tidsaand, der i sin rastløse Materialisme vil „rive Lyren af Digterens Skulder“, vil De vist freidig paa „Vingehesten“ flyve mod Maalet, De har for Oie, og der vil skjænkes Dem ikke blot „Dieblikke“, men et helt uforgjængeligt Digterliv, „hvori Sjælen føler sig fri og Tilværelsens spredte Dissonanser samle sig til Harmonie“ — gjennem Grundtonen, der forener Menneskeheden med dens Ophav. Jeg kunde fremhæve, hvad der, henpegende paa en saadan Harmonie, meest har tiltalt mig; men det kunde bedre skee mundtlig engang end skriftlig. Begeistringen saavel for Copernicus som Rimbert synes mig et Tegn paa den Harmonie mellem Videnskab og Christendom, som Deres Digtning ogsaa vil hendrages til ved hint store „Fremad!“ Modtag med de bedste Ønsker for en rig og skøn Digterfremtid Bevidnelsen om min Paaskjønnelse, af hvad De allerede har meddelt, og af den venlige Sind, hvormed De har henvendt Dem til mig, og hvormed jeg ogsaa haaber De vil modtage disse Yttringer!“

(Fortsættes.)

Anm. De tre første Afsnit af Rudolf Schmidts Levnedsskildring findes i forrige Aargang.

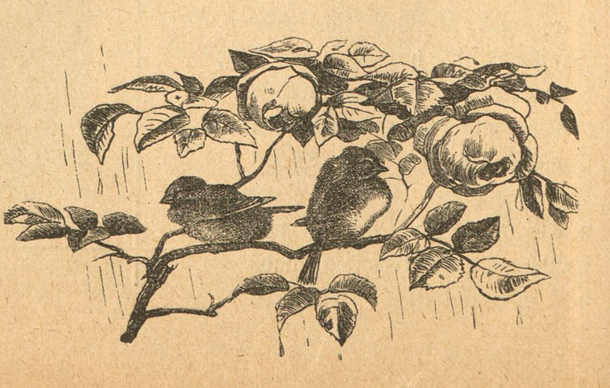

Handskemagerens Børn.

Fortælling af E. K. Thyregod.

(Sluttet.)

Det har du vist. Ak, Herregud! Vi to forældreløse Søskende har altid holdt saa troligt sammen i ondt og godt og været fælles om alle vore Tanker, og det har været saadan en Trøst — for mig. Nu i den sidste Tid har du været saa underlig, og jeg kan godt mærke, at du dølger noget for mig. Det tog jeg mig endda let, for det var jo rimeligt, at du hellere meddelte dig til Lene end til mig. Men jeg er saa ræd for, at der er noget ondt paa Færde. Nu vilde jeg bede dig blot sige mig een Ting: Det Brev, Frands kom stikkende med, hvad har det at betyde? Hvorfor kom han med det, mens du var borte, da det jo vedkom dig?"

„Hvilket Brev?" spurgte han forundret.

„Du ved det vel nok! Det Brev, han kom med i Dag og vilde have min Underskrift paa, og hvori det stod, at jeg vilde overlade dig Brugen af min Arvelod eller saadant noget."

„Du underskrev da vel ikke?"

„Jo, jeg gjorde. Jeg forstaar mig jo ikke paa sligt; men Frands sagde, det gjaldt din Velfærd, og de to Mænd, han havde med som Vidner sagde ogsaa, at det var til dit Gavn. Men vil du ikke sige mig, hvorfor du skulde have Underskrift og Vidner paa det, som jeg altid har tænkt, at jeg vilde unde dig."

„Det er et Paafund af Frands," sagde Broderen, „og jeg har ikke givet mit Samtykke til det. Men det er rigtigt, at jeg har dulgt noget for dig, og deri har jeg maaske gjort Uret. Nu skal dog Hemmeligheden briste." Han fortalte nu det hele, hvordan han var mødtes med Anton, at han derefter havde raadført sig med Frands, som havde været enig med ham i, at Sagen skulde holdes hemmelig, men dengang ikke havde omtalt de lave Godshensyn, som laa til Grund for hans Mening. Han fortalte temmelig udførligt; dog hun syntes ikke ret at høre efter, men sad aldeles betagen af den Nyhed, hun havde faaet at høre. Bag efter spurgte hun ud om mangt og meget vedkommende Anton. Jakob besvarede hendes Spørgsmaal, saa vidt han kunde, og da hun endelig syntes at blive træt af at spørge, nyttede han Lejligheden til at sige, at han vilde slet ikke have det Brevskab, som Frands havde listet hende til at underskrive. „Det vil sige," føjede han til, „jeg vil forlange det, for det hører jo mig til; men saa vil jeg rive det i Stykker."

„Det er maaske urigtigt," sagde hun; „men vi kan betænke os paa det til i Morgen. Jeg har desuden meget andet at tænke paa, derfor vil jeg nu bede dig gaa til Hvile og lade mig være alene."

„Er du saa ikke vred paa mig, Søster?"

„Nej, slet ikke. Du har handlet, som du gjorde, i en god Mening, og jeg er nær ved at tro, at du har baaret dig fuldstændig rigtigt ad, og det har Frands maaske ogsaa. Godnat!"

„Godnat!"

Tidlig den næste Morgen kaldte Else sin Broder op af Sengen og spurgte ham: „Har du været oppe i Nat?"

„Nej, jeg har ikke."

„Altsaa ikke aabnet og igen laaset Døren?"

„Nej, jeg laasede den i Aftes og har ikke rørt den siden."

„Hvor kan han da være kommen ind?"

„Hvem?"

„Anton," aandede hun og sank derpaa hen i en underlig aandsfraværende Tilstand. Og det varede en Stund, inden hun svarede paa Broderens gentagne Anmodninger om en nærmere Forklaring, af hvad hun mente. Endelig svarede hun: „Jeg ved ikke ret selv, hvad jeg mener; men han var her, han stod i Stuen ligesom hin Dag for de mange Aar siden. — Det maa dog være en Drøm, for han kan jo ikke gaa ind ad lukte Døre. Desuden saa jeg mig selv staa fuldt paaklædt hos ham, medens jeg dog har ligget afklædt i min Seng hele Natten. Nej, jeg maa have drømt; men det staar for mig saa forunderligt levende, og jeg synes endnu, at jeg kan fornemme hans varme Haandtryk. Hans Haand var altid saa varm og blød. — Jeg har aldrig før drømt saa klart, og en rigtig Drøm kan det ikke have været; men jeg har hørt før, at Sjæl og Sjæl kan mødes i Drømme og meddele hinanden deres lønligste Tanker. Saadan maa det vist være."

„Eller ogsaa," sagde Jakob, „der er Trolddom med i Spillet."

„Nej, det kan der ikke være," forsikrede hun. „Trolddom er jo noget ondt, og det var der ikke Spor af. Han var saa blød og god, som jeg kendte ham i min lykkeligste Tid, men saa var han tillige saa forknyt, og han bad mig saa vemodig om det, som jeg lovede ham, og som — ja, som jeg skal holde, enten det var en Drøm eller ikke."

„Hvad var det?" spurgte Jakob.

„Det var — ja, du skal vide det, skønt jeg er ræd for, du ikke vil synes om det; men du maa ikke være mig imod deri og maa heller ikke nu straks fortælle det til nogen. Han sagde: „Det er gaaet mig saa ilde, siden min Tanke begyndte at blive dig utro, og værst er det gaaet, siden jeg forbrød mig mod dig og forlod dig. Jeg kan ikke undvære dig; derfor er jeg vendt tilbage. Nu vil jeg bede dig om at forlade alt og følge med mig paa min fredløse Vandring om i Landet og ud af Landet; thi ellers kan jeg lige saa godt styrte mig i Ulykken først som sidst. Uden dig gaar jeg dog Fordærvelsen i Møde." Saadan sagde han, og saa saa han saa bønligt paa mig, at jeg ikke havde Hjerte til at sige Nej. Jeg fortalte, at jeg havde fraskrevet mig al min Ejendom; men det vidste han nok, og han var glad ved det, for saa var jeg endnu mere fri, og jeg — jeg var ogsaa saa glad ved det, og jeg lovede at følge med ham som hans Hustru eller hans Tjenestepige og dele hans Vilkaar, hvor onde de end maatte blive. Du maa ikke dadle mig for det, Broder; men det Løfte maa jeg holde."

„Jeg dadler dig ikke; men husk paa, at det var i Drømme. Han har jo ikke forlangt noget Løfte af dig."

„Jeg er vis paa, at Forlangendet bor i hans Sjæl, om han end ikke tør komme frem med det."

„Det er jeg ikke vis paa. Jeg synes ikke ret, det ligner efter ham. Han er tit raa i sine Talemaader — og jeg kan slet ikke lide ham."

„Kun Vorherre kender Hjerterne. Men vil du nu gøre mig en Tjeneste?"

„Ja, heller end gerne. Hvad er det for en Tjeneste?"

„At gaa ind til Slagterens, saa snart de er staaede op, og Døren er aaben, og sige til ham, at jeg venter ham og vil sige Ja til det, han har at bede mig om."

„Jeg skal nok sige, at du venter ham; men betænk imidlertid, hvad du gør, Søster! Det hele er dog kun en Drøm, og du skulde ikke fortælle ham den."

Det lovede hun, og nu fik hun travlt med at pynte baade sig selv og den lille Stue. Det var øjensynligt, hun længtes efter at gense sin Ungdoms Ven; men stundom glimtede der dog i hendes Øjne en ængstelig Tvivl, og hendes Hænder sank ligesom matte ned fra hendes Gerning, men de dog snart igen med feberagtig Hast tog fat paa.

Jakob holdt ikke af at volde Morgenuro hos Naboens, og han lod en god Stund gaa hen, inden han gik derind. Lidt efter kom han tilbage og var ligbleg. Han sank ned paa Bænken inden for Døren i hans Hjem, og Søsteren tilkastede ham et spørgende Blik. „De er borte begge to," sagde han.

„Hvem?" spurgte hun.

„Anton og Lene," svarede Jakob, som nu i korte og afbrudte Ord fortalte, hvilken Gang Sagerne havde taget. At Lene havde lovet Jakob sin Tro, var maaske nærmest, fordi det efter hendes Faders Beregning kunde være et fordelagtigt Giftermaal baade for hende og hendes Forældre. Han og hun havde været Barndomsvenner, og hun havde heller ikke senere faaet noget at udsætte paa den skikkelige Knøs, men nogen varm Kærlighed til ham nærede hun næppe. Stundom havde hun vel følt sit Hjerte bøjet hen imod ham; men til andre Tider havde der vist sig en større Modsætning mellem hans rolige jævne Hverdagssind og hendes noget eventyrlige Letsind, end der var nogen af dem bevidst. Da var Anton kommen og havde faaet et Skjulested i hendes Faders Hus, og hans skønne Ydre og indsmigrende Væsen daarede hende, medens de vilde Eventyr, som han havde deltaget i og fortalte om, satte hendes Sjæl i Bevægelse. Med andre Ord, der skete her, hvad der ofte før og siden er sket i Verden, at en Kvinde, for hvem en jævn og beskeden Lykke syntes beredt, frivillig gav Afkald paa den Lykke for at styrte sig ind i en Lidenskab, der efter al Sandsynlighed maatte føre til grænseløs Ulykke.

Man kan ikke sige, at Slaget traf Jakob saa aldeles uforberedt; thi i flere Dage havde han næret en heftig Skinsyge mod den fremmede. Han troede at have set og mærket Kendetegn, der gjorde denne Skinsyge berettiget; men naar han ret tænkte sig om, fandt han den dog urimelig og søgte at holde den ved sig selv. Imidlertid talte han med Frands om, at det vist var rigtigt at stille sig af med Anton; det mente Frands ogsaa; thi hvorfor skulde man føde og huse saadan en Driver, naar man ikke længer kunde have Nytte af ham. Og den Tid var snart forbi, da Slagteren mente at kunne drage yderligere Fordel af Vinkelskriveren. Denne havde skrevet Dokumenter for ham og lært ham Lovkneb; men det Brev, hvorved Else tilskrev sin Broder sin Arv, var omtrent det sidste Stykke Arbejde, som Frands troede at behøve. Da den Sag var bragt i Orden, sagde han, at han ikke længer vilde lægge Beslag paa Antons kostbare

Tid; han kunde rejse, naar han vilde, og for at intet skulde afholde ham derfra, gav Frands ham endog en ret antagelig Rejseskilling. Ja, Anton vilde saa ogsaa nok rejse, men vilde dog vente, til Jakob kom for at tage Afsked med ham. Men Jakob kom ikke den Aften, og saa i Nattens Løb rejste Anton og Lene uden at tage Afsked med nogen. — Parrets Flugt var bleven opdaget temmelig tidlig om Morgenen, og Frands havde straks givet sig paa Vej for at indhente sin Datter. Dennes Moder, der var en stilfærdig og forknyt Kvinde, sad ene hjemme i raadløs Kummer, og hun vilde nu haft Jakob til at drage ad en anden Vej for at efterspore Flygtningerne, men det vilde han ikke. Han sagde, at det næppe vilde være til nogen Nytte; thi mellem ham og Lene maatte nu alt være forbi.

Frands Slagter kom nu tilbage efter et Par Dages Forløb uden at have fundet de flygtendes Spor; men dengang var Pigens Moder gaaet til Sengs af Sorg, og hun rejste sig aldrig mere. Efter hendes Død trøstede Slagteren sig med et nyt Ægteskab over sine lidte Tab; men det Hus, han var kommen til at bebo under Forudsætninger, der ikke længer var tilstede, vedblev han fremdeles at betragte som sin Ejendom. Jakob gjorde ham ikke den ilde erhvervede Ret stridig; han havde faaet andet at tænke paa.

Der var nu Sorgen og Skammen over, at den Pige, som han havde haft saa kær, og som næsten fra Barndommen af havde gjaldt for hans trolovede Brud, nu havde taget saa lidet Hensyn til baade hans og hendes Lykke og Ære, at hun var løben bort med en fredløs Landstryger. Dertil kom endnu en anden Sorg, der maaske berørte ham ikke mindre dybt. Elses forunderligt levende Drøm havde jo ikke, som hun mente, haft nogen Berettigelse i en lignende Stemning fra Antons Side. Derimod var den maaske en Mindelse om en Sjælssygdom, der skjult var tilstede som en Spire, men som nu tog Vækst baade som legemlig og sjælelig Sygdom. Hun trængte nu til sin Broders Omhu, der ogsaa blev hende til Del, medens hos ham Ængstelsen over den gode Søsters Fare trængte al anden Sorg og Harme i Baggrunden.

Efter lange Tiders Smerte og Kummer, kom de to Søskende noget nær tilbage i de gamle Folder, men dog ikke helt. Paa Jakob havde Sorgen og Skuffelsen virket med modnende Indflydelse, saa han blev en alvorlig og selvbevidst Mand. Hans drengeagtige Lettroenhed havde maaske slaaet om til en vis Grad af Mistænksomhed, der dog ikke synderligt skadede hans Sindsretnings Godmodighed. Else blev derimod aldrig sig selv fuldstændigt lig. Hun var huslig, god og flittig, som hun havde været før; men der var i hendes Væsen noget underligt tosset og kejtet, som til sine Tider kunde slaa over i en Vildelse, der vistnok var uskadelig, men ligefuldt ubehagelig. Da kunde hun drømme vaagne Drømme om sin Ungdoms Elskov og dens bitre Skuffelser, og hun brød sig under denne Tilstand ikke om, hvem hun fortalte sine Drømme. Hendes forvildede Timer blev dog sjældnere, efter at hun havde skiftet Opholdssted.

Det hidtilværende Hjem var nemlig bleven Søskendeparret forhadt. At Frands Slagter vedblivende bredte sig i deres Ejendom, og nu, da al anden Forbindelse var bristet, endog drev Spot med de to Søskende, var jo en daglig Ærgrelse, og da dertil kom, at den gamle daarlige Rønne, som de boede i, viste stærke Tegn paa Faldefærdighed,

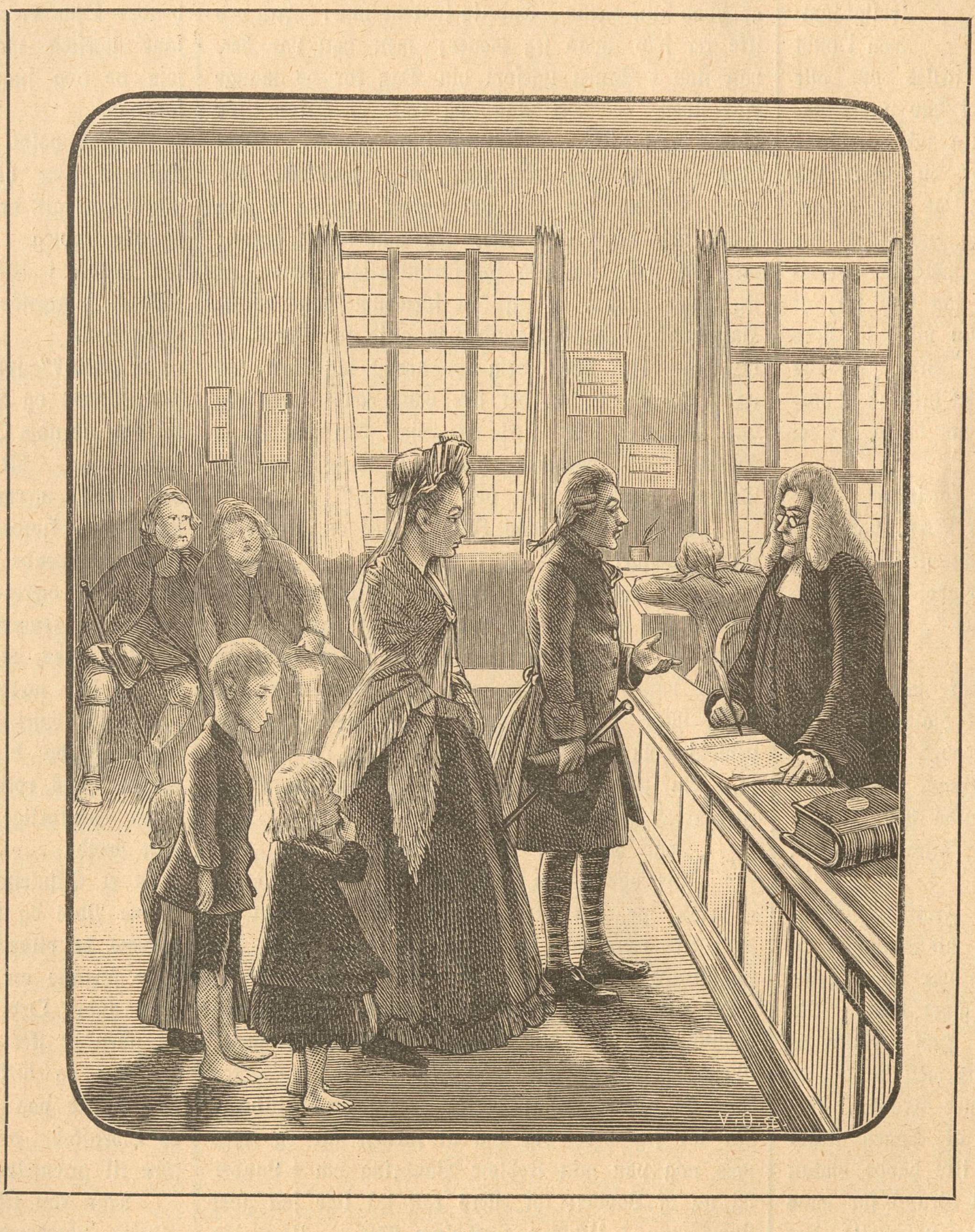

Plejebørnene.

saa besluttede de sig til at søge sig et andet Hjem. Der var ganske vist kloge og velmenende Folk, som hviskede til Jakob, at han meget godt kunde ad Rettens Vej drive Slagteren bort af Huset. Men det vilde han ikke prøve paa, da han holdt mest af at leve ubemærket og i Fred. Han og Søsteren var jo heller ikke fattige Folk, og ved deres Sparsommelighed og Arbejdsomhed havde det ikke været svært for dem at oprette den Tilbagegang, som Elses Sygdom havde medført. Da Jakob blev myndig, bortbyttede han sin Jordlod med en anden og større, der laa længre nordpaa, altsaa fjernere fra Byen. Der vilde han bygge og bo, og han og Søsteren vilde slaa sig mere til Jordbruget og kun drive Handskemageriet som Sideerhverv og afsætte deres Frembringelser til handlende inde i Byen. Han vilde nu sælge sin inde i Byen liggende Ejendom: Ruinen, Haven og Huset, der jo dog tilhørte ham, med al Ret at bo der ved Siden af Slagteren. Men Frands, der altid havde øvet et vist Herredømme baade over Søskendeparret og dets Ejendom, holdt ikke af, at deres Rettigheder gik over til en anden, og derfor købte han selv hele Herligheden, og Jakob fik derved Penge til at bebygge sin Ejendom ude ved Grydehøjene, og der levede han og Søsteren ene og tilfreds i mange Aar.

Fra Anton hørtes ikke noget senere; men der kom engang til Viborg Bys Myndigheder en Skrivelse, hvori det meddeltes, at en omvandrende Kvinde var et Sted sydpaa afgaaet ved Døden og havde efterladt sig tre hjælpeløse Børn. Der var Sandsynlighed for, at Kvinden havde været forsørgelsesberettiget i Viborg, og derom ønskede man nærmere Udtalelse. Vedkommende fik Grund til at tro, at Kvinden maatte være Frands Slagters Datter; men da Frands blev tilkaldt for at udtale sin Mening, paastod han, at det paa ingen Maade kunde være Tilfældet, skønt han ikke kunde fremføre synderlig vægtige Grunde for sin Paastand. Siden gjorde han Ord af i Byen, at Øvrigheden var ham fjendsk, og at den vilde paabyrde Byen tre Børns Opdragelse uden Nødvendighed og uden anden Grund, end at det vilde volde Skam og Ærgrelse. Med det samme gentog han, hvad han tidligere havde fortalt uden at kunne opgive nogen Hjemmel, at hans Datter var bleven en fornem Frue i Udlandet, hvor Anton havde giftet sig med hende og senere opnaaet en høj Stilling. Der blev en hel Del Snak om den Sag; thi som der jo altid er nogen, der helst vil tillægge Myndighedernes Handlinger slette og sneverhjertede Bevæggrunde, saaledes var der da heller ikke saa faa, som fæstede Lid til Slagterens Ord. De forskellige Rygter naaede ogsaa ud til Huset ved Grydehøjene og blev drøftet mellem de to Søskende. Else hældede stærkt til Slagterens Mening; „thi," sagde hun, „Anton var dygtig og klog, og jeg har altid troet, at han skulde drive det til noget stort. Jeg var nær ved at tabe Troen, da den lede Tøs forførte ham til at løbe bort med sig; men det kan dog være, at han har mandet sig op alligevel." Jakob var af en anden Anskuelse og mente, at det vel næppe var Anton, der fortrinsvis kunde kaldes den forførte. Om ham vilde Søsteren dog ikke høre noget ondt, medens Broderen paa sin Side følte mere Medynk end Harme mod sin Ungdomsveninde. Imidlertid vidste han, det gjorde intet Gavn at modsige Else i det Punkt, hvorfor han lod hende beholde det sidste Ord og gik selv ind til Byen for hos selve Øvrigheden at søge Oplys=

ning. Der blev nu meddelt ham, at der ikke havdes andet end et Vidnesbyrd, som efter Kvindens Død var aflagt for Nørvangs Herredsting, og som støttede sig paa, hvad Kvinden havde lejlighedsvis udsagt, mens hun levede.

Hun skulde derefter være hjemmehørende i Viborg og være Datter af en Slagter, hvis Navn Vidnerne ikke kunde huske, men som skulde have boet i en Gade, der gik ned mod Søen og havde ved sin Dør et Skilt, der af et Vidne angaves som et hvidt Lam og af et andet som en hvid Svane. — Der var tillige en anden Ting, nemlig de to ældste Børns Fædrenavn, der tydede paa, at der ikke fandt nogen Fejltagelse Sted. Jakob blev nu spurgt om sin Mening, og han sagde, at han vilde komme og udtale den Dagen efter.

Han kom ogsaa, og Else var med ham; men de udtalte ingen Mening om selve Sagen, hvorimod de tilbød at modtage og opdrage de tre Børn. Dette Tilbud blev modtaget, og der var mange, der fandt, at de hævnede sig paa en saare smuk og værdig Maade for de lidte Forurettelser; men Frands blev vred paa dem og sagde, at hvis de ikke var halvtossede begge to, saa var det ligefrem lumpent, at de paa den Maade stadfæstede Rygtet om, at hans Datter skulde være død som en omløbende Tiggerske, medens hun dog levede i Ære og Herlighed og kanske endnu en smuk Dag kunde komme og gæste sin Fødeby i en Karret med seks Heste for.

De to Handskemagersøskende opdrog imidlertid deres Plejebørn, det bedste de kunde, og Børnene artede sig godt. Jakob betænkte imidlertid, at Forældrenes Skyld vel ikke vilde være uden Indflydelse paa Børnenes Fremtid, hvis de blev der i Egnen. Han saa sig derfor om efter et andet Hjem. I Tidens Løb var hans Velstand bleven forøget jævnt, og da han fik solgt sin Ejendom, saa han sig i Stand til at købe en ret god Bondegaard i en fjern og ensom Egn, og den skikkelige Jakob Handskemager med hans tossegode Søster og deres tre Myndlinge forsvandt, uden at deres Kendinge vidste, hvor de blev af.

Men ude i Nørre-Horne Herred lever endnu Folk, som kalder sig Efterkommere af Jakob Handskemager fra Viborg, men som dog godt ved, at denne Jakob hverken havde Kone eller Børn, men at han og hans Søster lønnede Forældrenes Misgerninger ved at gøre vel mod deres hjælpeløse Børn, som saa ogsaa til Gengæld traadte i Plejeforældrenes og ikke i Forældrenes Fodspor. Endnu gemmer Slægten som et Minde en Afskrift af det Vidnesbyrd, som i sin Tid blev aflagt paa Nørvangs Herredsting; men i Almindelighed holder dog Efterkommerne, hvoraf et ikke lidet Tal bærer Navnene Jakob og Else, ikke af at tilstaa, at disse Navne hidrører fra aldeles fremmede Folk og ikke fra Forfædre.

Norske Fjordlandskaber.

(Med to Billeder.)

Hele det vestlige Norge faar for en væsenlig Del sin Karakter af de talrige Fjorde, der slyngende sig paa Kryds og tværs rækker mange Mile ind i Landet. Alt synes her at være Fjeld og Fjord. Kun paa de bratte Fjeldstier og de smalle Jordstrimler langs Elve og Fjorde finder Folk og Fæ et Tilhold. Man vil nogenlunde kunne forestille sig disse vidt forgrenede Fjordes Udseende, naar man tænker sig dem fremkomne, ved at den kompakte Fjeldmasse har slaaet uhyre Revner, hvori saa Havet er strømmet ind.

Høje, stejle Fjeldvægge, der stundom hæver sig lodret op fra Vandet, omgiver Fjordene, skarpe, fremspringende Næs tvinger dem idelig til at skifte Retning, men alligevel kan de vise sig saare forskellige. Ikke for intet taler Digteren om det „underdejlige Hardanger", medens Sejladsen paa et af Nabofjordene sammenlignes med at have „været Dødens Gæst" og „døbt i Rædsler vorden". Snart kan man her opleve en klar Solskinsdag, da Fjorden ligger blank, dyb og stille, afspejlende Kysten og Fjeldene i en stadig Veksel mellem svalende Skygge og tindrende, straalende Sollys. Snart er det under Uvejr. En hylende Storm slænger de graa, forrevne Skymasser ned over Fjeldene, Fjorden staar i en eneste Skumrøg, pisket af de uafladeligt fra Klippekløfter og Skær fremfarende Kastevinde.

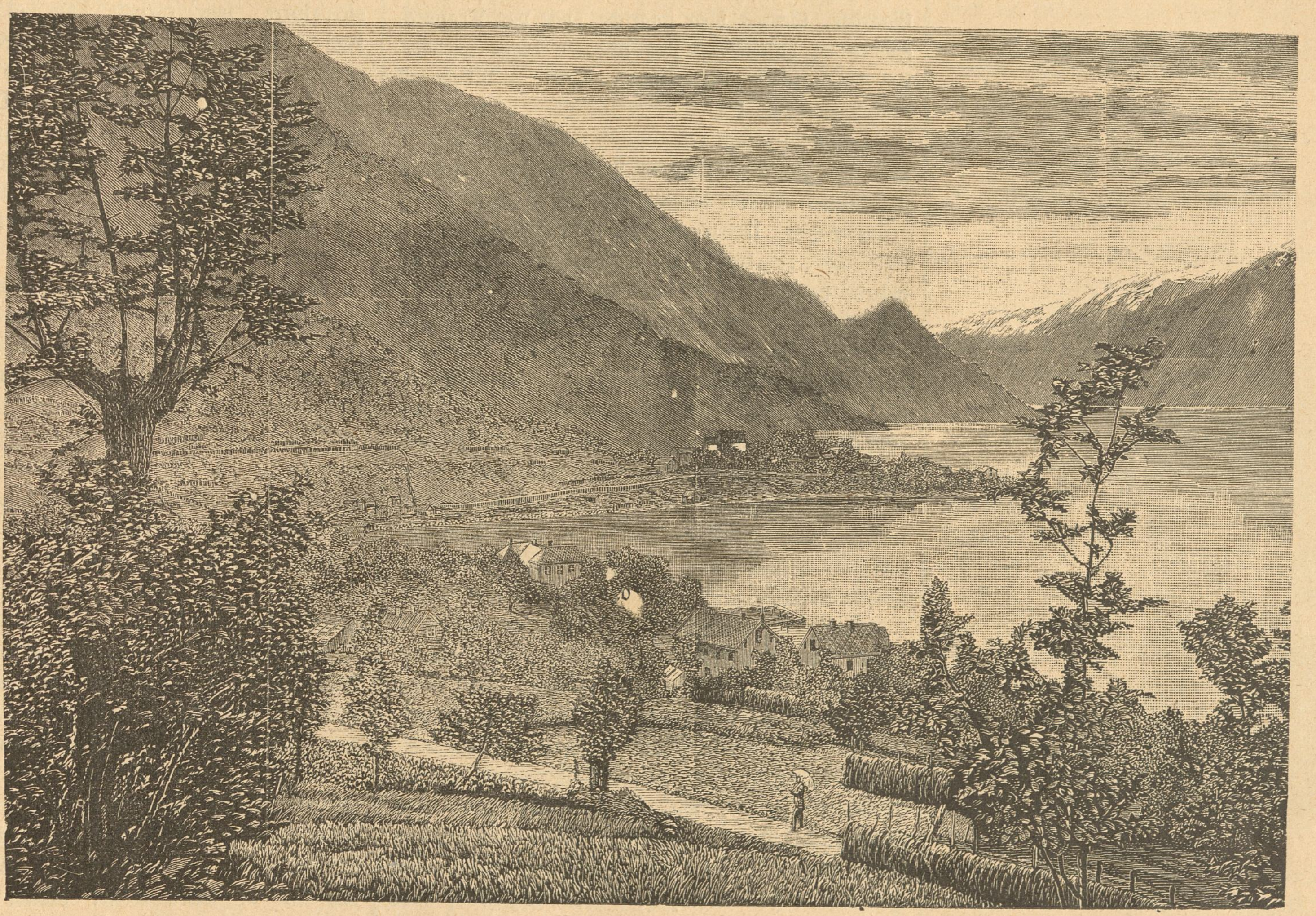

Ved Lofthus i Hardanger.

Tilsvarende Modsætninger kan ligge i de Udsyn, som Fjordene fremviser under en Sejlads. De to Billeder, „Husvennen" bringer i Dag, viser just dette. Nærøfjorden er en af den store Sognefjords mærkeligste Arme. Forestil dig en trang,

smal, bugtet Fjord, med lodrette, tre Tusinde Fod høje Fjeldvægge paa begge Sider! Under Farten herind synes det undertiden, hvor Fjorden gør en Bøjning, som om Fjeldene lukker sig sammen baade bag ved og foran Skibet, medens man foroven kun ser en smal Stribe af Himlen. Man befinder sig i dyb Skygge, ligesom nede paa en lille, smal Indsø, hvorfra man aldrig naar ud. Men Skibet glider fremad, tilsyneladende lige mod den graa Fjeldvæg, indtil den pludselig drejer omkring et fremspringende Næs, der paa Grund af den ensartede Farve og Belysning toner sammen med den modsatte Fjeldvæg — saaledes uafbrudt gennem hele Fjorden.

Billedet fra Sørfjorden i Hardanger viser os et sollyst, aabent Fjordlandskab. De mægtige Fjeldmasser viger til Side, givende Plads for Bygder, Marker og Enge. Naturen er her lige saa rig, som den er yndig, her er en Vækst, som forslaar noget. Agre og Enge er bedækkede med frodigt Græs og rig Grøde, og Havernes Træer bugner af Frugt. Men Billedet forestiller ogsaa et af de smukkeste Partier langs hele Sørfjorden, nemlig Dampskibs-Stoppestedet Lofthus i Nærheden af Ullenvangs Hovedkirke.

Fr. R.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

Hvad der denne Nat blev forhandlet mellem hende og Præsten, fik kun Fru Merved at høre. Beate indviede ham i alt, hvad hun havde bestemt til hans Befrielse, skildrede ham Farerne, der truede i Ditmarsken, anvendte de mest rørende Bønner og Overtalelser for at faa ham til at vende Landet Ryggen og drage ned i Tyskland. Hun troede allerede at have vundet Sejr, den sidste Tids lykkelige Omvekslinger gjorde hende uforberedt paa at møde Afslag i det, hun ønskede. Henrik bevarede den dybeste Ro, medens hun talede, nævnede ikke med et Ord, hvad han paa Hjemrejsen allerede havde erfaret af sine Fjenders Sindelag, han afbrød hende ikke, men lagde sin Haand velsignende paa det bøjede Hoved, ved at se hendes store, bønlige Øjne straale igennem Taarer. Da hun endelig tav, smilede han, som man smiler til et Barns Overtalelser og Beviser, og svarede blidt og roligt:

„Min Pligt kalder mig til Meldorf. Jeg maa tilbage igen."

„For at lade eder dræbe?"

„For at forkynde den Herres Ord, hvis Tjener jeg er kaldet til at være."

Det bløde og milde, som ellers syntes at være hans Natur egen, forsvandt i dette Øjeblik for en bestemt og fast Vilje, der ikke lod sig lede eller paavirke. Hun begreb ham ikke ret og kendte saa lidt til det menneskelige Hjerte. Pligt havde hun tidligere kun forstaaet som Tvang, nu opfattede hun den blot, for saa vidt som den stemte overens med hendes Lyst og Tilbøjelighed.

Fru Merved gik ud og ind af Stuen, standsede lidt og lyttede, medens Henrik med glødende og bevingede Ord skildrede Folkets Lyst til at høre ham, den Smerte og Forlængsel, hvori det var nedsunket, den Deltagelse og Lykke, hans nye Lære vakte. Hun smilede vantro og gik igen. Da hun atter kom ned, laa Beate knælende for Henriks Fødder, græd og strakte ham sine Arme i Møde. — Han vilde bort, alle hendes Bønner havde været frugtesløse, hun formaaede ikke at holde ham tilbage. Aftensbordet stod dækket i Borgstuen, han kom ikke derind; da han rejste sig med begge Beates Hænder om sine, var det for at vende tilbage derhen, hvor han havde forklaret hende, at Pligten kaldte ham.

To korte Timer varede dette Besøg, derefter saa Beate ham ride bort igen ved Ahlefelds Side. Uden for Porten ventede Viben og Bartel med deres Heste. Fru Merved fulgte dem ned i Gaarden, Gørres blev staaende oppe paa Trappen, gabede og bukkede og slog ud med begge Hænder. Da de steg til Hest, skyndte han sig tilbage til Borgstuen; han frøs.

„Han er just ikke videre smuk, din Præst," sagde Fru Merved, efter at Rytterne havde forladt Gaarden. Beate hævede sine vaade Øjne op til hende med et Udtryk af dyb Forbavselse.

„Det er heller ikke derfor, jeg søgte ham," svarede hun.

„Nej, det ved jeg nok, men det er alligevel en mærkværdig lang og styg Næse, det Menneske har. Hans tynde Læber er jo neppe i Stand til at skjule Tænderne, og saa hans Øjne, du, hvor de var matte og glandsløse!" Dermed skyndte ogsaa hun sig tilbage til Borgstuen.

Beate blev staaende i den aabne Port og lyttede, til det sidste Hovslag af de bortdragende Ryttere hendøde paa Vejen. Hun lænede sit Hoved til Brostolpen og stirrede ud i Natten.

Vejen til Meldorf laa aaben for Viben og hans Venner. Maanen skinnede ned mellem Træerne i Skoven. Foran Krattet laa endnu de dræbte Heste, Minder om den sidste Kamp, Mændene var derimod skaffede bort.

I Daggry førte Bartel Præsten gennem Meldorfs Port. Da han bankede paa, kom Skildvagten ud af den lille Sidelaage med en tændt Lygte i den ene Haand og en gammel Hellebard i den anden, han holdt Lygten op mod Bartel, talte nogle Ord med ham og skyndte sig derefter tilbage i den varme Vagtstue. Gaderne syntes at være uddøde, en dyb og aandeløs Stilhed hvilede overalt. Det var Havblik før Stormen.

Medens Bartel førte Henrik ind i Byen, lagde Viben og Ahlefeld Hjemvejen om forbi Kirken ved Hademarschen. To Ryttere holdt Vagt uden for Laagen, to andre havde stillet sig med Sværdet paa Skulderen foran et af de store Asketræer, der stod langs med Kirkegaardsmuren. I en af Træets underste Grene hang en tændt Staldlygte, hvis Skin faldt ned over Jan Gyge, som stod snøret fast til Træstammen. Han havde blottet Hoved, et blegt og forslaaet Ansigt, Koften hang i Pjalter omkring hans Legeme. Da Rytterne saa Ahlefeld og Viben komme op imod dem, smilede de og hilste. Den ene greb Jan i Øret, som om han vilde trække ham bort fra Træet, han stod bunden til.

„Her har vi ham," sagde han. „Han kom ganske rigtig listende ind i Taarnet, og vi gav ham Stunder til at faa sin Lygte tændt og krybe op i Glamhullet, før vi annammede ham. Saa vilde han ikke skikke sig med det gode, men gav sig til at rive og slide i os, til vi fik ham brav gennemsmurt og snøret fast til Stammen her, det lettede, han tiggede og bad, og lovede os Guld og grønne Skove, bare vi vilde slippe ham løs. Nu nylig begyndte det onde at komme over ham paa ny, og vi skulde just til at barke ham lidt af igen, da vi hørte Naadigherrens Stemme dernede."

Viben gik hen til Jan og saa vist paa ham, Synderen sænkede sit Hoved for dette Blik.

„Du har nu to Gange krydset min Vej og villet mig ondt," sagde Viben, „vogt dig for den tredje Gang, saa holder vi Afregning. — Slip ham kun løs," vedblev han, „nu kan han ikke skade os mere." Dermed forlod de Kirkegaarden.

Samme Formiddag skulde Henrik holde sin næste Prædiken i Meldorf. Før han gik op til Kirken, viste Nicolaus Boje ham Brevet fra de otteogfyrre, som forbød ham at prædike oftere. Han forestillede Henrik, hvad Følgerne kunde blive og bad ham betænke det, han vovede ved aabenbart at trodse sine Fjender. Den unge Præst smilede og drog Boje hen til Vinduet, uden for hvilket den talrige Mængde stod og ventede paa ham.

„Se dem," sagde han, „de tørster, de længes, de kalder; for deres Skyld kom jeg til din By, og Guds Bud maa jeg nu lyde mere end de otteogfyrres. Om det er hans Vilje, at mine Fjender her skal sejre og volde mig Døden, vil jeg vist være Himlen lige saa nær i Ditmarsken, som ethvert andet Sted." — Dermed gik han.

Mængden, som kom sammen for at høre ham den Dag, lod til at være langt talrigere end nogen Sinde før. Alle Pladser blev optagne fra den tidlige Morgen, Folk trængte hverandre, larmede og sloges til sidst for at naa inden for Kirkedøren. Ude blev der stillet Stiger ind til Muren for at krybe op i Vinduerne, og paa Kirkegaarden stod en talrig Skare Kvinder, der havde bragt deres smaa Børn med, og løftede dem op i Armen, da Henrik kom forbi, for at han skulde lyse Velsignelse over dem.

Straks efter Middag samledes en anden Skare omkring Augustinerklosteret, nogle i Rustning, andre med en lille Jærnplade i en Rem over Brystet, men alle bevæbnede. Prior Augustinus lod til at være velset blandt dem, han gik omkring og talte til de forskellige Klynger, smilede og havde noget at sige enhver. Hvad disse Mennesker vilde, og hvor de kom fra, vidste Byfolkene ikke at forklare. De fleste var fremmede, uden noget kendt Mærke, blot det var øjensynligt, at deres Hensigt ikke kunde være fredelig, og at deres Antal tiltog, efterhaanden som det led mod Aften.

Medens Viben førte Henrik Zytphen hjem til Ratlovs, havde Augustinus og hans Venner holdt Raad hos Landsskriver Gynther. De bragte et Antal af de otteogfyrretyve Regenter med, Folk, siger Krønikeskriveren, af de mest blodtørstige, de kunde finde, og helst saadanne, der vidste mindst Besked om Sagen, de skulde forhandle. I denne Kreds blev Henrik anklaget og dømt, uden at være forhørt eller finde en Forsvarer. De kom dernæst overens om at møde næste Dag, som var første Fredag efter Mariæ Undfangelse, uden for Hemmingsted. Vejen til Meldorf skulde Peter Nanne og hans Mænd paa samme Tid besætte og afspærre, for at det, de havde for ikke blev røbet i Utide. Det blev paalagt enhver Høveds-

mand, som stod med dem, at samle saa mange af Slægt og Venner, som han kunde. Naar Avemariaklokken lød gennem Byerne, skulde de bryde op og først da aabenbare for Menigmand, hvad de havde i Sinde. Høvedsmændene maatte være ansvarlige for, at deres Folk fulgte med, og fik Lov til at styrke de vankelmodige i Claves Peters Hus, hvor der i den Anledning var henlagt tre Tønder gammelt Hamborgerøl. Efter at dette var vedtaget, og de otteogfyrretyves Dom var nedskreven, holdt Prior Augustinus en Tale, priste sine Venners Iver for den gode Sag og nedbad Himlens Velsignelse over deres fromme Gerning. Derefter skiltes de. Augustinus drog ind af den ene Port i Meldorf By i samme Time, Henrik Zytphen og Bartel kom igennem den anden.

Det er allerede fortalt, hvad der skete om Dagen. Med Mørket tiltog Mængden, som havde samlet sig om Klosteret. Efter Klokkens tolvte Slag drog omtrent fem Hundrede Mænd ind i Byen, væbnede med de forskellige Vaaben, Tilfældet havde givet dem i Hænde. Støjende og vildtudseende Skikkelser ilede gennem Gaden, opflammede af Munkene, berusede af Hamborgernes Øl, beredte til alt. Paa et givet Tegn blev Porten lukket op, Munkene kom langsomt og højtideligt ud og omdelte Lys og Fakler til Mængden, for at deres Offer ikke skulde undslippe dem i Mørket. Hele Skaren stormede nu ned til Magister Bojes Hus. En underkøbt Mand kastede Nøglen ud fra Loftslugen til dem; men der behøvedes ingen Nøgle. Døren blev sprængt, Møblerne i Stuen sønderslagne, kun hvad der fandtes af Guld og Sølv, stak de til Side og beholdt. Boje var en anset Mand, men hvad han sagde i dette Øjeblik, blev talt for døve Øren, de greb ham og kastede ham forslaaet og blødende ud af Døren. Her omringedes han af Byfolkene, der havde indfundet sig som Tilskuere. De sluttede Kreds om ham og førte ham ind i Huset igen.

Medens dette skete, gennemsøgte en anden Hob Lejligheden og fandt Henrik Zytphen sovende i sit Kammer. De rev ham ud af Sengen, bandt hans Hænder fast paa Ryggen og drog ham, hver i sit Reb, ud paa Gaden, hvor han blev fremstillet for Mængden. Et bedøvende Jubelraab hilste ham, de slog efter ham med deres Vaaben, knyttede flere Reb om hans Hals og Arme, og saaledes slæbte de ham ned ad Gaden for at standse igen, naar en ny Hob strømmede til og vilde se ham. Overalt blev han hilset med Spot, Slag og Glædeshyl, han svarede ikke, fulgte villig og saa hurtig han kunde, hans Ro og Blidhed fordoblede Bødlernes Raseri. Af og til hævede sig et dumpt Brøl, som overdøvede alle andre:

„Slaa ham ihjel, slaa ham ihjel!" blev der raabt i den yderste Kreds. Enhver vilde være med til at haane ham, enhver søgte at give ham sit Slag, han vaklede og faldt, men rejste sig igen med stor Anstrengelse, Pinslerne og Mishandlingen tiltog endelig i den Grad, at Peter Nanne trængte sig ind i Hoben, drev de ivrigste tilbage og bad om Naade for Fangen. Byfolkene kom frem i deres Døre og lyste ud for sig med lange brændende Fyrretræspinde, Jubelen og Glædeshylene tiltog, jo længer Toget kom frem. Faklerne sprudede, den lysebrune Røg, som strømmede ud i Nattens vaade Mørke, det rødlige, flammende Skin, der faldt hen over Vaabnene og de nærmeste Huse, medens Baggrunden af Gaden vedblev at være indhyllet i Dunkelhed, gav hele dette Optrin noget vildt og dæmonisk, i hvilket Mændene saa ud som en Skare Dødninge, der ilede frem fra en Grav, og Trængslen om den nøgne og bundne Fange og det Raseri, hvormed de nu førte ham til Døden, kunde alene sammenlignes med den Jubel og Henrykkelse, de havde vist i Morges, da de strømmede sammen om Kirken for at høre ham prædike.

Augustinus drog i Spidsen for Toget, omringet af sine Venner og fulgt af en Række Munke, der i enkelte Mellemrum hævede deres Stemmer til en dæmpet Sang; hans Ansigt smilede som altid, men han sagde intet, sad sammensunken og bøjet paa Hesten, mere truende i sin Tavshed end Mængden i dens vilde Skrig. En Del drog med alene som Tilskuere af det, der foregik, nogle andre, og det var ganske faa, fulgte i en endnu mindre fjendtlig Hensigt, de troede nemlig, at Henrik, med Døden for Øjnene, vilde tilbagekalde sin Lære, Munkene havde lovet det, og Prior Augustinus gjorde sikker Regning derpaa. Det var maaske lige saa meget Henriks Sjæl som hans Lære, han ønskede at se betvungen.

Da Toget kom uden for Meldorf, valgte det Balke Johan til at føre Henrik videre. Han var en kæmpestærk Mand med et vildt og raat Ansigt, et rødgult Haar faldt ham ned over Øjnene. I Haanden bar han en jærnbeslaaet Stav, der lignede en Kølle. Han lod til at føle sig smigret ved Valget, kastede Rebet, hvori Præsten var bundet, over sin Skulder og slæbte ham henad Vejen gennem Vandhuller og Is, spottede hans Klager, lo af hans Lidelser og saa sig smilende om blandt Mængden, der tiljublede ham Bifald.

Himlen var mørk og skyfuld, der faldt et fint Lag Sne. Vesterfra strøg Blæsten hen over Digerne og de nøgne Enge, og i enkelte Mellemrum hørtes en hul og brummende Lyd som en fjern Kanontorden. Det var Vesterhavet, der vaandede sig.

Fra Meldorf til Heide er omtrent halvanden Mil, imellem disse to Byer ligger Hemmingsted; da Skaren naaede dertil, maatte den standse, Henrik Zytphen faldt og var ikke i Stand til at rejse sig igen, trods de Stød og Slag, Johan anvendte. Nye Hobe trængte sig omkring ham, de saa en ligbleg Skikkelse ligge udstrakt paa Vejen, kun iført en sønderreven Skjorte, og den var overstænket med Ler og Blod, hans Haar hang sammenfiltret omkring Tindingerne, hans Fødder var sønderskaarne af Isstykkerne, Balke havde slæbt ham henover, Armene opsvulmede og blaa, hvor Rebet snørede dem sammen, hans blege Læber skælvede, men udstødte ikke en Klagelyd.

„Hvad vil du her blandt os?" spurgte en. „Hvem har kaldt paa dig? Hvorfor hjælper Boje og hans Mænd fra Veslingburen dig ikke i Nat?"

Henrik svarede mildt og venligt. Augustinus frygtede, at hans Ord skulde røre Mængden, og raabte: „Afsted med ham! Han har spottet Gud og den hellige Jomfru Maria. Hører I paa ham, vil han ogsaa gøre jer til Gudsfornægtere. Lad os drage videre!"

Kæmpen hævede sin Kølle og lod atter Slagene regne ned over ham. Henrik prøvede paa at staa op, men det lykkedes ikke. Da trængte en Mand sig frem og stillede sig foran Balke.

„Lad ham hvile lidt. Du ser jo, han kan ikke gaa."

Balke kastede et spørgende Blik paa Augustinus. Prioren traadte hen til Manden og betragtede ham. „Hvad er det for en Røst, som befaler her? Natten er mørk, jeg kan ikke se dit Ansigt, især naar du skygger for det med Haanden. Hvem er du?"

(Fortsættes.)

Hanen, der skulde angive Klokkeslettet.

En Historie af August Bondeson.

Det var paa et af de rigtig gammeldags Steder, hvor de havde alting paa den gamle Maade. Og smaanærige og om sig, det var de ogsaa efter gammel Sædvane.

Saa fik de Skomagere i Huset — det var endda den gamle Byskomager og hans Dreng. Og Mo'er i Huset satte et mildt Ansigt op og sagde:

„Det var rigtig rart, at I kom."

Men I maa spytte mig i Ansigtet, om hun ikke tænkte:

„Skønt allerrarest bliver det dog, naar I gaar."

Nu var det i Aftensæde-Tiden. Og Mo'er, hun spandt og sparede sig ikke den Aften, ja, hun hængte i som den værste Slave, det var knapt, hun i det hele kunde bekvemme sig til at holde op, hvor dyrt det endog var at brænde Lys. Og saa længe hun sad oppe og sled, saa var Skomagerne ogsaa tvungne til for Skams Skyld at hænge i med deres Arbejde. Og paa den Maade saa blev det næsten Midnat, inden de fik Lov at krybe til Ro.

Nogen rigtig Klokke havde de ikke der i Huset, for de havde en Hane til at angive Klokkeslettet. De havde Hanen under Sengen, og han siger tit bedre end noget Vækkeur, hvad Klokken er, for han galer Gang paa Gang, naar han først faar begyndt.

Ved Firetiden om Morgenen saa begyndte Hanen:

„Kykeliky, Kykeliky!"

Da var det Kællingen, som gned Søvnen af Øjnene og kravlede hen til Arnestedet og blæste Ild i de sure Egepinde, og saa fik hun Kaffen i Kog, saa hurtig ske kunde. Hun snød sig med Fingrene og hostede og harkede og raslede med Køkkenredskaberne og gjorde Spektakel paa alle optænkelige Maader; men Skomagerne vilde alligevel ikke vaagne — de skulde sove deres seks Timer, forstaar sig. Men det, syntes Mo'er i Huset, var alt for galt.

Saa hældte hun Kaffen op og tog en Kop i hver Haand og gik hen til Sengen, hvor Mester og Dreng laa.

„Godmorgen, Godmorgen! Her har jeg en Taar Kaffe til jer. Jeg tænkte saamænd, I laa rent og sultede ihjel, I Stakler."

„Tak, Tak!" sagde Mester.

Og derefter maatte de kravle ud af Fjerene, Mester var gammel og forstandig, saa han brød sig ikke om noget; men Drengen var dybt krænket, fordi han ikke fik sin lovlige Søvn. Det var den Rakkerens Hanes Skyld. Næste Nat skulde han nok tage Oprejsning, det kunde de forlade sig paa.

Om Aftenen passede han paa, medens Folkene var ude af Stuen, og fik fat paa Hanen, og saa snøede han en Begrispe om Næbbet, Løkke ved Løkke, og knyttede Enderne sammen.

„Gal nu!"

Det var rent utroligt, som Kællingen ogsaa denne Aften spandt og sled i Traaden, saa Skomagerne fik ikke tænke paa et Blund før end langt, langt over kristelig Sengetid. Men Drengen holdt sig alligevel lysvaagen, han var ikke en Smule søvnig.

„Det er da en grumme vild'le Knægt, I der har faaet med jer, Mester," udbrød Kællingen.

„Ja, mænd er det saa," sagde Mester.

Henimod Dagbrækningen sov og snorkede de endnu trygt i Stuen. Mo'er vaagnede Gang efter Gang, for hun havde ligesom underlige Fornemmelser i Kroppen. Men Hanen galede ikke. Og derfor saa sov hun og sov godt igen. Hun vaagnede paa

ny. Det var en forskrækkelig lang Nat! Hanen galede ikke. Hun sov atter ind — aa — haa. Men saa begyndte Dagen at lyse.

„Rakkerhane! Klokkehane! Hvad i Helvede skal vi med en Hane til, naar han ikke galer!"

Kællingen var lynende gal. Hun fløj op som en Raket og hivede Hanen frem under Sengen og huggede Hovedet af ham.

Den Nat fik Skomagerne deres fulde Søvn. Og da de saa fik Hanesuppe til Middag, saa kunde Skomagerdrengen ikke bare sig for at le. „Hi, hi, hi, Hanen, der skulde angive Klokkeslettet!"

For Hus og Hjem.

Leverpostejkager. 2½ Pd., gennem en Sigte rørt, kogt Svinelever, 1 Pd. fersk Spæk, ¼ Pd. Marv, for 5 Øre gammelt i Vand udblødt Hvedebrød, 5 Æg, 4 Kvint Salt, 10 stødte Nelliker, en halv Muskatnød og lidt Peber. Af Flæsket skæres nogle Skiver til at dække det indvendige af Formen med; Resten hakkes fint og røres omhyggeligt sammen med de andre Sager. Formen fyldes og koges 2 Timer i Vandbad; den afkøles noget og vendes saa, hvorefter Postejen stilles en halv Time i en ikke for varm Ovn.

*

Sygesuppe. ½ Pægl Vand og lige saa meget Rødvin koges med 5 Kvint Sukker, en Nellike og en lille Stump Kanel; en rigelig Teskefuld Kartoffelmel udrøres i en halv Pægl Rødvin, hældes i og gives et Opkog med det øvrige; 2 Spiseskefulde Æble-, Hindbær- eller Ribsgelé opløses i Suppen, der saa anrettes over en lille knust Tvebak.

*

En god Kage. ½ Pd. Smør røres til Fløde og deri røres ½ Pd. Sukker og 4 hele Æg, samt lidt efter lidt ½ Pd. Mel. Naar alt Melet er kommet i, røres Massen endnu en halv Time. En Blikplade, der har Rande paa alle Sider, smøres med Smør og strøs med Mel; Degen anbringes fingertyk, pensles med Æggehvide og strøs med hakkede Mandler, Sukker og Kanel, hvorefter den bages ved jævn Ild en halv Time, til den er lysebrun.

*

Fjerkræ- og Biavl.

Tungeprøve for Æg. Man undersøger begge Ender af Ægget ved Hjælp af Tungen. Finder man, at den spidse Ende er noget kølig, den brede derimod noget varm, anses Ægget for friskt, medens det, naar Varmegraden er ens, holdes for gammelt.

*

Æglægningen hos Høns fremmes, naar fint skaaret Hestekød blandes mellem Foderet. Ogsaa engelsk Salt i ringe Mængde er et godt Middel. 30 Gram (6 Kvint) opløses i 1 Pot Vand, kogte Kartofler mases i denne Opløsning og man giver Hønsene dette Foder sammen med det sædvanlige 4—5 Dage i Træk. Men da Saltet vækker Tørst, maa man ikke glemme Vandingen. Ogsaa Maltspirer fra Bryggerier styrker Hønsenes Indvolde, saa de lægger flere og større Æg.

*

Mælk til Fjerkræ. I Husholdninger, hvor der holdes Køer, lønner det sig at opfodre en Del af Kærnemælken paa Hønsene, hvorved Æglægningen forøges. Man hælder enten Mælken i Ædetruget eller blander den med skoldet Mel og knuste kogte Kartofler.

*

Friske Æg. Naar Hønsene i Sommertiden lægger mange Æg, kan disse anbringes i smaa Lerkrukker. 2 Pd. Salt opløses i 5 Potter Vand, koges i 20 Minutter og tilsættes med 2—3 Skefulde Kalk. Naar Vædsken er bleven kold, hældes den over Æggene, der saaledes bevarede holder sig fortrinligt og endnu et halvt Aar efter smager som nylagte Æg.

*

Skæmt.

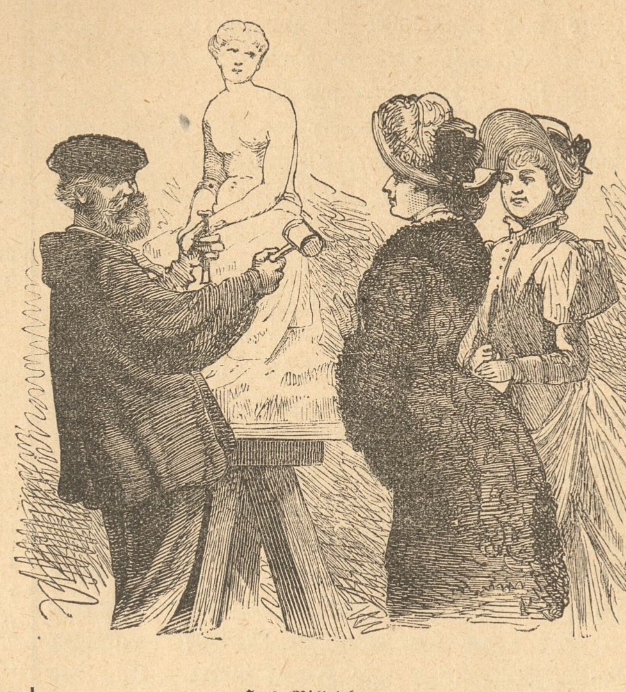

Hos Billedhuggeren.

Damen: „Gud, hvor det maa være svært at lave saadan en Figur, Hr. Professor."

Billedhuggeren: „Aa, man hugger blot alt det bort af en Marmorblok, som ikke hører til."

Damen: „Nej, er det muligt! Jeg havde dog aldrig tænkt mig det saa let."

Hovedbrud.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis nedad og opad, danner Navnene paa Riger i Europa:

En By paa Sjælland.
En Provins i Østerrig.
En By i Lilleasien.
En By i England.
En By i Jylland.
En Flod i Afrika.
En By i Frankrig.

P. C. H.

Opløsninger.

Gaade i Nr. 28: Et Spil Kort.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 28: Aluminium — Nil — Malm — Mulm — Alun — lun — ni.

Juridisk Raadgiver.

1. Hvad koster det omtrent at lære til Jordemoder?

2. Er der mange, som ikke kan tage Eksamen, og faar de, som falder igennem, deres Penge tilbage?

3. Paa hvad Tid begynder Skoleholdene, og hvorlænge varer det?

4. Er det strengt med Nattevaagen i Skoletiden?

5. Hvor gamle maa de være?

6. Hvad Anbefalinger fordres der?

7. Er der mange Ansøgere, som ikke blivet antaget?

En fleraarig Holder.

Til 1. Det koster for Undervisning, Kost og Ophold tilsammen omtrent 330 Kr.

Til 2. Det sker saa vidt vides yderst sjældent, at nogen af de antagne Elever falder igennem. Skulde det undtagelsesvis hænde, faar vedkommende naturligvis ikke sine Penge tilbage, da hun jo har nydt baade Undervisning, Kost og Ophold.

Til 3. Antagelsen sker paa Fødselsstiftelsen i København til 1ste September eller 1ste Oktober. Læretiden er omtrent 9 Maaneder.

Til 4. Ikke strengere end nødvendig og tilbørligt.

Til 5. Mellem 20 og 30 Aar.

Til 6. Ansøgningen skal ledsages af paalidelige Vidnesbyrd fra vedkommende Præst eller andre bekendte Personer om Ansøgerindens tidligere Vandel, og med Attest fra Fysikus eller Distriktslægen skal godtgøres, at hun er fysisk bekvem og ikke savner Anlæg til at blive Jordemoder.

Til 7. Ja.

* * *

Naar en Mand har lejet et Stykke Jord af Staten, er han saa pligtig til at betale Hartkornsskat, Kirke- og Præstetiender og lignende Afgifter, naar der ikke er aftalt noget derom, eller der intet som helst staar derom i Kontrakten? Det bemærkes, at de kgl. Skatter betales af Staten.

H. H.

Ifølge Forordning af 24de Juni 1840 § 14 er det ved Bortforpagtning af Jord den almindelige Regel, naar ingen anden Aftale er truffen, at Brugeren svarer ²/₅ og Ejeren ³/₅ af Ejendommens Gammelskat og Landskat. Iøvrigt antages det i Mangel af anden Aftale at gælde ved Bortforpagtning af fast Ejendom, at Ejeren skal udrede de Skatter, der er lagte paa Ejendommen, Brugeren derimod de Afgifter, der nærmest er lagte paa Brugen og Produktionen, f. Eks. Naturalydelser. De paa Hartkornet paalignede Bidrag til Sognekommunen antages dog at falde Brugeren alene til Last.

* * *

Til Kommis S. Chr. i R. Om Handels- og Kontoristforeningen kan De faa alle ønskede Oplysninger ved direkte Henvendelse til Foreningen selv, hvis Adresse er: Handels- og Kontoristforeningen, Koncertpalæet, Bredgade 28, København K.

* * *

Til Kr. S. Da det lykkedes at faa Bonuslovenført igennem inden Rigsdagssamlingens Slutning, vil der ogsaa i Aar blive Dem udbetalt Bonus.

* * *

1. Hvad vil det koste for et ungt Menneske, der i Forvejen har Præliminæreksamen, at blive Skovrider?

2. Hvor lang Tid vil det tage, og behøves der nogen Uddannelse i Forvejen hos en anden Skovrider?

3. Naar begynder Kursus?

x.

Til 1. Det er umuligt at sige dette, da ingen kan vide, hvorlænge det vil vare, inden det lykkes at opnaa et Skovrider-Embede. Embederne er faa, og Ansøgerne mange. Derimod vil der hengaa en Tid af noget over 3 Aar for at tage Forstkandidat-Eksamen. Bekostningen herved afhænger af vedkommendes Fordringer til Livet og Held til at opnaa nogen Understøttelse ved Skolen. Nærmere Oplysninger faas ved Henvendelse til: Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Kontor, Bülowsvej, København V.

Til 2. Uden nogen Tid forudgaaende praktisk Uddannelse hos en eller anden Skovembedsmand har en Forstkandidat ingen Udsigt til at blive Skovrider.

Til 3, Hvert Aar den 23. August begynder et nyt Kursus.

* * *

Jeg skrev for en Tid siden til en Uldvarefabrik efter nogle Prøver, som kom pr. Omgaaende. Deriblandt var en Prøve til 7 Kr. pr. Alen. Jeg skrev saa til Fabriken, om den vilde sende mig 5 Alen efter denne Prøve, men ikke uden den vilde sælge mig det for 6 Kr. pr. Alen. Saa sendte Fabriken mig 5 Alen Tøj efter til 6 Kr. pr. Alen, men efter en hel anden Prøve; det var sendt pr. Postopkrævning, saa at jeg havde betalt Tøjet, da jeg opdagede Fejlen. Jeg syntes ikke om Tøjet og sendte det næste Dag tilbage pr. Postopkrævning, men Fabriken har ikke modtaget det, idet jeg har modtaget Postanmeldelse om, at det er kommet Retur tilbage. Nu spørger jeg:

1. Dersom Fabriken ikke vil sende mig Tøj efter Prøven, som jeg skrev om, kan jeg saa ikke faa mine Penge tilbage?

2. Dersom Fabriken ikke vil sende mig Pengene tilbage, hvor skal jeg saa henvende mig for at faa dem?

En Holder.

Til 1. Jo. Spørgeren har Ret til at fordre sine Penge tilbage, naar han kan oplyse, at det er gaaet til som beskrevet.

Til 2. Spørgeren maa helst henvende sig til en Sagfører paa Egnen.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

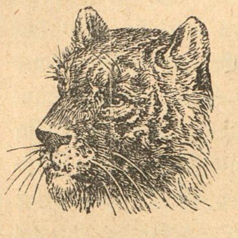

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Fortsættes.) Handskemagerens Børn, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Sluttet.) Norske Fjordlandskaber, af Fr. R., med 2 Billeder. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Hanen, der skulde angive Klokkeslettet, en Historie af August Bondeson. For Hus og Hjem. Fjerkræ- og Biavl. Skæmt, med Billede. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 30. Søndag den 23. April. 1893.

Vaarens Indtog.

Foraar i Luften.

Foraar! Foraar! det jubler paa ny!
glemt er nu Vinterens truende Sky,
som skjulte de brydende Kræfter.
Foraar! nu synger den livsglade Stær;
og af det sollyse, rødmende Skær
ret mærkes skal Vaaren herefter.

Foraar! det kvidrer fra Kvist og Gren;
Kilden, som sprudler saa klokkeren,
melodisk det samme forkynder.
Frisk bølger den vaarlette, svale Vind,
køler den solbrændte, blussende Kind; —
og Bonden sin Saaning begynder.

Frem af den sorte, hvilende Jord
Foraarets Børneflok myldrende gror; —
Violer og smaa Anemoner,
smilende bryder de Frostens Baand,
som blev spændt ud af en vinterstærk Haand,
og de hilses af Lærketoner.

Vi Folk, der sad i vort Vinterskur,
hver lille Fugl, der holdtes i Bur,
vi os nu fryde vil ved Duften;
vi synger omkap med Naturens Røst,
i glade Toner, af fuldeste Bryst:
Hurra! Der er Foraar i Luften!

H. P. Jensen

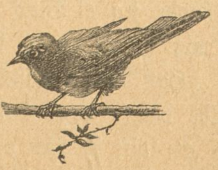

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

IV. Artiumslæsning.

(Fortsat.)

Aa allerede straks, da jeg med Glæde og Rørelse modtog dette Brev, som Eibe lod ligge og drive i over en Uge, forekom det mig at røbe et dybt Blik i min Individualitet, hvad jeg ogsaa skrev til Ingemann. Og nu, da saa mange Aar er forløbne, synes det mig som en højtidelig Orgelklang at være Indvielsen til mit hele Digter- og Forfatterliv. Som mit Syn paa vor Literatur og dansk Aandelighed i Aarenes Løb er blevet, er der heller ingen, fra hvem jeg hellere vilde have modtaget denne Indvielse, end netop Ingemann. Hans Værkers store Flertal læser jeg ganske vist kun sjældent; men i hans lyriske Poesi er der en lille Lyskerne af Digte, der med Aarene stadig faar en stigende Magt over mig. Ligesom Ingemann selv i en af sine Passions-Salmer har sagt, at Menneskenes Sjælemalm skal smeltes, indtil Frelseren, som i blankt, flydende Sølv, ser sit Aasyn afspejlet deri, saaledes synes det mig, at det bedste af hans Digtning er som en Digle, netop med smeltet Sølv, der viser Afspejlingen af vort Folkesind saa uforvansket og rent, som ingen anden Digter har formaaet at give den. — Udlændinge har, selv om de medbringer en god Vilje, ikke sjældent ondt ved at faa fat paa vor egenlige Ejendommelighed; men naar jeg har vist fremmede Marstrands Portræt af Ingemann, har de runde, ungdommelige Kinder og de ærlige Barneøjne, indfattede af det under den sorte Silkehue nedhængende hvide Oldingehaar, altid berørt dem som noget ganske særegent — en Menneskeaabenbaring, der hørte vort Land og Folk til, og som de paa ingen anden Jordbund vilde genfinde.

Den mundtlige Samtale, Ingemann i sit Brev indbød til, fandt Sted i Juli det følgende Aar. Da jeg i Sommeren 1858 vendte tilbage fra Jylland, var min Fader kommen mig i Møde i Roskilde; han vilde benytte Lejligheden til at se Domkirken, som da ogsaa, paa Grund af den historiske Kundskab, han medbragte, i høj Grad vakte hans Interesse. Det var den længste Udflugt, han hidtil i sit Liv havde gjort, og Aaret efter bestemte han sig til, med min Broder og mig, at gøre den endnu længre Rejse til Sorø, hvor vi besøgte min endnu levende Fætter, Slagter Kristian Corel. Jeg benyttede Lejligheden til at aflægge Ingemann et Besøg i det lille hvide Hus, han beboede ved Søen, og blev med stor Hjertelighed modtaget af ham og hans Hustru. Han lod til at synes om, at jeg i hans Brev havde fundet en Forstaaelse af min Individualitet og hentydede i en af sine allerførste Ytringer selv dertil. Iøvrigt var det unægtelig mere Synet af ham, Lyden af hans Stemme, Stuernes gammeldags og helt ejendommelige Udstyr og hans Hustru i sin besynderlige Nonnedragt, men med Hjertensgodhed i hvert Blik, hver Mine, der gjorde Indtryk paa mig, end det, han egenlig sagde. For at have noget at læse i under Jærnbanekørselen havde jeg et Bind af Lewes' Bog om Goethe med mig. Ingemann syntes aabenbart ikke om Goethe. „Han drager Himlen ned paa Jorden, for at forgylde den,“ sagde han; „men det er en højere Opgave at løfte Jorden op til det himmelske.“ Med en vis barnlig Stolthed viste han mig det store Sølvhorn, som et Par Maaneder forinden paa hans syvtiaarige Fødselsdag var blevet overrakt ham. Men hvor frisk og ufordulgt hans Glæde var over dette synlige Tegn paa, hvor langt hans Livs Gerning var naaet ud i vort Folk, var det baade paa ham og hans Hustru tydelig at mærke, at Livet for dem begge var noget færdigt, afsluttet, der laa bag ved dem, og som de ikke brød sig om at faa forlænget. „Man skøtter ikke om nogen Repetition!“ sagde han, med et lille Smil, da Talen var om at leve Livet om igen. Og da jeg ved Afskeden udtalte det Haab, ad Aare at træffe ham saa karsk og livsglad som nu, kom Smilet næsten med ironisk Skælmeri igen. I Foraaret 1862 døde han. Mit Besøg i det lille Hus ved Søen hører til mit Livs skønneste Erindringer.

Til de af Digterne afgivne Domme kom snart de selvbestaltede offenlige Dommeres — Bladanmeldernes. „Flyvepostens“ Anmeldelse, der næppe skrev sig fra nogen professionel Bladkritiker, var særdeles anerkendende og udtalte, at Digtsamlingens Forfatter var „en virkelig Digterbegavelse, der uden Tvivl vilde kunne udvikle sig til noget betydeligt.“ De tre fornemste Boganmeldere paa hin Tid var C. Rosenberg, Rudolf Varberg og Clemens Petersen, af hvilke den sidste var den eneste, der besad en virkelig kritisk Evne. Rosenberg havde vistnok Kundskaber og Sans for Poesi; men han var saa forunderlig doktrinært anlagt og bedømte alt efter færdige Skemaer; hans Bedømmelse af min Bog var et af de talrige Beviser for, hvor blottet for oprindeligt og indtrængende Syn han som Kritiker var. I Modsætning til ham skortede det Rud. Varberg baade paa Kundskab og umiddelbar Sans for Poesi, hvad der dog ikke hindrede ham i at optræde med en utrolig Selvsikkerhed, som udmærket godt passede til den hele Tone, ved hvilken „Dagbladet“ hos Datidens lidet forfarne Publikum med saa stor Kunst forstod at slaa sig op. Hans Dom om mine Digte lignede hans andre, af hvilke ikke en eneste er bleven og vel næppe nogen Sinde vil blive anført som Udtryk for en nogen virkelig kritisk Erkendelse. Clemens Petersens Anmeldelse i „Fædrelandet“ for 27de Novbr. var derimod et dygtigt og med virkelig Metode gennemført Stykke Kritik og stod højt over alt, hvad der ellers blev skrevet om min Bog.

Efter en uheldig Debut som Skuespiller havde Clemens Petersen i meget kort Tid taget Magister-Konferens i Æsthetik og var bleven Kritiker i „Fædrelandet“, hvor han anmeldte Bøger under Mærket zu—zx og Theaterstykker under Mærket 106; — Hostrup havde skrevet under Mærket 212. Han fortalte mig selv senere, at han oprindelig havde lagt en Studieplan, hvis Gennemførelse vilde have krævet mange Aar, men at han, da han erfarede, at Weilbach havde indgivet et Petitum, som var blevet godkendt af Fakultetet, ogsaa paa staaende Fod indgav sit. At han med Hæder opnaaede at faa Konferensen, maa langt mere have beroet paa hans ypperlige Hoved end paa de Kundskaber, han havde erhvervet; thi disse var selv flere Aar efter temmelig begrænsede og maa paa hin Tid i adskillige væsenlige Henseender have været utrolig ringe. Da han begyndte at skrive i „Fædrelandet“, mærkede Ploug ogsaa med Undren, hvor ubelæst han var i dansk Literatur og foreholdt ham, som han selv har fortalt mig, indtrængende at hjælpe paa Manglerne.

Dette var et Særkende for Cl. Petersens hele Kritik. Ogsaa om den russiske Kritiker Belinski gjaldt det, at han var saare lidet belæst og ligefrem ukyndig i fremmede Sprog. Hans kritiske Forstaaelse var imidlertid saa lydhør, hans Fornemmelse af, hvad der i en given Tid bar hans Land aandelig frem, saa sanddru, at han alligevel kom til at indtage en fremragende Plads i den russiske Literatur og, som det træffende er sagt, i Ordets egenlige Forstand blev „en central Kritiker“. Det var netop dette Clemens Petersen aldrig blev. Forud for hans uheldige Forsøg som Skuespiller var gaaet et uheldigt Forsøg paa at blive Forfatter; i 1853 havde han under Navnet Heming Ulf udgivet et Bind Noveller, der ganske afgjort vidnede om, at Forfatteren ikke var digterisk begavet. Det eneste mærkelige ved dem var, at de paa ikke faa Steder røbede en ligefrem hysterisk Sky for enhver, selv nok saa flygtig Berøring med Kvinder, hvad der allerede var mig paafaldende, da jeg som Lærling hos Eibe læste Bogen, uden at have Forestilling om, hvem Forfatteren var. Der er aldeles ingen Tvivl om, at et skævt sjæleligt Hang allerede i disse ungdommelige Frembringelser, i hvert Fald middelbart, har sat sit Mærke, og det er i det mindste min Overbevisning, at det samme, fra Naturen bortvendte Hang, forvandlet og aandiggjort, var den skjulte drivende Kraft i hans Forherligelse af den Poesi, der, saa at sige, blev Underbygning for hele hans bidske, gennemskærende Kritik. Umiddelbart efter at have lidt Skibbrud som Skuespiller var han truffet sammen med Bjørnson, og den smertelige Fornemmelse af hans egen kunstneriske Vanmagt er saa i Forening med hint sygelige Retning i Sindet, blevet til en sværmerisk sanseløs Betagethed af den norske Digter, der paa Thorsteinsson virkede saa utrolig frastødende. Om denne Betagethed vidnede hans Anmeldelse af „Synnøve Solbakken“, der indledede med den Erklæring, at nu havde han læst den lille Bog saa tit, at han næsten kunde den uden ad, med tilstrækkelig Tydelighed, og, mærkelig nok, den synes i en hel Menneskealder under et bevæget Livs Omtumling at have holdt sig uforandret: den Maade, hvorpaa han, i 1883 i det første Numer af det amerikanske Ugeblad „Scandinavia“ omtalte „Geografi og Kærlighed“ af Bjørnson, røbede saa grangivelig den gamle Clemens Petersen fra 1857*). I denne besynderlige og i Literaturen ganske enestaaende Tilsvarenhed mellem Digter og Kritiker, der paa Grundlag af den Plougske Studenter-Skandinavisme bar Bjørnsons Poesi frem med en Fart, den ellers aldrig vilde have faaet, saa M. Goldschmidt, og vistnok med Føje, et Udtryk for den „Nemesis“, han over alt i Historiens Løb med saa stor Udholdenhed eftersporede.

Men selv om en saadan Kritik bares oppe af en virkelig Begavelse, og selv om den ved mange enkelte Lejligheder sagde det retledende, opklarende Ord — hvad den bevislig gjorde —, laa det i Sagens Natur, at „central“ kunde den mindst af alt blive, naar den i vort Broderlands nye Digter havde sit Ideal paa Forhaand færdigt, til samme Tid som Undlivelsen af den samtidige, og helst det mest mulige af Fortidens danske Literatur var dens, om ikke vedgaaede, saa dog altid i det skjulte opretholdte Program. Denne Mangel paa „central“ Karakter viste sig allerede i den Afhandling om det tragiske, hvormed Clemens Petersen aabnede sin Virksomhed som Kritiker i „Fædrelandet“. Dens Udredning af det tragiskes Begreb var frisk og livfuld; men den Maade, hvorpaa den affærdigede

*) Det hed sig i den nævnte Anmeldelse, at Replikerne i dette Stykke var formede med en saadan Naturlighed, at de ligefrem tvang Skuespillerne til at sige dem rigtigt; — det var ikke blot a play (en Komedie), men ogsaa a playing (en Udførelse), som her var givet. Og naar den unge Pige blot sagde: „God Morgen,“ var det, som havde man aldrig hørt noget lignende!

„Tordenskjold" af Øhlenschlæger, som dannede Udgangspunktet for den, var ligefrem oprørende; — i det mindste virkede den saaledes paa mig. Opgaven for en begyndende Kritiker havde saa afgjort været at bringe „Tordenskjold", hvis Tragik unægtelig ikke er synderlig solid, ind under en rummelig Bestemmelse af Øhlenschlægers Geni og, ogsaa i dette svagere Digterværk at paavise en Udstraaling af Digterens frodige, uforlignelig frugtbare Evne. Hertil vilde imidlertid have udkrævedes et virkeligt Studium af vort Lands største Digter, og et saadant erhvervede Cl. Petersen sig først adskillige Aar senere, da han gjorde sin Uret god igen ved at skrive dygtige og indgaaende Undersøgelser angaaende Øhlenschlæger. Naar ogsaa den Omstændighed tages i Betragtning, at han allerede dengang havde gjort Bjørnsons Bekendtskab og i Stilhed havde de Røgelsekar i Beredskab, hvormed denne skulde modtages, bliver denne Begyndelse af hans kritiske Virksomhed dobbelt betegnende.

Langt mere Glæde havde jeg for min Del af hans næste Afhandling i „Fædrelandet", som havde til Genstand „Salomon de Caus" af A. Munch. Med klare og overbevisende Grunde blev det her godtgjort, at Munch ikke havde forstaaet at spinde den tragiske Konflikt ud af Opfinderens egen menneskelige Natur, men havde sat en flad selvlavet Opfindelse i Stedet.

Der var blandt de indledende Bemærkninger i denne Afhandling en, som særlig greb mig; den lød paa, at blandt dem, som i Tatiden gjaldt for yngre Digtere, var der næppe en, hvis Liv og Skæbne havde mærket ham som en paa særlig Vis udrustet Subjektivitet. Cl. Petersen har vistnok med denne Ytring i Smug villet berede Vejen for Bjørnson, hvem dengang endnu ingen kendte. I min ubemærkede Stilling ansaa jeg den for rettet til mig selv: det var jo netop min faste Overbevisning, at jeg fra et eget Udgangspunkt stræbte at vinde en Plads i Aandens Rige.

Jeg tror næsten, at min Digtsamling hos ham har vakt en Fornemmelse i samme Retning. Den Anmeldelse, han skrev af den i „Fædrelandet", tyder paa en vis Undren og er egenlig som et Opdagelsestogt ind i en ny Region. „Man behøver ikke at have en feberagtig Længsel efter at se en god Bog udkomme, men blot at møde denne med den simple Velvilje, man skylder det ubekendte, og man vil komme til den Overbevisning, at her virkelig er et poetisk og originalt Sjæleindhold, der søger at komme til Udtalelse. Den ejendommelige erotiske Duft, som hele Bogen udaander, og den ofte træffende Vending, som Forfatteren ved at give en gammel, velkendt Tanke, bærer Vidnesbyrd derom. Man vil ogsaa indrømme, at her er ikke faa Betingelser, for en æsthetisk Form tilstede. — — Men i Totalsummen savner man hin Harmoni, hin Tilsvarenhed og Samstemning mellem alle Sjælens Evner i Digtningens Øjeblik, hin indre Rhytmus, der selv er Poesi og føder Poesien, idet den giver selv det mindste et Værd ved at døbe det i Skønhed. Man vil komme til at anerkende en Digter, men kun erkende ham som umoden."

(Fortsættes.)

Kongekrøniker
fra Danmarks Middelalder.

Genfortalt af B. E.

I. Knud den Store i Danmark.

Efter at Knud den Store under blodige Kampe havde gjort sig til Herre over England, ved de gamle Skrifter kun lidet at fortælle om hans Færd herhjemme i hans Fædrenerige, Danmark. Sejr og Lykke havde, tit paa en vidunderlig Maade, fulgt ham paa hans kække Ungdomstogter i det fremmede Land, og han mødte der en større Rigdom, fremfor alt et stærkere Kirke- og Kulturliv end hjemme. Saa tog han da fast Bo derovre, valgte sig en engelsk Dronning, omgav sig med engelske Raadgivere, hævede Landets gamle Love og Skikke af den Glemsel og Vanære, hvori de var sunkne, og støttede ved rige Gaver Klostre og Kirker. Som Herre over Danmark, Norge, England og Dele af Skotland var han en af de mægtigste Konger i Kristenheden, og i Højsind og Gavmildhed kom ingen ham nær. Det er sagt, at kom nogen til ham og vilde bejle til hans Venskab, fik de begge Hænder fulde af Sølv og af Guld, for Kong Knud fik Skat og Skyld af de rigeste Lande i Norden; men tog han mere ind end andre Konger, saa gav han ogsaa mere ud. I hans Gaard udfoldedes en Pragt, man ingensteds saa Mage til, men hele sit Rige beskærmede han saa mandelig, at Vikinger og Sørøvere ikke vovede at søge did efter Bytte, saa Undersaatterne sad alle i Fred, lydende gammel Lov og Skik, hver i sit Rige.

Kong Knud glemte dog ikke Danmark. Det er vitterligt, at han styrkede og befæstede Landets Magt. Han undertvang Østersøens Sydkyst og genvandt en gammel dansk Landsdel mellem Ejderen og Slien, der var bleven lagt ind under det tyske Rensborg. Men frem for alt støttede han Kirkens og Kristendommens Sag her i Landet, idet han gav rige Gaver til Klostre og Stiftelser og sendte dygtige Bisper og Klerke herover fra England. Det store Roskilde Stift, der foruden Sjælland omfattede Skaane, Halland og Bleking, delte han i to, og det var hans Tanke at oprette et Erkebispesæde i Lund, saa denne By kunde blive Nordens kirkelige Midtpunkt. Ved nye Love styrkede han Kongemagten, værnede om de fattige og svage og søgte i det hele at øve en formildende Indflydelse paa Nordboernes Sæder og Levevis. Af og til gæstede han ogsaa Danmark, og truede fjendtlige Magter vore Kyster, var han hurtig med sin Flaade i Søen. Saaledes gik det til, at han i Aaret 1026 var i Danmark.

En Tid forinden havde den norske Kongesøn Olav Haraldsen, der senere fik Tilnavnet den Hellige, rejst en stor Opstand i Norge, havde tilrevet sig Magten og var af Almuen bleven hyldet til Konge. Da han spurgte, at Kong Knud ingenlunde var til Sinds at opgive Norge, sluttede han Forbund med sin Svoger, Kong Ønund i Sverige; thi, sagde han, faar Knud først atter Norge, saa kan du gerne faa dit Bryderi med ham i Sverige, han synes ikke at kende Grænser for sin Begærlighed.

Om Høsten kom Knud til Danmark med en betydelig Styrke. Han prøvede at vinde den svenske Konge, men opnaaede lige saa lidt noget Forbund, som det denne Gang kom til Fejde med Olav Haraldsen. Næste Foraar drog Kong Knud tilbage til England; men sin unge Søn Hardeknud lod han blive hjemme i Danmark, hvor han i Forening med Ulv Jarl skulde raade for Styret. Jarlen var en saare dygtig Mand og gift med Kongens Søster Estrid, med hvem han havde en Søn, der siden under Navn Svend Estridsen blev Konge i Danmark.

Imidlertid forløb der stadig Krigsrygter fra England, og Kong Olav vidste sig ingen Stund sikker, saa meget mindre som de norske Stormænd var misfornøjede med ham og vendte sig til Knud om Hjælp; men lade sig overrumple vilde han dog ikke. Han lod Leding opbyde over hele Norges Land og gjorde vitterligt for alle, at han vilde slaas med Kong Knud.

Saa sejlede han da til Sjælland, hvor han gjorde Landgang, skændte og plyndrede uden at møde nævneværdig Modstand. Paa samme Vis for den svenske Kong Ønund frem i de danske Landsdele østen for Sundet, og da de to Konger mødtes, lod de efter Aftale Folk vide, at de havde i Sinde at erobre Danmark. Hvor Befolkningen ikke straks faldt til Føje, for de frem med Rov og Brand.

Da Knud i England spurgte om Naboernes Færd, sad han ikke længe ledig. En mægtig Flaade med en uhyre Krigshær blev udrustet, og under Kongens egen Anførsel stod den ad Danmark til. De store Skibe var malede med pragtfulde Farver, Dragerne havde forgyldte Hoveder og røde, blaa og grønne Striber i Sejlene. Flaaden ankrede ved Limfjorden, hvor en jydsk Hær alt havde begyndt at samle sig.

Den første Tidende, der kom Kong Knud for Øre, underrettede ham om, at hans Søn Hardeknud havde ladet sig hylde som Konge af Danmark. Hermed var det gaaet saaledes til. Da Knud ved sin Afrejse forrige Aar havde betroet sin Søn til Ulv Jarl, havde denne kort efter ved en Sammenkomst med andre af Rigets Stormænd taget til Orde: „Tit og ofte har jeg og andre Høvdinger ført Klager for Kong Knud over, at vi sad her i Landet uden Konge, saa snart han var i England, og at deri kunde vi ikke finde os; thi alle de forrige Konger, vi har haft her i Landet, syntes, det var Arbejde nok for dem at styre Danmark alene, for ikke at tale om, at i gamle Dage var her mange Konger paa samme Tid. Hidtil har det kunnet gaa, fordi vi har levet i Fred og Ro med vore Nabofolk, men nu hører vi, at Norges Konge vil hjemsøge os med Krig, og Rygtet gaar, at Kongen af Sverige har det samme i Sinde, og alt imens sidder vor Kong Knud ovre i England. Jeg ved da ikke bedre Raad, end at vi vælger hans Søn Hardeknud til Konge." Mange af de andre Høvdinger sluttede sig til Jarlen, navnlig da denne fremlagde et Brev med Knuds Segl under, hvori den samme Opfordring stod at læse. Efter dette blev Hardeknud ført frem paa Tinge og af Folket hyldet til Konge. Men egenlig var det hele nok en List af Dronning Emma og Ulv Jarl. Den første vilde i Tide sikre sin Søn Tronen, medens Jarlen ønskede større Magt og Myndighed, naar Faren truede Landet.

Da Olav Haraldsen nu faldt ind i Landet, tog Ulv Jarl og Hardeknud over til Jylland, hvor de satte Budstikken i Gang og samlede en stor Hær, men da de tillige snart spurgte, at Svenskekongen gjorde fælles Sag med Olav, troede de sig ikke stærke nok til at vove en Dyst, men lod det være godt med at forsvare Jylland og der oppebie Kong Knuds Ankomst.

Dette var altsaa Sagernes Stilling, da Knud lagde til med sin store engelske Flaade ved Limfjorden. Saa snart ske kunde, sendte Ulv Jarl og Hardeknud Bud til Dronning Emma for at erfare Knuds Mening om Kongevalget. „Den skal jeg sige kort og godt," svarede Kongen. „Ikke anser jeg Hardeknud for Mester for de Optøjer; han er jo kun et Barn og vil gerne pynte sig med Kongenavn; men nu gik det saa ilde, at han med det samme fik Fjenden paa Halsen. Har han ellers Lyst til at forlige sig med mig, lad ham saa komme til mig og aflægge det tossede Kongenavn." Der var ikke noget at betænke sig paa hverken for Hardeknud eller Ulv Jarl. Nu da Kong Knud var kommen til Landet, strømmede alle til hans Fane og saa i ham deres eneste lovlige Herre. Den kloge Dronning bad selv Hardeknud gøre Knæfald for Faderen, hvorpaa denne tog ham ved Haanden og førte ham til hans forrige Sæde, og Ulv Jarl sendte sin Søn Svend til Kongen for at gaa i Forbøn og tilbyde sig selv som Gidsel; men Kongen lod hilse sin Jarl og sige, at nu skulde han blot sanke Skibe og Folk, at de kunde faa Fjenden drevet af Lande, saa kunde de altid tale om Forliget.

Da de to Forbundsfæller Olav og Ønund spurgte, at Kong Knud var kommen til Landet med en vældig Krigsmagt, trak de sig tilbage øst paa og kastede Anker i Helgeaa. Medens Ønund nu blev ved Flaaden, drog Olav med sine Svende ind gennem Skovene, indtil de naaede den Sø, hvorfra Helgeaa kommer. Af Træ og Græstørv byggede de her en Dæmning i Aaudløbet, satte derpaa ved Kanaler flere Søer i Forbindelse med hverandre og fyldte endelig Aalejet med store Træstammer. Dette Arbejde varede i flere Dage.

Omsider forløb det en Aftenstund blandt de svenske Vagter, at nu var Kong Knuds Flaade i Sigte, og at den tegnede til at være langt større end de forenede Kongers. Ønund lod straks støde i Luren, Teltene tage ned og Folkene ro ud af Havnen, øst paa, langs Kysten. Her lagde de Skibene i Rad med sammenbundne Stævne og gjorde sig rede til Slag. Samtidig var der gaaet Bud til Olav, der paa sin Side heller ikke tøvede med at lade Dæmningen gennembryde, saa Vandet snart med vældig Kraft styrtede ned gennem Flodsengen. Derpaa ilede han med sine Folk ned til Skibene.

Da Kong Knud naaede Helgeaaens Munding og saa Fjenden indtage en kampberedt Stilling, ønskede han af flere Grunde at opsætte Kampen til næste Dag, hvorfor han løb ind i den tomme Havn med sin egen Drage og saa mange Skibe, som kunde rummes derinde; den øvrige Del af Flaaden blev liggende ude i Søen. I Dagbrækningen var en Del Mandskab gaaet i Land, og

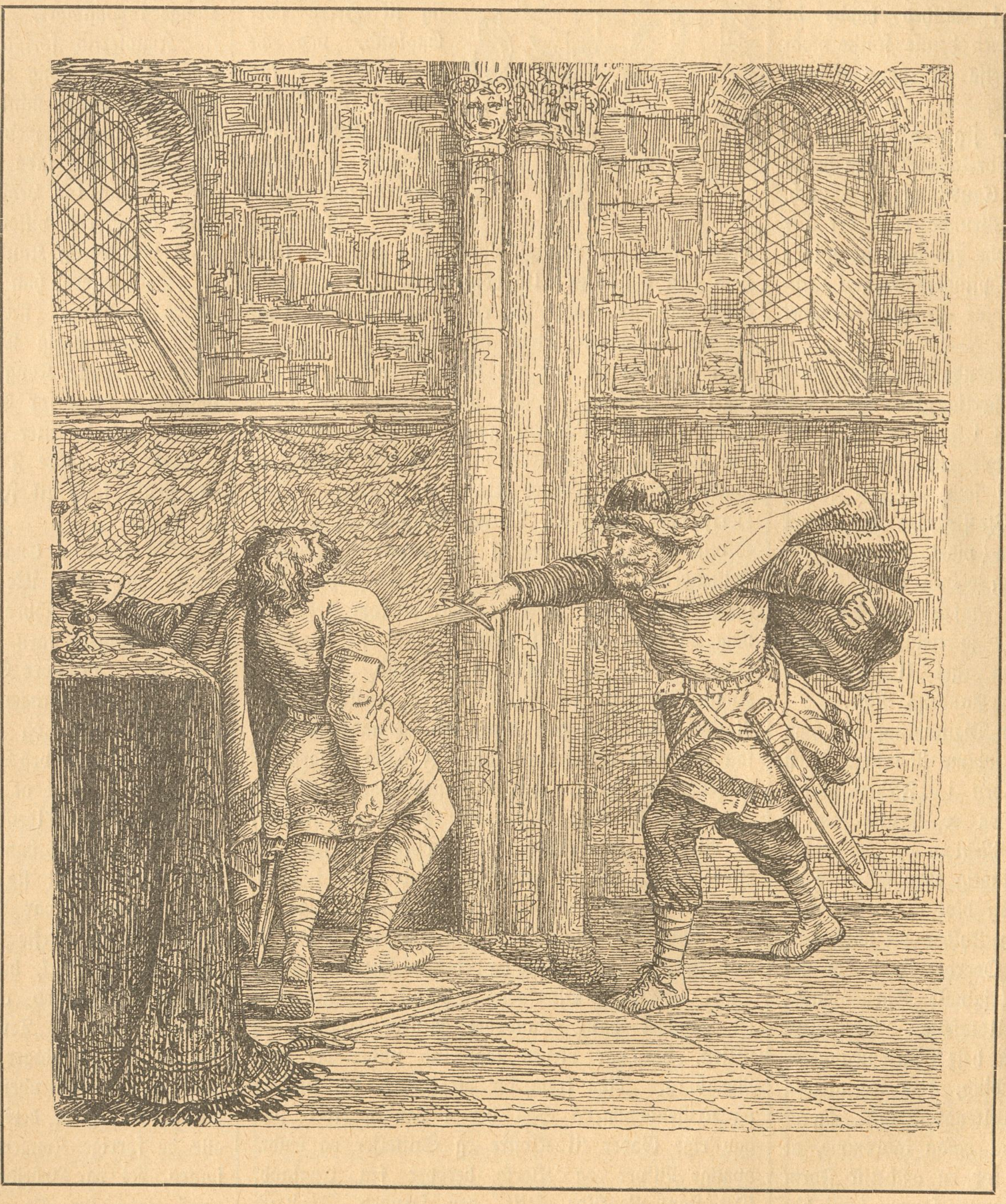

Ulv Jarls Drab.

før de saa sig for, kom de gennembrydende Vandmasser fra Indsøerne styrtende og forvandlede Marken til en blank Sø. Af Folkene i Land blev ingen bjergede, men ogsaa Skibene blev ilde medtagne af de store Træstammer, der drev i Strømmen. Enhver maatte kappe Anker og i vild Uorden stikke i rum Sø, hvor de fjendtlige Skibe laa rede til at kaste sig over dem. For vild Sejlads drev Kongens prægtige Drageskib lige ind paa Fjenderne, en hidsig Kamp udspandt sig, men Kongeskibet holdt Stand, fra dets høje Løfting og knejsende Næling afslog tapre, brynjeklædte Svende enhver Entring. Imidlertid havde Ulv Jarl faaet Orden paa sine Snekker og holdt ind paa Fjenden, Danskerne og Englænderne havde endnu en anselig Magt, og en Stund førtes Kampen med stor Voldsomhed. Da indsaa de forbundne Konger, at trods deres vellykkede Krigslist vilde de tabe Slaget, hvorfor de lempelig trak deres Skibe bort fra Valpladsen. Knud undlod at forfølge, for at kunne bøde paa sin egen Skade.

Med Slaget ved Helgaa var Krigen foreløbig til Ende. Den svenske og den norske Konge forblev vel endnu en Dags Tid i Farvandet, men da de havde sovet paa Tingen, var de nok enige om, at de umulig kunde sejre over Knud, hvorimod det var utvivlsomt, at der vilde flyde Strømme af Blod. I al Stilhed lettede de saa Flok efter Flok, satte Sejl til og styrede hver til sin Hjemstavn. Dag og Nat havde Kong Knud haft sine Spejdere ude for at holde Udkig med Fjendens Bevægelser, og da han nu modtog Underretning om, at Farvandet var rent, vendte han tilbage til Øresund, hvor han lod sin Flaade kaste Anker dels under Sjællands, dels under Skaanes Kyst.

Nu er at fortælle, at Mikkelsaften red Kongen med et stort Følge til Roskilde, hvor hans Svoger Ulf Jarl havde indbudt ham til Gilde. Det var en Fest, som det sømmede sig blandt Landets Stormænd. Jarlen var en gæstfri og munter Vært, og navnlig gjorde han alt, hvad der stod i hans Magt, for at tækkes Kong Knud. De kosteligste Drikkekar lod han frembære for Kongen, og Talen vidste han idelig at føre saaledes, at den maatte klinge vel i hans Øren. Men trods al Stads var Kongen mørk i Hu og gav korte og halvvrede Svar.

Hen paa Aftenen spurgte Ulv Jarl Kongen, om de skulde spille Skak. Jo, dertil havde Knud nok Lyst, Skakbrættet kom frem, og de satte sig saa til at spille. En Stund gik Spillet uforstyrret; men saa hændte det, at Kongen gjorde et slemt Fejltræk, og som Følge deraf slog Jarlen en af hans Springere. Da flyttede Kongen kort og godt hans Brikke tilbage igen og bad ham gøre et andet Træk. Men Ulv Jarl, der var en hidsig Mand og aldrig veg en Haarsbred fra sin Ret, rejste sig brat, slog Skakbrættet sammen og gik sin Vej.

„Flyer du nu, du rædde Ulv!" raabte Kongen efter ham.

„Ja," svarede Jarlen, „du var flygtet længre i Helgeaa, om du havde kunnet komme til, og der kaldte du mig ikke rædde Hund, og jeg ilede til

for at hjælpe jer, og de Svenske slog jer som Hunde!"

Flere Ord blev ikke vekslede mellem Kongen og Jarlen. Straks efter gik de begge til Sengs; men da Knud næste Morgen klædte sig paa, sagde han til sin Kammersvend: „Gaa hen og find Ulv Jarl og slaa ham ihjel!" Lidt efter kom Svenden tilbage, og Kongen spurgte: „Nu, har du saa dræbt ham, som jeg paalagde dig?" Men Kammersvenden undskyldte sig med, at Ulv Jarl var gaaet ind i Sankt Lucius' Kirke.

Kong Knud vendte sig da til en Nordmand ved Navn Ivar Hvide, der var ansat ved hans Hird, og sagde: „Gaa saa du hen og dræb Jarlen!"

Hirdmanden skyndte sig hen i Kirken, hvor han traf Ulv Jarl i Koret. Rask drog han sit Sværd, og før Jarlen kunde tænke paa Modværge sank han med gennemboret Bryst døende om paa Kirkegulvet.

Da Hirdmanden kom tilbage og fremviste det blodige Sværd for Kongen, udtalte denne sin Tilfredshed, med hvad der var sket; men Munkene lod Kirken lukke, fordi Gudshusets Fred var bleven krænket ved et Drab. Da dette kom Kongen for Øre, bød han dem straks atter at aabne Kirken og holde Messe, og da dette skete, indfandt han sig og tillagde Kirken som Sonbod et helt Herreds-Jorder.

Kort efter forlod Kong Knud atter Danmark. Han havde værget sit Fædrenerige mod Fjendehaand og lært de to Nabokonger at holde sig inden for deres egne Grænser. Snart hyldede Norges Høvdinge og Almue ham atter til deres Konge, medens de fejdede mod Olav Haraldsen, der omsider fandt Heltedøden i Slaget ved Stiklestad 1030.

Naar Kong Knud paa saa voldsom Vis fjernede Ulv Jarl, var det utvivlsomt, fordi han i denne mægtige Høvding, der een Gang havde famlet ved Kronens gyldne Ring, saa en Fare for Landet og sin egen Magt. Kong Knud var en myndig og herskelysten Natur, der ikke taalte det Stormandsvælde, der paa hin Tid begyndte at danne sig rundt i Landene. Han anede de Farer, det vilde medføre baade for Kongemagten og for jævne Samfundsklasser, og fra hans Fremfærd i England bærer Historien lignende Vidnesbyrd om en stolt, hidsig og myndig Karakter som i Danmark.

Kort Tid efter sit Danmarks-Togt drog Kong Knud til Rom, og efter de gamle Sagamænds Ord gjorde han Rejsen for at bede om sine Synders Forladelse. Paa Vejen viste han stor Gavmildhed og lagde rige Gaver paa Klostrenes Altre. Desuden lod han bygge Hospitaler, hvor enhver kunde blive plejet, der talte Dansk. Kong Knud kom til Pavehoffet og overværede den tyske Kejsers Kroning, men det bedste, som er kommet til Efterverdenen fra hans Romerrejse er dog et Brev, hvori han skriver som følger: „Saa takker jeg da tusindfold den almægtige Gud, at jeg saa mine Ønsker opfyldte og min Længsel tilfredsstillet, thi være det vitterligt for alle, at jeg i Ydmyghed har lovet ham at forbedre mit Levned og styre Folk og Rige med Fromhed og Retfærdighed og i alle Maader kun gøre Ret og Skel, saa hvad jeg hidtil har forbrudt eller forsømt af Ungdoms Ubesindighed, det vil jeg nu med Guds Hjælp raade Bod paa og hjælpe. Altsaa byder jeg med Alvor, hvem jeg betroede mit Rige, at de paa ingen Maade enten af Frygt eller af Venskab mod mig for nogen Stormand, ser gennem Fingre med nogen Uret i hele mit Rige, men mine Statholdere og al min Øvrighed befaler jeg ligeledes, at de, saa kær de har min Naade og deres egen Salighed, ikke forurette nogen med Vold, hverken rige eller fattige, men lader hver nyde Retten, baade store og smaa, thi Retten maa de ikke bryde, hverken for Kongegunst eller Stormandssmiger, saa lidt som for at samle Guld til mig selv, thi dertil trænger jeg ikke."

Disse Ord kan gælde for Kong Knuds Testamente og for den Sags Skyld kan de gælde for den bedste Konges i Dag.

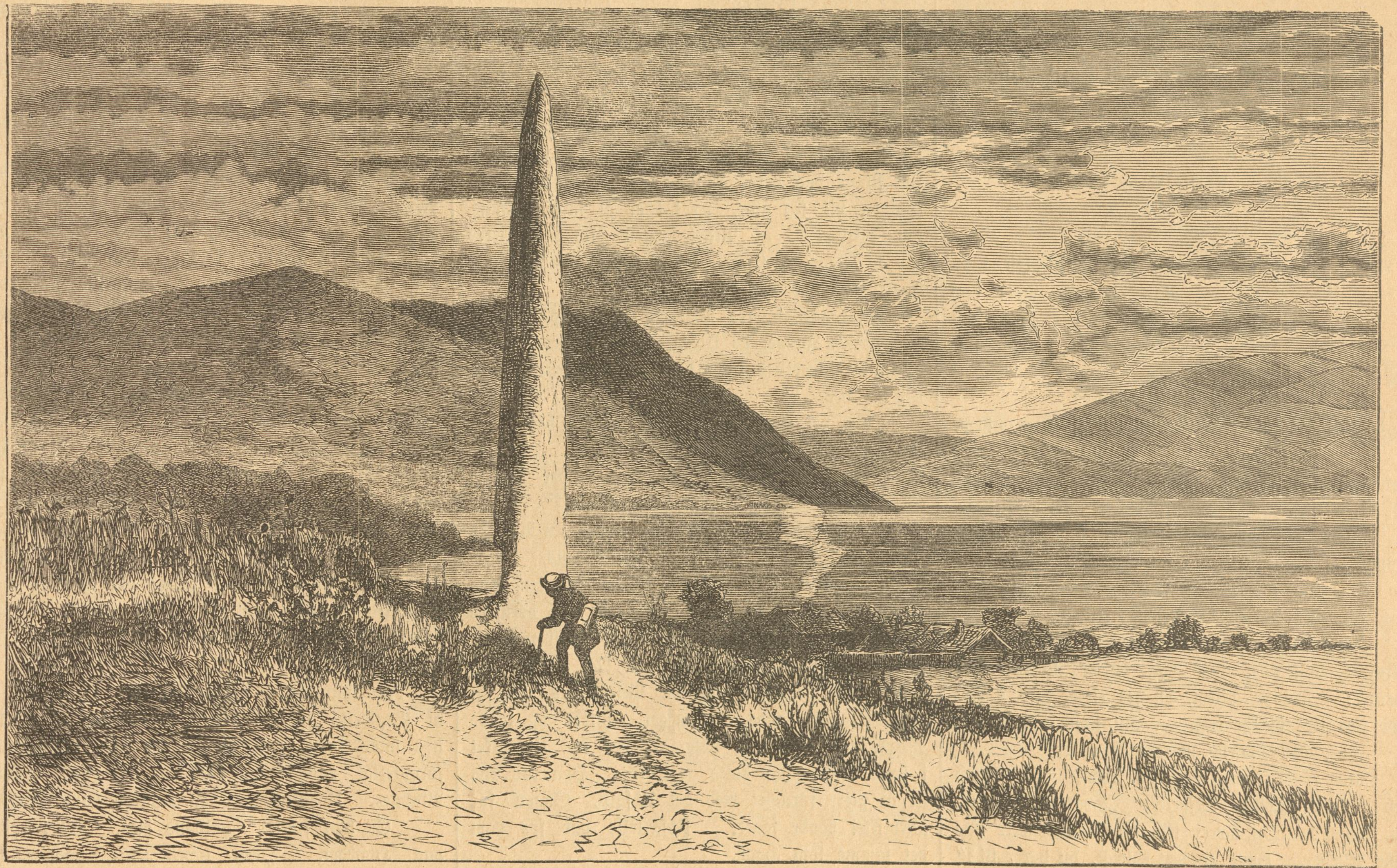

Kong Beles Gravhøj i Sogn.

Kong Beles Gravhøj.

(Med Billede.)

Det er et gammelt norsk Oltidsminde, der fremstilles paa hosstaaende Billede. Kong Bele var Konge i Landskabet Sogn, og fra de gamle Sagaer, der beretter om hans Kongefærd, ved man, at Kongsgaarden laa paa Syrstrand, det nuværende Systrand i Lekanders Hovedsogn paa Sognefjordens Nordside. I Nærheden knejste Templet Baldurshage, bygget til den lyse Gud Baldurs Ære.

Paa Fremnæs boede Kong Beles gode Ven Storbonden Thorstejn Vikingssøn. Men langt navnkundigere end de to gamle Venner er dog deres tvende Børn, Fridthiof og Ingeborg, blevne. Deres Kærlighed og Troskab er bleven prist af de gamle Sagamænd og forherliget i et Digt af den svenske Digter Esajas Tegnér, der har vundet Ry langt

uden for Nordens Grænser. Det er ogsaa oversat paa Dansk og vil være mange af Læserne bekendt.

Paa Framnæs findes et Par større Gravhøje, men flere findes dog paa den anden Side af Sognefjorden, paa Balestrand. Her er det man ser Kong Beles Gravhøj, og hvor Gaarden Bale nu er beliggende, formoder man, at Baldurs Gudehus har staaet, hvilket jo ogsaa Navnet synes at tyde hen paa. For øvrigt gaar Gudens Navn ofte igen. Saaledes er der en Høj, der kalder Baldershagen, og lidt længre mod Øst staar den tolv Alen høje Bautasten, som kaldes Baldurstenen. Da en af Højene paa Balestrand blev udgravet, fandt man Vaaben og forskellige andre Genstande, som lod formode, at det maa have været Fridthiofs Gravhøj. Og det er Egnen her omkring, der engang i en længst forsvunden Old skal have været Skuepladsen for de tapre Bedrifter og bevægede Scener, hvorom der fortælles i hans Saga.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Første Del.

J har hørt min Røst i en Nat, der var mørk som denne, J har kendt mit Ansigt, og J har følt min Haand. Vil J vide mere?"

Med disse Ord stillede han sig hen i Lyset foran den nærmeste Fakkel, hans Ansigt viste Vibens alvorlige Træk, Prioren traadte et Skridt tilbage.

„Lad os tøve lidt," sagde han til Balke Johan.

Kæmpen nikkede og sparkede til Henrik, saa han faldt om igen paa Vejen.

„Hvil dig og bed," vedblev Augustinus og tilføjede hviskende, idet han bøjede sig ned over Henrik: „Det er Viben, du ser efter, men i Nat kan han ikke hjælpe dig. — Du stoler paa ham?"

„Nej, paa Gud!" svarede Henrik.

Nye Hobe trængte sig om ham. En Mand rev i hans blodige Skjorte. „Hvorfra stammer du, Munk? Du bærer ikke dit Vaabenmærke paa dine Klæder. Hvor er den Slægt, du hører til?"

„Deroppe!" svarede Henrik og pegede mod Himlen.

„Hvad hedder den?"

„Martyrernes!" sagde han og bøjede sit Hoved.

Lidt efter løftede Balke Johan ham i Vejret, bar ham et Stykke i sine Arme, og hele Skaren drog videre, fra Hemmingsted til Heide. Det var sildig Nat, da de naaede Byen, Regnen og Snevejret tog til, en kold og bidende Blæst jog henover Heden. Henrik vaklede som en beruset, hans Bryst stønnede, hans Legeme rystede i Feber, han saa omkring sig og fandt kun spottende Aasyn, han saa til Himlen og fandt kun Nat og Mørke. Uden for et af de første Huse i Byen sank han sammen igen og kunde ikke mere.

„Slaa ham ihjel! slaa ham ihjel!" raabte en Røst, „er det værd, at trækkes længer med ham."

„Nej!" svarede en bydende og kraftig Stemme, „han maa dømmes først. J Ditmarsken er Loven for alle."

Augustinus mødte atter del mørke og trodsige Aasyn, der indgød ham Frygt, og denne Gang blev Vibens Ord understøttet af dem, han stod imellem.

„Han skal blive dømt, og det skal gaa, som Loven byder," svarede Augustinus. „Til det kan ske i Morgen, vil vi sætte ham ind i Naldeners Hus her næst ved."

Naldener stod i sin Dør og sagde: „Over mit Hus byder kun jeg, og det er ingen Arrest. Jeg vil ikke have med jeres Munk at bestille."

J dette Øjeblik lød et bønligt Raab blandt Mængden. En ung og rigt klædt Kvinde trængte sig frem med udslaaet Haar, bleg og grædende. Da hun naaede Henrik Zytphen, knælede hun ned paa Jorden ved hans Side og strakte sine Arme op mod Augustinus.

„Skaan ham!" raabte hun „jeg beder eder saa mindeligt derom. J er Folk, som staa med Loven, J kan ikke dræbe, før J dømmer. Jeg er Vibe Junge, Peter Nannes Søster, J kender mig, men J ved ikke, det var mig, som tiggede og bad Magister Boje skrive Munk Henrik til, for at vi kunde faa ham at høre. Skal han dræbes, fordi han forkyndte den Gud, han tror paa? — Er Folk i Marsk blevne til Stimænd, som søger Nat og Mørke, fordi de frygter at lade det klare Dagslys skinne paa deres Aasyn? — Tusinde rhinske Gylden vil jeg give, og det er al min Formue, om J tilsteder, at Præst Henrik blot maa sikres Liv to Dage til Ende, saa kommer Landsforsamlingen her, lad den dømme ham."

Mishagsraab fra Prioren og hans Venner afbrød Vibe Junge, de trængte hende tilbage, Spær og Knipler hævedes imod hende, men Viben traadte hen til dem.

„Agt vel paa, hvad J gør," raabte han, „der kan let blive en Blodhævn ud af dette. Hvor er Peter Nanne? Jeg saa ham før, kryber han i Skjul nu, mens de haaner hans Søster?"

To Mænd tog Henrik hver under sin Arm og slæbte ham hen til Reimer Hozekens Hus. Her bandt de ham med udstrakte Arme til en lang Stage, og valgte to af de vildeste og mest berusede Bødler til at holde Vagt over ham. Viben fulgte med. Hvorhen Augustinus den Nat vendte sig, fandt han bestandig Carsten Peters Søn i sin Nærhed, han sagde ikke meget, lyttede og lagde Mærke til, hvad der skete, det var kun Udtrykket i hans Aasyn, som talte og truede. Han lod dog til at være fornøjet med det Udfald, Sagen for Øjeblikket havde faaet. Udsættelse var for ham det samme som Haab.

Henrik Zytphen laa bunden i Hozekens Hus. Vagten omkring ham drak og sang. En af Barfodmunkene fra Lunden kom ind og satte sig ved hans Side.

„Skrift nu for mig," sagde han, „saa skal du faa Tilgivelse."

„Har jeg da ogsaa forsyndet mig imod dig, min Broder?" spurgte Henrik. „Hvis ikke, hvad er det ellers, du vil tilgive mig?" Munken rejste sig fortørnet og gik igen.

En Lampe hang ned fra Loftsbjælkerne og oplyste Kammeret, et stort Baal brændte i Kaminen. Sneen og Regnen slog paa Skodderne. Udenfor var Mængden forsvunden; efter Raabene fulgte en Dødsstilhed, man ventede paa Dagen.

Da det grydede ad Morgen, laa begge Vogterne indsovede, hver paa sit Knippe Halm, Lampen var i Færd med at gaa ud, Henrik sad paa Gulvet, med Armene udspændte over den Stage, de havde snøret dem til, han bad, opgjorde sit Regnskab og gav Gud sin Sjæl tilbage.

Pludselig vakte en svag Larm ved Vinduet hans Opmærksomhed. Da han saa tilbage, steg en Mand ind ad Aabningen, med et blottet Sværd under Armen, han kastede et forskende Blik omkring i Kammeret og gik derefter hen til Præsten. Idet han bøjede sig ned for at overskære Rebene, faldt Baalets Skin paa hans Ansigt. Det var Viben.

„Følg med!" hviskede han, „jeg vil frelse dig."

„Jeg mægter ikke at staa op," sagde Henrik, „endnu mindre at gaa."

„Saa bærer jeg dig. Blot udenfor! Du er min, du er fri, Mænd af mit Vaabenmærke staar Vagt omkring Huset, nede bag Haven holder Bartel med to Heste. Slyng din Arm om mig, saa gaar det."

Han bukkede sig ned og løftede Henrik i Vejret. Da de kom til Vinduet, stak en Mand sit Hoved ind af Aabningen.

„Vi er røbede," hviskede han ængstelig, „skynd dig herfra."

„Ja, naar jeg faar Præsten med. Vore Mænd venter jo derude."

„Det gør de," svarede Bartel, „men omkring dem har Peter Schwien slaaet Ring med dobbelt saa mange væbnede Mænd, og udenfor dem holder igen Nanne med alle sine. Se selv!"

Viben saa en dobbelt Kreds indeslutte hans Venner, alle tavse og med sænkede Vaaben. Tre mod en, det var umuligt at bryde igennem dem. Han stod et Øjeblik fortabt i en uhyre Smerte, han støttede sin blege Pande mod Vindueskarmen, søgte efter en Udvej, et Middel, men fandt intet, al hans Kløgt og Snarraadighed forslog ikke.

„Peter og Nanne tales ved bag Hækken," hviskede Bartel, „da jeg listede herhen: Lad Viben fare i Fred, sagde de til deres Mænd, vi vil intet Klammeri have med Carstens og Reimers, men om J faar Øje paa Præsten, stormer J ind paa ham, og hver Mand stikker sit Spies i hans Bringe. — Kom Broder! her er intet at gøre."

Viben slyngede sine Arme om Henriks Hals, Taarerne rullede ned over hans Kinder. „Gud bedre det for dig," hviskede han, „jeg kan ikke hjælpe."

Idet han gik hen til Vinduet, rejste den ene af Vagterne sig op fra Halmknippet og styrtede hen imod ham. Viben kastede ham voldsomt og foragteligt tilbage paa Gulvet og steg igennem Vinduet. Udenfor greb en Kvinde hans Arm.

„Er han frelst?" hviskede hun. Viben rystede paa Hovedet. „Du lovede det," sagde hun klagende, „og jeg stolede saa vist paa dig, du har Venner, du er stærk og højmodig, du alene kan hjælpe ham."

„Gud vilde ikke tillade det," svarede Viben klangløst. „Bed for ham, Vibe Junge, han er fortabt." Han og hans Mænd gik igennem Nannes Kreds, uden at nogen standsede dem.

Dagen brød frem, taaget og mørk, Regnen og Snevejret vedblev. Da Klokken slog otte, samlede Augustinus sine Venner paa Kirkegaarden, som stødte op til Torvet og kun var skilt fra dette ved en stor Gyvelhæk. Talrige Hobe trængte sig omkring dem, vaade, sammenkrøbne, blaalige af Kulde; de havde ventet hele Natten paa det, der nu skulde ske. Over deres Hoveder fløj Allikerne, som boede oppe i Taarnet, de sværmede henover Pladsen med skarpe og langtrukne Skrig. Drenge klavrede op i Træerne, alle Bislage, Svaler og Tage var besatte med Mennesker, der vilde høre, eller i det mindste se og som smittede hverandre med deres Had og Utaalmodighed. Rundtom lød Raabet: „til Ilden,

til Ilden med Præsten!" — ti Gylden kostede det at faa Kirkefogeden til at bekræfte, hvad de otteogfyrretyves Udvalg havde besluttet den foregaaende Aften. Han stod paa Kirketrappen og fældede følgende Dom:

„Siden denne ryggesløse og Misdæder har prædiket mod Maria Gudsmoder, mod de kære Helgene og vor kristelige Tro, saa dømmer jeg ham i Biskoppen af Bremens, min naadige Herres Navn til at dø i Ilden."

Henrik stod neden for Trappen med foldede Hænder, bøjet Hoved og hørte til. Et jublende Skrig lød henover Torvet, Loven var sket Fyldest, der behøvedes ikke mere. Hele Skaren satte sig nu i Bevægelse til en Banke uden for Byen, som nu kaldes Munkebjerget. Den nyfaldne Sne laa over Gaden, Naturen havde bredt sit Liglagen over den ulykkeliges Vej. En Række Mænd gik i Spidsen med oprakte Forke, hvorpaa de havde heftet brændende Høvlspaaner og smaa Knipper Fyrrepinde, dyppede i Tjære.

Paa Munkebjerget var der om Natten rejst en Stabel Brænde, der blev tændt, da Toget nærmede sig, men Ilden vilde ikke fænge. Man forsøgte paa ny at faa Træet i Brand, overgød det med Tjære, kastede Halm og Spaaner paa Stabelen, straks efter slukkede Sneen atter Ilden. Da samlede Mængden sig omkring den stakkels Fange, Taalmodigheden var til Ende, Ophidselsen naaet til Vildhed, et rasende Skrig rystede Luften, og i den Kreds, som lukkede sig omkring ham foregik der Optrin, saa rædselsfulde og modbydelige, at man ikke kan ønske at dvæle ved dem. Henrik blev dræbt, saa at sige Tomme for Tomme, de slog ham med deres Hellebarder, søndertraadte hans Bryst, kvalte ham i Rebene, knuste hans Lemmer med en Stridshammer og kastede til sidst det lemlæstede Lig henover det rygende Baal, der ikke vilde brænde.

Hos Neccorus staar denne Historie fortalt, og Morten Luther har i et lille Skrift: „Van Broder Henrico in Dytmarschen vorbrent," givet en omstændelig Skildring af alle de forfærdelige Optrin, som fandt Sted omkring Baalet..

Viben var fulgt med igennem Byen. Han blev staaende, bøjet og støttet til sit Sværd, endnu længe efter at Mængden havde forladt Stedet og stirrede tavs og ubevægelig ind i Røgen. Da han atter hævede sit Hoved, saa han en Kvinde knæle paa den vaade Jord, nærmere ved Baalet. Hun strakte sine foldede Hænder ud af den sort- og rødstribede Kagel og bad med Inderlighed og Ærefrygt foran det lemlæstede Lig. Et smertefuldt Udtryk hvilede over hendes Aasyn, den hævede Pande var hvid og skinnende, alene de rødgrædte Øjne viste, hvormeget hun havde lidt i denne Nat.

„Nu har de taget min Tro fra mig," hviskede Viben. „Kan det være Naadens og Mildhedens Fader, som lader lyse sit Ansigt over det, her er sket. Hvor er de fromme og kærlige Helgene, de raaber paa, medens de piner og myrder deres Brødre? — Hvem af dem skal jeg tro paa, og hvor skal jeg vende mig hen? — Munken lyver og hans Helgene lyver, de skulde brændes til Hobe paa det samme Baal."

Kvinden laa endnu tavs og ubevægelig med udstrakte Arme, da Viben langtsomt gik hende forbi. Begge havde de mistet, hvad der var dem kærest, men Kvinden bad, Manden truede.

(Fortsættes.)

Brev til Andres.

(Af Matthias Claudius.)

Nu skriver jeg allerede til Ham igen, og denne Gang maa Han blot endnu holde mig tilgode, min kære Andres, saa skal Han faa Fred for mig for det første. Jeg kan dog ikke skyde rent hen i Vejret, jeg maa have noget at sigte efter, og det er Han rigtig skiktet til, Han er hverken for dum eller for klog, og hans Gemyt er ikke ildesindet. Jeg vil ogsaa slutte Broderskab med dig, Broder Andres.

Det forekom mig slet ikke saa ilde, hvad du skrev den 34te passati, om det nye Træben og Bjørneskindshuen, som du hemmelig havde ladet lægge paa den halte Didriks Straaleje; men jeg har rigtig maattet le over, at dine Tænder dog løber saadan i Vand efter hans Tak. Saadan gør de gerne Andres, men man maa smukt synke det altsammen i sig igen. Didrik rejser jo ikke af Landet, og du kan endnu hver Dag faa dit Træben og din Bjørnehue at se, naar han hinker forbi. Men du vilde saa gerne have Takken til Livs. Naa, riv ikke Haaret af Hovedet for den Sags Skyld, det gaar ogsaa andre skikkelige Folk saadan, man tror, at det er et rent Underværk, hvad man saadan kan have hjulpet en med, men det er slet ikke sandt; jeg har ogsaa før troet det, men siden Bartholomæusdag har jeg sat mig for, at jeg ikke vilde vide af nogen Tak at sige, og naar en kommer og dikker vidt og bredt op dermed, saa prygler jeg dygtig løs paa det, og det af ren og skær Interesse, ja, sandelig af ren Interesse. Ser du, Andres, du vil ogsaa faa det at se, naar Sagen er kommen ud iblandt Folk, og Didrik har takket, saa har man mistet sin Løn, og saa er det altsammen forbi; og hvad stort er der i at give, naar man har noget? Men naar ikke en eneste Sjæl ved af det at sige, se saa har man endnu bestandig Knuden paa Pungen, saa er det endnu bestandig en tro Ledsager, man har ved Midnatstid og paa Rejser, og man kan ordenlig sætte det paa sit Hoved, naar der trækker et Uvejr op. Hjertelig Taksigelse gør nok en godt, gamle Nar, men man er da heller ingen Hundsvot, fordi man stikker det hen i al Løndom og saa staar som en usyndig Fe bag ved de stakkels Folk og ser paa, hvordan det virker, hvordan de glæder sig og klapper i Hænderne og leder efter den ubekendte Velgører. Og saa maa man lade dem lede, Andres, og gaa ud i den vide Verden med sit Hjerte.

Men hør, man maa heller ikke give enhver Nar, fordi han fløjter; Folk vil allesammen gerne have, men det er nu ikke altid godt. Mangel er i det hele taget sundere end Overflod, og, tro mig, det er sandelig lettere at give end at give rigtigt. Didrik maatte have noget paa Hovedet og ogsaa et nyt Ben, det forstaar sig, men der gives meget ofte Tilfælde, hvor det er bedre og ædlere at give et Afslag og gøre sig haard.

Misforstaa mig ikke! Vi skal ikke glemme at gøre vel og meddele, det har Vorherre Kristus ogsaa sagt, og hvad Han har sagt, Andres, det vilde jeg lade mig slaa ihjel for paa Stedet.

Har du nogen Sinde læst Evangelisterne med Eftertanke, Andres? — Hvor veldædigt og hindrigt er ikke alt, hvad han siger og gør! smaat og stille, saa man næppe kan tro det, og dog tillige saa overvættes stort og herligt, at man uvilkaarlig kommer til at knæle og kan ikke begribe det. Hvad mener du om et Land, hvor hans herlige Lære var i hver Mands Hjerte? Du gad vist bo i det Land!

Jeg har søgt mig en smuk klar Stjerne ud paa Himlen, hvor jeg forestiller mig i Tanken, at han er med sine Disciple. Jeg velsigner og tilbeder den Stjerne i mit Hjerte, og tit naar jeg paa min Nattevandring tænker paa Rabbuni og ser op paa Stjernen, paakommer der mig en Hjertebanken og saa dristig en overjordisk Uro, at jeg virkelig mangen Gang tænker, at jeg var bestemt til noget bedre end at være Brevbærer; jeg traver imidlertid bestandig hen ad Vejen og finder ogsaa snart igen, at det er mit Kald. Stop! det bliver allerede Dag, og Morgenen titter ind gennem Forhænget i Vinduet! Min gamle Dreng! Jeg befinder mig saa inderlig vel her bag Forhænget i denne Morgenstund! Jeg gad nok omfavne dig, naar du bare ikke havde den sure Lugt i Halsen. Levvel, du gamle Surmuler og hils din Præst; ham har jeg Respekt for, fordi det er saadan en god Præst og ser saa from ud, som han bestandig tænkte paa noget i den anden Verden, og saa fordi han ikke er saa tyk.

*

Skrevet om Morgenen ved min Lampe, der NB. ikke er en af „de vises natlige Lamper", men derimod en ganske naturlig Tranlampe.

Om strenge Vintre i Danmark.

I Anledning af N. Rasmussen Søkildes Artikel i Nr. 27 skal jeg meddele følgende: Vinteren 1829—30 staar for min Hukommelse som den langvarigste og strengeste, jeg har oplevet. I Vestjylland begyndte den allerede i Oktober og varede næsten til April. Denne Vinter var heller ikke blid andre Steder i Danmark, thi ifølge officielle Optegnelser, var der Istransport over Store-Bælt fra 6te Decbr. til 19de Marts altsaa i 104 Dage, et Antal, der ikke siden er overtruffet.

1838 faldt der umaadelige Masser af Sne, hvorhos Frosten var haard og langvarig. I Vestjylland, hvortil mine personlige Erindringer indskrænker sig, maatte man om Foraaret, da Gødningen skulde udføres, hugge Møddingen itu med Jærnkiler. Dette Aar var Istransporten over Store-Bælt ogsaa langvarig (89 Dage, nemlig fra 12te Januar til 10de April.)

1871 var der Istransport i 60 Dage, nemlig fra 31te December til 1ste Marts, og i den Tid hændte det engang, at 4 Isbaade om Morgenen afgik fra Korsør; men efter nogle Timer tog Isen dem med sig i nordlig Retning, saa at de rejsende først efter 56 Timer landede ved Ebeløved Bogense, og var meget medtagne af Sult og Kulde.

Isforholdene i Store-Bælt synes mig at være en ganske god Maalestok, naar Talen er om Vinterens Strenghed og Mildhed, og jeg skal her efter mine Optegnelser nævne de Vintre, da der ingen Istransport har været, nemlig:

1833, 1834, 1835, 1836, 1843, 1846, 1851, 1852, 1854, 1856, 1859, 1860, 1862, 1863, 1866, 1868, 1869, 1872, 1873, 1874, 1876 og 1877.

Længer end fra 1830 til 1877 gaar mine Optegnelser ikke, og selv inden for dette Tidsrum, kan der jo godt være indløben en og anden Fejl, men i Almindelighed tør jeg nok sige, det er rigtigt.

C. A. Thyregod.

Fjerkræ- og Biavl.

(Af Georg St. Bricka.)

III.

Fjerkræavl har selvfølgelig til alle Tider været dreven her i Landet; men forskellige Forhold har medført, at Fjerkræavlen er bleven forsømt, og Fjerkræet vanrøgtet. Dette gælder i Særdeleshed Hønsene. Ænderne, der af Naturen hører et nordligere Klima til, har bedre kunnet trives ved en Behandling, som for en væsenlig Del har ladet dem skøtte sig selv, og hvor man har holdt Gæs eller Kalkuner, har man lagt mere Vægt paa Opdrættet af disse og derfor givet dem en omhyggelig Behandling. Følgen deraf er, at vore hjemmehørende Ænder, Gæs og Kalkuner i det hele er gode, produktive Dyr; at desuagtet Gaaseavl nu om Stunder drives i langt ringere Omfang end i gamle Dage, beror paa andre Forhold, som jeg senere skal komme til. Vore Landhøns derimod er komne i Forfald, er blevne smaa af Krop, lægger smaa og ikke talrige Æg og egner sig som Kyllinger kun lidet til at fedes til Slagtning. Dette er ganske naturligt. Hushønens vilde Stammeforældre har hørt et tropisk eller halvtropisk Klima til; i Indiens Djungler og lignende Steder lever vilde Hønsearter, som vel ikke med Sikkerhed kan siges at være selve vor Hushønes Urform, men som i alt Fald staar den meget nær. Alle tæmmede Dyr har nu ganske vist tilegnet sig en mærkelig Evne til sammen med Mennesket at kunne naturalisere sig paa næsten ethvert Sted paa Jorden; men den omgivende Natur, Klima o. s. v. gør deres Indflydelse gældende, og vil man bevare visse særlige Egenskaber, maa der træde særlig Pleje til.

De siden Slutningen af Halvfjerdserne her i Landet virkende Fjerkræforeninger har med Ihærdighed og ikke uden Held arbejdet paa at hæve Fjerkræavlen hos os, ved at indføre rationellere Behandlingsmaade og bedre Racer; men om de end kan glæde sig ved smukke Resultater, maa det dog indrømmes, at i det store og hele staar vor Fjerkræavl endnu paa det gamle Standpunkt og giver langtfra det Udbytte, som den burde og kunde. Sligt gaar overhovedet kun langsomt fremad, og der maa arbejdes længe og taalmodig for at opnaa et virkelig varigt Resultat.

De Fejl, der er begaaede i vor Hønseavl og endnu stadig begaas paa de fleste Steder, er i Korthed følgende: Hønsehuset forsømmes, særlig med Hensyn til Renlighed. Der sørges ikke for tilstrækkelig Fodring. Der gøres intet Udvalg af Avlsdyr, men Rugeæg tages i Flæng af den for Haanden værende Beholdning. De tidligst udrugede Kyllinger, som netop er de, der bør beholdes til Tillæg, sælges til Slagtning, medens de senere udrugede tillægges. Der sørges ikke for Kyllingernes kraftige og hurtige Udvikling. Man lader Individerne i Besætningen blive for gamle. Det, der skal gøres, er altsaa: Der skal sørges for et godt og sundt Hønsehus, og dette skal holdes omhyggelig rent. Hele Aaret rundt, ogsaa i den Tid, da Lægningen ifølge Naturens Orden tager af og hører op, skal Hønsene have tilstrækkelig og nærende Kost, og der skal i Foderets Sammensætning tages Hensyn til Dyrenes Fornødenheder paa de forskellige Aarstider. De Kyllinger, hvoraf der skal tages Tillæg til Besætningens Vedligeholdelse, skal være udrugede i Begyndelsen af April, i alt Fald ikke gerne senere end denne Maaneds Udløb. Disse Kyllingers Vækst og Udvikling skal fremmes ved hensigtsmæssig Behandling og Fodring, saa at de, naar den første Fældetid indtræffer, er fuldt udviklede; er de ikke det, opnaar de aldrig deres fulde Størrelse (heraf vor Landhønes lille Krop.) Kyllinger, som er fødte i April og har været rationelt behandlede, begynder at lægge i August og kan da blive ved til Oktober eller November, pavserer derefter et Par Maaneder og begynder igen senest ved Udgangen af Januar. Man udsøger de rigest læggende Høns til Avlsdyr; af disse alene tages Æg til Rugning. Til Avlsdyr maa kun bruges Høner som er henved to Aar gamle (altsaa i det andet Foraar efter deres Fødsel); en god Avlshane kan derimod bruges endnu i sit tredje Aar. Avlshanen er af stor Vigtighed og maa udsøges med stor Omhu: den maa ikke blot være af kraftig, sluttet Kropdannelse, have en udviklet Kam og være af en modig og fyrig Karakter, men ogsaa dens Afstamning har Betydning; en Hane, der er falden efter en rigtlæggende Moder, vil stedse være at foretrække til Avlshane. 3½ Aar gamle, altsaa ved Udløbet af den fjerde Sommer i deres Liv, bør Høns slagtes; i den femte Sommer er deres Æglægning ikke rig nok. Ved at følge disse Regler, vil man altid kunne have en lønnende Hønsegaard.

Spørgsmaalet bliver da, med hvilket Materiale man skal begynde at arbejde, om man kan bruge det for Haanden værende eller skal søge til de fremmede Kulturracer. Der gives en talrig Mængde af saadanne; men ved Siden af en Del, der besidder store og ejendommelige økonomiske Fortrin, findes der ogsaa en stor Mængde, som alene skylder Sporten deres Tilværelse, og hvis eneste Fortrin bestaar i et skønt eller et besynderligt Ydre, fremtrædende Størrelse eller Lidenhed, ejendommelig Fjerklædning o. desl. Disse kommer her altsaa slet ikke i Betragtning. Iblandt de økonomisk fortrinlige Racer er der fremdeles adskillige, som i deres Udvikling er blevne saa tæt knyttede til det Klima og de Naturforhold, under hvilke de er blevne til, at de under væsenlig forskellige Forhold ikke kan bevare deres økonomiske Egenskaber; disse falder ogsaa uden for Betragtning. Tilbage bliver da et mere begrænset Antal Racer, om hvis Indførelse i praktisk Øjemed der alene kan være Tale. Nogle enkelte af disse har allerede fundet en ret betydelig Udbredelse her i Landet og synes at kunne akklimatiseres hos os; om de fuldtud kan bevare alle deres ydre og indre Ejendommeligheder, bliver et andet Spørgsmaal, som jeg for min Part er tilbøjelig til at benægte, men til hvis Besvarelse der ikke foreligger tilstrækkelig Erfaring endnu: de vil i hvert Fald altid afgive et fortrinligt Materiale til Gennemførelsen af en rationel Hønseavl hos os.

I de senere Aar har der tillige været talt og skrevet om en dansk Landrace. I Ordets egenlige Forstand eksisterer en saadan ikke; det, som Bestræbelserne fra de Opdrætteres Side, som har taget denne Sag fat, er gaaede ud paa, er ud af de for Haanden værende Landbesætninger at udvikle en bestemt Type. Paa denne Maade er enhver Race bleven til. Desværre er det endnu kun saa forsvindende faa Opdrættere, der har søgt at gaa denne Vej, eftersom den er en Del langsommere og besværligere end at indføre en fuldtudviklet Kulturrace; og dog er det vistnok den Vej, der i Længden vil føre til et bedre og vissere Resultat. Der kan ikke være Tvivl om — hvad enhver desuden kan overbevise sig om —, at ved den ovenangivne rationelle Behandling, kan selv den sletteste Besætning hæves betydelig; men for at naa til et virkeligt, blivende Resultat, maa der arbejdes længe og af mange. Det vil derfor, inden jeg gaar videre, være hensigtsmæssigt at give en kort Udsigt over de vigtigste af de fremmede Racer, om hvis Indførelse der kan være Tale.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
Hvad nytted' det, vi laved' Bøger, Aviser,
hvis ikke vi havde, hvad herover staar.
10 11 3 9
Mon disse altid Tilværelsen priser?
5 6 7 8 9 10
Af en saadan Besøg de i alt Fald ej faar.
1 2 3
Hvis du laver en saadan, saa gælder det om,
4 5 6 7 8 9 10
at du faar den besørget under dennes Hænder.
4 6 5 7 11 9 4
Et Land, hvortil sagtens ikke du kom.
4 11 3 9 5
En Fyr med baade Kløer og Tænder.

I. I.

Gaade.

Uden mit første og andet kan
intet Menneske leve,
mit tredje har hver en Hustru været,
og nogle atter det blive;
det hele ser du i dette Blad,
det kan baade gøre dig skuffet og glad.

Rebus.

I b g ng

Opløsninger.

Geografisk Gaade i Nr. 29:

Ringsted.
Ungarn.
Smyrna.
Liverpool.
Aalborg.
Nilen.
Dundee.
Rusland—England

Juridisk Raadgiver.

En Mand har bedraget mig for et Pengebeløb, og det er oplyst, at han har købt et Kreatur for Pengene. Han staar paa svage Fødder, og det er muligt, at han snart kommer under Konkurs. Kan jeg i saa Tilfælde ikke gøre Fordring paa, at det paagældende Kreaturs Værdi fortrinsvis anvendes til Dækning af mit Tilgodehavende i Stedet for at komme andre Kreditorer ligelig til gode?

C. T.

Nej.

* * *

Kan en Person, der vitterlig er i høj Grad forfalden til Drik, med Rette begære Alderdomsunderstøttelse?

R.

Ja, naar vedkommendes Trang ikke er begrundet i Drikfældigheden eller paa anden Maade selvforskyldt.

* * *

Vi er 4 Lærere her i Sognet: A, B, C, D. A er Kirkebyens Lærer og Kirkesanger med Forpligtelse til at spille Orgelet ved Gudstjenesten paa Søn- og Helligdagene. Han oppebærer de sædvanlige Indtægter som Kirkebylærer og Kirkesanger. B fungerer frivillig og uden Løn som Kirkesanger. Enhver af os er offer- og akcidentsberettiget i sit Distrikt. C og D har Karakter for Sang og Orgelspil. Der spørges:

1. Er B, C og D berettigede til at benytte Sognekirken i samme Omfang som Kirkebylæreren, naar der forefalder ministerielle Forretninger fra deres respektive Distrikter? Eller:

2. Er A alene berettiget til i anførte Tilfælde at: 1) spille Orgelet, 2) belyse Alteret, 3) pynte Kirken og 4) fordre Betaling derfor efter eget Forgodtbefindende?

x.

Til 1. Ja.

Til 2. For en saadan Eneret findes ingen Hjemmel i Lovgivningen.

* * *

1. Kan en Soldat, der bliver udskreven i Marinens Tjeneste, blive Underofficer?
2. Hvilke Grader findes der blandt disse?
3. Hvilken Løn faar de?
4. Hvor store Skolekundskaber fordres der for at blive det?
5. Fordres der nogen Attester fra Skolelærer og Præst eller andre Attester af hvilken Slags?

NB. Naar jeg forespørger om Løn og Grader, saa mener jeg de Underofficerer, som er til Søs om Bord paa et Orlogsskib.

Et fædrelandskærligt Menneske.

Til 1. Han kan maaske blive udtagen til Reserveunderofficer, men Stillingen som fast Underofficer er betinget af en fleraarig Uddannelse paa Søværnets Underofficersskole, paa hvilken kun yngre Mennesker optages, der besidder Søfart og antagelige Kundskaber.

Til 2. De faste Underofficerer deles i 3 Grader.

Til 3. Højeste Løn for 1ste Grad er 1200 Kr., laveste Løn for 3dje Grad er 550 Kr. Desuden gives der Lønningstillæg fra 100 til 144 Kr.

Til 4. For at bestaa Afgangsprøven fra Søværnets Underofficersskole og derved vinde Adgang til Udnævnelsen som fast Underofficer, fordres ret betydelige Kundskaber og Færdigheder i forskellig Retning, som det vilde blive for vidtløftigt her at opregne.

Til 5. Ja, Ansøgningen om Tilladelse til at indstille sig til Adgangsprøven til Underofficersskolen skal være ledsaget af flere Attester, saasom: Daabs-, Vakcinations-, Konfirmations-, Skoleflids- og Søfarts-Attest.

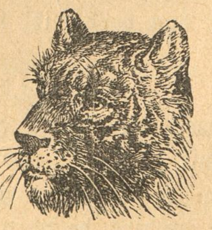

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Baarens Indtog, Billede. Der er Foraar i Luften! Digt af H. P. Jensen. Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Fortsættes.) Kongekrøniker fra Danmarks Middelalder, I., genfortalt af B. E., med Billede. Kong Beles Gravhøj, med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Brev til Andres, af Matthias Claudius. Om strenge Vintre i Danmark, af C. A. Thyregod. Fjerkræ- og Biavl, af Georg St. Bricka, III. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 31. Søndag den 30. April. 1893.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

IV. **Artiumslæsning.**

(Fortsat.)

Som det egenlige Udtryk for den „rige og levende Fantasi", der „aabenbarer sig i Digtene", sætter han imidlertid kun „Lignelsen og Metaforen". Hverken Skikkelser eller Situationer formaar Digtenes Forfatter at give, hvad der oplyses med et Par behændigt udvalgte Eksempler. Og selv med Forfatterens Følelse er der noget i Vejen. Naar jeg ser hen til den Retning, mit Liv senere i adskillige Aar tog, og hvorom jeg dengang var ganske uden Anelse, kan jeg dog ikke andet end finde, at en Ytring som denne betegner et højst skarpsindigt Gætningsforsøg. „Et Blik for det betydningsfulde i Livet og Sympathi for alt stort og sandt, aabenbarer sig i hver Linje og vidner om et ædelt og pathetisk bevæget Sind; men dette er dog endnu ikke det, man kalder Følelse i et lyrisk Digt. Den egenlige konkrete Stemning mangler. Her er kun ganske i Almindelighed Begejstring, og det mere i sin kolde, krystalagtige Form, hvorunder den viser sig for Tænkeren og Kritikeren, og som man hefter sammen med Ordet: Aand, end det glødende og spillende Liv, der er Digteren egent, og hvilket maa betegnes som Sjæl."

— Ved Udgivelsen af min Bog havde jeg i hvert Fald vundet et Grundlag, hvorpaa der kunde bygges videre, og kunde for saa vidt med nogenlunde trøstigt Sind fortsætte Artiumslæsningen. Inden jeg for Alvor tog fat, gjaldt det imidlertid for mig at tjene nogle Penge. Jeg oversatte derfor i Januar 1859 et Skrift af Julius Frauenstädt om „Naturvidenskaben i dens Forhold til Religion, Moral og Poesi" — en temmelig flad, men ganske livlig lille Bog, bygget over Grundtankerne i den Schopenhauerske Filosofi og vel egnet til at give en foreløbig Orientering i det vanskelige Æmne, som den unægtelig er langt fra at udtømme. I Athenæum, hvor jeg af Weilbach blev meldt ind — under Titlen Partikulier, da han i en Fart ikke kunde hitte paa nogen anden — støvede jeg samtidig med Iver for at finde en Fortælling eller Afhandling, jeg kunde byde Ploug. Jeg troede at have gjort et ekstra heldigt Fund med „Nellys Sko", en fin og yndefuld lille Novelle, som ogsaa gjorde megen Lykke. Det var dog nærved, at heller ikke den var bleven trykt i „Fædrelandet"; thi Ploug erklærede den først for „bundaffektert", hvad der højlig undrede mig — jeg var dengang ubekendt med den højst besynderlige Plougske Æsthetik. Denne Novelle blev snart efterfulgt af en Mængde andre Oversættelser, som jeg, for at vinde Indgang hos Boghandlerne, offenliggjorde under Navn, medens jeg som original Forfatter stadig vedblev at skrive anonymt. I Februar 1859 blev min første Novelle „Et Dagbogsblad" trykt i „Fædrelandet", og jeg kom ved den for første Gang til at mærke en Plage, som har forfulgt mig i hele mit Forfatterliv, idet en Person i Novellen til min Sorg af Sætteren blev udstyret med et „kedsommeligt" i Stedet for et „fredsommeligt" Ansigt. Motivet til den lille Novelle skyldes en Historie, Eibes Karl havde fortalt mig; mange Aar senere optog jeg det igen i „Den sidste paa Lazarethet",

Skaden og dens Rede.

som jeg selv anser for den betydeligste af mine Fortællinger.

En af min Broders Kunder havde til ham ytret, at jeg vistnok kunde faa en Understøttelse til at studere af det Classenske Fideikommis, og med sædvanlig Iver bragte han mig ufortøvet denne Meddelelse. Jeg bestemte mig straks til at søge en Understøttelse hos Fideikommisset; men det stod mig klart, at skulde en saadan Ansøgning føre til noget, maatte jeg i en ganske særlig Grad være udrustet med Anbefalinger. Jeg skrev til Hauch og bad ham give mig en, og han opfyldte øjeblikkelig min Anmodning, men formulerede den, i Misforstaaelse af det Øjemed, hvori jeg havde bedt ham give mig den, saaledes, at han anbefalede mig til Statsunderstøttelse. Ogsaa til Heiberg skrev jeg og bad ham give mig en til Anledningen svarende Anbefaling, i hvilken jeg henstillede til ham at anføre, at han havde fundet et af mig skrevet Skuespil værdigt til Opførelse paa det kongelige Theater. Hans Navn havde stadig en saa umaadelig Vægt, at den blotte Anførelse af denne Omstændighed efter mit Skøn hos Fideikommissets Direktion vilde vække en gunstig Stemning for Ansøgeren. At det hele Forsøg vilde blive frugtesløst, eftersom det var uforeneligt med Fideikommissets Statuter at give en Understøttelse af den Art, vidste jeg selvfølgelig ikke; jeg stolede i saa Henseende paa den Besked, der var givet min Broder.

Det var mig om at gøre at faa indgivet Ansøgningen snart, og da Heiberg undlod at svare, gik jeg i min Utaalmodighed ud til ham paa Søkvæsthuset. Jeg blev anmodet om at gaa oven paa, hvor han havde sit Studereværelse, i hvilket jeg tidligere ikke havde været. Da jeg kom ind, sad han ved Skrivebordet og havde paa et stort Ark hvidt Postpapir netop skrevet de første Linier af et ufuldendt Brev. „Nej, er det Dem!“ sagde han. „Jeg sidder just her og skriver Dem til. Saa er det ikke værd, vi mundtlig tales ved om den Ting.“ Da jeg bad ham undskylde, at jeg paa ny var faldet ham til Besvær, sagde han med sit saa forunderlig vindende Smil: „Det er ikke noget at bede om Undskyldning for. Gaa nu hjem! Om en Time skal De have mit Brev.“

I Virkeligheden bragte Postbudet mig endnu samme Eftermiddag følgende lange Brev fra ham. Da „Breve til og fra Johan Ludvig Heiberg“ i Begyndelsen af 1862 var under Forberedelse, plagede Cl. Petersen mig om en Afskrift deraf, og jeg tillod ham at tage en saadan, i hvilken selvfølgelig de Afsnit, der havde en mere privat Karakter, blev udeladte. Jeg havde forlangt, at mit Navn ikke maatte nævnes, og med en misvisende og uden min Tilladelse tilføjet Anmærkning af A. F. Krieger, der besørgede Udgivelsen, blev Brevet, som stilet til N. N., aftrykt i Samlingen, men meddeles her for første Gang fuldstændigt.

„Da De har betroet mig Deres Planer, maa det være mig tilladt at sige min Mening om samme.

At De vil læse til Examen artium, forekommer mig ikke vel overlagt. Vel er De ung, men langtfra ung nok til at begynde paa en Bane, paa hvilken man allerede som Barn maa have gjort de første Skridt, dersom man ikke vil opoffre sin bedste og kraftigste Ungdom paa at gjøre Skoledrenges Gjerning, og endda risquere at komme for silde til Maalet. Jeg veed ikke, hvad det er for Bestræbelser, hvori De efter Sigende har fundet Dem hæmmet ved den Omstændighed, ikke at have Examen artium; men jeg vilde finde det rimeligere, om De da opgav saadanne Bestræbelser, der ikke lade sig forene med de Vilkaar, hvori Skjæbne eller Forsyn have sat Dem, rimeligere om De indrettede Deres Bestræbelser efter de givne Betingelser, end at rette Betingelserne efter selvvalgte Bestræbelser, som ere usikkre i deres Udfald, fordi De dog ikke kan have nogen sikker Garantie for deres Realitet. Men jeg veed, som sagt, ikke, og kan ikke engang forestille mig, hvilke de Bestræbelser hos Dem kunde være, som beroede paa en Examen. Jeg tænker mig, at Deres væsenlige Bestræbelse er at komme i en litterær Virksomhed; en saadan betinger da vistnok et Studium, men trænger ikke til en Examen. Er det da en misforstaaet Forfængelighed som driver Dem mod dette Maal? Troer De, at man staar højere, fordi man er Student? Isaafald betragt Massen af Studenter og see, hvormange af dem, der ere Dummerhoveder tiltrods for den absolverede Examen artium, og overbeviis Dem om, at de faa, som staa over det almindelige Niveau, have en Begavelse, der ogsaa ad andre Veje vilde ført dem til samme Punkt. Vil De følge en Forfængeligheds-Drift, saa gjør det; selv denne Drift er ikke ubetinget forkastelig, men lad da Forfængeligheden være af en sundere og ædlere Art, og have mere Holdning i sig: Viis Dem selv og Deres Venner, at De ved egen Kraft skal bringe det ligesaa vidt i Kundskab og Dannelse som Andre, der ved tilfældig Stilling og ydre Hjelp, ved en blot mechanisk Impuls ere drevne frem paa Banen, og derved have faaet Meget for Intet.

De vil maaske indvende, at i den Stilling, i det Fag, hvori De nu engang befinder Dem, kan De ikke faae Tid til at realisere de Bestræbelser, De har for Øie. Men det er Indbildning, eller ifald det skulde være sandt, kun et Beviis paa, at disse Bestræbelser ikke ere modne til at realiseres, og at det følgelig ikke er Tiden, men selve Bestræbelsen, hvorpaa det skorter. Har man et virkeligt Kald, saa har man under alle Omstændigheder Tid til at udføre det. Tænk, hvilken comisk Virkning, det vilde gjøre, om f. Ex. i et Skuespil en Person sagde „Jeg har et stort Kald til at være Digter, men jeg har aldrig havt Tid til at digte“. Tilskuerne vilde briste i Latter, i den maaskee ubevidste Følelse af den Molbo-Tanke, som ligger i Udtrykket. Hvis det er Digter-Virksomheden, De især har for Øie, saa betænk, at jo mere man udelukkende gjør denne til sit Livs Opgave, desto slettere Digter bliver man i Almindelighed. Hans Sachs var Skomager, men ophørte ikke med Professionen, uagtet han digtede og blev berømt. Göthe var vel ikke Skomager, men han var Minister og Hofmarskalk, men det Ene er ligesaa fremmed for Poesien som det Andet. De hverdagslige Beskjæftigelser og Forretninger holde den poetiske Evne, hvor den virkelig er tilstede, i Spænding, medens den udelukkende Overgivelse til den slapper den, saa at dens Frembringelser blive uden Næring, og kun levere Conditor-Føde.

Og kan De nu være saa vis paa at denne eller en lignende Evne er i den Grad tilstede hos Dem, at De for dens Skyld skal opgive det faste Fodfæste, og, som en letsindig Spiller, sætte alt paa et eneste Kort, og, naar dette saa taber, være uopprettelig ødelagt? Tag Dem iagt at det ikke gaar Dem som saa Mange, der for sildigt maae beklage den spildte Ungdom, som de have ødet paa Illusioner, der briste, istedenfor at benytte den til at komme paa hvad man kalder den rette Hylde. Ethvert Menneske har en saadan, og føler sig tilfreds, naar han har fundet den.

At De imidlertid vil søge det Classenske Legat*) — ifald De kan faae det uden at være Student, hvilket jeg ikke veed — finder jeg forresten ganske i sin Orden, da det kan være Dem en Hjelp og Understøttelse i flere Henseender. Men er Legatet kun for Studenter, da bør De helst opgive det, tilligemed Student-Værdigheden. Naar De nu i den Anledning ønsker en Attest fra mig, da kan De jo benytte den, som jeg allerede har givet Dem; jeg kan dog ikke skrive Andet eller Mere, end hvad deri staaer. Thi hvad De foreslaaer mig at skrive, viser mig kun, hvor desorienteret De er i deres egne Forhold. Jeg skulde, efter Deres Forslag, berette, at De er Forfatter til et paa det Kongelige Theater opført Stykke? Men veed De da ikke, at dette Stykke totalt mislykkede, at Alle uden Undtagelse — om med Ret eller Uret, derpaa kommer det her ikke an — fandt det umodent og betydningsløst, og lagde mig til Last at have antaget det? Søger De om en Begunstigelse, da hold hellere dette Forfatterskab hemmeligt, istedenfor at producere Attest for det. Og nu Deres Digtsamling? Den indeholder meget nette Ting i et ret smukt Sprog; men hvad kan man slutte heraf? For hundrede Aar siden vilde den have skaffet Dem et berømt Navn og medrette, thi dengang vilde der hørt en ualmindelig Begavelse til at gjøre det gjenstridige, ubearbeidede Sprog saa bøieligt og smidigt. Men hos en nuværende Digter er den samme Fortjeneste mindre hans end hans Forgjængeres i Sprogets og Litteraturens Udvikling, og ved de fleste nyere Digtsamlinger kan man sige, at de ere et Produkt ikke saameget af deres Forfatter som af mange foregaaende Digtere, der lidt efter lidt have bragt Sproget saavidt, at det, efter Schillers Udtryk, digter for Digteren.

Jeg har ansect det for min Pligt, at sige Dem min Mening og advare Dem. Men jeg er ingenlunde Deres Hovmester, og De kan derfor være overbeviist om, at jeg aldrig mere skal berøre denne Materie, eller videre udføre det her Meddelte, selv om De gav mig Anledning dertil. Derimod skal det glæde mig, om jeg engang, enten mundtligt eller skriftligt, maa erfare at De har fundet en Stilling, hvori De føler Dem tilfreds.

Kjøbenhavn, 21. Februar 1859.

Deres

J. L. Heiberg.

S. T.

Hr. Rudolf Schmidt.“

(Fortsættes.)

*) Det var ikke noget Legat, men en Understøttelse, jeg søgte, og en saadan kunde selvfølgelig kun søges i et bestemt angivet Øjemed.

Skaden.

(Med Billede.)

For de fleste vil denne Fugl være en god gammel Bekendt, for ganske enkelte vil den mulig være helt fremmed. Thi der er det mærkelige ved Skaden, at skønt den har hjemme her i Landet, som i de fleste europæiske Lande, og findes i saa godt som alle vore Landsdele, saa gives der dog Egne, hvor den aldrig ses. Den forekommer t. Eks. hyppig i Københavns Omegn og i Vendsyssel, men viser sig saare sjælden paa Fyn og Mols, ja, af to Nabolandsbyer, kan der bo og bygge Snese af Skader i den ene, medens de ikke saa meget som aflægger en Visit i den anden. Helst holder den til i Haver og Smaalunde og søger gerne sin Føde paa Møddinger og Gaardspladse. Den føler sig tiltrukken af menneskelig Selskab, bliver let fortrolig, endog paatrængende. Fanges den som ung, kan den let tæmmes, afrettes til forskellige Kunststykker, lære at fløjte Melodier, udtale enkelte Ord o. s. v.; men da den ligesom sin Frænde Ravnen ikke er fri for Tyvenykker, kan den let blive en besværlig Husgæst.

Ogsaa i det Ydre har den en vis Lighed med Ravn og Krage. Gamle Brehm betegner den som en Krage med en lang Hale. Farvetegningen er livlig og smuk: Skuldre, Underbryst og Bug er hvide, hvorimod den øvrige Dragt er sort med et blaat eller grønt Skær. Fødderne og det buede Næb er sorte. Dens Længde er 17—18 Tommer, men deraf udgør den takkede, tilspidsede Hale Halvparten. Med sine korte, afrundede Vinger er den ingen god Flyver, og den flyver sjælden længer end fra Træ til Træ, fra Busk til Busk. Man forstaar derfor ogsaa, at den er en Standfugl, man kunde stundom fristes til at sige en Husfugl, der holder til paa en snævert begrænset Plet. Paa Jorden bevæger den sig hoppende, idet den løfter og vipper med Halen. Dens Næring bestaar vel mest af Insekter, Orme, Snegle, Bær, Markfrø, men den har ingenlunde noget imod et Par Fugleunger, en mindre Kylling eller Kødaffald fra Køkkenet.

Sin Rede bygger Skaden i høje Træer, og allerede i Februar, senest først i Marts indretter den sit Bo, der til Underlag har tørre Kviste og indvendig er beklædt med Ler og Dynd. Flyvehullet er paa Siden; der er altsaa et Tag eller Loft, som bestaar af Kviste og Tjørne. Skaden er ikke overalt lige yndet; men den hører nu engang med til vore Landsbyfugle, dens hæse „Skæk" er bleven en fortrolig Lyd, og dens brogede Farver kan pynte paa Hustaget og mellem Havens Træer.

Fr. R.

Jagt med Geparder.

(Med Billede.)

Det er en ret ejendommeligt Jagt, der ses fremstillet paa omstaaende Billede, hvor ikke blot Vildtet, men ogsaa Jagtdyrene er vidt forskellige, fra hvad vi kender fra vore egne Himmelstrøg. Vildtet kan vi endda nok forestille os. Antilopen hører til Hjorteslægten, den er sky og letfodet, hurtig til Flugt, og rank og smidig af Vækst, har en slank Hals, høje, smækre Ben og snoede lyreformede Horn. Som vi ser dem paa Billedet, græssende i Krattets Udkanter, minder de stærkt om en Flok af vore hjemlige Raadyr. Men desmere fremmed forekommer Jagtdyret. Det er den saakaldte Jagt-Leopard eller Gepard, et vildt, behændigt Rovdyr, der, som dens spættede Farve og snigende Bevægelser tydelig viser, hører til Tigerslægten. Til Trods for Rovdyrnaturen lader den sig dog let tæmme og afrette til Jagt, ja, den skal endog være meget godmodig og kunne blive saa tam som en Hund. Til Jagt i de afrikanske og asiatiske Ørkener og Stepper egner den sig fortræffelig, idet den indhenter det rapfodede Vildt, hvor det ellers var vanskeligt at komme det paa Skud. Som Billedet viser, føres Geparden ud i Jagtmarken paa en med Okser forspændt Kærre. Den er bunden ved en Lænke og har en Hætte over Hovedet. Men saa snart den spejdende Jæger under sin forsigtige Kørsel opdager en Flok Antiloper eller lignende Vildt, tages Hætten af, Geparden slippes løs og hidses ind paa det opskræmmede Vildt.

Kongekroniker fra Danmarks Middelalder.

Genfortalt af B. E.

II. Knud den Hellige og Bondeoprøret.

Da Knud den Hellige omkring Aar 1080 var bleven Konge i Danmark efter sin Broder Harald Hejn, skal han engang paa Tinge have udtalt: „Min Broder var baade mild og god imod eder, men ham gjorde I blot Nar ad og kaldte ham Harald Slibesten (Hejn ɔ: en blød Sten); saa skal jeg da betale eder for det og blive en Sten, der er baade tung og haard."

Og Krøniken saavel som Kong Knuds egen tunge Skæbne vidner, at han holdt Ord. Han synes at have taget Knud den Store til Forbillede. Han var en streng og myndig Herre, der helst med Jærnhaand ryddede enhver Hindring af Vejen. Med en stærk Vilje forbandt han store Planer. Han vilde gøre Danmark mægtigt som i Knud d. Stores Dage, og han vilde skabe Kirken en Magtstilling. Det var i hans Tid, at den store Byggelyst gik over Landet, da de fattige Trækirker gav Plads for anselige Stenbygninger. Selv lod Kongen mangfoldige Kirker opføre, gav rige Gaver til Domkapitlerne og søgte gennem Love at hæve Præsteſtandens Stilling. Kristendommen var nu bleven Tidens store Aandsmagt, og Kirkens Kaar maatte, som rimeligt var, svare dertil.

Bispen gav han fyrstelig Rang ved Siden af Jarlen, Gejstligheden fik sin egen Domstol, og for at stille Præster og Klerke uafhængige af Befolkningen, var det hans Tanke at indføre Tiende som fast Løn, medens man hidtil havde betalt for de kirkelige Handlinger efter egen Lyst. Kong Knud blev paa den Maade Præsternes Ven, men endte snarest med at blive Folkets bitre Uven.

Om de første Tvistigheder mellem Kongen og Folket har Krøniken opbevaret følgende Træk.

Da Kong Knud engang holdt Ting i Halland, anmodede han Bønderne om at skaffe sig Ægt gennem Landet; men disse gav til Svar, at de ikke vilde vide af andre Tyngsler end dem, Arildsloven paalagde dem, og som de var pligtige at bære. „Vel," svarede Kongen, „det er Ret, som I siger, at jeg kun skal have, hvad Loven hjemler mig; men saa ved jeg, at jeg ogsaa maa raade frit, over hvad mit er!" Da Bønderne dertil havde svaret ja, vedblev han: „Saa forbyder jeg eder Hallandsfarere, at have eders Svin og andet Kræ gaaende længer i de Skove, som her hører til!" Men da kom Bønderne i Tanke om, at det vilde blive en daarlig Handel for dem, thi i Kongens Skove, der strakte sig helt gennem Landet, havde de deres Oldensvin gaaende, og de slog saa til og lovede Kongen Ægtkørsel. Men den Bonde, der havde været ivrigst til at ægge dem op imod Kongen, maatte bøde med Livet.

Siden kom Kongen til Skaane og holdt Ting og stillede nye Fordringer, som Bønderne paa ingen Maade vilde gaa ind paa. „Vel," tog Kongen Ordet, „men saa handler jeg ogsaa med min Ejendom, som jeg vil. Nu ved vel hver Mand her i Landet, hvad der er Kongens Ejendom, og hvad der er Bøndernes, saa alt, hvad der er øde, hører Kongen til i Danmark. Har I noget derimod?" Bønderne svarede nej, og saa talte Kongen videre: „Øde kalder jeg Søen, og alt hvor ingen kan bygge og bo, og derfor siger jeg, Øresund hører mig til, og forbyder jeg eder at fiske der, som I har gjort hidtil, siden I hverken vil agte paa mine Ord eller hjælpe paa min Trang." Men Skaaningerne var kun ilde tjente med at miste Fiskeriet i Øresund og gav derfor skyndsomst efter for Kongens Fordringer.

Den Art Smaarivninger opstod jævnlig, til det omsider endte med, at Striden brød ud i lys Lue. Men Vinden, der skulde puste til Ilden, kom fra en uventet Kant. Som alt antydet nærede Kong Knud Erobringsplaner. Ligesom sine store Forgængere vilde han drage over Havet, indtage England og atter gøre det til et Lydrige under Danmark. Fra sin Frænde den norske Konge, fik han Løfte om tresindstyve vel bemandede Langskibe, der ved Foraarstid mødtes med den danske Flaade ved Limfjorden. Man ventede paa Kongen, men han var just i de samme Dage optagen af Fredsunderhandlinger med Venderne, og disse Underhandlinger trak ud. Den danske Hær begyndte at knurre, man vilde ikke ligge der og drive paa Søen Uge efter Uge. Kongen kom jo ikke. Hans Broder Olav blev udsendt for at faa Besked, men blev sigtet for Oprørsstifter og fængslet. Mulig han og hans Venner ogsaa havde ophidset Hæren, thi den tog nu selv Hjemlov og var snart splittet ad for alle Vinde, saa da Kong Knud endelig ankom til Limfjorden, traf han kun Nordmændene, hvem han takkede for deres Lydighed. Saaledes var Englandstoget gaaet over Styr. Men Kong Knud var yderst forbitret, og han lovede højt og dyrt, at de Danske skulde komme til at bøde for deres oprørske Færd.

Den kløgtige Konge indsaa, at her var et Paaskud til at faa Folket til at yde Gejstligheden Tiende. Han stævnede Ting paa Fyn og i Jylland, og her stod han frem og mindede om, at Danskerne hidtil havde kunnet takke deres gode Krigstugt for deres Sejre og Kongen Folkets Troskab for Æren; men nu havde de lumpent haanet deres Konge og var flygtede som Uslinger fra Heltebaaden, han kaldte dem til. Hans Broder Erik Jarl tog Ordet og forsvarede Bønderne paa bedste Vis. Det var ikke saa meget af Trods, de havde været Kongen ulydige, som fordi enkelte Mænd havde indbildt dem, at Kongen slet ikke vilde komme og drage i Marken. Men Knud var meget stivsindet og sagde, at vilde Bønderne vente hans Naade, maatte de ogsaa uden videre lade ham selv raade for Dommen. Herpaa gik de ind, og han idømte dem da svære Bøder, som det sved haardt til mange, baade store og smaa, at skulle udrede. Bønderne underkastede sig dog Dommen; men nu lod Knud gøre vitterligt, at alt skulde være dem eftergivet, hvis de blot vilde forpligte sig til at yde Præsterne Tiende for Fremtiden. Bønderne raadslog en Stund, men skønt de fandt begge Vilkaar haarde, saa tyktes de dog at de slap billigst fra Bøderne. Disse vilde vel sætte mangen en fra Gaard og Grund, men det gik dog kun ud over dem selv, hvorimod Tienden vilde komme som en Forbandelse over deres Børn, idet den jo betød en stedsevarende Forpligtelse. Tienden var efter deres Mening en beskæmmende Afgift. Selv havde de fra Fædrene modtaget

deres Gaarde, som fri, ubebyrdet Selvejendom, og saaledes skulde de atter gaa i Arv til Børnene.

Efter dette Svar lod Kongen Bøderne inddrive paa det strengeste. Op gennem Jylland holdt han Ting i hvert Herred og førte alle Vegne den samme Klage over Bønderne, men fik ogsaa overalt det samme Svar. Han var mere mandstærk, end han plejede, naar han drog til Tinge, og paatvang Folket unødig mange Udgifter ved sit Gæsteri. Endnu var det hans Haab at kunne skræmme Bønderne til at betale Tiende; derfor foer han tit saa haardt frem, og derfor lod han sine mest haardsindede Fogder inddrive Bøderne og gav dem Befaling til, at de skulde gøre Udlæg i Ejendommene, men foreløbig dog lade enhver beholde sit. De onde Fogder fulgte imidlertid ikke hans Befaling, de tog, hvad de fandt for godt, tit Daleren for Skillingen, og Kongen fik naturligvis Skylden for deres Ufærd.

Da nu det spurgtes i Vendsyssel, hvilken Medfart Kongen gav Almuen, holdt Vendelboerne Ting under Ledelse af de to Sysselmænd, Thord Sprække og Tolar Tønde. Den første stod frem og sagde: „I har vel hørt om denne Konge, hvordan han farer frem i Landet, med alskens Rakkerpak i Følge, og røver og plyndrer, men venteligt er det, han selv kommer til at betale Gildet; thi han har saa godt som ingen brave og dygtige Folk ved sin Side. Somme jager han af Lande, os andre vil han gøre til Trælle, og det Aag, han lægger paa os, bliver vi aldrig kvit. Nu er det min Mening, at vi ikke skal finde os i hans Overlast, for de fattige Folk i vore Egne taaler ikke at blive flaaede, som de er blevet det andetsteds. Derfor vil jeg tilraade, at vi ikke lader Kongen og Ulykken bryde ind til os i Huset, men hellere rører lidt paa os og møder ham undervejs." Disse Ord klang godt i Bøndernes Øren, saa de valgte Thord Sprække til Anfører og lovede højt og helligt at staa Last og Brast med hverandre.

Da Kongens Mænd nu kom for at indkræve Bøder, blev de modtagne af en hel Bondehær. „Det er kønt gjort af jer Bønder," sagde de, „at komme os i Møde med Bøderne, siden vi er ukendte her i Landet." Men Bønderne bad dem ikke glæde sig for tidlig over Bøderne og huggede derefter saa voldsomt løs paa dem med Sten og Spyd, at de hurtig vendte om og drog til Kongsgaarden Sjørring i Thy, hvor de meldte Kong Knud, hvad der var paa Færde.

Knud den Hellige tager Afsked med sin Dronning.

Hvor forbitret Kongen end var, vilde han dog ikke slaas med sit eget Folk, men rejste i Hast Sønder paa gennem Jylland. Paa samme Tid rykkede Bondehæren mod Sjørring, hvor Fogden blev dræbt, og Gaarden udplyndret. Fra Dag til Dag voksede Hæren, fattige, udsugede Bønder fra alle Egne sluttede sig til Vendelboerne, Forke og Leer blinkede mellem Økser og Spyd, den ulmende Misfornøjelse brød ud i Ord og Handlinger, der gik som en Storm over Landet. Hvor de traf Kongens Folk, blev disse huggede ned, og hans Gaarde blev ødelagte. Ingen Mæglingsforsøg vilde de taale. „Vi vil snakke med Kongen," raabte de, „om han ellers tør bie os, og gaar det, som vi har betænkt, skal han blive fri for at fortælle, hvorlunde den Samtale spænder af."

Imidlertid drog Kongen i al Stilhed til Sønderjylland og derfra til Fyn. Her fandt han det raadeligst at vente, til Stormen havde lagt sig; men da der kun kom Tiender om dens Tiltagen, paakom der ham onde Anelser. Han lod sende Bud til sin Hustru, Dronning Edele, tog en rørende Afsked med hende og bad hende rejse til hendes Hjemstavn, Flandern, med deres Søn og alle de Klenodier, hun kunde medtage.

I Randers standsede Bondehæren for at holde Raadslagning. Ikke blot var den daglig tiltagen i Styrke, men flere jydske Herremænd, der i Førstningen klogelig havde holdt sig tilbage, havde nu sluttet sig til, deriblandt de to snedige Herrer Asbjørn Jarl og Ejvind Bæver. Under Raadslagningen tog Asbjørn Ordet og fremstillede Kong Knud som en listig og lumsk Herre, der havde vaabendygtige Folk i sin Tjeneste, saa der maatte handles varligt. Derfor vilde han tilbyde at rejse over til Fyn og under et eller andet Paaskud udforske Sagernes Stilling. Dette Tilbud vandt alles Behag, og Asbjørn Jarl kaaredes til Bøndernes Anfører.

Medens Hæren nu drog videre ad Middelfart til, ilede Jarlen foran til Fyn. Stedt for Kongen fremstillede han sig som en Ven af Kronen og en Fjende af Bønderne, men han havde været nødsaget til at gaa i Ledtog med disse Niddinger for at faa Visshed om, hvad de foretog sig, og hvorledes deres Udrustning var. Skønt det blev betydet Kongen, at Jarlen var en Forræder, der straks burde lade sit Liv, saa troede Knud dog hans fagre Talemaader og bad ham vende tilbage til Bønderne og tilbyde dem Forlig, saa de i alle Maader beholdt deres Rettigheder fra Arildstid.

Da Asbjørn Jarl traf Bondehæren, havde den alt gjort Landgang paa Fyn. Han fortalte, at Kongen opholdt sig lidet mandsstærk i Odense og tilraadede ikke at tøve med at hjemsøge ham. „Thi," sagde han, „vil Lykken nu føje os, bliver der dog en Ende paa Legen." Ved Solopgang stod Bønderne ved Odense Aa, opsatte paa straks at komme i Kast med Kongen og hans Folk. Men Asbjørn Jarl kaldte dem endnu engang sammen og sagde: „Som I ved, drog jeg til Kongen for at udspejde hans Styrke og Anslag, og derom skal jeg nu sige jer Besked. Ikke vilde han adspørge Lov og Ret, men lovede jer Bønder, at saa snart han fik Magten, skulde I se en Ulykke, og aldrig har han truet Folket saa haardt som netop nu. Men paa den anden Side er han baade raad- og magtesløs, han vidste hverken ud eller ind, og Folk har han ikke mange af. Altsaa er det ikke værd at bie længer, men gaa lige løs paa Kongen, fordi det er en Nødvendigheds Gerning. Jeg og mine Karle skal selv gaa i Spidsen, og den kalder jeg en Usselryg, der gør sig Skrupler over at tage Livet af Kong Knud." Jarlens gode Ven Ejvind Bæver og flere andre talte paa samme Vis, saa Bønderne yderligere ophidsedes og voldelig brød ind i Byen for at kræve Kongens Liv.

Paa den Tid Messen holdtes, gik Kong Knud i Kirke og spurgte da, at Bønderne holdt Ting

hinsides Aaen. „Asbjørn Jarl advarer os nok," mente han. — „Nej," svarede hans Broder Benedikt, „Jarlen siger os ingenting. Skammeligt var det, at du lod den Forræder slippe." Men da nu Messen var forbi, blev det meldt Kongen, at Bønderne gik over Aaen og stormede ind i Byen. Hans Broder Erik Jarl raadede ham til at kaste sig paa en Hest og flygte; var blot han i Behold, var alt godt. „Nej, svarede Knud, „det være langt fra mig. Frelser jeg mit Liv, vil de dog gaa løs paa mine Folk. Hellere maa jeg da opofre mig for os alle. Faar de kun Lov at tage mit Liv, ved jeg vist, de sparer mit Følge." — „Nej Tak," svarede Benedikt, „det vilde slet sømme sig for os at købe vort Liv ved at forraade dig til dine Fjender. Før skal alle danske Piger høre, at vi kan røre vore Sværd og slaa for vor Konge, og aldrig har jeg hørt, at modløse Uslinger er nærmere til Guds Naade end mandige Kæmper!" Dette, fandt alle Kongens Mænd, var bjærvt og retteligen talet. I Hast tog de Stilling i Kirkedøren for at holde Fjenden ude og værge deres Konge.

Inde i Kirkens Kor knælede Kong Knud og bad under Taarer om den Lod, der tjente ham bedst. Han skriftede sine Synder, tilgav sine Fjender og uddelte sluttelig Gaver til Præsten og sine nærmeste Venner. Og som Kampen nu begyndte udenfor, tog han Plads ved Højalterets Fod og gav sig til at synge Salmer.

Under vilde Raab og Skrig styrtede Bondehæren løs mod Kirkedøren, men blev Gang paa Gang kastet tilbage. Saa mandelig værgede Kongens Mænd sig, at det varede langt hen paa Dagen, før nogen af dem faldt, medens Bønderne bed i Græsset for Føde. Men altid var der friske Folk til at storme løs, og for hvert Angreb, de gjorde, raabte de: „Det skal du have for min Ko, Kong Knud! det skal du have for min Okse! det skal du have for min Hest!"

Da nu Asbjørn Jarl saa, at de ingen Vegne kom, bød han sine Folk gaa rundt om Kirken, slaa Ruderne itu og saa skyde ind med Stene og Spyd. Dette Anslag lykkedes, Sten- og Spydkast regnede ned over Kongens Mænd, saa de snart saa sig tvungne til at trække sig tilbage til Koret og nøjes med at værge dette. En Sten ramte Kongen over Øjet, saa Blodet strømmede, men Smerten fik ingen Magt over hans Sind, han anbragte blot et Bækken i sit Skød, til at opfange Blodet, og vedblev at synge.

Nu fortælles det fra een Side, at der fra Mængden udenfor blev kastet et Spyd ind gennem Vinduet, som ramte Kongen dødeligt, medens en anden af de gamle Krønikeskrivere beretter, at det var Eyvind Bæver, der med fromme Ord og Miner, men med et Sværd skjult under sin Kappe sneg sig ind i Koret og gennemborede Kongen, hvorfor rigtignok Forræderen i næste Øjeblik maatte bøde med Livet. Vist er det, at Kong Knud faldt i Albani Kirke den 10de Juli 1086. Tillige med ham faldt sytten Hirdmænd, deriblandt hans Broder Benedikt, hvorimod Erik Jarl undkom.

Kong Knud faldt som et Offer for de ny Samfundstilstande, han i Forening med den sejrende Kirke krævede gennemførte. Endnu laa der paa Bunden af Folkesindet mægtige Levninger af Hedenskab, og Kong Knud havde et skarpt Øje for disse Brøst. Han var en streng Dommer for enhver, der paa Vikingevis brød Landets Fred. De fortrykte og værgeløse fandt i ham en ivrig Beskytter; thi den, ingen tager sig af, sagde han, staar under Kongens Værn. Der skulde være Ret for alle, og paa mange Omraader gjorde han Ende paa Lovløsheden. Kirken, der stred for de samme Formaal, vilde han hæve til den samme uafhængige og indflydelsesrige Stilling, som den indtog i sydligere Lande. Tienden skulde i Overensstemmelse med Kirkens gamle Vedtægter afløse de vilkaarlige Ydelser, der uundgaaelig maatte vække Forargelse. Men paa dette Punkt var Modstanden endnu for stærk. Tienden, der i dens kirkelige Form var ukendt her i Norden, betød en stedsevarende Tvang og Pligt og blev derfor af Folket opfattet som et Trældomssaag. Var Knud streng mod andre, var han det ikke mindre i Fordringerne til sig selv. Han rettede sig nøje efter Kirkens Forskrifter, søgte ved Selvpinsler at betvinge sine Lidenskaber. Hans daglige Levevis var tarvelig, og han førte et lykkeligt og mønsterværdigt Samliv med sin Hustru Edele af Flandern.

Der viste sig snart Jærtegn ved hans Grav, og allerede otte Aar efter at han var bleven dræbt, ophøjedes han af Gejstligheden til Helgen, og Folket tilkendte ham Navnet Knud den Hellige. Hans Ben blev flyttede fra Albani Kirke til den ny Stenkirke, der tillige med et Kloster bar hans Navn. Som bekendt findes de paa denne Plads den Dag i Dag.

Jagt med Geparder.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

Der var stor Jagt paa Hanerov. Enhver af de tilsagte Adelsmænd skulde møde med sit Kobbel Hunde. Fra den tidlige Morgen havde Gaarden genlydt af Jægerdrengenes Larm, Piskesmæld og Hestevrinsken. Porten var aaben, Solen skinnede ned over de røde Mure og spejlede sig i den blanke Isflade, der laa over Graven.

Hanerov stod dengang i sin fagreste Pragt. V. d. Wisch havde gjort mange Forbedringer, siden han blev Ejer af Slottet, udstyret det med Luksus og Overdaadighed, bygget nye Taarne, større og lysere Værelser. Hanerov var Toldstedet, hvor alt maatte vurderes og beskattes, Hanerov var en bestandig Trusel mod Ditmarskerne, dengang en af de stærkest befæstede Borge paa Vestgrænsen af Holsten, — hvad er det nu?

Der ligger et enligt, lille Hus mellem Lyng og Gyvel, midt i en nøgen og milevid Hede, Huset hedder Keller, og er et Beværtningssted, Gud ved for hvem, thi der gaar ingen Landevej forbi det, og der er hverken Huse eller Byer i dets Nærhed. Udenfor højner sig en firkantet Banke, indkredset af en Fordybning, som betegner gamle Voldgrave. Løvetand og Brændenelder trænger sig frem mellem smaa Dynger af rødbrune Munkesten og sønderslagen, sortglaseret Tegl. Naar Muldvarpen skyder sin Høj i Vejret paa denne Banke, følger der altid Kalk og Grus og smaa Stykker Trækul op med Jorden. Imellem Græsset kommer en Brolægning til Syne af spidse Graasten, der minder om en Gaardsplads. — Det er det gamle Hanerov. Den hensmuldrede Kalk, det forkullede Træ og de smaa Stykker Mursten er alt, hvad der blev tilbage af Slottet, den knyttede Haand, som Ditmarskerne kaldte det. 1644 stak Svenskerne Hanerov i Brand, Claus Ahlefeld lod sidenefter Murene sløjfe og byggede sig af Stenene et andet Hanerov, en halv Mil borte, nede ved den gamle Mølledam. Værten paa Keller graver hver Vinter et Stykke bort af Slotsbanken og jævner det ud i Voldgravene, om nogle Aar vil Ploven gaa henover Stedet, og dermed de sidste Spor af Slottet forsvinde.

Det var da Jagtdag paa Hanerov, og alt hvad der kunde gøre den behagelig, syntes at forene sig for Deltagerne. Vejret vedblev at være klart og straalende, de foregaaende Dages Frost havde lagt Bro over Enge og Moser, Vildtet kom talrigt til Syne, paa nært Hold, og Skytterne var heldige. Enhver udførte sin Bedrift og fandt smukke Øjne og friske Læber til at beundre den. Beate og Fru Merved fulgte med i Skoven, en livlig og opmærksom Kreds omgav dem som sædvanlig. Viben var ogsaa blandt de indbudne. Det, han nylig havde oplevet i Hejde, gjorde ham mere ordknap og mørk end tidligere, han holdt sig tilbage og syntes at være tilfreds med at forsvinde blandt Mængden.

Da Beate om Morgenen red ud af Natlovs Port, hilste hun paa ham, smilede og rakte ham Haanden.

„Du ser saa alvorlig ud, Mester!“ sagde hun. „Dit Ansigt passer ikke ret til Lejligheden. Du skal le og juble som jeg; det bæres mig for, at denne Dag vil blive rigtig lykkelig.“ — Han kom til at huske paa hendes Spaadom siden.

Efter Middag, da de nærmeste Skove var afsøgte, vendte Fru Merved i Ahlefelds Selskab tilbage til Slottet.

„Hvor er Beate?“ sagde hun og saa sig om.

„Hun fulgte nylig med v. d. Wisch og Gørres, nu ser jeg dem ikke mere.“

Jan Gyge red hen til hende, hilste og udbrød dæmpet: „Jomfru Beate er i det Selskab, hun synes bedst om.“

„Hvad skal det sige? Det bedste Selskab for en adelig Jomfru er hendes Moder og nærmeste Frænde.“

Jan smilede ondskabsfuldt. „Jeg saa hende nylig ride Toften igennem med sin Kæreste og Fæstemand, Viben Peter,“ svarede han uden at skræmmes af Fru Merveds fornemme og tilbagevisende Mine.

„Hvilken usømmelig Tale vover den Karl at føre! — Min Søsterdatter har ingen Kæreste og ingen Fæstemand, mindst af alle Viben Peter.“

„Maaske tager jeg fejl, naadige Frue regne mig det ikke til Last, hvad ved jeg andet end det, der fortælles. — Troede saavist, det kun var med Herskabets Minde, den Ditmarsker altid fik Lov til at være sammen med Jomfru Rumor. Hjemme hjælper han hende med at plante Blomster, rider de ud, følger han ved hendes Side, selv i disse Dage, da stakkels Junker Kay ligger værkbruden i sin Seng og ikke mere kan tjene til Skærmbræt. Spørg dem ad paa Gaarden, om ikke alle lagde Mærke til, at den unge Jomfru bestandig havde noget at sige ham i Løndom, et Ord kun, men et, der gælder for ti. Selv nys forleden, da hun skikkede Junker Ahlefeld af By efter den Djævelens Munk, var det jo Viben, hun talte til, mens hun saa paa de andre, ham, hun helst vilde have til at udrette dette Ærinde paa Liv og Død. — Deri tager jeg da ikke fejl, for jeg hørte hende selv sige det nede ved Porten, da hun bød ham Farvel.“

„Og af den Grund antog du, de var trolovede, taabelige Menneske!“ sagde Fru Merved med en ringeagtende Haan, der dog ikke kunde dølge hendes pinlige Forlegenhed over, at Ahlefeld skulde være Vidne til denne Samtale. „Du har vist faaet dig en dygtig Rus paa Jagten i Dag, Vinen taler ud af din Mund.“

„Naadigfruen holder mig ogsaa dette til Gode. Jeg tænkte i mit Hjertes Enfoldighed, naar fremmed Karl kysser en ærlig Kvinde, maa han enten være hendes Kæreste eller Fæstemand. Det gjorde Viben samme Morgen, den glade Nyhed kom til Gaarden om Jomfru Beates Velstand og rige Arvelod. Jeg saa ham lægge sin Arm om hendes Hals og bøje sin Mund mod hendes.“

„Det løj du en adelig Jomfru paa,“ raabte Ahlefeld og slog Jan Gyge med sin Ridepisk over Hovedet.

Jan krøb sammen under Slaget, men rettede sig igen i sin fulde Højde og vedblev: „Lyver jeg, saa lyver Køgemesteren ogsaa, for han stod i Kælderlugen og saa det samme, og dernede kommer nu de to ridende, som bedst kan sige, om mit Ord skal staa til Troende. Havde jeg kunnet tænke, at Herskabet vilde lønne en tro Tjeners Hengivenhed med Piskeslag, skulde jeg visselig ikke have talt.“

Med disse Ord pegede han over mod Skoven, hvorfra Beate og Viben kom ridende ud paa Stien ved hinandens Side. Deres Heste gik i rolig Skridtgang, Beate lo og bevægede Haanden mod ham, men han sad bøjet over mod hende og lod til at være fortabt i at se og høre. Fru Merveds Øjne glødede af Harme, hun kæmpede for at vise en Ro, som hendes blussende Kinder modsagde.

„Rid tilbage du! der hvor du hører hen,“ sagde hun bydende til Jan, „og om du oplader din Mund med noget af det, du her har sagt, før jeg faar talt med dig i Morgen, skal du komme til at søge dig et andet Hjem end hos Natlovs.“ Jan bøjede sig tavs og red tilbage, derefter vendte Fru Merved sig mod Ahlefeld: „I begriber nok, Junker Claus, at denne Karls Udsagn gør en Forklaring nødvendig, skønt jeg ikke tror et eneste Ord, af hvad han fortalte; her er heller ikke Stedet at forhandle om sligt, men I maa følge med hjem, det er vel ikke saa vanskeligt at overtale eder dertil. I hørte Anklagen, I skal ogsaa være Vidne til, hvad min kære Søsterdatter har at sige til sit Forsvar. Lad Viben intet ane, jeg stoler paa eder.“

Da Beate kom, blev hun modtagen med en blid og smilende Hilsen, og Samtalen hjem til Natlovs Gaard gjaldt alt andet end netop det, der var Genstanden for Fru Merveds Tanker.

Efter Aftensbordet blev Dagens vigtigste Hændelser drøftede. Beate sad i sin Lænestol ved Kaminen og hørte til.

„Det var et rart Selskab,“ sagde Gørres, „rigtig rart! De drak, de Mennesker, som de var gale. Gudbevares for den Mængde Vin, de kunde sluge, jeg sad og lirkede og passede mit Snit imedens og købte to brune Plovheste af Ditlev Vasmer, ham med Hareskaaret.“

„Ja, det har været en indholdsrig Dag,“ afbrød Fru Merved ham.

„O! meget mere,“ sagde Beate, „det har været en Dag af dem, man aldrig glemmer siden. Jeg anede det lige fra jeg slog mine Øjne op i Morges og saa det klare Sollys skinne ind i mit Kammer, jeg sagde det ogsaa til Viben, da vi red ud.“

„Du har megen Fortrolighed til Viben.“

Ja naturligvis! hvorfor skulde jeg ikke have Fortrolighed til ham? Det har vi jo alle.“

„Men man lægger Mærke dertil og drager Slutninger.“

„Hvilke Slutninger?“

„Saadanne, som lader sig mistyde.“

„Hvem gør det?“ spurgte Beate smilende.

„Folk, som ikke har Ret dertil,“ vedblev Fru Merved med en stedse skarpere Betoning. „Jan Gyge dernede taler om —.“

„Ja det er en daarlig Person, denne Jan Gyge, du ved det da, søde Moster! — nej, du ved det maaske ikke. Jan har ogsaa været paa Spil i forrige Maaned, da Viben, eller hvad jeg vilde sige, Junker Ahlefeld bragte min ulykkelige Ven Henrik Zytphen op til os. Jan afskyer og hader Viben, fra den første Dag han kom til Gaarden. Nu skal du høre, hvordan han bar sig ad —.“

„Er det værd at tale om den tossede Jan Gyge,“ raabte Gørres. „Kom herhen til mig, Claus, lad os faa os et Spil Dam, tag Brættet, lille Beate, hvad jeg vilde sige, lille

Merved, eller skal vi rafle om en Gylden? det er kanske sundere."

Fru Merved tilkastede sin Gemal et yderst harmfuldt Blik og vedblev med hævet Stemme: „Jan beskæftiger sig ogsaa med dig, Beate, og da du nu imod min Formaning vedbliver at give dig af med denne Viben, har han bragt dig i Omtale og fortalt det, jeg aldrig ventede at faa at høre."

„Om mig?" sagde Beate og sprang op fra Stolen. „Hvad er der at sige om mig?" Hendes slanke og fine Skikkelse hævede sig, idet hun traadte Fru Merved nærmere, hun havde ikke lagt Mærke til den Overvindelse, hendes Moster hidtil havde maattet anvende for at synes kold og rolig, og anede først nu, at hun stod for sin Dommer. — „Hvad kan Folk vel sige om mig?" gentog hun, „tal Moster! jeg vil vide det."

„De siger, — de siger, du er gode Venner med Viben."

„Ikke andet, det er jeg ogsaa."

„De siger, du holder af ham, de kalder ham for din Fæstemand, de paastaar at have set ham slaa sin Arm om din Hals og kysse dig."

Beate forandrede ikke en Mine, hendes Øjne bevarede deres klare og straalende Udtryk, medens hun svarede: „Folk lyver. Det vilde Viben aldrig have vovet."

„Det var min Sjæl ogsaa lovligt glubsk," raabte Gørres og slog heftigt i Bordet for at give sin Mening større Eftertryk, „især at lade Folkene se paa det."

„Det er altsaa usandt," gentog Fru Merved triumferende, „jeg var fuldkommen overbevist derom, men maatte dog høre det af din egen Mund."

„Vist er det usandt," gentog Beate, „det var mig, der kyssede ham. — Men dette ligner jo et Forhør, er det derfor, vi sidder saa længe oppe i Aften?"

„Du kan kalde det, hvad du vil. Hvis dette uværdige Rygte taler Sandhed, sidder vi her som dine nærmeste Slægtninge, hvem du er ansvarlig for din Adfærd, og hvis Navn og Ære du har krænket. Os giver Loven den Ret, at støde dig ud af vor Kreds og fratage dig Gods og Arvelod."

„Vi kan gøre det, der er værre endnu," forsikrede Gørres, „vi kan lade dig levende indmure, til du opgiver Aanden."

„Tal, mit Barn, fortæl mig alt. Er jeg ikke din Moder med Naturens Ret, er jeg det i det mindste ved Kærlighedens."

„Ja, vi vil vide, i hvilken Grad du har forsyndet dig," tilføjede Gørres højtideligt, „saa skal først du, dernæst Viben faa sin Dom."

„Og I, Junker Ahlefeld," spurgte Beate og hævede sit frimodige Ansigt i Vejret, „siden I er tilstede, saa skal I formodenlig fuldbyrde Dommen?"

„Jeg vilde ønske, jeg havde faaet Lov at ride min Vej," sagde Ahlefeld, „men Fru Merved forlangte, jeg skulde følge med herop. — Jeg ser eder, og jeg tror eder, man skuffer ikke med eders uskyldige Øjne."

(Fortsættes.)

Skæmte-Historier.

Det mærkværdige Dyr.

Engang var nogle Folk i en tysk Provins ude at slaa Græs. Da traf de paa et Dyr, som de aldrig før i deres Liv havde set; det var en Frø. De ligefrem rystede af Skræk, da Frøen begyndte at hoppe omkring og saa satte sig hen og pustede

sig op. I deres Angest sendte de Bud efter Sognefogden, der var den klogeste Mand i hele Byen; han maatte endelig straks komme og sige dem, hvad det var for et Dyr. Sognefogden kom og nærmede sig med største Varsomhed Stedet, hvor Frøen sad. Først betragtede han den længe, derpaa sagde han til sine Naboer og Venner: „Folkens, her er jeg virkelig i Tvivl: dersom det ikke er en Hjort, saa maa det være en Turteldue."

Forskel paa en Skaaning og en Smaalænding.

En rejsende, der skulde Syd paa, forlangte en Dag Skyds eller Befordring fra den sidste Gæstgivergaard i Smaaland til den nærmeste i Skaane. Undervejs spurgte han sin Skydsbonde, en rask og livlig Smaalandsknøs, om de var komne over Grænsen. „Endnu ikke," lød Svaret. De kørte videre, og den rejsende, der selv var Kusk, lod Hesten strække ud, det bedste den aarkede. Pludselig

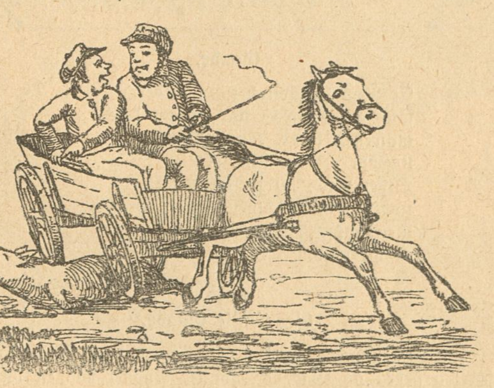

løb en Gris frem foran Vognen og stræbte at komme forbi; men Køretøjet var i en saadan Fart, at inden den rejsende kunde standse det, var Grisen kørt over.

„Se saa, Herre," udbrød Knøsen, „nu kan Herren give sig ti Tusind Dævler i Vold paa, at vi er i Skaane, for havde Grisen der været en Smaalænding, saa havde han nok sørget for at komme af Vejen."

Kulsvierpræsten.

En Bondekarl drog en Dag til Skovs og brændte sig et Læs Kul, som han derpaa kørte til Staden med og solgte. Han havde nu aldrig set sig vidt om i Verden, den samme Karl, og derfor blev han meget forbavset, ved at der var saa mange Folk paa Gaden, og endnu mere forbavset blev han ved at se, at hver Gang en Præst gik forbi, tog alle Folk Hat eller Hue af for ham. „Blot jeg endda ogsaa var Præst," tænkte han, „saa gjorde Folk samme Stads af mig." Og den Tanke kunde han slet ikke blive kvit igen. For de Penge, han havde faaet for Kullene, gik han hen og købte en Præstekjole og en Præstekrave. Derpaa iførte han sig disse Klædningsstykker, skaffede sig en Kreslæde i Stedet for den gamle Kulslæde og kørte i Stads Byen rundt, hvor Folk virkelig tog Huen af for ham, som var de bestilte til det. Nu var der i samme Godlag en gammel, sengeliggende Præst, der gerne vilde have en Kapellan; saa snart Kulsvierkarlen fik dette at vide, kørte han hen til ham og blev straks antagen. Den første Søndag skulde han i Kirke og oplæse sit Kaldsbrev, en skriftlig Bekræftelse fra den gamle Præst, paa at han var ansat som Kapellan. Søndag Morgen kom han ind til Præsten for at hente Brevet. Denne sad just ved sin Frokost, og vilde tage et Stykke Brød og dyppe det i Gryden, men fik af Vanvare Kaldsbrevet med, og da han fandt, at det var for sejgt at tygge, gav han det hele til Hunden, som glad aad det. Nu sad Kapellanen net i det, men til Kirke maatte han, og han tænkte,

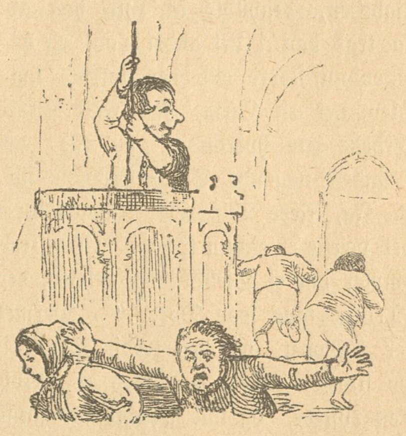

jeg hitter vel paa Raad undervejs. Kommen op paa Prædikestolen gjorde han Fagter og Miner, saa Menigheden tænkte: Det er nok en farlig dygtig en, vor nye Præst! Saa tog han Ordet og sagde: „Ja, mine kære Tilhørere, de Ord, I skulde have hørt i Dag, er gaaede i Vadsken; men kommer igen næste Søndag, saa skal Piben faa en anden Lyd! Og dermed maa det være nok for i Dag!"

Folk var nu ikke synderlig tilfredse med den Prædiken, men de tænkte som saa: han bliver vel bedre, ellers maa vi se at faa ham afsat. Den næste Søndag stimlede Folk sammen i tætte Skarer, og der blev saa mange, som Kirken kunde rumme. Da Kapellanen kom op paa Prædikestolen, stod han en Stund og sundede sig; omsider begyndte han: „Hør, du gamle Birthe, hvorfor sidder du saa langt nede i Kirken?" — „Aa, jeg har saadanne daarlige Sko, Fa'er!" sagde hun. — „Saa kunde du jo tage dig et gammelt Lammeskind og lave dig ny Sko af, og du kunde komme lige saa langt op i Kirken som de andre gode Dannekvinder," sagde han. „Men for Resten maa I allesammen vel betænke, hvilken Vej I gaar paa; for jeg ser, naar I kommer til Kirke, saa kommer I somme fra Sønder, og somme fra Nord, og det samme

er det, naar I igen tager fra Kirke, saa render somme Syd paa og somme Nord paa, og maa en saa ikke nok spørge, hvad der bliver af jer? Ja, hvem ved, hvad der bliver af os alle? — Jeg har at efterlyse en sort Hoppe, som er kommen bort for den gamle Præst. Den har Hovskæg og nedhængende Manke og mere sligt, som jeg ikke vil nævne paa dette Sted."

Den Prædiken var Menigheden dog nogenlunde tilfreds med, og de sagde til hverandre: „Han taler om, hvilken Vej vi gaar paa, og mener naturligvis, at vi gaar enten paa den brede eller den smalle Vej. Og da han efterlyste den gamle Præsts Hoppe, var det jo en herlig Lignelse om, hvad der bliver af os alle til Slutningen. Han bliver nok tilpas med Tiden!"

Den tredje Søndag var der igen Kirketjeneste, og da kom der endnu flere for at høre den nye Præst, for der gik allerede Rygte om, hvor fælt dygtig Præsten var. Han mødte i Kirken til sædvanlig Tid, men forinden havde han faaet et Par Karle til at bringe tre mægtige Kampestene op paa Kirketaget, og ved hver Sten havde han fæstet et Tov saaledes, at Tovenderne hang ned foran Prædikestolen. Han begyndte da sin Forkyndelse saaledes: „Der vil i Dag indtræffe tre svære Jordskælv, saa Kirken vil komme til at ryste ordenligt derved. Er der nu nogen, som har noget paa Samvittigheden, saa er det bedst, han forføjer sig ud af Kirken, ellers kan vi let blive knuste alle til Hobe!" Efter disse Ord trak han i det ene Tov, og straks begyndte den første Sten at rulle ned ad Taget, saa Kirken rystede. Folk blev ordenlig forskrækkede, og de, som havde noget paa Samvittigheden, begyndte at liste hen ad Døren til. Da trak han i det andet Tov, og da Stenen, som var endnu større end den første, tog til at rulle, blev der en Larm, saa Folk stirrede blege og forfærdede paa hverandre, og alle, der havde en eller anden nagende Synd, trængte sig hen til Døren. Ja, kære Tilhørere," sagde Præsten til sidst, „det værste er endnu tilbage. Det tredje Jordskælv kommer om et Øjeblik, og enhver, der ikke er stærk i Troen, maa søge Døren." Dermed hivede han atter i Tovet, og den tredje Sten, som var langt den største, rullede ned med en vældig Larm, saa Kirken rystede, og alle skyndte sig ganske skrækslagne ud af Kirken.

Men fra den Dag af fik Kulsvier-Præsten det Ry, at han var den klogeste Præst, som de nogen Sinde havde haft der i Sognet, ja, siden han havde kunnet forudsige de tre Jordskælv, saa var der Folk, som troede, at han vidste, baade hvad de tænkte og gjorde. Derfor holdt de alle Dage gode Miner med deres Præst.

Havebrug.

Haveanlæg i Landsbyer.

Et yderst velgørende Indtryk gør det, naar man enkeltvis i Landsbyerne ser smaa hyggelige Anlæg i Stedet for, at man ellers ser ubenyttede Jordstrimler og Jordstykker ligge hen, bevoksede med Skræpper, Tidsler, Brændnælder og lignende Ukrudtsplanter. Saa pynteligt og renligt som i mange Købstæder forbyder jo af sig selv Bedriften at holde det i Landsbyerne; men hvor der er Skønheds- og Renhedssans, kan der dog gøres adskilligt. Sans og Smag fattes det vel ikke altid paa; men man er magelig, lægger ofte ikke engang Mærke til, hvilket Roderi man lever i; „saadan har det jo altid været," tænker sagtens de fleste, der overhovedet skænker det en Tanke, og det bliver ved det gamle.

Og dog lod enhver Landsby sig forskønne med ringe Bekostning. Der behøves kun en ihærdig, kyndig Mand, som kan give de unge Karle Lyst til Sagen; paa en eneste Dag kan meget ubenyttet Gadejord af Byens Ungdom fra en Ukrudtsbeholder forvandles til et Haveanlæg. Og de unge Mennesker, der har hjulpet til, vil ogsaa bestræbe sig for at vedligeholde og udvikle deres Værk, som de vil lære at betragte med Stolthed.

Er først slige ubenyttede Jordstykker forvandlede til smukke Anlæg, vil efterhaanden hver enkelt Hus- og Gaardejer forvandle Ukrudtspladsen foran sit Hus til en Blomsterhave, de smudsige Vægge vil blive hvidtede, Vinduerne indrammede i Vinløv, Vedbend og Roser; hele Landsbyen vil gøre et venligere Indtryk, og Beboerne være gladere og venligere; thi Blomster og velplejede Planter virker Vidundere paa Menneskene.

*

For Hus og Hjem.

Musserende Sukkervand. Dette er en, ogsaa for syge, forfriskende og behagelig Drik, som tilberedes yderst billigt og hurtigt. 30—35 Potter bringes i Kog, hvorefter 6 Pd. hvidt Sukker opløses deri. Vædsken afkøles derefter til 18 ° R. og tilsættes med 2 Kopper Ølgær, hvorefter den hældes paa et rent Anker, som anbringes i Kælderen. Gæringen begynder straks, og Gæren stødes op gennem Spundshullet. Af og til fyldes efter med Sukkervand, saa Ankeret altid er saa fuldt, at Gæren kan flyde ud. Naar Gæringen er til Ende, spundses Ankeret til og ligger nogle Dage i Ro. Derefter undersøges det, om Vædsken er bleven klar og, er dette Tilfældet, tappes den paa stærke Flasker, helst Champagneflasker. Før man tapper i Flaskerne, lægges 10 Gr. (2 Kv.) hvidt Sukker, som er slaaet i Smaastykker, i hver Flaske. Flaskerne proppes omhyggeligt, overbindes med Sejlgarn og stilles oprejst i en kølig Kælder. Efter nogle Dages Forløb kan Drikken nydes og skummer som Champagne, ofte med saadan Kraft, at Proppen kastes langt bort. Vil man gøre Smagen endnu behageligere, lader man Skallen af 2 Citroner gære med.

*

Svinekød i Øl. 1 Pot, ikke bittert Øl bringes i Kog; er Øllet bittert, tages halvt Øl, halvt Vand. Smaa, aflange Stykker ungt Svinekød lægges i, og der skummes omhyggeligt; derefter føjes til 3 Pd. Kød en Kop reven Rugbrød, en Spiseskefuld knust Kommen, Salt, et revet Skalotløg og et Laurbærblad; Kødet koges godt mørt og anrettes i Saucen, efter at Laurbærbladet er taget bort.

*

Hovedbrud.

Gaade.

Et Begrebsnavn her du finder,
som — ja, hvad skal jeg det kalde?
man den fører, taber, vinder,
ligesom det nu kan falde.
Ordet vend, du da vil faa
noget, som du aldrig saa,
men hvorved det vel er sket,
at du mange Ting har set.

J. J.

Geografisk Gaade.

Forbogstaverne læses fra oven og nedad og Endebogstaverne læses fra neden og opad, og danner Navnet paa en svensk By i Svealand.

En Aa i Danmark.
En By i Norge.
En Sø i Rusland.
En Stat i Amerika.

A. F.

Rebus.

S v J N.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 30: Bogtrykkeri — Rige — Rykker — Bog — Trykker — Tyrkiet — Tiger.

Gaade i Nr. 30: Hovedbrud.

Rebus i Nr. 30: En forkert Beretning.

Juridisk Raadgiver.

Naar jeg har Part i min Ejendom, og der i Obligationen staar, at Kapitalen skal forblive uopsigelig i nogle Aar, kan da Kreditor fordre Udbetaling, fordi jeg sælger Ejendommen til en anden Mand?

En gl. Holder.

Nej.

* * *

En Mand, der i sit Ægteskab har et Barn med en anden, gifter sig efter Konens Død med den Kvinde, som han har Barnet med. Kan nu dette Barn betragtes som et Ægtebarn?

14.

Ja, naar Forældrene har faaet kgl. Bevilling til at ægte hinanden.

* * *

Hvor høj Afgift skal der svares til Staten af Arv, som tilfalder en Person efter et Testament?

En Nordfalstring.

7 Procent.

* * *

Hvem ejer egenlig Lensgodserne?

P.

Lensgodserne svarer for Herregaardenes Vedkommende til hvad Arvefæste uden Ret til at sælge og pantsætte er for Bøndergaardenes Vedkommende. Lensbesidderen — hvad enten han er Lensgreve eller Lensbaron — er kun en saadan Arvefæster; den egenlige Ejer er Staten.

* * *

Kan en Mand, som ikke er adelig, arve et Lensgods?

p.

Ja.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Brevkasse.

A. J. N. o. fl. Holdere: „Husvennen" optager ikke Bekendtgørelser.

A. J. C. P.: Det første Forsøg tilfredsstiller ikke Fordringerne.

S. P—n.: Gaaden bliver benyttet.

K.: Digtet benyttes ikke.

C. K. N. i G.: Vi anbefaler Dem Eibe: 100 Timer i Engelsk.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„**Husvennen**" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Bertel Elmgaards Adresse er: Fiolstræde Nr. 25, 2. Sal, København K.

Indhold: Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Fortsættes.) Skaden, af Fr. R., med Billede. Jagt med Geparder, med Billede. Kongekrøniker fra Danmarks Middelalder, II., genfortalt af B. E., med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Skæmte-Historier, med 3 Billeder. Havebrug. For Hus og Hjem. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver. Brevkasse.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 32. Søndag den 7. Maj. 1893.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

IV. Artiumslæsning.

(Fortsat.)

Samlingen var af Krieger tilvejebragt i stor Hast og frembød ikke mange Breve af Interesse. Der var næppe noget iblandt dem, der vakte saa megen Opmærksomhed som det til mig; Datidens Blade strømmede over af Ros over Heibergs besindige Ord til „det unge Menneske". Ikke et eneste af dem faldt det ind, at Heiberg paa den besynderligste Maade maatte have misforstaaet, hvad jeg havde skrevet til ham om de Bestræbelser, hvori jeg ved ikke at være Student havde følt mig hæmmet. Og dog var det ikke vanskeligt at læse Misforstaaelsen ud af selve hans Brev. Da jeg kort efter Samlingens Udgivelse gjorde Fr. Algreen-Ussings Bekendtskab, nævnte han af egen Tilskyndelse straks det nylig trykte Brev og udtalte sin Forundring over, at Heiberg ikke havde fattet, at jeg udelukkende havde sigtet til rent borgerlige Bestræbelser — saadanne, hvis eneste Maal var at gøre de Kundskaber frugtbringende, jeg allerede besad. Jeg havde hos Herskind og i Bogladen set alt for mange Studenter paa nært Hold til at anse dem for ophøjede Væsener, og Heibergs olympiske Haan over den akademiske Stand bragte mig ingen ny Belæring, om det end var mig en æsthetisk Glæde at have givet Anledning til den. Ogsaa med Hensyn til „det sikre Fodfæste" gjorde han sig skyldig i en grov Misforstaaelse; jeg var jo nemlig ganske uventet og mod mit Ønske kastet ud af den beskedne Stilling, hvori det havde været min Agt taalmodig at blive, indtil jeg engang med Hæder kunde forlade den, og naar Heiberg førte „Skæbne eller Forsyn" i Marken, saa havde jeg netop i Weilbachs Henvendelse til mig set et Styrelsens Vink om nu at betræde den akademiske Vej. En besynderlig Selvmodsigelse var det ogsaa, at Heiberg, til samme Tid, som han anbefalede mig af Ærbødighed for Skæbne eller Forsyn at vedblive at være Boghandler-Medhjælper, alligevel til Fordel for mig gav Dødens Replik til Skuespilleren i „En Sjæl efter Døden" et lille Opkog ved at tale om „den rette Hylde", hvad der fornuftigvis kun kunde udlægges saaledes, at jeg alligevel skulde søge at komme i en anden Stilling. Ogsaa de af ham valgte Eksempler var lidet heldige og beroede øjensynligt paa en udvisket literaturhistorisk Erindring. Hans Sachs tilbragte ingenlunde sit Liv i et kvalmt Skomagerværksted som det, hvori min Fader havde forødt sine sjeldne Evner: han var en velhavende Mand, der i Markedstiden rejste om med store Læs Fodtøj fra By til By — en lys, fornøjelig Tilværelse, med nem Adgang til alle de nye Tanker, hvoraf Reformationstidens Luft var fyldt. Og hvad Goethe angaar, som Heiberg af egen Magtfuldkommenhed gør til „Hofmarskalk",

Hængebroen mellem Brooklyn og New-York. I.

saa var hans Liv saa fuldt af Afvexling og rigt paa Tilstrømninger fra den hele Kulturverden, at den Prosa, der var forbunden med hans Embedsforretninger, om muligt endnu mindre end Hans Sachs's Skomageri egnede sig til at anføres som Maning til en ung Mand om at blive i en fattig fortrykt Livsstilling, hvis Særkende var, at den aldeles ingen Tilstrømninger bød.

Uagtet Heiberg ikke udtalte nogen gunstig Dom om mine Digte, laa der aabenbart bagved hans Formaninger en virkelig Tro paa mig, og saa vidt jeg kan se, lagde han egenlig kun sit tungtvejende Ord i Vægtskaalen for at bevæge mig til at arbejde videre, som jeg havde begyndt, og stræbe at gøre mig gældende i Literaturen som en ny, selvoplært Kraft. Hans skrevne Ord var en Gentagelse af det mundlige Kursus, han allerede gav mig Nyaarsaften 1854. Om dette har jeg i det foregaaende Afsnit af denne Levnedsskildring udtalt, at det var i nøjeste Overensstemmelse med den Livsanskuelse, som i en ganske ung Alder havde udviklet sig hos ham. Men om der end ingen Tvivl kan være om, at hans Ord havde Rod i en sandbru Overtydning, saa var der dog Et, som manglede, naar denne Livsvisdom skulde fremsættes med det rette Fynd og Eftertryk — det var, at Heiberg selv i en tarvelig, af Hygge og Velvære usmykket Tilværelse i Løbet af et langt Liv skulde have levet paa den og bevaret et spændigt, livsmodigt Sind, som ingen ydre Modgang havde formaaet at kue. Men en saadan Ildprøve havde Heibergs Anbefaling af Epikurs Livssyn i „den ældgamle, oprindelige Betydning" aldrig undergaaet. Han havde al sin Tid levet et efter vore hjemlige Forhold sjeldent yppigt og forfinet Liv, maaske lidt trykket af selvforskyldt Gæld, men ellers saa temmelig frit for ethvert Tryk. Der vilde have været en virkelig Højhed og Overlegenhed i hans hvasse Maning, saafremt han havde ladet sit Brev udgaa fra et Kvistværelse, hvor han opholdt Livet ved ringe Kost og fandt sin Alderdoms Trøst i at betragte Himlens Stjerner; men to Maaneder, inden han skrev sit Brev, var Suhr netop død, han var ved Arv blevet næsten rig, havde klaret sin Gæld og var sat i Stand til at henleve Resten af sine Dage, uden, som det træffende blev sagt om ham, i jordisk Forstand at have „et eneste uopfyldt Ønske tilbage". Naar han umiddelbart efter at hans eget Liv havde fundet en saadan Afslutning, forlangte af en ung Mand, at han udelukkende skulde finde Bod og Trøst for Livets Haardhed ved fortsat aandelig Stræben, saa var der i hans skarpe Ord næsten noget ondt, og de havde en hemmelig ironisk Braad, som vendte sig imod ham selv.

Jeg sendte Heiberg et langt Svar, der indgaaende berigtigede de Fejltagelser, hvori han havde gjort sig skyldig; men han forblev fast ved sin Beslutning og svarede ikke. Jeg bestemte mig derfor til ikke at søge ham, før jeg om et Par Aar havde faaet Artium. Han døde imidlertid forinden, og jeg fik ham aldrig oftere at se.

Heiberg var vistnok langt fra at være nogen virkelig stor Mand; men han udmærkede sig fremfor alle vore andre Digtere ved at være en gennemarbejdet Personlighed, der ved fortsat Arbejde paa sig selv var naaet frem til den skønne, lyse Harmoni, der omgav ham som et eget betagende Skær og ligesom farvede selv det ringeste af hans Ord. Han var intet Manddoms-Ideal — vor Literatur har desværre intet saadant at opvise —; men i enhver Berøring mærkede man, at man havde for sig et højt udviklet Menneske, der klar og sluttet hvilede i sig selv. Herved skilte han sig saa ganske fra Hauch, der ogsaa i mine unge Aar med Venlighed kom mig i Møde, men aldrig vandt min Hengivenhed i samme Grad, ligesom han fylder mangfoldige Gange mindre i min Erindring. Hauch var som en kogende Gejser. Uafladelig vælbede som en ugribelig Damp en Begejstring for det ædleste og højeste frem af hans Sind; men overfor Livets Virkelighed indtraadte der saa let hos ham en Svigten, paa hvilken der er fortalt de besynderligste Eksempler. Hvad mig selv angaar, skal jeg kun anføre, at han, da jeg havde udgivet min Digtsamling, med Hjertelighed lovede mig, at der fra det kongelige Theater skulde blive mig tildelt Stykker at oversætte, men, som det viste sig, snart havde glemt dette saa varmt givne Løfte. Da jeg i fransk Oversættelse sendte ham Gogols herhjemme dengang saa godt som ubekendte Skuespil: „Revisoren", der først for tre, fire Aar siden naaede at blive opført paa en københavnsk Scene, med det Forslag, at overdrage mig at oversætte og tilrettelægge Stykket til Brug for det kongelige Theater, fik jeg efter lang Ventetid følgende paa Skruer satte Svar:

„S. T. Hr. R. Schmidt.

Uagtet medfølgende Drama „L'Inspecteur général" virkelig har sand Værdi og komisk Interesse, saa vil jeg dog ikke raade Dem til, hvis De oversætter det, at gjøre nogen sikker Regning paa, at vi kan opføre det, eftersom en væsentlig Betingelse mangler os, nemlig Skuespillere, der kunne fremstille de forskjellige Figurer. — Grunden, hvorfor De ikke fik det før, er, at jeg har givet Personer, som jeg i denne Henseende havde Tillid til, Stykket at læse.

22/5 59.

Ærbødigst

C. Hauch."

Efter al Rimelighed har „Personerne" været Høedt og den Kommitterede H. Christensen.

I Februar var jeg begyndt for Alvor at læse til Artiums første Del. Det var Lütkens store Læsebog i Zoologien, der dengang brugtes. Læren om det menneskelige Legeme gennemgik jeg med Rudolf Bay, som dengang var medicinsk Student og for nogle Aar siden døde som Læge etsteds i Jylland. Det Indblik, jeg under hans Vejledning fik i den organiske Husholdning, vakte i højeste Grad min Interesse, med hvilken jeg ogsaa omfattede det øvrige og hastige Studium af Dyre- og Planterigets Naturhistorie, som derefter fulgte. Til Lærer i disse Fag havde jeg Carl Elberling, som først sidst i Februar var bleven færdig med sin Magister-Konferens i Geologi og fra Marts Maanedes Begyndelse med stor Uegennyttighed tog sig af mig. Uden dybere Berøringspunkter vedblev vi i mange Aar at omgaas, især saa længe vi begge var ugifte. Det, som vel maa kaldes Zoologiens og Botanikens Hovedtanke: at den i de højeste Dannelser udtrykte organiske Form, ændret og lempet, tilbagetrængt og ofte næsten ukendelig, men altid med en, i Naturens Virksomhed fastholdt usvigelig Erindring, gaar igen i samtlige lavere, betog mig ganske og virkede næsten paa mig som en Berusning. Det var under min hidsede, anstrengte Eksamenslæsning en Tid min Hensigt, saa snart jeg havde faaet Artium, at vie mig Studiet af Naturhistorien og i den kortest mulige Tid at opnaa en Magister-Konferens i dette Fag, og jeg tilstaar, at der, navnlig i tidligere Aar, har været Timer, hvori jeg bitterligt har fortrudt, at hint Forsæt ikke blev udført. — Jeg vilde som Digter saavist ingen Skade have taget deraf.

Da Forsøget paa at faa en Understøttelse af Classenske Fideikommis var glippet, faldt min Broder, som, naar det gjaldt mig, altid var utrættelig, paa, at jeg skulde søge Frederik den Syvende om en Hjælp til at læse til Artium. Han havde til Kunde Kongens Kabinetssekretær, Etatsraad Trap, og var yndet af ham. Det faldt ham derfor let hos denne at gøre de indledende Skridt. Trap modtog mig med stor Venlighed og foreslog mig heller at søge Grevinde Danner om Hjælp: „hun understøttede gerne saadanne Bestræbelser." Da jeg meget bestemt udtalte min afgjorte Utilbøjelighed til at gøre et saadan Skridt, sagde han i en ubeskrivelig Tone: „Naa, strider dette mod Deres Sentiments?" (Følelser) og gav mig nu Anvisning paa at søge Audiens hos Kongen selv og personlig overrække ham et Eksemplar af mine Digte tilligemed min Ansøgning om Understøttelse. Han skulde saa nok tale med Civillistens Chef, Kammerherre Berling.

I Henhold til denne Anvisning, indfandt jeg mig den næste Audiensdag, kjolеklædt og med et i rødt Marokin indbundet Eksemplar af „Et Ungdomsliv" samt Ansøgningen i Lommen, i Forgemakket, som laa i Stue-Etagen paa Kristiansborg-Slot, til venstre for Kolonnaden. For den, som ingen Rang har, er det en sand Tortur at søge Audiens hos Landets Konge. Jeg var kommen længe inden Audienstidens Begyndelse og var straks bleven indført paa Adjutantens Liste. Ikke desto mindre blev Officerer, Embedsmænd og Præster, der var komne langt senere end jeg, indladte i Strømme, og den gennem godt og vel to Timer fortsatte Venten lagde sig over mig som en knugende Bedøvelse. Omsider gik Adjutanten ind og kom straks efter tilbage med den Besked, at Hans Majestæt ikke kunde modtage flere i Dag, men dog endnu vilde se — — her oplæste han Navnene paa tre, fire velklædte Personer, som endnu var tilbage. Mit var ikke iblandt dem; men da jeg vilde afgive min Bog til ham, lod han mig alligevel straks slippe ind. En Bondemand, der taalmodig havde indfundet sig flere Gange i Rad og nu med Stampen i Gulvet raabte: „Jeg vil tale med ham!" blev derimod af de tilkaldte Hestgardere kastet paa Døren. — Hvad mon Kongen vilde have sagt, hvis han havde erfaret dette?

Frederik den Syvende var en besynderlig, sammensat Karakter — en Blanding af det danske Folkesinds højeste Egenskaber og dets dybeste Brøst. Nutiden dvæler fornemlig ved hans Skyggesider — i hine Dage saa man paa ham med ganske andre Øjne. Den almene Stemning havde stærkt paavirket mig, og min Beundring for ham grænsede til Sværmeri. Ganske faa Dage, før jeg indfandt mig til Audiensen, var det netop blevet fortalt mig, at han, i Anledning af, at Monrad som Minister idelig fremstillede sig for ham i Ornat, havde sagt til Hall: „Kan De ikke faa Monrad til at tage den Præstekjole af; for jeg er F—n g—le mig, nær ved at brække mig!" Og saasom jeg ikke havde særdeles høje Tanker om Monrad som en Religionens Mand, havde jeg inderlig gottet mig over den ægte menneskelige Følelse, der udtalte sig i disse Ord. Det var, som lysnede den ud af hans Øjne, da jeg blev stedet for ham. Han var nylig hjemkommen fra et Søtogt og stod, solbrændt og straalende af Sundhed, i Admirals-Uniform ved et lille Bord — ikke saa svær, som han i sine sidste Aar blev, og saa forunderlig smuk. En mere ægte kongelig Skikkelse var det vanskeligt at tænke sig.

Inden jeg havde fremført et Ord, sagde han: „Hvem har jeg den Ære at tale med?" Med faa Ord sagde jeg, hvem jeg var og bad ham modtage min Bog samt den medfølgende Ansøgning. „Det skal jeg gerne," sagde han og lagde Ansøgning og Bog bagved sig paa Bordet. Dermed var selvfølgelig Avdiensen forbi; men da jeg ved Døren bukkede for ham, sendte han mig et ubeskrivelig venligt Blik — Jeg tilstaar, at jeg er glad over at have talt med Frederik d. Syvende!

Sidst i Juni indstillede jeg mig til Artiums første Del. I Fransk fik jeg kun Godt, eftersom jeg havde forsømt at indøve de Eksamens-Spørgsmaal, Professor Bjerring altid gjorde. I de tre andre Fag bestod jeg derimod med Glans. Det var Velschouw en sand Gottelse, at jeg kunde hvert Ord, der stod i hans Geografi, og han gav mig med et straalende Smil Udmærkelse.

(Fortsættes.)

Frejdigt Mod.

Livet kort
fik jeg af Gud, og snart gaar det bort,
glad skal det springe, som Elven i Solen,
le, hvis i Kjolen
Uvejret tager for haardt.
Kommer der Dæmninger, sætter man over,
kommer der Afgrunde, Springet man vover,
haaber, man kommer nok op igen,
tror blot, hvad Haabet det lover;
altid i Verden man har en Ven,
Naar blot ej Hjertet det sover.

Døden kun
kysser en eneste Gang vor Mund,
Solen og Vaaren og Lærkernes Sange
tusinde Gange
kyssed mig modig og sund;
derfor selv Døden fra Hjertet ej vriste
Vaarsangen kan; skal end Stemmen jeg miste,
tavs jeg i Dødshavets Bølge graa
Vaarrunen skøn dog vil riste,
saa vil mig Himlens Engle forstaa,
hjælpe mig over det sidste.

A. Rosing.

Kongekroniker fra Danmarks Middelalder.

Genfortalt af B. E.

III. Erik Ejegod.

Efter Knud den Helliges Drab i Sankt Albani Kirke kom der tunge Tider for Land og Rige. Til Konge valgtes Knuds ældste Broder, Olav Svendsen, der tidligere havde pønset paa Oprør, og hos hvem den myrdede Konges Avindsmænd gjorde Regning paa at finde Medhold. Pest og Hunger hjemsøgte alle Landets Egne, vendiske Sørøvere plyndrede Kysterne. Lovløshed og Slappelse prægede Rigets indre Forhold. I den store Misvækst saa Folket Guds Straffedom. De rige blev til Stoddere, Fattigfolk døde af Sult, selv Kongen, der havde faaet Tilnavnet Hunger, blev nødt til at sælge sine Godser, og saa skete det dog, at han en Juleaften ikke havde Brød nok til at beværte sine Folk med. Da skjulte han sit Ansigt i sine Hænder og græd bittert over sin Skam og Ulykke, men derpaa hævede han sit Blik mod Himlen og bad til Gud, at dersom han havde besluttet i sin Vrede at hjemsøge Folket, han da hellere vilde udgyde sin Straf over dets Konge. Hans Bøn blev hørt, thi før et Aar var omme, døde Kongen, og med hans Død hørte Nøden og Ulykken op.

Nu blev Broderen Erik, der havde kæmpet mandelig i Sankt Albani Kirke, hyldet til Konge. Han fik Tilnavnet Ejegod, baade fordi han var en saare vennesæl og hjertensgod Mand, og fordi Misvæksten nu afløstes af frugtbare Aar. De gamle Krøniker roser i alle Maader Erik Ejegod som en af Landets ypperste Konger. Han var høj og kraftig af Vækst, fager af Aasyn, og i Styrke og Vaabenleg overgik han alle andre Mænd. Saaledes kunde han sidde ned og kaste længre med Sten eller Spyd end andre, naar de stod, og han kunde drage fire Mand efter sig ved et Tov. Han besad stor Veltalenhed, og det var en Lyst at høre ham paa Tinge, hvor han altid sluttede sine Taler med at bede Mændene hilse deres Hustruer, Børn og Tyende fra Kongen. Der blev gjort Ret og Skel mod alle. Kæltringer og alskens Pak, der havde huseret i de onde Aar, trivedes slet ikke længer her i Landet; Søen blev renset for Vikinger, Landet for Skælmer, og Selvraadigheden blev holdt i Tømme. Det er sagt om Kong Erik, at han satte Skik paa sit Folk og havde en Ven i hver brav Mand i Landet, men ingen fik heller Lov at gaa tomhændet fra hans Gaard, saa lidt som den fattige behøvede at vente paa hans Gavmildhed.

Hvor det gjaldt, tog Kong Erik sig varmt af Kirkens Sag. Endnu styredes den nordiske Kirke af tyske Ærkebiskopper, men flere af de danske Konger havde alt syslet med Planer til Oprettelsen af et nordisk Ærkebispesæde i Lund, og Erik Ejegod fulgte med Iver og Kløgt i deres Spor. Da han saa engang blev alvorlig uens med Ærkebiskoppen i Bremen, og denne endog truede med Bansættelse, drog Kong Erik selv til Rom og opnaaede Pavens Samtykke til Udnævnelsen af en nordisk Ærkebiskop. Det fortælles, at skønt Kongen vandrede paa sin Fod til Pavestaden, medførte han dog ligesom fordum Knud den Store Rigdomme og Kostbarheder, som han gavmildt skænkede til Kirker og Klostre, og paa Hjemvejen stiftede han et Hospital i Placentia og et Herberg i Lucca, hvor alle, der talte Dansk skulde huses og beværtes og faa Vin at drikke uden Betaling. Da han nu kom hjem, holdt han et Møde med Nordens to andre Konger, Inge af Sverige og Magnus Barfod af Norge. Mødet fandt Sted ved Gøtaelven, tæt ved de tre Rigers Grænser, og Formaalet var at træffe Aftale om det ny Ærkebispesæde. Det var et prægtigt Syn siger Krøniken, at se de trende mægtige Konger ved hinandens Side: Magnus var den mest krigerske i sit Udseende, Erik den smukkeste, men Inge den ældste og anseligste. De enedes saa om at oprette det fælles Ærkesæde i Lund, som allerede Knud den Store havde tænkt paa at gøre til et kirkeligt Midtpunkt i Norden. Valget kunde heller ikke være faldet paa et bedre Sted end Byen Lund i Skaane, der laa midt i Danmark og dog var landfast med Sverige og Norge; det var det rigeste Stift i Norden, store Indtægter i Jordegods og Tiender var henlagte dertil, og snart rejste sig her den mægtige Stenkirke, der indviet til Sankt Laurentius blev Ærkebiskoppens Hovedkirke og Mødested for Biskopperne fra alle Nordens Egne.

Nu melder Krøniken, at som Kong Erik engang efter gammel Skik holdt Maaltid for aabne Døre, kom en Spillemand tilstede, der talte store Ord om sin Kunst og højt og lydt forsikrede, at han kunde spille saaledes, at Folk gik helt fra Vid og Sans. Kongen forlangte da, at han straks skulde spille op, og det nyttede ikke, at den fremmede vægrede sig og indvendte, at der let kunde ske en Ulykke, Kongen havde sat sig i Hovedet, at han vilde høre dette Trolddoms-Spil. Saa bad Spillemanden da om, at de vilde fjerne alle Vaaben fra Hallen og sætte Folk paa Vagt et Sted udenfor, hvor de ikke kunde høre Tonerne, men hvorfra de kunde ile til Hjælp, naar Spillet havde gjort Tilhørerne rasende. „Det allerførste I maa sørge for," sagde han henvendt til Vagten, „er at rive mig Harpen af Hænderne og give mig et godt Nakkedrag, for bliver jeg ved med Spillet, gør jeg eder rasende med."

Disse Ønsker var Kongen og hans Mænd villige til at føje sig efter. Alle Vaaben blev skaffede til Side, Dørene lukkede i Laas, og Vagt stillet udenfor Hallen. Spillemanden tog sin Harpe frem og spillede først et sørgmodigt Stykke, der kaldte Angest og Hjertesorg frem i alles Sind og drog en Skygge af dyb Gru frem paa alles Ansigter. Men efterhaanden gik han over i saa lystige Toner, at hver Mand sprang og dansede og klappede saa overgivent i Hænderne som en sorgløs Ungdom. Og atter skiftede det trolddomsagtige Spil, der lød nu Toner saa skærende vilde, saa rædselsfulde, at alle blev som affindige, udstødte høje Skrig og slog løs til alle Sider. Da nu Vagten hørte denne Tummel, brød de ind, greb fat paa de rasende Mennesker og slog Harpen ud af den gale Spillemands Haand. Men ingen havde det i sin Magt at styre Kongen, hvis Kæmpekræfter var blevne forøgede af Tonernes vilde Rus. Han rev sig stadig løs fra Vagten, slog Dørene ind og fik endelig fat paa et Sværd, hvormed han dræbte fire Hirdmænd. Omsider blev han da saa over-

vældet og overdænget med Puder og Hynder, at de kunde fravriste ham Sværdet og holde ham fast, til Raseriet var forbi.

Kong Erik angrede, at han havde tvunget den fremmede til at spille, endnu mere, at han havde gjort sig skyldig i Drab. Først betalte han store Bøder og for end yderligere at affone sin Synd besluttede han at foretage en Pilgrimsvandring til det hellige Land. Efter længe at have overvejet Sagen i Løndom, stævnede han til Ting i Viborg og gjorde her sit Forsæt vitterligt for Folket. En underlig Nedslaaethed greb alle, der gik ligesom et Suk gennem Folkeskaren, og Mænd og Kvinder græd, ja, mange knælede ned for Kongens Fødder og bad ham lade sit Forsæt fare. Drog han af Lande, var det igen forbi med Danmarks gode Kaar og Lykke. Kong Erik henviste til, at han havde gjort et helligt Løfte, som ubrødelig maatte holdes, men Folket gav til Svar, at de vilde frikøbe ham med Tredjedelen af deres Formue, som saa skulde gives til de fattige. Hertil svarede Kongen, at det kun vilde gøre hans Synd større, idet han i saa Fald ikke blot brød sit Løfte, men oven i Købet forarmede sit Folk. „Saa heller," sagde han, „vil jeg selv bekoste Rejsen, at ikke min Andagt skal falde andre til Byrde."

Da Kongen nu efter Samraad med sine Høvdinger havde ordnet Rigets Styrelse, rustede han sig til Pilgrimsrejsen. For ikke selv at tage sig for afstikkende ud i de fremmede Lande, omgav han sig med lutter høje Folk. Rejsen gik først til Rusland og derfra til Konstantinopel, hvor Kejseren viste ham meget Gæstfrihed. Dog maatte Kong Erik nøjes med en Lejr uden for Staden; thi Sagen var, at Kejseren havde mange Nordboere i sin Tjeneste, og naar de nu traf den ansete danske Konge, med hvem de havde fælles Sprog og Hjem, saa frygtede han for, at de skulde gaa i Eriks Tjeneste, og denne kunde da let blive en farlig Gæst. Hvem vidste, maaske var det mere for en Kejserkrones end for Guds Skyld, at Kong Erik var kommen til Grækenland? Imidlertid lod Kongen, som han slet ikke bemærkede Kejserens Mistanke, han opholdt sig ude i sin Lejr og bad blot om Forlov til at komme ind i Byen for at holde Andagt i Kirken. Kejseren maatte rose hans Gudsfrygt og lovede Besked til næste Dag.

Nu skete det, at de danske Krigsfolk, som havde givet sig i Kejserens Sold, udtalte Ønsket om at hilse paa deres Konge og deres Landsmænd. Kejseren gav sin Tilladelse, men betingede, at de skulde drage ud til Lejren i forskellige Hold, saa mente han, at Kong Erik dog ikke kunde overtale dem alle. Desuden sendte Kejseren sine Spejdere ud i Lejren, for at de kunde melde ham, hvad der blev talt om. Den vennesæle Konge tog saare gæstfrit mod sine Landsmænd og efter at have budt dem til Sæde, begyndte han med at minde dem om, at det alt var en gammel og velkendt Sag, at de danske Krigere havde vundet Hæderspladsen i den græske Kejsers Gaard, saa de agtedes over de indfødte og havde bedre Kaar herude i det fremmede end hjemme. „Og," vedblev han, „at

Erik Ejegod dør paa Cypern.

Kejseren vælger eder til sin Livvagt, det Fortrin skylder I ikke saa meget eders egne Fortjenester som deres, der før har gjort Tjeneste her i Landet, og vogt eder derfor vel for Fylderi og Drukkenskab, saa I kan passe eders Tjeneste til Kejserens Tilfredshed, men staar I mod Fjenden, saa vær tro til Døden og vend aldrig Ryg i Slaget for at frelse eders Liv. Men hver den, der kommer hjem, skal jeg lønne for hans Troskab, og falder nogen med Ære skal jeg gengælde det paa hans nærmeste."

Da nu Spejderne havde underrettet Kejseren om Kong Eriks Tale, gjorde han sig straks rede til at modtage sin Gæst. Byen blev pyntet som til en stor Fest, Gaderne belagte med Tæpper, og Kejseren drog Kongen i Møde, tog ham ved Haanden og førte ham op til Slottet. For ret at gøre Stads af den danske Konge, blev der hentet en Kunstner, som skulde male hans Billede i fuld Legemsstørrelse, saa Efterverdenen kunde skønne, hvilken Mand han havde været. Ligeledes tilbød Kejseren ham rige Foræringer, men Kong Erik bad kun om hellige Levninger, og saa rundeligt blev hans Ønske opfyldt, at han kunde skikke Gaver hjem baade til Domkirkerne i Roskilde og Lund og til Kirken i Slangerup, hvor han var født. Til det sidste Sted kom saaledes en Splint af det hellige Kors. Nu fortælles der, at Kejseren gav ham Valget imellem at se en Leg opføres paa Rendebanen eller ogsaa modtage en halv Læst Guld som Gave, og eftersom Kong Erik endnu var paa Udrejsen og brugte mange Penge til sit talrige Følges Underhold, foretrak han Guldet. Endelig skænkede Kejseren ham fjorten Skibe til Sejladsen over Middelhavet, men Kong Erik gav ogsaa rige Gaver til Gengæld, og deriblandt flere, som var yderst sjeldne i Syden.

Omsider tog de to Fyrster Afsked med hinanden, og Erik Ejegod stak i Søen for at drage over til det hellige Land, som just i de samme Dage var blevet udrevet af Mohamedanernes Vold. Men da han kom over til Øen Cypern, blev han angreben af en heftig Feber, og her døde han, begrædt af sine Mænd og sin trofaste Dronning Bodil, der havde fulgt ham paa Rejsen, i Aaret 1103. Over Cypern hvilede dengang en særegen Forbandelse, idet et Lig altid skød op af Jorden, Natten efter at det var blevet begravet. Da nu Kong Erik laa paa sin Sotteseng og mærkede Dødens Komme, udtalte han som sin Vilje, at han vilde jordes der paa Øen, for, sagde han, min Krop faar nok Lov til at ligge i Fred. Dette skete ogsaa, og siden den Tid skød Jorden aldrig noget Lig op mere. Dronning Bodil fortsatte Rejsen, men delte for saa vidt sin Husbonds Lod, som hun snart efter ligeledes maatte lukke sine Øjne fjernt fra Hjemlandets Kyster.

Det var i Erik Ejegods Dage, at det første store Korstog bragte Røre i Europa, og maaske var det denne mægtige Bevægelse, der mere end Harpespillernes Tryllespil havde grebet Kongens Sind og drog ham med ubetvingelig Længsel til de hellige Steder. I Frankrig, Tyskland, Italien brød Konger og Fyrster op og drog med glimrende

Følge og stærkt udrustede Hære til Østerland for at tilintetgøre Mohamedanernes Herredømme i de Egne, hvor Frelseren havde vandret, men som det nu var forment de kristne Pilegrimme at gæste. salem faldt i Korsfarernes Hænder; Kampen blussede stadig op og blev baade haardnakket og langvarig. Havde den danske Konge, der i alle Henseender egnede sig saa ypperlig til at være Fører, vakte almindelig Landesorg. Den afholdte Konge, „hver brav Mands Ven“ var uventet reven bort i sin kraftigste Alder, just som han havde tilvejebragt Fred og gode Kaar for Land og Folk. Der var

Hængebroen mellem Brooklyn og New-York. II.

Den mægtige Begejstring, som bar hele Korstogsbevægelsen maatte ogsaa forplante sig til Norden. Da Erik Ejegod tog Affked med Folket paa Viborg Ting og udvalgte en Skare af Landets djærveste Mænd, var kun et Par Aar forløbne, siden Jeru- bevaret sin Helsen, kunde der blevet nok at gøre for ham og hans krigsvante Nordboer i de kun halvt genvundne Lande.

Til Danmark kom Budskabet om Erik Ejegods Død først Aaret efter, at den var indtruffen. Det Kongesønner nok til at gøre Fordring paa Tronen, men ingen der kunde fylde hans Plads. Hans Eftermand blev Broderen Niels, der var Danmarks Konge i samfulde tredive Aar.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

I maa gerne blive," sagde hun blidt, „og I skal faa alt at vide, der er intet i min Adfærd, som trænger til Skjul og Mørke. Jeg har slaaet min Arm om Vibens Hals, og jeg har kysset hans Mund, det skete første og sidste Gang den Morgen, jeg stod træt og segnede under mit Arbejde, og han kom med Forløsning og Bud til mig om Moster Regines Arv. Se kun paa mig! Er der noget i mit Aasyn, som taler om Brøde, eller slaar jeg mine Øjne ned som den, der vil bedrage? Hvis I tror saa fast paa eders egen Ære, burde I ogsaa stole lidt paa min. De længtes efter Viben hjemme, Fader og Moder, men han vidste, han kunde bringe mig en Glæde, derfor drog han tilbage og lod de andre vente. Det har altid været saa, Lykken kom kun til mig igennem Viben. — Tænk jer om! Er der noget Arbejde, I ikke gav mig at forrette; hvis Træl har jeg ikke været her i Huset, hvem forhaanede mig ikke og sled i mit stakkels Skind, uden han alene."

„Var jeg da ikke god imod dig, Beate?" spurgte Gørres.

„Ak, mine kære Frænder, jeg staar jo ikke her for at anklage nogen af eder, jeg forsvarer kun mig selv. Husker I, første Aften han kom, hvor jeg haanede ham, han taalte det og hjalp mig til Gengæld, han rakte mig Haanden, han tog sig Skylden paa for mine Fejl, han vidste altid at finde noget til mit Forsvar, eller noget, der voldte mig Glæde, — Lys og Luft og Solskin bragte han, men det har han jo bragt flere end mig. Maaske er jeg den eneste i dette Hus, som føler Taknemmelighed derfor, men I kan ogsaa stole paa, jeg føler den for os allesammen."

„Og han —?"

„Ja, det er det ydmygende ved Sagen. — Han har aldrig sagt mig et Ord om det, I formoder. Han bryder sig slet ikke om mig," tilføjede hun med et Smil og med et Kast med Hovedet, der syntes at tyde paa en lykkeligere Overbevisning. „Han veg tilbage for mit Kærtegn, saa lidet smigrende det end er at sige, han har aldrig trykket min Haand, han hjalp mig blot, fordi han saa, jeg var i Nød, og fordi det nu engang er hans Natur at hjælpe, ligesom det er Solens at varme uden at fordre noget til Gengæld. Hvad han tror og tænker, det gemte han i sit Hjerte. — Jeg holder af Viben, som jeg aldrig vil holde af nogen anden, jeg vilde give ham mit Liv, min Sjæl, min hele Tilværelse, han har blot aldrig forlangt den."

„Til Ulykke er han kommet i vort Hus," sagde Fru Merved, „han er for en ufri Mand at regne, det Adelskab, disse Bønderfolk raaber paa i Marsken har kun føje at sige, han er desuden fattig, ubemidlet, — Du maa jo være afsindig!" tilføjede hun og brast i en lidenskabelig Graad, — „Beate! mit søde Barn! kom hen til mig! du er syg, kom og læg dit Hoved op til mit Bryst, du ved ikke, hvad du selv siger, du, med din Skønhed, dine Gaver, dine Evner, har Fordring paa en anden og bedre Lykke."

„Ak Moster, tal dog ikke saa, alle mine Gaver og Evner fik jeg først den Dag, salig Regine testamenterede mig sine Penge; om Valget var mit, vilde jeg heller dele Vibens Armod end eders forgyldte Pragt. — Og dermed ved I alt, I kære Frænder og Venner, mit Skriftemaal er nu til Ende."

Viben sad inde i det næste Værelse, ingen anede det, han havde hørt ethvert Ord af Samtalen. Var det Lykke, der gjorde hans Ansigt saa blegt, eller var hans Stolthed bleven saaret af den Ringeagt, der laa i Fru Merveds Ord? — Et Øjeblik varede denne Kamp, dens Mærker stod endnu skrevne i de dybe Rynker over Øjnene og i det haarde Udtryk omkring hans Mund, da han rejste sig og gik ind i Borgstuen. Han traadte frem paa Gulvet og saa sig om. Alle tav, alles Opmærksomhed hvilede paa ham.

„Jeg kommer for at sige eder Farvel, eder som her er til Stede," sagde han.

„Hvor vil du hen?"

„Jeg rejser hjem til Meldorf."

„Nej, Viben Peter" sagde Beate, „saaledes forlader du os ikke."

Han tog hendes Haand og kyssede den. „Jeg kom jo til Ulykke i dette Hus. — Nu behøver du mig ikke mere."

„Naar kommer lille Peter igen?" spurgte Gørres.

„Aldrig!" svarede han og gik. Han holdt sine mørke Øjne heftede paa Beate medens han forlod Stuen. Det var hende, han bød Farvel i dette dvælende Blik. Lidt efter hørte de ham ride bort fra Gaarden ud over Vindebroen.

Himlen var skyfri, Stjernerne skinnede, Viben sporede sin Hest fremad til et voldsomt Løb, som om han troede, han kunde ride bort, fra det der tyngede ham. Han begreb først i dette Øjeblik, hvormeget han efterlod hos Natlovs. Halvt drømmende, ubestemte og stormfulde Tanker, der alle bevægede sig om den samme Genstand. Hvis Carsten Peter havde kunnet tænke sig, hvad der paa det fremmede Sted skulde fylde hans Søns Sjæl, vilde han maaske have vægret sig ved at lade ham drage bort.

Da Viben kom op paa Hedebankerne foran Skoven, holdt han stille og saa tilbage paa Gaarden.

„Farvel!" hviskede han, „Farvel! det varer vist en Stund, før jeg rider den Vej igen."

„Var det ikke mine Ord?" raabte en Stemme ud til ham fra Buskene. „I Dag i Solen, i Morgen i Skyggen. De Folk fløjtede kun for at brække Tænderne af dig, du lod dig lokke som en Tosse og begreb ikke, det kunde blive mørkt, fordi du saa Solen skinne." Viben hørte Dreyg Jødekens hæse og spottende Latter, han svarede ikke, men jog ind igennem Skoven.

„Næste Morgen sad han i sine Forældres Kreds og der var stor Glæde over hans Hjemkomst. Carsten Peter fulgte ham, hvor han gik, og betragtede ham med synlig Velbehag.

Folk taler meget om dig i den sidste Tid," sagde han. „Du har slaaet to af Peter Schwiens Mænd til Skamme, den Nat I strebes, og to andre ligger hjemme og kan hverken leve eller dø. De mistede ogsaa tre af deres bedste Heste."

„Jeg maatte jo værge mig," svarede Viben.

„Ja, og de kan ikke sige noget til det, ikke heller faa gjort Sag af det, for de begyndte, og de var fem mod en; Bartel har været Vidne. — Det er ellers godt, vi har dig hjemme nu, her er stor Strid og Ufred i Byen, og ingen ved, hvad det kan blive til. Den nye Lære vinder Plads, og Boje prædiker for den. Forgangen var vi alle oppe hos Dominikanerne og hørte Prior Augustinus, hvad den Mand kan tale, og hvor han roste de Meldorfer Byfolk for deres Manddom og Nidkærhed, det hører de gerne, især da han har Ret i hvad han siger."

„Ogsaa dengang de slog Henrik Zytphen ihjel."

„Det var ikke vore Folk, men Augustinus mente dog, det vilde skaffe os Hæder. I Holland lod de ham gaa, i Bremen fik han Lov at sige hvad han vilde, i Tyskland bærer Luther sig ad paa samme Vis, men i Ditmarsken slaar vi de fremmede Prædikanter ihjel,"

„Ja, her samler de sig fem Hundrede om en, her spytter de paa ham, piner ham, myrder ham, — det er dumt, det er slet, og det skaffer os ingen Ære."

„Hvad siger du?"

„Jeg siger, det er slet; Ditmarskerne er ikke, som jeg tænkte mig dem, de kunde være bedre."

„Du holder da med den nye Lære?

„Jeg holder med dem, der lider Uret, det har du lært mig, — nej, det har min Moder lært mig. Hvordan gaar det med Reimer Grotes?"

„Han var her i Gaar, og vi taltes ved vist en Time til Ende. Du maa gaa ind og hilse paa ham i Formiddag, han har noget at sige dig. Hanne er nu bleven en rig Pige, hendes Farbroder, den gamle Skipper Delf i Bysum har købt Hus i Oldenvørden, hun skal arve alle hans Penge, naar hun gifter sig ind i vor Slægt."

„Saa lad os hilse paa Reimers," sagde Viben, „men jeg gaar ikke alene, Fader maa følge med."

„Jeg kan ikke gaa i Dag, det værker i mit ene Ben, helt op i Hoften."

„Saa skal Bartel følge med."

„Bartel sad paa Bænken med bøjet Hoved, han var den eneste, som ikke lod til at glæde sig ved Vibens Hjemkomst. Da hans Navn blev nævnet, for han op.

„Jeg gaar ikke med," raabte han heftig, „jeg vil ikke, siger jeg."

Viben gik hen til ham. „Og jeg siger, du skal med. Jeg gaar foran, lad os se, om det er sandt, hvad du den Dag paastod, at du forstaar at følge efter."

Bartel afslog igen at gaa, men Viben bøjede sig over mod ham og hviskede: „Du skal med, tag din Hat. Jeg har noget at sige dig undervejs."

„Medens Viben stod foran ham, bydende, overlegen og bestemt, laa der i hans Aasyn et Udtryk, som Bartel følte sig behersket af, det var den samme Magt, der tidligere havde ytret sin Indflydelse paa Kay, Haab maaske, eller en Forjættelse; han tav, og lidt efter gik de to Brødre op ad Gaden til Reimer Grote.

„Du bliver dig dog altid selv lig," sagde Viben undervejs. „En Kryster er du, viljeløs er du og let at bøje. Hvorfor ser du saa bleg ud, hvorfor drypper Taaren fra dine Øjne, hvorfor er din Kind saa hul? Du ved det nok, Bartel, men du har ikke Mod til at komme frem dermed. Skal jeg sige det? Du holder af Reimers

Hanne, du har holdt af hende i alle de Aar, du kan huske; nægt det, om du tør."

„Ak, Viben! Viben! hvad siger du der?" hviskede Bartel med skælvende Læber, „du holder jo ogsaa af hende, og det er dig, de har bestemt hende for."

„Og det er derom, vi nu skal tale med Reimers; tør dine Øjne, du, han staar i sin Dør derhenne, hvem ved, hvad han har at sige os."

Reimer kom imod de to Brødre, Hanne udstødte et Skrig og løb ud af Stuen, da hun saa dem aabne Døren.

„Ja, nu gaar vi to ind i Kammeret her næstved, hvis Reimer Grote synes det, saa kan Bartel søge Hanne op og sige hende, at hun behøver ikke at skrige, fordi hun ser os komme."

Reimer gik med Viben, og Døren blev lukket efter dem. Lidt efter kom Hanne tilbage. Bartel sad med Hovedet gemt i begge Hænder, da hun traadte hen til ham, hævede han sit forgrædte Ansigt og hviskede:

„Saa ulykkelig som jeg er, troede jeg aldrig, et Menneske kunde blive."

Hanne tav, tog hans Haand og vedblev at holde fast paa den.

Hvad der tales om i den næste Stue, hørte de ikke, men det varede ikke længe, før Døren aabnedes. Idet Viben traadte ud, smilede han, gik hen til Hanne og drog hendes Haand bort fra Bartel.

„Nu er det afgjort," sagde han, „og med Guds Hjælp skal det blive til det bedste. Hvorfor ryster saa din Haand, Hanne, synes du, det er at byde en gammel Ven velkommen? Hvorfor har du grædt dine Øjne røde og vilde ikke tale, som jeg bad dig om, den Dag jeg fulgte dig til Kirken? Han der, med det purrede Haar, kunde jo ingenting sige, det vidste du nok, saa maatte jeg — du og Bartel er gode Venner, og Reimer har givet sit Minde til, at I faar hinanden til Ægte, er det saa godt?"

Bartel sprang i Vejret, han stirrede hen paa Reimer Grote, som stod i Døren og smilte og nikkede til ham, han udstødte et jublende Skrig, sprang hen mod Viben, knugede ham til sig, kyssede hans Mund, hans Klæder og skjulte Ansigtet ved hans Bryst, for at de ikke skulde se ham græde. Hanne havde grebet Vibens Arm og holdt den omsluttet med begge sine smaa, røde Hænder, hendes Øjne straalede, og det kostede hende synlig Umage at tvinge Ordene frem over de blege og skælvende Læber.

„Det har du gjort for os, du!"

„Ja, det var ikke saa stort," svarede han med et lykkeligt Smil. „Reimer Grote er en brav og fornuftig Mand, jeg behøvede blot at sige ham hvad I to skulde have sagt, saa var det godt."

Bartels næste Handling var at løfte Hanne op i sine stærke Arme, han bar hende igennem den lange Dile. „Hun er min! hun er min!" raabte han jublende, „ak nej, det er kun mig, der er bleven hendes." — Da han kom til Reimer Grote, satte han hende ned, kyssede begge hans Hænder, foer derefter tilbage til Viben, omslyngede ham paa ny og mumlede nogle Ord, som ingen kunde forstaa.

„Hvad vil vor Fader sige, naar vi kommer til ham med den Besked?" ytrede han paa Hjemvejen.

Han faar at finde sig i, hvad der ikke kan være anderledes, du skal blot lade mig tale."

„Hvad sagde saa Reimer?" spurgte Carsten, da de kom ind.

„Han vilde vide, hvad jeg syntes om Hanne, dertil svarede jeg, at jeg kendte den, jeg holdt mere af."

„Det var en daarlig Begyndelse."

„Jeg vilde ikke lade ham tale videre. Mellem Hanne og mig kunde det dog aldrig blive til noget, hun er for lille og for god til at tage Del i den Lod, jeg har i Vente."

Carsten rejste sig heftig op fra Bænken, men Vibens rolige Ansigt og bestemte Mine standsede ham, der laa desuden noget i hans sørgmodige Tone, som stemte ham mildere.

„Hvad bliver det da til med vor Aftale? — Og Hanne, som gamle Skipper Delf giver alle sine Penge, — han vil nu have, hun skal giftes ind i vor Slægt."

(Fortsættes.)

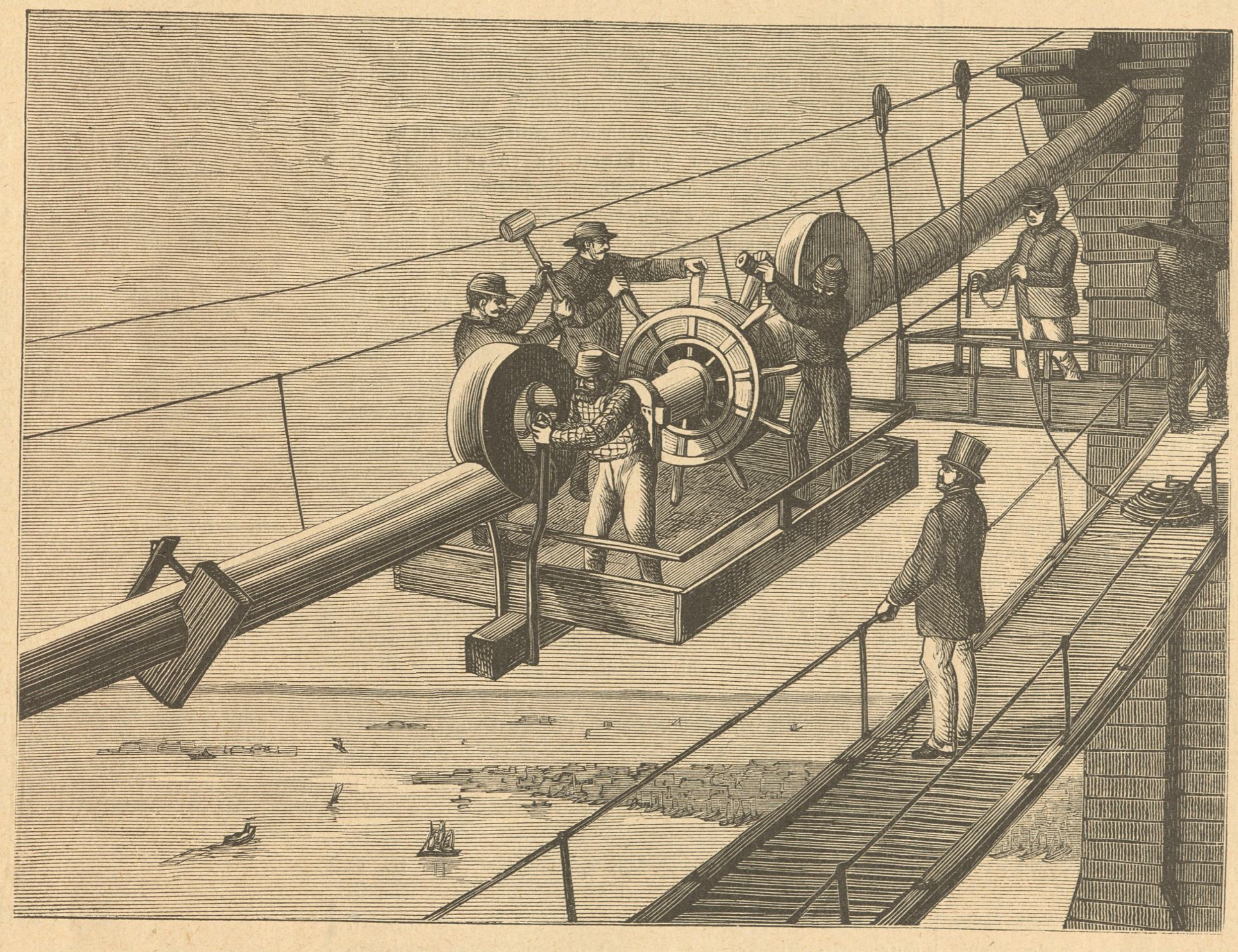

Bevikling af Kablet paa Brooklynbroen. III.

Kæmpebroen i New-York.

(Med tre Billeder.)

Amerika er Vidundernes Land, i det mindste hvad tekniske og industrielle Foretagender angaar. Den øvrige Verden vil faa det at se i Aar paa den store Verdensudstilling i Chikago, men har forøvrigt vidst det længe. Gang efter Gang har vi fra Amerika hørt eller læst Beretninger om uhyre Kæmpeforetagender, hvis Mage ikke hidtil var set, i hvert Fald ikke siden de gamle Ægypteres og Babyloniers Tid. Det er et af disse Kæmpe- eller Underværker, vi i Dag belyser ved tre smukke, anskuelige Billeder tillige med et Par Ord om dets Tilblivelse.

Thi et af den nyeste Tids største Bygningsværker og maaske det største Værk i sit Slags, er Brooklynbroen, der over Havarmen East River forbinder den ny Verdens Kæmpestads to Hoveddele med hinanden: Brooklyn med New-York. Den er bygget efter et System, som man nu omtrent har forladt i Europa, nemlig som Kæde- eller Hængebro, en Konstruktion, der muliggør Brobygninger paa Steder, hvor saadanne ellers vilde være yderst vanskelige eller vel endog umulige, nemlig hvor Afstanden fra Bred til Bred er meget betydelig, og man derhos maa søge at undgaa Piller ude i Strømmen. Paa denne Maade er det f. Eks. blevet muligt at slaa Bro over Niagara ved Vandfaldet. Man har i Europa tabt Tilliden til Hængebroerne, siden Ulykken ved Angers, hvor Hængebroen over Floden Loire styrtede sammen under en Bataillon Soldaters taktmæssige Skridt og knuste dem under sine Ruiner. Brooklynbroens Styrke synes imidlertid at være stor nok til at udelukke enhver Frygt for en slig Katastrofe. Denne uhyre Hængebro har i det hele en Længde af en Fjerdingvej (5,989 Fod) og en Bredde af 85 Fod. Den hviler paa to Kæmpepiller hver paa sin Bred, der hæver sig 268 Fod over højeste Vandstand. Pillernes Bredde og Dybde er henholdsvis 56 og 134 Fod, deres Omkreds altsaa 380 Fod. Afstanden mellem Pillerne eller Havarmens Bredde er 1,595 Fod; Broens øvrige Længde falder paa Abgangene fra begge Sider, der paa Grund af Broens betydelige Højde maa være meget lange, for at ikke en for stærk Stigning skal vanskeliggøre Passagen, der maa være bekvem for enhver Art Færdsel, ogsaa for Jærnbaner. I Stedet for at hænge i Kæder hænger Brooklynbroen i fire Staaltraadskabler af 16 Tm.s Gennemsnit. Et saadant Kabel er forfærdiget af 6,300 jævnløbende Traade og bliver ved en solid Omspinding fuldkommen beskyttet mod Vejrligets Indflydelse. Disse Traade bliver først samlede til 7 forskellige Jærntov, hvis Forbindelse og endelige Belægning sker paa selve Stedet, i hvilket Øjemed

der er truffet meget interessante Foranstaltninger, saaledes som det søges anskueliggjort paa omstaaende Billede, hvor man ser Arbejderne i Færd med at foretage den sidste ydre Bevikling. De to andre Billeder viser den fuldendte Bro, set fra forskellige Sider.

Broens Bygning paabegyndtes i 1870 og endtes en halv Snes Aar senere. Anlægskapitalen var bestemt til 7 Millioner Dollars foruden Ekspropriationsomkostninger, men Fordringerne steg fra Aar til Aar, og Foretagendet kom til at koste New-York omtrent 80 Mill. Kroner.

Broen er delt i to fra hinanden fuldstændig adskilte Afdelinger for Færdselen i begge Retninger, og i hver Afdeling er foruden Jærnbanespor dobbelte Rækker af Kørebaner og Fortove for Fodgængere.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Maj.

Det meget ualmindelige Vejr, vi havde i Slutningen af Marts og første Uge af April gav Folk Travlhed i Haverne. Man glemte i Regelen at tænke paa, hvad Dato, vi skrev, man gravede, rev og saaede, mange Steder i vinterkold, i høj Grad ubekvem Jord. Hvis man nu yderligere lægger Agurker og Bønner, „naar Kirsebærtræerne blomstrer", saa har man gjort sine Sager godt, og er akkurat saa klog, som førend man havde Kendskab til Planter. Kirsebærtræerne vil nemlig mange Steder begynde at blomstre inden Udgangen af April, hvis Vejret vedbliver, som det er, medens dette skrives. Men Jorden er ikke varm, og det er derpaa, det kommer an til Frø, der stiller Fordringer. Med Plantningsarbejdet er det en anden Sag. Man har i dette Foraar været nødt til at faa plantet i en Fart, Tidsrummet blev indskrænket i meget betydelig Grad; allerede ved den 3dje April, stod Stikkelsbær og Ribs grønne og kunde ikke plantes, Kirsebærtræer havde store svulmende Knopper — hvor de ikke var holdt tilbage. Det samme var Tilfældet med Roser. De højstammede Roser, der var dækkede med Jord eller Sand, havde man sin Nød med: De brød under Dækket, og man turde ikke tage dem frem, da den haarde Nattefrost, den stærke Varme om Dagen og siden den skarpe Vind vilde have ødelagt Skuddene. Af de højstammede Roser, der har staaet uden eller med tarveligt Dække, har kun meget faa overlevet Vinteren. De lave derimod har klaret sig, om de end maatte skæres dygtigt ned, fordi Grenene var frosne i næsten hele deres Længde.

Hvis Vejret vedblivende holder sig tørt, maa man vande nyplantede Træer og Buske en Gang grundigt, og for Resten vil i saa Tilfælde meget komme til at trænge til Vand.

I Køkkenhaven saas Frø af Rodurter til Vinterbrug; af Gulerødder kan anbefales Nantes- og James-Karot samt til let Jord Stensballe-Karot. 5 Rækker paa 2 Alens brede Bede, Planterne udtyndes til 2 Tommers Afstand. Rodfrugterne er vel iøvrigt mange Steder saaet sidst i April. Ærter, Radiser, Kørvel, Spinat saas med passende Mellemrum.

Ved eller lidt over Midten af Maaneden saas Agurker og Bønner. Til Agurker anbefaler nogle rigelig Anvendelse af Svinegødning, der skal have et særdeles godt Resultat til Følge. Selv paa daarligere Jord skal det ved Hjælp af denne Gødning kunne lykkes at høste store og fuldkomne Frugter. Den i Fjor i en stor Del af Europa saa meget omtalte og omstridte japanesiske Klatreagurk bør prøves igen i det smaa. Agurkfrøet saas som bekendt i Rækker; der bør gives 2½ Alens Afstand mellem Rækkerne. Mellem de enkelte Frø gives kun 1 à 2 Tommers Afstand, siden udtyndes Planterne til ½ Alen. Paa udsatte Steder kan det anbefales at lægge et Bed middelhøje Ærter mellem hver 2 Rækker Agurker, der i saa Fald maa have noget større Afstand.

Hvis man ikke har plantet Jordbær, gøres dette i Begyndelsen af Maaneden med Planter, der er udpriklede i Fjor Sommer. Man planter i Rækkepar à 1 Alens Afstand og 1¼ Alen mellem Rækkeparrene. Planterne gives ½ Alen indbyrdes Afstand i Rækkerne. Man maa erindre at knibe de Blomster af, der viser sig i Sommerens Løb; Rankerne bør derimod først fjernes senere.

Henimod Slutningen af Maaneden udplantes de vigtigste Kaalslags, Silleri og Porre. Silleri bør ikke sættes tættere end ¾ Alen til alle Sider. Hvis man har gode Betingelser for at avle Hvidkaal, kraftig, gødet Jord og fri Plads, bør man ikke plante for tidligt, man risikerer nemlig ellers, at Hovederne revner til Efteraaret. — Naar en Plante har naaet den Udvikling, der er normal for den, saa bringer dens Blomst og Frugt, og det er netop Tilbøjeligheden hertil, der bevirker, at det udviklede Kaalhoved revner. Man kan modarbejde denne Ulempe ved at rokke Roden løs, naar man mærker, at Hovedet er udviklet og viser Tegn til at revne.

Rosenkaal bliver ikke benyttet meget i mindre Landhusholdninger, og det er dog en udmærket Spise. Planterne sættes med en Alens Afstand til alle Sider. Tidlig Blomkaal behøver kun ¾ Alens Afstand, store, sildige Sorter bør derimod have mindst 1 Alen. De, der ikke har let Adgang til naturlige Gødningsslags (dyrisk Gødning), bør forskaffe sig Kunstgødning, særlig tilraades det at benytte Wagners Havegødning til saavel Køkken- og Frugt- som Blomsterhaven. Denne Gødning bør ogsaa tages til Hjælp i Haver, der i mange Aar er dyrkede ved Hjælp af dyrisk Gødning uden Tilskud af uorganiske Stoffer.

I Blomsterhaven er det paa sine Steder gaaet ud over Græsplænerne, der derfor maa lægges om. Da man vel flere Steder fornuftigvis har opsat dette Arbejde i Haab om Regn, skal jeg dvæle lidt herved ved blot at citere, hvad Professor Wagner siger i Pjecen „Kunstgødning i Haver og til Blomster" under Afsnittet om Græsplæner: „Der er skrevet meget om Kunsten at holde Plæner fri for Ukrudt, fuldkommen tæt og stadig med en frisk, saftiggrøn Farve. Man har lagt stor Vægt paa Græsfrøets Blanding og Sammensætning, paa Vandingen, paa at slaa Græsset i rette Tid, og med Rette; men det væsenligste har man glemt: en gentagen og intensiv Gødskning. Langt mere, end man tænker, lader man Græsplænerne sulte. Som Følge heraf, bliver de trods al Møje gule og hullede." Det anbefales at overstrø Plænen allerede i Marts med „Havegødningssalt", 4 Pd. paa 100 □ Alen og fra April til Maj hver 3dje til 6te Uge at give den en Eftergødskning af godt 1 Pd. paa 100 □ Alen. Gødningen maa ifølge Wagner ikke strøs paa Plænen, naar denne er vaad af Regn eller Dug. Plænen maa være tør, og der bør ikke blive noget Salt hængende ved Græsset. Man skal derfor heller ikke strø Gødningen om Morgenen, men først om Middagen, naar Duggen er tørret bort. Bringes Blandingen paa en vaad Plæne, maa man sprøjte efter Udstrøningen. En stærk Vanding af Plænen efter endt Gødskning, er i det hele meget at anbefale, hvis Regnen skulde udeblive for længe. Til nye Plæner kan man udstrø og nedhakke Saltet, før man saar Frøet.

I Slutningen af Maj udplantes Blomsterplanter. Foruden at tilplante sine Bede eller Partier med blomstrende Planter kan det meget anbefales at ofre passende Plads til en høj Bladgruppe. Man benytter da f. Eks. i Midten Kæmpe-Majs, høj Ricinus, Kæmpe-Hamp eller Artemisia; derefter stribet Majs, Tobak, lavere Ricinus; der omkring Perilla (der har brune Blade); vil man have endnu en Kant, kan man f. Eks. benytte Cineraria maritima, der er hvidbladet.

Har man Raad til at benytte andet end Levkøjer, Aster, Phlox o. s. v., bør man de fleste Steder afholde sig fra de stive Tæppebede og i Stedet benytte forskellige Slags blomstrende Planter til blandede Bede: Margueriter, Pelergonier, Calceolarier, Fuchsier o. s. v., mellem hvilke man godt kan blande billigere Slags som Stifmoderblomster, Mirabilis, Verbener, Scabioser o. s. v., selvfølgelig stadig med fornødent Hensyn til Højde, Vækst og Farve.

Skæmt.

Av! Hos Meier er stort Aftenselskab. En af de indbudte Herrer staar i en Krog og gaber. „De keder Dem nok," ytrer en anden.

„Ja, forfærdelig! — Og De?"

„Ak, ja, jeg keder mig skam ogsaa nederdrægtig."

„Hør, ved De hvad, skal vi ikke stikke af?"

„Jeg? Jeg kan desværre ikke — jeg er Herren i Huset!"

Venskabeligt Raad. Sekundanten til den ene af Duellanterne: „Men, Herregud, Hr. Meyer, ryst dog ikke saa forskrækkeligt, ellers kan Deres Modstander jo umuligt træffe Dem."

Det var Grunden. „Hvorfor løber De ikke paa Skøjter i Aar, Frøken?"

„Ak, nej, siden Tournyren er gaaet af Mode, har jeg mistet mit Mod!"

Fra Skolen. „Ja, der gives jo ogsaa bedrøvelige Tider; der er vel ogsaa flere af jer, der allerede har oplevet en og anden sorgfuld Time. Hvem kan nævne mig et Eksempel?"

Marie: „Geografitimen."

Høflighed. Læreren: „Hvad har du altsaa at gøre, Herman, naar du leger paa Gaden, og jeg gaar forbi?"

„Saa har jeg ingenting at gøre, Hr. Lærer, for ellers turde jeg ikke lege."

Nej saamænd. Defensor: „Hr. Dommer, i dette Tilfælde gør de Ophævelser over, at han har stjaalet ved højlys Dag, i det forrige at han havde stjaalet i den mørke Nat. Maa jeg spørge — naar skal da overhovedet et Menneske stjæle?"

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Det eksisterer kun ved Vintertid,
og selv ej da det altid er tilstede;
men er det der

1 2 3 4 5
da bliver den med Flid
benyttet og forvolder mange Glæde.

2 3 4 9 8
Af for Eksempel Koens Ydre vinder
man dette;

6 2 7 4 5
men, hvad disse skal betyde,
fra Indret stammer, og du vistnok finder
at det, men ikke hint

6 7 4 5
kan dette yde.

1 7 2 9
At gaa i sligt nok ingen af os ynder.

6 9 4 5
Den Slags kan ikke meget hurtig gaa.

2 3 8 9
Med dette vor Livsbane vi begynder.

3 4 5 2
Ei just enhver Natur kan kaldes saa.

J. J.

Firkantet Nød.

Af 4 O, 3 M, 3 R. 3 P, 2 A og 1 T danner Opløsningen paa følgende Gaader:

Mit første gør bange hver Dreng og Pige,
mit andet kan ingen i Verden bekrige,
mit tredje forlyster og glæder enhver,
mit fjerde tit trodser en Drankers Begær.

s—r—n.

Udgravningsarbejde.

Find 4 Haandværkere eller næringsdrivende.

Jeg fulgtes med en gammel Ven forleden. Han beklagede sig som sædvanlig over, at jeg ikke kom i hans Selskab. Jeg svarede: I jeres Lag terper I tidlig og sildig Kortene, og da jeg helst ønsker alle Kort konfiskerede, maa det ikke undre jer, at jeg holder mig borte.

J. J.

Opløsninger.

Gaade i Nr. 31: Sag — Gas.

Geografisk Gaade i Nr. 31:
Susaa.
Arendal.
Ladoga.
Arkansas.
Sala.

Rebus i Nr. 31: Et kort men tykt Svin.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Fortsættes.) Frejdigt Mod, Digt af M. Rosing. Kongekrøniker fra Danmarks Middelalder, III., genfortalt af B. E., med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Kæmpebroen i New-York, med 3 Billeder. Havebrug. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5.

Redigeret af Bertel Elmgaard.

N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 33. Søndag den 14. Maj. 1893.

Verdensudstillingen i Chicago.

Den store Verdensudstilling, som den 1ste Maj aabnedes i Chicago, afholdes som bekendt til Minde om Kristofer Kolumbus' Opdagelse af Amerika, der fandt Sted for fire Hundrede Aar siden. Af alle Tidens store Jubilæer er dette en af de største, og det siger sig selv, at har de amerikanske Stater end ingen Konger, vil dette Jubilæum blive fejret med kongelig Pragt. Kolumbus' Opdagelse var en af de genialeste Planer og en af de modigste Bedrifter i Historien. Hvem maaler den Dag i Dag dets Betydning for Menneskeheden, som derved lagde en ny Verden under sig — og det en Verden, som den snildt og hurtigt forstod at gøre sig underdanig.

Chicago-Udstillingen vil vise dette, thi derom kan man være forvisset, hvor rige Skatter end den gamle Verden sender til det fælles Stævne, saa vil Amerika med sine mangeartede Frembringelser fra Nord og Syd tage Væddekampen op og paa mange Omraader vil det fremvise sin overlegne Kultur.

Det er vel ikke nogen stor Plads, et lille Land som Danmark kan indtage paa en fremmed Verdensdels mægtige Udstilling, og paa enkelte Punkter synes det endog at være glippet for os at komme med; men fra den Stund Udstillingstanken var vakt her i Landet, blev der udfoldet stor Energi og Virkelyst, og vi blev heldigvis Deltagere. Der var i Begyndelsen mere end Kølighed nok; man var enten saa træt af eller saa tilfreds med den store nordiske Udstilling i 1888, at man mente at turde afvise Amerikas Indbydelse. Da tog den københavnske Industriforening Sagen i sin Haand, særlig støttet af de Mænd, der havde været de ledende Kræfter under vor egen Udstilling i 1888. Det var Mænd som Fabrikanterne Emil og Axel Meyer, Hofjuveler Michelsen o. fl., alle ansete Navne i den danske Industri- og Handelsverden.

Den egenlige Leder blev Emil Meyer; i Aar er han Kommissær for den danske Afdeling paa Chicago-Udstillingen. Faa vil som han være skikket til dette Hverv. Sammen med sin Broder er han Indehaver af en stor Voksdugs- og Lakererfabrik, og fra Ungdommen af har han haft rig Lejlighed til at sætte sig ind i Værkflidens Kaar hjemme og ude. Hyppige og lærerige Rejser i Udlandet har vekslet med hans energiske Fabriksdrift i Hjemmet. Allerede den nordiske Udstilling i 1888 høstede Nytte af hans Dygtighed, og saavel herfra som fra Rejsestipendieforeningens Udflugter vil mange have lært at skatte hans personlige Elskværdighed ikke mindre end hans fortrinlige Evner som Leder.

Alle, der i Aar gæster Verdensudstillingen, vil sande det samme. Kommer den danske Afdeling, trods enkelte Uheld, til sin Ret, vil det ikke mindst skyldes E. Meyers lyse Hoved og forstandige Haand. Da han i Fjor gæstede Chicago, var det for at skaffe os den bedst mulige Plads og ordne alle Planer; i de sidste Uger har han ledet Opstillingen.

Fabrikant Emil Meyer.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

IV. Artiumslæsning.

(Fortsat.)

Efter bestaaet Eksamen indfandt jeg mig i Civillistens Lokaler paa Kristiansborg for af Berlings Mund at erfare, om min Ansøgning var bleven bevilget. Ogsaa hos ham maatte man vente en god Stund i Forgemakket; men denne Venten var yderst fornøjelig. Hans bondefødte Tjener udbredte sig for en af de audienssøgende vidtløftig om det Besøg, Kongen nylig paa sin Damper etsteds i Skaane eller Blekingen havde aflagt Karl den Femtende. Efter sin egen Mening skulde Frederik komme bag paa den svenske Konge, som dog nok alligevel i Smug var bleven underrettet. Med en besynderlig Højtidelighed fortalte Mennesket, hvorlunde alle — han selv medindbefattet — var blevne „rørte“ ved Mødet mellem de to Konger. Heller ikke til Berling fik enhver Adgang. En fattig Invalid maatte afgive sin Ansøgning til Tjeneren, som satte sine Briller paa og med utrolig Vigtighed gennemlæste den, hvorpaa han lovede at gøre for Stakkelen, hvad han kunde. Blandt dem, som søgte Audiens, var ogsaa et Par Kvindemennesker, der havde med sig to smaa Piger paa to, tre Aar. Det var „Plejebørn“, forklarede Tjeneren. Den ene Kvinde var mørk, i Begyndelsen af Trediverne, og ret køn. Den anden var en vissen Kærling med spidse, gustne Træk. En Tid lang saa de, hver fra sin Væg, forskende paa hinanden. Saa tog den mørke med Et den af hende medbragte Pode, der havde mørkt Haar og aabenbart var hendes eget Barn, og satte den demonstrativt paa sit Knæ. Dette havde til Følge, at den anden øjeblikkelig anbragte sit „Plejebarn“, der havde blaa Øjne og rødblondt Haar, ligesom Berling, til Hest paa samme Maade. Og det Blik, hvormed de mønstrede hinanden, blev efter denne Manøvre, om mulig endnu mere bistert og hadefuldt.

Det var ikke let at komme til Orde overfor Berling; han afbrød En med uhøflig Utaalmodighed og havde en Mani for selv at pludre løs. Først troede han, at min Ansøgning ikke var bevilget, men anbefalede mig, da jeg beraabte mig paa Trap, bare at indsende en ny: det var en Mand, man i Civillisten satte Pris paa! Da jeg omsider havde faaet indført et Par Ord, erklærede han imidlertid, at den Ansøgning var bevilget; han havde selv gjort Indstilling til Kongen derom. Jeg skulde blot gaa over i Kasserer-Kontoret: der laa der allerede „en hel Masse Penge“ til mig.

Jeg oppebar nu fra Kongens Kasse i et Aar ti Rigsdaler om Maaneden. Da jeg Aaret efter fornyede Ansøgningen i den Tro, at denne Gang vilde det slet ingen Vanskelighed have, blev den til min store Forundring ikke bevilget; muligvis har Grunden været den, at mit Navn i den mellemliggende Tid adskillige Gange havde været trykt i „Fædrelandet“.

Der paafulgte nu en Hviletid paa en Maaned, som dog var fuld af Arbejde og Anstrengelse. Efter mit eget Forlangende hentede min Broder mig hver Morgen Kl. $5^1/_4$, og uden at have taget Føde til mig gik jeg med ham i Bad paa Kalkbrænderi-Vejen. Først i denne Sommer lærte jeg rigtig at svømme og drev denne Idræt med stor Iver og Udholdenhed. Naar jeg hen ad Klokken otte var kommen hjem og havde drukket Kaffe, sov jeg undertiden ind i min Lænestol, men havde iøvrigt ingen Men af hine lange Morgenvandringer paa fastende Hjerte. Jeg var dengang tynd som en Benrad og hvid som Voks, men fejlede aldrig noget. Paa min Treogtyveaars Fødselsdag skrev jeg mit Digt: „Kong Didrik af Bern“, hvortil jeg kort forinden havde fundet Motivet i Abrahams' tyske Literaturhistorie, og som trods sin sagnagtige Indklædning er et af de mest personlige blandt mine tidligere Digte. I August og September skrev jeg, uden tidligere at have tænkt derpaa, „Alfsol“ — en Enakts-Tragedie i antik Stil med Kor. Det var Sigurd Rings bratte Kærlighed til den unge Kongedatter, efter at hans Haar i et Liv, fuldt af Kamp og Møje, er blevet hvidt, som pludselig fik en stærk Magt over min Fantasi og ligefrem tvang mig til at skrive.

Den lille Tragedie vandt sig i Stilhed adskillige Venner og indbragte mig et nyt venligt Brev fra Ingemann, men gjorde iøvrigt kun ringe Lykke. „Fædrelandet“ lod den aldeles uomtalt; saavidt jeg ved, fordi Ploug personlig vilde det saa. I „Dagbladet“ for 29de December var den derimod Genstand for følgende korte Omtale, som jeg vil hidsætte, forbi den giver en saa god Forestilling om Tiden, om Bladet og ikke mindst om Beskaffenheden af den Varbergske Kritik:

„Vore Læsere vil maaske endnu erindre en forrige Jul udkommen Digtsamling „Et Ungdomsliv“, som zu—zx i „Fædrelandet“ hilste med begejstret Jubel, medens vor Dom derover var en moderat og begrænset Ros. Efterat Forfatteren til denne Bog i Aarets Løb har stræbt at holde sig i Publikums Erindring ved i Blade og Tidsskrifter at offenliggøre Smaaarbejder, der har været mere fordringsfulde end betydelige, har han for ikke længe siden udgivet et ikke saa meget i Omfang som i Plan og Anlæg temmelig storartet Værk: „Alfsol, Tragedie med Kor“ (K. Schønbergs Forlag.) Det mest iøjnefaldende ved denne Bog er dens Besynderlighed; den tager sig nemlig ud, som om den var kommen over 2000 Aar for silde til Verden, idet den er en Studie efter, for ikke at sige en Kopi af den antike græske Tragedie, som den efterligner, ikke blot i den ydre Form, men i den indre Karakter. Som saadan er den skrevet med noget Talent, men den er kun i ringe Grad i Stand til at fængsle Nutidens til en ganske anden og ubetinget mere udviklet, altsaa højere Behandling vante Læsere. Den er iøvrigt holdt i en ren Stil, og Sproget er godt, men Metret er undertiden urigtigt og oftere haardt.“

Først da jeg havde faaet den lille Bog udgivet, kunde jeg med Kraft tage fat paa de Fag, som anden Del af Artium udkrævede. Da Boghandler K. Schønberg tilbød mig at oversætte „Alhambra“ af Washington Irving paa Dansk, mente jeg dog ikke at kunne lade denne Indtægt gaa fra mig og fik ogsaa i Løbet af tre Fjerdingaar Arbejdet tilendebragt. Jeg havde megen Glæde af den amerikanske Digters yndefulde Smaafortællinger og læser dem i min egen Oversættelse endnu af og til med altid fornyet Behag.

Netop som jeg skulde samle mig til flittig og vedholdende Eksamens-Læsning, indtraf der en Begivenhed, som satte langvarige Efterdønninger i mit Sind. For at bryde Braadden af de Angreb, der af ældre og yngre Mathematikere rettedes imod ham, holdt Rasmus Nielsen i Universitetets Solennitets-Sal tre Foredrag, som fyldte dens uhyre Rum til sidste Plads, og som ogsaa jeg indfandt mig for at høre. Det var en Veltalenhed, hvis Mulighed jeg aldrig havde tænkt mig, og dens Virkning paa mig var overvældende — ikke saa meget ved selve Foredragenes Indhold som ved den Overbevisningens Styrke, der luede ud af den brede, langsomtrullende og alligevel paa ethvert Punkt tindrende og blinkende Flod af Ord, der strømmede med Naturmagt som et brusende Væld og alligevel blev ledet og beherskct af den overlegneste Kunst. Enhver Tanke om nogen Sinde at komme i Forhold til Nielsen var mig vistnok fjern; men de i mit Blod nedarvede Kamp-Instinkter rørte sig allerede da mægtig til Fordel for ham.

En af Nielsens Angribere havde jeg iøvrigt nylig lært personlig at kende. Det var stud. mag. Chr. Krarup, som ved Tidernes Ugunst kun er bleven en lidet bemærket Landsbylæge i Sundby-Øster, men om hvem baade jeg og andre dengang mente, at han vilde blive en stor Videnskabsmand, der af Forbindelsen mellem det medicinske og mathematiske Studium vilde udlede, nye og langtrækkende Resultater. Jeg læste Mathematik med ham til Artium. Krarup og jeg kom godt ud af det; han var en tilbageholden, ordknap Natur, der under et koldt Ydre skjulte varme og sandbru Følelser. Livet har skilt os ad; men jeg tør sige, at vi nærede oprigtigt Venskab for hinanden.

Som allerede meddelt, læste jeg Historie med J. L. Jensen, der omfattede min hele Færd med varm Deltagelse og var en af dem, der satte mest Pris paa mit lille tragiske Forsøg. Ogsaa i det Kvantum Religionsvidenskab, Artium udkrævede, ansaa jeg det for nødvendigt at tage en Lærer — dog skete dette først et Aar senere — og fandt en saadan i Ove Hohlenberg, der i over en Menneskealder med altid redebont, uegennyttigt Venskab har været mig, og senere ogsaa min Hustru, en Støtte i næsten alle vort Livs Anliggender.

I Januar 1860 fik Weilbach Tilbud om at blive Sekretær hos den skandinaviske Konsul Bravo i Rom, og ved hans Bortrejse maatte vor Latinlæsning selvfølgelig ophøre. Jeg bekender, at dette var mig en stor Lettelse. I et helt Aar var han og jeg ikke komne hinanden nærmere, hvad ber dog ellers saa let sker i den unge Alder. Trods hans virkelige Godmodighed, var der i hans naive Beskytter-Mani, som jeg erfarede, at ogsaa andre havde været Genstand for, noget utroligt stødende, og jeg krympede mig ved i Længden at modtage et betydeligt og stadig voksende Offer af Tid af et Menneske, for hvem det var mig umuligt at nære nogen Hengivenhed. Allerede da jeg havde taget Artiums første Del, havde jeg skriftlig takket ham for hans Ulejlighed og truffet en foreløbig Aftale om min fortsatte Latinlæsning med en bekendt Filolog. Ved mellemtrædende Omstændigheder blev det med denne Aftale ikke til noget, og da Weilbach selv med Paastaaelighed forlangte at vi skulde blive ved, som vi havde begyndt, gav jeg efter, nærmest af Hensyn til de med Eksamens-Læsningen forbundne voksende Udgifter, som jeg havde al Grund til ikke at ønske forøgede. Men vort indbyrdes Forhold bedredes ikke, og jeg var glad ved, at det ved Omstændighedernes Magt af sig selv blev ophævet.

Umiddelbart efter at jeg var blevet indmeldt i Athenæum, havde jeg der gjort Bekendtskab med Weilbachs senere Svoger, cand. jur. C. A. Hviid, som nu er Byfoged i Stege. For et yderst beskedent Vederlag paatog han sig at læse Latin med mig. Paa Grund af Overanstrengelse i sine sidste Skoleaar var han bleg og blodfattig

og led af en sygelig Nervøsitet, der gjorde ham paa een Gang ømtaalig og haardhændet, hvad der i daglig Samfærd ytrede sig paa en ikke altid heldig Maade; men han kunde udmærket god Latin, mangfoldige Gange bedre end Weilbach, og den raske og resolute Maade, hvorpaa han ledte Undervisningen, stemte langt bedre med mit Naturel, end om jeg havde læst med en Filolog. Naar vi gennemgik Livius i Weissenborns Udgave, blev den tykke Filologs rigtignok mærkværdig taabelige Noter i lange Rækker fældede af hans skarpe, overlegne Kritik, der fremgik af en indtrængende Forstaaelse af det latinske Sprogs Væsen.

Om jeg end beundrede Livius' velordnede, ædruelige Prosa, følte jeg mig dog kun lidet tiltalt af ham. Derimod grebes jeg stærkt af „Cato Major" og „Lælius" af Cicero. Den store Talers af fremmede Bestanddele sammenstykkede Filosofi var for mig ny, og med Hensyn til Fremstillingens Kunst maa de to Dialoger vistnok kaldes Mesterværker.

Latinsk Stil skrev jeg med Thorsteinsson, med hvem jeg ogsaa læste Græsk. I at skrive Latin vandt jeg snart en ret anselig Færdighed; men det hændte rigtignok ikke sjeldent, at naar jeg havde strævet en hel Side, som Thorsteinsson erklærede for skønt og klassisk Latin, kunde jeg af Uagtsomhed begaa en Bommert af den groveste Art, hvad der netop skete, da jeg til Artiums anden Del skrev min latinske Udarbejdelse. Medens det latinske Sprog mægtig tiltalte mig ved sin Kraft og Fyndighed, naaede jeg aldrig at komme paa nogen god Fod med det græske. Idelig snublede jeg over dets indviklede Syntaks, og dets berømte Lydskønhed kunde jeg aldrig faa Øre for. Mon den virkelig er til udenfor den filologiske Tradition? For mig var min Syslen med Græsken kun et oprivende Spild af Tid. Blot de Bøger af „Odysseen", jeg maatte læse i Originalen, havde jeg virkelig Glæde af, og uagtet jeg tidligere havde læst Wilsters Oversættelse fra Ende til anden, mærkede jeg klart, at jeg kom Digtets egenlige Grundtone betydelig nærmere.

Hviid havde paa Hjørnet af Vestergade og Vestervold — det nuværende Hotel Bellevue — lejet tre Værelser sammen med Cl. Petersen, hvem jeg en enkelt Gang hos Weilbach havde set, uden blot at veksle et Ord med ham. Under de nuværende Omstændigheder kunde det ikke undgaas, at vi omsider maatte komme til at tale sammen. Jeg tror, at han længe havde været begærlig efter at lære mig at kende. Hans Lyst til at kige ind i nye Mennesker var til enhver Tid stor og ubetvingelig, og jeg kunde nok siges i særlig Forstand at være ny.

(Fortsættes.)

Blomsterfilosofi.

Æbleblomster, rødmende hvide,
Sommerbebudere, dunede smaa,
hvor sødt I spreder ved Foraarstide
de buttede Vinger for Luftens Blaa.

Snart er den endt eders hvide Idyl,
snart skal I nedtraadt i Gruset ligge,
Blomsten fik Liv kun for Frugtens Skyld,
men — lykkeligvis — den aner det ikke.

Alfred Ipsen.

Kongekroniker fra Danmarks Middelalder.

Genfortalt af B. E.

IV. Knud Lavard.

Den gode Lykke, der havde raadet i Erik Ejegods Dage, blev kun af stakket Varighed. Broderen Niels, der fulgte ham paa Tronen, regerede vel i et længere Spand af Tid, end hans fire ældre Brødre tilsammen, men han var en uvirksom og svagsindet Mand, der hellere sad hjemme i Mag og talte sine Penge end tog sig af Rigets Styrelse og Forsvar. Venderne hjemsøgte atter Landets Kyster, og Stimænd gjorde alfare Veje usikre.

I de Dage havde Venderne i Holsten en Konge eller Knes — som de kaldte deres Høvding — der hed Henrik og paa Spindesiden nedstammede fra den danske Kongeslægt. Han havde staaet i et saare venligt Forhold til Erik Ejegod, men da den pengekære Kong Niels nægtede ham Indtægterne af de Jordegodser, han ejede som Mødrenearv i Danmark, blev Venderkongen forbitret, og de gamle Grænsekampe blussede atter op. Henrik indtog den faste Borg paa Ejderøen, og gjorde herfra idelige Indfald i Jylland, hvor han hærgede med Ild og Sværd, medens rappe Fribyttere hjemsøgte Øerne og de østlige Kyster af Riget. Den uvirksomme Kong Niels ydede kun ringe og spredtvis Modstand; men til alt Held havde han en klog og behjertet Dronning i Margrete Fredkulla, en Datter, af den svenske Kong Inge. Ikke blot gjorde hun alt, hvad der stod i hendes Magt for at holde Fred blandt de mange Kongeætlinger, men hun tog sig ogsaa for at bygge en ny, stærk Vold ved Landets Sydgrænse, til Værn mod Vendernes Angreb. Denne Vold, der danner et Led i det gamle Danevirke, hedder endnu den Dag i Dag Margretevolden.

Rigtig Art og Skik fik disse Bestræbelser dog først, da Erik Ejegods Søn Knud med Tilnavnet Lavard traadte frem paa Skuepladsen som Jarl i Sønderjylland.

Efter Kong Erik og hans Hustrus Død paa deres Pilgrimsfærd til det hellige Land, var Sønnen Knud bleven opfostret hos den mægtige og ansete Jarl Skjalm Hvide paa Sjælland. Siden kom han til Hertug Lothar af Saksland, hvor han oplærtes i Tidens ridderlige Sæder og Idrætter, og kun faa var heri hans Lige, da han atter vendte hjem til Danmark. Mod en stor Indfæstning til Kongen overtog han Jarledømmet i Slesvig og udnævntes tillige til hele Rigets Jarl eller Lavard, som det endnu kaldtes med et engelsk Navn fra Knud den Stores Tid.

Det var en Mand, der baade havde Kraft og Vilje til at værge Landet og gøre Ende paa de lovløse indre Tilstande. Fra første Færd tog han Sigte mod sit Maal. Han lod gaa Bud til sin Frænde, Venderkongen Henrik, med den Besked, at han nu maatte høre op med sine Hærtog i Danmark og tillige erstatte, hvad Skade han havde forvoldt. Henrik svarede, at hverken vilde han holde Fred med Danskerne eller miste sin Mødrenearv. „Men," tilføjede han, „Knud er en ung, vælig Hest, der har Lyst til at slaa op og derfor trænger til Bidsel og Tømme."

Kort efter brød Knud en Nat med sine Folk op fra Slesvig og ilede i Hast Sønder paa. Ved Daggry stod de ved Ejderen, hvor de omringede og indtog Henriks Borg. Saa uventet kom Overfaldet, at Henrik end ikke fik Tid til at væbne og forsvare sig, men kastede sig paa en Hest og satte paa den over Floden. Da nu Knud saa, at han var lykkelig sluppen over, raabte han spottende: „Du blev dog vel ikke vaad, Frænde?" — „Ja, hvorfor kommer du ogsaa paa den Vis og falder med Døren ind i Huset?" spurgte Henrik. — „Jo," lød Svaret, „jeg vilde hente det Bidsel, du lovede mig." — „Det maa jeg tro," udbrød Henrik, „men ingen kan jo komme dig nær og lægge det paa dig, saadan som du slaar bagop."

Venderkongen maatte sande, at han havde faaet en ny Nabo. Kampen fortsattes en Stund, men med den Forskel fra tidligere, at det nu var de Danske, der hjemsøgte Slavernes Land og overalt for frem med Ild og Sværd. Da nu Knud havde svækket sin Modstander saa vidt, at han antog ham for nogenlunde uskadelig, glemte han Fjendskabet og mindedes kun Frændeskabet. Saa lod han da en Dag sin Hær blive hjemme og red med et lille Rytterfølge til Stedet, hvor Henrik opholdt sig. Denne blev straks forfærdet over det uventede Gæsteri, men da han hørte, at Knud kom som Ven og Frænde, stolende paa hans Højmodighed og Ærlighed, brast han i Graad og udbrød: „Naar den Mand falder fra, er Danmark ulykkeligt; men jeg skal visselig herefter være hans Ven af mit Hjerte." Derpaa ilede han Knud i Møde, omfavnede ham med grædende Taarer og bad ham mægle Forlig med den danske Konge. Kort efter kom Forliget og Freden i Stand. Knud købte Henriks Mødrenegodser og skænkede dem derefter til Kong Niels, som saa nødig kunde afse dem. Siden gjorde Henrik et stort Gæstebud for Knud Lavard og udnævnte ham til sin Efterfølger som Vendernes Knes eller Konge.

Den samme Snarraadighed og Kraft lagde Knud for Dagen, hvor det gjaldt at værne Landefreden. Stimænd og alskens Skarnsfolk forfulgte han, og ingen undslap deres velfortjente Straf, selv om de sad nok saa højt paa Straa. Saaledes melder Krøniken, at da han en Dag havde grebet en Flok Røvere i en Skov mellem Slien og Ejderen og dømt dem til Galgen, traadte en af dem frem og raabte, at han var Jarlens Frænde og nedstammede fra den gamle danske Kongeslægt. Knud takkede ham for denne Oplysning og sagde: „En Skam vilde det da være, om jeg ikke holdt min Frænde i større Agt og Ære end at lade ham gaa i Lag med simple Almuesfolk. Jeg befaler derfor, at der skal rejses en Skibsmast paa Galgebjerget, og i den kan I klynge min Frænde op, for at alle kan se, hvor højbaaren en Forbryder, han har været."

Knud Lavard blev afholdt og elsket, som hans Fader havde været, af det menige Folk; men blandt Rigets Stormænd øgedes Tallet paa hans Fjender. De havde fra første Færd set skævt til hans Sejrvindinger, og de optog det meget ilde, at han foer saa skaanselsløst frem mod enhver, der brød Landets Fred, thi mange af dem var selv formummede Voldsmænd. Værst var det, at Kong Niels og hans Søn Magnus saa med største Misnøje paa den Folkeyndest, Jarlen havde vundet, og frygtede, at denne skulde optræde som Tronfølger. Det gik dog nogenlunde, saa længe Dronning Margrete

levede, thi ogsaa i dette Forhold svarede hun til sit Navn Fredkulla eller Fredspigen, idet hun overalt dæmpede det ulmende Fjendskab. Og da hun laa paa Sottesengen, lod hun Knud kalde for ret inderlig at bede ham værne om Rigets Fred og vise Overbærenhed mod hendes Søn, der jo var Knuds nære Frænde. „Ja," svarede Knud, „Gud skal være mit Vidne, at jeg skal, saa længe jeg lever, holde mig ærlig og ren, hellere lide ondt end udøve det og betale Had med Kærlighed." Glad svarede den fromme Dronning: „Nu dør jeg rolig, i Tillid til din Trofasthed."

Men fra den Tid var det forbi med al god Forstaaelse. Magnus, der havde et hidsigt Sind, lagde mindre og mindre Skjul paa sit Fjendskab og samlede de øvrige misfornøjede Frænder paa sin Side. Bedre blev det ikke, da Knud Lavard, efter Henrik og hans Sønners Død, blev kaaret til Vendernes Konge. Hans Avindsmænd fortalte nu, at han alt pønsede paa at gøre den danske Konge Herredømmet stridigt, at han hovmodede sig af sine ridderlige Sæder, og misundelige Blikke fulgte hans sejrsvante Færd, hvad enten han gjorde Tog til Østerleden eller byggede stærke Borge hjemme i Holsten.

Det var en saare let Sag at vække Mistanke hos den svage og vankelmodige Kong Niels. Engang lod han stævne Ting og sendte Knud Lavard Bud om at møde. Knud indfandt sig paa Tingstedet, og som det var Skik ved fremmede Hoffer, kastede han sin Kappe, ilede Kongen i Møde og holdt Stigbøjlen for ham, da han steg af Hesten. Nu stod Kong Niels frem og førte Klage over Knud. „Medens," sagde han, „baade jeg og mine Brødre aldrig engang tænkte paa at støde den til Side, der talte de fleste Aar og derfor var Kronen nærmest, saa lader Knud sig nu allerede kalde for Konge og lader sig hylde af sine Smigrere, forinden Tronen bliver ledig." Knud Lavard blev ikke Svar skyldig. Han begyndte med at beklage den gamle Konge, hvis Hjertero forstyrredes af elendige Øretudere og hævdede dernæst, at vel kaldtes han Vendernes Konge, men dette kunde aldrig være den danske Konge til Skam eller Tab. „I Danske," vedblev han, „bør saa og huske, hvem der har fredet om eders Kyster, og Kongen tænke paa, hvem der har sikret hans Grænser, ja udvidet hans Rige, saa hans Fjender nu er ham skatskyldige. Det er mig, den samme Mand, som han nu i Dag lønner med Mistanke og Anklager for min redelige Troskab. Jeg ønsker kun, at du maa herske længe og lykkelig Konge, og lade den arve dit Rige, som er født til din Arving! Komme hvad der vil, mig skal du altid finde tro imod Danmarks Krone og lydig dine Bud!" Denne kække og ærlige Tale undlod ikke at gøre Indtryk paa Kongen; han erklærede sin Mistanke for ugrundet og lovede, at han ikke tiere skulde laane Øren til Bagvadskernes Ord.

Men Knud Lavards Fjender rastede ikke, og deres stigende Had avlede en af de mest trædske Voldsgerninger, som Krøniken har at melde om. En af Magnus' nære Frænder og Staldbrødre hed Henrik Skatelaar (Skævben), og med ham, der forøvrigt ogsaa var et Søskendebarn til Knud, samt nogle andre Venner indgik han en Sammensværgelse, hvis Formaal var at skille Knud Lavard af med Livet. Kong Niels gav stiltiende sit Minde til, at hans Søn paa den Vis sikrede sig Tronen. For nu ikke at vække Mistanke sluttede Magnus nøje Venskab med Knud, alle Frænderne lovede hverandre Tryghed og Fred, og for ret at sætte Kronen paa den gode Forstaaelse, blev Knud indbudt til at holde Jul hos Frænderne i Roskilde. Hans Hustru Ingeborg, der havde onde Anelser, advarede ham indstændig mod Indbydelsen, men den ridderlige Jarl vilde ikke tro, at der kunde skjule sig et Forræderi under den højtidelige Venskabspagt, og drog afsted.

Knud Lavards Drab.

Efter at Julen nu var fejret med et fire Dages Julegilde i Roskilde, tænkte de sammensvorne at udføre deres Forsæt. Magnus bad Knud om en Samtale i Klostergaarden ved Trefoldighedskirken; men da han ikke her fandt nogen passende Lejlighed til at udføre Drabet, nøjedes han med at anmode ham om et senere Møde. Det var mulig, som han ogsaa tidligere havde slaaet paa, hans Agt at foretage en Pilgrimsrejse til det hellige Land, og medens han var borte, vilde han overdrage Knud Tilsynet med sit Hus og Gods. De kongelige Frænder skiltes derpaa ad i Venskab; Magnus rejste over til Skaane, medens Knud drog ned til Ringsted-Egnen, hvor han gæstede nogle Slægtninge paa Gaardene Balstrup og Haraldsted.

Men Magnus var hurtig færdig med sin Skaanerejse. Natten efter Hellig tre Konger holdt han med sit Følge ved Balstrup for at indebrænde Knud Lavard. Her spurgte han imidlertid, at Knud var rejst til Haraldsted, hvor han gæstede sin Frænke Cæcilie, en Datter af Knud den Hellige, og hendes Ægtefælle, Jarlen Erik Falster. Magnus fulgte efter, men ankommen til Haraldsted indsaa han, at det nu var blevet for morgenlyst til at indebrænde Knud, og besluttede derfor med sine Staldbrødre at lokke ham i en Fælde. En saksisk Sanger, ved Navn Sivard, blev sendt ind til Gaarden for at melde Knud, at hans gode Ven og Frænde Magnus holdt ude i Skoven og gerne ønskede en Samtale med ham i Enrum. Skønt Knud endnu ikke var staaet op, var han dog rede til at følge. Det frugtede intet, at hans Frænke advarede ham, ej heller at hans Folk opfordrede ham til at klæde sig i Brynje. Det var jo et Vennemøde, svarede Jarlen, og dertil kom han saavel som Magnus uvæbnet. Som de nu var paa Vej ud til Skoven, fortrød den fremmede Sanger, at han havde Lod og Del i en saa æreløs Gerning, dog vilde han ikke bryde sit Løfte til de sammensvorne, men i Haab om, at Knud skulde forstaa halvkvædet Vise, gav han sig til at synge den gamle Folkesang om Fru Grimhild, der forraadte sine Brødre. Men Knud vilde lige saa lidt forstaa Visen som det Harnisk, Sangeren viste ham, at han bar under Kappen.

Straks de kom ind i Skoven, saa Knud sin Frænde Magnus vanke alene omkring mellem Stammerne. De hilste venligt paa hinanden og fulgtes derpaa ad til Fods dybere ind i Skoven, hvor de tog Plads paa en Træbul. Imidlertid opdagede Knud, at den anden var brynjeklædt, og spurgte, hvad det skulde betyde. I forblommede Ord lod Magnus ham forstaa, at han tænkte paa at afgøre et gammelt Mellemværende med en Modstander. „Nej," tilraadede Knud, „lad det fare, saa længe den hellige Juletid er inde; siden skal jeg gerne række dig en hjælpende Haand." Men nu formaaede Magnus ikke længer at dæmpe sin Hidsighed. „Knud, hvem er Herre i Danmark?" — „Hvorledes falder du paa at spørge saalunde," svarede Knud Lavard findigt. „Hvem skulde vel være Herre i Danmark uden din Fader, og han vil vedblive at være det, saa længe Gud vil." — „Nej, det er ikke saa," svarede Magnus, „efter dig render alle, du tager Folk og Rige fra os. Hellere bør der nu paa denne Vis holdes Skifte imellem os."

Efter disse Ord rev Magnus Sværdet af Skeden, medens bevæbnede Mænd dukkede frem bag Træerne. Knud, der nu begyndte at ane Forræderiet, udbrød: „Han, der kender alt, ved ogsaa, at jeg aldrig har staaet dig imod, hverken i Ord eller Gerning har traadt dig og dine for

nær. Han dømme os imellem og give enhver efter sin Gerning."

Knud vilde rejse sig, men Magnus greb i det samme fat i hans Kappe og kløvede med sit Sværd hans Hoved fra det venstre Øre over mod det højre Øje. Med Henrik Skatelaar i Spidsen ilede de andre sammensvorne nu til og stødte ham deres Spyd gennem Livet, saa de alle fik Del i Udaaden.

Det var Onsdagen den 7de Januar 1131, at Knud Lavard faldt for Snigmorderhaand i Haraldsted Skov. Saa afholdt havde han været, at da Rygtet om hans Skæbne kom ud blandt Folk, standsede alle Julegilder og Festligheder. Mænd og Kvinder mindedes under Taarer hans høje Byrd og Sindelag, hans Mildhed og Klogskab, hans Mod og Veltalenhed, hans store Skønhed og mandige Holdning, hans ridderlige Tænkemaade og trofaste Venskab. Han havde slaaet Fjenden og værget Landefreden, saa der, hvor ingen før var sikker, paa Land eller Hav, færdedes nu Mænd og Kvinder uden Fare, og hver havde sit i Fred, rørligt Gods som Hus og Gaard, nu da Røverne var hængte, og andre Skarnsfolk drevne af Lande. Troligt nok var det, at Folket vilde have valgt Knud Lavard til Konge fremfor Magnus Nielsøn.

Da Kong Niels nægtede Knuds Fosterbrødre at jordfæste ham i Roskilde Trefoldighedskirke, stedte de ham til Hvile i Ringsted Fruekirke. Her byggedes senere et Kloster til hans Minde, og her søgte hans berømmelige Efterkommere Valdemarerne ogsaa senere deres sidste Hvilested. Snart efter fortaltes det, at en Sundhedskilde var udvældet i Haraldstedskoven, hvor han fandt sin Død, og vidt og bredt gik der Rygter om hans Hellighed.

Knud Lavard skulde ejheller længe ligge uhævnet i sin Grav. Hans Fosterbrødre, Skjalm Hvides mægtige Sønner, drog fra Ting til Ting, foreviste hans blodige Klæder og opfordrede Folk til at give talrigt Møde paa Landstinget i Ringsted, hvor Anklage for Drabet skulde fremsættes mod Magnus og hans Fæller. I Stedet for Magnus gav den gamle Kong Niels selv Møde for om muligt at besværge Uvejret. Men Folkets Forbitrelse var saa stor, at han kun ved Ærkebiskoppens Mægling kom helskindet derfra og maatte samtykke i Tingets Dom, at Magnus skulde være fredløs i Danmark.

Det varede dog kun en stakket Tid, før Niels, tilskyndet af sine slette Raadgivere, atter kaldte Magnus hjem til Kongsgaarden. Men nu var det ogsaa forbi med Folkets Taalmodighed. Paa et nyt Landsting afsattes Kongen, og Knud Lavards Broder Erik, der senere fik Tilnavnet Emune (den mindeværdige), valgtes til hans Efterfølger. Imidlertid var Niels og hans Søn ingenlunde til Sinds at vige uden Kamp, og i de følgende tre Aar var det atter forbi med Freden i Danmark. Snart paa det ene Sted, snart paa det andet blev der kæmpet med skiftende Held. Endelig anden Pinsedag 1134 kom det til et blodigt Slag ved Fodvig i Skaane, hvor baade Magnus og Henrik Skatelaar faldt, medens Niels maatte fly efter et stort Nederlag for faa Dage efter at finde Døden paa Slesvig Gade.

Nu var Erik Emune altsaa Danmarks Konge, men dermed var det ingenlunde forbi med Ufreden. Tvedragt i Kongeslægten og Stridigheder mellem Landsdelene brød idelig op paa ny. Først da efter nogle og tyve Aars Forløb Knud Lavards Søn Valdemar, der var født Ugedagen efter hans Drab, blev Landets Enekonge, oprandt atter en lys og hæderfuld Tid med Lykke i Freden og Sejr i Krigen, en Tid, der straaler som ingen anden i Danmarks gamle Krønike.

En Hjortejagt.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

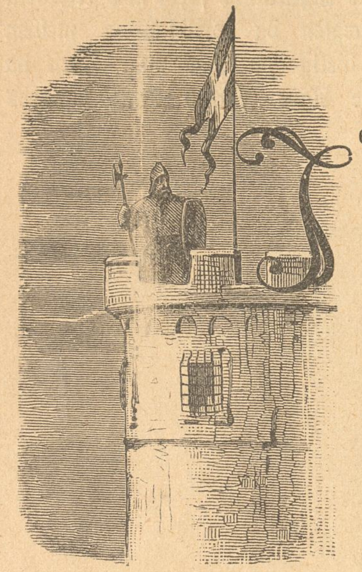

Jeg tænkte paa det, det lod ogsaa til at være din Vilje, og den rettede jeg mig efter. Hanne bliver gift i vor Slægt, — om mig kunde der ikke være Tale, siden hun holder mere af min Broder."

„Det er ikke muligt," forsikrede Carsten i den dybeste Overbevisnings Tone.

„Hvad skal man sige til det, de paastaar det begge to, saa gav Reimer Grote sit Minde, og nu er hun og Bartel Kærester."

To Maaneder efter var der Fest i den gamle By Oldenvørden. Hannes og Bartels Trolovelse blev fejret hos Skipper Delf. Foruden Brudens Familie var enhver, som kunde regnes med til Carsten Peters Slægt indbuden. Roland stod paa den aabne Plads foran Kirken, kalket snehvid i Ansigtet og omringet af en jublende Skare. Husene og Vejen op til Delfs Gaard var smykkede med Grene af frisk udsprunget Bøgeløv, hans og Reimers Vaabenmærke, Ankeret med Stjernerne, var opslaaet over Brudehuset. — „Der er alligevel flere med den springende Ulvs Mærke," hviskede Carsten til Viben.

Om Aftenen blev der tændt Brudeblus paa de nærmeste Diger og Høje, og Viben sang Ordene til Sværddansen, og Bartel var Konge i den som i Festen.

Der blev drukket forsvarligt den hele Dag, og Carsten Peter syntes at føle sig saa tilfreds i Reimers Selskab, som ingen af hans Sønner havde set ham tilforn. Han sad lidt vaklende og usikker paa Hesten, da de i den tidlige Morgenstund drog til Meldorf, dog tillod han ikke, at Reimer red ved hans Side, endnu mindre, at han understøttede ham, naar det hændtes, at han gled frem eller tilbage i Sadlen.

„Den Dag skal hverken du eller dine opleve, at jeg trænger til jeres Hjælp," sagde han. „Jeg er bedre Rytter end du, har du Lyst, kan du faa det at se, lad os sætte et Anker gammelt Brunsviger Mumme paa, hvem af os to der først rider hjem og skriver et Kors over din Dørbjælke, saa skal alle de gode Mænd af din Slægt og af min Slægt, som her rider med, tømme det inde hos en af os i Formiddag, din Hanne og min Bartel til Ære."

Reimer smilede, men undslog sig.

„Jeg tænkte det nok, Svoger min!" raabte Carsten overmodig. „Naar har du vel haft Mod at vove noget."

„Fader taler kun saa i Spøg," lød Vibens alvorlige Røst, „han har selv lært mig Visen, de lagde om Sagnet derovre ved Eppenvørden, og deri staar Reimer nævnet som den, der baade forstaar at vove og vinde."

„Fanden i Vold med din Vise!" raabte Carsten, „det var dengang, nu er han bleven gammel og slunken og mægter kun at sidde og hoste i Ovnkrogen. Skal vi ride du og se, hvem der kommer først hjem fra Skipperens Gilde, eller er du bange for at tabe dit Anker Brunsviger Mumme?"

Reimer var efterhaanden bleven opirret af hans Spot og af Tilhørernes Latter, fra alle Sider opmuntrede de ham, at vove Forsøget, han kunde ikke undslaa sig længer.

„Saa lad os da ride," sagde han, „men det skal hver Mand her være Vidne til, at jeg gør det imod min Vilje og først sagde nej to Gange."

Med disse Ord jog han Sporene i Hestens Side og fulgte Carsten, som allerede satte afsted ind over Vejen til Meldorf. Mængden omringede dem med Raab og opmuntrende Skrig, Solen kom frem og kastede sit varme Lys ned over en Hob ravende og halvdrukne Mænd, der svingede med deres Hatte, piskede paa deres Heste og hist og her blev kastede af, medens de søgte at holde Linje med Carsten og Reimer Grote.

Carsten red den bedste Hest, men havde ikke tilstrækkeligt Herredømme over den, hans Hat fløj af ham undervejs, flere Gange truede han med at glide ud af Sadlen og maatte holde sig fast i Hestens Manke, imidlertid undgik han at falde, og det varede ikke længe, før han havde vundet et kendeligt Forspring for alle de andre. Da holdt Reimer sin Hest tilbage og vinkede med Haanden.

„Jeg ser, jeg har tabt mit Anker Øl," sagde han. „Det vilde jeg gerne have gjort uden Væddemaal. Lad Carsten nu ride, som han lyster, mærker han, jeg ikke følger efter, sagtner han nok sit Løb, saa farer vi andre i Mag, som det skikker sig for agtbare og ædruelige Mænd."

Carsten saa tilbage, da Reimer standsede, udstødte han et spottende Raab og fortsatte sit voldsomme Ridt over Broen ind i Byen.

Det var blevet et smukt og klart Solskinsvejr, da han kom op ad Gaden. Stæren fløjtede paa Tagene, og Byfolkene aabnede deres Skodder og Døre. Carsten jog afsted, saa hurtigt Hesten kunde løbe, det lange Haar flagrede omkring ham, hans Ansigt var rødt og ophidset. Da han naaede Reimers Hus, kom der en Læredreng gaaende med en Kobberkedel over Hovedet. Hesten sprang til Side, slog ud og kastede Carsten henad Stenbroen. Han udstødte et kvalt Skrig, prøvede paa at rejse sig, men faldt tilbage igen. Folk samlede sig omkring ham, da de løftede ham op, var hans Kofte fuld af Blod, og en Blodpøl betegnede det Sted, hvor han havde ligget. Han vedblev at vaande sig, rystede og lukkede derefter Øjnene uden Bevidsthed, om hvad der skete.

Da Reimer Grote og hans Venner red op igennem Gaden, saa de en talrig Skare bevæge sig hen imod dem, de skelnede en menneskelig Skikkelse liggende udstrakt paa noget Halm, der laa over en Dør, som fire Mand bar. Det var Carsten Peter, de bragte hjem. Han laa endnu med lukkede Øjne, ligbleg og blodig i Mundvigerne, begge hans Arme hang slappe ned fra Baarens Sider. — Han kom først hjem fra Skipperens Gilde.

Carsten blev bragt i Seng, uden at hans Bevidsthed vendte tilbage. Rygtet om Ulykken udbredte sig i Byen, og hele Dagen kom Folk til Huset for at høre nyt om den syge.

Nanne lod gaa Bud op til Dominikanerklosteret, hvor en af Munkene gjaldt for en lærd og dygtig Læge. Han undersøgte Carsten med stor Omhyggelighed, tav og rystede sørgmodig paa Hovedet. Alle de omkringstaaende saa Munkens Bevægelse, den forekom dem som en Dødsdom. De vovede ikke at spørge. Stuen var som uddød, man hørte kun Carstens afbrudte og rallende Aandedrag. Pludselig rejste Viben sig op og lagde Haanden paa Munkens Skulder. „Tal," sagde han, „hvad mener I?"

„Han er falden haardt," hviskede den gamle. „To af Ribbenene syntes at være brudte og trængte ind i Brystet. Hans Hoved lider ogsaa, denne lange Søvn er ikke naturlig. Jeg vil gaa hjem til Klosteret og hente Urter, og hvad jeg ellers behøver til hans Hjælp, om lidt kommer jeg tilbage igen."

Munken gik. Uden for Huset stimlede Folk sammen om ham, han trak paa Skulderen og svarede ikke paa deres Spørgsmaal.

Henimod Aften aabnede Carsten sine tunge Øjenlaage og saa sig omkring med en forvildet Mine. Han vinkede ad Viben og drog ham over mod sig.

„Det er galt fat, min Dreng, jeg staar aldrig op mere."

„Munk Johannes havde dog bedre Haab, han kommer nu ret straks med Urter og Lægemidler til dig."

„Han kan gaa til Helvede med sine Lægemidler, det jeg fejler, gror der ingen Urter for. Bøj dig nærmere herover. — skik straks Bud op til Reimers, han skal komme og tage Hanne med, Munken skal vie hende og Bartel, — herinde, endnu i Aften, den Villighed gør han mig nok, men bed ham skynde sig, Døden har faaet Tag i mig, den slipper ikke."

Viben sendte sin Broder Johan op til Reimer og tog atter Plads ved Hovedgærdet. Carsten laa og stirrede hen for sig og bevægede Tommelfingrene omkring hinanden.

„Det er Reimers Skyld," hviskede han med et hadefuldt og bittert Udtryk. „Alt hvad jeg maa lide, kommer fra ham."

„Tal ikke saa," sagde Viben med den unges strenge Retfærdighedsfølelse. „Reimer vilde jo ikke ride med dig."

Carsten lukkede sine Øjne. Nanne knælede ned foran Crucifikset ved Kaminen og bad. Hver Gang hendes Husbond talede, bøjede hun sit Hoved hen mod ham og lyttede, hendes Ansigt var lige saa blegt og farveløst som hans. Da Carsten atter slog Øjnene op, gentog han: „Det er Reimers Skyld, fra ham kom alt det onde over mit Liv. — Han skal faa det betalt."

Viben vilde svare, men Nanne lagde sin Haand paa hans Arm. „Sig ham ikke imod," hviskede hun.

„Men han har Uret, og Reimer er uden Skyld."

„Hvad ved du derom," svarede hun med en Heftighed, der ellers ikke var hende egen. „Reimer har større Skyld mod din Fader, end du kan tænke."

En Time senere blev Hanne viet til Bartel foran Dødssengen. Medens denne Handling fandt Sted, var Carsten atter falden bevidstløs tilbage, han vaagnede ikke, før Munken lyste Velsignelse over det knælende Par.

„Er det ogsaa vist, at de er viede?" spurgte han og strakte Haanden ud imod Bartel, men den sank kraftesløs tilbage paa Dynen. — „Saa vil jeg nok have det hellige Sakramente, skik Bud derefter og lad dem tage Benene med sig, hvis

de skal komme tidsnok. — Ja, nu skal du have Tak, Reimer Grote, jeg vil dig ikke mere for denne Gang. Lad mig være lidt alene med Viben."

Da Reimer gik, bøjede han sig hen over Sengen og rakte Carsten sin Haand. Den syge vilde ikke se det, han rynkede sine Bryn og bed Tænderne sammen, som om han undertrykte et Udbrud af Smerte, men tog ikke mod Reimers Haand. Da han blev alene med Viben, strakte han sig over mod ham og saa sig om, medens han talede, som han var bange for, at nogen skulde høre ham. Hver Gang Nanne aabnede Døren og saa ind fandt hun Viben lænet over mod Hovedgærdet, han havde foldet sine Hænder og nikkede uden at svare, for ikke at afbryde Faderen.

Lidt før Mørkningen drog Korbrengene fra Dominikanerklosteret syngende igennem Gaden med tændte Vokslys og Røgelsekar, anførte af en høj Munk, som bar Helgenens Billede paa en Stang. De standsede uden for Carsten Peters Hus, og alle Dørene blev aabnede, medens Folk trængte ind i Stuen og Dilen efter Præsten og knælede ned, idet Kordrengens Klokke lød til Tegn paa, at Carsten modtog Sakramentet. Da den hellige Handling var endt, gik de igen, kun en lille, halt og pukket Mand, der var kendt i Byen under Navn af lamme Ties, blev tilbage. Han havde engang været mægtig og anset i Meldorf, men levede nu i trange Kaar, hvortil man mente, han selv var Skylden. Ties gik hen til Viben og sagde:

„Om I vil have det, skal jeg gerne vaage hos Carsten Peter i Nat, han har taget til Takke før med mit Selskab, og jeg er vant til at passe syge."

Viben afslog hans Tilbud, men Carsten havde hørt, hvad han sagde, og kaldte ham tilbage. „Det er galt fat, lille Ties," mumlede han, „bedre var vi to farne, dengang vi løb og fiskede nede i Aaen og sprang med vore Klyvstokke over hver en Grøft om Meldorf."

„Det var i de Dage," svarede Ties, „der er groet Mos paa os siden."

„Ham skal du gøre vel imod," vedblev Carsten henvendt til Viben, „han laante mig Penge, han hjalp, da jeg begyndte at arbejde mig i Vejret, og ingen anden vilde hjælpe."

(Fortsættes.)

En Hjortejagt.

(Med Billede.)

Hornet klinger, Hundekoblet halser, Jagten gaar i den grønne Skov. Snøftende og gispende sætter det jagede Storvildt afsted over Dale og Bakker, gennem tæt Buskads og over det rindende Vand. Hallo, hallo! Jægerne rider gennem Skoven, Blikkene spejder, Sindet er oprømt, Skuddene knalder. Men den gamle Kronhjort, den prægtige „Tolvender" er kun let anskudt og flygter over Eng og Sump forfulgt af Jægerne og deres halsende Kobbel, til den udmattet segner i Knæ. Hallo!

Saaledes gik Jagten ogsaa i fordums Tid ofte her til Lands. Da Krondyret er af vore almindeligste Vildtdyr. Ikke blot de gamle Krøniker og Viser fortæller os om, hvor talrigt det strejfede om i Skov og Mark, men vi ved ogsaa, at endnu for 200 Aar siden kunde man i Jylland i Jagttiden levere 1600 Stykker til de kongelige Slotte. Nu er det helt anderledes. Saa nær er Krondyret blevet udryddet, at det uden for de fredede Dyrehaver kun findes i den lille Vildmose og i Frijsenborg Skove.

Skæmte-Historier.

Bakkebrødrene.

Paa Gaarden Bakke i Svarfaderdal paa Island boede for mange Aar siden en Bonde, som havde tre Sønner, Gisle, Erik og Helge. Engang roede han med Sønnerne ud paa Fiskefangst, men blev undervejs saa syg, at han maatte lægge sig ned i Baaden. De havde taget en lille Flaske med Blandebrik med sig paa Turen, og da den gamle havde ligget en Stund, bad han Sønnerne om at række sig den. Den ene sagde da: „Gisle-Erik-Helge!" — saaledes plejede de altid at sige, naar de talte til hverandre, for de vidste ikke bedre, end at hver af dem havde alle tre Navne — „vor Fa'er kalder paa Flasken." Den anden sagde ligeledes: „Gisle-Erik-Helge, vor Fa'er kalder paa Flasken," den tredje gentog det samme, og saaledes blev de ved, indtil Faderen var død; thi ingen af dem kunde forstaa, hvad han vilde med Flasken. Nu styrede de tre Brødre i Land, klædte Faderens Lig og bandt det paa hans brune Hoppe, hvorpaa de jo denne afsted ind over Ødemarken, i den

Tro, at den nok skulde finde Vejen. Siden fandt de den uden Rytter græssende paa Engen, og nu vidste de da, at den havde fundet hjem, og brød sig intet om, hvor Faderen var bleven af. De tog saa Fædrenegaarden i Besiddelse og kaldtes fra den Stund Bakkebrødrene eller Bakketaaberne. Den gamle brune Hoppe havde de ogsaa arvet og var stedse meget omhyggelig for den. Engang den gik og græssede uden for Gaarden, og der rejste sig en stærk Storm, blev de bange for, at den skulde blæse bort, de slæbte derfor Stene sammen og belæssede den med saa mange, som de kunde faa til at ligge paa den. Den blæste saaledes ikke bort, men den rejste sig heller ikke mere.

Engang havde de tre Brødre været Syd paa i Borgarfjorden og købt et stort Kar, og for lettere at føre det med sig, slog de det i Staver. Da de naaede hjem, satte de igen Staverne sammen og hældte Vand i Karret, men hvordan de end

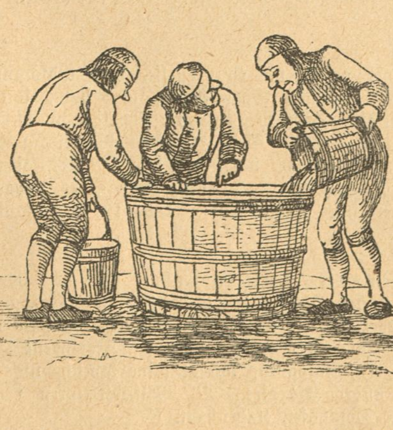

bar sig ad, læk var det, og læk blev det ved at være. De gav sig nu til at syne Karret paa alle Leder og Kanter, og til sidst udbrød en af dem: „Gisle-Erik-Helge, det er ikke saa underligt, at Karret lækker, for vi har ladet Bunden blive tilbage i Borgarfjorden."

En anden Gang skulde de op og hugge noget Ved i en lille Kratskov, som laa paa en brat Fjeldskraaning. Da de var færdige med at hugge, bandt de det i Knipper, som de vilde trille ned ad Skraaningen. Men nu kom de i Tanke om, at de hverken kunde se, hvorledes det gik med Knipperne paa Vejen, eller hvad der blev af dem, naar de kom ned. Endelig hittede de paa, at en

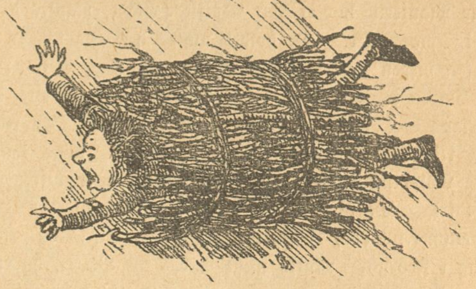

af dem skulde bindes inden i Knipperne, for at han kunde holde Øje med de andre. Valget faldt paa Gisle, som de andre derpaa bandt ind i en Knippe, saaledes at Hoved og Fødder stak udenfor. Knipperne blev derpaa slupne løse, og nok saa lystigt trillede de ned ad Fjeldskraaningen. Men da de to andre Brødre omsider ad anden Vej kom ned fra Fjeldet og fandt Gisle, manglede han Hovedet og kunde ikke fortælle dem noget om, hvor de var landede, eller hvorledes de havde haft det undervejs.

Hvordan Junkeren saa ud.

En bekendt holstensk Junker Strip Stril kom engang til Hamborg, hvor han paa Gæstgiverstedet spiste sammen med flere andre. Efter Maaltidet kom det paa Tale, hvad der var heldigst at have et barsk eller latterligt Udseende. De fleste holdt paa det første. Da spurgte Junkeren sin Tjener:

„Hans, hvordan ser jeg ud?"

„Aa, som en Løve, Hr. Junker," var Svaret.

Junkeren spurgte igen: „Har din Skælm da nogen Tid set en Løve?"

„Ja, Hr. Junker! Var det ikke Løver, som vi mødte i Dag?"

„Dit dumme Fæ, det var Faar!"

„Ja, Hr. Junker, saadan ser I just ud."

Havebrug.

Cineraria og Primula.

Blomstrende Cineraria hybrida frembyder et livligt Skue, og der er noget for enhvers Smag med Hensyn til Farve, thi man har en Uendelighed af Varieteter. Det synes her, som ved saa mange Slags Planter, forunderligt, at der fra saa uanselige Grundformer, som de Cineraria- (Fadkurt-) Arter, der vokser i det sydlige Afrika, kan opstaa saa mange prægtige Sorter, der paa alle Maader varierer i hvide, blaa,

violette, røde og gyldne Farver. Det populære Navn „Stjerneblomst“ er vel begrundet.

Naar man selv vil tiltrække sig en lille Samling, maa man forskaffe sig Frø af bedste Slags Blomster. Man maa hellere give selv 50 Øre for en Portion (der indeholder en Mængde Frø), end købe en billig Vare, om man kan faa en saadan. Frøet saas i Marts, naar man vil have Planterne i Blomst om Efteraaret; vil man først have Flor næste Foraar, saar man i Maj. Een Portion Frø er tilstrækkelig til begge Saaninger. I øvrigt vil man ofte af den første Saaning kunne faa Planter, der udvikler sig med saa forskellig Hurtighed, at man deraf kan faa Flor fra Efteraar til Foraar. Naar Planterne har et Par udviklede Blade, plantes de enkeltvis i Smaapotter. De holdes nu og hele Sommeren udsatte for saa megen frisk Luft som muligt og skygges 6—7 Timer om Dagen i Solskin, eller bedre, holdes i et Vindue, hvor de ikke faar Sol, samt passes nøje med Vanding. En Cineraria maa ikke lide af Tørke. Det er allerbedst, naar man efter næste Ompotning kan sætte Planterne paa et beskygget Sted i det fri. De først saaede Planter pottes om et Par Gange i Sommerens Løb, de sidste derimod kun een Gang, men sidste Gang i Februar—Marts næste Aar. De Potter, hvori Planterne skal blomstre, kan efter disses Kraft være $4^1/_2$ à $5^1/_2$ Tommer vide; Jorden maa være kraftig. Om Efteraaret og Vinteren holdes Planterne fuldt udsatte for Lyset.

De særlig smukke Sorter, man kunde ønske at beholde, kan efter Afblomstringen formeres ved de ved Jorden fremkommende Skud, der tages fra og behandles som Frøplanter.

Af Primula chinensis (kinesisk Kodriver) har man Varieteter med forskellige, smukt formede Blomster i hvide og flere røde Farver samt frynsede Kronblade. Bladene er ogsaa smukke og mere eller mindre rynkede i Kanten. Denne Plante blomstrer paa samme Tid som Cinerarien og er lige saa yndet; ja, nogle foretrækker den endog for hin, hvilket dels har sin Grund i deres rige og vedholdende Blomstring, dels i, at den ikke, som Cinerarien, er meget efterstræbt af Bladlus. Primula er en udpræget Stueplante, de mest rigtblomstrende Eksemplarer vil man træffe i Stuevinduerne.

Den saas paa samme Tid og behandles væsenlig som Cineraria. De smaa Planter udprikles, før de plantes i Potter, og de behøver et Nummer mindre Potter at blomstre i, da de desuden bør have lettere Jord, maa man give dem fornøden Næring ved Gødningvand. Man kan ogsaa formere de enkeltblomstrede Slags paa samme Maade som de fyldtblomstrede — ved Stiklinger, der sættes i April; ofte vil Skuddene, naar de tages fra, have Smaarødder. I Væksttiden kræver Planterne Skygge og frisk Luft. De i Sommerens Løb fremkommende Blomsterknopper knibes af, med andre Ord, man kan — foruden selvfølgelig at tage Hensyn til, at Planten bliver nogenlunde velvoksen, førend den faar Lov at blomstre — selv bestemme, naar man vil have Floren.

J. J.

Fjerkræ- og Biavl.

Alm. Bjørneklo er et godt Foder til Høns og Kaniner.

En Lærer L. Preis anbefaler i „Køhlers Wirtschafts freund“ denne Plante som Foder foruden til Høns tillige til Kaniner. Han skriver herom følgende: I Aargangen 91 af „K. W.“ blev Alm. Bjørneklo anbefalet som et meget godt Foder til Høns, fordi det i særlig Grad havde en god Indflydelse paa Hønsenes Sundhed. I Henhold hertil forsøgte jeg at fodre mine Høns med Planten, og de rosende Udtalelser bekræftede sig fuldt ud. Jeg tænkte nu, at hvad der er nyttigt for Hønsene kan ikke skade Kaninerne, og jeg fodrede derfor disse, først med smaa, senere større Partier af Bjørneklo. Ogsaa her var den gunstige Virkning umiskendelig. Dyrene aad Skuddene af den nævnte Plante fremfor noget andet Foder. Der blev aldrig noget Dyr syg ved denne Fodring, hvormeget jeg end gav. Dertil kommer endnu den overordenlig store Fordel, at Bjørneklo forekommer saa at sige alle Vegne og er en af de tidligste Foraarsplanter. Den trives alle Vegne, hvor næsten ingen anden Plante vil vokse. De, der har Høns og Kaniner, og som har en Afkrog, der ikke egner sig til noget andet, bør da efter Meddelerens Mening plante Bjørneklo om Efteraaret. Planten bliver, som bekendt, stor (3—5 Fod høj) og afgiver en Masse Foder.

J. J.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Et Dyr her frem jeg for dig fører,
3 4 5 6 7 8
som, til hvad her er skrevet, hører;
1 2 8 9
det færdes fortrinsvis paa denne
og derfra jo dets Navn hidrører.
1 2 7 8
Det færdes ogsaa meget her,
3 5 2
og saadan er det mod enhver.
2 7 5 6 8
Med det bør Kvinderne af sig vænne.
5 8 6
Dem Vandet giver Karakter.
5 6 7 8
De Fugle ej vi ofte ser.
9 8 4
Med det bekræfter man just ej.
2 5 8 7
Den er saa manges Levevej.

J. J.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 32: Slædeføre — Slæde — Læder — Fløde — Føde — Søle — Fede — lære — ædel.

Firkantet Nød i Nr. 32: Tamp — Amor — More — Prop.

Udgravningsarbejde i Nr. 32: Smed — Slagter — Fisker — Drejer.

Juridisk Raadgiver.

Naar en Mand — Læge — nægter at modtage et ham tilkommende Honorar, kan han da, samtidig med Tilbagesendelsen, disponere over Pengenes Anvendelse, til Fattighjælp for Eksempel?

En Abonnent.

Naar vedkommende disponerer over Beløbet, kan han ikke siges at have nægtet Modtagelse af det.

* * *

1. Hvor skal man henvende sig for at uddanne sig til Tandlægeeksamen?
2. Hvor lang Tid tager som Regel en saadan Uddannelse?
3. Og hvornaar begynder Kursus?

xy i z.

Til 1. Til Tandlægeskolen, Nygade 7 (København K.)

Til 2. Skolen er beregnet paa et 2-aarigt Kursus.

Til 3. Det nævnte Kursus falder i 4 sammenhængende Semestre, som regnes fra 1ste Februar til 31te Maj og fra 1ste September til 22de December.

* * *

En Person, der klager over sin Lejlighedsskat til Kommunen, har skrevet saaledes i sin Klage:

„Men Sogneraadets Flertal maa have brugt en anden Maalestok overfor mig, en Maalestok, som vist ikke er gangbar, eller samme Flertal ved Lejlighedsskattens Ansættelse har gaaet frem efter lignende Principer som en Pantelegsdommer.“

Der spørges: Er det ikke en Sigtelse mod Sogneraadets Flertal? Kan han komme til at bøde for det og hvormeget?

7.

Det er ganske vist en Sigtelse, som vedkommende, hvis Sogneraadet beslutter Sags Anlæg imod ham, kan komme til at give en lille Bøde for, ligesom Sigtelsen vil blive kendt død og magtesløs. Men Sogneraadet er formentlig ikke saa ømskindet, at det vil gøre stort Væsen af saa lidt, især da det er en velkendt Sag, at Folk aldrig kan gøres tilpas i Skatteanliggender, men absolut føler Trang til at brumme lidt.

* * *

Til en Holder i S. Ansøgning om at blive Gendarm indgives under Adresse: Til Chefen for Gendarmerikorpset, Gasværksvej 15, København V. Det er imidlertid næppe værd at ulejlige sig, da der efter troværdigt Forlydende ikke antages flere nye. — Ansøgning om at blive københavnsk Politibetjent indgives under Adresse: Til Politidirektøren i København, Raad- og Domhuset, København K.

* * *

Min Tante har en Søn, som er født uden for Ægteskab, 12 Aar før hun giftede sig, men hans Fader er ikke min Tantes Mand. Der spørges nu: Er denne Søn arveberettiget efter min Tante og Onkel, da der er flere Børn?

H. R. B.

Drengen er arveberettiget efter sin Moder, Spørgerens Tante, men ikke efter hendes Mand.

* * *

Jeg er en fuldmyndig Karl, der ønsker at indgaa Ægteskab med en Pige paa 22 Aar, men hendes Fader vil ikke give os Tilladelse af den Grund, at jeg er uformuende. Der spørges da:

1. Hvilke Beviser skal man møde med hos Amtmanden, for at faa ham til at give Attest for, at Nægtelsen savner rimelig Grund?
2. Og skal det være Amtmanden, hvor vi opholder os, eller Amtmanden over det Amt, hvor Pigen er fra, at vi skal henvende os til?
3. Hvilke Attester skal man møde med, og hvad koster det at blive borgerlig viet?
4. Og da Pigens Moder er død og hendes Arvepart indsat i Sparekassen, og hendes Fader opbevarer Sparekassebogen (det er kun hendes Arv efter Moderen), saa spørges der: Kan hun faa den udleveret, til hvad Tid som ønskes?
5. Eller kan jeg faa den udleveret, naar vi har indgaaet Ægteskab?

P. 5. 9. 7.

Til 1. Man skal give Amtmanden en skriftlig Fremstilling af, hvorledes Sagen forholder sig. Amtmanden vil da sætte sig i Forbindelse med Faderen og efter at have hørt, hvad denne har at sige, afgive sin Resolution.

Til 2. Det skal være Amtmanden over det Amt, i hvilket Pigens Fader bor.

Til 3. En borgerlig Vielse kan faas iværksat for under en halv Snes Kroner. Der skal mødes med de samme Attester som ved en kirkelig Vielse alene med den Undtagelse, at der ikke kræves Bevis for Nydelsen af Nadverens Sakramente samt at Attest for Udskrivning af Skolen kan træde i Stedet for Konfirmationsattest.

Til 4. Ja, naar hun sammen med en for hende beskikket Kurator begærer den udleveret. Men naar hun ingen Kurator har, maa hun helst vente, til hun bliver gift.

Til 5. Ja.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

N. A. i U. ved Sk.: Naar De indsender en Forespørgsel til Besvarelse gennem „Husvennen“, kan De som Regel ikke vente Svaret i de to første Nr. af Bladet. De af Dem indsendte Spørgsmaal kan saaledes ikke besvares i det angivne Nr., fordi dette er trykt.

H—gaard pr. V.: Nej Tak, den Slags Opgaver vil finde for ringe Publikum.

En gl. Holder o. fl.: „Husvennen“ skal nu som tidligere være Dem i Hænde inden Søndag. Sker dette ikke, er det udelukkende Postvæsenets Skyld. De gør derfor bedst i at indgive Klage til det Posthus eller Brevsamlingssted, hvor De har bestilt Bladet, og først naar en saadan Henvendelse ikke frugter, bedes De underrette „Husvennens“ Ekspedition derom med tydelig Angivelse af Posthusets eller Brevsamlingsstedets Navn.

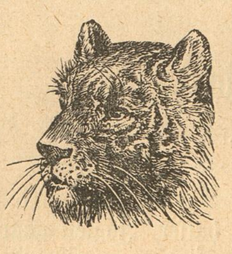

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø.**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen“ udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Fabrikant Emil Meyer, med Portræt. Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Fortsættes.) Blomsterfilosofi, Digt af Alfred Ipsen. Kongekrøniker fra Danmarks Middelalder, IV., genfortalt af B. E., med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Skæmte-Historier, med 4 Billeder. Havebrug. Fjerkræ- og Biavl. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver. Brevkasse.

Nr. 34. Søndag den 21. Maj. 1893.

Birken.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

IV. Artiumslæsning.

(Fortsat.)

Ved første Syn var Clemens Petersen utrolig styg. En forfærdelig, altid forfra udbrydende Sygdom havde ødelagt Huden i hans Ansigt, berøvet ham Øjenbryn og Øjenhaar og givet hans graablaa Øjne et forunderlig dødt, udslukt Blik; men Formen af hans Træk var interessant, i deres runde Fedme mindede de ikke lidet om Juels Billede af Tode, om de end maatte siges at være udarbejdede i fastere, tydeligere Linjer. Jeg mindes tydelig, at det første Spørgsmaal, han gjorde mig, var, om jeg virkelig aldrig havde læst latinske Digtere i Oversættelse. I sin Anmeldelse af min Digtsamling havde han nemlig med stor Selvsikkerhed udtalt sig om de „smukke Spor" af min Syslen med latinsk Poesi, hvorom den vidnede, medens han dog mente at kunne slimte, at jeg kun kendte den i Oversættelse. Det er uden Tvivl blevet sagt ham, at han i dette Punkt havde taget fejl, og han har i Stilhed brændt efter af mig selv at faa at vide, hvorledes det hang sammen. Da jeg gav et benægtende Svar, blev han meget forundret. At jeg hos Platen og Runeberg var bleven bekendt med de antike Versemaal, hvoraf jeg i min Bog havde benyttet et enkelt, anede han ikke. Han kendte, i hvert Fald dengang, aldeles intet til disse Digtere.

Som mit Liv er blevet, er det mere end nogen anden dansk Digters kommet til at ligne Trengens i Andersens Eventyr, der gennem Tjørn og Krat, blødende af de modtagne Saar, med ubøjet Sind følger Klokkens Lyd. Dengang mente alle, at mine Evner, let og hurtig, i et kort Maal af Aar vilde bære mig frem til Ry og Anerkendelse; og jeg tilstaar, at jeg selv troede det ogsaa. Jeg havde den tydeligste Fornemmelse af, at det var Cl. Petersen om at gøre i Stilhed at udmaale den ny Kraft, der muligvis kunde gribe forstyrrende ind i den Situation, han i Stilhed

havde lagt tilrette for Bjørnson og sig selv. Endnu for ganske nylig har en af hans daværende Omgangsvenner ved et tilfældigt Møde sagt mig, at jeg idelig sysselsatte ham, og at han bestandig bragte mig paa Omtale.

Ogsaa jeg følte mig paa min Side tiltrukken af Cl. Petersen. Vistnok var vi paa Forhaand stiltiende enige om, at om Venskab vilde der mellem os aldrig blive Tale; men Øhlenschlægers Ord til Baggesen:

„— — Er kun Halvten af mit Væsen Dig tilpas,
saa tag, hvad Du bifalder,“

kom i dette Tilfælde til Anvendelse, og de udtaler ganske sikkert ogsaa den gyldige Lov for Forholdet mellem Mand og Mand. Hvad jeg især „bifaldt“ hos dette fint begavede Menneske, var hans Evne til at høre og forstaa, gribe ethvert vovet Billede, mærke Tankens Puls selv i den flygtigst henkastede Antydning. Paa Dørtærskelen til en ny, mangfoldig Udvikling bød han mig, hvad jeg fornemlig behøvede og indenfor min Omgangskreds ikke kunde finde hos nogen anden. Uden at det kom til noget fortroligt og inderligt Forhold imellem os, blev han i adskillige Aar for mig, hvad Thorsteinsson paa et tidligere Trin havde været. Og denne altid redebonne, lydhøre Forstaaelse af et gærende uroligt Tankeliv virkede paa mig ligefrem som en Velgerning. Jeg havde allerede gjort en Mængde Erfaringer i modsat Retning, og nogle Aar efter, da jeg kom til at staa i en udsat, anfægtet Position, gentoges de indtil Overmaal.

Da Cl. Petersen af noksom bekendte Grunde maatte forlade sit Fædreland, hørte jeg det ikke sjeldent blive udtalt, at i et saadant Menneske kunde der ikke bo en eneste god og ren Tanke, og at hans Tilslutning til det, som var ædelt og skønt, umuligt kunde være andet end gennemført Hykleri. Denne Slutning var utvivlsomt aldeles fejlagtig. Den sjælelige Skavank, hvoraf han led, og som hos ham var tæt sammenvokset med hele hans Føle- og Tænkesæt, kan vistnok ikke andet end forarge; men der har været stort begavede, ogsaa i rent menneskelig Forstand skønt udviklede Individer, som stod højt over ham og dog led af den samme. Dette var saaledes Tilfældet med Wilhelm von Humboldt, som naaede den højeste Berømmelses Tinde og af alle regnes for en af Tysklands ædleste Mænd. Der maa i saadanne Mennesker være en indre Spaltning, som gør Tanken og Erkendelsen magtesløse overfor en dunkel ubetvingelig Indskydelse, som lever i Sindets Grund. Naar Forstaaelsen, Betragtningen var herskende hos Cl. Petersen, var den saa ren og sympathetisk som kun hos faa Mennesker, jeg har kendt, og jeg har levet Timer med ham, der staar med en forunderlig Skønhed for min Erindring.

Ved Omgangen med Cl. Petersen var der en Særegenhed ved ham, som straks faldt i Øjnene: det var hans besynderlige Upaalidelighed i Forhold til Kendsgerninger. Den viste sig omtrent ved enhver Sammenkomst; end ikke den simpleste Ting formaaede han at gengive, som den virkelig var sket. Evig og altid gjorde der sig gældende en ustyrlig Trang til Ændring og Omdannelse, som han ikke var Herre over, skønt han i fuldeste Maal var sig den bevidst. Hermed stod en anden Ejendommelighed i Forbindelse. Gjorde man ham et Spørgsmaal, hvis Hensigt han ikke straks var klar over, var det umuligt at afvriste ham et bestemt Svar. Det blev holdt hen i det ubestemte, indtil han fattede, hvor Spørgeren vilde hen. Paa St. Helene fortalte Napoleon om sin første Gemalinde, Josefine, nøjagtig det samme. Det kunde umulig være andet, end at denne Trang til at omlave, dreje af og tage Hensyn ogsaa maatte gøre sig gældende i hans Virksomhed som Kritiker, skønt vistnok ulige mere i hans Bedømmelse af sceniske Kunstnere end i hans literære Kritik.

Til Gengæld havde denne et andet Særkende, som ogsaa stod i Forbindelse med hin ommeldte besynderlige Tilbøjelighed. En Kritiker har fornuftigvis kun at holde sig til de Bøger, han skriver om, og efter sin Overbevisning at indvirke paa Læseverdenen; men Forfatteren bør han lade være den, han er. Cl. Petersen søgte evig og altid gennem sine Bogkritiker i rent personlig Forstand at bore sig frem til Forfatterne selv, anvise dem de Veje, de havde at gaa, og virke ved Overtalelse og Lirkeri. Jeg mindes, at Chr. Winther en Aften, da jeg sad alene med ham paa hans Værelse, med behersket hvidglødende Vrede paatalte denne idelige Griben efter Forfatterens Person, for hvilken han dog, saa vidt jeg husker, aldrig selv havde været Genstand.

Det var naturligt, at Cl. Petersen, da vi var komne til at omgaas, og jeg, i det mindste en Tid lang, i høj Grad optog hans Tanker, ogsaa søgte at indvirke paa mig, som han da overhovedet gerne i det private Liv, naar Forfatterne traadte i Forbindelse med ham — og Gud skal vide, de var graadige derefter! — stræbte at fortsætte, som han i sin offenlige Færd havde begyndt. Om aandelige Ting gælder det, at Teorier altid er mislige, og hvad Poesien angaar, da er dens Ytringsmaader saa talløse, at vistnok ingen fuldt kan tilegne sig dem alle. Skriftens Ord: „I vor Faders Hus er der mange Boliger,“ kommer her ret egenlig til Anvendelse. Den eneste gyldige Lov er, at enhver maa følge sin Natur og lade Eftertiden dømme. Cl. Petersen havde dannet sig en spidsfindig Teori om hvad der var Poesi og Ikke-Poesi. Ægte Poesi, der havde sand aandelig Gehalt, skreves i den vide Verden kun af Bjørnson. Hvad der ellers havde Vægt og Værd, skulde med alle tænkelige Midler gøres til Ikke-Poesi. Hans Kritik over „Kongsæmnerne“ vil befindes at være skreven nøjagtig efter denne Recept. Overfor mig gik hans Prædikener idelig ud paa, at jeg var en af vort Lands største Begavelser, fuldkommen sikker paa at naa langt og vidt, naar jeg bare vilde slaa mig fra at skrive Poesi. En Aften trakterede han mig med to dejlige Madeira-Toddyer, medens han et Par Timer i Rad med behændig Overtalelse vendte og drejede dette Thema.

I Sommeren 1860 kom Bjørnson herned og boede hos Cl. Petersen og Hviid. Det var let at mærke, at de begge i Forhold til ham var undergivne en Slags magnetisk Indflydelse, der bragte dem til at danse en uafladelig St. Veitsdans om ham, og hvis usunde Beskaffenhed undertiden næsten gjorde mig syg. Uagtet jeg søgte at undgaa det, kunde det ikke være andet, end at ogsaa jeg lærte Bjørnson at kende. Han kunde sige meget, som var frisk og kvikt; men han sagde aldrig noget, der var saa overlegent og indtrængende, at det gav en virkelig Berigelse, hvad der dog ikke var til Hinder for, at mange bankede sig op til at tro, at en vældig Genius talte igennem hvert Ord fra hans Mund. I Omgang kunde han være meget elskværdig; men ofte var han ogsaa som Jettekvinden i Asernes Sal, fra hvis Mund den kolde Havguse udgik som et dræbende Pust. Alt hos ham beroede paa Lune og Tykke. Naar Cl. Petersen sagde noget, han ikke syntes om, afbrød han ham med et „Hold Mund“! som aldrig direkte blev tilbagevist. Kun i Teksten til Bjørnsons Billede i „Illustreret Tidende“, blev denne vidtgaaende Frimodighed paa en blid Maade stemplet som mindre elskværdig. En enkelt Gang kom Henrik Ibsen paa Omtale, og han blev da kaldt „en dygtig Efterligner“; men maaske det dengang ikke var uretfærdigt at holde ham for andet.

„Halte Hulda“ var i 1857 blevet indleveret til det kongelige Theater, og Heiberg havde om Stykket afgivet sin i hans samlede Skrifter trykte Censur, i Henhold til hvilken Hauch med afvisende Ord havde leveret Cl. Petersen det tilbage. Bjørnson var nu en Berømthed, og hans Nærværelse skulde benyttes til at tvinge Stykket frem, og efter hvad Cl. Petersen selv fortalte mig, leverede han Hauch det paa ny med den Besked, at hvert Ord han skrev derom, vilde blive trykt. Mærkelig nok, undlod Hauch at kaste ham ned ad Trapperne. Til Heiberg, som opholdt sig paa Bondrop, sendte Cl. Petersen et langt Brev om, hvor rart og hyggeligt han og Bjørnson havde det sammen; dets skjulte Mening var selvfølgelig at bane Vej for en ny Forhandling om Stykket. I et værdigt og stolt Svar, som Cl. Petersen i et Anfald af Oprigtighed læste for mig, erklærede Heiberg ham, at „Theater-Censuren ikke kendte til Omveje.“ Stykket blev paa ny afvist; men Hauch udtrykte sig denne Gang meget spagt og beraabte sig fornemlig paa Umuligheden af at faa Hovedrollerne fyldestgørende besatte. Om Cl. Petersen har forsøgt at indlede et personligt Bekendtskab mellem Heiberg og Bjørnson, ved jeg ikke bestemt; men nogle Aar senere blev det hos Chr. Winther sagt mig, at Heiberg om Bjørnson havde erklæret: „Lad ham løbe Hornene af sig andre Steder end i mit Hus!“ Ogsaa Chr. Winther lod sig med stolt Kuldskærhed nægte hjemme, da Bjørnson engang kom for at besøge ham.

Den 25de August døde Heiberg ganske uventet paa Bondrop. Jeg var dybt rystet over, at han var gaaet bort, inden det Tidspunkt var kommet, da jeg havde foresat mig atter at søge ham. Al min Hengivenhed for ham vaagnede paa ny, og ud af en dybfølt Stemning skrev jeg mit Mindedigt om ham. For nylig — disse Linjer skrives i Januar 1893 — er i Anledning af Udgivelsen af Fru Heibergs Erindringer den Tanke bleven fremsat, at det var stridige Retninger, Brydningen mellem en gammel og ny Tid, der i Bladenes stærkt personlige Polemik imod ham, var kommen til Udtryk, og denne Udtalelse er i Dagspressen bleven hilst som en ganske ny Belæring. Disse Linjer af mit Digt vil vise, at jeg allerede, da jeg skrev det, havde denne Modsætning klart for Øje:

„Vel sandt, han stilled' fjendtlig sig mod Tiden.
Dens fjerne Maal ej skimtede hans Øje,
thi fandt han Skraalet stort og Frugten liden.

Men sused' tit hans Ord som Pile drøje,
saa stod han som en Ridder dog i Kampen;
han lefled' ej og vilde sig ej bøje.

Men giftig steg fra Hadets Mose Dampen,
og naar de bitre Raab imod ham løde,
var saare sjeldent Sandhed nær med Lampen.“

— — — — — —

(Sluttes.)

Min Barndoms By.

Af H. W. Longfellow. Oversat af Alfr. Ipsen.

Tit naar jeg tænker paa min Barndoms By,
der ligger ved det brusende Hav,
da ser jeg dens Gader for mig paa ny,
og de velkendte Huse, hvor min Barndom fandt Ly,
stige frem af Forglemmelsens Grav.
Da falder mig stundom paa Sind
et Vers, jeg længe ej tænkte paa:
Barndommens Vilje er som Vejr og Vind,
og Ungdommens Tanker have langt at gaa.

Jeg vandrer under Alleernes Træer,
og det gnistrer lig Glimt af Staal
fra Havet, som vugger i Halvsols Skær,
med vinkende Smaaøer fjernt og nær,
mine tidligste Længslers Maal.
Hist ligger Havnen med bugede Skrog
med dens Hamren, Hvæsen og Støj,
med Matroser, der nylig kom hjem fra Tog,
og det summer om Øret med fremmede Sprog,
og det bider i Næsen med Røg.

Snart entrer jeg som en forloren Huron
op ad Banken, hvis grønne Top
bærer Fortet med truende Bastion,
hvis lille, aarvaagne Malmkanon
gi'er Signal, naar Solen staar op.

Og jeg mindes hin stormfuldt bevægede Dag,
da Kanonernes dirrende Døn
lød ude fra Havet, hvor man holdt Slag*),
og de faldne Kaptejner, som dækket af Flag,
blev jordet i Land under Bøn.
Og jeg flakker atter feriefri
i din løvrige Skov, Deering Wood**),
og jeg kender hvert Ansigt, som kommer forbi,
og jeg kender hver lille, forsløjen Sti,
som i Skovdybets Mulm leger Smut.

Og jeg husker Timer, der gled saa let
som Skovbækkens nynnende Strøm,
gennem skiftende Stemningers Solskinsspæt,
og dog var mit Hjerte ofte saa træt,
og mit Liv som en flygtende Drøm.

Der er Minder, som Hjertet gemmer bag Laas,
der er Drømme, som aldrig dør.
Der er Tanker, som kun af os selv forstaas,
der er Tørst mod en Lykke, som aldrig naas,
som sank sammen bag Taarernes Slør.
— Dog, underligt var det, da nys jeg gik
i de hjemlige Gader igen.
Jeg kendte hvert Hus, ja enhver Butik;
men kun fremmede Mennesker mødte mit Blik,
hvor det søgte efter en Ven.

Og da jeg sad under susende Træer,
Deering Wood, i din kølige Favn,
da dufted det mindetungt fjernt og nær,
ja det var, som min Barndom var jordet der
med dens Ønsker, dens Haab og dens Savn.

Der sang en Smaafugl i grønnen Lind,
nu kunde jeg Sangen forstaa:
Barndommens Vilje er som Vejr og Vind,
og Ungdommens Tanker have langt at gaa.

*) Et Søslag fandt Sted ud for Portlands Havn, i hvilken begge Kaptejner faldt. De blev begravede Side om Side paa Kirkegaarden i Mountjoy.

**) Udtales Diring Wut.

Kasper Vildtvogter.

Fortælling af C. A. Thyregod.

I. Hvad der mentes om den ny Vildtvogter

Nordvestlig i det gamle Skanderborg Amt laa i fordums Tid Kirkesognet Sejting, hvis Kirke dog blev øde i Middelalderen ligesom flere Kirker der i Egnen. Den har været lille og simpel, opført af Sten-Al og Marksten, og de værdiløse Byggeemner er sagtens Aarsag i, at Kirkemuren blev staaende og endnu ved Aar 1840 var henved halvanden Alen høj. Der var ingen, der havde Brug for de Sten, Muren bestod af. Men derefter forsvandt de i Løbet af 30 Aar; thi Grundejeren fandt, at Pladsen kunde nyttes. Han lod den da rydde, og da jeg efter hin Aarrækkes Mellemrum atter kom der, var Stedet besaaet med Rug, der dog kun lovede en tarvelig Afgrøde; thi Jordbunden er yderst mager.

Da Kirken for de mange Aarhundreder siden blev forladt som ubrugelig, blev Beboerne henviste til at søge Bording Kirke i Ginding Herred, medens Sejting Sogn vedblev at høre under Vrads Herred i verdslig Henseende, og dette Forhold blev først hævet langt ind i dette Aarhundrede, da Sognet blev henlagt under Bording Sogn i alle Maader. Hele Stadsen er dog ikke meget værd; thi vel er der over 7000 Tdr. Land, men det er kun sat til omtrent 30 Tdr. Hartkorn, saa det begribes let, at det ikke kan have været Jordmangel, der drev Grundejeren til at dyrke Kirkepladsen, men snarere en Grille eller andre Grunde.

Sognet har dog ogsaa haft Skove i fordums Tid, og paa nogle af Sognets mindst daarlige Jorder stod Guldforhoved Skov en lille halv Mil nordvest for Sejting; men den blev haardt medtagen i det 17de Aarhundredes Krige. Ved den Synsforretning som blev afholdt ved Juletid 1645 blev det paavist, at der i „den sidste Fejdetid" var borthugget 106 Egetræer og 14 Bøgetræer, og allerede det var mere, end en Skov kunde taale, der var ikke stor, men højtliggende og udsat for den skarpe Vestenvind. Naar man saa husker paa, at den snart efter følgende Krig, 1658 til 1660, var endnu mere ødelæggende for Skovene og for Landet i Almindelighed, saa kan man forstaa, at det maatte gaa endnu mere tilbage for det vidtstrakte og magre Sogn, og det hed, at Sejting vilde været den daarligste Landsby i mange Miles Omkreds, hvis ikke Beboerne havde haft særegne Hjælpekilder. Men det havde de: Sejting Sogn hørte til det gamle Lovsyssel, og Folkene var ægte Lovringer paa gammeldags Vis. Naar de i Harbolunde eller andetsteds i de store Skove i Nabosognene købte en Smule Bøgekjævle, saa maatte den tjene dem som Skalkeskjul, for hvad der ellers bjergedes, og det kunde udnyttes i en rent utænkelig Mængde Træsko, Vognhjul og Gavntømmer. Naar de saa førte sligt i svingende store Læs til Marked i Holstebro eller andetsteds der vesterude, saa 'hændte det ikke saa sjeldent, at en Raabuk eller et Hjortedyr havde forputtet sig i Bunden af Vognen, ligesom det da ogsaa kunde ske, at man tog fejl af slige Dyr og af sine egne Faar og Geder, naar Saltetruget skulde forsynes til Vinterhold.

Hvorledes sligt hang sammen, talte man aabenlyst om indbyrdes: „Det er jo ikke vor Skyld," hed det, „at der paa vore Marker bare vokser lang Lyng og ikke Eg og Bøg saadan som i de østre Sogne, og vi kan vel nok have Lov til at jævne lidt ved Uligheden. Og saa er der Vildtet, som jo siges at høre Kongen til; men han faar nok ikke meget af det alligevel, og saa er det da bedre, at vi æder de skarnagtige Dyr, end at de æder vort Korn paa Marken."

Sejting Sogn var nemlig Krongods under Silkeborg Slot, det laa paa Kongens Vildtbane og kom fra 1719 af til at udgøre en Del af det skanderborgske Rytterdistrikt. Før dette Aar havde Godset en Tid lang været i Herremænds Eje, men dog med den Indskrænkning, at Kongen besad Skovene og Jagtretten og holdt i den Anledning Tilsynsmænd, der var bosatte hist og her. I Sejting var der i lang Tid intet Tilsyn, der var jo ingen Skove at passe paa, og hvad Vildtet angik, saa toges det slibeligt dermed; thi der kunde jo nok af og til komme en Flok Dyr fra Tem Sogns Skove og aflægge et natligt Besøg i Højris Enge, men derude grasserede mange Ulve, og desuden var der jo ingen, der havde Tal paa de vilde Dyr, der kom forbi Sejting.

Og kom det op, at der var sket noget, som ikke maatte være, enten med Vildt eller Træ, saa kunde et godt Ord og en blank Skilling, der anvendtes i rette Tid, afvende megen Fortræd. Sligt havde til Følge, at om Tilsynet engang imellem skærpedes, saa slappedes det snart igen, og Sejtingfolkene havde sædvanlig kronede Dage, og kunde nok svare, hvad de skulde, men klynkede de, saa kunde der ogsaa finde Eftergivelse Sted. De levede jo saa langt fra Hovedgaarden, næsten som uden for den beboede Verden, Hoveriet trykkede dem heller ikke, da det bare udgjorde nogle Ægtkørsler og sligt, som de blev tilsagte om længe i Forvejen.

Der var taalelig Velstand i de fire Halvgaarde, der var sammenbyggede to og to og stod sydøst for Ødekirken ved den saakaldte „Flod", en lavtliggende og langstrakt Grønning, som der tit stod Vand over om Vinteren, hvorimod den om Sommeren prangede med Smærer og Tusindfryd og Smørblomster. Der voksede kun kort Græs for Resten, men der var altid svalt og frisk, saa Malkekvæget gerne gad græsse der i de hede Sommerdage, naar der paa Agrene ikke var anden Bevoksning end tørre Gedeskægstotter og spredt staaende Rødknæ. Dog Vildtet gad ogsaa nok gæste Floden og tage sig en Bid, naar det kom forbi Morgen og Aften paa Vandringen mellem Skovene østerpaa og Engene vesterpaa. Mangt et Dyr maatte dog bøde derfor med Livet, naar der laa en eller flere Krybskytter i den høje Lyng nærmest Grønningen.

Morten Hansen i Guldforhoved og Mads Nielsen i Sejting, kom til at følges ad en Søndag paa deres Hjemvej fra Bording Kirke, og saa siger Morten Hansen: „Nu har vi jo faaet en ny Djævel her ud i Egnen."

„Vi har faaet en ny Vildtvogter, om det er det, du mener," lød Svaret.

„Det er det netop. Hvad er det, han hedder, Karlen?"

„Kasper Hof. Han er nok en Tysker, men han taler da ret godt Dansk."

„Ellers kunde Hjorte og Hinder jo heller ikke forstaa ham," mente Morten.

„De lærer nok at forstaa ham, og du og de andre Krybskytter lærer det kanske ogsaa."

„Kalder du mig en Krybskytte? Det skal du Slemmen tage mig bevise."

„Aa pyt! Jeg snakker efter Snak og kanske jeg lyver efter Løgn. Det betyder ikke stort, hvad vi i Enrum gaar og snakker om her paa Vejen. For mig maa hvem der vil, gaa paa Krybskytteri. Jeg har selv ikke været fri for det engang, men nu slaar Synet mig fejl."

„Slemmen skulde tro dig derfor, men hvad jeg vilde sige: Mon den Kasper Hop eller Skrub agter at tage Ophold i Sejting? Der er dog ikke megen Honning at slikke."

„Men der kan være andet, som er værd at slikke: Der er kønne Piger, og det skulde ikke undre mig, om Kasperfyren tænkte paa at gifte sig og faa en af de Sejting Gaarde i Fæste."

„Mener du det? Skal han maaske have Mikkel Skygges Datter og Gaard?"

„Hvorfor ikke Knud Nørgaards?"

„Nej, Slemmen heller, skulde han have Tanker til Anna Knudsdatter. Ja, hun er rigtignok en skammelig køn lille Unge; men er hun ikke tilstrækkelig forsynet med Kærester i Forvejen?"

„Hun har vel ikke flere end til Husbehov," sagde Mads.

„Nej saamænd! Det kan jo ogsaa være, at en fra eller til gør ikke meget til Sagen. Mig gør det da ikke noget, for jeg har jo min bestikkede Del af Kvindfolk. Men naar du saa kommer i Naboskab med den berømmelige Vildtvogter, saa kunde du gerne lægge et godt Ord ind for mig i paakommende Tilfælde. Endnu har jeg ikke gaaet paa Krybskytteri, men en ved ikke, hvad en kunde faa i Sinde, og du kan sige til ham, at han ikke skal være alt for lydhør for ethvert Bøsseskrald herude. Han kan jo ikke vide, om det er ved Kongens eller Højrismandens Side af Vildtbanestenene."

„Blandt anden Snak! Kender du noget til den ny Højrismand?"

„Jeg har set ham, og der er ingen Stads ved ham. For Resten lærer vi ham nok at kende, naar han skal have Tiende som Ejer af vor Kirke. Han skal være en haard Hund mod dem, han har at befale over, og det er da heller ikke for ingen Ting, at en Stodderunge ude fra Kalkegnen er bleven Ejer af tre fire Herregaarde og kanske dobbelt saa mange Sognekirker."

„Man siger jo ogsaa, at Fanden bringer ham en Hatfuld Penge hver Morgen."

„Naa! Gid han saa vilde give mig en halv Hatfuld — ja, jeg mener ikke Fanden, men Højrismanden eller en anden gammel Gniepind. Men, det var Kasper Hof, vi talte om. Hvis du bliver noget kendt med ham, saa kan du sige ham, at det er bare Løgn og Sladder, naar der snakkes om, at jeg skyder Vildt. Selv fortæller du ham vel ikke noget af, hvad du har hørt."

„Jeg fortæller ingenting," sagde Mads. „Jeg plejer ikke at løbe med Sladder."

„Det mener jeg heller ikke," svarede Morten. „Men nu er jeg hjemme. Gaar du ikke med ind. Jeg har maaske en Draabe Brændevin fra i Søndags, jeg havde Barn i Kirke."

„Jo Tak," sagde den anden og efterkom Indbydelsen.

II. Et mislykket Frieri.

Knud Nørgaards Datter, Anna, hørte til en Slags Piger, som dengang var ikke ualmindelige.

Frieriet.

Hun kunde godt lide, at de unge Karle beundrede hende og var forelskede i hende, uagtet hun ikke selv var forelsket i nogen. Skønt hun var Ærbarheden selv og forstod at holde enhver Spøg inden strengt afmaalte Grænser, holdt hun dog nok af at gantes med baade den ene og den anden, og den, som engang var kommen i hendes Garn, havde ondt ved at redde sig ud igen, saadan en Trolddom laa der i hendes Blik, hendes Smil og hendes Stemme. Saadanne Piger gives der nu vel ikke mere; thi nu er de alle grundmurede og ildfaste i Kærlighedssager — saa vidt jeg ved — men nu er Folk jo ogsaa mere oplyste, og man skal ikke være alt for snar til at bryde Staven over Anna Knudsdatter, fordi hun ude i sin fattige Hedebygd var en lille Flane, som der i det mindste var tre Ungersvende, der gjorde sig Haab om at vinde.

Der var nu først Niels Risager, som var Korporal ved Kongens skanderborgske Rytterregiment, og som var den fornemste af alle hendes erklærede Bejlere; thi at ogsaa Løjtnant Burmøller beundrede hende, tillagte hverken hun eller andre nogen Vægt, da han sagtens ikke havde redelige Hensigter. Nr. to blandt hendes ærlige Tilbedere var den hjulbenede Bødker Lars Jensen i Sebstrup, og hvad det ydre vedkom, saa stod han jo langt tilbage for den slanke Korporal med de lige Ben, de lange blanke Støvler og de klirrende Sporer. Men Lars var et dygtigt lille Menneske, og det sagdes, at han havde gamle mugne Sølvpenge paa Kistebunden, foruden de ny Penge, han tjente ved sin Bødkerhaandtering, som han var dygtig til. Endelig var der Jens Jensen i Sejting, som hendes Forældre raadede hende til at holde gode Miner med, da man efter Omstændighederne kunde have baade Gavn og Fortræd af de nære Naboer, som han var en Søn af.

Men Forældrene sadlede hurtigt om, da den ny Vildtvogter tilvendte Pigen sin Velvilje. Han var menig Rytter og ikke særdeles smuk; men sin Tjeneste som Rytter var han snart færdig med. Og saa var der det, at han var en Tysker, hvilket i de Tider var agtet for noget stort og fornemt, medens de stavnsbundne jydske Bønder regnedes omtrent for de ringeste af alle Skabninger, hvorfor Rytterofficererne og andre Embedsmænd, saafremt de ikke var tyske af Fødsel og Afstamning, hjalp paa Omstændighederne ved at udpynte deres danske Navne med „c", „h" og „z" og andre Bogstaver der gav dem tyskagtig Klang eller Udseende. For Resten stod Kasper i Yndest hos Regimentskriveren og en eller flere Officerer, der havde skaffet ham Stillingen som Vildtvogter. Lykkedes det ham fremdeles at vinde deres Velvilje, kunde han godt her ude i det afsides Hedestrøg paa Ryttergodsets yderste Grænser skabe sig som en lille Konge. Det gjorde han saa ogsaa, og for at befæste sig i Stillingen vilde han nok have Fæstegaard i Sejting, og da Knud Nørgaards smukke Datter var eneste Barn i sit Hjem, kunde der blive Anledning til at opnaa dette Formaal. Hvis hun vilde have ham.

Og hvorfor skulde hun ikke ville det. Han var ikke ganske ung og var snarere grim end smuk, men med sine klirrende Sporer, sit halvtyske Sprog og brovtende Væsen maatte det være ham en let Sag at sætte sig i Yndest hos en ung Bondepige. Hendes Forældres Velvilje søgte han at vinde ved at rose sig af sin Formue, og en saadan havde han virkelig; thi han var en Gnier paa en Hals og havde benyttet sig af sine Kammeraters Ødselhed til sin egen Fordel. Han havde en uslukkelig Lyst

til at berige sig og greb enhver Lejlighed dertil. Sine foresattes Yndest havde han skaffet sig, ved at han mod dem var krybende ydmyg, hvorimod han kunde være brysk og grov mod Bønderne. Men at han ret snart tog sig for at være nedladende mod Sejtingboerne i Almindelighed og især venlig mod Knud og hans Familie, det fandt disse meget rart, da det var uvant.

Knuds Kone hed Anna Margrete og var adskillige Aar yngre end Manden, ligesom hun ogsaa var mere munter og frejdig, saa hun følte sig mindre tynget af Fattigdommen, der i Nørgaarden var større end ellers i Byen, da Knud nu havde mindre Mod paa Skovtyveri og Vildttyveri end i hans unge Dage og derfor var kommen i nogen Bagstand. Han var ræd for at se fremad i Tiden, hvor hon kun øjnede voksende Nød og en trøstesløs og hjælpeløs Alderdom. Han saa ingen anden Redning end at blive af med Gaarden til en ny Fæster, der var villig til at yde ham og hans Kone et tarveligt Livsophold foruden at overtage hans Gæld og øvrige Forpligtelser. Men slige Vilkaar vilde næppe kunne naas, naar ikke Datterens Skønhed og Elskværdighed kom med i Spillet, og hun var derfor sit Hjems Haab og Trøst, som hun ved sin Livlighed og Elskværdighed var dets Glæde. Hun kendte Tilstanden, og hun var en god Datter, der om saa skulde være, var villig til at ofre sin egen Lykke for at skaffe sine Forældre en blid Alderdom. Men hun vilde gerne bringe sine Varer til det bedste Marked, og det var tildels dette, der gjorde hende saa vaklende i hendes Mandevalg. Deri holdt Moderen med hende, og da Kasper Hof meldte sig og — tildels med Rette — gjorde sig til af den store Indflydelse, han middelbart eller umiddelbart kunde øve paa Myndighederne, saa var gamle Knud straks paa det rene med, at han burde foretrækkes.

Finsk Landskab.

Deri var Datteren ikke enig, og saa var hendes Moder det heller ikke, dog kunde de ikke paavise nogen anden Udvej, og Knud længtes efter en Afgørelse, hvilken ogsaa tilsigtedes af Nytteren, der indfandt sig en Søndag i Forsommeren og medbragte Mads Nielsen i Søndergaarden, der var Knuds gode Ven, og Mikkel Skygge, der var hans Uven, men som Kasper Hof havde sit midlertidige Tilhold hos. Ærindet gjaldt et bestemt Frieri til Anna, men rettedes til Knud paa hans Datters Vegne. Han var straks villig til at sige Ja, men Konen vilde have slaaet fast, hvad Svigersønnen skulde yde, naar han overtog Gaarden. Deri gav Mads Nielsen hende Ret, og nu forhandledes der om den Sag. Om den havde Bejleren før udtalt sig med megen Flothed, men nu det kom til Stykket, viste han sig meget karrig i Enkeltheder. Gaardens Forpligtelser nægtede han ikke at overtage, hvad jo heller ikke kunde nytte. De gamle vilde han ogsaa give Føden, men saa skulde de deltage i Gaardens Arbejde, saa længe de levede.

„Det er i sin Orden," sagde Mikkel Skygge.

(Fortsættes.)

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

Han vinkede Ties nærmere til Sengen, talte nogle dæmpede Ord til ham, som ingen af de andre forstod, derefter gik den halte igen, tørrede sine Øjne og lod, som han græd, idet han kom forbi Nanne, men Carsten sank tilbage paa Lejet. Dagen svandt, det blev en rolig og stjernelys Aften.

„Bare jeg maatte leve til i Morgen," sagde Carsten, „og faa Solen at se en eneste Gang endnu, men det tilstedes mig vist ikke, jeg skal dø i Mørke. — Det er Reimers Skyld." — Han bøjede sig til Siden og greb Nannes Haand. „Hvorfor græder du over mig, Nanne? Jeg har dog været dig en haard Husbond, — skal vi lade det være glemt og skilles ad i det Gode?"

„Jeg har aldrig klaget," svarede hun med sitrende Læber og trykkede sit Ansigt ned i Dynen.

Han prøvede paa at lægge sin Haand over hendes Hoved. „Nej, klaget har du ikke," sagde han blidt, „Du tav, det var saa din Maade at bære det onde paa."

„Det var ogsaa din Maade, Carsten, bedre havde det vist været for os begge, i Fald du havde talet."

„Hvad ved du derom?"

„Jeg ved alt, det har jeg vidst i syv og tyve Aar."

Han hævede sit Hoved og saa længe paa hende, der laa et forbavset og sørgmodigt Udtryk i hans Øjne.

„Din Stakkel!" hviskede han endelig med et Blik saa mildt og bønligt, som om han vilde afbede al den Uret, han mente, hun havde lidt. Straks efter sank han tilbage, en Blodstrøm piblede ned over begge Mundvige. „Hvor er Viben? Viben! — han skal være Familiens Hoved efter mig, ham skal I lystre, Bartel duer ikke til at styre. Husk paa lamme Ties, lad ham ikke gaa uhørt fra dig. — Alting bliver saa rødt for mine Øjne, jeg ligger i Blod og kan ikke faa mit Vejr. — Kom med din Haand, Viben! — Giv aldrig din Ret fra dig. — Nu rinder Livet ud af mine Saar. — Gud være min arme Sjæl naadig!"

En blaalig Skygge for hen over Carsten Peters Ansigt, han sank tilbage, strakte sig ud paa Lejet og døde.

Nanne satte en Række tændte Lys omkring Sengen, de maatte ikke slukkes, før Liget blev jordet. Uden for Gadedøren rejste Viben en Lygte paa en høj Stang, om Natten brændte der et lille, svagt Lys i den, om Dagen blev det slukket. Det kaldes Ligvarsel. Imidlertid gik Bartel op til Reimers for at underrette dem om Faderens Død; Viben og Nanne sad alene i Dilen.

„Hvad mente du før med Reimers Skyld," spurgte Viben pludselig. Fortæl mig Moder, hvad han har forbrudt sig mod vor Fader."

„Det er bedst, vi ikke tænker mere herpaa. Nu har han jo faaet Fred, som led derunder."

„Jeg maa vide det for at rette mig derefter."

„Du skal ogsaa faa det at vide. Et Ord først, hvad var det, din Fader hviskede til dig i Mørkningen?" spurgte hun ængstelig. „Han talte ikke om at gøre ondt, han gav dig ingen Hævn i Arv, ingen Hævn, Viben, gjorde han det, vil du ikke tage imod den? Ræk mig din Haand, hvorfor kommer den dybe Rynke i din Pande? Lad det gode vinde, det jeg bad dig saa mindeligt om, da du drog op til Hanerov. Du har intet lovet ham, vel?"

„Der er da noget at hævne, noget han har lidt under?"

Nanne nikkede, medens hendes matte og taareløse Øjne vedblev at være heftede paa Viben og iagttog det haarde Udtryk, der lagde sig over hans Ansigt. „Han har haft sit Kors at bære," mumlede hun, „det knugede ham næsten til Jorden, skønt han aldrig tilstod det for nogen. Tiden bragte ham heller ingen Lindring, det var det værste. — Hør og døm: — Han var ung og stor og anset i sin Slægt. Alle tyede til ham, naar de vilde have Raad eller Hjælp, hvor han kom, gjorde de af ham. Saa trolovede han sig med Mari Zitgen, af den rige Isemans Stamme, Iseman med Plovjærnet, men det skete mod Forældrenes Vilje. Mari havde stor Formue, mere i Vente, og dengang ejede Carsten Peter kun sit gode Haab, men ingen Midler. Han bad, og hun græd, lige meget hjalp det. De havde en anden til Mand for hende, det var Reimer Grote. Han kendte godt Maris Tanker til Carsten, hun faldt paa Knæ for ham, sagde alt og bad om Naade, men der var ingen Naade, hun laa og græd paa Brudeskamlen, — ja, hvis det endda havde været de eneste Taarer, men der blev grædt mere siden."

„Jeg tror, man kan forvinde de Tanker, man fæster paa en Kvinde, naar man blot rigtig vil det," sagde Viben sørgmodig og uden at se i Vejret. „Fader giftede sig jo siden med dig."

„Det gjorde han, han tog mig, som Mari tog Reimer. Forældrene vilde det saa."

„Jeg har dog aldrig hørt ham nævne Maris Navn."

„Jeg har hørt det. Jeg har vaaget mangen lang Nat, imens den stærke Mand laa med Hovedet under Dynen og græd som et lille Barn. Hun var aldrig ude af hans Hjerte. — Tiden gik, min Dreng, jeg haabede paa det bedste, jeg bøjede mig for ham, søgte at læse hvert Ønske ud af hans Øjne, bad Vorherre komme mig til Hjælp, lige meget forslog det. — Mindes du den Paaskeaften, I kom hjem fra Dans hos Reimers? — Det Sølvtøj kunde have staaet paa mit Bord, sagde han, — det var hende, det gjaldt, Mari var og blev Mari for ham, hans Drøm, hans Lyst og eneste Tanke."

„Du kan tage fejl, Moder. I de mange Aar har han nok glemt hende."

„Kom og se."

Hun strakte en rystende Haand ud efter Lyset og gik ind i Stuen til den døde. Da hun havde gjort Korsets Tegn over ham, tog hun Lagenet fra hans Bryst og holdt Lyset hen til det. Viben saa en tynd Jærnkæde om Carstens Hals, i Kæden hang en lille Ring, hvis Kanter var afslidte og runde.

„Det er Maris Ring," hviskede Nanne, „den har han baaret, fiden de skiltes. Hendes Navn staar præget inde i den."

„Vi stikker hende den tilbage."

Nanne rystede paa Hovedet. „Vi lader ham beholde den," sagde hun bestemt. „Nu, da hans Tanke staar stille, er den det eneste, han har fra hende. Har han baaret den saa længe, skal den ogsaa følge ham i hans Grav."

„Fader havde da stor Uret imod dig, efter hvad jeg nu kan skønne, — hvor du har maattet lide!" sagde Viben og kyssede Nannes Haand.

Hun trak paa Skulderen. „Hvad skal jeg svare dig? Din Fader var fattig, jeg havde Penge, han arbejdede, det var for at trodse hendes Slægt, han vilde i Vejret, det var for at staa jævnsides hende, altid hende, hvad Magt laa der da paa mig, hvad Magt laa der vel paa et Hjerte, som maatte briste? Jeg vævede hans Brystdug og lavede hans Spise, jeg gjorde hans Stue lun, hans Hjerte kunde jeg ikke varme. Da saa jeg mig om efter det gode, jeg mægtede at naa, jeg havde mine tre Drenge, jeg havde jo dig, mit kæreste Barn. Du vil ikke bære Naget videre. Har din Fader talt til dig i sin bitre Pine, saa glem det, lad det onde ikke faa Lov at blomstre frem i dit Sind, lov mig det, Viben, her ved hans Dødsseng, saa vil jeg forglemme, hvad jeg led, og endda prise Gud for min Lykke."

„Det lover jeg," sagde Viben højtideligt, „at jeg skal aldrig gaa af Vejen for Reimer Grote og hans Slægt, men heller ikke gøre et Skridt imod ham, saa længe han lader mig og mine være i Fred."

Tre Dage efter jordedes Carsten Peter, og hele Byen kom i Bevægelse. De nærmeste Gader var bestrøede med Bøgeløv og hvidt Sand. Uden for Sørgehuset, saa langt Carstens Grund naaede, stod dækkede Træborde med forskellige Spisevarer, og langs med Stuehusets Mur laa Olankere paa Gaden, hvoraf Følget kunde tappe, saa meget enhver vilde. Fra Gestland og Marsken strømmede Folk sammen den hele Formiddag, det var en Æressag for alle dem, der bar Ulvens Mærke, at være tilstede. Klokkerne ringede, Grædekonerne gjorde deres Pligt efter bedste Evne. Nærmest Kisten fulgte Nanne, sortklædt og indhyllet i et langt, mørkt Slør, som aldeles skjulte hendes Ansigt. Hun gik imellem sine to yngste Sønner, Viben og Johan, og havde taget enhver af dem i Haanden. Reimer Grote og hans Slægt sluttede sig ogsaa til Skaren. Der blev længe efter Tale om den Jordefærd, og ingen i Meldorf kunde mindes et større eller mere anseligt Ligtog end Carsten Peters.

Da Nicolaus Boje havde læst Bønnen, og Følget forlod Kirkegaarden, gik Reimer Grote hen til Viben og tog hans Haand.

„Du er nu Hovedet for Slægten, efter hvad Carsten bestemte, og jeg har et Ord at sige dig, før vi skilles. Der var noget imellem din Fader og mig fra vor Ungdomstid, som aldrig ret kunde forvindes. Jeg troede, det skulde blive glemt og gjorde mit derfor, men det kom altid frem igen. Mellem os to er der jo intet, vel?"

„Synes I da, min Fader havde Grund til at være jer uvillig findet, Reimer Grote, eller hos hvem laa Skylden?"

„Jeg har tænkt meget derover, og skal jeg sige min Mening, saa tror jeg forvist, at Carsten vilde handle som jeg, om det havde staaet til ham."

(Fortsættes.)

Pinsekæresten.

Af P. K. Rosegger.

Himlen maa vide, hvorfor de to unge Mennesker havde saa meget imod hinanden?

De boede ikke sammen, de var ikke i Familie med hinanden, ja, de var ikke engang Mand og Kone, og dog var der et evindeligt Fjendskab imellem dem. Han var en Gaardmandssøn fra Zeisel, og hun var Enepige hos en Bonde i Teut, de kom slet ikke hinanden ved. Og at de begge var unge, glade og smukke, det var saamænd ingen Grund til, at de skulde se skævt til hinanden.

Naa, saa var det en Søndag Aften, at Gregers — saaledes hed Knøsen — og Sofie — det var Pigens Navn — kom sammen til Dans. Gregers slentrede ligesom tilfældig forbi Sofie og traadte hende paa Foden. „Av," tænkte hun, men hun sagde ikke noget, blot mumlede ved sig selv: „Vent du blot, lille Gregers, det skal du faa betalt." Under Trængslen tog hun kort efter Hejrefjeren ud af hans Hat og stak en Brændenælde i Stedet. Gregers kunde nok gætte, hvem Skælmen havde været, og ved første Lejlighed puttede han saa en Haandfuld Savspaaner ned paa hendes Ryg. Til Tak sendte hun ham et Blik, som kunde have tændt Ild i en Høstak.

Engang var de unge sammen for at rive Hø hos en rig Bonde der paa Egnen, og saa blev der dækket for dem med Rødgrød. Da Sofie skulde til at lange til Fadet, faldt Bladet af hendes Ske. Der var nogen, som havde filet Skaftet over, saa Bladet kun hængte ganske løst ved. Der blev jo en voldsom Munterhed, og Sofies Hjerte bankede af Harme.

Ikke lang Tid efter var der Marked, og Gregers stod i Skjorteærmer i en Butik. Trængslen var stor, og da Karlen endelig havde boret sig gennem den, mærkede han, at hans Bukser skred ned om hans Haser. Der var en, som havde skaaret hans Seler over. Under almindelig Jubel maatte han med et dybt Tag i sine Bukser traske over Markedspladsen og købe sig et Par ny Seler.

Da Sofie nogle Aftener senere vilde til at strække sine runde Lemmer i sin Seng, udstødte hun et Angestskrig. Sengen var fuld af Nødder. Naa, den Ulykke var jo endda ikke saa stor. Efter at have undersøgt Værelset for at sikre sig mod Overraskelser af lignende Art, satte hun sig til at knække Nødder, medens hun pønsede paa Hævn.

Nu kom Pinsen, og ved denne Højtid har man en ejendommelig Skik paa Landet: Den Karl, der Pinsemorgen sover fra Solopgangen, ham sætter Pigerne en Straakrans paa Hovedet og udnævner ham til Pinsekonge eller Pinsemurmeldyr. Gregers havde en slem Vane til at sove længe om Helligdagsmorgenen, det vidste Sofie, altsaa flettede hun en Straakrans, fik nogle andre lystige Pigebørn med sig, listede sig Pinsemorgen ind til Gregers, medens den ulykkelige Fyr endnu sov paa sit grønne Øre, satte Kransen paa hans Hoved og klippede den ene Spids af hans Overskæg af. Saa listede de sig ud igen og gav sig til at raabe: „Pinsekonge!", saa Knøsen vaagnede derved og troede, det var mod Verdens yderste Tider. Han greb sig til Hovedet og fik Straakransen i Haanden; ærgerlig herover vilde han sno sit Overskæg, men mærkede, at Spidsen var skaaret af paa den ene Side. „Hævn," mumlede han og klippede ogsaa den anden Spids af sin mandige Prydelse.

Saaledes gik Aaret med gensidige Drillerier; men da Pinsen kom igen, skulde en frygtelig Hævn ramme Sofie; thi Gregers havde ikke glemt den Tort, hun havde tilføjet ham.

Folkeskikken har nemlig ogsaa en streng Straf for den Pige, som sover over sig Pinsemorgen. Saa kommer nemlig de unge Karle med en legemsstor Dukke af Straa og gamle Klæder, der kaldes „Pinsekæresten", og denne bliver hængt op foran Pigens Vindue.

Da det nu altsaa blev Natten til Pinsedag, gik Gregers hen og satte en Stige op til det Kvistkammervindue, bag hvilket Sofie sov, klatrede derop og hængte med stor Forsigtighed et tykt Dækken for Vinduet. Saa samlede han Piger og Knøse fra Byen, og de hjalp ham med at hænge Skræmselet op.

Sofie vaagnede ved samme Tid, hun plejede vaa, og forbavsedes over, at det endnu ikke var lyst. Saa vendte hun sig med en velbehagelig Gaben om paa den anden Side og sov videre. Men hun blev grusomt vækket: „Pinsekæreste! Murmeldyr!" o. s. v. Hun for ud af Sengen, opdagede Dækkenet for Vinduet og kastede sig hulkende ned paa sit Leje.

Henrykt over sin vellykkede Hævn kiggede Gregers lidt efter ind ad hendes Kammerdør, men da han saa hende sidde i en Krog og græde, gik han ned til de andre og sagde, at de skulde gaa hjem, nu kunde det være nok.

„Aha!" lo de spottende, „nu vil han forsone sig med hende, saa er vi overflødige."

De forstod den indtraadte Vending bedre end han selv.

„Er du meget vred paa mig?" hviskede Gregers, som havde sneget sig op til Sofie igen, efter at de var gaaede. Hun svarede ikke, men græd bare, som om hendes Hjerte skulde briste.

En virkelig Mand kan alting, men han kan ikke taale at se en Kvinde græde. Og pludselig gik det med forfærdelig Klarhed op for Gregers, at han elskede Sofie. Hadet og alle Drillerierne havde egenlig ikke været andet end en anden Form for Ømhed.

„Sofie," sagde han og lagde sin Haand paa hendes Skulder. „Det var ikke saa slemt ment!"

„Jeg vilde ikke bryde mig en Smule om det, hvis det bare ikke havde været dig, som . . . ." og saa hulkede hun videre.

„Bryder du dig da noget om mig?" spurgte han.

„Det gør mig saa ondt, saa ondt, at netop du er saa ond imod mig," stammede hun.

„Har du maaske været blidere mod mig?" sagde han. „Husk paa mit Overskæg, som du klippede af."

„Det er jo vokset ud igen," svarede hun, „men den Skam, som er overgaaet mig i Dag, vil aldrig glemmes."

„Den glemmes," udbrød Knøsen leende, „naar vi to følges ad op til Præsten og bestiller Lysning til paa Søndag. Tror du ikke, Sofie? Jeg vidste ikke, at jeg holdt af dig, før jeg saa dig græde for min Skyld."

I samme Øjeblik var deres Læber sammen, og det varede en god Stund, inden de skiltes igen.

To Maaneder efter var Sofie Husmoder paa Zeiselgaarden.

Om de driller hinanden lige saa meget i Ægteskabet som før? Det vilde I gerne vide. Nej, men Gregers bliver kaldet Pinsekæresten i hele Egnen, det er der ikke noget at gøre ved — ja, ogsaa hans Kone kalder ham saaledes i ømme Øjeblikke. Men der er dog den heldige Omstændighed ved det, at han ikke hænger paa en Gren uden for Sofies Vindue, men har en væsenlig bedre Plads indenfor.

Vore Skovtræer

I. Birken.

(Med to Billeder.)

Naar man vil fortælle lidt om vore Skovtræer, kan det synes et underligt Valg at begynde med Birken. Adskillige kender maaske ikke dette Træ, og mange har aldrig set det vokse i saa tæt Mængde, at det dannede Skov. Er Birken virkelig et Skovtræ? spørger man og synes, at dette slanke, pyntelige Træ med den snehvide Stamme, de silkefine Kviste og det let dirrende Løv snarest maa være et kultiveret Havetræ. Men det er virkelig et Skovtræ, og man behøver kun at drage lidt længere mod Nord, til Norge, Sverige, Finland eller Island for at forvisse sig om, at det endog kan danne vidtstrakte Skove, ja, man kan drage en Nordgrænse, hvor det er det eneste Skovtræ af mærkbar Betydning. Her til Lands træffer man vel yderst sjelden en Birkeskov, men ikke desmindre har Birken en Plads blandt vore Skovtræer, thi efter at Isperioden var forbi, den Tid, da vort Land var bedækket af Is, var Birken det første Træ, der slog Rod paa vore Kyster og efterhaanden dækkede Landet med Skov. Det ligger Aartusinder tilbage i Tiden, langt længere end nogen skriftlig Efterretning rækker, det er i vore Tørvemoser, vi maa læse om, hvorhvorledes vort Land i hin Tid saa ud, hvilke Vilddyr der færdedes, og hvilke Træer der voksede, hvor vi nu pløjer og høster. Og Moserne fortæller, at Birken var det første Træ, som havde hjemme i Danmark, og belægger det med uomstødelige Beviser. Senere i Tidens Løb har andre Skovtræer holdt deres Indtog og er atter blevne fortrængte, ja, stundom helt tilintetgjorte; Birken var vel den første, der blev fortrængt, nemlig af Fyrren, men den synes aldrig helt at være bleven udryddet, igennem Aartusinders Omskiftelser har den holdt sig hist og her i en Krog af Landet.

Birken er altsaa intet mindre end et fint, ømtaaleligt Havetræ, den er endog meget haardfør. Den kom, da Isen var borte, den danner endnu den Dag i Dag Skovvækstens yderste Forposter mod Nord. Paa vort Billede ser vi den afbildet i et højnordisk Landskab, og det kan for saa vidt være rigtigt, ligesom man paa det større Billede fra Finland vil finde en af de Egne, hvor Træet ret hører hjemme og mægtigt bidrager til Landskabets ejendommelige Karakter; Birketræet hører til de „tusind Søers Land". Men foruden i utallige Smaalunde optræder den ogsaa hos os som Skov, saaledes ved Silkeborg, hvis Skove kan takke Birken for en ikke ringe Del af deres Berømmelse. Her ser man den den lyse, silkefine Pragt tegne sig paa Bøgenes og Naaletræernes mørke Baggrund, medens de hængende Løvmasser spejler sig i de stille Søer. Den norske Digter Jørgen Moe har i et af sine smukkeste Digte fremstillet Birken som Sindbillede paa Hjertets Ydmyghed:

„En Ungbirk stander ved Fjorden
og Vandspejlet ganske nær.
Hvor stor og smuk den er vorden
de Aar, jeg har boet her!
Nu løfter den hvide Stamme
Kronen fra Bredden lav;
men tro dog ej den vil bramme —
den ved ikke selv deraf.

Hr. Jokumsens Hændelser.

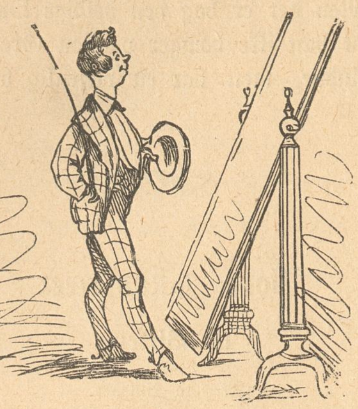

1. Hr. Jokumsen har gjort Toilette, iført sig sin ny Sommerdragt og vil overvære Revuen paa Fælleden.

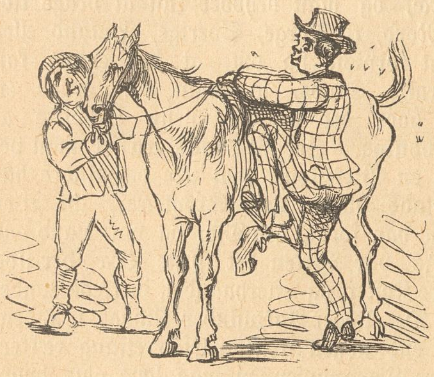

2. Han lejer en rolig Hest og bestiger den lidt ængstelig, men føler sig snart ganske i sit Es paa Hesteryggen.

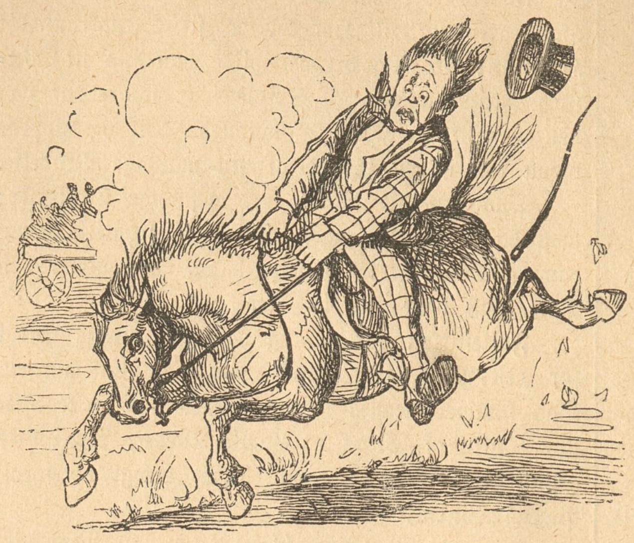

3. Den abstadige Hest ynder ikke Skydningen og sætter afsted, alt hvad den kan.

4. Endelig gør den en sidste Kraftanstrengelse for at befri sig for sin Byrde.

5. Og Rideturen ender i Holger Danskes Briller, medens en lattermild Ungdom flokkes om Jokumsen.

6. Misfornøjet med sin Skæbne gør han et Indhug paa Ungdommen, en Letsindighed, der koster ham en Tur paa Stationen, og endt er den glade Dag.

I Guds og Hvermands Øjne
den vokser fra Dag til Dag,
og Kvistene, som sig højne,
nu byder hver Sangfugl Tag.
Men Birken, den undres derover,
den kender slet ej sin Rang;
den bøjer mod Vandets Vover
saa ydmygt Bladenes Hang."

Birken er et nøjsomt Træ. Den tager til Takke med at vokse paa sandet og stenet Jordbund, den klæder de skandinaviske Fjelde, dens smaa Frø med de fine lette Vinger finder Vej og spirer, hvor meget faa Planter slaar sig til Taals. Med sin Haardførhed forbinder den en ejendommelig Ynde, der ikke taber sig paa nogen Aarstid. Gaa ud en Foraarsdag i Birkelunden — helst sidst i Maj — og du vil fortrylles af den sarte Skønhed, der lyser dig i Møde fra de hvide Stammer og det fine, lysegrønne Løv; men her er ikke mindre smuk om Vinteren, naar de tusinde Kviste hænger fulde af Rimfrost, der funkler og glimrer i den blege Sols Straaler.

Fr. R.

For Hus og Hjem.

Olivenolie mod Øjenlidelser. En hollandsk Læge anbefaler at dryppe ren Olivenolie i Øjet, naar man i dette har faaet Støv, Splinter o. a. Midlet skal være meget sikkert til at fjerne de indtrængte Dele. Olien skal ogsaa være heldig mod Rødme og Smerter i Øjnene, naar man bestryger Øjelaagene dermed.

Skæmt.

Pletten kom bort. Fruen (til sin Mand, der er Kemiker): „Du sagde i Gaar, at jeg skulde lade Borddugen hænge ud i det fri i Nat, for at Pletten skulde gaa af, det har jeg gjort."

Manden: „Naa, er Pletten da ikke borte?"

Fruen: „Jo den er, men det er Dugen ogsaa."

Militært Kammeratskab. Underofficeren: „Kammerater maa være tjenestvillige mod hverandre. Hvad vil De gøre Nitten, hvis Deres Kammerat, Syvogtyve, lige kort før Tjenesten ikke havde spist og ikke havde faaet pudset sine Knapper?"

Nitten: „Jeg vilde spise hans Middagsmad, for at han kunde faa Tid til at pudse."

Forskelligartet Evne. Foreviseren af en Kamel: „Dette Dyr, som ogsaa kaldes „Ørkenens Skib", kan arbejde i 3 Uger uden at drikke."

En Kone: „Min Mand kan drikke i 3 Uger uden at arbejde."

Sikkert. Familiefaderen: „Vor logerende er et mærkeligt Menneske; han laaner alt muligt, men leverer aldrig noget tilbage."

Familiefaderens Ven: „Du skulde betro ham en af dine 6 Døtre."

En god Mave. I Maven paa en Hunstruds, der døde i en Park i Lyon fandtes: Bygkorn blandet med Græs og Kiselsten, tre Kridtpiber, en Kniv med Kobberskaft, 25 Uniformsknapper, et Antal Kobbermønter, Stykker af Urkæder, 6 store Nødder, et Stykke Rør af Hvidtorntræ og en Traad af 10 Centimeter Længde.

Hovedbrud.

Gaade.

Mit første er et Vand,
mit andet, naar det læses omvendt,
i Skoven findes kan,
mit hele er som Døbenavn velkendt.

P. C. H.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne læste nedad, danner Navnene paa et Land i Europa og en By i samme:

En Ø ved Asien.
En By i Palæstina.
Et Landskab i Italien.
En Flod i Frankrig.
Et Land i Europa.
En By i Tyskland.
En By i Danmark.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 33: Isbjørnen — Bjørne — Isen — i Sne — bøs — snøre — Øer — Ørne — nej — Søen.

Bertel Elmgaards Adresse er: Fiolstræde Nr. 25, 2. Sal, København K.

Indhold: Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Sluttes.) Min Barndoms By, Digt af H. W. Longfellow, oversat af Alfred Ipsen. Kasper Vildtvogter, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Fortsættes.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Pinsekæresten, af P. K. Rosegger. Vore Skovtræer, I., Birken, af Fr. R., med 2 Billeder. Hr. Jokumsens Hændelser, med 6 Billeder. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 35. Søndag den 28. Maj. 1893.

I Foraarsskoven.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

IV. Artiumslæsning.

(Sluttet.)

De Nationalliberale er blevne dømte af Tiden, der har vist, at de i Forhold til den Udvikling, som Femte Juni-Grundloven maatte drage efter sig, var som den uerfarne Troldmandslærling, der ikke forstaar at besværge de Aander, han letsindig har manet frem. Men allerede i den tidligste Stund, de begyndte at røre sig, blev de fra et helt andet Synspunkt dømte af Heiberg. „Sjælen" i hans apokalyptiske Komedie er en Nationalliberal af de Meniges aandsforladte Slæng; men ogsaa i Interimsbladene til „den flyvende Post" havde han længe forinden taget Sigte paa den ringe Sum af aandelig Erkendelse, selve Førerne havde at sætte ind, det flade Filistervæsen, der hos dem stak frem bag den akademiske Fernis, den om ingen virkelig politisk Sans vidnende Uselvstændighed, hvormed Juli-Revolutionens Tanker saa utrolig naivt søgtes overførte paa dansk Grund. De forbitrede Undlivelsesforsøg, han som Theater-Direktør var Genstand for, havde da ogsaa i de to Blade, der stod i Spidsen for dem, en væsenlig forskellig Karakter, svarende ikke blot til Udgivernes indbyrdes afvigende Personlighed, men ogsaa til den forskellige Tid, i hvilken de var komne til at deltage i det offenlige Liv. For Bille var det et „job" (Stykke Arbejde), der skulde besørges, et Ærinde, der skulde gaas for Hall, en Strømning i Publikum, der skulde kæles for. Det daglige Nedraknings-Arbejde i „Dagbladet" blev ogsaa kun besørget af en underordnet Medarbejder (Godske Nielsen.) I „Fædrelandet" var det derimod „Manden selv" fra hvem Angrebene fornemlig kom. Det var Studenter-Demokraten, Forfatteren af den Vise*), hvori det paalægges de „gode Borgermænd" endelig

*) „En herlig Stand, I gode Borgermænd,
og vel for Jer, om højt I agter den!"

for deres eget Vels Skyld at agte Studenterne højt som „Stand", der her som en rasende Tyr anfaldt den aandelig højtstillede Digter, for hvem den studerende „Stands" store Flertal kun var „Dummerhoveder", der slet ingen Adkomst havde til at agtes; det var Redaktøren, der havde været med omtrent fra den nationalliberale Bevægelses første Tid, som bragte sin opsparede Tak for de Viddets og Ironiens Ildkugler, hvormed den ved selve sin Fremkomst af en overlegen Aand var bleven belyst. Endnu i „Fædrelandets" Artikel i Anledning af Heibergs Død betegnedes med sletskjult Nag hans Digtninger som „ikke egenlige Mesterværker," og da jeg sendte Ploug mit Mindedigt, var jeg forberedt paa, at han vilde sende det tilbage. Jeg modtog ogsaa i denne Anledning et højst mærkeligt Brev fra ham; men Digtet, hvorom han udtalte sig meget anerkendende, bekvemmede han sig dog til uden Ændringer at trykke.

Bjørnson, Cl. Petersen og jeg kørte i Vogn sammen til Heibergs Jordfæstelse. Under Kørselen kaldte Bjørnson mit Digt „et dygtigt Stykke Arbejde" og sagde mig, at det havde givet ham Stødet til ogsaa at skrive et Digt, som vilde blive trykt i „Fædrelandet" samme Aften. Om Aftenen samledes vi, tilligemed Hviid, hos Vinhandler Bestle paa Hjørnet af Klosterstræde og Vimmelskaftet. Bjørnsons Digt var i Forvejen hos Cl. Petersen blevet læst. Det var et virkeligt „Gravøl", som her blev fejret, og paa Løftens Bægere manglede det ikke; men Drikken var selvfølgelig Vin, og den blev nydt i betydelig Mængde. Vi blev opvartede af et mærkværdig smukt ungt Menneske i blaa Bluse og med en vidunderlig frisk Ansigtsfarve og rigt lokket Haar. Da vi brød op, afslog han med en vis Værdighed at modtage den Daler, som bødes ham i Drikkepenge, og i min løftede Tilstand var det for mig, som var Gud Bakkus selv stegen ned fra Olympen for at betjene os. Men en Rus har desværre andre Følger end den blotte Løftelse; det fik jeg ved denne Lejlighed for første Gang at mærke.

Cl. Petersen holdt i Studenterforeningen et Foredrag om Heiberg som bagefter blev trykt i „Aftenlæsning". Det var udarbejdet i al Hast, og han gjorde, da det var trykt, mange Tilføjelser deri; men selv som det foreligger, hører det ganske sikkert til det bedste, der indtil dette Øjeblik er skrevet om Heiberg. Ogsaa i sproglig Henseende var det fortrinlig formet. Det er betegnende for vore hjemlige Tilstande, at Cl. Petersens Stil og Sprog af uduelige Bladmennesker, der selv aldrig har skrevet en eneste frisk Linje, endnu, efter saa mange Aars Forløb, ikke sjeldent gøres til Genstand for Haan, idet stadig de samme to eller tre idelig optrykte Eksempler maa holde for. Saafremt man vilde søge en Smule efter, vilde man for hvert mislykket Billede i hans Artikler finde hele Snese som er slaaende og træffende, funkle af Nyhed og Oprindelighed.

— Da Vinteren var kommen, gjaldt det for mig om for Alvor at samle alle Kræfter for at faa en god Artium. Der var Øjeblikke, da jeg med Bitterhed maatte sande Heibergs Ord i hans ovenanførte Brev. Navnlig havde jeg al min Selvbeherskelse behov, da midt i Marts 1861 med Et en stærk Trang vaagnede i mig til at kaste alt til Side for at skrive et episk Digt: „Islands Bebyggelse", hvortil Ideen pludselig var opstaaet hos mig. Det skulde være holdt i streng historisk Stil og give en hel Række virkelighedstro Billeder af det oldnordiske Liv, som Spence-Strofen, hvori det var mit Forsæt at skrive det, med sine pragtfuldt slyngede Rim skulde forlene Ild og Glans. Hvor meget Eksamenslæsningen trængte paa, kunde jeg ikke afholde mig fra at gøre omfattende Studier til dette Digt. Blandt andet læste jeg med megen Omhu Weinholds Værk om de oldnordiske Kvinder. En Mængde enkelte Strofer blev som Penneprøver nedskrevne, deriblandt Begyndelsen, der paa gammel episk Vis var en Paakaldelse af Saga:

„Du, som med Runebindet om din Pande
og store Runer i dit Oldtidsskjold
fik Sæde, hvor de klippefulde Strande
mod Havet stod i Sekler som en Vold:
du Mø med Barmen hed, men Panden kold,
du høje Saga, som saa strengt og nøje
har foldet ud indtil den mindste Fold
et svundet Liv, hvis Traade vildt sig føje,
men som dit Dæmringsskin klart viser for vort Øje;

— — — — — — —

Fra dem, du skildred', fra de store Tider,
da Livet svulmed' som en Foraarsbæk,
og som, naar hen for Øjet nu de glider,
med Glæde fylder det, som og med Skræk:
fra denne Verden, barnestor og kæk,
har for min Sans et enkelt Syn sig stillet,
hvori jeg samlet fandt dens fleste Træk.
En Draabe lig det fanger Solens Billed:
Held mig, om brudt dens Lys i Sangens Farver spilled'."

Sidst i Juni og i Begyndelse af Juli var jeg oppe til Eksamen. Det synes at være af Skæbnen bestemt, at jeg ikke skulde have første Karakter: jeg kom til at mangle to Points. I dansk Stil fik jeg til min Overraskelse kun Godt; da jeg nogle Maaneder senere talte med N. M. Petersen, sagde han smilende til mig: „Saaledes gaar det, naar den ene Censor giver Udmærkelse og den anden Slet!" Ved Eksaminationen i Religion vakte jeg ved en ubetydelig Fortalelse Bornemanns Uvilje og maatte, under tavs Opmuntring fra Fr. Hammerich, som var Censor, formelig paanøde ham Beviserne for, at jeg var godt og omhyggeligt forberedt; men aftvinge ham mere end et Godt formaaede jeg ikke. Mod alle Tilhørernes Forventning fik jeg ogsaa kun Godt i Latin. Ved Eksaminationen i Mathematik buldrede A. Steen løs med en saadan Hidsighed, at han vistnok tog Modet fra mangen ungdommelig Eksaminand. Da jeg var oppe, forsnakkede han sig i sin Iver i en saadan Grad, at han selv begik to eller tre Fejl, hvad jeg efter bestaaet Eksamen med Krarups Billigelse paatalte i en Artikel i „Dagbladet", som Steen af gode Grunde undlod at besvare. Men ogsaa i de to mathematiske Fag, fik jeg herved mod al rimelig Forventning kun Godt. I Historie fik jeg, som ovenfor meldt, Udmærkelse, hvad der bragte J. L. Jensens Øjne til at straale af Glæde.

Mærkelig nok, havde mine Forældre ikke tænkt paa at samle en lille Kreds om Aftenen ovenpaa den sidste Eksamensdag. Da jeg havde spist til Aften, satte jeg mig til at læse og mærkede nu med Et, hvor dødelig udaset jeg var. For at forslaa Tiden, gik jeg i den halvmørke Skumring alene en Tur paa Kjøbenhavns Gader. En pludselig Sørgmodighed kom over mig; jeg tror næsten, jeg havde en Forudfølelse af, at havde jeg indtil nu — om et Par Uger fyldte jeg mit femogtyvende Aar — haft dog meget at kæmpe med, saa var det for intet at regne mod de Kampe og Lidelser, som forestod.

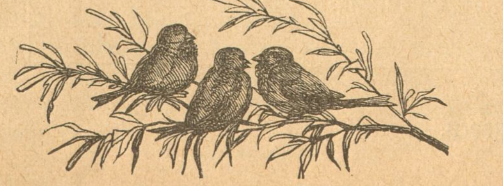

Mellem Gravene.

(Med Billede.)

Paa Kirkegaarden er der tit
saa vemodsfuldt at vanke;
ved hvert et Blik, ved hvert et Skridt
vi Sorg og Smerte sanke.
Her gik jeg med en Ven i Fjor,
her under Hybenranken;
nu hviler han i sorten Jord
— ufatteligt for Tanken!

Her mødte vi en Ungersvend,
lyksalig med sin Pige;
nu gaar hun til hans Gravsted hen
med Sorrig uden Lige.
Han i sit Knaphul Rosen bar,
som hun ham havde givet;
nu aldrig mer hun Roser har
at plukke her i Livet.

En Moder hist saa mørk en Seng
i Jordens Skød har redet
for ham, sin lille Hjertedreng,
hun har saa ømt omfredet;
han var saa mild, saa klog og god,
og kækt han havde levet;
nu har hun med sit Hjerteblod
hans Navn i Stenen skrevet.

Ak, her paa Jord er ingen fri
for Kamp, som Smerte kræver;
her hedder det: „Forbi! Forbi!",
og Grav ved Grav sig hæver.
Hver Dag vi sænker ned i Muld
lidt, som os kært er blevet;
der lyder fjernt et Visselul
for alt, hvad der har levet.

Paa Kirkegaarden staar jeg med
saa mange kære Minder
og ser, hvordan i Vesterled
den gyldne Dagsol skinner;
med Himlens Aftenskyer i Strid
den kæmped til det sidste,
men nu med Sejr klar og blid
dens rene Straaler briste.

Saa sænker sig med Vandefjed
den dunkle Vemodsskygge
blidt over Kirkegaarden ned,
hvor tavse døde bygge;
en enkelt Fuglesangs Farvel
i Duggens Svalhed lyder,
og Kirkeklokkens Klang i Kvæld
fra Taarnets Glugger bryder.

Jeg ved, jeg selv er naaet hen
mod Eftermiddagsstunden,
har maaske ikke langt igen,
for Solen er forsvunden.
Jeg føler vemodsfuldt, at snart
vort Jordeliv er omme;
jeg beder Gud, at rent og klart
min Aften maatte komme.

Men, har end Støvet Tab paa Tab,
og Muld til Død kun skabes,
dog Aanden har sit Adelskab:
den sejrer, naar det tabes.
I Stjernelys fra Nattens Grund
jeg til mit Hjem vil vinde
med Evighedens dybe Fund
i Hjertet inderst inde.

Nicolaj Bøgh.

Han er død for mig.

I en af de nordamerikanske Sydstaters Byer, der var bleven ødelagt under Krigen, var en en Mand en Dag ivrig sysselsat med omhyggeligt at istandsætte et forsømt Gravsted. Med deltagende Opmærksomhed nærmede en fremmed sig ham og spurgte, om den der hvilende Soldat maaske havde været hans Søn eller hans Broder.

„Nej," svarede han, „han var ikke Slægt med mig."

„Tør jeg da spørge Dem, hvem det er, hvis Minde lader til at være Dem saa dyrebart?"

I synlig Sindsbevægelse tøvede den adspurgte et Øjeblik med Svaret, derpaa begyndte han: „Da Krigen udbrød, skulde jeg afsted til Hæren, da jeg ikke havde Raad til at stille en Mand for mig. Men i det Øjeblik, da jeg traadte ud af mit Hus for at drage bort, kom en ung Mand, jeg kendte, mig i Møde og sagde: „De har en talrig Familie. Deres Kone vil ikke under Deres Fraværelse være i Stand til at ernære den. Jeg staar ene; ingen trænger til mig. Jeg vil melde mig i Deres Sted." Dermed gik han. Efter Slaget ved Chickomanga blev den unge Mand haardt saaret bragt paa Hospitalet. Efter et længre Sygeleje døde han og blev begraven her. Siden jeg har faaet Meddelelse herom, har det været mit ivrigste Ønske at besøge hans Grav. Endelig fik jeg sparet Penge sammen til Rejsen; jeg kom i Gaar og har i Dag været saa heldig at faa Besked om, hvor han er stedt til Hvile." — Efter at have endt sin Fortælling gav han sig igen i Færd med at plante Blomster, og for Enden af Gravstedet satte han et Trækors, paa hvilket der stod malet: „Han døde for mig!"

Om denne taknemmelige Amerikaner ved Valget af Indskriften ogsaa har tænkt paa ham, der er død for alle, ved jeg ikke; men det ved jeg, at enhver troende taknemmelig skulde give Jesu Grav den samme Indskrift og betænke: Guds Søn har elsket mig og hengiven sig selv i den hellige Krig til den herligste Sejr. — Og i Stedet for at smykke Herrens Grav med Blomster, der dog ogsaa falder i Støv, vil vi ære hans Minde ved kristelige Gerninger, der er gjorte i ham.

Her og hisset.

Kirkefaderen Augustinus siger: „Naar et Barn græder ved Fødslen, profeterer det sin fremtidige Jammer." Saa længe Livet staar paa, kan der komme Graad, men — udstridt, udgrædt! I den sidste Stund aftørrer Jesus hver Taare af vore Øjne og trykker dem til, saa ingen Taare mere kan bane sig Vej. Da Salomo byggede Templet i Jerusalem, lod han alle Stenene tilhugge og passe sammen i Tyrus, for at siden efter alt kunde gaa stille til i Jerusalem, og ingen Hammerslag høres. Ligesaa bliver vi Kristne tilberedte til levende Stene for det aandelige Hus og til det hellige Præsteskab (1 Pet. 2, 5). Her er Stenbrudet, hvor Hammerslagene falder paa os; i det himmelske Jerusalem høres ingen flere.

Kasper Vildtvogter.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

Der skulde holdes et Slags Jagilde eller sligt, og Anna Knudsdatter havde travlt med at pille Boghvede paa Haandkværnen, da Gildet skulde bestaa i Boghvedegrød og Tørfisk; dog stundom slap hun Kværnen og gik ind i Stuen. Hendes Nærværelse syntes ikke at behage Bejleren, og det var næsten syndigt af ham, saa kvik og nydelig som hun var med de prægtige skælmske Øjne, Rosenkinderne med Smilehullerne, den fine Næse og den yndige lille Mund. Hun var noget svedig og stakaandet af det strenge Slid med Haandkværnen. Samtalen blandede hun sig ikke i, før Bejleren omtalte de gamles Deltagelse i Gaardens Arbejde, da tog hun Ordet og sagde:

„Skal saa mine Forældre trælle som et Par Tjenestefolk indtil deres Dødsdag?"

„Den som vil have Føden, maa ogsaa arbejde," sagde Mikkel Skygge.

„Ja, der er Forskel paa," vedblev hun. „De har ikke ligget paa den lade Side hidtil, og det vil de vel heller ikke fremdeles, om de maa raade sig selv. Men det er haardt, om de nu paa deres gamle Dage skal lade sig kuske til Arbejde af fremmede."

„Snak dog ikke om fremmede, naar Talen er om deres egen Datter og Svigersøn," sagde Mikkel, „du bliver jo da raadig i dit eget Hus og kan skaane din Moder, saa meget som du vil."

„Maaske! — Men Fader har slidt saa haardt i sine Dage, at han nok kan have fortjent bedre Alderdomskaar end at gaa som tvungen Pligtskarl i sin egen Gaard. Og naar du, Mikkel, taler om, at jeg faar Raadighed i mit Hus, saa ved vel hverken du eller jeg i Dag, hvor stor den Raadighed bliver; men endnu har jeg kanske et Ord at sige, og det skal lyde paa, at jeg aldrig vil gifte mig med en Mand, der fra først af vil foreskrive mine Forældre en saadan Forpligtelse."

„Tys! tys! Annelil!" udbrød Mads Nielsen. „Du tager det saa brat! For Resten har du naturligvis Ret, og jeg ærer dig for det Ord. Det var baade kønt og fornuftigt tænkt, om det end kunde være sagt mere blidt."

„Ja, jeg kan heller ikke nægte," sagde Karen Margrete, „at vor Datter har Ret, og da det er det første Ord, hun har sagt i Sagen — —"

„Saa maa det ogsaa helst blive det sidste," afbrød Kasper Hof, „og saa maa vi helst lade det hele falde bort. Jeg har let ved at faa en Kone og en Gaard."

Men baade Mads og Mikkel gjorde Indsigelse mod en saa brat Afslutning af Underhandlingen, og en saadan ønskede heller ikke nogen af de vedkommende, undtagen maaske Anna, der dog ikke mere gav nogen Mening til Kende, men satte Grøden og Fisken paa Bordet, og da Fisken jo skal svømme, havde hun laant en Pægl Brændevin hos Byens fjerde Gaardmand, Jens Bodholt, der fulgte med for at faa en Draabe med af Brændevinen, der var af hans egen eller rettere sagt af hans Kones Fabrikat. De fem Mænd huggede ind paa Maden med god Vilje og ypperlig Evne. Moder og Datter nød deres Mad staaende henne ved Grydekakkelovnen. De fik intet af Brændevinen, som jo da heller ikke var mere end Mændene kunde sætte til Livs, uden at det slog nogens Hue af. Jens Bodholt fik at vide, hvad der var forhandlet, og af hvilken Grund Forhandlingen var strandet, og han kunde tale med som en erfaren Mand; thi han havde i mange Aar haft fine Svigerforældre paa Aftægt, og unge og gamle havde levet i god Forstaaelse, hvad da ogsaa var vitterligt nok i hele Byen.

„De gamle var fattige, og vi unge var det ogsaa, og vi blev ved at være det, for det kan jo ikke være andet med de Byrder, vi har paa disse skabede Ejendomme, men vi har hugget os igennem til i Dag, skønt vi hverken huggedes eller bedes, men vi havde ogsaa fra først af alt bestemt saa nøje og klart, at der ikke kunde være noget at kives om."

„Da klagede den gamle Mand over, at du tilegnede dig Kalveskindet, naar deres Ko kælvede," sagde Mikkel.

„Hi—ja! Det mente jeg at have Ret til, for det var kun bestemt, at de skulde have en Ko at malke, men ikke, at de skulde have Kalveskind. Det fik dog ikke videre at betyde, for jeg tror nok, min Kone fornøjede ham for det, og det maatte hun gerne, for jeg vilde ikke have Strid, men kun staa paa min Ret."

Efter Maaltidet arbejdedes der videre paa Forhandlingen, og nu gjorde Kasper Rytter den betydelige Indrømmelse, at han intet Arbejde forlangte men vilde forpligte sig til at yde Aftægt paa Skæppen og tilstaa de gamle et lille Værelse, men saa vilde han ogsaa have sin Vilje paa alle andre Punkter, og Knud gav efter i det ene Stykke efter det andet, uagtet Karen Margrete rystede advarende paa Hovedet og sagde, det blev bare Sulteføde, som de hverken kunde leve eller dø af. Omsider kom de til Aftægtskoen, som de dog kun maatte malke hveranden Dag.

„Og Kalveskindet vil jeg have," erklærede Rytteren.

„Nej, det kan jeg behøve at lappe mine Læderbukser med," sagde den gamle.

Det kævledes de saa om en Stund, til der kom Bud til Mikkel Skygge, han skulde komme hjem, da en af hans Heste vilde til at styrte. Han brød straks op og bad Kasper følge med, da han jo som Rytter havde noget Kendskab til Heste. De andre fremmede Mænd gik ogsaa med, og da de var gaaede, beklagede Knud, at Sagen dog alligevel ikke blev afgjort. „Jeg vilde dog heller givet efter med det Snavs Kalveskind."

„Det skulde du ikke gøre," sagde Konen. „Du gav efter i alt for meget, og et Kalveskind engang om Aaret kan vi godt have behov til at lappe dine Bukser og Ærmer med."

Men samme Aften kom der Bud, at om Mandagen skulde der sendes to Mennesker fra Sejting til Bording paa Kirkearbejde. Mikkel Skygge og Knud Nørgaard stod for Tur og skulde sende hver en Mand. Ja, en Kvinde kunde ogsaa gøre det, og da man nok tænkte sig, at Knud vilde sende sin Datter, saa tilbød Kasper, at han vilde gaa for Mikkel og saa fulgtes de ad, han og Pigen, og han benyttede Lejligheden under den milelange Vandring til at gøre sig saa lækker for hende, som det kunde forenes med hans Værdighed, og hun var ikke fuldt saa kold imod ham, som hun plejede;

thi hele Natten havde hun hørt sin Fader sukke og vidste, at han var bekymret over, at Forhandlingen var afbrudt og maaske ikke kunde komme i Gang igen, og saa kunde han faa Fjendskab af Rytteren, der ved sin Indflydelse kunde volde ham allehaande Fortræd. Knud havde jo Forpligtelser mod Godsets Øvrighed, som han ikke kunde opfylde, efter at han var kommen i Bagstand.

Anna var som sagt en god Datter og var ikke uvillig til at ofre sig for at skaffe sin Fader Sindsro og Alderdomsfred.

III. Han havde bedre Lykke.

Bording Kirke var dengang som nu en lille taarnløs Bygning, der stod oppe paa den høje Bakke og kunde ses vidt omkring. Da de tvende Haandlangere kom derop, var der ingen Haandværkere, og Kasper gik da ned til Bording By at tænde sin Pibe. Det tog nogen Tid, og da han kom op til Kirken igen, fandt han Anna Knudsdatter i livlig Samtale med en skægløs Knøs i Murerdragt. Han var rank og smuk, og Kasper syntes, at Pigens Øjne var usædvanlig levende, hvorover han straks blev gnaven.

„Er Mesteren kommen?" spurgte Kasper.

„Her kommer ikke andre Mestre end jeg," svarede Knøsen.

„Og du er kanske blot Svend?" vedblev den anden.

„Hverken Mester eller Svend; jeg er ikke i noget Lav."

„Hvem har da sendt dig?"

„Det har min Husbond Hans Rosborg til Frisholt og Højris. Han ejer Kirken her."

„Ja saa! Hvad hedder du?" spurgte Kasper.

„Jeg hedder Frederik Busk eller Frederik Degn, og hvis du nu er elskværdig med at holde Forhør over mig, saa vil du vel være saa god at lave mig en Spandfuld Hvidtekalk, for du er vel kommen her for at være Haandlanger?"

„Det er jeg rigtignok, men det er ikke sagt mig, at jeg skulde være Haandlanger for en Dreng, og det har jeg heller ingen Lyst til, maa jeg sige dig. Hvis Pigen vil det, saa maa hun gerne."

„Se, se! det er jo kønt, at du vil give hende Lov til det endda. Hvad siger saa du, min Pige? Vil du yde mig nogen Hjælp?"

„Ja, det vil jeg gerne, med alt hvad jeg kan," sagde hun og greb efter Kalkspanden.

Men nu tog Kasper den og gav sig til at lave Kalken i Stand, idet han sagde noget om, at han jo nok af egen fri Vilje vilde gøre Nytte, men vilde ingenlunde tage mod Befalinger af saadan en ung Knægt, der ikke var beklædt med nogen som helst Værdighed. Murerkarlen følte sig maaske nok noget krænket, men lod sig ikke forstaa med det og skiftede ikke mange Ord med Rytteren, men desto flere med den livlige og smukke Anna Knudsdatter.

Det var Kirkens Vægge, der skulde hvidtes indvendig; men først skulde de renses for Mug og Støv, og det blev Pigen sat til. Det var ikke noget let Arbejde, men Murerkarlen gav hende nu og da en Haandsrækning. Og saa snakkede de sammen, og Pigen havde rappe Hænder til Gerningen og en smidig Tunge til Samtalen, og saa havde hun de to prægtige Øjne, hvormed hun kunde forhekse Mandfolk, naar hun vilde, og Karlen var snart paa bedste Vej til at bukke under for Trolddommen.

Frederik og Anna.

Han sagde hende om al sin Lejlighed. Han hed Frederik Busk og var en Degnesøn fra Sal ved Frisholt; men han var tidlig bleven forældreløs, og hvorvel der var Frænder, der tog sig af ham, kunde han dog ikke ret komme i Stadighed. En Tid var han i Lære hos en Tusindkunstner i Nabosognet og lærte baade Klejnsmed- og Gørtlerhaandværk; men Mesteren kendte Hemmeligheder i sin Haandtering, som han ikke vilde lære fra sig, og Frederik, der var et godt Hoved, lurede ham adskillige af disse af og var uklog nok til at rose sig af det. Saa blev Manden vred og jog ham bort. Frederik blev nu Medhjælper hos en Murer og Tømrer. Dog heller ikke her blev han ret længe, men lærte dog saa meget af begge Haandteringer, at han blev tagen i Arbejde af Herremanden Hans Rosborg, der havde flere Herregaarde og Kirker, der tildels var meget forfaldne og skulde udbedres med den mindste Bekostning, der var mulig. Hans Rosborg var en Gnier og Pengepuger, i det hele ikke nogen elskværdig Herremand, men Frederik Busks Arbejde havde han meget billigt, og hvorvel det unge Menneske fra først af ikke var nogen Mester, saa tilfredsstillede hans Gerning dog Rigmanden, og Frederik gik fremad i Dygtighed ved den idelige Øvelse; thi han havde gode Evner og havde Lyst til at udvikle dem. Pengeudbyttet, han vandt derved, var ikke stort; thi den gerrige Herremand, der gjorde sin Ladefoged til Birkedommer og sin Staldbreng til Birkeskriver, var yderst kneben med at lønne Degnesønnen, som han havde gjort til Bygmester, skønt han jo maatte tage lidt mere Hensyn til den frifødte Frederik Busk end til de andre to, der var hans stavnsbundne undergivne; men den Smule Frederik fortjente, forstod han vel ikke altid at anvende paa den bedste Maade. For Resten holdt han af Herremanden, der da ogsaa kunde være elskværdig paa sin Vis. Og nu stod han her, to og tyve Aar gammel, fattig og frejdig, og var i Færd med at hvidte Bording Kirke indvendig, det var der ikke stor Kunst ved; men det var et Arbejde, der gav ham Brødet, og nu var han dog bleven klog paa, at det maatte der ogsaa sørges for.

Hidtil havde han nok ikke givet sig ret meget af med Pigerne, men her i Bording Kirke slog det ned i ham som et Lyn, at Anna Knudsdatter var den dejligste og elskværdigste Pige han havde set, og han blev forelsket i hende for Alvor, og hun — ja hun syntes i det mindste bedre om ham end om fine mange andre Tilbedere. De to var da ogsaa ene sammen det meste af Dagen; thi Rytteren hævdede sin Værdighed overfor den ungdommelige Haandværker, ved at han laa ude paa Kirkegaarden det meste af Tiden og kun med lange Mellemrum kom ind og tilbød sin Tjeneste, som det var en stor Naade. Og Frederik vilde ikke stimes med ham om en Smule Pligtarbejde, men syntes bedst om, naar han var ene med Pigen og ikke havde denne Tværdriver af en Haandlanger til at se paa deres Samværen.

Kasper agtede at tage sig en alvorlig Middagssøvn omme nordenfor Kirken, hvor der var Skygge, og derom søgte ogsaa Frederik og Anna for at holde Middag. De havde hver sit Forraad med, men de byttede Mellemmad og vrøvlede og lo saa højrøstet, at Tværdriveren ikke kunde sove. Han laa dog stille og lyttede en Stund, men deres Samtale syntes ham alt for pjanket og barnagtig, til at han skulde bryde sig om den.

„Nu gaar jeg," sagde han henvendt til Pigen. „Jeg gaar ned i Ulkær Mose at se efter Vildttyve."

„Ja, saamænd! Det kan vel nok behøves,“ sagde Frederik Degn.

Kasper laante ham et Par Øjne, som om han vilde sige: „Det var ikke dig, jeg talte til, og det kommer ikke dig ved!“ Derpaa vendte han sig atter til Anna og sagde: „Du kan træffe mig i Krattet paa Brokkensbanke, naar Solen gaar ned; saa kan vi følges ad hjem.“

Saa gik han. De to unge blev sammen hele Eftermiddagen, og Frederik der plejede at være snar til at tage Bestemmelse, forsømte ikke at tolke sin opblussende Elskov for den unge Pige, medens hun, der aldrig havde kunnet give en Frier afgørende Besked, blev sin Fortid tro i den Retning, naar der igen blev Tale om, at han skulde afløse Knud Nørgaard som Gaardfæster.

Derom blev der dog ikke mere Tale; thi da Anna om Aftenen erfarede, hvor bekymrede hendes Forældre endnu var over den standsede Underhandling, og da de spurgte, om hun ikke havde været i Stand til under sin daglange Samværen med Bejleren at faa Sagen bragt rigtig i Lave, saa skyndte hun sig at faa sin Moder i Enrum og fortælle hende, at nu var der andre Udsigter, da hun havde forlovet sig med den unge Murer, hvilket dog kun skulde staa ved Magt, hvis hun fik sine Forældres Samtykke. Om hun havde opstillet denne Betingelse overfor Frederik, er maaske saare mægtig Mand, hvem alle Folk var bange for, da han formaaede at stævne enhver Uven til Frisholt Birketing og der plage ham fra Uge til Uge, indtil han blev mør.

Og saa rask og ivrig løb hendes Tunge, at det varede længe, inden Moderen kunde faa et Ord indført. Saa blev Knud indviet i Nyheden, og han var ikke ukendt med Hans Rosborgs Nygte som en dreven Lovtrækker, der baade kunde gøre ondt og godt, og da den unge Mand var i hans Brød, kunde det vel ikke fejle, at han vilde tage ham i Forsvar. Da nu Anna erklærede, at hun under ingen Betingelser vilde giftes med Kasper Kalveskind, som hun kaldte han, saa gav For-

Mellem Gravene.

skønt hun maatte tilstaa for sig selv, at Frederik behagede hende mere end nogen anden.

Dagsarbejdet blev tidligt sluttet efter Pigens Ønske, da hun ikke satte overdreven høj Pris paa Kaspers Følgeskab. Frederik fulgte med hende, og de tøvede ikke ved Brokkensbanke for at vente paa Rytteren, men vedblev at følge Vejen til Sejting Kirkeruin. Her skiltes de først, og Mikkel Skygge paastod, at han havde staaet henne ved sin Gaard og set, at de kyssede hinanden ved Afskeden. Dette er ikke utroligt, og Kasper Hof troede det, og han bandede en højtyskt Ed paa, at det skulde blive Anna Knudsdatter et dyrt Kys, for nu vilde han optræde skrappere og knappere end nogen Sinde, tvivlsomt; men hun gjorde sig Umage for at faa Samtykket, idet hun vidt og bredt omtalte, hvor føjelig og god Mureren var i Modsætning til den Stikkenpind af en Rytterkarl, der skattede hende saa ringe, at han gjorde et Giftermaal med hende afhængig af et Kalveskind. Og saa fortalte hun, at hendes ny Bejler var i alle Maader hendes lige. De var saa aldeles lige gamle, at de ikke alene var fødte i samme Aar, men endog paa en og samme Dag. Det var en Omstændighed, hun tillagde særlig Vægt. Og naar der taltes om Kaspers store Indflydelse hos sin foresatte, saa maatte hun sige, at Frederik Busk ogsaa stod højt i sin Herres Yndest, og Hans Rosborg var en ældrene hende Medhold deri og afviste hans Tilbud, da Mikkel Skygge paa hans Vegne foreslog, at Underhandlingen skulde genoptages og forskrede, at nu vilde han opgive enhver Fordring paa Kalveskindet.

(Fortsættes.)

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

Det kan være, men I var dog den Sten, han altid faldt over, nu er han borte, og jeg har ikke den samme Grund som han til at bære Nag imod eder, hvorvel jeg tager Arv og Pligt efter ham, heller ikke agter jeg med min gode Vilje at lægge jer noget i Vejen, især nu, da vore Slægter staar hinanden nærmere end før, tværtimod, det skal være min Bøn paa denne hellige Grund, at I ikke træder mig eller min Ret for nær, saa kan vi leve som gode Frænder. — Jeg søger nødig Strid, men Vorherre gav mig et strengt Sind, jeg har ondt ved at glemme." Han tog Reimers fremrakte Haand og fulgte derefter hjem med sin Moder og Johan.

Om Eftermiddagen gik Nanne atter op paa Kirkegaarden for at pynte den opkastede Grav, da var hun alene. Laagen stod aaben, Solen skinnede ned over de hvide Ligsten, Svalerne vor komne og fløj kvidrende omkring i Luften, og Blomsterne sprang ud og aabnede deres Bægre. Træt af Arbejdet hvilte Nanne sig paa Bænken under en Busk foran Graven og sad længe tavs og stirrede paa de mange Fodspor og det bøjede Græs, som Ligfølget havde traadt ned om Formiddagen. Var det paa Fortiden eller Fremtiden, hun tænkte, paa de levende eller paa den døde?

Der kom en Kvinde op ad Gangen, langsomt og tøvende, som om hun frygtede, og indhyllet i et Tørklæde, som om hun ønskede at være ukendt, hun saa sig om og standsede foran Carsten Peters Grav. Idet hun drog Klædet tilbage, viste sig et Ansigt med smukke, regelmæssige og fine Træk, næsten lige saa blegt som det hvide Lin, der omgav det. Hun knælede ned foran Graven og lagde en lille Krans af grønne Blade, som hun havde baaret skjult under sin Kaabe, paa den friske Jord. Nanne rejste sig og traadte ud i Gangen.

„Hvad har I ved min Mands Grav at bestille?" spurgte hun heftig.

Den fremmede Kvinde for sammen, hilste dybt og svarede: „Bliv ikke vred, jeg lagde kun en ringe Krans paa den."

„Jeg kan selv pynte Carsten Peters Grav, det behøver vi ikke Mari Reimers Hjælp til. — Og hvad er det saa for en Krans, I bringer? Fortjente han ingen bedre af jer? Den er jo næsten vissen."

„Det er ogsaa en vissen Haand, som bringer den," svarede Mari ydmygt.

„Carsten trænger kun til Fred nu, men ikke til Blomster. Lad ham ligge i Ro dernede, siden han ikke kunde faa Ro heroppe."

„Var jeg da Skyld deri?" spurgte Mari dæmpet.

„Ja, hvem ellers? Havde I ikke været, vilde andre haft det bedre."

„Aa, sig ikke det, Nanne! sig ikke det! Jeg har dog kun taget saa ringe Plads op her i Verden og troede ikke, jeg stod i Vejen for nogen. Jeg har ogsaa faaet min Del at bære," tilføjede hun og søgte at kvæle den krampagtige Graad, hvorunder hendes Stemme skælvede.

„I havde det alligevel bedst af os to," svarede Nanne, idet hun lagde begge Hænder paa Maris Skuldre.

„Jeg? — Og det siger I, som levede sammen med ham, I, som saa ham hver Dag og kunde høre ham tale. — I var jo hans Hustru."

„Men I var jo den, han tænkte paa alle sine Dage. — Kom Mari! Græd ikke mere, vi to har spildt vore Taarer. Sæt jer ned paa den Ligsten der, saa vil vi tale om Carsten."

„Vil I? Vil I?" hviskede Mari og slog sin Arm om Nannes Hals, „Gud Fader velsigne jer! Ja, tal lidt om ham, for første og sidste Gang. Ak Nanne! hvor I gør mig glad, — naar I vidste, — dersom jeg blot turde —."

„Ja, saa vilde I slet ikke fortælle mig noget nyt. Jeg ved det altsammen, stakkels Mari! mere end I ved. Kom, Stenen er saa kold, sæt dig ned her paa min Kaabe, — hvad vil du saa vide om ham? Spørg kun, vær ikke bange, nu er det onde gaaet over."

Der laa i disse Kvinders ydre Ro og Kulde, i alle deres korte Svar, en heftig tilbagetrængt Sjælekval, som begge søgte at skjule for hinanden.

„Der var en Ring — en lille Guldring," hviskede Mari. —

„Ja, den Ring saa jeg ham bære om sin Hals i syv og tyve Aar. Kæden sled han i Stykker og fik sig en ny, Ringen blev ved at være den samme, den kom aldrig fra ham."

„Hvis jeg maatte faa den?" spurgte hun frygtsomt.

„Det kan du ikke, Mari, Ringen fulgte ham i Jorden, som den fulgte ham i Livet, han ligger med den dernede." — Mari svarede ikke, hun trykkede Nannes Haand op til sine hede Øjne. — „Hvad saa mere?" vedblev Nanne med en stedse mildere Røst. „Du vilde gerne vide, hvad han tænkte, hvad han sagde, hvem du gav dit Liv hen for, og det er mig, der skal fortælle dig det, — Ja, hvorfor ikke? — se i Vejret og græd nu ikke mere. Han glemte dig aldrig. Hvem kan vide, hvad det var blevet til, hvis han havde faaet sin Vilje? En Mands Lyst ligger mindre i det, han har, end i det, han attraar. Saadan som det gik, var du aldrig ude af hans Tanker. Jeg kæmpede med de Evner, jeg havde, men det nyttede ikke, du var mig for stærk. Jeg saa det ene Blik, han kastede til dig, naar vi gik ned ad Kirkegulvet om Søndagen, jeg saa ogsaa dine Øjne naa hen til ham og fattede ret godt, hvad de sagde, — hvad tror du, der er størst, Mari, en Kvindes Evne til at se eller til at dølge og gemme det, hun ser."

Mari rystede paa sit Hoved. „Jeg tænkte tit paa, det var en Synd mod Gud og mod dig, at jeg lagde Mærke til ham, men vær ikke vred, det var det eneste, jeg levede af den hele Uge."

„Jeg er jo heller ikke vred, det hører du nok. Hvad vilde jeg mellem jer. — Man kan gaa jævnsides hinanden, du, og dog stundom være langvejs borte, man skilles ad ved Bjerge og dybe Dale og gaar dog ved hinandens Side. — Jeg nøjedes med den Lod, de bød mig, og tænkte, jeg kunde bringe noget godt ud deraf, det har jeg vel ogsaa gjort, lidt godt, Mari! mine Evner strakte ikke videre."

Solen sank ned bag Byens Huse, dens sidste røde Lys skinnede hen over Tagene. Foran den friske Grav sad endnu to Kvinder paa den samme Kaabe, bøjede over mod hinanden. Den blegeste af dem lænede sit Hoved til den andens Skulder, medens hun foldede begge Hænder omkring hendes. Hun tav bestandig, hun lyttede, der drog efterhaanden ligesom et forklaret Smil over hendes Aasyn, medens Nanne vedblev at tale.

Da Aftenklokkerne ringede, rejste de sig og forlod Kirkegaarden Haand i Haand. Men idet de skiltes, slyngede Mari pludselig sin Arm om Nanne, trykkede hende heftig til sit Bryst og hviskede:

„Tak! Tak, Nanne! Du skal blive priset og velsignet for det, du i Dag har været saa naadig at fortælle mig. Det var det eneste, jeg brød mig om at vide. Der er ikke mere tilbage." Lidt efter gik hver til sit.

Viben syntes at mene det ærligt med det Løfte, han havde givet Reimer Grote. Han besøgte ham vel ikke ofte, men viste sig venlig og forekommende, naar de mødtes. Derimod kom Reimer hyppigere til ham. Om Sommeraftenerne saa man ham sidde ude i Viben Peters Bislag, og de skiltes først, naar Folk lukkede deres Døre ved Sengetid. Siden drog Viben paa Rejser og blev længe borte. Han var en Tid nede i Tyskland, og Folk i Byen talte om, han vilde søge Krigstjeneste hos de fremmede, hvilket dog ikke skete. Derefter drog han op i Danmark, hvor Kong Frederik lod til at have bevaret Erindringen om den Jagtdag, de tilbragte sammen paa Hanerov. Den egenlige Aarsag til disse gentagne Rejser nævnede han ikke, hans Natur var saa lidt meddelsom. Ved de Gilder, hvor han var tilstede, og hvor Talen ellers faldt fri og tvangløs, holdt han sig tavs og indesluttet, lyttede til og iagttog, men undgik bestandig alt, hvad der angik hans egne Forhold. Det var, som om der tyngede noget paa ham, en Sorg eller et Savn, hvem kunde sige det? Selv i hans Smil laa der mere Tungsind end Glæde.

Bartel lod alt til at lykkes for, han var en god Ægtemand, blev fed og rødkindet, nød stor Anseelse i Byen og holdt gode Miner med alle. Ifølge gammel Skik skulde efter Carstens Død hans Plads som Raadmand besættes med en af hans Slægt. Viben var den nærmeste dertil som Familiens Overhoved: men da han laa saa hyppig paa Rejser og hjemme ikke syntes at bekymre sig synderligt om Byens Tarv, faldt det enstemmige Valg paa Bartel. Han var altsaa Raadmand nu. Aaret efter kom en Omstændighed til, som forøgede hans Anseelse. Gamle Skipper Delf i Vørden døde og efterlod Hanne alle sine Midler. Nu var det Vedtægt dengang i Ditmarsken, at Kvinden beholdt fri Raadighed over alt, hvad hun erhvervede ved Arv og Skifte, men i Bartels Hus havde Hanne ingen anden Mening end sin Mands, hun saa sig glad og lykkelig i hans Smil, var desuden overbevist om hans uhyre Overlegenhed og lod ham handle og styre, som han fandt for godt.

Det var ikke alene Reimer Grote, der søgte over til Peters Bislag efter Carstens Død. Siden den Eftermiddag paa Kirkegaarden, saa Naboerne, naar det begyndte at mørknes, en kvindelig Skikkelse indhyllet i sin stribede Kaabe gaa igennem Gaden over til Vibens Hus. — „Det er Reimers Mari," hviskede de, „hvor langsomt hun dog vakler afsted, hende har Døden peget paa."

Mari var bleven blegere og forfærdelig mager, enhver Bevægelse lod til at trætte hende, hun frøs i den stærkeste Sommervarme og talte med synlig Anstrengelse. Det lagde dog Reimer Mærke til, at hans Hustrus Øjne ikke nogen Sinde havde haft et saa lykkeligt Udtryk eller hendes Smil saa megen Ynde som netop nu. Der var en ubeskrivelig Mildhed udbredt over hende, som han ikke ret vidste at forklare sig Grunden til. Aftenen syntes at være hendes kæreste Tid, naar den nærmede sig, grebes hun af en heftig Utaalmodighed efter at faa sin Gerning bragt til Ende og komme over til Carsten Peters Enke. Kulden og Mørket afholdt hende ikke. — „De taler vist om deres Børn," sagde Folkene, som saa dem sidde alene sammen i Stuen, den ene lyttende og bøjet over mod den anden, altid hviskende, aldrig forstaaet eller hørt af fremmede. Da Mari blev saa svag, at hun ikke længer turde gaa alene over Gaden, lod hun sig ledsage af en Pige, Nanne fulgte hende derimod selv tilbage til Hjemmet.

„Du maa gøre Alvor af det og søge Raad for dit onde," sagde hun en Aften, da de skiltes.

„Det gør jeg jo," svarede Mari smilende. „Du har været saa god at tillade, jeg maa komme over til dig, det er det bedste Raad."

„Men du holder det vist ikke længe ud paa den Vis."

„Jeg synes ogsaa, det har varet længe nok," hviskede hun, „hvad er der vel tilbage? — Inden i mig døde det jo for mange Aar siden." Hun slyngede Armen om Nannes Hals, kyssede hende og støttede sig til Dørkarmen, idet hun gik ind i Stuen.

Viben var nylig vendt tilbage fra en lang Rejse, da lamme Ties kom ind til ham og satte sig ned paa Bænken i Dilen.

„Du er nok sjelden at træffe," sagde han, „jeg har været her to Gange og spurgt efter dig."

„Enhver passer sit," svarede Viben.

„Ja, jeg kan tænke, du har meget at tage vare paa nu, du er bleven første Mand for din Slægt, saa ung du er. — Det er Ret! Virk og stræb i din Alder, saa kommer man frem. Det gjorde jeg ogsaa, jeg tjente mange Penge dengang, det kunde din salig Fader sande, han fik Gavn af dem."

„Det har jeg hørt."

„Jeg holdt meget af Carsten, det var en Mand efter mit Sind, saadanne Folk har vi nu ikke mange af. Kan du huske, hvad han bad dig om den Aften, han døde.

Viben saa forundret paa Ties. „Hvad vil du egenlig sige med det, du her sidder og fortæller?"

„Du kunde gøre mig en stor Tjeneste, hvis du vilde. Reimer og hans Venner mener rigtignok, det nytter ikke, jeg beder dig derom, de tror, du er bange for at staa mig bi, men da jeg nu just gik forbi din Dør, kom jeg i Tanker om din salig Faders sidste Ord. Havde han blot levet, vidste jeg nok, hvem der vilde hjælpe mig gamle Stakkel."

„Lad mig høre dit Ærinde, Ties, du spilder Tiden med al din Snak."

„Der er tilfaldet mig en Sum Penge efter en Slægtning, Markus Hebeken Blefs, han der handlede paa Hamborg med Grise."

„Det ved jeg."

(Fortsættes.)

Skæmte-Historier.

Da Krigen kom.

„Gaa til Hostrup og lad dig skære for Dumhed," siger Folk i Angel, fordi det hedder sig, at Hostruperne har et særligt Pakhus, hvori de opbevarer alle Dumheder.

En smuk Sommerdag, da alle Byens Folk var i Marken for at høste, kom der en fremmed Mand og gav sig til at fortælle om Krig, som han havde hørt svær Snak om inde i Staden. „Krig? Hvad er da Krig?" spurgte en af Hostruperne. —

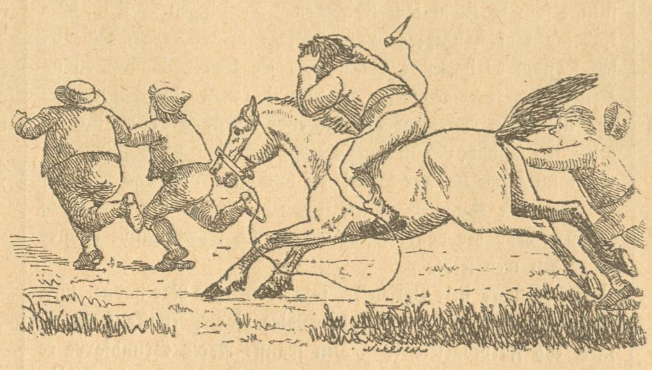

„Noget rædsomt noget, værre end Pestilens og Dyrtid," svarede den fremmede. — „Naar kommer den her?" — „Naar Trommen gaar." — „Hvordan gaar Trommen da?" spurgte Hostruperen igen. Den fremmede svarede: „Bum, bum, bum!"

Nu passede Hostruperne en Stund rolig deres Høst, men Trommen stod dem alle i Tankerne. De havde haft en Tønde Øl med ud paa Høstageren, og paa Grund af den stærke Varme havde de allerede tømt den. Nu vilde Skæbnen hverken værre eller bedre, end at en stor Humlebi fløj ind ad Spundshullet paa den tomme Tønde, og da den ikke kunde hitte ud igen, begyndte den at surre: Bum, bum! — „Der er Krigen allerede!" raabte den klogeste af Hostruperne, og afsted styrtede de alle i den vildeste Flugt. En af dem, som var

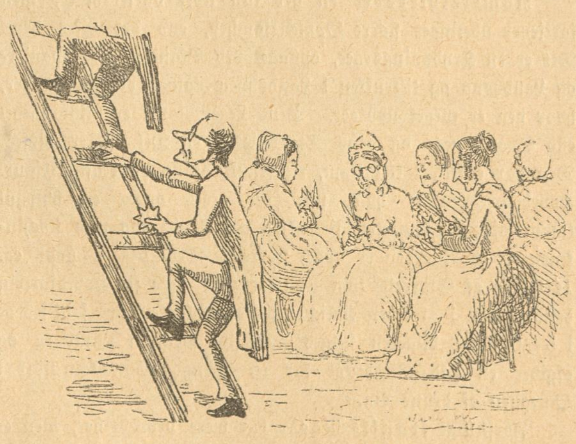

mere besindig end de andre, vilde imidlertid redde Øltønden, som han hivede over Nakken, hvorpaa han kilede bag efter de andre. Men nu hørte de jo Fjenden med det skrækkelige: Bum, bum! tæt bag ved sig, og enhver satte til, hvad Remmer og Tøj kunde holde. En kom lykkelig op paa Ryggen af en Hest, som græssede ved Siden af Vejen; men idet han nu jog afsted paa Hesten, fløj Tøjrepælen i Vejret og ramte Rytteren bag i Hovedet, hvorover han forfærdet skreg til de andre: „Fjenden har skudt mig!" Da kendte Hostrupernes Angest ingen Grænser, og afsted sprang de over Grøft og Gærde.

Pebersvende og Pebermøer.

Naar de gamle Pebersvende og Pebermøer har taget Afsked med det jordiske Liv, saa gaar det ikke dem som andre Mennesker; de faar nemlig deres egen Bestilling. Saa snart Solen er gaaet ned i Vest, maa Pebermøerne klippe Stjerner til af de gamle forslidte Sole. Derefter er Turen til de gamle Ungkarle. De skal nu hente Stjernerne og om Natten blæse dem op paa Himlen i Øst, hvisaarsag de uophørlig maa krybe op og ned ad en lang, meget lang Stige.

Ægtemandstrøst.

Et Par Ægtefolk manglede et Aar Sædekorn, og for at skaffe Penge til Veje til at købe noget for, maatte de sælge deres eneste Ko. Men af Frygt for at Manden skulde drikke Pengene op, trak Konen selv til Byen med Koen og tog endvidere en Høne med. Tæt ved Byen mødte hun en Slagter, som spurgte, hvad Koen skulde koste. Ja, hun skulde vel have en Mark for Koen, men Hønen vilde hun da have ti Daler for. Slagteren brød sig ikke om Hønen, men betalte gerne en Mark for Koen. Da hun nu ikke kunde faa Hønen solgt, henvendte hun sig igen til Slagteren, som nu trakterede hende baade med Brød og Øl og Brændevin og til sidst fik hende saa drukken, at hun gik fra Sans og Samling. Medens

hun nu sov Rusen ud, dyppede han hende i Tjære og væltede hende derpaa rundt i en Bunke Fjer.

Da hun vaagnede, kendte hun ikke sig selv og spurgte: „Er det mig, eller er det ikke mig? Nej, det maa være en stor, sær Fugl." Efter en Stunds Overvejelser kom hun til det Resultat, at det vilde vise sig, naar hun kom hjem, „thi dersom Kalvene vil slikke mig, og Hundene ikke gøer ad mig, saa er det mig." Men derhjemme vilde hverken Hundene eller Kalvene kendes ved hende. „Nej, det er ikke mig," tænkte hun saa, „det maa være en udenlandsk Fugl," hvorfor hun krøb op paa Taget og begyndte at slaa med Armene som for at flyve til Vejrs. Da Manden blev den store Fugl var, hentede han sin Bøsse; men paa hendes Raab kendte han snart, hvem det var, og befalede hende at komme ned og gøre Redelighed for Pengene. Men dem havde hun ingen af, thi Marken, som hun havde faaet for Koen, havde hun senere tabt undervejs. Nu blev Manden saa forbitret, at han svor paa at ville forlade hende, hvis han ikke traf tre andre Kvinder, der var lige saa dumme som hans Kone.

Han gav sig saa paa Rejse og traf først en Kone, som løb ud og ind i en nybygget Hytte med en Sold, og hver Gang hun løb ind, dækkede hun Soldet til med sit Forklæde. Manden spurgte, hvad hun bestilte. „Aa," svarede hun, „jeg vilde gerne bære lidt Sol ind i Huset, og naar jeg er ude, har jeg den ogsaa i Soldet, men saa snart jeg kommer ind, har jeg spildt den igen; kunde

nogen bare skaffe mig Sol, gav jeg ham gerne tre Hundrede Daler." Manden tog nu en Økse og gav sig til at hugge Vindueshuller i Væggene, hvilket man havde glemt, og saa fik han de tre Hundrede Daler. „Det var een," tænkte han.

Lidt efter kom han til et Hus, fra hvis Indre der lød en forfærdelig Larm og Skraalen. Det var en Kone, som havde givet sin Mand en ny Skjorte paa, men da der ingen Halsaabning var i Skjorten, sad den fast over hans Hoved, og Konen stod nu og tærskede løs med et Banketræ paa Mandens Isse for paa den Maade at faa Hul i Skjorten, Manden hylede og skreg, og i sin Nød og Vaande lovede han tre Hundrede Daler til den, der kunde lære hans Kone at gøre et Hul i Skjorten paa en læmpeligere Maade. Vandringsmanden tog en Saks, klippede Hul oven i Skjorten og tjente saaledes de tre Hundrede Daler. „Det var den anden," tænkte han.

En Stund efter kom han til en Gaard, hvor han gik ind for at hvile sig lidt og faa en Bid Brød og en Dram. Konen i Huset spurgte, hvor den fremmede Mand var fra. „Fra Ringerige," svarede han. — „Aa nej, er I fra Himmerige," udbrød Konen, der var noget tunghør, „saa kender I vel ham, Per den Anden, min salig Mand." — Ja, ham kendte han godt. — „Hvordan staar det da til med det sølle Skind?" — Ja, det var kun smaat, han havde hverken Mad eller Klæder, og Penge langt mindre at tale om. — „Ih, jøsses da!" raabte Konen og fortalte, at hun endnu gemte paa en Del af Mandens gamle Klæder, og desuden havde hun et stort Skrin med Penge. Hvis den fremmede vilde tage dette med til den salig afdøde Per, skulde han faa baade Hest og Vogn til at fragte det paa. Befordringen kunde han og Per beholde, saa at de kunde spare deres Ben. Det gik Manden fra Ringerige ind paa, og saa kørte han sin Vej. „Det var den tredje," tænkte han.

Dengang han nu kom hjem, saa han, at alle Jorderne var pløjede og tilsaaede. „Hvor har du da faaet Sædekorn fra?" spurgte han sin Kone. — „Aa," svarede hun, „jeg har altid hørt, at den som saar noget, han faar noget; saa saaede jeg Saltet, som en Mand forleden Dag satte ind til os, og naar vi bare faar Regn, saa kommer det vel nok op." „Ja, hun bliver lige klog," tænkte Manden, „men nu har jeg set, at de andre er lige saa tossede som hun."

Fjerkræ- og Biavl.

Fjerkræavl.

(Af Georg St. Bricka.)

IV.

Den italienske Race er uden Sammenligning den af alle fremmede Racer, som har fundet den største Udbredelse her i Landet. Det er en mellemstor Race, lidt større end vor Landrace, og forekommer i alle de almindelige Farvevarieteter, agerhønefarvede (brune), gule, hvide, sorte, blaa, gøgespættede, spraglede o. s. v.; den gule og rødlige Farve synes at være dens mest ejendommelige. Dens Legemsform er velformet og kraftig, hos Hanen mere slank, hos Hønen mere buttet; Hanen har en stor, dybt takket, enkelt Kam og store Lapper; Hønens ligeledes store Kam hænger ned til den ene Side. Fjerdragten er fuld og glat; Løbene er fjerløse, af gulagtig Farve; ogsaa Næbet forlanges af Sportsavlen gult, men denne Farve bevares vanskelig hos de mørkere Varieteter. Det er en fortrinlig Læggerace, der rationelt behandlet lægger sine 150 Æg om Aaret, og Æggene er store og ren hvide ($2^1/_2$—$2^3/_4$ Pd. Snesen); derimod ruger den i Regelen lidet og daarligt. Den trives let her til Lands; Kyllingerne vokser hurtig og kan, retfodrede, allerede lægge i 4—$4^1/_2$ Maaneders Alderen. Af Væsen er den gerne noget sky og trives bedst, hvor den har megen Frihed.

En forædlet Form af Italieneren, Lighorn-Racen, er udviklet i Amerika paa Grundlag af den italienske Race. Den er noget lettere i Bygningen og elegantere i Formen, kan være meget godt læggende, men er dog mere at betragte som en Sportrace.

Den spanske Race er næst Italienerne den mest udbredte hos os. Den er noget større i Figur end Italieneren, rankere og slankere, men dog kraftig bygget. Hannen har stor, dybt takket, enkelt Kam; Hønens Kam, som er hængende, er ligeledes stor i Læggetiden, men skrumper ofte helt ind om Vinteren. Øreskiverne er, navnlig hos Hanen, store og hvide. Løbene er lange og glatte, af mørk Farve ligesom det temmelig lange Næb. Det er rigt læggende Høns, der omtrent lægger lige saa mange Æg som Italienerne, og disse (rent hvide) Æg er tilmed større end hines ($2^3/_4$—3 Pd. Snesen); men til Gengæld æder Spanierne mere end Italienerne og er ikke saa flittige som de til at søge sig Føden. Rugningen er slet. Opklækningen af Kyllingerne er vel ikke vanskelig, men dog ikke saa let som de italienske Kyllinger. De kræver Tørhed, og da Befjeringen tager temmelig megen Tid, maa Rugningen foregaa tidlig paa Aaret for at være endt i rette Tid; de kan da heller ikke begynde Lægningen saa tidlig som Italiener-Kyllingerne. Som fuldt udviklede er Spanierne haardføre nok, paa det nær, at den store Kam er noget tilbøjelig til at lide Skade af Frosten, hvad der dog kan forebygges ved i stærk Kulde at indgnide den med Fedt.

Der gives flere Varieteter, som fører egne Racenavne, men dog næppe kan anses for fuldstændige Racer, endskønt de er mere end Farvevarieteter. Den spanske Races Grundfarve er sort, og denne Farve findes hos de to Varieteter: de hvidkindede Spaniere og Minorka-Racen. Den væsentligste Forskel imellem dem er det saakaldte Ansigt, Partiet omkring Øjnene, som hos denne Race er nøgent. Hos de hvidkindede Spaniere er dette Ansigt hvidt, og den hvide Farve, som smelter sammen med Øreskivernes, breder sig undertiden om Lappernes Inderside og helt ned om Struben; denne Varietet har i sin Tid været en fortrinlig Læggerace, men efter at Sportsavlen i en alt for høj Grad har drevet paa Udviklingen af det „hvide Ansigt", er den i økonomisk Henseende kommen paa Retur. Minorkaernes Ansigt er rødt, men tilbøjeligt til at faa hvide Striber eller hvide Partier, hvad Sporten forbyder; den er vistnok den bedst læggende af de spanske Varieteter, og dens Lægning kan stige til 180—200 Æg om Aaret. Andalusierne er blaa i forskellige Nuancer, mørkere og lysere, Hannen gerne med mørke Fjer paa Hals og Sadel; denne Varietet er noget vanskelig at holde ren i Farven, men ellers baade smuk og godt læggende. Ankonahønsene er gøgespættede med blaagraa Grundfarve; de er meget lidt kendte her til Lands. Af hvidkindede Spaniere, Minorkas og Andalusiere gives ogsaa Undervarieteter med hvid Fjerfarve.

Ramelsloterne er en her kun lidet dyrket Race, men fortjener ubetinget større Opmærksomhed, end der vises dem. Det er en Krydsningsrace, opstaaet ved Blanding af Spaniere og Landhøns og tiltrukken i Landsbyen Ramelslot i Hannover, hvor den er meget udbredt. Dens Legemsform er mindre ædel end Spaniernes, og dens Størrelse er en Del under disses. Den har enkelt, takket Kam, rig Fjerklædning og kraftig Figur. Hovedvarieteten er hvid, men der gives ogsaa en hvidgul (chamoisfarvet) Varietet, tiltrukken ved Krydsning med Kochinkinesere, hvorfor den er noget større. Den lægger godt ca. 140 Æg af Størrelse som Italienernes; men sit Hovedfortrin besidder den i at levere tidlig udviklede Kyllinger, der som fedede i 5—6 Ugers Alderen sælges med stor Profit i Hamborg og afgiver en god Biindtægt for en Mængde Smaakaarsfolk i Omegnen af denne By.

Forskellige franske Racer har været prøvede her, men er atter forladte, dog vistnok uden at man kan sige, at Forsøgene har været tilstrækkelig gennemførte. Den værste Vanskelighed ved disse Racer er deres temmelig løse Fjerklædning, der i vort fugtige og blæsende Klima gør denne noget modtageligt for Sygdom. Den vigtigste Race er Crevecranrerne, mest kendelige paa deres ejendommelige Kam, som hos Hanen er omdannet til to lige Horn, hos Hønen til to ganske smaa Horn af samme Form; begge Køn, navnlig Hønen, har stor, georgineformet Top og veludviklet Skæg. De er ren sorte, men forekommer ogsaa i hvide og blaa Varieteter, der imidlertid er af ringere økonomisk Betydning. De lægger gode, store, hvide Æg, men er tillige fortrinlige Taffelhøns, der leverer et fint og saftigt Kød; de ruger omtrent ikke; Kyllingerne udvikler sig ret hurtig. La Fleche er ogsaa sorte, og deres Fjerklædning er mere tætsluttende og glat. De har ingen Top, hvorimod Kammen ligner de foregaaende; dog er Hornene noget mindre og fremadbøjede. Denne Race syntes en Tid at ville finde Udbredelse her til Lands som Æglæggere, men viste sig i Besiddelse af den uheldige Fejl, at saa mange af Æggene var ubefrugtede. I Frankrig er det en fortrinlig Kødrace. Houdans har en hvid- og sortspraglet, temmelig løs Fjerklædning. Hanens Kam er bladformet, Hønens meget lille. De har stor Top. De lægger godt, ruger ikke og leverer fint og velsmagende Kød. De fine franske Taffelkyllinger leveres af disse tre Racer. Der gives iøvrigt adskillige andre franske Racer, men de er saa godt som ukendte her.

Skæmt.

En meget omstændelig Historie tildrog sig forleden i en københavnsk Sporvogn. Ved Tivoli: En Dame med en Haandtaske stiger ind, sætter sig; Konduktøren kommer, forlanger Penge. Damen aabner Haandtasken, tager Pengepungen op, lukker Tasken, aabner Pungen, tager en Femogtyveøre, lukker Pungen, aabner Tasken, lægger Pungen deri, lukker Tasken, giver Konduktøren Femogtyveøren, faar 15 Øre tilbage — aabner Tasken, tager Pungen op, lukker Tasken, aabner Pungen, lægger de 15 Øre deri, lukker Pungen, aabner Tasken, lægger Pungen deri, lukker Tasken. Vognen holder. Værs'god den Dame der, nu skal De ud: Kongens Nytorv.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3

Sæt i Stedet for Tal 3 Bogstaver, saa vil du kunne benytte disse til alle de følgende Ord:

1 2 3, et Dyr. 2 1 3, et Træ. 1 2 3 2, et Dyr. 3 2 2 1, benyttes i Handel. 3 2 1 3, en Blanding. 2 1 3 2, et Pigenavn. 3 2 3 2, en Benævnelse, men intet Egennavn.

I. I.

Firkantet Nød.

Af 3 A, 2 G, 2 L, 2 U, 2 O, 2 N og 1 I dannes Opløsningen paa følgende Gaader:

Mit første Himlens Dronning blev kaldt,
mit andet langt borte i Rusland man fandt,
mit tredje, omvendt, i Skoven findes,
mit fjerde som Pigenavn De vil mindes.

f—r—n.

Opløsninger.

Gaade i Nr. 34: Aage.

Geografisk Gaade i Nr. 34:
Borneo.
Emmaus.
Lombardiet.
Garonne.
Italien.
Elberfeld.
Ribe.
Belgien—Ostende.

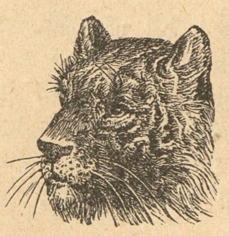

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: I Foraarsskoven, Billede. Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Sluttet.) Mellem Gravene, Digt af Nicolaj Bøgh, med Billede. Han er død for mig. Her og hisset. Kasper Vildtvogter, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Fortsættes.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Skæmte-Historier, med 3 Billeder. Fjerkræ- og Biavl, IV., af Georg St. Bricka. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. R. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 36. Søndag den 4. Juni. 1893.

Egen.

De gamles Afsked.

Derude ved Stranden slikker
den evigt skvulpende Sø,
herinde i Dynerne ligger
en Mand, som er klar til at dø.
Tit har han spillet Døden en List
som Lods paa et farligt Vand —
nu pudser dog Døden ham til sidst
og napper ham inde i Land.

Snart er hans Sejltogt sluttet,
snart er det glemt, hvor han foer,
snart skal de have puttet
ham ned i den sorte Jord.
Tre Skuffer Jord paa en Kiste,
en præstelig Promemorie
og der er ikke mere
af Ole Jansens Historie.

Kun Dorthe vil sidde ene
i Stuen og tænke tilbage
paa alle de gamle Minder
lige fra Ungdommens Dage.
Helt op til en Foraarsmorgen,
Da Solen lo over Stranden,
da var det, at hun og Ole
kom først overens med hinanden.

Og, naar hun ser tilbage
ad Aarenes rullende Strøm,
da vil det somme Tider synes,
som var det hele en Drøm.
og tit vil hun sidde og lytte,
naar Uret slaar sine Slag,
og spejde ud over Søen
der bryder med evigt Brag.

Og mangen Gang vil hun tage
fra Hylden den tunge Bog,
der taler til gamle Hjerter
i Barndommens blide Sprog,
indtil en Dag hun smykkes
i Klæder lange og hvide
og stedes stille til Hvile
oppe ved Oles Side.

Alfred Ipsen.

Let vundet, let tabt.

Af Leo Tolstoy.

Den lille By ved Oka levede engang en fattig Færgekarl ved Navn Timofeitsch, som i ti Aar havde givet sig af med den lidet lønnende Bestilling at fragte Folk over Floden.

Færgen havde flere Gange skiftet Ejere, men Timofeitsch vedblev stadig at være Færgekarl. Han var nu engang vant til dette Arbejde og fortjente derved sit nødtørftige Ophold. Alle hans Husbønder nærede desuden en ubetinget Tillid til ham, thi han var meget ærlig og bedrog dem aldrig for en Øre af de daglige Indtægter. Hele Byen kendte Fa'er Timofeitsch og stundom blev han indbudt som Fadder.

Men Penge havde han ingen samlet sig af. I ti Aar havde han ikke kunnet købe sig mere end en Søndagskofte og en Faareskindspels. En Pelshue havde han derimod forgæves ønsket sig i et Par Aars Tid, og hver Gang han gik til Torvet for at købe Fødevarer, undlod han aldrig at standse ved Skrædderbutiken. Han undersøgte Huerne, udvalgte den bedste, pruttede om Prisen og lod Handelsmanden tro, at han vilde komme og købe den, saa snart han fik den tilstrækkelige Pengesum skrabet sammen.

Men i Ventetiden gik han vedblivende i sine gamle Klæder.

Saa fortrolig Timofeitsch nu end var med sin Levevis, saa kom der dog stundom over ham en Følelse af Misundelse mod den, der havde det bedre end han.

„Hvorfor har Gud vel givet den og den saa store Rigdomme og mig ingenting?" tænkte han. „Kun Elendighed har jeg."

Og han klagede stadig mere bittert over sin Fattigdom og bad Gud gøre ham rig.

„Da vil jeg føre et godt og nyttigt Liv," tænkte han, „og ikke glemme de fattige. Nej, jeg skulde nok vide at leve, som man bør!"

En Dag da Timofeitsch sad indenfor sin Hytte, saa han hinsides Floden en Politibetjent, som gik ud paa Broen og begyndte at raabe paa Timofeitsch og vinke ad ham.

„Hvad kan han ville?" tænkte den undseelige Færgekarl og roede over til Politibetjenten.

Forinden han endnu var naaet rigtig i Land, tog Betjenten sin Hue af og bukkede og begyndte at ønske ham til Lykke. Ja, han snakkede op ad Vægge og ned ad Stolper, saa Timofeitsch bare stirrede paa ham, uden at begribe et Muk, og tænkte, at han kom fra et lystigt Sold.

„Vi har faaet at vide," sagde Betjenten, „at du er bleven rig. Din Farbroder, tror jeg, i Rostof er død og har efterladt sig en Mængde Penge, som han har tjent ved sin Handel; og da han nu ingen Børn har, er det dig, der arver det hele. Derfor har Borgmesteren befalet mig at gaa ned og gratulere dig og bede dig komme op til ham."

Timofeitsch kløede sig i Nakken og stirrede himmelfalden paa Politibetjenten, som stod der barhovedet, leende og bukkede uafladelig.

„Der maa være noget deri," tænkte Færgekarlen, „den Slags Folk gør sig ikke Ulejlighed for ingenting.""

„Men hvad gaar der af dig," Miron?" spurgte han. „Du maa vist have været til Fødselsdagsgilde hos en eller anden Bekendt."

Betjenten forsikrede ved alle Helgene i Kalenderen, at han virkelig var sendt af Borgmesteren.

„Kom," tilføjede han, „saa skal han fortælle dig det hele."

Timofeitsch fulgte med og grundede undervejs paa, hvad det kunde være for Slægtninge, som han havde i Rostof. Til sidst randt det ham virkelig i Minde, at han havde en Farbroder, som bosatte sig der for flere Aar tilbage, og som han ikke siden havde hørt Tale om.

Da Timofeitsch stod for Borgmesteren, sagde denne:

„Din Farbroder i Rostof er død og har til dig efterladt to Handelsforretninger og over Hundredtusinde Rubler."

Uden videre Tøven beredte Timofeitsch sig til at rejse. Men trods Politibetjentens Forsikringer vilde ingen tro, at Færgekarlen i saadan Hast var bleven en rig Mand, eller forstrække ham med Penge til Rejsen. Selv ejede han ikke engang saa meget som fem Rubler.

Men hvorledes han nu end bar sig ad, saa lykkedes det ham dog til sidst at komme til Rostof.

Da Færgekarlen fik Syn paa alle de Rigdomme, han havde arvet, vilde han knap tro sine egne Øjne. Ikke engang i sine dristigste Drømme havde han vovet at haabe paa saa meget. Men hvorledes skulde han nu bære sig ad med at forvalte denne store Formue? Den Sag gjorde ham Hovedet kruset.

Saa og saa meget havde han at fordre paa det ene Hold, saa og saa meget var han skyldig paa et andet; her gjaldt det om at udtage Stævning mod en Skyldner, hist at indløse et Par forfaldne Veksler. De og de Varer skulde sendes med en Agent til Moskva, de og de til den Kirgisiske Grænse, og Agenterne strev, at de afventede nærmere Ordre.

Timofeitsch er en ulærd og udannet Mand. Han havde aldrig i sit Liv ført Regnskaber, og nu skulde han føre ti Bøger paa een Gang. Han taber Hovedet og ved ikke, hvad han skal gøre. Og han har heller ingen at raadføre sig med i denne fremmede Stad. Det er vel sandt, at han har fundet mange Venner, men de vil kun snyde og bestjæle ham.

Den ene byder ham til sig og stadser og braser for ham, den anden indsmigrer sig for selv at blive buden til Middag, den tredje driver ham ind i nye Spekulationer ved at forespejle ham en uhørt Gevinst, den fjerde kommer med en gammel Fordring paa hans Farbroder, hvoraf Timofeitsch ikke forstaar en Tøddel. Med et Ord, den stakkels Færgekarl ved hverken ud eller ind. Han er ulykkelig, forstenet, bekymret, som han aldrig har været det før. Han mister baade Søvn og Appetit og er færdig at græmme sig ihjel.

Saa begyndte han at drikke for at drukne Bekymringerne, og han havde fuldt op af Venner, som hjalp ham med at gøre Ende paa Pengene. Man spiste og drak og holdt Fest, altsammen paa hans Bekostning.

En Aften kom han drukken hjem og tog Lampen for at gaa ind i Sovekammeret. Men han snublede og tabte Lampen, som gik i Stykker, og der stak Ild i Gardinerne.

Timofeitsch ravede ud for at kalde paa Hjælp, men endnu før han naaede ud i Forstuen, faldt han om paa Gulvet og sov ind.

Hele Huset brændte ned, og hvis man ikke havde skyndt sig med at bære Timofeitsch ud, vilde han være omkommen i Luerne.

Det var en sørgelig Opvaagnen for den stakkels Færgekarl, men alligevel aandede han mere frit og følte sig lettere om Hjerte, end han havde gjort længe.

„Nu er det forbi med Bekymringerne," tænkte han. „Jeg vil ikke længer blive overløbet af Folk, som smigrer og bestjæler mig baade aabenlyst og i Hemmelighed. Jeg behøver ikke længer at løbe omkring til Domstolene for at opkræve mine Fordringer eller udløse min Gæld. Jeg skal ikke længer leve som Herskab, men jeg skal heller ikke mere drikke mig fuld. Alt dette er nu forbi, overstaaet som en ond Drøm. Denne velsignede Rigdom styrtede jo ned over mig, uden at jeg havde haft nogen Ulejlighed; men Gudskelov, har jeg heller ikke selv tjent Pengene, saa har jeg dog nu gjort Ende paa dem!"

Og det spyttede han paa og begav sig saa paa Vej fra Rostof.

Til Fods og uden Oppakning — han havde ingen — vandrede han atter til sin Hjembygd og tog undervejs til Takke, med hvad barmhjertige Mennesker gav ham.

Da han kom hjem, genoptog han sin tidligere Bestilling og blev Færgekarl igen. Og fra den Dag af levede han som forhen. Nu er han allerede gammel, men alle kender ham og holder af ham. Og tilfreds med sin Lod passer han sin Færge og beder ikke længer til Gud om at blive rig.

Et Ord.

Et Ord er ikke en daadløs Klang,
en Lyd blot fra Mandens Strube,
et Ord er ikke en jordskjult Gang
til Løgnens bundløse Grube.
Et Ord er ikke en gylden Skærm
for Løfter, som brydes og dø,
er ej de gærende Kræfters Bærm,
eller Ondskabens giftige Frø.

Et Ord er Blomsten af Tankens Rod
og Vældet af Tankens Kilde,
et Ord er Draaber af Hjertets Blod,
med Spejling af, hvad vi ville.
Et Ord er Tankernes Sædemand,
der saar dem i Muld, saa de gror;
dit Ord slaar Hjerter og Viljer i Brand,
naar der staar en Mand bag dit Ord.

Et Ord staar fast med et Liv i Pagt,
et Ord maa af Handling bæres,
og aldrig vorder dets Tanke Magt,
naar Livet er ej, som der læres.
Saa lad det kendes, i Hjemmets Liv
og i Mulden paa Folkets Jord,
at Ordet skaber et stille Bliv, —
at der staar en Mand bag dit Ord!

Olaf Andersen.

En Advarsel for Dyrplagere.

Et italiensk Blad fortæller, hvorledes det gik en Mand i Piemont, der for kort Tid siden drev sit tungt belæssede Muldæsel til Pignerol. Dyret, som var udmattet af Hede, Sult og Anstrengelse, anspændte sine sidste Kræfter for at komme fremad, men var omsider ikke i Stand til at gøre et eneste Skridt til og blev derfor staaende. Dets Herre lod en Strøm af Skældsord og Stokkeslag regne ned over det stakkels Dyr; men det rørte sig ikke af Stedet. Da greb Formanden med den ene Haand i Tømmen, med den anden Pisken og slog af alle Kræfter løs paa Æslet. Dette, der var bragt til Fortvivlelse, snappede endelig sin Plageaands venstre Arm med Mulen og bed sig ordenlig fast. Da blev Formanden greben af Dødsangest og skreg ynkeligt om Hjælp. Smerten i Armen blev stadig mere utaalelig. Omsider kom der dog Folk til, som med stor Møje fik hans Arm frigjort. Det viste sig, at den var fuldstændig maset. Det var en streng Lære! Armen er vel igen bleven helbredet; men saa snart Formanden nærmer sig Dyret, bliver det rasende, medens det roligt lader Mandens Søster lægge Seletøjet paa. Men Søsteren bander, skælder og slaar heller ikke; hun klapper Æslet, giver det rigeligt Foder og plejer det efter Evne.

Vore Skovtræer

II. Egen.

(Med Billede.)

Vældig og stærk som en af de gamle nordiske Kæmper staar Egen, overlevende flere Generationer af alle de øvrige Skovtræer, som er voksede op under dens Skygge. Betragt engang vort Billede. De 6 eller 800 Aar, som dette Træ har gennemlevet, har visselig fordret deres Ret; en og anden nøgen Gren viser os, at den kraftige Manddomsalder er forbi, og at Oldingealderen er indtraadt, men dog staar Egen urokkelig i Bevidstheden om sin Kraft; den kan maaske endnu i et Par Hundrede Aar trodse Stormenes Magt og Skipperne kan fremdeles bruge den som Sømærke, som de har gjort i vore Bedstefædres Tid.

Egen forekommer over hele Europa, undtagen i de nordlige Dele af Rusland, Sverige og Norge. Allerede de gamle Romere ansaa den for det stærkeste Træ, de kendte, derfor blev dens latinske Navn Qvercus robur — robur betyder Styrke. Den vokser meget langsomt, og dens Rødder søger dybere ned i Jorden end noget af vore andre Skovtræers; den er forsynet med, hvad Botanikerne kalder Pælerod, d. v. s. en saadan Rod, der ligesom Gulerođen søger lodret ned i Jorden, men fra denne Hovedrod udgaar altid mindre Birødder, der hos gamle Træer kan trække sig 20—30 Alen ud til Siderne. Dette er Aarsagen til, at der skal blæse en rigtig Orkan for at styrte en saadan gammel Jætte som den her afbildede.

Egen er nyttig til sine mindste Dele. Til Skibsbygning er Egetræ det bedste, man kender; Frugterne er et udmærket Svinefoder og benyttes desuden som Lægemiddel mod Kirtelsyge, idet de brændes og anvendes som Kaffe; Rødderne er gode som Brændsel — men Brændehuggerne holder ikke af at kløve dem — og i saadanne Aar, da der er Mangel paa Halm, er Bladene fortræffelige til Strøelse i Ladegaarden.

Af mærkelige udenlandske Ege bør Korkegen omtales, som vokser i Spanien, og af hvis ejendommelige Bark man erholder den Kork, som skæres til Propper. I Nordamerika findes en Eg, som opnaar en anselig Størrelse ved 70 Aars Alderen, men Træets Styrke og Holdbarhed kan langt fra sammenlignes med vor nordiske Egs.

Kasper Vildtvogter.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

IV. Ulykken kommer.

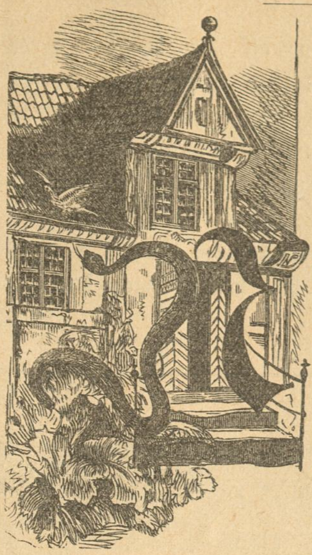

Nu forberedtes der Ægteskab mellem Frederik Busk og Anna Knudsdatter. Han havde faaet Tilsagn om nogen Bistand af Hans Rosborg, hvem han fremdeles skulde blive ved at staa paa Pinde for, og Kasper Hof var paa Færde for at skaffe Nørgaardsfolkene en Ulykke, der ikke skulde være saa ganske lille. Det viste sig dog, at han ikke havde Magt, som han havde Vilje; thi vel fik han gjort ud, at der nægtedes den unge Mand Fæstebrev paa Gaarden, men saa blev den gamles Fæstebrev ved at gælde. Kasper udtalte det Haab, at Knuds Restancer vilde blive krævede med Strenghed og han selv tiltalt til Strafs Lidelse, som den der havde forsømt og forsiddet Gaarden; men det blev der ikke noget af; thi Knud sad ikke værre i det end mange andre Mænd paa Godset, og det var ikke let at faa en bedre og efterretteligere Fæster til Gaarden end han var.

Og det begyndte straks at faa et lysere Udseende; thi den nygifte Mand sparede nu stadig sin lille Dagløn og bragte den hjem, og paa den Maade kunde der skaffes Brødkorn uden at trygle Ridefogden eller nogen om Laanekorn, og slog hans Fortjeneste ikke til, kunde Frederik nok faa en Smule Forskud hos Hans Rosborg. De to nygifte var meget lykkelige paa det nær, at Manden stundom i ugevis maatte være paa Arbejde langt fra Hjemmet, men saa var Glæden saa meget større, naar han kom hjem om Lørdag Aften og ikke skulde bort før Mandag Morgen. Gamle Knud var livligere og driftigere med sit Avlsbrug end tilforn; thi nu saa han Fremtiden i Møde med godt Haab.

Derimod var Kasper Hof vedblivende forbitret, skønt han for det første ikke kunde faa sin Harme og Hævntørst tilfredsstillet.

Den gæve Vildtvogter havde ikke bragt Lykke og Velsignelse til den fattige og afsides Egn, hvor han havde faaet sin Virkekreds. Det var yderst ude i Kongens Vildtbane, at Sejting og nogle andre Smaabyer laa, og Strøget havde hidtil været stærkt hjemsøgt af Vildttyve, der enten var bosatte her eller søgte herind andetsteds fra. Deri laa jo ogsaa Grunden til hans Ansættelse, og man kan ikke dadle ham for, at han med stor Nidkærhed varetog sit Hverv. Det fik Morten Bodholt at føle. Han var en af de værste Krybskytter i Egnen, uagtet han i den anførte Samtale med Mads Nielsen nægtede det. Men Kasper Hof traf ham en tidlig Morgen ude i Klingedal i Færd med at flaa et skudt Daadyr, og enten Morten veb eller sang, maatte han lade sig binde efter Lovens Ord og føre til Tinge, hvor han blev tiltalt paa sit Liv. At tage et Menneskeliv, fordi han havde fældet et Dyr i Kongens Vildtbane, var man dog nok kommen bort fra, imidlertid gensaa Morten ikke sit Hjem mere, men blev idømt mangeaarigt Strafarbejde, hvorfra Døden udfriede ham efter tre Aars Forløb.

Det er muligt, at han var den eneste Krybskytte deri Egnen, som kom til at undgælde saa haardt, thi Eksemplet virkede afskrækkende, saa Vildtet lodes noget i Fred. Men da det frededes der paa Strøget, tiltog det meget i Antal, og store Flokke af Hjortedyr drev om Sommernætter frem og tilbage mellem Skovene ved Sebstrup og Løgager og Engene ved Højris. Langs ad „Floden", den smukke Grønning der slyngede sig sønden om Sejting, fik de Vane til at lægge deres Vej, og det var ikke endt med, at de nedtrampede den hvidblomstrende Kløver og afgnavede den og det andet gode Græs i Lavningen, de fik ogsaa Vane op i Byens Kornvang, og Bymændene turde ikke tilføje dem nogen Fortræd. Da Rugvangen var kærnesat, stiftedes de til at holde Nattevagt ved den, men saa fik de Tilhold om at lade det være. Det blev dem endog forbudt at jage Dyrene af Kornet.

„Saa en kan da se, at det er ligefrem Meningen at Sejting By skal ødelægges," sagde Knud Nørgaard til sin Svigersøn, da denne engang kom hjem en Lørdag Aften.

„Har I ikke klaget over det?" spurgte Frederik.

„Jo vi har. Mads Nielsen gik ind til Silkeborg og klagede til Ridefogden selv, men fik til Svar, at vi nok havde alt for stor Lyst til at jage Livet af de drægtige Hinder og Raaer og de smaa Hjortekalve og Raalam, derfor var det Forbud blevet udstedt. Mads Nielsen bandede paa, at det var Løgn, det var bare noget, Kasper havde fundet paa for at skade os, men saa blev Ridefogden saa gal, at Mads tænkte, han skulde haft Hug.

Og Vildtet blev værre Aar for Aar, medens det fredebes og tiltog i Antal og Dristighed, og Vildtvogteren mentes at være særlig paapassende mod Nørgaardsfolkene, fordi han kunde aldrig glemme, at Anna Knudsdatter havde givet ham en Kurv. Hun fik det for Resten slet ikke for godt; thi i meget kort Tid blev hun Moder til tre Børn — deriblandt et Hold Tvillinger, og hendes Fader blev affældig, saa hun maatte tage en væsenlig Del af Hjemmets Arbejde, og samtidig blev det mere skralt med Frederiks Fortjeneste; thi nu havde Hans Rosborg ikke ret mange Bygninger, der for det første trængte til Eftersyn, og saa benyttede han sig af Murerkarlens Trang og nedsatte Daglønnen betydeligt. Frederik søgte at faa en Haand i de mange og store Bygningsforetagender, som i de Tider iværksattes i Lysgaard og Hids Herreder, men det havde ikke ret villet lykkes.

En Lørdag Aften kom han hjem og fandt Anna og hendes Forældre meget bekymrede; thi Hjortedyrene havde i den sidste Tid mishandlet Rugmarken værre end nogen Sinde. Derhos manglede man Brødkorn, og Knuds ydmygelige Begæring om Laanekorn, var paa det haanligste bleven afvist af Ridefogden. Da havde Knud høstet en Del af den kun halvmodne Rug, men havde bundet den i smaa Nege og stillet disse paa Marken paa den for Sol og Vind letteſt tilgængelige Maade, man havde holdt Vagt ved dem Nat og Dag for Dyrenes Skyld, og nu mente man, de kunde tærskes.

„Lad saa mig holde Vagt ved dem i Nat, saa skal jeg tærske dem i Morgen," sagde Frederik.

Men det vilde Karen Margrete ikke høre noget om. Nu havde Frederik først tilendebragt sin Dagsgerning og derefter gaaet en lang Vej, saa han kunde være træt, nu skulde han og hans Kone gaa

i Seng med deres smaa, saa vilde hun selv og Knud dele Natten imellem sig og gaa Vagt ved den høstede Rug, maaske saa den unge Mand vilde tærske der om Søndagen, for Knud var i Aar særlig skrøbelig og kunde næppe taale at tærske, og det vilde Kvinderne helst være fri for, da det krævede flere Kræfter, end de havde, at aftærske den umodne Rug.

Det blev da indrettet, som hun foreslog, og saa snart Søndag Morgen gryede, var Frederik paa Færde og fik ved de gamles Hjælp Rugen ført i Hus. Imidlertid havde Anna Knudsdatter faaet sine Børn klædt paa, og saa tog hun dem med ud i Tærskeloen til deres Fader.

De unge Ægtefolk var jo ikke sammen til Hverdags, og da de holdt meget af hinanden, omgikkes de dobbelt kærligt, naar det var Tilfældet, og navnlig gjorde Konen sig Flid for at fjerne eller dølge alt, hvad der kunde bedrøve hendes Mand, hvorimod hun plejede at tale meget om Børnene og faa dem til at fremvise deres vidunderlige Smaakunster og mente selvfølgelig, at saa søde og opvakte Poder hidtil aldrig havde set Lyset; denne Dag var det anderledes. Hun søgte at vise sig munter, men saa kunde hun synke sammen, og Taarerne traadte frem i hendes Øjne, og det var klart, at hun havde andet i Tanker end sin Moderglæde. Manden blev opmærksom og forlangte, at hun skulde sige ham, hvad der var i Vejen.

Ja det var de mørke Udsigter, hun gruede for; thi Ødelæggelsen stod for Døren, alle Udgifter skulde udredes til Dag og Time, og der indfaldt ideligt Pligtkørsler, hvortil endnu kom, at deres Korn blev saa slemt mishandlet paa Marken.

„Ja, jeg ser nok, at Dyrene har afklippet en hel Mængde af Rugvipperne," sagde han.

„Men det er endda ingenting imod som andre af vore Rugagre er medtagne. Det var det bedste, det som var længst fra Dyrenes daglige Vandringer, som vi fik høstet."

„Jeg maa ud at se det," sagde han.

Hun bragte Børnene ind til sin Moder, og saa fulgtes de ad ud at se Ødelæggelsens Vederstyggelighed, og det fyldte ham med Harme. Imidlertid saa han, at de andre Bymænds Rug var omtrent lige saa slemt mishandlede.

„Men de har alle," sagde Konen, „faaet Laanekorn fra Silkeborg, og det Korn, de har faaet det foregaaende Aar, har de faaet eftergivet. Det er alene os, der skal plages, og Gud hjælpe mig! Det er jo min Skyld."

„Hvordan kan det være din Skyld?"

Jo, det var jo hende, erklærede hun, der havde afvist Kasper Hofs Frieri, og i den Henseende havde hun noget at bebrejde sig selv; thi hun havde til en vis Grad vist sig imødekommende og givet ham Haab, og saa havde hun pludselig brudt med ham og giftet sig med en anden. Og i ungdommelig Kaadhed havde hun drevet Spot med hans Kærlighed og Frieri og det var blevet fortalt ham og havde vakt hans Vrede, saa han var blevet hende gram og nu satte han ondt for hende og hendes Forældre alle Vegne, hvor det kunde gøre Skade.

Søndag Eftermiddag gik de to bekymrede Ægtefolk i Heden og plukkede Lyng, hvormed de ildede Bagerovnen, at de kunde faa den aftærskede Rug tørret, thi de halvmodne Kærner var endnu alt for bløde til, at de kunde males. Bagerovnene i Nabolaget var ellers klinede op af Ler, men Frederik havde i tidligere Dage faaet et Læs brændte Mursten, hvoraf han havde bygget en Ovn, der var anderledes renlig og holdbar, og den var han ikke saa lidt stolt af.

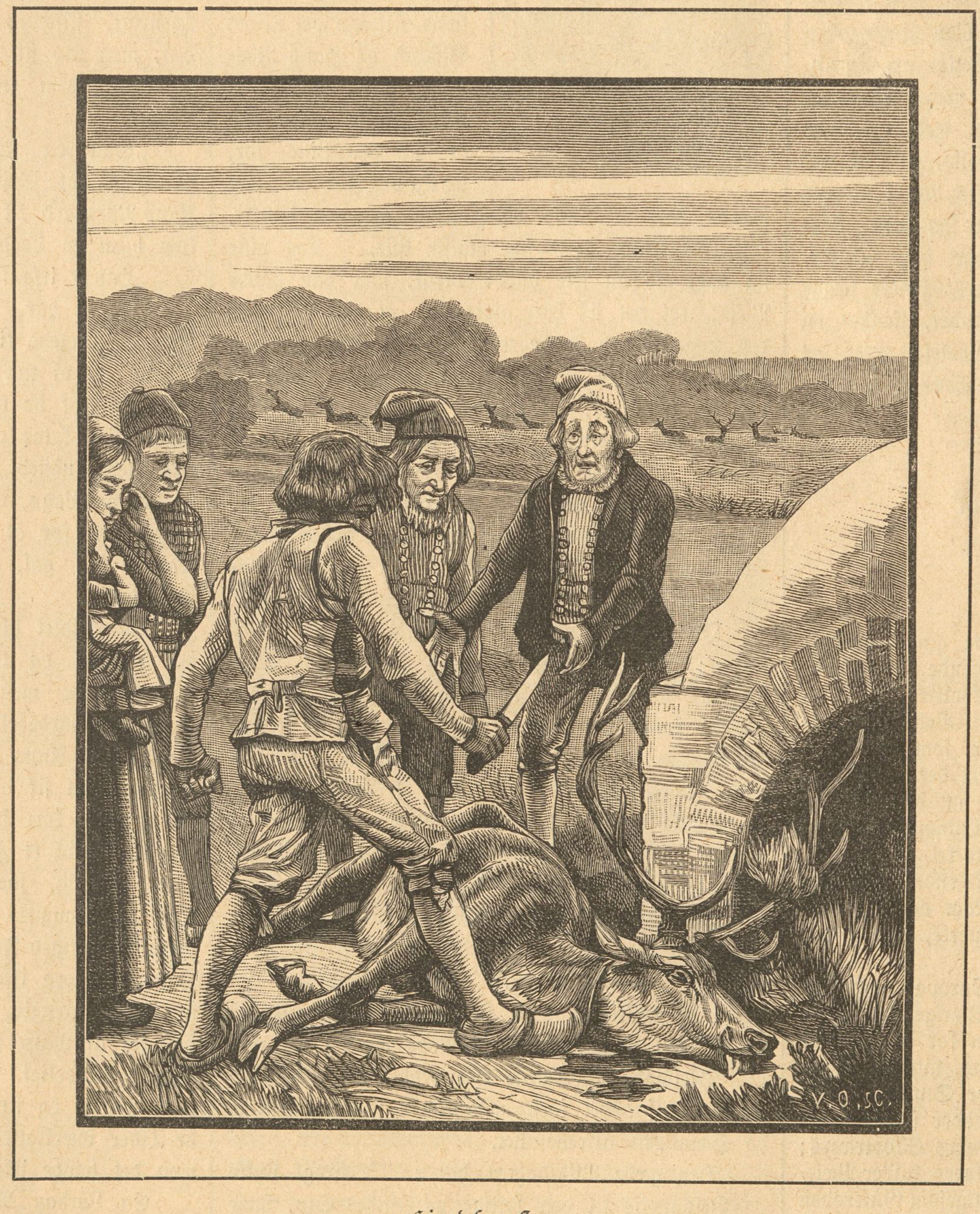

Hjortefangsten.

Næste Morgen stod Frederik Busk tidligt op og gik uden for og i den tætte Morgentaage, der laa over den langstrakte Grønning, saa han noget spille og tumle paa forunderlig Maade. Han blev snart klog paa, at det var en mægtig Rudel Hjortedyr, der legende og langsomt ad denne deres sædvanlige Vej trak ind mod Skovene. Der var ogsaa nogle af dem, der bevægede sig i Rugvangen, og hvorvel han godt vidste, det var forbudt at jage efter dem, gik han dog hen for at drive dem bort; men det blev det værre af; thi medens Dyrene før havde gaaet saa temmelig skikkeligt og klippet Rugvipper af, tumlede de nu omkring med kaade og luftige Spring og vilde ikke gerne lade sig drive bort. Ved denne Adfærd gjorde de næsten mere Skade end før, og det var, som de vilde gøre Nar ad ham, stolende paa, at ingen for Alvor turde gøre dem Fortræd. Saa slog han efter dem med Sten, ramte maaske enkelte og fik dem endelig til at bene af, mest dog vel fordi Flokken hvortil de hørte, nu trak længre bort. Frederik vendte sig mod Hjemmet, og nu fik han at se, der stod et Dyr henne ved Bagerovnen og havde saa travlt, at det syntes slet ikke at ænse hans Nærværelse.

Det var en stor gammel Hjort, der var kommen i Ovnens Nærhed og havde kunnet lugte den varme Rug, hvorved dens Madlyst var bleven vakt. Ovnsmundingen var lukket med Stoppetørv, som den nemt kunde skrabe bort og saa stak den Snuden ind og vilde have noget af Retterne. At faa Hovedet med de store grenede Horn ind i Ovnen, var ingen let Sag, men hvad gør man ikke, naar Madlysten vækkes, ved at man har den varme Mad lige for Næsen? og Hjorten, der ikke holdt af at spille Tantalus, bøjede den lange smidige Hals saa længe og prøvede sin Kunst, indtil den fik Hovedet helt ind, og nu lagde den sig paa Knæ og aad, mens den gad.

Frederik Busk fandt Dyret i denne Stilling og gav den et dygtigt Spark, saa den blev til Sinds at trække sig tilbage, men det kunde den ikke. Den havde glemt, hvordan den havde bøjet Hovedet til sidst, da det endelig slap ind i Ovnen, og nu hang den fast ved Takkerne. Frederik rystede af Forbitrelse. Det var altsaa ikke alene Kornet paa Marken, der blev ødelagt af de skadelige Dyr, men end ikke i den tillukkede Bagerovn var den aftærskede Rug sikker. Uden at tænke over, hvad han gjorde, løb han ind i Stuen og saa sig om efter en Kæp, der var ingen saadan ved Haanden; men Brødkniven laa paa Bordet, den greb han og styrtede ud. Konen vaagnede op i Forfærdelse, og da hun saa ham væbne sig med Kniven, raabte hun: „Herre Jesus! Hvad er der paa Færde?"

„Han skal se en Ulykke, det Udyr!" raabte han tilbage og var borte. Konen, der anede en eller anden Fare, foer ud af Sengen og halvt paaklædt med sit Barn paa Armen styrtede hun bag efter Manden. Men hun kom for sent; thi da hun kom hen til Ovnen, havde han allerede skaaret Hovedet af Hjorten. Flere af Bymændene kom til og saa det.

„Aa, Gud!" raabte Konen. „Nu er vi da ulykkelige."

(Sluttes.)

De to Venner

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

Se her hans Brev og Tilsagn, paategnet af Kirkefogden, Sagen er i Orden, der mangler intet; men nu nægter de at betale mig Pengene. Den og den her i Byen har hjulpet mig, naar jeg trængte, siger de, Gaver, du! som de nu gør til Gæld, og som først skal trækkes fra de faa Skillinger, der tilkommer mig; det vil med andre Ord sige, der bliver intet tilbage. — Hvad skal jeg gribe til? — Havde jeg Slægt og Venner, var jeg velhavende og mægtig, skulde jeg nok sætte Sagen igennem, levede din Fader blot! — men jeg ejer ingenting og Fattigmands Ret ligger i den riges Lomme. — Du kan hjælpe mig, om du vil, du alene, Viben! Alle holder dig for en ærlig og retsindet Mand, dig er de bange for, dig tør de ikke gøre Arven stridig. Køb den af mig, du skal faa den for det halve!"

„For det halve!" gentog Viben. „Er det din Mening?"

„Synes du, det er for meget?" spurgte Ties med en hyklet Ydmyghed. „Du skal faa den lidt billigere endnu."

„Endnu billigere. — Ved du, hvad det er at være en ærlig og retsindet Mand, som du nylig kaldte mig?"

„Ved du, hvad det er at være en fattig Mand, der ikke har det, han kan helde sit Hoved til? — Du ryster paa Hovedet, ja saa er det vist bedst, vi lader den Snak fare. Alt hvad jeg ejer, er den lappede Kofte, du ser paa min Krop, jeg er gammel og værkbruden, mine Hænder ryster, de siger, det er af Drik, men det er den haarde Nød, der har Kløer i mig. Det meste, af hvad jeg sparede sammen i gode Dage, hjalp jeg mine Venner med. Resten tog Sygdom og Uheld. Nu vilde jeg bruge den Smule Arv til at tinge mig ind hos min Brodersøn i Hamborg, jeg trænger kun til en lille Krog, hvor jeg kan dø i Fred. — Køb den Arvelod, Viben, giv mig for den, hvad du vil, du gør en god Gerning. Jeg længes efter at vende Ditmarsken Ryggen."

„Vil du komme igen til Middag, saa skal du faa mit Svar."

Lamme Ties saa i Vejret, hans magre Ansigt fortrak sig til et spottende Smil. „Naa, du skal først betænke dig, saa gaar det, som Reimer Grote sagde, du er bange for dem."

„Hvad har Reimer med den Sag at bestille?"

„Han er bleven vred paa mig," svarede den anden undvigende, „han kan ikke glemme, at din Fader var min gode Ven, han forfølger ham i hans Grav, det ærgrer ham, at mit Navn var det sidste, Carsten Peter nævnede i denne Verden."

„Hvem har fortalt ham det?"

„Din Moder kom og sagde det til mig paa Kirkegaarden, den Dag vi jordede Carsten. — Skal Reimer have Ret, er du bange for at staa mig bi?"

„Nej, han har ikke Ret," svarede Viben heftig. „Jeg vil købe din Arvelod og betale dig den fuldt ud, saa skal vi siden se, om de der har den i Værge, kan nægte mig Pengene."

Han gik ind i næste Kammer, hentede den Sum, som stod nævnet i Brevet, og stillede den op paa Bordet foran Ties. Den haltes Øjne straalede. Han stod og bukkede, medens Viben talte Pengene og udbrød i Lovtaler over ham.

„Hellige Jomfru!" raabte han, „hvor du ligner din Fader, hans trofaste Øjne hans ærlige Ansigt! det er, som om jeg saa ham lyslevende for mig. — Den Gylden der er vist ikke rigtig god, den ser saa rød ud, men det kan være det samme. Du vil sove godt i Nat, for du har gjort en brav Gerning." — Med denne Forsikring tog han Brevet og skrev paa Foden af det sin Tilstaaelse for de modtagne Penge. Derefter forlod han Stuen.

I Aftenskumringen kom Reimer over til Carsten Peters Bislag og hilste paa Viben, som denne Gang modtog ham endnu mere ordknap end ellers. Han lod dog sætte Ølbægere frem og hørte taalmodig paa hvad Reimer fortalte.

„Har lamme Ties været inde hos dig i Dag?" udbrød Grote pludselig.

„Hvorfor spørger I derom?"

„Han kom hjem til os og talte en hel Del Snak, som hans Vane er, og lovede, jeg skulde faa nyt at vide, inden jeg gik til Sengs i Aften. Jeg fattede ham ikke ret, men hans Spot og Latter spaaede ilde."

„Han har nok et Arvebrev efter Markus Hebeken Bles?" sagde Viben.

„Han har saa, men dermed er det ikke stort bevendt."

„Da har jeg dog købt det af ham og betalt det fuldt ud."

„Nej, du har vel ikke, det vil jeg nødig tro, skønt hans Ord lod sig tyde saa. Købte du den Arveret, er jeg bange for, du gjorde en daarlig Handel."

„Tag jer ikke det nær, er Handelen slet, bliver Skaden jo Køberens."

„Hvem ved, hvad der kan komme ud af det? Har du engang taget Sagen i Haand, vil du ogsaa se at drive den igennem, jeg kender dig, der vil blive Splid mellem dem, som nu lever i Fred og ikke forlanger bedre."

„Hvad ved I derom?"

„Det er jo mig, Sagen nærmest angaar. Der har været Tale om Ties og hans Arv i al den Tid, du var borte. Den Grisepranger, Markus Hebeken efterlod ham Penge, det nægter ingen, jeg har dem i mit Værge og skal udbetale dem, men i mange Aar levede Ties her i Meldorf af Borg og Gæld, saa snart Folk hørte Tale om Arven kom de til mig med deres Forskrivninger og forlangte, jeg skulde holde tilbage, hvad de havde tilgode. Ties skylder ogsaa mig Penge, jeg har hans Bevis for seks og tredive Tønder Rug, han efterhaanden laante paa Bøn og gode Løfter, han har dertil boet i elleve Aar i det lille Hus, jeg ejer nede paa Søndergade, uden at betale en Søsling derfor, det vil jeg gerne slaa en Streg over, nu hellere end før; men han har laant Penge af Byen, han staar i Gæld til Folk, der alle har meget at sige, hvordan skal jeg komme til Rette med dem? Gælden er vokset langt over Arven."

„Mig synes, I kunde svare dem, at det er en Sag, de Folk har Penge tilgode hos Ties, en anden, at Ties har Arv at kræve efter Markus."

„Og dermed tror du, de lader sig nøje?"

„Maaske ikke med det gode, men de kan jo blive tvungne dertil," svarede Viben koldt og roligt. „Vi vil lade Loven dømme os imellem, for det er, som I siger, fra nu af tager jeg den Sag paa mig."

„Loven vil dømme dem til Gunst, og du vil tabe, Viben, lad være at befatte dig dermed, jeg beder dig i Aften saa bønligt herom. Nu har vi faaet Fred og gode Dage mellem vore Slægter, der er lyst Velsignelse over dem, vil du lede det til det onde?"

„Det være langtfra, men jeg vil staa paa min Ret," svarede Viben bestemt, „jeg forlanger jo ikke andet."

„Og hvis nu Dommen gaar dig imod, som jeg i Forvejen indestaar for, hvad saa? — Tro mig, Viben Peter, der vil kun flyde Ulykke af den Sag, jeg varer dig for den i Tide. — Har da min Bøn slet intet at sige?"

„Bønner skal man ikke regne stort paa," svarede Viben med et spottende Smil, „hvad betyder de vel? Jeg har hørt Tale om en, der kom med Bøn til Reimer Grote, og han lo deraf; jeg kender to, som vilde have velsignet ham, hvis han havde lyttet til det, de bad om, han gjorde det ikke, hvorvel det var Liv og Død, den Bøn gjaldt, og der fulgte mange bitre Aars Ulykke efter. — Der sidder brave Mænd til Doms i Ditmarsken, de skal dømme os vor Trætte imellem."

„Er det din bestemte Vilje?"

„Det er min Vilje."

Reimer sad længe og saa ned for sig, der for et bittert og pinligt Udtryk hen over hans Ansigt, idet han udbrød: „Nu fatter jeg først ret, hvad lamme Ties mente med sin Spot og Latter i Dag; mere ydmyg var han før, naar han traadte over mit Dørtrin, nær ved at støde Panden mod Gulvet. — Jeg ved ogsaa, det var mindre Sagen, du tænkte paa, da du købte hans Arv, og mindre din Lyst til at hjælpe ham, du gav efter for, end dit haarde Sind, som han opirrede imod mig. Han gaar omkring i Byen og praler af, at Carsten Peter døde med hans Navn paa Læben; jeg har hørt andre føje til, at din Fader tog Løfte af ham og af dig i sit sidste Øjeblik, at hævne den Uret, han bildte sig ind, jeg havde tilføjet ham; men det vil jeg dog ikke tro om Carsten, trods det, der ellers kunde være os imellem."

„I taler vel, Reimer Grote," sagde Viben smilende, „men Ord har altid været godt Køb hos jer. — Det bliver silde nu, og Duggen begynder at falde. — Jeg vil intet ondt, og ingen Ufred volde, — det er kun en Sag mellem Ties og de andre, dem skal Loven dømme imellem."

„Lad den det," sagde Reimer sørgmodig.

Viben rejste sig op fra Bænken og blev staaende, som om han ventede, at Reimer skulde gaa, han gik ogsaa, rakte ham Haanden uden at sige mere og vandrede langsomt, med Hænderne paa Ryggen, op igennem Gaden.

I Meldorf blev dengang enhver Strid imellem Byfolkene dømt af to Borgermestre, hvis Myndighed strakte sig saa langt Stadens Grund naaede. Dersom de stridende Parter var utilfredse med Dommen, havde de Lov til at bringe Sagen for tolv Raadsherrer, der valgtes mellem Borgerne, og blandt hvilke otte Stemmer da gjorde Udslaget. Raadsherrernes Dom kunde igen forandres af de otte og fyrretyve Regenter i Heide. I Sager derimod, som angik Landets Ve og Vel, naar nye Love skulde fastsættes, Skattepaalæg, naar det

gjaldt om at bestemme sig for Krig eller Fred, eller som tidligere ved Prøven af Jærnbyrd, lod de otteogfyrretyve Fogden i Weddingsted gøre Opraab til alle Kirkesogne, hvorefter Ditmarskerne en bestemt Lørdag kom sammen paa den store Torveplads i Heide, og et Antal af femhundrede Fogder, Raadsherrer og Regenter dannede der en Landsforsamling, som besluttede ved at stemme Ja eller Nej for Sagen.

Otte Dage efter Samtalen med Reimer, bragte Wiben sin Klage for de to Borgermestre. En Uge senere faldt Dommen, som gav Reimer Ret til at holde Pengene tilbage, og til af dem at betale Byen og Byens Folk, hvad lamme Ties havde givet sit Skyldbrev for.

„Dermed nøjes jeg ikke," sagde Wiben „vi fører den Sag videre."

Dommerne raadede ham derfra, Wiben hørte paa deres Grunde, tav og gik. Nedenfor Raadstuetrappen mødte han Reimer Grote, han lod, som om han ikke saa ham, men Reimer standsede og sagde:

„I Guds Navn! lad det nu fare med at drive den Sag videre. Tro mig, Ties vilde dig ikke til det gode. — Følg med hjem, saa tales vi ved og faar det afgjort i Mindelighed, saa du kan være fornøjet og ikke komme til at lide Tab."

„Nej," svarede Wiben, „har jeg engang begyndt, vil jeg ogsaa føre det til Ende, jeg forlanger en Dom og intet Forlig."

Reimer vilde have sagt noget, men Wiben gik og bragte straks Sagen for de tolv Raadsherrer, blandt disse var Reimer Grote den ene. Otte Dage gav Loven dem til at raadslaa og overlægge indbyrdes, saa skulde de fælde Dom, og Wiben blev kaldt op for at erfare, hvad de besluttede.

Den Dag var Raadhuset fuldt besat af Tilhørere. Enhver, som stod Carsten Peters og Reimer Grotes Slægt nær, ansaa det for en Æressag at være til Stede. Det var ikke blot for Interessen, men ogsaa for den personlige Forfængelighed, der kæmpedes; Wibens Navn begyndte at blive kendt, man omtalte ham og lagde Mærke til ham i Byen; det at han gjorde den lammes Sag til sin, gav den større Betydning, end den ellers vilde have faaet; vandt han i Dag, vilde han ydmyge Reimer, det var en Triumf for den springende Ulvs Venner, tabte han, vilde han uden Tvivl føre Sagen videre, maaske selv tage Hævn eller give Anledning til Strid, hvem kunde vide det? For at være rede til alt havde nogle af de tilstedeværende fundet det rigtigst at bringe deres Vaaben med og kom fuldt rustede op paa Raadhuset, hvilket ellers var strengt forbudt. Der hvilede en spændt Forventning over Forsamlingen, det var, som om alle disse Mennesker anede, hvor betydningsfuld Dagen skulde blive for begge Parter og de Ulykker, der vilde følge efter den.

Det blev en trykkende Varme, mørke Tordenskyer hang ned over Byen, alle Raadhusets Vindueslugег stod aabne for at skaffe Luft til den talrige Mængde i Salen, hvor Raadsherrerne nu samledes for at afgive deres Stemmer.

(Fortsættes.)

Faders eller Moders Tro?

Af Pastor Henrik Sabro.

Den bekendte Præst i Bremen, O. Funcke, meddeler i sin Bog, betitlet „Brød og Sværd" følgende lille Træk fra et Sygeværelse: En ung Pige, Datter af en lærd Professor ved et af Tysklands Universiteter, laa for Døden; begge Forældrene sad ved den syges Leje; Professoren havde for længe siden taget Afsked med sin Barnetro, med Troen paa en personlig levende Gud og en Frelser, det evige Liv var for ham kun en Drøm, et Foster af en sygelig Fantasi; hans Hustru derimod var en from, troende Kvinde; de sad, som sagt, begge ved den syge Datters Leje, lyttende i Ængstelse og Uro til den syges Aandedræt, paa engang slog den unge Pige Øjnene op, greb sin Faders Haand og sagde: „Paa hvis Tro skal jeg saa dø, paa din eller Moders?" Den lærde Mand trykkede sit Barns Haand og svarede: „Paa Moders Tro!" der gik et Smil over den døendes Ansigt, og hun drog sit sidste Suk; for første Gang i mange Aar knælede den lærde Mand ned, foldede sine Hænder og bad om Trøst og Styrke ovenfra. — Hvorvidt virkelig Tro brød igennem i hans Sjæl og rodfæstedes derinde, derom er intet meddelt, vi kan kun ønske, det maa have været Tilfældet, og vide, at vi i vort Ønske faar Professorens Hustru paa vor Side; i hvert Fald afgiver det lille Besøg, vi nu har aflagt ved Professordatterens Dødsleje Stof til mange Betragtninger og mange Tanker. Altsaa har Mand og Hustru levet i mange Aar sammen med et gabende Dyb imellem sig; de har muligen været knyttede inderligt til hinanden i Kærlighed, gennem den Kærlighed, hvori de valgte hinanden, har muligen delt mangen en Glæde, mangen en Forventning med hinanden, har da ogsaa delt Ængstelsen og Sorgen i Sygeværelset med hinanden, men paa et Livsfelt kunde de kun mødes for at skilles, her fandt de ingen Forstaaelse hos hinanden, Vantro og Tro kan nemlig aldrig forliges, de kan kun mødes for at bekæmpe hinanden, den enes Død er bogstaveligt talt den andens Brød; at det ikke er gaaet stille af i Ægtefolkenes Liv overfor Spørgsmaalene om Vantro og Tro, om Gudsforkastelse og Gudstilbedelse, kan vi alene se deraf, at der var kastet Tvivl ind i Datterens Sjæl, og det vil da ogsaa overalt være umuligt, hvor der er Kraft i Vantroen, Liv og Styrke i Troen, at disse to saa forskellige Livsmagter ikke kommer i Kast med hinanden i det daglige Omgangsliv, saa Dybet, der adskiller dem, træder frem baade for de kæmpende selv og for den eller dem, som er Vidner til Kampen. Jeg læser i den troende Hustrus Liv en mangeaarig Lidelseshistorie, som fortæller om mange Timer i Bekymring og Smerte over Mandens Vantro; Troen lider nemlig altid, naar den møder Vantroen, og Lidelsen faar en særlig intensiv, inderlig Kraft, naar man ser Vantroen stærk og haardnakket hos det Menneske, som man elsker højest af alle; jeg læser dog ogsaa i den fromme Hustrus Liv en mangeaarig Bønnens og Haabets Historie, hvis Blade fortæller om, at Herren ofte saa Hustruen bede i Ydmyghed, med Haab, mangen Gang med Haab mod Haab, om Omvendelse for den vantro Ægtefælle; hvor der findes Liv i Troen, der hører Bøn og Haab med til det daglige Brød; jeg kan kun ønske enhver troende Kvinde eller Mand, der er knyttet til en vantro Ægtefælle, Styrke og Mod til at holde ud i Bøn, til at holde fast ved Haabet. Jeg læser i den lærde, vantro Professors Liv en Historie, der fortæller om mange Ærgrelser, Vantroen ærgrer sig altid, bliver fortrædelig og gnaven, naar den med alle sine haarkløvende, spidsfindigt udspundne Tankeslutninger dog ikke kan bryde gennem Troens Pantser, dog ikke kan faa et troende Menneske til at forstaa, at det skal være en særlig herlig Lod ingen Gud at eje, til hvem man kan betro sig i sin Nød, for hvem man kan udøse sit Hjerte i Bøn og Taksigelse, ingen Frelser at kende, til hvis Naade man i sin Syndeangest kan ty, paa hvis Hjælp man kan stole, naar man troligt tager Kampen op mod de Synder og Fristelser, som den troende Kristen nu engang ikke kan forstaa kun skal være digtede Spøgelser, fordi han netop føler, de har Kød og Blod, har fuld Virkelighed; Vantroen ærgrer sig altid, naar den ikke kan overbevise et troende Menneske om, at det skal gøre Livet saa dejlig lyst og lysteligt at opgive Haabet om, at der er et uforkrænkeligt Liv hos Lysenes Fader, naar alting er til Ende her. Jeg ser i Tanken den lærde Mand mangen engang forlade sin Dagligstue ærgerlig over, at hans Vantros Kløgt ikke kunde vinde Sejr over hans Hustrus enfoldige Tro, og jeg kan kun ønske, at alle lærde eller ulærde vantro Mænd og Kvinder ofte maa faa den Ærgrelse at møde en enfoldig Kristentro, der staar urokkelig overfor alle Angreb. Gaar nu min Tanke til den unge Pige i det Hjem, hvor Vantroen og Troen brødes med hinanden i Forældrenes Liv, da ser jeg hende ofte veje det Spørgsmaal i sit Hjerte: Hvem har Ret? Fader eller Moder? Tvivl kæmper med Tro i den unge Piges Sjæl, særlig bliver Spørgsmaalet brændende i hendes Sind i den stormfulde Nat, da Dødens Uvejr brød ind over hendes Liv, jeg priser hende salig, at hun døde i sin Moders Tro, og tænker mig hende i Paradisets Hvile og Fred bede til Gud, til Frelseren, at baade hendes Fader og Moder maa komme derhen, hvor hun nu er; men sætter jeg mig saa ved hendes Dødsleje, da gentager dette for mig, hvad jeg saa ofte har været Vidne til: hvor er dog Vantroen, selv den lærde, mangeaarige, erfarne Vantro usikker i sin Sag, naar vi mødes med den i det Øjeblik, at den netop skulde godtgøre for os, at intet, end ikke Dødens Bølger, kan tage Modet og Mælet fra den. Gud give, at vi dog alle maatte se det, jo før, jo heller, at der kun er een Klippe, der giver sikkert Fodfæste i Døden som i Livet, og at denne ene Klippe hedder: Jesus Kristus.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

I.

Haglbyger, haarde østlige Vinde, Temperatur om Morgenen i betænkelig Nærhed af Frysepunktet — saaledes præsenterede den skønne Maj Maaned sig for den første Uges Vedkommende. Ikke desmindre gik det rask med Lægning af Bønner og Agurkkærner. Jeg har i Aaringer i Tale og Skrift, Dag efter Dag, om Foraaret mindet om, at hverken Datum, Kirsebærblomster eller meget andet er Rettesnoren, men at det ene og alene kommer an paa, om Jorden har den fornødne Varme. Jeg har forklaret, at hvis Varmen ikke er 7—8 Grader, saa raadner Agurkkærnerne og Bønnerne ligesaa eller kommer i hvert Fald frem som gule, sygelige Planter, der i alle Maader langt overgaas af de Planter, der kommer frem efter Frø, saaet i paa-

sende varm Jord — d. e. paa et passende Tidspunkt. Man har selv Aar efter Aar erfaret, at man først ser Planter efter 2den eller 3dje Saaning, men — ikke desmindre lægger man Frøet til Raadning i Jorden næste Aar igen, naar Termometret viser 1 à 2 Grader med Rimfrost til Afveksling. Man havde dernæst travlt med at plante. Der forlangtes rask væk Blomsterplanter. Men naar disse ifølge Vejrets Natur ikke kan være afhærdede, saa er det klart, at de — oprevne fra deres lunere Plads — vil gaa til Grunde, naar de skal klare sig enkeltvis under ofte langt ugunstigere Forhold. Levkøjplanter f. Eks. bliver et sikkert Bytte for Jordlopper. Planter man derimod henimod Slutningen af Maaneden, store, kraftige Planter i bekvem Jord og under gunstige Vejrforhold, saaledes som man i Regelen har dem paa nævnte Tidspunkt, saa har Planterne Betingelse for at vokse til straks og overvinde Ulemperne. Dette er noget, som er gentaget i det uendelige, som enhver godt ved, og som derfor burde finde Anvendelse. Det skal indrømmes, at altfor sælgeivrige Gartnere ofte har Skylden, idet man kan læse om Tilbud af Planter af alle Slags paa samme Tid som Pels og laadne Støvler er den mest hensigtssvarende Klædedragt. De, der først i Begyndelsen af Juni kan plante Blomsterplanter, har ikke forsømt meget.

Første Halvdel af Juni er det rette Tidspunkt for Plantning af de lavstokkede Vinter-Hvidkaal, lidt senere plantes Kaalrabi.

Det ganske ualmindelige Eksperiment, at vande Jordbær i April, vilde vistnok i Aar flere Steder have været formaalstjenligt. Jordbærrene har lidt en Del af Tørken, hvor de staar noget højt. Man maa i alt Fald erindre, at vande naar det tiltrænges. Bortdøde Planter i ny Jordbæranlæg erstattes, for saa vidt man har eller kan faa Planter, i modsat Fald venter man til Udløberne i Løbet af Sommeren bliver tjenlige til at anvendes. Som tidligere tilraadet, er det heldigt at belægge Gangene eller Jorden mellem Jordbærrækkerne med f. Eks. Græs, det holder paa Jordens Fugtighed og forhindrer Bærrene fra at blive snavsede til med Jord, naar det regner. For dem, der er plagede af Oldenborrelarver i Jordbærbedene, kan det anbefales at saa Salat mellem Planterne; Larverne foretrækker denne Plante for Jordbærplanten. Saa snart en Salatptante begynder at visne, vil det i Regelen være Tegn paa, at en Larve gnaver paa Roden, man stikker da ned og fanger Larven.

Aspargesstikningen ophører med Udgangen af Juni.

Frugttræerne ser lovende ud saa at sige over hele Linien. Men man nu ikke slaa sig til Ro med Tanken om den store Afgrøde, man skal høste til Sommer og Efteraar. Noget for noget. Skal Træerne give megen Frugt, udvikle denne ordenligt, danne Ved, Reservestof, Frugtknopper for næste Aar, saa maa de have Næring. Man kan rolig gøde med flydende Gødning fra nu og til September. De, der ikke har let Adgang til dyrisk Gødning i Forening med andre Emner kan anbefales Gødningssalte, sammensatte af den bekendte tyske Professor, Direktør Paul Wagner, om hvis Forsøg og Gødningsregler jeg næste Gang skal meddele. Et trænger Frugttræerne til i Aar, nemlig Vand, meget Vand.

For Hus og Hjem.

Kælderutøj fordrives ved at stille friske Birkekoste med den brede Ende opad. Tusindben og andet Kryb søger dem med Forkærlighed, og naar man saa af og til ryster Kostene og knuser det nedfaldende Kryb eller kaster det i kogende Vand, vil man paa en nem Maade frigøre sig for Utøjet.

*

Beslag paa Pibehoveder driller tit ved at løsne sig. Tag kogt Lim, skrab Kridt i, til Limen bliver jævn, stryg det paa den indvendige Rand af Beslaget og tryk det paa Hovedet, der straks renses for den udenfor flydende Lim.

*

Vadsk af Silkestoffer. Skrællede, i tynde Skiver skaarne raa Kartofler, overhældes med kogende Vand; omtrent en Pot til fire af jævn Størrelse. Naar Vandet er blevet koldt, filtreres det og blandes med en lige Del ren Druesprit. Silketøjet gnides derpaa i lange Strøg med en Svamp paa blødt Underlag og stryges, naar det er halvtørt paa Vrangen.

*

Naar man har brændt eller skoldet sig er Omslag med sød Mælk et ypperligt Middel, naar da Skaden ikke er overdreven stor. I Løbet af et Par Timer vil Smerten være forsvunden.

*

Gamle Glacehandsker kan klippes i Strimler paa en halv Tommes Bredde, foldes tre Gange og stikkes paa Maskine, hvorefter de afgiver gode Stropper til Omhængning af Frakker, Kaaber o. desl. — De kan ogsaa klippes i bredere Strimler; midt igennem disse trækker man med en grov Naal en stærk Bomuldstraad. Strimler af 3 Par Handsker er tilstrækkelige til Fremstillingen af en praktisk og billig Vinduessvamp. Naar alle Strimlerne er trukne paa, svøbes Traaden om Midten, fæstnes godt, og Svampen er færdig. Tommel-, Pege- og Langfingre lægges til Side for, naar man har skaaret sig eller har anden Ulempe med fine Fingre, at bruges som Beskyttelse mod Støv og Stød.

*

Skæmt.

Toppunktet af Høflighed er naaet af en ældre Herre i Boston. Naar han spiser til Middag sammen med Damer i det fri, plejer han — for at Hvepsene ikke skal genere Damerne — at smøre Sirup paa sin skaldede Isse.

Paa Torvet. Pigen: „Hvor kan det være, at der i den sidste Tid hænger saa megen Jord ved Kartoflerne, naar man køber dem?"

Sælgekonen: „Det er fordi, vi nu maa sælge dem efter Vægt."

Et Ulykkestilfælde. Paa en Schwarzwalderbondes Mark stod et Kors af den Slags, man sætter paa Steder, hvor en Ulykke har fundet Sted. „For hvem er dette Kors sat?" spurgte en anden Bonde Markejeren.

„For min Kone."

„Din Kone lever jo endnu."

„Ja, men det var her, jeg lærte hende at kende."

Humbug altsammen. „De Apothekersager er dog noget rigtigt Humbug altsammen. Se nu har jeg spist 2 Æsker Insektpulver, men de bider mig lige godt endnu."

Naar man bare forstaar Meningen. „Ved det i Gaar foretagne Smøreftersyn, blev Smørret mulkteret for tre Koner, der ikke havde den opgivne Vægt."

Hovedbrud.

Kryds-Opgave.

```
0 . . . . . 0
. 0 . . . 0 .
. . 0 . 0 . .
0 0 0 0 0 0 0
. . 0 . 0 . .
. 0 . . . 0 .
0 . . . . . 0
```

Naar disse Nuller og Punkter udfyldes med de rette Bogstaver, saa indeholder Midtlinien, læst fra venstre, og begge Diagonalerne, læste fra oven, Navnet paa en By i Asien.

De vandret Linier ere:

1. By i Holland.
2. Lyder tidligt om Morgenen.
3. Smaa Dyr, der er baade til Nytte og Fornøjelse.
5. En Skribent kan som saadan være god eller daarlig.
6. De yderste Punkter af f. Eks. et Reb.
7. I vore Dage vil man køre hurtigere end med dette.

J. J.

Gaade.

Mit første de fleste vist gerne vil have,
og faar de det ikke — de Modet kan tabe;
andet og tredje tilsammen rinder
af Jorden og lædsker Straa og Kærminder;
mit Hele du finder vel uden Møje,
en By med Domkirke og Taarne høje.

Firkantet Nød.

Af 1 N, 1 S, 2 D, 2 O, 2 Ø, 4 E, 4 R dannes 4 Ord, der, læste fra venstre til højre og fra oven nedad, er:
dansk By
tysk Flod
lille Bolig
er mere eller mindre fremtrædende hos Mennesket.

J. J.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 35: Lam — Alm — Lama — Maal — Malm — Alma — Mama.

Firkantet Nød i Nr. 35: Juno — Ural — Gran — Olga.

Juridisk Raadgiver.

1. Hvorlænge skal der læres til Jordemoder?
2. Hvor meget koster det?
3. Hvor skal man henvende sig?
4. Kan man faa nogen Understøttelse?
5. Og i saa Fald hvor meget?

En 18-aarig Holder.

Til 1. Omtrent 9 Maaneder.

Til 2. Betalingen for Undervisningen er 50 Kr., for Kost og Ophold paa Stiftelsen 95 Øre daglig; begge Dele tilsammen omtrent 330 Kr., hvoraf Halvdelen betales ved Optagelsen paa Stiftelsen og Resten ved Afgangen fra den.

Til 3. Ansøgningen stiles til Direktionen for den kgl. Fødsels- og Plejestiftelse i København og skal gennem vedkommende Amt være indsendt hertil inden den 15de Juni.

Til 4 og 5. Tidligere kunde der faas nogen Understøttelse hos Amtmanden, men nu er der flere end nok, der attraar at blive Jordemødre, saa Kunsten behøver ikke længer at opmuntres.

* * *

Til en Holder H. i S. pr. St. Deres forskellige Spørgsmaal angaaende en Bro og nogle Havnepenge m. m. er af en saa stedlig Beskaffenhed, at det ikke er os muligt at besvare dem paa Grundlag af de fremførte Oplysninger. De bør tale om Sagerne med Politimesteren.

* * *

Strider det imod Loven at give Alderdomsunderstøttelse til en Person, som ejer et Pengebeløb paa et halvt Tusind Kr.

J.

Indenrigsministeriet har i en nylig offenliggjort Skrivelse udtalt, at det efter Omstændighederne ikke kan anses lovstridigt, navnlig naar Understøttelsen ikke ydes den paagældende i saadant Omfang, at han sættes i Stand til vedblivende at bevare Pengebeløbet.

* * *

Vi er 3 Børn, som har arvet vor Fader, og det viser sig, at der til en anden Mand er en Gæld paa 600 Kr. Der spørges:

1. Kan Manden straks fordre dette Beløb betalt, eller skal han vente, til den Tid kommer, der er bestemt i Gældsbeviset?

2. Kan han fordre alle Pengene af en enkelt af os, eller skal han nøjes med en Tredjedel af hver?

b. b.

Til 1. Han skal vente, indtil den bestemte Forfaldstid er kommen.

Til 2. Kreditor har kun Ret til at indkræve det hele Beløb hos en enkelt Arving, hvis saadant er hjemlet ham ved Gældsbeviset, eller han forgæves har gjort Paastand om Dækning af Boet inden dettes Deling. Ellers er det Lovens almindelige Regel, at Arvingerne kun hefter for Gælden i det Forhold, hvori de er berettigede til at tage Arv, — altsaa i det foreliggende Tilfælde hver med en Tredjedel, naar Arven er bleven delt i tre lige store Dele.

* * *

Til Hr. R. A. i U. Deres Fremstilling af en Bestyrelses- og Generalforsamlingsstrid i et Mejeri er i hele sin Vidtløftighed saa vildsom og forviklet, at den ikke egner sig til Besvarelse i et Blad, men bør forelægges en juridisk kyndig Mand paa Egnen, som uden Afstandsvanskeligheder let kan indhente fornødne nærmere Oplysninger.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: De gamles Afsked, Digt af Alfred Ipsen. Let vundet, let tabt, Fortælling af Leo Tolstoy. Et Ord, Digt af Olaf Andersen. En Advarsel for Dyrplagere. Vore Skovtræer, II., med Billede. Kasper Vildtvogter, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Sluttes.) De to Venner, Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Faders eller Moders Tro, af Pastor Henrik Sabro. Havebrug. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5.   Redigeret af Bertel Elmgaard.   N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 37. Søndag den 11. Juni. 1893.

Aaret rundt.

Her, hvor Bøgen og Birken binder os Sommerens Krans
susende Løv over alt det korngule Land,
her, hvor Solen kun stakket træder paa Sletten sin Dans,
medens de store Bølger ruller de store Sange mod Land,
ligger vort Hjem — en Rede yderst mod Vandet,
flettet af Lyng og Straa, af Tidslens tornede Blad,
over den stryger Stormen, Havskummet, Flyvesandet,
hvori dog Lærken slynger sit Digt, sit jublende Kvad.

Naar Foraaret række dets Kyst, naar Snelaget smelter,
naar Strømmen skærer sig Vej i Isens knudrede Bro,
og Bølgen ruller sig frit gennem Sund og Bælter,
og friske Vindpust bryder Taagernes dorske Ro,
lever det op paa ny fra det snetunge Vinterleje,
Fiskeren skyder sin Baad ud paa den skvulpende Sø,
Kølstriben drager atter de hvide Veje,
den gamle fortrolige Kurs fra Ø til Ø.

Saa retter Rugen sig, fra Bøgenes Stræbepiller
hvælver sig atter det grønne, sommerlig skyggende Tag,
imellem de hvide Stammer Sollysets Straaler spiller,
glider i vildende Dans over Mossets polstrede Lag.
Luften er fuld af Sus af svirrende Fuglevinger,
ned over Bakken styrter Vandet i drønende Fald,
snart fra de bugnende Enge Høstleernes Messe klinger,
og Kvæget drives aarle ud fra den lune Stald.

Alt er det Midsommertid. Sin guldgyldne Krone
omskifter Løvetanden imod en frøhvid Kalot,
Skoven har svøbt sig ind i en Dis, i en blaahvid Tone,
et hvidligt Skær over Marken lover for Høsten os godt,
og dog skønt Himlen flimrer i klareste Lys foroven,
skønt intet Vindpust har splittet Frøduskens hvide Fnug,
gaar der ved Aftentid et dæmpet Sus gennem Skoven,
en ængstlig anende Hvisken, et sommerligt Suk.

Ti, snart er Sommeren endt. Fra Markernes Stubber
gaber den nøgne Tomhed, hvor Kornet bølgede nys,
og Blomsterstilken svajer for Vinden med nøgne Dupper,

mens Bladene fældes til Hvilen med sagte Drys.
Hvor Sommervinden klimpred mildt paa sin lille Lyre,
og samled de viltre Lokker under sin frodige Krans,
der spiller Stormen op en larmende Ouvertyre
og fejer de falmede Smykker bort i en hvirvlende Dans.

Snart staar en afbladet Skov, en Skov med forrevne Laser,
rødbrune Blade sejler ned ad den svulmende Aa,
kun Rønnebærtræet pranger endnu med de røde Klaser,
et festligt prangende rødt mod Himlens falmende blaa.
Højt i den tynde Luft, der ruger en anende Stilhed,
det er, som de larmende Pulse til sidst fik banket sig træt,
et Stilhedens Øjeblik, før Stormens vaagnende Vildhed,
hvor alting synes at lytte med standsende Aandedræt.

Til pludselig en Morgen Sneskyen Soldet ryster
og fylder hele Luften med sine svævende Dun,
til Stormen giver efter for sine kaadeste Lyster
og blæser af fulde Lunger i Hvirvelvindens Basun.
Da trædes der Elvedans i skinnende Gevandter
vildt hvirvler de sig i Luften — en fejende Brudefærd,
til Morgensolen falder paa frostblaa Krondiamanter
og spiller med blege Straaler hen mellem pudrede Træer.

Og da er Julen nær. I de hvide Skove
hører man skarpe Øksers gjaldende Hug,
den gamle, dagtrætte Ravn faar ej Ro til at sove,
den skræmmes op af de faldende Graners Suk.
Da holdes der Julefest i de mørke Dage,
da tændes der Lys i Granernes duftende Hang,
mens Stormen hvirvler højt over Taarn og Tage,
vandrer Aaret til Ro under Børnenes Sang.

Alfred Ipsen.

Vil du vorde sund?

Af Pastor C. Leunbach.

„Vil du vorde sund?" Det var Spørgsmaalet, som Jesus rettede til den syge Mand ved Bethesdas Dam, der gennem otte og tredive Aar havde lidt af en Sygdom, under hvilket han laa ganske lamslaaet hen. Det kunde synes et mærkeligt Spørgsmaal, som om der kunde være mindste Tvivl om, at Manden ønskede at befries for sin Sygdoms-Trængsel. Imidlertid Sandheden er, at vi Mennesker kun altfor ofte nærer Ønsker uden dog at lægge nogen egenlig Viljekraft ind i Ønskerne. Saavist Sygdom altid medfører Ubehageligheder og Ulemper, ofte store Smerter og en egen Trængsel, er det en Selvfølge, at alle Mennesker ønsker at forblive sunde, og, om de bliver syge, da snarest muligt igen at komme sig for Sygdommen. Men en Kendsgerning er det alligevel, at der gives mangfoldige Mennesker, som i høj Grad lader det mangle paa Viljestyrke i dette deres Sundheds-Ønske. Medens de er sunde, kan de ikke bekvemme sig til at vise Forsigtighed og Maadehold for at undgaa Sygdom. Og naar saa Sygdommen kommer, viser det sig saa ofte med Hensyn til de samme Mennesker, at hvor meget de end maaske klager og jamrer sig over deres Sygdom, saa har de dog ikke Vilje til fuldt at underkaste sig deres Læges Ordrer; de vil ikke finde sig til Rette med dette eller hint Afsavn i deres tilvante Levemaade, som paalægges dem; den ene vil ikke undvære sin Te eller Kaffe, den anden ikke sin Spiritus, den tredje ikke sin Tobak; en vil ikke foretage sig regelmæssige Spasereture, en anden vil ikke gaa tidlig i Seng og staa tidlig op og saa fremdeles. Men i alle saadanne Tilfælde, og deres Tal er mangfoldigt, maa det dog virkelig siges, at der paa ingen Maade er Vilje tilstede til at være og blive sund.

Nu er det ganske vist saa, at selv om man for Alvor lægger Vilje i sit Sundhedsønske, er det ikke fuldkomment sikkert, at man bliver rask, men saa har man i hvert Fald den store Trøst, at det ikke er en selvforskyldt Sygdom, og at man har gjort, hvad man kan, for at komme sig fra Sygdommen, og saa kan man trygt tage det som en Beskikkelse fra Gud og være vis paa, at det nok skal blive til aandelig Vinding.

Hvorledes det i saa Henseende forholdt sig med hin syge Mand ved Bethesdas Dam, er vel ikke ligefrem anført i den evangeliske Beretning (Joh. 5, 1—15), men det kan dog vistnok saa at sige læses mellem Linierne; thi det fortælles, at da Jesus efter Helbredelsen traf ham i Templet, hvor Manden rimeligvis er gaaet hen for at takke, sagde han til ham: „Se, du er bleven sund; synd ikke mere, at dig ikke noget værre skal vederfares." Dette synes afgjort at tyde paa, at Manden selv endog ved et syndigt Liv havde forvoldt sin Sygdom. For saa vidt havde Jesu Spørgsmaal til ham før Helbredelsen: „Vil du vorde sund?" vel ogsaa haft saa meget at betyde som en Forespørgsel, om han for Alvor vilde bede, sky og fly den Synd, som hans Sygdom var en særlig Følge af, ligesom han nu efter Helbredelsen mindedes om med al sin Viljes Kraft at blive i den Beslutning.

Men Spørgsmaalet: „Vil du vorde sund?" havde ganske sikkert ogsaa haft en anden Betydning, nemlig som en Forespørgsel, om han vilde tro paa Guds Naade og et Guds Naades Under, der i saa Fald skulde blive fuldbyrdet paa ham. Og vel hører vi ikke noget ligefrem bekræftende Svar fra Manden i saa Henseende, men Jesus maa dog sikkert i hans Sjæl have læst Vilje til den Tro, siden han saa udtalte Ordet til den syge: „Staa op, tag din Seng og gak!" Utvivlsomt har det kostet Manden en aandelig Kamp at adlyde Befalingen; Tvivlen, i Skikkelse af den saakaldte Fornuft, har villet holde ham tilbage fra at vove det urimelige Forsøg, at rejse sig op efter i otte og tredive Aar ikke at have kunnet støtte paa sine Fødder; men han har ret lagt sin Vilje ind i Kampen mod Tvivlen, jaget den bort og klamret sig til Troen, i hvilken han saa adlød Befalingen og var legemlig helbredet i samme Øjeblik, forhaabentligen ogsaa fra den Stund paa aandelig Helbredelses Vej.

„Vil du være sund?" Det Spørgsmaal gælder os alle ogsaa med Hensyn til Sjæl og Aand, hvor det har endnu mere at sige end med Hensyn til Legemet, hvor stor end dets Betydning ogsaa der er. Og just med Hensyn til sjælelig og aandelig Sundhed, det vil sige Sundhed fra Syndesygdom, gælder det i saa særlig Grad, at det kommer an paa, hvad Vilje man har til at opnaa den Sundhed. Af Naturen lider vi alle, om end paa forskellig Maade og i forskellig Grad af Syndesygdom, men det gælder om ret at stræbe efter Helbredelse fra den Sygdom, ret at arbejde for at opnaa hellig Sundhed eller dog naa altid længre frem mod det Sundhedsmaal, som der ganske vist ikke fuldt vindes frem til før hinsides Døden. Men skal Bedring med Hensyn til sjælelig og aandelig Sundhed overhovedet finde Sted, saa er det ikke nok at nære et vagt Ønske derom, men saa gælder det for Alvor at lægge Viljekraft ind i det Ønske. Man maa ville det som en Hovedsag, for hvis Opnaaelses Skyld man ikke vil sky noget Arbejde, nogen Møje, noget Offer. Da vil man ikke letsindig opsøge nogen Fristelse, men tvertimod saavidt muligt fly enhver Anledning til Fristelse. For at nævne et Eksempel, dersom man har mærket, at man ved at nyde en Del af stærke Drikke, uden dog paa nogen Maade at blive beruset, dog let kommer i en Stemning, i hvilken man er tilbøjelig til at blive kaadmundet eller heftig eller paa anden Maade udskejende fra det rette Spor, ja, saa er man villig til at sætte sig paa betydelig smallere Kost i saa Henseende, ja helt at undvære det, om det er nødvendigt. Men fremfor alt, dersom det er en for Alvor om at gøre at opnaa Bedring med Hensyn til aandelig Sundhed, da sætter man ret sin Vilje ind paa at komme i den store Sjælelæges Kur, blive en Jesu Kristi Discipel, som vil lade sig helbrede af ham. Da nøjes man ikke med et vagt Ønske om at komme til Tro, et Ønske man ikke er villig til at bringe noget Offer for, nej da lægger man sin hele Vilje ind i det Ønske: man vil ikke slaa sig til Ro, før man har fundet Hvile i Kristi Tro, det koste saa, hvad det vil, koste Tid, koste Ofre af enhver Art. Og da er Sejren over Tvivlen sikker, det er i det højeste et Tidsspørgsmaal. Og er man kommen til den levende Kristentro, saa er Grundbetingelsen naaet for, at det virkeligt kan skride frem mod det store hellige Sundhedsmaal, ja saa er Forvisningen tilstede paa Herrens Ord at det Maal sikkert skal naas, at man skal opnaa at blive sjælesund og hjerteren lige til den lønligste Tanke, inden Herrens store Dag oprinder, da han vil fremstille sin Menighed fuldt klart i helligt Smykke.

Kære Læser, ogsaa du vil naa dertil, om du i Sandhed tager dig til Hjerte dette Herrens Spørgsmaal: „Vil du vorde sund?"

Kasper Vildtvogter.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Sluttet.)

Ja, det var en slem Gerning," sagde Mads Nielsen, som havde været tidligt oppe og havde staaet og set paa Frederiks Færd hele Morgenen. „Det er halsløs Gerning, og du maa love, at Kasper Vildtvogter ikke er her, ellers vilde det gaa dig galt."

„Ja, hvad kan det hjælpe, at Kasper er borte for Øjeblikket," sagde Mikkel Skygge. „Vi andre kan jo godt tage ham og sætte ham fast, indtil Kasper kommer."

„Ja, vi kan det; men vi vil ikke," svarede Mads.

„Aa nej, det vil vi heller ikke," tilstod Mikkel. „Vi vil da give ham Tid til at flygte, og det maa han."

„Ja, det maa han," sagde Jens Bodholt, „hvis det ikke skal gaa ham som min Broder Morten."

Frederik Busk havde staaet hele Tiden, siden Gerningen var gjort, som han var bedøvet. Nu rakte han sin Hustru Haanden og sagde: „Farvel, kære Anna! sørg for dig selv og Børnene saa godt, som du kan. Jeg maa give dig Gud i Vold og ser dig aldrig mere."

„Aa nej! Aa nej!" sagde hun og kastede sig i hans Arme. „Det vilde dog være forfærdeligt, om vi skulde skilles saa brat. — Fader! kære Fader! Er der da intet andet Raad."

„Jeg er ræd for det," sagde Knud, der nu ogsaa var kommen tilstede og saa, hvad der var sket. „Imidlertid, kom med ind, Frederik og Anna. Vi maa tale nærmere sammen."

De gik. To af Bymændene blev staaende og saa paa den døde Hjort. Mads fulgte med Knud næsten hen til Døren, her sagde han: „Skal der ske noget, saa lad det ske snart; jeg stoler ikke paa Mikkel."

„Jeg heller ikke," sagde Knud; „men du skal have Tak for Vinket."

V. Hjortedræberen frelses.

Nogle Minutter senere havde Mikkel kastet sig paa Ryggen af en af sine Heste og saas at fare afsted Nord paa. I Engesvang Krat fandt han efter nogen Søgen Kasper Vildtvogter, som der havde gaaet og luret efter Vildttyve i den sidste Halvdel af den korte Sommernat. Mikkel fortalte ham i Korthed, hvad der var paa Færde, og overlod ham derpaa Hesten. Denne var hvid af Skum, da den bragte Vildtvogteren til Sejting, hvor han ganske rigtig fandt det afskaarne Hjortehoved i Knud Nørgaards Bagerovn og Kroppen udenfor, derefter holdt han et Slags Forhør over Knud og hans Husstand, og Folkene tilstod godt nok, at Frederik Busk havde dræbt Hjorten, men hvor Hjortedræberen var bleven af, det vidste de ikke, sagde de. Kasper anstillede en Randsagning, der ikke førte til noget; thi Frederik var for Timer siden paa Vej til Frisholt for at søge gode Raad hos Hans Rosborg. Var der ingen Hjælp at faa, vilde han ufortøvet søge ud af Landet, uden at gense Kone og Børn og Svigerforældre, og for dette Tilfælde havde han allerede taget en hjertelig Afsked med dem alle. Nu blev en Vogn forspændt, der skulde føre Stumperne af den døde Hjort til Silkeborg, hvorhen Kasper ogsaa selv drog med for med tilbørlig Fynd og Klem at anmelde Frederik Busks Gerning i dens hele Skammelighed.

Synderen naaede imidlertid Frisholt og klagede sin Nød for Hans Rosborg, der udskældte ham paa det voldsomste. „Kunde dit dumme Bæst ikke have brudt Bagerovnen ned og ladet Hjorten løbe?"

„Ak jo, det havde jo været det klogeste, men jeg har selv sat Ovnen op, den er grundmuret af brændte Sten, og jeg vilde nødig have den ødelagt saadan paa en Stubs."

„Nu, saa vilde du hellere have din Hals ødelagt, den er vel ikke grundmuret, og den vil du nok nu faa kappet af, fordi du skar Hjortens Hals i Stykker. Hals for Hals! saadan vil den Gaas nok gaa til Gilde."

„Ja, gode Husbond, jeg indser nok, det vil gaa mig ilde, hvis I ikke vil hjælpe mig."

„Hvordan skulde jeg hjælpe dig? Det er ingen rede Sag. Det er Kongens Folk, du har paa Nakken. Det skulde du have tænkt paa. Du ved vel, hvad det har at sige?"

„Gud naade mig! Jeg glemte det, saa forbitret som jeg blev paa det grimme Dyr."

„Ja, hvorfor er du saa galsindet? Nu faar du tage, hvad der følger paa."

„Der er altsaa intet andet for, end at jeg uden Tøven maa flygte ud af Landet. I er jo nok saa god at give mig et Pas?"

„Nej, min Sandten gør jeg ikke. Du har taget Taget af den vestre Side af Stubestalden, og du skal Død og Pine lægge et nyt Tag op igen, som du har lovet."

„Men hvis saa Øvrigheden lader mig gribe forinden."

„Hæ! paa Frisholt er jeg Øvrighed. Husk det, din dumme Knægt, og gaa saa ind og faa dig noget at leve af, du er vel sulten. Derefter kan du saa smaat begynde at sysle med det nye Tag. Du sagde, der var nogle Lægter i Stykker, dem kan du først begynde at lægge op."

Frederik sukkede og adlød. Han var dog endnu uvis om, hvorvidt Herremanden vilde hjælpe. Samme Dags Aften sagde han til Frederik, at han skulde se, hvad han kunde gøre. Hans Rosborg var maaske ikke noget elskværdigt Menneske, men han var et klogt Hoved og en dreven Lovtrækker, for hvem Processer var det samme, som Vandet er for Fisken. Da han nu havde lovet at tage sig af Frederiks Sag, ventede han ikke, til der gjordes Skridt til at fange den unge Mand eller til at sætte ham under Tiltale, men Herremanden lod Ridefogden paa Silkeborg indstævne til Frisholt Birketing for at „paahøre Vidnesbyrd med Hensyn til Fredningen af Vildtet der Vester ude i Vildtbanen." Det blev da vidnet, at det var forbudt Bønderne derude at genne Dyrene af deres Korn; men et saadant Forbud havde ingen Hjemmel i Lovene, og Hans Rosborg havde fuld Føje til at paatale det som Ejer af Bording Kirketiende, der selvfølgelig forringedes ved, at Sæden lagdes øde paa Marken, og Bønderne ikke engang havde Lov til at drive Dyrene bort. Ridefogden søgte at fri sig ved Kroglove, men her havde han fundet sin Mester i den lovkyndige Herremand, og det hjalp ikke, han undskyldte sig med det vidtgaaende Vildttyveri, der tidligere havde fundet Sted derude; thi det berettigede ham ikke til ulovlige Forholdsregler.

„Ja, det var en Misforstaaelse," erklærede han derpaa, „det var det flertydige Ord „jage", som var bleven urigtigt forstaaet af Vildtvogteren. Denne havde skullet paase, at Bønderne ikke „jagede", ikke drev Jagt, og saa havde han forbudt dem at „jage" Vildtet af deres Korn."

En Ridefoged eller en Ladefoged, ja selv en Skytte og Vildtvogter kunde magelig i hine Tider optræde som enevældig Lovgiver over for nogle Bønder; men fik disse saa en indsigtsfuld og mægtig Forsvarer, saa kunde det falde vanskeligt nok at hævde de hjemmegjorte Lovbud. Og en saadan Forsvarer var Hans Rosborg, naar han vilde være det. Han var Mand for at trække en Retssag ud i det uendelige og at plage sin Modpart med Drillerier og Kroglove, saa Folk der var mindre trættelystne eller mere utaalmodige end Frisholtmanden maatte blive lede og kede af det, helst naar det var mindre Ting det drejede sig om. Rytterregimentets Retssag med Hjortedræberen gik i Staa, idet Herremanden paa Frisholt og Fogeden paa Silkeborg blev Venner. Kasper Hof faldt i Unaade og maatte være glad, at han beholdt et Hjem hos Mikkel Skygge i Sejting, hvis Datter Abelone han blev gift med. Frederik Busk var fredløs paa Ryttergodset, men andre Steder var han sikker nok. Sin Hustru og fine Børn turde han kun gæste i Smug, undtagen naar han var udsendt i Hans Rosborgs Ærinde; thi saa havde han Frihed til at færdes, hvor han vilde. Men nu fik pludselig baade Herremænd og Bønder andet at tænke paa end at forfølge et stakkels Menneske, der var kommen for Skade at skære Hovedet af en Hjort.

Den 26de Marts 1745 udgik kongelig Befaling, at der i alle Landets Kirker skulde gøres Bøn til Gud om, at han vilde afvende Kvægpesten, som fra andre Lande var indført i Hertugdømmerne, hvor den udbredte sig med stor Hast og truede med at trænge videre. Det var i den Anledning at Biskop Brorson i Ribe skrev en af sine berømteste Salmer, hvori det hedder bl. a.:

„Vil Gud ikke Plagen møde,
saa er hele Landet øde."

Den forfærdelige Smitsot standsede dog ikke, men trængte frem til Landets øvrige Dele og hjemsøgte i Løbet af et Par Aar de allerfleste Egne og levnede, hvor den kom frem, kun en liden Del af Hornkvæget. Den kom oftere igen, snart hist, snart her i Løbet af et Par Snese Aar, men værst hærgede den 1745—47, og i den Tid kom den ogsaa til Silkeborg Gods, endog til dettes fjerneste og ringeste Byer. Sejting Bys Hornkvæg ramtes af Landeplagen, straks efter at Hans Rosborg havde begyndt sin Retssag mod Ridefogden, og Sygdommen optraadte her meget ondartet, saa det en Tid saa ud, som den ikke vilde levne Liv i et Høved. Den rykkede dog ikke helt op med Rod, idet Knud Nørgaard beholdt en ung Stud i Live og Jens Bodholt en Ko og en Kalv, alt det øvrige Hornkvæg i Byen døde og blev, som det var befalet, nedgravet med Hud og Haar oppe ved Bloksdals Bjerge, længst ude paa Byens vidtstrakte Heder.

Den Skade, Kvægpesten havde tilføjet Sejting By, kunde ikke forvindes, hvorfor Byen i den nærmeste Fremtid blev nedlagt, og Beboerne henvistes til Gadehuse i andre Byer paa Godset, saafremt de ikke vilde bosætte sig andetsteds, det sidste foretrak Knud Nørgaard, og der var intet i Vejen; thi han var jo en gammel Mand, der ikke havde stavnsbundne Sønner, og hans eneste Datter var gift med en frifødt Ægtefælle. Denne skaffede nu Familien

Husly ovre i Naboherrederne, hvor han fremdeles havde nok at bestille ved flere Kirker, som Herrerne paa Allinggaard og Palstrup i de Tider lod istandsætte eller endog helt ombygge; thi de gik grundigere til Værks dermed end Hans Rosborg.

Men Sejting By blev øde, Bygningerne forsvandt næsten sporløst, Agermarken groede til med Lyng, og kun den grundmurede Bagerovn, som Frederik Busk havde bygget, blev staaende som et Minde om, hvor Byen havde været, dog ogsaa Ovnen forfaldt og syntes at skulle synke sammen, og der i Egnen sporedes kun Menneskeliv, naar en rejsende kom ad Alfarvejen, der førte over de store Heder.

Stavnsbaandets haardeste Tryk, og Kvægsygens værste Ødelæggelser faldt noget nær paa samme Tid, og 1746 og de følgende Aaringer fyldte omtrent Trængslernes Maal for den danske Bonde, for hvem det var meget strengt at bjerge Brødet. Mange undlod da at gifte sig for ikke at sætte Børn ind i Verden til saa bedrøvelige Kaar, mange — især ugifte Mandfolk søgte ud af Landet, hvilket ganske vist var forbudt og der var fastsat haard Straf i det Tilfælde, at de blev paagrebne, men nu og da blev det tilladt de bortrømte at vende ustraffet tilbage; thi Landet affolkedes kendeligt, saa det var meget ønskeligt at faa nogle af Karlene hjem igen. Det hjalp dog kun i ringe Grad paa den aftagende Befolkning, og saa lagdes der an paa at fremkalde en Indvandring, navnlig til at bebygge Hederne i Jylland.

Kasper Hofs Besøg.

VI. Nybyggere paa Heden.

Der indkaldtes da en Del Tyskere fra Egnen ved Worms og Heidelberg til at bygge og bo paa Hederne i Nørrejylland. Det var fattige Folk omkring ved 1000 i Tallet, og der var intet gjort paa Heden for deres Bosættelse, da de kom her til Landet i Foraaret 1759. Nogle af dem kom til Søs over Lybæk til Frederits, andre kom ad Landevejen, kørende med Stude eller ridende paa Stude. Den 2den April 1760 — saaledes fortælles det i skriftlige Optegnelser — kom der til Klaus i Haresø nogle Tyskere og bad om Nattely. De skulde bo paa Alheden og havde deres Flyttegods paa to Vogne, der var forspændt med Stude, og Anføreren for Familien var en gammel Mand, der hed Hannadam (Johan Adam) og red paa en stor Tyr. Som Aftensmad nød de nogle Jordfrugter, som de havde med sig, og som de kaldte Ertoffelen, og som de overlod Klaus nogle af til Tak for nydt Gæstfrihed, da de var borte, talte han Kartoflerne, der var 13, og da det er et uheldigt Tal, kastede han en af dem til Svinene, men dengang havde endnu ikke danske Svin lært at æde Kartofler. Klaus lagde de andre 12 i Jorden i sin Kaalgaard. De ynglede godt, og han kunde siden uddele Læggekartofler til sine Venner, men fik saa ogsaa at vide, at det ikke var en saa ukendt Frugt, som han havde troet; thi i Frederits, hvortil der for længe siden var indvandret Tyskere og Franskmænd, havde disse indført Kartoflerne, men under et andet Navn, nemlig Patater, hvilket Navn endnu er gængs der i Egnen. Dog først da det viste sig, at de kunde dyrkes paa Alheden, kom de ret til at udbrede sig, eftersom man nu fik bedre Mod paa at dyrke dem, end medens de kun voksede paa de fede Jorder ved Frederits. Det er ogsaa blevet sagt, at det var af de tyske Kolonister, Jyderne lærte at bruge Stude til Arbejde, men det er ikke rigtigt; det var kendt her til Lands længe før, medens derimod Tyskerne lærte i Jylland kende et hensigtsmæssigere Slags Drættetøj. Deres Stude trak med Panden, hvilket de nu har aflagt og bruger Sivpuder og Stavtøj ligesom Jyderne.

Der var nogle af de nærmestboende, der fandt sig misfornøjede med Alhedens Bebyggelse, hvorved deres Løsdrift paa de store Ødemarker noget indskrænkedes, men der var andre, som slog sig op ved det, og deriblandt var Frederik Busk. Da han blev færdig med at mure og tømre for Hans Rosborg, hvis meste Bygningsvæsen var Pindeværk og Lappeværk, saa søgte han over til de store Godsejere i Lysgaard Herred, hvis mange Kirker i dette Tidsrum blev grundigt efterſete og tildels helt ombyggede.

Men da Tyskerne kom og skulde bo paa Heden, skulde der bygges Boliger til dem, og nu fik Frederik Busk fuldt op at bestille, da han var baade Murer, Tømrer og Tækkemand. Ja, selv gamle Knud Nørgaard fik Bestilling; thi ogsaa han kunde under Svigersønnens Anvisning fuske lidt paa de Huse og Gaarde, som blev opførte, først Jordhytter og siden Bindingsværkshuse af godt Tømmer, brændte Mursten og Lyngtag. Foruden to store Byer paa selve Alheden, hver med 30 Gaarde og to Familier i hver Gaard, blev paa de tilgrænsende Heder længere Syd paa, opført andre Byer, der var mindre men dog var langt større end Hedelandsbyer i Almindelighed.

Paa Heden, hvor Sejting By før havde staaet, blev saaledes opført en By, der kom til at hedde Kristianshede og blev Bolig for 20 Familier. Før havde 4 Familier næppe nok kunnet leve der; men det var jo heller ikke Tyskere, hvilket Folkefærd dengang troedes at være langt dygtigere end de dumme Lovringer, den tidligere By var befolket med, men det forstaar sig: Nybyggerne fik da ogsaa bedre Vilkaar; de fik Gaardene i Fæste uden Indfæstning og Landgilde, fik Løfte om Skattefrihed, Tiendefrihed og Frihed for Militærtjeneste i 20 Aar, med Udsigt til at denne Tidsfrist muligen kunde blive forlænget. Hver Familie fik nødtørftigt Ind- og Udbo, hvortil hørte to Arbejdsstude og en Ko. De fik baade Saakorn og Brødkorn i Forskud, saa det blev Regeringen en dyr Historie.

Mange af Nybyggerne var skikkelige, men der var ogsaa et stort Antal, som var alt andet, og som gjorde Optøjer, saa de maatte hensættes i Straffeanstalt. Nybyggerne var især fra de smukke og frugtbare Egne ved Mainfloden og fandt sig skuffede ved at se sig henviste til den øde ufrugtbare Hede. Allerede 1763 brød Halvdelen op og drog til Rusland, og nu var der kun een Familie i hver Gaard; men Halvdelen af dem, der blev tilbage, gik to Aar efter tilbage til Tyskland, saa nu var der kun 54 Familier tilbage af de oprindelige indvandrede 265. De store Byer, hvor de efter deres eget Ønske havde været samlede, fandt de nu selv uhensigtsmæssige, og de blev tildels udflyttede; men da nu saa mange Gaarde stod ledige, „saa fandt Hans „Majestæt allernaadigst for godt at forunde fine „egne Undersaatter de ledige Steder med de samme „Friheder, saa at Stederne straks med danske „Beboere blev besatte og alle Stederne konserverede, „at ikke det mindste blev ødelagt, uden at Hans „Majestæts Kasse dertil noget contribuerede."

Tak! „Hans Majestæts Kasse" havde ogsaa maatte bløde ordenlig i Forvejen for den Historiés Skyld.

Frederik Busk havde paa den ønskeligste Maade

udført sit Byggearbejde, der havde indbragt ham baade Ære og Fordel. Han fik nu i Fæste den nordligste Gaard i Kristianshede, hvorved gamle Knud atter blev Knud Nørgaard. Til Gaarden havde den tyske Beboer faaet knyttet en Bevilling til at holde Kro og drive Handel med visse Ting, som Landmanden ikke kunde undvære, og Pladsen vesten for Gaarden blev udlagt til Markedsplads, og i Kristianshede holdtes der Marked næsten lige til vore Dage; Markederne døde omtrent bort af sig selv, endnu før de blev ophævede ved Øvrighedens Foranstaltning, og det var vist til Skade for Byen, der nu er lille og ringe, saa man ikke, naar man ser den, skulde tro, at den engang havde været udset til at beboes af tyve Gaardmandsfamilier.

hans undergivne var i Besiddelse af. Nu lavede han Urmagerredskaber efter Eli Devalds Anvisning, og de to arbejdede sammen mangen Vinterdag, naar Byggearbejdet maatte hvile.

Derefter hjalp de hinanden at lave Stueure, Viserure (eller som de hed paa halvtysk: Sejgeværk) med Pendul og Blylodder, eller i Mangel af Bly en nævestor Sten. Baade Danskeren og Tyskeren var gode Hoveder med nemme Hænder, men Danskeren var mest udholdende, hvorvel han havde været flygtig nok i sine unge Aar. Devald blev snart ked af Samarbejdet, som han allerede var ked af Danmark, og han var nok en af de første Nybyggere, som tog Løbepas ud af Landet.

„Men jeg kan vel hjælpe mig paa egen Haand,

naar de var opstillede i et Stativ imellem tre eller fire Opstandere. Naar nu det øverste Glas var fyldt med tørt, fint Sand, saa behøvede dette en vis Tid til at løbe ned i den underste Beholder, en Tid, der rettede sig efter Sandets Mængde og Aabningens Størrelse og sædvanlig var beregnet til en Time, hvilket dog ikke kunde være nøjagtig. Naar Timeglasset var udrundet, vendte man Stativet, saa det nederste Glas kom øverst og Sandets Bevægelse begyndte forfra igen. Ved i rette Tid at vende Timeglasset, kunde man altsaa omtrentlig vide, hvordan Tiden gik; men om Natten eller andre Tider, naar ingen holdt Øje med Glasset efter at alt Sandet var nede i den underste Beholder ydede Redskabet ingen Nytte.

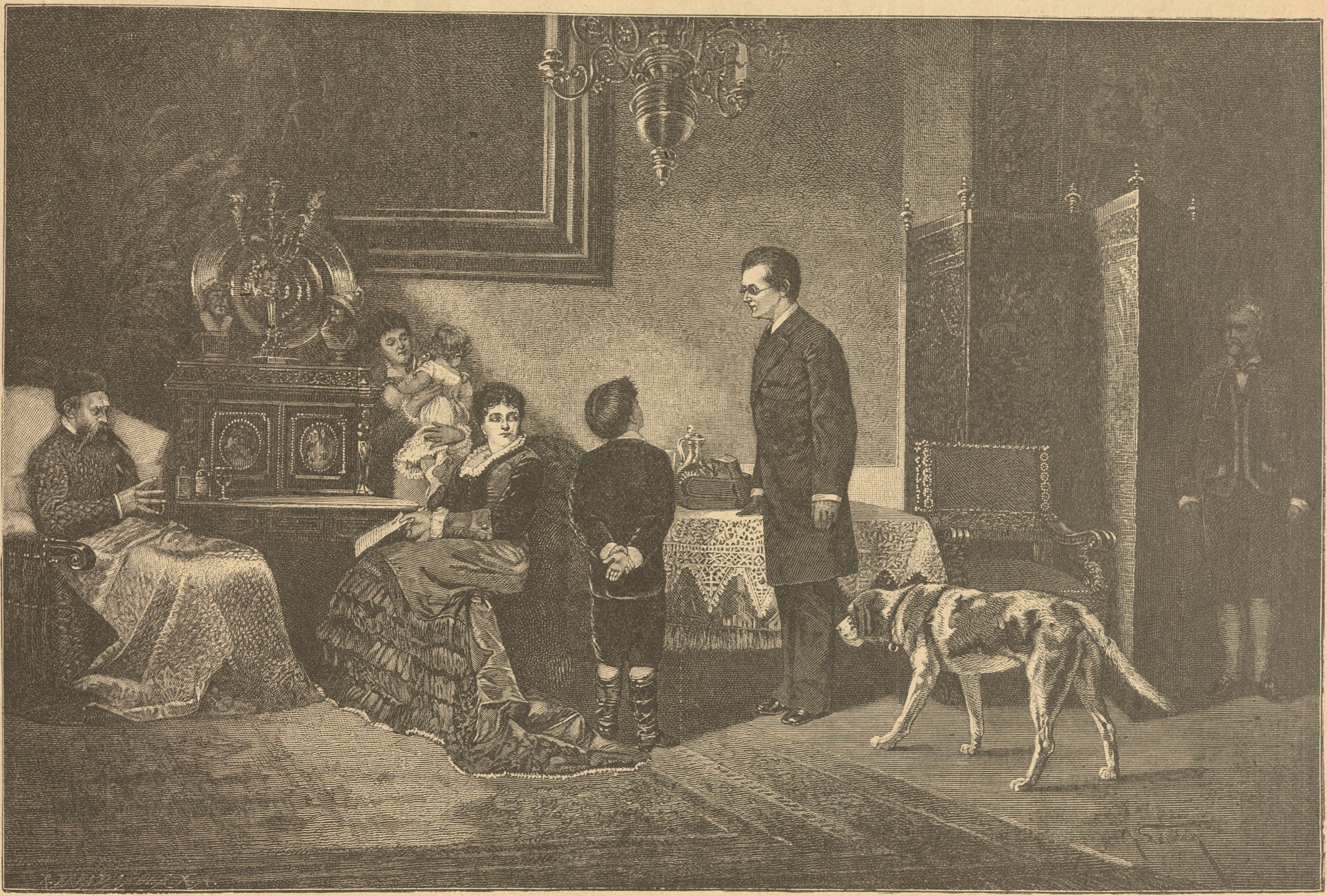

Den nye Huslærer.

VII. Klokkemageren.

Det fik stor og blivende Betydning for Frederik Busk, at han under Byggearbejdet kom i Kendskab med Eli Devald, en af de første Nybyggere, der fik et Hjem anvist i Haverdal. Samme Devald var ikke noget rart Menneske, men nærmest en stridig og forfløjen Krabat og maaske en af de allerværste Sviregaster, der var kommen herind som et ubehageligt Tilhæng til de skikkelige Nybyggere. Som Bonde duede han ikke, men han var dygtig som Urmager, navnlig i Forfærdigelsen af de i sin Tid meget bekendte Schwarzwalderure. Han manglede Redskaber til at drive Haandteringen; men Frederik havde været i Smedelære og undertiden øvet Haandværket paa Frisholt, hvor Hans Rosborg gerne vilde udnytte al den Dygtighed,

med det jeg har lært," sagde Frederik, som snart havde set, hvilken Betydning dette simple Urmageri kunde faa for en fattig Mand, naar Byggeriet paa Alheden ophørte.

Da han havde tiltraadt Nørgaarden i Kristianshede som selvstændig Fæstebonde under Kongens Koloniforvalter, var det derfor en af hans første Gerninger at ophænge et aldeles nyt Sejgeværk paa Væggen.

I Bøndernes Huse med det fattige Indbo, var et Stueur dengang næsten ukendt. Som Tidsmaaler brugte man Solen, naar den skinnede, eller Stjernerne i klare Nætter, ellers benyttede man Timeglas, hvilke var af forskellig Skikkelse, men bestod dog oftest i to pæredannede Glas, der var aabne i Spidserne, som de vendte mod hinanden,

Denne ufuldkomne Tidsmaaler afskaffedes eftersom Stueure blev almindelige, kun i enkelte Kirker kan man endnu se dem opstillede ved Siden af Prædikestolen som Levninger fra Fortiden, da de sagtens skulde give Præsten Lejlighed til at begrænse sin Prædiken, men som efter at enhver Præst var i Stand til at forsyne sig med et Lommeur, kun stod der som et Redskab til at samle Støv og Spindelvæv, hvorfor Timeglasset er forsvundet fra den ene Kirke efter den anden.

De saakaldte Kristianshedeklokker, som Frederik Busk eller Frederik Klokkemager frembragte, var simple og prisbillige. Værket var rigtignok af Jærn og Messing, om end det næppe var tilstrækkelig hærdet, men Loddet var oftest en Sten med en Jærnring om, og Skiven et tyndt Stykke

Træ med paamalet Timering og enkelte malede Prydelser i afstikkende Farver. Et saadant Stykke Bohave kostede en Dalers Penge, og Frederik havde rigelig Afsætning; thi det var som en stor Herlighed, naar en Bonde fra Kristianshede Marked hjembragte et Stueur til et Hus, hvor der intet var tilforn.

Knud Nørgaard og hans Kone var ældgamle Folk, men førte nu en god og tilfreds Tilværelse hos Datteren Anna, der ligesom sin Ægtefælle var noget henne i Aarene. Nørgaarden i Kristianshede, der ikke havde faldefærdige Bygninger som Nørgaarden i Sejting, men var endnu temmelig ny af godt Bindingsværk med Murstensvægge, var dog ikke meget rummelig, og det samme Værelse nyttedes som Krostue og Dagligstue, hvori desuden Frederik og hans nu snart voksne Sønner øvede Klokkemagerhaandteringen. Saaledes sad Frederik en Dag og hamrede paa Messinghjulene ved en lille Ambolt, to af Sønnerne puslede med Pensler og Farvepotter og Urskiver, Anna satte Mad og Drikke paa Bordet for en Bissekræmmer, hvem hun Tid efter anden betragtede temmelig nøje. Endelig traadte hun hen til sin Mand, hvem hun hviskede nogle Ord i Ørene.

„Det kan jeg ikke vide," sagde Frederik, som nu kastede Øjnene paa den fremmede.

Men han var bleven noget svagsynet, derfor lagde han sit Værktøj fra sig, og idet han stod op, gik han nærmere hen til Gæsten, missede med Øjnene og sagde: „Goddag, Kasper!"

„Goddag, Frederik!" sagde den anden. „Saa du kunde endda kende mig?"

„Det var Anna, som først kendte dig," sagde Kromanden. „Hvorvel hun næppe havde ventet at se dig her. Er du Vildtvogter endnu?"

„Nej, jeg er ikke."

„Nej, jeg ved nok, du ikke er det her paa Godset, men du kunde være det et andet Sted. Du var jo dygtig til det og nidkær i Tjenesten."

„Ja, det fik vi Grund til at sande," sagde Anna med en Levning af fordums Bitterhed.

„Da viste jeg dog, at jeg mente det godt med dig, for et Menneske kan jo dog ikke tilbyde noget bedre end sig selv."

„Kan gerne være," svarede hun. „Du vidste da ogsaa at sætte Pris paa mig, idet du vurderede mig lig med et Kalveskind."

„Ja, det var nu ikke saadan at forstaa, men er det nu værd at rode op i de gamle Historier. Jeg ved jo nok, jeg var noget overmodig i de Dage, det har jeg maaske maattet lide for, og nu har jeg et andet Ærinde: Jeg vilde nok købe nogle Klokker af dig, Frederik."

„Nogle Klokker? Har du Brug for flere end een?"

„Ja, jeg har, for jeg fører dem omkring til Salg."

Han fortalte nu, at han var falden fuldstændig i Unaade hos sine overordnede og havde inden ret længe faaet sin Afsked, da det var bleven lagt ham til Last, at Sejting By var bleven øde. Dette var ikke saa ganske sandt, og heller ikke var han et saa slet Menneske, som han af mange var bleven anset for. Han havde Sans for sine Pligter, og da han mistede sit Levebrød, men havde Kone og Børn at sørge for, prøvede han forskellige Næringsveje med lidet Held, og gav sig til sidst til at være Bissekræmmer, det slog ikke saa galt an, og nu vilde han have et Par Stueklokker, som han havde borttinget. Dem fik han og betalte, og han fik ogsaa en tredje, som han skulde betale senere.

„Den skulde du ikke ladet ham faa," sagde Anna, da han var gaaet, „for han betaler dem aldrig. Han er jo nok den samme Kæltring, som han altid har været."

„Det skal du ikke sige, lille Anna!" sagde Manden. „Et Menneske kan forandres meget i en Række Aar. Det forandrer sig maaske ikke mindst og maaske heller ikke værst, naar det har faaet nogen Modgang. Jeg maa nu sige, at om jeg har været vred paa ham, saa bærer jeg ikke Nag længer."

„Da gør jeg," svarede Konen, „for han var en storsnudet Flab i hans Velmagts Tid."

Men Kasper kom godt nok og betalte Klokken, og der kom med Tiden en Handelsforbindelse i Stand til gensidig Fordel. Kasper havde faaet Bolig i Holstebroegnen, og derfra afsattes en hel Del af Frederik Busks Frembringelser, som nu i Stedet for Kristianshedeure fik Navn af Holstebroure, under hvilket Navn de var søgte i en vid Omkreds langt ind i dette Aarhundrede. De lavedes dog ikke — i alt Fald ikke ret mange af dem i selve Holstebro, men i Landsbyer i Omegnen. Saaledes boede i en lang Aarrække Martin Klokkemager i Maabjerg, og hans rette Navn var nok Martin Busk, da han var en Søn af Frederik Busk og blev gift med en Datter af Kasper Vildtvogter, saa nu var Forsoningen bleven fuldkommen mellem de gamle Uvenner og deres Afkom.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

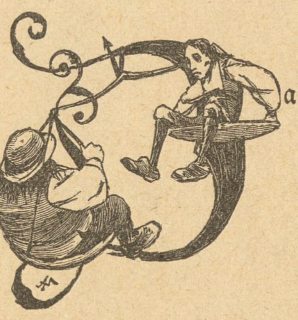

Da Viben gik over Torvet, blev han standset af et vældigt Raab. En høj og bredskuldret Mand med langt, rødt Haar og iført et nyt og skinnende Brystharnisk, kom løbende efter ham. Det var Pavel Seke, Kæmpen fra den Nat, Henrik Zytphen blev ført til Beate. Paa Skulderen bar han en stor og blankt poleret Stridsøkse, fuld af Skaar og dybe Hug, der mindede om tidligere Bedrifter.

„Godt, at jeg traf dig," udbrød han, „du ser, jeg er rede, til hvad der kan falde for. Nu følges vi ad til Raadhuset. — Jeg har været inde i Vaabensmedens Bod og sat mine sidste Penge i Pant for at laane hans Brystharnisk i Dag. Den Hallunk! en Gylden vil han drage af for hver en Bule, de slaar i den, billigere mente han, det ikke kunde være, men hvis de kløver Jærnet, saa jeg faar Ulivssaar, skal jeg slippe for at betale. Alle de, jeg mødte i Dag, mener, at det bliver til noget deroppe. Du giver ikke efter, vel! Dømmer de dig til Forlis, gør vi Kvalm, først med Munden, siden med Næven, det gaar af sig selv."

„Hvad vil den Snak sige?" svarede Viben. „Der skal ingen Strid være for min Skyld. Paa den Vis agter jeg ikke at vinde Sag."

„Du lader dem da ikke tage din Ret fra dig," sagde Pavel bedrøvet. „Jeg regnede saa vist paa at komme til at røre mig lidt i Dag, jeg har samlet alle mine bedste Venner deroppe, sikke Mennesker! der er ogsaa nogle lange Æsler af Reimers, som kunde have godt af en Svingom. Du ved, hvordan jeg forstaar at klemme paa, du har set mig ved Arbejdet. Du vil ikke komme Vand i mit Øl, Viben."

„Jeg skal sige dig, hvad jeg vil, og du faar at rette dig derefter, Pavel Seke! Om du gør Kvalm paa Raadhuset eller løfter Haand mod en eneste, som gaar derop i Dag, saa bliver det en Sag mellem os to, jeg stiller mig imod dig, og du skal komme til at røre dig, kan du tro, — du har ogsaa set mig ved Arbejdet."

„Er det dit sidste Ord?" spurgte Kæmpen, idet han standsede og slog det jernbeslaaede Skaft af Stridsøksen ned paa den brolagte Gade, saa det klang i Stenene. „Vil du gøre mig den Sorg?"

„Det er mit sidste Ord, du kan lide paa det."

„Saa skal Helsoten tage mig, hvis jeg sætter min Fod derop i Dag," svarede Pavel modfalden. „Kommer jeg først ind, ved jeg nok, hvordan det ender, jeg dyer mig ikke. Kvinden sagde det, da jeg drog hjemmefra i Morges, hun kunde se det paa mine Øjne. Der er Blod i dem, mente hun." Med disse Ord vendte han Viben Ryggen og slentrede langsomt og modfalden hen til Vaabensmedens Bod for at give ham det laante Pantser tilbage.

I Raadhussalen var enhver Plads optagen, Skulder trykkede mod Skulder, fra Væg til Væg saas kun et bølgende Hav af Hoveder, Viben maatte anvende hele sin Kraft for at trænge igennem og naa hen til Bænken inden for Skranken, hvor hans Plads var. Da Raadsherrerne havde samlet sig, traadte Reimer Grote ud af deres Kreds, hævede sin Røst og sagde:

„Siden jeg i Dag paa Byens og egne Vegne er Part i den Sag, der skal dømmes i, saa træder jeg tilbage og forlanger en anden valgt i mit Sted."

Mod dette Ønske kunde der ikke indvendes noget, det stod enhver af de tolv Herrer frit for at nægte sin Stemme, i saa Fald valgte de andre en af Borgerne til at træde i hans Sted, og det skete i Dag. Man saa ogsaa Bartel blandt Raadsherrerne. Hans røde Kinder var blevne blege, det var øjensynligt, at han befandt sig under Trykket af en pinlig Kamp, jo nærmere det afgørende Øjeblik kom. Hans Blik for henover Mængden, forsagt og spørgende, som om han søgte Raad og Støtte, uden at vide, hvor han skulde finde dem. Da Viben tog Plads inden for Skranken, gik han hen til ham, og der fandt en dæmpet Samtale Sted mellem de to Brødre, som endte med, at Viben rystede paa Hovedet, og Bartel gik bort, endnu mere nedtrykt og sørgmodig end før. Idet Raadsherrernes Kreds sluttedes, syntes han at have fattet sin Beslutning, han traadte bort fra dem og udbrød med en Stemme, der rystede af indre Bevægelse:

„Jeg siger mig ogsaa fra min Plads i Dag. I kommer til at vælge en anden i mit Sted, jeg vil ikke fælde Dom i min Broders Sag."

„Du tager fejl," svarede Vibens klare og rolige Røst, „det er lamme Ties og ikke mig, som her fører Klage. Jeg bringer kun hans Sag for Retten."

Jeg kan ikke dømme," raabte Bartel og vred sine Hænder. — „Lad mig være fri!" vedblev han med et bønligt Blik. „Jeg vil ikke dømme!"

„Er Carsten Peters Søn da bange for at sige hvad han holder for Ret?" spurgte Viben spottende. „Den Dag, du første Gang kom

herind, gjorde du Ed for Gud og hellige Mænd at dømme efter dit bedste Skøn, det skal du fuldbyrde, nu mere end nogen Sinde før. — Jeg forlanger af dig, at du beholder din Plads og ikke træder tilbage."

Bartel stod lidt og betænkte sig, hans mægtige Skikkelse syntes at vakle, han vovede ikke at se i Vejret, af Frygt for at møde sin Broders bestemte Øjne. — „Gaa, Bartel," tilføjede Viben dæmpet, „gaa og døm. Hører du ikke, de kalder paa dig."

„Du vil det," hviskede hans blege og skælvende Læber.

„Gaa," gentog Viben bydende.

Bartel svarede ikke, han traadte ind i Kredsen til de andre.

Der havde allerede fundet en lang Raadslagning Sted mellem Dommerne, før de viste sig for Mængden. Inde i Salen delte de sig nu efter Sædvane i tre Kredse, fire i hver. Den ene Kreds stemte med Ja, den anden med Nej, det Parti, som den tredje forenede sig med, afgjorde da Sagen. Det var saa lidt indviklet som muligt.

En Røst hævede sig fra Dommerne inden for Skranken: „Vi fire stemmer for lamme Ties."

„Og vi stemmer for Reimers," sagde en i de andres Kreds. — Det tredje Parti overlagde endnu og førte en dæmpet, men levende Samtale indbyrdes. Lidt efter traadte en Mand ud og gik over paa Reimers Side.

„En for Reimer," lød det triumferende blandt Tilhørerne.

„Han skylder Reimer Penge," sagde en af Vibens Tilhængere.

To andre fjernede sig atter og gik over i Reimers Kreds. „To til for Reimer," lød det atter blandt Mængden. — „Brave Folk! — Skylder de ham ogsaa Penge?"

„De vil maaske laane hos ham i Morgen," svarede Manden, som holdt med Viben.

„Det kniber for Ulven i Dag, han viser Tænder."

„Derfor angriber du ham helst fra Halen," lød den andens Svar.

Reimer havde nu faaet syv Stemmer, Viben derimod kun fire. Bartel stod alene mellem begge Kredse, alles Øjne rettedes paa ham. Længer tilbage støttede Viben sig op mod Skranken, rank og dristig, med et roligt Smil omkring Munden og en dyb Rynke over Øjnene, som modsagde Smilet. Bartel saa ikke paa ham, men følte dog, at hans Broder betragtede ham saa skarpt og gennemtrængende, at ikke en Mine, maaske ikke en af hans Tanker undgik ham. Under Indflydelse af dette Blik stod denne ærlige Natur bøjet og sammenknuget i den heftigste Sjælekamp, og det hjælpeløse, klagende Udtryk i hans Ansigt var Aabenbarelsen af alle de Pinsler, han led. Tilfældet vilde det saaledes, at han her ikke blot maatte dømme, men at hans Stemme tillige skulde gøre Udslaget i Dommen. Enhver Beslutning stod stille for denne Overbevisning. De andre ventede paa ham, han hørte sit Navn blive nævnet, alt drev ham til Handling. Pludselig forandredes hans Ansigt, en bestemt Vilje viste sig deri, han vædede de tørre Læber med Tungen og udbrød:

„Jeg stemmer imod min Broder Viben."

Den Røst, hvormed han sagde dette, lød hul og klangløs, men blev dog hørt til den yderste Ende af Salen. Han vaklede henover Gulvet, alt blev mørkt for ham, hans Øjne lukkede sig, og han greb med begge Hænder fat i Skranken for ikke at falde.

Et jublende Bifaldsskrig lød fra alle Tilhørerne; endnu medens dette varede, saa de Viben træde hen til Bartel, understøtte ham og trykke ham heftig op til sit Bryst.

„Det er ret! det er godt!" sagde han saa højt, at alle hørte det. „Paa den Vis maatte Carsten Peters Søn handle. Her har jeg tabt min Sag, men det bliver ikke derved."

Efter disse Ord hilste han for Dommerne og gik ud fra Skranken. Mængden gjorde Plads for ham, en tæt sammentrængt Række dannede sig paa begge Sider, alle tav og betragtede ham, kun en Røst hævede sig, idet han gik forbi.

„De siger, Reimer Grote for mange Aar siden vandt over Carsten Peter, i Dag vinder han over hans Søn."

„Den Gang tog han Faderens Kvinde," tilføjede en anden, „i Dag tager han Sønnens Penge, hvad vil han tage næste Gang?"

Ethvert af disse Ord naaede Viben, de faldt ned over ham som Kølleslag, en glødende Rødme viste sig paa hans Kinder og forsvandt igen i samme Øjeblik. Han svarede ikke. I Hjørnet af Salen stod Reimer Grote, Viben troede at læse den tilfredsstillede Triumfs Smil i hans Ansigt. Han vedblev at gaa og forlod Raadhuset.

Op paa Dagen opfyldte Himlen sin Trusel fra om Morgenen. Solen forsvandt, Skyerne forsvandt, og Lyset forsvandt, Havgusen kom ind fra Nordsøen, alt var en tung, blygraa Taage, som sænkede sig ned over Byen, og under hvilken Huse, Træer og Mennesker blev usynlige. — Hvad er Havgusen? Ingen ved at forklare det. I de lyseste Sommerdage kommer pludselig en lille, mørk Sky til Syne paa den klare Himmel, bestandig fra Nordvest, breder sig, vokser og iler fremad, den sænker sig ned paa Jorden, indhenter Rytteren, Skibet, den flyvende Fugl, det er umuligt at undgaa den. En klam og isnende Kulde følger med, man lukker sig inde, spærrer Døre og Vinduer, den trænger igennem de tykkeste Mure, man beskytter sig med de varmeste Klædningsstykker, den gennembløder dem, Svalerne søger Skjul, Køerne brøler, staar med ludende Hoveder og vender Ryggen til, Bladene sænker sig, Blomsterne lukkes eller visner, den slapper alt, forstemmer alt, virker paa Huden som tusinde Naalestik, og efterlader en bitter, saltagtig Smag paa Læberne. Naar en Tid er gaaet, synes dens Heftighed at være udtømt, det bliver lysere i Luften, en sitrende Solstraale bryder igennem Taagen, Varmen vender tilbage, Havgusen hæver sig, drager videre og med færre Kræfter, jo længere den naar ind over Landet.

(Fortsættes.)

Skæmte-Historier.

Rytterne.

Om Folkene paa Den Oksney i Breitibifjorden paa Island er der mange Historier at fortælle og en af dem lyder saaledes: Engang drog seks Mænd fra Oksney over til Fastlandet, hvor de agtede at gæste Købstaden. Men da de landede paa et Sted, hvorfra de endnu havde en temmelig lang Vej at gaa, indfangede de en Hest ved Strandkanten for at ride til Byen. De var imidlertid ganske ukendte med Ridekunsten og satte sig derfor alle seks Mand op paa Hesten. Smaat gik det, men omsider naaede de ind til Byen, og nu var det store Spørgsmaal, hvorledes de skulde forvare Hesten, medens de besørgede deres Ærinder, for de vilde da nok ride tilbage igen. Endelig fandt de paa at gøre den fast ligesom en Baad, hvorfor de bandt den med Hovedet

og Halen til et Par Klipper og betyngede den oven i Købet langs Ryggen med store Stene. Hvad Rideturen havde levnet af Liv i det stakkels Bæst, holdt ikke ud under denne Behandling. Da Folkene fra Oksney kom tilbage, var Hesten død, og paa deres Fod maatte de tiltræde Hjemrejsen.

Lammestegene.

De gode Borgere i Greifswald har ligesom saa mange andre deres Spottenavn, idet de kaldes for „Lammestege", og Oprindelsen hertil skal være følgende: I Aaret 1429 kom den danske Dronning Filippa uformodet til Stralsund med en stor Flaade og afbrændte alle de Skibe som fandtes i Havnen. Derfra sendte hun sin Admiral til Greifswald med

15 Skibe. Da Greifswalderne erfarede Fjendens Ankomst, blev de meget bange og raadslog om, hvorledes de bedst skulde afværge en lignende Ulykke, som den der havde ramt Stralsund. Til sidst enedes de om at sende Admiralen en Lammesteg for at formilde ham og stemme ham gunstig for Staden. Heraf fik de snart Navnet: „Lammestege".

Den stærke Tobak.

Førend Fanden endnu vidste, hvad en Bøsse var, gik han sig en Dag en Tur i Skoven. Her mødte han en Krybskytte. „Hvad er det for en Indretning, du der har?" spurgte Fanden og pegede paa Bøssen.

„Det er min Tobaksdaase," svarede Krybskytten.

„Aa, saa lad mig da smage en Pris," bad Fanden.

„Den skal du faa," svarede Krybskytten, holdt ham Bøssepiben op under Næsen og fyrede løs. Den Ladning fik Fanden til at nyse og pruste for Alvor, og endnu hikkende sagde han:

„Det er rigtignok en stærk Tobak!"

Sjette Mosebog.

Der skal, siges der, gives Folk, som tror, at der findes en sjette Mosebog; den er ikke optaget i Bibelen, men de, der har gaaet i den sorte Skole, kender og holder den i Forvaring. Navnlig i Nordlandene er denne Tro meget udbredt blandt Almuen. Her tror man ogsaa, at de underjordiske skal have en usynlig Kirke, ved hvilken en af Sognets Folk skal være Præst. Men alt dette vil de ingenlunde tilstaa for deres egen Præst, da de tror,

at han for Fordels Skyld stræber at neddæmpe sligt som Overtro. Thi egenlig, mener de, at han maa vide det lige saa godt som de, det staar rigtignok ikke i Bibelen, men det skal staa omtalt i sjette Mosebog, som Præsterne gemmer for sig selv. Og lidt staar der for Resten ogsaa i Bibelen, thi den nævner udtrykkelig dem, som er i Himlen og paa Jorden og under Jorden, og hvem skulde det være andre end de underjordiske?

Den nye Huslærer.

(Med Billede.)

Et lille Hverdagsbillede fra et rigt og fornemt Hjem hos Mellemeuropas adelige Aristokrati. Situationen er saare simpel, men hvor talende er den ikke, fyldt af et ejendommeligt Liv, der ligesom lader Beskueren ane en hel Række Fremtidsbilleder.

Den nye Huslærer hos den grevelige Familie er lige traadt ind ad Døren, ærbødig, bly og en lille Smule kejtet bukker han for Herskabet og bliver fra alle Sider modtagen med en overlegen prøvende Nysgjerrighed. Han er en borgerlig og en fremmed i det aristokratiske Hjem. Tjeneren henne ved Døren, der føler sig som halvadelig, har hurtig paa sin Vis udforsket den unge Kandidat og overvejer nu, med hvilken Grad af Nedladenhed han fremtidig skal behandle ham. Husets unge Stamherre, en Dreng paa halv Snes Aar, for hvis Skyld Huslæreren er kommen, tager i junkerlig Bevidsthed Maal af ham; han ved, at han er Stamherre til et stort greveligt Gods, og at Huslæreren kun er en tjenende Aand mere i den Flok, der har at tilfredsstille hans Drengeluner. Den syge Husherre, der dækker sine gigtsvage Ben med et varmt Tæppe, maaler den nyankomne med et mørkt, pirreligt Blik, der synes at spørge, om han kan blive farlig for den huslige og ægteskabelige Fred. Fruens nysgjerrige Blik giver i saa Henseende intet Svar; men i al sin tilslørede Kulde synes hun dog at overveje de Muligheder for Afveksling og Adspredelse, som den fremmede Svend kan have ført med til det stille, ensformige Herresæde. Men foreløbig er den unge Kandidat og Huslærer en fremmed Fugl i Kredsen, og betragtes som saadan selv af Hunden, der dovent snuser til ham. Han er fra de forskellige Hold vejet og kritiseret — Tiden vil vise, om han ogsaa er funden for let. Thi det lille Optrin er kun Indledningen til en Række mulig mere bevægede Scener af Livets Skuespil. Den unge Mand, hvad enten han viser sig som Helt eller ikke, har nu betraadt den Skueplads, hvor han skal staa sin Prøve.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Juni.

II.

Det bliver nu Sommerbeskæringens Tid. Jeg har liggende for mig en Artikel af en udenlandsk Frugtavler, der oplyser om, hvorledes man skal bære sig ad med Knibning af Sommerskuddene paa Dværgtræerne. Metoden er fuldt ud rationel og tør anbefales dem, der har Tid til at sysle med Dværgtræer.

Hvis man paa Frugttræerne vilde foretage alle de Beskærings-Operationer, der bliver anbefalede, saa maatte Træerne hvert Aar bære Sølvfrugter, naar man skulde have sit Arbejde betalt. Der er flere Operationer, især paa urteagtige Skud, som har enten slet ingen Virkning eller en, modsat den, man tilsigter.

Et Arbejde fortjener imidlertid en mere almindelig Anvendelse og Opmærksomhed, da det, udført i rette Tid, bidrager til Frugtbarhed samtidig med hurtig Udvikling af Trækronen: det er Knibning af Sommerskuddene. Men — naar skal denne Knibning foretages for at give et gunstigt Resultat? Ved rettidig Knibning af de grønne Sideskud langs en Trægren vil man bevirke en Omdannelse til Blomsterknopper af de nederst paa Skuddet siddende Bladknopper. Ved tidlig Knibning kan man endvidere bevirke, at nøgne Steder bliver dækkede af nye Skud.

Man fremkalder ved Knibning en kraftig Udvikling af Ledegrenen. Ved at forhindre Sideskuddene fra at vokse saa langt, de vil — ved at knibe dem — vil Sollyset finde Vej til deres nederste Blade, disse udvikler sig da fuldkomment og bliver derved i Stand til at ernære deres Knopper; en god Udvikling af Knoppen afhænger nemlig af Størrelsen og Assimilationsdygtigheden af det støttende Blad. (Assimilation er Oparbejdelsen af den af Roden indsugede og i Planten opstigende raa Saft, saaledes at denne kan blive tjenlig til Nydannelse i Plantens Dele. Denne Omdannelse foregaar i Bladene, der altsaa saa at sige er Plantens Mave. Jo kraftigere Bladet derfor, desmere Stof kan det assimilere — gøre tilgængeligt for Plantedelene.)

Hvis man vil opnaa god Virkning af Knibningen, da er det nødvendigt, at denne foretages, naar Skuddet har 6 à 8 Blade, man afkniber da den urteagtige Spids. Skyder Træet kraftigt, kan man knibe over det ottende Blad, skyder det svagt, kniber man over det sjette.

Naar man kniber paa den anførte Maade, vil man opnaa et godt Resultat, selv om Træet er meget kraftigtvoksende. Hvis man derimod studser for kort ind, f. Eks. over det tredje Blad, saa er Hensigten forfejlet, lige saa vel som naar man studser over for mange Blade. I første Tilfælde vil der fra de Knopper, der skulde have udviklet sig til Blomsterknopper, bryde et kraftigt Skud frem, i sidste Tilfælde vil Virkningen blive for svag.

Jo længere Tid, der efter Knibningen forløber, førend de øverste Knopper paa Skuddet bryder og giver Sideskud, des heldigere er det.

Selvfølgelig har ikke alle Sideskuddene paa een Gren ens Længde paa samme Tid; man kan derfor ikke foretage Knibningen over det hele paa een Gang, men man maa jævnlig efterse Træerne i Løbet af hele Juni Maaned. De, der af Nemhedshensyn venter med den første Knibning, til de fleste Skud er udviklede, gør bedre i at lade helt være; thi hvis man vil knibe et Skud, der har f. Eks. 12 Blade over det sjette, saa er her paa dette Sted ingen urteagtig Spids at fjerne, men en fuldt udviklet Del; i de øvre Bladvinkler paa den tilbageblevne Skuddel er Knopperne da ogsaa saa udviklede, at de snart vil bryde frem, men herved hjælpes ikke de nedre Knopper, tværtimod, de svækkes.

Roser og adskillige Prydbuske, navnlig Ribes, vil i Foraaret have lidt ved Frosten, der indfandt sig, efter at de havde begyndt at bryde, selv paa store Eksemplarer af Ribes er alle Grene døde bort paa det nederste Parti af Busken nær. Og paa de Roser, der er blevne beskaarne tidligt, vil man ofte finde et større eller mindre Parti tørret ind. Man bør — hvis man ikke allerede har gjort det — fjerne alt saadant vissent i sine Træer og Buske.

For Hus og Hjem.

Kalk i Øjnene. Der kendes næppe stærkere Smerter, end de der foraarsages ved, at man faar noget Kalk i Øjet. Hvis man i saa Tilfælde vilde vadske Øjet med koldt og varmt Vand, saa vilde man derved blot forværre Pinen i Stedet for at lindre den. En Fremgangsmaade, der sikkert giver Lindring, er at vadske Øjet med stærkt Sukkervand. Kalken forbinder sig nemlig let med Sukker og bliver derved gjort uskadelig for Øjet.

×

For at beskytte sig mod Myg, kan man gnide Ansigtet med et Papir, paa hvilket man har gydt nogle Draaber Anisolie. Et saadant Papir kan man bruge i Uger, førend det taber sin Virkning.

×

Advarsel mod Gummi-Lukkeapparater. Et tysk Tidsskrift skriver: „Ifølge Udtalelser af Dr. W. Reuss, indeholder de Gummiringe, der anvendes til Lukning af Konserves en Mængde Blysalt i Form af Mønje. Undersøgelser har godtgjort, at Fabrikater fra Tyskland, Østerrig, Frankrig og Australien indeholdt indtil 60 Procent i Gennemsnit." Man bør derfor tage sig i Agt for slige Lukningsmidler, der, forekommer det os, ogsaa anvendes ved mange andre Ting end Konserves.

×

Hovedbrud.

Spørgsmaal.

1. Hvad er det, hvis Hele vokser paa dets første og er dets sidste?

2. Hvad er det for et Oldtidsvaaben, der, naar der tilføjes et Bogstav, bliver et foragteligt Menneske?

3. Hvad er det for en Del af et Klædningsstykke, der, naar der tilføjes et Bogstav, bliver et Møbel?

4. Hvad er det for et Vaaben paa Land, der, naar der tilføjes et Bogstav, bliver et Vaaben i Vand?

5. Hvad er det for et Rum, der, naar der tilføjes et Bogstav, bliver en Nødvendighed i den daglige Næring?

J. J.

Gaade.

Jeg er kun et ganske lille Ord,
men kendes snart over den ganske Jord;
jeg bruges af mange, mer eller mindre,
det vil du vist forholdsvis let erindre.
Jeg er ens, om du ser mig forfra eller bag; —
gæt nu! det er ingen vanskelig Sag.

s—r—n.

Opløsninger.

Kryds-Opgave i Nr. 36:

N a a r d e n
H a n e g a l
K a n i n e r
N a n k i n g
S t i l i s t
E n d e r n e
G o d s t o g
Nanking.

Gaade i Nr. 36: Ros—Kilde — Roskilde.

Firkantet Nød i Nr. 36:

S o r ø
O d e r
R e d e
Ø r e n.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: Aaret rundt, Digt af Alfred Ipsen, med Billede. Vil du vorde sund? af Pastor C. Leunbach. Kasper Vildtvogter, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Sluttet.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Skæmte-Historier, med 4 Billeder. Den nye Huslærer, med Billede. Havebrug, II. For Hus og Hjem. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 38. Søndag den 18. Juni. 1893.

For Fædrelandet.

Af Edm. de Amicis.

Under den lombardiske Frihedskrig i 1859 kom faa Dage efter Slaget ved Solferino, i hvilket Franskmændene og Italienerne havde sejret over Østrigerne, en smuk Junimorgen en Ryttereskadron ridende fra Saluzzo ad en smal Skovsti fremad mod Fjenden, medens der hele Tiden førtes opmærksomt Udkig. Afdelingen førtes af en Officer og en Sergent, og man var forberedt paa, hvert Øjeblik at skulle se de fjendtlige Forposters hvide Uniformer blinke mellem Træerne.

Omsider naaede Troppen en Bondegaard, som laa ved Vejen, omgiven af Asketræer, og mellem dem stod en tolv Aars Dreng ganske ene og snittede paa en Gren. Fra et af Husets Vinduer hang et stort italiensk Flag. Gaarden syntes som uddød; Beboerne havde sandsynligvis, efter at de havde hængt Flaget ud, taget Flugten af Frygt for Østrigerne.

Saa snart Drengen fik Øje paa Troppen, kastede han Kæppen bort og tog Huen af. Det var en køn Dreng med et djærvt Ansigt, store funklende Øjne og langt, lyst Haar. Han var i Skjorteærmer og hans Bryst var blottet.

„Hvad gør du her?" spurgte Officeren og standsede sin Hest. „Hvorfor er du ikke fulgt med din Familie?"

„Jeg har ingen," svarede Drengen. „Jeg er et Hittebarn. Jeg har haft lidt Arbejde her paa Gaarden og er bleven tilbage for at faa noget af Krigen at se."

Et Fund.

„Har du set noget til Østrigerne?"

„Ikke de sidste tre Dage."

Officeren sad et Øjeblik fordybet i Tanker, derpaa sprang han af Hesten og efter at have ladet Folkene gøre Front ad den Kant, hvor Fjenden formodedes at være, gik han hen til Huset og klatrede op paa Taget. Men dette var lavt, saa det var kun en ringe Del af Egnen, der kunde ses derfra.

„Jeg maa have en Mand op i det Træ der," sagde han, idet han atter steg ned.

Lige foran Huset stod en meget høj og smækker Ask, hvis Krone gyngede højt oppe i Luften. Officeren betragtede skiftevis Træet og Soldaterne. Pludselig spurgte han Drengen: „Har du gode Øjne, min Dreng?"

„Jeg?" svarede Drengen. „Jeg kan se en Spurveunge en Fjerdingvej borte."

„Tror du, du kan klatre op i Toppen af Træet der?"

„Om jeg kan! Det vil være en smal Sag."

„Og tror du, du kan opdage, om der findes østrigske Soldater i Nærheden?"

„Det kan jeg sikkert, hvis der er nogle."

„Hvad vil du da have for at gøre mig den Tjeneste?"

„Hvad jeg vil have?" spurgte Drengen leende. „Ingenting. Var det Tyskerne, som bad mig gøre det, lod jeg mig ikke tvinge til det; men for vore egne! — Jeg er jo en lombardisk Dreng."

„Du er en rask Dreng! Saa op med dig da!"

„Vent blot et Øjeblik, mens jeg tager Skoene af."

Han gjorde dette, spændte Remmen strammere om Livet, kastede sin Hue paa Jorden og spændte Arme og Ben om Stammen.

„Men pas paa —" udbrød Officeren og gjorde en Bevægelse som for at holde ham tilbage. Drengen vendte sig og saa paa ham med et spørgende Udtryk i sine smukke Øjne.

„Det er ingenting," lød Svaret, „skynd dig bare!"

Faa Øjeblikke efter sad Drengen oppe i Toppen af Træet, tæt trykket ind til Stammen med Benene mellem Løvet, mens Solstraalerne spillede mod hans lyse Lokker, saa de lignede Guld. Officeren kunde næppe se ham, saa lille blev han deroppe.

„Se nu lige frem, saa langt du kan," raabte Officeren.

For bedre at kunne se slap Drengen Taget med venstre Haand og holdt den over Øjnene.

„Hvad ser du?" spurgte Officeren.

Drengen bøjede Hovedet ned imod ham, og idet han førte Haanden til Munden som en Raaber, svarede han: „To smaa Folk til Hest paa den hvide Vej."

„Hvor langt er de borte?" — „En halv Mil." — „Kommer de herhen ad?" — „Nej, de holder stille."

„Hvad ser du mere?" spurgte Officeren efter et Øjebliks Tavshed. „Se til højre Side."

Drengen vendte Hovedet ad den Kant. Lidt efter raabte han: „Tæt ved Kirkegaarden inde mellem Træerne er der noget, der blinker i Solen. Det ligner Bajonetter."

„Ser du ingen Folk."

„Nej, de maa ligge skjulte i Sæden."

I samme Øjeblik hvinede en Kugle højt oppe i Luften og slog ned langt bag ved Huset.

„Kom ned, Dreng!" raabte Officeren, „de har set dig. Jeg behøver ikke at vide mere. Kom ned!"

„Jeg er ikke bange," svarede Drengen.

„Kom ned!" gentog Officeren. „Men — hvad ser du mere — til venstre?" — Til venstre?" — „Ja, til venstre!"

Drengen rakte Hovedet ad den Kant. I samme Øjeblik lød en endnu skarpere Hvislen igennem Luften, men lavere end første Gang. „Det gjaldt nok mig," udbrød Drengen, der havde mærket Kuglen svirre tæt forbi ham.

„Kom straks ned!" befalede Officeren. — „Jeg skal straks komme; men for Resten sidder jeg godt gemt her. De vilde jo vide, om jeg kunde se noget til venstre." — „Ja vist saa, men kom nu ned."

„Til venstre," raabte Drengen, idet han bøjede Overkroppen i den Retning, „staar der et Kapel, og jeg synes, jeg . . .

Atter hvislede en Kugle gennem Luften, og næsten i samme Øjeblik slap Drengen Stammen og faldt baglængs ned med udbredte Arme.

„For en Ulykke!" udbrød Officeren og skyndte sig hen til ham. Drengen var falden paa Ryggen; en Blodstrøm vældede frem fra hans venstre Side. Sergenten og to Soldater kom til; Officeren lagde sig paa Knæ og undersøgte ham. Kuglen havde ramt ham i den venstre Lunge.

„Han er død," sagde Officeren.

„Nej, han lever," svarede Sergenten. „Mod, min stakkels tapre Dreng!"

Men idet de opmuntrede ham til at være ved godt Mod og forbandt hans Saar, sank hans Hoved til Siden; han var død.

Officeren blegnede og betragtede ham opmærksomt. Derpaa lagde han ham til Rette paa Græsset og rejste sig, men blev ved at betragte ham. „Stakkels Dreng!" gentog ham. „Stakkels tapre Dreng!" Saa gik han hen til Huset, tog det italienske Flag ned og bredte det som Ligtæppe over den døde, men lod Ansigtet være frit. Sergenten tog hans Hue og Sko samt Køppen og Kniven og lagde det altsammen ved Siden af ham paa Græsset. Derefter sagde Officeren: „Vi maa sørge for, at Ambulancen henter ham. Han er død som Soldat, han skal ogsaa begraves som Soldat." Derpaa kyssede han Drengen paa Panden og gav saa Ordre til at stige til Hest.

Alle svang sig igen i Sadlen; Troppen ordnedes og drog forsigtigt videre.

Om Eftermiddagen rykkede en betydelig italiensk Styrke frem mod Fjenden, og en Bataillon Fodfolk kom samme Vej som Fortroppen. Rygtet om Drengens Død havde naaet Lejrpladsen, inden de havde gjort Opbrud, og da den første Officer saa det lille Offer ligge udstrakt ved Foden af Asken indsvøbt i det italienske Flag, sænkede han sin Sabel; de efterfølgende fulgte hans Eksempel, og en af dem plukkede nogle Blomster ved en langs Stien rislende Bæk og stak dem i Drengens Haand.

Og alt som Soldaterne gik forbi, plukkede ogsaa de Blomster og kastede paa Liget, saa det faa Minutter efter var dækket med Blomster, og beundrende Udraab lød ved den lille Helts Leje. En Officer kastede sin Tapperhedsmedaille til ham; en anden gik hen og gjorde Korsets Tegn over ham.

Og Blomsterne vedblev at regne ned over hans nøgne Fødder og hans blodige Bryst og lyse Hoved. Og han sov i Fred derhenne paa Græsset, indsvøbt i sin Fane med kridhvidt Ansigt og blege Læber, der saa ud, som de smilede — stakkels Dreng, det var, som havde han set og hørt al den Hæder, der vistes ham, som vilde han endnu i Døden vise sin Glæde over, at have givet Livet hen for sit elskede Lombardi.

En Brevveksling mellem mig og min Fætter om Ortodoksi og Religionsforbedringer.

Af Matthias Claudius.

Højlærde,

Højstærede Hr. Fætter!

Jeg har i den sidste Tid hørt saa meget om bibelsk og fornuftig Religion, om ortodokse og filosofiske Teologer o. s. v., at alting snurrer rundt i mit Hoved, og jeg ikke mere ved, hvem der har Ret, og hvem der har Uret. At forbedre Religionen ved Hjælp af Fornuften forekommer mig rigtignok at være det samme, som om jeg vilde stille Solen efter mit gamle bornholmske Stueur; men paa den anden Side synes jeg ogsaa, at Filosofien er en god Ting, og at meget er sandt af det, som bliver indvendt mod de ortodokse. Hr. Fætter, gør mig en Tjeneste, naar han vil sætte Sagen ud fra hinanden for mig. Især hvorvidt Filosofien er en Fejekost, der kan feje Snavset ud af Templet; og hvorvidt jeg skal tage Hatten dybere af for en ortodoks eller for en filosofisk Hr. Pastor. Jeg har den Ære med al Agtelse at forblive

Min Højlærde
Højstærede Hr. Fætters
underdanigste Tjener og Fætter
Asmus.

Svar.

Kære Fætter!

Filosofien er meget god, og de Folk har Uret, der haaner den saa meget; men Aabenbaring forholder sig ikke til Filosofi som meget til lidt, Himmel til Jord, foroven til forneden! Jeg kan ikke gøre ham det mere begribeligt end ved det Søkort, han havde tegnet af Dammen bagved hans salig Faders Have. Han plejede tit at sejle paa Dammen, Fætter, og han havde derfor paa egen Haand gjort et Kort over alle Dammens Dybder og Grunde. Men naar nu en Hvirvelvind eller Dronningen af Otahejti eller en Skypumpe havde taget ham med Baad og Kort og sat ham midt ud paa Verdenshavet, Fætter, og han saa ogsaa der vilde sejle efter sit Kort; det gik ikke an. Fejlen stak ikke i Kortet, det var godt nok for Dammen; men ser han, Dammen er ikke Verdenshavet. Her maatte han gøre sig et andet Kort, og det vilde bestemt komme til at staa temmelig in blanco, da Sandbankerne her ligger meget dybt. Sejl her kun lige ud, Fætter; I kunde maaske støde paa et Havuhyre; — paa Grund støder I ikke.

Heraf maa I nu selv bedømme, hvorvidt Filosofien er en Kost til at feje Spindelvævene ud af Templet med. Paa en vis Maade kan den være saadan en Kost, man kunde gerne kalde den en Harefod til at støve de hellige Statuer af med. Men hvem der selv vil udhugge og udskære paa Statuerne med den, se, han forlanger mere af Harefoden, end den formaar, og det er højst latterligt og ærgerligt at se paa. Paulus, der havde prøvet meget i Verden og været en Saducæer og fort esprit, men siden var blevet belært om noget ganske andet, og som, trods al sin Begejstring for det nye System, dog alligevel i sit Brev til Romerne endnu benytter og forstaar Dialektiken saa godt som nogen: denne gamle erfarne Mand siger det og tilbringer sine gamle Dage i meget Arbejde og stor Fare i Fortrøstning dertil, ja lader sig give fem Gange fyrretyve Slag mindre end et paa: „at Guds Fred overgaar al Forstand!" — og saa vil saadan en Grønskolling komme og ræsonnere.

At Kristendommen skal nedslaa al Selvophøjelse, ethvert Selvbedrag og Selvbehag, og ikke saaledes som „Dyden" holde den gyldne Middelvej og give alt et smukt Skin, men derimod tage alt bort ligesom Forfrænkeligheden, for at der kan blive noget nyt af det; se det vil Fornuften ikke gaa ind paa, det behøves heller ikke, naar det kun er sandt. Da det blev befalet Abraham, at han skulde drage bort fra sit Fædreland og fra sine Venner og sin Faders Hus til et Land, der først skulde blive ham anvist; tror du da ikke, at hans naturlige Følelse har vægret sig derved, og at Fornuften har haft alle Slags velbegrundede Betænkeligheder og vigtige Tvivl at komme frem med. Men Abraham troede Ordet og drog ud. Og der er og var ingen anden Vej at gaa; thi fra Haran kunde han ikke se det forjættede Land, og dengang var Niebuhrs Rejsebeskrivelse endnu ikke kommen ud. Havde Abraham indladt sig paa en Samtale med sin Fornuft, saa var han sikkert bleven i sit Fædreland og hos sine Venner og havde ladet fem være lige. Det forjættede Land havde ikke tabt noget derved, men han var ikke kommen derind. Se, Fætter, saaban er det, og saaban staar der i Bibelen.

Da de hellige Statuer ikke kan restaureres ved Fornuften, saa er det patriotisk, i Ordets højere Betydning, at lade den gamle Form blive ube-

skadiget og lade sig slaa fordærvet for en eneste Tøddel af Loven. Og naar en ortodoks Hr. Pastor befaler dette, saa kan I ikke tage Hatten dybt nok af for saadan en Mand. Men der gives for Resten mange andre Slags Ortodoksi.

Lev nu vel, kære Fætter, og ønsk dig blot Fred, og lad for Resten Striden og Kampskriget ikke krumme et Haar paa dit Hoved, men brug Religionen bedre end de Godtfolk. — Potifars Hustru staar mig i dette Øjeblik for Øje! Du kender hende sagtens? Denne sangvinske og reumatiske Person pakkede Kappen sammen, og Josef flygtede bort. Om Hovedpunktet, Religionens Aand, kan der ikke strides, da efter Skriften ingen kender den, undtagen hvem der modtager den, og saa er der ikke mere Tid til Tvivl og Strid. Med eet Ord, Fætter, Sandheden er en Kæmpe, der ligger og sover paa Vejen, de forbigaaende ser vel hans Kæmpeskikkelse, men de kan ikke se ham selv, og lægger forgæves deres Forfængeligheds Finger paa Næsen af deres Fornuft. Naar han løfter Sløret, vil du faa hans Aasyn at se. Indtil da maa det være vor Trøst, at han er under Sløret; gaa du kun ærbødig og bævende forbi og bliv ikke selvklog, Fætter o. s. v.

Et Fund.

(Med Billede.)

Sol i alle Havens Gange,
Vingesus og muntre Sange
lyder højt fra Løvet ned.
Af en sagte Luftning baaren
anes det, som gemte Vaaren
her sin dybe Hemmelighed.

Fri for Naal og fri for Skole
i sin klare Morgenkjole
hen ad Stien Ingrid gaar.
Rundt om hende Fugle synge,
rundt om svajer Blomst i Klynge,
selv er hun kun atten Aar.

Som hun Vaarens Glød fornemmer,
lytter til de tusind Stemmer,
brat hun standser ved et Skjul.
Der i Læ af Grene brede
finder hun en straatækt Rede
og paa den en lille Fugl.

Dette Syn har Vaarens Sødme,
bringer tvende Kinder Rødme,
mens hun tyst sig bøjer ned.
Fuglen tryg og vel fornøjet
kigger Pigen skælmsk i Øjet:
det er Vaarens Hemmelighed.

e—.

De to Skræddere paa Rejse.

Fortalt af Friis Jensen.

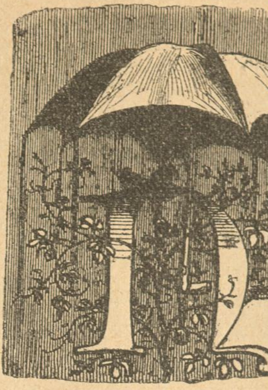

Nymark var en Landsby i stærk Fremgang, og man kunde ikke smigre dens Beboere paa en bedre Maade end ved at udtale sin sikre Formening om, at Byen snart vilde blive en Købstad. Brolægning fandtes rigtignok ikke endnu, naar undtages Rendestenene paa begge Sider af Landevejen, som gik midt igennem Byen, og disse brolagte Rendestene omtaltes med megen Stolthed og tydedes som en Begyndelse til en antagelig Købstadgade. Kun nogle gamle Bøndergaarde presenterede sig med Straatag; den Mængde Smaahuse derimod, som beboedes af Haandværkere og Købmand, havde derimod Tegltag, høje Vinduer og Døre forsynede med store Ruder og højrøstede Dørklokker.

Hvad Skrædderhaandværket angaar, saa fandtes der flere, som drev denne for andre Medborgere saa svært nødvendige Profession, men kun to var naaede saa vidt, at de holdt ordenlig Butik med „færdigsyet Herretøj" til Priser, der skiftede fra 25 til 40 Kr. pr. Sæt.

Mathisen var Navnet paa Indehaveren af den ene af disse Forretninger; han var ældst paa Pladsen og havde lært Haandværket i en nærliggende Købstad; hele hans Lager af færdigsyet Tøj forarbejdedes paa hans eget Værksted.

Den anden Skrædderforretning ejedes af Daniel Hansen. Denne havde baade som Dreng og som Svend faaet sin Uddannelse hos Mathisen, og for et Par Aar siden havde han nedsat sig lige overfor sin fordums Mester. Det hjalp ikke, at den unge Skræddermester haardnakket skrev sig for „D. Hansen"; alle, som kendte ham og hans Fortid, kaldte ham slet og ret Daniel; thi han var jo født der i Byen, og under Navnet Daniel havde han som Skrædderdreng modtaget de til Stillingen henhørende Lusfinger.

Tro nu ikke, at Mester Mathisen blev ude af sig selv af Forbitrelse, da Daniel nedsatte sig i hans Nærhed og pludselig fra Svend avancerede til at blive hans Konkurrent; nej, den fordums Mester stod Daniel bi med Raad og Daad, og der herskede saa god Forstaaelse mellem dem, at Mathisen nedlod sig til at drikke Dus med sin forrige Lærling.

I den allersidste Tid var der dog kommen dem en Smule imellem. Sagen var, at Daniel havde taget sig for at forskrive færdigsyet Tøj fra København, hvilket han kunde sælge et Par Kr. billigere; dette fik nu være, hvad det var, men værre var det, at samme københavnske Arbejde gav det med temmelig vide Benklæder, hvilket Mathisen mente var en stor Fejl.

„Som jeg altid har sagt dig, Daniel, Benklæder skal sidde, som de var støbte," udbrød Mathisen, „det fremhæver Formerne og giver Figur; se, der ligger Kunsten, om du kan faa Tøjet til at slutte til Kroppen; men disse Mandfolkeskørter, det er, Gud hjælpe mig, ikke andet end noget enhver Kluddermads til Landsbyskrædder, der ikke har lært sit Haandværk ordenlig, kan gøre os efter."

„Saadan er Moden, og den maa vi følge," svarede Daniel. „Du bliver for gammel, Mathisen, det er saadan, det hænger sammen; men vi maa skam følge med Tiden, og Nymark er en By, der vil ha' Moderne saa splinkende ny, som de udkommer."

„Snik, Snak, det er anden Klasses Varer, du har faaet fat i, Daniel, det maa du indrømme."

Men dette vilde den unge Mester naturligvis ikke indrømme, og i nogen Tid derefter talte de to Skræddermestre ikke stort sammen.

Saa kom Udstillingen i København 1888, og paa Mathisens Forslag besluttede de begge at rejse nogle faa Dage derover, dels for at more sig, dels for at se sig om og — det tænkte de begge paa, men ingen af dem talte derom — for at studere de udstillede Benklæders Vidde. Daniel var Ungkarl, men Madam Mathisen havde lovet at føre Tilsyn med begge Forretningerne, saa længe Rejsen varede.

Førend vi lader de to Skræddermestre komme afsted, maa vi forudskikke den Bemærkning, at ingen af dem sagde Nej til et godt Glas, vel at mærke, ikke paa den Maade, at de var Svirebrødre til daglig Brug, men saaledes, at de lod det falde sammen med Helligdage og festlige Lejligheder. Dernæst maa der anføres lidt om deres ydre Person, dog kun ganske lidt, thi Ansigtets Form, Øjnenes Farve og Udtryk, Haarets Farve o. s. v., vedrører os i Grunden ikke her; nej, det er blot Bentøjet vi vil tale om, thi det var der, de begge havde deres Skavank, og det er jo dog, ærlig talt, Menneskenes Skavanker vi mest lægger Mærke til og helst taler om.

Mester Mathisen havde i Krigen 1864 faaet det venstre Ben skudt af ved Knæet, da han om Bord paa Fregatten „Jylland" kæmpede med i Søslaget ved Helgoland. Først efter den Tid var det, han lagde sig efter at bruge Naalen. Det bortskudte Ben havde han faaet erstattet med et Træben og en aarlig Invalideforsørgelse. Om nu dette Ben oprindelig var lavet for kort, eller om det rigtige havde taget sig for at vokse siden den Tid, eller hvordan det nu ellers hang sammen, vides ikke, men vist er det, at den gode Skrædder ved hvert Skridt foretog Sidebøjning til venstre.

Daniel havde fin Skavank fra Fødselen af. Hos ham var det det højre Ben, som var blevet for kort. For at bøde noget herpaa, var højre Fods Støvle forsynet med en ualmindelig tyk Saal og tilsvarende Hæl. Men lige meget, det højre Ben havde nu alligevel for langt til Jorden, saa for hvert Trin gjorde Daniel Udfald til højre Side.

Var de to Kolleger ude at gaa sammen, og de Veje, Skæbnen førte dem paa, ikke særlig brede, da kunde det ikke undgaas, at de idelig klinkede sammen, thi af gammel Vane holdt Daniel sig mest paa venstre Side af sin forrige Mester. Vel havde de forsøgt at bytte Plads, men hvad hjalp det, thi da blev det Hofterne, som øvede Sammenstød, og hvad værre var, Realskolens Drenge — Byen havde naturligvis Realskole — raabte efter dem, at de udslyngende Hoveder var et ypperligt Eksempel paa Centrifugalkraften.

Nu var altsaa Københavnsturen for Haanden. Der var en Milsvej til nærmeste Dampskibsplads, og da Gangen jo var de to Skrædderes svage Side, havde de for 1 Kr. og fri Fortæring lejet Ole Riber til at køre. Natten før Afrejsen havde Madam Mathisen travlt med Stegning og Bagning,

thi de rejsende skulde forsynes rigeligt med gode Levnedsmidler for at spare paa de rede Penge. Ole Riber mødte i god Tid om Formiddagen, og de tre Mænd drak adskillige Afskedsbægre sammen. Endelig brød de op. Mathisen gav Madammen et smældende Afskedskys, og af Daniel fik hun en hjertelig Omfavnelse.

„Lad os saa bestige Kareten," udbrød Mathisen. „Blot nu Skraldeværket holder?"

„Holder! Hvad bilder du dig ind, Skrædder? Tror du ikke, jeg har rullet paa Landevejen før i Dag?" udbrød Ole.

„Alt for tit, Ole Kusk, og Træværket bliver gammelt og mørt," ytrede Mathisen.

„Pas du dine egne møre Træskanker, Skrædder, og se om du kan komme hel og holden hjem med dem," svarede Ole haanlig.

Skrædderen svarede ikke paa denne Ytring, men smed sig magelig og fornærmet tilbage i Stolen, saa de slappe Fjedre næsten gik helt sammen. Ole knaldede med Pisken, den gamle røde humpede af, og de to Passagerer sendte en ordenlig Røgsky fra sig. Mathisen forsømte ikke at aflevere naadige Hilsener til en og anden Bekendt inden for Butiksruderne; enhver i Byen vidste naturligvis, hvilken storartet Rejse de to Borgere stod i Begreb med at foretage. Daniel derimod saa hverken til højre eller til venstre, men stirrede med et lykkeligt Smil paa Læberne og halvt tillukkede Øjne stift frem for sig. Nymark var ikke til for ham mere, men hele Verden laa foran ham som i en tæt Taage, bag hvis Gemme han ventede at finde de forunderligste Ting.

Vognen var gammel og skrøbelig, saa den svinglede som en fuld Mand fra den ene Side af Vejen til den anden.

De var omtrent midtvejs, da Mathisen stod af et Øjeblik.

„Bliv kun ved at køre, jeg skal nok springe op," raabte han til Kusken.

„Er det ikke bedst, jeg holder?" spurgte Ole Riber.

„Nej, kør du kun, Krikken har nødig at bjerge ved, og en gammel Matros, som jeg er, kan nok entre den Skude, om den ellers kan taale at røre ved," svarede Skrædderen vigtig og greb med Hænderne fat i Vognfadingen og fik derefter det rigtige Ben anbragt paa Vogntrinet, mens det andet — dump, dump — hoppede hen ad Vejen ved Siden af Vognen.

„Nu er det, han kommer til at slide lidt paa Træstanken," brummede Ole og smurte paa Krikken.

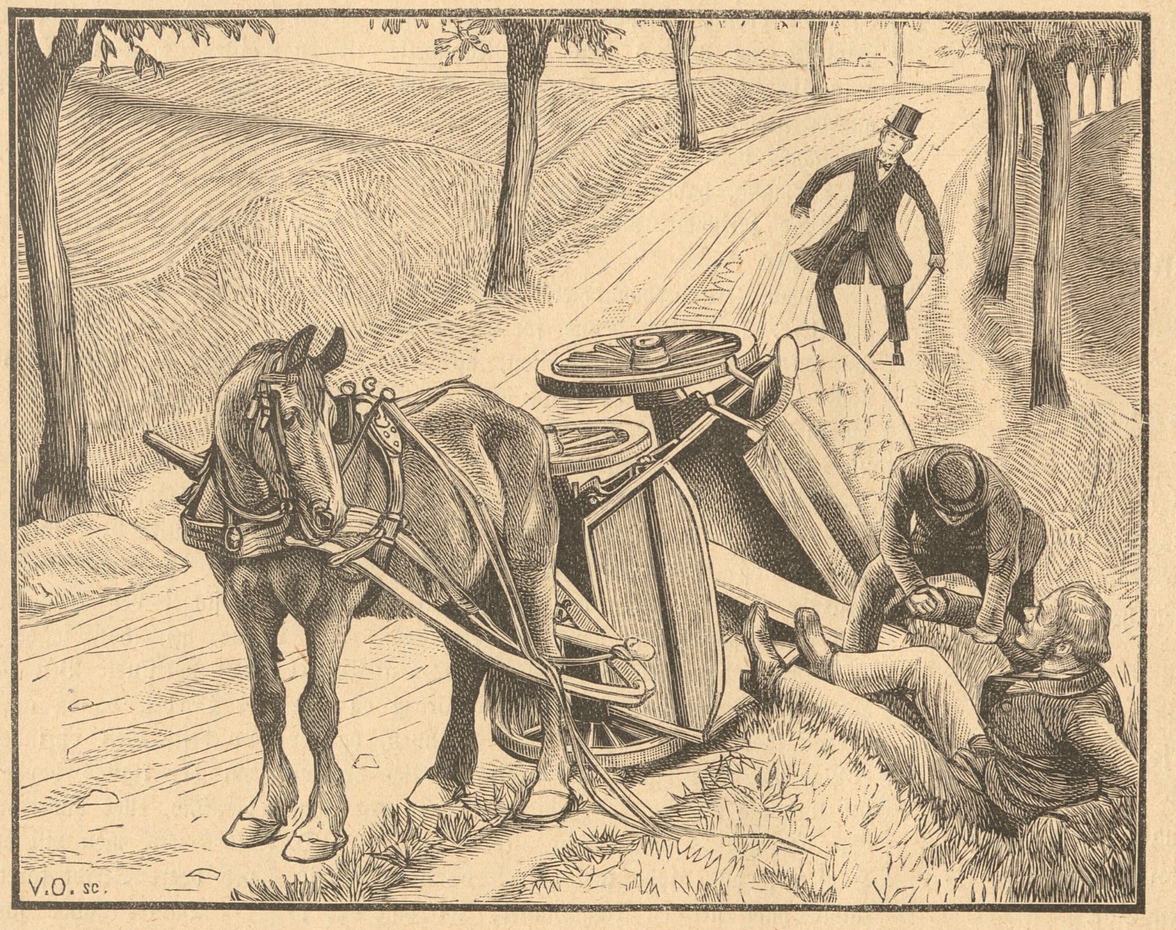

Den uheldige Kørsel.

Mathisen mærkede nok, hvad Meningen var, og han gjorde derfor en Kraftanstrengelse for at hæve sig op, Vognen tillod sig i det samme et højt Hop over en Sten, Træbenet tog derved en forkert Retning og forstak sig hurtig imellem to Eger paa Baghjulet, hvorved Skrædderen tabte Balancen og gik bagover, saa Kroppen kom til at slæbe langs ad Landevejen, mens Træbenet blev indviklet mellem Hjulets Eger.

Inden Ole Riber fik Farten standset, gav det et Knæk, og — Mathisen fik Benet fri.

„Saa hold da Vognen, dit Bæst! Mathisen brak Benet, hørte du vel," raabte Daniel, som pludselig var vaagnet af sine Drømmerier.

Ole drejede Hovedet og saa sig om.

„Nej, tror jeg ikke, den Gavtyv er paa Benene igen — ja, lad ham saa humpe bagefter en Stund, for jeg skulde da tro, at den røde kunde bjerge sig i Trav for en Skrædder med halvandet Ben," svarede Ole og brugte atter Pisken.

Det var ikke Benet, der knak, men derimod et Par af de raadne Eger, og med dem fulgte mere af Hjulet; da saa Hjulringen, der sad løs, trillede ud, huggede det lemlæstede Hjul — bump, bump — afsted hen ad Vejen og fulgte kun meget besværlig med sine Kammerater; det var noget, der kunde høres anderledes, end da Skrædderens Træben for lidt siden slog Takt ved Siden af Hjulet.

„Er Manden gal! Vi vælter paa den Maner!" raabte Daniel og foretog i det samme forberedende Øvelser til at komme af.

Den svajende Vogn fik derved Overvægt og væltede, saa Daniel og Ole Riber stejlede ned i Landevejsgrøften — dog uden at komme til Skade.

„Hvordan har du det, Mathisen?" spurgte Daniel sin Kammerat, da denne kom hoppende hen til dem.

„Held i Uheld, Daniel! Benet holdt, for det var godt Arbejde, skal jeg sige dig," forklarede Mathisen. „Men hvordan staar det sig med dit Træværk, Ole Kusk?"

Ole rystede ærgerlig paa Hovedet uden at svare.

„Staar? — Nej, det staar ikke, det ligger — og det i et Smadder," forklarede Daniel med et Smil.

„Var det ikke det, jeg sa'e?" ytrede Mathisen. „Træværket var pilraaddent, og den Slags Droster skulde forbydes, for de er lige saa uforsvarlige som „Plimsollske Ligkister"."

Daniel saa med største Beundring op paa sin lærde Mester.

„Plim — — — Plim — — — Plimsaal — — — hvad er det for en Ting?" spurgte han forbløffet.

Mester Mathisen bøjede langsomt Hovedet med en meget forbeholden Mine.

„Snak Dansk, Skrædder, om du ellers vil mig noget, og for Resten vil jeg lade dig vide, at hvisom noget skulde forbydes, saa var det saadanne Træstanker, der er farlige for andre Folks Liv og Lemmer," sagde Ole hidsig.

„Godt var det, at Benet holdt, og hvorfor saa skændes om det raadne Vognhjul," sagde Daniel i en mæglende Tone.

Ole sukkede og saa til sit medtagne Køretøj.

„Hjælp mig saa da Vognen paa Benene igen," bad han i en spagfærdig Tone.

Daniel var Tjenestvilligheden selv, og ved hans og Oles forenede Kræfter blev Vognen rejst. Mathisen stod og saa til uden at røre en Finger.

„Hvad skal vi nu fange an?" spurgte Daniel.

„Dersom I kunde hjælpe mig at faa Vognen i Gang, saa maa jeg nok se at komme til Tridsen hjemad," svarede Ole.

„Kom, Daniel, og lad den Landevejsprakker fløtte sig selv," sagde Mathisen.

„Men Vognlejen, den faar jeg vel først?" spurgte Ole.

„Fri Fortæring har du faaet, og vil du ha'e mere, saa skal det være Prygl," svarede Mathisen og truede med Stokken.

Daniel rykkede i ham og drog ham med sig.

„Saa rejs da ad H— — — — til, I skævbenede Skræddertampe, og gid I kunde brække Benene i Stumper og Stykker, baade det ene Slags og det andet, inden I naar til Vejsende!" raabte Ole opbragt.

Da Daniel vendte sig om, saa han, at Ole Riber støttede Vognen med den ene Haand, mens han holdt Tømmen med den anden, og langsomt gik det — bak, bak — tilbage efter Nymark til.

"Det var en skidt Begyndelse," ytrede Daniel til sin Kammerat.

„Bryd dig ikke om det, Daniel, noget gaar der altid i Vadsken, naar man er paa Rejse, og lidt Bryderi hører sig til, saa har man noget at fortælle om bagefter," svarede Mathisen.

„Men Dampskibet? Tror du, vi naar det?" spurgte Daniel.

„Vi maa ta'e Benene med os, Daniel, der er ikke andet for," svarede Kammeraten.

Svedige og forpustede naaede de Dampskibspladsen, og det var jo ikke mere end rimeligt, at Tørsten skulde slukkes med en Taar Øl, især da Dampskibet endnu ikke var i Sigte.

De slog sig ned paa Gæstgivergaarden og listede den ene Bajer ned efter den anden, saa de omsider fandt sig trøstede over de udstandne Genvordigheder og saa Tilværelsen fra den lyseste Side.

„Nu fløjter Damperen, saa maa vi nok lette ved os!" udbrød Mathisen pludselig.

„Damperen har været her længe, saa skal de Herrer med den, saa er der ikke lang Tid at give væk, for nu er den færdig til Afgang," forklarede Gæstgiveren.

(Fortsættes.)

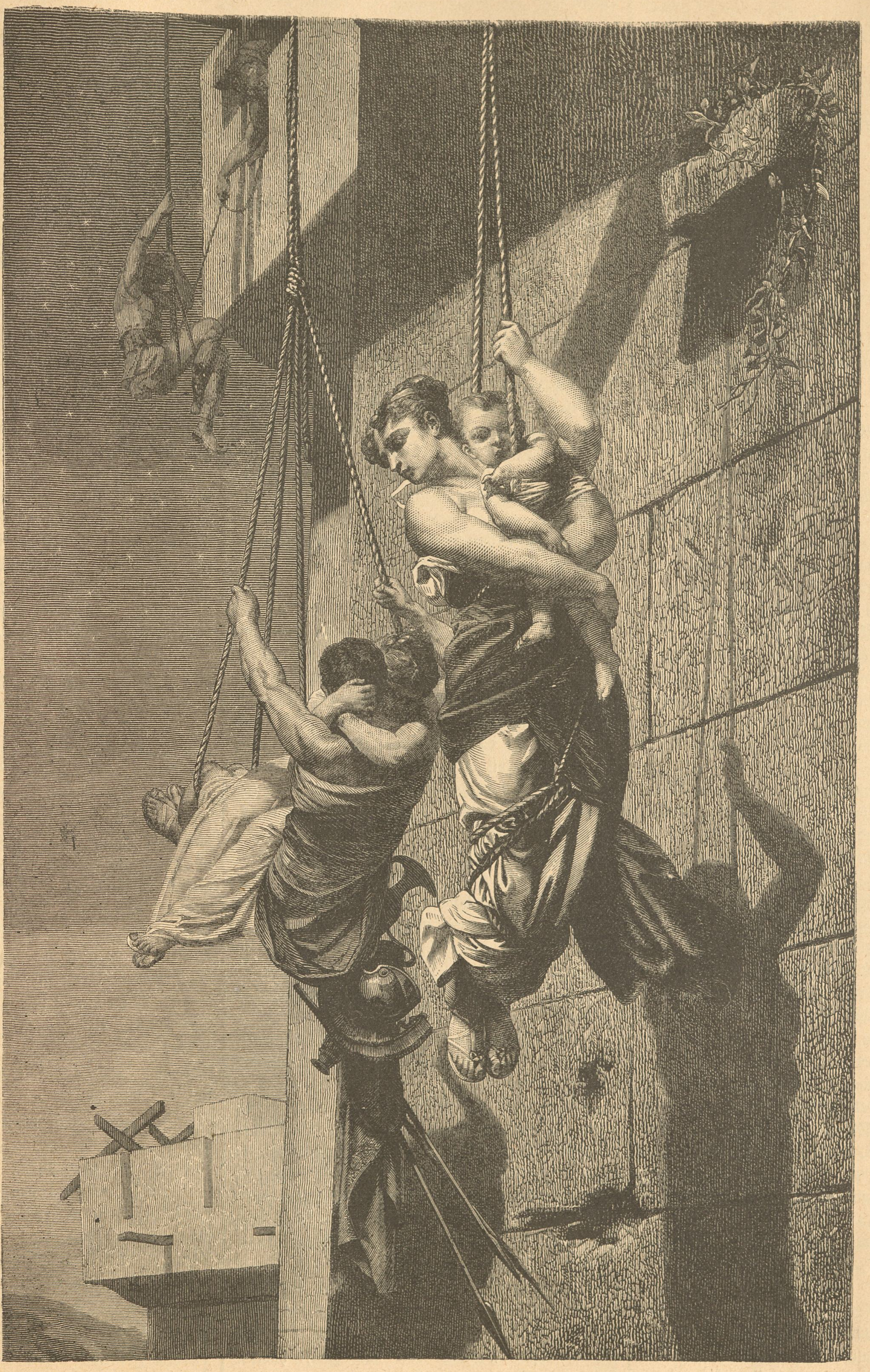

Paa Flugt.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

Midt før Middag kom Bartel gaaende ned igennem Gaden, langsomt og uden at se i Vejret eller hilse paa Venner og Bekendte, som han ellers plejede. Han standsede ved Viben Peters Dør, tog sin Hat af og blev staaende med blottet Hoved neden for Bislaget. Enhver vidste allerede at fortælle, hvad der var gaaet for sig om Formiddagen oppe paa Raadhuset, Rygtet har brede Vinger, Viben tabte, men Bartel vandt, om den førstes Adfærd var der forskellige Meninger, om Bartels kun en, hans Navn lød fra alles Læber. Folk studsede ved at se ham tøve uden for Faderens Hus med blottet Hoved, nysgerrige Ansigter kom frem i Genboernes Vinduer, men det paafaldende i hans Adfærd blev adlet af den dybe Smerte, hans Aasyn udtalte.

„Hvad staar Raadmand her for?" spurgte en Bekendt, som gik forbi.

„Jeg venter paa min Broder Viben," svarede han og indlod sig ikke videre med Spørgeren.

Havgusen kom, Folk flygtede skyndsomst ind i deres Huse, lukkede Vinduesskodder og Døre, Gaden blev tom, Bartel stod der endnu, lænet op til Muren, tavs og ubevægelig som en Støtte, med Hatten knuget sammen i begge Hænder.

Viben var ikke hjemme, det varede flere Timer, før han vendte tilbage. Da han saa Bartel, standsede han og sagde: „Hvad vil du?"

Bartels Røst skælvede, han strakte Haanden hen imod Viben. „Jeg kommer for at bede dig om Forladelse," hviskede han.

„Hvorfor gaar du ikke ind?"

„Jeg vidste ikke, om jeg maatte."

Viben lod til at betænke sig, det kæmpede i ham, han tog Broderens Haand og sagde: „Kom indenfor, Bartel, aldrig har du staaet mit Hjerte saa nær som i Dag. Vi to vil tale sammen." Dermed førte han ham ind i Stuen.

Nanne lyttede bag Vinduesskodden, hun havde længe set Bartel ved Bislaget, men vilde ikke gaa ud til ham. Da de kom ind, stillede hun sig hen ved Kaminen, med Hænderne under Forklædet. Hun ventede ogsaa. Bartel lagde ikke Mærke til hende, hans Øjne vedblev uafbrudt at søge Broderens.

„Er du vred paa mig," stammede han, „jeg kunde ikke andet."

„Sig ingenting," udbrød Viben, „det behøves ikke; du handlede som det sømmer sig en af vor Slægt; jeg forliste min Sag hos dem, det er vist, men Folk vil dog tale længer om Carsten Peters Sønner end om Reimer Grotes Proces. Hvad vil du mere?"

Der blev lettet en uhyre Vægt fra Bartels Bryst, medens Viben talede, Smilet og Lykken vendte tilbage paa hans Ansigt, han drog sit Vejr saa dybt, at det hørtes i den anden Ende af Stuen. Først nu fik han Øje paa Moderen og vedblev at nikke til hende, medens han svarede: „Jeg har et Ærinde til og kommer for at gøre en Handel med dig. Sælg mig den Arv, — vil du? Jeg betaler tilbage, alt hvad du har givet lamme Ties for den, og enhver, som har hans Skyldbrev for mere, skal ogsaa nok faa sine Penge."

„Det synes mig ellers var et godt Tilbud," sagde Nanne.

Viben rystede paa Hovedet. „Det kunde jeg gøre i Gaar, men ikke i Dag. Medens vi sidder her, gaar der ridende Bud med Sagen til de otteogfyrre i Heide, siger de Nej, saa bringer jeg den for Landsforsamlingen, som kommer tilstede paa Lørdag otte Dage."

„Og hvis den ogsaa siger Nej?" ytrede Bartel frygtsomt.

En truende Rynke lagde sig over Vibens Pande, medens han svarede: „Derom vil vi tale, naar den Tid kommer, de skal dømme først. — Men man maa altid helst se frem for sig, som vor Fader sagde. Skulde det ogsaa gaa mig imod i Heide, saa drager jeg fra Meldorf, jeg kan ikke blive ved at leve mellem disse Mennesker, det maa have en Ende. Hver Gang jeg faar Reimers Navn at høre, vil det minde mig om lamme Ties og den Arv og vor Faders Ord og — noget mere. Naar jeg gaar forbi hans Hus, vil de mørke Tanker komme frem i mit Sind. Jeg maa herfra."

„Du rejser bort," gentog Bartel dybt bedrøvet. „Kan det ikke være anderledes?"

„Det er besluttet."

„Men Moder bliver da tilbage?"

„Nej!" svarede Nanne hurtig og bestemt, som om hun i Forvejen vilde afværge enhver Modsigelse. „Jeg maa følge med min Dreng. — Ja, I er begge to mine Drenge, men han der vil trænge mest til mig."

„I rejser da allesammen fra mig?" sagde Bartel, „hvor vil I drage hen?"

„Hvem ved det? Verden er stor nok for os to, ind i Holsten, op i Danmark, jeg tænker vel, vi finder et Sted."

„Jeg rejser med," raabte Bartel pludselig.

Viben rystede paa Hovedet. „Du bliver, hvor du er, dig knytter Baand og Forhold her til Byen. Naar jeg er borte, skal du være Slægtens Hoved, de fik ikke rigtig Held ved at gøre mig dertil."

„Hvad vil du tage dig for iblandt de fremmede?"

„Det kommer an derpaa," svarede han mørk, „jeg vil handle, som jeg finder ret, og for Resten give mig Gud i Vold."

Bartel sad og hørte til med vaade Øjne uden at indvende noget, han kendte sin Broder og vidste, at alt hvad der kunde siges, dog ikke vilde være i Stand til at rokke hans Bestemmelse. „Jeg maa da i det mindste komme og besøge jer?" spurgte han. „Og jeg kommer tit," føjede han til, idet Viben rakte ham sin Haand over Bordet, „det ved jeg forud. Jeg vil længes efter jer. Mens Viben er borte, synes jeg altid, jeg mangler en Støtte. Jeg lever først ret, naar jeg har jer allesammen hos mig. — Vi var dog saa lykkelige og havde det saa godt, hvorfor kunde det ikke blive ved?"

„Fordi det var bestemt anderledes."

„Du mener den Kvinde fra Amerswurth. Jeg havde næsten glemt hendes Spaadom."

„Jeg har aldrig tænkt saa meget paa den som i disse Dage," svarede Viben.

„Jeg ikke heller," hviskede Nanne.

Aftenen brød frem, de tre sad endnu ude i Dilen. Nanne deltog ikke synderligt i Samtalen, hun hørte til og havde slaaet Forklædet op over sit Ansigt. Af og til brød et undertrykt Suk frem og en Lyd, som naar man søger at kvæle Graaden. — Viben talede, Bartel sagde Ja til det, han bestemte. Han købte Huset, Jorden, alt hvad Familien ejede i Meldorf, han modtog Raad, hvorledes han skulde forholde sig som Slægtens Overhoved. Det var for ham, som om han sad ved sin Broders Dødsleje og hørte paa hans sidste Vilje. Vibens Stemning, det tungsindige Udtryk i hans Ansigt, det afbrudte og bitre i hans tilbagetrængte Røst bidrog kun til at gøre Billedet mere levende.

Sagen var altsaa nu bragt for de otteogfyrretyve Regenter, og begge Brødrene drog op til Heide. Det var en gammel Skik dengang, at Parterne Dagen før Dommen faldt, skulde gaa omkring til Regenterne for at hilse paa dem og anbefale dem Sagen.

Det kaldte man spotvis at gaa Tiggergang, og Viben kunde ikke undslaa sig herfor, hvor meget det end var hans Natur imod. Regenterne, som kom til Byen, boede sædvanlig hos Borgerne i de smaa Huse omkring Torvet, her gik de til og fra hverandre eller mødtes i Bislagene for at raadslaa indbyrdes. Denne Gang var der større Bevægelse i Byen end ellers. De otteogfyrre havde ladet gøre Opraab og sammenkaldt Landsforsamlingen i et vigtigt kirkeligt Anliggende, som ikke vedkommer denne Historie. Paa dette Møde gjorde Viben Regning, idet hans Plan var straks at bringe Sagen for Landsforsamlingen, hvis Regenternes Dom skulde gaa ham imod.

Fredag Aften var Borgernes Huse besatte med fremmede Gæster. Enhver af dem havde sit Vaabenmærke malet i stærke og skrigende Farver paa et Skjold, der blev hængt op over Døren, hvor han boede, eller fæstet til en Stang ude paa Gaden, saa Venner og Bekendte kunde se, hvor de var at finde. Paa det store Torv foran Kirken, som efter en Beretning skulde kunne rumme ti Tusinde Mennesker, slog de Boder op til Markedet, der blev holdt hver Lørdag, før Dommerne traadte sammen. Piger og Karle fejede Fortov og strøede Grantoppe og Enebærkviste uden for Dilerne, enhver havde sin Bestilling. Bartel sad hjemme og ventede og læste i Salmebog, medens Viben gik Tiggergang.

„Nu vil jeg bære mig rigtig besindig ad," sagde Viben til sig selv, „komme dem venlig i Møde, hvad Slags Folk det saa er, og høre taalmodig paa al deres Snak. Ingen af dem skal faa mig opirret med min gode Vilje."

Den første, han besøgte, var en af Carsten Peters gamle Venner. Manden tog vel imod ham og bød ham Plads hos sig ude i Bislaget. — „Det er en slem vanskelig Sag, du har for," bemærkede han og rystede paa Hovedet. „Der staar mange imod dig, og næsten alle af min Slægt holder med Reimers, saa jeg ved ikke, hvad jeg skal sige til det."

„Stemmer I da efter Slægt og Venskab?" spurgte Viben heftig og glemte allerede i første Øjeblik, hvad han nylig havde besluttet.

„Jeg stemmer efter Ret og Billighed," svarede Manden, „det er jeg bekendt for. Desuden var din Fader min gode Ven, han gjorde mig engang store Tjenester, men Reimer Grote er ogsaa brav, jeg slaar mangen god Handel af med ham; der er ingen, som betaler bedre Priser for mit Korn. Kniber det i mellem

Stunder for Penge, er han ogsaa villig til at laane."

„Ja, og da nu Carsten ikke kan købe Korn og ikke kan laane dig Penge, saa er en levende Hund bedre end en død Løve, som Ordsproget siger."

Den anden smilede, han fattede ikke Meningen af disse Ord og gjorde sig heller ikke den Ulejlighed at tænke videre over dem. „Netop," svarede han hen i Vejret, „det er just, hvad jeg mener. Man vil nødig lægge sig ud med gode Venner, de kan blive en til Nytte, før man tænker det. Du forstaar mig nok."

„Det forstaar jeg godt," sagde Viben. „Noget for noget. Du er Handelsmand og sælger din Stemme, som du sælger dit Korn, til den, der betaler bedst. — Farvel!"

I det andet Sted laa Manden og sov. Da Viben traadte ind, rejste han sig over Ende paa Bænken og støttede Hænderne paa sine Knæ. „Hvad vil du?" spurgte han og gabede.

„Jeg vil anbefale den Sag til dig, som du skal dømme i Morgen."

„Naa, saa det vil du. Ellers er det sært, du kommer til mig derom, Viben, Carsten Peters Søn. Din Slægt og min plejer helst at gaa af Vejen for hinanden. Det var nu det med de Faar, som løb over paa Meldorf Grund, og som din salige Fader fik mig til at bøde svære Penge for, jeg glemmer det aldrig og svor ham Torden og Lynild til, men hvad gør det? — Derfor vil jeg alligevel handle efter bedste Skøn, det er saa ligefremt, Retten maa have sin Gang. Det siger jeg dog forud, jeg holder med Reimer. Jeg ser hverken paa Gunst eller Gave, men vi skal nok lave det saadan, at du faar Nej i Morgen, og at det bliver din Fader dyrere Faar, end de blev mig. Det kan du lide paa."

„Jeg maa da trøste mig med, at du er ikke den eneste, som skal dømme."

„Det er vist, men den, jeg siger Nej til, siger ogsaa alle mine Nej til, Folk sætter Pris paa mig, maa du vide, og jeg har rare Gaver, til at tale for dem jeg synes om. Er jeg ikke den første af de fem Hundrede, saa mener jeg nok, jeg tør regne mig som den anden i Tallet, — i det mindste som den tredje," føjede han mere beskedent til.

„Det tror jeg ogsaa," svarede Viben, „regn dig baade til den anden og tredje, der følger jo to Nuller efter det første Tal i fem Hundrede." Han vendte Manden Ryggen og gik.

I det næste Sted fandt han en stor Forsamling siddende omkring et Bord, hvorpaa Øl- og Vinkanderne gik flittig rundt. Reimer Grote og Landsskriver Gynther var tilstede i Kredsen. Da Viben traadte hen til Bordet og nævnede sit Ærinde, opstod der almindelig Tavshed i Stuen, en af Mændene rejste sig op fra Bænken og sagde:

„Mit Navn er Hans Schwien, om du ellers kender det. Du sloges en Nat med min Fader, som nu er død, og jeg hørte dig raabe paa, at vi kun var at træffe mellem Skarnet. Hvorfor søger du mig da i Aften?"

„Om jeg havde Ret dengang, kan du jo gøre alle de hæderlige Mænd, som her er tilstede, det samme Spørgsmaal. Bor du i Skarnet, Hans Schwien, er du for dybt nede til, at jeg vil have med dig at bestille."

„Og mig da!" spurgte en anden. „Jeg stammer fra Jerren Selves, ham din Moders nære Slægt drev fra Curt Viberiks Gaard. — Mig søger du vist heller ikke?"

„Jeg undrer mig over, at du tænker paa det nu, da du skal dømme i min Sag. Vor Slægt havde dog ingen anden Skyld mod din, end at de hængte den Mands Billede op i en Galge, som stjal den evneløse Enkes Penge. Regner du dig til ham, saa sidder jo Tyvens Slægt til Doms i Morgen over en ærlig Mand."

Der opstod en forfærdelig Larm efter disse Ord, Jerren sprang over Bænken og rev en af Økserne ned fra Væggen, men Viben blev rolig staaende og sagde: „Jeg ser nok, jeg kommer uden Vaaben, lad den Strid fare, til vi mødes igen, maaske du saa har mindre Lyst til at slaas end i Aften."

Da Reimer og Landsskriveren atter havde bragt nogen Ro til Veje, vendte Gynther sig om mod Viben og sagde: „Hvem er den Mand, som ukaldet vover at trænge sig ind i vort Lag? Jeg tror, han gør bedst i at gaa sin Vej igen."

Viben var efterhaanden bragt i en Tilstand af Ophidselse, der lod ham glemme enhver Tanke paa det fredelige Forsæt, han nylig havde fattet. Fra alle Sider i Kredsen mødte han spottende og haanlige Blikke, man lo ad ham og talte højt om ham. Furen traadte frem over hans Øjne, Aarerne i hans Pande stod spændte. „Jeg maa have set dig et Sted før," tilføjede Gynther, „jeg mindes ikke hvor, men dit Ansigt forekommer mig bekendt."

„Ja, vi to har mødt hinanden tilforn," svarede Viben. „Det var den Nat, de Mordere gik til Heide og brændte Henrik Zytphen paa Munkebjerget, du var i deres Spidse og førte dem, du og Prior Augustinus. Munken er det gaaet tilbage for. Da vi antog Luthers Lære, vendte Folk ham Ryggen og jog ham bort fra Klosteret. Jeg saa ham paa en af mine Rejser flygte ud af Landet. I Meldorf gik han med Præster og Kordrenge i Følge, da han listede over Grænsen, fulgte kun een Mand efter ham, det var den spedalske Dreng Jødeken, han løb bag Munken, lo og dansede og gjorde Støj med sin Skralde. — Augustinus har faaet sin Straf, — dig venter den paa endnu."

„Tal dog besindig!" sagde Reimer Grote dæmpet, idet han traadte hen til ham. „Du fortæller om dine Rejser her, du har maaske set meget, men ikke lært meget paa dem."

Viben gjorde et Skridt tilbage for at undgaa Reimers fremstrakte Haand. „Noget har jeg dog set, mens jeg drog af By, som jeg mindes endnu. Fra Schalkolz til Tellingsted rejste jeg, der stod at læse paa en Sten:

Claus Grote
slog hyr syne Broder zu Tode.

Var Claus Grote ikke Reimers Fader?" tilføjede han spottende.

Under den almindelige Bevægelse, dette Spørgsmaal vakte, satte Viben sin Hat paa Hovedet og forlod Stuen.

„Saa ikke mere for i Aften," sagde han til sig selv ude paa Gaden og tørrede Sveden af sin drivvaade Pande.

Bartel stod i Døren og ventede med ængstelig Utaalmodighed. „Hvordan gik det?" spurgte han, og søgte at læse sit Svar i Broderens Ansigt.

„Jeg havde ikke rigtig Held med mig," sagde Viben.

Om Aftenen sad de to Brødre i Bislaget og saa ud paa Folk, som gik forbi. Det begyndte at blive silde, da der kom en Mand hen imod dem, indhyllet i en lang Kofte. Han gik op og tog Plads paa Bænken foran Viben. Da han slog Koften tilbage, kendte de Reimer Grote.

„Jeg kommer igen," sagde han, „skønt du ventede mig vist ikke, efter de haarde Ord du lod falde deroppe. — Nej, bliv siddende, Viben, og lad os tale sammen som to retskafne Mænd, der sætter større Pris paa at jævne deres Sag med Ord end med Vaaben."

„Retskafne Mænd handler ikke som I og eders gode Venner i Forsamlingen," svarede Viben. „De vender den Mand Ryggen, som beder om, hvad de ikke kan give, men de haaner ham ikke."

(Fortsættes.)

Loppen og Fluen.

Eventyr af Leo Tolstoy.

Loppen og Fluen mødtes paa Landevejen. Loppen kom fra Landet, og Fluen fra Byen.

Loppen stirrede paa Fluen og genkendte hende ikke, saa tør og mager og langbenet, som hun var bleven.

Fluen blev ogsaa forundret ved at se Loppen saa tynd og medtaget.

„Goddag!" sagde Loppen, „hvorfra kommer du?"

„Jeg kommer fra Staden," svarede Fluen.

„Og hvorfor er du bleven saa tør og mager?" fortsatte Loppen.

„Fordi man fører et rigtigt Hundeliv derinde," sagde Fluen.

„Hvorledes det?"

„Menneskene er saa utrolig gerrige af sig. Man tager ind i et rigt Hus og tænker: Her maa jeg kunne leve rigtig behageligt. Men saa snart Maaltiderne er til Ende, kommer to Tjenere og fjerner det altsammen, spiser en Del deraf, og hvad der staar tilbage paa Bordet, bliver vadsket op og tørret af. Det er ikke bedre, om man tager ind hos Fattigfolk; de har ofte ikke en Bid Mad i Huset, men lige gerrige er de for det — vadskes og skures skal det til Hobe. Saa besluttede jeg mig til at opgive Staden og flytte ud paa Landet igen; der er i det mindste Maden sundere, og Tallerknerne ikke saa afpudsede. Naa, og du, Mosterlil, hvorledes har du haft det?"

„Ak," svarede Loppen, „det staar ogsaa ilde til paa Landet. Folk sover ikke og bliver magre og forsultne. Hvordan man end hopper omkring i Sengene, faar man dog ikke fat i noget spiseligt. Og faar man hændelsesvis endelig fat i noget at bide i, saa vips! er de oppe og kiler af ud paa Marken og bliver der stundom hele Natten. Nej, jeg tager ind til Staden; maaske jeg dog kan ernære mig lidt bedre der."

„Ja, gør du det, min lille Ven, det passer for dig: Der finder du en hel Hob af tykke, velnærede Mennesker, som ligger i Dynerne lige til Middag. Jeg traf just forleden en Loppe, som knap kunde slæbe sig afsted, saaledes havde hun smavset paa de fine Herskaber."

„Farvel da," sagde Loppen. „Jeg haaber, at jeg maa have samme Held. Troligvis bør jeg kunne leve ganske godt paa et Sted, hvor der ikke findes andet, end Folk som sover!"

Loppen hoppede afsted til Staden, og Fluen fløj ud paa Landet.

Paa Flugt.

(Med Billede.)

Der er et dirrende Liv, en dramatisk Spænding i den her afbildede Scene. Det er ikke blot Legemet, der opbyder sit yderste af Kraft og Behændighed, det gælder endnu mere om Tanke og Sind, alle Sjælens Kræfter, som her i Afgørelsens Stund forhøjer deres Virksomhed til det dobbelte, ja det tredobbelte.

Længe har de stakkels Fanger, Krigens ulykkelige Bytte, hensmægtet Tiden inden for Fjendens Mure. Det er i Oldtidens barbariske Dage, da Krigsfangen kun havde Udsigt til en forsmædelig Død eller til Slavekaar for Livstid. Det er en grum Skæbne for de tapre Krigere, der har kæmpet for deres Frihed og Arne. Ikke blot skal de selv ombytte den frie Mands Livsstilling med Trællens Lod, men de skal se Hustru og Børn, som trolig har delt deres Fængsel, blive revne bort fra deres Side, adsplittede og solgte paa Slavemarkederne.

I Dage og Nætter har de derfor pønset paa den Flugt, som nu endelig er sin Fuldbyrdelse nær. Det er i den aarle Morgenstund, da Stjernerne slukkes, og Solrøden kaster sin første Skær ind over den slumrende Hovedstads Mure og Tage. Alt er omsigtsfuldt forberedt til Flugten. Da Byportene ikke tilsteder nogen optænkelig Udvej, maa denne søges over Ringmurens Krone, og helst paa det Sted, hvor denne springer frem over den vildeste og mest utilgængelige Fjeldkløft. I dybeste Hemmelighed har man forskaffet sig de nødvendige Redskaber. Det solide Tovværk bliver i Hast fastgjort paa det yderste Udspring, Hjelm og Vaaben, der siden skal tjene til Forsvar, bliver tilknyttede. Endnu en Omfavnelse mellem Mand, Viv og Børn, en Afsked med trofaste Venner og Hjælpere i den fjendtlige By, og Rejsen tiltrædes, der skal føre til Frihed eller maaske til Døden. Længselsfuldt skuer den unge Moder ned mod Jorden, hvis Grønsvær alt begynder at dæmre gennem Morgenskæret, medens den unge Hustru eller elskede ved Siden af ligger som bedøvet i Mandens Favn. Hvert Øjeblik er kostbart, og at det rettelig benyttes, derpaa beror for disse Mennesker Fremtiden. Det kan vel vare Døgn endnu, før de naar i fuldkommen Sikkerhed, men naar de om en kort Stund føler den faste Jord under deres Fod og ser den aabne Vej for deres Øjne, vil dog den første Frihedsjubel tone gennem deres Bryst.

Fjerkræ- og Biavl.

En mekanisk Sværmanmelder.

Et Firma Weller og Günther i Gaildorf har konstrueret et Apparat, der melder, naar Bierne sværmer. Indretningen er følgende: Ved Flyvehullet er anbragt en 10 Ctm. høj Klap, der paa en nem Maade kan stilles højere eller lavere. Den er befæstet til en tynd Traadakse, der løber tvers over Stadets Forside, og som i den ene Ende bærer en lille Klap, ved hvilken en Staalfjeder bliver frigjort, saa snart Flyvehulklappen under Sværmningen bliver skubbet frem. For Fællesstader er konstrueret to andre Indretninger, hvorved Aksen spares. Alle tre Apparater fungerer lige godt. Fjederen staar i Forbindelse med en Rulle, over hvilken der løber en glødet Jærntraad, der sætter Bistadet i Forbindelse med et i Biavlerens Bolig anbragt Ringeapparat, og som ved en Vægt er spændt saa stramt, at hverken Vind eller Fugle kan bevæge den saa stærkt, at Ringeapparatet lyder. Bliver nu Fjederen ved Sværmningen frigjort, saa drejer Rullen sig, Vægten synker til Jorden, hvorved Jærntraaden strammes og Ringeapparatet gør Allarm. Foruden en ganske simpel Klokke har Opfinderne konstrueret to komplicerede Apparater, af hvilke det mest originale ikke alene lyder i tre Timer, men endog nøjagtig angiver Tiden, da Sværmen fløj ud. — For dem, der ikke ønsker Ringning, har Opfinderne haft en anden Ide: Der anbringes et Flag saaledes, at saa snart Fjederen virker, drejer Stangen sig og fører Flaget til Vejrs. — Det er en Selvfølge, at ikke hver enkelt Bolig staar i direkte Forbindelse med Ringeapparatet ved en særskilt Ledning. Traaden fra samtlige Stader er befæstet til en Stang, der drejer sig, hver Gang en Fjeder frigøres, og saaledes virker paa Rullen, og derved paa Apparatet gennem Jærntraaden. Ved et Blik paa Fjederen eller Flyvehulklappen ved de enkelte Boliger, vil man da straks være paa det rene med, hvilken Familie det er, der har givet Sværmen.

J. J.

Havebrug.

Hornspaan. Naar Jorden i Urtebedene ikke er kraftig nok, kan man udbløde Hornspaaner i Vand og vande med dette. Ønsker man en hurtig Virkning, maa Spaanerne koges.

*

Vedbend i Potter drives med store og friske Blade, naar man planter dem i Mos, som er blandet med Skov- eller Løvjord. Synker Mosset sammen, maa der lægges frisk paa, og vandes godt om Sommeren.

*

Græskar. Ingen Plante egner sig saa fortrinligt til Dækning af Affaldsdyngen i Haven som Græskar. Den er her fuldstændigt i sit Element. Kærnerne kan lægges i Bunken først i Maj.

*

Rhabarberplanter egner sig fortrinligt til Brug i Smaahaver. Paa en lille Græsplæne virker en enkelt af dem ypperligt. Et Hul graves midt i Plænen, en Fod dybt og en Fod i Gennemsnit, fyldes med renset Jord fra Affaldsdyngen, hvorefter et Rodstykke plantes i Midten, hvor den snart vil prange som en smuk Bladplante, hvis Stængler Husmoderen kan gøre forskellig Anvendelse af.

*

For Hus og Hjem.

Stueplanter taaler ikke Støv, særligt ikke i den kolde Aarstid. Til god Trivsel kræves ubetinget, at Bladene af og til renses med en blød Svamp, fugtet i varmt Vand. Smaabladede Planter kan man oversprøjte. Ved gentagen Afvaskning fordrives ogsaa Insekterne, især naar der bruges tyndt Sæbevand.

*

Potteplanter blomstrer rigeligt og smukt, naar man helder et Fingerbøl ren Sprit i en Pot Vand og vander dermed.

*

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Den længes man efter, den man besynger;
man siger, den hvert Aar Naturen forynger.
12 5 7 8 9 6 1 2
Du aldrig fra noget saadan dig skille,
10 11 8
thi da Resultatet dette let bliver
2 3 4 5 6 7
hertil (eller den) Musiken maa spille.
7 8 5 6 7 9
I Krigstid Soldaten Dækning den giver.
10 9 4 2
En Sport, der ofte Taalmodighed kræver.
9 8 7 5 10 2 3
For denne mange studerende bæver.

J. J.

Linieopgave.

0
. 0 .
. . 0 . .
. . . 0 . . .
. . 0 . .
. 0 .
0

Naar disse Punkter og Nuller er udfyldte, staar der i den lodrette Midtlini: Navnet paa en jydsk By. De vandrette Linier er:

1 en Konsonant,
2 findes altid øverst,
3 fornemmes,
4 en By paa en af de danske Øer,
5 kommer man til paa Grund af det, der er nævnt under 3,
6 Pigenavn,
7 en Konsonant.

J. J.

Opløsninger.

Spørgsmaal i Nr. 37:
1. Jordbær.
2. Slynge—Slyngel.
3. Pul—Pult.
4. Pil—Pilk.
5. Sal—Salt.

Gaade i Nr. 37: Pap.

Juridisk Raadgiver.

Over min Mark gaar en Vej, som jeg ved en Overenskomst paa et fælles Dokument har givet et Par af Byens Mænd Ret til at benytte, imod at de hver lægger et vist Antal Læs Grus paa Vejen om Aaret Der spørges:

1. Er denne Overenskomst at forstaa saaledes, at naar en af Mændene udebliver med det skyldige Grus, saa har jeg Ret til at lukke Vejen af for dem begge?

2. Eller svarer enhver af Mændene udelukkende for sig, saa at den enes Forsømmelighed ikke vedkommer den anden?

F.

Naar intet andet klart fremgaar, af hvad der er vedtaget, maa Overenskomsten forstaas paa sidstnævnte Maade.

* * *

Et Par Ægtefolk agter at skilles, men kan ikke enes om, hvem af dem der skal beholde deres eneste Barn, en lille Pige paa 8 Aar. Hvorledes kan en saadan Sag ordnes?

B. J.

Hvis Skilsmisse søges ad Bevillingsvejen, kan Ægteparret overlade Afgørelsen af det omstridte Spørgsmaal til Justitsministeriet; men hvis Ministeriet ikke finder Anledning til at indlade sig paa en saadan Afgørelse, vil Følgen blive, at Skilsmisse ad den Vej ikke opnaas. Søges Skilsmisse ved Domstolene, bliver det af disse at afgøre, hvilken af Forældrene der skal beholde Barnet. Det maa da antages, at det som Pigebarn vil blive tilkendt Moderen, naar Ægteskabets Opløsning ej særlig grunder sig paa hendes Brøde.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Brevkasse.

Flere Indsendere: „Husvennen" modtager gerne til Offentliggørelse saadanne Bidrag, der meddeler Oplysninger om Husflidens, Fjerkræ- og Biavlens Stilling her i Landet, og om deres Betydning for Enkeltmand; ligeledes saadanne Bidrag, der indeholder gode og nyttige Raad og Vejledninger for Hus og Hjem; Mark og Gaard, eller praktiske Anvisninger til at forfærdige Redskaber, Værktøj, Legetøj o. s. v. De mange af vore Læsere og Venner, der stadig ytrer Lyst til at støtte „Husvennen" med Bidrag, opfordrer vi til at have deres Opmærksomhed henvendt paa de anførte Emner. Ved at fremdrage Eksempler paa de Goder, der er tilført talrige Hjem gennem Husfliden, Fjerkræsagen o. s. v., vil man opmuntre Folk til med større Iver at lægge sig efter disse Ting, og ved at fremdrage gode Raad og Anvisninger for det daglige Livs Behov, vil man kunne glæde og gavne andre, med hvad man selv har høstet Gavn af.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 **Kr. Kvartalet** og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: For Fædrelandet, af Edm. de Amicis. En Brevveksling mellem mig og min Fætter om Ortodoksi og Religionsforbedringer, af Matthias Claudius. Et Fund, Digt af e—., med Billede. De to Skræddere paa Rejse, fortalt af Friis Jensen, med Billede, (Fortsættes.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Loppen og Fluen, et Eventyr af Leo Tolstoy. Paa Flugt, med Billede. Fjerkræ- og Biavl. Havebrug. For Hus og Hjem. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver. Brevkasse.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

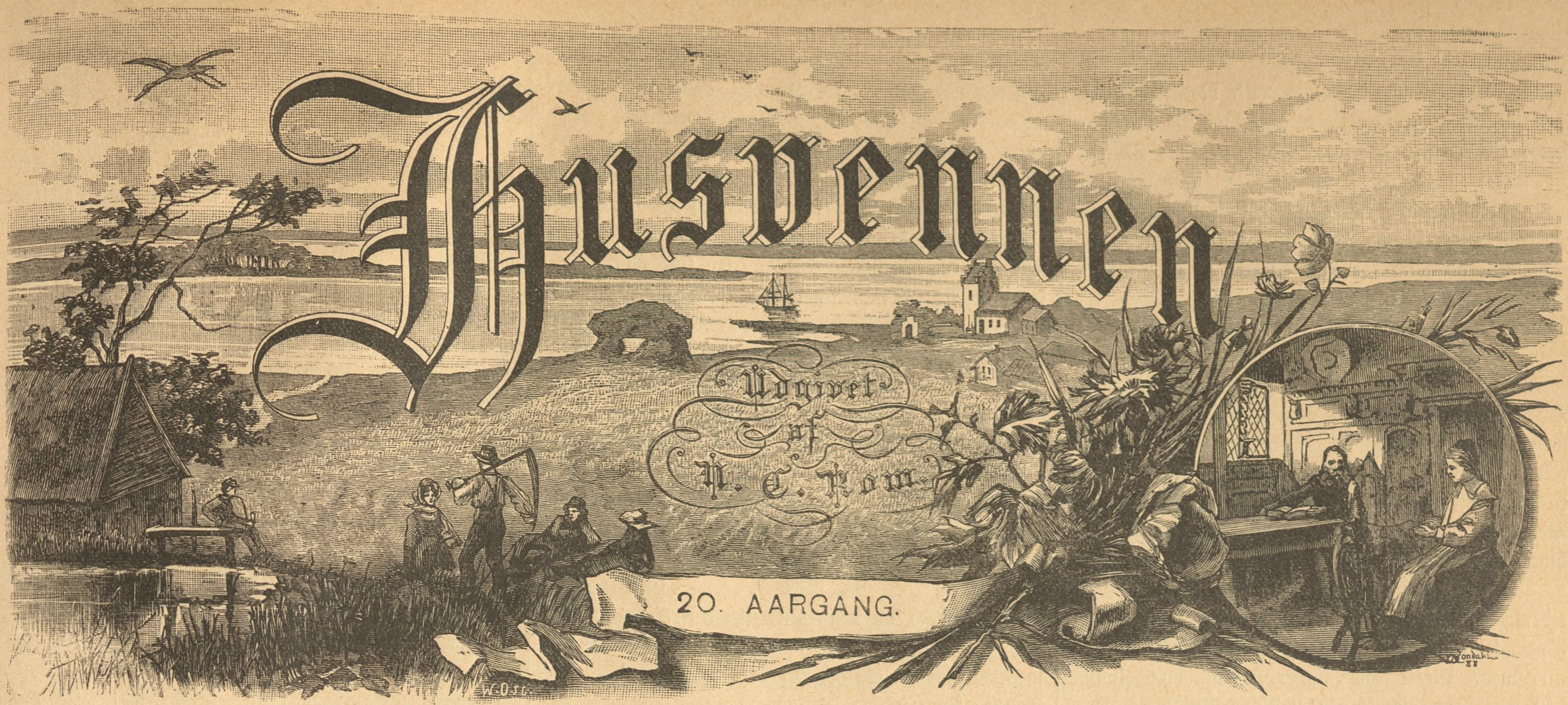

Nr. 39. Søndag den 25. Juni. 1893.

Sankt Hans-Kogleri.

Af Bertel Elmgaard.

Tag jer i Agt, I unge Karle, naar Sankt Hans kommer, naar Rugen drœer, og Hørren staar med sine blaa Silkeblomster. Da er der Trolddom i de lyse Nætters Luft, Kogleri i hver en Krog, det lokker jer i Møde fra den luende Bregneblomst, fra de muntre gamle Hekses kløgtige Ugleøjne, fra de unge Pigers skelmske Viser, fra den hvirvlende Dans omkring Sankt Hansbaalet. Og før I ved af, har Kogleriet taget Magten over eders ganske Sjæl og Sind. Derfor tag jer i Agt!

I kan jo sætte Bynke og Røn over Husets Døre og plante Bøge- og Hasselgrene i Hørageren. I kan ogsaa slaa Kors for eders Gemmer og bære et Stykke Staal hos eder. Det kunde maaske altsammen hjælpe, hvis I saa forføjede jer rolig ind og stille og andægtig søgte Hvile efter endt Dagværk; men det er just, hvad I ikke gør. Nej, I slentrer hen ad Vej og Sti eller føjter om langs Haver og Hegn, paa Lykke og Fromme; I kan ikke blive trætte af at indaande den lune Aftenluft eller føle den svale Brise mod eders Kind, og I maa spejde efter Baalene og lytte efter Sangen og Musiken, der kommer langt borte fra, og imens beruses I af den sælsomme Duft, Sankt Hansnatten brygger, den farlige Troldedug falder og svier Huden som Ild, de liflige Toner, der maaske kommer fra en klaprende Hekserok, lyder nærmere, fylder eders Øren, til sidst eders hele Sans, og saa tumler I afsted, nogle ind i Skovdybet, hvor Bregneblomsten, der kan skaffe eders Ønsker opfyldte, udfolder sin vidunderlige Pragt, og hvor I saa synker hen i alskens taabelige Drømme, andre drager til Sankt Hansbaalet og Dansepladsen, hvor Pigerne venter jer og pynter jer med Baand og Stjerner, kalder jer for Riddere og lover jer en Hest i Morgen for en Dans i Aften. Og imens I fejer hen ad de grønne Agre, rødmer Pigens Kind, og hendes Blik luer som selve Bregneblomstens Kalk. Og I tænker, at det vidt lysende Ildbaal skal skræmme alle Hekse bort; en køn Sang har I lagt om at holde al Slags Kogleri borte fra Mark og Gaard; og saa ved I ikke af, at det just i Aften er til Huse i eders eget Bryst. Tag jer i Agt, I unge Karle og Knøse. Baade det ene og det andet Sted kan I tabe, hvad I aldrig genvinder, og hverken Flyverøn eller Helligkilde kan hjælpe mod den Legems- og Sjælesot, en paadrager sig i Midsommernatten.

Det var gamle Jomfru Cæcilie, der en Aften fortalte om Dansen ved Sankt Hansbaalet og om Bregneblomsten, der staar udsprungen en Time ved Midnat. Jomfru Cæcilie var Sypige; ingen brugte Naalen saa flink og vævert som hun, ingen kunde faa en Kjole eller et Livstykke til at sidde som hun, og skulde en Brudekjole sys, duede det slet ikke, hvis hun ikke kom til at gøre det. Skønt gammel Jomfru slog hun gerne en Sladder af i de unges Lag. Det var som den idelige Omskiften fra By til By havde holdt hende frisk og ungdommelig, trods Ansigtets Rynker og Haarets Sølvstriber.

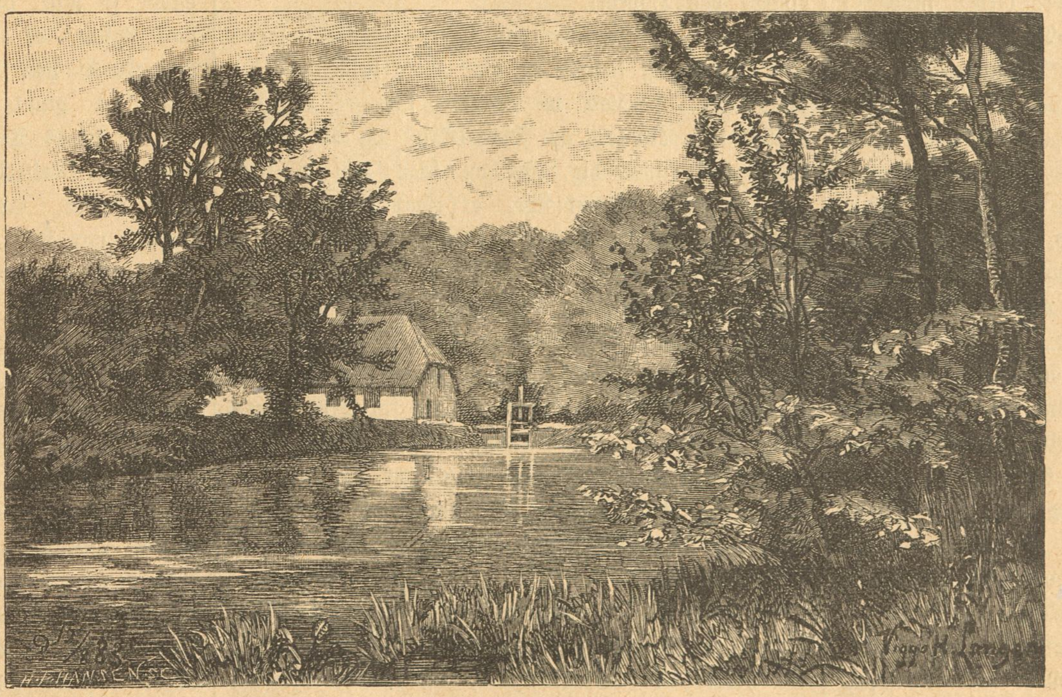

Dansk Skovlandskab, Tegning af Viggo H. Langer.

Det var ingen Midsommeraften, hun fortalte om disse Ting. Hvem har da Tid til at høre paa en gammel Kvindes Passiar, hvor er de unge, som da bryder sig om at vide, hvorledes deres Bedsteforældre dansede og sang, elskede og daaredes? Nej, Skoene paa, Musikanter spil op, saa træder vi selv Dansen! Om der endog var nogen, der kunde befæste os mod alle Nattens Koglerier og sige os, hvor den sælsomme Trylleblomst gror, vi laante dem dog ikke Øre!

Nej, det var tidlig en Søndag Aften i Efterhøst, paa den Tid, da Kornet er i Hus, da Kreaturerne vender tidlig hjem til Stalden, og da en Duft af Mark- og Haveurter bølger ind gennem Vinduer og Døre. Hist og her foran Stalddørene

holder en halvt aflæsset Vogn med Runkelroer, og ude i Haven staar Spaden endnu, hvor Pigerne har været i Færd med at tage Rødder, Porer, Timian og andet Vintergrønt ind. Den dalende Sol skinner mat ind fra Vest, der er Kulde i Luften, og inde i den store Folkestue med de hollandske Tavl i Væggen er der lagt i Ovnen. Her samles Gaardens Folk, Piger og Karle, et Par Timer før Nadvertid, og midt i Kredsen sidder Jomfru Cæsilie i en gammel Lænestol, sladrende og leende, med Skemt og Drillerier og gamle Minder paa Læben. Mager og lidt spids er hun bleven med Aarene, næsten gennemsigtig fin, men Tungen er endnu væver og smidig som de smaa, hvide Fingre, der ikke er det mindste krogede, og ungdommeligt Skelmeri spiller mellem Kindens Rynker og i de blaa, klare Øjne.

Det er de gamle Minder, hun dvæler ved, lebende lidt efter Ordene, som man samler ved hengemte Roser og Lavendler i Komodeskuffen, og alt imens stirrer hun ind i Ilden, hvis lystigt knitrende Flammer kaster hastige Strejfblink over Skikkelser og Ansigter i Kredsen og tegner stjernelyse Genskin i Køkkenhyldernes Bakker og Fade.

„Ja, det var Bregneblomsten, jeg kom til at tænke paa," sagde Jomfru Cæsilie, „jeg ved ikke, om den blomstrer endnu, og om nogen af jer har plukket den; men vist er det, den er bleven funden i min Tid. Ellers lykkes det kun faa at faa den at se, den springer ud en Time før Midnat Sankt Hansaften, og Klokken tolv falder Bladene af. Men det er ogsaa en vidunderlig Blomst: den, der plukker den, kan se alle de Skatte, der ligger gemte i Jorden, Muld og Stene bliver ligesom gennemsigtige for ham, og hvad han ønsker sig, gaar i Opfyldelse. Bregnefrøet, har jeg hørt fortælle, skal være endnu vidunderligere, men det er ogsaa langt vanskeligere at faa fat i end Blomsten.

Som jeg siger, Blomsten er bleven funden i min Tid — i mine Ungpige-Dage. Hvem, der Sankt Hansnat vover sig ind i Bregnemarken, har mange Farer at bestaa. Alligevel var det en ung Pige, der gik derind og plukkede Blomsten. Hun var paa min Alder, egenlig var vi som Søskende, og for Resten hed hun Cæsilie ligesom jeg. Hun var af et let og muntert Sind, sang og trallede alle Vegne, naar hun gik med sin Rive mellem Høstfolkene, og naar hun gik alene i Skoven og sankede Urter til Bedstemoderen, der var en klog Kone og forstod sig baade paa Sot og Helsen. Og var hun lys og let af Sind, var hun ogsaa glat og køn af Skind. Kinder havde hun saa friske og røde som et Æble i September, Øjnene var blaa og klare som en Foraarshimmel, Haaret gult og kruset som moden Byg, og svaj og let var hun i Gang som i Dans. Hvor hun viste sig i de unges Lag, stimlede Karlene ogsaa sammen om hende, og der var da altid Lystighed paa Færde; men naar hun saa fløj ind imellem dem med Spøg og Latter, saa kunde det hænde, at nogle af de helt unge Knøse trak sig ligesom sky tilbage, og de andre unge Piger holdt sig helst affides i en Klynge. For I maa vide, hendes Bedstemoder, den gamle Mo'er Birthe, var ikke blot en klog Kone, de sagde ogsaa, hun var en Heks, der kunde fortrolde Køerne, saa Bønderne intet Smør kunde kærne, og slaa Folk med alskens Sot, saa de aldrig fik Helsebod igen, og hvem kunde vide, om ikke nogle af de lede Kunster stak i Pigebarnet, saa vild og kaad, som hun var.

Hende, Cæsilie, var det, der fandt Bregneblomsten.

Det var en dejlig Sankt Hansaften — ak, det er nu snart mange Aar siden! Vi unge var samlede ude paa Højris Knude, hvor vi blussede med Halm og Lyng og gamle Tjæretønder. Forinden havde vi stukket grønne Grene i Hørren og pyntet Kreaturerne med Løv og Blomsterkranse. Endnu før det var bleven rigtig Aften, havde vi begyndt at samles, ingen vilde den Dag komme sidst fra sin Gerning. Solen var lige gaaet ned, Eng og Aa dampede, henne i Skovbrynet puslede Fuglene sig til Ro og sang endnu saa smaat; men fra den høje Knude lyste Ilden langt ud over Markerne, og rundt om i det fjerne saa vi Blus dukke frem, forsvinde og igen flamme op. Det tegnede til en lystig Nat. Pigerne smykkede Karlene med Baand og Stjerner og Blomstergrene, Karlene gav Vin og Hvedebrød, og alle var de saa dansegalne, at de knap kunde holde en Taa stille.

Da saa Dansen skulde begynde, trængte en Flok Karle hen om Stedet, hvor Cæsilie sad. Hun saa godt ud den Midsommeraften, kun atten Aar var hun, og i sin kønneste Stads, med Bedstemoders gamle Sølvbælte om Livet. Det var Troels fra Højris, en ung, dunhaget Knøs, der kom først til Mølle og rakte Haanden frem for at danse ud med Cæsilie.

„Nej, jeg danser ikke i Aften," sagde hun, „naar Tjæretønden her er brændt ud, gaar jeg min Vej, ind i Skoven."

„Saa skal du vel møde nogen derinde," mente Troels, „for det er ellers ikke din Vane at gaa tidlig hjem."

„Nej, jeg vil ind at søge efter Bregneblomsten," svarede Cæsilie, „den blomstrer kun i Nat."

„Bregneblomsten — hvad vil du med den?" spurgte flere.

„Jeg vil gøre tre Ønsker, som jeg faar opfyldte."

Karle og Piger kom nærmere, tog ligesom Maal med Øjnene af det dristige Pigebarn og rystede paa Hovedet.

„Du ved ikke, hvad du siger, Cæsilie," sagde saa Troels og fæstede et Par store bedende Øjne paa hende. „Lad de Tanker fare. Bregneblomsten er Kogleri og Djævelskab, og det værste Onde kan times dig, før du faar den plukket. For det har jeg hørt sige, at naar nogen i Nat gaar ind i Bregneskjulet, hjemsøges han af Troldtøj og onde Aander; de sværmer og summer om dig, til du bliver sær i Hovedet, og vil volde dig al den Skade og Fortræd, de kan."

„Aa nej, Troels," sagde Pigen og lo, „det er kun jer Karle, der maa frygte for den Slags Ting. Mig gør Kogleriet ingenting. I ved, min Bedstemoder er en grumme klog Kone, og hun har lært mig, hvorledes jeg skal finde mig til Rette, naar jeg vil plukke Bregneblomsten. Jeg slægter hende lidt paa."

„Gaa ikke din Bedstemoders Veje, Cæsilie," sagde han bønfaldende, „du raader ikke de Magter, der holder til i Bregneskjulet, og før du ved af, er du i deres Vold. Bliv herude hos os, her blusser vi og synger Majvisen, saa har det Onde ingen Magt."

Pigebarnet satte Haanden i Siden og smilte; det morede hende at se hans Ængstelse. Men Troels blev ved med at bede, han samlede efter hendes Haand for at holde hende tilbage, og et Par af de nærmestſtaaende Veninder trak hende i Skørtet.

„Hvad er det for tre Ønsker, du saa gerne vil have opfyldt, lille Cæsilie?" sagde han saa med lav Stemme.

„Ja, bi lidt og lad mig ret tænke mig om," udbrød hun og knejste, saa alle i Kredsen kunde se hendes fornøjede Ansigt. „Først vil jeg ønske, at jeg kan gøre min Bedstemoder en rigtig stor Glæde, hun sidder saa ensom derhjemme i Aften, Stakkel, alene med den graa Mis; jeg er løben ud, og den store spættede Ugle har de slemme Drenge stjaalet fra hende i Eftermiddag. Dernæst vil jeg tænke lidt paa mig selv. Jeg vil ønske mig rigtig mange Penge, lige saa mange som Morbro'er Tobias har, saa jeg kan faa et Par nye Dansesko og den bedste Klædestads, de har at sælge inde i Byen."

„Naa, og det tredje, du ønsker dig, hvad er det?" spurgte Troels, han stod og saa meget spændt ud.

„For det tredje ønsker jeg, at jeg maa rejse ud i den vide Verden med den, jeg holder mest af," svarede Cæsilie.

„Hvis han findes her, saa bliv hellere hos ham," hviskede Troels ganske tæt ind til hendes Øre, men alle saa godt, at den stakkels Fyr havde Taarer i Øjnene.

„Nej," raabte Pigen og svingede sig rundt. „Farvel allesammen, nu løber jeg! Bregnen blomstrer inde ved den gamle Jætteovn."

Og dermed sprang hun saa lystig som en ung Kvie ind ad Skovvejen.

De unge saa efter hende, til hun blev borte bag Skovhegnet, saa rystede de igen paa deres kloge Hoveder og hviskede indbyrdes om, at det gale Pigebarn nok blev en værre Heks end Bedstemoderen. Men hvad var det værd at tænke paa det, nu var det Sankt Hans, og Folk skulde more sig. Musikanterne spillede op, og Par efter Par dansede hen over Grønsværet. Men der var en, som ikke tren i Dansen, det var Troels, som nylig vilde være den første. Saa snart ingen gav Agt paa ham, sneg han sig bort, listede uset ind forbi Skovhegnet og satte nu i Løb ad den Vej, som han kunde tænke, Cæsilie havde taget. Hun havde jo sagt, hun gik til Jætteovnen. Der, vidste han ogsaa, at Bregnerne stod saa tætte, at de dannede et helt Krat; men han vidste tillige, at ved den gamle Jætteovn havde alskens onde Aander deres Tilhold, og at Stedet var farligt at gæste ved Nattetid. Haarene kunde rejse sig paa hans Hoved, naar han forestillede sig den Fare, Cæsilie var stedt i; men han maatte frelse den stakkels forvildede Pigesjæl, om han saa skulde holde Vagt hos hende mellem alle de summende Spøgelser og Heksaander. Blot han fandt hende i Tide! Og saa styrtede han afsted over Banker og Brinker, snublede over gamle Træstubbe, plumpede i Mosevæld og blev angest for Lyden af sine egne Skridt.

Jætteovnen laa paa en høj Bakkekam i en hel anden Udkant af Højris-Skoven. Omsider saa han de store graa Kampesten dukke frem over et tæt Krat af Bregner og Tjørn; men Cæsilie opdagede han ingen Vegne, hvor ivrig han end spejdede. Mon hun virkelig havde dristet sig ind i selve Jættestuen, hvor de fleste nødig satte Foden ved højlys Dag? tænkte han. Det gøs i ham, naar han saa op paa de graa Jættesten. Turde han søge hende derinde og sætte sig som Vagt og Beskytter ved hendes Side? Raadløs vadede han ind mellem Bregnerne, søgte at vinde op ad Skrænten, men gled og faldt over de vaade Stængler, saa Bregnetoppene lukkede sig som en Sø over ham.

Idet han atter prøvede at komme paa Benene, fornam han ligesom et Par Kløer i sit Ansigt, og paa det ene Øre fik han et Dask af en bred, dunblød Vinge. Hvad han ikke havde været fortumlet, saa blev han det, og knap havde han faaet spilet Øjnene op, før han saa en stor graa Trold-

fugl glide i lydløs Flugt ud mod en Lysning i Skoven. Saa lød der bagved ham en knitrende Latter, og oppe ved en af Ovnens Hjørnesten stod Cæsilie med en Blomsterkost i Haanden.

„Blev du virkelig bange for Bedstemoders skikkelige gamle Graaugle?“ raabte hun og lo, saa det klang. „Hvad vil du saa herinde, hvor der kan times een saa mange Slags Ulykker, efter hvad du selv før fortalte?“

„Var det din Bedstemoders Ugle?“ spurgte Troels og stirrede endnu halvt sanseløs hen for sig.

„Ja, vist saa,“ svarede Cæsilie, „nu fløj den hjem for at fortælle hende, at jeg har fundet Bregneblomsten, kan du ikke begribe det? Saa bliver Bedstemoder glad.“

„Men er det sandt, har du virkelig fundet Blomsten og plukket den, Cæsilie?“ Den brave Knøs faldt fra den ene Forundring til den anden.

„Det kan du stole paa,“ svarede hun og svang sin Blomsterkost i Vejret. „Godt var det, du ikke kom og forstyrrede mig før, for Blomsten skal plukkes i Løndom. Men nu har jeg den, og godt gemt er den her i Kosten; nu skal vi se, hvad den duer til.“

(Sluttes.)

Hvorfor Bonden Peter holdt saa meget af sin ældste Broder.

En sand Begivenhed, fortalt af Leo Tolstoy.

Jeg har altid holdt meget af min ældste Broder, men siden han trak i Soldatertøjet for mig, elsker jeg ham endnu mere.

Det gik nu saadan til.

Vi trak Lod for at se, hvem der skulde drage afsted; Loddet traf mig, og jeg havde knap været gift i otte Dage.

Det gjorde mig bitterlig ondt, at jeg paa den Maade skulde nødsages til at drage bort fra min lille Kone.

Moder græd og sagde:

„Hvorledes skal Peter kunne drage bort, han, som er saa ung?“

Men der var nu ikke noget ved den Sag at gøre, andet end straks at give sig i Lag med Forberedelserne til Afrejsen.

Min Hustru syede Skjorter til mig og gav mig Penge, thi allerede den næste Dag skulde vi drage til Sessionen.

Moder var aldeles fortvivlet, og jeg selv — blot jeg tænkte paa, at jeg skulde rejse, følte jeg mig saa beklemt om Hjertet, som skulde jeg gaa den visse Død i Møde.

Om Aftenen var vi alle samlede for at spise Nadver; men ingen havde Madlyst. Min ældste Broder, Nikolaj, laa oppe paa Ovnen og sagde ikke et Ord. Min lille Kone græd, Fader saa trist ud, og Moder satte Grødfadet hen paa Bordet, men ingen rørte ved det. Saa kaldte Moder paa Nikolaj, at han skulde komme og spise Nadver.

Han kom ned fra Ovnen, gjorde Korsets Tegn, satte sig ved Bordet og sagde:

„Græd ikke Moder, jeg vil drage afsted i Stedet for Peter. Jeg er ældre end Peter og vil maaske komme uskadt derfra, og naar jeg har udtjent min Tid, vender jeg hjem igen. Og du, Peter, mens jeg er borte, skal du beskytte Fader og Moder og vise min Kone Agtelse!“

Jeg blev saa glad, saa glad ved disse Ord, Moder holdt op med at græde, og vi begyndte straks med at gøre Nikolajs Sager i Stand til Afrejsen.

Men da jeg vaagnede næste Morgen og tænkte paa, at min Broder skulde drage bort i Stedet for mig, blev jeg bedrøvet og sagde:

„Bliv hjemme, Nikolaj, det er mig, som skal rejse. Skæbnen har jo villet det saa.“

Han svarede ikke, men vedblev at gøre sig i Stand. Jeg gjorde mig ogsaa færdig.

Begge to drog vi til Byen, og begge to meldte vi os paa Sessionskontoret.

Vi er begge stærke og velvoksne, og ingen af os blev afvist.

Da saa min ældste Broder paa mig med et lille Smil og sagde:

„Nu kan det være nok, Peter, gaa du hjem igen! Vær ikke ked af det for min Skyld, jeg gaar jo frivillig med.“

Jeg brast i Graad, gjorde jeg, og vendte hjem. Og lige fra den Stund af føler jeg, at jeg vilde give mit Liv hen for min Broder.

De to Skræddere paa Rejse.

Fortalt af Friis Jensen.

(Fortsat.)

Daniel var færdig til at sætte i Rend med det samme.

„Tag den med Ro, Daniel, saadant Renderi ligner ingenting, vi maa komme med Anstand,“ forklarede Mathisen.

Et nyt og gennemtrængende Hvin fra Damppiben foer Daniel gennem Marv og Ben, og det undlod heller ikke at gøre sin Virkning paa hans Kammerat.

„Du er et Fæ, Mathisen, om du ikke render med,“ sagde Daniel og travede ud.

„Saa smaat, Daniel — ikke vække Opsigt!“ svarede Mathisen, men humpede dog med.

Jo længere de kom frem, des mere øgedes Farten, og før Mathisen ret vidste, hvad han tog sig for, var han i fluntet Galop, der, hvad Hurtighed angik, ikke stod tilbage for Daniels. Dampskibsbroen var lang og tillige saa smal, at de to Travere var nødt til at holde sig tæt paa Siden af hinanden; hyppige Sammenstød kunde derfor ikke undgaas, og under et saadant kom Daniels Hat ud af Stillingen og tog Rejsepas langt ud i Limfjordens Bølger. Daniel sendte den et længselsfuldt Blik og saa nærmest ud til, som om han kunde have Lyst til at rejse samme Vej for at faa fat paa den igen.

„Lad ligge, Daniel! Noget gaar der i Vadsken paa saadan en Fart! — — — Vi maa rubbe os — — — Kaptejnen vinker!“ stønnede Mathisen.

„Ja, noget gaar der i Vadsken, lader det til!“ brummede Daniel og tænkte først paa Ole Ribers Vognhjul og dernæst paa sin egen Hat, men han opgav dog denne sidste og vandt atter ind paa Siden af sin Kammerat.

„Hvad Pokker er det for et Par Robber, der kommer galoperede — vi kommer vel til at have dem med!“ udbrød Kaptejnen, og Passagererne besvarede denne Vittighed med en lystig Latter.

Vore Skræddere kom i en meget forkommen Tilstand om Bord, og Skibet satte derpaa Dampen op.

„Det er Skræddermester Mathisen, og jeg er ligeledes Skrædder af Professionen — mit Navn er for Resten D. Hansen — vi var lige ved at komme for sildig, og det var en slem Historie for os, for vi skulde til København og se paa Benklæ — — — paa Udstillingen,“ begyndte Daniel at forklare for Kaptejnen.

„Behøves ingen Forklaringer, min gode Mand,“ afbrød Kaptejnen ham, „jeg saa straks, at det var en indøvet Skræddergalop.“

Folk begyndte at fnise rundt om, og Mathisen greb sin Kammerat haardt i Armen, idet han hviskede i en bister Tone: „Saa hold da din dumme Hals i, Daniel! Tror du, vi vil være til Grin for Folk?“

„Naar man ikke maa snakke, ikke maa løbe, kort sagt, ikke maa røre sig, hvad Plaser er der saa ved at komme ud at rejse?“ spurgte den unge Mester fortrydelig.

„Du skal først og fremmest opføre dig som et dannet Menneske — det vil sige, det skal du lægge dig efter,“ forklarede den anden ham, da han havde faaet Daniel lidt affides.

„Dannet — hæ — ja værsgo' — hvem der har Smag for den Fornøjelse!“ svarede Daniel foragtelig og vendte sit Blik ud over Fjorden.

Den unge Mands Stemninger kunde hurtig slaa om, og da Mathisen lidt efter betragtede sin Kammerat, der med bart Hoved stod og stirrede paa de rullende Bølger, bemærkede han, at der var Taarer i Daniels Øjne.

„Stram dig op, Mand, det ligner ikke noget at staa og flæbe for den Pjalt Hats Skyld, for, som jeg siger, noget gaar der jo i Vadsken,“ ytrede Mathisen.

„Pokker i Vold med Hatten! Nej, Mathisen, jeg kommer aldrig ud at sejle, uden at jeg bliver saadan saa sær blød om Hjertet.“

„Du kan ikke taale Øllet, saa bliver du altid rørelsesfuld, det kender vi nok.“

„Nej, Mathisen, det er Vandet, jeg ikke kan taale — — —“

„Det er skam for tidlig at blive søsyg. Hvordan tror du saa, det gaar, naar vi kommer ud i Kattegattet.“

„Sludder, Mathisen, det er Vandet, jeg ikke kan taale at se, for saa kommer det over mig.“

„Hvad kommer over dig?“

„Det kommer over mig, at jeg — — — saadan — — — skal tænke: Hvad om du var bleven Sømand, Daniel, saa var du bleven til et lykkeligt Menneske.“

„Hør, Daniel, havde jeg vidst, du var saa desperat urimelig, naar du kom i Berøring med Øl og med Vand, saa var vi blevne hjemme i Nymark.“

„Du maa sige, hvad du vil, Mathisen, men vist er det, havde Benene været anderledes, saa sejlede jeg nu paa de store Have, saa fremmede Lande — — —“

„Vær du glad, du har faaet fat paa Naalen, den kan du magte.“

„Det er en simpel Bestilling, lidt æstimeret, og for den, der er skabt med højere Tanker———"

„Tanker mig her og Tanker mig der, de falder, naar Øllet synker fra Hovedet. Jeg har ogsaa været Sømand, og det gaar ikke saadan til, som du tror."

„Det er en anden Sag med dig, Mathisen. Du er en dygtig Skrædder — naar du da kunde komme efter det med Buksene — men Trang til at flyve ud — — — Lyst til at prøve Kræfter paa andet end Naal og Saks ——— det kender du ikke til."

„Bavl, Daniel! Ølvrøvl, det er det hele," svarede Mathisen og trak paa Skuldrene.

Daniel var nu engang kommen i Stemning, og den holdt sig, til Skibet naaede Aalborg. Her gjordes da Ophold et Par Timer, og Daniel gik fra Borde for oppe i Byen at faa sig en ny Hat i Stedet for den, der gik i Vandet.

— — —

Atter var Dampskibet klar til Afgang.

Skræddermester Mathisen stod ved Landgangsbroen, trippede urolig frem og tilbage, skyggede med Haanden for Øjnene og stirrede spejdende op i Byen.

„Mangler De noget?" spurgte Kaptejnen, som jo havde lagt Mærke til Mathisen ved den foregaaende Dampskibsplads.

„Jeg staar og kigger efter Daniel; han maa øjeblikkelig være her — dersom De blot kunde vente et Par Sekunder."

„Daniel? — Naa, Deres Rejsekammerat!——— Ja, blot han nu ikke er havnet i en eller anden Løvehule deroppe!"

„De mener, han skulde være dumpet i en Kælder? — Umuligt er det ikke, for han er ikke saa paalidelig og kendt med Livet, som det var at ønske."

„Hvorfor skam slipper De saa Mennesket løs paa egen Haand?"

„Han skulde jo ha'e en ny Hat, for han kunde da ikke rejse til København med bart Hoved."

„Han er gaaet fejl i Byen og har bjerget sig en Blyhat, der har slaaet den arme Skrædder til Jord — ja, saa maa vi overlade ham til sin Skæbne — om lidt letter vi."

Mathisen kæmpede en haard Kamp med sig selv. Skulde han give sig til at raabe Alarm og derved udsætte sig for at blive til Grin for alle paa Skibet? Eller skulde han lade Daniel være Daniel og ganske rolig selv tage afsted til København? Hans gode Følelser overfor den forsvundne Kammerat sejrede omsider, saa at han besluttede at sætte alle andre Hensyn til Side. Han saa endnu engang op i Byen, og da den, han søgte, ikke var at øjne, satte han begge Hænder som en Raaber for Munden, og af sine Lungers fulde Kraft raabte han, saa det kunde høres over den halve By:

„Dani—el! Da—ni—el! Da—ni—i—el!"

Passagererne flokkede sig leende om den raabende Skræddermester, og da denne ikke saa noget til sin Kammerat, udbrød han brummende for sig selv: „Ja, rejs saa da ad Hekkenfeldt til, din Fyldebøtte — for drukket dig fuld, det har du nu!"

Han havde næppe udtalt disse Ord, før han oppe i Gaden saa en lille Mand med en meget høj, stiv, lysegraa Hat paa komme svingende i saa voldsom en Fart, at den høje Hat for hvert Trin kom i betænkelig Nærhed af Brostenene paa højre Haand.

„Kaptejn, jeg tror vi har ham!" raabte Mathisen med et straalende Ansigt.

„Ja, det passer godt nok, jeg kender Travet!" svarede Kaptejnen.

Dampskibet venter.

Mathisen sendte nu paa ny et gennemtrængende „Daniel" op i Byen; men det virkede ikke, af den gode Grund, at den arme Skrædder i Forvejen havde al den Damp oppe, han raadede over.

Da han kom i Nærheden af Dampskibet, stod Mathisen og undrede sig i sit stille Sind over to vældige Pukler, som Daniel havde lagt sig til paa hver sin Side af Kroppen, netop paa de Steder, hvor en fornuftig Skrædder plejer at anbringe Sidelommerne.

Pludselig hørtes et Knald, og fra den højre Pukkel stød i det samme en skummende Straale lige til Vejrs, og da Daniel netop da havde Udfald til højre, fik den lyse Hat et ordentligt Styrtebad. Uvilkaarlig snappede den uheldige Skrædder Hatten af, og svingende den frem og tilbage i Haanden afede han med Opbydelse af sine sidste Kræfter ind paa Dækket.

„Skal det være en Hat, Daniel, eller skal det være en Haandkuffert?" spurgte Mathisen og pegede paa den lysegraa.

Daniel laante ham et Par Øjne, som vilde han sige: „Er du fuld, eller er du gal?"

„Jeg kan ikke være dig bekendt, Daniel, saadan som du opfører dig, og saadan som du skaber dig ud," ytrede Mathisen.

Daniel saa aldeles fortumlet ud og vidste slet ikke, hvad han skulde svare til slige Beskyldninger. Han blev ogsaa fritaget derfor, thi i det samme hørtes et Knald fra venstre Sidepukkel, efterfulgt ligesom før af en vældig Straale.

Alle veg pludselig til Side, saa den gode Daniel fik rigelig Plads paa alle Kanter.

„Kommer der mere Salut, saa tror jeg, jeg fortrækker saa længe," udbrød en munter medrejsende.

„Det var bare de to, og nu er der kun to igen, men jeg mener ellers nok, at de bliver der," svarede Daniel og holdt med begge Hænder fast paa Puklerne.

„Adiøs højstærede — De er et farligt Individ for Samfundet!" sagde den muntre medrejsende og trak sig baglængs tilbage.

„Nej, hør nu, min gode Mand, er det Dynamitpatroner, De er ladet med, saa skal De, Fanden gale mig, heldes over Bord, for Skib og Ladning skal dog ikke udsættes for at sprænges i Luften af saadan en forbægtig, anarkistisk Misdæder!" tordnede Kaptejnen og paatog sig en bister Mine.

Daniel saa meget forbløffet ud og begyndte med et Lommetørklæde at aftørre sin nye Hat.

„Nej, det var Øl, jeg havde i Lommen — fire Flasker Gammel-Karlsberg —" forklarede han; „men de to slog Proppen ovenud, for de taalte ikke Varmen — og ærgerlig er det nu."

„Jeg har jo sagt dig, Daniel, at noget gaar der i Vadsken, det maa du finde dig i," trøstede hans Kammerat ham.

„Ole Ribers Vognhjul — min gamle Hat — to Flasker Gammel-Karlsberg — det løber alligevel op," brummede Daniel ved sig selv.

„Pas paa ham, De der — Skræddermester senior — for farlig er han!" sagde Kaptejnen og gav derpaa hurtig Ordre til at lette.

„Kom her, nu har du gjort Skandale nok for i Dag," hviskede Mathisen og trak ham med sig hen til en Bænk, hvor de begge satte sig, Daniel i en aldeles forkommen Tilstand.

„Der er ellers Viderværdigheder nok ved saadan en Rejse," stønnede Daniel, da han havde befindet sig lidt ovenpaa alt dette Halløj.

„Det er din egen Skyld, Daniel. Hvor kunde du bruge saa lang Tid til at købe den Smule Øl og det Uhyre af en Hat?" spurgte Mathisen.

„Ja, se det er egenlig en Hemmelighed — —"

„Værsgo', jeg er lige glad."

„For andre, Mathisen, ikke for dig. Nej, ser du, det var jo Karetmagerens Mine, jeg traf paa deroppe hos en Hattemager i Jomfruanegade; hun staar i Butiken, skal jeg sige dig, og en nydelig Pige er hun endnu, men lidt oppe i Aarene."

„Tak Skæbne, er det saadan med dig, stakkels Mand!"

„Der er ingenting, der har sat endnu,

Fra Ungarn.

(Med Billede.)

Ungarn er et Stykke Østerland midt i Europa. Folket, Magyarerne, er af asiatisk, man mener mongolsk Oprindelse, gennem Aarhundreder, lige siden Attilas og Hunnernes Dage, har de bevaret deres Skikke og Livsvaner, deres Lyst til Frihed og Uafhængighed; men den europæiske Kultur, der omgav den paa alle Sider, har ogsaa gjort sin Magt gældende, saa det halvasiatiske Land har moderne Storstæder, Aviser og Skandaler, Rigsdag og parlamentariske Ministerkriser, kort sagt, der leves paa den store ungarske Steppe mere og mere med

Selvfølelse staar, lænende sig til Vognen, og betragter det lykkelige Familieliv, der udfolder sig om ham. Som han staar der i sin ejendommelige Nationaldragt ligner han ikke saa lidt en østerlandsk Patriark, maaske han ogsaa som sine Landsmænd i Almindelighed er en myndig Husherre. Ingen Hustru tør her tiltale sin Mand med „du", og vil hun ham noget, begynder hun altid: „min Herre". Men saa er Manden til Gengæld ogsaa venlig nedladende og sagtmodig mod Hustru og Børn og benævner dem med smukke og kærlige Navne som „min Rose", „min Stjerne" o. s. v.

Det er just saadanne Bønderfamilier, som dem vi ser fremstillede paa Billedet, der befolker de ungarske Stepper, frihedskære, stolte, tvangløse og lidt lade Mennesker. Kun en ringe Del af de flade, vidtstrakte Jorder er tagne under Ploven, og her dyrkes

En ungarsk Familie.

Mathisen; men hvad der kan blive, det er nu en anden Sag."

„Hvad havde I da at snakke om saa længe?"

„Aa hvad, vi prattede jo først om Nymark, saa om min Forretning og siden om det Hatteværk, som hun er noget inde i, ja, og saa kom det jo i Snak, at hun maaske kunde faa Lyst til at sætte sig ned og handle med Hatte deroppe hos os."

„Og du var naturligvis straks villig til at gaa i Kompagni baade med Hatte, Nathuer og hele Kommersen, der hører jo en Dynge til, naar Folk for Alvor skal slaa Pjalterne sammen," bruste Mathisen op.

(Fortsættes.)

Vest-Europa for Øje. Det var ogsaa nylig en ungarsk Minister, der i den østrigske Rigsdag vakte europæisk Opsigt ved et Par Taler, hvori han betonede et venligt Forhold til Rusland, medens han røbede en vis Kølighed overfor Tripplealliancen og det nye tyske Hærlovforslag.

Paa Billedet ser vi en magyarsk eller ungarsk Bondefamilie, der paa Zigøjnervis har lejret sig om sit Køretøj midt paa den grønne Mark. Formodenlig er den paa Vej til Staden eller til Kvæghjorden, der græsser ude paa de store Stepper langt fra Hjemmet. Nu holdes der Rast, Hestene er fraspændte og kvæger sig ved et saftigt Foder henne under de skyggefulde Træer. Selv har Familien Kød og lækre Grøntsager med i Vognen, hvorved den har holdt Maaltid. De to Smaapiger kives endnu i barnlig Godmodighed om Resterne, medens Moderen giver sin yngste Pode Die, og Faderen med stolt

især Majs, Hvede og Tobak, al anden Jord ligger hen i frodige Græsmarker, der benævnes Pustaer, og her er det, at Magyaren frem for alt føler sig hjemme med sine anselige Heste-, Kvæg- og Faarehjorder. Alt glider her for Øjet ud i en uhyre, tom Slette, hvor hverken Skove eller Landsbyer afbryder Ensformigheden. Man kan rejse hele Dage uden at støde paa en By eller et Hus, banede Køreveje synes forsvundne, og kun et Par Hjulstor dukker hist og her frem af Lyngen og Græsset. Befolkningen bor nemlig i store, vidt adspredte Landsbyer. Det er ogsaa en Arv fra Fortiden, denne Magyarens Lyst til at klumpe sig sammen i enkelte store Byer og saa holde Græsmarkerne fri og aabne for Hjorderne. Kvæg- og Hesteopdræt er Magyarens Lyst, og naar han sidder paa Hesteryggen bevogtende sin græssende Hjord, saa er han rigtig i sit Es. Fr. R.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

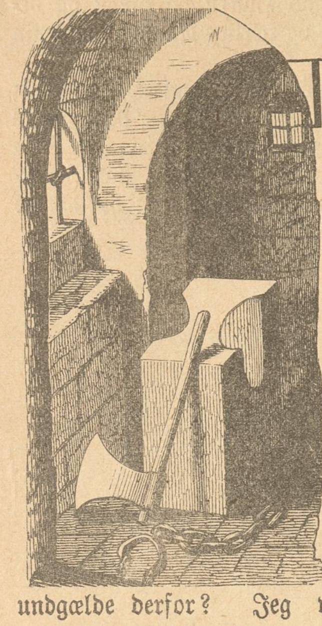

Der faldt haarde Ord," svarede Reimer, „de havde Uret, ja vist! men du æggede dem. Lad enhver svare for sig, jeg vil ikke tage de andres Skyld paa mig. Din Slægt laa i Strid med Hans Schvien, den havde gammelt Fjendskab mod Jerren Selves, men hvorfor skulde jeg undgælde derfor? Jeg vilde jo dog kun vende det til godt for dig. — Der er noget, du har imod mig Viben, nægt det ikke, er det din Faders Sag, er det hans Raad, du følger, eller er det andres? Du vil hævne dig, tage gammelt Nag op paa ny, hvorvel jeg har gjort alt for at faa dig til at glemme det. Du saa dig om efter en Lejlighed, da kom Ties med sin Arv haltende dig i Møde. Du troede slet ikke paa den Sag, det har du aldrig gjort, dertil var du for klog, det var en Sten, du fandt undervejs for at slaa mig med, og du tog den op. Er det nu ogsaa big værdig, den Maade at hævne sig paa? Det er lidt, det er smaat, Viben, for smaat, synes mig, for dig. — Følg mit Raad og hør min Bøn, vi er to om at bede her, for jeg kan se paa Bartels Øjne, at han tænker ligesom jeg, tag mod den aabne Haand, jeg byder dig i Aften, du skal faa Forlig, paa hvilken Maade du selv vil. I den Strid, vi fører her, sigter du paa mig, men rammer kun dig selv."

Viben havde siddet med sænket Hoved og hørt paa Reimer, hans Ansigt forraadte intet, det var ham altid en lydig Tjener, som kun fortalte, hvad han tillod. Da Reimer tav, svarede han:

„Jeg tror nok, at min Sag er en Sten, som ligger jer i Vejen, hvem den rammer, faar vi først at se i Morgen, naar Dommen falder, og jeg vil have en Dom, har jeg sagt, og intet Forlig med jer." Han rejste sig og forlod Bislaget uden at agte paa Bartels fremstrakte Haand, som søgte at holde ham tilbage.

Næste Dag var Heide fuld af Larm og Bevægelse. Om Morgenen begyndte Markedet og varede som sædvanlig til Middag, derefter blev Retten sat af de otteogfyrretyve Regenter, og denne Gang skulde tillige Landsforsamlingen fælde Dom i den Sag, for hvilken den var indkaldt. Det store Torv myldrede af Mennesker, man saa en Mængde fremmede Ansigter rundtom, som ellers sjeldent lod sig til Syne i Byen, Folk oppe fra St. Annen af de ansete Russebiller, som hørte til Carsten Peters Slægt, Skibsbyggere og Sømænd ovre fra Bysum, der havde været Venner med gamle Skipper Delf og nu stod paa Reimer Grotes Side. De forskelligste Udtryk laa i alle disse Aasyn, Uro, Tvivl og Ængstelse, naar de tilhørte Vibens Venner, Overmod og Triumf, naar de holdt med Reimer. Da Klokken ringede, flyttede Markedsfolkene deres Boder og Borde til Side, og Dommerne viste sig paa en ophøjet Plads, der var dannet foran Kirken. Alle trængte frem for at naa hen i dens Nærhed. Paa et givet Tegn af Landsskriveren kom en Mand til Syne med en stor Tromme, slog Hvirvel og raabte, at nu var Retten sat i Heide, og at enhver, som i Ord eller Gerning forstyrrede den, havde at bøde tolv lybske Mark efter Landsbogen. Samme Bestemmelse udraabte han under en ny Trommehvirvel paa alle fire Hjørner af Torvet.

Medens dette fandt Sted, drog en Skare ældre og alvorlige Mænd ind over Pladsen. Deres Anfører red paa en høj, hvid Hest, og i ham kendte alle Viben Peter. Toget trængte sig langsomt og højtideligt frem gennem Mængden, som villig gjorde Plads, til det naaede op foran Skranken, hvor Raadet var samlet. Enhver af disse Mænd bar Carsten Peters Vaabenmærke, den springende Ulv, anbragt saa synligt, at det straks faldt i Øjnene. De holdt sig samlede omkring Viben, rolige og forventningsfulde og tog ikke Del i de andres Samtaler. Da Kredsen havde lukket sig efter dem, kom en anden Hob til Syne med Støj og Latter og udfordrende Ord, vilde og tarveligt klædte Skikkelser, væbnede med de forskelligste Vaaben. En høj og bredskuldret Kæmpe, hvis lange, røde Haar strittede ud til alle Sider under Hatten, gik foran dem med en bredbladet Økse paa Skulderen. Det var Pavel Seke. Hans Ansigt perlede af Sved, det var blodrødt af Anstrengelse, hans Klædning fuld af Støv ligesom Folkenes, der fulgte efter ham, alt tydede paa, at de havde tilbagelagt en lang Vej den Dag og ilet for at komme tidsnok. Pavel Seke og hans Mænd blev ved at arbejde sig frem, til de naaede op mod Skranken, her slog de en Kreds om Viben og hans Følge, derefter saa Pavel hen paa Mængden med et veltilfreds Smil, tørrede Panden og tog Plads nede paa Jorden. Idet hans Blik mødte Vibens, nikkede han og pegede med Tommelfingren om paa sine Folk, men Viben lod, som om han ikke saa det.

Solen skinnede ned over Torvet, gød sit Lys over alle disse stirrende, lyttende, forventningsfulde Aasyn, Luften var straalende, klar og gennemsigtig. Viben alene med sin tavse Skikkelse, tankefulde, uigennemtrængelige Pande, dannede en Skygge i dette Lys. Han var synlig for alle, saaledes som han sad der, og alle Blik var rettede paa ham. Hans Hest stampede og skrabede i Jorden, som om den vilde fremad, den tyggede paa sit Bidsel. Han lod ikke til at ane den Opmærksomhed, han var Genstand for, Udtrykket i hans Ansigt vedblev at være koldt og bestemt. Da Reimers Venner kom frem blandt Dommerne, rynkedes hans Pande, han lod Haanden glide henover den, Rynkerne forsvandt, den blev atter glat og rolig som før. Under Stilheden, der herskede omkring ham, hævede han sig i Stigbøjlerne, vinkede med Haanden og udbrød:

„Jeg har Sag i Dag og er kommen for at høre min Dom. De mest ansete af vor Slægt tog jeg med mig, for at de alle skulde være Vidne til, hvordan Retten plejes af saa hæderlige og kyndige Mænd som dem, jeg her ser tilstede." Med disse Ord blottede han sit Hoved og bøjede sig dybt og hilsende mod Skranken. „Som I ser, har vi lagt Værge fra os og komme ubevæbnede for eder, vore Navne er lige saa vægtige som Vaaben, mente vi, og Rettens Majestæt hviler over dette Sted, det sømmer sig ikke at træde den nær med væbnede Hænder. Gud være med eder, dømmer mig nu efter bedste Formue."

Hans Stemme var klar og gennemtrængende og blev hørt af alle, de dæmpede Bifaldsytringer, som lød omkring ham, vidnede ogsaa om, at han havde gjort et gunstigt Indtryk. Man undrede sig kun over den dødelige Blegheb i Vibens Ansigt, da han tog Hatten af. Forklaringen herover fik de først senere.

Raadsforsamlingen varede ikke længe, da den var til Ende, traadte Landsskriver Gynther ud af de otteogfyrretyves Kreds, bøjede sig frem over Skranken og vinkede til Tavshed. Hans Øjne fæstede sig ufravendte paa Viben, idet han raabte:

„Retten dømmer til Gunst for Reimer Grote. Lamme Ties har tabt sin Sag, og Dommen lyder som den, det agtbare Raad allerede fældede i Meldorf."

Viben hørte til uden at forandre en Mine. Da Gynther tav, hævede han sit Hoved og sagde: „Jeg tager ikke den Dom for god og bringer min Sag for Landsforsamlingen, som her er tilstede."

Det kan du," svarede Gynther, „om du ellers vil vinde noget derved."

„Det faar Landsforsamlingen og ikke I at bestemme."

Gynther smilede og drog sig tilbage. Viben ventede.

Medens Dommerne raadslog, ophørte for en Stund den almindelige Tavshed, som hidtil var bleven iagttaget. Henover Torvet lød den utydelige Summen og Larm, som opstaar, naar forskellige Stemmer taler paa engang i det samme Rum. Imod hvad der ellers plejede at være Tilfældet under Uheld, syntes Kredsen af Vibens Venner at blive større og tættere omkring ham efter at Dommen var falden. Han deltog ikke i deres Samtaler, blev holdende tavs og ubevægelig paa Stedet uden at forraade den Storm, der rasede i hans indre, alene hans Skikkelse var en truende Paamindelse for de fem Hundrede bag Skranken. Pavel Seke rejste sig trevent og langsomt op fra Jorden, først strakte han sine vældige Lemmer og gabede, dernæst kastede han Øksen med de mange Skaar over Skulderen, i Dag var den dobbelt saa blank som ellers, han satte Albuerne frem og borede sig med en uimodstaaelig Magt ind i Kredsen, til han naaede Vibens Hest.

„Du ser, jeg er paa Pletten," sagde han. „Vi var nær komne for silde, men jeg maatte først hen og banke dem sammen fra Øst og Vest, de Karle, jeg kunde stole paa, siden havde vi en slem lang Vej herop til Heide. — Der bliver nok lidt at bestille i Dag, tror du ikke?"

„Hold dig bare rolig," svarede Viben, „andet faar du ikke at bestille."

„Djævelen staar i din Sagtmodighed," sagde Pavel skuffet, „men dine Øjne taler alligevel et andet Sprog end din Mund, Viben Peter. — Sig blot et Ord, naar det skal gaa løs, et Vink, blink bare med dit ene Øje, saa er jeg der, saa faar de det."

Viben tav og saa hen til en anden Side. Pavel slentrede tilbage til sine Folk, rystede paa Hovedet og lagde sig ned paa Jorden blandt dem.

Der blev atter kaldt til Stilhed fra Skranken, og Landsskriveren kom frem. Samtalerne ophørte, alle tav, alle lyttede, nu skulde det sidste, det endelige Ord falde, som afgjorde Sagen. Gynther lænede sig ud over Rækværket og raabte med al den Kraft, han kunde lægge i sin Stemme:

(Fortsættes.)

Svar til Andres paa hans sidste Brev.

Af Matthias Claudius.

Før vilde jeg have troet, at Himlen var falden ned, end at du vilde skrive en Astrologi. Rigtignok har Stjernerne altid for dig været en Fest, og du plejede at betragte det som en særdeles guddommelig Velgerning, naar Himlen om Aftenen var klar og rigtig fuld af Stjerner; men jeg troede, at det var noget, som laa hos dig og var Rørelse og Glæde over det store, herlige Syn, men at du ikke gik dybere i Tankerne, og der er aldrig faldet mig en Stavelse ind om dine Projekter om din Astrologia puriore og sublimiore. Men du har Ret, Andres, jeg har overvejet Sagen, og Astrologien begynder at blive mig indlysende.

Hvis alle Sandskorn var Øjne, saa vilde alle Øjnene hver se sin Stjerne over sig paa Himlen, og saaledes falder der bestandig Straaler fra enhver Stjerne paa ethvert Sandskorn paa Jorden. Men nu er det jo meget usandsynligt, at en saa stor Mængde af et Stof, der kan fare saa hastigt afsted og kommer fra saa skønne, uforgængelige Legemer, skulde være helt uden Virkning. Jeg synes, at det blotte Indtryk af en klar Nat ogsaa allerede lærer en, at de Stjerner, der lyser med saa ubeskrivelig Venlighed, ikke er ligegyldige Tilskuere, men at de er Jordens Slægtninge og vort Hjems Venner. Hvad du tror at læse i Stjernerne, og hvad du fortæller om deres Kræfter og Indflydelse, det er lutter Trylleri for mig, men det forekommer mig at være velbegrundet, og jeg vilde af mit ganske Hjerte ønske, at jeg havde den andægtige, fromme Følelse, hvormed du taler om Stjernerne, og alle dine Tanker svømmer deri som Blomster i Morgenduggen og som Øerne i Havet. Himmellysene er dog virkelig, ligesom Øjnene hos Menneskene, mere aabne, kun halvtilslørede Steder i Verdensbygningen, hvor Sjælen skinner klarere igennem.

Det har været mig særdeles kært at læse i dit Brev, at din Hustru ligeledes hænger ved Stjernerne og gaar ind paa dine Ideer, og at I begge ofte hele Timer betragter den vidtstraalende Stjernehimmel uden at forstyrres af eders Kærlighed i eders Andagt. Hun maa bestemt være et ædelt Menneske, og det er du ogsaa, kære Andres!

Det fryder mig altid i min inderste Sjæl, naar jeg hører tale om et Menneske, der midt i en Lidenskab altid beholder Hovedet oppe og kan glemme Brud og Brudgom over noget bedre. Farvel, Hr. Zoroaster!

Jeg vil ellers lade dig vide, at jeg nu, Gud være takket og lovet, har tre Børn, og gaar nu paa det andet Kvartdusin. Du kan ikke tro, Andres, hvad det er for en Fest for mig, naar Storken bringer et Barn, og alting er lykkelig og vel overstaaet, og jeg holder Barnet i mine Arme. Ingen Læggehøne kan fryde sig mere, naar Kyllingerne hopper ud af Æggene under hende. „Er du der, kære Barn," — siger jeg saa — er du der, velkommen iblandt os! — Det staar ikke skrevet paa din Pande, hvad der er dig beskikket i denne Verden, og jeg ved ikke, hvordan det vil gaa dig, men Gud ske Lov, at du er kommen! For Resten maa den himmelske Fader sørge." Saa trykker jeg det til mit Hjerte, beskuer det alle Vegne og bringer det hen til Moderen, der ikke tænker mere paa sin Angest! Og saa kravler de ældre Børn paa Gulvet, og saa gaar det i Guds Navn i lystig Dans over Borde og Bænke. Levvel Andres.

Din Tjener.

*

Solstraalerne.

Af P. K. Rosegger

Ogsaa vor Almanak spaaede Solskin, naar det regnede, og Regnvejr, naar Solen skinnede allerklarest derudenfor.

Mester fløjtede en lystig Melodi og kaldte Gaardkonen hen til sig: „Kom her og lad mig prøve den paa dig engang."

Konen kom. Mester kastede det sammenriede Livstykke over hende, stregede hist og her med Kridtstykket, slog hist og her en Rynke og bemærkede: „Jo, det er godt, passer akkurat."

Men med hans Fløjten var det forbi. Han begyndte at sprætte op og klippe i Livstykket og brummede alt imens i Skægget. Skræddersvenden Kristian brugte nu altid Mund, naar et Klædningsstykke ikke sad, som det skulde, særlig brugte han Mund over Kvindfolkene, der var saa jammerlig usle af Skabelon og saa upaalidelige, at de forandrede Figur, mens man endnu arbejdede paa Livstykket. Saa uretfærdig var Mester da ikke. Han knurrede i det allerhøjeste over „saadan Slags Tøj, som krøb ind under Pressejærnet eller maaske allerede fra allerførst af ikke havde kunnet forslaa til saadan en trillende rund Kone, som Gaardkonen her var." En enkelt Gang var det Musene, som havde Skylden. De havde taget saaledes for sig af et Mønster til et Livstykke, at da Mester skulde til at skære efter det, blev han narret lige op i Synet. Og nu begyndte der en Skæren og Sammenlapning, som gjorde det alt andet end morsomt inde i Stuen, hvor venligt end Solen lyste udenfor.

Men naar Livstykket derimod sad, som det var støbt, paa sin Ejerinde, saa fløjtede Mester, saa det dirrede i Luften, fløjtede som en Stær og straalede af Tilfredshed. Og var vi saa oven i Købet paa et Sted, hvor der vankede et godt Traktemente, saa syntes vi, der ikke manglede os noget, af hvad der hernede paa denne Jord hører til ægte Skrædderlykke.

Saa tilfreds sad vi engang paa Storbondens Gaard. Den unge Kone holdt svært af at pynte sig, og da Mester havde set, at den ny Fløjlsjakke sad som støbt paa hende, besluttede han at udstyre den saa prægtig med Perler, Snorer, Silkesløjfer, Smaaknapper og saa videre, saa man aldrig skulde have set Mage til Pragt der i Egnen. Rigtignok sagde Bondekonen saa højt som muligt: „Saa fint! Det gaar aldrig an, det kan vist ikke passe sig at gaa saa fint klædt for en Bondekone. Saa fint gik ikke engang Barberens Kone klædt, og Skolemesterens Kone slet ikke!" Men i Løndom hviskede hun alligevel til Mester, at hun havde set, hvorledes Overforvalterens Frue brugte det, med Perlerne og alt det andet fast indsyet i Tøjet, og en Guldtresse paa Kraveopslaget, saaledes som Forvalterens Kone brugte det, vilde ogsaa klæde nydeligt. „Hvor de vilde ærgre sig, de fine Fruer, naar Bønderkonerne gjorde dem alting efter, eller vel endnu bedre. Gad nok vide, hvorfor Bønderkonerne bestandig skulde staa tilbage? Man har dog virkelig saa ringe Glæde her i Verden, saa naar man ikke engang kunde gaa en Smule pænt paaklædt, kunde man lige saa gerne lade kaste Jord paa sig straks."

I al Stilhed tænkte Mester: „Dum er du, min gode Madam, men ikke er det til Skade for mig. Skulde det blive Skik og Brug blandt Kvindfolkene med Stads og Fjas, desto mere Arbejde for os — og Gudskelov, vi kan sy Snorer og Tresser lige saa godt som andre Skræddere i Verden."

Mellem andre Ting, som indtraf paa dette Tidspunkt, var ogsaa den første April. Nu havde de der paa Gaarden en køn Tjenestepige, men hun var lovlig dum, og hun havde ogsaa et godt Øje til os Skræddere, det vil sige til vore Snorer og anden Stads."

Mens jeg sad og bryggede paa en Vittighed om Pigen, var det tydeligt og klart at se, at Mester ogsaa havde noget i Tankerne. Pludselig sagde han til mig: „Hvad synes du, skulde vi ikke narre den rare, godtroende Abelone en Smule April?"

„Det gør vi, vi narrer hende!" istemte jeg. Men det viste sig snart, at Mesters Anslag ikke var nær saa snedige som mine.

„Abelone," kaldte han paa Pigen, da han saa hende staa henne ved sin Kiste og tage sin Søndagstrøje paa. „Tager jeg ikke fejl, Abelone, skal du til Byen?"

„Ja," svarede hun, „vor Madmoder sender mig efter Kaffe og Sukker."

Jeg kunde ikke styre mig selv af bare Glæde, og et „Hurra" slap mig rent ud af Munden.

„Abelone," sagde Mester, „da du altsaa alligevel skal til Byen, saa er du nok saa flink at gaa et Ærinde for mig til ham, Købmanden, som har Baand og den Slags Ting i sin Butik. Jeg trænger til tre Alen Solstraaler, som skal syes fast til Jakken her. Men af fineste Sort."

„Ja, gerne," svarede Pigen nikkende, „hvad vil de vel koste?"

„Tolv Skilling for Alen, tænker jeg. Men de maa være fra i Fjor Sommer, godt tørrede, og pas paa, at han ikke giver dig nogle, som er falmede. Sig, at det er til mig, og at det skal skrives."

„Det gør han ikke," forsikrede Abelone, „da jeg forgangen vilde have Silkebaand hos ham paa Kredit, svarede han, at Regnekunsten forstod han, men ikke Skrivekunsten."

„Ja, saa kommer jeg vel til at give dig to Markstykker med da," sagde Mester. „Hvad der bliver tilovers, bringer du mig nok ærlig og redelig igen."

„Ja, naturligvis," forsikrede Abelone og gik.

Og Pigen gik ogsaa til Købmanden inde i Byen og forlangte tre Alen Solstraaler, medens hun samtidig rakte fine to Markstykker frem.

„Pinedød, min Snut," udbrød Købmanden, „den Vare er lige sluppen op for mig. Jeg har nok en gammel Rest fra næst foregaaende Aar igen; men de er helt fordærvede, fordi det den Sommer var saa koldt, at Solstraalerne frøs. De er allesammen alt for store og lader sig ikke bøje; dem kan Skræddermesteren ikke bruge. Men nu skal jeg give dig et godt Raad, Abelone, du skal gaa over i Værtshuset og for de to Mark bestille dig en halv Flaske Vin og en Svinesteg og saa lade dig det smage paa Skrædderens Velgaaende."

Og det gjorde Pigen ogsaa i sin Troskyldighed. Da hun hen paa Eftermiddagen kom hjem igen, mødte hun med et saa straalende Ansigt, at det næsten blev højlys Dag inde i den halvmørke Stue. Men at dette var de Solstraaler, som vi havde sendt Pigen efter, det faldt os ikke ind.

Hun lagde Pakken med Kaffe og Sukker foran sin Madmoder.

„Naa," spurgte Mester, „og os har du helt glemt. Hvorledes er det med Solstraalerne?"

„Jøsses, ja," udbrød Abelone, „nu har han ingen igen. Gamle havde han nok, men de var blevne ødelagde og ikke til at bruge."

Mester sagde ingenting og lo i Skægget. En Stund efter spurgte han Pigen: „Abelone, husker du ingenting paa?"

„Nej, hvad skulde det være?" svarede hun.

„Se engang," sagde Mester gottende sig, „for Morskabs Skyld efter i Almanaken, Abelone."

Abelone saa slet ikke i Almanaken, men gik bare til sit Arbejde.

„Det er da mærkeligt," sagde Mester om Aftenen til mig, „hun lader som ingenting."

Da vi efter Nadveren rejste os for at gaa til Sengs, fulgte Mester efter Abelone. Abelone standsede i Døren i den Tro, at han vilde tage Maal af hende til et nyt Livstykke. Men Mester blot mindede hende i en høflig Tone om de to Markstykker.

„Skrædder," sagde Abelone, gottende sig, „se engang efter i Almanaken . . ."

Beriget med denne Opfordring kom Mester temmelig slukøret tilbage til mig. „Og hun," gav han endelig sin Sindsstemning Luft, „hun er den enfoldige Abelone."

Det var sidste Gang, vi søgte at narre nogen April. Den ny Jakke passede ogsaa Konen udmærket uden Solstraalerne, og Mester bemærkede, da disse senere engang kom paa Tale: „At arbejde med Solstraaler er ikke saa let, jeg har engang brændt mine Fingre paa dem."

Havebrug.

Billig Gødning til Brug i Haver.

De Havesager, der bringes til Torvs i franske Byer, udmærker sig ved deres Skønhed, Friskhed og fine Smag, hvilke Egenskaber hovedsagelig tilskrives den hyppige Brug af flydende Gødning. Men hvor skal al den Gødning komme fra? vil man spørge. Guano, som man i Almindelighed anvender, er en dyr Vare og desuden ofte forfalsket og af tvivlsom Godhed. En ikke ringe Del af alle de andre lovpriste kunstige Gødningsarter er Spekulationshumbug og koster i hvert Fald Penge. Men den franske Gartner er i Regelen meget sparsommelig, og hvor meget han end stræber efter altid at bringe det bedste og smukkeste paa Torvet, undgaar han dog saa meget som muligt rede Udgifter, saa meget mere, som allerede Arbejdslønnen i og for sig er høj nok. Den Maade, hvorpaa han skaffer sig flydende Gødning, er meget simpel og ingenlunde ny, men dog sikkert kun lidet benyttet hos os, hvorfor en Oplysning derom næppe kan kaldes overflødig.

Naar man besøger et fransk Gartneri i Omegnen af Paris, ser man overalt ved Siden af de Tønder, der er bestemt til Optagelse af det sædvanlige Vandingsvand, andre nedgravede, der indeholder den flydende Gødning, paa hvis Fremstilling der overalt anvendes den største Omhu. Dette sker derved, at man i Tønden sammenblander Brændeaske, Fjerkræ-, Kanin- eller anden Gødning, som man har den ved Haanden, Urin, Ekskrementer, Sæbevand, Sod, Skyllevand fra Køkkenet, kort sagt alt Affald, tilligemed nogle Pund Jærnvitriol, der ikke alene indeholder Gødningsstof, men ogsaa opsuger Stanken; det hele blandet med saa meget Vand, at Tønden er fuld. Der røres godt om i Blandingen, og efter at denne har gæret i 14 Dage, er den skikket til Brug. Man gør da smaa Riller langs Urtebedene og hælder Gødningsvandet deri, eller, naar Talen er om Buske og Frugttræer, gør man en Fordybning i Nærheden og fylder den. Mængden retter sig efter Plantens Størrelse; dog bruges sjelden mere end en halv Pot, da Erfaringen har lært, at mindre Mængder oftere brugt viser sig langt virksommere end større, som kun bruges en eller et Par Gange. Straks efter Gødningen maa der, saafremt det ikke regner, vandes kraftigt efter med Vand.

Det er en Selvfølge, at de i Tønderne anbragte Stoffer stadig maa fornyes. Men, naar alt fornødent iagttages, vil den, der ikke har set det, næppe kunne gøre sig et Begreb om, hvor kraftigt denne Gødning virker paa Plantevæksten; i mere fortyndet Tilstand ogsaa paa Potteplanter. Overalt virker den gunstigt, især med Hensyn til Frugttræer, Vinranker og Bærbuske, og enhver ihærdig Gartner og Haveejer, der een Gang har gjort Forsøget, vil sikkert sørge for, altid at have sine Gødningstønder fyldte. For Handelsgartneren er de en sand Guldgrube; som saadan betragtes de i hvert Fald i Frankrig.

*

* * *

Buxbom.

Almindelig Buxbom (Buxus sempervireus), hvis Ved som Materiale for Drejere, Xylografer, Fabrikanter af Træ-Blæseinstrumenter stadig bliver dyrere, er et af Europas ældste Træer, hvis Forekomst kan følges tilbage til Tertiærperioden. Kun ved sin overordenlige Haardførhed mod Vejr og Vind har Planten kunnet holde sig indtil vore Dage om end for det meste kun som Busk. Den vokser vild i Sydtyskland, Schweiz, Frankrig, England, Sydrusland til Asien. I Tyrkiet og Lilleasien naar Planten ofte en Højde af henimod 30 Fod og et Stamme-Tværmaal af omtrent 8 Tommer. I de pontiske Bjerge, der huser mange andre, andre Steder uddøde Planter fra Tertiærtiden, kan man finde Skove af Buxbom, der dog nu ogsaa trues af Undergang. Selv i Kaukasus falder Buxbombestanden mere og mere som Offer for fremmedes Spekulationer; et engelsk Selskab har saaledes for nyligt budt 63 Millioner Kroner for en ved Bsipp endnu værende stor Skov af 20,000 Træer med Stammer af indtil 2 Fods Tykkelse.

Set fra et æsthetisk Standpunkt er Ødelæggelsen af denne Bestand, uden Omsorg for Erstatning, saa meget mere at beklage, som en Buxbomskov, efter hvad de rejsende enstemmig udtaler, gør et sandt eventyrligt Indtryk. Næppe en Solstraale formaar at trænge igennem denne Trylleskovs tætte Løvtag; evig Skumring og hellig Stilhed hersker overalt. Stammer og Grene er besatte med Mos og langhaarede Laver; kun hist og her lader Skovbunden en Bregne eller en lysky Svamp skyde frem. Ingen Fugl lader sig høre, intet Insekt afbryder Stilheden i denne aandeagtige Urskov. Det muntre Udbrud dør paa Rytterens Læbe, Hestedriveren undertrykker sine Eder, og selv Dyrene sætter Foden forsigtigt og drejer sagte snøftende Hovedet til højre og venstre.

Det er imidlertid, siger et tysk Tidsskrift, kun et nærliggende Tidsspørgsmaal, naar Bestanden ved ufornuftig Rovmetode vil være fuldstændig ødelagt og det værdifulde Buxbomtræ forsvundet af Industrien.

×

Skæmt.

Hun kendte dog det ene. Han: „Frøken Marie, tror De ogsaa paa Sandheden af det gamle Ord: Et Kys uden Skæg er som et Stykke Brød uden Fedt?"

Hun (tøvende): . . . „det kan jeg virkelig ikke sige Dem, Hr. Callesen, thi jeg har i hele mit Liv ikke . . ."

Han: „Naa, naa, Frøken Marie, ingen Udflugter!"

Hun: . . .„ikke smagt — Fedtebrød."

En Mønsterkone. „Min Kone er hjemme i alt. Hun er hjemme i Literaturen, hun er hjemme i Musiken, hun er hjemme i Kunsten; der er kun et, hun ikke er hjemme i — hun er nemlig aldrig hjemme i Huset."

I Hovedstaden. Landmanden: „Hvorledes er Spisetiderne her paa Hotellet?"

Hoteltjeneren: „Vi serverer Frokost fra 8 til 11, Middag fra 12 til 6 og Aftensmad fra 6 til 11."

„Ja, men saa faar de Mennesker her jo ingen Tid til at se sig om i Byen."

Tankelæseren. „Jeg er i Besiddelse af den sjeldne Gave at kunne gætte, hvad man tænker om mig."

„Det maa virkeligt være meget ubehageligt for Dem."

Formildende Omstændighed. „Naa, Mille, hvorledes synes du saa om Doktor Brun? Han sværmer jo aabenbart for dig."

„Ja, Fa'er, men . . . han har jo røde Haar."

„Hm, ganske vist, men det er jo dog kun meget faa."

For Hus og Hjem.

Blaabærblade mod Sukkersyge.

I „Fundgrube" læses: I Fjor anbefalede vi, støttet paa forskellige Meddelelser i medicinske Tidsskrifter, Te af Blaabærblade mod Sukkersyge. Denne Anbefaling, hvis Værd mange fandt lig Nul, er dog atter bleven bekræftet ved en af Hensyn til de andre Meddelelser fremkommen Udtalelse af Apotheker Dr. Knorr i Kolberg. Han skriver nemlig i „Pharm. Zeitung" følgende: „Jeg havde i sin Tid ofte undersøgt en ældre Herre i Breslau — og i Vandet fundet Sukker i vekslende Mængde fra $^1/_2$ til $2^1/_2$ %. Paagældende Herre kom temmelig regelmæssig en Gang om Ugen i Universitetsapotheket. Lige med et var imidlertid Sukkeret borte og ved endnu ca. 6 Undersøgelser fandtes ikke Spor af Sukker. Da jeg udtalte min Forundring derover, bragte den gamle Herre mig en Dag en Pakke Te, hvoraf han, som han sagde, hver Morgen og Aften drak en Kop lavet paa 2 Spiseskefulde. Teen viste sig at være Blaabærblade.

Hvad der hjælper den ene, hjælper ikke altid den anden, Menneskenes Natur og Sygdomsaarsagerne er helt forskellige. Det foreliggende Tilfælde skal kun fremføres for paa ny at vise, at vi ikke skal foragte vore hjemlige Urter."

Saaledes slutter det anførte Blad. Senere har vi set en Meddelelse i et andet Blad fra en Dr. Weil i Berlin, der lyder saaledes: „En Patient med over 6 % Sukker, lidende af en kvælende Tørst og Mathed, afmagret i høj Grad, begyndte paa en Bondes Anbefaling en Kur, bestaaende i at nyde ren Kødkost, meget Fedt, som Drik kun Hvidvin og daglig en Pot Blaabærblade indtaget i 2 Portioner. Efter 14 Dages Forløb var Sukkerindholdet 1 %, og efter 4 Ugers Forløb var der intet Sukker. I Løbet af flere Maaneder var der atter lidt Sukker, men kun $0{,}_{02}$ %; Matheden tog af, Udseendet bedrede sig, og Patienten nød endog igen melholdig Føde og arbejdede som sædvanlig. Da han imidlertid igen begyndte at drikke Øl, steg Sukkerprocenten til $1{,}_{617}$. Trods dette er Patientens Udseende og Befindende fortræffeligt, og der er Haab om igen at naa det tidligere gunstige Resultat." Dr. Weil anbefaler derfor Te af Blaabærblade som et uskadeligt og muligvis helbredende Middel.

×

Hovedbrud.

Gaade.

Mit første er kun af Evigheden
en kortvarig Stund, saa underlig liden.
Mit andet endnu et Hav man nævner
— et Hav, som engang viste sære Evner.
Mit hele prises af Digtere mange,
paa Prosa saa vel som i deres Sange;
den er baade skøn og underfuld,
og straaler i Glans som det rødeste Guld.

s—r—n.

Rebus.

23 r ø ø.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 38:
Den danske Maj — jaskende — Mak — en Dans — Skanse — mede — Eksamen.

Linieopgave i Nr. 38:
Den lodrette Linie: Horsens. De vandrette Linier: 1, h, 2, Top, 3, Varme, 4, Nakskov, 5, svede, 6, Ane, 7, s.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: Dansk Skovlandskab, Tegning af Viggo H. Langer. Sankt Hans-Koglerí, af Bertel Elmgaard, (Sluttes.) Hvorfor Bonden Peter holdt saa meget af sin ældste Broder, en sand Begivenhed, fortalt af Leo Tolstoy. De to Skræddere paa Rejse, fortalt af Friis Jensen, med Billede, (Fortsættes.) En ungarsk Familie, af Fr. R., med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Svar til Andres paa hans sidste Brev, af Matthias Claudius. Solstraalerne, af P. K. Rosegger. Havebrug. Skæmt. For Hus og Hjem. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 40. Søndag den 2. Juli. 1893.

Sankt Hans-Kogleri.

Af Bertel Elmgaard.

(Sluttet.)

Efter disse Ord smuttede hun forbi ham og ned ad en Sti, der slog Bugter og Knæ mellem Hassel, Kristtjørn og Risbøge. Løvet og den lyse Aftentaage, der hang mellem Kvistene, tog hende snart bort fra hans Blik; kun en lille Stund endnu kunde han høre hende bryde Grenene til Side og Smaastenene rasle under hendes Sko. Den stakkels Troels tog sig til Hovedet. Hvad var det dog, der foregik om ham? Var det ikke Midsommernattens Trolddom og Kogleri, der alle Vegne fra trængte ind paa ham og forvirrede Syn og Sans? Det gnistrede for hans Øjne med tusinde Ildblink rundt om i Hasselens svajende Skud, i Bregnerne og Mosset, det summede og ringede for hans Øren. Han foldede sine Hænder og vilde bede sit Fadervor, men kom saa i Tanker om, at mod den Slags Aander, som her ved Jættestuen sværmede om ham, nyttede hverken Bønner eller Staal. Bort herfra maatte han, saa hurtig hans Fod kunde bære, og han maatte igen opsøge Cæsilie, at hun ikke skulde gøre Brug af den farlige Trylleblomst. Hvad kunde det Pigebarn ikke hitte paa? Hun havde jo talt om at rejse med nogen ud i den vide Verden...

Saa strøg han afsted den Vej, Cæsilie havde taget. Stien legede Smut for ham, blev borte og kom igen mellem Busk og Lyng. Bestandig gik det nedad, gennem dybe, halvskumle Bakkekløfter og Dale. Nedenfor det egentlige Højdedrag gled Skoven over i et tæt Smaakrat, og derefter, vidste han, kom Engene og Aaen, den brede Gudenaa, som Pigebarnet ikke kunde komme over. Her haabede han at træffe hende, og da han havde tumlet afsted en Times Tid, havde pikket sig til Blods paa Grenene og stødt sig mod Stubbe og Rødder, slog det ogsaa til: han naaede Aabredden paa samme Tid som Cæsilie, der jo ikke havde haft saa stærkt Hastværk.

Fra Zoologisk Have.

Ude i Aaen laa en Kaag, et Slags Fartøj, som de bruger til at fragte Varer med op og ned ad Gudenaaen, lige fra Skovegnene ved Silkeborg og ned til Randers By. Kaagen her var lastet med Træsko og Bøgekævler og laa fortøjet til en gammel Pilestub, der stod i Aakanten. Troels og Cæsilie kendte den godt, begge to.

Men det første, han saa efter, var alligevel Blomsterkosten, som hun endnu bar i Haanden, ja, havde plukket større undervejs.

„Kast disse Blomster ud i Aaen, Cæsilie," bad han saa mindelig, „lad Strøm og Bove føre dem saa langt, at du aldrig ser dem mere."

„Ja, du er en god Tosse, lille Troels," sagde hun og lo ham op i Øjnene. „Men hyss! Nu snakker du ikke et Ord mere om den Ting! Faar Morbro'er Tobias noget at høre derom, tager han os ikke om Bord, for han er lige saa stor en Kryster overfor saadan en Smule Hekseri, som du er."

Saa gik hun hen til Fortøjningen, bøjede sig ud over Aaen og raabte:

„Morbro'er Tobias! Er I vaagen derude?"

„Hov, hvem er det?" blev der spurgt igen, og saa blev der raslet med et Par Træsko, og en Mand gabede og strækkede sig ligesom efter en lille Lur.

„Det er bare mig, Cæsilie, og saa Troels fra Højris, vi kommer for at besøge jer. I behøver

slet ikke at være bange, Morbro'er, alle Trolde og Hekse er fløjne til Bloksbjerg."

„Saa har du vel fulgt dem paa Vej, din Gavstrik," sagde Morbro'er Tobias, idet han spyttede Skraaen ud og tog en frisk. „Det er ellers en sær Tid, I arriverer paa, men hvad, Sankt Hansilden skærer jer vel i Øjnene, saa I ikke kan sove i Nat .... Ej, ej, har han, Filuren der, givet dig Blomster?"

„Ja, han har hjulpet mig at plukke de smukkeste og sjeldneste, der groer i Skoven," svarede hun og lo med en lille Smule Drilleri hen til Knøsen, „og saa har han fulgt mig herned gennem Bakkerne. Troels er en rigtig rask Karl, Morbro'er, derfor skal I ogsaa give ham et stort Glas af jeres Mjød i Aften."

Saa blev et Gangbræt kastet i Land, og Troels og Cæsilie kom om Bord. Morbro'er Tobias var en rar og skikkelig Mand, ejegod og troskyldig, holdt meget af Børn og Ungdom og kunde snakke og prate med enhver. Han var gammel Ungkarl, for Resten Træskomand og boede i et lille Skovhus et Par Mil længere nede ad Aaen; men det var kun om Vinteren, han rigtig gav sig af med Træskoriet, om Sommeren laa han helst i sin Kaag paa Gudenaa og fragtede Træsko og Tømmer, Huder og Lerpotter og alle Haande Købmandsvarer det ene Sted fra og det andet Sted til. Kaagen var hans Sommerbo, og her holdt han helst til, fra Storkene kom om Foraaret, til Køerne dreves af Engene i Oktober. Til Hjælp havde han Jonas Færgemand, en gammel sejg, halvdøv Knark, der gerne lod, som han hverken kunde snakke eller høre, men han kunde besørge Kaagfarten, og det var ogsaa nok. For Morbro'er Tobias gad nødig røre sig alt for meget; han led af Værk i Lemmerne, fortalte han, men just derfor var han saa god en Vejr-Spaamand. Helst sad han paa en Bøgekævle og røg sig en Pibe Tobak, pratede med Folk, der gik i Engene, slog somme Tider en Handel af med dem og tog Ærinde med til Byen. Kahyt med Ildsted var der i Kaagen, og baade Madskab og Klædekiste havde de med, ja nogle paastod, at Morbro'er Tobias ogsaa gemte sit Pengeskab dernede. Kun naar de paa deres Sejlture kom forbi Tobias' Skovhytte, gik de to gamle Fyre i Land, saa efter, hvorledes det stod til med Hønsene og Grisen derhjemme, og lavede sig saa en Ret stegt Aal.

Cæsilie havde altid haft en høj Stjerne hos Morbro'er Tobias. Paa sine Ture gjorde han jævnlig en Smut op til gamle Mo'er Birthe, og saa havde han altid Perlebaand og nye Tørklæder og anden Stads med til Cæsilie, som derfor ogsaa, skønt hun var af fattige Folk, tit gik finere klædt end Egnens andre unge Piger. Hun besøgte til Gengæld Morbro'er Tobias nede paa Kaagen, sejlede stundom en Tur med ham, og det var ikke første Gang, hun havde haft Troels med.

„Naa, denne Gang skal I nok hjem og se, om Høgen ikke har taget alle jeres Kyllinger, Morbro'er," udbrød Cæsilie, saa snart de var om Bord paa Kaagen, og hun havde faaet Lasten efterset. „Jeg tænkte det nok, siden I havde været hjemme hos Bedstemo'er i Eftermiddag."

„Jeg tittede lige inden for Døren," svarede Morbro'er Tobias, „men stolede jeg ikke paa, at du var i bedre Humør end din Bedstemo'er, var du saa sandelig ikke kommen herud. Hun var i Færd med at lægge Kortene op, og det saa allenfalds ud, som de spaaede tusinde Ulykker."

„Det var sin gamle Graaugle, hun ledte efter," forklarede Pigebarnet, „men nu har jeg sendt den hjem til hende, og den skulde hilse og sige, at vi holder Sankt Hans hos Morbro'er Tobias og sejler med ham hjem i Nat. Saa skinner gamle Bedstemo'er i Morgen som en nyslaaet Toskilling."

„Men vi sejler ingen Steder i Nat," sagde Morbro'er, „Jonas Færgemand og jeg skal først have os en Lur."

„Lur I, saa meget I vil, saa maa Troels og jeg styre, for nu stikker vi til Søs," svarede Cæsilie, og før de blev kloge paa, hvad hun havde for, havde hun taget Krogen af, der bandt Kaagen, og med en Stage sat Fartøjet ud i Strømmen.

„Men Tøs, er du gal, hvad gør du?" raabte Morbro'er Tobias. „Tror jeg min Sandten ikke, hun kaster los og lader Kaagen drive af! Du er jo bindegal, Tøs!"

Morbro'er trippede rundt og kløede sig i Nakken, Troels stod, som var han lige falden fra Høgen; men gamle Jonas, der ikke altid var saa tossedøv, som han lod, sjokkede af hen til Roret, og saa var Fartøjet snart ret vendt og tog sin vante Fart.

Og det lystige Pigebarn stod med Hænderne i Siden og lo, saa hendes Tænder lyste i Maaneskæret omkap med Bedstemoderens Sølvbælte, som hun bar om Livet.

„Slaa jer til Taals, Morbro'er," sagde hun, „saa skal jeg lave Æggekage med Purløg til jer allesammen i Morgen til Davre, naar vi kommer hjem til jert. Men nu bænker vi os her, som vi bedst kan, og saa maa I frem med Mjødbunken, for nu er de andre Ungfolk gaaede til Kros eller Dans, og saa kan Troels og jeg ikke sidde med tørre Munde, især siden vi er komne ned at besøge jer, Morbro'er."

Og Morbro'er Tobias slog sig til Taals, som han ofte havde maattet gøre før; han hentede Mjødbunken, og Cæsilie fandt Glassene, og saa bænkede de sig paa Bøgekævler og Træskostabler, lo og klinkede og snakkede og blev i mellem Stunder ganske tavse, som I unge Folk vel endnu kan blive det en lys Skærsommernat.

Og en dejlig Nat skal det have været. Himlen var dyb mørkeblaa, ovre i Nord lyste Midsommerskæret, og Maanen skinnede ned over Aaen, saa det saa ud, som Kaagen sejlede i et Bælte af skummende Sølv. Imellem de krumryggede Bøgekævler og de høje Træskostabler skiftede det med Lys og Skygge, saa Folk kunde tro, det var Nisser og Smaatrolde, der legede Skjul, og ude over Engene bryggede Mosekonen og hendes Piger, saa Dampen stod langt ind over Sæd- og Kløvermarkerne. Men det var jo ogsaa Sankt Hansnat! Langt ude i det fjerne skimtedes endnu enkelte Blus gennem Taagen, og et ganske vidunderligt Trylleskær lyste ned over Kaagen og Aaen og de nærmeste Omgivelser; hvor det kom fra, tænkte ingen paa. Men inde i Haverne kunde de skelne Guldregnen fra de hvide Jasminbuske; kom de forbi en Rugmark, kunde de se Klinte og Kornblomst titte frem mellem Straaene, og inde i Engene lyste Smørblomster og Nelliker som Stjerner mellem Græsset; og sejlede de ind under Krat og Skove, saa stod Granerne der med gamle runkne Kogler og nye lysegrønne Skud, og Lærketræet havde pyntet sig med lyserøde Silkekvaster, andre Steder spejlede Bøg og Hassel deres alvorlige Grene i Aaen for at se, hvor solbrændte de var blevne til Sankt Hans, mens de hvide Birke undseligt trak sig tilbage som unge Piger, der i det blotte Linned listede sig bort fra et Bad. Nede i Vandet sprang Fiskene, Natravnen skyndte sig forbi, den skulde nok til den hellige Grav for at blive udløst, og Flagermusene svirrede om Morbro'er Tobias, saa han maatte trykke sin gamle Voksdugskasket rigtig fast ned om Ørene.

Som Mjødbunken nu tømtes, og de to gamle havde faaet Ild paa Piben, fik Morbro'er ogsaa Munden paa Gled. Han havde spurgt meget paa sine Rejser, og naar han om Vinteren sad hjemme ved Træskoriet, havde han god Tid til at tænke derpaa.

Den Nat fortalte han om den fattige Knøs, der engang for mange Aar siden fandt en Skat i Højris Tingedal, saa stor at han kunde købe sig tre Herregaarde, og hverken han eller hans Efterkommere havde deres Ligemænd i Rigdom. Det gik saaban til. Alle vidste, der laa en stor Skat begravet i Højris Tingedal; det havde de gamle fortalt, og ved Nattetider brændte der Lys. Men Lygtemændene drev ogsaa deres Spil der paa Stedet; der var ikke et, men mange Lys, og de flyttede sig fra Ager til Ager, saa Folk aldrig kunde blive kloge paa, hvor Skatten egenlig laa.

Men de unge Karle kunde alligevel ikke faa Skatten ud af deres Tanker, de prøvede at liste og lure sig den til, de grublede, til deres Arbejde gik istaa, lige vidt hjalp det. Saa var det en Sankt Hansnat. Den havde de alle sat deres Lid til, kun en fattig Knøs, der knap havde Skjorte paa Kroppen og Træsko paa Benene, gennede de ud af deres Lag, ingen vilde sige ham, hvorledes Skatten skulde hæves. Saa fandt nogle et Firkløver, andre et Skud af Flyverønnen, de modigste gik ind i Skoven for at finde Bregnefrøet og tog et kulsort Bukkeskind med at opfange det i. Men hvordan det gik, Bregnefrøet fik de ikke, og Firkløveret og Flyverønnen nyttede ikke den Aften. Da kom den fattige Knøs gaaende ind gennem Skoven, fløjtende sin Vise og lige saa sorgløs i sine Pjalter, som de andre var alvorsfulde i deres Drømme om Rigdom, og idet han strejfer forbi Bregnekrattet, drysser nogle af de vidunderlige Frø ned i hans Træsko. Nu var det ham, der kunde se, hvor Skatten laa, og hæve den; men han blev ikke længer i Byen, han drog bort, friede til den dejligste Pige og købte sig tre Herregaarde.

Det fortalte Morbro'er Tobias, og baade han og de unge troede derpaa, men hvad gamle Jonas Færgemand tænkte, var ikke godt at vide, for det betroede han kun sin Pægleflaske, som han sad og smaasnakkede med. Og da nu Mjøden tillige med Historien var forbi, saa stak Cæsilie sine Blomster fast ved Bæltet og gik ned i Kabyssen for at lave Kaffe.

Skønt Cæsilie ellers var godt kendt med Morbro'er Tobias Køkkensager, kunde hun den Nat dog ikke finde Sukkeret. Kedlen var allerede i Kog, Troels lagde Kvas paa Ilden, og Morbro'er sled trolig i Kaffekværnen; imens vimsede hun rundt om det gamle Chatolskab for at opdage Sukkerskuffen. Der var mange Gemmer at rode op i for et nysgerrigt Pigebarn. Ved at skyde en løs Klap til Side, opdagede hun en lille, næppe synlig Knap, der akkurat lignede dem, der lukkede op til Bedstemoderens forborgne Gemmesteder i det gamle Chatol hjemme. Gemte Morbro'er Tobias mon sit Sukker saadant et Sted? ja, maaske for at Musene ikke skulde finde det — eller hvilke Tanker der nu fløj gennem Pigebarnets Hoved, hun trykkede rask paa Knappen, og en Hængeklap faldt ned. Ildskæret lyste ind i Rummet og skinnede paa tætte Stabler af blanke Sølvdalere. I det samme gav det et Par Stød i Kaagen, Sølvdalerne begyndte at glide ud efter, Cæsilie halvt skreg og halvt lo og holdt sit Forklæde op, mens Pengene hurtigere og hurtigere dryssede ned deri.

„Men er du nu paa Spil igen, Tøs!" raabte Morbro'er Tobias, der havde tabt Kaffekværnen og nu kom til. „Hvad gør du, hvad

gør du? Du er da ogsaa ret en Galgenfugl, og jeg er en ulykkelig Mand!"

„Morbro'er, jeg har fundet en Skat," sagde Cæsilie, „det er noget andet end Sukker."

„Kalder du det en Skat? Troels vil du høre!" udbrød Morbro'er helt harmfuld.

„Ja, har I aldrig set Lys brænde for den, Morbro'er?" spurgte Pigen og lod ganske troskyldig.

„Lys brænde for mine surt erhvervede Smaaskillinger — nej," forsikrede Morbro'er Tobias. „Men hvad tænker du paa, Pigebarn, vil du have dem allesammen i Forklædet? . . . Men saa hjælp mig da at faa dem tilbage og faa lukket for dem. Der er dog vel ingen trillede paa Gulvet?"

Men det blev Troels, der maatte hjælpe den stakkelige Morbro'er Tobias at tælle Pengene op igen, for Cæsilie kunde ikke styre sig for bare Munterhed.

Da det var bestilt, saa Morbro'er allerede formildet ud. „Du er en Gavstrik, Cæsilie," sagde han og truede med Pibespidsen, „nu ved du, hvor de Par Dalere gemmes, det har ingen hidtil vidst. Hm, hm, naa, du skal vel arve dem engang alligevel, ja, mænd skal du vel saa."

Nu fandt Morbro'er Sukkeret, og da Kaffen var drukket, fik han endelig sin Lur. Men Troels og Cæsilie gik op paa Dækket, klatrede til Vejrs paa Træskostablerne og satte sig Side om Side.

Det begyndte allerede at dages. Himlen var luende rød i Øst, Taagerne spredtes, Luft og Vand antog Morgenens kølige Klarhed, og Fuglene baskede Duggen af Vingerne og kvidrede stærkere og stærkere langs Skovhegnet.

„Har du Bregneblomsten endnu, Cæsilie?" spurgte Troels mindelig og tog med sin Haand om hendes, hvor hun endnu holdt sin halvvisne Blomsterkost.

„Hvor du spørger tosset," svarede hun, „Bregneblomsten har jo kastet Bladene for længe siden; men den blomstrede længe nok til, at jeg fik mine tre Ønsker opfyldte."

„Hvilke tre Ønsker har du faaet opfyldte, Cæsilie?" spurgte han helt sagte.

„Men hørte du dem ikke, og har du ikke selv set derpaa?" svarede hun. „Først vilde jeg gøre min gamle Bedstemoder en Glæde, og det gjorde jeg, da jeg slap hendes Ugle løs oppe ved Jætteovnen, hvor Drengene havde bundet den. Den har nok skullet finde hjem, og nu har hun kunnet sove godt i Nat, det gamle Skind. Dernæst ønskede jeg mig mange Penge, lige saa mange som Morbro'er Tobias har, og jeg fandt en hel Skat. Og for det tredje — husker du heller ikke det? — saa ønskede jeg at rejse ud i Verden, med den jeg holder allermest af, og nu sejler jeg her med dig."

Med disse Ord bøjede hun sig smilende ind til ham, lagde sin Arm om hans Hals og gav ham et eneste langt Kys. Saa sad de Haand i Haand, til Solen randt, og de kunde skimte Morbro'er Tobias' Hus nede i Skovlysningen."

— — Jomfru Cæsilie tier, og i den store Folkestue raader dyb Stilhed. Udenfor hænger Mørket som et tæt Slør; heftige Vindstød farer imod Dørene, Blæsten er i Tiltagende og pisker tunge Draaber mod Ruderne. Og Jomfru Cæsilie sidder og ser ind i Ovnens sammensunkne Gløder, der nu kaster et dunkelrødt Skær ud i Stuen, og saa siger hun sagte hen for sig:

„Ja, jeg har kendt dem begge to, baade ham og hende. Troels var en flink Karl og et godt Menneske. Gud ved, hvor i Verden han nu sejler sin Sø." Og hun vedbliver at stirre ind i Gløderne.

Ak, du gode gamle Jomfru Cæsilie! Vi ved det allesammen, det er om dig selv, du har fortalt, det er din egen Historie. Dig var det, der med foraarsklare Øjne og korngult Haar en Sankt Hansnat plukkede Trylleblomsten, dig var det, der gjorde din gamle Bedstemoder en Glæde og fandt Skatten og til sidst sejlede ud i den vide Verden med den Svend, du holdt allermest af, og nu sidder du med Sneskæn i Haaret og Furer i den blege Kind og spørger, hvor mon han nu færdes ude i Verden . . . . Du gode gamle Jomfru Cæsilie!

De to Skræddere paa Rejse.

Fortalt af Friis Jensen.

(Fortsat.)

tille, Mathisen, det kan endnu blive til, hvad det skal være."

„Saa lad det ingenting blive til."

„Det kan jeg ikke sige, jeg er stemt for. Se nu, Mathisen, du er jo en praktisk Mand, og du maa indrømme mig, at de to Forretninger udmærket kan drives sammen."

„Og saa Pigebarnet?"

„Jo, Mine er en fornuftig Pige, og en god Pige, ja, ligefrem en sød Pige."

„Daniel, Daniel, du staar ikke til at redde! Kvindehænder er værre at falde i end Løveklør, og det tykkes mig kun sært, at du fik Lov til at slippe saa tidlig."

„Vi træffer hende i København, hun vilde ogsaa til Udstilling og rejser til København."

„Saa, Himlen se i Naade til dig, Daniel! Du est forloren min Søn! Men hvad, noget gaar der jo altid i — — —"

„Saa hold da Mund med den dumme Snak," afbrød Daniel ham.

„Med Fornøjelse! Skal vi saa ha' en Bid Mad?"

„Du tænker kun paa at æde og drikke."

„Naa, lad os nu være her, Daniel; jeg kan min Sandten ikke leve af den Kærlighed og de Kys, du har erobret."

„Saa vidt kom vi ikke."

„Jeg er ogsaa lige glad; men lad os nu slaa os ned; her er en afsides Krog, og saa ser vi, hvordan Mutters stegte And har det."

Med et aandsfraværende Blik tog Daniel Plads ved Siden af sin Kammerat. Mathisen hev Anden frem af Madkassen og fremtog et Par Knive og en Krukke Smør.

„Aa, saa det skal smage, Daniel! — Nu op med Brødet!"

„Brødet?" spurgte Daniel forbløffet og saa tankefuld frem for sig.

„Ja, Brødet! Husker du ikke, du skulde købe Franskbrød oppe i Byen?"

„Tilgiv mig, Mathisen — det har jeg saa sandelig glemt!"

„Taalmodigheden er ved at slippe op, for dette her er slet ikke morsomt, naar man har en tom Mave," svarede Mathisen med rynkede Bryn.

„Kære Ven! Mennesket lever ej af Brød alene."

„Nej, der skal skam ogsaa Sul til, og det har Mutter haft Omsorg for, saa jeg tykkes jo nok, du skulde skamme dig, om vi bliver nødt til at spise Smaakager til Stegen."

„Jeg siger: Tilgiv mig, Mathisen — jeg har haft andet at tænke paa!"

„Aa, du med dine Tanker og Anstalter — de fylder kun lidt i min Mave."

„Du kan slet ikke sætte dig ind i mine Følelser."

„Da har jeg ogsaa Følelser, min gode Daniel, det vil sige Følelse af pinende Sult, og skaffer du ikke Brød, som du har lovet, saa bliver vi to ikke Venner mere."

„Vi maa vel kunne faa Brød her paa Skibet; jeg ser, de sidder og spiser derinde i Kahytten."

„Det bliver din Sag, Daniel, men Brød skal du skaffe."

Daniel begyndte at lette paa sig.

„Gør nu ingen flere Dumheder!" formanede den anden.

Daniel værdigede ham intet Svar herpaa, men humpede afsted og traf snart en Opvarter.

„Kan jeg faa fire Stykker Brød?"

„Fire Stykker Brød?" svarede Opvarteren langsomt og saa spørgende paa Daniel.

„Ja, fire Stykker — uden Paalæg."

„Uden Paalæg? Bart Smørrebrød — til Te maaske?"

„Nej Tak, ikke Smørrebrød — men almindelig bart Rugbrød."

„Det er nok ham med Dynamiten — ja, gal er Manden," tænkte Opvarteren.

„De kommer sandelig til at lade mig faa Brødet, for ellers bliver Mathisen gal i Hovedet," forklarede Daniel.

„Nej hør, min Ven, kan De levere et antageligt Antal Indbrudstyverier og være saa heldig at blive nappet, saa faar De nok Vand og Brød uden Betaling — her paa Skibet leverer vi ikke Fangekost," svarede Opvarteren og slog med Nakken.

„Naar man har Penge at betale med, saa troede jeg, man kunde vælge, hvad Mad man helst vilde ha'e — men maaske sig, at Brød ikke findes paa Spisesedlen?" spurgte Daniel.

Opvarteren maalte ham med et haanligt Blik:

„Har De Penge nok, saa kan De vel ogsaa faa Raad til en ordenlig Portion Mad."

Daniel grundede en Stund og fik derpaa pludselig en Indskydelse.

„Det har vi," svarede han; „men ser De, Smør og Paalæg har vi aldeles ingen Brug for."

Opvarteren sendte ham et spørgende Blik.

„Nej, for jeg skal sige Dem, det er til Hesten, og oppe ved os er vi ikke vante til at give Bæsterne Ostebrød."

„Har De Hest med Dem om Bord?" nedlod Opvarteren sig til at spørge.

„Ja, det har vi, for jeg og min Kammerat er noget simpel til Gangs, og saa fører vi altid Hest med os," forklarede Daniel og slog med Spanskrørsstokken paa det korte Ben.

Opvarteren brummede noget i Skægget, men kom lidt efter med Brødet paa en Tallerken.

„Værsartig, fire Stykker Hestebrød — 35 Øre."

„Det er lovlig høje Brødpriser," mumlede Daniel ved sig selv, da han vendte tilbage til sin Kammerat med det saa snildelig tilvendte Brød.

„Se her, Mathisen, her er Brød," sagde han med et Smil.

„Det er lovlig tykt," mente Mathisen.

„Det er ogsaa Hestebrød," forklarede den anden og fortalte derpaa sin Kammerat, hvordan han havde baaret sig ad med at komme i Besiddelse af de tykke Skiver.

Mathisen klappede ham paa Skulderen, idet han udbrød: „Det var ikke saa fejl klaret, og det havde jeg knap ventet af en Mand, der gaar i Giftermaalstanker."

Nu maatte Maden holde for, og de to Fl. Øl, Daniel havde i Behold, blev trukne op. For Daniels Vedkommende gik det smaat med Maden, og han sad hele Tiden og tyggede avet om paa en tyk Brødstump.

„Læg mere Smør paa og tag to Bid Andesteg til een Bid Brød, saa glider det nok," foreslog Mathisen.

Men det gik alligevel smaat for Daniel, og naar Mathisen roste Maden, snakkede Daniel kun om Karetmagerens Mine.

— — — — — —

Vi vil ikke opholde os ved Beretningen om Søsygens Kvaler, som Daniel maatte udstaa paa Skibet om Natten, eller høre paa de Skoser, han maatte døje af Mathisen, der mindede ham om, hvordan han for faa Timer siden havde været helt desperat efter at komme paa de lange Sørejser, mens det nu viste sig, at han ikke kunde befare et lidet Vand uden at ofre Andesteg, Hestebrød og adskillige Bajere til den vrede Havgud. Da de kom ind i Øresund, var alle disse Genvordigheder overstaaede, og i den tidlige Morgenstund stod nu de to Skræddere i bedste Velgaaende paa Dækket og saa paa den Menneskemasse, som var samlet paa Kvæsthusbroen ved Skibets Ankomst. Der var en Viften med Lommetørklæder og en Svingen med Hatte, saa Daniel blev reven med og svingede til Gengæld med den lysegraa.

„Svært flinke Folk og meget høflige, de Københavnere," ytrede han til sin Kammerat.

„Pas du dig selv, Daniel, det staar du dig bedst ved," fik han til Svar.

Da de gik fra Borde, blev de skilte ad i Trængselen. Folk bestormede Daniel fra alle Kanter; en rykkede ham i det ene Ærme, og en anden hentede en Droske til ham. Alle tilbød de ham Værelser, Kost og Opvartning. Daniel havde aldrig nogen Tid været saa tvivlraadig, og han saa ligefrem ulykkelig ud.

„Jeg kan skam ikke, med min bedste Vilje, være alle Steder," vovede han at bemærke.

Og saa værgede han for sig med Hænderne og forsøgte humpende at trække sig uden for Skudvidde, men enhver kunde se paa ham, at han var lige saa ulykkelig som raadvild.

En stærkbygget Madamme med bred Solhat og tærnet Sjal hjalp ham ud af Forlegenheden, idet hun uden videre Omstændigheder tog ham under Armen og halvvejs løftede ham ind i en Droske.

„Se saa, værsartig, tag kun Plads, Herre!" sagde hun.

Drosketuren gennem København.

Daniel saa forfærdet paa den resolute Dame, som nu uden videre tog Plads ved hans Side. Dette lignede jo noget nær en Overrumpling og Bortførelse, og deri vilde han ikke finde sig.

„Gevalt — Politi!" begyndte han saa smaat at raabe, mens han ængstelig skottede til sin Sidemand.

„Tag ikke saadan paa Vej, men sæt sig bare rolig ned," sagde hun og trykkede ham lempelig ned i Sædet.

„Jeg vil af — øjeblikkelig!" forlangte Daniel.

„Og plukkes i Stykker af alle de Snydere! Nej, følg De med mig, mit Navn er Madam Henriksen, og jeg bor paa Ørstedsvej 35; De er fremmed i Byen, kan jeg tænke, men jeg skal saamænd sørge for Dem, som var jeg Deres egen Mo'er."

Daniel havde ikke nogen særlig Lyst til atter at blive kastet ud i den paatrængende Vrimmel, og han mente, at han lige saa godt kunde overgive sig først som sidst.

„Kør saa!" befalede Madammen.

„Nej, stop, stop!" svarede Daniel.

„Hvad er der nu i Vejen?"

„Aa, det er Mathisen, jeg mangler, min Kammerat, Skræddermester Mathisen."

„Saa venter vi — jeg kan saa overdreven mageligt ha'e to."

„Mathisen! Mathisen! Hvor bliver du af?" raabte Daniel og viftede med Hatten.

Lidt efter banede Mathisen sig Vej gennem Trængselen og naaede hen til Vognen.

„Jeg er sluppen igennem det, Mathisen, og har faaet Logi hos Madammen her."

„Har du ikke været for rask paa det, Daniel?"

„Aa hvad, vi skal jo een Vej ud," mente Daniel.

„Herrerne skal nok blive fornøjede hos mig, jeg er en reel Kone, Enkemadam Henriksen, født paa Landet og holder udmærket Losjemang."

„Vi kan jo se paa det," foreslog Mathisen — og nu satte Drosken sig endelig i Bevægelse.

Madammen opramsede med flydende Tunge Navnene paa de Gader, Kirker og andre mærkelige Bygninger, som de passerede. Daniel hørte det næppe; thi han var i en løftet Stemning, og det hele flød ud i et for ham.

„Storartet dejlig — — — knusende kønt — — — og sikket Køretøj, Mathisen — — — noget andet end Ole Ribers Skraldekasse," mumlede han og sendte vældige Mundfulde af Cigarrøg ud over den endnu slumrende Hovedstad.

Endelig kom de til Madam Henriksens Bolig og naaede med stort Besvær op paa tredje Sal.

„Det er ellers lovlig højt at kravle," mente Daniel.

„Siger intet, Herre, nydeligt Værelse til Gaden, henrivende Udsigt!" forklarede Madammen og aabnede Døren for sine logerende.

Værelset blev nu efterset og befundet tilfredsstillende.

„Og hvad er saa Prisen?" spurgte Mathisen.

„To Kr. daglig for Værelset og saa Kaffe om Morgenen."

„Saa har vi vel fri Opvartning, jeg mener lidt Byrend efter Øl og daglig Støvlebørstning?" spurgte Mathisen.

„Det betales ekstra til Pigen — en Kr. vil være passende for sjangtile Herrer."

„Men Mathisen har kun een Støvle at børste, og saa faas der vel „Modulation"," vovede Daniel at indvende.

„Deres Kammerat kan slippe med halv Pris, naar De, min unge Herre, betaler dobbelt for den allerhelvedes Saal, De har under den ene Støvle; nej, de Fejler, den ene af Dem har, kan vi saamænd lægge til den anden, saa det kommer til at gaa lige op," svarede Madammen rapt.

„Stik den Daniel, om du kan," sagde Mathisen med et Smil.

Daniel gjorde hurtig omkring, og uden at svare begav han sig hen til Vinduet, hvor han stillede sig an, som om han var svært optagen af at nyde Udsigten.

Da vore Venner skulde betale Støvlebørstningen, og der ingen Udsigt var til „Modulation", saa besluttede de straks at drage Nytte af den forlangte Udgift, og de tre Støvler blev derfor straks bragte ud til Pigen. Et Øjeblik efter kom de tilbage, men i en saadan Tilstand, at vore Skræddere slet ikke var fornøjede dermed.

„Vil du finde dig i det, Daniel?“ spurgte Mathisen.

„Skidt er det, men jeg vil ingen Brøvl ha'e,“ svarede Daniel.

„Da lader jeg mig ikke saadan behandle; det har jeg været for meget i Byen til.“

Dermed slængte han Støvlen ud til Pigen.

„Maa jeg be' Dem gøre om igen; daarlig Betjening finder jeg mig ikke i, og dette her duer ikke,“ sagde han i en flot Tone.

„Saa er det s'gu godt, De ikke har mere end een,“ svarede Pigen og slog med Nakken.

„Ta' du den, Mathisen, den var stukket godt

„Nu kan jeg ikke rumme mere for i Dag; det hele flyder ud i een Vælling for mig, og Bentøjet slappes.“

„Her er et Sted endnu, der maa vi ogsaa ind,“ foreslog Mathisen.

„Hvad er det for noget?“

„Det hedder Panoptikon?“

„Ja, hvem forstaar det.“

„Det er Voksfigurer, der ligner rigtige Mennesker, og det skal være meget pænt; men jeg kender det ikke, for det var ikke til, da jeg var her sidst.“

„Skal det endelig være, saa maa det gaas

sig en Figur, som forestillede Nille i Holbergs Komedie: „Erasmus Montanus“.

Da Daniel intet Svar fik, tænkte han ved sig selv: „Kvindfolket er nok noget døv,“ og han satte derfor Munden hen til den gode Nilles Øren og raabte temmelig højt: „Det er disse Figurer, vi gaar og søger efter, dersom Madammen vilde være saa køn at give lidt Besked.“

Da der endnu intet Svar kom, vendte Daniel sig bort, idet han udbrød: „Herregud, den Stakkel, hun er nok stokdøv, og hvem forstaar, hvad hun vil sidde her og glo efter!“

Nogle besøgende Damer fniste temmelig højt og

Ogsaa en Taler.

nok ud,“ grinede Daniel.

„Næsvise Tøs til at svare; det skulde vor Ane hjemme prøve at byde mig,“ snærrede Mathisen.

„Raske Folk, de Københavnere, men ellers møj flinke til at gi' os Herretitulation; det er ikke som hjemme, hvor man slet og ret hedder Daniel,“ sagde den unge Skrædder.

De følgende Dage var der ingen af dem, som gjorde Brøvl over Støvlebørstningen, selv om de fandt, der kunde være noget at udsætte.

Op paa Dagen vandrede de to Skræddere ud i Byen for at se sig om. Der var jo nok at tage i Øjesyn, og det gik ogsaa det meste af Dagen fra Sted til Sted, indtil Daniel henimod Aften erklærede:

rask over, for jeg er baade træt og sulten,“ sagde Daniel og fulgte noget treven med sin Kammerat.

Daniel saa sig om derinde med et træt Blik, men snart vaagnede hans Interesse.

„De Folk ser mig ellers noget gammeldags ud — — — Manden gaar i Knæbukser, men maaske det skal til at være moderne, ja, saa faar Mathisen og jeg ikke noget at skændes om, hvad Bukser angaar — — — men Høns paa Gulvet, nej, det er, hvad jeg kalder Svineri,“ tænkte Daniel ved sig selv. „Hun der ser ellers ud til at være en skikkelig gammel Kone, jeg tænker nok, jeg tør spørge hende om Besked. — Hør, Mo'rlil, I kan vel ikke sige os, hvor disse herskens Figurer er, som vi skal se paa?“ spurgte han og nærmede

holdt hele Tiden Øje med Daniel.

„Hys, hys! Tag ikke saadan paa Vej, Daniel, Folk ser efter os!“ sagde Mathisen, som et Øjeblik havde forladt sin Kammerat, men nu atter var kommen tilstede.

„Hvad er der nu galt?“ spurgte Daniel forundret.

„Det er jo Voksfigurer det hele, saa dem kan du raabe til, saa længe det skal være, inden du faar Svar.“

Daniel blev saa forundret, at han glemte at svare.

(Sluttes.)

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

„Det svarer Landsforsamlingen Viben Peter, siden han gør sig til Talsmand for lamme Ties, at den ikke vil have med hans Sag at bestille."

Viben drog en stor Foliant ud fra sin Kofte, hævede den i Vejret og raabte: „Landsforsamlingen har Uret, her holder jeg Ditmarskens Lovbog i min Haand, efter den forlanger jeg at dømmes."

„Det bliver, ved hvad der er bestemt," erklærede Gynther.

„Er det jeres Mening, I Dommere?" raabte Viben og strakte Haanden ud mod Skranken. Et almindeligt Ja hørtes fra den tætte Kreds af Hoveder deroppe — „Er det jeres Mening?" gentog han, og atter lød Bekræftelsen ham i Møde.

Han tav lidt og syntes at overlægge. „Siden I nu afviser min Sag og nægter at dømme, som Landets Lov byder, saa hør, hvad jeg har at svare: jeg er sket Uret, I dømmer, som I vilde, ikke som I skulde, I var mine Fjender og sammensvor jer imod mig. Havde I været to eller tre, saa kunde jeg tumle jer, var I fem, gik det maaske ogsaa an; men I er fem Hundrede, jeg kan ikke magte saa mange. Jeg siger mig da fri fra Ditmarsken, jeg vil ikke have mere med det at bestille, ikke bo eller bygge her, jeg erklærer mig fra denne Stund for hele Landets Fjende, og der skal være Krig og Ufred mellem jer og mig, paa hver en Vej og Sti vi mødes."

Dette raabte han roligt, langsomt og bestemt og med et Blik, der bekræftede, hvad hans Mund forkyndte.

Et almindeligt Brøl lød hen over Forsamlingen. Enhver vidste og havde hørt Eksempler paa, hvad disse Ord betød, og Vibens hele Personlighed egnede sig kun til at give dem endnu større Eftertryk. Det bølgede gennem Torvet som et Hav i Oprør, Trængslen foran Skranken tiltog, Økser og Spyd hævedes af Folk, der bar den springende Ulvs Mærke. Pavel Seke hylede af Glæde, der var pludselig falden en Lysstraale, et Haab over ham. Den Jærnmur af dragne Vaaben, som omgav Viben, var en levende Forklaring over hans Ro og Kulde, medens han udstrakte sin Haand og raabte paa Stilhed for at høre, hvad Gynther gjorde Tegn til at ville sige.

„Du erklærer dig for Landsfjende," ytrede han, „har du ogsaa overvejet, hvad det betyder? — Frist til Solnedgang giver Loven dig, efter den Tid staar du udenfor Ret og Sikkerhed. Hvad du ejer af Gods og Midler, saa langt vort Herredømme over Gest og Marsk strækker, er taget fra dig, du kan ikke arve og ikke stifte, din Faders Lod hører dig ikke til, dit Hus er ikke mere dit."

„Jeg ejer hverken Lod eller Hus," svarede Viben.

„Du er da fra nu af erklæret for en lovløs Mand, dit Skjoldmærke er brudt, dit Navn slettet ud blandt vore Slægter; ingen kendes mere ved dig, hvor du træffes paa Gade og Vej, i Hus eller Kirke har enhver Ret til at bære Vaaben imod dig og slaa dig ned, og det skal regnes ham for en hæderlig Gerning at forrette."

„Føj til, i Fald han magter det," raabte Viben haanligt. „Der skal mere end Ord til for at gøre mig bange. — Hør nu ogsaa det lidet, jeg har at svare: Fordi I dømte efter Gunst og Venskab og ikke vilde følge Landsbogens Bud, har jeg sagt mig fra eder, hvad det betyder, ved jeg; men I ved det ikke, og den Mand, som nylig lyste mig Alverdens Ulykker paa Halsen og nu staar og griner, fordi han har fem Hundrede bag ved sig, vilde ikke finde et Musehul lille nok til at krybe ind i, hvis han var alene med mig. — I har haft Ret i Dag, jeg skal bevise, I har Uret i Morgen. Vogt jer, Dommere! den, som truer her, han slaar til. Løs Hunden for din Dør, Hans Schwien, og stæng vel for dig om Natten, naar det banker paa og ramler sammen om dig, er det mig, som er paa Færde. Tæl dine Skibe, Volf Harpyt, bliver de borte paa Havet, er det ikke Sø eller Storm, men mig der brød dem. Duk dig, Neimer! duk dig! bedre var nu dit listige Hoved forvaret under en Hue af Jærn end under de graa Haar. Sluk jeres Ild, jeg skal faa den til at brænde igen, smed Vaaben og rust jer, vejfarende Mænd! I vil have dem nødig paa hver en Sti til Landet eller fra Landet. — I har brændt Præsterne, dræbt Ridderne, haanet Kvinderne, der kom og tiggede om deres Lig, I har hørt Jammerskrig overalt i Marsken og let deraf, ret nu skal I faa andre Skrig at høre, som I skal komme til at græde over. Luk for Havnen, gjem paa Skatten, sluk jeres Lys, at det ikke viser Vej, det skal lidt nytte. — Spørger I, hvem der tog, hvem der slog ned, hvis den Haand var, som faldt tungt over jer alle, saa tænk paa i Dag og nævn mit Navn. — Enhver, som er tilstede, hører mine Ord, Gud hører dem, hans Straf skal ramme mig, hvis jeg lader det ufuldbragt, jeg her har lovet. —"

Noget, der lignede Frygt og Gysen gik over den hele Forsamling, mens Viben talede. Mængden syntes at vige tilbage, der dannede sig efterhaanden en aaben Plads mellem ham og de andre. Han blev holdende, ene mod Tusinde, han slængte sin Haan henover alle disse Mænd med let vakte Lidenskaber, og som saa at sige alle var fødte med Vaaben i Haand, han var inden for deres Armes Længde, de vedblev at tie, han truede, det var dem, der syntes at frygte, hans Ord gjorde Luften kold omkring dem.

Kun en Gang bølgede dette Hav, som om det vilde lukke sig sammen over ham, et Brøl, der lignede en Skare Rovdyrs, lød henover Pladsen, Vaaben og Skjolde blev hævede; men i samme Øjeblik var Viben omgiven af en Skare Venner, hvis truende Holdning beviste, at de alle havde i Sinde at gøre hans Sag til deres.

„Fred!" raabte de og stillede sig mod den fremtrængende Mængde, „Fred! til Solen gaar ned, saa lyder Loven."

Det blev atter stille, Kredsen drog sig tilbage igen, og Viben holdt i det aabne Rum, som om intet var hændet. Kun een Mand blev staaende ved hans Side, det var Bartel, han knugede sine Hænder sammen om hinanden, hans Hjerte gemte paa en Forudfølelse af alle de Ulykker, denne Dag vilde fremkalde.

Lidt efter vendte Viben sin Hest bort fra Skranken og ledede den henover Torvet. Mængden gjorde villig og stiltiende Plads, ingen hilste ham, ingen fulgte ham mere, ikke engang Pavel Seke, han red alene. — Ditmarsken havde tabt en Borger, Mørket vundet en Sjæl.

Hjemme i Meldorf stod hans Moder og ventede i Døren. Hvad hun led den Dag, fik aldrig nogen at vide, det er ogsaa umuligt at beskrive Udtrykket af den Angest, Frygt og Forventning og alle de Overgange fra Haab til Tvivl, som hendes Ansigt vekslede imellem, da hun saa sin Søn komme ridende op ad Gaden.

„Hvordan gik det saa?" spurgte hun frygtsomt og skælvende og søgte at læse sin Dom i et Aasyn, der intet fortalte.

„Jeg rejser min Vej," svarede han undvigende, som om han undsaa sig for at lægge hele Ulykkens Byrde paa denne hengivne Sjæl. Men Nanne kendte ham og tog ikke fejl, hendes Hoved bøjede sig ned mod Brystet, som om hun havde modtaget et dødeligt Slag, Hænderne knugede sig sammen om Forklædet, medens hun tav og kæmpede.

„Saa er det vel bedst, jeg pakker Resten af vort Tøj sammen?" spurgte hun.

„Er det da bestemt, at du følger med, Moder? Du skulde hellere blive her tilbage, det er en slem, trang Vej, der ligger foran mig."

„Hvor mange milde Øjne har du til at se paa dig undervejs foruden mine?" spurgte hun.

„Saa lad os da rejse, siden du vil det," svarede han.

Nyheden spurgtes hurtig omkring i Byen, enhver, som vendte tilbage fra Heide, bragte sin Fortælling med. Folk samlede sig i Klynger foran Carsten Peters Hus, de saa Viben komme ud med en Økse og hugge Vaabenmærket bort, som sad over Døren. Inde i Stuen gik Nanne omkring og traf de sidste Forberedelser til Rejsen. Viben satte sig paa Bordet, slingrede med Benene og saa frem for sig uden at tale. Bartel krøb sammen i en Krog og græd højt.

„Jeg hører vel snart fra jer," stammede han, „ikke sandt! Fordi I rejser, glemmer I mig ikke."

„Det var vist bedst, du aldrig hørte mere fra mig," svarede Viben.

„Nej, nej! det holder jeg ikke ud."

„Du skal nok faa Hilsen fra mig. — Men Klokken er mange, nu falder Aftensolen hen over Bagerens Skorsten, om lidt gaar den ned, og vi skal jo være borte forinden."

„Jeg vil med jer, jeg vil med jer," stønnede Bartel. „Mere en Hanne, Gods og Gaard er I mig dog, jeg kan ikke leve jer foruden."

Viben vendte sig om imod ham. „Du bliver, hvor du er," svarede han bestemt, „din Vej er ikke min, du er fra nu af Slægtens Hoved og skal vare paa den, du har Fred i dit Hjerte, jeg har kun Hævn i mit. Sig intet! det maa være saa, min kære Broder. Farvel!"

Hestene blev førte frem, Viben hjalp sin Moder op paa den ene og steg op paa sin. Venner og Bekendte hilste dem, han lod, som han ikke saa det, de strakte ham deres Hænder i Møde, han rystede med et sørgmodigt Smil paa Hovedet.

„Vi maa nu ikke mere kendes ved hinanden."

Bartel havde fulgt dem ud i Bislaget, han skjulte sit Ansigt og støttede sig til den ene Pille. „Guds Fred med dig!" raabte Viben, idet han vinkede hen imod ham og red bort. Nanne talede ikke, hun havde draget Kaabens Hætte op over sit Hoved. Mængden gjorde Plads og lod dem ride. Solen var i Begreb med at gaa ned, og den givne Frist dermed til Ende. Da de kom op i Gaden, holdt Viben et Øjeblik stille og saa

tilbage paa sit Barndoms Hjem. Hvad laa der ikke i dette sørgmodige og dvælende Blik.

„Dengang Folk sidst stod stille uden for vort Hus, jordede vi vor Fader," sagde han, „i Dag er det min Ligfærd, de kommer sammen til her. Jeg er ellers bange for, jeg faar ingen rigtig Fred i min Grav," tilføjede han spottende. „Jeg vil vist spøge for dem."

Lidt efter lukkedes Byens Port efter de to Ryttere. Da Nanne kom et Stykke frem, hævede hun pludselig det sænkede Hoved, vendte Hesten tilbage og løste sit Forklæde.

„Den Meldorf By har kun været mig et kummerligt Hjem i mange Aar," raabte hun. „Nu ryster jeg alle Sorger og Minder fra mig, som jeg her ryster mit Forklæde."

Med disse Ord kastede hun Klædet og lod det flagre hen ad Vejen.

Otte Dage efter var der Marked i Meldorf. Folk kom ind fra Landet for at slutte Handeler, Hovedgaden ventede dem og havde smykket sig med de mest tillokkende og iøjnefaldende Genstande for at paakalde deres Opmærksomhed. Fortovene var skjulte af Lervarer, Pander og Potter, som Grydemændene bragte fra Jylland. Længre nede paa Gaden stod Bord ved Bord, bedækket med Hørgarn, og Drejler, med Gørtlervarer eller Skotøj, Klægspader og andre Markredskaber. Det største Tilløb fandt dog Sted omkring Bisfekræmmernes Boder, hvor flagrende Silkebaand, stribede Bændler og uægte Guldsmykker straalede enhver i Møde.

Om Formiddagen, da Handelen gik livligst, og Mængden var talrigst, kom en Folkehob bærende med en død Mand igennem Gaden og standsede uden for et stort Hus, ikke langt fra Dominikanerklostret, hvis Munke var blevne fordrevne, da Luthers Lære vandt Tilhængere i Landet. I Huset boede en Mand ved Navn Jost Jerremen, rig og anset, hvorfor han ogsaa var bleven valgt til Borgermester i Meldorf. Ovenfor hans Gadedør hang en uhyre stor og kunstig forarbejdet Nøgle, som skulde betegne, at han tillige var Smed.

Da Skaren naaede hans Hus, lagde de den Døde ned paa Gaden og bankede heftig og gentagne Gange paa Døren. Jerremen kom ilende ud fra sit Værksted med Skødskindet paa, Armene blottede op til Skulderen og sværtet omkring Næsen af Trækul.

„Hvad er der paa Færde, Godtfolk! I dundrer jo, som om I vilde rive Huset ned," raabte han og traadte forbavset et Skridt tilbage ved Synet af den døde og blodige Mand.

„Det er paa Færde, at Markedsfolk, der drog igennem Hademarschen i Formiddags, har set Gaden spærret af tolv væltede Vogne, som kørte med Korn herinde fra Meldorf. Hestene laa dræbte foran dem. Kuskene slagne til Skamme, Sækkene skaarne sønder, og der stod en Mand paa Stedet og raabte: Marskfolkene brændte jeres Huse, kom nu og tag deres Korn i Stedet."

Denne Beretning blev raabt Borgmesteren i Møde af ti forskellige Stemmer, og idet den ene søgte at overdøve den anden. Jerremen stod lidt og grundede dybsindig, tog sig til Næsen og gjorde den endnu sortere, før han udbrød:

(Fortsættes.)

Zoologisk Have.

(Med to Billeder.)

Ulv i Zoologisk Have.

Naar Landboere gæster Hovedstaden, er der et Sted, hvor de altid skal aflægge et Besøg, nemlig i Zoologisk Have paa Frederiksberg. Man kan gaa derude Sommer og Vinter, paa Dage, da Publikum myldrer ind, og paa Tider, da der kun færdes et Par enlige besøgende i Gangene — saa godt som altid vil man træffe Landboere blandt Havens Gæster. Thi Zoologisk Have deler Lod med vore Musæer og Kunstsamlinger: Københavnerne, der lever Side om Side med disse og hver Dag gaar dem forbi, gaar saare sjælden indenfor. Det kan vi altid faa at se, tænker de, og saa faar de det som oftest aldrig at se. Naturligvis er enhver god Københavner stolt baade af vore Samlinger og vor zoologiske Have, han ved, de gemmer uerstattelige Skatte, og fyldes af en stille Henrykkelse, naar han hører dem berømme af Udlændinge, hvilket just ikke sker saa sjældent, ja, blev Byen truet af et Bombardement, vilde hans første bekymringsfulde Tanke ikke gælde hans egen dyrebare Person eller Byens materielle Tarv, men — vore Musæer.

Der kan i dette være noget smukt, og noget smukt er der ogsaa i den Veltalenhed, hvormed Københavnerne fremhæver deres Fødebys Kunstskatte; men Veltalenheden er udsat for at forstumme, hvis en falder paa at ønske Grunde eller blot at spørge, hvilket Udbytte de har haft af disse Skatte, som hver Dag ligger aabne for dem. Thi de fleste Københavnere har intet Udbytte haft af vore Samlinger, de har intet lært deraf — simpelt hen fordi de ikke kommer der. Vistnok har de et Par Gange været paa Torvaldsens Musæum og Malerisamlingen, men disse Besøg har nærmest kun haft til Formaal at bekræfte disse Samlingers Eksistens og har kun efterladt et vagt, snart udviskede Indtryk. De veltalende Ord er derfor kun et æstetisk Sværmeri, nedarvet fra den æstetiske Periode og nu uden Hold.

Det er Landboere og fremmede, der holder lidt Liv i vore Musæer, og det gaar ikke stort anderledes med Zoologisk Have. Medens Tivoli fyldes Aften efter Aften, og medens der hver Søndag er formelig Trængsel i Byens Lyst- og Ølhaver — ikke at tale om, at Tusinder og atter Tusinder strømmer til Skoven og Dyrehavsbakken — saa er der Dage igennem gabende tomt i Zoologisk Have, og de faa, som kommer, er ikke Byens Børn.

Zoologisk Have fortjener bedre Kaar. Hvorvel den maa holde godt til Raade med de sparsomme Pengemidler, søger den dog at imødekomme Publikums rimelige Fordringer. Her er Musik, Restauration, Olpavillon o. s. v. lige saa godt som i Forlystelseshaverne, og her gives en Underholdning og Morskab, der er langt sundere, end hvad der findes paa hine Steder. Aar efter Aar anskaffes nye Dyr og Fugle, og de Huller, som opstaar ved Dødsfald blandt Dyrebestanden, udfyldes. Ligeledes her gør Haven sit bedste med de forhaandenværende Midler, støttet særlig af Venner og Velyndere ude i Landet eller i fremmede Verdensdele. Men det holder haardt at faa Strømmen til at vende sig, at faa Folk til at indse, at deres Børn finder en bedre Fornøjelse i at iagttage Dyrenes Leg end Gøglernes Kunster, og at det er mere lærerigt at være fortrolig med de Skabninger, der befolker Bure og Voliérer i Zoologisk Have end at kende de Artistnavne, der pranger paa en Cirkus- eller Varietéplakat.

Fremfor alt i Sommertiden fortjener Zoologisk Have et talrigt Besøg. Nu staar Havens Træer og Buskvækster i deres fejreste Pragt, og Dyrelivet udfolder sig i hele sin brogede Mangfoldighed. Roser, Tjørn og Jasminer dufter i rig Blomsterfylde, og tropiske Potteplanter straaler omkap med de tropiske Sangfugles blaa og grønne, røde og gule Fjerpragt. Havens hjemmevante Beboere yngler, og hvis det ikke var for Rotternes og de slemme Drenges Skyld, vilde Haven til Efteraar besidde en smuk Forøgelse. Fremmede kuldskære Dyr, som om Vinteren maa holdes godt indelukkede i opvarmede Rum, boltrer sig nu i det fri, og drømmer sig tilbage til Hjemlandet, naar Sommersolen bager, og Luften krydres af Blomsterduft. Hvert Indelukke, hvert Bur yder nu et helt Studium for opmærksomme Jagttagere. Der er Elskov, Leg, Kappelyst, Strid og Travlhed som ude i den vilde Natur. Det hænder da ogsaa af og til, at forbidragende Fugle forveksler Haven med frit Naturliv eller i hvert Fald føler sig saa tiltrukne af den, at de uden videre slaar sig ned hos deres Stammefrænder. Det er navnlig oftere hændt med Sangfugle og Svømmefugle, og i Sommer har det været Tilfældet med en Stork, der efter gentagne Visitter har slaaet sig til Ro hos en af Havens enlige Storke og nu hver Dag knæbrer lystigt omkap med den vordende Ægtemage.

Et stort Tab har Haven i Aar lidt, idet den store, smukke og kloge Hun-Elefant er død. Den mere bidske og gnavne Han er nu ene tilbage i det velkendte Elefanthus, og det turde vel være en ret vovelig Sag at byde ham Erstatning i en ny Kammerat. De to Elefanter var opvoksede sammen, og den afdøde var nøje kendt med sin Ægteherres Luner og Svagheder og forstod med en beundringsværdig Taalmodighed at rette sig derefter. Alt i alt er der næppe nogen zoologisk Have i Europa, der ejede et smukkere Elefantpar. Imidlertid, Erstatningen kommer nok — og det staar i Publikums egen Magt at fremskynde den — muligvis i en anden tykhudet Skikkelse, en Flodhest eller Næsehorn.

I Rovdyrhuset er det nu som altid Tigrene, der med deres katteagtige Smidighed holder sig bedst og bevarer mest af deres oprindelige Stolte og vilde Natur. De er i saa Henseende Løverne og Bjørnene langt overlegne. Af Løver findes der to, hvoraf den ene — Hunnen, der synes den mest civiliserede — dog nok tilhører en fremmed Baron; de bor da heller ikke sammen, men Hunløven har

en lille hvid, sortplettet Hund til Selskab. De tvende Dyrs Leg og Samvær vækker jevnlig Moro blandt Tilskuerne. Den Begunstigelse, Hunden nyder ved at staa paa en saa kammeratlig Fod med Dyrenes Dronning, synes at være stegen den lille Fyr til Hovedet, og det er ikke fri for, at den paa ægte køteragtig Manér vil tyrannisere sin Herskerinde. Bliver den alt for generende, fejer Løvinden den lempelig til Side med sin brede Pote, der er omtrent af samme Størrelse som hele Hunden, eller hun tager den i Flaben og giver den et Par forsigtige Rusk — altsammen dog tilsyneladende uden mindste Nytte.

En anden Gruppe af Rovdyr findes andetsteds i Haven i en Række smaa, omhegnede Boliger, der straks leder Tanken hen paa Hundehuse og giver Adgang til fri Luft for deres Beboere Sommer og Vinter. Det er ogsaa Hunden og dens Frænder, som her sidder til Huse. Her ligger Ulven magelig udstrakt i Solen og skuler op med sit sky, rovagtige Blik, her vanker Ræveparret halevimsende rundt, med et nok saa gemytligt Udtryk i det snu og forslagne Mikkelansigt, og her strækker den dvaske gule Broholmerhund sig, men tager sig langtfra saa heldig ud som den vilde australske Hund, Dingoen; den burde ogsaa snarest vige Pladsen for vor gode danske Hund.

— — Der vil senere blive Lejlighed til at dvæle ved andre af Havens yderst seværdige Enkeltheder, ledsaget af Billeder. Kun skal endnu mindes om, at Haven i Sommer har to velvoksne Sæler, og at det nye Hold af Præriehunde, der bor i en lille Jordhøj ligesom hjemme paa Amerikas Prærier, har bragt en Flok flinke og trivelige Hvalpe til Verden; dernæst at Folk, som ikke har besøgt Zoologisk Have de sidste fire—fem Aar, vil træffe mange nye Overraskelser derude, saaledes et nyt Abehus, et Ugletaarn, en mægtig Fuglevoliére for nordiske Skovfugle, der rigelig vil lønne Umagen ved et fornyet Besøg, selv om Tiden ogsaa for mange tilrejsende kan være knap afmaalt. Fr. Ring.

Ogsaa en Taler.

(Med Billede.)

Det er, som man ser, de yngste i Laget,
der modig i Dag vil vove Slaget
og vise, de er en selvstændig Stand.
Der er talrigt Møde, og godt er det maget,
den ældste Hanekylling har taget
Ordet og proklamerer og dømmer,
og Talen ham rask over Næbet strømmer,
som var han en virkelig Rigsdagsmand:

„Hønsegaarden skal reformeres,
Møddingen grundig omtakseres,
Stien og Hjalden bør restaureres,
de unge fremfor alt respekteres
— hvis ikke det sker, skal det svie til fleres
syndige Skind blandt de gamle Haner.
Deres Tid er forbi,
vi taaler ej mer deres Tyranni
hverken paa Mødding eller i Sti,
kun alt for længe vi fandt os deri!"
Saa taler han fort og alvorligt dem maner
til aldrig at give Ævret op,
men ubrødeligt enige at følge Trop
paa Fremtidspolitikens snoede Baner.

— Lad ham tale.
Naar han engang faar Kam og Hale
og ellers redder for Høgen sit Liv
og undgaar Kokkepigens Kniv,
vil han blot gøre Kur som andre og — gale.
B. E.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Juli. I.

Et af de vigtigste Havearbejder i denne Forsommer har været Vanding — af Udplantning, af Jordbær, af Frugttræer o. s. v. Og det vil vise sig paa de højtliggende Steder, hvor man ikke har gødet og vandet, ved et daarligere Resultat end der, hvor man har vist Omhu for sine Planter.

Et andet vigtigt Arbejde vil have været og endnu være at efterstræbe de skadelige Insekter, der i et næppe før set Utal hærger Frugttræer, Roser o. s. v. i Aar. Alle kendte og ukendte Skadedyr myldrede i Juni, og naar man behandlede sine unge Træer, sine Roser o. s. v. med Beskæring og Binding, optog disse Arbejder kun ringe Tid, mod den man anvendte til at tilintetgøre Krybet, man traf i Færd med at ødelægge, hvad man ønskede at bevare og pleje.

Jeg har aldrig i blot tilnærmelsesvis Grad set Skuddene paa Roserne hænge saaledes som i Aar. Næsten hvert Skud var ligesom svedet i Spidsen, opsvulmet lidt nedenfor denne og visnende. Ved at undersøge Skuddet nøjere, fandt man, at det var hult i Spidsen, og ved at skære det over opdagede man en hvidlig Larve, større eller mindre, eftersom Skuddet var svagt eller kraftigt udviklet; det var denne Larve, der fra Spidsen havde ædt sig nedad. Det er Larven af den borende Bladhveps, Teuthredo bipunctata. Det gælder om at ødelægge Larven, medens den sidder i Skuddet, thi siden — naar den, efter at have boret sig 1 à $1^1/_2$ Tomme ned, er udvokset — borer den sig ud gennem et Sidehul i Skudspidsen og spinder sig ned i Jorden.

Det er naturligvis bedst om man, allerede medens Insektet findes paa Planterne, ryster dem af om Morgenen og ødelægger dem. Det samme gælder med Hensyn til Hvepser og Biller paa Frugttræer og Buske; de falder let til Jorden ved Rysten af Grenene. Man maa imidlertid lægge noget under til at samle dem op i, ellers faar man ikke fat paa ret mange af dem.

Efter at man med Juni Maaneds Udgang har ophørt med Stikning af Asparges, rager man efterhaanden den i Foraaret opsatte Jordforhøjning ud og giver Bedene Gødning. Gammel Latrin er fortrinlig. Har man ikke dette eller tilstrækkeligt af dyrisk Gødning og god Kompost forhaanden, eller man vil drive Sagen rationelt, saa gøder man efter Paul Wagners Metode yderligere med Chilisalpeter, 1 Pd. til 50 □ Alen; Saltet bringes noget ned i Jorden. Fire Uger senere gødes paa lignende Maade. Undlader man at anvende dyrisk Gødning, maa man give Wagnersk „Havegødningssalt", 1 Pd. til 25 □ Alen.

Juridisk Raadgiver.

1. Kan en svensk Karl faa Indfødsret her i Landet, naar han har været her i Danmark i 14 Aar?

2. Hvor skal jeg henvende mig?

3. Hvad koster det?

En Holder.

Til 1. Ja, især hvis Kommunalbestyrelsen paa det Sted, hvor han opholder sig, vil anbefale ham.

Til 2. Ansøgning om dansk Indfødsret, der skrives paa ustemplet Papir, stiles til Indenrigsministeriet og indsendes gennem Øvrigheden.

Til 3. Dansk Indfødsret meddeles uden Betaling; men for Løsningen af det undersaatlige Forhold til Sverige, forlanger den svenske Regering en Kendelse af 20 Kr.

* * *

1. Hvad kan en Sognepræst fordre for en Døbeattest?

2. Er det ens, enten denne indføres i Skudsmaalsbog eller ikke?

H.

Til 1. 33 Øre af Husmænd, Indsiddere, Tjenestefolk, Haandsværksfolk og ligestillede; 66 Øre af alle andre. (Forordningen om Betaling for Præste-Attester af 7de Novbr. 1827.)

Til 2. Nej, for Skudsmaals-Paategningen maa kun fordres 25 Øre.

* * *

Søndagen den 12te Marts indgik jeg og en Gaardejer her i Byen et Væddemaal; det drejede sig om en Styrkeprøve. Jeg var den stærkeste og vandt saaledes Væddemaalet. Prisen var en af Bondens Heste, som han, hvis han tabte, skulde overlade mig, hvorimod jeg, hvis jeg tabte, skulde betale et Beløb, der svarede til Hestens Værdi, bedømt af tre uvillige Mænd. Til Styrkeprøven var ogsaa valgt 3 Mand, der alle erklærede mig for den vindende, hvad Bonden ogsaa indrømmede; men han forsøgte nu at slaa det hele hen i Spøg og vægrede sig ved at betale. Jeg har flere Gange siden opfordret ham til at affinde sig med mig paa en lempeligere Maade, men har hver Gang faaet undvigende Svar eller Grovheder. Jeg tillader mig nu at spørge:

1. Kan jeg ad Rettens Vej tvinge ham til at udlevere mig Hesten?

2. Og om saa er, paa hvad Maade skal jeg da gaa frem?

C. H., Flaarup.

Til 1. Ja.

Til 2. Spørgeren skal gaa frem ad Rettens sædvanlige Vej — altsaa først indkalde Modparten til Forlig og derefter, hvis Forlig ikke opnaas, indstævne ham for Retten for at faa ham dømt.

* * *

1. Hvor lang Tid behøves for at blive Landbrugskandidat, naar man har Præliminæreksamen?

2. Kan man faa de fornødne Kundskaber andre Steder her i Landet end paa Landbohøjskolen i København, og da hvor?

3. Kan en ubemidlet faa fri Plads, og hvor skal man i saa Tilfælde henvende sig?

4. Hvilke er de Fag, som man skal lære, eller i al Fald de, som er de vigtigste?

5. Hvor naar begynder førstkommende Kursus?

Th. N. i H.

Til 1. Samtlige til Landbrugsundervisningen hørende Fag gennemgaas i henved $1^2/_3$ Aar.

Til 2. Nej, Uddannelsen til den omspurgte Eksamen foregaar kun paa den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole ved Kbhvn.

Til 3. Der kan tilstaas mindst en Fjerdedel af Skolens Elever fri Undervisning og mindst Halvdelen af disse tillige en maanedlig Pengehjælp. Henvendelse sker til Skolens Undervisningsraad.

Til 4. Ved Landbrugseksamen eksamineres i: Fysik, Kemi, Jordbundslære, Plantelære, Husdyrenes Bygning og Liv, Dyrelære, Landmaaling og Nivellering, Tegning, Agerdyrkningslære, Mejerilære, Landbrugsfag, almindelig Husdyrbrug, Ydrelære.

Til. 5. Den 23de August.

* * *

1. Jeg har købt en Genstand af Husmoderen i Gaarden hvor jeg tjener, til en Pris af 8 Kr. Nu spørges der: Har Husbonden Ret til at tilbageholde de 8 Kr. af min Løn, eller skal han udbetale mig hele min Løn saaledes, at jeg selv betaler Husmoderen hendes Tilgodehavende?

2. Hvis han skal udbetale mig hele min Løn, og han ikke vil, hvorledes skal jeg da forholde mig? Kan han komme til at betale en Bøde?

En gammel Holder, pr. Stk.

Naar Handelen er gyldig indgaaet mellem Spørgeren og Husmoderen, har Husbonden Ret til at drage Beløbet af Spørgerens Løn.

* * *

Jeg har to Karle at vadske for om Aaret, men nu er det halve Aar gaaet, og de har taget en anden til at vadske, og nu vil de ikke betale. Jeg skulde have Betaling hvert halve Aar. Der spørges: Skal deres Husbond betale, eller hvor skal jeg henvende mig for at faa Betaling?

En 18-aarig Holder.

Husbonden er ikke pligtig til at betale for Karlene; men naar disse ikke godvillig vil yde Spørgerinden den Betaling, som hun har Krav paa, maa hun tvinge dem dertil ad Rettens sædvanlige Vej.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Sankt Hans-Kogleri, af Bertel Elmgaard, (Sluttet.) De to Skræddere paa Rejse, fortalt af Friis Jensen, med Billede, (Sluttes.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Zoologisk Have, af Fr. Ring, med to Billeder. Ogsaa en Taler, Digt af B.E., med Billede. Havebrug, I. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 41. Søndag den 9. Juli. 1893.

H. P. Holst.

Da Konferentsraad H. P. Holst for lidt over en Maaned siden lukkede sine Øjne, gik dermed den sidste af vort Lands gamle Sangerkuld bort. Han tilhørte ved Alder som af Aand hin Kreds, der var vakt ved Oehlenschlägers mægtige Toner og i ham altid saa deres høje Mester. Og han tilhørte Tiden før 1848, hin patriarkalske Tid, da Kongen faderlig styrede Landet, og de brave Borgere endnu ikke tænkte paa at give et Ord med i Laget. Det er ikke for intet, at Holst i den nydelige lille Samling Erindringer „Fra min Ungdom" standser med Aaret 1848; han ved, at der til at skildre dette mærkværdige Aar saa vel som de efterfølgende „skal ganske andre Toner og Kræfter," og han tvivler paa, at hans Strengespil ejer disse Toner, og at hans Kogger har Pile nok. Tvivlen var sikkert berettiget. Det var Frederik den Sjettes landsfaderlige Tid, som den gamle, mildt tænkende Digter elskede og forstod, det var dens Syn og Tanke, han havde tolket i de Digtninger, der ret vandt Folkets Hjerte, og der var endnu som en sidste Duft fra hine „gode gamle Tider" i de talrige Skydebaneviser, der udgjorde hans Alderdoms Kvad.

Store poetiske Minder har skygget over Hans Peter Holsts Barndom og ligesom givet ham den første Indvielse til Livets Kald. Han blev født den 23de Oktober 1811 i København, hvor hans Fødested var et Bindingsværkshus i Fiolstræde, nær ved den gamle Professorgaard, og i Skyggen af Holbergs berømte Kastanietræer (der var dengang to) har han øvet sin Barndoms Lege og Idrætter. At skønne af de Smaabilleder, han har tegnet fra hin Tid, har han tilbragt en lykkelig Barndom i den gammeldags Hovedstad, haft fortrolige Kammerater baade blandt Mennesker og Dyr — særlig mindes han en klog Puddel og en flink Islænderhest — og i deres Selskab ført et frit og muntert Naturliv. Hans ydre Levnedsløb er for øvrigt ganske ud ad den slagne Landevej ligesom de fleste samtidige Digteres. Efter at være bleven Student overtog han en Huslærerpost i det sydlige Sjælland og skrev her sine første Digte. Senere, da han havde begyndt at vinde Navn, blev han paa Oehlenschlägers Anbefaling Lærer i Dansk ved Landkadetakademiet, nogen Tid efter tillige ved Søkadetakademiet, en Post han beklædte i godt en Snes Aar. Han blev derpaa Redaktør af „Berlingske Tidende" og til sidst Sceneinstruktør ved det kongelige Teater, i de senere Aar dog kun af Navn, ikke af Gavn. Gennem sit lange Liv var han en søgt Selskabsmand og et Midtpunkt i det gamle Skytte- og Borgerlav, der har deres gemytlige Sammenkomster paa den kongelige Skydebane.

H. P. Holst.

Allerede Holsts første poetiske Forsøg, nogle Romancer, Digte og Noveller fra Begyndelsen af Trediverne, viser ham, som den han er: en tækkelig og smidig Efterligner af Tidens fremragende Digtere, fornemmelig Oehlenschläger, Winther og J. L. Heiberg. Han vover intet dristigt Tag i Strengene, røber intet originalt Syn i Indholdet, hans Sang lyder

ved Siden af Mestrenes fulde og rige Toner, som en dæmpet Kvidder, der mindre synes en Naturgave end tillært i Sangerlavets Skole. Men hvor spinkel Stemmen var, passede den ind i Tidens Kor og vandt det store Publikums Øre. Fremfor alt viste dette sig, da Holst i 1839 tolkede Landesorgen over Frederik den Sjettes Død, i de lige saa simple som skønne og inderlige Vers:

O, Fædreland, hvad har du tabt,
din gamle Konge sover!
Et rastløst Liv, til Arbejd skabt,
henskylled Tidens Vover.
Et Hjerte brast, der banked ømt
for Landet og for Folket —
et Hjerte brast, der mildt har dømt
og Dommen mildt fortolket.
Og skønt den Fremtid, han har skabt,
dig rige Frugter lover —
o, Fædreland, hvad har du tabt!
din gamle Konge sover.

Gennem Aviser, Flyveblade, Afskrifter spredtes Digtet over hele Landet, og Weyse satte det i Musik. I Løbet af utrolig kort Tid var Digterens Navn paa alles Læber, og hans Billede udstillet i Boghandlervinduerne. Mindst af alle anede Holst selv, at han saa træffende havde givet Udtryk for Folkets Vemodsstemning, han troede Verset glemt, saa hurtig det var skrevet, —

„Men jeg vaagned en Morgen som Dagens Helt.
Jeg kneb mig i Armen som Jeppe
og troede som han, det var kun en Drøm!
jeg husker, jeg aandede næppe.

Men snart jeg Troen i Hænderne fik:
Prinsesserne vilde se mig,
i Basuner stødte man rundt omkring,
og Hofdamer indbød til Te mig."

Mere end den elskværdige Stadsen op betød det dog for Digteren, at nogle af den afdøde Konges Ministre og Venner, ved rigelig Understøttelse, satte ham i Stand til at foretage en toaarig Udenlandsrejse til Syden. Den smukke Bog „Ude og hjemme," han hjembragte som Rejsens Udbytte, vidner om, at de fremmede Indtryk har haft en stærkt modnende Indflydelse paa ham. Saavel Digtene som Fortællingerne, der lunefuldt er strøede ind mellem hverandre, udmærker sig ved et originalere Emnevalg og en større Friskhed i Behandlingen end de tidligere Ungdomsarbejder. Fortællinger som „Rejsekammeraten" og Digte som „En Veninde", „Godnat", „Den døende Fægter" o. fl. har trods de skiftende Tider bevaret den smukke Rejsebog i Læseverdenens Minde.

Den Evne til at gribe og udtrykke Folkets levende Følelse, der som en Spire var tilstede i Sørgekvadet over Frederik den Sjette, udfoldede sig i Blomst ti Aar efter, da Holst lod sin lille Hornblæser, den uforknytte Nyboderdreng, støde i sin Lur. Da Krigen udbrød, modtog Holst en Ansættelse som Ekspeditionssekretær ved Generalkommandoen for det nørrejydske Armekorps. Stærkt paavirket af de Stemninger, der gennemfløj Hæren, skrev han til Revuen paa Lerbæk Mark ved Vejle, i Septbr. 1848 sin ofte sungne Sang: „Vel mødt igen Kong Frederik ved Hæren," hvori det stærkt betonende hedder om Slesvigs Deling: „Det skal ej ske!" Og Aaret efter fulgte som Frugt af de samme Indtryk og Oplevelser Digtet „Den lille Hornblæser", der i jævne Strofer fortæller om en kæk Nyboderdrengs frivillige Deltagelse som Hornblæser i Felttoget og dermed opruller en Række livfulde Billeder og Smaatræk fra Krigsskuepladsen, skiftende mellem Alvor og Spøg. Det var et Emne, der i hine Dage maatte synes at ligge lige for, og H. P. Holst var den, der med lykkelig Haand førte Spaastikken. Det er Folkets egen varme Fædrelandstro, dets unge og ærlige Begejstring, dets lidt naive Tillid og dets Djærvhed i Handling, der aander igennem Bogen fra først til sidst og endnu den Dag i Dag kan virke som en stærk Luftning fra Aaret 1848. Folket kendte sig selv i den ufortrødne Hornblæser, ja, paa en Maade i Sangeren selv, thi H. P. Holst er den egenlige Hornblæser, der altid aarvaagen og kvik er parat til at spille op. Lad være, det kun er Hornmusik, der er Tider, da ogsaa den er paa sin Plads, og Folket følger dens „Avancér." Talrige Oplag, fremkomne i Aarenes Løb, viser, at den lille Hornblæsers Toner endnu ikke er glemte.

Der fulgte Digte, Noveller og Dramer, som kun fandt en snævrere begrænset Læsekreds. En Del af sine mest betydende Lejlighedsdigte samlede Holst under Titlen „Stemninger i Tiden", og fra sin Udenlandsrejse bragte han Stoffet hjem til et Bind „Sicilianske Skizzer og Noveller." Allerede i 1844 havde han faaet et stort romantisk Drama „Gioachino" opført paa Teatret, der ligesom det kort efter følgende Lystspil „William og Emma eller Vandkuren" vandt ikke ringe Yndest. I Krigsaarene skrev han „En Tur til Armeen", og henved tyve—tredive Aar senere de to Lystspil „De har en Datter" og „A-ing-ko-hi eller det ubekendte," der spillet gennem flere Sæsoner har gjort betydelig Lykke. Efterhaanden som H. P. Holst ved sin Forfattervirksomhed droges til Scenen, blev han ogsaa paa anden Vis knyttet dertil. En Tid var han Direktør for Kasino, og senere beklædte han, som ovenfor berørt, i en lang Aarrække en Sceneinstruktørpost ved det kongelige Teater.

Trods Øjeblikkets Lykke tør Holsts Skuespil dog næppe gøre Regning paa at leve længe; dertil er den indre digteriske Kraft og Fylde alt for flygtig. Det er „Den lille Hornblæser", i Forening med den Række smaa Erindringer om Oehlenschläger, Thorvaldsen, Heiberg o. fl., der findes samlede i „Fra min Ungdom", samt henved en halv Snes Digte til, som vil bevare H. P. Holsts Navn endnu en rum Tid. Her kommer hans bedste Egenskaber, en fint udviklet Sprogsans og et smidigt Herredømme over Versformen, til deres Ret. Naar han besynger Sproget som sin trofaste Veninde og fortsætter:

„Hun er bestandig lige yndig,
bestandig venlig, god og klog,
bestandig blid og dog saa fyndig —
det er mit skønne danske Sprog!"

saa er det en Hyldest, som ikke blot hun har Ret til at modtage, men han ogsaa til at yde. Den indre Ild er kun en flakkende Lue, og Farverne er blege, men er endog Tonen spinkel, mere lig den dæmpede Aftenkvidder end en Morgensangs frejdige Strofer, saa klinger den ren og ægte i Digte som det skælmsk-erotiske „O, lad dem flagre", i det vemodig-fortrøstningsfulde „Naar mit Øje er lukt" eller i det skønne Mindedigt „Slumrer sødt i Slesvigs Jord". Det er Kærligheden til Modersmaalet, en øm og aarvaagen Sans, vokset frem i den danske Literaturs Guldalder, der adler H. P. Holsts beskedne og milde Digtning.

B. E.

To Digte.

Af H. P. Holst.

Huset i Oprør.

Hos Oehlenschlägers en Eftermiddag
var Huset i Oprør. Hans Frue
var gruelig vred og tog heftig paa Vej,
hun, der ellers var from som en Due.

Han selv kom med Hatten i Haand for at gaa
sin Aftentur, som han plejed,
til Frederiksberg, det Sted, der for ham
al Jordens Skønhed opvejed.

Og han skyndte sig netop Døren at naa,
da han hørte i Dagligstuen
al den Larmen og Støj; men det lykkedes ej!
han blev stopped i Farten af Fruen.

„Nu gaar du? Ja, det er virkelig smukt,
og det ligner dig, det maa jeg sige!
Naar du blot kan drømme og tosse omkring,
saa lader du fem være lige!

„Alt skal hvile paa mig!" — „Hvad er der da sket?
Du taler saa højt, Christiane,
og skænder bestandig for ingenting —
det er en afskyelig Vane!"

— „Ja vist, for dig er det ingenting,
at Christine i forrige Uge
har pillet af Dynerne Fjerene ud
for dem til sit Udstyr at bruge!"

„Aa, Herregud, nogle stakkels Fjer!"
— „Nogle stakkels Fjer, ja, du snakker!
Hvad de koster, din Pung faar at føle, naar
henad Oktober det lakker!

„Men hun skal, for Gud! ikke slippe saa let!
Den Taske! Har man hørt Magen?
Til Politiet jeg melder det selv,
siden du ikke ta'er dig af Sagen!"

„Hvad!" udbrød han. „Til Politiet? Du?
Jeg synes, du skulde dig skamme
for at tale saadan! Nu gør du mig vred!"
Og hans Øjne begyndte at flamme.

„Den gode, venlige Stine, som har
i syv Aar trællet elendigt,
vil du gøre den Tort, og det netop nu,
hun skal giftes! . . . Det er jo skændigt!

„Vil du høre, Charlotte, Marie, hør!
eders Moder er ond! Hun vil trække
i Arrest den gode Christine, som
har hygget saa mildt om jer begge!

„Og hvad har det stakkels Menneske gjort?
Hun har kun — at sige figurligt —
plukket sammen til Reden lidt Fjer og Dun.
Men hvad er da mere naturligt?

„Det er som Fuglen, der henter sig Straa,
naar den bygger i Trætoppen Reden;
den spørger ej om, af hvis Mark den dem ta'er,
men bringer dem glad til sit Eden.

„Det er jo smukt, det er rørende smukt!
Og det kan du ikke fatte,
en Digters Hustru, som dog har lært
Poesi og Skønhed at skatte!

„Fy, skam dig og pin mig ej mere med sligt!
Hvor kan jeg det evige vie
mine Tanker, min Ild, naar jeg ser, at du er
kun Martha og aldrig Marie!"

Hans Stemme løfted sig klangfuldt og varmt,
og alt som bevinget han talte,
brændte hans Blik, og Begejstringens Glød
med Purpur Kinderne malte.

Som en Halvgud han stod og saa sig omkring,
medens Børnene hen til ham hasted,
og hans Hustru, der var eksentrisk som faa,
for hans Fødder med Taarer sig kasted.

„Ja, du er stor, der er ingen som du!
Og jeg ved jo" — hun greb hans Hænder
og trykked dem heftigt ind til sin Mund —
„at min Lykke jeg ikke fortjener!"

Han klappede mildt hendes blussende Kind,
og saa foer hun ud af Stuen
og ind i Køknet, hvor Stine sad
og hulked ved Skorstensluen.

Hvad der passered, blev aldrig berørt;
men jeg tror nok, Historien endte
saadan, at Stine fik Vaarene med,
hvis Fruen rigtig jeg kendte!

Ved Vintertid, naar Skoven staar.

Ved Vintertid, naar Skoven staar
med Rimfrost i de dunkle Lokker,
og Stormen vildt mod Ruden slaar,
mens Sneen sig paa Taget flokker,
om dette Bord saa mangen Gang
vi samledes ved Bægerklang
og glemte Vintrens barske Sang
thi der var Foraar i vort Hjerte.

Men Tiden driver lumsk sit Spil,
thi medens sorgløst her vi spøge
og glemme rent, at den er til,
at hævne sig den vil forsøge.
Den stjæler Rosen af vor Kind,
den røver, flygtig som en Vind,
os mangen Ven, hvis Broderfind
i Ungdomstid vi elske lærte.

Selv dette Sted, hvor vi har let
af Tidens Veksel og Forandring,
og som vor bedste Fryd har set,
er kun et Herberg paa vor Vandring.
Vi kom hertil, alt var saa smukt,
ustandset steg vor Tankes Flugt,
bag Løvet vinkte Træets Frugt —
men for at naa den vi bortdrage!

Vor Glædes Kalk er snart udtømt,
og mangt et Minde vil udslettes,
men hvad vi her har tænkt og drømt,
det, føler vi, kan ej forgættes;
thi Skæbnen skiller Ven fra Ven,
men Sjælen søge vil igen
landflygtig til det Sted, hvor den
sin Ungdoms Fryd har ladt tilbage.

De to Skræddere paa Rejse.

Fortalt af Friis Jensen.

(Sluttet.)

So, de Folk, du der ser, forestiller noget fra Holbergs Komedier. Se, der er Hanen paa Gulvet; den tykke Mand er Per Degn, og Konen, du snakkede til, skal nok være Nille."

„Ja, jeg kender ikke noget til de Folk, men grinagtigt er det nu, at de kan skabe saadan noget ud," svarede Daniel.

Saa vandrede de videre, og Daniel var meget henrykt over alt, hvad han saa, og blæste baade Thorvaldsens Musæum og den kongelige Malerisamling et Stykke; dette her var Kunst, mente han, og det var noget, han kunde forstaa.

Han saa atter sit Snit til at liste sig bort fra Mathisen. Sagen var, at Daniel havde ikke glemt Rejsens egenlige Formaal, og nu gik han i sit stille Sind og lagde skumle Planer op. Han stak Haanden ned i Lommen og omfattede allerede det deri værende Skræddermaal, hvormed han i Smug vilde maale Benklædernes Vidde paa een af de udstillede Figurer.

Da fik han i det samme Øje paa noget, som særlig tiltalte ham: en ung Dame, som med Strikketøjet i Skødet stirrede drømmende frem for sig. Han kunde ikke løsrive sig fra Beskuelsen af denne smukke Dame, og han saa saa længe, til han kom i en løftet Stemning.

„Nej, aldrig har jeg dog set noget saa livagtigt, akkurat som et levende Menneske," tænkte han og droges bestandig nærmere. „Sikke Kinder f. Eks. — — — ingen skulde sige, det var Voks — — — de ser saa fløjelsbløde ud — — — ligner Mines — — — saa jeg kunde næsten faa Lyst — — —" smaasnakkede han og lagde i det samme bagfra kærtegnende begge sine Hænder om den formentlige Figurs Kinder.

Men, som om han havde brændt sig paa et Stykke gloende Jærn, snappede han i en Fart Hænderne til sig.

Den, han havde antaget for at være en Voksfigur, sprang op som et Lyn og langede ham en Kindhest, der sved.

„De kan vel holde Fingrene ved Dem selv, Grobrian!" udbrød Damen — thi det var jo et virkeligt Menneske, den uheldige Skrædder havde forgrebet sig paa.

„Undskyld, lille Frøken — — — jeg troede saa bestemt, De var af Voks — — — og legede at sidde i Forundringsstol!" stammede han forlegen.

„Torsk!" sagde hun foragtelig halvhøjt.

„Naa, ønsker De at se den anden Afdeling derinde, saa koster det 25 Øre ekstra, og Billet kan De faa hos mig," tilføjede hun lidt efter, „men husk paa: Genstandene maa ikke berøres, hverken den ene Slags eller den anden."

„Tak, mange Tak — — — nej, jeg tror nok, dette her skal gælde for Punktum," svarede Daniel og trak sig sløkøret tilbage.

Efter nogen Søgen traf han Mathisen.

„Hvordan gaar det, Daniel — du vil vel se mere endnu?"

„Nej Tak, jeg har set nok, følt nok og faaet at føle med," svarede Daniel og pegede paa sin ophedede Kind, hvorpaa han gav sig til at berette, hvordan han var kommen afsted.

Skam og Skade følges jo gerne ad, og saaledes gik det ogsaa her, thi Mathisen lo ham ud, da han hørte hans Uheld.

„Hvor tit har jeg ikke sagt til dig, Daniel: Hold dig til mig, for du forstaar min Sandten ikke at gaa ti Skridt paa egen Haand, naar du er uden for Nymark," udbrød den ældre Kammerat.

„Hvem Pokker kan heller finde ud af at skille hver Ting for sig i dette Ligkapel? Jeg kan i det mindste ikke."

„Saa er det vel bedst, vi prøver paa at gaa hjem og skille Anden ad?"

„Ja, det kan jeg bedre være med til; men vist er det, at Panoptikon glemmer jeg ikke saa snart, for den Lusing svier mig endnu i Kinden."

— — — — — —

Næste Morgen vaagnede Daniel med en Følelse af, at det var en meget stor Dag, der forestod. Ja, store og brændende Spørgsmaal skulde jo ogsaa den Dag afgøres.

Daniel havde ligefrem Feber, da han hen paa Formiddagen kom ind paa Udstillingen.

Mathisen vilde have ham til at se til Vejrs og beundre de udstillede Genstandes brogede Mangfoldighed i den store Midterhal; men dette lagde ikke i Øjeblikket Beslag paa Daniels Opmærksomhed; hans Øje søgte lavere og hvilede undersøgende paa det Hav af Mennesker, som uophørlig bevægede sig frem og tilbage. I denne Menneskemylder søgte han kun een eneste, nemlig Mine, og da han ikke kunde faa Øje paa hende, sænkede han Blikket endnu lavere og undersøgte med Kendermine det Utal af vandrende Benbeklædninger, som der her var rig Lejlighed til at iagttage.

Ved at se sig om opdagede han, at hans Hovmester — Mathisen — var forsvunden. Nu havde han altsaa ingen til at passe paa sig, og han var fri for disse evindelige Irettesættelser. Nu skulde Stridsspørgsmaalet afgøres.

En Flok unge lapsede Herrer øvede en særlig Tiltrækning paa ham. Han fulgte dem en Tid, og da Trængslen blev stærk, og han troede sig ubemærket, drog han med rystende Haand sit Skræddermaal op af Lommen. Famlende lagde han det om et Par vide, stribede Benklæder, idet han mumlede: „Mathisen kan være god nok, men Bukser, nej, dem forstaar han sig ikke paa!"

Han havde allerede Tommelfingerens Negl anbragt som Mærke og vilde tage Maalet til sig for at tælle, da han fik et meget ubelejligt Stød, saa at han i Forskrækkelsen lod Maalet glide i Haanden.

„Saa for Pokker, nu rendte Hundene med Maalet," brummede han ærgerlig og vilde hurtig trække sig tilbage, men blev i det samme grebet haardt i Nakken af de stribede Benklæders Ejermand.

„Hvad er det, der pusler — vil De i Lommerne?" spurgte han.

Daniel saa meget ulykkelig ud og kunde ikke i en Fart finde et Svar.

„En ægte Gavtyv! En raffineret Lommetyv!" udbrød en af de andre Herrer. „I Kasjotten med ham."

Nu blev Daniel først bange for Alvor.

„Aa nej, gør det ikke," jamrede han. „Jeg er et meget skikkeligt Menneske, og det kunde aldrig falde mig ind at stjæle."

„Hvad vilde De da?"

„Bare maale Bukserne," svarede Daniel grædefærdig.

„Maale mine Bukser? Det var min Tro en aparte Sport.

„Jeg er Skrædder ovre fra Jylland, og saa var det, Mathisen og jeg var komne i Ustand om, hvordan Bukserne skal være nu om Dage."

„Manden er gal! En tosset Landsbyskrædder! Det er s'gu Synd at gøre noget ved ham! — Ja, gak saa da med Fred, min Søn, men hold Dem fra andre Folks Benklæder!" sagde han, som nylig havde været Daniels Model.

Saa fortsatte de unge Herrer leende deres Vej, og Daniel slap saaledes med Skrækken.

Betuttet og raadvild stod nu den unge Skræddermester og stirrede trist frem for sig; thi det for ham saa brændende Spørgsmaal var fremdeles uafgjort. Imidlertid, nu var han kommen i Aande, og nu maatte der gøres noget, mens Blodet var varmt.

Opfyldt af dristige Planer opsøgte han en mere affides Udstilling af færdigsyet Herretøj. Der var ingen Mennesker i Nærheden, og her vilde han vove sit sidste Forsøg. Naar han nu havde maalt og overtydet sig om, at det var ham, der havde Ret, saa skulde Mathisen kaldes til og blive overtydet, men ikke før; thi han vilde først selv være sikker i sin Sag. „Ja, Mathisen, du skal komme til at gi'e dig, om du saa aldrig er saa selvklog!" tænkte han i sit stille Sind og gjorde Forberedelser til at tage et Par af de udstillede Benklæder ned, hvilket forøvrigt var en farlig Sag, da de hang temmelig højt; men med Fortvivlelsens Mod kravlede han til Vejrs og halede den attraaede Genstand ned. Et Øjebliks Sag, tænkte han, og Benklæderne kunde atter komme paa deres Plads.

Skrædderens Uheld paa Udstillingen.

Med den ene Haand holdt han den røvede Skat, mens han med febrilsk Iver maalte Vidden.

„Hurra, jeg har vundet!" raabte han. — Men ogsaa denne Gang var han uheldig; thi en fast Haand — der tilhørte en Opsynsmand — lagde sig i det samme paa hans Skulder.

Den er opdaget, lille Ven! Lad De kun Tøjet ligge og følg med mig!" sagde Opsynsmanden bestemt.

„Tilgiv mig — — — jeg vilde ikke tage Tøjet — — — men bare — — — maale!" stønnede Daniel.

„De er greben paa fersk Gerning, og Deres nærmere Forklaring kan De aflevere paa Politistationen," svarede Opsynsmanden.

Denne Gang var det Alvor, og hvor meget Daniel end bad for sig, maatte han dog følge med hen mod Indgangen. Dette vakte en Del Opsigt, og Folk stimlede sammen om dem, mens man af og til hørte Udbrud som: „En Tyv!" — „Han er nappet og skal paa Stationen!"

Mathisen var ogsaa kommen med i Trængslen, og da han saa, at det var Daniel, kunde han ikke holde sig tilbage, og uagtet det krøb i ham ved Tanken om at skulle vedkende sig den anholdte Kammerat, skubbede han sig dog igennem Mængden og stillede sig ved Daniels Side.

„Undskyld mig, men De har vist taget fejl," sagde Mathisen. „Manden der er et stort Fæhoved og en dumdristig Plumpskytte, men forøvrigt et ærligt sølle Skind, saa det hele maa vist bero paa en Fejltagelse; jeg kender Manden og vil indestaa for hans Ærlighed."

„Ja, Gudskelov, Mathisen kender mig og ved, at jeg bare vilde maale Bukserne," udbrød Daniel en Smule lettet.

„Kender De Manden, saa kan De jo følge med paa Stationen; men De er vel klogere end som saa," svarede Opsynsmanden.

Mathisen havde ikke i Sinde at stikke af, men besluttede at følge sin mistænkte Kammerat.

Inden de naaede Udgangen, kom den Skræddermester til, som ejede det udstillede Herretøj.

„Naa, Tøjet er Deres," sagde Opsynsmanden; „ja, Fyren der var ved at negle noget af det, men jeg kom heldigvis til i Tide og stoppede ham."

Han ser mig ellers ikke ud til at være nogen meget durkdreven Forbryder," svarede den fremmede Skræddermester. „Hvad er De ellers for en Person, unge Mand?"

„Jeg er Skrædder af Professionen, og jeg vilde bare maale Tøjet," svarede Daniel; „mit Navn er ellers D. Hansen."

„Vel ikke fra Nymark?"

„Jo, meget rigtig, aldeles bestemt fra Nymark; jeg troede ellers ikke, mit Navn var saa godt kendt i København."

„Jo, jeg er Skræddermester Meyer, som forsyner Dem med færdigsyet Tøj."

„Saa, Gud ske evig Lov og Tak, at jeg traf Dem — for De tror vel ikke, at jeg er en Tyv?"

„Det tænker jeg ikke; De har i det mindste været ærlig i det, jeg hidtil har haft med Dem at gøre; men jeg forstaar ellers ikke, hvad De vilde fingerere med Benklæderne for."

Ja, saa kom Daniel da frem med, hvad der laa ham paa Hjerte, og da dette var gjort, tog Hr. Meyer hans Parti og udfriede ham af Opsynsmandens Hænder.

Daniel var ellevild af Glæde over at være sluppen ud af denne Knibe.

„Blot et eneste Spørgsmaal, Hr. Meyer," udbrød han ivrig: „Har Deres Tøj taget Præmie paa Udstillingen?"

„Første Præmie, naturligvis," var Svaret.

„Hører du det, Mathisen? De vide Benklæder har taget første Præmie!" raabte Daniel. „Det gi'er jeg en flot Omgang paa!"

Meyer tog mod Indbydelsen, men Mathisen var vred og det for Alvor.

„Jeg blæser Bukserne et Stykke, og nu skal du have Tak for dengang, Daniel," svarede han. „Være til Nar for din Skyld, det har jeg prøvet tit nok; men følge dig paa Politikammeret og dele Kasjot med dig, det indlader jeg mig ikke tiere paa; men herefter kan du sejle din egen Sø."

Dermed gik Mathisen sin Vej; men da en Times Tid var gaaet, havde hans Vrede lagt sig, og han kunde ikke lade være at tænke paa, hvilke Dumheder Daniel vel nu indlod sig paa. Det var i Grunden uforsvarligt, tænkte han, helt at overlade den unge Mand til sig selv, og i lang Tid søgte hans Øje uafladelig efter den uheldige Kammerat i den myldrende Menneskemængde.

Endelig øjnede han en høj, lysegraa Hat, som kunde ligne Daniels, og da denne Hat uafladelig beskrev Halvcirkler i Luften, var han ikke i Tvivl om, hvem Hatten tilhørte. Pludselig blev Svingningerne meget hurtigere, og Hatten tog Fart ud af Udstillingsbygningen og ind i Tivoli. Mathisen fulgte efter, og herinde var Trængslen ikke saa stor, saa at han kunde se hele Daniels Person, der humpede afsted i Retning af en Dame, som vinkede med et Lommetørklæde. Daniel var ikke længe om at naa denne Dame, og der foregik nu noget, der ikke var langt fra at ligne en øm Omfavnelse.

„Tak Skæbne — — — Karetmagerens Mine — — — saa har du faaet en Husbond, min gode

Daniel, og saa behøver du ikke længer min faderlige Omsorg!" sagde Mathisen ved sig selv og gik nu i modsat Retning.

Den Aften mødte Daniel ikke i sit Logi, og de følgende Dage saa Mathisen heller intet til ham.

Saa kom Dagen, der var bestemt til Hjemrejsen. Mathisen mødte i god Tid ved Skibet, og mens han stirrede op ad Byens Gader, tænkte han hele Tiden ved sig selv: „Mon Daniel skulde komme efter Bestemmelsen — eller sidder han monstro i Brummen og afsoner begangne Synder?"

Endelig viste den lyse Hat sig med de bekendte Svingninger, og Hattens Ejermand løb lige i Favnen paa sin Kammerat.

„Jeg er et lykkeligt Menneske, Mathisen, og vender hjem som en rig Mand!" brød han ud.

„Har du da trukket den store Gevinst ved Lykkehjulet inde paa Udstillingen?"

Kong Frederik den Syvendes Fyrtaarn paa Sild.

Daniel rystede paa Hovedet.

„Nej, jeg forstaar dig, Daniel: du har givet din Frihed væk, og det er det, du er saa fornøjet over, fordi du ikke forstod at bruge den."

„Den er fløjten — Lykke paa dens Rejse."

„Aa ja, der er jo ikke gaaet saa lidt i Vadsken for dig, Daniel; men ret betænkt tror jeg ikke, det er den galeste Streg, du har paa Samvittigheden, for du har slaaet nogle slemme Basseraller, og jeg skøtter ikke om for Fremtiden at være din Formynder."

„Nu sker det aldrig mere, for nu er det da afgjort med Mine og med mig."

„Saa til Lykke, min Dreng! Gid du maa finde dig saa nogenlunde i Slaveriet. Men, hvor har du ellers føjtet om?"

„Klampenborg — Skodsborg — Fredensborg — — — alle Verdens Riger og Herligheder."

Ved disse Ord randt der pludselig Daniel noget i Tanker.

Badestedet Vesterland, Stranden.

„Hør, Mathisen, Værtinden fik jeg skam ikke Tid at komme til — — — du har vel ikke — — —?

„Jo, jeg har gjort op for dig — — — for sidste Gang, Daniel."

„Nej, naar vi kommer hjem, skal du sandelig følge med og staa mig bi ved Præsten."

„Lad gaa da. Skal vi saa vandre ned og drikke Kærestens Skaal?"

„Drikke! Nej Tak, jeg har forsaget Verden og dens Galskab for ikke at vække den gamle Adam, for du maa vide, Mathisen, nu herefter begynder Daniel Hansen et nyt Levned."

„Ja, saa gaar jeg selv ned og tager mig en Øl, og saa drikker jeg for eder alle," svarede Mathisen og forsvandt med et lunt Smil.

— — — — — —

Da Skibet sejlede ude ved Kronborg, stod Daniel i Forstavnen og stirrede frem for sig med et drømmende Blik. Han saa tydeligt Forretningen derhjemme i Nymark. Paa den ene Side af Gangdøren hængte det færdigsyede Tøj i Vinduet fra Meyers Forretning — paa den anden Side Gangen var Vinduerne fulde af Herrehatte i alle mulige Farver og Former — og inde i Dagligstuen stod den tækkelige Mine med sit venlige Ansigt og bredte ham Dugen — — —

Daniels Drømme kom snart til at gaa i Opfyldelse, og han kom aldrig til at fortryde, at han havde afstaaet sin Frihed.

En enkelt Toddy kunde Mine opvarte ham og Mathisen med ved højtidelige Lejligheder, og de to Skræddermestre levede fremdeles sammen som gode Venner.

Kun en eneste Gang tog Daniel sig for at brovte af Sejren, han havde vundet angaaende de vide Benklæder. Men da rynkede Mathisen Brynene og udbrød: „Skal vi snakke om Bukser, saa skal vi ogsaa snakke om Buksetyven, der blev neglet inde paa Udstillingen, og skal vi snakke om København, saa skal vi ogsaa snakke om, hvordan en vis Mand gik og klappede unge Damer inde i Panoptikon og bagefter tog mod Lusinger."

„Hyss, hyss, Mine staar i Sovekammeret," sagde Daniel forskrækket — og Mathisen fik aldrig senere mere Buksesnak at høre af sin Kammerats Mund.

Store og smaa.

En berømt Naturforsker, der længe har opholdt sig i Syden, gør opmærksom paa, at mange af de Smaafugle, der kun om Sommeren opholder sig i Europa som f. Eks. Vipstjerter, Bogfinker og Irisker ikke er i Stand til at tilbagelægge de store Strækninger, som fører over Havet. I Høst, naar de første barske Vinde suser, ser man lange Skarer af store Fugle, især Traner stryge meget lavt hen over Marker og Enge og udstøde et Lokkeraab, der besvares af utallige Smaafugle, som flagrer op fra Markerne og sætter sig op paa de store Fugles Ryg. Ofte kan man, naar Tranesværmene flyver afsted oppe i Luften, høre de blinde Passagerers sagte Kvidren. Om Foraaret flyver Tranerne betydeligt højere, fordi de ved, at de smaa Gæster, selv kan vinde tilbage til Hjemmet. Fra Skibe har man ofte langt ude paa Middelhavet iagttaget, hvorledes hele Sværme Smaafugle har hævet sig op fra de store Fugles Ryg, fløjet en lille Strækning og saa igen sat sig til Hvile.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

Det er en slemme Sag den; men vi maa gaa ordenlig til Værks, og jeg vil hente min Skrivetavle, at jeg kan tegne eders Forklaring op."

„Han gik ind i Huset og vendte tilbage i en mere værdig og sømmelig Dragt, med en stor og hvid Krave om Halsen og et Ansigt, der var bleven blodrødt under Anstrengelserne for at befri det for Kulstøvet. Imidlertid tiltog Mængden uden for Huset, nye Hobe viste sig, Gaden blev sort af Mennesker. Enhver søgte at naa hen til Borgermesterens Trappe.

„Hvad er det saa, I har at melde?" sagde Jerremen, „og hvorfor bringer I den dræbte Mand hen til mig? Jeg kan sørge over, at han er død, men I forlanger vel ikke, jeg skal gøre ham levende igen?"

„Plads!" raabte en Stemme. „Jeg kommer lige fra Stedet og har set det hele."

„Jeg ogsaa," sagde en anden, „og hele min Krop bærer endnu paa friske Mærker derefter."

Mængden veg til Side, og den af Mændene, der sidst havde talt, kom til Syne med et blodigt Ansigt og sønderrevne Klæder; hele hans ynkelige Ydre retfærdiggjorde fuldstændig den almindelige Deltagelse, som ytrede sig omkring ham. „Du ser fæl ud," sagde Jerremen. Fortæl mig saa, hvordan det er gaaet til."

„Vi drog tidlig hjemmefra," begyndte den ene, „da vi kom ned til Kirken, stod Folk og kiggede ud af Husene, og nogle løb med deres Sække, som de havde fyldt med Korn."

„Det er Løgn!" raabte den mishandlede, „der var hverken Sække eller Korn, det var Heste, vi drog afsted med, det var heller ikke ved Kirken, men ude paa Engen."

Den første gentog sit Udsagn, den anden benægtede det med stigende Heftighed.

„Ja, naar I saadan bliver ved at kævle i Munden paa hinanden, kan ikke den skinbarlige Djævel selv forstaa jer. En ad Gangen!"

„Da vi kom længre ned ad Gaden, var Vognene væltede, den ene i Øst, den anden i Vest, det saa bedrøveligt ud, og det rare Korn laa spildt i store Dynger omkring dem."

„Det kan jeg forstaa," sagde Jerremen og vendte sig til den saarede. „Nu du!"

„Der er ikke Mening i hans Tale. Hvor Fanden skulde det Korn og de Sække og de Vogne komme fra? — Vi red fra Tellingsted til Alversdorf i Aftes med seksten retskafne Heste, som Reimer Grote havde købt omkring i Højlandet og nu skikkede ad Holsten til; da vi kom ud over Mosen, saa vi Folk drage mod os med Vaaben og det blanke Værge; men vi tænkte ikke paa ondt og lod dem komme, de stimlede sammen om vore Heste, skar Bidslerne sønder og tog, hvad de vilde. Dem af Folkene, som fandt sig heri, lod de fare, men dem, der satte sig til Modværge, rakkede de til, som I her kan se. Garre og jeg holdt Stand, saa længe vi kunde, men hvad havde det vel at betyde, mig slog de ned med en Knippel, ham gav de den bitre Død at smage, og om I nu vil vide, hvis Forklaring der bør staa til troende, saa luk bare Munden op paa den døde, de har stukket ham en Seddel mellem hans Tænder, som beviser, hvad jeg siger."

Dermed satte han sig ned paa Jerremens Trappe, lukkede Øjnene og lænede sig tilbage mod Vislaget. Borgermesteren gik hen til den døde, i hans Mund sad en Seddel med Paaskrift: Godmorgen fra Viben.

„Hvor blev saa de løse Heste af?" spurgte Borgermesteren.

„Dem tog Fanden ved, nogle løb over Moser og Enge, andre ad de store Skove til. Lad os se, hvordan de faar fat paa dem igen."

„Kendte du ingen af Voldsmændene?"

„De gav os ikke synderlig Tid til at betragte dem. Føreren saa jeg holde noget borte uden at tage Del i Striden. En Mand med langt, rødt Haar, svær og bred over Skulderen, var den værste af dem alle, han hylede og skraalede af Glæde, da de begyndte at slaa til, han viste Tænder og sprang fra den ene til den anden som en besat. Da han saa, jeg vaklede, skreg han: „Tøv lidt, du! bliv staaende og lad mig ogsaa give dig et Haandtryk." Dermed løb han ind paa mig og gav mig et Dask lige midt i Panden saa Himmel og Jord løb rundt for mine Øjne. Ved I hvad, Borgermester! jeg tror nok, jeg tør sige, at jeg har gjort meget for Vorherre, jeg har kastet hans gamle Religion bort, da de sagde, den ikke duede mere, og straks taget den ny, som Martin Luther prædikede, jeg har ogsaa ofret ham mangfoldige; rare Vokslys, lidt tynde maaske, men saa var de desto længre til Gengæld vilde han nu blot unde mig at faa fat paa den rødhaarede, saa jeg kunde give ham det Haandtryk tilbage, naar jeg kommer til Kræfter igen, — jeg skulde ikke forlange mere."

„Det gør Vorherre vist," forsikrede Jerremen med uskrømtet Deltagelse, „han kan ikke godt være andet bekendt. Ved du Navnet paa den Mand, som redte dig saadan til?"

„Nej, men han er let at kende paa sin Vækst, han havde et nyt Brystharnisk over Koften, med to skinnende gule Stjerner i, jeg har ikke set det Mærke før."

„Nyt Harnisk med to skinnende gule Stjerner!" raabte en Mand og sprang ud fra Hoben, „det kendes jeg ved, det er gjort i mit Værksted, og banket ud med disse to Hænder. Jeg kan ogsaa nævne jer Manden, som bar det. Han kom ind i min Bod forleden, tiggede og bad om at faa det Brystharnisk paa Borg, lovede det dobbelte, af hvad jeg forlangte, naar han blot maatte faa Lov at tage det med sig straks; jeg sagde nej, han gik og kom igen og bød bestandig mere. Saa i Lørdags Nat, da jeg vendte hjem fra Drikkegildet, fandt jeg min Dør brudt op, — brudt op, siger jeg, den var splintret fra Ende til anden, Bordet væltet, Skabet skilt ad, og Brystharnisket borte. — Det er ham, som har gjort det, jeg vil sværge min Saligheds Ed derpaa."

„Men I har endnu ikke nævnet os hans Navn. Hvad hed den Mand?"

„Pavel Seke, Borger her fra Byen."

„Hvem taler om Pavel Seke?" raabte en skingrende Røst, og Mængden skiltes paa ny, idet en Kvinde trængte sig frem til Borgermesterens Trappe. Hendes graa Haar kom til Syne under et falmet Hovedtørklæde og omgav et skarptegnet og rynket Ansigt, med et højst kummerfuldt Udtryk. „Hvem taler om Pavel Seke?" gentog hun, „ved I, hvor han er, saa lad mig det vide, kan I skaffe ham til Veje, gør I en god Gerning, jeg har ikke set ham for mine Øjne i de sidste otte Dage."

„Som det lader til, er eders Mand kommen ind paa en farlig Vej, stakkels Telse!"

Konen trak haanligt paa Skulderen. „Aa! hvad vil det sige? Naar har han ikke været paa farlige Veje? Det ved jeg bedst, som sad hjemme og ventede i Dødsens Angest imedens."

„Men denne Gang er det værre end før, han har givet sig Viben Peter i Vold, og Folk skylder ham nu for Vejrøveri."

Telse slog sine Hænder sammen og brast i Graad. „Jeg tænkte nok, der var ondt paa Færde. Jeg kunde mærke det paa ham i de sidste otte Dage, han gik omkring hjemme som en Bjørn i sit Bur, skændte og brummede ad os alle. — Hvad er der i Vejen? spurgte jeg. — hvad der er i Vejen? sa'e han og viste Tænder, jeg vil ud, jeg vil afsted, jeg trænger til at røre mig. — Saa gav han sig til at slaa alting i Stykker, der blev ikke en Kop, ikke et Bord eller en Bænk hel i Huset Jeg lod ham handle, som han vilde, han maatte slaa i Stykker, han kunde ikke andet, det laa i Blodet paa ham. Næste Dag mørbankede han os alle tre, først mig, saa begge vore Drenge, den ene af dem slog han gul, den anden grøn, det kaldte han at røre sig, den Sjæl! — Samme Aften gik han sin Vej, og jeg ulykkelige Kvinde har ikke set ham siden."

„Jeg synes, I maa love jeres Gud, I slap fri for ham," sage Jerremen.

Konen trak igen paa Skulderen. „Hvad forstaar I jer paa det, Borgermester! Jeg holder af ham, jeg vil hen og søge efter ham, og jeg skal finde ham, om han saa er gaaet ud i den vildene Sø, det kan I lide paa. Er han sammen med Carsten Peters Søn, har det ingen Nød, Viben melder nok, hvor han er henne." Med denne Forsikring drog Telse sig tilbage.

Jerremen lod nogle af Byfolkene bringe den døde bort. „Det er Synd, han ligger der, Solen stikker ham lige i Øjnene," tilføjede han deltagende, da de gik.

Den saarede Mand var imidlertid bleven siddende paa Trappen, han syntes ikke rigtig om, at Telse drog Mængdens Opmærksomhed bort fra ham.

„Hvis Forklaring holder Borgermester saa for den rette?" spurgte han og rejste sig op, for at man bedre skulde kunne se ham.

„Den enes er lige saa god som den andens," svarede Jerremen, „Vognene ligger væltede oppe ved Hademarschen, og Hestene er slaaede løse ved Alversdorf, Sandheden er, at disse fule Mennesker har øvet Overfald paa begge Steder."

„Ja, det gør da ikke Sagen bedre! Hvad skal Enden blive? Net snart tør vi ikke vove os uden for vor Byport, uden at faa Liv og Lemmer skamferede."

„Hvad siger du der? Den Snak kunde du komme med, hvis der ikke sad to nidkære Borgermestre i Meldorf, som passede deres Sager og vaagede over Fred og Mandstugt; men I er bedre farne. Medens du staar her og glaner op i Skyerne, har jeg været ude og virket og handlet. I Morges, før det blev lyst, gik der ti Mænd, velbevæbnede med Bøsser og det tunge Jærn, ud for at gribe Viben Peter og dem, der har slaaet sig sammen med ham,

de kan snart være her tilbage, jeg troede det var dem, der kom, da I dundrede paa min Dør."

Et almindeligt Bifaldsraab lød fra Mængden. Jerremen lo og nikkede takkende omkring sig.

„Borgermester er altid paa Færde," sagde en Mand, der stod foran i Kredsen og havde trykket sin Hat saa dybt ned i Panden, at dens brede Skygge næsten skjulte Ansigtet.

„Borgermester tænker og handler for os alle, men ved I ogsaa, om de ti Mænd har Held paa deres Tog? Hvis det nu gik dem lige saa galt som med alle Vognene og Hestene, Fanden tog ved. Hvad saa? Hvor skal de søge Viben Peter? Den Fugl bliver nok ikke længe siddende paa een Pind. Før I skikker Bud til en Mand, maa I da vide, hvor han er at finde."

(Fortsættes.)

Badestedet Vesterland paa Sild.

Af Holger Poulsen, Fanø.

(Med to Billeder.)

Af de saakaldte „dansk—frisiske Øer" er Fanø, Sild og Føhr de mest kendte i vore Dage. Det er ikke den ejendommelige Folkekarakter hos de stridbare og stolte, men trofaste og ærlige Friser eller de mærkelige, af Klitter og Marsk bestaaende Smaaøer ude i det buldrende Vesterhav, ej heller alene de dygtige og driftige Søfolk, der fostres herude, og som flyver Jorden rundt til de fjerneste Afkroge af Verden, der har bragt disse Øers Navne paa alles Læber; nej, det er de kraftige og styrkende Nordsøbade i Forbindelse med den friske, nervestyrkende Luft, som har vakt den fornemme Verdens Opmærksomhed over for nævnte Øer, hvor Folk, der er blevne svækkede af anstrengende aandeligt Arbejde, af daarlig Byluft eller for god Levemaade, kan hente Sundhed og Styrke. Føhr har i mange Aar været berømt som Badested, men stagnerer nu. Fanø — heldigvis dansk — er en opgaaende Sol; det er ikke godt at stille dens Horoskop. Sild derimod er i fuld Virksomhed og et verdensberømt Badested, skønt det ikke er mere end 15 Aar siden, man opdagede de gode Betingelser, Øen er i Besiddelse af for Anlæg af et Badevæsen i stor Stil og efter tysk Mønster.

En smuk og frisk Sommermorgen i Juli Maaned f. A., sejlede et Selskab af ca. 70 Personer fra Esbjerg og Nordby paa Fanø om Bord paa en lille Færgedamper ud ad Graadyb paa Rejse til Sild. Fra det lille Skib, der rask skar gennem Søen, vajede talrige Flag, medens Tonerne af vore smukke Melodier lød oplivende i de stille Omgivelser. Musiken og den friske Luftning paa Søen, Forventningerne og Haabet om en fornøjelig Udflugt kaldte Humøret frem hos Passagererne.

Kikkerterne rettedes nu mod Syd; bag Sønderho paa Fanøs Sydspids dukkede Manø med sine høje Strandklitter frem i Horisonten. Derefter kom Romø med sin lave, men lange Kyst, en god dansk Ø med en dygtig dansk Sømandsbefolkning, som dog er aftaget meget siden 1864 paa Grund af Udvandring baade til Danmark og Amerika, og som i de senere Aar skal være bleven blandet en Del med tyske Elementer.

Endelig øjnedes mod Syd et Par høje, hvide Punkter; det er Listerland, Nordenden af Sild, der tidligere hørte under Ribe Amt, og hvis Befolkning — i det mindste før sidste Krig — var overvejende danskfindet. Her findes to mindre Fyrtaarne paa Listerland, medens „Kampen Fyrtaarn" længere mod Syd tæt ved Morsum Klif, rager højt op over den temmelig flade Ø. Det store Taarn, hvoraf „Husvennen" i Dag bringer et Billede, er bygget under Kong Frederik den Syvende, hvis Navnetræk endnu er anbragt paa det. En Mand paa Sild fortalte mig, at man engang der paa Øen havde haft i Sinde at borttage dette Minde om det danske Herredømme; men efter Ordre fra overordnede tyske Myndigheder fik Navnetrækket Lov til at beholde sin Plads, og skal den Dag i Dag pryde det for danske Penge opførte mægtige Taarn.

Snart stævnede vi ind ad Listerdyb, hvor Søhelten blandt de danske Konger, Kristian den Fjerde, „ham med det ene Øje", den 26de Maj 1644 efter en haard Træfning overvandt en svensk—hollandsk Flaade under Marten Thyssen.

Sild er en underlig, 5 Mil lang Ø, bestaaende af Klitter og Hede. Mod Nord ligger — som anført — List mellem Lyngbakker og Marskenge. Den beboede Del af Øen er ellers den store Halvø, der fra Øens Midte krummer sig ud mod Øst. Her findes i tre Sogne 16 Landsbyer med 3000 Indbyggere. En Del af Jorden er uinddiget Marsk og derfor ubeboet. Den sydlige, $2^1/_2$ Mil lange, smalle Tange, er en gold Sandørken uden Spor af levende Væsener. Paa Toppen af den sydligste Klippe findes et Skur, hvori der siges til Stadighed at være en Beholdning af Brød og fersk Vand til Hjælp for stakkels skibbrudne Sømænd, der kommer levende i Land i denne menneskétomme Udørk.

Det tog Tid, inden vi naaede den smalle Landgangsbro ved „Munkmarsch", lidt Nord for Byen Kejtum. En fladbundet, men meget lang Damper ankom lige før os, fuldt lastet med Badegæster, vistnok ca. 400. Ved Havnen vrimlede det — som alle Vegne i Prøjsen — med uniformerede Folk. Vi slap dog let forbi Toldvæsenet og ilede op til den lille Jærnvejsstation, hvor der holdt et Miniatur-Tog paa en smalsporet privat Bane. Kupéerne var ens, ganske hyggelige og bekvemme med Indgang fra Enden. Prisen høj: 1 Rm. 50 Pf. Tur og Retur for ca. 10 Minutters langsom Kørsel. En af Passagererne bemærkede paa Perronen, at det var meget dyrt; han blev ikke lidet overrasket ved i den Anledning mellem al den tyske Tale af en Arbejdsmand at faa følgende Svar paa godt, bredt Jydsk: „Ja, det er dyrt Madkøb herovre." Den let byggede Bane har ikke været dyr at anlægge; den gaar hen over flade og, efter Udseendet at dømme, ufrugtbare Hedestrækninger. Vort Selskab, der omtrent fyldte Toget, steg snart ud ved Vesterland, og alle blev sikkert i høj Grad forbavsede ved at se en hel By uden Brolægning henkastet i broget Blanding af smaa og store Huse paa den flade og øde Sandmark.

Vi tog ind paa „Hotel zum deutschen Kaiser", bestaaende af to Afdelinger, hvoraf den ene var Logihus, den anden Restaurant med store Spisesale. Man fortalte os, at 500 Mennesker spiste her hver Dag, og at Værten, vistnok en Hamburger, i faa Aar havde tjent sig en stor Formue.

Der findes en Mængde større og mindre Hoteller f. Eks. „Hohenzollern", Germania", „Royal", alle med prøjsiske Navne, Logihuse og Restauranter. Butiker er der ogsaa en Overflod af; de fleste er anbragte i smaa, lave Træhuse med fladt Tag, og Varerne er i en ganske særlig Grad beregnede paa Badegæsterne: her fandtes Nipsgenstande og Koraller, Bægere og Billeder, Badedragter og Fodtøj. Altsammen meget dyrt. Alt tager Sigte paa at plukke Gæsterne, der lokkes af Blomster og flotte Sager fra Kina og Japan — Minder fra Sild. Cigarbutiker findes i Mængde, en hel Hærskare af Barberer og Frisører, mindst 5 Læger o. s. v. Midt mellem Butikerne ligger en simpel Træbygning, som dog maaske ikke er den mindst betydningsfulde; i den holdes der katolsk Gudstjeneste. Et Kurhus findes der ogsaa, en meget tarvelig Træbygning. Hele Byen er opstaaet i Løbet af ca. 15 Aar. Et lille Træhus var i Aaret 1877 Byens flotteste og største Bygning. Trods det, at alle Bygningerne er ny, kan de dog ikke roses for deres Skønhed; de er — paa et Par nær — temmelig ensformige og kedelige; ikke en eneste smuk Façade; ingen Façade- eller Formsten, intet Cementpuds. Gader er der — som sagt — ikke Spor af; Vejene er daarlige, tildels temmelig sandede; men der er ypperlige Fortove stærkt rundede, saa der er ikke Fare for, at der skal staa Vand paa dem.

Op over den smalle Række af Klitter paa Øens Vestside, fører en bred med Brædder belagt Spaseregang. Klitrækken har sikkert tidligere været bredere end nu. Havet er en farlig Nabo, der under Stormfloder har skyllet en Del af Kysten bort, endskønt Underlaget under Klitsandet bestaar af fastere Bestanddele end dets letbevægelige Overflade. For at standse Søens ødelæggende Værk, er der langs Kysten opført en Række lave Høfder eller Stenmoler, som det altid oprørte Hav bryder hen over.

Fra Toppen af Klitterne, hvorpaa der er anbragt en Art Gennemgangsport, opruller der sig et ganske ejendommeligt og storartet Billede for Beskuerens Blik. Ved Foden af de brat afskaarne Klitter, fra hvis Top et stort Hotel knejser nogle faa Fod fra den stejle Brink, er der opført en høj og storartet Pælebygning, oven paa hvilken Hotellerne har anbragt en Række Haller med Restaurationer, hvor man ved Siden af en Spaseregang oppe i Luften kan faa Forfriskninger, medens Havet bruser omtrent lige ved Siden af, men dybt under vore Fødder. Er der Højvande, vil Søen naa helt ind under Hallerne og sætte det solidt udseende Tømmerværk paa en haard Prøve. Tæt ind hertil findes en Uendelighed af smaa firkantede Telte — som ses paa det andet Billede — til Afbenyttelse for Badegæsterne.

Saa langt man kunde se, var den smalle Strandbred opfyldt af Badegæster, der i broget Mangfoldighed færdedes imellem hverandre, alle nydende den friske Søluft, medens en Del var ude at bade sig, Herrerne mod Nord og Damerne mod Syd. Strandsandet er noget groft paa Sild, ikke saa fint og letbevægeligt som paa Fanø, og Bunden temmelig tør. Den er noget ubehagelig og besværlig at spasere paa, da Foden synker dybt ned. Derfor er der ogsaa opført en bred, med Rækværk forsynet ophøjet Bræddespaseregang langs hele Stranden.

Næsten alle Badegæster var forsynede med smaa Spader og Skovle, hvormed de var i travl Virksomhed. Børnene ude i Havstokken, hvor de vadede omkring med bare Ben, de ældre paa Strandbredden, der i stor Udstrækning var forvandlet til en Mængde smaa Forskandsninger. Man lavede smaa Volde omkring en lille Grotte. Paa Voldene var der plantet en Uendelighed af smaa og store Flag; det var en hel Skov, saa langt Øjet kunde naa; der var Flag i Tusindvis, hvilket i Forening med den myldrende Menneskemængde i brogede Dragter gav den hele „Strandscene" et malerisk Præg.

I Bunden af Grotten opholdt en Mængde Badegæster sig, nogle laa udstrakte paa det bare Sand, andre hvilede paa et Tæppe; enkelte Steder var der lavet Bænke af Gruset, hvilke Folk sad i Kreds paa. Et Sted saa man en Eneboer, der — udstrakt i Sandet — var ivrigt beskæftiget med at studere en ny Bog; i Nabogrotten var flere Damer sysselsatte med Haandarbejde; andre Steder bestilte man ikke andet end at studere Skyernes raske Flugt hen over den klare, blaa Himmel, eller man var blidelig slumret ind og drømte sig maaske hensat til Hjemmet og det travle, myldrende Liv i en Storstad. En Afveksling var det at se en rask Gut fuldstændig tildække en ung Dame — naturligvis med Undtagelse af Hovedet — med Strandgrus.

Under Storm og Højvande vil det næppe være muligt at opholde sig paa Stranden, og Søen vil da sikkert jævne den hele Række af sirligt opkastede Volde. Bølgeslaget er kraftigt og stærkt, selv i stille Vejr; men det vilde paa den anden Side vistnok være vanskeligt at bade sig, naar Vesterhavet brølende vælter sine skumklædte Bølger mod den smalle, stejle Kyst. Badevogne uden Hjul staar i lange Rækker mod Nord og Syd. Ved Badningen savner man haardt den rene, faste, men bløde Sandbund, som findes paa Fanø.

Priserne er ikke billige: Badekort koster 1 Rm., Badebillet 75 Pf., Haandklæde m. m. 40 Pf. Badet er kraftigt og godt som alle Nordsøbade, og man kan godt forstaa, at en entreprenant Direktør fra det store Tyskland — trods de mange Konkurrenter — kan drage en Skare af 3000 Badegæster til Øen, hvoraf nogle og tyve Hundreder opholdt sig ved Badestedet, da vi besøgte Øen. Heri er ikke medregnet de mange lystrejsende, som kommer til Sild. Et Aar skal der ialt have været ca. 19,000 Gæster og rejsende paa Øen.

Befolkningen i den unge Badeby gjorde Indtryk af alle at være indvandrede Tyskere, særlig fra Hamborg, og ikke een af dem kunde et dansk Ord. Øens egne Beboere, der, navnlig tidligere, udelukkende ernærede sig af Søfart fra Hamborg —

Øen har intet Skibsbyggeri og ingen Handelsflaade —, kunde derimod godt forstaa og tildels tale Dansk (Sildringer=Maal.) En Del danske Bønderkarle arbejdede om Sommeren paa Sild og bliver undertiden gifte og boende derovre. Som alle Steder, hvor der bor mange Søfolk, findes der ogsaa paa Sild et stort Antal Enker i alle Aldre.

Om Badevæsenet er til Fordel for Øen, der ogsaa — som Føhr — er kendt paa Grund af sine mange Fuglekøjer, og dens oprindelige, frisiske Befolkning, turde være et stort Spørgsmaal. Det er vistnok de fremmede fra Flensborg og Hamborg, der løber af med Profiten.

Efter en gemytlig Middag paa Hotellet med danske Taler og danske Hurraer blev der drukken Kaffe i Haven, hvorefter man atter søgte ud til Havet; der er ikke andre Steder at søge hen. Fra Naturens Haand er Øen Sild noget stifmoderligt udstyret, særlig ved Vesterland, og den kan slet ikke maale sig hverken med Fanø, Manø eller Romø.

Henimod Aften tog Selskabet med Banen tilbage til Dampskibet; men der var desværre lange Udsigter med Hjemturen. Havet var kun at øjne langt borte; ved Kysten laa Vaderne tørre, og Dampskibet stod paa Grund.

Man maatte øve sig i Taalmodighed. Musiken spillede op, og en Del af Selskabet fik en rask Svingom. Endskønt de lange Dampere, der fra Højer fører den store Skare af rejsende og uhyre Mænder af Fødemidler til Sild, kun stikker 3 Fod, kan de dog kun paa selve Højvande naa ind til Øen. Trafiken paa Fastlandet er derfor meget indskrænket og besværlig, og der kan ikke være Tale om at opnaa Dampskibsforbindelse med Hamborg, da saadanne Dampere, der kan afgive et nogenlunde hyggeligt Ophold om Bord og tillige være i Stand til at befare Vesterhavet, slet ikke kan flyde ind til Sild. Langt om længe kom Skibet i Gang og med stort Besvær naaede det ud paa dybere Vand. Det var hen imod Midnat, da Farten rigtig begyndte. Det var mørkt i Vejret, Himlen overtrukken, og det støvregnede. Ved Hjælp af Loddet og Fyrene stod Skibet til Søs.

Snart var Listerland=Fyrene af Sigte; men længe lyste det store Fyr paa røde Klif („Kampen") for de Passagerer, der foretrak Opholdet paa Dækket fremfor i de kvalme Kahytter. Til sidst forsvandt ogsaa dette Fyr i Horisonten, og der var nu intet andet at se end den graa Himmel og det mørke Hav, paa hvilket den lette Damper rullede temmelig stærkt.

Endelig brød Dagen frem, og man begyndte ivrigt at spejde efter Kysten; særlig var det Kurhuset paa Nordby Strand, man spejdede efter med Længsel.

Henimod Hallingen spillede Musiken op, og vækket af de hjemlige Toner, kom Kahytternes Beboere op paa Dækket og indaandede med Velbehag den friske Morgenluft. Efter 7 Timers Sejlads og en Rejse paa lidt over et Døgn gled Damperen sagte ind i Nordby Havn paa selve Lavvande; men det gik lettere her end ved Sild paa Højvande.

Det Badeliv, vi saa i fuld Virksomhed paa Sild, findes der ikke Mage til her i Danmark. Maaske vil „Fanø Nordsøbad" udvikle sig i Retning af Sild; men baade Naturforholdene, Forskellen i Nationalitet og de lokale Forhold vil dog give hvert Sted sit særegne, bestemte Præg. Det er ogsaa bedre at være en mindre Original end en større Kopi. Det ejendommelige har altid en særegen dragende Magt fremfor Efterligningerne. Desværre har vi her paa Vestkysten ikke ret mange Steder at valfarte til ad Søvejen, og Vesterhavet er heller ikke saa smilende og roligt som den stille Østersø; ellers vilde der være Grund til at anbefale lignende Udflugter som den, jeg i disse Linier har forsøgt at give et svagt Billede af.

Havebrug.

Have=Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Juli. II.

Tørken har naturligvis ogsaa foranlediget, at Rhabarberplanterne ser ynkelige ud, efter at man har taget Stilke. Særlig elendige er Planterne, hvor man har taget saa godt som hver eneste Bladstilk og kun „skaanet" Frøstænglerne, der da ogsaa i alle Henseender har tæret stærkt paa Planterne. Og det er mange Steder, man ser Frøstænglerne rage op mellem et Par visne smaa Blade, talende højt om vedkommende Haveejers totale Mangel paa Forstaaelse af de simpleste Betingelser for at opnaa Udbytte af sin „Kultur". At Planterne desuden mangler Næring, Fugtighed og Plads er saa almindeligt. Man bør nu ikke berøve Rhabarberplanterne synderligt flere Blade i Aar, men hellere ved Gødning bidrage til en kraftig Vækst, saaledes, at Planterne bliver i Stand til næste Foraar at give ønskeligt Udbytte. Frøstænglerne bør stadig afskæres, efterhaanden som de viser sig.

Man bør ikke forsømme at vande sine Frugttræer og Buske med Gødningvand; har man ikke Ajle, kan man benytte det i forrige Nr. omtalte Gødningssalt, 1 Pd. til 500 Potter Vand, af hvilken Opløsning man saa bruger 8 Potter pr. □ Alen. Denne Vanding kan gentages hver 4de—6te Uge, men fra August maa man ophøre, da ellers Skuddene ikke opnaar tilstrækkelig Modenhed.

Dette at hjælpe Frugttræerne med Vand og Gødning, bør lægges Folk paa Sinde i langt højere Grad end indviklet Beskæring. Paul Wagner skriver herom: De fleste Frugttræer er i en slet næret Tilstand. Som Følge heraf giver de ikke alene et daarligt Udbytte, men de lider tillige ved indtrædende Tørke, ved pludselig Vejrforandring, af Insekter og alle Slags Sygdomme, og det i langt højere Grad, end det vilde være Tilfældet, hvis deres Næring var rigeligere. Jo kraftigere et Træ næres, jo virksommere dets Organer er, des større Modstandskraft kan det yde mod alle forstyrrende Indflydelser, og des større er dets Evne til igen at udbedre en mulig Skade.

Naar det for Frilandsplanters Vedkommende gælder at sørge for, at de faar tilstrækkelig Næring, saa gælder dette i mindst lige saa høj Grad for Potteplanterne. De sulter, naar de ikke bliver gødede. Potternes Jordkvantum — selv om Potten er forholdsvis stor — byder Rødderne et alt for indskrænket Rum til at brede sig, og Jordens Indhold af opløselige Næringsstoffer — selv om der bruges righoldig Drivbedjord — er dog meget for ringe til, at Planten kan bringes til nogen yppig Udvikling. Man bruger forskellige Midler til at afhjælpe denne Mangel; men Midlerne er utilstrækkelige. Man omplanter Potteplanterne, man sætter dem i en mere næringsrig Jord, men selv den bedste Blomsterjord er snart udtørret. Man anbefaler vel ogsaa at stikke et Stykke Lim ned i Jorden eller at gøde med Hornspaaner eller at tilsætte Vandingsvandet noget Guano; men disse Gødningsmetoder er ufuldkomne, de tilfører ikke jævnt og fuldstændigt Planterne tilstrækkeligt Næringsstof, de virker kun i kort Tid og ikke altid heldigt.

Wagner har i en Aarrække gjort omfattende Forsøg, og Resultatet foreligger praktisk i en Sammensætning af Fosforsyre, Kali og Kvælstof, som han kalder Blomstersalt. Disse Gødningsstoffer forhandles her i Landet af Beckett & Meyers Gødningsforretning i København. Professor Wagners Bog foreligger i Oversættelse, den koster 75 Øre.

* * *

Spørgsmaal og Svar.

Skader det Jordbærplanterne i Juni Maaned at bortskære de udløbende Ranker?

En Abonnent i Sønderjylland.

Nej, det skader ikke Planterne, men der er paa den anden Side ingen Grund til at skære Udløberne fra, førend de begynder at slaa Rødder.

* * *

Kan det gaa an at knibe Enderne af de unge Skud paa Espalier=Blommetræer?

$\sqrt{x^2 \div y^2}$

Ja, Blommetræer kan godt sommerknibes ligesom Æbletræer.

NB. Under Rubriken „Havebrug" besvares alle Spørgsmaal, vedrørende Havevæsen.

For Hus og Hjem.

Middel mod Solstik. Saa snart de første Kendetegn paa Solstik viser sig, opløser man en Spiseskefuld Salt i lige saa meget Vand og drypper det i begge Ørerne paa den syge. Der indfinder sig snart Velbefindende, og Sygdommen hæves i Løbet af kort Tid. Dette Middel bruges almindeligt af Beduinerne og holdes af dem for ufejlbarligt.

×

Myrerne. Blandt de mange Midler mod Myrer anføres i „D. Oek." nogle, hvoraf følgende meddeles her: Man opløser Potaske og Sukker i Vand og helder det paa Tuerne, eller man udstrør en melagtig Blanding af Potaske og Strøsukker. Myrerne lokkes af Sukkeret, æder af Blandingen og dør.

×

Skæmt.

En praktisk Læge. „Se her, min gode Kone, hent nu Salve efter denne Recept og gnid deres Mand dermed tre Gange daglig. Hvis det hjælper, lad mig det saa vide, jeg lider nemlig ogsaa rent forbandet af Gigt."

Slap det derud. Herren: „Tilbedte Frøken! Jeg har noget paa Hjerte, som jeg kun kan sige Dem under fire Øjne. Min Undselighed har hidtil afholdt mig derfra, og jeg vilde da ogsaa nødig have, at nogen hørte det .... Kommer der ikke nogen?"

Damen: „Nej, vi er alene. Vær kun ikke bange — sig det kun dristigt."

Herren: „Ja, da — kunde De ikke laane mig 50 Kr. til den første?"

Det mest fatale. Bumle=Studenten (der i Slagsmaal har faaet alle Fortænderne slaaet ind i Munden): „Det mest fatale ved Historien er, at jeg i Gaar smed Penge ud til en ny Tandbørste."

Makrobiotik. „Tror De ogsaa, Hr. Baron, at gifte Mænd lever længre end ugifte?"

„Nej, naadige Frue, det forekommer dem kun at være længre."

Mærkelig Slutning. Besøgende: „Her er saa stille paa Egnen. Har I maaske et Døvstummeinstitut i Nærheden?"

Hovedbrud.

Opgave med indskreven Kvadrat.

```
. . . 0 . . .
. . 0 . 0 . .
. 0 . . . 0 .
0 . . . . . 0
. 0 . . . 0 .
. . 0 . 0 . .
. . . 0 . . .
```

Der skrives 7 Ord, hver paa 7 Bogstaver, over hverandre. Naar de rigtige Ord er benyttede, vil man i de Bogstaver, der er angivne ved Nuller, læse Navnet paa en dansk Købstad. Man begynder ved det øverste Nul og læser skraat nedad tilhøjre og saa videre. Navnet bestaar altsaa af 12 Bogstaver.

Ordene i de vandrette Linier er:

1 Følgen af at købe paa Kredit,
2 er ikke gode at vogte sig for,
3 benyttes undertiden til et Ur,
4 er almindelig anvendt Medicin til Børn,
5 er i Grunden det samme som at forvandle,
6 kan du maaske ikke straks, naar du ser Opgaven,
7 er det samme Ord som i første Linie.

J. J.

Opløsninger.

Gaade i Nr. 39: Morgen—røde.

Rebus i Nr. 39: Talerør.

Indhold: H. P. Holst, af B. E., med Portræt. To Digte, af H. P. Holst. De to Skræddere paa Rejse, fortalt af Friis Jensen, med Billede, (Sluttet.) Store og smaa. Viben=Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Badestedet Vesterland paa Sild, af Holger Poulsen, med to Billeder. Havebrug, II. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog= & Stentrykkeri. København.

Nr. 42. Søndag den 16. Juli. 1893.

I kære Tanker.

Kaptejn Just.

Skitse af O. Danholm Nielsen.

For nogle Aar siden kom Kaptejn Just ud til en Egn i Nordvestsjælland, et Skovdistrikt, hvorfra der til den nærmeste Kyst var et Par Mils Vej.

Kaptejnen kom i Huset hos Skovfoged Svend Thomsen, og der skulde han for en rundelig Betaling plejes og passes som et lille Barn. Paa egen Haand maatte han vel færdes, men kun ved Dagen, inden for Skovens Enemærker, og længe ad Gangen maatte han ikke være ude uden Opsigt.

Høj og statelig var Kaptejn Just, en Mand i sine bedste Aar; men Ulykken havde ramt ham, og det saa haardt, som den vel kan ramme noget Menneske. Ved første Øjekast kunde ingen bemærke noget usædvanligt hos denne kraftige Skikkelse med det smukke, kækt tilbagekastede Hoved. Under det blonde Fuldskæg lurede altid et Smil, og Øjnene lyste af Klogskab og Lune. Og saa var det kun en Maske, et Efterskin af noget, der havde været; men det saa man ikke straks.

Som ganske ung Mand havde han faaet Skib at føre, men da det blev ham for trangt med Smaafarterne paa Østersøhavne og England, gik han paa Langvejsfart, ud til „Varmen", og sejlede en Tid paa Kinas og Indiens Kyster. Det gav gode Penge, for han havde selv erhvervet sig et Skib, og alt, hvad der indvandtes udover hans eget Forbrug, sendte han hjem til Hustruen i København. Det var gode Tider dengang, der skulde ikke lang Tid til at tjene Penge, og Kaptejn Just havde noget nær samlet saa meget ind, at han kunde vende hjem som en holden Mand og sige Asiens Farvande Tak for dengang og for stedse, men saa kom Ulykken. Hans Skib var en Dag bragt ud af ret Kurs i den stærke Strøm, der gik gennem et Sund mellem to Øer, og han steg selv op i Forremastens Rigning for at søge Kending af Land. Blandt alle om Bord var han den, der var bedst kendt i disse Farvande. Og saa skulde det gaa saadant, at han, i sin Iver

for at praje et mødende Skib, der kunde øjnes forude, slap sit Tag i Vantet, mistede Fodfæstet og styrtede ned paa Dækket, netop som han havde faaet raabt sit: „Ship ohoi!“

Han lemlæstedes ikke ved Faldet, men hans Bevidsthed var borte, og da hans Tilstand vedblev at være den samme flere Uger i Rad, søgte Førstestyrmanden til den nærmeste Havn, hvor der kunde ventes Raad af kyndige Læger. Men Lægerne mente, at kun lang Tids uforstyrrede Ro kunde bringe Forandring, forbi Nedstyrtningen havde medført en Hjernerystelse, og de lagde ikke Skjul paa, at en uhelbredelig Sindssygdom kunde blive Følgen. For Styrmanden var der ikke andet at gøre end søge hjemefter, da Kaptejn Just baade var Skibets Reeder og Fører, og derfor satte han Kursen mod Øresund.

Det var et haardt Slag for Hustruen at faa Manden hjem som en hjælpeløs Stakkel; det var en lykkelig Fremtids Ruin. Hun søgte Hjælp, den bedste, der kunde findes, men al Lægekløgt, al Omhu og Pleje og alle Ofre gav kun det Resultat, at han blev legemlig rask, medens Aanden blot naaede til at blive som et Barns. Naar han blev behandlet med dette for Øje, var han venlig og medgørlig, men af Erindringen om Fortiden havde han kun lidt tilbage. Ikke stort mere end det, at han engang havde været Sømand og saa en Dag havde mødt et Skib, som han vilde praje.

Hustruen kendte han, men kun paa en forvirret Maade, som hun kunde være hans Moder eller Søster, og deres eneste Barn, en Søn, kendte han slet ikke. Der var jo ogsaa hengaaet nogle Aar, siden han havde set ham, og nu foer Sønnen til Søs.

Kaptejn Just kom altsaa i Huset hos Skovfoged Thomsen — som Pensionær — men derom blev de snart enige i Indsidderhusene inde i Skoven og rundt om den, at den Mand, der boede hos Skovfogden var „ikke saa lidt henne ved en Side“. Og lang Tid kunde der ikke gaa, før de ude omkring i Landsbyerne vidste, at Skovfogdens Kaptejn var „fjollet“. Der var de kaade og tankeløse Børn, som i Førstningen vilde have den underlige fremmede Mand til bedste, men da han var god og venlig overfor alle, ikke mindst overfor Børn, kom de snart til at holde af ham, og saa var der ingen, som mere drillede eller fornærmede Kaptejn Just.

Men en fremmed, der færdedes i Skoven, kunde blive forundret, naar han fra et Sted inde i Tykningen hørte et rungende Raab, der gav Ekko i Bakkerne: „ship ohoj!“ Atter og atter kunde dette Raab lyde, kommende nærmere og nærmere, og den fremmedes Forundring vilde ikke blive mindre, dersom han ved en Svingning af Vejen pludselig fik Øje paa en høj Mand, der med Haanden lukket som en Raaber for Munden slyngede sit „ship ohoj!“ ind gennem Skoven. Gik denne Mand saa forbi den fremmede, da hilste han høfligt og smilende og sagde med høj Stemme, idet han passerede:

„„Leonora“, af København, Kaptejn Just.“

Saa forsvandt han ved Skovvejens Svingning, og snart lød Raabet atter derinde fra: „ship ohoj!“

Han indlod sig aldrig i Samtale med nogen fremmed, i det højeste gentog han Skibets og sit eget Navn, men intet Spørgsmaal kunde bringe ham til at standse sin Gang.

Professoren ved Sindssygeanstalten havde sagt, at Muligheden for hans Helbredelse ikke ganske var udelukket, men maaske vilde være afhængig af et tilfældigt Indtryk. Dette maatte altsaa overlades til Skæbnen; til, hvad Tiden kunde bringe.

* * *

Overfor Mennesker, han havde lært at kende, var Kaptejn Just hverken sky eller utilgængelig, og med de i Skoven til Stadighed beskæftigede Arbejdere kom han snart paa en ret fortrolig Fod. Han opsøgte dem paa deres Arbejdspladser og sluttede sig gerne til dem, naar de holdt deres Maaltider. Saa kunde han sidde paa en Grøftevold og lytte til deres Samtale, stadig smilende, men uden at sige et Ord, og derfor troede Arbejderne, at han ikke forstod noget, af hvad der blev sagt. „Den Stakkel,“ sagde de, „han kan ikke hitte Rede i noget.“ Tildels havde de Ret. Som oftest forstod Kaptejn Just kun lidt af Skovarbejdernes Samtale, og det var kun, naar der faldt et Udtryk, som ogsaa jævnlig bruges om Bord paa et Skib — „at kappe“, „stikke en Trosse ud“ eller lignende — at der tændtes et Forstaaelsens Glimt i hans Øjne.

Det var en tre Aars Tid efter, at Kaptejnen var kommen i Huset hos Skovfogden, og i al den Tid havde han holdt sig inden for Skovens Enemærker, saa der ikke længer vaagedes saa nøje over hans Skridt. Og det var paa en stormfuld Efteraarsdag, at Skovhuggerne, som arbejdede ude Nord paa, hørte det bekendte „ship ohoj!“ lyde gennem Stormen, der foer henover Skoven. „Nu kommer Kaptejn Just,“ sagde de til hverandre, og saa gjorde de en Plads rede til ham paa en fældet Stamme.

Lidt efter kom han til Syne mellem Træerne, og da han opdagede Arbejderne, som han havde søgt, gik han rask hen imod dem. En af dem pegede paa den Plads, der var forbeholdt ham, og med den Hilsen, de nu alle kendte: „„Leonore, af København, Kaptejn Just,“ satte han sig til Rette paa Stammen.

Medens Skovhuggerne holdt deres tarvelige Middagsmaaltid, kom et lille Køretøj forbi i kort Afstand, og da den kørende kendte Arbejderne, stod han af Vognen og kom hen til dem. Det var en Hønsekræmmer, som færdedes vidt om i Egnen og derfor ofte kunde bringe nyt, og det var noget, hvori han ikke satte saa ringe Stolthed. Han kunde tit fortælle i Dag, hvad Amtsavisen først vidste i Morgen, og naar det ikke gjaldt Handelsaffærer, løj han aldrig.

Han trakterede Arbejderne med en ekstra Dram og gav sig i Lag med et Par „Mellemmader“, som han mente vilde smage bedst, naar han kunde have lidt Selskab. „Dog et Hundevejr!“ udbrød han, medens han spiste, „en ren Brandstorm!“

„Aa ja,“ svarede en af Arbejderne, „hun blæser ikke saa lidt.“

„Ikke saa lidt!“ foer Hønsekræmmeren op, „nej, det har du pinneme Ret i; men I mærker ikke videre til det herinde i Skoven. I kan tro, den er anderledes døs ude over Markerne.“

Efter en lille Pavse tilføjede han:

„Og paa Søen skal den nok være saa rent gal.“

„Du har da vel ikke været ved Søen, Hønsekræmmer?“ blev der spurgt.

„Nej, men derude i Kroen talte jeg med en Mand, som kom kørende fra Nørrestrand, og han sagde, at den var saa ganske eventyrendes desperat, og at der var ved at ske en stor Ulykke . . .“

„En Ulykke?“ lød det i Kor fra Arbejderne.

(Sluttes.)

Et Brev.

Overopsynsmanden paa en Fabrik, der i mange Aar have levet et ligegyldigt Liv, blev pludselig meget bekymret for sin Sjæls Frelse. Længe var han nedbøjet og kunde ikke ret komme til Erkendelse af, at der i Kristus var Tilgivelse for alle hans Synder. Hans Arbejdsgiver var en alvorlig Kristen og vilde gerne hjælpe ham til Troens Glæde. I dette Øjemed sendte han ham et Brev, hvori han bad ham komme op paa Kontoret Kl. 7 om Aftenen.

Til den bestemte Tid kom Opsynsmanden ind med Herrens Brev i Haanden. „Vil De tale med mig, Jakob?“ spurgte Fabrikanten, Jakob viste, forbavset over denne Modtagelse, paa Papiret, han havde i Haanden og sagde: „Brevet! Brevet!“

„Ah, De har troet, jeg vilde tale med Dem, og saa er De kommen akkurat til den Tid, jeg har skrevet.“

„Ja, Herre!“ svarede Jakob.

„Det glæder mig, men se her har jeg et andet Brev, som det har langt større Hast med og som ogsaa angaar Dem.“

„Mig?“ spurgte Jakob forbavset og greb efter en Konvolut, hans Herre rakte ham. Han aabnede den, trak et Papir ud af den og læste: „Kommer hid til mig, alle I, der arbejde og er besværede, og jeg vil give eder Hvile for eders Sjæle.“

Dybt bevæget sagde Jakob: „Er dette Budskab lige saa paalideligt som Deres?“

„Fuldstændigt! Naar De fæster Lid til et Menneskes Vidnesbyrd, er sandelig Guds Vidnesbyrd ulige mere troværdigt.“ Fra den Stund af kunde Jakob frimodig vandre ad den nye Vej, han havde ønsket at betræde.

I kære Tanker.

(Med Billede.)

Hun mindes det altsammen saa levende, lige fra det første Møde ved Folkefesten der ude i Skoven til det sidste Møde omme bag Havens Pilehegn, da han med Ranslen paa Nakken gav sig paa Vejen til Garnisonsbyen for derfra at gaa Kamp og Fare i Møde. Hun mindedes hans sidste Blik, da han tog en af hendes Hænder mellem fine, saa uligt det første kække Blik, han hin Aften ved Folkefesten havde kastet paa hende. Dette havde været fuldt af Overmod og Selvtillid og havde vakt en vis kamplysten Uvilje til Live hos hende, hint havde derimod været fuldt af ydmyg Bøn, en Bøn om, at hun dog ikke vilde glemme ham, mens han var borte. Hun vidste ikke selv, hvornaar hendes Stemning over for ham havde begyndt at skifte Karakter, men hun mindedes, at hun følte sit Hjerte banke, saa snart hun hørte Lyden af hans Skridt eller af hans Stemme. Og hin Aften der ude bag Pilehaven, hvor hamrede da ikke hendes Hjerte, hvor maatte hun ikke kæmpe for at holde de frembrydende Taarer tilbage! Da han, i Følge med sine Kammerater, drog hen ad Vejen, stod hun gemt bag Pilehegnet og græd saa bitterlig som aldrig tilforn. Det var for hende, som skulde hun aldrig mere se ham ind i de ærlige, trofaste Øjne. Men Aftenen før det store Slag havde han skrevet til hende og sagt hende alt, hvad hans Øjne forlængst havde fortalt hende, og han havde lagt sit Billede ind i Brevet. „Glem mig ikke!“ stod der nederst paa Brevet. Glemme ham! Nej, aldrig i Evighed!

Men tys, gik Stuedøren ikke! Hun foer op af Drømmen til Kartoflernes realistiske Virkelighed, Billedet blev hurtig gemt ind paa Brystet, og Kniven kom atter i travl Virksomhed. Dog:

end aldrig gennem Sjælen saa sælsom Drøm der gled,
den kunde jo dog skiftes til Virkelighed.

Et Levnedsløb.

Der var en Dreng, som var from og blid
og kærlig og god i sin Barndomstid
med Rosenkind
og ydmygt Sind
og Fryd i det tindrende Øje.

Hver Morgen bad han sit Fadervor
og tænkte: Hvor Gud dog er god og stor!
Og Menneskers Hær
han har saa kær;
hans Barn vil jeg altid være.

Og Tiderne runde, Drengen blev stor,
endnu bad han ofte sit Fadervor,
dog Syndens Lyst
tit i hans Bryst
tog Plads og vil der være hjemme.

Men Herren i Himlen dog glemte ej
sit Barn, naar det gik ad Vildfarelsens Vej,
hans kaldende Aand
og tugtende Haand
det førte tilbage i Tide.

Og bruste en Kamp end i Sjæl og Sind,
og strømmede Angerens Taare paa Kind
og kæmpedes der
mod Mørkets Hær;
dog Lyset sejred omsider.

Det Barn nu som Olding sig støtter ved Stav,
dog skuer han Lys bag den nære Grav:
„I Himmerig
er Plads for mig,
der venter mig Fadershuset."

O lad os ej glemme vort Fadervor!
Vi har jo en Fader mægtig og stor,
og Menneskers Hær
han har saa kær,
hans Børn vil altid vi være.

C. A. Thyregod.

Af deres Frugter skal I kende dem.

En ung Mand, der havde læst Gellerts*) Skrifter, fik Lyst til at prøve, om hans Liv ogsaa stemmede overens med hans Lære. Han besøgte ham derfor, udgav sig for en fattig Student og fortalte bekymret, at hans Vært truede med at kaste ham paa Døren, hvis han ikke inden Aften betalte ham 20 Kr., han var ham skyldig i Husleje. Gellert gik, greben af Medlidenhed, hen til sit Skrivebord, tog en Pengepose op af en af Skufferne og sagde: „Her er 30 Kr., det er alt, hvad jeg ejer. Jeg vil give Dem de 20; Gud sørger nok for Resten." Da trængte Taarerne frem i den unge Mands Øjne, og, idet han greb Gellerts Haand, udbrød han: „Herlige Mand, kan De tilgive mig? Jeg er ikke fattig og har ingen Gæld: jeg vilde blot prøve, om De handlede efter Deres Lære!" Sagtmodig gav Gellert til Svar: „Hvorfor skulde jeg ikke handle, som jeg lærer?"

*) En bekendt tysk Digter (1715—69), hvis Fabler endnu er ansete, og som især virkede ved sin Personlighed.

Naadigherrens Guldur.

Fortælling af Knud Skytte.

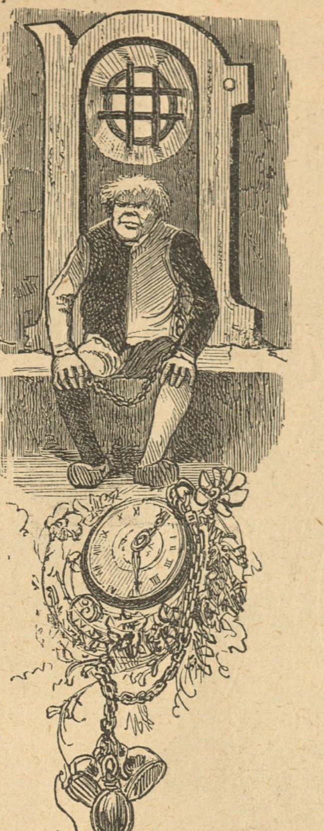

Naar man Nord fra kommer rejsende ad Løgstør = Viborg = Landevejen og har naaet Bankerne Syd for Landsbyen Skals, har man Udsigt over et vidtstrakt og temmelig vekslende Landskab. Nærmest foran os har vi Skalsaaens brede Dal, hvor det om Sommeren vrimler med løsgaaende Flokke af Stude og Ungkvæg. Dalbundens vidtstrakte, grønne Flade er ved Skelgrøfter paa Kryds og tværs inddelt i lutter Felter, og man kunde næsten indbilde sig, at den store, jævne Grønning er et Slags Tavlebord, og at Kreaturerne, der tager sig ud som hvide, sorte, graa og røde Prikker, er Figurer, som bevæger sig hid og did efter usynlige Spilleres Vink og Vilje. Mod Syd begrænses Dalen af en Række Banker, hvis lynggroede Knuder mellem dyrkede Kornmarker giver dem et ejendommelig broget Udseende. Neden for disse Banker ligger Gaardene Havris og nogle Udflytter-steder. Længere tilbage i sydøstlig Retning ses Løvel Kirkes slanke Taarn. Hele denne vand= og skovløse Egn er af et mørkt, alvorligt Præg og gør vel næppe noget oplivende Indtryk paa Beskueren. Vender vi derimod Blikket i sydvestlig Retning, bliver Billedet mere livligt. Den højtliggende Vorde Kirke aftegner sig skarpt paa Himlens Baggrund. Norden for Vorde Bakker ses et Blink af Limfjorden og hinsides denne, længere tilbage i Sysnskredsen, Thaarupgaard med dens lille hvidkalkede Kirke. En Streg længere til Vest, paa Hjarbækbugtens nordlige Bred, har vi Herregaarden Lynderupgaard paa en Bakkeskraaning; dens store Have tager sig ud som en lille Lund.

Efter dette flygtige Blik paa Omegnen rejser vi videre Syd paa, stadig følgende den snorlige Landevej tværs over det brede Kær. Ja, i vore Dage er Vejen god og bekvem at færdes paa; men endnu i Mands Minde kunde den — i Tøbrud og efter stærke Regnskyl — være saa ufremkommelig, at der var Fare ved at passere den. Naar derfor Himmerlandsbønderne under saadanne Omstændigheder skulde til Viborg, drog de gerne afsted flere Vogne i Følge, væbnede med lange Stænger til at lette Vognene op med, naar disse sank saa dybt ned i Moradset, at Hestene standsede derved. „Vejen var kun god to Gange om Aaret," siger gamle Folk der fra Egnen, „om Vinteren i streng Frost og om Sommeren efter langvarig Tørke." Der var ogsaa en anden Omstændighed, som gjorde det farligt at passere Vejen ene og især ved Nattetid. Saa snart vi er færdige med Kæret og nærmer os Bankerne mod Syd, har vi paa højre Haand og tæt ved Vejen en stor Bakkeknude, Bjerrenæs kaldet, og, denne forbi, kommer vi ind i en dyb og snever Dal, den saakaldte Troldbal, der paa begge Sider begrænses af høje lynggroede Bakker. Dalen er omtrent en Fjerdingvej lang, og paa hele denne Strækning var der for nogle Aar tilbage ikke en menneskelig Vaaning at se. I denne skumle Dal lagde Røvere og Stimænd sig paa Lur ved Nattetid for at fare løs paa den ensomme vejfarende og bemægtige sig hans Penge og Ejendele, og mangfoldige er de Fortællinger om natlige Overfald, som knytter sig til dette Sted.

Det var end ikke altid, at Røverne oppebiede Mørkets Frembrud, inden de gav sig i Færd med deres skændige Idræt. Saaledes fortælles der, at da Herremanden fra Lynderupgaard en Sommereftermiddag i Aaret 1802 kom kørende ned igennem Troldbal, blev han overfalden af to formummede Skikkelser, af hvilke den ene havde Kvindeklæder paa og Maske for Ansigtet, medens den anden var i mandlig Dragt, havde en Græv-lingeskinds Kabuds paa Hovedet og om Halsen et stort Mundtørklæde, der skjulte hele hans Underansigt. De sprang op i Vognen bag fra. Fruentimmeret spændte alle sine ti senestærke Fingre om Herremandens Hals, saa at han hindredes i at skrige, medens i samme Nu Mandspersonen gav Kusken et bedøvende Slag oven i Hovedet med sin Knytnæve og derpaa smed ham af Vognen. Hestene blev ved med at løbe lige frem ad Vejen, Naadigherren var baade sort og blaa i Ansigtet af den stærke Mandindes kvælende Greb om hans Hals; i en Fart blev hans Lommer og Vognskrinet gennemsøgt af den mandlige Røver, og først da der ikke var mere at hale, slap Konen Grebet, Røverne sprang af Vognen, og i et Nu forsvandt de mellem Lyngbakkerne. Herremanden kom snart til sig selv igen og fik Tømmen samlet til sig, og da han var kommen midt ud i Kæret, hvor der var fri Udsigt til alle Sider, gjorde han Holdt og saa sig tilbage efter Kusken. Denne kom ilende i fuldt Løb forbi Bjerrenæs.

„Det var en slem Overhaling, vi der fik, Naadigherre!" sagde han forpustet, idet han svang sig op paa Kuskesædet, greb Tømmen og satte Hestene i Gang.

„Gid Fanden havde det Pak!" brummede Herremanden ærgerlig; „men hvorfor slog du ikke fra dig, Niels Iversen?"

„Ja, jeg sad just og undrede paa, at Naadigherren ikke gjorde det samme; men saa turde jeg ikke sige det. Ulykken var jo, at de fløj tiende paa, ligesom de lumske Hunde. Mistede Naadigherren ellers noget, med Forlov?"

„Hver Søsling, Niels! Men det var endda ikke det værste, for et saadant Tab kan forvindes; men mit gode Guldur, som jeg har arvet, gik med i Løbet!"

„Det kan vel ikke nytte, vi tænker paa at forfølge dem?"

„Aa, de er i Helvede — gid det var saa vel! Nej, lad os nu komme hjem og saa se, om vi kan faa Fingre i dem paa anden Maade."

Tabet af det arvede Guldur gik Herremanden nær til Hjerte. Det passerede blev anmeldt for Politiet, der blev sendt en Beskrivelse af Uret til alle Urmagerne i de nærmeste Købstæder, og Naadigherren lod bekendtgøre, at den, der kunde give ham saadanne Oplysninger om Røverne, at disse kunde paagribes, og Uret skaffes til Veje, skulde som Belønning derfor modtage i Fæste den første ledige Bondegaard paa Godset.

Men disse Foranstaltninger syntes ikke at

skulle føre til noget. Røverne forblev stadig uopdagede, og Gulduret vendte ikke tilbage.

Niels Iversen og Stuepigen paa Lynderupgaard var Kærestefolk. Herskabet var vidende om dette Forhold og billigede det; for baade Karlen og Pigen var kønne, flinke, tro og dygtige Mennesker. Men det var endnu et Spørgsmaal, om Maries egne Forældre og Søskende vilde samtykke i en saadan Forbindelse. Niels havde aldrig set sine tilkommende Svigerforældre eller Svogre. De var velstaaende Selvejergaardfolk fra Egnen Syd for Viborg, medens han selv var en uformuende Fæstebondes Søn fra Uldbjerg, og derfor frygtede han, at de vilde se ham over Hovedet. Pigen havde de ladet overtage Pladsen som Stuepige paa Lynderupgaard, for at hun kunde lære Huslighed og pæne Sæder. Det var nu paa andet Aar, hun havde denne Plads, til næste Fardag skulde hun rejse hjem — „og saa vil de naturligvis se at faa hende smeddet sammen med en anden, der er mere bemidlet og højere paa Straa end jeg," tænkte Niels Iversen.

Den Dag, Marie flyttede af Tjeneste, var Niels temmelig forknyt; men da han saa betroede hende sine bange Anelser, forsikrede hun ham dyrt og helligt, at der ikke var det mindste i Vejen, bare han vilde stole paa hende og være hende tro. Det lovede han af et fuldt Hjerte, og saaledes skiltes de med et godt Haab til Fremtiden.

Et Aar senere maatte ogsaa Niels forlade Tjenesten og drage hjem til sin Fædrenegaard i Uldbjerg for at hjælpe sin Fader, der var gammel og aflægs. Ved Afskeden tillod han sig at lade et Ord falde til Naadigherren om Fæstet, hvilket ingenlunde blev ilde optaget. Herremanden klappede ham venlig paa Skulderen og sagde: „Du og ingen anden skal faa Gaarden efter din Fader — det er en given Ting, Niels Iversen! Kunde du skaffe mig Gulduret, vilde jeg lægge ikke saa lidt til endda; men det ser jeg vel aldrig mere!"

Der gik atter et Aars Tid.

Næste Gang vi træffer Niels Iversen, kommer han gaaende over Uldbjerg Hede i Retning af Lynderupgaard; han skal derned for sin Fader og betale resterende Landgilde. Niels ser usædvanlig glad og oprømt ud i Dag og er i stiv Puds: høj sort Filthat, blaa Vadmelskofte, stribet Vest, Faareskinds Knæbukser, hvide Strømper og Halvstøvler. Han gaar rask til; for Solen er nær sin Nedgang, og han skal til Viborg, inden han sover. Det er i Efteraarstiden, og i Morgen begynder det store Toftemarked. Marie har underrettet ham om, at hun og hendes Broder Axel vil være at træffe i Viborg Aftenen før Markedet; hun skal derop med Alenvarer, og han skal sælge en Hest for sin Fader. De fører derop og logerer sig ind hos deres Faster, gift med Værtshusholder Peter Salling i Gravene. Dersom de er saa heldige, at Axel snart kan sælge sin Hest og hun sit Lærred og Vadmel, saa er Bestemmelsen, at de vil gøre en lille Udflugt til Uldbjerg med det samme og aflægge Niels og hans Forældre et Besøg. Det er saa hendes indstændige Bøn til Kæresten, at han vil mødes med dem i Viborg, samme Aften som de ankommer dertil, blive hos dem den første Markedsdag og hjælpe dem at blive færdige med Handelen og saa føre med dem til Uldbjerg i deres Befordring.

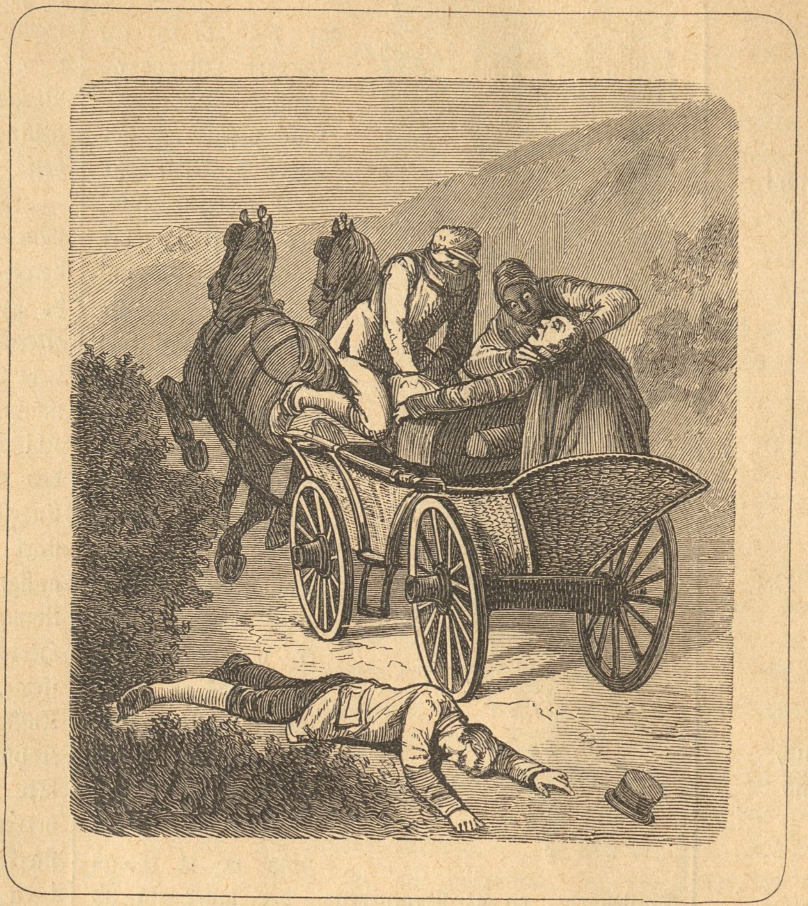

Overfaldet.

Inde hos Husfolkene.

Broder Axel er indviet i Forholdet, og deres Fremtids Lykke vil for en Del afhænge af, at Niels kan med ham; „thi som Axel vil, kommer det nok til at gaa," sluttede hun. — Niels tænkte, at hun kunde gerne have sparet Ordet „indstændig"; for Anmodningen var jo i sig selv saa lokkende dejlig, at der slet ingen Overtalelser behøvedes. Det var i Aften, de skulde mødes — han skyndte sig afsted.

Da han havde betalt Herremanden Pengene, og Beløbet var slettet ud i Skyldbogen, spurgte Niels: „Ja, Naadigherren har vel ikke siden faaet Spørring paa Uret?"

„Ved du maaske noget om det?" svarede Herren hurtig og saa Niels spørgende ind i Ansigtet.

„Nej, men jeg tænkte . . ."

„Tænkte, dit Fæ! Hvad Pokker kan det nytte, du tænker, naar du ingenting ved? Uret er og bliver borte, og derfor skøtter jeg ikke om, at der snakkes mere om den Ting, forstaar du?" Han var i ondt Humør den Dag.

Niels blev forbløffet, og Herrens unaadige Ord var en lille Dæmper paa hans glade Elskovsstemning. „Havde du bare holdt din Mund," tænkte han, da han var kommen udenfor; „men hvad, den Sky driver vel over igen, og nu skal jeg nok hytte mig for at snakke om Uret mere."

Solen var nu nede, og det var allerede temmelig mørkt. Han skyndte sig ned til Fjorden for at faa en Fisker til at sætte sig over Laastrupbugten til Skals Odde. Undervejs derned indhentede han en Mand og en Kone, der skulde samme Vej som han. De boede i et lille Hus ovre under Skals Bakker, lidt Vesten for Landevejen, fortalte de. Deres Baad laa fortøjet nede i Fjordlandingen, og der var Plads i den til en Tredjemand, hvis Niels ønskede at blive sat over — et Tilbud, der kom denne lige til Pas.

Da de var komne i Land paa den anden Side, biede Niels paa sine Ledsagere, medens Manden fortøjede Baaden; for han vilde gerne have Følgeskab hen til Landevejen, eftersom han ikke var vejkendt paa dette Strøg, og Aftenen blev stadig mørkere.

Manden havde en Sæk paa Nakken, og Konen havde sit opfæstede Forklæde fyldt med et eller andet.

„Skal jeg ikke bære Sækken for jer?" spurgte Niels.

„Aa nej," svarede Manden; „den er ikke saa tung. Det er bare en Skæppe Rug, jeg har tigget sammen oppe i Rind, og Gaardkonerne har givet vor Mo'er en Haandfuld To*) — vi er Fattigfolk, skal jeg sige os."

Efter en halv Times Gang tvers over Marken standsede Ægteparret uden for et lille Hus. Manden tog en Nøgle frem af Lommen, aabnede Døren og sagde: „Se, her bor vi, Niels Iversen — det er jo saadan, du hedder, siger du? Vil du ikke med indenfor og have en Taar Drikkelse?"

Jo, Niels var netop tørstig, han takkede altsaa og traadte ind i den fattige Stue, det vil sige: han tænkte, den maatte være fattig; for tage den i Øjesyn kunde han ikke,

*) Uld.

da han befandt sig i fuldstændigt Bælgmørke. Baade Manden og Konen blev foreløbig udenfor; men den første raabte ind ad Døren: „Vi kommer ret nu!" Derpaa hørte han dem klavre op ad en Stige ude i den snevre Gang, og i nogen Tid rumsterede de paa Loftet lige over Hans Hoved og talede sammen i en dæmpet hviskende Tone. „De er vel komne i Tanker om, at de hverken har Øl eller Mælk i Huset, de Stakler!" tænkte Niels; „men for min Skyld ingen Allarm, bare de vil give mig en Taar Vand." Omsider kom de ned fra Loftet og ind i Stuen. „Velkommen!" sagde Manden i Mørke. Konen tændte en Tællepraas og satte den midt paa det umalede Bord. Stuen

Ganske alene.

var ikke saa meget fattig endda, men bar snarere Præg af en vis Velstand. Konen, et stærkt, knoklet Fruentimmer med et tvært, rynket Ansigt, men kloge Øjne, fæstede et langt, forskende Blik paa Niels, idet hun satte Tællepraasen fra sig. Hun sagde ikke et Ord, men gik snart ud i Køkkenet for at lave Nadver til sig og Manden. Han derimod — en middelhøj Person med tykt, purlet Haar, lav Pande, blussende røde Kinder og dybtliggende, misfende Øjne — var meget snaksom, og Munden stod næsten aldrig paa ham.

„Sæt dig paa Bænken, Niels," sagde han, „saa skal vi snart faa vor Tørst slukket; for jeg er ogsaa lidt tør i Halsen."

Han gik ind i et lille Kammer og kom straks efter tilbage med Ølkrus, Brændevinsflaske og Glas, satte sig hos Gæsten paa Bænken, skænkede i Glasset, drak ham til, skød først Brændevinsglasset og dernæst Ølkruset hen til ham, og først da Niels havde forsynet sig, tog han sig selv en vældig Slurk Øl oven paa Drammen. Det undrede Gæsten, at Varerne var saa gode, bedre end han var vant til, og Værten maatte ikke være saa fattig, som han havde sagt.

„Du har ikke Ur hos dig?" spurgte Værten. „Vi ved aldrig ret, hvad Klokken er; for vi har ikke Raad til at holde Ur."

Nej, det havde Niels heller ikke.

„Du kan ikke bytte mig nogle Seddelpenge?" spurgte Værten videre — „ikke at vi saadan ligger med Penge, det maa du ikke tro; men jeg solgte nyssen en Sæk To til Tokræmmeren, han gav mig Betalingen i Sedler, og vi har ikke Sølvmønt i Huset."

„Jeg kommer lige fra Herremanden," svarede Niels, „og han tømte næsten min Pung, saa jeg har kun en tre, fire Daler i Smaamønt hos mig; men jeg kan jo gerne bytte jer et Par Rigsdalersedler."

„Manden paa Lynderupgaard!" udbrød Værten i en opbragt Tone. „Ja, den Slags Herrer kan jo sluge alt, hvad vi kan slide og slæbe sammen — det er da ogsaa en Fandens Akkord!"

Han aabnede et lille Skab i Væggen og fremtog to Rigsdalersedler, som Niels gav ham Sølvpenge for.

„Du har ikke meget i Fikken," sagde Husmanden; thi Niels havde hældt hele sin Pungs fattige Indhold ud paa Bordet, medens han talte Pengene op. „Men hør nu!" vedblev han, „det er bansat mørkt i Aften, og du maa hellere slaa dig til Ro her til i Morgen tidlig. Sengeplads kan vi rigtignok ikke tilbyde dig; men du kan ligge blødt og godt i Høet oppe paa Loftet."

„Tak! nej, jeg kan ikke blive, jeg maa afsted nu," sagde Niels og lettede paa sig.

„Jeg vilde nødig gaa til Viborg i det Mørke," vedblev Manden, „og Vejen er jo desuden ikke sikker."

„Aa, mig er der ingen, der gør noget," mente Niels; „jeg har baade et let Sind og en let Pung, og om en halv Times Tid staar Maanen op."

„Ja, havde du bare været igennem Troldedal — Else Mand og Per Kone nøjes ogsaa med Smaapenge."

„Hvad er det for et Par?" spurgte Gæsten opmærksomt.

(Fortsættes.)

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

Det er fornuftigt talt, og jeg ved, hvor han er at finde," svarede Jerremen med den overlegne Sikkerheds Smil. „Jeg kan gerne fortælle jer det nu, da Sagen er saa godt som afgjort. I Gaar Middags bankede en Mand paa min Dør og spurgte, om jeg vilde vide, hvor Viben Peter søgte til og sikkert var at tage. Jeg bød ham indenfor, men han havde Hastværk og blev siddende paa Hesten. Skik seks Mand op til det lille Hus ved Borrenholt Krat, sagde han, lad dem være der, inden Maanen kvælder, og slaa Ring om Stedet, saa har I ham. — dermed red han. — Jeg skikkede ikke seks, men ti Mand derop, Folk, jeg kunde stole paa, og mens vi staar og taler her, ligger Viben Peter med samt sit Slæng i Bast og Jærn og gør os ingen Fortræd mere."

„Med mindre den fremmede havde taget fejl eller blot vilde skuffe jer. — Ja, Borgermester maa ikke blive vred, jeg taler kun saa af mit Hjertes Enfoldighed."

„Hvorfor skulde han skuffe mig? Det var en paalidelig Mand, som har en hel Del at sige mellem de holstenske Herrer, en af dens høje Adel, hvorvel han saa sær bekleden ud i Klæder; jeg har mødt ham før i Følge med Gørres Ratlov, naar han drog ned i Marsken. Han tæller Kurfyrster i sin Familie, — efter hvad han selv fortalte."

„Hvad hed den fornemme Adelsmand, med Forlov at spørge."

„Han kaldte sig Jan Gyge."

„Det er altid rart at vide det," sagde den anden og drog sig tilbage uden at gøre flere Spørgsmaal.

I det samme kom nogle Mænd op igennem Gaden og trængte sig frem i Folkeskaren, til de naaede Borgermesterens Trappe. Deres Klæder var sønderrevne og bedækkede med Støv, et paafaldende sørgmodigt og nedslaaet Udtryk hvilede over enhver. Da Jerremen saa dem komme, slog han sine Hænder sammen og raabte:

„Du kære Gud! Hvad betyder det? Hvordan er det, I vender tilbage? I har altsaa ikke set noget til Viben? — I kom forsilde — hvad?"

„Nej, vi kom tidsnok," sagde en af Mændene, „han var der, og han tog ogsaa imod os, derover kan vi ikke klage."

„Men saa fortæl dog, fortæl! kom herop i Bislaget og sæt dig ned. Du staar jo og dingler! Heden har vist taget paa dig."

„Jeg har ikke stort at fortælle. Vi fandt Stedet og omringede Huset. Der stod en hvid Hest ude paa Engen, den tog vi straks, for vi vidste, den tilhørte Viben. Straks efter blev der slaaet Ild med et Fyrstaal inde i Krattet, Funkerne lysnede; paa dette Tegn blev Døren lukket op, en Mand kom ud og spurgte, hvad vi vilde. Det var lyst nok til at kende ham, og Røsten var heller ikke til at tage Fejl af. Mens han stod i Døren, sigtede Frants med Bøssen, og Skudet faldt, saa det dundrede ind over Krattet, men Viben blev staaende, han grinte ad os og raabte: Naa, I vil have det paa den Maade, ja, det kan ogsaa ske. Dermed snappede han sin Stridsøkse og sprang ind imellem os. En fulgte ham, en til, atter en, og det blev ved, — endda var der flere tilbage, for en Mand blev staaende ved Køkkendøren og kløvede Brænde, medens de andre sloges, saa lidt brød han sig om os. Hvad der fulgte efter, ved jeg kun lidt om. Pavel Seke for ind paa mig, hylede som et Dyr, slog min højre Arm fordærvet og gav mig i Tilgift dette, før han tog fat paa en af de andre." Med disse Ord løftede Manden sin Hat i Vejret og pegede paa en Forbinding, der var snøret sammen om Hovedet og gennemtrængt af størknet Blod. — „Det hele stod heller ikke længe paa; inden jeg fik mig rejst efter Slaget, var de Herrer over os alle og kylede vore Vaaben ud i den dybe Mose. — Nu kan I drage hjem til dem, der skikkede jer, sagde Viben og grinte igen, i Dag tog jeg jeres Vaaben, næste Gang skal jeg tage jeres Liv. — Ti drog vi ud, to blev liggende i Krattet, den tredje sank sammen nede ved Garverens Bro."

Borgermesteren hørte med dyb Opmærksomhed paa Mandens Fortælling. „Jeres Uheld gaar mig nær til Hjerte," sagde han. „Jeg havde ventet noget bedre; — men hvis han tror, det er gjort dermed, tager han fejl. Inden næste Døgn gaar til Ende, skal jeg skikke ham en ny Flok paa Halsen, i Fald han ellers har Mod til at vente paa den."

„Det har han vist," svarede Manden med den brede Hat. „Just nu, da I taler derom, falder det mig ind, at jeg i Morges mødte en, som bad mig hilse Borgermester, at Viben nok havde Lyst til at snakke lidt med jer selv."

„Sagde han det? Gud give, han bare vilde prøve paa det, han skulde blive vel modtaget."

„I kan tro, han prøver det," vedblev Manden smilende. „Budet føjede til, at Viben lovede, I skulde faa ham i Tale, inden det ringede til Middag igen, med mindre I selv vilde ride ham i Møde, saa kunde det ske endnu tidligere."

Jerremen vedligeholdt sin værdige Stilling, han blev blot lidt blegere, medens den ubekendte talede. Han nærede heller ikke den ringeste Tvivl om, at Viben jo vilde holde sin Trusel, og hans Ansigt viste en dertil svarende Forlængelse.

„Alt dette bringer du først Besked om nu," ytrede han og betragtede Manden nøje. „Hvem er du, og hvor hører du hjemme?"

„Der hvor Gæssene gaar barbenede," svarede den ubekendte og drog sig beskedent tilbage.

Lidt efter skiltes Hoben til forskellige Sider for at bringe alle disse Nyheder videre. Borgermesteren delte Penge ud til de overvundne og vandrede derefter langsomt og dybsindigt op ad Gaden, til han naaede Byens Port. Foran Faldgitret stod som sædvanlig en Mand paa Vagt, Jerremen stillede en til. — „Pas nøje paa, hvem der gaar ud og ind," sagde han, „og om I fornemmer til Viben Peter eller de Folk, som har med ham at bestille, saa drager I dem ind i Vagthuset og skikker mig hurtig Bud." Samme Befaling gav han Vagten ved den anden Port, derefter gik han op og ned paa Markedspladsen, fulgt af to Bymænd i lange Kofter, en Mesingplade paa Brystet og store Stokke i Hænderne.

Det blev Aften, inden han vendte tilbage. I hele denne Tid havde Viben ikke været ude af hans Tanker. Da han kom til sit Hus, blev han siddende ude i Bislaget og saa paa den støjende Mængde, som vendte hjemad eller sang og drak foran Ølskænkernes Boder.

„Det Satans Menneske gør vist Alvor af det," mumlede han, „han slaar til, naar han truer, jeg kender ham, men vi skal se at narre ham alligevel." Han kaldte paa de to Bymænd: „Der er mange Markedsfolk paa Gaden i Nat, og de drikker forsvarligt, I gør derfor bedst i at blive her i Nærheden, om noget skulde hændes; sæt jer op i Bislaget og hold god Vagt, jeg skal lade en Kande Øl bringe ned til jer. Kommer der Bud, eller mærker I til Ufred, saa bank straks paa med Dørhammeren." Efter denne Formaning gik han.

Jerremen havde i mange Aar været Enkemand og lod sit Hus bestyre af en aldrende Pige. To af Arbejderne i Værkstedet havde deres Kammer hver paa sin Side af Dilen, en Lærebreng sov oppe paa Kvisten. Det var alle Stedets Beboere.

Da Borgermesteren kom ind, slog han Ild og tændte Lys, derfter gav han sig til omhyggelig at efterse den vældige Slaa, som lukkede for Gadedøren.

„Paa den er der intet at klage," sagde han, „men i Morgen tidlig skal jeg alligevel sætte en til. Derinde sover Folkene, og nu lukker jeg min Dør ud til Dilen, saa gad jeg nok se, hvad Vej den Satan skulde komme."

„Han er kommen," svarede en dyb Røst, og en Haand lagde sig paa hans Skulder. Jerremen vendte sig om, Viben stod for ham. Lyset gled ud af hans rystende Haand og rullede hen ad Stengulvet; idet Viben bøjede sig og tog det op, sprang Borgermesteren hen mod Folkenes Kammer. Uden for hver Dør stod en Mand i Vaaben, den ene traadte i Vejen for ham, den anden viste et livsaligt, smilende Ansigt, omgivet med en Skov af ildrøde Haar, han udstrakte sin Kæmpearm og stød Borgermesteren lempelig bort fra Døren.

„Gør I Støj, gaar det ud over eder selv, Jost Jerremen, hviskede Viben, „er I tavs og stille, kan vi tales ved i det gode."

„Hvad Djævelen vil du mig?" raabte Jerremen, bleg som et Lig og med en Stemme, der skælvede under de Anstrengelser, han gjorde for at synes fattet og mandhaftig.

„Følg med herind, saa skal I faa det at vide."

Han aabnede Døren og lod Jerremen gaa foran sig ind i det næste Værelse. Det var ligesom om Borgermesteren vandt hele sit uforstrødne Mod tilbage ved Vibens fredsommelige Adfærd. Da han kom ind i Stuen, antog han en barsk og truende Mine, traadte hen foran Viben og sagde:

„Du skulde ske Allandsens Ulykker, hvis du ikke var kommen bag paa mig. Bare jeg havde Vaaben og Værge i min Haand som du, saa var din sidste Time nu kommen."

Viben lagde sin Stridsøkse paa Bordet foran Jerremen, derefter spændte han Sværdet fra Siden og kastede det hen til Økfen. „Nu er jeg vaabenløs," sagde han, „saaban vil jeg ogsaa helst tale med jer. Gør imod mig, hvad I vil."

Men Borgermestren benyttede ikke Tilladelsen, han vendte sig bort fra Vibens Vaaben, strakte den opløftede Haand ud imod ham og raabte: „Det skulde blot have været i gamle Dage, en fredløs Mand kom listende ind paa mig! Var jeg kun ung og stærk som du! — Sig straks, hvordan du naaede herind.?"

„Let nok! Gaarddøren stod aaben, og Folkene laa og sov, ingen af dem har mærket til noget."

„Og hvad vil du mig, din fredløse Sjæl! Frem med det, du har at sige, førend jeg kalder paa Bymændene herudenfor og lader dig slutte i Bolt og Jærn."

Viben trak paa Skulderen. „I er ikke nær saa slem, som I truer til, jeg ved det bedre."

„Er jeg ikke saa slem," gentog Jerremen, og det syntes, at hans Heftighed og Vrede tiltog, hans Stemme lød ogsaa mere gennemtrængende, medens han vedblev: „Du har ingen værre Fjende end mig, jeg skikkede Byfolkene efter dig i Nat og bad dem tage dig levende eller død, dengang slap du, men glæd dig ikke for tidlig, jeg skal sende dig en anden Flok paa Halsen, inden du venter det, og ikke raste, før de har taget dit Liv, at sige, hvis jeg for Resten lader dig slippe helskindet ud af denne Stue i Nat."

„Det var nok ogsaa jer, som vilde dømme til Gunst i min Sag, hvis I havde kunnet."

„Det husker jeg ikke."

„Det var vist ogsaa jer, som siden gik om fra Dør til Dør hos de Otteogfyrretyve i Heide og talte for mig, bedre end jeg talte selv, — og jeg har siddet paa dit Knæ, Jost Jerremen, og du har baaret mig paa dine Arme, kaldt mig Gudsøn og sagt: Gaar det dig fejl, min Dreng, imens mine Øjne ser Solen, saa kom til mig, jeg skal være med dig, saa langt min Arm rækker."

„Det har jeg aldrig sagt, det er noget, du der staar og finder paa, og skulde jeg have sagt det, saa tager jeg straks mine Ord tilbage. Du, min Gudsøn? en fredløs, en Drabsmand, en Landsfjende! — Jeg vil give dig den værste af alle Djævle i Vold, jeg vil hænge dig op i den allerhøjeste Galge og lade Krager og Ravne hakke din syndige Krop til Skamme, det vil jeg!

Jerremens Vrede lod til at stige med enhver Sætning, den fandt omsider sit højeste Udbrud, idet han gik hen til Bordet og greb Stridsøksen. Heldigvis betænkte han sig atter, inden han slog til, sænkede det hævede Vaaben og raabte:

„Hvad er det saa, du vil? Forklar dig!"

„I Overmorgen er det Carsten Peters Dødsdag."

„Det ved jeg, hvad kommer det mig ved?"

„Min Moder vil op paa Kirkegaarden og bede ved hans Grav, det maa hun vel?"

„Din Moder er en brav og retskaffen Kone, Skade at hun skal have saadan en Søn. Lad hende komme, hun har jo intet gjort, den Bøn kan tilstedes."

„I vil tage imod hende i jeres Hus, nu da Vartel er rejst til Vøren."

„Ja, hvorfor ikke, hun er jo lidt af min egen Slægt. Er det dit hele Ærinde, saa er det nu forrettet, og jeg kan kalde paa Bymændene og lade dem tage dig."

Viben vedblev at tale med samme sørgmodige Ro og uden at agte paa Jerremen, der fra Trusler gik over til Haandgribeligheder og tog fat i hans Arm. (Fortsættes.)

Skæmte-Historier.

Den uheldige Kirkegang.

I gamle Dage plejede Folk i Beshorst at gaa i Kirke Julemorgen før Daggry, for, som det hed, ikke at staa tilbage for de fromme Hyrder i Evangeliet. For nu i Mørket at finde Vej til Kirken,

havde de udspændt et Reb mellem denne og deres Husdøre. Da en Skælm fik dette at vide, besluttede han at spille Folkene et Puds og førte Rebet i Stedet for til Kirkedøren hen til en mudret Brønd. De morgenduelige Beshorstere anede intet ondt — men fulgte som altid troligt deres Reb, den ene bag efter den anden. Da nu den første naaede til Brønden, dumpede han i den, og Vandet slog sammen over hans Hoved. Den næste troede, det var Kirkedøren, han slog i efter sig og raabte: „Lad den kun staa aaben, jeg vil ogsaa ind!" og dermed faldt han i Brønden, og saaledes blev de ved at plumpe ned den ene efter den anden.

Katten.

For mange Aar siden kom en Handelsmand til Gabel med en Kat i en Sæk. Folkene i Gabel havde aldrig hørt tale om et saadant Dyr og spurgte derfor, hvad det kunde bruges til. „Det er et Dyr, som udrydder Mus," svarede Handelsmanden. „Saadant et Dyr kunde vi lige bruge," sagde Gablerne, „hvad skal det koste?" — Man blev saa enige om 300 Daler, Kurant, og hele Byen skød i Fællesskab Summen sammen, for de var svært plagede af Mus i Gabel. Man tog nu den Beslutning at udrydde Musene fra en

Ende af, og i det Øjemed skulde Katten gaa fra Nabo til Nabo, indtil den var kommen hele Byen igennem. Handelsmanden rejste imidlertid sin Vej, og nu først faldt det Gablerne ind, at de ikke vidste, hvad Dyret skulde have at æde. En af Byens Folk satte sig da ufortøvet paa en Hest, red efter Manden, og saa snart han i Afstand fik Øje paa ham, raabte han og spurgte, hvad Dyret levede af. Handelsmanden svarede: „Mælk og Mus!" men paa Grund af Afstanden lød det for Gabelboen som: „Mælk og Mennesker!" „Mennesker," raabte Folkene i Gabel, fulde af Forfærdelse, da de fik den Besked, og alle skyndte sig ud af Huset, hvor de hidtil havde holdt Øje med Katten. Nu var gode Raad dyre. For paa en nem Maade og uden Livsfare at blive det frygtelige Dyr kvit, besluttede de paa fælles Ansvar og Bekostning at stikke Ild paa Huset, hvor Katten holdt til. Men da det blev Katten for hedt, løb den ind i det næste Hus. Dette maatte Gablerne nu ogsaa stikke i Brand, men til deres store Skræk saa de Katten søge Tilflugt i et tredje Hus, som de ligeledes saa sig nødsagede til at stikke Ild paa, og saaledes blev de ved, til hele Byen laa i Aske.

Kalotterne.

For nogle Aar siden var der ved en svensk Menighed en Præst, som brugte tre forskellige Kalotter. Den første, som var af Fløjl, kaldte han Omnibus, den anden, der var af Silketøj og lidt finere, hed Privatis, og den tredje, som var af særdeles fint Klæde, bar Navnet Soli Deo. Saa snart han kom op paa Prædike-

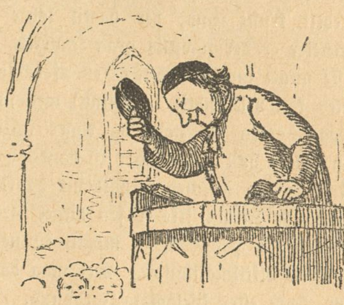

stolen, lagde han straks den første fra sig paa højre Side med en Kompliment til Forsamlingen, og den anden paa venstre Side med et lille Buk for fine Venner, men den tredje rørtes aldrig uden ved store og højtidelige Lejligheder.

Ganske alene.

(Med Billede.)

Hun sidder derinde ganske alene,
den lille, under de svajende Grene,
midt mellem duftende Blomster og Bær;
men hvad nytter selv de lifligste Toner,
Straalernes Leg i de løvede Kroner
Frugten, der vinker fjern og nær,
naar Moder er borte, og Tulle alene
— det hele er en bedrøvelig Scene.

* * *

Slaa dig til Taals, du lille, i Tide
lær at fæste i Taalmod dit Sind,
det ringe Savn, du i Dag maa lide,
vil øges, som Aarene ringes ind.
Ej blot som her under Skovdybets Grene
midt i en Sommerdags skiftende Drøm,
men ude i Menneskemylderets Strøm,
paa Livets store brogede Scene,
vil til Tider du føle dig mere alene.

e.—

Fjerkræ- og Biavl.

Fjerkræavl.

(Af Georg St. Bricka.)

V.

Hamborgerne er en engelsk Race. Dens Stammefrænder er sandsynligvis de i Nordtyskland hjemmehørende Kampinerhøns; men selve Racen er udviklet i England og for enkelte Varieteters Vedkommende af gammel Datum. Det er en af de stærkest læggende Racer, der gives (ca. 180 Æg aarlig); men dels lægger den forholdsvis smaa Æg, dels har Sporten kastet sig stærkt over den paa Grund af dens ejendommelige Fjertegning — hvide eller gulbrune Fjer med en sort Plet i Spidsen; dog gives der ogsaa helt sorte og helt hvide Hamborgere. Det er meget smukke Dyr, nærmest under Middelstørrelse, af en noget spinkel, men meget sirlig Legemsbygning. Det er en stærk Race, og Kyllingerne opklækkes let; men den behøver Frihed og taaler ikke Indespærring. Til Fedning egner den sig ikke, og den ruger kun lidet.

En anden, oprindelig engelsk Race, er Dorkings, som i Modsætning til Hamborgerne udmærker sig ved deres firskaarne, brede og noget plumpe Figur, det meget dybe og fulde Bryst, de stærke Laar og det svære Bagparti. Ejendommeligt for denne Race er, at den har 5 Tæer, nemlig foruden de sædvanlige 4 en Bitaa, der sidder lidt højere oppe og ikke berører Jorden under Gangen. Kammen er gerne en „Rosenkam" ɔ: en bred, flad, tredelt, kruset Kam, der bagtil løber ud i en Spids. Af Varieteter er der navnlig graa (mørkere og lysere) og hvide, de sidste meget smukke. Det er en af de fortrinligste Taffelracer (Hanen kan veje indtil 14 Pund) med fint og saftigt Kød; de lægger ogsaa ret godt og ruger fortrinlig. I England er denne Race højt skattet; her til Lands har kun faa forsøgt paa at indføre den og med forholdsvis daarligt Resultat, men da Englands Klima ikke er saa meget forskelligt fra vort, synes der ikke i saa Henseende at maatte kunne være stor Vanskelighed ved dens Akklimatisation. Det maa dog mærkes, at den kræver tør, kalk- eller kiselholdig Jordbund. Den hvide Varietet siges at være den stærkeste.

Siebenbürger Nøgenhalse er en meget hæslig Race. Den stammer fra Siebenbürgen og udmærker sig ved sin forholdsvis lange, næsten fjerløse røde Hals, som giver den en vis Lighed med Kalkuner (en Slags lokal Legende lader den ogsaa være bleven til ved Parring mellem Landhøns og Kalkuner.) Det er stærke Høns, der trods den tynde Befjering (Hanen er ofte ogsaa mere eller mindre nøgen paa Underlivet) taaler Fugtighed og Vinterkulde godt, er meget nøjsom, stærkt læggende (ca. 160 temmelig store Æg) og godt egnet til Fedning. Trods disse gode Egenskaber er Racen — ret væsenligst paa Grund af sin Hæslighed — lidet søgt og som Følge deraf ikke let at faa fat paa i gode Eksemplarer; men den bør mærkes som en Race, der vistnok kunde have en Fremtid for sig.

Fra det østlige Asien stammer flere Racer, der i høj Grad afviger fra vore Landhøns i Udseende og navnlig udmærker sig ved deres meget svære Legemsbygning. Særlig 3 Racer bør fremhæves, Kochinkineserne, Bramaputraerne og Langshans. De ligner hverandre en hel Del, er meget svære Dyr med svulmende Fjerklædning, forholdsvis lille Hoved, lidet udviklet Hale og temmelig lave Ben (Langshans dog med lidt længre.) Den mest iøjnefaldende Forskel imellem Kochins og Bramas er Kammen, som hos de første er enkelt og hos de sidste Rosenkam, samt Fjerformen, idet Kochins væsenlig forekommer i gule Nuancer (sølvgule, citrongule, læderfarvede agerhønefarvede m. fl.), men dog ogsaa sorte, hvide og gøgespættede, medens Bramas næsten udelukkende optræder med en hvid- og sortmeleret Fjerklædning, mørkere og lysere. Langshans er oprindelig sorte; dog forekommer ogsaa hvide og blaa. De har temmelig stor enkelt Kam, og medens Kochins og Bramas har befjerede Ben, kan disse optræde baade med befjerede og med nøgne Løb. Ejendommeligt for alle tre Racer som for alle østasiatiske Høns er, at de lægger rødlig-gule Æg. Disse er temmelig store, og gode Eksemplarer kan ogsaa lægge ret rigelig; men de er Grovspisere, der kræver megen Føde, og de er kun lidet flittige til at søge den selv. Derimod er de fortrinlige Rugere og særdeles at anbefale for Opdrættere, som holder Italienere, Spaniere eller andre lidet rugende Racer. Dernæst er de meget kødfulde, og er Kødet end ikke saa fint som paa Dorkings, er det dog saftigt og velsmagende. Endelig kan man ved Krydsning mellem disse Racer og forskellige andre frembringe Blandingsafkom, der i Regelen udmærker sig ved fortrinlig Lægning (herom mere i en følgende Artikel.) Paa Grund af deres rolige Temperament, kan de store Asiater med Lethed taale Indespæring, endog paa temmelig lille Plads, og de udholder uden Vanskelighed vor Vinter.

Af de asiatiske Kæmperacer er der ved Krydsning og Kultur fremstillet en hel Del Racer, hvoraf adskillige udmærker sig ved mere eller mindre fremragende Egenskaber. De fleste af disse er af amerikansk Oprindelse. Saaledes kan nævnes Dominikanerne med Rosenkam, Plymoth-Rocks med enkelt Kam, to baade æglæggende og kødproducerende Racer med graa Fjerfarve, tegnet med sort, Chalonhønsene med Brama-Farve og Elsasserne med mørk Kochin-Farve, ligeledes fortrinlige i begge Retninger. Af nyere Datum er Wyandottes (Guld- og Sølv-W.) samt White Wonder Fowls, helt hvide. Alle disse Racer lægger gule Æg, hvad der skyldes det asiatiske Blod, er klimastærke og lette at opdrætte; men de æder alle stærkt.

Rettelse. I forrige Artikel om „Fjerkræavl" (IV), er der i de anførte Racenavne indløbet nogle Trykfejl. Saaledes maa

Lighorns rettes til Leghorns.
Ramelslotere — — Ramelslohere.
Crevecranrer — — Crevecoeurer.

Skæmt.

Storindustri. Den rige Partikulier Pop har købt sig en Ejendom i en fattig Bjergegn i den Hensigt at give Beboerne Beskæftigelse ved at grunde en eller anden Industri. I lang Tid fandt han intet passende, til han en Dag overraskede Mosehans i Færd med paa en snild og dygtig Maade at lave en fiks Hjulbør. „Aha," tænkte Pop, „her har vi endelig en Artikel. Hvad vil du have for den Hjulbør?" spurgte han Hans.

„Hm, to Kroner."

Det lyste i Øjet paa Pop. Med Massefabrikation af den Vare kunde man tage Kampen op med alle Konkurrenter og slaa dem. „Og naar jeg nu køber Hundrede Hjulbøre," spurgte han videre, „hvad koster de saa Stykket?"

„Hundrede Hjulbøre," gentog Hans betænkelig, „saa — saa koster de seks Kroner Stykket."

„Hvad!" raabte Pop, „er du gal Mand? Det er jo en langt bedre Forretning at lave Hundrede end at lave een."

„Det er mejet sandt," sagde Hans, „men, ser vi, te Hundrede ka' jeg ikke stjæle Træet, saadn som te den ene der."

Hovedbrud.

Gaade.

Jeg kan være lille, stor,
og paa dette da beror
Mængden, man i mig kan hælde.
Men, hvis du mig vender om,
kan det Ord, der derved kom,
som Fornærmelse kun gælde.

J. J.

Opløsninger.

Opgave med indskreven Kvadrat i Nr. 41:

R e g n i n g
H u s t y v e
U r b a k k e
O r m e f r ø
o m s k a b e
b e g r i b e
R e g n i n g

Nykøbing Mors.

Juridisk Raadgiver.

Naar en Mand, som driver Købmandshandel og har lejet de dertil fornødne Lokaler af en anden Mand, gaar fallit, ønskes Oplysning om, hvorledes det da gaar med Lejligheden. Navnlig spørges:

1. Er Skifteretten, som behandler Boet, pligtig at tiltræde Lejligheden og betale for samme?

2. Hvad kan Ejeren fordre, og er han sikker paa at faa den Husleje, der tilkommer ham?

F. A.

Til 1. Konkurslovens § 17 foreskriver, at Boet indtræder i Skyldnerens Sted; det skal altsaa fastsætte Lejeforholdet, men dog saaledes, at det er berettiget til at opsige dette med sædvanligt Varsel til almindelig Fardag, selv om dette maatte være indgaaet for længre Tid.

Til 2. Den Husleje, som skal betales for Tiden fra Konkursens Begyndelse og indtil Skifteretten fratræder Lejligheden, har Ejeren Krav paa at faa dækket af Boet fremfor al anden Gæld. Husleje, som haves til gode fra en tidligere Tid, gaar derimod i Klasse med forskellig anden Gæld, og det beror altsaa paa Boets Tilstand, hvorvidt et saadant Tilgodehavende kan faas fyldestgjort. I endnu højere Grad gælder dette om Erstatningskrav i Anledning af, at Lejemaalet, skønt indgaaet for længre Tid, bliver opsagt af Skifteretten med sædvanligt Varsel, idet sligt Erstatningskrav ganske stilles i Klasse med almindelig simpel Gæld.

* * *

Er Ejeren af en Hund, som i Slagsmaal med en anden Hund har knust en Glasrude, pligtig til at erstatte denne?

H.

Nej.

* * *

En Person bestilte en Klædning hos en Skrædder, og det var Meningen, at den skulde betales kontant, hvilket imidlertid ikke skete, da Klædningen blev tilsendt vedkommende. Der spørges nu:

1. Hvem ejer Klædningen — Skrædderen eller den anden?

2. Skrædderen er naturligvis berettiget til at sagsøge vedkommende til Betaling af Beløbet; men kan han — da den anden intet ejer — ikke ogsaa gaa den Vej at fordre Klædningen tilbageleveret?

En Holder i Svendborg-Egnen.

Til 1. Naar Klædningen er solgt kontant, men denne Forudsætning ej er bleven fyldestgjort, er Ejendomsretten fremdeles hos Skrædderen.

Til 2. Jo, han kan ved Hjælp af Rettens Folk tage sit Tøj tilbage.

* * *

1. Jeg har haft flere Naboer paa den op til min stødende Ejendom, og de har aldrig kommet Skellet for nær; men den Nabo, jeg har nu, pløjede og saaede i Skellet. Jeg sagde da til ham, at han skulde rette det igen, og det lovede han ogsaa, men han har ej rettet det endnu, og jeg har sagt det til ham engang til, men han vil nok ej med det gode. Der spørges: Kan han tvinges til at sætte det i samme Stand som forhen? Jeg kan vel ogsaa tvinge ham til at sætte halvt lovligt Hegn? Staaltraadsfletning med Ræk foroven og forneden er vel ej lovligt Hegn? Hvorledes skal man forholde sig?

2. Jeg har haft en stor Vandgrøft gaaende tvers over min Ejendom, som jeg har lagt Rør i, og Rørene har vist, at de kan tage Vandet. Fra Naboejendommen kommer kun en lille Del Vand, kun hvad der siver over en Vej, hverken Grøfter eller noget fører dertil. Der spørges: Kan Vedkommende volde mig nogen Ulejlighed, naar ved brat Tøvejr Vandet kan træffe at sætte over nævnte Vej en Dags Tid?

3. Hvor skal man skrive hen for at faa et Plejebarn paa 6 à 8 Aar, og skal der medfølge nogen Attester?

H. i S.

Til 1. Spørgeren kan tvinge Naboen til mod ham at sætte og vedligeholde halvt lovligt Hegn og behøver i den Anledning blot at henvende sig til Hegnssynsmændene. For lovligt skal ifølge Loven agtes ethvert Hegn, som er tilstrækkeligt til at sikre mod løsgaaende Kreaturer, som ikke er uvane (Hegn af Jærn, Staaltraad, Tjørn og deslige.)

Til 2. Naar Spørgeren paa egen Haand og uden at tilkalde Vandsynsmændene har omdannet Grøften over hans Ejendommen til en Rørledning, kan det nok komme til at volde ham nogen Ulejlighed, hvis det viser sig, at Ledningen ikke er i Stand til i tilstrækkelig Grad at tage imod det stedlige Vand.

Til 3. Der kan indrykkes en Bekendtgørelse i et eller to af de offentlige Blade f. Eks. i „Berlingske Tidende" (Pilestræde 34, København K.)

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Kaptejn Just, Skitse af O. Danholm Nielsen, (Sluttes.) Et Brev. I kære Tanker, med Billede. Et Levnedsløb, Digt af C. A. Thyregod. Af deres Frugter skal I kende dem. Naadigherrens Guldur, Fortælling af Knud Skytte, med to Billeder, (Fortsættes.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Skæmte-Historier, med tre Billeder. Ganske alene, Digt af e—., med Billede. Fjerkræ- og Biavl, V., af Georg St. Bricka. Skæmt. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 43. Søndag den 23. Juli. 1893.

Mod Nordpolen.

To norske Søtogter har i Aar tildraget sig Opmærksomhed viden om. Først Vikingeskibets Sejlads over Atlanterhavet til New-York og Chicago, og nu sidst Dr. Fridtjof Nansens Polarekspedition med det højst mærkelige Skib „Fram". Men var Vikingeskibets Fart til Verdensudstillingen nærmest et Minde om længst henfarne Tiders Søtogter, saa kan Fridtjof Nansens raske Færd vise, hvilke Maal vor Tids Nordmænd har sat sig til Søs.

Det er Fridtjof Nansens Hensigt at naa Nordpolen, i hvert Fald at trænge ind i og undersøge hine nordlige Polaregne, hvortil endnu ingen Ekspedition er naaet frem. Mange dygtige Søfolk og mange fremragende Videnskabsmænd har i Tidernes Løb forsøgt at gennemsejle Polarhavet og om mulig naa selve Nordpolen, mange har sat Livet til derfor, er bukkede under for Sult og Kulde; men for ingen er Maalet blevet kronet med Held. Det videste Nansens dygtigste Forgængere er naaede, er til 83 Graders nordlig Bredde, medens Nordpolen, som bekendt, ligger under 90 Grader. Det er disse sidste 7 Grader, som Nansen og hans kække Ledsagere nu vil forsøge at erobre for den menneskelige Forskning.

Kyndige har udtalt, at den Polarekspedition, som nylig er afsejlet mod det høje Nord, utvivlsomt er den allerbedst udrustede Polarekspedition, som nogen Sinde har været udsendt. Med stor Omhu er den bleven forberedt gennem flere Aar. Nansen har snart drøftet sin Plan med berømte Videnskabsmænd, snart med erfarne Polarfarere og snart med de dygtige Søfolk, der var udsete til at ledsage ham paa hans Togt, men mest har han dog vist overvejet Planen i sit stille Sind. Han har selv givet Tegningen til Skibet, ja, endog de mindste Enkeltheder i Bygning, Indretning og Udstyrelse skyldes hans aarvaagne Opfindsomhed.

Dr Fridtjof Nansen.

Skibet „Fram" er som sagt et højst mærkeligt Fartøj, bygget af en meget bekendt Skibsbygger i Laurvig. Siderne under Vandet er meget skraa, for at Skibet, naar det klemmes inde i Isen, kan lade sig løfte i Vejret i Stedet for at knuses. For øvrigt er Skibet kun lille i Forhold til dets Styrke; Maskinen har 160 Hestes Kraft. Der er tre høje Master, og foruden med Gaffelsejl er den forreste Mast tillige forsynet med en Bredfok og et Topsejl, og ca. 100 Fod over Dækket er der paa Stormasten anbragt en Udkigstønde. I Skibets Forraadsrum er der Proviant til tolv Mand i fem Aar, desuden er der Plads til den fornødne Brændsel. For bedre at kunne modstaa Isens Tryk, er Skibet bygget meget kort, til Gengæld er det særdeles bredt. Længden er 110 Fod, og den største Bredde over Dækket er 35 Fod. Naturligvis er „Fram" bygget af det stærkeste Træ og utrolig rigt forsynet indenbords med Støtter og Bjælker. Sidernes Tykkelse er omtrent 30 Tom., Bougen bestaar af 4 Fod tykt Egetømmer, og uden paa Spanterne er der to Lag Egehud foruden den egenlige Ishud af en meget haard og sejg Træsort. Skulde „Fram" mod al Forventning blive ødelagt

i Polarisen, er den udrustet med to Baade, hver stor nok til at rumme hele Mandskabet. Kahytten og de tilstødende Soverum er udstyrede med stor Smag og Hygge. Den i oldnordisk Stil dekorerede Kahyt er forsynet med et Orgel og oplyses af elektriske Lamper. Hos tidligere Nordpolsfarere er der under det lange Vintermørke, som hersker i hine Egne, ofte indtraadt en Art Blodmangel; men dette, mener man nu, skal modvirkes af det stærke elektriske Lys.

Højst vigtig har Proviantspørgsmaalet været. Mulig vil Rejsen spænde over et Tidsrum af 4—5 Aar. Hvorledes skaffe Næringsmidler for Besætningen i dette Tidsrum, og det sunde og kraftige Næringsmidler? Hvorledes holde dem friske, og hvorledes skaffe dem Plads? Gennem grundige videnskabelige Undersøgelser, foretagne i Aarevis, er det blevet fastslaaet, hvilke Fødemidler og hvilken Form der fortrinsvis burde vælges. Fremgangsmaaden, siger en norsk Brevskriver, har i det hele været: Condensering under samtidig fuldstændig Udelukkelse af Gæringskim. De ældre Metoder, Conservering ved Røgning og Saltning, er fuldstændig forkastede ved „Frams" Proviantering, og der findes ikke et eneste Stykke salt eller røget Kød om Bord. Alle Gryn- og mange Melspiser er dampkogte og derpaa tørrede. For Besætningens 12 Mand haves 12,000 Pd. Smør om Bord. I det hele vil hver Mand daglig faa 200 Gram Æggehvide, 250 Gr. Fedt og 500 Gr. Melstof. Spirituøse Drikke, ligegyldig under hvilken Form, uddeles absolut ikke, og Tobaksbeholdningen er kun yderst ringe.

Adskiller den ny Polarekspedition sig saaledes fra de tidligere ved det særegne Fartøj og den rigelige og omhyggelige Proviantforsyning, saa er den ogsaa forskellig derved, at Dr. Nansen har sine egne Nordpolstheorier at styre efter. Han tænker sig nemlig, at fra Polaregnene ved Siberiens Nordkyst fører en Havstrøm over Polen og forener sig hinsides denne med den mægtige Strøm, som løber ned langs Grønlands Østkyst. Nu er det hans Agt at se'le langs Siberiens Nordkyst til de nysibiriske Øer og videre Nord paa, til han finder et passende Sted, hvor han kan kile „Fram" ind i Isen. Skibet skal da — hvis dets Bygning opfylder Forventningerne — lade sig løfte til Vejrs mellem Isflagerne og af Strømmen lade sig drive tvers over Polarhavet, hvorpaa det af den nye Strøm føres ned langs Grønlands Østkyst, og Dr. Nansen vil da være i kendte Farvande. Efter at „Fram" har forladt det nordligste Norge, anløbes endnu Nova Semlja og om mulig et Par andre Steder paa de sibiriske Kyster, dels for at indtage Kul, dels for at afhente Slædehunde, som er bestilte paa Forhaand.

Hovedspørgsmaalet er nu: findes der — som Dr. Nansen mener — en saadan Strøm gennem Polarhavet? Ansete Videnskabsmænd siger nej og tror, at den dristige Nordpolsfarer paa dette vigtige Punkt slemt vil forregne sig. Men Nansen holder fast ved sin Anskuelse og har overfor Tvivlerne anført flere vægtige Grunde. Saaledes er en Del Genstande fra den i 1881 forulykkede Jeanette-Ekspedition blevne fundne ved den grønlandske Kyst og kan antagelig kun være blevne førte dertil af en Strøm over Polarhavet. Dernæst fandt Nansen for fem Aar siden ved Grønlands Østkyst noget Mudder paa Drivisen, som ved den mikroskopiske Undersøgelse har vist sig at indeholde Plantedele, der har hjemme i Egnene ved de sibiriske Floder. Kortelig betegnet er Vejen altsaa denne: fra Sibirien tvers over Nordpolen til Grønland, og hvor der ikke er aabne Vande, skal Drivisen bære „Fram". Tanken saa vel som Vejen er ny.

Derfor har man Lov til at haabe, at Dr. Fridtjof Nansen vil have bedre Lykke med sig paa sin farefulde Færd end de tidligere Nordpolsfejlere. Selv nærer han den største Tillid til sit Forehavende, og han er fra tidligere Tid vant til Modsigelse. Da han for seks Aar siden gik tvers over Grønland, var der kloge og forsigtige Folk nok, som paa det indstændigste fraraadede dette Vovestykke og spaaede ham og hans Folk den ynkeligste Skæbne. Man kan tænke sig, at Nansen efter den da vundne Sejr ikke har faaet bedre Øre for ildevarslende Spaadomme. Urokkelig har han fastholdt sin Plan, bygget og udrustet sit Skib. Den Opmuntring har han da ogsaa haft, at ansete Videnskabsmænd, har stillet sig paa hans Side med Hensyn til Strømtheorierne, at den norske Statskasse har bidraget med 280,000 Kr. til „Frams" Udrustning, samt at der ved Subskription er indkommet 138,000 Kr., deraf alene 20,000 Kr. fra den svensk-norske Konge.

Dr. Nansen er en Mand paa kun 32 Aar. Fra sin tidlige Ungdom har han udmærket sig som en dygtig Naturforsker og en ihærdig Sportsmand. Paa Rejser saavel hjemme i Norge som i Grønland og i de nordlige Have har han uddannet sig i begge Retninger. Han er fortrolig med at færdes i Sne- og Isregioner og nøje kendt med de Hindringer og Vanskeligheder, der her kan optaarne sig mod de rejsende. Som alle huske fra hans Grønlandsfærd, er han en fremragende Skiløber, dertil en ypperlig Jæger; paa en af sine Rejser med et norsk Fangstskib neblagde han saaledes tretten Isbjørne. Med en fast og bestemt Karakter forbinder han stor Elskværdighed, der gør ham afholdt af alle hans undergivne. Derfor er det baade nu og tidligere faldet ham saare let at finde dygtige Ledsagere. Kaptejn paa „Fram" er Otto Sverdrup, der var Deltager i Grønlandsfærden, og hvis Støthed og Erfaring saaledes forlængst har staaet sin Prøve. Ogsaa de øvrige Medlemmer af Ekspeditionen er Folk, hvis Haardførhed, Udholdenhed og Raadsnildhed er blevet prøvet i Erfaringens Skole, og som hver paa sine Felter besidder særligt udviklede Egenskaber. „Nansens Ledsagere," siger en Korrespondent, „til hvilke Samfundslag de end høre, er Mænd, hvis energiske Ansigtstræk maa slaa enhver; det er ikke Hverdagsmennesker at se til, og man har ligesom paa Fornemmelsen, at „der er noget ved dem," men det kræver jo ogsaa den Gerning, de har paataget sig." Norge, der fremfor alt er et Sørige, og hvorfra der aarlig udrustes et betydeligt Antal Fangstskibe til det nordlige Ishav, tæller mange af den Slags Søfolk.

Man tør haabe paa det bedste Udfald af Fridtjof Nansens Polarfærd, og om et kan man være forvisset: paa Kløgt og Mod, Haardførhed og Sejghed vil det ikke komme til at skorte, hverken fra Dr. Nansens eller hans Folks Side.

D. H.

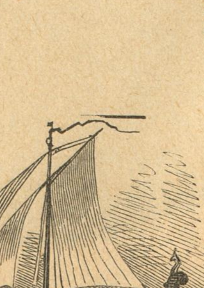

Kaptejn Just.

Skitse af O. Danholm Nielsen.

(Sluttet.)

Ja, en Ulykke" . . . . Hønsekræmmeren sænkede Stemmen lidt og fortsatte: „Er det nu ikke sørgeligt, at Kaptejn Just der ikke kan forstaa, hvad jeg siger. Nede ved Nørrestrand er et stort Skib løbet paa Grund, og i det Herrens Vejr er der ingen Redning for det. Det ligger helt omme paa den ene Side, saa Vandet skyller hen over det . . . fortalte Manden . . . Folkene har søgt op i Takkelagen og raaber saa ynkeligt om Hjælp, for Baade har de ingen af, dem maa de have mistet i Søen, og der er ingen Redning for de Mennesker."

„Kan der slet ikke naaes ud til dem?" spurgte en af Skovhuggerne.

„Nej, de Par Fiskere, som bor derude, har kun deres gamle Baade, og de duer ikke til den Slags Arbejde. De har nok gjort Forsøg paa at naa ud til Skibet, men det havde nær kostet dem selv Livet, for deres Baad fyldtes af Vand og var ved at gaa under, inden de slap ind til Land igen. Saadan sagde Manden, og han havde jo ogsaa Ret i det, han talte om, at eftersom der ellers aldrig forefalder Strandinger der paa Kysten, saa kan de ikke være belavet paa at komme til Hjælp. Det maa være et Skib, der er kommet til Skade ude paa Søen, inden det drev ind ved Nørrestrand."

„Og saa de arme Mennesker paa Skibet," bemærkede en Arbejder, „de maa hænge der og raabe om Hjælp . . ."

„Ja," afbrød Hønsekræmmeren, „de maa hænge der i Takkelagen, til Søen skyller dem væk en efter en."

„Det er skrækkeligt at tænke sig," sagde Arbejderen til Kammeraterne, „og det er kun en tre Mils Vej herfra, at de arme Mennesker saadan maa drages med Døden."

„Det var et sandt Ord, det er skrækkeligt, og jeg takker min Gud, at jeg ikke er blevet Sømand, men Hønsekræmmer. Det er dog skammeligt," vedblev han hviskende, „at han, Kaptejn Just, ikke forstaar, det vi taler om, for det er da ellers noget, han maa kende til. Ja, det er pinneme sandt, Folk, at naar jeg ser paa ham, saa er jeg ogsaa glad ved at være bleven Hønsekræmmer og ikke Sømand."

Kaptejn Just havde rejst sig, uden at have hørt den talendes sidste Ord. Han stod et Øjeblik og saa frem for sig, men saa vandrede han pludselig bort i den Retning, hvorfra Hønsekræmmeren var kommen kørende.

„Nu hører vi ham snart raabe „ohoj!", bemærkede denne, men der hørtes intet Raab.

En af Skovhuggerne mente, at Stormen førte Lyden bort, og derom blev de saa alle enige.

Men for første Gang i de Aar, Kaptejn Just havde tilbragt hos Skovfogden, kom han ikke hjem, til Mørket faldt paa, og heller ikke i Løbet af Natten kom han tilbage.

— Af Hønsekræmmerens Beretning havde Just forstaaet saa meget, at der var foregaaet en Stranding ikke langt borte, og at der var Mennesker, som svævede i Fare. Om sligt havde han aldrig før hørt Tale her i Skoven. Nu holdt han Tanken fast, Tanken om Stranding og Menneskeliv i Fare, og i hans af Taage indhyllede Sind

faldt det næsten som en Lysstribe, dette, at han kunde holde en Tanke fast.

Det var en Stranding, og der var Mennesker ved at omkomme.

Saa løb han gennem Skoven, Nord efter, thi derude maatte „Nørrestrand" vel ligge. Engang imellem standsede han, lagde Haanden over Panden og stirrede ned mod Jorden. Jo, det var jo „Nørrestrand", de havde sagt, og fra denne Side var han ogsaa kommen, den Mand, der havde fortalt om Strandingen.

Han ilede videre, snart i Gang og snart i Løb. Ud gennem Skoven var han forlængst naaet, og nu befandt han sig i Omgivelser, hvor han aldrig før havde været; men et Par Gange havde han troet at skimte Søen derude mod Nord, og han tvivlede ikke om, at være paa den rette Vej.

Han maatte sagtne sin Gang, for at vinde op ad en høj Bakke, men da han naaede dens Kam laa Søen — Nørrestrand — udbredt for hans Blik, i vældigt Oprør, saa der stod som en Damp over Havet . . . og dernede næsten inde under Land, stod det strandede Skib. Skroget og Masterne tegnede sig mørkt mod Braadsøernes hvide Skum.

Kaptejn Just førte den højre Haand op til Munden, lukkede den for at danne en Raaber og skulde til at udslynge sit „ship ohoj!". Men saa greb han sig med begge Hænder om Hovedet, en Skælven rystede hans Krop, han holdt Hænderne besværgende frem for sig, og nu gik det i Løb ned mod Strandingsstedet.

Kun een Gang undervejs standsede han, saa et Øjeblik ned mod Jorden, men rejste atter Hovedet med et frejdigt Blik og fortsatte sit Løb ned mod den lille Gruppe af Mænd, der var samlet om et Par Baade paa Stranden.

Kaptejnen traadte ind mellem Mændene; ingen af dem kendte ham. Af og til hørtes gennem Stormen et Raab derude fra Skibet.

„De Mennesker maa frelses!" sagde Just og løftede Haanden ud mod Skibet.

„Vi har forsøgt det," lød Svaret, „men vi kunde ikke vinde derud."

„Og nu?"

„Nu afventer vi Bedring i Vejret; det maa vel komme."

„Om en Time falder Mørket paa," svarede Just, „og inden det dages igen, er Skibet splintret."

Han bevægede atter Hænderne op mod Munden og lagde Overkroppen tilbage; men saa strøg han sig over Øjne og Pande og sprang henimod den Baad, der stod nærmest Havstokken.

„Er her fire Mand," raabte han, „som gaar ud med mig . . . jeg kan jo se paa jer alle, at det gør eder ondt for dem derude."

En yngre Fisker gik frem imod ham og sagde:

„Vi kender Dem ikke, og det gælder et Vovestykke, hvor Livet staar paa Spil. Er De Sømand?"

„Det er jeg, min Ven, og da jeg var i din Alder, førte jeg allerede mit eget Skib."

„Og De tror, at vor Baad kan naa ud til den strandede Brig?"

„Ja, det tror jeg, naar jeg selv maa sidde til Rors og fire raske Mænd følger med."

Efter en kort Raadslagning mellem Fiskerne kom fire Mænd ned til Baaden, og der spildtes ingen Tid med at faa den i Vandet. Lidt senere saa de tilbageblevne, hvorledes den arbejdede sig frem mod Søerne, og de undrede sig over den Snildhed og Snarraadighed, hvormed den styredes. Trods den indtrædende Skumring kunde de se, at Baaden efter en haard Kamp naaede Forbindelse med Skibet, og Folkene, som havde samlet sig paa den Side, der endnu holdt sig over Vandet, stod hverandre bi med at komme ned i den. Det var dog kun glimtvis, at dette kunde ses, for Braadsøerne rejste hvert Øjeblik deres Skyer af Skum.

Endnu inden Baaden naaede ind til Bredden, kastedes det strandede Skib saaledes om, at kun Mastetoppene hævede sig skraat over Vandet.

Folkene paa Stranden løb Baaden i Møde, ud i Brændingen, da de saa den nærme sig Land, og næppe havde den berørt Grunden, før de, der var om Bord, sprang ud, dannede Kæde med Folkene fra Land og førte Baaden op paa Stranden.

Otte Mennesker var frelste.

Da den med Redningsarbejdet forbundne Spænding først var overstaaet, var Kaptejn Just ved at falde sammen. Han fjernede sig fra de andre, brød sin Hjerne for at komme til Klarhed over, hvorledes han var kommen her, hvad der var foregaaet med ham, og hvad det var for en Taage, der mødte ham, naar han vilde tænke tilbage.

Netop som han skulde til at liste sig bort, op over Markerne ad den Vej, han var kommen, blev han omringet af Fiskerne og de reddede Sømænd, og de førte ham med sig til den nærmeste Fiskerbolig, hvor der efter fattig Evne skulde nydes en lille Forfriskning ovenpaa de gennemstaaede Anstrengelser.

Nølende fulgte Kaptejn Just med, thi han var langtfra sikker paa sig selv. Det stod for ham som en Pinsel, at der tilbage i Tiden fra denne Aften laa et Aaremaal, hvorom han intet mindedes, og det var, som om han følte en Trang til at vende tilbage til Selvforglemmelsen, til den Uvidsthed, han dunkelt anede.

Der var ikke nogen blendende Belysning i Fiskerhytten, men dog lyst nok til at man kunde lære hverandres Udseende at kende. Det strandede Skibs Fører sluttede sig straks til Kaptejn Just, der var udpeget ham som den, der havde forestaaet det farlige Redningsarbejde, og da han nu hørte Navnet „Just", raabte han til en Matros, som havde fundet Plads ude paa Køkkenbordet:

„Hvor er Styrmanden?"

„Han kom lige nu, Kaptejn, med Briggens Bøger og Papirer."

„Sig til ham, at jeg vil tale med ham lige straks."

„Vel, Kaptejn."

Et Øjeblik efter traadte Styrmanden ind, og hans Kaptejn raabte ham i Møde:

„Den Mand, der førte Baaden ud til os, bærer samme Navn som De, Styrmand, det er Kaptejn Just."

I et Spring stod den unge Mand inde i Lyskredsen fra den lille Petroleumslampe.

„Er det dig, Fa'er!" raabte han, idet han strakte Armene frem, „kender du mig?"

„Georg! min Dreng dog . . . hvor du er bleven stor . . . men jeg kender dig, nu kender jeg dig."

„Og nu kan jeg se, at du er rask, Fa'er, og jeg er saa glad over dig og saa stolt af dig . . ."

„Jeg har vel været syg en Tid, min Søn?"

„Ja, det har du, Fa'er, men nu . . ?"

„Nu er jeg rask og uden Frygt for Fremtiden. Hvad der er hændet i Dag, har bragt mig Helbredelse og al den Lykke, der var tabt."

Saaledes gik det til, at Kaptejn Just blev rask, og at den gamle, kloge Professor fik Ret i sin Forudsigelse om det tilfældige, Tiden kunde bringe.

Naadigherrens Guldur.

Fortælling af
Knud Skytte.
(Fortsat.)

Ja, det er nok et Røverpar, der efter Sigende skal have drevet deres Uvæsen i Troldbal nu i flere Aaringer — Mand og Kone, siger man, skønt det gerne for den Sags Skyld kan være Fanden og hans Oldemo'er. Folk kalder dem Else Mand og Per Kone, formedelst at hun er saa meget større end han — sligt kan arrivere somme Tider, forstaar du? Vor Mo'er f. Eks. er adskillige Tommer højere end jeg; men derfor kan vi jo være lige skikkelige. Else Mand har nok altid Maske for Ansigtet og Træskostøvler paa Benene, og Per Kone en laadden Kabuds paa Hovedet og et stort Tørklæde viklet baade for Næse og Mund, saa at han lige kan glo over det med sine forbandede Brikker. Stærke som Satan skal de være og snedige som en Ulykke, og det skal være en ren Umulighed for Politiet at faa Fingre i dem."

„Hvor har de hjemme?" spurgte Niels, hvem denne Skildring af Røverparret højlig interesserede.

„Ja, det er der ingen, der ved," svarede Husmanden. „Somme mener, at de bor i en Jordhule et Steds her øster paa, ved Rødsø, eller hvor det er. Men det kan jo være Løgn — Folk siger saa meget."

Niels fik sig endnu en Slurk af Ølkruset, og derpaa sagde han Godnat og Tak og skyndte sig afsted. Snart havde han naaet Landevejen, og nu kunde han ikke tage fejl. Vejret havde været tørt i de sidste fjorten Dage, Vejen var baade fast og jævn, og det kan nok være, han brugte Ben hen ad den — Marie ventede ham jo!

Han var dog ikke rigtig godt til Pas, da han i Bælgmørket skred op igennem Troldbal, og han kunde høre sit eget Hjerte banke — men fremad maatte han jo! Han knyttede Haanden fastere om Knortekæppen, brugte Øjnene i alle Retninger, saa godt som Mørket tillod det, og halede ud, saa han dampede. Men Else Mand og Per Kone maatte ikke være ude paa Fangst den Aften; thi han passerede Troldbal i hele dens Længde, uden at der hændte ham noget, og da han var naaet op paa den flade Mark, løftede Maanen sig blank og rund over den østlige Synskreds, højere og højere steg den og kastede sine blege Lysstraaler hen over Landskabet, saa at han kunde se Kæmpehøje og andre Genstande helt tydelig. Nu var han ikke ræd længre, Else Mand og Per Kone skænkede han ikke en Tanke mere, og han havde kun Sind og Tanke for sin ventende Fæstemø, som han skulde se i Løbet af en Time.

Navntoft var han forbi, og det var nu saa lyst, at han kunde skimte Taarnene paa Viborg Domkirke. Da han havde passeret Navntoft Høje og ilede ned i Dalen Nord for Engelsborg, fik han Øje paa tvende vandrende op ad Bakken paa den anden Side. De gik meget langsomt og i samme Retning som han, standsede af og til og saa sig tilbage; der var et Par Hundrede Favnes Afstand imellem dem, den bageste var en Mandsperson og den forreste, saa vidt han kunde se, en

Kvinde. Nu satte Mandspersonen sig ned og blev siddende, til Niels næsten havde naaet ham; saa stod han op igen og blev staaende. Niels holdt sig paa den modsatte Side af Vejen og vilde gaa forbi — den ubekendte skraaede over Vejen tog nu ogsaa lange Skridt og holdt sig stadig paa Siden af Niels. At Personen var væbnet med en drabelig Vandringsstav var der i og for sig intet paafaldende i; for Datidens Sæder var jo raa, og Slagsmaal var en af Bøndernes mest yndede Adspredelser; men — han var middelhøj, havde laadden Hue paa Hovedet og et stort Mundtørklæde om Halsen!

„Hvad vil du mig?" spurgte Niels og standsede.

„Hvad jeg vil?" svarede den ubekendte i en sælsom udfordrende Tone. „Aa, du kan jo bare sige mig, hvad Klokken er."

„Klokken!" raabte Niels — „ja, Landevejsrøvere holder meget af Lommeure — der har du det, Per Kone!" Med disse Ord greb han den ubekendte i Brystet og rendte ham baglængs over i Vejgrøften, hvorpaa han stak i Rend op ad Bakken med Knortekæppen over Hovedet som en dragen Klinge, rede til at slaa Else Mand fra sig, i Fald hun vilde spærre ham Vejen. Hun stod ganske rolig oppe paa Bakkekammen og saa ham komme løbende; men idet han vilde storme hende forbi, ilede hun ham i Møde med aaben Favn, slyngede sine Arme om hans Hals og trykkede ham et varmt Kys paa Munden.

„Niels, Niels!" lød Maries ham saa velkendte Røst som sød Musik i hans Øre — „hvor du bier længe, kære Niels!"

„Ih, men Herre Gud, er det virkelig dig, Marie?" stammede Niels yderlig forvirret; „jeg tænkte . . . jeg troede . . ."

„Hvad troede du, bitte Ven? at jeg var et Spøgelse?" lo hun og kyssede ham gentagende. „Axel!" raabte hun derpaa ned i Dalen — „skynd dig herop! nu har jeg ham! Jeg skal sige dig, bitte Ven!" vedblev hun, henvendt til Kæresten, „Axel og jeg kom til Viborg for over tre Timer siden. Jeg var jo utaalmodig, og da Faster havde givet os noget at spise, fulgtes Axel og jeg her ud ad Vejen for at mødes med dig; vi var næsten helt i Navntoft, saa blev jeg træt af det, og vi vendte om; men Axel vilde endnu ikke opgive Haabet, han holdt sig tilbage og lod mig gaa saa stille i Forvejen. Nu ser jeg, han kommer halende — du maa være gaaet ham forbi dernede i Dalen?"

„Var det din Broder, Marie?" sagde Niels forknyt — „ham, der skulde hjælpe os at faa hinanden? Der har jeg rigtignok baaret mig kønt ad!"

„Du har, hvad for noget?" spurgte hun forundret.

„Jo, jeg vidste jo ikke bedre, end at det var Per Kone og Else . . . og . . . og saa smed jeg ham ned i Vejgrøften."

„Ih, men hvad er det, du staar og fortæller mig, Niels? Jeg forstaar ikke et Ord af din forstyrrede Snak!"

Niels fik ikke Tid til at forklare sig tydeligere for hende; for nu havde Axel naaet dem, og han spurgte straks: „Er det ham, du er Kæreste med, Marie?"

Kærestefolkenes Møde.

„Ja—a, er han ikke god nok?"

„Hvor god han er, maa du vel bedst selv vide," bemærkede Broderen med et lunt Smil, „men jeg frygter for, han er lidt mørkerød og maaske ogsaa en Smule krakilsk."

Fangerne bindes.

„Men er I da begge blevne maanesyge?" raabte Pigen. „Niels snakker, som om han havde en Skrue løs, og du begynder med at overfuse ham med Grovheder!"

„Ja, nu skal du høre, Søster! Jeg træffer Gutten her nede i Dalen og spørger ham i al Høflighed om, hvad Klokken er — og han svarer med at støde mig i Grøften og rende sin Vej som en Hare."

„Nej da, Niels! er det sandt?"

Ja, det kunde Niels ikke nægte, og nu fortalte han omstændelig, hvad der havde spøgt ham i Hovedet paa hans Vandring op igennem Troldbal og til sidst forvoldt ham denne Fejltagelse.

Søskendeparret brød ud i en hjertelig Latter, og Axel sagde: „Han antog os for Else Mand og Per Kone — ha, ha, ha! Den Historie skal jeg ikke glemme saa snart! For Resten skal du ikke være slukøret, min Fa'er!" sagde han trøstende til Niels og slog ham paa Skulderen, „for det var i Grunden min egen Skyld. Jeg kunde nemlig nok vide, at det var dig, og da jeg saa, hvor besippet du var, vilde jeg have lidt Løjer med dig og spurgte dig om, hvad Klokken var. Aa ja, det var morsomt!"

Niels lo nu ogsaa selv hjertelig af sin Fejltagelse, og Marie sagde: „Ja, lad os nu skynde os ind til Faster; hun har varm Aftensmad til os, og der staar en god Seng opredt til jer paa Kvistkammeret."

„Ja, kom nu, Else Mand og Per Kone!" sagde Broderen overgivent.

„Fy, Axel! saadan maa du rigtig ikke kalde os!" sagde Søsteren; „det kunde let blive til et Øgenavn."

„Det skal jeg heller ikke — bare han vil være manerlig," svarede Broderen. „Men alle disse Historier om Røvere og natlige Overfald tror jeg ikke paa. Det er bare Opdigt og tjener kun til at kyse Børn og gamle Folk med."

„Naa, det mener du?" sagde Niels.

„Ja, saa gu' gør jeg saa. Ude i vores Egn hører man aldrig Tale om sligt; der er Vejene sikre nok, og der er aldrig nogen, der bliver overfaldne."

„Ja, da er jeg, i hvor ung jeg er, allerede een Gang bleven overfalden paa offenlig Landevej," sagde Niels.

„Det er jeg ogsaa!" lo den anden, „og det for ikke mere end et Kvarter siden."

„Aa, pyt med det Narreværk!" vedblev Niels; „men jeg er bleven det for ramme Alvor." Og nu fortalte han sit og Naadigherrens Eventyr i Troldbal.

„Ja, saa galt har vi jo før hørt," sagde Axel; „men det er da kun sjeldent, at sligt sker. Jeg tænker ellers om jer Himmerlændere, at I er for langt tilbage i Tiden, I er for ræbde af jer og bliver ved at lave Historier i Hundredvis af en og den samme, og saa ser I Spøgelser ved højlys Dag. Nej, kom ud til os: vi har for længe siden rystet Barnet af Ærmet, og vi tror ikke paa andre Spøgelser end dem, vi kan tage og føle paa."

„Det er ogsaa just den Slags, jeg taler om," indvendte Niels, der ikke var fri for at føle sig

lidt stødt over Axels Maade at omtale Himmerlænderne paa.

Under saadanne Samtaler fortsattes Vandringen ind til Viborg. Niels syntes ikke rigtig om

Dagen efter var der livligt i gamle Viborg, og det vrimlede med Markedsgæster paa Gader og Torve; men da selve Markedet ikke vedkommer os her, vil vi forbigaa det og kun berette, at Axel

folkene helst have spændt for, at de kunde komme afsted til Ulbbjerg.

„Aa, hvad skal det Jav til?" sagde Axel. „Vi er jo da til Marked — lad os nu more os."

Højsommer.

Maries Broder. „Fyren er lidt indbildsk og vigtig," tænkte han, „og han mener at kunne se Himmerlandsknaberne over Hovedet; men lad ham være saa højbenet, han vil — bare han vil lade mig faa Marie."

solgte sin Hest straks om Morgenen, og ved Middagstid havde Marie ikke en Alen mere tilbage af sit Vadmel og Lærred.

Da de havde spist til Middag, vilde Kæreste-

„Det var dog rart at komme til Vejs Ende ved Dagens Lys," mente Niels.

„Er du bange?" spurgte Axel og spidsede Øre.

„Det just ikke, men jeg vil dog sige dig rent

ud, at vi maa helst være Trolddal forbi, inden det bliver mørkt."

„Er du bange?"

„Aa, du med dit bange! Er du selv bange maaske?"

„Nej, ikke det mindste, min Fa'er! og det skal jeg vise dig; for nu bliver jeg i Viborg, saa længe der er Dag paa Himlen!"

Ja, saa var de jo nødt til at blive alle tre, og kort at fortælle, det tog Dagen med sig, og Solen var nede, inden de kom til Vogns og kørte ud af Mogensport.

De Bøndervogne, som dengang brugtes, var saa snevre i Fadingen, at kun et Menneske kunde sidde paa hvert Sæde. Forrest sad Axel og kørte Hestene, bag ved ham havde Søsteren Plads, og Niels Iversen bag ved hende igen.

Den halve Mils Vej var Færdslen livlig nok; men saa snart de havde drejet af fra Skive-Vejen og kørte ind efter Navntoft, var Beforbringen ene.

„Der er saa dødt paa denne Vej," sagde Axel — „ikke en Vogn at høre eller se, hverken foran eller bag efter os."

„Trolddal," svarede Niels.

„Ja, hvad den?"

„Den har Folk Respekt for; Bønderne Nord fra er hjemme for længe siden."

„Aa, skidt med Trolddal!" mente Axel; „Folk der Nord fra er jo smaatosfede." Han gav sig til at synge.

Niels sad og gantedes med sin Kæreste og stjal et Kys fra hende engang imellem, men tavst og lydløst; for Kusken maatte ikke mærke, hvad de tog sig for.

„Naa, Kusk!" raabte Niels omsider, „her begynder Trolddal — hold nu Ørene stive!"

„Ja vel!" svarede Axel, idet han gav Hestene et Rap af Pisken, og Vognen rullede hurtig ned mellem de høje, sorte Lyngbakker.

„Jeg er saa bange!" hviskede Marie.

„Ikke ræd, mit Lam!" trøstede Kæresten. For en Forsigtigheds Skyld holdt han dog Knortekæppen parat og vendte sig i Sædet for bedre at kunne passe paa.

Pludselig dukkede et Par Skikkelser op, en af hver Vejgrøft, og nærmede sig Vognen i lydløse Spring. Niels gav den ene et saadant Slag oven i Hovedet, at den blev liggende. Han slog efter den anden, men fejlede — Skikkelsen flygtede, over Vejen, op ad Lyngbakken! „Turr!" raabte Axel, „hold ved Tømmen, Mari'!" Han sprang af Vognen og op ad Bakken efter Flygtningen! Den faldne begyndte at kravle og ville rejse sig; men i et Nu var Niels af Vognen, kastede sig over ham og holdt ham nede. Marie sad paa Vognen og skreg.

Nu kom der en tung Genstand ruslende ned ad Lyngbakken og standsede i Vejgrøften.

„Er det dig, Axel? Har du ham?" spurgte Niels.

„Ja vel! men jeg tror, det er en Hun; for den har Skørter paa og kunde ikke rende fra mig. Kan du holde din?"

„Det gaar an, skønt jeg har mit fulde Hyre — han vil baade bide og slaa."

„Og min har en bansatisk Lyst til at kradse mine Øjne ud!"

Marie var stegen af Vognen og havde bundet Tømmen. Hun gik hændervridende frem og tilbage over Vejen fra den ene Kampplads til den anden og jamrede: „Aa, Herre Gud! hvad skal der blive af os?"

Der kom en Flok unge Karle gaaende; de havde været til Marked og var overstadig muntre og lystige. „Hej!" raabte de, „kom an, Else Mand og Per Kone, vi er ikke rædde for jer!"

„Det er justement dem, vi ligger og bakses med," sagde Niels, „kom og hjælp os!"

Karlene studsede. Den talende kunde de ikke rigtig se, fordi han var rullet i Grøften med sin Modstander; men de saa den grædende Pige og Vognen, der holdt lidt længre fremme.

„Er I blevne overfaldne?" spurgte Karlene i Munden paa hverandre.

„Akkurat s'gu!" svaredes der nu fra den anden Vejgrøft. „Aa, gaa en af jer hen og lang mig et Stykke Reb, der hænger paa den ene Vognkæp!"

En, to, tre blev nu Fangerne bundne og lagt i Vognen. Ingen af dem sagde et Ord.

„Men hvor bringer vi dem nu hen?" spurgte Axel. (Sluttes.)

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

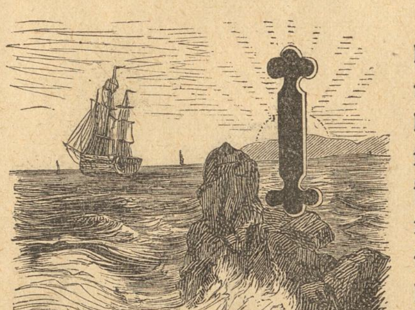

I har altid haft meget at sige hos min Moder. tal til hende, se at faa hende til at blive her i Meldorf; hun har det ikke godt, hvor hun nu er."

„Det vil jeg tro. Hvordan skulde det være muligt hos saa slet en Søn? Det er ikke blot dig selv, du har bragt i Ulykke, — hvad Magt laa der vel paa en Karl som dig, men alle de andre lider ogsaa derunder. To Hundrede Aar brugte din Slægt for at gøre jeres Navn stort og hæderligt i Marsken, to Aar har du kun behøvet for at dække det til med Skam og Skændsel. Jeg ved ikke, hvad der holder mig fra at slaa dig ned for min Fod, naar jeg tænker herpaa." Han greb atter efter Øksen, men det gode sejrede ogsaa denne Gang over ham, efter at have betænkt sig lidt lagde han den ned igen paa Bordet. „Hvad fattes din Moder?"

Hun er saa alene paa det fremmede Sted, den hele Dag sidder hun med Haand i Skød henne ved Vindueshullet og stirrer ud efter mig, til jeg kommer tilbage. Det rusker, det blæser, og Regnen slaar paa Skodderne, hun mærker det ikke, hun lytter og lytter, om hun ikke kan høre mig. En Dag kommer jeg hjem med Benene foran, det er ikke værd, hun faar det Syn at se."

„Hvad Udsigt er der vel til det mere i Dag end i Gaar? Saadan en Karl som du er slemt sejglivet."

„Jeg har skikket Bud op til Hans Schwien og undsagt ham paa Liv og Død, han skal træffe mig om to Dage ude paa Heden ved Hademarschen."

„Han kommer ikke; hvem tror du, der vil have med dig at bestille?"

„Han kommer. Det var ham, som krænkede mig mest den Dag i Heide, det var hans Ord, de andre fulgte, hans Haan de lo af."

„Ja, det er en Grund for dig, men ikke for ham."

„Jeg lod Budet føje til, at hvis Hans Schwien ikke indfandt sig til bestemt Tid, stak jeg Ild paa alle fire Hjørner af hans Gaard en mørk Nat, naar han mindst ventede det, og slog ned dem, som var derinde, saa vilde det gaa ud over Kvinder og Børn tillige, kom han derimod selv, skulde de andre være frelste. — Hans lovede at komme."

„Jeg skal tale med din Moder. Der er Plads nok til hende her i Huset, og hun er en velkommen Gæst hos mig. — Saa vidt har du bragt det, fortabte Søn! Din egen Moder vil ikke være hos dig, alt hvad der kommer dig nær, aander du Ulykke henover. Du kunde være bleven hos os, haft det godt og levet i Overflod alle dine Dage, hvad brød du dig derom, hvad havde vi vel at sige, som holdt af dig."

„Pust lidt, Jerremen! Vejret gaar fra dig, du gør Uret i at dadle mig saa meget, jeg er jo dog kun bleven det, som de andre har gjort mig til, jeg er Virkning, ikke Vilje, jeg er Straffen, ikke Skylden. Hvad jeg forliste blandt jer er, heller ikke det værste, kunde du give mig tilbage, hvad jeg har mistet i mig selv, først min Tro paa Gud, dernæst min Tro paa Menneskene, saa var alt det andet intet. Nu har jeg kun Tro paa mig selv tilbage. — Lad os ikke tale mere herom. Du har lovet at opfylde min Bøn, mit Ærinde er besørget — Farvel!"

„Hvordan vil du komme ud? du elendige Krop!"

„Ad samme Vej, jeg kom ind."

„Jeg har jo stillet Bymændene paa Vagt om mit Hus."

„De lader os nok slippe bort, og I hindrer mig jo heller ikke, vel?"

„For denne ene Gang skal du da faa Lov til at gaa. Jeg gider ikke gjort Støj i Gaden ved at slaas med dig, men næste Gang, Viben, næste Gang!" — Han gik hen til Vinduet, aabnede Skodden og raabte med sin blideste Stemme: „Ja, nu kan I saa godt gaa hjem, lille Folk! Der er ikke det mindste mere at vente efter. God rolig Nat! — Der gik de, se saa, at du kommer afsted, og Gud naade dig, naar vi træffes igen, der skal ikke være den Vej eller Sti, du er sikker for mig, tag dine Vaaben med. Sikken en Økse! Den ligner jo livagtig en Slagters, og hvad er det for en Brystplade, du har paa? Kom herhen til Skabet, Drabsmand! saa skal jeg vise dig en Rustning, der har andet at sige." — Jerremen tog en kunstig forarbejdet Ringskjorte frem. „Den kæmpede vi os til Anno 1500 nede ved Eppenvørden, efter en af de faldne Adelsmænd — mailandsk Mærke, hver en Ring er snoet af seks Traade — og løst saa, let og blød som en Uldtrøje. — Hvad siger du?"

„Den er bedre end min," svarede Viben.

Jerremen stod lidt og betænkte sig. „Stik den til dig — ind under Koften med den, der hvor du gemmer dit andet Tyvegods, saa kan vi lade, som du har stjaalet den."

„Er det Alvor, I giver mig jeres Ringskjorte?"

„Bild dig bare ikke ind, det er for at gøre dig en Foræring. Her i Skabet hænger den og ruster, du vil i det mindste pudse den og holde den blank."

„Er Gud da med mig, siden han sender et Lys i min Nat?" raabte Viben, og dermed var hele det kunstigt tilkæmpede Herredømme, han hidtil havde vist, forsvunden, han slyngede sin Arm om den gamle Borgermesters Hals, lagde sit Hoved paa hans Skulder og brast i Graad.

„Nej," sagde Jerremen, „Gud er ikke med dig, du har fortørnet ham, da du blev dit Lands Fjende. Hvordan kan en Fader vel holde af en slet Søn?"

„Farvel," hviskede Viben, „tal ikke mere, lad os skilles i det gode, vi to mødes vist i Nat for sidste Gang."

„Nej, du kan stole paa, vi mødes igen," raabte Jerremen heftig, „jeg fører Folkene og bærer Vaaben paa dig, jeg skal være dig nær, naar du mindst venter det, og ikke tøve, før jeg har faaet dig vel hængt. Lad din Moder komme, med hende har jeg Fred; naar vi to ses igen, saa ve dig, Synder!"

Viben tav og gik. Bag den halvaabne Dør havde to Mænd lyttet til hele Samtalen, den ene af dem, en rødhaaret, traadte et Skridt frem, bøjede sin Kæmpekrop i den mest ydmyge Stilling, idet han strakte Haanden ud mod Jerremen og sagde:

„Der sidder en fattig Kvinde og to barbenede Drenge oppe i Huset bag Kirken, de lider Nød, — Borgermester tænker vel nok en Gang imellem paa dem?"

„Gaa Fanden i Vold, allesammen, jeg har tænkt paa dem, men nu er jeg saa træt og søvnig, at jeg knap kan holde mine Øjne aabne."

Det havde været en brændende hed Dag. Moser og Enge dampede, ovre i Vest forsvandt det sidste gulrøde Skær, som mindede om den nedgaaende Sol, og Mørket begyndte at falde paa. Fra Hovedbygningen i Ratlovs Gaard skinnede et Lys ud igennem Taagen, dets sitrende Straaler bredte sig hen over Efteraarsløvet paa de gamle Træer uden for Muren. Lyset kom fra Beates Værelse, hvor hun mod Sædvane befandt sig alene denne Aften. Gørres og Fru Merved var dragne i Besøg til Hanerov og havde først bestemt at vende tilbage næste Dag. Beate tog ikke med, hun var træt, hun var anstrengt, — hun huskede selv ikke mere det Paaskud, hun gav for at blive hjemme. Ensomheden havde i lang Tid været hendes bedste Selskab. Hun sad ved Bordet, støttede Hovedet i sine hvide Hænder og stirrede frem for sig med et sørgmodigt og drømmende Udtryk. Enhver Genstand, hendes Øje mødte, gav et Begreb om den Tids Smag og Overflod. Det havde ikke været Fru Merved muligt at tilvejebringe kostbarere Møbler, rigere forgyldte Tapeter eller mere spraglede Tæpper, end de, der ophobedes i hendes kære Søsterdatters Værelser. Beate selv forstod hurtig at finde sig til Rette i alle disse Omgivelser, hun var vedbleven at være den friske og uberørte Kvinde; Blomsten havde udfoldet sig, og dens Skønhed vundet under Lidenskabens Sol, dens Duft og Farve blev rigere, der var kun en Taare mere i dens Bæger. Hun havde oplevet saa faa Hændelser i sit Liv, set saa lidt af Verden, og dog var det allerede til Fortiden, hun sendte sine Tanker, Erindringen om den, udbredte sit Lys over hende, ligesom Solen efterlader sit varme Skær paa Himlen, længe efter at den er forsvunden. Hun troede paa Viben og vidste, at han vilde komme engang igen tilbage til hende, han havde vel ikke lovet det eller nogen Sinde røbet, hvad han ønskede at skjule, det behøvedes ikke heller, hun hengav sig sorgløs og ubekymret til en Følelse, der drog Næring af alt, hvad hun saa omkring sig, af Lyngen paa Heden, af Blomstens Duft, af Skovens Stilhed og det skælvende Blad; hans fordringsløse Hengivenhed, hans Ord og disse gennemtrængende, alvorlige Øjne, der aldrig lod hende uden for deres Synskreds, fulgte hende overalt. — Kærligheden bestaar ligesom Svalen næsten kun af to lange Vinger, man kalder dem Haab og Længsel, naar de har hævet sig over alle Taarne, alle Bjerge, alle Hindringer, mister de først deres Evner til at flyve, dernæst dør Fuglen.

Samme Aften, medens Beate sad i sit Kammer, drømmende og ligegyldig for enhver ydre Paavirkning, red to Mænd igennem Skoven ved Hademarschen, ad en af de smalle Stier, som Kvæget havde dannet imellem Buskene. Taagen sænkede sig, blev til Vand og dryppede ned paa deres Hoveder fra Grene og Løv, det var næsten ikke muligt at skelne den bugtede Sti mellem Træerne. Rytterne gav heller ikke synderlig Agt paa den, de lod deres Heste gaa, som de selv vilde, Vejen og Mørket var dem ligegyldig. Den ene sad kroget og bøjet i Sadlen, med en stor Stridsøkse foran sig, hans Ansigt bar Pavel Sekes bekendte Træk, Viben var den anden.

„Ja, det har rigtig været en velsignet Dag for os," sagde Pavel fornøjet. „I Morges sloges du med Hans Schwien ude paa Heden og gav ham det paa Kryds og tvers, saa han ligger med Næsen i Vejret og vil blive gammel, inden han staar op igen. Det var næsten lige saa rart at se paa, som om jeg selv havde været med, derfra maatte vi efter de Mænd, Meldorferne skikkede imod os. Tre Gange slog vi os igennem dem og slap, skønt de flængede mig morderlig. Nu skal vi hen til Aftensang og gøre Afregning med din Landsskriver Gynther, det er at bruge Tiden. Bare vore Folk vilde være hurtige til at samle sig paa det aftalte Sted, din Broder Johan er med dem, men jeg stoler ikke ret paa de Mænd fra Jevern. Give til Gud, du havde sekstien smaa Karle som mig i Stedet, vi skulde trille dem Ditmarsken ud i den dybe Sø. — Tror du ikke?"

Viben tav, han red med sænket Hoved og havde ikke hørt et Ord af alt, hvad Pavel Seke sagde.

Pludselig lød et Skrig inde i Skoven, langtrukkent og skarpt som en Ugles. Begge Rytterne standsede deres Heste. Pavel Seke spændte sin Stridsøkse løs fra Sadlen og sad og klappede den, medens Viben besvarede Skriget. Straks efter raslede det i Løvet, en halvvoksen Dreng kom springende hen imod dem.

„Johan bad mig løbe efter jer," sagde Drengen. „De Meldorfer Mænd har besat begge Veje fra Skoven ned til Moserne og rykker nærmere paa os. En ny Flok er kommen til dem ovre fra Alversdorf. Folkene kan ikke trænge frem.

„Lad dem sprede sig og vente inden for Skellet, til jeg kommer," sagde Viben, „Meldorferne skal faa det nok engang, siden de ikke er blevne trætte endnu. — Afsted med dig, brug dine Ben!" Drengen forsvandt.

„Dejligt, dejligt!" raabte Pavel. „Herre Jesus, sikken en Dag! Det er, som om jeg lyslevende var kommen op i Himmeriges Rige."

Viben svarede ikke. Idet han red hen i en Aabning af Skoven, saa han det lille Lys skinne ud i Mørket fra Beates Kammer. Lyset fængslede ham og bragte ham til at standse.

„Afsted, afsted!" hviskede Pavel Seke utaalmodig, „hvorfor tøver du?" — Viben blev holdende. — „De venter paa os, hører du, der faldt et Skud, atter et," raabte Pavel og lagde sin Haand paa hans Arm. „Vi skal til at gøre lidt rent igen."

(Fortsættes.)

Skæmte-Historier.

Et Løfte.

Engang var der en Mand, der hed Josef, og da han holdt saa urimelig meget af Pølse, kaldte Folk ham Josef-Pølse. Da han en Dag var ude paa Søen for at fiske, pustede det op til en saadan Storm, at han blev bange for at forlise. I sin Angest gjorde han da Vorherre det Løfte, at dersom han kom velholden i Land, vilde han aldrig mere spise Pølse. Lidt efter lagde Uvejret sig, og Haabet steg hos Josef, saa han begyndte saa smaat

at fortryde sit Løfte. Fuldstændigt tage sine Ord tilbage, turde han dog ikke, thi han var jo ikke i Land endnu, men helt lade være med at spise Pølse kunde han ikke, det følte han nok. Saa valgte han den gyldne Middelvej og forsikrede: „Ja, æder jeg Pølse, saa skal jeg dog aldrig æde Pølseskind!" Han kom i Land, og enhver Fare var overstaaet, men nu var ogsaa hans Appetit til Pølse stærkere end nogen Sinde. En lille Smule skulde Vorherre dog have for sin Ulejlighed; derfor gjorde Josef sit tredje højtidelige og ubrødelige Løfte:

„Ja, æder jeg Pølse og Pølseskind,
saa skal jeg dog aldrig æde Pølsepind!"

Og det Løfte er det troligt nok, at han holdt.

Fanden henter Præsten

Klokkeren ved en Landsbykirke havde engang midt om Natten noget at bestille paa Kirkegaarden. Bedst som han stod, hørte han et stærkt Bulder inde i Kirken og blev herover saa forskrækket, at han i største Hast løb hen til Præsten og fortalte, at Fanden huserede ganske forskrækkelig i Kirken. Præsten lo lidt ad den ængstelige Klokker og vilde ikke ret fæste Lid til hans

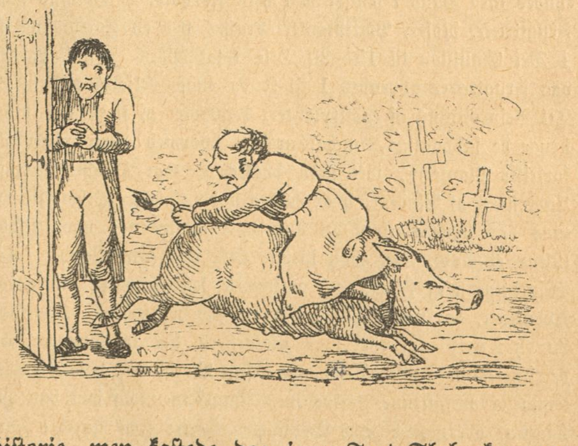

Historie, men kastede dog i en Fart Slobroken om sig og fulgte med. Da de nu aabnede Kirkedøren, foer en stor So, som hændelsesvis var bleven lukket inde i Vaabenhuset, ud i fuld Galop, løb lige imellem Benene paa Præsten, saa han kom til at sidde paa Skrævs over Ryggen, og stak af med ham. Præsten, der mente, det var den Slemme selv, han var kommen op at ride paa, raabte: „Farvel, Fa'er Klokker! Mig har han!"

Marckatten.

En Bonde, som første Gang kom til Stockholm, kiggede sig nysgerrigt om til alle Sider og blev derved særlig opmærksom paa et Skilt, som forestillede en Marekat, og som prydede Indgangen til Apotheket af samme Navn i Store-Nygade. Han spurgte en forbigaaende Herre, hvad det skulde betyde. „Ser du ikke, det er en Marekat," svarede

denne, „og kan du saa ikke begribe, at man forevise en saadan derinde? Gaa ind gennem Døren til venstre, saa faar du den at se." Den nysgerrige Bonde lod sig ikke det sige to Gange, men gik ind, og efter at han en Stund i Tavshed og med store Øjne havde betragtet Provisoren, en lille koparret, stærkt skægget Karl, raabte han til sidst indigneret: „Tvi dig, saa lig du er Folk!"

Havebrug.

Petroleums-Emulsion som Middel mod skadelige Insekter m. m.

Til Grund for nedenstaaende ligger en længre Afhandling af Landbrugs-Entomologen i Norsk Havetidende:

At Petroleum virker dræbende paa Insekterne, er en bekendt Sag. Men Vanskeligheden ved dens Anvendelse mod skadelige Insekter paa Planterne ligger deri, at den i sin naturlige Tilstand dræber Planterne omtrent lige saa let som Insekterne — det har nok allerede mangen Blomsterelsker til sin Bedrøvelse erfaret efter Anvendelse af saakaldet „Petroleumsvadsk" mod Bladlus og l., enten med Petroleum alene eller i Fortynding med Vand. Sagen er den, at Vand og Petroleum blander sig ikke sammen, hvordan man end bærer sig ad; naar derfor Vædsken kommer paa Bladene, saa vil Oliedraaberne brænde og ætse disse. De amerikanske Landbrugsentomologer har nu overvundet denne Ulempe ved at fremstille et Stof af Sæbeopløsning og Petroleum, der paa Grund af dets udmærkede Egenskaber har faaet en mere og mere udstrakt Anvendelse. Blandingen kaldes Petroleums-Emulsion. Dette Stof kan fortyndes med Vand i hvilket som helst Forhold. Bladlus paa Frugttræer, Roser, Potteplanter dræbes ved en Fortynding af 1 Del Emulsion til 15—20 Dele koldt Vand. Til Larver paa Frugttræer anvendes 1 til 9 og mod Skjoldlus 1 til 8. Til Besprøjtning af Potteplanter, Haveroser o. s. v. kan man bruge de sædvanlige Duschapparater, hvormed man plejer at forfriske Planterne, idet man passer at lade Duschen ramme Undersiden af Bladene, hvor Lusene sidder. Efter Behandlingen maa der ligge ligesom en Dug over Planterne; naar Bladlusene er døde, kan man sprøjte efter med rent Vand. Til Besprøjtning af Frugttræer udkræves særlige dertil indrettede Apparater, der vel snart vil være at faa herhjemme. Ingeniør Lundh i Kristiania, der har indført et saadant Apparat for derefter at lade udføre lignende i sine Værksteder, har foretaget temmelig omfattende Forsøg med Emulsionen, og han har opnaaet et overmaade godt Resultat. Træer som Aaret i Forvejen var saa medtagne af Insektangreb, at Ejeren tænkte paa at lade dem hugge om, staar nu, efter at de er bleven emulserede flere Gange, friske og har frembragt kraftige Skud. I det hele taget er samtlige emulserede Træer og Buske sunde og friske og aldeles fri for Insekter, medens de, der ikke er behandlede, som sædvanlig blev angrebet af Insekter. Navnlig var der paa de ikke emulserede Kirsebærtræer en Mængde Bladlus.

Ogsaa mod skadelige Larver i Jorden — Oldenborrelarver f. Eks. — skal en Opløsning af denne Emulsion have vist sig meget virksom, naar Jorden vandes dermed, idet Larverne da straks fortrækker fra Planternes Rødder og søger dybere ned i Jorden, efterhaanden som Opløsningen trænger ned. Efter en Tids Forløb forsvinder Larverne aldeles og kommer ikke mere til Syne.

Endvidere har det ved Forsøg i Amerika vist sig, at Emulsionen ligeledes med Held lader sig benytte mod Utøj hos Husdyrene, naar disse vadskes eller oversprøjtes med en passende Fortynding deraf. Baade Heste, Køer, Faar og Svin har man paa denne Maade renset for Utøj uden nogen Men for Haarlaget, naar Emulsionen har været rigtig tillavet og passende fortyndet.

Man tør nu antage, at det ikke skal være nødvendigt at henvende sig til S. H. Lundh i Norge for at faa denne Emulsion, men at den maa være at faa herhjemme.

J. J.

I Gaard og Mark.

Til Pilekultur egner sig bedst den milde, fugtige, muldblandede Sandjord. Stærkt leret eller ren Tørvejord egner sig daarligst dertil. Aldeles ubrugeligt er intet Jordsmon, naar blot den nødvendige Fugtighed er tilstede; men Udbyttet bliver højst forskelligt. Kulegravning er af stor Betydning.

*

Trikiner er fundne i Grævlinge- og Muldvarpekød. Dette bør derfor ikke gives Svinene, men nedgraves eller brændes.

*

At strigle Køerne holder mange for unødvendigt Arbejde. En nylig gjort Prøve viser imidlertid, at det ingenlunde maa forsømmes. En Malkeko, som var vant til at blive striglet og børstet to Gange daglig, lod man undvære denne Pleje i 14 Dage. Men skønt Forholdene for øvrigt blev uforandrede, gav Koen i disse 14 Dage 22 Potter mindre Mælk end i de foregaaende to Uger.

*

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Hvad her jeg skrev, det kun om Vintren kendes,
thi den det bringer, men det kan dog hændes,
2 10 7 9
at den med dette stundom træder op,
selv om den ikke derved siger Stop.
8 3 7 9
Hermed betegner man en lille Del af Landet.
4 9 6 7
Det er et Landdyr, svømmer dog i Vandet.
5 6 8 4 10
En saadan er just ikke genial.
6 8 5
Som gammel er jo denne ej saa gal.
4 10 9 7
Her tyer man hen, naar man til Hvile trænger.
2 3 8 10
En Blomst. — Ja, saa er Gaaden ikke længer.

J. J.

Gaade.

De første to i danske Skrifter
har ofte vist Storbedrifter,
ved sidste glædes De vist meget,
naar det er godt og Deres eget.
Naar hele klinger højt og længe,
det rører Hjertets dybe Strenge.

s—r—n.

Opløsninger.

Gaade i Nr. 42: Kar—Rak.

Juridisk Raadgiver.

Blev Husmændene ved den ny Snekastningslov fritagne for det dem efter den ældre Kommunallov paahvilende Gangarbejde?

S. H. C.

Ved den ny Snekastningslov ophævedes den Sogneraadene efter den tidligere Lovgivning tilkommende Ret til af Husmænd og Inderster at forlange visse Arbejdsdage præsterede til Kommunen, saaledes, at der nu kun kan afkræves dem een Snekastningsdag hver Vinter (se §§ 2 og 8.)

* * *

1. Kan man ifølge Kommunallovens § 23 ansættes til Formue- og Lejlighedsskat paa „Tillægsligningen", naar man ved dennes Affattelse kun har opholdt sig ca. 3 Maaneder i Kommunen? I benægtende Fald, hvorledes skal man forholde sig for at faa den allerede betalte Skat tilbage?

2. Naar man for 2 Aar siden har betalt en Kommunalskat, som var ulovlig, kan den saa erholdes tilbage, og hvorledes?

H . . .

Til 1. Enhver, der har fast Ophold i Kommunen paa den Tid, da Tillægsligningen affattes, kan optages paa Ligningen; men det paalignede Bidrag kan ikke fordres betalt, hvis det viser sig, at Opholdet ikke faar en Varighed af 4 Maaneder af det paagældende Aar.

Til 2. Ulovlig opkrævet Kommuneafgift kan fordres tilbagebetalt. Vil Sogneraadet ikke drage Omsorg for Sagens Ordning i Mindelighed, kan vedkommende henvende sig til Amtmanden og i fornødent Fald videre til Indenrigsministeren.

* * *

Er det berettiget, at der paa den kommunale Skatteligningsliste optages Personer, som ikke har Ophold i Kommunen ved Ligningens Affattelse, men som ventes at ville tilflytte Kommunen i Løbet af Skatteaaret?

J.

For Landkommunernes Vedkommende besvares Spørgsmaalet benægtende; men for Provinskøbstæderne er det modsatte antaget.

* * *

Kan der forlanges Skat af en Hund, som aldrig kommer løs paa Gaden, men kun ført i Snor, og som ellers stadig holdes inde i Ejerens Lejlighed?

—n.

Ja. Fritagne for Afgiften er nemlig ifølge Loven kun „Hunde, der bestandig, naar de ikke er forspændte som Trækdyr, holdes lænkede eller indelukkede paa afspærret Plads eller i Gaardsrum."

* * *

1. Kan en Karl, der er rejst til Amerika for at unddrage sig Soldatertjenesten (Dragon) og nu har amerikansk Borgerret, vende tilbage til Danmark, uden at blive dansk Soldat? Han har været i Amerika i 3 Aar.

2. Han har ogsaa et Barn i Danmark, som Sognet betaler til. Kan Sognet nu fordre de Penge, som det har lagt ud, tilbage? og kan de holde ham tilbage, naar han vil rejse til Amerika igen og ikke har betalt Pengene?

X + y = 7 Kr.

Til 1. Naar Karlen har faaet amerikansk Borgerret, kan han trøstig aflægge Besøg i Danmark, uden at frygte for at blive tagen til Soldat. Men hvis han vender tilbage her til Landet med den Hensigt, at blive her og opgive sin amerikanske Borgerret — hvilken Hensigt ifølge Loven antages at foreligge, naar Opholdet varer ud over 2 Aar —, kan han af de danske Myndigheder indkaldes til Soldat, saa længe han ikke har naaet en Lægdsrullealder af 48 Aar. For ved Bortrejse at have unddraget sig Militærtjenesten, maa han være forberedt paa, at blive idømt en — dog ikke stor — Bøde.

Til 2. Vedkommende Sogneraad kan, naar det ikke bliver fyldestgjort af Karlen, fordre ham stoppet og hensat til Afsoning paa Vand og Brød.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

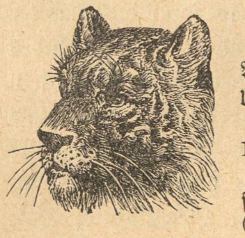

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„**Husvennen**" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Mod Nordpolen, med Portræt af Dr. Fridtjof Nansen, af D. H. Kaptejn Just, Skitse af O. Danholm Nielsen, (Sluttet.) Naadigherrens Guldur, Fortælling af Knud Skytte, med to Billeder, (Sluttes.) Højsommer, Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Skæmte-Historier, med tre Billeder. Havebrug. I Gaard og Mark. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 44. Søndag den 30. Juli. 1893.

Et Sommerbillede.

Minder fra gamle Dage, ved B. L.

Saa tit jeg paa ny ved Sommertid bøjer ind forbi Skovhegnet og følger den bugtede Møllevej, ad hvilken Landsbyens Karle og Knøse red Sommer i By, eller jeg færdes i de lønlige Skovkroge og kommer forbi den brede, solaabne Plads, hvor Pinsedansen gik lystig inden for en Ring af lysranke Bøge, saa fyldes jeg af Minder om hine gamle Festdage, da selv Børn og Gamlinger, pyntede i deres bedste Stads, med Blomster og Løv, ilede til Dansepladsen, da Ungdommen fejede hen over det faste Mosgulv, medens de ældre Bymænd pratede, lo og drak ved lange Træborde, da der trods Fattigdom, Ufrihed og Hoveri synes at have været langt mere af Livsglæde i Verden end senere til Dags.

Naar Pinsen kom, skulde efter gammelt Ord og Skik Sommeren rides i By. Foraarsarbejdet med at lægge Sæden og udbedre Husenes Straatage og Bindingsværksvægge, som i den Tid altid led Overlast under Vintervejret og Jævndøgnsstormene, var til Ende. Ungdommen kunde vende Tankerne fra Hovarbejdet og med utynget Sind skue ud over de sædbølgende Marker, de lystløvede Skove og den blaa Fjord. Fra Lunde og Smaakær kaldte Fuglene, Enge og Agre prangede med en straalende Islet af Violer og Ranukler, Valmue og Gyvel. Snart skulde Dansen gaa nydelig og frydelig i Skov og Vang, og derfor gik ogsaa Byhyrden allerede nu og sang ved sin Hjord, saa det rungede over Markerne:

„Velkommen os ved Maj Maaneds Tid!
Gud glæde os og den Sommer blid!"

Og ude fra Pløjemarkerne eller inde bag Toftdigerne svarede saa, snart en gammel duvnakket Bondemands Nynnen, snart en munter Knøs' høje Trallen:

Fra Dyrehaven, Tegning af Viggo H. Langer.

„Vi pløjer i vort Ansigts Sved
og saar godt Korn i Jorden ned.

Giv Korn og Kærne paa Agrene,
den søde Most i Tønderne."

Sommer skulde rides i By anden Pinsedag. Karlene havde travlt med at strigle Hestene og at tilliste sig en Skæppe Havre eller to til dem, saa de kunde blive kry til Mode og ret tage sig ud i Stadsen. Men Pigernes Sag var det at tage sig af Karlenes Pinsedragter saa vel som af deres egen, hvert Aar skulde de pyntes op paa ny med Sløjfer og Guld- og Sølvmorsbaand.

Saa var det, at nogle Dage før Pinse gik to eller tre Par af Sognets betroede Karle rundt for hver Mands Dør og bad om en Skærv til Gildet med følgende Rim:

„Her stander vi Ungkarle baade store og smaa,
I give os en Gave, som I kan formaa!
Saa nydelig, saa frydelig, alt i den Sommer skøn!

I give os en Gave alt udi
Guds Navn,
saa ville vi tage eders Piger
i Favn.
Saa nydelig, saa frydelig,
alt i den Sommer skøn!

Mange Tak skal Fa'er have
for Gaven han ga',
her stander den Ungkarl hans
Datter skal ha'.
Saa nydelig, saa frydelig,
alt i den Sommer skøn!"

Det var rigtignok en fattig Karl, der var Forsanger; men Hans Jakob var en køn og afholdt Svend, dertil ejede han en smuk Sangstemme, og naar han istemte de trohjertige gammeldags Ord, saa vakte det frydefulde Erindringer hos alle de gamle, forbi disse engang selv havde vandret unge og lykkelige fra Dør til Dør med den samme Sang paa Læben.

Hen paa den sollyse Eftermiddag svingede de ind i Oldermandens Gaard. Blomstrende Syrener og grønne Lindetræer skyggede over dem, mens de stillede sig op og sang. Gamle Jens Oldermand kom ud, bød dem Velkommen i Gaarde, skænkede Øl og Brændevin for dem og lagde en blank Daler i Hans Jakobs Haand. Det var til Pinsegildet; de fleste gav kun et Par Markstykker.

Nu stak Hans Jakob en lille Halmkurv frem

— en Slags Frierkurv, fyldt med sammenrullede Papirsedler, der var stukne i store hule Straa. Paa hver Seddel stod et Karlenavn optegnet, og Husets Piger, som skulde deltage i Gildet, maatte nu trække et Straa med Seddel, og den, paa hvis Navn Sedlen lød, skulde hun følges med til Dansen, som skulde staa i Skoven.

Oldermandens Datter, der stod frisk og rødmusset fremmest blandt Pigerne, trak Hans Jakobs Navn.

„En skulde næsten tro, du kunde læse gennem Straaet, Karenlil,“ sagde Jens Oldermand med et lille, bittersødt Smil.

„Kunde jeg det, tog jeg saamænd ingen af Karlene i vor By,“ svarede Pigebarnet muntert, men baade hendes og Svendens Smil tydede paa, at hun havde trukket med lykkelig Haand.

For de indkomne Penge købte Karlene Brød, Smør, Ost, Æg, Pølse o. s. v.; Pigerne gav Malt og bryggede Øl; thi der skulde ikke alene være Dans, men ogsaa rigtig Drikke- og Spisegilde i Skoven, og alle Sognets Folk lige ned til Byhyrden og Plovdrengene skulde med.

Anden Pinsedags Morgen kørtes Gildesmaden og Drikkevarerne paa to Vognlæs ud i Skoven. I alle Gaarde var Morgensyslen til Ende, og Husbond, Kone og Piger havde travlt med at kigge ud af Luger og Vinduer for at kunne melde Karlenes Ankomst, naar de kom ridende med Sommer i By.

Og et smukt Skue var det, da Toget svingede ind ad den brede Landsbygade, medens Karlene lo og sang, og Hestene var kry og muntre efter den stjaalne Havre. Solen skinnede paa de mange røde og blaa Baand, paa Sølvspænderne og Sølvknapperne og paa de friske Blomsterkranse og grønne Ranker, hvormed baade Karle og Heste var pyntede.

I Spidsen red Musikanterne, dernæst fulgte Hans Jakob med „Fawnen“, et Trækors paa henved fire Alens Længde og med Tværstangen fastsømmet omtrent en Alen fra Hovedstangens øverste Ende. „Fawnen“ var tæt behængt med brogede Tørklæder og Duge, med Billeder i Glas og Ramme, omvundne med Humleranker, Vedbendløv og unge knoppede Rosenskud. Det var en Hæderspost at ride med „Fawnen“, og det var i Aar første Gang, den var bleven tildelt Hans Jakob. Derfor knejste han ogsaa lidt i Sadlen, ikke mindst da de red forbi Oldermandens Gaard. Hvad kror den sølle fattige Rad sig af, tænkte Jens Oldermand, der stod bred og myndig i sin Port; hans Datter forstod det bedre.

Karlene bragte Sommer i By til enhver, ja gjorde endog Holdt uden for Smedjen og Væverhuset. Overalt modtoges de af glade Hilsener og sommerlyse Smil paa Konernes og Pigernes Ansigter. I Gaardsdøren stod Husfaderen i Skjorteærmer og Stadsklæder og drak Karlene til af den store Brændevinsflaske, som derpaa gik rundt, medens en Pige fulgte efter med Ølkanden. Musikanterne blæste et Stykke, og saa gav Manden en Mark i Spillemandspenge.

Dermed gik Formiddagen. Karlene tog sig en Middagslur, som de nok kunde trænge til efter de mange Gildesnapse; men Pigerne havde nu travlt med deres egen Sommerpynt, for om Eftermiddagen skulde de parvis drage til Dansepladsen i Skoven, som Skik havde været fra Arildstid.

Hele Landsbyen var paa Benene, da Toget drog afsted til Skovs. Forrest gik Spillemændene, saa kom Ungdommen, Par efter Par, med hinanden under Armen. Karlene bar endnu Rester af deres Pynt, Baand flagrede om deres Hatte, Sløjfer fra deres Trøjer. Pigerne straalede omkap med de frisk udsprungne Markblomster, deres Lin var skinnende hvidt og føjede sig smukt om den nøddebrune Hals og Arm; Søljer og Spænder funklede omkap med Mundens lystige Smil, og Kinderne var purpurrøde som Hovedtøjets Baand.

Derefter kom de ældre, de gifte Folk, Mændene for sig og Kvinderne for sig, mere dæmpede i deres Færd, og ensfarvede i deres Søndagsdragter. Mændene dampede paa deres Piber, alle saa smaasnakkede de og lo saa lumskelig, idet de skottende holdt Øje med de unge: der var altid Giftermaalsplaner i Luften ved en saadan Pinsefest.

„Ja, Bryllup og Brudeseng, det er altid Omkvædet, saa snart I ser en Karl og en Pige følges ad til Pinsedans,“ brummede en gammel hvidhaaret Bonde, „men det er ikke noget at tænke paa i Aar. Der bliver Krig i Landet, lader de til, og saa faar de unge Karle andet at bestille end at skaffe Lysning hos Præsten.“

„I kunde gerne holde Fred i Dag, Per Jep,“ svarede en af Kvindeflokken. „Lad os sørge i Morgen, Fremtiden er lang nok, men i Dag vil vi more os. Kan hænde sig, at I kunde faa en Svingom ogsaa, hvis I ikke bliver alt for knarvorren.“

„Det er godt, vi har dig, Kesten Dover,“ raabte den gamle, „for hvis det gaar, som Oldermanden vil have til, at Franskmænd og Spaniolere kommer herind, saa kan du tage det op med dem i Kæften, og det skal nok ellers være nogle grumme Karle.“

„Ja,“ svarede den ufortrødne Kesten, „hvis I, Per Jep, saa vil have et Musehul at krybe i, saa kan I blot melde jer hjemme i min Bryggers, der er nok af dem.“

De nærmeste lønnede Kesten Dovers Udfald med en smeldende Latter, medens den gamle Fyrs mørke Tidsbetragtninger slet ikke gjorde Skaar i Festglæden. Der skulde mere til for at faa Bugt med de lyse, glade Stemninger, der ligesom kom sejlende gennem den stille, solblanke Luft og greb alle, unge og gamle, Knøse og Piger og hvirvlede dem alle i en broget, dansende, syngende og flagrende Strøm til Skovs.

Børnene drog afsted i Klynger ved Siden af de voksne, klatrende over Stenter og Diger, snublende over Grøfter eller hverandres Træsko. Snart efterlignede de Ungdommen og gik parvis som Kærestefolk, snart de gamle og stak tiskende Hovederne sammen. Men enten de var pyntede, barbenede eller pjaltede, tog de hverandre i Haanden og holdt alle for lige gode.

Til Dans, til Dans! Skoven venter, det grønne, solaabne Vænge derude er beredt. Mos og Græs har lagt det dejligste Gulv, som I Piger kan forlange, og Bøgens unge smidige Grene har dannet Gynge ved Gynge. Til Dans, Svende og Piger! Musiken kalder, Gøgen kalder og spaar os alle hundrede Leveaar, og Droslen forkynder, at glade bliver de alle. Den lille By, der ligger bag Skoven og skinner med sine hvide Mure og grønne Tage i Solen, er vor, vi er dens Børn, vi pløjer og høster dens Agre, vi holder sammen i Nød og Lyst, vore Børn tager Arv efter os! Derfor har vi Lov til at være glade i Dag, saa mange vi er, og vi er her alle — een stor Familie!

Skal vi i Krig i Morgen, er det saa meget mere fornødent, at vi morer os i Dag. Den, der ikke lystrer Dansemusiken, duer ej heller, naar Krigstrompeten skingrer. Afsted, afsted, kloge Folk spaar, vi ved ikke, hvilken Dans det næste Gang blæser op til. Derfor vil vi svinge Pigen den udslagne Nat og sætte Bægeret for Munden, saa tit vi tørster. „Kom med, lille Pige, her er Græs til dit Knæ, her er Ly, her er Læ!“ Brød og Ost og Skinke har vi paa vort Bord, Most og Øl i Tønder og Dunke. Kom med til Leg og Lystighed i Nat — i Morgen maa enhver svare for sig.

„Bonden han stander ved Borgeled
udi sin Kofte ny.
Hisset kommer den Herre Sankt Hans,
han fører os Sommer i By!“

Der var en i hele den glade, jublende Skare, som hverken var rigtig glad eller jublede, og det var netop Hans Jakob, ham, der burde have været allergladest. Han gik i Spidsen, der hvor han skulde gaa, men hans smukke, solbrændte Ansigt lyste ikke saa kækt som ellers, hans Øje, der altid blinkede saa lystigt og skælmsk til Pigerne, søgte i Dag mismodig Jorden. Men egenlig burde Sognets smukkeste og rigeste Pige ogsaa gaaet ved hans Side, og der gik slet ingen.

Da han oppe i Landsbyen stod og ventede paa sin Pinsekæreste, trippede Oldermanden nærmere med en underlig indvendig Skogren og sagde: „Du kommer til at gaa med Frierkurven een Gang til, Hans Jakob, for Karen, det listige Pigebarn, er saamænd allerede strøgen til Skovs. Der var noget, hvormed hun skulde hjælpe Knud Foged og deres Piger ved Anretningen.“

Det havde været en let Sag for Hans Jakob at faa fem ny Pinsekærester; men han lagde ikke engang Mærke til de Blik, der var ude for at fange ham. Og medens Musikens Toner bruste ham forbi, og han vandrede langs de blomstrende Hegn, tænkte han paa, om der virkelig skulde blive et Par af Karen og den rige Knud Foged. Ja, de var jo lige Børn, og mellem de gamle var der jo nok stundom blevet ymtet om Sagen; men hvor tit havde Karen ikke gjort sig lystig over den dorske og vrantne Fogedsøn, og forstod hun ikke, det var først og sidst hendes Gaard og Penge, han havde et godt Øje til? For Hans Jakob havde det tit staaet, som var han sikker paa Karen, ihvorvel han var saa fattig en Svend. Fra Børn af var de voksede op sammen, og som de først mødtes ved Leg, traf de siden hinanden ved Gilde og Dans. Han holdt hende ved Selskab, naar hun var ene hjemme, saa røbede hun ham de andre Pigers Hemmeligheder, og i Forening drev de Gæk med baade Knud Foged og andre Tosser.

Idet Toget svingede ind paa Dansepladsen, opdagede han Karen, der var i Færd med at pynte Musikantstolene med Grønt og Blomster. Det var ham ret en Smule Trøst i hans Kvide, at hun holdt sig langt fjernet fra Knud Foged, der havde travlt henne ved Drikkebordene. Aldrig var den kønne Pigeskikkelse forekommet ham elskeligere, end da hun her gik stille syslende om paa den smukke Plads.

Folkene fra Herregaarden var endnu ikke komne, men efter gammel Skik skulde Dansen aabnes af Ladefogden og Skytten. Der var saa ikke andet for, end at sætte en lystig Enkeleg i Gang saa længe.

Svalt og bredt hvælvede Løvkronerne sig over Stedet. Snart i kraftige, viftebrede Strømme, snart i smaa rislende Kilder faldt Solskinnet ned over Bøgene, der nu havde antaget deres sunde mørke Sommerfarve, medens Hindbærkrattet vældede et Hav af Blomsterskum og Duft ud over Græsset.

Knud Foged, der var lidt skævbenet, svedte og pustede for at fange Karen, der væver og smidig som en ung Hind forstod at sno og vende sig saa

snildt mellem Buskene og de lejrede Menneskegrupper, at hun stadig smuttede Knud forbi, saa tit han troede at have hende fat. Det saa ud, som hun nok vilde lokke og drille den klodsede Karl, men nødig fanges af ham, og da hun engang var i Knibe, søgte hun Skjul bag Hans Jakob, der stod blandt Tilskuerne, og raabte til ham:

„Vil du se, du kan lege med."

„Ja, vil du være min Makker, hvis jeg fanger dig?"

„Det har han ikke Lov til!" blev der raabt fra flere Sider.

„Jo vist har han det, hvis han kan fange mig," svarede Pigen, trodsende Legens Skik.

Karens Ord fyldte Knøsen med en lønlig Lykke. Han greb efter hende, hun undveg, og da han for Alvor ilede efter hende, satte hun i vildt Løb ind i Skovdybet. De unge kaldte, men til ingen Nytte. Et Par Gange var han hende nær, men lod hende saa atter faa Forspring. Hans Hjerte jublede af Fryd over at blive ene med hende dybt herinde i Skoven. De kom hen over en sval Grønning, hvor efter hin Tids Skik en Del Heste gik løse og græssede. Et Par af dem tilhørte Oldermanden, og Karen vidste, de var fromme som Lam. Det var kun et Øjebliks Sag at fatte Dyrets Grimeskaft, træde op paa en Stub og derfra svinge sig op paa Hesteryggen. Hun var vant til at ride, og med et Par raske Slag og Tilraab drev hun Dyret frem gennem Buskene og det knæhøje Græs. Endnu en Stund vedvarede Kapløbet, men det magelige Udgangsøg var ikke tilbøjelig til at tage det for videre Alvor, men standsede af og til for at nippe en Tot Græs, og saaledes gik det til, at Hans Jakob omsider fangede Karen i Enkelegen.

„Hvad faar jeg saa i Fangeløn?" spurgte han, idet han holdt hende i sine Arme. Hun rødmede blot og gjorde ingen Modstand, da han selv tog et Kys. Gennem den dybe Skovstilhed vandrede de tilbage, medens Hesten travede foran dem. Store, vifteformige Bøgegrene skyggede ned over dem fra alle Sider; en enkelt Straale fra den dalende Sol listede ind og forsølvede Mos og Bregner. Længe gik de tavse, Haand i Haand, ligesom fyldende deres Sind med Ensomhedens dybe, andagtsfulde Fred og frydende sig ved hinandens Blik og Haandtryk og ved Solsortens bløde, melodiske Fløjten inde fra Krattet.

Saa kom de i Tale om Krigen, som ingen af dem — trods Rygterne — troede paa; men des mere fæstede de Lid til Nattens Dans og Lystighed og til de Løjer, som de skulde drive med Knud Foged og andre, der gjaldt for lige saa dumme som han.

Da de kom tilbage til Festpladsen, var Dansen i fuld Gang. Musiken skingrede, de unge svang sig hen over Mosgulvet, lo og støjede; de gamle flokkedes i Smaagrupper og hvilte ud paa Bænkene eller paa en væltet Bøgestamme, alt imens de gjorde Besked ved de fyldte Ølkrus og opfriskede Minder fra deres Ungdomstider.

Gamle Jens Oldermaud stavrede omkring ved sin sølvknappede Stok. Der tegnede sig et ejendommeligt Smil om hans skægstubbede Læber, og der laa et lurende Blik i hans sammenknebne Øjne. Da han opdagede Hans Jakob, drejede han ad Omveje hen til ham.

„Naa, du er kommen tilbage, Hans Jakob," sagde han. „Det blev nok ellers en lang Enkemandsleg for dig og Karen, aa ja, saa har du vel ingenting hørt?"

„Hvad skulde det være?"

„Jo, der er dog ellers passeret et og andet, mens I legede Tagfat, ja mænd er der saa, noget, der angaar dig — og for den Sags Skyld da ogsaa Karen."

„Karen og mig? Siger I det, Oldermand," udbrød Karlen oprømt, som stod han for en Gaade, hvis Løsning maatte være det lykkeligste Budskab.

„Jo, og det kan jeg med Sanden sige," forsikrede Oldermanden uden at fortrække en Mine. „Dit Pas er ankommet tillige med fleres, Ladefogden fortalte det nyssens, I kan gøre jer færdige den Dag i Morgen til at trække i Kongens Trøje. Det bliver saa ligegodt til Krig."

„Det maa jeg tro, Oldermand," udbrød Karlen lidt sagte, „I plejer ikke at fare med Snak; men hvad angaar det Karen, jer Datter?"

„Hov, hov, god' Mand, jeg har ikke fortalt alt endnu," svarede Oldermanden. „Kommer det til Krig bliver det ellers en slemme Tid for jer, I følle Karle, nogle kommer hjem som Krøblinger, og nogle ser vi sagtens aldrig mere. Ja, nu maatte I prise jer Lykke, om I sad i det, som Knud Foged — ham I saa tit har spillet Hejgut med. Han har en bovn Gaard, og derfor er han fri for Trøjen, han kan blive hjemme ved sine Kreaturer, gifte sig og sidde lunt i Kakkelovnskrogen, mens I maa afsted."

Hans Jakob følte en stikkende Bitterhed mod den gamle Bonde og hans rige Nabo, der kunde pukke paa trygt Velvære, men for ikke at lade sig Mærke dermed sagde han i en halv lystig Tone:

„Ja, naar vi andre nu rejser, bliver der jo Piger nok for Knud Foged at vælge imellem."

„Aa, jeg tænker, han har vel allerede set sig for," mente Oldermanden. „Det er da i Dag bleven saa fuldt som afgjort, at vor Karen drager ind til ham, naa, og hun kommer jo ikke tomhændet. Saa er der noget at staa imod med, hvis det falder ind med Krig og Dyrtid og anden Plage . . . . Ja, saa har jeg fortalt dig, Hans Jakob, hvad jeg vidste, og nu skulde jeg have fat paa Knud Foged, for vi skulde hen og drikke en Skaal med Ladefogden og andre gode Mænd."

Hans Jakob drev ind mellem Træerne for lidt at være ene med sine Tanker. Lykken, der nylig ligesom var kommen ham i Møde paa Oldermandens Udgangsøg, var atter redet ham forbi. Nu trolovede de Karen med den rige Knud Foged, og han skulde drage bort, maaske til Krig og fremmede Lande. Det var en usikker Fremtid, medens den herhjemme i Ovnkrogen var saa uendelig sikker og tryg; men der var intet for ham at stille op, det var saa Fattigfolks Lod. Karen fandt sig nok i de andres Bestemmelse, i alt Fald naar nogen Tid var gaaet, og han var borte. Der havde jo intet bindende været imellem dem, og kanske der aldrig havde været Alvor i hendes Tanker for den fattige Knøs.

Da Hans Jakob kom tilbage, sad ved et Bord Egnens anseligste Mænd med Krus og Kande foran sig. For Bordenden tronede Oldermanden med Knud Foged og Karen ved sin Side. Saa glad saa den unge Pige ud, som anede hun hverken sin eller sin Vens Skæbne endnu, men det fik hun vel tidsnok Besked om. Nu forstod Hans Jakob, at han ikke mere fik hende i Tale i Aften, og saa drev han af hjem; men langt henne ad den enlige Skovvej nynnede han:

„O, lønlige Sorg, hvad est du dog haard!
hvad est du dog tung at bære!
du haver nu gjort mig Sorgen saa stor,
som før min Glæde monne være."

Naadigherrens Guldur.

Fortælling af Knud Skytte.

(Sluttet.)

Til Lynderupgaard naturligvis," svarede Niels; „det er rigtignok en bansat Omvej; men vi maa vide dem under Laas og Lukke i Borgfængslet, inden vi sover."

Karlene havde hjemme i Skals; men saa glade var de ved deres Andel i Eventyret og saa spændte paa dets Udgang, at de alle som en fulgte Trop med vore Venner til Lynderupgaard. Det værste for disse var, at deres „liggende Fæ" næsten fyldte hele den smalle Kasse. Kun det forreste Sæde var frit, og det kunde Marie have benyttet; men hun turde paa ingen Maade sidde til Vogns med Røverne og maatte tilbagelægge hele den lange Omvej til Fods.

Herremanden var endnu oppe, og han stod just paa Trappen til den store Dør, da Køretøjet rumlede ind i Gaarden.

„Hvem der?" raabte han, da Vognen var standset.

„Det er mig — og nogle flere til," svarede Niels Iversens ham saa velkendte Røst. „Vi har fanget et Par Røvere, og kan hænde, det er gamle bekendte, Naadigherre!"

„Død og Kritte!" raabte Herremanden. „Bring dem ned i Borgestuen, Niels, der er Lys endnu, og jeg skal straks være hos jer! Har du Mandskab nok, Niels Iversen?"

„Jo — mere end nok!"

De unge Karle løftede Fangerne af Vognen og bar dem ind i Borgestuen; thi man holdt det ikke for raadeligt at løse deres Ben endnu.

Der stod et Lys og brændte paa Langbordet; men Herremanden havde desuden en Lygte i Haanden, og den holdt han op lige foran Røvernes Ansigter.

Ja, der stod de: et højt maskeret Fruentimmer og en lille skulderbred Mand med Brokskindshue paa Hovedet og et stort Tørklæde viklet om Hals og Underansigt.

„Hvor er I fra?" spurgte Herremanden strengt, idet han rev Masken fra Kvindemenneskets Ansigt.

„Det kan jeg sige Naadigherren!" udbrød Niels, der stod og gjorde store Øjne paa „Else Mand og Per Kone"; for han havde straks i Røverparret genkendt — Husmanden og hans Kone fra Skals Bakker.

„Vi kender dem ogsaa, de er fra vort Sogn, og Folk har længe haft Mistanke til dem!" istemmede de i højeste Grad forbavsede Ungkarle i Munden paa hverandre.

„Den Onde skal knække jer, I Grønskoldinger," raabte Konen med et gnistrende Blik paa Niels og Axel. „Vi kom og vilde have forlangt at køre med til Skals Bro — og saa overfaldt I os med Hug og Slag, bandt os som Slagtekvæg og slæbte os hid i jeres forbandede Rumlekasse! Men bi lidt — der er vel Lov og Ret her i Landet!"

„Haa, haa!" svarede Herremanden, „saa du

vover at synge i den Tone. Det skal ikke nytte dig stort. I Fangehullet med dem og slut dem i Bolt og Jærn!" befalede han sine Karle, der ogsaa var stimlede sammen i Borgestuen.

„Tror du nu, der er Røvere til?" sagde Niels til Axel, da de atter var komne til Vogns og kørte videre.

„Ja, det er jeg jo nødt til; men jeg er glad ved, at jeg fik Lejlighed til at give dig en Haandsrækning, da det var min Skyld, vi kom saa sent afsted."

„Og det skal du netop have Tak for! Havde vi taget afsted, da Marie og jeg var færdige, saa havde vi nok ingen Fangst gjort."

„Du er ellers ingen Frossenpind, Niels!"

„Og du heller ikke, Axel!"

„Aa nej! Jeg har jo været med før i Aften, og en god Øvelse gør saa meget. I tager vel ogsaa et Tag med hinanden engang imellem, I Himmerlandsknaber?"

„Ja, desværre!" svarede Niels. „Hos os er der aldrig et Bryllup eller et Barselgilde, uden at det ender med Slagsmaal, og det er i Grunden en grim Skik."

„Og streng for os stakkels Kvindfolk at se paa," tog Marie Ordet. „Bliver der Slagsmaal til mit Bryllup, saa løber jeg min Vej."

„Du vil jo aldrig giftes?" sagde Broderen tørt.

„Jo, det vil jeg da!" svarede hun og lo.

Niels, der atter havde indtaget sin Plads bag ved Kæresten, sagde i Hjertet Ja og Amen til disse Ord, og han lod hende straks besegle dem med et Kys.

Den følgende Formiddag førte Niels sin Gæst omkring og viste ham alle de fattige Herligheder, der jo om kort Tid skulde være hans. Den tilkommende Svoger gik og betragtede alt med Kendermine; han sagde ikke stort, Panden var rynket, og hans Adfærd var i det hele meget alvorlig, næsten højtidelig. Niels syntes ikke rigtig om ham den Dag.

Før Afskeden fik Kæresteparret et Øjeblik Lejlighed til at tale sammen i Enrum. Maries Øjne var fulde af Taarer og hendes Kinder blegere end ellers.

„Synes han ikke om Udsigterne?" spurgte Niels modfalden.

„Nej," hviskede hun og førte Forklædet til Øjnene.

„Saa faar vi vel ikke hinanden?"

„Jo," svarede hun; „din Fattigdom skal ikke skille os; men vi kommer maaske til at vente lidt . . . nogle Aar."

Han vilde gerne haft en Samtale med hendes Broder for at faa en ren Besked; men Axel, der følte sig grundig skuffet i sine Forventninger, undgik ham forsætlig og rejste sin Vej igen, uden at Sagen kom paa Bane imellem dem.

Niels gik og blev helt tungsindig i de følgende Dage, og ingen kunde sætte Humør i ham. Den eneste, der kunde, var jo nu borte, og hende saa han maaske aldrig mere.

Der gik en fjorten Dages Tid paa den Maade. Men saa en Dag holdt endelig — ikke just Lykkens Gudinde selv, men dog en Udsending fra hende, sit Indtog i hans fattige og forfaldne Fædrenegaard. Udsendingen var ingen ringere end

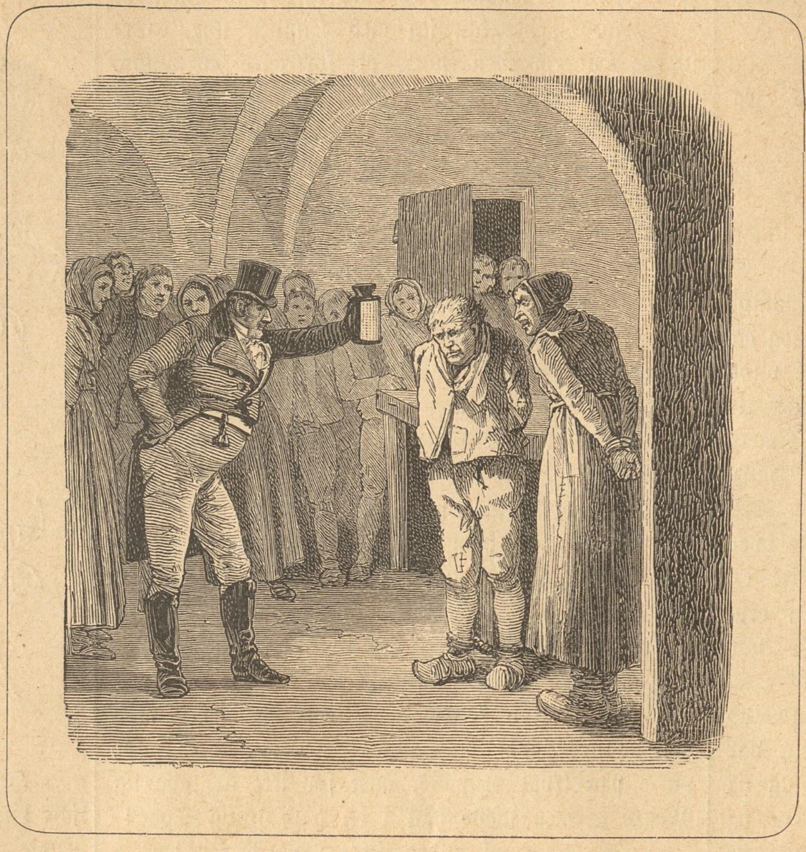

I Borgestuen

Herremanden fra Lynderupgaard.

„Er Niels Iversen hjemme?" spurgte han en Dreng, som han traf ude i Gaarden.

„Nej, han er i Marken; men han kommer vist straks."

Naadigherrens Besøg.

Naadigherren stod af Hesten, gav Bidselet til Drengen og traadte ind i Fæstebondens fattige Stue.

„Aa, Herre Gud! skal mit ringe Hus times saa stor en Ære!" sagde gamle Iver, der sad i Kakkelovnskrogen med Stokken mellem Benene. „Velkommen Naadigherre! Ja, De maa undskylde, jeg bliver siddende, for jeg er saa daarlig nu, at jeg næsten hverken kan gaa eller staa."

„Er du det, gamle!" sagde Herren og klappede ham venlig paa Skulderen. „Gør mig ondt for dig, maa jeg sige; for du var altid en brav Mand, Iver, og gjorde det, saa længe du kunde."

Konen, der endnu var rask og rørig, tog en Fjervinge ned fra Bjælken og gav sig ivrig i Færd med at støve ned.

„Lad hellere Støvet blive, hvor det er, Mutter, saa længe jeg er her," sagde Herremanden. „Niels er nok i Marken?"

„Ja, han er saa."

„Hvordan har han det?"

Forældrene saa til hinanden. „Tak, Naadigherre!" svarede omsider Manden. „Han er lidt snavs i den senere Tid."

„Saa—aa! Er han syg da?"

„Nej, det hænger ikke saadan sammen," forklarede Konen; „men det er denne Pige der Sønder fra, som han blev kendt med, mens de tjente sammen paa Gaarden."

„Har hun slaaet ham fejl?"

„Aa nej! Men de var her for en Tid siden, hun og Broderen — Axel hedder han nok — og han syntes saa daarlig om vor Usseldom, at nu maa de ikke faa hinanden."

„Pyt, ikke andet! Det skal vi nok faa jævnet."

I det samme traadte Niels ind. Han saa sølle ud; men hans Blik faldt aldrig saa snart paa Herremandens glade Ansigt, førend hans eget opklaredes.

Den fremmede Gæst fremtog uden videre Indledning sit Guldur og viste Niels det. „Kender du den Fyr?" spurgte han med et triumferende Smil.

„Ah — har Naadigherren faaet sit Ur tilbage?"

Ja, takket være Niels Iversen havde han faaet det tilbage. Hytten under Skals Bakker var bleven gennemsøgt; under Ovnen havde man fundet en muret Grube, hvori der laa skjult en Mængde ranede, tildels kostbare Sager og deriblandt det saa længe savnede Ur. Efter dette Fund, der gav Nøgle til Opdagelsen af en hel Række Forbrydelser, havde Røverparret endelig aflagt en fuldstændig Tilstaaelse og var nu for deres øvrige Livstid sendt „i Kongens Tjeneste" paa Bremerholm.

„Og hvormed skal jeg nu lønne dig, Niels?" spurgte Herremanden. „For at du faar Gaarden, er ingen Løn, da den jo var bleven din alligevel. Dine Forældre har allerede ladet falde et Ord om Marie, saa jeg ved Besked, og hvis jeg maa raade, saa skal I have hinanden og være lykkelige — naa?"

Niels løftede langsomt Hovedet og stammede:

„Ja, dersom Naadigherren vil hjælpe mig til, at jeg faar Marie, saa forlanger jeg ikke andet."

Manden havde givet sit Løfte, og han holdt

det i fuldt Maal. Denne mægtige Forbundsfælle vidste bedre at fjerne Hindringerne.

Det følgende Foraar var Axel atter i Uldbjerg og besøgte sin Kampfælle fra Trolddal, og denne Gang var der ingen Rynker i hans Pande; men i Mellemtiden var alting ogsaa bleven helt forvandlet: Niels havde faaet Fæstebrev paa Gaarden, denne var fuldstændig ombygget, og Heste- og Kvægbesætningen var lutter Kærnekram, ret ud af første Skuffe. Axel sagde denne Gang aldrig Niels, men stadig „Svoger".

Om Efteraaret var Niels ude i Sønderegnen at holde Bryllup, og han var borte i fire Dage. Saa vendte han tilbage med sin smukke unge Hustru og fæstede med hende Bo i sin Fædrenegaard, der jo paa Herremandens Foranstaltning var forvandlet til et net og hyggeligt Hjem. De levede lykkeligt med hinanden, var agtede blandt deres Standsfæller og opnaaede en høj Alder.

Herremanden paa Lynderupgaard levede endnu i mange Aar efter de her skildrede Begivenheder; men han traf aldrig sammen med Niels eller hans Kone, uden at han i en fornøjet Tone lod falde en spøgende Bemærkning om det ranede, men atter genfundne Guldur.

Vore Skovtræer.

III. Bøgen.

(Med to Billeder fra Dyrehaven.)

Bøgen er de danske Skoves Hovedtræ. Det er den, der danner de store sammenhængende Skove rundt om i Landet; det er det Træ, ethvert Barn tidligst lærer at kende, og som enhver Dansk altid tænker paa, naar han forestiller sig et dansk Skovlandskab.

I Sang og Digt er Bøgen ogsaa bleven forherliget som intet andet dansk Træ: „Danmark dine Bøgeskove", „Byg og Bøg og Danekvinder" o. s. v. Træets Navn, dets lyse duftende Løv er vævet ind i utallige af vore Fædrelandssange. Og er det vel saa underligt, at Folkets Sangere ligesom Nattergal og Drossel helst slaar sig ned i Bøgens Skygge og hellere istemmer dens Pris end de andre Skovtræers. Hvor passer den ikke med sin lyse, svulmende Krone over den søjleranke Stamme til det danske Land og det danske Foraar, hvor tager dens kuplede Skovtag sig ikke pragtfuld ud mellem vore Bakker og Søer. Den hygger vor Stue om Vinteren, idet den varmer vor Ovn, den hygger den om Sommeren, idet den pynter vore Vægge med sit grønne Løv. Det er under Bøgens Kroner, vi i over et halvt Hundrede Aar har holdt Folkemøder og Fester, det var herfra Almuen i fordums Tid bragte Maj eller Sommer i By, og vil et ungt elskende Par ret nyde Skovensomheden, saa bøjer de helst ind ad Vejen, der fører til Bøgelunden, thi

„— Dansken har hjemme, hvor Bøgene gro
ved Strand med den fagre Kærminde."

Bøge i Dyrehaven.

Bøgen er vort yngste Skovtræ. Det er vanskeligt at have nogen Mening om, naar den egenlig er indvandret, men de sagkyndige er enige om, at den er kommen ind i vort Land længe efter Egen. Mulig har det været paa en Tid, da der endnu var større Rester af Urtidens Birke- og Naaleskove, medens Egen herskede som det egenlige Skovtræ. Vist er det, at Bøgen ihærdigt og sindigt har maattet kæmpe sig frem, tilrane sig Jorden Tomme for Tomme. Det er først i den nyere Tid, at den har naaet sin store nuværende Udbredelse, og i enkelte Egne af vort Land har man endnu i den sidste Menneskealder kunnet iagttage dens sejrrige Kamp.

Lettest vinder den vel over Birken. I den bakkerige Egn ved Silkeborg, hvor der endnu findes hele Birkeskove, er der god Lejlighed til at iagttage Bøgens Fremtrængen og Sejr. Ret hyppig ser man her, at en Bøg gror op ved Siden af en Birk. Birken ømmer sig ved dette Naboskab, thi den taber sine Grene, hvor de berøres af Bøgen, og mismodig vender den sig nu til den modsatte Side, det vil sige, dens Krone udvikler sig kun i den ene Side. Træffer den nu ogsaa her en Bøg — og det er ingenlunde sjeldent at se et Birketræ omklamret af to Bøge — saa er det saa godt som forbi med Birken. „Trykket af Bøgens tætte Grene — siger Chr. Vaupell i sit fortrinlige Værk om de danske Skovtræer —, udsat for at kvæles af dens Favntag, skyder den ulykkelige Birk, efter at være berøvet sine Sidegrene, stærkt i Vejret, den stræber at rage op over Bøgen som det eneste Middel til at faa Lyset til at frelse Livet; saaledes kan den leve længe, men omsider naas den af Bøgen, som lægger sine Grene over Birken, hvorpaa denne af Mangel paa Lys gaar ud, naar den ikke forinden er død af Alderdom; thi Birkens Levetid er navnlig hos os meget

kortere end Bøgens. Grunden til, at Bøgen saa let bliver Herre over Birken, maa ikke søges i disse Træers Forhold til Jordbunden, som om denne var bleven træt af at nære Birken, men derimod var god for Bøgen, men maa især søges i disse tvende Træarters Forhold til Lyset. Bøgen har en stærk Gren-Udvikling, Birken udvikler faa og fjerntstaaende Grene; Birkens Krone er derfor aaben og tillader Solstraalerne at træffe Jordbunden; Bøgen har en tæt Krone, der giver Skovbunden Skygge og holder Solstraalerne borte fra Jordbunden. Bøgen er et skyggegivende og et skyggetaalende Træ — kun i Granen har den sin Overmand —, Birken giver ingen og taaler ingen Skygge."

Bøgens Forhold til Egen er af en noget lignende Beskaffenhed, om end Udryddelseskampen her maa foregaa noget langsommere. Egen har nemlig en tæt Krone, langt tættere end Birkens, den giver mere Skygge og taaler den bedre. Dernæst har Egen en meget lang Levealder, men Bøgen bliver dog den sejrende, om ikke af anden Grund, saa fordi de unge Ege ikke kan vokse op i Bøgens Skygge, hvorimod de unge Bøgeskud prægtig taaler Egens Skygge. Kun hvor Bøgen finder Jordbunden enten for vaad, som paa Laalands side Lerjorder, eller for mager og sandet, som i flere vestjydske Egne, lader den Egen i Fred.

Paa fine Steder har Fyrren maattet døje Birkens og Egens Kaar. Det gælder især i de sjællandske Fyrreskove, hvor man snart ser den lyse Bøg titte frem. „Fyrren er her paa enhver Maade bleven begunstiget — siger Vaupell — den er bleven plantet og plejet i sin Ungdom, Bøgen har derimod uden Menneskets Vidende og Vilje saaet sig selv; alligevel kan Fyrren ikke staa sig i Kampen imod den; de unge Fyrretræer gaar ud eller dør, naar de overskygges af Bøgen, hvorimod de unge Bøgetræer vokser med en mageløs Frodighed under Fyrren." Men det er vistnok kun paa de gode Øjorder, at Bøgen saaledes kan true Fyrren. I andre Egne — navnlig midtjydske — finder snarere det omvendte Forhold Sted, idet Bøgen her maa vige for Fyr og Gran, ja, Overførster Dr. P. E. Müller, har endog paavist, at Bøgeskoven lidt efter lidt vil forsvinde og give Plads for Naaleskove. En Hovedaarsag hertil er, at Bøgen ikke formaar i Tidens Løb at bevare Jordbundens gode Beskaffenhed, og den bliver saaledes paa en Maade sin egen Bane. „Ved sit overfladiske Rodsystem — siger Dr. P. E. Müller — udtørrer Bøgen især paa de sandede, tørre, højtliggende og vindudsatte Steder Bunden saa stærkt, at Regnormene forsvinder og trækker sig tilbage til gunstigere Tumlepladser. Men dermed ophører den Omordning, Gennemgravning og Skørnen af Bunden, som alene kan frembringe den gode Muld, og de organiske Rester, der aarlig fra Skoven falder paa Jorden, sønderdeles og blandes ikke med denne, men bliver liggende paa Overfladen og sammenvæves her af uendelig fine, sejge og varige Svampetraade til det første Tørvelag, som er saa ugunstig for de unge Bøges Udvikling." Det er saaledes ved sin egen Indvirkning paa Jordbunden, at Bøgen forbereder sin egen Undergang og sin Rivals Sejr — en Jagttagelse, der finder Støtte i Erfaringer fra vidt forskellige Egne af Jorden.

„Midtjyllands storartede Træskoindustri — spaar Dr. Müller — der har beskæftiget mange Tusinde Hænder i Begyndelsen af dette Aarhundrede, er i Tilbagegang, vil om en Menneskealder eller to ophøre af Mangel paa Bøgetræ, og de flittige, nøjsomme jydske Bønder maa se i Naaleskovene at finde Opgaver for deres ældgamle Lyst til Træarbejdet og Handel med dets Produkter."

Men den, der staar midt i den løvfrodige, susende Bøgeskov, vil vist mene, at det varer en Stund endnu, før disse Spaadomme gaar i Opfyldelse, og der er vistnok Egne, hvor Bøgen sent eller aldrig taber Herredømmet. Navnlig gælder dette Sjælland, „Bøgenes Ø", hvis Rullestensler er særdeles indbydende for Bøgen, og hvor ogsaa nogle af vore stolteste Bøgeskove findes, saaledes Dyrehaven ved København.

Fr. Ring.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

Viben hævede sit Hoved, som om han vaagnede op af en Drøm. Han lod til at være tvivlraadig og betænkte sig. Pavel Seke genkendte ham ikke i dette Øjeblik.

„Rid hen til dem, Pavel! sig, de skal stilles og hver for sig søge herind paa Holstens Grund, det bliver ikke til noget i Nat." Pavel fremkom med forskellige Indvendinger, men Viben vinkede utaalmodig med Haanden. „Rid blot, rid! det skal være, som jeg siger, jeg kommer til jer siden."

Pavel maatte adlyde, det var en højst fortvivlet Slutning paa hans lykkelige Dag. Man kunde høre ham skænde og beklage sig imellem Træerne, endnu længe efter at han var ude af Syne.

Viben blev holdende, han hørte ikke de Skud, der faldt omkring ham, eller Larmen af Rytterne, naar deres Heste brød igennem Buskene, hans Øjne var fasttryllede til det lille Lys, hvis Straaler sitrede og viftede ud igennem Taagen, alle hans Tanker rettede sig mod Beate med en lidenskabelig higende Uro og Heftighed. Han havde længe følt, at Lykken forlod ham, siden den Aften han drog bort fra Ratlovs, hver Gang Beates Billede senere trængte sig frem i hans travle og eventyrlige Liv, stod det stille, blev til Tanke, til Drøm og Savn. Hun havde engang fyldt ham med ubestemte, farverige Haab, hans første ærgerrige Tanke opstod ved Samlivet med hende, senere søgte han at forjage enhver af disse Erindringer, der drog forbi ham, lyse og glimrende som Skyerne over hans Hoved; men det lykkedes ikke, de vendte bestandig tilbage igen og gjorde sig omsider til hans Herre og Mester, han overgav sig da og kæmpede nu ikke mere.

Det var ikke blot Beates friske Skønhed, der behøvede saa kort et Solglimt af Lykke for at udfolde sig, som gav hende denne Magt over ham, dette Fortrin havde hun tilfælles med andre, det var den levende Deltagelse, hun bestandig havde vist ham. Frimodigheden i hendes Natur, det uskyldige i hendes blide og tankefulde Øjne, det tungsindige i hendes Smil, kort sagt, det som netop gjorde hende til Beate, havde knyttet hans Ungdoms lykkeligste Øjeblikke til hende; endelig gjorde ogsaa den smigrende Forfængelighed over at vide sig foretrukken for mægtige Medbejlere sig gældende i denne Sum af Følelser.

Det blev silde, Maanen kom frem og skinnede ind i Beates Kammer. Hun sad endnu ved Bordet og stirrede hen for sig uden at opfatte nogen af de Genstande, hendes Øjne mødte. Pludselig hævede hun sit Hoved, der lød Skridt ude paa Gangen, Døren gik op, langsomt og tøvende, Viben stod for hende. Beate hviskede hans Navn, en glødende Rødme for over hendes Kinder, hun havde ikke set ham, siden den Aften hun røbede sit unge og rene Hjertes Hemmelighed. Han blev staaende i den aabne Dør uden at træde ind.

„Dit Lys skinnede ud paa Vejen," sagde han, „det drog mig herop, — hvad jeg lod tilbage her, kaldte paa mig."

„Og jeg da!" udbrød hun og gik ham i Møde.

„Alt hvad der kaldte, var jo dig, vidste du ikke det?" spurgte han dvælende, som om det kostede Møje at fremføre disse afbrudte, dæmpede Ord.

Hun greb hans Haand: „Jeg vidste nok, du vilde komme, hvorfor varede det saa længe? — Og hvordan naaede du herind?" tilføjede hun hurtig, af Frygt for at høre sit første Spørgsmaal besvaret, — „Porten var jo lukket, og Broen trukket op."

„Hvad nyttede det at lukke for mig, jeg kendte jo Vejen fra gamle Dage og krøb hen over Pæleværket."

„Men den dybe Grav, — Faren, tænkte du ikke paa den?"

Han smilede og rystede sit Hoved. „Der er ingen Fare, naar man længes."

Hun stod med hans Haand i sin, ingen af dem talede, men der var større Overflod end Mangel paa Tanker i denne Tavshed. Han havde ikke før betraadt hendes Værelse, hans Blik gled henover enhver Genstand, som her fortalte om Beate, denne Pragt, Blomsternes Duft, disse hilsende og straalende Øjne dannede en fuldstændig Modsætning til det, den senere Tid havde vist ham, kaldte lyse Minder frem, Billeder af lykkelige Dage, af vaagne Nætter, hvori han havde staaet og stirret over mod hendes Kammer for at faa det første Blik, den sidste Hilsen af hende.

„Hvad du har prøvet, hvad du har maattet lide, siden vi to saa hinanden sidst!" hviskede hun endelig og lod ham sætte sig ned paa Bænken.

„Jeg havde ventet det bedre," svarede han med et tungsindigt Smil. „Verden blev mig ikke god, det maa min værste Fjende selv bekende."

„Men de frygter dig dog, de skælver, naar de hører dit Navn, jeg har flittig spurgt fra dig, kan du tro, du giver Folk noget at tale om, du! Vore Venner heroppe i Holsten holder allesammen med dig og bliver ikke kede af at rose dine Bedrifter."

„Jeg er en fredløs Mand, dermed er alt sagt, det brænder nede i Schaffsted, det er min Bedrift, de ligge fældede paa Vejen, Mænd og Heste har jeg dræbt, Skibene plyndrede jeg, og Godset gav jeg til dem, der vilde tage det; et saadant Liv kan ikke vare ved, det indeholder intet og volder mig Lede. Jeg begyndte med Tro og ender med Tvivl, Folket, som jeg vilde virke for, saa jeg ikke forherliget i Storhed og Retfind. Hvor er den Gud, jeg paakaldte? Han kom ikke til mig i Straalerne af Mildhed og Naade, dem, der forkyndte hans Navn, lod han dø i Fortvivlelse, — Venner er blevne til Fjender nu, de forlangte Krig, og den skal de faa. — Det var en sørgelig Arv, de gav mig at bære. — Saa tænkte jeg paa dig, paa den Tid, vi red til Skoven, over den brune Hede og gennem de grønne Enge, da det lysnede og skinnede omkring os, og alle Fugle sang, som det sang herinde i vort Bryst. — Jeg troede ikke, jeg kunde længes saa meget. — Naar du vidste, hvor jeg har kaldt paa dig og ønsket de Dage tilbage og sendt dig Hilsen med den flyvende Sky og listet op i Skoven om Aftenen for at se, om der ikke skinnede et lille Lys ud fra dit Kammer. — Da blev du alt for mig, — slaa ikke dine Øjne ned, du var det jo længe, længe før jeg selv vidste af det, min Religion

blev du fra den Dag, de tog den anden fra mig. Engang tænkte jeg: hvem ved, om Lykken ikke kan blive mig god, jeg vil vove det, som ingen anden tør vove, for at stige saa højt, at jeg kan naa op til hendes Hjerte; nu er ogsaa den Drøm forbi."

„Ved du det saa vist?" spurgte hun neppe hørligt.

„Ja," svarede han med sin blødeste Røst, „for at sige dig, hvad jeg siger her, maa man enten være ved Maalet eller vide, at det aldrig lader sig naa. Du er Højhed og Hæder, jeg Fornedrelsen, om dig lyser og straaler det, jeg gaar ind i Mørket for at forsvinde, hvorledes kan vi to mødes? — Hvorfor tog I mig da herop, hvad vilde jeg her? Kunde jeg se dig og paa samme Tid lukke mine Øjne for det, du er, tilbringe hver Dag i dit Selskab uden at holde af dig, uden siden at tænke paa dig, leve mit rigeste Liv med disse Tanker, kæmpe og aldrig vinde, hige og aldrig naa? — men hvorfor kunde jeg ikke vinde?" raabte han og sprang op fra Bænken og kastede sit Hoved tilbage med al den overmodige Trods og Vildhed, som gjorde ham til Viben. „Jeg er dig ikke værd, jeg er en Bondesøn, blev der sagt den Aften, det Ditmarsker-Folk er ikke vor Lige. — Hvad har de da mere end jeg, alle de, der knæler for dine Fødder? Jeg er ung, jeg er stor, jeg er stærkere end dem, jeg tænker og føler som dem, jeg vil lægge dig ved mit Hjerte og bære dig over al Livets Nød og Trængsel, hvis jeg kunde, — jeg vil gøre, hvad ingen af dem kan: — Du er min Lykke, min eneste Glæde, alt det gode i mig drog sin Næring fra dig, — jeg giver dig tilbage til dine, gaa, tilhør en af dem, og Guds Fred være med jer begge, min bliver du dog ved at være i hver en lønlig Lyst og Attraa. — Du græder, du ryster dit lille Hoved, du holder af mig, dine Øjne siger det, og du tror derpaa i denne Time, men der vil komme en Dag, Beate da en andens Mund synger sin Lovsang for dit Øre, en andens Øjne lyser Velsignelse over dig, paa den Dag vil han bo i dit Hjerte, og jeg vil være glemt, som det Løv, der faldt i Fjor."

Hun havde nærmet sig frygtsomt og skælvende, hun lænede sit Hoved til Vibens Bryst og lod det vugges af hans Hjertes bankende Slag, medens hun lyttede til alle disse Udbrud af en vild og brændende Lidenskab, der blot syntes at søge Ord for at danne en uoverstigelig Kløft mellem sig og sin Genstand. Hun græd over dette Skriftemaal af en Sjæl, der tilbad og forsagede paa samme Tid. En uendelig Smerte afprægede sig i hendes Aasyn under Paavirkning af alle disse Sindsbevægelser. Naar hun saa op paa ham, fandt hun ham stor og frygtelig i sin Trusel, men i hans Røst var der noget ydmygt og hengivent, som rørte hende dybt. Han beholdt hendes Haand indesluttet mellem begge sine, som om han frygtede for, at den skulde blive ham berøvet, hun gjorde intet Forsøg paa at drage den tilbage, men rystede blot paa Hovedet, da han talte om Kærlighed uden at ane, hvor stort et Rum den indtog i hendes Tilværelse. Hans Dom lød saa bestemt og overlegen, som om der ikke kunde gøres nogen Indsigelse imod den, eller som om det alene var ham, der skulde beslutte og bestemme. En Stund stod han tavs og betragtede Beates Ansigt, der var mat og blegt som den hvide Kjole, hun bar, det lod til, at han vilde søge Trøst i den Skrift, han læste i hendes dybe og haabløse Smerte, for det Offer, han bragte, hans Øjne syntes at lukke sig over hende, efter at han havde sendt dem omkring i Værelset for at bringe et Farvel, til alt hvad det gemte. Beate prøvede paa at tale, hun mente at have saa meget at sige, hendes Læber bevægede sig og søgte efter Ord, men fandt dem ikke.

Det ene af Vokslysene brændte ned i Stagen, Maanen skinnede ikke længer ind i Stuen. Nattens højtidelige Fred og Stilhed omkring dem blev pludselig afbrudt ved et langtrukkent Raab ovre fra den anden Side af Ringmuren, Viben lyttede, Raabet gentoges, han vaagnede af sin Drøm og blev atter Handlingens Mand.

Beate klyngede sig frygtsom ind imod ham. „Hørte du?" hviskede hun, „hvem kan det være?"

„De er ude efter mig," sagde han med et haanligt Smil.

„O min Gud! det har du jo ikke talt om."

„Jeg glemte det, da jeg saa dig. — Den Byfoged i Meldorf holder Ord og raster ikke." Han satte Lysene ned paa Gulvet for at komme uden for deres Skin, idet han gik til Vinduet. Beate fulgte efter ham. „Se!" vedblev han, „der henne i Maanelyset kommer de, som vil mig ilde. Nu spreder de sig og slaar Ring om Gaarden. Jeg bandt min Hest ved et af Træerne, det maa være den, som ledede dem paa Spor."

En Skare Ryttere jog henover Vejen og holdt stille foran Graven, der blev løsnet et Skud og kastet Stene over mod Vindebroen, straks efter gentoges Skriget, vildere og mere udfordrende end før, det gav Genlyd inde i Skoven. Nogle af Gaardens Folk ilede halvpaaklædte op fra Kælderen, aabnede Lugen i Porten og raabte over til Ditmarskerne, hvad de vilde.

„Luk op! luk op!" skreg en Stemme, „vi søger en fredløs Mand, som er flygtet ind til jer."

Viben havde hørt alt. „Jeg maa afsted," hviskede han og traadte bort fra Vinduet. „De Mænd der vil ellers volde Ulykke."

„Vi lukker ikke op," sagde Beate.

„Aabner I ikke med det gode, forstaar de selv at skaffe sig Indgang."

„Men hvorledes vil du komme bort?" spurgte hun skælvende.

„Havedøren staar aaben, i Muren gaar et Hul ned til Vandledningen, og udenfor er Graven ikke dybere, end at jeg kan vade over den."

„Nej," svarede hun bønligt, „du maa ikke gaa, det vilde være at sende dig i Døden. Kom! skjul dig herinde, hos mig vil ingen falde paa at søge dig." Hun tog Lyset og aabnede en Paneldør, som førte til et lille Sovekammer. „Gaa derind," hviskede hun, „det Dørtrin har aldrig nogen fremmed traadt over."

Viben blev staaende i Døren, hans Blik omfattede enhver Genstand, Himmelsengen med det stivede Omhæng, den opslagne Bønnebog paa det brune, udskaarne Egetræs Bord og en lille Porcellænsskaal, hvori to grønne Grene stod i Vand. Alt var hvidt og blankt og skinnende derinde, — det hørte nu ogsaa til den Tids Luksus, — alt var saa uskyldigt og jomfrueligt i denne Helligdom; han nølede med at gaa frem.

„Men de vil blive holdende derude," indvendte han, „de forlader ikke Gaarden før den lyse Dag i Morgen."

„Saa bliv her til i Morgen," sagde hun.

Et Øjeblik stod han uden at svare, i det næste bøjede han sig ned og kyssede Dørtrinet, han indesluttede hende i sine Arme og trykkede hende vildt og heftigt til sit Bryst, hendes Aande forenede sig med hans, hendes Blik søgte hans, to brændende Flammer mødtes, den mørke Strøm af hendes opløste Haar udbredte sig over ham som et nyt Kærtegn; det var som, om et gloende Jærn havde berørt hendes Læber, idet hun atter gled ud af hans Favn. — Derefter hævede han sig op i Vinduet, vinkede med Haanden og sprang ned i Gaarden.

Beate støttede sig til Bordet, lyttende og aandeløs, hun vovede ikke at gaa hen til det aabne Vindue. Da blev Døren reven op, og Kay styrtede ind med et Lys i Haanden. Han var indhyllet i et uldent Sengetæppe, under hvilket de nøgne Fødder stak frem, hans Ansigt viste en frygtelig Magerhed, og den graagule Hud rynkede sig over de fremstaaende Kindben. Han saa sig forbavset og ligesom skuffet omkring i Værelset, før han udbrød:

„Viben! Hvor er Viben? Han maa være her, jeg kan føle det paa mig, det var, som om jeg hørte hans Stemme, mens jeg laa og sov, hans Røst kaldte paa mig. Har du set ham, Beate? Nægt det ikke."

„Han var her," svarede hun klangløst, „nu er han borte og kommer aldrig igen."

Lyset faldt ud af Kays rystende Haand, idet han satte sig ned paa Bænken. „Han var her og tænkte ikke paa mig," hviskede han klagende. „Han holder af dig, det var for din Skyld, han kom, det kan jeg forstaa; men et Ord, et Haandtryk maatte der vel være tilovers for mig. Jeg har længtes efter ham hver Dag, siden han drog fra os, han derimod glemte mig."

(Fortsættes.)

Du er en Mand!

Du er en Mand! Du har en Plet,
hvor du skal staa din Prøve
i Kamp for Sandhed, Pligt og Ret,
hvor du din Daad skal øve:
Et Liv, der uden Pynt og Bram
kun i et stille Virkes Dragt
og aldrig klædt i fremmed Ham,
har varm og aandrig Virkemagt!

Du er en Mand! Lad det staa fast
i hver Minut og Time;
i Dagens Værk, i Stormens Kast
det med dit Liv sig rime!
Du er en Mand, der har din Pligt,
du har det stille Arbejdsfelt,
saa lev da Livet varmt og rigt,
bliv i dit Stræb en Fredens Helt!

Du er en Mand! Saa vær en Mand
i alt, hvad der dig møder,
hold du kun stolt og trofast Stand,
om end dit Hjerte bløder!
Og sving dit Banner frit og kækt,
om knust din Arm maa segne brat,
vær med at løfte Fremtids Slægt, —
da smiler du ad Dødens Nat!

Olaf Andersen.

Havebrug.

Duegødning kan anvendes til enhver Aarstid, ogsaa om Sommeren. Den fordelagtigste Maade at benytte denne Gødning paa, er at støde den til Pulver og bringe dette ud paa Jorden om de i Vækst værende Planter, hakke det ned og sørge for Fugtighed. Virkningen er da fortrinlig.

×

Spørgsmaal og Svar.

Jeg har nogle Jordbærplanter (1- og 2-aarige) som slet ikke har blomstret i Aar. Er de ufrugtbare og bør bortskæres?

Kan jeg sikre mig mod Gentagelse af denne Ufrugtbarhed, ved kun at formere af de Planter som har baaret Frugt?

Hvilke Jordbærsorter er bedst at anvende i Smaahaver, paa høje Steder, og hvilke paa lave?

(Haven skraaer mod Vest ned til en Eng.)

N. N. i R. Skole.

Det vilde have været af Interesse, om De havde opgivet, hvilken Sort, Talen er om, og hvorfra den stammer, samt hvorledes Plejen har været, særlig med Hensyn til de anvendte Gødningsslags.

De bør tage Udløbere af de frugtbare Planter, ved hvilke De vel i Tide har sat Mærke.

Paa højere beliggende Steder kan De dyrke Akkinson, der ikke lider saa meget under Tørke som andre Slags Jordbær. Iøvrigt bør man gaa ud fra, at De vander, naar det er nødvendigt; dette i Forbindelse med, at De har lave Partier at raade over, opfordrer til at dyrke af Sorterne Victoria, der er meget frugtbar, Abundance ligesaa, Vicomtesse Hericart de Thury, der har et meget sødt Bær. Af sildigmodne Sorter skal nævnes Wizard of the North, der vil være lønnende paa en fid Plads i lidt Halvskygge, samt Lucida perfecta.

De anførte Sorter er saadanne, som egner sig til Flødejordbær altsaa ogsaa til Handel.

* * *

Maa jeg udbede mig et Raad, hvorefter jeg kan dræbe det Insekt, som udsuger og ødelægger mine store Espalier-Roser. (Jeg sender hermed en lille Gren af en Rose, hvorpaa der findes Æg eller Smaadyr.) Af saadanne Samlinger af Æg findes paa en enkelt Rose mange Tusinde, og jeg har maattet afskære et Par Hundrede Alen af Rosens Grene, da de var udgaaede.

De tilsendte Dele er Skjoldlus. (Jeg antager, at der paa Roserne, foruden de tilsendte brune, findes en Mængde hvide „Skjolde“.)

Roserne maa beskæres stærkt i Tide om Foraaret, forinden Æggene udklækkes; de tilbageblivende Grene og Stammer, der viser sig besatte med den af Skjoldene dannede Skorpe, afbørstes grundigt med en stiv Børste. Dette Arbejde gaar temmelig let fra Haanden, da hverken Skjolde eller Æg sidder synderligt fast paa Barken. Til yderligere Sikkerhed kan bagefter sprøjtes med Petroleums-Emulsion. J. J.

NB. Under Rubriken „Havebrug“ besvares alle Spørgsmaal, vedrørende Havevæsen.

Fjerkræ og Biavl.

Daarlig Jords Anvendelse som Bimark.

Her er saa ofte, ja i Regelen, omtalt Planter og Kultur, der fordrer god Jord og mere eller mindre Omhu. Her skal nu hidsættes en Artikel, der omhandler yderst daarlig Jord, og hvorledes en saadan kan gøres frugtbringende i Biavlens Tjeneste. Fr. Huck, der er en dygtig og rationel Biavler, skriver i et tysk Tidsskrift: En Biavler, der har i Sinde at lægge ca. 1½ Tønde Land, temmelig ufrugtbar, stenet eller gruset Jord ud til Biplanter, som formerer sig selv, spørger om, hvilke Planter, der bedst egner sig hertil, og hvad Prisen er paa det paagældende Frø. Jorden bestaar som sagt af Grus og Sten, der ved en 6 Tommers dyb Pløjning kommer frem mellem det tynde Muldlag.

Huck bemærker, at det er meget glædeligt, at der findes saadanne Biavlere og haaber, at andre vil tage Eksempel heraf, thi der er jo overalt Lejlighed nok til at dyrke Biplanter, enten af den ene eller den anden Slags og paa den ene eller den anden Maade. Man kaster blot et Blik paa sin Egn, paa de mange Slags etaarige, vedvarende og træagtige Planter, der yder Honning, og man vil finde, at mange Planter kan anvendes uden at komme i Konflikt med andre Kulturer.

Gruset og stenet Jord kan vel regnes til den sletteste, thi den er fattig paa Næringsstoffer, og Planterne, der her dyrkes, kommer i tørre Aar ofte ikke til Udvikling, men tørres hen. I mindre tørre Aar trives i den nævnte Jord dog mange Slags Planter, der er gode Honningkilder for Bierne. I første Række staar i saa Henseende Almindelig Slangehoved, der dels yder megen Honning, dels ved sin Optræden i vild Tilstand paa Grusjord anbefaler sig til Anvendelse for Øjemedet. Den er egenlig kun en toaarig Plante og dør derfor sædvanlig, saa snart den har baaret Frø, men den formerer sig selv ved Frø, saa at der stadig findes ny Planter. Den blomstrer fra Juli til September (Juni—August), under visse Omstændigheder endog til November, og den fortjener at dyrkes i Mængde paa al øde, stenet, slet Jordbund. Naar Planten slaas, førend Stænglen bliver haard, og den da tørrer til Hø, afgiver den meget Foder, der ganske vist ikke hører til det bedste, men som dog ikke forsmaas af Faar og Geder. Efter Slaaning af den blomstrende Stængel skyder Planten ny Blomsterstængler, der blomstrer til langt ud paa Efteraaret. Den retteste Fremgangsmaade er imidlertid kun at afskære de Blomsterstande, der er visnet fremme, og lade de ikke helt udviklede blive siddende; paa den Maade opnaar man en stadig Blomstring. Frøet forekommer sparsomt i Handelen, man bør derfor selv samle det, hvilket jo heller ikke volder Vanskelighed — hvor Planten forekommer.

Andre Planter, der vokser vildt paa og altsaa yder daarlig, gruset og stenet Bund, er: Farve-Vau, Læge-Hundetunge, Læge-Jærnurt, Burre, Æselsfoder, Dueurt(?), Hjertespand, Hornskulpe, Smalbladet Timian, Katteurt, Marube. Men ogsaa vore gode Honningydere blandt de kløveragtige Planter, Stenkløver m. fl., Sandlucerne o. fl., kan medtages, om de end naturligvis trives bedre under andre og bedre Jordbundsforhold. Naar de ikke staar for tæt, men spredte mellem andre Planter, holder de ikke sjeldne ud her nogle Aar.

Man bør saa de nævnte Planter i Blanding, saa mange Slags som muligt, man er da altid sikker paa, at en Del vil lykkes og afgive Træk for Bierne. Man opnaar ogsaa derved at faa en længere Blomstringstid, navnlig vil man opnaa et godt Hoved- og Eftertræk. Jorden maa naturligvis i Forvejen behandles saa godt, som det er muligt. Det er heldigst at bearbejde Jorden dybt og derved lægge den op i „Bakker og Dale“; dette er bedre end at pløje og harve den jævn.

Varigheden af en saadan Biplante-Mark beror paa forskellige Omstændigheder; bl. a. paa selve Jordbunden og Beliggenheden. Man kan regne mindst 4—5 Aar. Saa snart Planterne begynder at tabe sig i væsenlig Grad, pløjes Jorden, og den maa da helst gives nogen mindre værdifuld Gødning — daarlig Kompost eller andet Affald. Det vil i Almindelighed ikke være nødvendigt at saa, da der vil være Frø nok i Jorden, som nok skal spire. Kun kan der være Tale om at saa efter med Frø af en eller anden Plante, der er af særlig Værdi, men som enten ikke eller kun sparsomt forekom.

Med Hensyn til Prisen for Frø til den første Udsæd bemærker Huck, at denne vil være 6—17 Kr. pr. ½ Td. Land — alt efter Valget af Arterne. Samme Pris vil det ogsaa blive, hvis man foruden de nævnte Planter, der alle er to- eller fleraarige og altsaa først blomstrer Aaret efter Udsæden, vil saa en Del etaarige Slags for at faa Træk allerede første Sommer. Af saadanne Planter, der vel forlanger bedre Jord, men som dog godt, i alt Fald naar der gødes lidt, vil kunne lønne sig, nævnes: Serradella, Boghvede, Sommerrybs, Kommen, Kornblomst, Phacelia o. fl., der alle blomstrer samme Sommer, og hvis Frø er billigt, saa at der ikke tabes meget, om end Resultatet skulde blive daarligt.

J. J.

For Hus og Hjem.

Tørret Frugt. Det bedste Kendetegn paa fuldstændig Tørhed er, at der ikke, naar man bryder Frugtstykkerne eller trykker dem mellem Neglene, kommer mindste Draabe Vædske. Viser der sig Skimmel eller smaa Maddiker, maa Frugten skyndsomt anbringes i stærk Varme, som t. Eks. i en Bagerovn, efter at Brødet er taget ud.

*

Løg maa for ikke at raadne opbevares paa et tørt og luftigt Sted. De beskyttes mod Frost ved Halm eller Hø. Er Bladene paa Løgene fuldstændigt tørre, kan man lade dem sidde ved; men naar Løgene er bestemte til Salg, maa Bladene fjernes ved Optagelsen.

*

Alle Vegne fra.

Pengestykker, Knapper, Kugler o. desl. glatte Genstande, der ikke sætter sig fast i Spiserøret, naar de af Vanvare synkes, fjernes nu af Lægerne ved den saakaldte Kartoffelkur. Patienten maa nyde større Mængde med Smør uden Drikke, hvorved hele Tarmkanalen udvides ligeligt, saa at det fremmede Legeme ikke kan hefte sig fast, men fjernes ad naturlig Vej. Det er paa denne Maade lykkedes at fjerne Mønter, Vægtlodder, Tandsæt paa 5 Centimeters Længde og 3 Cm. Bredde, ja endog Sikkerhedsnaale, Søm o. s. v. uden Skade for de indvendige Dele. Tyve og andre Forbrydere sluger ikke sjelden uden Bekymring stjaalne Ringe, Dresmykker og Guldstykker, naar de frygter for Opdagelse, fordi de ved, at disse Genstande ikke derfor er tabte. Det engelske Politi har ogsaa med heldigt Resultat anvendt Kartoffelkuren, naar der kunde være Mistanke om, at saadanne Smaating var bragt i saa fiffig Forvaring. — En Købmands treaarige Søn slugte for ikke længe siden en Sikkerhedsnaal. Den tilkaldte Læge ordinerede mosede Kartofler med Smør, og 43 Timer efter kom Naalen atter til Syne. — Et elleve Maaneder gammelt Barn slugte for kort Tid siden en Skrue. Lægen ordinerede Kartofler tilberedt paa forskellig Maade og Hvedebrød dyppet i Mælk, idet han forøvrigt forbød al flydende Næring. Trods den indtræffende Forstoppelse holdt Barnet sig ret livligt, og efter et Afføringsmiddel den fjerde Dag kom det af med Skruen, som var omhyllet af de haarde Ekskrementer.

Hovedbrud.

Gaadespørgsmaal.

Hvad er det for et Dyr, der har mit sidste paa mine første og derfor kaldes mit hele?

J. J.

Firkantet Nød.

Af 1 P, 2 A, 2 E, 2 G, 2 U, 3 V, 4 N dannes 4 Ord, der, læste fra venstre til højre og fra oven nedad, er:

1 er Gemme,
2 er det ubehageligt at have,
3 en Flod,
4 er det ubehageligt at have med at gøre.

J. J.

Rebus.

1 1 a g

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 43: Frost og Sne — Regn — Sogn — Snog — Tosse — Ost — Seng — Rose.

Gaade i Nr. 43: Digterværk.

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø.**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen“ udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Et Sommerbillede, Minder fra gamle Dage, af B. E. Naadigherrens Guldur, Fortælling af Knud Skytte, med to Billeder, (Sluttet.) Vore Skovtræer, III. Bøgen, af Fr. Ring, med to Billeder. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Du er en Mand, Digt af Olaf Andersen. Havebrug. Fjerkræ og Biavl. For Hus og Hjem. Alle Vegne fra. Hovedbrud.

Nr. 45. Søndag den 6. August. 1893.

Tivoli.

I.

I denne Maaned er det halvtredsindstyve Aar siden, Tivoli første Gang aabnede sine Porte for Publikum, og ligesom andre Berømtheder vil det fejre sit Jubilæum med en Række Fester, danske og italienske, ved Dag og Nat, hvor Champagnen vil perle omkap med Humøret — det meget omtalte Tivoli-Humør — og hvor Raketterne vil funkle som Tusinder af Stjerneskud mod den blaa Augusthimmel. Intet Jubilæum kan heller være bedre paa sin Plads; thi Tivoli er jo selve Festernes By, deres Arnested, om man vil, og var det fra sine første Dage. Men naar Tivoli nu holder Jubilæum, saa betyder det noget mere end de fyldte halvhundrede Aar, det betyder, at det er blevet Københavnernes Kælebarn, at i det svundne Tidsrum er ca. 21 Mill. Mennesker vandrede ind gennem det berømmelige Tælleapparat, at det har vundet europæisk Ry, at det fra en Forlystelseshave er blevet til en „Institution", fra et tvivlsomt Foretagende til en Guldgrube for sine Aktionærer, og endnu mere, det betyder, at Tivoli har holdt sig ung og frisk gennem Aarene, at det har lyttet til Tidens Krav og altid ihukommet sin Stifters bevingede Ord: „Tivoli bliver aldrig færdigt."

Trods de Halvhundrede er Tivoli lige ung, ja ungdommelig endnu, og intet vemodigt Tilbageblik vil et Øjeblik dæmpe Jubilæumsfesternes Fanfarer.

Tivoli har været sig selv lig fra første Færd. Som ved et Trylleslag blev denne Fehave til. Midt i en idyllisk Natur, paa Grænsen af By og Land, voksede den frem, omkranset af grønne Voldskrænter, beskygget af ældgamle, løvrige Alleer og oplivet af blinkende Stadsgrave. Og det var midt i Militærvæsenets allerhelligste, det ærværdige Fæstningsterræn, som Hovedstadens Kommandant hidtil strengt havde værget for, at denne yderst borgerlige Institution blev anlagt, en lys Ide og en dristig Plan, som indtil i Dag har vist sig at være de rette. Fredeligt og stille havde der været i Egnen ved den gamle Vesterport. Fra Portens Tag, der var Spaserevej, kunde Folk nyde Udsigten ud over Landet og det sparsomt bebyggede Vesterbro og Frederiksberg, Køernes Brølen lød ude fra Markerne, Duften fra Kløveragre og Gartnerhaver vuggede under Voldtræernes Kroner, Militæret vaagede over Fæstningsterrænet, hvor kun nogle græssende Heste og fiskende Medborgere fik Lov at sætte deres Ben. Til den anden Side havde man saa Byen, den endnu gammeldags By, med dens Huse og Haver og dens beskedne Færdsel, der dog altid maatte være forbi paa Slaget tolv Midnat, thi saa lukkedes Byens Porte. Det er denne Egn, som Digteren Kaalund dvæler ved, hvor han i sine smukke Strofer minder det nye København om, hvad det har tabt i det gamle:

„Din Stadsgrav — og din Kirsebærgang,
hvor Violer vi plukked,
hvor den blomstrende Tjørn over Vandet hang,
og Sivene vugged,
hvor den vilde Drossel i Buskene sang,
mens Aftenen dugged,
og Fiskeren med sin Bambusstang
over Bredden sig bukked. —

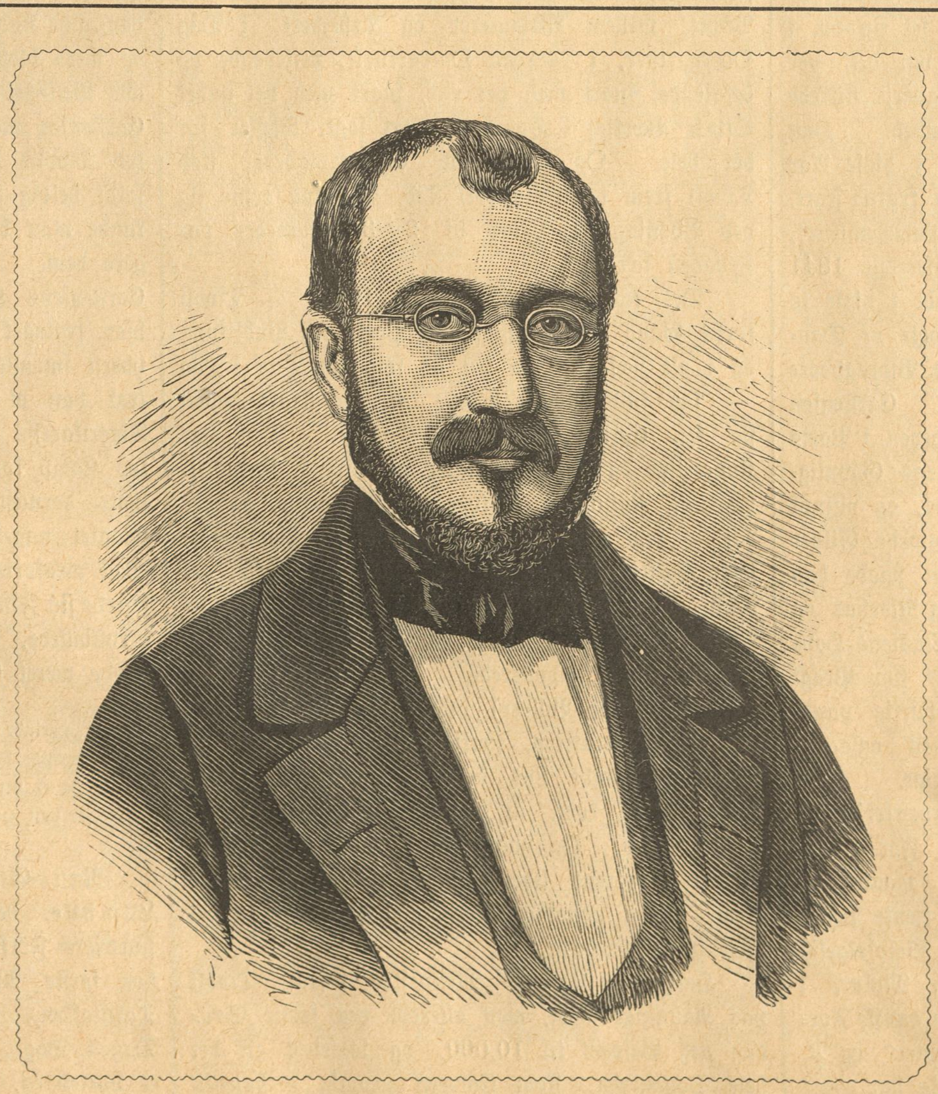

Georg Carstensen.

Og de gamle Broer, som spejled sig smukt
dernede i Vandet —
og Udsigten lige til Køgebugt —
og Synet af Landet,
naar Solen gik ned, og i Aftenen sval
den første Stjerne
tændtes paa Himlen — mens Hornsignal
lød fra det fjerne."

Bygmesteren, som midt i dette stille, hyggelige Fæstningsterræn fremtryllede Vidunderhaven, var **Georg Carstensen**, Løjtnant i Studenterkorpset, selv et Stykke af et Vidunderbarn, med Eventyrblod i Aarerne og en eksotisk Fantasi, der havde suget sin første Næring under Afrikas og Frankrigs Sol. Hans Fader var dansk Konsul i Marokko, Moderen var fra Reval, og selv havde han set Dagens Lys i Algier 1812 som den førstefødte af et Dusin Søskende. Sin Barndom tilbragte han dels i det rige Fædrenehjem, mellem Araberstammer og Folk fra alle Verdensegne, dels i Danmark, hvor han blev sat i Herlufsholms Skole; men næppe var han bleven Student, før Barndommens brogede Indtryk gød ham Rejselængsel i Blodet. Han havde nemlig Lyst til alt undtagen til alvorlige Studier, han spillede godt, hans dramatiske Efterlignelsestalent fristede ham til at gaa til Theatret, med sit lyse Sind og sprudlende Humør var han en hyppig og velset Gæst i Kammeraternes glade Lag; men en skøn Dag havde han vendt baade Theaterplaner og Studentergilder Ryggen og drog over Spanien hjem til den fædrene Arne hinsides Middelhavet. Det var nok hans Agt at komme ind i Fremmedlegionen, men i Stedet for gav Faderen ham en større Pengesum, og saa drog den unge Student til Paris, gjorde derfra en Afstikker til Amerika, kom atter tilbage og vendte over Frankrig, Spanien og Portugal hjem til Danmark.

Og fra den Stund var Georg Carstensen en navnkundig Mand i København. Hvor mange af af Datidens unge Mænd havde vel set sig om i Verden som han? Og endnu færre var det, der hjembragte saa mange Ideer og Planer, skikkede til at fange Øjeblikkets Opmærksomhed. Han kastede sig over Bladliteraturen, som i disse Aar — det var sidst i Trediverne — skød kraftig Fart, og begyndte med et Ugeblad, kaldet „Portefeuillen", men forvandlede det efter en ny Pariserrejse 1841 til „Figaro", og saa at sige indsvøbt i disse to Blade — der forøvrigt ofte talte nogle af Danmarks berømteste Digtere blandt sine Bidragydere — ligger den første Spire til Tivoli. Carstensen havde nemlig lært Bladudgivervirksomheden i Paris og Amerika og kendte derfra Reklamens Gavnlighed. Hvad dengang endnu var uhørt, og vistnok ejheller har gentaget sig siden: han gjorde Gilder for sine Abonnenter. Om Vinteren havde han Tilladelse til at benytte Christiansborg Ridehus og om Sommeren Rosenborg Have og Classens Have til sine Fester, der arrangeredes med stor Pragt og stor Dygtighed og derfor ogsaa hurtig vandt stort Ry ikke blot i Hovedstaden, men ogsaa i Nabobyerne paa Sjælland og i Sverige. Især var det Sommerfesterne med deres Fyrværkerier og Vauxhall-Belysninger, der slog an. For Abonnenterne var alt gratis, men andre maatte til Gengæld betale rigeligt, og Carstensen tjente Penge baade ved sine Blade og sine Fester. Selvfølgelig sørgede de andre Blade for at gyde Malurt i Festbægeret ved at kalde ham for „den danske Fornøjelseskunstner," „en literær Probenreuter" og P. L. Møller skrev om ham, „at han stedse har været betragtet som uskyldig i alt i hans Blad, hvad der ikke hører til Plakat- og Annonce-Literaturen, i hvilket Fag hans Stil er uovertræffelig."

Af alle sine gode Ideer fandt Carstensen snart, at Festerne var de bedste, kort og godt, han maatte have et Anlæg eller Etablissement, hvor der til Stadighed kunde afholdes Fester, og hvor de forskellige Forlystelser kunde samles paa eet Brædt. Tanken om Tivoli var født. I Oktober 1841 gik Carstensen med sin Ansøgning til Kong Christian den Ottende, hvem han forsikrede, at hele det politiske Røre og Kandestøberi vilde forsvinde, naar Folk rigtig fik Lejlighed til at more sig. Det var en Erfaring, som allerede de gamle romerske Kejsere havde gjort, Christian den Ottende var noget nær af samme Mening, og i April 1843 modtog Carstensen kongelig Privilegium paa sit Forlystelses-Etablissement. Endnu en større Sejr vandt han dog, da han fik en Stokmilitær som Københavns Kommandant „til at lukke Bastionen op", som det hedder i en bekendt Tivolivise, hvilket paa jævn Prosa vil sige, at han ifølge kongelig Resolution fik Tilladelse til at anlægge sit Sommer-Tivoli paa „det store Terræn, som er beliggende paa Københavns Fæstnings Glacis imellem Vesterport og Tømmerpladsen," ialt 11 Tønder Land, mod en Leje af 472 Rdlr. 4 Mark.

Nu havde Carstensen Privilegium og Grund, men Pengene fattedes ham endnu. Saa gik han Aktietegningens Vej, og skønt der blev udstedt 1000 Aktier, hver kun paa 25 Rdlr., tog det dog Tid, før den runde Sum af 25,000 Rdlr. var naaet. De fleste Aktionærer var velhavende Smaaborgere, hvoraf en Del ydede Arbejde eller Raastoffer i Stedet for Penge. Ikke desmindre grebes de jævnlig af Modløshed overfor det — som det syntes dem — vilde Spekulationsforehavende, Aktierne sank betydeligt, og da Udgifterne begyndte at overskride det tegnede Beløb, truede det med, at Arbejdet skulde standse. Men det nye Foretagendes Sjæl var Carstensen, og han var Fyr og Flamme, ikke til Sinds at standse, paa Færde alle Vegne, mellem Aktionærer og Arbejdere, i Dag Overgartner, i Morgen Overarkitekt, vejledende og befalende, snart med det ene, snart med det andet Stykke Værktøj i Haanden, kort sagt, Mester for det hele. Og trods alle Genvordigheder skød Tivoli frem i utrolig kort Tid, Bygning rejste sig ved Bygning, i Løbet af 2—3 Maaneder var Fehaven færdig.

Det var den 15de August 1843, at Tivoli første Gang kunde aabne sine Porte for Publikum, og i alt væsenlig saa det ud som den Dag i Dag — saa fuldkomment havde det hele straks tegnet sig for Carstensens livlige Fantasi. Der var Koncertsal og Bazar, Theater og Cirkus, Karusselbane og Rutschbane, Skyde- og Keglebane, og der var — som nu — et rigeligt Antal af Pavilloner, hvor Gæsterne kunde nyde af Mad og Drikke, det bedste københavnske Restauratører kunde skaffe til Veje. Først og fremmest var det Koncertsalen og Bazaren, der imponerede. Den første (som ses paa omstaaende Billede) indtog alle ved sin nydelige Glaskonstruktion, særlig om Aftenen, naar de mange straalende Lys brødes gennem de farvede Glar; dertil kom, at det var Københavns største Koncertlokale. Og naar paa de stærkt oplyste Festaftener Bazarens lige og buede Ildlinier traadte frem, kunde adstadige Borgere drømme sig ind i østerlandske Eventyr.

Halvfjerde Tusinde Mennesker besøgte Tivoli paa Aabningsdagen, men allerede den første Søndag steg Besøget til 10,000, og saaledes gik det hele Sommeren, skønt Entreen jævnlig forhøjedes fra 1 Mark til 2 eller endog 3 Mark. Den driftige „Entreprenør", som Carstensen nu kaldtes, havde vundet Slaget. Tivolis Navn var paa alles Læber, og dets Ry snart vide om Land. Det var et ægte født Barn af København, derfor snart alle rigtige Københavneres Yndling. „Den sidste Rest af drømte Friheder og Rettigheder," skrev Plougs Blad „Fædrelandet", „kunde forsvinde mellem vore Hænder, Høsten kunde slaa fejl, Kvægsygen udbryde, Øresundstolden tabes, Slesvig og Holsten løsrive sig, og Jylland gaa under ved en Vandflod, Københavnerne vilde i denne Tid dog kun have een Interesse, og den hedder — Tivoli."

Næste Aar gik det endnu mere straalende end i det første. Det var Carstensens Glanstid. Han var Tivolis Selvhersker, hans var Ideen, og hans var Privilegiet, overlegen og elegant færdedes han Aften efter Aften paa sit kære Etablissement, omgivet af talrige Venner, beundret af hele det glade København. Han forbedrede og forskønnede Haven og strøede med rund Haand Penge ud, trakterede paa sine Venner og laante til Per og Povl, blot de forstod at røre hans gode og lidt forfængelige Hjerte. Det var kun Aktionærerne, han stod paa en mindre god Fod med. Hvor rigeligt end Markerne randt i Tælleapparatet, kunde de dog ikke faa Udbytte nok af deres Aktier. Og lige saa lidt kunde de brave Smaaborgere forlige sig med Carstensens stadige Forøgelse af Udgifterne, hans kostbare Vaner og selvsikre Optræden. Slog Direktørens Planer saa engang imellem fejl, som i 1845, da Tivoli gav Underskud, knurrede og klagede man, og alt imens gik Aktierne fra Haand til Haand snart til stigende, snart til synkende Priser. Det var disse stedse utaalmodige Aktionærer, Carstensen gav det slaaende Svar: „Tivoli bliver saa at sige aldrig færdigt."

Efter fem Aars Forløb skulde Aktierne være amortiserede, og Carstensen Eneejer af Etablissementet. Men saa vidt kom han aldrig. Ved slet Økonomi var han, trods de store Summer han tjente, i en stadig Pengeforlegenhed, idelig maatte han give Køb over for Aktieselskabet, saa dette mere og mere blev hans Herre og kunde foreskrive ham alle Betingelser. Da Krigen brød ud 1848, gik Carstensen med som frivillig, idet han kort og godt lod Tivolis Bestyrelse vide, at hvis Krigens Gang faldt heldig ud, og der skulde afholdes Fester, saa kunde man blot sende Bud efter ham til at arrangere dem. Fra den Stund var det forbi med Carstensens Herredømme i Tivoli. Hans Gage blev frataget ham, Aktieselskabet behandlede ham yderst smaaligt, og da Krigen var til Ende, foretrak han at gaa paa andre Eventyr. Efter en Amerikarejse kom han atter hjem og førte en haabløs Kamp for at generobre sit Hjertes Barn, forsøgte dernæst at stifte en Konkurrent, men før Maalet naaedes, døde han ved Nyaarstid 1857. Saa medførte Tiden sin Forsoning. Da Tivoli fejrede sin Femogtyveaars-Fest, rejste det sin Stifters Brystbillede, og det trofaste Publikum, der altid havde været Carstensens Støtte, sang:

„Herinde staar hans Minde med alles Sympati,
herinde kan den blinde knap nægte hans Geni.
Ja er der een at finde, der ikke stemmer i
et højt Hurra for Tivolis Stifter?"

Næst Georg Carstensen er det gamle H. C. **Lumbye**, der har knyttet sit Navn til Tivoli, i snævrere Forstand til Koncertsalen, hvor han fra den første Aften og i henved tredive Aar førte Taktstokken, og hvor hans Melodier klinger den Dag i Dag. Ligesom sin „Entreprenør" var han et Lykkebarn, og født — i Fald det skulde være rigtigt med en Guldskilling i Haanden — i København 1810. Han var Søn af en Vagtmester, og selv blev han først Trompeter ved et Dragon-

regiment, forsattes saa til Hestgarden og øvede nu sit Kompositionstalent paa Marscher, Danse- og Sangmelodier, der udarbejdedes „i det snævre Kaserneværelse, der paa een Gang indesluttede hans Musa, hans Kærlighed og en voksende Børneflok.“ Disse Melodier lød fra Balsalene og Lirekasserne, blæstes paa Vagtparaden og fløjtedes af Drengene paa Gaden; men det var dog først, fra den Stund Lumbye betraadte Dirigentpladsen i Tivolis Koncertsal, at hans Navn vandt sit fortjente Ry baade i vor Musikverden og blandt Folket, og han selv ret fandt det Væld af henrivende Toner, han gemte i sit Bryst. Hans Orkester var det dygtigste, tillige fra første Færd det mest skattede. Han satte saa at sige hele Etablissementet paa Musik, idet han lavede Galoper for Skydebanen, Dampkarusselbanen, Theatret, Cirkus, Rutschbanen o. s. v., men over dem alle ragede den udødelige Champagnegalop, der skal være bleven til en aarle Morgenstund, da Lumbye glad kom hjem fra et muntert Champagnegilde og, just som de første Solstraaler smilede ind gennem Ruderne, satte sig til Klaveret, nynnede og spillede. Af andre berømte Kompositioner kan nævnes den dejlige Fantasi „Drømmebilleder“, „En Sommernat paa Møens Klint“, „Johanne Louises Vals“, tilegnet Fru Heiberg, „Zigøjner-Galop“, „Jubel-Galop“ o. fl.

Ogsaa paa Koncertrejser i Udlandet, Berlin, Wien, Paris, høstede Lumbye baade Guld og Ros, sammenstilledes med Kunstens store Navne og hjembragte Kufferter fulde af Laurbærkranse. Thi hjem kom han altid. Lumbye og Tivoli hørte sammen. Blev han rost andre Steder, blev han forgudet her, og enhver kunde nynne hans Melodier efter uden dog at blive træt af at høre dem. Men det var saare langt fra, at dette steg den fremragende Komponist til Hovedet eller voldte ham Men paa hans ærlige og aabne Sjæl. Han vedblev at være den beskedne, joviale Mand og den drømmende Kunstner. Lumbye døde 1874, og samme Aar rejstes hans Brystbillede foran Koncertsalen.

B. E.

I den store Stad.

(Med Billede fra London.)

For ikke lang Tid siden bragte „Husvennen“ et Par Skildringer af Londons Pragtbygninger, der hæver sig som monumentale Storværker over den øvrige Vrimmel af Bygninger, Torve og Gader. Med Billedet i Dag føres vi midt ind i Verdensbyens Larm og Færdsel, midt ind i de hverandre krydsende Gader og Stræder, hvor Livet mest af alt faar Lighed med en Myretue.

Husenes Façader viser, at det er et Parti fra de rige Kvarterer i London, offenlige Bygninger veksler med Rigmandsboliger. Hen over den asfalterede Plads bevæger sig en broget Sværm af Vogne og Fodgængere, og uagtet Politibetjenten staar vejledende i Strømmen, vil mangen en dog vist undres over, hvorledes enhver finder sig til Rette og finder sit i denne summende Bikube. Her synes aldrig at være Ro, aldrig at holdes Rast, og Digterens Raab til den travle Slægt, om at „være stille“ høres vist aldrig i denne Færdsel og Larm.

London er Jordens største By; den har over 4 Millioner Indbyggere, mere end dobbelt saa mange som hele Danmark. Ti Tusinde Gader gennemkrydser Kæmpestaden, der optager et Fladerum af $3^1/_2$ Kvadratmil. Men London er ogsaa mere end en By, den er en hel Verden, og mange af dens Børn sætter heller aldrig Foden uden for dens Mure.

Gammel Kærlighed.

Fortælling af Rose Bruhn.

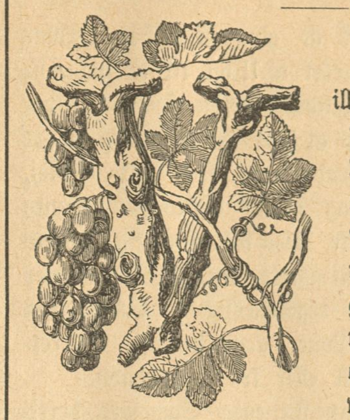

illakvarteret“ hed den Del af Byen, hvor Brostenene hørte op, og Landevejen begyndte. Det var her, at Byens mere velhavende Borgere som Postmesteren med Kanceliraadstittel, og Birkedommeren, der var Justitsraad, samt nogle velhavende Købmænd, der nu som Rentiers tærede paa deres Kapitaler, havde bygget Villaer omgivet af store, smukke Haver. Og her var det, indeklemt mellem Justitsraaden og den rige Dampmøller Sørensen, at Svenske-Lones lille bitte Hus laa og heldede sig op til Justitsraadens høje, sorte Plankeværk. I sin Slags var Lones Hus lige saa pynteligt som de statelige Villaer, for den store Have som omgav det paa de tre Sider, var holdt saa sirlig og net, at ingen Gartner behøvede at skamme sig over den. Og den høje, indhegnede Hønsegaard bag ved, var et fuldendt Mønster paa en saadan.

Svenske-Lone drev sin store Have ved egen Hjælp, og den, tilligemed Hønsegaarden, gav hende et rigeligt Udkomme. Hun havde for mange Aar siden, længe førend Villaerne rejste sig derude, købt dette Stykke Jord og bygget sit lille Hus derpaa. Et Par Byggegrunde havde hun senere solgt fra til begge sine Naboer, og disse Penge dannede saa Grundfonden til den lille Kapital, som hun hvert Aar forøgede med Renterne og dels med det lidet, hun kunde faa tilovers fra sit Hønseri og Gartneri.

Men som alle Byer der er i Opkomst, saa udvidedes ogsaa denne. Saa hændte det, at Ihændehaveren af Byens ældste og største Handelshus døde, og det tilmed som Ungkarl. Og saa gjorde han, som saa mange andre gamle, rare Ungkarle havde gjort før ham, han testamenterede en stor Del af sin Formue til en Stiftelse, der til umindelige Tider skulde bære hans Navn, for saa til Gengæld at yde Husly med Brændsel og en mindre Pengehjælp til gamle Enker og Døtre af den hæderlige Købmands- og Haandværksstand.

Nu var Spørgsmaalet, hvor denne Bygning skulde ligge, og endelig efter lang Debatteren i det kommunale Raad, blev det besluttet, at den kunde bygges ude blandt Villaerne, for der at hæve Byens Udseende ved den Kongelandevej, der dog var Hovednerven, som Indgang fra Landet til Byen. Nogen bedre Plads end Svenske-Lones Grund kunde ikke findes, her havde den Rangen paa den ene Side og Kapitalen paa den anden, hvad mere kunde forlanges for en velrenomeret Stiftelse. Det blev altsaa besluttet, at der skulde stilles et Forslag til Lone om at sælge sit Hus og sin Have.

I Byraadet overdroges det Fattigudvalget at forhandle med Lone om Afstaaelsen af Huset. Fattigudvalget bestod af den stokdøve Møller Petersen, som altid var fraværende, hvorfor man ikke engang ansaa det for andet end Tidsspilde at skikke Bud til ham, samt Drejer Krusmann og Brændevinsbrænder Fangel. De to tradskede saa en Eftermiddag ud til Lone.

Brændevinsbrænderen var en af Byens Matadorer og sad i Raadet i Kraft af sin fremmelige Plads i Byens Skatteligning. Han havde oprindelig været Karl hos en Bonde paa Landet, tog saa ind til Byen som Brænderikarl hos gamle Brændevinsbrænder Jacob Olsen, som netop et Aar før havde giftet sig med sin ret kønne og unge Skænkepige. Hun tog ham, fordi det var klart for enhver, at en Delirium tremens snart vilde gøre hende til Enke. Der gik imidlertid et Par Aar, hvor hun trøstede sig med at kokettere med den friske og smukke Brænderikarl, der var fra samme Sogn som hun selv. Saa en Dag, da Jacob havde taget Højden fra Morgenstunden, snublede han over et Dørtrin, brækkede det ene Ben og døde kort efter. Elleve Maaneder efter var Rasmus fra Fangel Brændevinsbrænder og lykkelig Ægtemand.

Det var i de Tider, da de smaa Brænderier var forholdsvis store Guldgruber, Penge var der i Forvejen og flere sankede han. En Lotterigevinst kom til, og han var, som sagt, en af Byens største Skatteydere, hvilket han heller ikke undlod at fortælle, hvor Lejlighed bødes. Han drak noget, men belært af sin Formands ublide Skæbne, ikke mere end hans Konstitution vilde kunne holde til i en Del Aar.

Drejeren var en lille, tyndhaaret Mand uden synderlig Indflydelse. Sit Byraadsmandat skyldte han en Kreds Smaaborgere, som samledes et Par Gange om Ugen til „66“ og en lille Punsch i Madam Petersens Beværtning i Baggade. Denne Kreds havde han imponeret ved jævnlig efter et Par Glas at udvikle, hvorledes Byens Anliggender burde røgtes, og særlig havde han lagt Vægt paa, at der trængtes til Mænd, som turde sige Byfogden og Prokuratoren, at Byens Borgere selv vilde have en Mening om Tingene.

Men siden han kom ind i Raadet, var han bleven for sin for den gamle Beværtning, og da det heller aldrig spurgtes, at hans Opposition gav sig Udslag i Raadet, stod han for Fald til næste Omgang, hvis ikke nu de store forbarmede sig over ham.

Lone var ene hjemme, da de kom. Hun gik og puslede med sine Blomster ude i den lille Have.

„Vel bedst at jeg fører Ordet?“ henkastede Fangel til sin Kollega.

„Bevares ja, naturlig,“ udbrød Drejeren bukkende. „En Mand med Deres, hm, — Dannelse og Skatteevne . . . .“

„Naa, Lone,“ begyndte han saa. „Vi er en Deputation, eller mere juridisk, vi er et Udvalg, lille Lone.“

„Jeg har da vel inte gjort noget ondt?“ sagde Lone.

„Bevares nej,“ tog den lille Drejer fat. „Tvertimod, Lone er et respektabelt Fruentimmer i alle Maader.“

„Ja, for at gaa lige Historien, Lone, saa er det Slottet her, vi vilde købe af hende til Byen til en Stiftelse for gamle hæderlige Enker og Jomfruer.“

„Naa, saa De vil ha'e at den skal bygges herude,“ sagde Lone, idet hun tankefuldt saa hen for sig.

„Ja, det har vi tænkt os, for her synes vi, at en saadan Bygning vilde ta'e sig helt nydselig ud mellem de kønne Villaer, det hæver jo altid Byen, saadan set fra en Udkant,“ sagde Fangel, idet han drejede sig rundt og lod Blikket glide ud over den brede Kongevej.

„Ja, men jeg er ellers inte meget for at skille mig af med det,“ sagde Lone. „Her har jeg nu siddet og haft mit gode Udkomme i en Del Aar, og her havde jeg nu ogsaa tænkt mig at blive lige til min Død. Jeg tror, jeg hellere lige straks vil sige rent ud nej, for jeg tror dog ligegodt aldrig jeg kommer over det, at rykke ud herfra.“

„Aa hvad, Lone er jo endnu en hel ung Jomfru, og for Dem er der altid Plads i Verden," sagde Fangel, idet han omsluttede hende med et ømt Blik — „og desuden rene Svovlstikker byder vi inte for Huset og Grunden her — hvad mener Lone om 4000 Kr. kontant?"

„Jo, jeg mener jo, at 4000 Kr. er mange Penge, men da De før benævnede mit lille Hus for et Slot, saa synes jeg dog, at det altid maa være noget mere værd?"

„Naa, ja, det jeg sagde før, skulde jo kun være en lille Plaserlighed — men det er nu lige meget, Lone, 4,500 vil jeg nu kalde for en Sum, vi kan være bekendt at byde."

„Jo—o— saamænd, men jeg kan dog inte tro andet, end det alligevel maa være sine 5000 Værd, naar jeg betænker, hvad jeg dog kan faa ud af det her, Haven alene forrenter saamænd mere end sine 5000 Kroner."

„5000 Kr. er mange Penge, grumme mange Penge," indskød Drejeren, „og da vi nu har Lov til at gaa til de 5000 — saa — —"

„Ja, Drejeren der mener, at vi har Lov til at lægge et Hundrede eller to til, og saa vil jeg ogsaa være enig med ham om, at vi for sidste Gang byder 4,700 for Grunden her," sagde Fangel, idet han maalte Drejeren med et sønderknusende Blik, som fik denne til ærbødig at rykke sig helt hen i en Krog.

„Nej, jeg staar fast ved de 5000 og saa vil jeg endda ha'e Betænkningstid et Par Dage inden jeg slaar til," sagde Lone, idet hun gav sig til at pusle med nogle Roser, der trængte til at bindes op.

Fangel gik lidt frem og tilbage i Gangen, men holdt dog stadig et vaagent Øje med Drejeren, for at denne ikke skulde forløbe sig, og da det lidt efter saa ud til, at denne endnu engang vilde fortsætte Forhandlingerne med Lone, saa gik han resolut hen til hende og sagde: „Ja, ja, naar hun staar saa fast paa de 5000, saa faar hun vel ha'e dem, men saa skal det Pinedød ogsaa afgøres med det samme — kom nu og lad os gaa ind og faa ordnet Papirerne."

„Aa nej, det jager inte saa stærkt for min Skyld," sagde Lone, idet hun gav sig god Tid med Roserne, „for jeg staar ligegodt ved mit, at jeg vil betænke mig et Par Dage, og for Resten er jeg lige glad om Udvalget vil staa ved sit Bud eller ej, baade Haven og Hønseriet giver mig et net Overskud, og jeg skylder da inte Byen noget, lige saa lidt som den har givet mig noget, nej enhver er da sig selv nærmest," sluttede hun.

Fangel saa, at her var ikke nogen Akkord mulig, og saa vendte han igen det blide ud ad og sagde: „Naa, naa, lille Lone, ja saa hører vi igen herind om et Par Dage."

Da de var komne ud paa Vejen og gik ind ad Byen, saa sagde Fangel: „De er just ingen Handelstalent, Drejer."

„Nej, ganske vist, ganske vist, Fangel, men den lille Plaserlighed om „Slottet" kostede vel nok mindst de 500."

„Kan s'gu gerne være, Drejer, men lad os nu for Resten beholde det for os selv."

Lones Uvilje mod at give et bestemt Svar var nu ingenlunde dikteret af Ulyst til at sælge sit Hus og Have, for i hendes hurtige Hoved gik det jo snart op for hende, at hun sikkert aldrig fik et saa godt Bud paa Ejendommen, som dette. Nej, hendes foreløbige Afslag havde en anden Grund, og det var, at hun ikke vilde bestemme sig, førend hun havde talt med sin gamle Ven, Hønsekræmmer Morten Jeppesen, der regelmæssig to Gange om Ugen bedede her hos Lone, naar han pr. Forretning var paa Vejen til eller fra København.

Det var jo saadan sin egen Sag med deres Venskab. Lone havde tjent hos hans Forældre, der var Gaardmandsfolk ude paa Overdrevet, og som dengang gik for at være Egnens rigeste Bønder. Hun og Morten, der var eneste Barn,

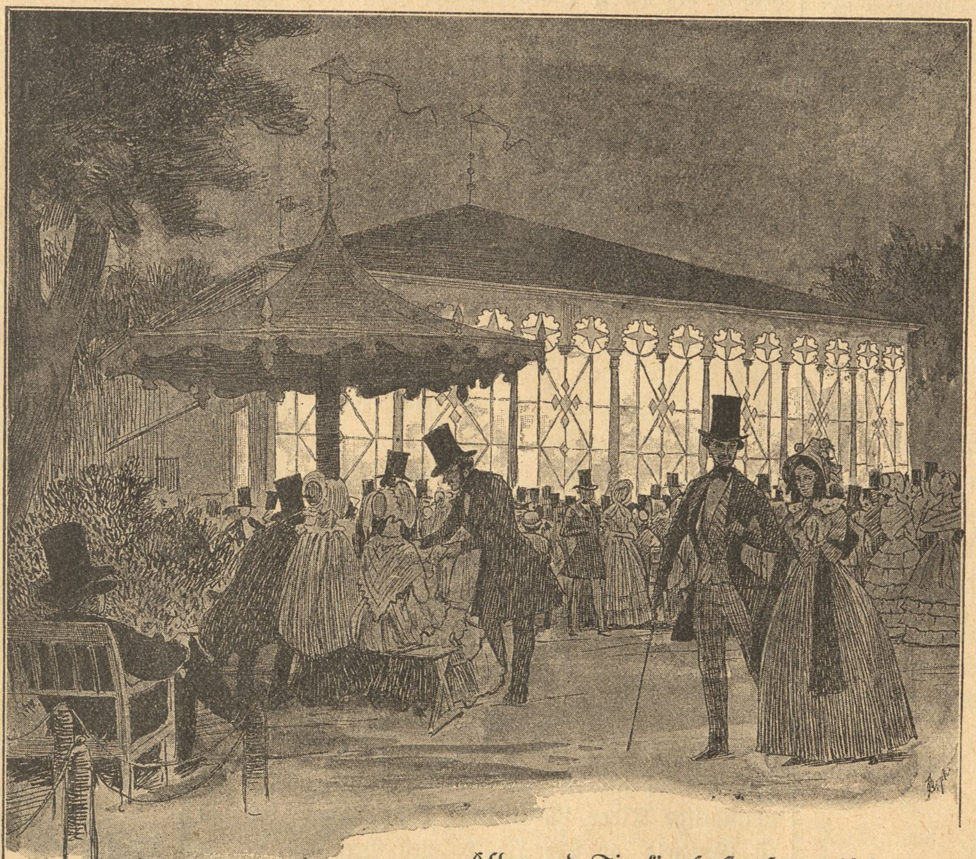

Aften ved Tivolis første Koncertsal.
Tegning af H. Tegner (Efter Festskriftet „Tivoli".)

havde straks faaet et godt Øje til hinanden, og det gik de lunt med i tre Aar, indtil det saa en skønne Dag blev galt fat med Lone, og hun var lige ved at blive jaget med Skam af Gaarden. Men da hun havde pakket sine Sager sammen, og hun helt fortvivlet havde sat sig ned paa Kistelaaget og grædt, som Hjertet skulde briste, da var Morten kommen listende ind til hende og havde talt saadanne gode Ord til hende om, at hun ikke skulde være forknyt, for nu vilde han gaa lige ind til sin Fader og sige ham, som det var, at han var Fa'er til Barnet, og naar han saa lidt efter lidt fik lirket ved ham, saa vilde han nok give sit Minde til, at de blev gifte.

„Nej, Morten, det gaar inte als," havde Lone sagt, og hun fik Ret, gamle Jesper Sørensen var ikke den Mand, der lod sig lirke en „svensk Rendetøs" paa Halsen, som han sagde. Sagen fik kun det Udfald, at der blev udbetalt Lone 200 Rigsdaler, og med disse maatte hun rejse hjem til Sverige.

Tre Aar efter kom imidlertid Lone igen, men denne Gang med en lille Purk ved Haanden. Hendes gamle Moder var nu død, og hun stod helt ene i Verden. Saa var det, hun besluttede at søge tilbage til sin gamle Madmoder, der heller ikke nænnede at jage hende væk, især da Morten forlængst var bleven gift med en Pige af sin Stand og nu boede et Par Mil derfra. — Drengen blev saa sat i Pleje, og Lone indtog sin gamle tjenende Plads der paa Gaarden som før.

Men med Morten gik det daarligt, han drak og spillede og var næsten aldrig hjemme. Børn havde de ingen af, og Konen var meget svag, saa hun kunde heller ikke holde sammen paa det. Til sidst solgte han Gaarden og købte en Mølle i Stedet, men det gik heller ikke. Efter nogle Aars Forløb maatte han ogsaa gaa fra den, dog kort før det skete, var hans Kone død.

De gamle havde jo støttet, saa længe de kunde, men nu havde hans Fa'er bandet højt og dyrt paa, at han ikke fik en Øre mere, og da var det, hans gamle Mo'er en Dag sagde til Lone: „Nu kan vi itte mere, men se nu, om du og Drengen itte kan udrette no'et."

Saa havde Lone hentet sin Dreng, som da var 10 Aar, og de to var gaaede med hinanden i Haanden over til Morten, og Lone havde da snakket saa længe, indtil hun fik ham til at blive afholdende. Ogsaa Drengen, der baade var køn og opvakt, havde øvet sin store Indflydelse paa ham, og det havde gjort Lone saa usigeligt godt at se, hvor glad og god Morten var ved ham. Saa var det, de i Samraad var blevne enige om, at han skulde begynde som Opkøber, og hver Ugedag køre til København med sine Varer; der hørte jo ikke stor Kapital til at begynde med, og Pengene kunde snart komme igen. Lone laante ham de første Par Hundrede Kroner, og det viste sig saa ogsaa, at Morten ikke alene havde Handelstalent, men at han ogsaa var i Stand til at holde sit Afholdsløfte.

Efter det blev Lone af hans gamle Forældre mere betragtet som en af deres egne, end som Tjenestepige, og nu kunde hun mærke, de heller ikke havde noget imod, om hun og Morten giftede sig. At det ogsaa var Mortens Mening, havde hun længe forstaaet, men hver Gang han begyndte at snakke om det, saa vrissede hun og satte energisk Hænderne i Siden og sagde: „Nu, du kan bruge Lone, saa er hun god nok, men der var ogsaa engang, du ikke værdsatte mig højere end til 200 Rigsdaler og lod mig rejse ud af Landet, for at føde din og min Søn, uden du bekymrede dig om, hvordan det gik os — det har Lone ikke glemt endnu. Nej, Morten, nu værdsætter Lone sig alligevel selv noget højere."

Og Morten tradskede af, han besluttede bare at vente, Lone gav sig nok engang, tænkte han.

Men der gik Aar efter Aar, uden at Lone gav sig. Gamle Jesper Sørensen og hans Kone døde. Begge saa havde de bedt hende om at gifte sig med Morten, men hun havde intet Løfte villet give fra sig, hun havde kun lovet aldrig at gifte sig med nogen anden, men derimod altid holde et vaagent Øje med Morten og hans Færd.

For lang og tro Tjeneste blev hun betænkt i

de gamles Testamente, og med de Par Tusind Kroner og den lille Kapital, hun gennem Aarenes Løb havde sparet sammen af sin Løn, var det, hun købte det Stykke Jord oppe ved Byen, og der byggede sit lille Hus med de to smaa Fag Vinduer ud til Landevejen, hvor de højrøde Gardiner med de strikkede hvide Blonder var trukket net og sirligt til Side, for at Geranium og Levkøj kunde faa nok af Sol.

Det var Dagen efter, at Byraadsudvalget havde aflagt hende Besøg og gjort Bud paa Ejendommen. Lone gik og puslede i sin lille Stue, hvor der stod et pænt Bord dækket med een Kuvert. Kedlen snurrede saa smaat paa Petroleumsapparatet, og Kaffekanden stod parat lige til at skænke paa. Der var lidt Uro over Lone i Dag, snart var hun inde og snart ude, og naar hun var i Stuen, kiggede hun ud af Vinduet, og var hun i Forstuen, saa stod hun i Døren og skyggede med sin Haand for Øjnene og stirrede ud ad Landevejen. Endelig lød der en Vogns Rumlen, og Lone, som straks paa Hovslagene kendte Mortens Heste, skyndte sig ind for at skænke paa Kaffekanden. Lidt efter holdt ogsaa Vognen for Døren, og Morten gled sindigt ned af Læsset, spændte Skaglerne fra og lagde Mulerposerne paa Hestene, for at de kunde faa deres sædvanlige Bedefoder.

Parti af London.

„Du tøvede længe i Dag," sagde Lone, idet Morten kom ind.

„Ja, det gled jo lidt over Tiden, inden jeg kom fra København i Morges, men det var Drengens Skyld, for vi fik lige paa engang saa meget at snakke om, at Tiden rent løb fra os."

„Morten, der er da vel inte noget galt paa Færde, med vor Johan?" spurgte Lone hurtig, idet hun slap Koppen, som hun stod og tragtede Kaffen med.

„Nej, paa det Lav, Lone, der er saamænd inte andet end godt at meddele, og jeg skal da ogsaa hilse dig saa flittigt fra ham og sige dig saa mange Tak for det rene Vadsketøj, og de nye Hoser, du skikkede med mig . . . . Nej, ser du, Lone, det var jo saadan, at Drengen skrev til mig, at han gerne vilde snakke med mig, og om jeg inte som i Gaar kunde komme ud til ham paa Værftet. Det gjorde jeg saa ogsaa, jeg lod mig færge over og fik jo snart fat paa Johan ovre paa Værkstedet. Jeg troede jo, jeg skulde ha'e set ham som en hel sort Smedesvend, men paa det Lav, han gik saa pyntet og pudset, at jeg knap kunde kende ham igen. Saa snakkede vi jo først lidt sammen, mens vi gik frem og tilbage uden for, og saa fik jeg jo ud af Fyren, at han nok gerne vilde uddanne sig, saadan hvad de nok kalder videnskabelig, og ta'e nogle Eksaminer for rigtig at kunne komme frem. — Jeg kløede mig jo lidt i Nakken, for med alt det Drengen snakkede, saa kunde jeg li'egodt inte rigtig kloges paa'et, hvad Meningen var. Men saa trak han mig med sig ind paa et Kontor, hvor der sad en hel Masse pæne Folk og tegnede, men inde i et lille Kammer ved Siden af, var der to fine Mænd, som Johan gik lige ind til og sagde, idet han pegede paa mig: Ja, se her er saa min Fa'er. — Ja, det sa'e han saamænd, og Lone, han saa helt glad ud, da han her for første Gang kaldte mig Fa'er."

Lone snøftede lidt og tørrede Øjnene med Snippen af Forklædet, mens Morten sindigt strøg op og ned af hendes anden Haand.

„Naa, hvad skulde du saa derinde?" spurgte Lone.

„Jo, saa hørte jeg, det var Direktøren selv og den anden en af Værkførene, og de bad mig rigtig pænt om at sidde ned, og saa sa'e han den fornemste: Ja, ser De, min gode Mand, vi har ønsket at tale med Dem om Deres Søn; han har gode Evner og vil kunne drive det til noget. Derfor er det vort Forslag, at han kommer til at gaa paa den tekniske Læreanstalt, for at tage de nødvendige Eksaminer. Han er 20 Aar, og paa en 3—4 Aar vil han med Flid og Paapasselighed naa saa vidt, at han kan komme i en god Stilling, saa er Deres Omstændigheder til det, saa vil vi kun indstændig raade Dem til det."

(Fortsættes.)

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

Du gør ham Uret, han vilde være kommen over til dig, men hans Fjender banker paa Porten derude, hører du, hvor de raaber? Han maatte flygte! Kay — Kay! min kæreste Broder! hjælp ham, gaa ned til dem og søg at opholde dem, saa han kan faa Tid til at komme bort, lad det være dig, han skylder sin Frelse."

„Ja, ja, jeg kan maaske hjælpe ham," raabte Kay heftig, „jeg fryser, ser du, hvor jeg ryster, men jeg vil redde Viben. — Tøv lidt," raabte han ud af Vinduet, „luk ikke op, før jeg er hos jer. Han forlod Værelset og støttede sig til Muren, idet han ilede ned i Gaarden.

Da Viben steg ud af Vinduet, svang han sig over i et af de gamle Træer, som stod langs med Muren, og lod sig glide ned af Grenene, til han naaede Gaarden. Skjult af Stammen tøvede han lidt for at lytte efter Samtalen mellem Natlovs Folk og Mændene udenfor. Kay kom til, han nægtede, at Viben var der, men Ditmarskerne foretrak, at overbevise sig derom, de forlangte at komme ind, og Truslerne blev stedse heftigere.

„Hvis I lukker op for os med det gode," raabte Jost Jerremen, „skal intet ondt vederfares eder."

„Tvinger I os til at bruge Magt, stikker vi Fyr paa Gaarden, og der slipper ikke en Mand levende ud," tilføjede en mere bestemt Røst.

Kay saa fortvivlet op mod Beates Vindue, der var ingen til at hjælpe ham. Folkene raabede at give efter, Vindebroen blev da omsider ladet ned, Porten aabnet, og Ditmarskerne stormede ind i Gaarden.

„Frem med jeres Lygter!" raabte de, „sæt Lys i alle Vinduer, skynd jer! Det har varet længe nok."

„Hjælp os at søge," sagde Jerremen beroligende til Kay, „jeg skal nok holde paa Orden og Fred, saa I ingen Overlast sker. I kender mig vel, jeg er Borgermester i Meldorf og vil kun, hvad Ret er."

Under den almindelige Larm og Forvirring listede Viben sig i Skyggen af Hovedbygningens Mur over til Sidehuset, hvorigennem der gik en Gang ned til Haven. Den yderste Dør stod paa Klem, den næste fandt han derimod saa forsvarlig aflaaset, at ethvert Forsøg paa at aabne den mislykkedes. I det samme blev Gaarddøren smækket i bag ham, og Jan Gyges gennemtrængende og jublende Stemme raabte:

„Her har I Viben!"

Kay havde lagt Mærke til Jan; da han hørte Raabet, styrtede han hen imod ham, greb ham i Brystet og hviskede:

„Et Ord og du er dødsens! — Nej gaa ikke, du bliver hos mig."

Jan følte Aanden af dette ligblege Ansigt, der var fortrukket af Raseri og viste to Rækker fremstaaende Tænder. Han veg tilbage fra Døren og lod Kay aabne den.

Ditmarskerne havde imidlertid spredt sig til alle Sider, nogle af dem var trængte ned i Kælderne, andre ilede igennem Værelserne oppe i Hovedbygningen. I Spidsen for enhver Skare gik en Mand med et tændt Lys, en Fakkel eller en Lygte. Da Jans Raab lød i Gaarden, stormede de hen til Stedet. Der stod Kay endnu i den aabne Gangdør, indhyllet i sit Sengetæppe, rystende og bleg som en Dødning. Idet de omringede ham, lo han og sagde:

„Jan Gyge narrer jer med sit Raab og tager mig for den, I søger." En Mand holdt Lygten i Vejret og lod dens Lys falde hen over ham. — „Ja, se kun ret paa mig," vedblev Kay med et bittert Smil, „jeg ligner den store, den mægtige Viben Peter. Ikke sandt!"

Efter disse Ord slog han Sengetæppet til Side og fremviste sit magre, halvnøgne Legeme. Folkene trak paa Skuldren og forlod ham. Borgermesteren blev staaende nede i Gaarden. „Hold et vaagent Øje omkring med Ringmuren," sagde han til Mændene, der omgav ham, „ret nu gaar Maanen ned, og Mørket falder paa. Ham vi leder efter, kender Vejen bandsat godt og ved, hvor han skal liste sig over."

Folkene gik til Muren, Jerremen blev alene, han havde bemærket en sammenkrøben Skygge bag et af Sidebygningens Hjørner. Da han kom derhen, hævede Skikkelsen sig i sin fulde Højde, Viben stod for ham, men Jerremen saa vist ikke godt i Mørke.

„Du, Volf!" raabte han, „gaa ud til dem, som venter ved Hestene, sig, de skal sprede sig langs med Graven. Afsted med dig!"

Medens Borgermesteren gav denne Befaling, løste han sin Kappe og lod den glide ned paa Stenbroen. Viben syntes at betænke sig. Derpaa tog han Kappen og svøbte sig ind i den.

„Du har vist svært ved at forstaa mig, lille Volf," vedblev Jerremen, „vil du se, du kommer afsted!" Han greb under disse Ord til sit Sværd, og idet Viben gik forbi, slog han ham af al Magt over Ryggen med den flade Klinge.

„Hvem er det Borgermester slaar?" spurgte en Mand, som kom til.

„Volf Hargens, mit dovne Tjenestetyende, han staar og gaber og vil ikke høre, hvad jeg siger."

„Han saa mig ellers for stor og mægtig ud til at ligne Volf Hargen," ytrede den anden og kastede et mistænksomt Blik henefter Manden i Kappen, som langsomt og roligt slentrede ud over Broen.

„Der ligger kun lidt Vægt paa, hvad du synes," svarede Borgermesteren, — „kom med, saa vil vi to spørge Natlov, om han har en Drik Vin i sin Kælder. Natten er kold, og Vinden blæser."

Da Viben kom over Broen, listede han sig hen under Træerne, der stod i Række paa begge Sider af Vejen. I nogen Afstand holdt tre Mænd med Rytternes sammenkoblede Heste. Det var ikke dem, han søgte. Længre tilbage saa han to andre med en hvid Hest, der hidtil havde vist stor Utaalmodighed i sit Fangenskab. Paa een Gang stod den stille, strakte Halsen og Ørerne fremad og udstødte en glad Vrinsken. Mere brød Viben sig ikke om at vide. Han listede frem fra Træ til Træ, sank derefter sammen uden for det sidste og gled langsomt og uhørligt hen igennem Lyngen.

De to Vogtere sad paa Jorden, hver med sit Stykke Reb i Haanden.

„Det varer længe med dem derinde," ytrede den ene, „og saa faar de ham ikke endda. De siger, han kan hverve Vind og Vejr og gøre sig usynlig, naar han lyster. Imens skal vi sidde her i Mulm og Nat. Jeg holder ikke af det."

„Er du ræd?"

„Jeg, ræd! Ikke for den lede Djævel, ikke for den gloende Ild, jeg synes bare ikke om at være i Mørke. Hør, hvor det tuder, der er en, som klager sig nede i Mosen."

„Ja lad ham klage, det er Ellekokken," hviskede Kammeraten. „Han boer ude i de store Sumpe og Kær sammen med Tudserne. Det skal være helt vist, for min Fader kender en, som har set ham."

„Hvad er en Ellekok," spurgte den anden, idet han saa sig om til Siderne og rykkede Fortælleren nærmere.

„Ellekokken er en gammel, grøn en, større og førere over Skulderen end Folk nu om Stunder. Han kommer først frem om Aftenen efter Solnedgang, eller naar Taagen falder, saa kryber han op mod Land imellem Sivene og tager paa som et grædende Barn, eller som en, der er i Nød og raaber om Hjælp, alt for at lokke vejfarende Mennesker ud i det gyngende Dynd. Naar de kommer ham nær nok, drager han dem til sig og suger dem ud, til der ikke bliver andet end Benene og Bælgen tilbage. — Hør! nu tuder han igen, livagtig som et lille, grædende Barn."

„Herre Jesus!" hviskede den anden og krøb endnu nærmere til Fortælleren. „Hvis han gav sig til at suge paa os."

„Han kan ikke naa ind til Land, saa gaar Kræfterne fra ham, han maa blive nede i Dyndet. Der var en Mand fra Lytke Rade, som uforvarende fik ham at se i det klare Maaneskin. Han sagde, han var ganske grøn paa hele Kroppen, med en knuppet og vortet Hud som en Frø, og ingen Klæder paa."

„Ingen Klæder paa!"

„I Stedet for havde han om Livet et Bælte af Menneskeknokler, trukne paa en Snor, og om Halsen og begge Haandleder en Krans af hvide Tænder, saadan til Erindring om dem, der var sugede færdig, det forstaar du nok."

Manden fik kun Lejlighed til at svare med et Nik. I det samme raslede det i Lyngen, en mørk Skikkelse hævede sig i Vejret foran dem, en Jernhaand lagde sig om den enes Hals, knugede den sammen og drog Rebet, som han holdt, til sig. Manden udstødte et kvalt Suk og fægtede omkring i Luften med Armene. Den anden sprang op, Viben rejste sig uden at give slip paa sit Bytte.

„Hvad vil I med min Hest?" sagde han dæmpet. „Afvejen, eller du skal faa det kolde Jærn at smage."

„Til Hjælp!" raabte Manden og for ind paa ham. Viben slængte den, han holdt paa, fra sig, gav den anden et Næveslag, som strakte ham til Jorden, sprang op paa Hesten og jog bort i Nattens Mørke.

Først da Solen kom frem, drog Ditmarskerne tilbage fra Gaarden. Kay havde været Vidne til det, der foregik mellem Jerremen og Viben, han klyngede sig til den gamle Borgermesters Arm, lod hente Natlovs bedste Vin op til ham, skænkede for ham og fulgte ham ud til Vindebroen,

da de forlod Gaarden. Ingen af dem fandt Lejlighed til nærmere Forklaring, den behøvedes ikke heller.

Der forløb nu Aar, hvori Vibens Skæbne vedblev at være den samme. Tiden, som læger de slagne Saar og bringer Fred efter Stormen, havde ikke dæmpet hans Nag over den lidte Uret, tværtimod, hans Vrede og Hævnlyst lod til at vokse med Aarene. Han havde brudt med hele sit tidligere Liv, med dets Vaner og Tilbøjeligheder, Skovene husede ham, Natten vakte ham til Bedrifter. Alle Veje i Ditmarsken førte til det Maal, han søgte, og han var at træffe paa dem alle. Han slog ned som Lynstraalen og forsvandt lige saa hurtig, men efterlod bestandig et blodigt Mærke der, hvor han havde hærget. Han blev jaget fra Sted til Sted, forfulgt Nat og Dag, skuffet og forraadt, men kom altid tilbage igen, ventede ikke paa sine Fjender, men søgte dem og gik dem i Møde. Ditmarsken gemmer mange Sagn om ham, og der lod sig skrive tykke Bind om Viben Peters eventyrlige Bedrifter fra hin Tid, maaske vilde de dog blive noget trættende og ensformige, eftersom man kom til at læse om Kamp og Drab og Overfald næsten paa hver Side.

Engang blev han fangen og ført til Rendsborg, her frelste hans Venner, den holstenske Adel, ham. Dommerne, der afgjorde Sagen, erklærede ham ikke blot for uskyldig, men fordrede tillige, at hans Fjender skulde erstatte, alt hvad han havde lidt ved at blive angreben og fængslet. Derefter forsvandt han en Stund for en fredeligere Syssel, han gjorde et Udtog af Ditmarskens Lovbog,*) lod det trykke og bragte sit Værk til Hertug Adolf paa Gottorp med Bøn om at hjælpe ham til sin Ret. Hertugen vægrede sig, Tiden til at handle var endnu ikke kommen, og Viben drog med en ny Bog og en ny Bøn ned i Tyskland til Kejser Karl den Femte, men ogsaa der fik han Afslag. Ydmyget og krænket vendte han tilbage og indviede sig fra nu af alene til den blodige Gengældelse, han havde svoret sine Fjender.

En Dag i Høsttiden, da Raadet var samlet i Meldorf, førte Raadstuetjeneren en Mand ind, som forlangte at tale med Borgermesteren. Han bar sin ene Haand indsvøbt i et Stykke Linned og hans Klædning var plettet af Ler og Jord, som om han kom lige fra Marken.

„Det er en sær usømmelig Dragt, du lader dig se i," sagde Jerremen.

„Jeg har været ude og maale den Bylod op, Borgermester og Raad lovede ham, der viste jer Vej til Viben Peter, — for, ikke sandt! I har jo lovet den Lod ud nede ved Aaen? Der staar Skrift at læse herom ude paa den sorte Tavle."

„Det er, som du siger. Hvad har du ellers med Bylodden at bestille?"

„Den ligger godt for Sol og Vind, men der er klippet fire Alen af i det ene Hjørne, Skelpælen staar ikke paa sin Plads."

„Ved du, hvor Viben Peter er at finde?"

„Jeg! — I maa ikke tro, jeg lader mig betale for at gøre min Pligt, jeg hedder Dik Bøikens og er fuld af Borgerdyd og Retsind, men jeg tager alligevel med, hvad jeg kan faa, og de fire Alen maa lægges til."

„Lad os høre, hvad du ved om Viben."

„Er der Skøde og Brev paa den Jord, og kan det udstedes straks, naar jeg har aflagt min Bekendelse?"

H. C. Lumbye.

„Det skal være i Orden endnu i Dag. Kom blot frem, med hvad du har at melde."

„Jeg er en ulykkelig Bødker fra Veslingburen. Viben sagde, gaa med, saa skal du føre et lystigt Liv og tjene mange Penge, gaar du ikke med, stikker vi Fyr paa dit Hus. — Hvad var derved at gøre? Øksen over Hovedet, Kniven paa Brystet, jeg maatte følge; men jeg bødede altid paa det onde, hver Gang de vilde gøre en Skarnsstreg, sagde jeg: lad være! Jeg er fuld af Borgerdyd og Retsind, og det var ikke til at holde ud i Længden, saa løb jeg min Vej og gik hen og maalte den Bylod op, og nu vil jeg sige den rene Sandhed. — Naar I gaar langs med Gisel Aa, efter Offenbyttel til, kommer I op i den store Skov, som ingen Djævel kan finde Rede i, der er for Resten kun een Vej, og den er synlig nok og traadt fladt af mange Hestehove. Midt Skoven ligger en gammel Høj, kullet og bar a se til. Det spøger i den, siger de, som brænder Kul i Høst, og sandt er det, for der huserer vi, der bor vi, hver Gang vi har noget for i Marsken. Men hvad skal den Høj forslaa? Mændene kan knap faa Plads derinde, seksten i Tal, rundt om har vi rejst Skur til Hestene, der er en hel lille By for alle de Tyveknægte. Naar I vil, kan jeg føre jer derop, jeg kender Vejen ved den klare Dag og i den sorte Nat, det er mig lige meget."

„Hvorfor løb du bort fra Viben, siden du havde det saa godt hos ham?"

„Jeg løb ikke, de havde jo slaaet mig halv fordærvet, jeg gik ganske langsomt. Tre Nætter og tre Dage maatte vi husere uden at faa Søvn i Øjnene, finder I det Ret, er det at handle med det kostelige Menneskeliv? Den Gang skulde Bojen Claus Boje holde for, en af de otteogfyrre i Heide. — Det gælder Manden, sagde Viben, den, der rører ved Godset, slækker jeg Hovedet paa. — Hvad ligner nu det? Kan en død Mand have Gavn af sit Gods? — Det, der fulgte paa, kan I vel tænke. Jeg holdt mig tilbage, som jeg plejede, og stod og formanede til Fredsommelighed; men saa var der tre store Sølvbægre i Hjørneskabet, dejlige Bægre, af Mester Jacobs i Lybeck, dem satte jeg til Side, for at de andre ikke skulde komme i Fristelse. Da Viben ser det, hugger han mig paa Køben med Skaftet af sin Økse, saa det fortnede for mine Øjne. Jeg sagde ingenting den Gang, hvad vilde det have nyttet? Paa Hjemvejen kom vi forbi Raven Claesses, ham, der lod mig pante, fordi jeg ikke vilde betale, det var ogsaa ham, der nægtede mig at faa paa Borg, saa jeg blev til den fattige Bødker siden. Nu havde jeg endelig Lejlighed til at sige Tak for Laan, men der var Viben ogsaa paa Spil. — Du rører ham ikke med en Finger, Dik! — Det gjorde jeg ikke heller, jeg kom blot til at tabe en Gnist i Halmen, en ganske lille Gnist, den gav sig til at svide Huset af, derfor fik jeg nok et Knubs, som nær havde taget Livet af mig. Til sidst var vi tre, der ikke kunde holde det længer ud og listede ind i Vibens Gemmer for at tage, hvad der tilkom os med Ret og Ærbarhed. Der laa Pavel Seke og sov. Nu skal Borgermester se, hvad han gav mig i Betaling." Under disse Ord viklede Dik Bøikens Klædet af sin Arm og holdt en blodig og frygtelig lemlæstet Haand hen over Bordet.

Jerremen gyste. „Det ser jo ud som lutter Bid," sagde han.

Dik nikkede bekræftende. „Det er ogsaa netop Maalet af alle Pavel Sekes to og tredive Tænder, han har sat der."

„Den Karl er ellers bekendt for at slaa, jeg vidste ikke, at han bed tillige."

(Fortsættes.)

*) Denne Bog findes paa det store, kongelige Bibliotek i København.

Fra Boghylden.

Tivoli, officielt Festalbum, 1843—1893. (Ernst Bojesens Forlag.)

I stort Format og pragtfuld Udstyrelse foreligger Tivolis officielle Festskrift i Anledning af Etablissementets halvtredsaarige Jubilæum. Gennem en livlig Tekst og endnu livligere Billeder opfrisker man her Minder om de Personer og Begivenheder, der lige fra „Carstensens Dage“ har knyttet sig til Tivoli-Navnet. Den egenlige officielle Historieskriver er Prof. P. Hansen, der beretter om „Tivoli, dets Stiftelse, Udvikling og Liv i 50 Aar,“ og naturligvis særlig dvæler ved Carstensen, gamle Lumbye og Pjerrots Fremstiller, gamle Volkersen, utvivlsomt Tivolis tre populæreste Personligheder i det forløbne Tidsrum. Et Digt af S. Schandorph om „Den gamle O“ er ret smagløs og højst ubetydelig; men til Gengæld er Vilhelm Bergsøes Skildring af et Studenterbesøg og Bernhard Olsens Erindring: „Min første Aften paa Tivoli,“ fortræffeligt paa deres Plads i det smukke Festalbum. Yderligere Afveksling faar dette ved et halvt Dusin nye Tiviloviser af Axel Henriques og Anton Melbye, der bl. a. lader en Sømand i flotte Strofer synge Tivoliaftenens Pris, medens en aldrende „Abonnine“ i vemodig-dæmpede Toner holder paa sine stille Formiddagsbesøg og mindes „de glade gamle Dage“.

Dygtige Kunstnere som H. Tegner, R. Christiansen, Poul Fischer, Karl Larsen, H. N. Hansen o. fl. har kappedes med Forfatterne om at fastholde de berømteste Tivoliminder i en Mængde større og mindre Billeder, enkelte endog i saare vellykkede Farvetryk. Maaske ser man her allerbedst, hvad Tivoli har forandret, og hvad det har bevaret af sit oprindelige Udseende. Foruden Gengivelser af de mest omtalte Bygninger og Prospekter, findes en Mængde vellignende Portrætter og Kostymebilleder („Pjerrot“), dernæst en Del karakteristiske Folkelivsbilleder, hvoraf kan fremhæves de to farvetrykte, der forestiller en italiensk Fest og en Festaften ved Bazaren.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

August.

I.

Efter endt Jordbærplukning afstikkes Udløberne og skuffes løse. Hvis man vil anlægge ny Jordbærstykker, udtager man blandt Udløberne Planter, som prikles med 3 Tommers Afstand paa et Bed, hvor de, dækkede med lidt gammel Gødning i Vinter, skal staa, til man næste Foraar planter dem ud paa den da gødede og tilberedte Plads. Hvis man først i August har rodfæstede Udløbere af en saa villig Sort som f. Eks. „Victoria“, saa kan man godt straks plante ud paa Blivestedet, man vil da næste Aar kunne faa et tidligt Udbytte. I sidstnævnte Fald sættes Planterne med kun 6 Tommers Afstand i Rækkerne, man kan siden, om man vil, trække hveranden Plante op. Mellem Rækkerne maa være saa stor Afstand, at man kan færdes og arbejde der. Det vil blive nødvendigt at dække Planterne til Efteraaret mod Frosten, for at de ikke skal fryse op.

Hvis der i ny anlagte Aspargesbede er død Planter bort, erstattes de i denne Maaned med nye; disse, der jo har stor Top, maa passes med Vand og bindes op til en Pind.

Kartoffelsvampen har hidtil været uden Betydning i denne tørre Sommer, men faar vi først en Regneperiode, vil den hurtig husere; man bør derfor i Tide anvende Beskyttelsesbypning.

I Blomsterhaven er det Tid til at okulere og til at plante stedsegrønne Planter.

Jeg skal dernæst for denne Maaneds Vedkommende ofre Pladsen til Omtale af Midler mod Insekterne, der rigtig i Aar har vist, at det ikke er nok at gøde og vande og give Læ m. m. for sine Træer og Planter. I en saadan Tørke som i Aar, raser de mange skadelige Smaadyr i overvældende Grad. Alene Bladlusene har standset Væksten fuldstændigt paa mangt et lovende ungt Træ. Jeg saa forleden i et udenlandsk Blad, at der ved et Tilfælde af en Landmand i Sydamerika var gjort en Opdagelse af „meget vidtrækkende Betydning“. Om Stammen paa nogle Ferskentræer, der var meget angrebne af Insekter, lagde han Tomatblade for at skygge mod Solen. Den næste Dag blev han meget glædeligt overrasket ved den Opdagelse, at samtlige Insekter var forsvundne fra de paagældende Træer. Landmanden tog sig straks denne Erfaring til Indtægt og behandlede en hel Række af angrebne Træer paa nævnte Maade, og Resultatet blev ogsaa her dette, at Insekterne forsvandt. Han gik videre og lavede et Afkog af friske Tomatblade, hvormed han besprøjtede Ferskener, Roser og Oranger; efter 2 Dages Forløb havde Insekterne ogsaa forladt disse Træer. Bladet tilføjer, at det maaske vilde være heldigt at plante Tomater mellem Frugttræerne. Dette simple og billige Middel er dog værd at forsøge.

Jeg har tidligere nævnet Petroleum-Emulsion og antydet, at jeg nærmere vilde omtale denne. I Aar har jeg selv lavet og brugt den med Held. Det har i flere Aar været almindelig tilraadet at anvende Petroleum, men herved har klæbet den Mangel, at den ikke forbinder sig med Vand, men skiller sig ud saaledes, at man giver den paagældende Plante enten en Fortynding, der omtrent er det bare Vand og derfor virkningsløs, eller omtrent ren Petroleum, der slaar Planten ihjel. I Petroleums-Emulsion er Olien blandet med Sæbe og denne Blanding lader sig fortynde med Vand. Det er Landbrugsentomologen i Norge, der dels i Blade, dels i Aarsberetninger har bragt denne Sag frem her i Skandinavien.

Emulsionen laves paa følgende Maade: I 4½ Pot Vand opløses under Kogningen ½ Pd. Sæbe (alm. fast Fedtsæbe; bruges grøn Sæbe, bør der tages en Del mere) og tilsættes, efter at være fjernet fra Ilden, 9 Potter Petroleum. (Man kan jo for mindre Havers Vedkommende lave en mindre Portion f. Eks. ½ Pot Vand til 1 Pot Petroleum eller 1 til 2 o. s. v.) Denne Blanding kærnes kogende hed sammen ved Hjælp af en Sprøjte, som man anbringer deri og pumper frem og tilbage i 5—10 Minutter; der danner sig da en hvid, flødeagtig Emulsion, som man før Brugen fortynder med Vand i de i det følgende angivne Forhold, alt efter Omstændighederne.

For Hus og Hjem.

Rosenvand. Rosenbladene maa plukkes om Morgenen, naar Duggen er fordampet, og af Blomster, der først nylig er udsprungne. Til Fremstilling af Rosenvandet tager man en Skaal, over hvis Aabning man spænder og fastbinder et Stykke meget fint Lærred. Paa dette lægges et tykt Lag Rosenblade; herpaa sættes nu en til Skaalens Vidde svarende dyb Jærn- eller Porcellæns-Tallerken, fyldt med Gløder eller kogende Vand. Disse Varmemidler maa Tid efter anden fornyes, ligesom man lægger friske Blade paa Lærredet, naar de udpressede er tørrede ind til en Kage. Efterhaanden vil Saften fra Rosenbladene sive gennem Lærredet ned i Skaalen, og man faar paa den Maade et meget rent og fint Rosenvand, som, efter at det har staaet nogle Dage i let tildækkede Flasker, er anvendeligt til Brug. ×

Hovedbrud.

Firkantet Nød.

Af 1 A, 1 L, 2 E, 2 K, 2 V, 3 I, 5 S dannes 4 Ord, der, læste fra venstre til højre og fra oven nedad, ere:

1 en Budbringer,
2 laves af Halm og af Urter,
3 et Toppunkt,
4 forbindes ofte med Ret.

J. J.

Gaade.

Jeg er et Drengenavn, saa godt bekendt,
i Danmark — saadant har da hændt —
til Prinser man det giver;
det er nu fast en ligegyldig Sag,
om De mig forfra ser, hvad eller bag:
jeg ens dog stedse bliver.

s—r—n.

Tændstikopgave.

Man tager 12 Tændstikker og lægger dem enkeltvis paa et Bord. Hvordan skal man faa dem til at ligge i seks Kors, naar hver Tændstik skal flyttes over to andre, hver Gang der skal flyttes?

Opløsninger.

Gaadespørgsmaal i Nr. 44: Næsehorn.

Firkantet Nød i Nr. 44:

P u n g
U v e n
N e v a
G n a v

Rebus i Nr. 44: En Etage.

Juridisk Raadgiver.

Vi er tre Søskende med en gammel Fader, som hensidder i uskiftet Bo. Da vi ikke ønsker, at Øvrigheden skal blande sig i vore Sager, naar han afgaar ved Døden, spørges der: Kan vi ikke, naar vi begærer det, blive fri for Skifterettens Indblanding?

1 + 2 + 3.

Jo. Spørgerne behøver blot i den Anmeldelse, som de indgiver til Skifteretten om Dødsfaldet, at tilføje, at de som den afdødes eneste og myndige Arvinger ønsker at overtage Boet uden Skifterettens Mellemkomst.

* * *

Hvor længe har jeg Lov til at vente, inden jeg appellerer en Dom, som er afsagt af Underretten, til Overretten?

P—n.

4 Maaneder.

* * *

Ved vor By henligger en fælles Lergrav, hvor i umindelige Tider enhver som helst af Beboerne har taget Ler efter Forgodtbefindende, medens Græsningen i Lergraven lige saa længe har tilhørt en enkelt Gaard. En Del af Lergraven er nylig bleven eksproprieret til særskilt Brug, og Spørgsmaalet er nu: Om hin Gaards Ejer er pligtig at renoncere paa Græsningsretten for den eksproprierede Dels vedkommende uden Erstatning, og hvor denne Erstatning eventuelt er at søge?

—rd.

Vedkommende Gaard, som i umindelige Tider har afbenyttet Græsningen i Lergraven, maa antages at have vundet Hævd („Alders Tids Hævd“) paa samme og har Krav paa Erstatning af den eksproprierende.

* * *

1. Af min Lod er et Stykke Skolejord, som ikke er fraskilt. Der spørges: Hvor skal jeg henvende mig for at faa det fraskilt? Hvem skal betale Omkostningerne? Hvorledes skal en saadan Henvendelse affattes?

2. Over min Lod fører et Vandløb, hvis aarlige Vedligeholdelse er mig paalagt. Der spørges: Er det Ret? Kan det fordres af mig at dræne det?

3. Hvilken er den bedste juridiske Formularbog?

Agergard.

Til 1. Spørgeren kan henvende sig til en Landinspektør, men maa være belavet paa selv at bære Omkostningerne.

Til 2. Dræning kan ikke paalægges Spørgeren, men den aarlige Vedligeholdelse af Vandløbet er paalagt ham i Overensstemmelse med Loven.

Til 3. Overretsassessor Th. Hindenburgs „Juridisk Formularborg“, der er udkommen i 2den Udgave paa Boghandler P. G. Philipsens Forlag, København.

* * *

Jeg spillede en Aften Kort (ikke Hasard) med nogle andre Karle og tabt et efter mine Forhold ikke ubetydeligt Pengebeløb, som jeg Dagen efter betalte. Jeg har senere hørt, at man ikke er pligtig til at betale, hvad man taber i Kortspil, og da jeg saaledes har betalt af en Fejltagelse, spørges: Kan jeg ikke fordre mine Penge tilbage?

N. M.

Nej.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

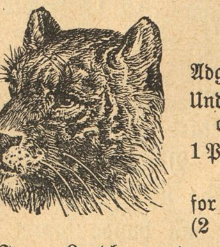

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen“ udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Tivoli, I., af B. E., med 2 Portrætter og 1 Billede. I den store Stad, med Billede. Gammel Kærlighed, Fortælling af Rose Bruhn, (Fortsættes.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Fra Boghylden. Havebrug, I. For Hus og Hjem. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 46. Søndag den 13. August. 1893.

Tivoli.

II.

Fra H. C. Lumbyes Dage har Musiken i Tivoli øvet en særlig Tiltrækning, og det er et ikke ringe Antal af dens berømte og populære Navne, der følger efter hans i Etablissementets Historie. Der er — for at blive ved den faste Dirigentstab — hans to Sønner Georg og Carl Lumbye, hans Efterfølger paa Koncertsalens Dirigentplads B. Dahl og endelig Harmoniorkestrets afholdte Dirigent, C. C. Møller, der har skaffet Hornmusiken Rang blandt Tivolis andre musikalske Ydelser.

Da gamle Lumbye trak sig tilbage efter Sommeren 1872 som en vel udtjent Kunstner-Veteran, krævede Folkets Røst, at Tronen skulde gaa i Arv til en af hans Sønner, eftersom disse, ansatte i Faderens Orkester, allerede havde arvet en stor Del af hans Folkeyndest. Men de højere Magter, i hvis Haand Valget af en Efterfølger var lagt, var af en anden Mening, de holdt i Forening paa Balduin Dahl, og da disse Magter ikke var nogen ringere end Gade, Hartmann og Paulli, saa satte de let hans Valg igennem. Dahl var fra Barnsben hjemme i Tivoli, han havde trakteret Stortrommen i Pantomimetheatrets Orkester, senere, efter nogle Aars Tjeneste i Garden, kom han til at dirigere det samme Orkester tillige med et mindre Blæseorkester. Han komponerede adskillige Danse, leverede Musik til Vinterens Grosserer-Baller, samlede derved et fortrinligt Hold af dygtige Kræfter om sig, og da hans statelige Skikkelse med de viksede Knebelsbarter og det vel stivede Skjortebryst tog sig ud i en Selskabssal, blev han snart en søgt og skattet Personlighed ved baade private og offenlige Festligheder, navnlig var han sikker paa blandt Damerne at finde en beundrende Kreds. Men til Trods for de gode Kort, han saaledes havde paa Haanden, kunde end ikke hans personlige Fremtræden dæmpe den Harme, der rejste sig blandt det gode gamle Tivoli-Publikum, da det saa ham svinge den Taktstok, som det holdt for arvelig i den lumbyeske Slægt. Saa snart Dahl paa Tivolis Aabningsdag 1873 viste sig paa Dirigentpladsen, blev han modtaget med Piben, Hyssen og fornærmelige Tilraab, der først ophørte efter et Par Aftenens udholdende Meningskamp. Men Efterdønninger lod sig stadig mærke, og gennem flere Aar, paa Aabnings- og Lukningsdagen, tilkendegav Publikum ved energiske Mishagsytringer, at Dahl fremdeles indtog gamle H. C. Lumbyes Plads mod dets Vilje.

Naar man ser den smukke, lyse Koncertsal, hvor Træerne skygger idyllisk ud over Glastaget, og hvorfra Musikens Toner kalder saa indbydende trygt, falder man vanskeligt paa, at dette fredhellige Sted har været Skuepladsen for slige larmende Meningskampe. Og dog har det gemytlige Tivoli-Publikum lagt endnu voldsommere Demonstrationer for Dagen her. I 1881 opholdt den tyske Generalfeltmarskal Moltke sig paa Gennemrejse i København og var om Aftenen i Tivoli for at høre paa Musiken. Dahl blev gjort opmærksom paa den berømte Gæsts Nærværelse, og smigret ved Besøget var han ubetænksom eller taktløs nok til

N. H. Volkersen.

at spille den prøjsiske Kongehymne. Samme Aften lagde ingen videre Mærke til Sagen, men nogle Dage efter paatalte et Blad det mislige i at spille Prøjserhymnen „Heil dir im Siegerkranz" til Ære for Sejrherren fra 64, Generalfeltmarskal Moltke, der havde modtaget sin Opdragelse og første Uddannelse i Danmark. En vældig Storm rejste sig nu mod Balduin Dahl. Aften efter Aften rystedes Koncertsalen af de mest voldsomme Optrin med Hyssen, Hujen og Piben, Slagsmaal og Besvimelser. Folk truede ad Dahl med de knyttede Hænder og skaffede sig Vaaben til de indbyrdes Fægtninger, ved at slaa Borde og Stole i Stykker. Kraftige Leveraab lød for Brødrene Lumbye, medens haanende Tilraab anmodede Dahl om at pakke sammen og rejse til Berlin. Til sidst maatte Politiet gøre en Ende paa Demonstrationerne ved at rydde Koncertsalen.

Dahl døde i 1891. Paa Kunstens Trappestige kommer han langt fra gamle Lumbye nær. Han ejede ikke dennes ægte Kunstnerblod og besad ikke dennes friske, umiddelbare Gemyt. Men han var en dygtig Forretningsmand, og hvad der fattedes ham i virkelig kunstnerisk Begavelse, erstattede han med sin administrative Indsigt og Energi.

Nu omsider kom Tidens Fylde for det gamle Tivoli-Ønske: det lumbyeske Dynasti vendte tilbage til Koncertsalen, idet Georg Lumbye overtog Faderens gamle Dirigentpost. Han holder Fødselsaar sammen med Tivoli efter hvis Stifter han er opkaldt. Sin Undervisning har han modtaget dels i København, dels i Paris, fik som ung Ansættelse i det lumbyeske Orkester, blev tidlig selv Dirigent, først paa københavnske Forlystelsessteder, senere i Stockholm. Som et ægte Kunstnerbarn af Tivoli og den lumbyeske Æt følte han sig dog stærkt knyttet til Tivoli, og saa snart Lejlighed bødes, vendte han tilbage til dets hjemlige Enemærker. En Tid var han C. C. Møllers Meddirigent ved Harmoniorkestret, men overtog saa ved Dahls Død den Hovedpost, hvortil han efter alles Mening var kaldet, og som han stadig udfylder med stor Dygtighed. Ved Harmoniorkestret, hvor Hornmusikens let fattelige Toner samler en tæt borgerlig Skare, der nyder sit Øl og sin Te, har gamle C. C. Møller (f. 1823) og Carl Lumbye (f. 1841) nu i Forening Anførslen. Begge hører til de af alle Københavnere velkendte og afholdte Skikkelser, særlig den lille tætsluttede C. C. Møller med Napoleonsskægget.

Af Mændene fra „Carstensens Dage", er det kun faa som endnu tager virksom Del i den daglige Tivoligerning. Men der er en, som kan gælde for ti, og det er gamle Volkersen, Pjerrots geniale Fremstiller. Med ham forlader vi Musiken og kommer til Theatret, det Sted, der dog, naar alt kommer til alt, hver Aften samler det største og taknemmeligste Publikum, der mødes uden Hensyn til Alder, Rang eller Klasse. I Ny og Næ er der vel blevet spillet Smaastykker og Revuer paa Tivolis Theater, men det er kun Pantominen, der virkelig har faaet Borgerret paa dets Scene. Ved Pantomime forstaar man et stumt Skuespil, hvor det kun kommer an paa at virke ved Miner og Bevægelse. Oprindelig hører denne Kunstart hjemme i Syden, særlig i Italien og Spanien, men ved sin Omplantning i dansk Jordbund fandt den straks udmærkede Fremstillere og antog efterhaanden tillige en noget selvstændig Form. Nu er Pantomimen, — som Prof. P. Hansen siger — „Tivolis egen dramatiske Kunstart, som det har Æren af at have holdt Hævd over i snart et halvt Aarhundrede, saa at der paa en ganske mærkelig Maade er skabt et Hjem og fortsat en Tradition for denne sydlige Skuespilgenre under vore nordlige Breddegrader." Men den Skikkelse som fremfor alt har bidraget til at gøre Pantomimen til en saa folkelig Kunst, er Pjerrot, Stykkets komiske Figur, den klodsede, snu, dumme og fiffige Pjerrot, der indviklende sig i de mest latterlige Situationer holder Gang og Liv i Spillet. Træffende blev det sagt allerede i Tivolis første Aar: „Med Pjerrot er Folket blevet til og vokset op — Folket i København og Folket i Tivoli; thi da Tivoli endnu er saa ung, vel endogsaa den yngste i Stædernes Række, bestaar den naturligvis kun af Udvandrere, og først en kommende Generation vil det være forbeholdt at faa sit eget tivolitiske Præg. Pjerrot altsaa, det komiskes Repræsentant i Tivoli, er ægte dansk." Han er af sydlandsk Oprindelse, men forlængst klimatiseret og nationaliseret. Allerede i sin oprindelige Skikkelse, da han endnu udelukkende bar sit italienske Præg, saaledes som Casorti fremstillede ham for os, vandt han alle danske Hjerter i den Grad, at endog vor Nations første Digter har besunget ham. Hvor meget mere nu, da han er bleven ægte national, da han ikke længer er Dumhedens og Dorskhedens Repræsentant i Almindelighed, men meget mere repræsenterer disse Ideer i hele deres danske Ejendommelighed."

Bæreren af den danske Pantomime, som vi nu har kendt den i henved et halvt Aarhundrede, Niels Henrik Volkersen, blev født den 2den Marts 1820 i en lille Landsby i Skelskøregnen, hvor Faderen var Skolelærer. Senere flyttede denne til København og blev Graver ved Frue Kirke. Sønnen blev sat i Bogtrykkerlære, men det bundne Arbejdsliv smagte ikke Niels Henrik, der havde Kunstnerens ustadige Blod i sine Aarer, og endnu før Læretiden var omme, forlod han Bogtrykkerpresse og Sætterkasse for at søge Uddannelse som Akrobat. Han fik snart Engagement ved et Beriderselskab, der optraadte paa Vesterbros Theater, og sluttede her Kammeratskab med to Kunstfæller, nemlig afdøde Busholm og den endnu levende Hesse. Disse tre slog sig sammen og berejste som Akrobater og Gymnastikere Provinserne, ja gæstede endog Bakken i Dyrehavstiden. 1842 engageredes Volkersen og Hesse til Brødrene Prices Morskabstheater, som dengang nød stor Anseelse; de fik her ikke blot god Lejlighed til at studere den mimiske Kunst, men kom ogsaa selv til at optræde paa Pantomimescenen.

Det var ved Direktør Carstensens Benefice i Høsten 1843, at Volkersen første Gang spillede Pjerrot, og saa vel skilte han sig derfra, at han tillige med sine to Kammerater engageredes til Tivoli for næste Sæson. Deres første Pantomime af nogen Betydning var „Spaakvinden eller Pjerrot i Knibe," hvor Volkersen naturligvis var Pjerrot, Busholm Cassander, Mad. Busholm Columbine, medens Hesse endnu ikke var naaet til Harlekin, men maatte nøjes med en underordnet Rolle. En Række af lystige og naive Pantomimer afløste hverandre i Sommerens Løb, indtil Brødrene Price nedlagde Protest mod de mimiske Forestillinger paa Tivoli — en Protest, der blev tagen til Følge. For nogen Tid maatte Tivoli søge Erstatning i andre Kunstarter, og Volkersen maatte nøjes med at agere Pjerrot i „Tableauer eller levende Billeder", optræde som Akrobat, særlig i komiske Scener o. s. v. Men 1847 holdt Pantomimen atter sejrrigt sit Indtog i Tivoli. Volkersen havde nemlig faaet allerhøjeste Tilladelse til at give mimiske Forestillinger saavel i København som i Provinserne: „Ligesom vi allernaadigst have forundt Athlet Niels Henrik Volkersen af vor kongelige Residensstad København Bevilling til at give mimiske og athletiske Forestillinger i Købstæderne i vort Rige Danmark med Undtagelse af bemeldte København, saaledes ville vi efter hans derom gjorte Ansøgning allernaadigst have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at han i merbemeldte vor Residensstad maa give de anførte Forestillinger."

Fra nu af havde Volkersen fast Fod inden for Tivoli, og trofast ved hans Side stod Busholm og Hesse, den sidste som Harlekin, og ikke at forglemme den smukke Mad. Busholm i Pantomimens kvindelige Rolle. Theatrets Spilleliste bestaar dels af de gamle casortiske Pantomimer, dels af en Række ny Stykker, de fleste byggede over den engang anerkendte Læst. Der er den værdige Fader Cassander, hans muntre Datter Columbine, de to Elskere, „Frieren" og Harlekin, hvoraf den første er velset af Faderen, medens den anden nyder Datterens Gunst, men Hovedpersonen er Pjerrot. Det er hans Uheld og Genvordigheder, hans kunstede Naivitet og snu Vigtigmageri, der lægger Humør over alt det øvrige og Aften efter Aften fængsler Publikum, særlig Børnene. Lige fra sin første Optræden gjorde Volkersen Lykke i denne Rolle, og i Aarenes Løb har hans Udførelse kun vundet i Sikkerhed og Afrunding. Træffende gør Prof. P. Hansen opmærksom paa, at Volkersens Pjerrot er beslægtet med Arv hos Holberg og som han Syndebuk for de mere snedige, hvorpaa han fortsætter saaledes: „Altid kommer denne ulykkalige „Pechvogel" som en Hund eller snarere som en Elefant i et Spil Kegler, altid er ved Skæbnens lunefulde Spil hans Ryg vendt til, naar Pryglene skal uddeles. Men i denne Modgang er hans stærkt udviklede animalske Velvære ham en Trøst: han nyder Dovenskabens Salighed som en solmættet Lazzaron, og han æder som en Tærsker, naar Lejligheden byder sig; han er efter søde Sager som en Bjørn efter Honning, stjæler som en Ravn og er nysgerrig som en Skade. End ikke Intelligensens Triumfer er ham nægtede: naar han med Pegefingeren mod Panden og et langstrakt „Oho" antyder, at der er i Færd med at gaa en Praas op for ham, udtrykker hans hele Holdning den inderligste Glæde over Opdagelsen, uforstyrret af nogen Anelse om, at hans Kløgt næppe vil bringe ham andet Udbytte end Fortrædeligheder."

Volkersen er nu en gammel Mand, og han har i Livet faaet sin Del af Modgang og Sygdom. Det hænder, at han maa søge en Afløser i den yngre Busholm, som sagtens engang helt tager Arv efter ham. Men saa tit han endnu betræder sin kære gamle Scene, ejer han sit smittende Lune og tiljubles af Børnenes Skarer. Han er og bliver for dem den rigtig gode, ægte Pjerrot, som han var det for deres Fædre og Mødre — eller som den gemytlige og vidtbefarne Sømand synger i Festalbumets nye Tivoliviser:

„Og derude er Pjerrot stupid,
tænk: jeg saa ham i Spanien i „lilla",
og i rødbrunt — det var paa Manilla,
men han skal da ved Gud være hvid!
Ja paa det kan jeg skaffe Attest,
lad saa Spanjerne brøle og buldre!
:,: Ham, jeg saa fra min Bedstefa'ers Skuldre,
i Tivoli, den Pjerrot er bedst." :,:

Pjerrot er bleven en dansk Figur, og det er gamle Volkersen, der har gjort ham dertil.

B. E.

Ondt med godt.

For en Tid siden vilde en Mand, der boede i Nærheden af Pavia drukne sin Hund i Poœ floden. I dette Øjemed lejede han en Baad, gik ud i den med Hunden, der var kraftig og trofast, roede midt ud i Strømmen, bandt Dyret en Sten om Halsen og kastede det i Vandet. Hunden gik straks til Bunds, men viste sig kort efter igen paa Overfladen, idet den, sandsynligvis paa Grund af sine ved Dødsangesten forøgede Kræfter, havde frigjort sig for Stenen. Næppe var Hunden atter oven Vande, før den af al Magt svømmede hen mod Baaden og søgte at komme op til sin Herre. Men han stødte den tilbage med Aaren, og da det stakkels Dyr ikke lod sig skræmme, men stadig gentog sine Forsøg paa at komme op i Baaden, blev dens grusomme Herre utaalmodig og løftede Aaren for at føre et vældigt Slag mod den. Men han tog fejlt Sigte, tabte Ligevægten og styrtede hovedkulds i Vandet. Og Hunden? Skyndsomt greb den sin ubønhørlige Herre og holdt ham, saa godt det var den muligt, oven Vande, indtil der kom Folk til, der hjalp baade Herren og hans Hund paa det tørre. Saaledes frelste det trofaste Dyr sin Herre fra den samme Død, han havde tiltænkt det.

Nu siger man nok, at man ikke skal sammenligne Mennesker og Dyr; jeg gad dog nok vide, om der ikke kunde være Grund til at spørge: „Vilde du have handlet paa samme Maade?" Og jeg tror, at der gives Omstændigheder, under hvilke selv en Hund kan være vor Læremester, naar det gælder at opfylde Herrens Befaling: „Gører dem godt, som eder hade!"

Den vide, vide Verden.

Den vide, vide Verden,
vi rakte mod som smaa,
den vide, vide Verden
den kan vi ikke faa.
Barnet vil lege med Solen
og trække Perler paa Snor,
Barnet beregner ikke,
at Verden er alt for stor.

Men naar vi bliver store,
vi lærer at forstaa,
den vide, vide Verden
er delt i tusind smaa.
Hver faar sit lille Stykke,
vil eller vil han ej,
hver faar sin Lod, sin Lykke
og det for mer end Leg.

Og alt imens vi ældes,
vor Verden snævres ind,
den store Verden rummes
ej længer i vort Sind.
Nu kredser Tanken stille
omkring en Plet af Jord,
den store Verden bli'er lille,
den lille bliver saa stor.

Alfred Ipsen.

Gammel Kærlighed.

Fortælling af Rose Bruhn.

(Fortsat.)

Ja, alt det sa'e de saamænd, Lone, og jeg blev nu alligevel saa løjerlig til Mode ved denne Tiltale, men blev dog inderst inde saadan rigtig glad og varm om Hjertet, for nu hørte jeg jo selv, at vor Dreng var inte saadan noget helt almindeligt Kvaj, siden de Herrer snakkede saa godt for ham. Og saa lovede jeg baade dem og Drengen, at det inte skulde komme an paa Skillingerne, han kunde bare melde sig paa Skolen, der skulde inte mankere en Øre, saa længe Vorherre vilde forunde mig Helsen. Aa, Lone, du skulde ha'e set Drengen, han kunde næsten inte styre sig, mens de fremmede Herrer saa paa det, han snurrede rundt og dansede helt ud igennem Tegnestuen, og da vi saa kom udenfor, ja, da kyssede han mig saamænd og kaldte mig sin egen brave, gode Fa'er."

„Nej, Morten, gjorde han det, og lovede du Johan alt det, ja, saa maa jeg da ogsaa gi'e Drengen Ret i, at du er ham en god Fa'er, men jeg kan da ogsaa støtte lidt til, skulde jeg tro, saa du behøver da inte at være ene om det altsammen."

Og nu talte de om Sønnen, og om deres mange Fremtidsforhaabninger til ham, saa Lone næsten rent glemte den store Begivenhed, hun havde at meddele ham. Først da han rejste sig for at byde Farvel, kom hun paa det, og nu maatte han sætte sig ned igen, mens hun rigtig omstændelig fik ham fortalt om det fine Besøg, hun havde haft, og om Budet paa hendes Hus og Have.

„Hillemænd, Lone, var'et 5000 Kr. du sagde, det kalder jeg spille mig et godt Bud! — Hvad var'et du selv gav for'et? var det inte 1500 Kr.? ja, saa fi'er jeg rigtignok, slaa bare til, den Slags Bud hænger inte løse paa Træerne."

„Jamen Morten, du maa da ogsaa tage i Betragtning, at jeg kan sidde og leve her. Haven giver godt, og Hønsene giver ogsaa noget, og nu har jeg engang faaet Jorden omarbejdet til god Havejord, hvor kommer jeg hen og finder det saa godt som her? Jeg kan sælge alt det, jeg kan skrabe sammen, — ja — og saa har jeg nu engang vænnet mig til det her, det er alligevel inte saadan for mig at gøre Forandring."

„Du ved jo godt, Lone, at naar du vilde gøre Forandring, saa staar der baade Hus og Hjem og venter paa dig." Her tog Morten Lones grove og arbejdsvante Haand og strøg sindigt og kærtegnede hen over den, idet han sagte føjede til: „Jeg synes, du snart kunde gi'e dig, Lone, vi er dog gamle, fornuftige Folk, der inte render tosset som i Ungdommen, og vi er da ogsaa helt glade ved hinanden endnu. Og naar jeg nu siger dig, at der er ikke en Dag i hele Ugen, jeg glæder mig saadan til, som den, naar jeg standser her uden for din Dør, for at holde Hvil et bitte Gran hos dig, saa taler jeg Herren hjælpe mig sandt. Og ikke sandt, Lone, du er heller ikke helt ked af det, naar jeg kommer, og vi saadan kan sidde og snakke sammen om vore Sager, det er dog, naar alt kommer til alt, det eneste rekederlige, det at være to."

„Lad os nu inte snakke om gamle Skader, Morten, du ved jo lige saa godt, som om jeg sagde det med rene Ord, at jeg altid har været dig god, og at du er det eneste Mandfolk, jeg skøtter om og gør noget af, og som min Hu har staaet til lige fra den Tid, jeg som Tøs kom herover til Danmark og gav dig, alt det et fattigt Menneske kan give. Havde du blot den Gang sagt til mig: „Giv Tid, Lone, den Dag skal nok komme, hvor jeg kan holde mit Ord," ja, Morten, da skulde jeg ha'e ventet og biet paa dig og været glad for hver Dag, der gik til Ende, fordi den dog bragte dig nærmere. Men i Stedet for et saadant Ord, saa lod du mig rejse. Med 200 Rigsdaler troede du, at I kunde betale den fattige, svenske Pige for hendes Kærlighed og Haab om Lykke. Langt borte fra ham, hun havde kær, maatte hun føde sin Søn, og i lange, tunge Aar dele Fattigdom og Savn med ham. Der gik ikke en Dag, uden jeg ventede Hilsen og Bud fra dig, og naar Dagen led til Ende, uden at det kom, saa satte jeg Haabet til den næste. Saadan gik mit fattige Liv, til min Moder døde, og jeg nu ikke engang ejede et Hjem mere.

Saa var det, jeg vendte tilbage til jer igen, uden dig syntes jeg alligevel ikke, jeg kunde leve. Du var da bleven gift med en rig Pige af din egen Stand, og jeg fik da Gaaden løst, hvorfor du aldrig havde skikket Bud eller Brev til mig. Aa, Morten, at du dengang kunde glemme mig saa hurtig, det har jeg aldrig kunnet forstaa, for du var jo hverken ond eller styg af Sind."

„Jamen Lone, villig skal jeg indrømme, at jeg har fejlet og inte været, som jeg skulde imod dig, men du maa da ogsaa tage i Betragtning, hvordan jeg var stedt overfor de gamle, det var jo dem, der ordnede det hele, og saa var jeg jo heller ikke stort andet end en Dreng dengang."

„Aa, Morten, du gav Løfter nok som en Mand, men at du senere handlede som en umyndiggjort Dreng, det skal jeg villig indrømme, men for Resten var du dog ikke mere Dreng, end du et halvt Aar efter holdt Bryllup med Ane Kirstine."

„Ja, Gud bedre for det Liv, det blev, hvis du tror, jeg fandt Lykke og Glæde ved hendes Side, saa tager du fejl. Men det behøver jeg nu ikke at fortælle dig, for det ved du godt, Lone, at hun og jeg ikke passede til at gaa i Spænd sammen."

„Nej, det var næsten ogsaa noget af det haardeste for mig, da jeg saa, hvordan Sagerne forholdt sig, og hvad for et forskrækkeligt Menneske du var bleven til. Ja, og alt det saa jeg, uden at turde tage et ordenligt Nusktag i dig. Langsomt og sikkert blev du ved at glide nedad, fra Gaarden svirede og drak du dig, og en Tid efter saa gik Møllen samme Vej. Godt var det da, at din Kone slap. Vel var hun ikke den, der kunde holde igen paa dig, men meget maa hun dog have gaaet igennem, ved at se baade hendes og dit saadan blive kastet bort, paa den skammelige Maade."

Saa kom det endelig dertil, at selv dine egne Forældre ikke vilde have noget med dig at gøre, og du havde knapt andet end Ladegaarden tilbage. Ja, saa var det jo, jeg fik mandet dig lidt op, naa det vil vi nu ikke snakke om, du havde maaske nok bjerget dig uden mig, men vist er det, at først

fra den Dag fik Lone nogen Værd for dig. Og nu, Morten, synes jeg, det gaar saa godt, vi er rigtig to gamle gode Venner, som jeg tror, staar sig bedst ved, at lade det gaa i den gamle Gænge, og hvem ved, om det er godt, at vi kommer sammen, man kunde jo saadan, hvad man kalder, miste Indflydelsen, naar man drives for nær ind paa Livet af hinanden.

Nej, Morten, der er noget andet, jeg har tænkt mig, og som jeg vil høre din Mening om. Jeg har nemlig spekuleret ud, at jeg vil sætte som Betingelse for Salget, at de skal give mig en Plads i Stiftelsen. Der er jo altid paa saadant et Sted Brug for en Portnerske, og en som kan gøre lidt Opvartning for alle disse Damer, der kommer til at bo. Kan jeg nu faa Fribolig og saa megen Løn, at jeg enlige Menneske kan leve, saa har jeg jo en pæn lille Skilling til at sætte i Sparekassen, og som engang kan komme Johan tilgode, naar jeg er død og borte. Naa, hvad synes du saa om det?"

„Hm ja, Lone, naar du aldrig vil høre snakke om mig og mit gamle Forslag, saa synes jeg ligesom du, at det kunde være helt godt for dig at faa det paa den Maade."

Lone saa paa ham fra Siden, og der gik ligesom en Skuffelse over hendes Ansigt, for saa let havde hun dog ikke troet, han havde bifaldet hendes Plan. Hun sukkede, idet hun sagde:

„Ja, saa bliver det ved det, naar de nu kommer igen i Morgen for at faa endelig Svar, saa siger jeg det, som vi nu er blevne enige om."

„Gør, som du selv synes, Lone," sagde Morten, idet han rejste sig for at tage Afsked.

Det var med et tungt Hjerte, Morten denne Aften kørte fra Lone, for aldrig syntes han, hun havde staaet ham saa fjern som netop nu. Da hun havde udviklet sine Fremtidsforhaabninger for ham i den Plan, som gik ud paa at blive Portnerske i Stiftelsen, saa gik det op for ham, at nu blev den sidste Planke kastet bort af den Bro, som skulde føre hende til ham, og derfor var det, at han med et Stænk af Bitterhed gav det Udseende af, at han var enig med hende. Men der var een Ting Morten havde glemt tage i Betragtning, og det var Sladderen. I dette Tilfælde blev den hans trofaste Bundsforvandt og trods det foragtelige, som klæber ved dette stygge Samfundsonde, der kan ligge og gro i en lille By som Andemad paa en ellers køn og hyggelig lille Skovsø, saa udvirkede den dog paa een Vis langt mere, end hans stilfærdige Bejlen i mange, lange Aar.

Lone var jo lige paa engang bleven en kendt Personlighed i Byen. Folk saa med mere end almindelig Interesse paa Ejerinden af det lille beskedne Hus, der laa paa den Grund, som skulde bære Byens Ry ud over det øvrige Land. Der blev ligefrem valfartet derud for at tage Omgivelserne i Øjesyn, og Lone, som før havde levet en stille fredsommelig Tilværelse, blev paa engang Samtaleemnet, i omtrent hvert et Hjem i hele Byen. Og da det rygtedes, at hun mulig skulde have Ansættelse i Stiftelsen som Portnerske, da blev mangen god Kop Kaffe drukket ved en uendelig Debatteren om „Svenske-Lones" Kvalificationer til denne ansvarsfulde Post.

Et Par Dage efter at Morten havde faaet Lones Bestemmelse at vide, kom Brændevinsbrænder Fangel igen til Lone, men denne Gang alene, han havde ladet Drejeren blive hjemme, for ikke atter at risikere Forløbelser fra hans Side.

„Naa, lille Jomfru Lone, kan jeg saa faa hendes velovervejede Beslutning?" begyndte Fangel med sit største og bredeste Smil

„Jo, nu tror jeg, jeg er kommet til Redelighed med mig selv," sagde Lone.

„Vi er vel saadan enige i Hovedsagen," sagde Fangel, mens han smilte endnu huldsaligere, for han nærede en vis Frygt for, at Lone skulde have lagt nogle Hundrede Kroner paa Købesummen.

„Jeg har tænkt at lade det bero med de 5000, naar det kan blive paa den Betingelse, at jeg selv faar Bolig her i Stiftelsen" — — —

„Jamen min gode Lone, det er sandelig" —

„Ja, jeg mente jo rigtignok som Portnerske," tilføjede Lone.

Fangel saa helt lettet ud, og blev atter til et eneste stort Smil, idet han sagde: „Naa, det forandrer Sagen, ja det kan der vist ikke være noget i Vejen for, jeg skal foreslaa det i Byraadet, og saa skal Lone snart faa mit Svar. For Resten med min Anbefaling er det saa godt som sikkert." Her slog Fangel sig med den ene Haand paa sit brede Bryst, mens han holdt den anden beroligende udstrakt imod Lone. „De er jo almindelig bekendt som en hæderlig og proper Pige, saa der kan sandsynlig ikke være noget i Vejen for det rimelige Forlangende," tilføjede Fangel, idet han i sin fulde kummunale Værdighed sejlede ud af Døren, fulgt lige til Havelagen af den nejende Lone.

Da Svaret kom, lød det bekræftende, og saa var den Sag afgjort. Bygningen af Stiftelsen tog sin Begyndelse, og Lone fik foreløbig Lov til at blive boende i det lille Hus, da det laa saa meget ved Siden, at det ikke behøvede at fjernes, førend den store Bygning var færdig.

Indgangen til Tivoli.
Tegning af Poul Fischer. (Efter Festskriftet „Tivoli".)

En Dag henad Sommeren, da Stiftelsen var lige ved at skulde have rejst Kransen, var der et lille Eftermiddags Kaffeselskab hos Brændevinsbrænder Fangels Fruen var ved at skænke den anden Kop rundt, da Drejer Krusmanns Kone kommer dumpende ind. Hun hørte ikke til de indbudne, saa derfor var Modtagelsen lidt stram fra Værtindens Side, der netop i Dag havde fine fremmede i Byfogedfruen, Provstefruen og nogle Købmandsfruer. Drejerens Kone var nemlig kun „Madam" og kom nok sammen med Fru Fangel saadan paa to Mands Haand, men da hun ikke kunde kaste Glans over Huset, saa blev hun aldrig indbudt sammen med de saakaldte „fine".

„Aa Gud, Fru Fangel, jeg kommer da vel ikke til Ulejlighed, jeg vilde bare ind for at se hvordan De havde det, for jeg skal sige Dem, jeg kommer lige fra vor gamle Veninde, Madam Christensen."

„Hvad for en Madam Christensen?" spurgte Fru Fangel og lod som denne Person stod saa langt ude i det Fjerne, at hun aldeles ikke kunde finde hende i sin Erindring.

„I, Jordemoderen, Madam Christensen, som vi drak Kaffe hos i Forgaars," busede Madam Krusmann lidt ondskabsfuldt frem.

Fruerne trak paa Skuldrene og saa paa hinanden, mens Fru Fangel fik umaadeligt travlt med Kopperne.

(Sluttes.)

Fra Hallingdal.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

Han var lovlig undskyldt den Gang, han kunde jo ikke slaa, formedelst han kvalte en Mand med hver Haand, medens han bed mig. Da jeg var færdig, fik jeg et Spark i Siden, saa kunde jeg gaa. Nu er jeg her for at opfylde min Pligt, jeg er fuld af Borgerdyd og Retsind og vil vise jer alle Vibens Veje. I har aldrig kunnet komme rigtig efter, hvorfor han vidste saa god Besked med eders Anslag og var borte, hver Gang I ventede at tage ham, det skal vi straks faa Forklaring over. Skik Raadstuetjeneren ned til den ene af Pavel Sekes lange Drenge, Maes Frents, og lad ham hente herop, men det siger jeg jer forud, I korter mig da ikke de fire Alen af min Lod, vel Borgermester?"

Der blev sendt Bud efter Drengen, Dik Bøikens vedblev imidlertid at fortælle: „Værre Gavtyv end den Maes Frents findes ikke fra Hanerov til Vesterhavet, det kan I lide paa. Naar han kigger med det ene Øje i Vest, vender han altid det andet mod Øst for at lægge Mærke til, hvad der foregaar, han piler af som en Stormvind, er paa Færde Nat og Dag, Fanden ved, hvor han faar sin Kundskab fra, han lurer, han lusker, han lytter, og saa afsted: — I Dag kører de med Malt til Garding, i Aften skikker de en Kobbel Heste ned til Hamborg, i Nat venter de et Læs Købmandsvarer ind over Grænsen. — Den Dreng er jeres værste Fjende, alt hvad han faar at vide, tylder han i Viben, Natten bliver han gerne over i Lejren og bestiller intet andet end at æde; saa i Morgengry, naar han ikke kan mere, lister han fra os, sanker sig et Knippe tørre Grene i Skoven og vender hjem til Meldorf med Brændet paa sin Ryg, nok saa troskyldig. — Der har vi ham."

Maes Frents blev ført ind og lod sig uvillig og højst undselig stille frem for Raadet. Det var en lang og mager Dreng med nøgne Ben, smudsige og pjaltede Klæder, et solbrændt og fregnet Ansigt, hvis Pande aldeles skjultes af tykke, ildrøde Haar. Hans Øjne heftede sig sky og ængstelige paa Dommerne, kloge og gennemtrængende Øjne, i en uafbrudt Bevægelse, og som syntes at opfatte og iagttage, alt hvad de mødte. Da Raadstuetjeneren hentede ham, var han just i Begreb med at fortære en Gulerod, af hvis Saft Mund og Hage endnu var farvede, to andre Gulerødder med vældige, grønne Toppe stak frem af begge Lommerne i hans Benklæder; Stemmen lød klagende og dæmpet, medens han benægtede, alt hvad Dik Bøikens kom frem med, omgik ethvert Spørgsmaal og indlod sig ikke paa nogen Forklaring. Dik stod og hørte til, da alle Jerremens Forsøg mislykkedes, gik han hen til Bordet og sagde:

„Om Borgermester nu tillader, at jeg taler med, skal jeg nok hjælpe lidt paa Drengens Hukommelse. Se ret paa mig, lille Maes Frents, kender du mig ikke?"

Drengen nikkede og trak Mundvigerne i Vejret, hvilket hos ham skulde betyde det samme som et Smil. „I er vist den Bødker fra Veslingburen, som paa Markedsdagen har Stade uden for Bagerens med jeres Bøtter."

„Du har ellers ikke set mig sammen med Viben og Pavel Seke? — Naa, det har du ikke, heller ikke sovet hos mig nede i Hytten den Nat, vi havde det svære Uvejr? — Tænk dig om! Du hjalp heller ikke med at slagte, den Dag vi tog de Grise fra Ralfs? — Jasaa! du ryster paa dit kønne Ho'de, du bliver ved at nægte og tænker ikke paa din Samvittigheds Besværelse for Gud og Kristendom. Du er jo en rask, lille Maes Frents! — Lazarus! Hvad gjorde dit Bæst da hos os hver hellig Ugedag, naar du kom farende i Galop med Tungen ud af Halsen og forlangte Viben eller Pavel i Tale?"

„Jeg har ikke set min salig Fader, siden den Dag han drog bort fra Meldorf," forsikrede Drengen. „Motter skikker mig af By med røde Bændler, som jeg gaar og sælger omkring paa Landet; naar jeg ingen flere har, sanker jeg Pinde og Vindfælder i Skoven og bringer dem hjem til hende." Efter disse Ord gav Frents sig til at græde højt og holdt Hænderne op for Ansigtet for at skjule sine Øjnes fuldstændige Mangel paa Taarer.

Dik Bøjkens var rasende, han gjorde endnu et Forsøg. „Du er en stor Gavtyv, Maes Frents, men du slipper ikke med at lyve dig fra det. Kan du heller ikke huske den Dag, de tøjrede mig med Fødderne til Jorden, og din salig Fader bøjede et ungt Bøgetræ ned og bandt mine Arme fast til det, derefter gav han Slip, saa Træet rettede sig igen og strakte og rakte mig, til jeg fast blev en Alen længere dagligdags Maal. Du stod og grinte ad mig. Ja, se! nu griner du igen, Hukommelsen vaagner. Vær nu en rar, lille Maes Frents og gaa til Bekendelse."

Drengen gentog Forsikringen om sin Uskyldighed.

„Om du nu ikke bekender," sagde Borgermesteren, „saa kalder vi Volf ind med Stigen og lader håm strække dine Lemmer til svarlig Pine."

„Jeg kan da ikke bekende, hvad jeg ikke ved," sagde Maes og brast i Graad, denne Gang lykkedes det ham at faa Taarerne frem.

„Borgermester har ikke nødig at kalde paa Volf," forsikrede Dik, „den Sag kan vi gøre nemmere af. Her har jeg et stærkt lille Stykke Tarmstreng, det slaar vi to Rendeløkker paa, to forsvarlige Løkker, se saa! nu stikker vi begge hans Tommelfingre ind i Løkkerne, Skaftet af min Kniv imellem, og drejer saa Tarmstrengen om, til Blodet sprutter ham ud af Neglene. Det skal være godt at bekende paa, jeg har set stivere Hals end hans bøje sig herfor."

Medens Dik talede, havde han taget Tarmstrengen frem, knyttet Løkkerne og nikket og smilet gentagende over til Maes Frents. Han greb derefter fat i Drengen, drog ham hen paa Bænken og stillede ham imellem sine Knæ. Pludselig holdt han inde, betragtede Maes nøje og udbrød:

„Hvad er det? — Nu har vi dig! — Hvordan er du kommen til de to Knapper, der er syede i din Trøje? Lange Dibsjung'! alle Helvedes Knægt! dem har du skjaalet fra mig, den Nat du sidst laa og sov ude i Hytten, — Sølvknapper med Kopjne i — se blot! Jeg bærer Mage til dem her i min Kofte. De to, som mangler, blev borte, den Morgen du forlod os."

Maes Frents var overlistet og bragt ud af sin tidligere Sikkerhed, Stemmen begyndte at svigte ham, han havde faaet Knapperne hjemme, han havde haft dem længe, de havde tilhørt hans Bedstefader.

„Vi tog dem i forrige Uge, den Nat vi var inde hos Landsdommeren," bemærkede Dik, „spørg ham ad, hans Mærke, to Andreaskors, staar ridset ind paa den anden Side, se kun efter."

Dik havde aabenbart Ret, Knapperne lignede nøjagtig dem, han selv bar, og ved Øjet af hver stod der indridset to skraa Kors. Maes Frents tilstod endelig, at han havde fundet dem ude i Hytten, denne første Indrømmelse ledede til den næste, og inden Raadet forlod Salen, havde han aflagt en fuldstændig Tilstaaelse, om alt hvad man ønskede at vide. Han blev ført ned i Kælderen og lænket fast til Muren. Maes Frents var tretten Aar gammel og altsaa efter Ditmarsker Lov fuldkommen ansvarlig for sine Handlinger.

Under Forhøret sad Dik Bøikens og smilede og gav sit Bifald med Dommerens snilde Spørgsmaal til Kende ved af og til at staa op og gøre et dybt Buk for ham. Da Drengen blev ført bort, fandt hans Beundring endelig Ord.

„Skal jeg sige mit Hjertes sandfærdige Mening," udbrød han, „saa har jeg aldrig kendt Borgermesters Lige i Kløgt og Fiffighed. Det er ikke jer, man bør ønske til Lykke med, at I sidder som Dommere her, men Byen med at have faaet saa gode Dommere. — Nu var det den Lod, vi skulde snakke om. Klokken er bleven mange, og jeg længes efter at se min kære Hjemstavn igen. Vil I lade mig faa det Brev og Skøde med eders Underskrift og Segl?"

„Siden!" svarede Jerremen, „men vi betaler ikke Pengene paa Ambolten. For at kunne have dig i frisk Erindring, er det bedst du følger efter Maes Frents og bliver her paa Raadstuen til i Morgen."

Denne Dom forekom Dik aldeles ubegribelig, han tog hele sin gode Mening om Borgermesterens Kløgt tilbage, medens Tjeneren førte ham ned i Raadstuekælderen.

Nogle Dage efter foregik der atter et larmende Optrin i Meldorf. Maes Frents blev hængt paa Byens Vold, overbevist om at være Spion for Viben Peter. Han kunde ikke undgaa sin Skæbne.

Det var ellers Fogdernes Sag at fuldbyrde enhver af Raadets og Regenternes Domme, men ved denne Lejlighed tilbød Dik Bøikens at forrette Bøddelens Tjeneste.

Maes Frents led sin Straf ved Solens Opgang og blev hængende paa den høje Pæl, der tjente som Galge, til om Aftenen, saa skulde Liget tages ned og jordes i en Lergrav et Stykke uden for Byen, hvilket den tjenstvillige Dik ogsaa havde paataget sig at besørge. Hele Dagen strømmede store Skarer af nysgerrige op til Volden for at betragte den ulykkelige Dreng, som hang paa Pælen med bagbundne Hænder og Huen trukken ned over Ansigtet. Paa Jorden nedenfor sad hans Moder, sammenkrøben og ubevægelig, med Hænderne foldede omkring Knæene. Hun havde trukket sit Skørt op over Hovedet,

saaledes at det aldeles skjulte Ansigtet. En lille Lerkrukke stod foran hende, hvori Tilskuerne kastede Penge. Af og til hævede hun sit Hoved og saa i Vejret, det viste da et forfærdeligt Udtryk af Fortvivlelse, som fik Luft i et dybt Suk eller et kvalt Skrig, derefter sank hun sammen igen.

Samme Aften, da Skumringen begyndte, kom en Mand kørende ind til Byen med et Læs Rug. Han holdt stille paa Broen og forlangte, der skulde lukkes op for ham. Vogteren aabnede den lille Laage i Porten og raabte ud:

„Endelig har jeg da ikke behov at lukke op for ridende eller agende Mand, efter at Sol er gaaet ned, det ved du nok, men Tiden er kostbar i Høst, du skal faa Lov at komme ind. — Kør saa!"

Med disse Ord aabnede han Porten og traadte til Side. Kusken drev paa Hesten og kørte ind over Broen. Da Vognen kom midt i Porten, standsede den pludselig, et af Hammelrebene var sprunget. Kusken steg ned fra Læsset for at udbedre Skaden, imidlertid blev Porten staaende aaben. To Mænd kom gaaende ind ad den, efter dem fulgte to andre, og atter to. Disse seks Mand overvældede Portvogterne, bandt dem og førte dem ind i Vagtstuen, derefter kørte Manden med sit Ruglæs. Alt dette foregik i et Øjeblik, lydløst og uden at vække ringeste Opmærksomhed. Det begyndte desuden at blive silde, og Gaden var tom. Da de fremmede Mænd havde gjort sig til Herrer over Vagten, lod de Porten staa aaben, og der kom straks efter endnu en Mand til Syne, som vekslede nogle dæmpede Ord med dem, før han gik op mod Volden til Galgen. Nede paa Gaden holdt en Karre med en Ligkiste af uhøvlede Brædder, og Dik Bøikens var netop i Færd med at fuldende sin Forretning som Bøddel. Han havde stillet en Stige op til Pælen, skaaret den hængte ned og bar ham hen til Ligkisten paa Kærren.

Da han naaede Vognen, traadte en Mand imod ham, en høj, bredskuldret Skikkelse, og lagde sin Haand paa hans Arm.

„Du er jo Dik Bøikens," sagde Kæmpen, „og det er dig, der har angivet min Dreng. Ikke sandt!"

Dik Bøikens slap Liget og vilde svare; men han fik ikke Lejlighed dertil. Idet Pavel endte sit Spørgsmaal, hævede han den knyttede Haand og lod et saa forfærdeligt Slag falde paa Diks Pande, at den ulykkelige sank i Knæ, og hans Hoved faldt ned paa Brystet.

„Det var vist ogsaa dig, som i Morges hængte lille Maes Frents?" tilføjede Pavel.

Dik gav intet Svar, hans Pande var knust, en Blodstrøm blendede hans Øjne. Pavel ventede heller ikke paa Svar, denne Gang greb han Dik i begge Skulderne, hævede ham op i sine Arme og trykkede ham derefter ned paa Jorden med al den Voldsomhed og Kraft, hans uhyre Legeme besad. Der fulgte en Lyd som af brudte Ben, Dik blev liggende paa Stedet, sammenknuget, gispende, hans sønderknuste Lemmer dannede en uformelig Masse og rystede under Dødskrampen. Pavel Seke værdigede ham ikke et Blik mere, han løftede Sønnens Lig op i sine Arme og bar ham ud af Byen.

Nede paa Gaden blev han standset af de forbigaaende, som stillede sig imod ham. Kæmpen stødte dem lempelig til Side.

„Af Vejen," sagde han, „der er ingenting at se, det er kun en Fader, som bærer sin døde Dreng."

(Fortsættes.)

Skæmte-Historier.

En Forfriskning.

Da en Lensherre i det Mecklenborgske engang vilde rejse gennem Byen Teterow, havde han bestilt en lille Forfriskning ved sin Ankomst dertil. Som han nu kom ind i Byen og kørte hen til Raadhuset for at vederkvæge sig ved den bestilte For-

friskning, saa han til sin Forundring alle Byens Brandsprøjter opplantede paa Torvet. Idet han nu rullede forbi, udøste de pludselig hele deres Vandladning over ham og hans Følge, saa de blev gennemblødte til Skindet. De gode Teterower havde nemlig udfundet, at dette var den bedste og grundigste Forfriskning, som de kunde byde deres elskede Lensherre.

Kirken, der skulde flyttes.

Engang var det blevet Mode paa Øen Sylt at gaa med røde Trøjer om Søndagen. Kun een Mand, en rigtig Skælm ved Navn Paul Modders, havde ingen, og naar Naboer og Bekendte talte til ham derom, sagde han, at han heller ingen vilde have. Men saa drillede Folk ham med Ordsproget om Ræven, der fandt Rønnebærrene sure, forbi han ikke kunde naa dem. Dette ærgrede Paul; han besluttede at prøve Lykken andensteds i Verden og drog over til Romø. Men lige vidt var han, for her var den røde Trøje ogsaa paa Mode. Nu traf det sig, at Romøboerne just i de samme Dage fik i Sinde at flytte deres Kirke nogle Alen imod

Syd. Da det var den eneste Kirke, som fandtes paa Øen, tog selvfølgelig alle Beboerne Sagen under Overvejelse, der blev sat Ting, og man talte baade længe og ivrigt, baade frem og tilbage. Da traadte Paul Modders frem og sagde, at eftersom Kirken var bygget af faa Folk, saa maatte mange sagtens kunne flytte den. Alle Mand skulde stemme sig imod Muren paa Nordsiden og skyde til af alle Kræfter, og for at de nu kunde se, om Kirken flyttede sig langt nok, skulde de paa Sydsiden brede en rød Trøje paa Jorden. Dette Raad tiltalte Romøboerne, og alle skyndte sig nu hen til Kirken, hvor de stillede sig op langs den nordre Mur og begyndte at skyde efter, medens Paul Modders blev sat til at holde Udkig paa den anden Side. Lidt efter kom han og meldte, at nu stod Kirken, hvor den skulde staa, da der ikke var mere at se af Trøjen. De gode Romøboere glædede sig overmaade, men nogle iblandt dem kunde dog næste Søndag ikke ret saa i Hovedet, hvorledes Paul Modders var kommen til en rød Trøje.

Manden, som det var ude med.

I Egnen om Eger i Norge skal der i gamle Dage have boet en fornem Mand, som siges at have givet Anledning til det paa Stedet gængse Mundheld: „Nu er det ude med Haakon Gedde," hvilket bruges, naar man vil betegne, at ens Omstændigheder forringer sig." En Dag kom nemlig en Bonde ind til samme Haakon, just som han sad og spiste. Da Bonden saa den hvide Vin paa Bordet, troede han, det var Vand, og Salaten antog han for Græs. Helt overrasket ved, at saa stovt en Mand maatte tage til Takke med den Slags Retter, fortalte Bonden ude omkring i Bygden:

„Nu er det ude med Haakon Gedde, for han aad Græs og drak Vand til."

Fra Hallingdal.

(Med Billede.)

Hallingdal er et af det sydlige Norges største og smukkeste Dalfører, derfor i vore Dage ogsaa en af Norges mest bekendte Egne. I ældre Tid laa Hallingdal noget uden for den almene Færdsel, kun den store Elv, der gennemstrømmer Dalføret og har Navn derefter, bragte Bud fra Omverdenen, men i det sidste Par Menneskealdre er alt blevet anderledes, idet den ene af de to Hovedveje mellem det søndenfjeldske og nordenfjeldske Norge nu gaar gennem Dalen. Denne har ca. 15,000 Indvaanere og udmærker sig ved stor Frugtbarhed. Ved Bygderne er der ypperlige Kornagre, og oppe paa Fjeldvidderne findes overalt fede Græsgange.

Fra gammel Tid har Hallingdal haft Ry for fine Minder og Sagn, og Hallingdølen har forstaaet længer end de fleste af hans Landsmænd at holde fast ved de nedarvede Sæder og Skikke. Vor Billedrække viser dette særlig for Bygningernes Vedkommende. Midterbilledet forestiller et gammelt Stuehus paa Gulsvik, der nu er et yndet Tilflugtssted for Turister, men forhen var et af Arnestederne for Dalens Sagn og Viser. Til højre ser vi Husets anselige Bjælkestue med det ældgamle solide Bohave og Fade og Kar langs Væggens Hylder. Til venstre derimod har vi det Indre af et gammelt Stabur paa Gaarden Stave ved Sunde — nogle

holder for, at Staburet er 600 Aar gammelt. De smaa Billedfelter foroven viser os de landskabelige Omgivelser, hvori de tvende nævnte Gaarde ligger.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jensen, Stege.)

August.

II.

Efter hidtil anstillede Forsøg synes det, som om Sprøjtning med en stærkere Opløsning af Emulsion tidlig om Foraaret, forinden Bladene er udfoldede, dræber selve Æggene af baade Bladlus og Sommerfugle, der overvintrer paa Barken. Men da Æggene er langt mere modstandskraftige end de deraf udklækkede Larver, maa vistnok da en stærkere Opløsning anvendes, end der senere behøves, naar man først sprøjter, efter at Larverne er krøbne ud. Saa længe Træerne endnu ikke har faaet Blade, kan man ogsaa uden Fare bruge stærkere Opløsninger; 1 Del Emulsion til 8 à 9 Dele Vand vil være nok, naar Træerne sprøjtes ordenlig dermed. Saa snart de paa Grenene overvintrede Æg bliver udklækkede, hvilket sker omtrent samtidig med, at Træernes Knopper begynder at grønnes, kan de spæde, smaa Larver og Bladlus let dræbes ved Sprøjtning med svagere Opløsninger. Det er naturligvis altid fordelagtigst at passe paa at sprøjte i Tide, medens Larverne er smaa, baade fordi Bladene da ikke tager af for Brusen, og fordi Larverne hindres i at gøre Fortræd — naar de dræbes, straks naar de kommer frem.

Under Blomstringen maa der ikke sprøjtes, da Blomsterne derved vilde ødelægges, men baade før og efter Blomstringen kan man trygt bruge Emulsion baade mod Larver og Bladlus, hvis man ikke har gjort det før. For Bladlus vil da een Del Emulsion til 9 à 10 Dele Vand gøre Fyldest.

Dr. Schøyen udtaler som sin Overbevisning, at i de mangfoldige Frugthaver, hvor Frugtavlen nu stadig forringes og endog ofte mislykkes totalt paa Grund af skadelige Insekter paa Træerne, vil intet Arbejde betale sig bedre end at sprøjte dem, saaledes som her er beskrevet, naar det blot udføres med Forstand og Omtanke, til rette Tid og paa rette Maade. Det har de i Christiania anstillede Forsøg tilfulde bevist, og store Værdier, som nu aarlig gaar til Spilde, vilde derved kunne bevares og komme Ejerne til gode, medens de nu kun tjener til at føde Utøjet.

Jeg har i Aar for Størstedelen afpillet Larverne, mod Bladlusene har jeg efter den ovenfor angivne Recept lavet og anvendt Petroleums-Emulsion. Resultatet var godt: unge Frugttræer i Planteskolen, der stod med sammenkrøblede Blade og var standsede i Væksten, gav i Løbet af en halv Snes Dage 6—9 Tommers Skudforlængelse.

Man maa passe ikke at gøre Vædsken for stærk. Til en Del af de stærkest angrebne Træer blandede jeg noget mere Emulsion i den første Gang anvendte Fortynding og gentog hermed Oversprøjtningen, men Følgen blev, at nogle af Skuddene blev brune og visnede.

* * *

Mod Larveangreb i Frugter. Det kan jo hændes, at man har kun faa, store, smukke Frugter af en eller anden Sort f. Eks. ved Espalier. Naar en eller flere af disse Frugter bliver „ormstukne", skal man dog kunne redde dem ved i Tide at gyde et Par Draaber ren Spiritus af 90 Grader (%) i det af Larven borede Hul. Larven vil da dræbes, Saaret læges, og Frugten bliver fuldkommen, som om den ikke havde været angreben. ×

I Gaard og Mark.

Du maa selv føre din Hest til Smedjen

og blive tilstede, medens Skoen brækkes af og Forberedelserne træffes til Beslaaningen. Kun paa den Maade kan du undgaa, at Dyret pines paa unødvendig Maade eller maaske endog mishandles. Kan du end ikke være medvirkende, medens Hesten beslaas, kan du dog passe paa, at dette sker, som du selv ønsker det, jage Fluer og Bremser fra Dyret og ved kærlig Behandling vænne det af med Unoder. Saa vidt det paa nogen Maade lader sig gøre, maa Hesten under Beslaaningen spændes fra eller afsadles; det kræver kun liden Tid og bidrager væsentlig til at fremme Arbejdet. Saa snart Hesten er beslaaet, maa den føres i Stald, for at den kan blive rolig og hvile ud. Men aller først maa der agtes nøje paa, at den ikke er bleven „fornaglet". Et kort Trav kan her meget anbefales. Hinker Hesten, maa vedkommende Sko straks tages af, Hoven skylles med koldt Vand og Arnika og bestryges med udblødt Ler. Derved kvæles enhver Betændelse i sin Spire. Fremdeles maa der agtes paa, at Smeden under Arbejdet passer paa sit Værktøj og sit Materiale, saa han ikke lader Søm og Kniv ligge under, ved Siden af eller bagved Hesten og straks fjerner Gødning og Hornspaan. Paa den Maade kan mange Uheld, der kan have skæbnesvangre Følger, undgaas. *

* * *

Vægten af slagtet Fedekvæg.

Vil man bestemme Vægten af en slagtet Fedestud efter dens Vægt i levende Tilstand, vil det som Regel slaa til, naar man ved magert Kvæg trækker 50 % fra den levende Vægt, ved halvfedt 44 % og ved fedt Kvæg 36 %. Til slagtet Vægt regnes de fire Fjerdinger med Nyrer og Nyretalg, uden Fedt af Næt og Tarme, uden Hoved, Indvolde og Hud, men med alt Kødet saavel paa de ægte som paa de uægte Ribben. Til at kunne bedømme en Studs Værdi kræves der et skarpt Blik, Erfaring samt rigtig Anvendelse af de 7 Slagtergreb. Disse Greb er: 1, Brystbrusken; 2, Ribbenene; 3, forreste og bageste Kant af Skulderbladet; 4, Mellemkødet; 6, under Bugen; 7, Lænderne, især ved Leddene. *

For Hus og Hjem.

Kunsten at forlænge Livet.

Et langt Liv er i de fleste Tilfælde udelukkende Frugten af gode Sædvaner og klogt Maadehold. Tre Naturgaver bidrager væsenlig til Opholdelse af Sundheden: Vand, Sol og Luft. Allerede den gamle Pindar, der levede 500 Aar før Kristus, siger: „Vand er det bedste." Det renser og vederkvæger det indre og ydre Menneske. De fleste er selv Skyld til deres Sygdomme, fordi de i Stedet for rent Vand vælger det moderne Giftvand, Alkohol, til Vederkvægelse. Over en Tredjedel af den saakaldte civiliserede Menneskehed hensygner og bukker under for Nydelsen af Alkohol. Savner man rent Vand, kan man nyde filtreret eller kogt og derefter afkølet Vand. Næst efter Vand er Mælk, der næsten overalt kan faas billigere end alkoholiske Drikke, at foretrække. Flittig Brug af Vand til kolde Afvadskninger tjener navnlig til at hærde Legemet mod Forkølelse.

Det andet Middel til Vedligeholdelse af Livet er Sol. Den giver Legemet den Varme, det trænger til, lindrer Smerter og helbreder efterhaanden de syge. En sollys Bolig er Sundhedens Hovedkilde. Hvem der ikke har den, bør i hvert Fald færdes flittigt i Solen og lade sig gennemgløde af den. Selv den bagende Sol, som de sunde af og til flyr, er til Vederkvægelse og Lindring for syge.

Den tredje Sundhedsgave, der ogsaa kan faas for intet, er frisk Luft. Den staar til Raadighed for enhver, paa Mark og i Skov, paa Høj og i Dal. I det fri kan den bedst forfriske og oplive, og man bør saa vidt mulig tilbringe 1 til 2 Timer daglig i Naturen, den, der ikke kan det, bør i det mindste lukke frisk Luft ind til sig. Om Natten er frisk Luft lige saa nødvendig. Det er utilraadeligt at have Stueplanter i Soveværelset. Bortset fra Planternes om Natten forøgede Udaanding af Kulsyre, kan allerede den fordærvede Lugt, der ofte udvikler sig fra Jorden i Urtepotten, være skadelig, og endnu mere de ildelugtende Gasarter, der udvikler sig, naar der er anvendt Gødningsstoffer af dyrisk Oprindelse. Hvorvel et vel plejet Blomsterbord med Rette er Husmoderens Stolthed og Stuens Pryd, maa det dog betragtes som urigtigt, naar man har ment, at Stueplanter har en gavnlig Indflydelse paa Luften i beboede Rum. Det eneste Middel til at bevare Luften ren er og bliver Luftskiftet, som vi opnaar ved Aabning af de øverste Vinduer eller ved kunstig Ventilation. Men selv i vel udluftede Boliger indeholder Luften kendeligt større Mængder Kulsyre og organiske Stoffer end i det fri. For ogsaa om Natten at bevare Luften muligst ren, bliver det mere og mere almindeligt at sove for delvis aabent Vindue. For at undgaa Forkølelse, maa man stille sin Seng saaledes, at man ikke udsættes for Træk. Hvor man har Persienner, ruller man disse ned og lader den øverste Del af Vinduet efter Aarstiden staa helt eller halvt aabent eller blot paa Klem med en Prop mellem Rammen og Karmen. Iagttager man denne Regel, vil man finde, at Luften i Soveværelset om Morgenen er lige saa frisk som om Aftenen. *

Hovedbrud.

Firkantet Nød.

Af 1 E, 1 R, 2 G, 2 I, 2 K, 3 S, 5 A dannes 4 Ord, der, læste fra venstre til højre og fra oven nedad, er:

1 en europæisk By,
2 et bibelsk Navn,
3 en Fugl,
4 er f. Eks. Polerne.

J. J.

Gaade.

Mit første med Velbehag gerne man nyder;
mit andet med dito De drikker — ej sandt!
i tredje tit Tyv et Skatkammer fandt,
mit hele en Livspagt paa Jorden betyder.

s—r—n.

Stavelsegaade.

Mit første er hverken stor eller stærk,
men dog har det frembragt mangt et Værk;
mit andet det er kun en Konsonant,
som man til min første Stavelse bandt,
og derved kom frem mit hele — et Ord,
der nævner en Magt paa vor syndige Jord.

J. J.

Opløsninger.

Firkantet Nød i Nr. 45:

A v i s
V i s k
I s s e
S k e l

Gaade i Nr. 46: Otto.

Tændstikopgave i Nr. 46:
Femte Tandstik fra venstre Side lægges over 4 og 3 paa Nr. 2. Derpaa flyttes Nr. 9 over 8 og 7 til Nr. 6; Nr. 7 flyttes over 8 og 10 til Nr. 11; derpaa flyttes Nr. 1 over de to paa Nr. 2 til Nr. 3; Nr. 4 flyttes over Korset paa Nr. 6 til Nr. 8 og Nr. 10 flyttes over Korset paa Nr. 11 til den enkelte paa Nr. 12 — herved er Opgaven løst.

Brevkasse.

Flere Indsendere: „Husvennen" modtager gerne til Offentliggørelse saadanne Bidrag, der meddeler Oplysninger om Husflidens, Fjerkræ- og Biavlens Stilling her i Landet, og om deres Betydning for Enkeltmand; ligeledes saadanne Bidrag, der indeholder gode og nyttige Raad og Vejledninger for Hus og Hjem, Mark og Gaard, eller praktiske Anvisninger til at forfærdige Redskaber, Værktøj, Legetøj o. s. v. De mange af vore Læsere og Venner, der stadig ytrer Lyst til at støtte „Husvennen" med Bidrag, opfordrer vi til at have deres Opmærksomhed henvendt paa de anførte Emner. Ved at fremdrage Eksempler paa de Goder, der er tilført talrige Hjem gennem Husfliden, Fjerkræsagen o. s. v., vil man opmuntre Folk til med større Iver at lægge sig efter disse Ting, og ved at fremdrage gode Raad og Anvisninger for det daglige Livs Behov, vil man kunne glæde og gavne andre, med hvad man selv har høstet Gavn af.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Bertel Elmgaards Adresse er: Fiolstræde Nr. 25, 2. Sal, København K.

Indhold: Tivoli, II., af B. E., med 1 Portræt og 1 Billede. Godt med ondt. Den vide, vide Verden, Digt af Alfr. Ipsen. Gammel Kærlighed, Fortælling af Rose Bruhn, (Sluttes.) Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Skæmte-Historier, med 3 Billeder. Fra Hallingdal, med Billede. Havebrug, II. I Gaard og Mark. For Hus og Hjem. Hovedbrud. Brevkasse.

Nr. 47. Søndag den 20. August. 1893.

Tivoli.

III.

Tivoli har dyrket Kunsten i dens mest forskellige Former, paa Theatret, i Cirkus og paa Plænen — derfor ogsaa kaldet Kunstnerplænen. Her har Aar efter Aar Udlandets gymnastiske Berømtheder sat hverandre Stævne og kappedes om at vinde Københavnernes Pris, og her har sjeldne zoologiske Fremtoninger, lige fra en udstoppet Krokodille til strikkende og musicerende Sælhunde sat alle indfødte i Forbavselse. Kunstnerplænen er de fremmede Artisters Territorium, den Sværm af Kunstnere, Gøglere, Akrobater, eller hvad man vil kalde dem, der drager Verden rundt og kun slaar sig ned, hvor der er Line og Trapez, og Penge at tjene. Her paa den indhegnede Plads, hvor alle til Faget henhørende Apparater er opstillede og med det lille Skur i Baggrunden, har vi i Aarenes Løb set flere, end nogen i Dag ved Tal paa: Linedansere, Akrobater, Trapezarbejdere o. s. v., Mænd, Kvinder og Børn, ofte hele Familiegrupper. Dertil kommer saa fra Theater og Cirkus: Beridere, Brydere, Clowner, Gladiatorer, Slangemennesker o. s. v. Det bedste har aldrig været for godt, det dyreste aldrig for dyrt for Tivoli. De største artistiske Berømtheder, de mærkværdigste Sjeldenheder, der var at opdrive paa Verdensmarkedet, er blevne engagerede, ofte med kongelige Gager.

Den første fremmede Kunstnertrup, der kom hertil, var efter troværdige Udsagn Arabere. De kom saa tidlig som i 1846 og havde et efter Datidens Fordringer saare righoldigt Program, der begyndte med „Karavane-Indtoget i Mekka" og fortsatte med Tiger-, Løve-, Slange- og Djævlespring. Saa fulgte en Trup brune Gymnastikere af den berømte Beni-Zoug-Zoug Stamme, og nu var det ikke blot Tivoli, der søgte Artisterne, Artisterne søgte ogsaa Tivoli, alle Vegne fra kom de: fra Saharas Ørken og Kinas Storbyer, fra Persiens Bjerge og Amerikas Urskove. Men over alle de brune sorte og gule Akrobater og Jonglører, bør vi ikke glemme det gamle Europas egne Børn, de har i Tivolis Cirkus og paa dets Plæne vist, at vi ikke er saa gammelagtig trætte endda. Der er de enkelte store Navne som Brødrene *Silbons*, *Avolo* og Selskaberne *Hanlon Volta*, udmærkede Luftgymnastikere, *Sylvester Schäffer*, som udgjorde en talrig Familiekreds, hvis Medlemmer lignede hverandre i mere end det, at deres Navne begyndte med Bogstavet S. Der kan endnu mindes om Hurtigheds-Gymnastikerne, de tre amerikanske Brødre *Elton*, den danske *Lars Larsen*, der i sin Tid som en rask Københavnergut var stukket af fra Hjemmet paa Kristianshavn for først at vende tilbage som anset Artist, og for endnu at tage en Landsmand med: Kanonkongen Holtum, som med stor Sindsro opfangede Kanonkuglerne, der susede og brummede ham om Ørene. Der har været en Del Gøgl i Tivoli, det er sandt, men der har ogsaa været Artister, der virkelig har udviklet den legemlige Idræt til en Kunst, som de har dyrket med en Alvor og Udholdenhed, hvoraf ogsaa Folk i andre og mere dagligdags Fag kunde tage Lære.

Georg Lumbye.

For Resten har Tivoli ikke ladet sig nøje med de tobenede Artister. Hvad det indledede med den udstoppede Krokodille, der til sidst endte med at blive unge elskendes lønlige Tilflugtssted, det udviklede sig senere til et helt Menageri af dresserede Dyr lige fra Elefanter og Bjørne til Gæs og Kakaduer. Der har været, skriver en særlig Tivolikender „Elefanter, der kunde slaa paa Tromme og Bækken og danse med en Takt, som man ikke skulde tiltro deres tykke Hoved at opfatte eller tykke Ben at følge. Sælhunde, der syede uden et Øjeblik at tabe Traaden, Hunde, der i Anstændighed og gode Sæder stod langt over vore almindelige Græsplæne-Køtere, Aber, der red paa Velocipede, og Gæs og Kakaduer, der kunde mere end tælle til fem og skød Revolvere af med en ligefrem amerikansk Koldblodighed. Man frydedes over den omfattende Dyre-Intelligens og satte store Øjne op, naar Dyrene kom i Festoptog, Elefanter, Giraffer, Dromedarer, Antiloper, Strudse, Vortesvin og mangfoldige andre. Saa dannede Københavnere i ærbødig Beskuelse Spalier for de store Dyrekaravaner, hvis Hale altid var en Hoben glad københavnsk Ungdom."

Fra Tivoli begynder endelig Luftsejladsen i Danmark, ja den har saa at sige dannet Skole her. Begyndelsen var tarvelig nok, men det var ogsaa endnu midt i Fyrrerne. Den første Luftballon, der gik til Vejrs fra Tivoli, var uden Skipper, men til Gengæld „oplyst med bengalske Flammer". Nogle Aar efter kom Italieneren Tardini og foretog to Opstigninger, men da han efter en tredje Luftfart, foretagen fra Kristiansborgs Ridebane, satte Livet til i Kalveboderne, synes det, som Tivoli for en Tid mistede Sansen for Luftsejlads. Saa i Halvfjerdserne, da den fransk-tyske Krig havde vist, at Luftballonen duede til andet end Forlystelse, vaktes Sansen igen, Amerikanere og Franskmænd foretog Aar efter Aar deres Opstigninger, medens maabende Københavnere beundrede deres Dumdristighed. Beundringen varede akkurat, indtil et større Antal indfødte Passagerer havde været med paa Luftrejserne, og indtil den mest luftvante af dem, Johansen, dristede sig til at gaa op paa egen Haand. Nu har Tivoli sin egen Luftskipper, og den eventyrlystne Johansen sin egen Ballon, kaldet „Maagen".

Tivoli er, som tidligere berørt, Festernes By. Der er næppe i de forgangne halvtredssindstyve Aar indtruffet nogen større Begivenhed, uden at Tivoli har hædret den med Fest og Fyrværkeri. Det mindes enhver af Sommerens Festdage og synes kun at være lumsk ked af, at der i en almindelig Sommer ikke er andre end Pinsen, Grundlovsdagen, Sankt Hans, Fødselsdagen, Ferien, og saa hvad der med Flid og god Vilje kan bringes ud af Høsten. En Undtagelse som Udstillingssommeren 88 vil vi ikke tale om. Det var det hjemlige; men naar Tivoli faar til Sinds at anlægge Festdragt og Festhumør, saa favner det helst Alverden. Derfor har det ogsaa festet og flaget for det halve Europas kronede Fyrster, for alle mulige Kongresser, for skandinaviske Studenter og franske Skuespillere og Journalister, for de sønderjydske Piger og mangfoldige andre.

Den første Grundlovsfest paa Tivoli afholdtes 1855. Den kunde glæde sig ved over 18,000 glade Deltagere og ved Frederik den Syvendes og Grevinde Danners Besøg om Aftenen. Baade dengang og i de følgende Aar kunde forskellige Laug, Foreninger og Korporationer endnu i skøn Enighed fejre Grundloven og raabe Hurra for Frihedens Sejr. Senere har de gode københavnske Borgere delt sig, den ene Festplads er bleven til tre, undertiden til fire, medens Tivoli saa vidt muligt har søgt at holde sig neutral. Men saa kommer Midsommerfesten, og med den Svenskerne. Roserne staar i deres første friske Flor, Aftenerne er lyse og lune, Sommerens bedste Trumfer spilles ud, og Tivoli straaler i et lysende Fe-Skrud. Men er Midsommerfesterne nær ved at være Svenskernes, saa er Feriefesterne helt og holdent Børnenes. Ingen Sinde ser Tivoli mere glade og smilende Ansigter, og ingen Sinde udfolder Pjerrot et mere lystigt Lune. Saa har der været Amagerfester og italienske Fester, og med Tiden bliver sagtens andre Egne af Geografien afsøgte, men den smukkeste Fest skal dog efter ovennævnte Kenders Udsagn have været et Høstgilde, der ligger nogle Aar tilbage i Tiden. „Man lod sig rive med. Den Aften tullede man rundt derinde og glædede sig over Bondehyttens mosgroede Straatag med Storkereden som den landlige Idyls Symbol. Og over den gamle Bondemand, der stod i Døren og røg paa sin sølvdækkede Merskummer, mens Folkene — Pigerne, Karlene, Husmændene, Drengene og Tøsene — i mageligt Høstgilde-Velvære travede omkring, som de selv fandt for godt. Koen laa fredelig og gumlede sit Græsplænefoder anden Gang, Faarene brægede vel tilpas, Lammene gjorde de mest uforfalskede tumbede Krumspring, og Gederne havde den rette stramme Lugt. Man indbildte sig, det var rigtig varm, usiet nymalket Mælk, Børnene gik rundt med i Smaakopper. Man stak i Tanker Haanden i Lommen efter de friske blankbrune Nødder, man altid havde saa mange af ved de sene Høstgilder paa Landet; man ventede at se et eftergemt Æble at falde, sammen med et vissent Blad, fra en Gren, man havde en Smag paa Tungen som af „Melange Nr. 4," man hørte Kragernes veltilfredse „Kra, Kra," naar de slog sig ned paa den endnu utærskede Sædstak . . . ."

Har Tivoli saaledes været Glædens og Festernes Hjem, har den derfor ikke helt undgaaet Sorger og Smaaskuffelser. Og ligner Tivoli endnu i mange Ting sig selv „fra Carstensens Dage," saa er dog et og andet forsvundet, og dertil hører de idylliske Omgivelser, af hvis Skød det steg frem, Voldene og Stadsgraven, de skyggefulde Alleer og den susende Mølle, ja endog Tivolis egen Ø. Det gik godt, saa længe Tivoli havde med Staten at gøre og — til Aktionærernes store Fryd — kun havde den komiske Lejesum af 472 Rdlr. og 3 Mk. at udrede. Men saa solgte Staten sit Fæstningsterræn til Magistraten, og fra den Stund var de med Mælk og Honning flydende Dage forbi. Lejen blev skruet op, først til 6000 Kr. saa til det dobbelte, og i 1882 forlangte Magistraten kort og godt 70,000 Kr. og Tivoli-Bestyrelsen maatte slaa til, hvis den ikke vilde se sin kære Have udlagt til Byggegrunde. For Tiden er Lejen 90,000 Kr. aarlig, om fem Aar vokser den til 100,000 Kr., og dermed maa Kommunen lade sig nøje til 1912, thi saa længe gælder Lejekontrakten. Men det var ikke blot de forøgede Lejeudgifter, der voldte Tivoli Græmmelse. Atter og atter har højere vedkommende truet med at beskære Haven paa alle Kanter, saa var det nye Bygninger, der skulde opføres, saa nye Gader, der skulde anlægges. Ved Pressens og Publikums forenede Hjælp er de værste Storme dog blevne redne af, og, som sagt, nu har Tivoli en længre Frist. Men noget er gaaet tabt. Der kan tvistes om, hvorvidt flere af Tivolis egne Nybygninger er til Pryd for Etablissementet som Frilufts-Have, og i hvert Fald er de høje Kaserner udenfor en daarlig Erstatning for de grønne Volde med Alleerne, der før skyggede ind over Havens Gange. Det er som med et lille Suk, at Folk nu nynner, mens de slentrer omkring derinde:

„Det var en Aften paa Tivoli
endnu i Carstensens Dage."

Heller ikke Sommer-Formiddagen med sin Stilhed og Hygge skal være, hvad den var i fordums Tid. Og dog er her smukt endnu, naar Haven med sine Træer, Blomster og Buskadser ligger blinkende af Duggens Væde i den aarle Sol, naar Aftenens Larm har givet Plads for en dyb Fred, der virker endnu stærkere paa Baggrund af Byens fjerntlydende Støj. Saa søger ældre Damer herind med deres Haandarbejde, som de sidder og sysler med et Par Timers Tid, medens de faar en Passiar og indaander Rosernes friske Duft. Passiaren gaar saa jævnt og dæmpet som Spurvenes Kvidder fra Tage og Træer, det er gamle Minder, der holder Stævne, og Tivoli i Formiddagsbelysning er nok skikket til at give dem Ramme. Kønt og træffende synger den gamle Dame i de nye Tivoli-Viser:

„Her har jeg gaaet ved min Parasol
i de tætte Gange rundt paa Øen,
set paa den kære, stolte gamle Vold
og de grønne Bøge langs med Søen.
Hygge og Fred der hersker i det fri, —
mens de travle Folk i Byen jage,
sidder jeg og nynner paa en gammel Melodi,
den fra salig Carstensens Dage.

Tivoli! fra lille var jeg din Gæst,
altid vi hinanden kunde finde,
Aftenen dog aldrig bød mig større Fest
end min stille Formiddag herinde.
Blev du med Tiden lidt for elegant,
du beholdt det bedste dog tilbage,
og det bedste ved dig — ja, det er dog, ikke sandt?
Minderne fra gode, gamle Dage."

Medens Volkersen endnu er Pantomimetheatrets Leder og Georg Lumbye svinger Faderens Taktstok i Koncertsalen, saa har Georg Carstensen haft talrige Efterfølgere paa Direktørposten. Blandt de mest fremtrædende kan nævnes Ad. Recke og Bernhard Olsen, af hvilke den sidste med malerisk Sans bidrog meget til Anlægets Forskønnelse. For Tiden har Haven endog to Direktører, Robert Watt og T. S. Thrane, der fortræffeligt ved at udfylde hinanden. Watt har i sit ydre Levnedsløb ikke saa lidt Lighed med Tivolis Grundlægger og første Direktør. Ligesom denne har han i sin tidlige Ungdom set sig viden om i Verden og efter sin Hjemkomst kastet sig over Bladliteraturen, ja, optog endog en af Carstensens gamle Bladtitler: „Figaro". Dernæst var han i en Aarrække Folketheatrets Direktør, og uden at træde hans tidligere Virksomhed for nær, tør det vel nok siges, at han nu er særlig paa sin Plads som Tivolis artistiske Direktør. Hans store Erfaring, hans mangeartede Kundskaber og hans betydelige Evner til at vinde og behandle Menneskene, navnlig de ofte vanskelige Artister, kommer ham her ret tilgode under et indviklet, tit brydsomt Arbejde. Og ved hans Side staar Grosserer Thrane, Ejer af en stor Hovedstads-Forretning og et betydeligt Antal Tivoli-Aktier, en Mand med praktisk Sans og et dygtigt Administrationstalent. Direktørerne er saa at sige Mellemmænd mellem Publikum og Aktionærerne: de skal skaffe hver Part, hvad der tilkommer den.

Forhaabenlig vil dette ogsaa i Fremtiden lade sig gøre, i det mindste saa længe Tivoli holder fast ved sin Stifters Ord: „Tivoli bliver aldrig

færdigt." Magistraten kommer til at lade Tivoli staa, thi i alle ægte Københavneres Hjerter har Tivoli fundet et Værn og Fæste, der er langt stærkere end de gamle Volde, paa hvis Grund det er skudt frem. Byens Børn og fremmede fra alle Europas Egne vil i Fremtiden ligesom nu strømme beundrende til, naar Tivoli pynter sig i Festdragt, naar Bazaren med sine fine Ildlinier ligner et Feyalads, naar røde, blaa og gule Blus tindrer under Træernes Løv og i lysende Slyngninger snor sig op ad Søjler og Spir. Thi da er man i Eventyrhaven og tror, at Træer og Buske hænger fulde af Eventyrets gyldne Frugter.

B. E.

Skumring.

Nu er Solen af Luften,
nu er Aftenen graa,
tungsindig føler jeg Duften
fra Lindens Krone mig naa,
og alle Farver forsvinder
graat i et farveløst Øde,
kun ude i Vesten skinner
endnu en Stump af det røde.

Nu stiger den store Tavshed
af Nattens uhyre Schakt,
mens Vognenes Rullen forstummer,
og Stjernerne trækker paa Vagt.
Dagen er stedt til Hvile,
jordet bag Skybankens Vold,
slukket er Solens Pile
i Nattens mulmblode Skjold.

Nu, da Dugdraaben drysser,
nu da Sol er i Seng,
nu griber det gamle Tungsind
igen i mit Hjertes Streng,
der formes en Sørgehymne,
en Sang for Lyset, der dør,
det er som en halvkvalt Hulken,
jeg kender den godt fra før.

Tavs Mælkevejen sig vinder,
Himmelens uhyre Flod,
mens denne Verden forsvinder
som Skygger under min Fod.
Tavs rinder Duggen paa Grene,
skyggende Træerne staa,
jeg er saa angest og saa ene,
som skulde jeg nu forgaa.

Kom hid, at jeg med mit Øre
kan fange dit Aandedrag,
og vide, at der af Mørket
skal fødes endnu en Dag.
Hvor trofaste Hjerter banker,
om end i urolig Takt,
der mildnes Tungsindets Tanker,
og Mørket har ingen Magt.

Alfred Ipsen.

Gammel Kærlighed.

Fortælling af Rose Bruhn.

(Sluttet.)

Men nu skal De høre, hvorfor jeg egentlig kom herop, ja for Gud, De har da vel ikke allerede hørt det?" vedblev den lille Drejer-Madam, mens hun løste Hattebaandene og satte sig til Rette med den Kop Kaffe, Fru Fangel adskilligt venligere bød hende.

„Nej, vi har slet intet hørt," raabte et Par af Fruerne i Munden paa hinanden.

„Ja, saa skal De da ved den gode Gud ogsaa faa Skandalen, jeg har den lige fra Madam Christensen, og hun har den fra ikke mindre end hele tre Steder, saa sandt maa det være."

„Hvad er dog passeret, lille rare Madam Krusmann?" spurgte Provstefruen, idet hun naadig slog hende paa Skuldren.

„Ja, har De nu hørt Magen, De kan tænke Dem til, at denne Svenske-Lone — Jomfru Lone — som vi havde begyndt at kalde hende, siden hun har faaet sikkert Løfte om Embedet i Stiftelsen, hun er nok saadan, hvad man kalder for en være en."

„Hvad siger De, er hun ikke noget agtværdigt Fruentimmer?" spurgte Byfogedfruen, idet hun lagde Sytøjet fra sig og rettede sig i Sædet med korslagte Arme og strengt Blik heftet paa Madam Krusmann.

„Aa nej, saa meget Jomfru skal hun nok, efter hvad jeg hører, ikke være, eftersom hun nok har et Barn og fremdeles holder Maskepi med en vis Hønsekræmmer ude fra Overdrevet. Han skal nok ogsaa være en være en, for Jordemoderens Mand havde kørt med et Stykke ud ad Landet forleden Dag, og da havde han ikke undset sig ved at benævne Stiftelsen som en „Peberbøsse" og en „Sladderkiste" og Damerne, tænk Dem, dem kaldte han for „Fikkenikkebukker". Jeg ved ikke, hvad De mener, mine Damer, vi skulde saadan en maaske have sit Tilhold derinde i Stiftelsen hos denne uf—ha! jeg vil ikke ta'e dette svenske Fruentimmers Navn i min Mund."

„Ja, hun er da, Gud være lovet, ikke blevet Portnerske endnu," sagde Byfogedfruen.

„Nej, og hun skal saamænd heller ikke blive det," forsikrede Fru Fangel, idet hun i overstrømmende Venskab skænkede Madam Krusmann den tredje Kop Kaffe og nu først lagde Mærke til, at hun sad med Tøjet paa. Og nu lagde de gode Fruer og Madam Krusmann deres Hoveder i Blød for at afværge denne frygtelige Ulykke, som truede med at snige sig ind i deres lille Samfund og ødelægge Stiftelsens Renomé, endnu førend den var fuldført.

En Dag mod Slutningen af Sommeren, som Lone aner Fred og ingen Fare, faar hun atter Besøg af Udvalget, og denne Gang var endog baade Byfogden og Provsten, med og alle disse Herrer traadte ind med meget alvorlige og dybsindige Miner.

Købesummen havde Lone faaet udbetalt, og den stod velforvaret i Banken, saa hun kunde ikke begribe, hvad de vilde, da hun nede fra Hønsegaarden saa dem gaa ind ad hendes Dør. „Maaske det er en højtidelig Udnævnelse som Portnerske," tænkte hun, idet hun nejende bad de høje Herrer om at sidde ned.

Fangel rømmede sig højtidelig og begyndte: „Ja, ser De, Lone, det er en megen kilden Sag, vi i Dag er komne for at berøre. Ja — om jeg saa maa sige, en højst ubehagelig."

„Ja, aldeles urimelig, højst meget ubehagelig," kvækkede Drejeren ildrød i Hovedet.

„Hm! Lad nu mig, Drejer," sagde Fangel og sendte den lille halte Fyr et Blik, som helt lod ham forsvinde bag Provstens brede Ryg.

„For at gaa lige til Sagen, Jomfru Lone, saa har vi — —"

„Jeg synes denne Titel ikke rigtig befinder sig at være paa sin Plads netop i dette Tilfælde," afbrød Provsten Fangel.

„Nej, ganske vist, ganske vist, Hr. Provst, men det faldt mig nu saadan ud af Munden."

„Naa, gaa De kun videre, Fangel," sagde Provsten, mens han højtidelig lænede sig tilbage i Stolen, der knagende gav sig under Vægten.

„Ja, saa lige rent ud, Lone, vi kommunale Herrer er, grundet paa en vis Skrivelse, der er tilstillet os, komne til at nære en — om jeg saa maa sige — berettiget Tvivl med Hensyn til hendes, hm, Hæderlighed."

„Men du min milde Gud og Skaber, hvad har jeg dog gjort," udbrød Lone halv grædefærdig.

„Naa, naa, tag nu blot ikke saadan paa Veje, min gode Pige, det er ikke noget, som bringer Dem i Strid med den borgerlige Lov," beroligede Byfogden.

„Kort og godt, Lone, vi har hørt, at hun har et Barn, hvilket jo ikke godt kan forenes med hendes Stilling som ugift og Portnerske her i Stiftelsen, hvor hun dog paa en Maade skal høre til den daglige Omgang med Byens hæderlige Kvinder," tog Fangel fat igen.

„Aa, Gud være lovet, er det inte andet," sagde Lone og drog et Lettelsens Suk.

Men nu rejste Præsten sig i hele sin Vælde og sagde højt og med Eftertryk paa hvert Ord: „Kvinde dog, regner De Skørlevnet for rene Bagateller? Ja, saa maa det sandelig i mere end een Henseende staa slet til med Dem. Og saa kan det jo ogsaa forklares, at De ikke undser Dem for at vedblive at pleje Omgang med denne Hønsekræmmer, der nok stadig holder til her. Naa, Gud være lovet, at vi fik Øjnene opladt i Tide, inden vi var komne til at nære denne Slange ved vor Barm."

„Ja, vi vil jo ikke nægte, at dersom vi havde vidst, hvem vi i Dem havde for os, saa var vel næppe denne Handel kommen i Stand," faldt Fangel atter ind.

„Og Skandalen, mine Herrer, Skandalen, der var kommen over Byraadet, det maa vi ikke glemme at tage i Betragtning," peb den lille Drejer og kroede sig.

Men nu blev Lone vred for Alvor, hun havde ladet dem tale ud uden at modsige dem, nu kunde hun ikke styre sig længer, hun knyttede Hænderne og traadte lige hen til Drejeren og sagde:

„Naa, saa han der vil ogsaa være med til at rakke mig til, saadan en Svinetamp, der ikke undsaa

sig for at holde Gilde den Dag, han udbetalte den sidste Skilling for Drengen, han har med tykke Anna ovre i Baggade — — —. Og han der" — hun pegede paa Fangel — „han har nok rent glemt, det store Hastværk, der pludselig blev med at faa Bryllup med Jakob Olsens Enke, I kunde saamænd gerne ha'e ventet og taget Barselgildet med, men saadan gaar det, bare man har Pengeposen fuld, saa er der intet i Vejen for at faa Brylluppet til at dække over Skammen, jo—o, Gud bevares, saa kan man sagtens være hæderlig og spille første Fiolin i Byen."

Drejeren havde foreløbig faaet nok af sin Bekomst, han listede hen imod Døren og gled stille ud af den. Og Fangel, han havde Møje med at skjule sit Raseri, han kunde have slaaet Lone, rent maset hende, fordi hun her i disse fine Herrers Paahør rippede op i de gamle glemte Sager, hvor mange Aars Støv var drysset over. Men Lone var ikke færdig endnu, hun vedblev:

„Jeg blander mig ikke i jeres Ting," sagde

Men da de var gaaede, sank Lone ned paa en Stol og lagde Hovedet paa Bordet, mens hun græd og rokkede frem og tilbage i den største Sorg over den Tort, der var overgaaet hende. „Hun skulde saamænd ikke tigge dem om noget, nej, ikke for alt i Verden vilde hun være i denne Stiftelse, for var der noget, hun hadede her paa Jorden, saa var det den, den var jo dog Skyld i al hendes Ulykke. Bare hun kunde komme herfra saa hurtig som mulig, Synet af disse røde Mure, som rejste sig uden for hendes Vinduer, bragte hende næsten helt fra det. Men nu huskede hun pludselig paa, at det var den Dag, Morten plejede at komme fra København. Aldrig havde hun dog længtes efter ham saadan som nu, ja, godt var det, at de onde Mennesker ikke kunde tage ham og Drengen fra hende.

At der var noget usædvanligt paa Færde, det kunde Morten straks se, da han den Dag traadte ind til Lone, hun var aldeles rød i Ansigtet og helt ophovnet af Graad.

til at sige noget rigtig slemt — staa i de forrendte Byrødder, tænke sig, at vrage en saadan Kvinde som dig, jeg tror, de er rent kuldrede. Naa heldigvis, der er da andre, der bedre forstaar at sætte Pris paa dig, saa bryd du dig bare ikke om, hvad det Rak siger, men vil du lyde mit Raad, saa skulde du da ikke blive hverken Dag eller Time længer under deres Tag. Kom, nu skal jeg hjælpe dig med at pakke sammen, og saa skal jeg nok køre for dig hen til et bedre Sted end dette."

„Jamen Morten, jeg har jo nok selv tænkt paa at tage herfra, men saadan at flyve lige ud til dig, det gaar da aldrig an."

„Jo saamænd, gør det saa, vi kan lade Præsten lyse paa Søndag, og saa kan de snakke, hvem der vil. — Og det er sandt, Lone, det havde jeg jo nær glemt. Jeg skulde hilse dig fra vor Johan og sige, at han nu til Sommerferien saa gerne vilde bo hos os, han trænger jo til at hvile sig lidt, den stakkels Dreng, saadan som han slider i det.

Robert Watt.

Tivolis Direktører.

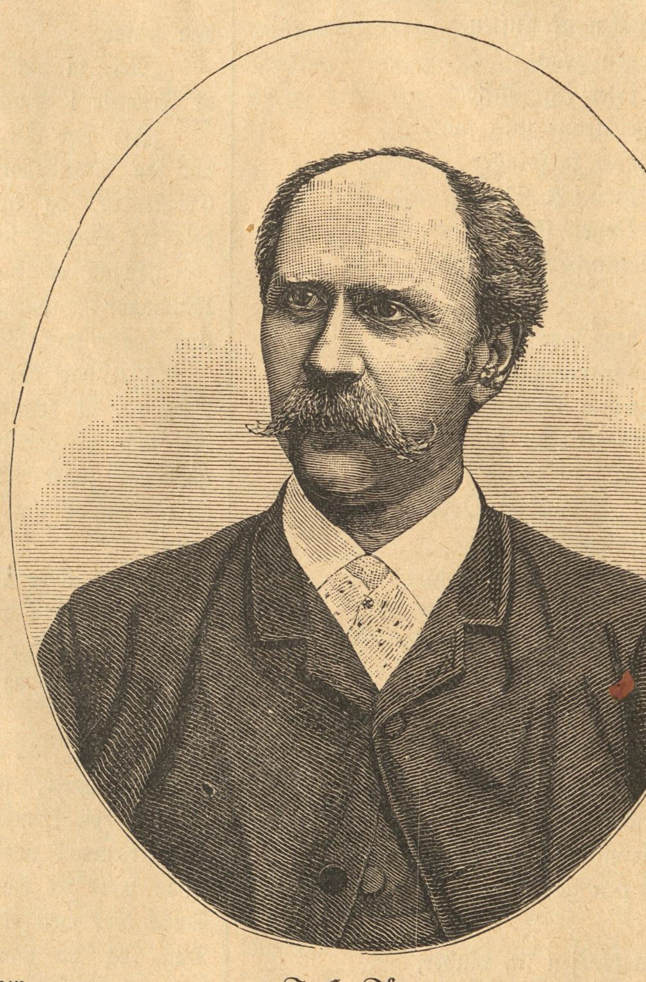

T. H. Thrane.

hun, „og det vil jeg sige jer allesammen, at er der noget i Verden, jeg er stolt over, saa er det min Dreng, og jeg vilde ønske for hver af jer, at I blot tilnærmelsesvis havde en Søn, der var saa klog og dygtig som han. Han gaar paa den store tekniske Læreanstalt inde i København og bliver rost for sin Dygtighed af alle sine Lærere. Han skal nok drive det til noget her i Verden — om det nu ikke bliver Præst eller Byfoged eller" — og her saa hun haanlig hen til Fangel — „Brændevinsbrænder. Og hvad hans Fa'er angaar, da er han lige saa god som hver en af jer, og jeg kan gifte mig med ham hver Dag, jeg bare selv vil. Men ellers hvad „hæderlig" angaar, ja saa mærker jeg, der er mange Grader paa den i det mindste efter jeres Begreber."

Men nu syntes Fangel det kunde være nok, han fløj op og sagde: „Skam Dem, De er et slet Menneske, som ikke alene er strøbeligt i Kødet, men ogsaa i Tungen." Hermed gik han mod Døren og de andre fulgte hans Eksempel.

„Men hvad er der dog i Vejen med dig, Lone? Du ser jo ud, som din Fæstemand var baade død og begraven — og her staar han dog lyslevende for dig," sagde Morten, idet han vilde se at slaa hendes Sorg hen med Gemytlighed.

„Aa, du snakker, Morten, du kan tro, der er meget, som trykker mig. For bare lidt siden er omtrent hele Byraadet gaaet ud af min Dør, og alle som med en Mund saa har de frakendt Lone baade Hæder og Ære." Her overvældede Graaden hende endnu engang, saa hun ikke foreløbig kunde fortsætte.

„Det var da som Fa'en, hvad kan da det Kram have med dig at skøtte," sagde Morten, idet han beroligende lagde sin Haand paa hendes Skulder.

Og nu fortalte Lone ham Ord til andet, hvad der var foregaaet, men Morten sad i Harme og lyttede til, som var han mindst ti Gange saa forudrettet og opbragt som hun.

„Saa skulde da ogsaa — ja, jeg kunde fristes

Og kunde han nu bo en hel Maaned hos os to tilsammen — i Stedet for at skulle være lidt hos hver — og vi to kunde gøre det saa godt for ham, ja, saa synes jeg rigtignok, at der er ikke noget at betænke sig paa, naar vi kan gøre Drengen saa glad ved saa lidt."

„Naa ja, ja, Morten, nu kan jeg vist heller ikke staa imod længer, saa i Guds Navn, lad os saa snart se at komme afsted."

Og nu fik de travlt, Hønsene blev sat i Tremmekasser, og Morten satte dem varligt op paa Vognen, men mest varligt tog han paa Lone, da han til sidst hjalp hende op og stoppede Dækkenet omkring hende. Og med en Mine, som en General efter et vundet Slag, tog han Tømmerne og slog et Knald som gav Genlyd i hele Villakvarteret, mens Stiftelsen med sine halvfærdige Mure stod som et Værn om Dyd og gode Sæder paa Valpladsen.

Zigøjnersken.

Sorgløs og munter sidder hun der, den unge Zigøjnerpige, paa et Tæppe af Mos og Blade, legende med sine Kammerater, en lille kælen Gris og en halv forpjudsket Hund, der nærmest ligner en forsulten Graaben. Den overgivne Gris har væltet Mælkebrødsskaalen ud i hendes Skød, og Hunden er ikke sen med at stille sin Hunger og Tørst. Saaledes deler hun kammeratlig med sine Venner, og hun ser ikke det mindste fornærmet ud over den lille Uregelmæssighed, tvært imod, et klingende Latterudbrud lyder fra hendes Læber, og de vævre Hænder klapper Dyrene; hun elsker jo netop det uregelmæssige, dertil hører hun selv, hendes Livsskæbne i stort og smaat, hendes hele Slægt.

En underlig Slægt er det, disse Zigøjnere. Romantikens Digtere har besunget dem, og Historikerne haft travlt med at udforske deres Oprindelse og Hjemland. De kendes i alle Europas Lande, skønt som oftest under forskellige Navne, de strejfer om paa Spaniens Bjergsletter, paa Ungarns Stepper, som de i sin Tid gjorde det paa de jydske Heder, men hverken hist eller her finder de blivende Sted eller smelter sammen med Landets Befolkning. Hvor de ikke kan tigge eller stjæle sig frem, søger de tilfældig Fortjeneste ved Kedelflikkeri, Smedearbejde, Sang og Musik og alskens Heksekunster. De spaar gerne i Kort og Kaffe og kan ogsaa vise stjaalne Sager igen. De lader hver Dag have nok i sin Byrde, fuglefri drager de fra Egn til Egn, fryser i deres Pjalter, naar Sne og Slud kommer, og strækker sig mageligt i Græsset, naar Sommersolen bager.

Som den unge Zigøjnerske sidder der, sorgløs og munter, legende som et Barn, er hun et Billede paa sit Folk. Saa ubekymrede er de alle i deres Fattigdom, saa frejdige i deres Hjemløshed, saa umiddelbart nyder de Øjeblikkets Glæder, Legen og det varme Solskin, og ligesom hun pynter de gerne deres tynde Pjalter med brogede Tørklæder og Hals- og Armbaand, hvis Perler funkler i alle Regnbuens Farver.

Fr. R.

Zigøjnersken.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

I det samme traadte fire Mænd til og dannede en Linie mellem Pavel og de andre. Han skred fremad, med Liget trykket til sit Bryst og uden at ænse, hvad der foregik bag ham. Da han var kommen over Broen, løfte Mændene Vagten og forlod Porten. Straks efter saa man dem stige til Hest nede paa Engen og forsvinde i Retning af Skovene ved Hademarschen.

Pavel Seke holdt Drengens Lig foran sig paa Hesten og støttede hans Hoved til sit Bryst, store Taarer løb ned over Kinderne, medens han vedblev at stirre paa det blege Ansigt, som Døden havde givet et barsk og alvorligt Udtryk, der tidligere ikke var det egent. Af og til fik hans Fortvivlelse Luft i et gennemtrængende og truende Skrig, der skingrede ud i Natten, som et vildt Dyrs Brøl. Straks efter blev han rolig igen, han kærtegnede Liget og tilhviskede det milde og kærlige Ord.

„Nu staar Maanen op, lille Maes Frents, det var den, du altid holdt saa meget af, og som du bedst kunde bruge, saa for du afsted gennem Skov og de bundløse Enge, bragte Bud og Besked, hverken Hare eller Raadyr kunde hamle op med dig. — Du var den eneste, jeg brød mig om, din Broder duer kun til at labe Mælk og gaa i Læ af sin Moders Skørt. Sikke Næver og sikken et Bryst! Hvad kunde du ikke være vokset op til. — Herre Jesus!" vedblev han med et af disse hvinende Skrig, „nu ligger du stiv og kold i mine Arme, — men Dik Bøikens fik det, du, han mjaver ikke mere ad dig. — Og nu bilder du dig vist ind, lille Maes Frents, at vi vil putte dig ned i den kolde Jord, uden at du faar en Kiste at ligge i, — du kan tro nej, jeg skal sørge bedre for dig end som saa."

Der var noget rystende i at se Pavel fortabt i sin Smerte, den bløde og bevægede Stemning, hvori han denne Aften befandt sig, var ham aldeles ny og ukendt, han havde hidtil kun faaet andre til at græde. Tøjlerne hang slappe ned fra Hestens Hals, medens han red ind igennem Skoven, det kloge Dyr behøvede ikke sin Rytters Hjælp for at finde Vej. Naar Maanelyset trængte ned imellem Træerne, belyste det Kæmpens mægtige Skikkelse, bøjet over mod Liget, hvis nedhængende Ben bevægede sig frem og tilbage efter Hestens Gang. Han omsluttede den døde Dreng med begge Arme og trykkede ham tæt op til sit Bryst, som om han vilde meddele ham noget af sit Hjertes Varme, hans Stemme lød stedse mere blød og klagende og kvaltes undertiden af et krampagtigt Suk, der bragte hans Legeme til at skælve.

Under et af Asketræerne ved Hademarschen Kirke stod en Mand og ventede.

„Alting i Orden?" spurgte Pavel, da han kom hen til Kirkegaards-Laagen. Manden svarede bekræftende. Pavel lagde Drengens Lig ned i Græsset og gik over til det nærmeste Hus, hvor et Lysskær strømmede ud fra de hjerteformede Huller i Vindusskodderne og tydede paa, at Folkene endnu ikke var gaaede til Ro. Han bankede paa Skodden og aabnede den.

„Kender I mig?" spurgte han og stak sit røde Hoved ind i Stuen, „jeg er Pavel Seke, af Viben Peters Folk, kanske I har hørt mig omtale. — De har hængt min Dreng nede i Meldorf, og han skal jordes i Nat, men jeg har ingen Kiste. Der staar Skrin og Kasser til jeres Klæder ude i Dilen, hist henne ser jeg ogsaa en Kiste, lad være, den er blaa med Tulipaner paa, sælg mig den med det gode, jeg har nitten lybske Skillinger i min Pung, dem kan I faa; siger I nej, skal jeg skikke jer den lede Lynild og Torden paa Halsen, før I venter det. Skynd jer bare, lang mig den ud af Vinduet."

Folkene kendte godt Pavel Seke, hans Bedrifter havde allerede skaffet ham et vist Ry paa Grænsen, der blev ikke gjort ringeste Indvending til hans Forslag. Da den blaa Kiste var tømt, hjalp de ham den ud igennem Vinduet.

„Om du vil have et Lagen til at svøbe Liget i, saa kan det faas," ytrede Manden.

Pavel blev rørt, han lagde Lagenet i Kisten og tog Mandens Haand. „Naar du gaar ud af din Gaard en Morgenstund, kan det være, der ligger en Sæk Ditmarsker Korn til dig, kanske en stukken Oldengris, hvem ved det. Tænk saa paa i Nat." Dermed slængte han Kisten op paa sine Skuldre og gik over til Kirkegaarden.

„Nu var det Præsten," sagde han til Manden, efter at de havde lagt Drengens Lig ned i Kisten, — „han vil ikke gaa paa Kirkegaard ved Nattetid, mener du. Godt! jeg skal bære ham herover, det lader sig gøre." Med disse Ord gik han ned til Præstegaarden og slog med Skaftet af sin Økse en stor og glubsk Hund til Jorden, idet den kom farende imod ham. Lidt efter saa man ham vende tilbage, fulgt af en gammel Mand i en sort Kofte og med en bred Pibekrave om Halsen. Det var Præsten, Pavel havde vækket op af Søvnen, og som kun tøvende og højst uvillig forlod sin Bolig. Han gik og knappede den lange Kofte til og udbrød imidlertid i en Strøm af Bebrejdelser, paa hvilke Pavel lyttede med sjælden Taalmodighed.

„Hvad nytter det, I bliver vred?" ytrede han endelig, „jeg har jo ikke valgt Tiden, vi maatte tage den, som den faldt. I er vel ikke bange for at gaa herover i Mørke? — De levende skal intet gøre jer, saa længe I følges med mig, det kan I lide paa, og de døde er I selv Mand for at holde fra Livet. Skænd nu ikke mere, højlærde Herre! I skal blive godt betalt for jeres Gang. — Om I vilde være saa god at sige nogle rigtig kønne Ord ved Graven, saa gjorde I mig en stor Glæde."

„Hvad skal jeg sige?" spurgte den gamle Præst, „jeg kender jo hverken dig eller den døde, som du paa en saa usømmelig Tid forlanger stedet til Jorden."

„Min Dreng er bleven hængt, men det skete ikke med hans egen Vilje, han var sin Faders bedste Glæde, — lad os sige, næstbedste, — altid flink til sin Gerning, saadan som han kunde sno sig i en snever Vending, — og Kræfter, — og aldrig forsagt, aldrig lod han Ørene hænge, — jeg skulde have gjort en Mand af ham. — Nu ligger han stiv og kold derhenne i sit Lagen. — — Her har vi Præsten," vedblev han, da de kom hen til Asketræerne, hvor Manden stod og ventede, „tag du nu i den ene Hank paa Kisten, saa tager jeg fat i den anden."

De tre Mænd fulgtes nu ind paa Kirkegaarden. Maanelyset faldt ned over de smaa, hvide Kors paa Gravene omkring dem og sitrede i Dugdraaberne paa Græsset og Buskene. Henne ved Kirkegaardens Mur viste en frisk, opkastet Jordbunke det Sted, Pavel Seke havde valgt for sin Søn.

Medens de sænkede den blaa Kiste ned i Graven, blev Nattens Stilhed afbrudt ved en Skare Ryttere, som i et hurtigt Trav kom op igennem Gaden. De koblede deres Heste sammen omkring Asketræerne og gik derefter ind ad den lille Laage i Kirkegaardsmuren, to og to, uden at tale og uden at kunne dølge den klirrende Lyd, som forraadte deres Vaaben og Jærnpanserne, de bar inden for Koften. Da de kom op til Graven, slog de Kreds om den og fandt Pavel knælende med foldede Hænder, efter at han havde sænket Kisten ned i Jorden. Præsten fremsagde en kort Bøn og udbrød derefter med hævet Røst:

„Sov i Fred! Du, som blev kaldet bort saa tidlig."

Da han tav, saa Pavel i Vejret. „Kan det ikke blive til mere?" gentog han og strakte Haanden ud imod ham.

„Jeg ved ikke mere at sige."

Kæmpen sænkede sit Hoved for dette Svar.

Da gik den ene af de fremmede Ryttere ud af Kredsen og slog sin Kappe tilbage. Pavel kendte Viben, først i dette Øjeblik havde han lagt Mærke til dem, der stod omkring Graven.

„Tag jeres Hatte af," udbrød Viben med sin dybe, alvorlige Røst — „vi hilser for den døde." — Mændene blottede deres Hoveder. „Hvorfor forlanger du flere Ord?" vedblev han. „Den Dreng dernede har gjort sin Gerning, han var til Velsignelse for dem, som kendte ham. Hvad er der mere at sige?"

Pavel Seke laa og knælede, han lyttede til med foldede Hænder, et lyksaligt Smil udbredte sig over hans haarde Træk, medens han bøjede sig ud over Graven og raabte ned i den:

„Hører du, lille Maes Frents! det er Viben og alle hans Mænd, som staar ved din Grav, de tager Hatten af for dig; han siger, du har været til Velsignelse for os. — Dæk saa kun Jorden over ham — Viben har Ret, der behøves ikke mere."

Lidt efter var Kirkegaarden forladt, Rytterne red ind mod Skoven. Der blev en Mand tilbage, som kastede Graven til og rejste en lille Høj over den døde.

Inde i Skoven skiltes Rytterskaren og drog videre hver sin Vej. Viben og Pavel blev tilbage.

„Nu trænger jeg til at røre mig lidt ovenpaa dette," sagde Pavel og strakte sine vældige Arme i Vejret. „Om Vorherre vilde være saa god at sende os en rar Bedrift, saa skulde jeg ikke forlange bedre."

„Den kan bekommes," sagde en mat og slæbende Stemme fra Busken, og Drewg Jødeken traadte ud paa Vejen. „Jeg ligger her og venter siden i Morges for at sige jer, at der er noget at bestille, i Fald I tør vove jeres Skind."

„Hvad har du at fortælle?" spurgte Viben.

„Folk af de otteogfyrre kommer sammen i Morgen ovre ved Alversdorf, de skal ud og mærke Træer. Har I Lyst at hilse paa dem, kan I træffe Boldes Johan fra Oldenwørden, Claus Harms fra Syderdik, Rode Jahn, Reimer Grote — ja, hvem husker dem alle? Jeg har luret og frittet, de holder til ovre i Landskriverens den røde Gaard, fireogtyve Mand saa jeg ride ind ad Porten i Aften. — Sagen er sikker."

Viben udstødte et Raab for hver ny Person, den spedalske nævnede, det var hans Fjender alle

tilsammen, han havde en uafgjort Regning med enhver af dem.

„Folk vil vist spørge nyt om den Træmærkning," sagde han.

Pavel saa paa sin Økse. „Der er Retfærdighed til i Himlen," forsikrede han, for dog ogsaa at sige noget.

„Ja, tag jer vel i Agt," tilføjede den spedalske, „de er komne mandstærke sammen og ved, hvad der kan vente dem saa langt oppe mod Grænsen, hvor du og dine færdes, de holder deres Øjne og Øren aabne. Jan Gyge saa jeg ride imellem dem, hvor han er tilstede, faar I altid med en listig Ræv at bestille. Jeg kendte hans lumske Fjæs, da han red igennem Skoven i Aften, lad være, han havde trykket Hatten dybt ned i Panden og svøbt Kappen om sig. Han pryglede mig engang med sin Pisk, det Bæst! — Nu ved I Besked. Enten slaar de jer for Panden, eller I falder over dem. Hvad kommer det mig ved? — Faar jeg saa fire lybske Skillinger til at købe Æg for?"

Dreyg fik Pengene og forsvandt igen bag sin Busk. Viben og Pavel drog ind gennem Skoven. Hvad de undervejs aftalte, blev indtil videre en Hemmelighed mellem dem; men Pavel syntes at være ualmindelig veltilfreds med det, Viben bestemte. Han gik og nikkede bifaldende, fortrak sit solbrændte Ansigt til et glad Smil, rev sig i Haaret og saa paa Øksen, som om han gjorde den fromme Løfter.

Næste Dag henimod Aften gik Pavel til Alversdorf Kirke, indsvøbt i en lang Kappe af brunt Sækkelærred og med Øksen paa Skulderen. Det var en almindelig udbredt Tro i Middelalderen, at man ved at skærpe sine Vaaben paa en Kirkesten kunde faa Lykke i Kampen; endnu i vore Dage bærer Sokler og Trappetrin paa de gamle Kirker i Tyskland mangfoldige Vidnesbyrd om, hvor hyppigt Krigsmændene har søgt at sikre sig denne Lykke.

Pavel tog Plads paa Jorden og begyndte med stor Iver at slibe sin Økse, idet han tilhviskede den de mest straalende Løfter om alle de Behageligheder, den ret snart kunde vente. Hans Hat var trykket dybt ned i Panden og prydet med en uhyre Busk Hanefjer. Under Arbejdet faldt hans Blik paa nogle friske Fodspor, i den fugtige Jord omkring Kirkedøren.

„Ser vi det!" mumlede han, „hvor kommer de fra? Her har jo ikke været Kirkegang i Dag, alle Sporene er friske, alle vender de indefter, Folkene maa altsaa være der endnu."

Han rejste sig og lyttede, rundt om var det stille, ikke et Menneske paa Kirkegaarden. Solen skinnede, Spurvene kvidrede. Han begyndte igen at slibe, stod lidt efter atter op og lagde Øret til Nøglehullet. Det forekom ham, at der gik nogen inde i Kirken, derpaa hørtes en Lyd, som endte enhver Tvivl. Nøglen blev indefra stukket i Døren, og en Dreng kom til Syne med to store Ølkander, en i hver Haand. Han lukkede omhyggelig Døren efter sig og stak Nøglen i Lommen, før han gik ud af Kirkegaarden.

Pavel var traadt til Side bag Hjørnet af Taarnet, han skjulte Øksen nede i det høje Græs mellem Gravene og fulgte efter Drengen, idet han paatog sig en langsom og slentrende Gang og begyndte at synge. Naar Pavel Seke sang, lød det som et Dyrs Brøl. Ved de første Toner gav Drengen med de to Ølkander et Hop i Vejret, ved de følgende løb han over paa den anden Side af Vejen og saa sig forfærdet tilbage. (Fortsættes.)

Skæmte-Historier.

Den gode Græsgang.

Der var altid en frodig Græsvækst oven paa den gamle Byport i den tyske By Teterow, og da Borgerne ikke nænnede, at den Aar efter Aar skulde gaa til Spilde, fandt de paa at sætte deres Bytyr derop, for at den kunde tage sig af den gode Foder. Man fik et Trisseværk sat op, lagde

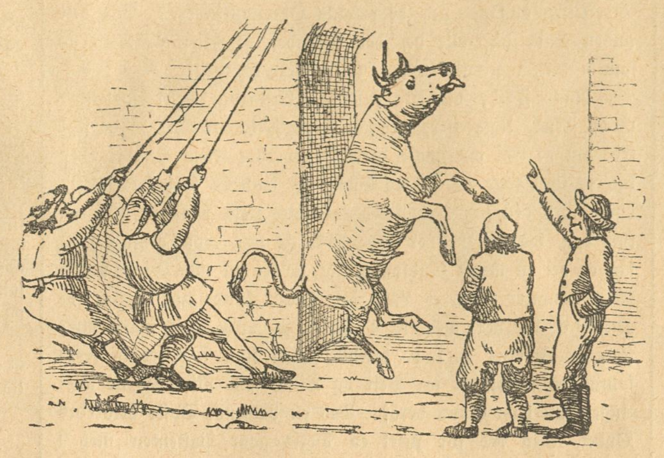

Tyren et stærkt Reb om Halsen, og fire kraftige Borgermænd spyttede nu i Næverne og tog fat for at hejse Tyren op paa Byporten. Tyren sprællede først dygtigt, da Rendeløkken snørede dens Hals sammen, og til sidst stak den Tungen langt ud af Halsen. „Nej se," udbrød de gode Folk, „se, hvor den slikker sig om Munden efter det dejlige Græs." Men da Tyren omsider naaede op til den fede Græsgang, kunde den ikke nyde godt deraf, desformedelst den var død.

Det fastfrosne Hoved.

I Sønderborg var der engang en Skarpretter, som var saa færdig i sin Dont, at han blot lod de arme Syndere stille sig op, saa klippede han Hovedet af dem, førend de mærkede det. „Jeg er ingen Barber," sagde han, „derfor behøver I ikke at sidde ned." Engang skulde han i haardt Frostvejr henrette en Mand og svang nu sit Sværd saa behændigt, at den henrettedes Hoved blev

staaende paa Kroppen, hvor det frøs fast med det samme. Den solle Synder blev særdeles glad ved at slippe saa billig fra Retterstedet, og gik straks med sine Venner hen paa nærmeste Værtshus. Men da han var kommen ind i den varme Stue, hvor han tog Plads tæt ved Ovnen, følte han paa engang en underlig Kildren i Næsen, som om han skulde nyse. Og da han nu greb sig til Hovedet, beholdt han det i Haanden og styrtede i det samme død om.

Manden som Husmoder.

Det er en gammel, vidt kendt Historie, men den er saa god, at den kan taale at høres to Gange.

Der var engang en Mand, som var saa vredladen og vranten, at hans Kone aldrig kunde gøre ham noget tilpas. En Aften i Høsletten kom han hjem og skændte og bandte baade over det ene og det andet. Mens han maatte gaa og slide i Engene, lod Konen fem være lige og fik intet udrettet i Huset. „Kære Mand," sagde Konen, „vær ikke saa vred; i Morgen vil vi bytte: jeg vil gaa ud med Karlene og slaa Hø, saa kan du sysle herhjemme." Det Forslag syntes Manden godt om. Næste Morgen tog Konen Leen paa Nakken og gik ud med Folkene, og Manden skulde saa blive hjemme og sysle i Huset. Først vilde han kærne Smør; men da han havde kærnet en Stund, blev han tørstig og gik ned i Kælderen for at tappe noget Øl. Som han nu var i Færd med at tappe, hørte han, at Grisen var kommen ind i Stuen. Han løb afsted op ad Trappen for at genne Grisen ud, før den fik voldt nogen Skade, men den havde allerede væltet Kærnen og stod nok saa tilfreds og smadskede i Fløden, der strømmede hen over Gulvet. Ærgerlig i Hu gav Manden sig til at jage efter Grisen og sendte den med et vældigt Spark ud af Døren; men nu huskede han først paa, at han gik med Tappen til Øltønden i Haanden, og inden han atter kom ned i Kælderen, var alt Øllet løbet af Tønden.

Han gik nu ind i Mælkestuen og fandt saa megen Fløde, at der var nok til en Kærning, og saa begyndte han at kærne, for Smør vilde han have før Middag. Men nu kom han i Tanke om, at Koen stod inde og havde hverken faaet vaadt eller tørt, skønt det var langt op ad Dagen. Der var nu ikke Tid til at sætte den ud i Toften, men oppe paa Taget groede der dejligt langt Græs, der vilde han sætte den op. Huset stod tæt op mod en Fjeldvæg, og naar han derfra lagde et Bræt over paa Taget, mente han nok at kunne faa Koen derop. Klog af Skade turde han heller ikke forlade Kærnen, men hængte den forsigtig over Ryggen. Imidlertid skulde Koen allerførst vandes, og idet han nu bøjede sig ud over Brønden for at trække Vand op, løb Fløden ovenud af Kærnen, i Nakken paa ham og saa ned i Brønden. Det led nu ad Middag, og Smør havde han dog ikke faaet. Men nu kom han i Tanke om, at det ikke var for tidlig at tænke paa Middagsmaden til Sletfolkene, og saa hængte han Grødgryden over Ilden. Da det var bestilt, faldt det ham ind, at Koen kunde falde ned af Taget og brække Halsen, derfor gik han ud for at binde den. Den ene Ende af Rebet bandt han om Koens Hals, den anden slap han ned gennem Skorstenen, og

da han senere kom ind i Køkkenet, bandt han Rebet fast om sit ene Ben; thi Gryden var nu i Kog, og han maatte blive inde for at røre i Grøden. Bedst som det var, gled Koen imidlertid ned af Taget og trak derved Manden op i Skorstenen. Der sad han fast, medens Koen hang udenfor paa Væggen, svævende mellem Himmel og Jord.

Konen havde allerede ventet syv lange og syv brede paa, at Manden skulde komme og kalde til Middag; men det blev der ikke noget af. Til sidst syntes hun dog, det varede for længe, og hun og Folkene gik hjem. Da hun nu saa den stakkels Ko hænge saa ilde, gik hun hen og huggede Rebet over med Leen. I det samme faldt Manden ned gennem Skorstenen, og da Konen kom ind, stod han paa Hovedet i Grødgryden.

Fra Boghylden.

Tivoli. Tekst af **Axel Guthmann** og **Anton Melby.** Illustrationer af Poul Fischer, V. Jastrau, Alfr. Schmidt og H. Tegner. (Ernst Bojesens Forlag.)

Denne lille, fiks udstyrede Tivoli-Bog udkom første Gang i Udstillingsaaret 1888, men foreligger nu i en delvis omtrykt Udgave, saaledes at den har kunnet føre Tivolis mindeværdige Data lige ned til den allerseneste Tid. Den bærer intet officielt Stempel, men en og anden af Tivolis svorne Tilhængere vil dog maaske foretrække den for det i Nr. 45 omtalte smukke Fest-Album. Den er mindre stiv og højtidelig i Tonen, den har flere Anekdoter og pudsige Smaatræk at berette, den gør sig flere Svinkeærinder i Øst og Vest, den er stænkvis krydret baade af Lune og Vid, kort sagt, der rummes ikke saa lidt af et elskværdigt Tivoli-Humør i den lille Bog. I øvrigt har den Formaal fælles med Festskriftet: at fortælle om Tivolis Opkomst og Udvikling og karakterisere Etablissementets enkelte Dele og populære Personligheder, og begge Steder har Teksten en fortrinlig Støtte i de talrige Illustrationer. De to Bøger kan godt følges jævnsides og vil i mange Aar kunne udgøre en smuk Erindring om det Tivoli, hvoraf Hovedstaden med Rette er stolt.

* * *

Herregaard og Præstegaard, Fortælling af **Hedevig Winther** (J. H. Mansas Forlag.)

Det er sikkert nærmest en kvindelig Læsekreds, Forfatterinden har for Øje, og her vil den fordringsløse lille Fortælling ogsaa følges med størst Deltagelse. Noget nyt byder den ikke, men heller intet skadeligt. Fremstillingen er let og naturlig, og af Handling er der nok til at kunne fængsle unge Læsere, som ikke er alt for forvænte i den Retning.

* * *

Stedmoderblomster, Løse Rids, af **Johan Keller.** (J. H. Mansas Forlag.)

Det er en Samling ganske korte og rørende Historier om Stakler og Smaafolk — Livets Stifbørn, hvortil den lidt søgte Titel sagtens skal hentyde. Noget dybere Indtryk efterlader intet af Bogens Smaastykker, og Forf. bliver nu og da lidt sødlig-rørende; men hans Fremstilling ejer undertiden en køn, medfølende Stemning.

I Gaard og Mark.

Hestefodring. Det er en skadelig Vane straks at give Hestene Havre og Hø, saa snart de kommer i Stalden. Er Dyrene meget sultne, sluger de Havren uden forud at have tygget den ordenligt. Derved opstaar ofte farlige Fordøjelsesvanskeligheder. Man skal lade Hesten hvile sig noget, derefter give den lidt Hø og saa først Havre.

*

Muggent Halm kan fremkalde Aandenød, Mavekatarr og Lungebetændelse, selv om det ikke opfordres, men kun bruges som Strøelse.

*

Havebrug.

Oversmøring af Frugttræer med Kalkvand o. s. v.

Jeg har lejlighedsvis tilraadet at oversmøre Træer, der er overgroede af Mos og Lav og da yderligere er befængte med Utøj, med Kalkvand. Dette Raad gives af de fleste praktiske Frugtavlere. Man vil imidlertid kunne læse Advarsler mod at benytte saadanne Oversmøringer. Det er de mere lærde plantekyndige, der kommer med disse Advarsler, idet de mener, at Behandlingen gør mere Skade end Gavn, og de fremhæver, at Porerne i Barkens Overhud bliver tilstoppede, hvilket har til Følge, at Træerne bliver syge. Man vil have kunnet paavise Svækkelse, opstaaet ved de nævnte Oversmøringer. Paa den anden Side har alle de, der tilraader at behandle Træerne som nævnt, iagttaget en gunstig Indflydelse deraf.

Naar Folk, der ikke selv har Erfaring, læser saadanne modstridende Udtalelser, ved de selvfølgelig ikke, hvem de skal tro, om de skal oversmøre deres Træer eller ikke. Enhver Sag kan jo imidlertid ses fra to Sider, og saaledes forholder det sig ogsaa med den her omhandlede. Naar man paasmører et saa tykt Lag, saa dette bliver siddende Aaret om, trods Regn o.s.v., saa er det jo meget sandsynligt, at Træet vil tage Skade deraf. Men benytter man et Lag, der sidder længe nok til, at de generende Vækster med de i Skjul af disse og i Barkrevner siddende Insekter o. s. v. dræbes, men som i Løbet af Forsommeren forsvinder for Vejr og Vind, saa vil Træerne ubetinget kun have Gavn deraf. Ved en passende Dosis helbredes Ondet, men ved for stærk en Dosis gaar Patienten med i Købet. For nu ikke at udsætte sig for det sidste, tilraades det at benytte en tynd Blanding og saa hellere gentage Overstrygningen. Unge Træer med glat og fri Bark bør man selvfølgelig ikke stryge over. Som tidligere omtalt, bør man forinden Behandlingen med Kalkvand foretage en Rensning af Barken.

J. J.

* * *

Sod som Gødning. Det er ofte omtalt, at Sod er et godt og ret alsidigt Gødningsmiddel. Man kan strø det ud om Efteraaret eller om Vinteren. Det øver god Virkning paa Spinat, Salat, Persille, Kaal og Løg, endvidere paa Frugttræer og Prydplanter. Ogsaa til Græsplæner kan Sod anbefales. Naar man allerede om Efteraaret eller i Løbet af Vinteren gøder Bedene dermed, vil Soden ikke virke ætsende paa de unge Planter om Foraaret. Silleri- og Porrebede, der først bliver tilplantede sidst i Maj, kan bestrøes sidst i April; man kan i August—September atter give dem en Bestrøning. Silleri vokser derefter meget kraftigt og giver store, velsmagende og hvidkødede Knolde. Gulerødder skal ved Gødning med Sod blive en Del forskaanede for Larver. De i Jorden under Frugttræerne hvilende Insekter skal ogsaa gaa til Grunde ved Anvendelse af Sod. Paa Græsplæner strøes Soden i Februar eller Marts. Som tidligere omtalt, er Sod ogsaa et ypperligt Gødningsmiddel for Potteplanter.

×

For Hus og Hjem.

Potteplanter til mørkere Stuer. I Stuer, der vender mod Nord, eller som ikke faar Sol, fordi de ligger omgivne af høje Vægge o. l., kan man ikke have alle Slags blomstrende Planter med Held. Der er dog nogle, som stadig kan klare sig — saadanne som man alligevel i Sommertiden skygger mod Solen, og blandt dem maa først nævnes Primula. Langt fra Lyset i Stuerne kan ikke ret mange Planter trives i Længden, af de faa, der tager til Takke med mørke Pladser, skal anføres: Aspidistra, Aucube, Philodendron pertusum, Pittosporum, Laurbær, Euonymus, Cypres og Thuja.

De nævnte Planter kan selvfølgelig ikke evig og altid staa paa en mørk Plads, men maa til visse Tider have Lejlighed til at rekreere sig. Jo mørkere en Plante staar, des mindre Varme taaler den, ellers bliver den forløben. Thuja, Cypres og flere af de andre nævnte Planter kan staa ret mørkt hele Vinteren over, naar de blot staar køligt.

×

Juridisk Raadgiver.

1. I Tilfælde af, at en Husbond gaar fallit, har Tyendet da fortrinsvis Ret fremfor de øvrige Kreditorer?

2. I bekræftende Tilfælde: hvorledes bør det da forholde sig for at erholde sit Tilgodehavende?

3. Hvorlænge maa Tyendet give Husbonden Henstand med Lønnen, uden at tabe Retten til at erholde den udbetalt? Det bemærkes, at Tyendet har intet Bevis.

4. Naar han ikke vil betale, hvorledes bør Tyendet da forholde sig for at faa Lønnen?

5. Naar Tyendet opsiger sin Tjeneste, bør der da være Vitterlighedsvidner?

L.

Til 1. Det har med sit Krav Fortrin fremfor simpel personlig Gæld og Underpant i Løsøre, men ikke fremfor Skatter og Afgifter samt Pant i fast Ejendom.

Til 2. Det bør anmelde sit Krav i Konkursboet for Skifteretten.

Til 3. Fortrinsretten haves ikke for længre Tid tilbage end eet Aar fra sidste Fardag før Konkursens Begyndelse. Som almindeligt Gældskrav beholder Fordringen sin Kraft i 20 Aar.

Til 3. Naar han er fallit, anmeldes Fordringen i Konkursboet. Naar han ikke er fallit, bør han i Mangel af godvillig Betaling sagsøges ved Politiretten; men inden dette sker, bør Tyendet, saalænge det opholder sig i samme Kommune som Husbonden, henvende sig til Sognets Tyendeforligsmægler og begære Forlig prøvet.

Til 5. Ja, hvis Husbonden er en saa simpel Person, at der er Grund til at frygte for, at han vil benægte en virkelig stedfunden Opsigelse.

* * *

Jeg er fæstet til en Landmand fra November til November. Den 3dje April fik jeg Difteritis, hvorfor min Husbond kørte mig til Epidemihuset. Jeg var haardt angreben af Sygdommen, og derfor kom jeg ikke hjem før den 10de Juni. Lægen ordinerede, at jeg skulde hjem en Tid, da jeg var meget afkræftet, hvorfor jeg sendte Bud til mine Forældre om at hente mig. Nu siger Husbonden, at jeg skulde have sendt Bud til ham, da han kørte mig derud. Kan det have nogen Grund, da jeg skulde hjem? Jeg er en Karl paa 17 Aar. Nu spørges:

1. Kan jeg fordre hele min Løn udbetalt, naar Tjenestetiden er omme?

2. Kan jeg fordre Kostpenge for den Tid, jeg har gaaet hjemme? Epidemihuset var jo frit.

3. Hvormange Kostpenge kan jeg fordre daglig?

En Landsbyknægt.

Naar Spørgeren, saa snart hans Helbredstilstand tillod det, har meldt sig i sin Tjeneste igen, men Husbonden har nægtet at tage imod ham, kan han fordre hele sin Løn indtil Tjenestetidens Udløb (November) samt Kostpenge for 8 Uger. Kostpengenes Størrelse bestemmes af Øvrigheden efter Billighed og hvert Steds Skik og Brug fra 33 til 66 Øre om Dagen.

* * *

Naar der er overgaaet en Landmand en Ildsvaade, og han ønsker at lægge den ny Bygning lidt anderledes, end den afbrændte laa, kan han da gøre det uden at tabe noget af sin Ret til Assurancesummen.

N. C.

Nej, han kan ikke gøre det uden Justitsministeriets og Assurancebestyrelsens Samtykke, og der vil efter Omstændigheder blive foretaget en Afkortning i Erstatningsbeløbet.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Tivoli, III., af B. E., med 3 Portrætter. Skumring, Digt af Alfr. Ipsen. Gammel Kærlighed, Fortælling af Rose Bruhn, (Sluttet.) Zigøjnersken, af Fr. R., med Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Skæmte-Historier, med 3 Billeder. Fra Boghylden. I Gaard og Mark. Havebrug. For Hus og Hjem. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 48. Søndag den 27. August. 1893.

Fyrren.

Ekko.

I min Have er der Ekko,
ned mod Dalen er der Ekko;
og dernede i det grønne
ligger skjult en yndig Bolig,
ret med Skov og Mark fortrolig,
mellem Humle, Vin og Bønne;
og derinde bor en lille
skælmsk og frejdig, tankestille,
sytten Aars, blaaøjet Pige,
nu for Tiden dybt bedrøvet;
thi den onde Død har røvet
nylig hendes søde Moder;
hun har ingen Fader, Broder,
hun har ingen Søstre ømme,
som kan hendes Sind forlige
med de stride Smertens Strømme;
men i Ensomhedens Rige
over hun sit Herredømme
med de vemodsfulde Drømme.

Naar jeg siger ned i Dalen:
„Hvor jeg længes!", altid svarer:
„Længes! Længes!" det tilbage.
Naar jeg siger: „Hvor jeg elsker!
„Hvor jeg elsker!" altid svarer:
„Elsker! Elsker!" det tilbage.
Naar jeg siger: „Jeg er trofast,
ganske trofast!", altid svarer:
„Trofast! Trofast!" det tilbage.
Siger jeg: „Vil min du være?",
spørger det med yndig Tone
„Min du være?" glad tilbage.

Fra min Have ned til Dalen
løber der et Hegn med Roser,
røde Roser mellem Torne.
Lille Pige! Hækken blomstrer.
Alle dufterige Roser,
som jeg kan i Hegnet finde,
vil jeg plukke af og flette
i dit Haar og rundt dem sætte
som et Elskovs-Foraars Pragt
i din sorte Sørgedragt.

Lille Pige! Jeg vil smykke
mine Stuer op med Roser.
Her er hyggeligt herinde.
Alt skal smykkes, alt forskønnes,
allermest min Havestue,
for hvis Dør sig Dalen breder.
Yndig, yndig, jeg bereder
alt til Husets unge Frue.

Lad din Moders Hus saa ligge
som din Fortids kære Minde;
uberørt skal alt derinde
under Tidens Gang du finde;
fra dit nye Hjem det nikke
til dig skal bag grønne Linde.
Og, naar vi saa begge siger:
„Her hos os er megen Lykke,"
svarer det dernede: „Lykke!"
Ekkoet vi vil beholde;
det skal for os sammenbinde
Nuets Fryd med Fortids Minde.

Mellem vore Haver flyder
der en Bæk med Bølger rene;
som Musik dens Vande lyder
under Rosenhegnets Grene.

Maa jeg gennem Rosenhække
bryde Vej til disse Vover?
Maa jeg ikke lade lægge
liden Spangebro derover?

Jomfru med de milde Blikke!
Vil du over Broen træde
og med dine kære Skikke
blive mine Dages Glæde,
og, naar hist du maatte græde,
her af Haabets Kilder drikke?
Lille Pige, vil du ikke?

Nicolaj Bøgh.

En gammel, altid ny Historie.

Hos vore Naboer mod Syd er der en almindelig Talebrug, som oversat paa Dansk lyder: „Det er en gammel Historie, dog bliver den altid ny." Denne Udtalelse kan jo anvendes om mange Forhold i Livet; thi det er Tilfældet med mange Livsforhold i denne Tilværelse, at de gentager sig fra Slægt til Slægt, fra Menneske til Menneske og for det enkelte Menneske fra den ene Gang til den anden Gang og er dog altsammen hver Gang ny Erfaring om, ny Stadfæstelse af den gamle, være sig sørgelige eller glædelige Kendsgerning.

Blandt sørgelige Kendsgerninger, som saaledes tilvisse er en gammel Historie, men dog melder sig stadigen som en ny Smerteś Historie, staar i første Række — Synd og Død.

Ja, Synden er en gammel Smertes Historie i denne Verden, de mange Aartusinder gammel siden hin Stund, da det første Menneskepar tog af den forbudne Frugt, men hvor gammel den Historie end er, den bringer dog, hver Gang den paa den ene eller anden Maade gentager sig, ny Erfaring af den Uro og Angest, som første Gang fyldte Adams og Evas Hjerte i hin første Syndefaldstime, men siden atter og atter har vist sig som Syndens Følge i de talløse Syndefaldstimer. Det kan rigtignok ske, at ligesom man kan vænne sig til at nyde en bedsk Drik, saa man til sidst ikke smager dens Bedskhed, saaledes kan man paa slig Maade vænne sig til at synde, at man ikke formener at fornemme den Angest og Uro, som dog i Virkeligheden altid er i Syndens Følge, men kan et Menneske blive saa vanesløvt overfor Synden, saa maa vi i hvert Fald bede Gud bevare os derfra, thi det er Vidnesbyrd om en aandelig Forhærdelsestilstand, som engang vil tage en Ende med Forskrækkelse, Gud forbyde, at nogen som helst Synd paa den Maade skulde blive os en gammel Historie, at den kunde øves af os med koldt Blod og uden at sætte os i nogen Sindsuro, uden at fremkalde nogen Selvanklage, noget Bedrøvelsens Suk! Tvertimod, om vi begærer at være af Sandheden, saa maa vi ogsaa ønske, at den gamle Syndehistorie, hver Gang den gentager sig for os, maa gøre altid dybere Indtryk paa os som en Historie fuld af mørk Smerte, fuld af tung Selvanklage, fuld af en dyb Bedrøvelses Sukke.

Og Døden er en gammel Smertes Historie i denne Verden, ja netop lige saa gammel som Synden; thi Syndens Sold er Døden, Døden er først og sidst netop den aandelige Angest og Uro, som er i Syndens Følge. Men Døden er ogsaa, hvad man vel i Regelen tænker paa med det Navn, den gaadefulde Adskillelse mellem Sjæl og Legeme, og hvad dermed staar i umiddelbar Forbindelse, Sjælens sporløse Forsvinden ad usynlige Veje og Legemets Opløsning til Støv. Ja, ogsaa saaledes forstaaet er Døden en gammel Smertes Historie i denne Verden fra hin Dag, da Abel døde som det første Dødsoffer. Men hvor gammel en Historie Døden end er, lige gaadefuld er den for Menneskeaanken, lige uhyggelig ved sin Færd, atter og atter medførende ny Kærlighedssavnets Smerte.

Der gives vel Mennesker, som søger at glemme, at den Dødshistorie er til, at glemme det i det mindste saa længe som muligt, skyde Tanken om deres kæres Død fra sig eller hærde sig mod den Tanke med en vanemæssig Betragtning som den: „Ja, den Vej skal vi jo alle!"

Men vil vi være af Sandheden, maa vi se Sandheden under Øjnene, den Sandhed, at denne Verden ret er Dødens Verden, hvor der kan ventes Dødsbud hver Dag, ja hver Time paa Dagen, Dødsbud, der kan tage fra os en eller anden af de kære, saa Samlivets Glæde forvandles til Savnets Sorg, eller Dødsbud, der kan gælde os selv, være for os selv en Indførelse i den mørke Gaade, som Menneskeaanken ikke magter at raade og derfor maa ængstes for som det dunkle uvisse.

Saaledes staar vi overfor Syndens og Dødens gamle, men dog altid nye Smertes- og Angestshistorie, staar som de, der føler, at kan vi ikke finde Frelse derimod, er vor hele Livshistorie et tungsindigt Sørgespil, hvor hvert glad Øjeblik i Grunden bliver en letfindig Utilbørlighed.

Frelse fra Synd og Død, ja derom er det, at det gælder, men hvor er slig Frelse at finde?

Apostlen Paulus skriver til Menigheden i Korinth, da Tvivlens og Anfægtelsens Tanker vilde bestorme denne Menighed: „Fremdeles minder jeg eder, Brødre, om det Evangelium, som jeg forkyndte eder, hvilket jeg annammede, hvilket I og er vedblevne, ved hvilket I og bliver salige, dersom I det beholder efter den Tale, hvormed jeg forkyndte eder det; med mindre I har troet letfindigen."

Gud være lovet og takket for denne gamle, altid nye Glædes-Historie, Naadens og Livets Evangelium i Kristus Jesus, Vorherre! Ja, det er en gammel Historie; som Guds Kærlighedsraad har den endog selve Evighedens Ælde; thi Gud udvalgte os, som Apostlen har sagt, i Kristus, før Verdens Grundvold blev lagt; som Forjættelse er den lige gammel med Synd og Død i denne Verden, thi den første Forjættelse om Frelsen i Kristus, Frelsen fra Synd og Død, lød umiddelbart efter Syndefaldet i Forjættelsen om Kvindens Sæd, der skulde knuse Slangens Hoved; og som Forjættelsens Opfyldelse er den Historie nu snart et Par Aartusinder gammel siden hin Midnatsstund, da Engleforkyndelsen lød paa Bethlehems Marker: „Se, jeg forkynder eder en stor Glæde, som skal vederfares alt Folket; thi eder er i Dag en Frelser født, som er den Herre Kristus i Davids Stad."

Ja, saa gammelt er det Evangelium, den Glædes-Historie om Frelse fra Synd og Død, Frelse i Jesus Kristus, Guds menneskeblevne, korsfæstede, men genopstandne Søn. Om denne Historie gælder det allerfyldigst: „Det er en gammel Historie, dog bliver den altid ny." Det er ikke blot ude i Hedningeverdenen, at det gamle Evangelium beviser sig som altid nyt ved den Undren, det vækker hos dem, som ikke tilforn har hørt „Budskabet uden Mage" om Jesus og Guds Kærlighed i ham, og ved den nye, aldrig tilforn kendte Fred, hvormed det fylder de Hedningehjerter, som i Tro modtager det og derved føler sig overførte fra Mørkets til Lysets Rige; men det er ogsaa herhjemme i de gamle Kristenlande, at det Evangelium fra Slægt til Slægt, fra Menneske til Menneske og i det enkelte Menneske fra Dag til Dag beviser og godtgør sin bestandige Nyhedskraft.

Der gives vel mange i vore Dage, som siger om Kristi Evangelium, at det er en forældet Historie, som der ikke længere er Brug for i Virkeligheden, hvorfor de anviser det Plads mellem gamle Eventyr, men de har netop derved berøvet sig al Trøst over for Synd og Død, disse mørke Magter, hvis Virkelighed de vel ogsaa gerne vilde benægte, men de kan det ikke, ja uden Kristi Evangelium staar de overfor Synd og Død uden Raad og Trøst og maa vælge enten at sløves i

Ligegyldighed, drikke Glemsel af Verdensnydelsens Bæger eller hensynke i Fortvivlelse, hvilket sidste forøvrigt med Nødvendighed bliver deres Endemaal, dersom de ikke vil komme til anden Erkendelse. Thi der er ikke Frelse mod Synd og Død uden i det gamle, evigunge Evangelium, Budskabet uden Mage om Guds Kærlighed i Kristus Jesus, men deri er der ogsaa altid ny Frelse mod de gamle mørke Magter.

Ja, hvad Frelse der er i det Evangelium mod Syndeskyld, det erfarede den Paulus selv tilfulde, der henviser dertil som et Saligheds-Evangelium. Han havde en saare tung Syndeskyld paa sig, ikke blot almindelige Synders tunge Skyld, men den særlige Synds svære Skyld, at han havde engang i Vantro forfulgt Guds Menighed, ja forfulgt den paa Livet og som delagtig i slig Forfølgelse havde faaet Blodskyld paa sig. Men hvor tung hans Skyld end var, hvor meget den end for hans Øje, da han kom til Sandhedserkendelse, højnede sig som et forfærdeligt Anklagens og Fordømmelsens Bjerg, der, om det ikke kunde skaffes bort, maatte sønderknuse hans Sjæl for bestandig, han mærkede dog med salig Glæde det Bjerg vige for Syndsforladelsens almægtige Kærlighedsord i Jesu Kristi Evangelium, saa hans Hjerte kunde juble i Guds Naade: „Hvo vil anklage Guds udvalgte? Gud er den, som retfærdiggør. Hvo er den, som fordømmer? Kristus er den, som er død, ja meget mere, som og er oprejst, som og er ved Guds højre Haand, som og træder frem for os." Og denne Paulus' Erfaring gøres endnu den Dag i Dag som en sig altid fornyende Erfaring om Kristi Evangeliums evigunge Magt til at frelse fra Syndeskylds Tyngsel til Sjælefred. Der er ikke Selvanklage saa svær, ikke Angers Suk saa dybt, at jo Kristi Evangelium kan forvandle det til Lovsang over Guds Naade i Kristus.

Og overfor Dødens mørke Gaade staar det gamle Evangelium som det evige Livs Evangelium i evigung Sejrskraft, saa den mørke Gaade løses i Lys. I Kraft af Jesu Ord vides der fuldsikker Besked om Døden, den trøsterige Besked for hans troende, at vel skal ved Døden Legemet opløses til Støv, men ikke uden Haab, det fuldvisse Haab om Kødets Opstandelse i uforkrænkelig Herlighed paa Opstandelsens Dag, og Aanden skal vel ved Døden for Menneskeøjne forsvinde usporligt ad usynlige Veje, men tilvisse ikke forsvinde ud af Tilværelsen, tvertimod ad Engleveje og paa Englehænder bæres til den salige Tilværelse i Guds Paradis, hvor Synd og Død er lukket ude, og hvor de skal mødes efterhaanden til Gensynsfred, de som her har elsket hinanden og delt med hinanden det evige Livs Haab formedelst det gamle saliggørende Evangelium.

Ja, vi saa mange, som har opladt os for det Evangelium, vi bliver i det som de, der ikke tror letsindigen, men tror alvorsfuldt, ja med vor hele Sjæl og vort ganske Hjerte derpaa, saa skal vi alt nu smage noget af Saligheden, saa vort Liv langt fra at blive et tungsindigt Sørgespil, tvertimod trods de mange dybe Smerter og alvorsfulde Sorger dog bliver i det hele og store et Glædens Drama, gennemtonet af Lovsang for Naaden og Livet i Kristus, indtil det fuldkommes i det nyt Salighedsliv i den salige Tilværelse, som det gamle Evangelium er os det evig nye Pant paa, det Evangelium, som skal overleve Synd og Død og, naar de er evigt bundne i det forseglede Helvede, skal paa den ny Jord med den ny Himmel være en evig ung og evig frisk Tekst til den evige Lovsang for alle salige Aander! C. Leunbach.

Den gamle Gaard.

Af Berkel Elmgaard.

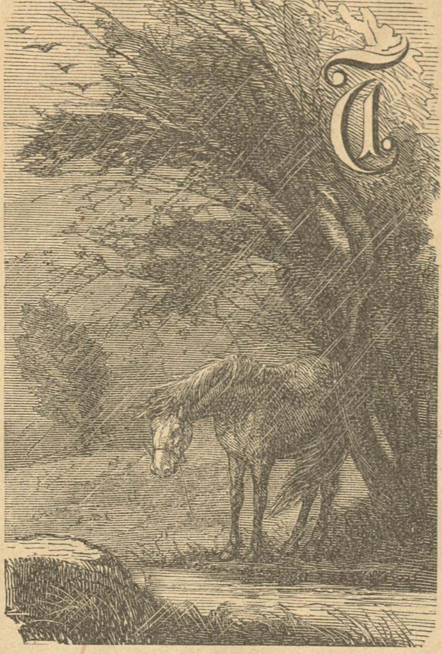

Til min Barndoms Hjemegn hører en stor, firelænget Bondegaard, enligt liggende flere Bøsseskud uden for Landsbyen, midt paa en grøn, svagt bølget Markslette, og i dyb Skjul under høje Linde- og Elmetræer. Saa tit jeg efter Sang og Sagn forestiller mig et gammelt frit Bondesæde, maa jeg tænke paa denne Gaard med de stærke, lune Bygninger, de høje, lyse Stuer, de brede Stalde og Agerrum, og med de hvide, sortstolprede Vægge skinnende frem under Træernes blomsterlyse Sommertag.

Et stærkt Drag af Lys og Frodighed laa over Solkær — saaledes hed Gaarden. Mod Vest blinkede en Række Fiskedamme, som altid toner frem i en tæt Bræmme af Siv og Vandblomster. Her vandedes Kvæget, der mest bestod af røde Anglerkøer, her sang Frøerne i Saatiden, her sprang Fiskene i de blikstille Sommeraftener, medens Taagen svøbte sig om Siv og Korn. Østen for Gaarden skraanede Vejen ned mod en lille Sig eller Eng, der henimod Slettiden laa som et glinsende graat Stykke Fløjl mellem Hvede- og Bygmarker. Det synes mig endnu, at intetsteds skinner Solen saa mildt som her, intetsteds spirer Græsset saa grønt eller spættes saa tidlig om Foraaret med Ranunkler og Vandnelliker. Fra Maj til Høst spankede Gaardens Storke om hernede; i de gamle, runkne Piletræer, der stod hist og her i Vejskellet, flokkedes Svalerne om Efteraaret for at lægge Rejseplaner. Vidtstrakte Haver omgav i en Halvbue Gaarden. Inden for de høje Hegn af Lind, Gran og Løn stod Rækker af gamle Frugttræer, der vel havde saare lidt med nymodens Gartnerkunst at gøre, men ikke desmindre hvert Foraar lyste af Blomsternes Sne, og hver Høst svulmede af rød og gul Frugt. Humle og Vedbend slettede selvraadigt deres laadne og mørke Løv over Dige og Mur, og ved Efteraarstid prangede Tofthegnet med blaa Slaaen og ildrøde Hyben i sin Kam. Ingen kendte heller Mage til Gaardens Besætning, de staldfede Heste fløj alle andre forbi paa Markedsvejen, og de store, gule Kornlæs, der hver Høst rullede ind under Træerne, var tungere i Bippen end Naboernes.

Der var ingen opvoksende Slægt i Gaarden, og den saa derfor sjelden Ungdom inden for sine Længer. Men hændtes det nu og da, at vi Børn sendtes derhen i et Ærinde, hvor følte vi os saa ikke lykkelige, naar den gamle Kone tog os ved Haanden og førte os ind i Stuerne for at vise os de udskaarne Møbler med hemmelige Gemmer, Billederne paa Væggene, de indplukkede Frugtdynger, eller hun fulgte os ned i Haven, hvor vilde Skovfugle havde Tilhold, og hvor sjeldne Blomster groede, ofte paa de mest vidunderlige Steder. En Vinterdag, i Taage og Rim, har jeg set Gaardens gamle Ejer strø Korn til Duer og Spurve, og nu er det som

„— — — aldrig har jeg hørt det før
og heller aldrig siden,
hvor mindelig for Ladedør
kan kvidre Finkeliden."

Vi grebes paa Solkær af det sælsomme Behag, der er ved at færdes i nye Egne, hvis friske Uberørthed fremkalder en Skare af stærke og oprindelige Indtryk. Det var et lille Rige for sig, havde sine egne Melodier og Sagn. Mangen Gang har vi under Høstløvets Brusen lyttet til Tonerne derfra, og for hver Gang vi kom og lyttede, blev der flere Sagn, de spandt sig ind mellem Slaaen og Humle, groede med Sankt Hansurterne op over Gaardens Tage, de flagrede i Løvet, og deres gyldne Billeder drog os forbi i Sommerens milde Soldis som i Høstaftenens tunge Mulm . . . . De smukke Sagn om, hvorledes der en mørk, trang Foraarsdag, i fattige Tider, kom Rigdom og Lykke til Gaarden.

Mangen Efteraarsaften, naar Folk havde trukket sig inden Døre, er der blevet dvælet ved disse Sagn paa Kroen og i Omegnens lave Bønderstuer. Det var ikke altid let at faa rigtig Besked; thi Sagnene lød hist og her paa forskellig Vis. De kunde danne et enkelt, fast indrammet Billede,. eller de kunde slynge sig ud og ind i Fortællingens Gang, dølge sig og atter sprudle frem som en Kilde i Skovdalen. Undertiden hændte det ogsaa, at Fortælleren rev en Lap af, viste det funklende Billede frem og lod det derpaa fare bort med Vinden, indtil det tonende døde hen eller, i bedste Fald, blev snappet op af en eller anden Visedigter eller Krønikesamler. Men lyttede man baade hist og her, inde i Thomas Kromands tilrøgede Skænkestue, i Smedien, hvor Bønderne varmede sig ved den glødende Esse, og hos Mo'er Ellen, der altid sad saa flittig ved sin Rok oppe i Skovfogedhuset, saa kunde man sanke Stump efter Stump, til Sagnets Dug laa der, færdig vævet, med Billede ved Billede, som fortalte, hvorledes der i fattige Tider kom Lykke i Gaarde og Sommer i By.

I gamle Dage, i den nuværende Slægts Bedsteforældres Levetid, havde Gaarden været lille, forfalden og yderst forarmet. Det var i den store Krigstid, en sær og underlig Tid, da der var Uro og Tummel alle Vegne. Jorden blev ligesom usikker selv under Bondens Fødder, i Dag gik Knøsen hjemme og pløjede paa Rugvangen, Manden gik til Hove, i Morgen var en af dem maaske paa Vej til fremmede Lande og Eventyr, medens en grædende Kvinde gik i deres Sted bag Ploven hjemme. Det var en tung og trang Tid, Krigsfolk overalt, Misvækst og Nød, Fæsterne krympede sig under Landgildet, og mangen een gik af Armod fra den nys købte Selvejergaard.

Saa vidt var det omtrent ogsaa kommet her i Gaarden. Henne i Stalden stod kun et udlevet Hors og tre—fire magre Smaakøer; Børnene tærede paa den sidste Brødskorpe, og den afkræftede Moder havde ikke Die i Brystet til det yngste.

„Ja, saa vidt var det justement kommet," sagde Thomas Kromand og nikkede alvorlig ud over Kruset. „Men saa var det en Aften, saadan ved Foraarstide, at en Stodder tren ind over Stuens Dørtræ — han var nu ikke saa meget Stodder endda, Folk havde i Tusmørket set ham komme ude fra Solkærhøj, og jeg skal siden sige

jer, Folkens, hvem han efter min Formening var. Nok om det, Stodderen tager Plads ved Skiven og siger til Manden: „Han er en god Nar, Farlil, at sidde her i Nød og Armod, naar der brænder Lys paa hans Mark.“ — „Det Lys har narret saa mange,“ mente Solkær-Manden. — „Fordi Dagen og Timen ikke var kommen, men forsøg han nu sin Lykke ude i Solkærhøj,“ sagde den fremmede, „tre Torsdagsnætter i Træk, stiltiende, og han maa ikke smide Spaden, hvad han end saa faar at se.“ — Dermed trak Stodderen sin Kofte op over Ørene, bød Godnat i Stuen og gik ad Solkærhøj til igen.

„Saadan som vi sidder, kan det ingen større Ulykke forvolde, om vi ogsaa prøver ad,“ tænkte Manden, og Torsdag Aften gik han til Solkærhøj og begyndte at grave, hvor der fra gammel Tid havde brændt Lys. Det gik let nok de to første Torsdagsnætter, Manden fandt ingenting, men han saa heller ingenting, baade den gamle Hedningekonge, som ligger begravet derude med Guldfork og Guldkrone, og Bjergfolkene, som altid har huseret der, holdt sig i Ro. Naa, men saa bliver det Aften den tredje Torsdag, og da er det, han skal hæve Skatten, hvis da ikke Troldtøjet kan faa ham til at lukke Munden op eller kyle Spaden. Bedst som han nu staar ved sin Dont, ser han en Række Skovvogne komme kørende ned over hans Rugagre mod Landevejen. Manden glor og glor og er lige ved at blive arrig i Hovedet, for det er naturligvis Herremandens Folk, der har været ude at skove, og de tror nok, de kan byde en fattig Bonde, hvad de vil; men saa tænkte han igen: „Lad dem bare køre, der er dog ingen Vintersæd saaet alligevel og kommer knap til at gro Korn i Sommer.“ Og saa blev han ved sin Spade.

Da han lidt efter retter Ryggen, ser han et rødt Skær nede over Marken, hvor Solkær ligger. Han skønnede jo straks, det var Ildløs, for det var svært, saa det blussede op, Flammer og Røg slog op over Taget, og han tyktes ordenlig, han kunde høre Kreaturerne brøle og Folkene raabe og skrige. Lige straks var det hans Tanke at smide baade Spade og Træsko for at komme hjem, men saa tænkte han som saa: „Lad bare hele Reden svide af, den kan dog ikke hytte os længer alligevel, pilraadden og faldefærdig som den er; lige saa godt kan den brænde ned som falde ned over os.“

Saa gravede han igen, og det led et godt Stykke hen ad Natten. Maanen kom op, og det var helt lyst ude over Markerne. Hvor nu Skoven staar, var dengang kun øde, forpiskede Sandmarker og sorte Mosegrave, som ogsaa kaldtes Troldhullerne, og naar han fra Solkærhøj saa derud over, laa alt saa lyst som om klaren Dag. Paa een Gang ser han et Kvindfolk staa paa en Bakkeknude derovre og vinke ad ham. Det var hans Kone, det kunde han grangivelig se, et Barn holdt hun paa Armen, de andre klyngede sig til hendes Skørt, og usle og forgræmmede saa de ud, som havde de vandret gennem Gaardens Støv og Aske. Hun vinkede igen derovre, men han kom ikke. „Gaa kun, Børnlil,“ tænkte han, „I har kuns Tiggervejen tilbage, og paa den skal jeg nok indhente jer.“ Men saa tog Konen sine Børn ved Haanden og gik ned ad de sorte Mosehuller til. To Gange saa de sig tilbage efter Manden, men han kom stadig ikke, saa gled de hen mod en af de lumske Troldhuller, og her forsvandt de for hans Øjesyn. „Vorherre være os alle naadige,“ tænkte han, „jeg kan ikke frelse jer, Børnlil, hvor gerne jeg vilde. Finder jeg intet i Nat, er det ude med os, og vi kan saa lige saa godt springe i Tørvegraven først som sidst.“ Det næste Spadestik ramte mod noget haardt, saa det klang, Hanken af en irret Kobberkedel kom til Syne, lidt efter hele Kedelranden — saa stor som en Gruegryde — og nu saas det, den var fyldt med klingende Sølvmønt. Det kan gerne være, at Solkærmanden nu for en Stund glemte baade Skovvogne og Ildebrand og Mosegrave, for han fik jo travlt med at løsne og grave Kedlen ud. Saa fyldte han alle sine Lommer med Sølv og skyndte sig ad Hjemmet til, men knap vilde han tro sine Øjne, da han saa, at Gaarden stod uskadt, og endnu mindre, da han fandt Kone og Børn liggende i deres trygge Søvn. Nu forstod han, at det var Troldtøjet i Solkærhøj, der havde hverret hans Syn. I kan alle tænke jer, hvad Glæde der blev, da han vækkede Kone og Børn og lod de klingende Mønter drysse ned over dem, og mere endnu, da de fik hele Skatten bragt hjem. Penge og Klenodier var der i styrtende Masse, saa paa Solkær var alt paa Fode igen, før Aaret var omme.... Stodderen, naa, ja, efter min Formening saa var det den gamle Hedningekonge med Guldforken, som har ligget begravet derude i Højen siden længe før baade Luthers og Pavens Tid. Siden er der saa kommet Troldfolk til og har slaaet sig ned i Højen og naturligvis holdt syndigt Hus med den gamles Penge. Det er blevet ham for drøjt i Længden, for han vil ha'e Ro og Fred, vil han ha'e, ihvorvel han kuns er en Hedning, og saa er det, han er gaaet til Solkærmanden.... Ja, tro I mig,“ sluttede Thomas Kromand, „saadan gik det til, at der igen kom Rigdom og Lykke i Gaarde.“

„Det kom der,“ bekræftede Mo'er Ellen i Skovfogedhuset; „men det gik ikke slet saadan til. Kromanden kan fortælle Historien paa sin Vis; jeg fortæller den nu, som jeg har hørt den, og saadan lyder den kønnere. Hør blot efter. Rokkehjulet klaprer lidt i Dag, og Pigerne har ikke heglet Hørren godt, men jeg husker nu bedst, naar jeg sidder ved min Ten.“

Dansk Sommer-Landskab. Efter Maleri af H. Fischer.

Og saa fortalte Mo'er Ellen, medens Rokken og Katten snurrede omkap, og Solen skinnede ind mellem Urteblomsterne, og Lavendlerne duftede mindetungt i den lille Stue. Aftenmørket kom listende ud fra Skoven og sænkede sig om os, en høstlig Storm bruste gennem Træerne, og Arnens spredte Gløder funklede som Stjerner, men mere sælsomt end Stormen tonede Sagnets Mystik, og stærkere end de røde Stjernegløder funklede dets Billeder, idet de fløj os forbi.

„Naa, hør saa efter! Den Tid Armod og Elende ret sad til Huse i Solkær, tog hele Familien en Dag til Kirke, og Mand og Kone gik til Herrens Bord, endskønt de knap havde Klæder at vise sig i for Sognets Folk. En var der dog, som saa lige saa arm og ussel ud som de, og det

var en halvgammel Stodder med langt Graaskæg, hvem ingen af Kirkegængerne kendte, men her fra Sognet var han da ikke. Naa, det var vel en Skøjer eller Tigger, og han strøg nok sin Kaas igen, tænkte Folk. Men som nu Solkærfolkene kommer hjem, ser de den fremmede sidde paa Hug uden for Døren, med Hagen støttet til sin Stav, som grundede han paa et eller andet. „Du maa være fremmed her paa Egnen, Fattigmand, siden du kommer til vor Dør," siger saa Solkærmanden. — „En er aldrig saa fattig eller rig, en maa altid vente." — Hvad venter du da paa?" — „Paa Lykken." — „Da er det længe siden, den er dragen her af Gaarde," mente Manden og saa ned paa sine Smaabørn, der frøs i deres Pjalter, „om den maa I gaa andre Steder hen." — „Den skal findes her," paastod den fremmede, „derfor beder jeg om en Taar at drikke og Husly for i Nat." — „Kom med indenfor," svarede Solkærmanden, „de Smuler vi har, vil vi dele med dig, skønt det maa være Herreretter derimod, du har i din Tiggerpose." — Saa kom de ind og blev bænkede ved Skiven, og Konen satte kogt Øl og nogle tykke Fedtebrøds-Rundtenommer for dem. — „Ja, saa tynd Kost er du knap vant til," sagde Gaardmanden. — „Det kan spises," mente den fremmede, „men lidt Sul til kan heller aldrig skade." Og dermed trak han Kød og Pølse frem af sin Pose og delte rundt til Børnene og dem alle. De saa paa Stodderen med store Øjne, det smagte dem ganske nyt. — „Det er nok en større Velsignelse for os end for dig, at du er landet her i Aften," sagde Solkærmanden, men hvor kan det være, du søger Natteherberg i saadan en Rønne?" — „Jeg drømte for tre Nætter siden, at jeg skulde gaa hertil og vente paa Lykken, saa kunde jeg saa den i min Pose." — Tiggeren sagde det helt troskyldigt, og nu maatte Gaardmanden næsten le. — „Er du saadan en Nar," udbrød han, „at du tror paa Drømme, eller at Lykken fanges i en Tiggersæk. Hvor mange Gange har jeg ikke drømt, at jeg skulde grave efter den gamle Hedningekonges Guld ude i Solkærhøj, som Folk siger, der brænder Lys for! Tossestreger og Overtro! Men jeg skal vise dig, hvor Højen er, saa kan du til Gengæld vise os, hvordan en Tiggerpose skal skæres, for om faa Dage er det vor sidste Udvej." Men Stodderen tav og mærkede sig den andens Drøm.

Næste Dag laante han en Spade og gik ud til Solkærhøj. Han gravede efter Skatten den Dag og den næste med. Paa den tredje Dag kom han hjem før Middag. Midt i Gaarden holdt Manden med to Køer, som han lige havde koblet ud af Stalden, og rundt om ham stod Kone og Børn og græd. Selv havde den stakkels Mand ikke langt til Vandet, kan jeg tro, for det var deres to eneste Malkekøer, han skulde til Marked med. „Naa, nu er du nok ked af det Tosseri," sagde Manden, da Stodderen kom hen ad Stenbroen. „Tag nu din Kæp og følg med, saa kan du drive paa Kreaturerne, og vi kommer endda standsmæssig til Marked." — „Det er bedre, du sætter Køerne ind i deres Baas igen og hjælper mig," svarede den anden. „Ja, vist er jeg færdig med at grave, men nu skulde jeg have Skatten hjem. Gaar du med, saa deler vi, og din Kone kan beholde sine Malkekøer og faa flere til." — Skønt de troede, Stodderen var bleven smaatosset, gik Solkærmanden med, for der var dog et Halmstraa at klynge sig til. Men ude ved Solkærhøj var der mere, der stod en stor Kobberkedel fuld af Sølvmønter og Guldklenodier, dem tog de og bar hjem, de to gode Mænd, og saa kan det nok være, at Køerne fik Lov til at blive i Baasen, og der blev Fryd og Herlighed for hele Familien.

Siden da de havde faaet Kobberkedlen tømt, opdagede de en Indskrift i dens Side. Nu vil nogle have til, at der i et fremmed Sprog, som kun Stodderen kunde tyde, stod at læse: Under mig staar min Broder, og at de saa igen var gaaede ud til Solkærhøj og havde fundet nok en Kedel med Sølv og Guld, Magen til den første. Men det maa være noget, der er hændt andetsteds; for gamle Mo'er Ellen har selv som lille Pige set den gamle Kobberkedel, og der stod disse Ord at læse med halvt udviskede Bogstaver:

„Naar Skoven grønner Ødemarkens Jord,
som Bog og Kogler Guld fra Grenen gror."

Men det er rigtigt nok, de betød en ny Skat, disse Ord, og Stodderen forstod deres Spaadom.

Kært Følgeskab.

De store Ødemarker, som dengang laa herude mod Nordvest og kun var Lyng og Sandflugt og Mosehuller, blev købte ind til Solkær, og saa plantede de og lagde Frø her, Gran og Fyr spirede frem, nu og da brød vel Sandflugten op, men Træerne groede til, Bøg og Eg fik Læ, og nu har Ødemarkerne i mange Aar baaret store Skove. Ja, der fulgte Held og Lykke med Skatten fra Solkærhøj, og de kunde igen ride Sommer i By i den gamle Gaard."

Saaledes fortalte Mo'er Ellen i Skovfogedhuset.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

ikke to rare Kander," sagde Pavel, „jeg skal hjælpe dig at bære den ene."

Drengen vovede ikke at afslaa hans Tilbud. Pavel lugtede til Kanden. — „Øl?" raabte han og stod stille, medens han stak Haanden ned for at lade Fingeren løbe langs med Bunden og smage paa Resten af Indholdet. „Nej! ægte Brunsviger Mumme, det er ikke saa galt. Hvor hører du hjemme?"

„Nede hos Købmanden ved Hestemøllen."

„Og du skal hente mere Mumme, ikke sandt?"

„Til hvem?" spurgte den forsigtige Dreng.

Pavel huskede paa, at han havde set ham stikke Nøglen i Lommen. Han pegede med Tommelfingeren over Skulderen hen mod Kirken. „Til dem deroppe," hviskede han smilende. „Ja, du behøver ikke at glo saa mistænksom paa mig, du rare Dreng, for jeg hører med til Familien."

Drengen troede ham ikke rigtig, der var noget mistænkeligt ved Pavel, hans barske Røst, det lange, ildrøde Skæg, de lynende Øjne og den brune Lærreds Kappe, under hvilken der af og til viste sig et blankt poleret Harnisk med to gule Stjerner paa Brystet, alt dette indgød ingen Tillid. — „Hvem er det, I hører til?" spurgte han undvigende.

„Naada! du vil ogsaa have alt for meget at vide. Er vi ikke ude at mærke Træer, vi? Og Landsskriverens den røde Gaard dernede paa Engen, hvor vi skal mødes i Aften, — tror du mig nu? — Jeg siger ikke mere. — Du skal altsaa hente Mumme til de Slughalse! — og saadanne to store Kander."

„Dem har de tømt siden i Middags," tilføjede den uforsigtige Dreng.

„Og nu to til, de varer vist ikke længe, for jeg følger med tilbage til Kirken og skal hjælpe at tømme dem."

„I faar dog at nøjes til i Morgen med det, jeg nu henter, for jeg gaar ikke over Kirkegaarden, naar det først bliver mørkt."

„Vi skal altsaa tøve hele Natten deroppe, det glemte jeg jo. — Ved du hvad! Jeg vil sige til dem, at de lige saa godt kan sætte sig ned i Købmandens Bod og tøve der, saa behøver du ikke at slæbe de tunge Kander frem og tilbage."

„Det var rart; men dernede kan I vist ikke se Tegnet."

„Tegnet?"

„Ja Lyset fra Landskriverens Gaard."

„Det har du min Sjæl Ret i, du lange Dreng, jeg glemte jo Lyset."

„Nede fra os kan I heller ikke give Tegn til dem, der venter ovre i Præstens Lade."

„I Præstens Lade!" raabte Pavel og faldt pludselig ud af den rolige og ligegyldige Tone, hvori han hidtil havde talt. Han betænkte sig lidt og saa sig om til Siderne, — der var ingen at øjne i Nærheden. — „Sæt din Kande! — og hægt mig den Skulderrem fast paa min Brystplade?"

Han bøjede sig ned, greb Drengen om Livet og lagde Haanden paa hans Mund for at dæmpe det Skrig, han udstødte, derefter bar han ham over i et aabenstaaende Tørvehuus ved Vejen og trak Døren til.

„Hør, min Jung!" udbrød han og stillede den rystende Dreng foran sig, „lad os nu se, vi faar Ende paa al den Sludder! — Hvad er det for Folk, I har stoppet op i Kirken og ned i Præstens Lade? Tal tydeligt! — frem med hvad du ved, eller jeg drejer Halsen om paa dig."

Drengen bad og klynkede, Pavel gentog sit Spørgsmaal, lovede ham Penge, naar han skriftede, Alverdens Ulykker naar han tav, og fik omsider under flere Afbrydelser følgende Forklaring: Regenterne fra Heide havde for at sikre sig mod Viben og hans Folk stillet seks Mand paa Vagt oppe i Alversdorf Kirketaarn og seks andre nede i Præstens Lade, hvor de kunde iagttage enhver, som kom forbi paa den eneste Vej, der førte til Byen. Disse to Poster fik Befaling til Dagen over at give nøje Agt paa alt. Om Aftenen kom Raadet sammen i Landsskriverens Gaard, paa Engen ved Arkebek, et godt Bøsseskud uden for Byen. Hvis noget hændtes, vilde der blive sat et brændende Lys oppe i Gavlvinduet, et Tegn, som Vagtmandskabet i Kirketaarnet maatte meddele Folkene nede i Laden, hvorefter hele Flokken skulde ile dem til Hjælp paa Gaarden. Da Drengen havde fortalt dette med alle de Omstændigheder, han vidste at tilføje, lod Pavel Seke ham gentage sin Forklaring og nikkede med Hovedet, efterhaanden som han indprentede sig Sagen.

„Jeg skal selv bringe dem Mumme," sagde han, „men du faar at blive her, til jeg har forrettet mit Ærinde. — Hvad tuder du for? Der er jo ingen, som gør dig noget. Jeg vil blot være sikker paa, at du ikke bringer Tingen i Ulave og snakker, om det du har set, til andre." Efter disse Ord halede Kæmpen en Mængde Strikker og Baand op af sine Lommer, bandt Hænder og Fødder paa Drengen og endte med at vikle ham hans eget Halstørklæde om Munden. Da dette var forsvarligt besørget, tog han Kirkenøglen fra ham og sagde:

„Nu bliver du her, til der kommer Bud efter dig, det skal ikke vare længe." Han bar ham ind i en Krog mellem Tørvestablerne bandt Døren til efter sig og gik med de to Kander til Købmanden.

Aftenen faldt paa, det begyndte at blive mørkt. Pavel var ukendelig i sin brune Kappe og med Hatten trykket dybt ned over Øjnene.

„Her har I jeres Kander igen," sagde han til Manden i Boden. „Jeg skulde hente os en frisk Drik Mumme oppe i Taarnet, men undervejs fik jeg anden Besked. De slaas nede ved Tensbyttel, — hør, hvor de skyder, bum! bum! — Reimer Grote bad mig løbe herhen, for at I som en paalidelig Mand kunde bringe Bud til de seks i Præstens Lade, de skal skynde sig Sønder paa, det hurtigste de aarker; fornemmer de ingenting, naar de kommer derned, kan de tøve inde hos Ølskænkeren, til de faar nærmere Besked. De har Lov at drikke saa meget, de lyster, altsammen paa Reimers Regning. Har I nu forstaaet mig? Jeg maa afsted igen."

Købmanden løb ned til Præstens Lade med det vigtige Budskab. Pavel tøvede, til han havde set ham gaa, derefter vendte han tilbage til Kirkegaarden. Ved et af de sidste Huse i Byen stod en Mand, som lod til at vente paa ham.

„Hvor kommer du fra?" spurgte den fremmede.

„Jeg har været ude at spadsere, men du kan hilse Viben, at alt er i Orden."

„Følger du da ikke med tilbage?"

„Siden, min Søn! siden, vi mødes nok, jeg skal først ud at spadsere lidt mere," svarede Pavel og forlod ham. — Havde det været lyst nok til at skelne hans Aasyn, medens han skyndte sig tilbage til Alversdorfs Kirke, vilde man have fundet et straalende og sjæleglad Udtryk deri. Han nærede kun een Tanke, hans Hjerte var opfyldt af eet Haab, under Indflydelse af dette hentede han sin kære Økse og bankede paa Kirkedøren. De drabelige Slag gav Genlyd indenfor, dog lod det ikke til, at Folkene hørte dem, han lyttede, tøvede lidt og opstillede imidlertid følgende Regnestykke:

„En mod seks, — det vil tage for meget paa Kræfterne, og jeg maa spare mig til siden. En mod tre, gør to Gange, det er ogsaa lovlig stærkt, lad os sige en mod to, det slaar til." Han bankede atter og raabte op mod Taarnet:

„Hej! I Folk paa Vagt! kom ned og hjælp mig Døren op, den maa være gaaet i Baglaas."

Der hørtes Fodtrin indenfor, lidt efter kom to Mænd til Syne i Døren, som mærkværdig nok lod sig aabne, saa snart de drog i den. Pavel stod i Mørket af den dybe Indgang, det var ikke muligt at skelne hans Skikkelse.

„Hvad tøver du efter?" spurgte Vagten.

„Der lister en enlig Mand om her uden for Kirken, det tyder vist ikke paa godt, jeg saa ham for lidt siden og synes, jeg skulde kende ham, — rigtig en køn Mand i en brun Lærreds Kappe, med ildrøde Haar og et dejlig langt Skæg, han bar en Økse paa Nakken, livagtig som det kunde være Pavel Seke."

„Lad os komme hen til ham."

„Aa ja, lad os det," sagde Pavel.

De to Ditmarskere gik ud paa Kirkegaarden, et Stykke bort fra Taarnet, i den Retning, Pavel Seke betegnede dem. Hvad der fulgte efter, foregik i Mørket, man hørte en Larm som af Folk, der kæmper, Skrig, som endte i stønnende Suk, lidt efter blev det stille igen. Tre gik ud, der vendte kun en tilbage.

Inden for Kirkedøren førte en stejl og snever Trappe op til Taarnet, hvor Vagten holdt Udkig. Da Pavel kom ind i Kirken, lukkede han Døren efter sig og raabte:

„Her bringer jeg jer fyldte Ølkander kom ned

og hent dem, Djævelen selv kan ikke finde Vej op til jer i Mørket."

En Mand viste sig paa Trappen med et viftende Tællelys i Haanden, en anden fulgte efter. Pavel var traadt til Side. Da Mændene kom ned i Kirken, slog han Taarndøren i efter dem.

„Hvor blev de andre af?" spurgte den, som bar Lyset.

„De gik udenfor."

„Hvad vilde de der?"

„Tage Maal af deres Grav," brølede Kæmpen, „ret nu skal I faa den samme Bestilling."

Lyset gled ud af Mandens Haand, idet han sprang tilbage for et Øksehug Pavel under disse Ord rettede imod ham, hans Kammerat udstødte et gennemtrængende Raab om Hjælp og drog sit Sværd; men Mørket og Overraskelsen hindrede ham i at gøre tilstrækkelig hurtig Brug af det. Lidt efter hørtes Lyden af to Legemer, der styrtede om paa Stengulvet.

„To og to gør fire," raabte Pavel og støttede sig betænksom til Øksen, „fire fra seks kommer to, saa paastaar de endda, jeg ikke kan regne."

Mændene, som endnu var tilbage i Taarnet, havde hørt Nødraabet og Larmen af Striden, der fulgte efter. Den ene kom ilende ned af Trapperne med et langt Spyd i Haanden, den, som fulgte ham, bar en tændt Lygte. Pavel stod lænet tæt op til Døren, idet den første traadte ned i Kirken, fældede han ham med sin Økse, den sidste standsede, han blev staaende et Øjeblik paa Trappen og saa frem for sig, Lygtens Skin faldt over de fældede Mænd, han udstødte et Skrig, satte Lygten paa Trappen og flygtede tilbage til Klokketaarnet. Pavel fulgte efter, men inden han naaede Enden af Trappen, blev Døren slaaet i og aflaaset. Det var en stærk Egetræs Dør, Pavel satte Skulderen til og søgte forgæves at sprænge den.

„Du deroppe," raabte han, „kan du høre, hvad jeg siger? Mærk dig mine Ord! Hvis du prøver paa at klemte med Klokken eller blot faar den til at give en Lyd fra sig, slaar jeg Døren ind og kaster dig ned fra Taarnet, og der skal ikke blive et helt Ben i dig, giver du dig derimod med det gode, kan du faa Lov at slippe levende herfra."

„Hvem er du, og hvad er det, du har for?" raabte en skælvende Stemme bag Døren.

„Jeg er Pavel Seke, ham med det kønne, lange Skæg, og jeg har min Økse hos mig. — Luk straks op."

„Du vil ikke gøre mig Fortræd, vel?"

„Jeg har lovet at skaane dit Liv, og Folk plejer at stole paa mit Ord."

Manden aabnede Døren og foer tilbage, da han saa Pavel med sønderreven Kappe, overstænket af Blod og med Øksen paa Skulderen.

„Jeg har lovet dig Livet," sagde han, „og det er du sikker paa, men for at du ikke skal gøre Fortræd i Nat, nødes jeg til at binde dig." Han skar Klokkerebet ned og snørede det fast om Mandens Hænder og Fødder. Den overvundne jamrede og bad for sig. „Hold din Mund," sagde Kæmpen, „du slipper dog bedst af dem alle. I Morgen kan du gaa hen og drikke den Kande Øl, du ikke fik tømt i Aften, dine Kammerater vil ikke forlange at dele med dig."

Efter denne Forsikring steg han ned af Taarntrappen, kastede et selvtilfreds Blik henover Kamppladsen og aflaasede begge Døre med stor Omhyggelighed, før han forlod Kirken. (Fortsættes.)

Vore Skovtræer.

IV. Fyrren.

(Med Billede.)

Fyrren er — i Forening med Granen — i Færd med atter at blive her i Landet, hvad den engang har været. Efter i en længst forsvunden Old at have dækket Landet med Skove, er den blevet fortrængt, har i Aarhundreder været helt forsvunden, er saa i vor Tid bleven indført og plantet paa ny og slaar nu Rod paa de fattige jydske Hede- og Sandflader, hvor ingen andre Træer vil trives.

Saaledes er Fyrren mere end noget andet af vore Skovtræer blevet et Billede paa Verdens skiftende Løb. Birken er vel ældre her i Landet end Fyrren, men den har aldrig været saa fuldstændig fortrængt, Egen er yngre, og den danner endnu betydelige Skove, og Bøgen er vort yngste, indtil i Dag det sejrende Skovtræ.

Det er fra Tørvemoserne, de trofaste og paalidelige Gemmesteder for vort Lands ældste Minder, at vi ved, at tætte Fyrreskove engang har dækket Landet. Helt anderledes saa den danske Natur ud dengang end senere, da Egen og Bøgen kom til at give vore Landskaber deres Præg. Da var det samme Dyre- og Planteliv raadende, som vi nu til Dags kan træffe paa den skandinaviske Halvø, hvor Naaleskovene jo ogsaa endnu er de herskende. Bjørnen brummede inde i de dybe, mørke Skove, Elsdyret græssede langs de vidtstrakte Moser og Søer, og tudende Ulve strejfede om i Nærheden af de usle Hytter, som Landets Indvaanere rejste ved Kyst og Fjordløb.

Som enhver ved, gaar en af vor Tids smukkeste Bestræbelser ud paa at tilplante den jydske Hede med Naaleskove. Fyrren har haft sit Hjem her før, men i hvor vidtstrakt Grad, derom er de lærde dog ikke enige. E. Dalgas, Hedesagens utrættelige Forkæmper, mener gennem en Række Undersøgelser at have paavist, at hele Landet oprindelig har været bevokset med sammenhængende Skove, og at det navnlig gælder om de jydske Heder, at de helt og holdent har været dækkede af Skov. Forchhammer var dog kommen til et andet Resultat, og navnlig nærede han Tvivl om, hvorvidt de saakaldte Hedeflader nogen Sinde havde baaret Skov. Denne Anskuelse støttes af Dr. P. E. Müller, der holder for, „at en stor Del af Hedefladerne endnu den Dag i Dag udviser samme Hovedkarakter, som disse Egne besad, da Skovtræerne vandrede ind i Danmark i de Steppelandskaber, som nu antages umiddelbart at have fulgt paa Glacialperiodens Dannelse af vort Lands Overflade."

Saavel Tørvemoserne som Stednavne og historiske Kendsgerninger bekræfter Skovenes store Udstrækning; men forøvrigt har denne allerede begyndt at aftage længe før den historiske Tid. Sandjordernes magre Næring og Vestenvindens Skarphed har bidraget til. „Stærkest er dog Skovarealet blevet indskrænket i den historiske Tid baade i Jylland og paa Øerne," siger Dr. P. E. Müller, „og det er vel at mærke ikke alene Agermarker og Enge, der har fortrængt Skovene, men ogsaa Hederne har bredt sig mægtig paa Skovenes Bekostning. Naar vi nu ser et sædvanligt dansk Landskab med Marker og Enge og mellem disse hist og her en skarp afgrænset Skovstrækning, saa tænker man sig i Almindelighed, at Skoven Stykke for Stykke er bleven ryddet, saa at nu kun enkelte Rester er blevne tilbage. Men paa denne Maade er Danmarks Skovareal ikke svundet ind til sin nuværende Størrelse. Vel indtog Bønder og Herremænd over alt Skovstykker til Dyrkning, men en stor Del af Arealet blev dog henliggende som en Mellemting mellem Skov og Mark, som træbevoksede Overdrev, hvor Kreaturer og Heste græssede ofte hele Aaret; Skovene tyndedes herved stærkere, end de ryddedes. Endnu i Midten af forrige Aarhundrede havde saaledes de fleste Egne af Øerne Karakteren af Skovlandskaber, hvor der nu kun er dyrkede Marker . . . . Vort Lands nuværende Fysiognomi med den Fordeling af Skov og Mark, som vi kender, er derfor et Produkt af sidste Aarhundrede. Ved Skovenes Udskiftning som Følge af Forordningen af 27. September 1805 skiltes Trædyrkning og Agerbrug ad, de store træbevoksede Overdrev blev overladte Brugerne til fri Raadighed, og kun de bedst bevoksede Skovstrækninger bestemtes til at skulle forblive Skov og indfredede til udelukkende Skovdrift. Men endnu i en Menneskealder blev i mange Landsdele gamle Træer i Hundredvis staaende paa Markerne, de forsvandt dog snart, navnlig i Krigen mellem 1807 og 1814, i hvilken Danmark var afskaaren fra Tilførsel af Kul fra England, og man kan saaledes antage, at i Trediverne og Fyrrerne var vort Land blevet saa blottet for Træer, som det aldrig har været før og aldrig har været senere . . . . Men tør man slutte fra den Udvikling, som er foregaaet i de senere Aar, til Fremtiden, saa vil Skovvegetationens Udbredelse i vort Land i det tredje og fjerde Decennium af dette Aarhundrede have naaet sit laveste Trin; thi allerede i Halvtredserne begyndte smaat, og i Tresserne og Halvfjerdserne med stedse stigende Styrke, den Iver for nye Skovanlæg paa øde Jorder, som endnu stadig fortsættes, trods de daarlige Aar, og ved hvilken allerede i de sidste tredive Aar omtrent 6 Kvadratmil af vort Lands Overflade er blevne indtagne til Skov, og derved det Areal, som anvendes til Skov i Danmark, bleven forøget med $^1/_6$—$^1/_5$ af den Størrelse, som det havde før 1850, foruden at mangfoldige større og mindre Aabninger i de gamle Skove er blevne tilplantede. Saare meget af dette ny indtagne Areal kan vel endnu ikke kaldes Skov og afgiver kun mere eller mindre paalidelige Løfter om at ville blive det; men Forøgelsen vil dog i ethvert Fald være betydelig nok til at kunne sætte sine Mærker i vort Lands Fysiognomi og vil i mange Egne faa Indflydelse paa Beboernes Sæder og Erhverv."

Den Skovplantning, hvortil her er sigtet, har fortrinsvis fundet Sted paa de jydske Heder og i enkelte Klitegne og er bleven foretagen dels af Staten, dels af Hedeselskabet og enkelte private Lodsejere. I disse øde og magre Egne er det Fyrren og Granen, der maa bane Vej. Vore første Naaletræs-Plantager, der blev anlagte sidst i forrige Aarhundrede, er nu anselige Skove, der forlængst har givet brugeligt Gavntømmer. Og de nyere Plantninger trives saa godt, at den Tid ikke er fjern, da Jyllands Hedeegne vil være forvandlede til vidtstrakte Naaleskove, der saaledes kommer til Ære og Værdighed igen.

I en tidligere Artikel om Bøgen meddelte vi efter Dr. Müllers Undersøgelser, hvorledes Fyr og Gran alt nu begynder at fortrænge Bøgen, ligesom denne tidligere har fortrængt Egen. Men Egen var det, der i sin Tid fordrev Fyrren saa grundig, at der af Landets mægtige Fyrretræsbestand kun blev usselige Rester tilbage paa Læsø og Anholt. Egen taaler bedre Skygge end Fyrren og er derved i Stand til at trænge ind i Fyrreskoven, men dette har dog ikke været nok til at skaffe den Sejr. Den har haft mægtige allierede i de Svampe og Insekter, der som en Pest hjemsøger Fyrren, dræber det unge og ødelægger det gamle Træ. Den Dag i Dag er disse Snyltedyr til største Hinder for Skovfyrrens Dyrkning.

Men, som sagt, Naaleskovenes Tid synes atter at være for Haanden, og dermed vil meget forandres i vort Lands landskabelige Fysiognomi. „En Baadfart paa Silkeborg-Søerne," spaar Dr. Müller, „vil om et Aarhundrede give Udsigt til enten øde, sorte Lyngbakker, hvor nu lyse Bøgeskove hersker, eller Naaletræerne vil have afløst Bøgen paa de fleste Partier og derved omskabt hele Egnens Karakter, saa at denne kommer mere til at ligne et Landskab i det paa Smaasøer saa rige Mellemsverige, end hvad vi nu forstaar ved et dansk Landskab. Mange andre Egne af Jylland og enkelte Strækninger af Øerne vil det gaa paa lignende Maade, og det er i saa Henseende værd at bemærke, at de Dele af Landet, som nu trues med at erobres af Naaletræerne, netop er de samme, i hvilke, i Følge Steenstrups Moseundersøgelser, Fyrreskovene herskede for Aartusinder siden, nemlig Rullestenssand-Formationens bakkede Landskaber."

Fr. Ring.

Kært Følgeskab.

(Med Billede.)

De mødtes en aarle Sommerdag
i Havens skyggende Gange,
da Duerne kurred fra Husets Tag,
og Frisken kvad sine Sange.
Han bød hende Blomster fra Hæk og Bed,
hun smykked sig selv og ham dermed.

De fulgtes saa mangen Sommerdag
i Havens slyngede Gange.
Frugterne rødmed bag Løvværkets Tag,
og Hveden stod gul over Vange.
Hun bød ham et Kys i Elskovslyst,
han tog det som Sommerens bedste Høst.

e—.

I Gaard og Mark.

Om Roddannelsen hos Kulturplanterne og Regnormenes Virksomhed derved.

Det er først, naar man er klar over, i hvilke Jordlag de enkelte Planter udvikler Hovedmassen af deres Rødder, eller paa hvilket Stadium i Væksten de forskellige Jordlag i første Række tjener Planterne som Næringskilder o. s. v., at man vil være i Stand til paa hensigtsmæssig Maade at regulere Tilførselen af Næringsstofferne til Jorden og Nedbringelsen af disse i den passende Dybde.

Desværre er vort Kendskab til de her berørte Forhold overordenligt ringe; saa Forskere har beskæftiget sig med Studiet af Rødderne, saa at Fortidens Anskuelser, der for en Del er begrundede i meget mangelfulde Jagttagelser, endnu for det meste i Lærebøgerne fremstilles som det eneste, man har at holde sig til. Foruden Thiel, der har gjort Roddannelsen hos Kulturplanter til Genstand for indgaaende Undersøgelser er bl. a. Professor Hensen i Kiel gaaet nærmere ind paa Undersøgelser af de Omstændigheder, der staar i Forbindelse med Røddernes Udbredelse i Jordbunden; han har gjort forskellige nævneværdige Jagttagelser, hvorom han afgav Beretning i det sidst afholdte Møde i det tyske Landhusholdningsselskab.

Omhyggelige Undersøgelser af Røddernes Gang i en Hvedestubmark viste, at Rodtrævlerne tildels trænger ned i meget dybe Lag; der trænger altid et stort Antal ned i Undergrunden, og det saadanne Trævler, som er af Tykkelse omtrent som en Traad og med Bøjelighed som en saadan. Paa Hovedtrævlerne forekommer Sidetrævler, der for det meste sidder temmelig tæt ved hverandre, og saaledes at de mer eller mindre snor sig om Hovedtrævlen. Naar man om Morgenen graver ned og undersøger et friskt Snit i Jorden, saa finder man disse Bitrævler omgivne af et hvidligt Fnug, der forsvinder, saa snart Jorden tørres. Dette fine skimmellignende Væv viser sig under Mikroskopet at bestaa af Birøddernes fine Sugehaar, og disse er de Organer, hvorved Planten drager Næring af Jorden.

Et Spørgsmaal, der ikke er let at besvare, trænger sig frem ved disse Jagttagelser, nemlig dette, hvorledes Rødderne kommer ned i de dybe, faste Jordlag. Den herskende Mening, at de fine Rodtrævler med forholdsvis stor Kraft bryder gennem Jorden, er ikke tilstrækkelig til Forklaring; thi det tør næppe antages, at de fine bøjelige Rødder kan trænge gennem Jordlag, der gør uovervindelig Modstand mod Nedtrængen af spidse Instrumenter, saaledes som Hensen har paavist, anderledes forholder det sig med den løse Jord, her behøver en nedadgaaende Vækst ikke at være forbunden med særlig Vanskelighed.

Hensen fandt, at alle Vegne, hvor Undergrunden var meget fast, der laa alle de Rødder, der var trængte ned i dybere Lag, frit i hule Gange, der ikke var dannede af Rødderne, men fundne og benyttede af disse. Disse Gange hidrørte — som Hensen videre paaviste — fra Regnorme, og, for saa vidt Talen var om Gange i Undergrunden, fra to store Arter, medens fem andre Arter lever i Agerskorpen.

Her er tidligere omtalt, hvorledes Regnormene færdes og tilbereder deres Føde; de frembringer af denne en Masse, der har nøjagtigt samme Egenskaber som to—treaarig Bladjord, der, som bekendt, er af megen Værdi i Havebruget. Selv i Ormens Tarm forefindes denne Masse, der har samme Sammensætning som Muld, hvad Hensen godtgjorde. Da Regnormen bruger særdeles meget Stof til sin Ernæring, saa afsætter den en stor Mængde Udtømmelser dels i Jordoverfladen og dels paa dens Ganges Vægge, saaledes, at disse ofte er temmelig ensartet beklædte af Muld. I friske Gange finder man endnu ingen Udtømmelser, derimod i ældre Gange er Væggene tæt beklædte med denne frugtbare Muldjord, der altsaa i rigelig Mængde bydes Rødderne dybt nede i den ellers ofte ufrugtbare Undergrund. Rødderne har altsaa alle Betingelser for at kunne vokse videre; de vokser ogsaa i de rene, endnu ikke muldbeklædte Ormegange, disse bliver imidlertid ogsaa efterhaanden forsynede, thi det er netop dem, hvori Ormene færdes. Naar nu stadig flere Rødder trænger ned og fylder Gangene, saa bliver disse utilgængelige for Ormene, der da tvinges til at grave nye Gange til Overfladen, hvilket de med stor Færdighed og temmelig hurtigt besørge. Paa denne Maade danner en eneste Orm i Løbet af Aaret et stort Antal Gange, der muligvis næste Aar staar til Røddernes Tjeneste, thi de holder sig længe og falder ikke let sammen. Saaledes sørger saa at sige Regnormene for, at Rødderne 1) kan trænge ned overalt i Undergrunden og 2) her kan finde tilstrækkelig Næring. Den Dybde, til hvilken Regnormene gaar ned, er forskellig. Hensen selv har set dem liggende i 6 Fods Dybde.

Hvad angaar det Antal, i hvilket Ormene forekommer, da er Hensen ved sine Undersøgelser kommen til det Resultat, at der pr. Td. Land af de store Regnorme forekommer ca. 200 Pd. (tarmrene vejede), som fra Dag til Dag udretter deres Arbejde. En anden Forsker, v. Lengerke i Steinbrück, har i den Retning gjort meget interessante Jagttagelser. Paa en Mark eller Græsflade, der blev overrislet af skadeligt Vand fra en Fabrik, kom Regnormene frem paa Overfladen og døde. v. Lengerke lod dem indsamle og fandt da i det første Aar de smaa Regnorme, og det i en saadan Mængde, at han beregnede, at der havde været 14—1600 Pd. pr. Td. Land. Næste Aar kom de store Orme frem, og af disse blev der endnu samlet ca. 400 Pd. pr. Td. Land. Naar man tager i Betragtning, at der af et saa stort Antal Orme udføres Arbejde for Kulturen Dag for Dag, saa vil man ikke kunne udelukke disse Omstændigheders Vigtighed for en hurtig og rigelig Nedvoksen af Planterødderne i Undergrunden, og man vil i det hele ikke tvivle om, at Regnormene er af stor Betydning for Kulturplanternes Trivsel.

Det synes, som om Ormene ikke kan leve i vedvarende Fugtighed, i hvert Fald udfolder de ikke den Virksomhed, som man ellers iagttager hos dem. Dræning af vaade Arealer maa derfor anses for at være en Betingelse for deres Arbejde.

J. J.

For Hus og Hjem.

Hestekastanier som Lægemiddel mod Gigt. Det er endnu alt for lidt bekendt, skriver et tysk Tidsskrift, at Blomsterne og Frugterne hos Hestekastanier (vor almindelige saakaldte Kastanie) er et fortrinligt Middel mod Gigt. En Mand var i flere Aar lammet saaledes af Gigt, at han ikke kunde gaa. Han baade søgte Læger og anvendte flere Hjemmeraad og Arkana uden Resultat, da man raadede ham til at tage Kastaniebade. Ved Anvendelse af disse Bade blev han i Løbet af kort Tid helbredet. De ituskaarne Frø blev kogt ud i Vand, dette blev siet fra og hældt i Badevandet. Af Frøene bliver ogsaa fremstillet en Tinktur, der især af amerikanske Læger bliver anvendt mod Gigt og andre Sygdomme. Lignende Virkning har ogsaa den af Blomsterne tilberedte Tinktur, der fremstilles paa følgende Maade: De om Morgenen afplukkede endnu ikke fuldstændigt udfoldede Blomster bliver skaarne i Stykker, fyldte paa en Fl. og overgydt med 90 % Spiritus (i Forhold 1 : 5), Flasken tilproppes godt og stilles i et solvendt Vindue, hvor den bliver staaende i 2—3 Uger.

Der nævnes en Apotheker, som forhandler Piller, der skal indeholde den virksomme Bestanddel af Kastanierne. En Æske koster 3 Kr. 60 Øre i danske Penge. Hvis ovennævnte Middel skulde vise sig resultatløst i givne Tilfælde, saa har det i alt Fald den Fordel fremfor Pillerne — og saa mange andre markskrigerske faldbudte dyre Midler —, at det ikke koster noget; i alt Fald er det da for det sidstnævnte Tinkturs Vedkommende kun Spriten, der koster en Smule.

×

* * *

Kvæde-Gelée. De modne Kvæder gnides med et linned Klæde for at blive befriede for det filtede Overtræk, skæres i 4 Stykker, hvorved samtidig Stilk, Bæger og Kærnehus fjernes. Snitterne kommes i et Kogekar — af Ler, emailleret Jærngryde eller Messingkedel — og overhældes med lunkent Vand, hvorefter de deri koges langsomt, til de er bløde; de maa ikke falde sammen til Grød. Den koghede Saft hældes omhyggeligt fra; hvis man herved betjener sig af en Si, maa man undgaa Tryk paa Kvædestykkerne for ikke at forhindre eller besværliggøre Saftafløbet. Til 1 Pot Saft tages 2 Pd. Topsukker, som man klarer i en Kedel eller lign. og derpaa hælder til Saften. Under Kogningen skummer man Geléemassen af. Bestaar denne Geléeprøven, d. v. s. flyder en Prøve deraf, lagt paa en kold Tallerken, ikke ud, og lader den sig efter Afkøling let tage fra med en Kniv, saa fylder man Geléen i Glas. Naar den er helt afkølet, overdækkes den med et Stykke Skrivepapir, der er dyppet i Rom eller Kognak, hvorefter Glasset tilbindes med fugtet Pergamentpapir. Opbevaringen maa helst ske paa et tørt, køligt Sted.

×

Skæmt.

Anstrengende Arbejde. „Hør, Callesen, hvad bestiller du egenlig den hele udslagne Dag?"

„Jeg lægger mig Skæg til."

Fra Vagabondlivet. A. „I Dag er der vederfaret mig en stor Ære."

B. „Hvordan?"

A. „Mit sidste Indbrud er omtalt meget smigrende i alle Bladene."

Nej saamænd. „Anna, hvorfor staar Storken paa eet Ben?"

„Ja, hvoraf skal jeg vide det; den ved det rimeligvis ikke selv."

Ah, derfor. Første Sanger: „Min Datter har arvet min Stemme."

Anden Sanger: „Altsaa derfor. Jeg har ofte undret mig over, hvor den var bleven af."

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6
En saadan bestiller nok ingenting,
det vil sige: gør ingen Gavn.

4 2 3 1 5 6
Naar man snor og drejer stadig omkring,
saa passer man vel til det Navn.

3 4 6 5 2
Naar man altfor heftigt tager paa Vej,
saa gør man, hvad her jeg har skrevet.

2 3 4 5
Et saadant Redskab naturligvis ej
i Stuen benyttet er blevet.

4 3 1
Det skattes hos Mænd og hos Kvinder — fordi
kun saa faa det virkelig ejer.

3 4 5 6
Naa, blot man med denne rask hænger i,
saa altid dog noget man vejer.

J. J.

Opløsninger.

Firkantet Nød i Nr. 46:

R i g a
I s a k
G a a s
A k s e

Gaade i Nr. 46: Ægteskab.

Stavelsegaade i Nr. 46: Penge.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Ekko, Digt af Nicolaj Bøgh. En gammel, altid ny Historie, af Pastor C. Leunbach. Den gamle Gaard, af Bertel Elmgaard. Dansk Sommer-Landskab, efter Maleri af H. Fischer. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Vore Skovtræer, IV., Fyrren, af Fr. Ring, med Billede. Kært Følgeskab, Digt med Billede af e—. I Gaard og Mark. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 49. Søndag den 3. September. 1893.

Frelst.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

En Helligdag i Løvspringstiden — for henved tre Menneskealdre siden — var der fuldt op af Gæster i en kummerlig, faldefærdig Hytte, som dengang laa ude paa Byens Overdrev, i Udkanten af et Ege- og Rønnebærkrat.

En efter en, eller højst to og to tilsammen, var Gæsterne komne, nogle luskende inde fra Krattet, andre ad Tværveje over Markerne. Forsigtig havde de skottet sig omkring, før de dukkede og kantede sig ind ad Hyttens skæve Halvdør, medens hæs Latter og brummende Spøg modtog dem inde fra den lavloftede Stue, der var halvmørk af Os og Røg og af Træernes Grene uden for de smaa blyprossede Ruder.

Nu sad de fleste bænkede om et langt Fyrretræsbord, men andre havde ogsaa slæbt et Halmknippe frem paa Lergulvet og slængte sig derpaa. De spiste, drak og røg, som rustede de sig til en længere Tørn, og alt imens snakkede, lo og hviskede de i Munden paa hverandre. I Stuen, med dens to Alkover, raadede al den Uorden, som en halv Dags Svireliv kan frembringe. Væltet Bohave, skaarede Potter og Tallerkener flød omkring mellem laadne Skindhuer og lasede Islændertrøjer. Næveslag, Skraal og Støj rystede hvert Øjeblik den faldefærdige Rønne. Saa tit der blev et Ophold hørte man Øl og Brændevin pladskdryppe fra Bordskiven, og ind imellem lød Jonas Tækkers langtrukne Snorken henne fra Alkoven. Prøvede nogen at trække ham ud af Fjerene eller hælde ham Brændevin i Halsen, huggede han fra sig med et Par jærnbeslagne Træsko og sendte en saadan Ebderstrøm af vederstyggelige Skældsord og Forbandelser ud over de syndige Kroppe, at de alle for en lille Stund opgav Æyret.

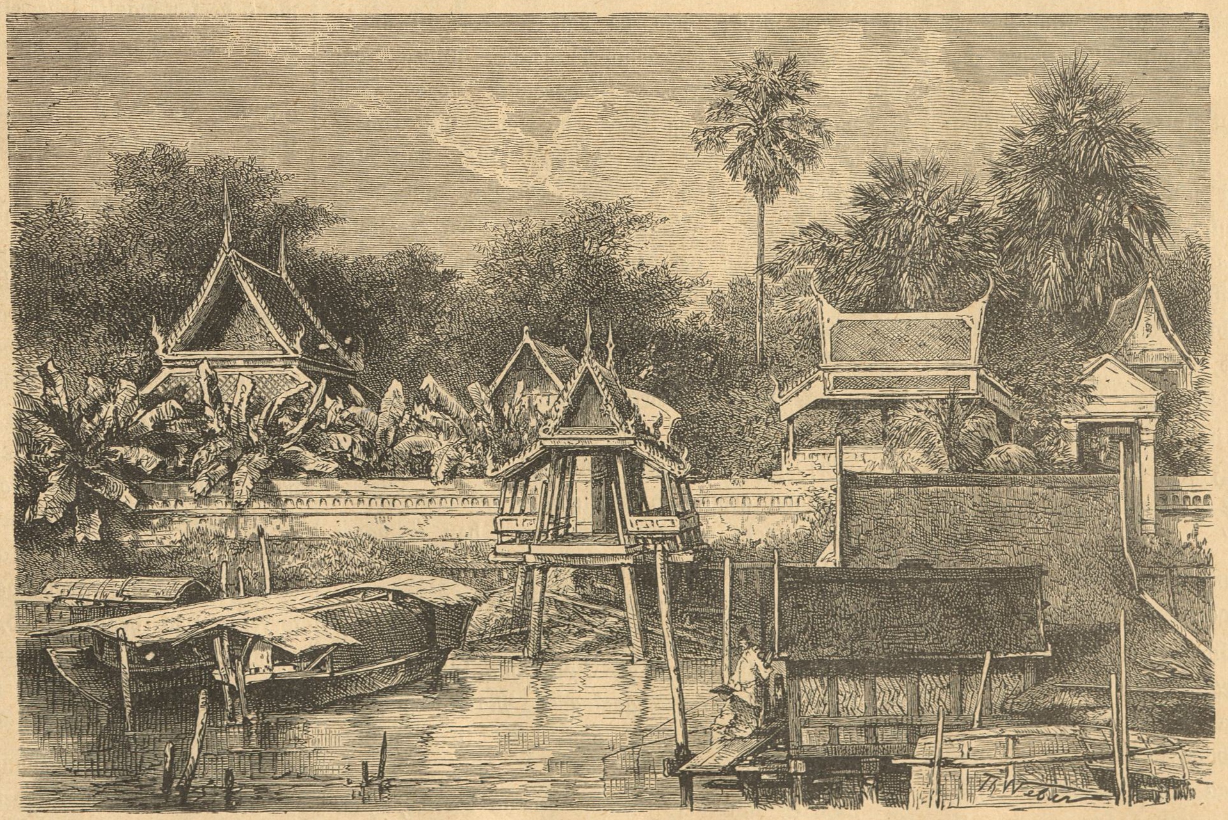

Landskab i Siam.

Og i dette larmende Svirelag listede en ung Pige omkring, en syg og spinkel Stakkel, bleg og hulkindet, med et forknyt Udtryk i de store Øjne, der altid sky søgte ned mod Gulvet. Hun holdt til ude i Hyttens Køkken og Bagrum, men kaldtes idelig frem ved Klapren med Laag og Glas for at sætte ny Drikke- og Madvarer paa Bordet, thi i den Retning lod Huset ikke til at savne noget. Vist aldrig havde det vilde Spektakel gjort hende saa uhyggelig til Mode som i Dag, og hver Gang hun med den fyldte Brændevinsdunk kom ind i Stuens kvælende Os og Røg, overfaldtes hun af en heftig Hoste, der tvang enkelte Blodsdraaber op i hendes gennemsigtig blege Kinder. Nu og da, naar hun havde Ro i længere Tid, listede hun ud og satte sig paa Husets Solside, hvor de første Fluer summede, og gul Løvetand og blaa Kukmandsblomster udfoldede sig i den milde Varme, og hvor hun selv følte et sødt Velbehag gennemstrømme sit syge, forpinte Legeme.

„Nu tømmer vi den sidste Bimpel for i Dag, Folkens! Og saa kan du, lille Grete, faa Lov til at besøge Kæresten!" udbrød Mikkel Kniv, en lang, rødhaaret Karl, der havde sit Tilnavn efter et glinsende Ar, som trak sig fra den ene Tinding ned til Mundvigen.

Pigebarnet satte tavs Dunken fra sig og gled atter lydløst ud i Køkkenet; men hendes Bedstefader, gamle Mads Knap, der tillige var den faldefærdige Rønnes Ejermand, raabte: „Saa lad os faa Bæstet i Sengen op, for det er ham, der fører an i Dag, enten det saa gaar ad Himmerig eller Helvede til."

„Ja, op med Tækkeren!" brølte een, „ingen Djævel kender alle de Kroge og Smuthuller, hvor vi skal hen i Dag."

Et fiffigt Grin lyste i Mikkel Knivs arrede Fjæs. Han listede lidt rundt paa Gulvet, tog den tømte Dunk og hivede den med et rask Kast mod den runde Legemsdel, som den snorkende Tækker lod til Syne mellem Alkovens to Forhæng.

Bandende fløj Tækkeren over Ende og sad med et Sæt paa Sengekanten, mønstrende Selskabet med et Par hvasse Øjne.

„Hvad i al Helvede skader I? Ja, vent kun lidt, bitte Mikkel, du skal, Banden paa, nok faa din Lyst styret, inden vi kommer til Vejsende. Vogt dig, at du ikke bliver mærket een Gang til, det skal ikke se kønt ud . . . . Ellers var det lige saa fornuftigt, I havde ventet med at fylde Skrutten, til vi var færdige med vort Dagværk."

„Ja, du vælger nu altid den fornuftige Del, Jonas," indskød en lemfældig Røst, „derfor har det ingen Fare, naar du tuder i Hornet."

Under disse Ord havde Jonas Tækker rejst sig op og fra Bjælken taget et mægtigt Tudehorn ned, som han gemte under sin Kofte.

„Hvad Fanden, du er da ikke ræd, Jonas," raabte den uforfrødne Mikkel, idet han svinglede lidt omkring paa det halmstrøede Gulv. „Der kommer Drollen splide mig ej en Kat paa vor Vej! Jeg tør køre ti Fragtlæs Kaffe og Sukker til Horsens ved højlys Dag."

„Kystvagten," mumlede Mads Knap, „er bleven forstærket . . . . Himlen bevar' os, det er ikke Tider som forhen."

„Ja, se nu at faa jer luftet lidt ud," brummede Anføreren, hvorpaa han skyllede den sidste Skaal Brændevin ned, der stod paa Bordet. . . . „Er vi ellers fuldt Mandskab?" spurgte han, idet hans hvasse Øjne, der laa dybt under en bred, knudret Pande, atter mønstrede hver enkelt.

„Død og Kritte," udbrød Mads Knap, „hvor bliver Knægten af, Elias, han er jo altid paa Pletten, saa skulde da ogsaa . . . ."

„Tykkes jeg det ikke nok," tordnede Tækkeren løs. „Hvi Satan, har I ikke hentet ham? I Dag maa der ikke mangle en Kæft, hører I, Last og Brast med hverandre!"

„Aa, vi kan godt stole paa Elias som paa en af os andre," mente gamle Mads Knap.

„Ingen kan svare for mere end sig selv," snærrede Tækkeren. „Knægten ved Besked om den hele Nebelighed, og ingen Mand er i Dag tilovers. Derfor maa vi have ham fat. Hændes der noget, kan han ogsaa tage det første Stød, han har saa tit været trængende for at faa sit Skind kløet."

„Hvorfor spaar du saa ilde i Dag, Jonas?" spurgte en forsonlig Stemme fra Kredsen.

„Aa, jeg har ligget og drømt noget aller Helvedes Tøjeri, det lynede baade med Ild og Knive for mig . . . . Men skaf en af jer os nu fat paa Knægten! Sikre maa vi være, ingen Hundekunster!"

„Ja, hvem kan nu støve Elias op," sagde Mikkel, der stod og prøvede Eggen paa en lang Stikkniv, som han bar i et Svinelæders Hylster.

„Det maa du jo kunne, hvis du ikke hedder Mikkel for ingenting," mente Anføreren med et Par hæse Latterdøn.

„Maaske jeg kan snuse en op, der kan," svarede Mikkel, idet han grinende spidsede Mule som en søgende Ræv. Saa vinkede han ad den unge Pige, der frygtsom havde lyttet til henne fra Køkkendøren, fra den Stund Elias' Navn var blevet nævnet. „Halløj, bitte Grete, du skulde da ikke saadan i al Gebuldighed vide, hvor Kæresten er i Dag, hvad?"

Pigen foer sammen af Skræk, som en Spurv, der mærker Høgens Skygge glide forbi, og hævede derpaa de store forskræmte Øjne mod Bedstefaderen.

„Naa, svar Bøs," udbrød Mads Knap. „Ved du, hvor Elias er henne i Dag?"

„Ja, ja, han gik til Horsens; men I maa ikke gøre ham Fortræd," hviskede Grete og saa bønlig hen paa Anføreren.

„Ha, ha," lo Mikkel Kniv, „nej, hør mig til den Snut! Se, hun ryster min Sæl som en Hønneke."

„Naar gik han saa, Grete, og hvad gik han efter?" spurgte Bedstefaderen og saa alvorlig paa Pigen.

Taarerne strømmede hende ned over Kinderne, og hulkende mellem hvert Ord sagde hun: „Nej, jeg siger jer ingenting, I vil slaa ham ihjel."

„Hvad Satan skader Tøsen," brølte Jonas og trampede i Gulvet. „Ud med Sproget, ingen Filurerier i Dag! Tror du maaske, Fyren skal sidde hjemme og kysses og kærestes med dig, mit Lam? Naa, kommer det snart, ellers skal vi lægge ham et saadant Plaster paa Tuden, at I ikke kommer til at næbbes den første Maaned."

Grædende nærmede Pigen sig Bedstefaderens Stol som for at søge Værn. Ublidt tog den gamle hende ved Armen og trak hende om foran sig med et Ryk; men da han ret kom til at se, hvor mager og forgræmmet hendes spinkle syge Skikkelse var, hvorledes Blodtraaber sivede frem ved Mundvigerne, og følte, hvorledes hun rystede som en Spurv over alle Lemmer, blev han blød om Hjertet og fremstammede et Par milde og trøstende Ord. Maaske burde de være langt mildere, men det var nu engang et fremmed Sprog for den gamle Drukkenbolt og Smugler, og desuden lyttede Kammeraterne grinende til.

„Se saa, bitte Grete," tyssede han, „der vil ingen gøre Elias Fortræd, fortæl os kun, hvad du ved om ham . . . . Er du hans Kæreste?"

„Nej, jeg har ingen Kæreste," hviskede Pigen, med Ansigtet gemt ved den gamles Skulder.

„Naa, godt godt, men du ved, han er gaaet til Horsens, naar tror du, han er tilbage?"

„Engang i Eftermiddag, mente han."

„Og hvad Ærinde har han?"

„Han skulde hente en Sølje hos Guldsmeden, som han har skænket Sognefogdens Marie," svarede Grete sagte; „hun vilde have den, til de skulde ride Maj i By."

„Dælen staa i'et," raabte Jonas Tækker, „saa er der lige godt Fruentimmer med i Spillet, og den gode Elias Profet har igen faaet sin Gang hos Sognefogdens, deraf kan en profetere baade det ene og det andet."

„Ja," peb Mikkel Kniv, „jeg kan profetere, at saa bliver vor lille Grete ikke ene om Budet. Er det derfor, du er saa blegnæbbet, min Snut?"

Mændene saa paa hverandre indbyrdes med et Blik, der tog til at klares efter Rusen, og dernæst saa de op paa deres Fører, der bred og tung skred frem over Gulvet.

„Ja, vi har ingen Tid at spilde. Afsted med jer. Og hvis en forsømmer sin Post, saa Gud naade ham, han kan lige saa godt springe i en Tørvegrav med det samme . . . . Men Elias maa vi have Fingre i alligevel," vedblev Jonas med et Tag i Gretes Arm. „Og nu gaar du, Jomfru Sisken, ad Vejen til Horsens og gaar, til du møder ham, og saa siger du til ham, at han straks kommer ned i „Munkens Sig", der, i den hule Eg, vil han finde Besked. Men Tand for Tunge! Vi kan allenfals ikke lade os pudse af ham, det gælder noget i Aften, lille Folkens, Kaffe og Sukker og Slangefedt og Krydderier, og hvad Engelstmanden ellers stjæler derinde paa „Varmen"."

Efter denne Tale forlod Mændene Hytten og forsvandt, ligesom de var komne, i forskellige Retninger ad Mark og Krat for senere at mødes paa aftalte Steder. Jonas Tækker var blandt de sidste, der gik, og endnu i Døren gentog han med forstærket Eftertryk sin Befaling til Grete.

„Ja, gør nu pænt, som Jonas Tækker siger," tilføjede gamle Mads Knap, „du træffer nok Elias paa Horsensvejen, og skynd dig, saa godt du kan, lille Grete, du kan jo altid siden hvile ud. Farvel!"

Saa var stakkels Grete alene tilbage i den af Tobaksrøg og Brændevinsdunster opfyldte Stue. Sørgmodig, angest og træt sank hun ned paa en Stol, og imens hun prøvede at tænke sig om, piblede Taarerne atter frem. Saa var det altsaa sandt, at Elias var med i Smugleriet. Der var jo blevet mumlet derom blandt Landsbyens Folk, men selv slog han ethvert Spørgsmaal hen med en Spøg og rystede overgivent paa sit krusløkkede Hoved. Ja, han tragtede jo efter at vinde Rigdom og Anseelse i denne Verden, og der var nok meget at tjene ved Smugleriet for Tiden. Hun saa jo selv, hvordan her i de sidste Maaneder var bleven fuldt af Mad- og Drikkevarer i Huset, mens de før maatte leve efter Sul til Brødet. Men hvad vilde han saa med sin Rigdom? Aa jo, Sognefogdens Marie var ogsaa rig, og hun var nok den Pige, der passede bedst for ham . . . . Kors, hun skulde jo afsted! Jonas Tækker havde været saa urolig i Dag, taget saa voldsomt paa Veje. Der var bestemt Fare paa Færde. Mon Elias egenlig vidste, hvad han udsatte sig for? Kystvagten forstærket, og han skulde tage det første Stød af, jo, hun kendte godt alle disse gamle Halunker, de hyttede nok deres Skind, men Elias, som var saa ung, saa forvoven, han anede intet, før han gik lige i Fælden, og saa kunde det gælde hans Liv . . . . Hvad om hun prøvede at frelse ham, just den Dag i Dag, der var saa fuld af mørke Anelser? . . . Hun blev siddende en Stund, hendes faa og fattige Tanker arbejdede, saa det værkede i hendes skrøbelige Hoved, men Taarerne tørredes paa hendes Kind, en bestemt Vilje tegnede sig i hendes Træk, og da hun endelig rejste sig og ledte sit tarvelige Søndagsstads frem fra Hylder og Skuffer, havde hun fattet sin Beslutning.

Det var en grødesvanger Majdag med lystig leende Solskin over Landet og hvide, rask sejlende Vaarskyer under Himlen. Paa Landsbyernes Agre og Overdrev dannede Korn og Græs allerede et tæt, svagt bølgende Tæppe, hvor de unge Gyvelskud blandede deres Duft med Friskheden fra den sorte Muld, som Muldvarpen rodede op. De halvt udsprundne Markhegn saa ud, som var de bedækkede af et grønt prikket, lyst tindrende Slør, spundet i Foraarsnattens dybe Hemmelighed. Og Skove og Smaalunde stod med et brun-grønligt Skær, medens Luften dirrede af Kvidder og Jubel og Fuglevingers Sus.

Grete skyndte sig hen ad Vejen, saa godt hun kunde, men hurtig gik det ikke. Foraarets grøde-

tunge Luft og stærke Sol overvældede hende, hun følte sig saa mat og stakaandet, og de stakkels spinkle Fødder slæbte sig tøvende afsted. Lyset og Tonerne fra Mark og Skov gjorde hendes Sind ør, og de frodige Luftdrag syntes at skulle sprenge hendes syge Bryst.

Et Par Gange segnede hun om paa Vejgrøftens Kant og følte sig saa usigelig kraftesløs helt ud i Øjenlaagene, at hun blot ønskede at turde lægge Hovedet rigtig trygt til Ro i det bløde Græs. Efter en saadan Hvile følte hun paa een Gang Lindring, ja Styrke. Hosten holdt op, de stikkende Smerter svandt, og Foden blev saa let, at hun syntes at svæve som en Fjer for den lune Vind. En fin Rødme steg op i Kinderne, og de store, sørgmodige Øjne fik Glans. Foraarets milde Aander havde skænket den syge en Lædske- og Styrkedrik, for at hun endnu engang kunde glemme sit ensomme, glædesløse Liv og nyde den Velsignelse og Pragt, der funklede, bruste og sang, saa vidt hun saa.

Forbi smaa Bønderagre og vidtstrakte Hovmarker gik hendes Vej, forbi blaanende Kær, kantet af lysgrønne Vandplanter, hvorfra Viben baskende foer op, medens Vipstjerten sad og gyngede paa en Stilk og saa paa hende med sine smaa kloge Øjne. Saa bøjede Vejen forbi Engen og strejfede Skovens Udkant. Et Øjeblik lukkede halvt udsprungne Bøgegrene for Udsigten, store, fugtige Skovplanter strøg mod hendes Kjole, og højt over Fuglenes Triller, der klang fra Busk til Busk, lød Gøgens langtrukne Kukken med Mindelser om Bukkar og Høduft og lyse Skærsommerdage. Saa pludselig veg Gren efter Gren, Lyset strømmede ind imod hende, og hun skuede ud over vidtstrakte Egne med Kirker og Landsbyer, der lyste i Solguld og blaat, som havde Sommeren og Lykken allerede fæstet Bo derude.

Men omme fra Bakkeheldet sang en Stemme med en sælsom tung og grublende Betoning:

„Og jeg gik mig ad Horsens By,
og der købte jeg mig en Bøsse ny.
Jeg haaber til Gud, han trøster mit sorgfulde Hjerte.

Da saa jeg syv Hjorte i enligste Flok,
den ringeste af dem kunde gøre mig nok.
Jeg haaber til Gud, han trøster mit sorgfulde Hjerte.

Saa gik jeg mig frem i Skovens Læ,
der skød jeg en Hjort alt ved et Træ.
Jeg haaber til Gud, han trøster mit sorgfulde Hjerte.

Og jeg gik mig lidt bedre frem,
da saa jeg en Ridder kom ridende frem.
Jeg haaber til Gud, han trøster mit sorgfulde Hjerte.

Den Ridder sig bænked ved Bord med Lyst,
før Morgen sad en Kniv i hans Bryst.
Jeg haaber til Gud, han trøster mit sorgfulde Hjerte.

„O, Møllermand, o, Møllermand, du dølge med mig!
det rødeste Guld, det vil jeg give dig."
Jeg haaber til Gud, han trøster mit sorgfulde Hjerte."

Hun havde sat sig ved Vejkanten og lyttet efter den kendte Stemme. Nu kom Elias frem bag Bakkedraget, endnu med en dump Nynnen paa Læberne. Med forfærdende Klarhed sprang det Ærinde frem, der var paalagt hende, ligesom belyst ved Lyn fra de truende Ord og vrede Ansigter hjemmefra. Men Synet af den kønne unge Knøs gjorde hende ikkun sikrere i hendes Beslutning, thi hans Vise, hans Nynnen vakte atter alle de mørke Anelser og Ulykkesvarsler til Live, hun havde fornummet i Hjemmet. Men aldrig sendte hun ham ud i Fare og Ulykke, om saa hele Banden faldt over hende og slog hende til døde — stakkels Skrog, hun var vel ikke stort andet til. Nej, snakke op og pludre om alle mulige Ting, vilde hun, og strejfe om med ham i Skov og paa Overdrev, til Sol gik i Bjerge.

„Kan du komme saa langt fra By, lille Grete?" spurgte Elias, saa snart han kom nær nok.

„Ja, jeg er snart helt rask," svarede hun med den glade Tro, som Foraaret kan skænke selv de syge Skud. „Du kan ikke gætte, hvor jeg har moret mig ved at gaa herude i det kønne Vejr, jeg er kommen saa langt, som jeg ikke har været, siden Skoven sidst sprang ud."

„Og du morer dig nok for dine egne Penge, lille Grete," sagde han med en medlidende Tanke paa hendes triste, ensomme Liv.

Saa fulgtes de ad tilbage mod Skoven.

Alt forekom Pigen endnu mere leende lyst end før. Solskinnet spillede hen over Grøftekanten, kærtegnende hver Urt og Blomst, der ligesom hviskede til hende: Trin let paa Taa, trin let paa Taa! De tonende Lyde rundt om blev dybere, Solsortens Fløjten og Finkernes Kvidder lød klokkerent, og Kildens Rislen i Skovbrynet bruste som et fjernt, dulgt Spil.

De søgte Hvile uden for Skovkanten, paa en lille solaaben Plet, hvor den grønne Jord var oversaaet af Violers og Anemoners blaa og hvidlig røde Spæt.

„Var din Sølje saa færdig ved Guldsmeden?" spurgte hun.

„Ja, her skal du se den," svarede han og tog varsomt en Genstand frem af Lommen. „Ingen af de fine Fruer og Jomfruer oppe paa Herregaarden har kønnere Smykke."

Grete vidste næppe, om hun turde røre ved det skinnende Sølv, som han lod vugge i Solens Straaler.

„Den vil Marie blive glad for."

„Hvem har sagt, hun skal have den?"

„Det kan jeg tænke. Der er heller ingen, den vil klæde bedre."

„Ja, det er nu ikke saa afgjort, hvem der skal bære den."

„Hvor den er nydelig," vedblev Pigen og prøvede at fæste den i sin Kjoletrøje. Den klædte hende godt, hun smilede, han nikkede, og saa blev den siddende. Grete er maaske den, der er gladest for den, tænkte Knøsen, idet han lod sit Øje dvæle ved det blide, svagt rødmende Pigeansigt. Hun var ikke smuk eller straalende munter, som Sognefogdens Marie, men der var i hendes Aasyn en ren og stille Hengivenhed, og fra tidlig Tid havde hun været hans fortrolige, den, han mest aabenhjertig havde fortalt om sine Planer og Drømme. Han var en fattig Gut; men der gik Frasagn om, at hans Fædre engang havde været lærde og fornemme Folk, og selv havde han Vid i Panden og Eventyrlyst i Blodet.

Han havde strakt sig i Græsset, saa lang han var. De unge Straa viftede mod hans Kind, den krydrede Skovluft gjorde ham halvvejs ør, og de hvide Foraarsskyer, hvis Flugt han fulgte højt oppe under den blaa Himmel, lokkede hans Tanker ud paa svimlende Veje.

Han begyndte at fortælle løst og fast om sine Fremtidsplaner, som han plejede, naar de to var alene. Men Lyset fra den høje, gyldenblaa Himmel, de nære og fjerne Fugletoner, de fremvældende Blomsterklynger, der klædte enhver Tue, gav Planerne et friere, dristigere Sving mod Eventyrets Egne, Tanker og Indfald sprudlede frem i sære og vilde Former, medens han laa der i Græsset og digtede sig ind i Farer og Eventyr, der engang skulde bringe ham Rigdom og Lykke.

(Fortsættes.)

Fra et Hedesogn

for tresindstyve Aar siden.

Af C. A. Thyregod.

I.

Sognet er meget stort — næsten tre Kvadratmile — men bestod for største Delen af Hede og Mosestrøg. Flere Vandløb gennemstrømmer Egnen og dennes frodige Enge, forøvrigt er Jordbunden mager og paa flere Steder tilbøjelig til Sandflugt. Ved Vandløb og vidtløftige Hedestrækninger var Sognet skilt fra alle Nabosogne og dannede i hin Tid ligesom en Verden for sig selv. Og det var slet ikke saa slem en Verden. Ved Kvæghold og Uldbinding og det tarvelige Avlsbrug havde Folkene deres ganske gode Udkomme, efter de Krav de stillede til Tilværelsen. Man klædte sig i hjemmegjort Vadmel baade forinden og foruden, man nød en sund Føde; thi Sandmarkerne gav god Rug og Boghvede, og de store Faareflokke, der græssede paa Hederne, gav rigeligt Sul. At sælge Faar eller Lam til Slagtning, kendte man ikke til. Naar en Husmoder om Efteraaret slagtede 10 til 20 Faar og et eller to Svin, som Husstanden var til, saa var der noget at holde Hus med Aaret rundt. Alt Sulet saltedes, ferskt Kød nødes kun til Gilder og i selve Slagtetiden.

Af egenlige fattige var der i Sognet kun nogle Krøblinger og gamle, og de forsørgedes godt baade offenlig og ved milde Gaver, saa de ligesom misundtes af andre Sognes fattige. Præst og Degn fik ogsaa rigelige Gaver og blev holdte højt i Ære. Paa det omhandlede Tidspunkt var det ogsaa Mænd, som fortjente det. Iøvrigt var hele Sognet beboet af Bønder, selv den lille Herregaard var i Bondeeje.

Det var en selvfølende Befolkning, der saa ned paa Nabosognene, hvor der var mindre Velstand, og — som der paastodes — mindre Sædelighed. Det var ilde set, naar en Karl der fra Sognet hentede sig en Kone i et fremmed Sogn, og maatte nogen drage udensogns at søge Bolig, saa ynkede man ham. Derimod var det snarere anset end det modsatte, naar unge Karle drog til fjerne Egne at tjene og saa vendte tilbage med opsparede Penge og indvunden Erfaring.

Det var et tappert Folkefærd. Slagsmaal agtedes ikke for nogen Skam. Om Søndagen, naar den altid talrigt besøgte Kirketjeneste var endt, gik Mænd og Kvinder derfra til Kroen. Kvinderne drøftede Ugens Nyheder og Mændene fik sig noget at drikke. Det var ikke i det Punkt, Sædeligheden særligt var at rose. De behøvede for Resten ikke at blive fulde for at ryge i Haaret paa hinanden, navnlig naar der var lidt gammelt Nag, eller den ene havde sagt et forkert Ord om den anden. Saa udfægtedes der ordenlige Tvekampe; thi det hed: En om en og to om Fanden. Ude i Gaarden sluttedes en vid Kreds om de kæmpende. Kvinderne saa nysgerrigt til og korsede sig over de vilde Mandfolk, men kunde dog ikke tilbage-

holde deres Bifald overfor den ene eller den anden af Kæmperne, som derved æggedes yderligere. Naar det saa viste sig, hvem der var den stærkeste, og denne havde givet Modparten nogle tørre Bank, saa traadte Tilskuerne til og skilte dem ad, og saa skulde der drikkes Forlig. Der flød sjeldent Blod, og det agtedes for uhæderlig Kampmaade at lægge an derpaa, saasom ved at kradse Modstanderne i Ansigtet. Kom der udensogns Folk og gav sig i Slagsmaal med nogen fra Sognet, var man dog ikke saa hensynsfuld og heller ikke saa nøjeregnende med Grundsætningen: Een imod een.

Der var to Mænd, som man ansaa for de stærkeste, i alt Fald for de dygtigste Slagskæmper i Sognet, og mange var paa Færde for at faa dem pudset paa hinanden og faa at vide, hvem der var den andens Overmand. Men de vilde ikke, de nøjedes med at dele Æren. Slagsbrødre af anden og tredje Rang børstede tit hinanden, og i det hele burde enhver vide, hvem han kunde banke, og hvem han kunde faa Bank af. Ofte gik det løs paa at prøve Styrke i al Venskabelighed; thi Brydelege var meget i Brug, og første Gang to Knøse mødtes efter længre Fraværelse foreslog gerne den ene eller den anden, at de skulde brydes.

Og naar to Hyrder mødtes i Heden med deres Faareflokke, var det deres største Fornøjelse at faa deres Vædere til at slaas.

Landsby i Kochinkina.

Foruden Slagsmaal og Brydeleg var der endnu en Idræt som krævede Styrke og Behændighed og holdtes højt i Pris. Det var den nyttige Gerning at bruge en Høle. Paa de vidtstrakte Enge, med det ofte korte og sejge Græs, var det af stor Vigtighed at faa Afgrøden pillet med saa nær som muligt. Høbjergningen tog en stor Del af Sommeren, idet den begyndte straks efter Midsommer og, med en kortvarig Afbrydelse mens Kornet høstedes, fortsattes til langt hen i Efteraaret. Ikke faa Enge sloges to Gange, hvorimod andre kun sloges hvert andet Aar. Men i alle Tilfælde lagdes der Vægt paa, at Græsset afragedes glat, og at Arbejdet skred rask fremad. Græsstubber staaende i krumme Striber efter Leen var en stor Skam for en Sletkarl. To saadanne, der første Gang arbejdede sammen paa en jævn Eng, begyndte med at prøve hinandens Dygtighed, og det gjaldt da om, hvem af dem, der kunde gaa raskest fremad og tage et rundt, bredt Skaar. Ogsaa til andre Tider kunde det falde en Karl eller Mand ind at presse paa for at drille sin Medarbejder, men i Regelen fulgtes de kønt ad og arbejdede i Takt. For en udmærket Arbejder var det ingen Ære at gøre sin Kammerat til Skamme, naar denne først havde erklæret sig for overvunden.

Unge Knægte, der manglede Kræfter og Øvelse, var tit saa ærekære, at de arbejdede over Evne for at følge med. Det hævnede sig ved, at vedkommende, som det kaldtes, fik „Høkalv". Dermed mentes en pludselig Sygdom, der lignede Søsyge og var vel noget nær af den samme Natur, da den foruden Overanstrengelsen vel skyldtes den regelmæssige Svingning af Kroppen, hvorved Indvoldene bragtes i en uvant Bevægelse. Sygdommen bestod i Underlivssmerter, Svimmelhed og Opkastning. Knøsen søgte at dølge sit Ildebefindende saa længe som muligt; thi man vilde le ad ham. De fleste Karle havde prøvet den Historie een eller flere Gange, og skønt Tilfældet var meget ubehageligt, gik det snart over og efterlod ingen slemme Følger.

Det var meget vigtigt at kunne skæfte og skærpe sin Le tilbørligt. At slibe Leen brugtes ikke meget, men derimod at „hare" (hærde?) den. Dette skete ved med en Hammer, der var tilsleben paa en egen Maade, at udtynde Eggen. Dertil havdes egne smaa Ambolter, og da en skarp Le jo var Hovedsagen ved Arbejdet, var det af stor Betydning, at kunne „hare" eller pikke den godt. Denne Maade at skærpe Redskabet paa tog mere Tid end Slibning, men agtedes ogsaa for langt bedre.

At være en dygtig Høsletskarl agtedes næsten lige saa højt som at være en tapper Bryder eller Slagsbroder, og det faldt slet ikke sammen; thi ved Brugen af en Høle, var det nok saa meget Haandelaget som Legemsstyrken det kom an paa. Af de to Personer i Sognet, man holdt for de dygtigste i den Retning, var den ene en stor stærk Karl og den anden en lille spinkel og halvgammel Mand. Gaardmændene lige til Herremanden selv tog nemlig deres Del af Arbejdet lige med Karlene og kappedes med dem i Færdighed.

Kvinderne deltog i Markarbejdet i den travleste Tid, Gaardmændskonerne ogsaa, naar deres Husvæsen levnede dem Tid til det, men deres Arbejdsværd skattedes dog mest efter deres Dygtighed til at arbejde i Uld. At tilvirke uldbunden Vare og uldne Trøjer til Husets Brug og til Salg optog deres meste Tid og derved fandt for deres Vedkommende Kappestrid Sted. Nogle vævede selv. Ligesom man i Almindelighed havde den Mening, at alt udensogns duede ikke stort, saaledes paastod man, at Sognets Kvinder var dygtigere end alle andre. Det kan heller ikke nægtes, at de i Almindelighed var flinke og flittige til Uldarbejde, som de havde saa megen Øvelse i. Men det var en Ynk at se dem spinde Hør. Det gav de sig heller ikke meget af med; thi brugtes der en Smule Lærred, saa købtes det paa Markeder i andre Egne, men det var sjeldent; thi man brugte uldent Tøj baade til Lagener og til Skjorter og lignende. Men lidt Sytraad skulde man dog have af og til, og derfor købtes stundom noget Hør; men Spindingen deraf gik baade langsomt og daarligt. Tit grebes Lejligheden, naar en Tiggerkvinde fra Østeregnen kom til en Gaard. Hende kunde man faa til at spinde Traad, som Skrædderen ikke bandede, naar han kom og skulde sy nye Klæder.

Medens man roste sig af, at ingen af Sognets Fattigfolk gik udensogns at tigge, hjemsøgtes Sognet stærkt af Betlere andetsteds fra; thi det hørte til gammel Sæd, at enhver bedende skulde have en Almisse. Jævnlig kom der Natmandsfolk, der drev om i Smaaflokke, men de vilde ikke kaldes Tiggere. Mændene var Glarmestere, Blikkenslagere, Kedelflikkere og kom stundom ret tilpas som saadanne. Kvinderne heksede, spaaede og doktorerede og blev ofte spurgte om Raad for Sygdomme hos Folk og Fæ.

Det var jo i sin Orden, at de fik lidt for deres gode Bistand, i alt Fald for deres gode Vilje. Manden skulde gerne have nogle Skillinger for sine Ruder og sit Vindusbly. Han var ikke dyr med sine Sager; men saa skulde jo Konen have et Fad Mælk og Brød til sig og sine Børn og et Par Æg eller en Skive Flæsk i sit opheftede Forklæde, som var Familiens Spisekammer. Var det Aften, fik de gerne Lov til at overnatte i Laden eller i en Seng. De var i det hele ganske skikkelige. Stundom skændtes og sloges de indbyrdes, men i Gaarden gjorde de ingen Fortræd, saafremt da ikke en eller anden brugbar lille Genstand laa alt for nær ved deres behændige Fingre.

Naar ellers nogen bad om en Almisse, plejede Husmoderen gerne at gøre et Greb i sit rigelige Uldforraad og meddele en større eller mindre Haandfuld deraf; men den Slags Gaver faldt ikke i Natmændsfolkenes Smag. Deres Kvinder besad ikke den stille Arbejdsflid, der kunde fordoble en saadan Gaves Værdi. De havde ingen Pose — i det højeste en Pose paa Ryggen med et lille Barn i — og i det opheftede Forklæde blandt

Madvarerne vilde Ulden fylde for meget og være til anden Ulæmpe.

Men der var andre, der satte større Pris paa den Slags Gaver. De fattige Kvinder i Sognet uden Tidsspilde kunde opholde sig nogle Timer. Man kendte saa godt deres egenlige Ærinde, men Herregud! Stakkerne avlede jo selv ingen Uld, og saa var det i sin Orden, at de, der havde de store efter at have opholdt sig en halv Dags Tid vilde til at tage Afsked, fik de en ganske god Gave, hvorved de fandt sig højlig overrasket, da de jo ikke havde ventet sig en saadan Godhed, skønt

Moderglæde.

tiggede ikke, nej paa ingen Maade; men de holdt nok af at aflægge Besøg omkring i Gaardene, især i den Tid man klippede Faarene. De var heller ikke udstyrede som Tiggere, men iførte deres bedste Klæder og havde deres Bindepose med, saa de Faareflokke, meddelte dem af deres Overflod. Desuden var det jo Sognets egne Folk, gamle skikkelige Kvinder, som var rigeligt forsynede med Bynyt. De blev satte til Bords med og i det hele behandlede som velkomne Gæster, og naar de saa Godheden havde givet sig lignende Vidnesbyrd en eller to Gange om Aaret, for manges vedkommende gennem en længere Aarrække. Den fattige glemte da heller ikke at rose Gaven i den næste Gaard, hun gæstede.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

Landsskriverens Gaard laa paa en lille Høj ude mellem Engene ved Arkebek. Hovedbygningens røde Mure ragede over tre langstrakte Forraadshuse, tækkede med Straa og Lyng, som den fjerde Side havde Ejeren opført en Kvægstald og udfyldt Aabningerne mellem disse Udbygninger med Murværk, saaledes at hele Gaarden lignede en lille Fæstning, der lod sig aflukke og forsvare mod enhver udefra fremtrængende Fjende. — Man tænkte altid lidt paa Krig og Overfald i de Dage. Kornet var nylig indhøstet og stod i store Stakke omkring Gaarden. Langs med Vejen over Engene gik to brede sivbevoksede Grøfter, paa Digerne bag disse voksede en Række gamle og forkrøblede Pil, hvis Toppe bestod af tynde, bugtede Grene, der svajede for enhver Vind og var skudte i Vejret fra det Sted, hvor man tidligere havde kappet den oprindelige Stamme.

Lidt efter Solnedgang red et muntert og støjende Tog henover en af de mange Stier, der løb igennem Heden ved Alversdorf. Det var Ditmarskerne, som kom oppe fra Skovene paa Grænsen, hvor de efter Dreyg Jødekens Forklaring havde mærket Træer. Fire Dage var gaaede med denne Beskæftigelse, de vendte nu tilbage for at tøve Natten over i Landsskriverens Gaard. Reimer Grote var en af de sidste i Skaren. Da han kom forbi Tørvehuset, hvor Pavel havde gemt Drengen, standsede han sin Hest og lyttede.

„Hører I"? sagde han, „der er nogen, som klager sig derinde, lad os se efter, hvem det kan være."

De andre lo. „Det er vel en fuld Mand," svarede en. „Reimer er altid saa forsigtig, siden Ulykken kom ind i hans Slægt, drømmer han kun om Nød og Fare. — Han ser Spøgelser ved Solskin."

Derefter drog de andre videre, men Reimer red hen til Tørvehuset, bandt sin Hest ved Stolpen og aabnede Døren.

Under Forsøget paa at gøre sig fri havde den bundne Dreng snæret Baandene fastere omkring sig, hans Haandled og Ben var underløbne med Blod og foraarsagede de heftigste Smerter. Reimer fandt ham sammenkrøben og klynkende imellem Tørvestablerne og drog ham ud i Lyset. Han overskar Baandene og løste Tørklædet, der var snøret om hans Hoved. Drengen saa ængstelig hen mod Døren og foer sammen, hver Gang Vinden bragte den til at bevæge sig, medens han fortalte, hvad der var hændet. Den kloge Reimer begreb alt, han kendte Pavel af Drengens Beskrivelse, for ham var der ingen Tvivl om, at Viben havde noget i Sinde, og at Vagten, de havde opstillet i Taarnet, var røbet. Nyttertoget havde naaet Landsskriverens Gaard, inden han kom ud af Hytten. Han satte Drengen paa sin Hest og steg selv op, idet han smilede og sagde:

„Nu kan I ride til Gilde i Landsskriverens Gaard, men jeg rider hjem til Meldorf, det er nok saa sikkert. Vorherre vare os for det, der vil ske i Nat!" Dermed forlod han Hytten.

Aftenen var varm, Luften blev tung og trykkende, efterhaanden som Mørket skred frem; ovre i Vest lynede det, og Skyerne viste sig i store og sammentrængte Masser, som Stridsmænd paa en Slagmark. Fra den røde Gaard skinnede Lysene ud i Mørket, inde i Hovedbygningen sad en talrig Forsamling omkring de dækkede Borde og spiste og drak med al den Iver, et anstrengende Dagværk kunde fremkalde. Hundene gøede udenfor, men Larmen i Værelserne forbød at høre dem. En tavs og alvorlig Skare Mænd kom gaaende op ad Vejen mellem Piletræerne, standsede lidt, lyttede og drog derefter videre, ingen lagde Mærke til dem. Da de naaede ind under Forraadshusene, drog de en Kreds omkring Gaarden. Mørket var nu saa tæt, at man ikke kunde se en Alen frem for sig. Lidt efter lød et langtrukkent og klagende Hyl henover Stedet, det trængte op til Spisesalen og blev hørt af alle.

„Hvad var det?" spurgte en.

„Du kan tro, det er Viben, som melder sig," svarede hans Sidemand spottende.

„Saa maa Viben i Aften være bleven forvandlet til en Hund, jeg tænkte ellers, han lod sig nøje med at være Ræv."

Hylet gentoges paa ny, mere jamrende og udholdende end første Gang. „Det lyder, som naar en Hund klynker. — Skik Bud ud og se, hvad det er. — Og Reimer Grote! hvor bliver han af?"

„Reimer saa, det trak op i Vest, han kryber i Skjul, det er saa hans Natur."

I dette Øjeblik blev Vinduslugerne slaaede ind, tre Mænd kom til Syne i Karmen, en fjerde sprang ned paa Gulvet. Den sidste havde et Sværd under Armen og en spændt Pistol i Haanden, hans Hat var draget tilbage paa Hovedet. Lyset faldt over hans Ansigt, alle kendte Viben. Enhver greb efter det Vaaben, som laa ham nærmest, nogle ilede hen mod Dørene, idet de aabnede dem, kom væbnede Mænd til Syne udenfor, de drog sig da tilbage igen, siden Flugt var umulig, besluttede de at kæmpe, hvad der manglede i Mod, maatte nu Fortvivlelsen erstatte. — Alle disse Aasyn, der nylig havde straalet saa frejdige, saa overmodige, saa fulde af Spot, var pludselig blevne blege.

„Hvem er du?" spurgte den, som stod Viben nærmest.

„Jeg er Døden med dens Stævning," svarede han. „Tag jeres Vaaben!"

„Fire mod tyve," raabte den anden, „det er dog for lidt."

Han hævede sit Slagsværd med begge Hænder og for ind paa Viben. En Mand sprang imellem dem, en Kæmpe med blottet Hoved, ildrødt Haar og en bred Stridsøkse i Haanden. Økſen hævede sig og sank, Angriberen faldt. Dørene blev i det samme revne op, fra enhver af dem kom en ny Skare af Vibens Folk frem. Det Skrig, der nu trængte igennem Stuen, lød som en Besværgelse og fremkaldte alle vilde og mørke Lidenskaber i Mændenes Bryst. Det var Hadets og Hævnens Jubel, som her gav sig Luft, det var Rædsel og Fortvivlelse, der mandede sig op til Raseri, det var endelig Truslen, der forkyndte Straffen.

Da Ditmarskerne saa Vibens Mænd i Døren, trak de sig om bag det lange Spisebord, saaledes at dette dannede en Vold imellem dem og deres Fjender. Den sidste, som drog sig tilbage, var en Mand i en brun Læderkollet, med en lang spansk Klinge i Haanden. Han havde hidtil holdt sig forsigtig i en af Krogene, søgt hen til Vinduet, hvorfra fjentlige Aasyn stirrede ham i Møde, prøvet paa at liste igennem Døren, som han fandt bevogtet; da han alle Vegne saa sig omringet af disse levende Trusler og begreb det umulige i at blive skjult længer, kastede han Hovedet tilbage, som om han ringeagtede Faren, trak Kaarden og fulgte de øvrige om bag Bordet.

„Jan Gyge!" raabte Viben. „Du her! og endnu blegere end sidst. — Det er tredje Gang, — saa holder vi Afregning, har jeg sagt."

Jan sænkede Kaarden til et af disse Udfald, hvori han var en Mester, men Viben forekom ham, strakte sin Pistol ud imod hans Hoved og affyrede den i to Skridts Frastand paa ham. Jan udstødte et hult Skrig, idet han sank ned paa Gulvet, rejste sig igen paa Knæene og greb efter Kaarden, som han havde tabt i Faldet.

„Naa saa du gaber efter mere endnu, din Slughals!" raabte Pavel. „Det kan bekommes." Han tog den tabte Kaarde og stødte den igennem Jans Bryst, saa heftigt, at hans Legeme blev spiddet fast til Gulvet.

Alle disse Enkeltheder, som behøver saa lang Tid til at fortælles, foregik i et Øjeblik. Da Viben havde fældet Jan, gav han sine Folk et Tegn med Sværdet. „Ind paa dem!" raabte han, og styrtede sig imod den tætte Klynge, Ditmarskerne dannede bag Bordet. Fra nu af indesluttede den store Sal en sammentrængt og bølgende Hob, som kun skiltes, idet en dræbt eller døende sank til Jorden, og derefter sluttede sig sammen i endnu vildere Favntag. Alt blev til Ild og Skrig og Sværdslag, Viben havde Ret, det var Døden, som rugede her. Fra de aabenstaaende Vindueshuller trængte den varme Aftenluft ind over de kæmpende og bragte Lysene til at vifte, af og til foer en lang Ildstraale gennem Mørket ude fra Mændene, som løsnede deres Bøsser mod Hoben bag Bordet.

Pludselig forandredes alt i dette Billede. En af Ditmarskerne havde slukket Lysene i Armstagen. Der blev mørkt omkring dem.

„Flygt!" hviskede han. — „Igennem Bagdøren."

Den var lukket og aflaaset, men et Økſehug aabnede den, udenfor stod en Vagt af jernklædte Mænd, som sænkede fire Bøsseløb og sendte deres dræbende Ladning ind i den sammenstuvede Hob.

„Lys!" raabte Viben.

„Ild!" brølede Pavel forbedrende.

Et Lysskær fra Gaarden svarede straks paa denne Opfordring. En Mand havde tændt Ild i alle Kornhæsene, Luerne slog i Vejret, deres flagrende Skin trængte igennem de aabne Vindueshuller og udbredte en forfærdelig Klarhed over Kamppladsen, en graabrun Røg, som stedse blev tættere og mere kvælende, blandede sig med Flammerne. Da man atter var i Stand til at skelne Ven fra Fjende, steg Viben op paa Bordet.

„Her kommer jeg!" raabte han, „tag mig nu, I søgte mig jo saa længe." Med disse Ord sprang han ned imellem sine Fjender. Pavel fulgte efter ham, Bordet, som han krøb op paa med større Langsomhed end Viben, syntes at ryste under hans uhyre Vægt, han lignede et vildt Dyr, Haaret og det lange, røde Skæg strittede til alle Sider, hans Øjne var stive og fremstaaende, Økſen dryppede af Blod, naar han hævede den, hver Gang den sank, fældede den en Fjende. Det var ikke længer en Kamp, men et Slagteri, med

al den skaanselsløse Raahed, som betegnede hine Dage. Viben viste sig bestandig i den tætteste Klynge, som en Udfordring til Døden, mod ham blev de fleste Angreb rettede, og dog syntes hans Øjne mere truende og hans Aasyn mere overlegent end alle Fjendernes tilsammen. For denne Times Skyld havde hans Had længe staaet paa Vagt og været rede til at rykke i Marken, han havde paakaldt den Nætter og Dage, det var et Øjeblik som dette, han tænkte paa, da han red bort fra Torvet i Heide.

En Mand trængte sig frem mod Pavel Seke. „Du slog min salig Fader fordærvet nede ved Schaffted," raabte han.

Pavel maalte sin nye Modstander med synlig Tilfredshed. Manden var bredskuldret og firskaaren og lod til at have noget af en Kæmpes frygtelige Natur i sig, ligesom han selv.

„Jeg holder ikke Bog over dem, jeg slog fordærvet," svarede han, „det blev for vidtløftigt, men nu skal du ret straks komme til at følge efter din salig Fader."

Med disse Ord traadte han et Skridt fremad og hævede Øksen. Den anden bøjede sig til Siden og bibragte i det samme Kæmpen et Slag paa Issen med sin Stridshammer. Pavel udstødte et Brøl, tabte Øksen og greb med begge Hænder omkring Hovedet, idet han saa uhyre forbavset op paa Manden.

„Det var det værste Dask, jeg har faaet i mine Levedage," mumlede han. „Der behøves ikke mere." Han vaklede hen mod Bordet og forsøgte at støtte sig til det, straks efter faldt han sammen og lod sig glide ned paa Gulvet.

Ilden tog til, ude fra Gaarden lød Kvægets Brøl, Hundenes Hyl og de sammenkoblede Hestes ængstelige Hvinen, Lyset blev stedse klarere og stærkere, de knitrende Luer kastede deres Skin hen over hævede Vaaben, over dødblege Træk og udstrakte Lig, der selv i Døden havde bevaret deres mørke og hadefulde Udtryk. Røgen trængte ind fra alle Aabninger, det var næsten ikke muligt at drage Aande i denne Luft af Ild og Funker. Ditmarskerne veg tilbage i det ene Hjørne, deres bedste Mænd var faldne, en Vold af døende og dræbte laa omkring dem.

„Naade! Naade!" raabte de og strakte Hænderne bønfaldende mod Viben.

Han stod mægtig og usaaret foran dem og saa omkring sig, han havde kæmpet mod Overmagten i Aften, som altid før, og Sejren var bleven hans; men ved hans Side fulgte ogsaa Hadet, som gør den svage stærk og den stærke uovervindelig.

„Naade! Naade!" gentog Ditmarskerne.

„I Heide truede I mig," sagde han, „og her tigger I om Naade, I maa altsaa være fem Hundrede for at faa Mod. Gaa da! og vær frelst, — jeg væmmes ved jer alle." — Han vinkede ad Folkene, som spærrede Udgangen. „Gør Plads! de kan ikke mere."

Efter disse Ord bøjede han sig ned mod Pavel Seke, som laa udstrakt paa Gulvet med udbredte Arme og aabne, glasagtige Øjne. Dødens graa og blege Farve havde allerede mærket den gamle Slagsbroders Træk; men der hvilede endnu et Udtryk af Tilfredshed over dem, som om han havde forladt Livet med en Spøg paa Læberne. Da Viben atter hævede sit Hoved, saa han Ditmarskerne flygte ud af Vinduer og Døre.

„De løber deres Vej," mumlede han, „lad dem det, — saadan vilde min Fader ogsaa have handlet."

(Fortsættes.)

Koen og Gedebukken.

Fabel af Leo Tolstoy.

Der var en gammel Kone, som havde en Ko og en Gedebuk. De gik og græssede ude paa Engen; men om Aftenen gik Koen hjem for at blive malket.

Konen kom med Brød og Salt, som hun gav Koen, idet hun sagde:

„Se her, lille Bos, her er noget til dig. Men saa skal du ogsaa staa kønt stille."

Dagen efter løb Gedebukken hjem fra Engen førend Koen og stillede sig foran Konen med udspærrede Ben. Hun slog efter den med Halstørklædet, men Bukken rørte sig ikke af Pletten. Den huskede paa, at Konen havde givet Koen Brød og Salt, for at hun skulde holde sig stille.

Da Konen saa, at Bukken ikke vilde gaa bort, tog hun en Kæp og begyndte at slaa den.

Bukken tog Flugten, men da den havde løbet et Stykke, fik den at se, at Konen atter gav Koen Brød og Salt og bad den om at staa pænt stille.

„Der er ingen Retfærdighed til her i Verden," tænkte Bukken. „Jeg rørte mig ikke af Pletten, jeg, men det fik jeg blot Stryg for."

Og Gedebukken satte afsted i Galop, væltede Mælkespanden og gav Konen et Puf med Hornene.

Guds Beskærmelse

For kort Tid siden stod en Kone i Breslau ude i sit Køkken og vadskede Børnetøj. I Stuen ved Siden af legede hendes ældste Søn, en lille Dreng paa seks Aar. Det var Moderen lidt paafaldende, at hun hørte saa lidt til ham; men den lille Søster sov, og hun havde paalagt den lille Vildbasse ikke at vække hende. Stuen havde kun den ene Udgang gennem Køkkenet, og Døren stod paa Klem, saa hun mente Børnene vel forsørgede.

Da lød der Børnelrin op ad Trappen. Forunderligt! Det var næsten, som om det kunde være Hans! Uvilkaarligt holdt Konen op med at arbejde og lyttede. Men saa gik Døren op, og — ganske rigtigt — der stod Hans, lidt bleg og forvirret, som en, der har en ond Samvittighed. Af Skræk slog Moderen de vaade Hænder sammen over Hovedet. „Hvor kommer du fra, Hans? Du var jo nylig inde i Stuen!"

Det trak i den lilles Mund, som om han vilde holde Graaden tilbage. Han frygtede for Straf og sagde med usikker Stemme: „Jeg faldt ud fra Vinduet, Moder. Kun en eneste Gang vilde jeg se ned i Gaarden, og saa laa jeg lidt efter dernede, jeg ved ikke selv, hvorledes det gik til. Men jeg har ikke faaet Tøjet revet itu og er heller ikke bleven snavset."

Moderen staar som i Drømme. Hun tager Barnet i sine Arme og trykker og stræker paa dets Lemmer, men alt er i god Orden. Derpaa iler hun hen til Vinduet, fra hvilket hendes Dreng er falden to Etager ned i den brolagte Gaard. Dernede staar den lille Piges Vogn. Den er Hans falden ned paa, og Vognens Fjedre har mildnet Faldets Kraft. Et blaat Sted, der hvor hans Krop kom i Berøring med Vognen, er den eneste Skade, den lille Fyr har lidt. Gud har gjort et Mirakel; han har befalet sine Engle at bære hendes Barn paa Hænderne. Konen føler sig dybt greben. Hun synker i Knæ, og medens Taarerne strømmer hende ned ad Kinderne, takker hun Herren for hans vidunderlige Bistand.

Ved Siden af hende staar Hans. Han ser Moderens Taarer og ved, at han bærer Skylden, om han end ikke ret forstaar, hvorfor hun nu græder. Med sine smaa Hænder klapper han Moderen og siger bønligt: „Kære, søde Moder, græd ikke; jeg skal aldrig gøre det mere."

Fra Bagindien.

(Med 2 Billeder fra Siam og Kochinkina.)

Det var en regnfyk Aften omtrent midt i Juli Maaned, at franske og siamesiske Krigsskibe tørnede sammen paa Menamfloden i Bagindien og udviklede en Fægtning, der at dømme efter de første udførlige Beretninger, som foreligger i siamesiske Blade, synes at have været ret heftig. Kanonerne sang lystig op paa begge Sider, Projektiler gennemfurede Luften paa Krys og tværs; og paa en enkelt af de siamesiske Kanonbaade fejedes Dækket bogstavelig af en Kugleregn, saa de forvirrede og modløse Matroser segnede om døde eller saarede. Skønt Siameserne støttedes af et Fort inde paa Flodbredden, var de dog Franskmændene, med deres moderne Skyts og vel øvede Marine, langt underlegne, og Nederlaget var ikke blot afgjort, men blev ogsaa ret skæbnesvangert for den bagindiske Stat. For os Danske har det sin Interesse at vide, at saavel paa de siamesiske Skibe, der var i Ilden, som paa Fortet føres Kommandoen af danskfødte Officerer.

I Hovedsagen indskrænkede Fjendtlighederne sig til denne ene Træfning. Vel truede det med alvorlig Krig, begge Parter rustede sig, Siam søgte Hjælp hos England, og Nygterne fortalte, at Kina var besluttet paa at hjælpe sin betrængte Halvbroder i Syd mod de overmodige Franskmænd. Men i Stedet for at hjælpe tilraadede England kun at optræde med yderste Forsigtighed og saa vidt muligt give efter for de franske Fordringer. Disse gik ud paa at erhverve nogle Landstrækninger øst for Mekongfloden, grænsende op til de franske Lydlande Annam, Nedre-Kochinkina o. s. v. Siam fremkom vel med forskellige Mæglingsforslag, men Frankrig holdt fast ved de oprindelig stillede Betingelser, og det saa ud, som ønskede det helst Krigen erklæret. Saa indrømmede Siam sin Modstander alt, og Frankrig kunde føje et nyt Landomraade til sine tidligere Besiddelser i Bagindien.

Frankrig kommer som Civilisationens Forkæmper til hine fjerne Egne, der ukendte og oversete har ligget hen i Aarhundreder, prisgivne despotiske Konger og et halvraat Naturfolk. Lad derfor ogsaa Frankrig true med sin Militærmagt, lad det tvinge sin Vilje igennem med Vold, glemmes bør det ikke, at det kommer i Menneskelighedens Navn, at det planter Oplysningens, Fremskridtets og Kristendommens Fane paa den indtagne Jord, at det er Europas Dannelse og Asiens Barbari, der her kæmper om Overtaget.

Siam er et Land paa 13,000 Kvadratmil, med ca. 6 Millioner Indbyggere; deraf regner man 1 Million for at være Kinesere, 1 Million for Malayere og 2 Millioner for Laosfolk. Det er væsenlig den sidstnævnte Gruppe, der nu er kommen under fransk Herredømme. Store Floder, deriblandt Menam og Mekong gennemstrømmer Landet og fylder det med Frugtbarhed, navnlig giver de brede, vidtstrakte Flodale, der ligner Marskland, en rig Høst.

Omstaaende Billede fra Siam viser den landskabelige Ejendommelighed: tætte Træ- og Bladvækster mellem de mange lyse og luftige Bygninger, der opførte i kinesisk Stil er byggede snart paa Landjorden, snart paa Pæle ude i Vandet. Floden snor sig gennem det yppige Landskab, besærdet af en

Vrimmel af Baade og andre Fartøjer. Siameseren er Fisker eller Agerdyrker, Handel og Industri har han ingen Sans for, men overlader disse Ting til Kineserne og andre fremmede. Hans vigtigste Husdyr er Svin, Bøfler og Okser, og paa sine Marker avler han Ris, Majs, Sukker, Peber, Indigo, Hamp, Bomuld, og flere af disse Frembringelser danner vigtige Udførselsartikler. Fra Hovedstaden Bangkok drives en vidtstrakt Udenrigshandel. Floderne er rige paa Fisk og Skildpadder, og da nu tillige den meste indenrigske Færdsel og Handel foregaar ad Floderne, forestiller man sig let disse opfyldte af de smaa lette siamesiske Fartøjer.

Men Folket staar langt tilbage i Kultur. Gennem Aarhundreder har Samfundslivets Udvikling staaet stille, Former, der forlængst har overlevet sig selv, er blevne bibeholdte. Den fattige Del af Befolkningen arbejder sløvt, uden Lyst eller Omtanke, den fornemme Del lever i yppigt Vellevnet, og som oftest er Kongerne her gaaede i Spidsen med deres talrige Harem og overdaadige Hof; alle er de overtroiske og vankundige. Siden Siam ved Aarhundredets Midte traadte i Forbindelse med Europa og efterhaanden fik baade Englænderne og Franskmændene til Naboer, er der vel foregaaet nogen Forandring. Siamesiske Prinser berejser Europa for at gøre sig fortrolige med europæisk Civilisation, europæiske Officerer og Embedsmænd indkaldes og betroes vigtige Hverv, særlig har den nuværende Konge, Chulo Longkorn, gennemført en Række Reformer efter europæisk Mønster; men Virkninger heraf er endnu næppe kendelige blandt den store Befolkning.

Utvivlsomt er Frankrig naaet betydelig videre i de Egne, som det Tid efter anden har taget i Besiddelse og nu atter forøget. Nedre-Kochinkina, der grænser op til Siam, ejer en hel Del af dettes Egenskaber, dog uden at have et saa smukt eller sundt Klima. Maaske er Befolkningen endnu mere fattig, sløv og ligegyldig for alt udover den daglige Nødtørft, den bor i elendige Hytter, byggede af Træværk, Straa eller Rør — som ses paa omstaaende Billede af en kochinkinesisk Landsby — og mange tager til Takke med at bo i Baade af udhulede Træstammer. Men i forholdsvis kort Tid har Franskmændene forstaaet at sætte Skik paa adskilligt. Tilstandene er blevne sikre, Livegenskabet er ophævet, Landeveje er blevne anlagde, og der er blevet bygget Telegrafer, Broer og talrige Skoler. Paa alle Omraader har man søgt at fremme Folkets Oplysning og Virksomhed. Herpaa vil Frankrig pege, naar dets Modstandere lader det høre ilde for voldelig Fremfærd mod Siam.

Fr. R.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

September.

Hvis man ikke har ranket sine Jordbær ud, maa dette nu gøres. Man vil nu ikke i nogen synderlig Grad kunne skelne Planterækkerne fra Gangene, idet disse vil være tilgroede af unge Planter. Hvis Planterne i de oprindelige Rækker er gamle og har vist tydelig Tilbagegang i Frugtbarhed og Kraft, saa kan man paa en nem Maade forynge sit Jordbærstykke ved at grave de gamle Planterækker ned og lade en Strimmel af de tidligere Gange med de unge, kraftige Planter løse af som Planterækker. Samtidig Tilførsel af ny Jord vil naturligvis yderligere bidrage til et godt Resultat. Førend man graver de gamle Planter ned og omdanner de tidligere Bede til Gange, maa man efter Snoren have afstukket Grænserne for Række og Gang.

Rhabarber plantes snarest i Jord, der er kulegravet og blandet med længe virkende Gødningsstoffer samt god Kompost. Planterne sættes saa dybt, at Spiren kommer et Par Tommer under Jordoverfladen. Til Efteraaret belægges Jorden med et Lag gammel Gødning.

Spinat, Kørvel og Kruspersille til Foraarsbrug saaes nu.

Man kan endnu i Begyndelsen af Maaneden give sine Frugttræer flydende Gødning af Hensyn til Frugternes Udvikling — for saa vidt det angaar Vinterfrugter —, som ogsaa for at udvikle Dannelse af Blomsterknopper og Dannelse af Reservestof.

Endelig har vi Blomsterhaven, der ogsaa skal ofres nogle Linier. Der er i og for sig ikke meget at gøre, naar det kun gælder om at vedligeholde det gamle; men hvor man har Lyst til at forskønne sin Have, er derimod altid noget at overveje og udføre.

Træ- og Buskpartierne i Haverne tager sig om Foraaret langt smukkere ud, naar der mellem og under Træer og Buske staar Smaablomster, end naar saadanne mangler. Imidlertid undlader de fleste endnu at plante (udover de traditionelle Krokus og Tulipaner, maaske lidt Aurikler paa saadanne Steder,) dels fordi de ikke kender saadanne Planter, der er egnede for Øjemedet, dels paa Grund af gammel Slendrian. Naturen selv viser os den Vej, hvorpaa vi skal slaa ind. Titter ikke Blomster frem overalt i Skov, Lund og Krat? Udfolder der sig ikke her en rig Blomsterflor, allerede længe før Træer og Buske skyder Blade? Naturen foreskriver os da tydeligt, hvorledes det om Foraaret skal se ud i et smukt Parti, og vi bør agte derpaa og lade os lede af Naturen.

Blandt de mange Blomsterslags, der trives i vore Blomsterhaver ved Træer og Buske, ja endog befinder sig bedre her end paa Blomsterbedene, skal anføres blot en eneste Slægt: Lærkespore. For Planter af denne Slægt, findes netop ingen bedre Plads end de lyse Steder i Træplantningen og Busketterne i Haverne. I forskellige private Haver i Tyskland kan man om Foraaret ikke undlade at lægge Mærke til og standse ved Synet af den nydelige Bund, mellem Træerne af hvide, lilla og gule Lærkesporer. Det er særlig Arterne Hulrodet L. og en anden, der hedder nobilis som Art, der forekommer. Den førstnævnte, der findes i vore Skove, har rødviolette eller hvide Blomster; den forekommer iøvrigt i Varieteter med bleggule, rosenrøde, purpur og flere Farver Blomster. Knoldet Lærkespore, der bliver avlet i Mængde i Holland og er billig, trives ligeledes i Krat. Endvidere er der mange smukke Slags, der ikke findes i vor Flora, men som let lader sig udplante og dyrke.

En tysk Haveejer siger, at han i mange Aar har dyrket Lærkespore i sin Have, og han glæder sig hvert Aar ved dem; næppe har Vinteren taget Afsked, før deres Skud bryder gennem Jorden for med hver Dag at gøre iøjnefaldende Fremskridt; og om der end kommer Sne og Kulde, skader det ikke Planterne. Naar den ene Art holder op med at blomstre, begynder den anden; den længst vedholdende er den omtalte Art nobilis, der ogsaa er den stateligste.

Lærkespore lader sig let formere ved Frø, der helst maa saaes straks efter Modningen paa Blivestedet, det spirer først næste Foraar.

De, der straks vil plante blomsterdygtige Knolde, bør gøre dette i disses Hvileperiode — Eftersommer og Efteraar. Planten lader sig ogsaa flytte i Blomstringstiden, men Blomster og Blade vil da hurtig være forbi for det Aar. Naar Planterne een Gang er indførte og komne i Vækst, behøver de ingen yderligere Pleje.

Naar man har plantet Fuchsier, Pelargonier og andre Planter ud i Haven for atter til Efteraaret at plante dem ind, saa maa man ikke vente for længe hermed. Det er ret almindeligt og naturligt, at man trykker sig ved at plante tidligt ind, fordi man synes, at Planterne endnu længe vil kunne pryde i Haven, der hvor de staar. Vil man imidlertid være vis paa at faa Planterne til at slaa an og vokse videre — i det hele taget due mere, bør man plante ind i September, for at de inden Vinteren, ved at staa ude en Tid efter Indplantningen, kan fæstne sig i Potterne. Hvis man, som det hos mange er Tilfældet, venter til langt hen i Oktober, saa faar Planterne ikke Tid til at vokse fast, og de har derfor ikke Kræfter til at modstaa den pludselige Forandring i Varme- og Fugtighedsforhold, som de bliver underkastede ved den hurtigt paafølgende Indflytning. De saaledes sildigt indplantede Planter, afgiver i alle Tilfælde et ynkeligt Skue og dør ofte ud.

Stedsegrønne Træer plantes nu. Fleraarige Blomsterplanter, der blomstrer om Foraaret omplantes og deles.

Frø af urteagtige Calceolarier — de bekendte skovblomstrede, tigrede — saaes nu i Potte. Frøet dækkes kun ubetydeligt med fint Sand.

Juridisk Raadgiver.

1. Kan det forbydes en Seminarist, der har gennemgaaet Seminariet, men som paa Grund af Sygdom ikke har den endelige Eksamen, at modtage nogle Børn til Undervisning, hvis Forældre har opfordret til det, da det er i et Sogn, hvor Børnene har over ½ Mil til Skolen?

2. Kan det i det hele taget forbydes nævnte Seminarist at oprette en privat Skole i dette Sogn, i hvilken der vil blive givet Undervisning i Realfagene, idet flere af Beboerne ønsker, at Børnene faar Undervisning efter samme Maalestok, som der bydes i en Realskole?

J. C.

Til 1. Nej. Privat Undervisning er efter dansk Lovgivning en fuldstændig fri Sag.

Til 2. Nej. Til at oprette en privat Skole uden for København udkræves ingen Tilladelse; men enhver som helst har Lov til det.

* * *

1. Hvor lang Tid behøves for at blive Dyrlæge, naar man har Præliminæreksamen?

2. Hvilke er de Fag, som man skal lære, eller i alt Fald de, som er de vigtigste?

Th. N. i T.

Til 1. Samtlige til Veterinærstudiet hørende Fag gennemgaas ved Veterinær- og Landbohøjskolen i en Tid af 3¾ Aar, hvoraf det sidste Halvaar fornemmelig anvendes til praktisk Uddannelse.

Til 2. Undervisningen omfatter følgende Fag: Fysik, Kemi, Plantelære, Dyrelære, Anatomi og Fysiologi, almindeligt Husdyrbrug, Beslaglære, Farmakologi og Farmaci, Pathologi og Therapi, pathologisk Anatomi, Kirurgi og Fødselshjælp, veterinær Retslære; endvidere en Række praktiske Øvelser.

* * *

1. I Maj 92 var jeg til Hegnsynsforretning, hvor jeg gik ind paa at hegne til 1ste August 93; men jeg udtalte, at „saafremt jeg solgte, hegnede jeg ikke," hvilket alle indrømmede, ogsaa min Nabo; men dette Forbehold blev ikke tilført Protokollen. Ejendommen solgte jeg i Fjor Sommer, men huskede ikke at bemærke dette ved Handelen, da jeg ogsaa mente, at naar jeg solgte, var jeg fri. Hvorledes skal jeg forholde mig, og kan jeg tvinges til at sætte min Part af Hegnet? Jeg flyttede ca. 2 Mil fra Ejendommen.

2. Jeg har udstedt en Obligation paa et Laan, og Vedkommende har indlagt denne i Overformynderiet, da en Del af den skal være Arv til vedkommendes Datter — Faderen er nemlig død. Er jeg forpligtet til at betale Renter til Overformynderiet, da det ikke bemærkes i Obligationen?

J. S.

Til. 1. Naar det nævnte Forbehold virkelig blev taget under Hegnsynsforretningen, er det en Forsømmelse fra Spørgerens Side, at han ikke sørgede for, at det blev tilført Protokollen. Kan han imidlertid trods denne Omstændighed godtgøre, at han kun har paataget sig Hegnspligten under den anførte Betingelse, vil han dog ikke ad Rettens Vej kunne tvinges til mere, end han virkelig har paataget sig. Naar Spørgeren saaledes ikke kommer til at hegne overfor Naboen, vil denne i Henhold til Hegnslovens § 3 kunne kræve af den ny Ejer, at han mod ham sætter og vedligeholder halvt lovligt Hegn.

Til 2. Spørgeren er kun pligtig til at betale Renter til Overformynderiet, for saa vidt Rente-Ydelsen ikke derved bliver byrdefuldere for ham, end den hidtil har været.

* * *

1. Er der lovbestemte Regler for, hvad en Præst maa tage i Betaling for Udfærdigelsen af Attester?

2. Er der ingen Præste-Attester, som kan fordres gratis?

J. H.

Til 1. Jo. Ifølge Forordning af 7de November 1827, kan Præsten for Attester fordre 33 Øre af Husmænd, Indsiddere, Tjenestetyender, Haandværkssvende og Folk i lignende Stilling, og 66 Øre af alle andre; for Skudsmaal og Skudsmaalspaategninger maa dog kun fordres 25 Øre. De københavnske Præster maa i alle Tilfælde tage det dobbelte.

Til 2. Jo, navnlig Attester til Brug ved noget offenligt Anliggende, Attester om forsøgt Mægling i Skilsmissetilfælde og Attester, som meddeles for at bruges ved Ansøgninger om Pensioner eller anden Understøttelse af det offenlige eller for at kunne oppebære Pensionen eller Understøttelsen.

* * *

Til T. T. i S. Naar De nu — 3 Aar efter, at De har aftjent Deres Værnepligt som Rekrut — ønsker at blive uddannet til Underofficer, kan De prøve en Henvendelse til Deres militære Afdeling. Naar denne da vil anbefale Dem, og De bestaar Adgangsprøven til Korporalskolen, vil De allerede i Foraaret 1894 kunne være Korporal. I det følgende Efteraar begyndes der paa Sergentskolen, og naar denne er gennemgaaet, vil De i 1895 kunne faa Ansættelse som Sergent, for saa vidt der indtræder Pladsledighed. — Ansøgning om at komme ind til Eftertjeneste til førstkommende Oktober i Stedet for til næste Aar indgives til Krigsministeriet (København K.)

N.B. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Indhold: Frelst, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Fortsættes.) Fra et Hedesogn for 60 Aar siden, af C. A. Thyregod, I. Moderglæde, Billede. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) Koen og Gedebukken, Fabel af Leo Tolstoy. Guds Beskærmelse. Fra Bagindien, af Fr. R., med 2 Billeder. Havebrug. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 50. Søndag den 10. September. 1893.

Frelst.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

(Fortsat.)

Og Grete fulgte ham med Liv og Sjæl, medens hendes store Øjne, der skinnede i det blege Ansigt, fæstede sig snart ængsteligt, snart beundrende paa ham. Og denne Tro, der saa ubetinget lyste ham i Møde, gjorde stundom det digtede og drømte til Virkelighed for ham.

Efter endt Rast vandrede de ind i Skoven. De strejfede om langs Vej og Sti eller løb saa muntre som unge Raadyr over det fjedrende Grønsvær. En Plet med Skovmærker, en helt udsprungen Bøg var nok til at drage dem bort fra den slagne Vej. Han vedblev at fortælle, og hun pyntede hans Hat og Trøje med Blomster og Løv.

„De siger nu skal der være rigtig Krig, og at Karle her fra Egnen skal med," henkastede hun, da hun havde sat ham Hatten paa det lokkede Hoved.

„Det hørte jeg ikke noget til inde i Horsens. Hvem har fortalt det?"

„Aa, det var blot min Bedstefader og Jonas Tækker og de andre i Dag."

„Har de været hjemme hos jer i Dag?" spurgte han, som var han pludselig bragt ind paa en ny Tankerække.

„Ja vist, de sad og drak, men gik snart igen."

„Naa ja, Turen er vel opgivet, den kunde ogsaa blevet vovsom nok," mumlede han, uden at ane den stille Glæde disse Ord vakte hos Pigen. „Sagde de ellers noget?"

„De talte mest om Krigen, som de mente, vilde koste manges Liv og Helsen . . . . Det er ogsaa grueligt at tænke sig, at Folk saadan slaar hverandre ihjel. Hvad vilde du gøre, Elias, hvis der kom Bud efter dig?"

„Gaa med, naturligvis. Saa kom jeg da ud. Og Folk bliver da ogsaa til noget i Krigen. Det gælder om at have Mod og Lykke. I Frankrig er der en Mand, som fra simpel Soldat er bleven General og siden Kejser i Krigen. Og husker du Tordenskjold, ham Jonas Tækkers Fader havde været med til at slaas under. Han var kuns Skrædderjung og gemen Matros fra først af og blev til sidst den største Søkæmpe, befalede over hele Flaaden og jog Svensken ud af Landet."

„Tror du, det kunde gaa dig saadan, Elias?" spurgte Grete med en Beundring, der lod hende selv tro det.

„Hvem ved det . . . . Men lad der kun komme Krig, jeg skal ikke have Haanden langt fra Bøssen. Helst vilde jeg til Søs, paa et stort Skib, hvor Admiralen selv var om Bord. Du kan stole paa, jeg skulde passe mine Ting, holde min Sabel blank som Sølv og rette Kanonen til, naar vi skulde give Ild. Og bedst som jeg saa staar i Tummel og Røg, og Kuglerne piber hen over Dækket og river store Splinter af Masterne, saa gør Admiralen Tegn til mig, og saa peger han over paa Fjendens Skib, hvor Flaget vajer. „Hvem, der kunde pille os det Tøjeri ned," siger han. Og jeg sigter mod Mastetoppen og fyrer, men det nytter ikke, Flaget sidder der endnu. Saa laaner Admiralen mig en Pistol, og jeg skyder Flaget i Laser og Trævler, men det bliver ved at flagre deroppe i Røg og Damp. „Det lader sig ikke gøre," siger Admiralen og vender sig bort. Jeg lader en af Kammeraterne passe min Kanon, gør en Jolle løs, sætter den i Vandet og ror ind paa Fjenden, hvor jo ikke en Sjæl lægger Mærke til den Æggeskal. Jeg entrer Admiralskibet, og medens alle har travlt med at lade og skyde og tage sig af de saarede, saa klatrer jeg op i Masten og tager Flaget ned, og ingen ser det, for Røgen svøber sig som Skyer omkring mig, og Kanontordenen gør alle døve. Og jeg kommer over paa mit eget Skib igen, og jeg rækker Admiralen det fjendtlige Flag, idet jeg siger: „Er det ikke rigtigt, Hr. Admiral?" — „Jo, min Søn," svarer han, og da Kanonaden og

En laplandsk Fører.

Slaget er endt, saa lader han Musiken spille op og gør mig til Officer, og naar han træffer Kongen, fortæller han ham hele Ne'ligheden."

„Jøses, Elias, Gud ved, om en anden kommer til at se dig i den Stads."

„Ja, vist gør du saa, lille Grete. Nu skal du se, du bliver snart rask, i Eftermiddag ser du jo ud som en Rosensblomme. Og naar jeg saa kommer hjem, rider eller kører jeg ud og ser til jer paa Overdrevet, og jeg lader et splinternyt Hus bygge til din Bedstefader og giver ham Jord til, saa han kan holde en fire-fem Køer, og du skal faa en køn Stadsstue at sidde i, hvor der er Fjællegulv og rigtig Laas for Dørene."

„Ja, vi kunde trænge dertil," faldt hun ind, greben som hun var af hans Fantasier, „det baade regner og sner ned til os gennem Taget derhjemme, og Dørene klaprer og smelder om Natten i Blæsten; mangen Stund har jeg ligget og været ræd for, at det hele skulde ramle sammen over os en Nat, bedst som vi sov .... Men tror du nu ogsaa, du faar Evne til alt det?"

„Til meget mere!"

„Jøses, hvem der kunde som du!"

„Ser du, lille Grete," vedblev han og lænede Nakken tilbage mod en Træstubs bløde Mos, „det er en smal Sag, naar jeg først kommer ud og faar Plads til at røre mig. Stikker jeg først een Prise i Lommen, saa yngler Pengene videre, Sølv vil til den rige Mand, som Vand vil til Strand, de siger for et gammelt Ord .... Og det skal ikke blive ved, hvad jeg vil gøre for din Bedstefader og dig, lille Grete. Først køber jeg mig en Herregaard, helst den her i Sognet, hvis den bliver til Salg, og saa gør jeg alle Bønderne her paa Godset til Selvejere; hver faar sin Lod i Ager, Eng og Skov — nej, Skoven vil jeg dog maaske selv beholde for Jagtens Skyld, men de skal faa Lov til at sætte deres Svin paa Skov uden Oldengæld. Ingen Trælle mere skal der være, som fri Folk skal de allesammen sidde paa deres Eje, og saa indforskriver jeg Folk, som skal lære dem at dyrke Jorden, som de gør i andre Lande. De faar den dobbelte Avling, og de kan holde de bedste Kreaturer, ja, du kan tro, der skal blive Lykke og Velstand .... Du skal faa de bedste Malkekøer, du vil ønske dig, og ude paa Overdrevet, hvor Vinden nu fyger mellem Krat og Lyng, planter vi den dejligste Skov, saa du kommer til at bo i Solskin og Læ alle dine Dage."

Hun lyttede troende og beundrende til hvert af hans Ord. Og medens han vedblev at tale om sine Drømme, der i de milde Foraarsluftninger og lyse Solglimt fra Løvet fik noget af Sommerfuglens korte, straalende Liv, tog hun paa ny hans Hat og omvandt den med en Krans af Skovmærker, og idet hun atter satte den paa hans Hoved, tænkte hun med hemmelig Fryd paa, at saa smuk som han sad der, var der ingen af de andre Piger i Landsbyen, der saa ham.

Atter strejfede de om i Skoven paa Lykke og Fromme. De saa efter Fuglereder, ledte efter Kildevæld og plukkede de sjeldneste Blomster, hermede Stærens Fløjten og Skovduens Kurren efter og listede sig efter Gøgen for lønligt at iagttage den sky Fugl, naar den kaad og med brusende Fjer sendte sine gækkende Kuk ned fra de friskudsprungne Grene.

Den syge Pige fik Rødme i Kinderne, hun spøgte og lo og syntes, at hun aldrig som i Dag havde prøvet at være ung og glad. En heftig Attraa efter at leve, juble og tumle sig blandt unge Kammerater flammede op i hendes fattige Blod. Hun ænsede hverken Stakaandetheden eller de smaa smertefulde Stik, som nu og da foer gennem hendes Bryst, saa optaget var hun af de Toner og det Liv, der gærende, flimrende og syngende drog hende forbi.

Paa hver smuk Plet, de fandt, kastede de sig ned i Græsset, pyntede hinanden med de plukkede Blomster eller dængede hinanden til med Græs og Løv. Og saa nød de Duften og Solskinnet, som to unge Kid der første Gang er paa Engen.

Men henimod Aften gemte Solen sig bag tunge graa Skyer. Endnu et Øjeblik spillede dens Lys paa Skyernes Rande med guldvirket Pragt, men lige saa hurtig slukkes den sidste Strime, og en kold Gysning sneg sig hen over Mark og Skov. Lidt efter laa Landskabet hyllet i et underligt trist Halvmørke, og en bitterlig klam, isgraa Taage bølgede ind fra Hav og Fjord.

Grete følte sig paa een Gang usigelig mat. Hendes Fod vaklede, saa hun hvert Øjeblik snublede paa Vejen og gled i det vaade Græs, en isnende Kulde omsluttede alle hendes Lemmer, og en frygtelig Svimmelhed greb hende, idet Taagen lagde sig for hendes Blik.

Hun opbød hele sin Smule Kraft, hele sin unge og sejge Vilje for at holde sig rank og fast. Og Elias var endnu for optaget af sine Planer og for fyldt af sin egen Sundhed og Glæde til straks at give Agt paa den Forandring, der tegnede sig paa hans Venindes gustne Kind.

Først da hun vaklende greb efter hans Arm, og et heftigt Hosteanfald fik Blodet til at pible ud af hendes Mund, saa han, hvor angreben hun var. Han løftede hende op i sine Arme og bar hende hen paa et græsblødt Leje, hvor hun hurtig sank hen i en halv bevidstløs Tilstand.

Han trak sin Trøje af og svøbte den forsigtig om hende, knælede derpaa ned ved hendes Side, medens hun laa med lukkede Øjne og drog Vejret tungt. En kold Susen hvislede gennem Grenene, Taagen væltede frem i stedse tættere Lag, og snart begyndte det tillige at mørknes. Fuglesangen døde hen i smaa ængstelige Pip, kun en enkelt Gang lod Solsorten en smeltende blød Fløjtetone klinge inde fra Underskovens Mørke.

Og som Knøsen nu sad og nærmere betragtede den dødssyge Skabning, der rystede under de tynde Klæder, svandt det Fortryllelsens Skær, der havde været over deres muntre Samliv om Eftermiddagen. Det var, som han nu først ret saa, hvor ynkelig mager og afpillet hun var, hvor nøje Døden havde mærket hende. Og hendes fattige Søndagsdragt, der tyndslidt og falmet faldt sammen om hendes Lemmer, bidrog yderligere til at fremhæve hendes forkomne Udseende.

Saa faldt Tankerne paa hans egen Stilling. Videre var han med al sin Drømmeflugt ikke kommen end til at sidde her hos Sognets fattigste Pigebarn, hos Skøjeren Mads Knaps Datterdatter, hvis Moder var en Landstrygerske. Enhver Karl i Byen vilde betragte det som foragteligt at give sig af med Grete, og nu havde han strejfet om med hende hele Eftermiddagen og kom sagtens til at følge hende hjem, saa vilde Folk tale højere om, at de var Kærestefolk. Og det var ham, der higede højere end alle de andre, stræbte efter Verdens Rigdom og Ære.

Videre var han ikke naaet end at omgaas Sognets Skøjerpak og selv halvvejs at blive regnet med til Udskudet. Saa ringe Tanker nærede man om ham, at naar han kunde faa Mads Knaps Tøs og Knaldhytte, saa burde han være tilfreds.

Hun rørte sig under Trøjen og saa op paa ham med et Par store rædde Øjne.

„Er du ked af at vente paa mig, Elias?"

„Nej, vi skal naturligvis følges ad hjem," svarede han.

„Ja, naar jeg blot maa hvile mig en lille Smule til," hviskede hun med barneblød Stemme, „men jeg tør heller ikke saa godt ligge alene."

„Har du det ikke bedre?"

„Jo, jeg tror det nok .... Aa, nylig var jeg saa rask og glad, ved du nu, hvad jeg ogsaa tror?"

„Nej, lille Grete."

„Nu dør jeg, jeg mærker, det kan ikke tøve mange Dage, men jeg føler mig slet ikke bedrøvet derover. Hvor i Dag har været en lys og velsignet Dag for mig herude under Vorherres blaa Himmel. Blot det maa forundes mig endnu at se min Bedstefader."

Elias saa til en anden Side; der fattedes ham Mod eller Evne til at sige hende et trøstende Ord.

Lidt efter tørrede hun et Par store Taarer af Øjnene og gjorde Forsøg paa at komme op. Elias støttede hende, men da hun ved hans Haand havde listet sig nogle faa Skridt frem, maatte han tage hende op i sine Arme og bære hende videre.

Det voldte ham ikke synderlig Anstrengelse. Han var stærk og udholdende som en Hest, og hun spæd og let som en lille Fugl. Rask skred han henad den grønne Skovvej med sin Byrde, medens hun lagde sit Hoved tæt ind til hans Skulder og lukkede Øjnene.

Fra Skoven kom de ind ad Overdrevet. Skønt han følte oprigtig Medlidenhed med den syge Stakkel, ønskede han dog ikke, at nogen af Byens Folk skulde se dem. Derfor holdt han sig i Brynet af Kratstrækningerne, der gennemkrydsede Overdrevsjorden, og efterhaanden kom Taagen og Aftenmørket og hyllede Landskabet i et tæt, uldgraat Forværk.

I Læ af en gammel Kæmpehøj, der var klædt med Egepurre og enkelte halvt udgaaede Træstammer, lagde Elias sin Byrde fra sig for at hvile ud i nogle Øjeblikke. Sveden strømmede ham ned over Ansigtet, og hans Træsko var blevne tunge af opsamlet Muldjord. Grete følte sig stadig daarligere og vaandede sig sagte under Smerterne. Paa een Gang foer hun skræmt op ved at se Højens mørke Kuppel tone frem gennem de graahvide Taagemasser; det stormpiskede Krat og de svajende Grene antog alle Haande besynderlige Skikkelser for hendes febersyge Blik.

„Hvad var det, Elas?" udbrød hun, spændt lyttende. „Et Skud! .... Hørte du ikke noget?"

„Nej," svarede han og tørrede ivrig Sveden af Ansigtet.

I næste Øjeblik rungede atter et Skud med en dump Lyd gennem Taagen.

„Det kom nede fra „Munkens Sig"," sagde hun og sad med et Sæt i rank, oprejst Stilling.

Han havde lagt Øret ned mod Græsset og lyttede.

„Der er Folk ude i Aften paa en eller anden Jagt," hviskede han, „jeg kan kende Ridefogdens Stemme .... Og nu lød der et Signal lige som et Fugleskrig, det var Mikkel Kniv."

Han rejste sig op, spejdende ud i den taaggraa Luft.

„For Guds Skyld, Elias," mumlede hun bønligt, „gaa ingen Steder, bliv her, gem dig!"

„Det har ingen Fare," svarede han, „jeg gaar blot om paa den anden Side af Højen, der hører jeg bedre, maaske jeg ogsaa kan skimte noget .... Skulde de gamle Rævepelse alligevel have vovet sig til Fjorden i Dag og være gaaede i Fælden?"

Grete bad ham atter blive i det tætte Skjul,

men et Hosteanfald kvalte hendes Stemme, og imens fjernede han sig med raske Skridt om Højen. Fra en Jordkam var her fri Udsigt i Syd over lange nøgne Hovagre, der gled af mod langstrakte Mose- og Engstrøg opfyldte af Vandløb og Ellegrupper. Det var, som Taagen et Øjeblik lettede, og inde under dens askegraa Svøb saa han to Mænd ilsomt skynde sig i Retning af Skoven, som han og Grete nylig havde forladt. Straks efter lød Hundeglam nede fra Dalstrøget, og op over Agrene, i de flygtendes Spor, kom to store Hunde halsende, efterfulgte af tre Mænd. En af disse skød en Bøsse af, fra Flygtningerne forude lød en Ed og et Brøl, det forekom Elias, at de sagtnede deres Løb, men han saa dem forsvinde i Skoven, forinden de blev indhentede af deres Forfølgere.

Endnu stod han og lyttede en Stund, og først da alt var forsvunden bag Taage og Skov, vendte han tilbage til Grete, der laa og kaldte paa ham med svag Røst.

Han bebrejdede sig selv, at han var gaaet bort fra hende og havde ladet hende ligge syg og hjælpeløs i det vaade Græs. Da han løftede hende op i sine Arme, saa han, at hun havde haft et stærkt Hosteanfald med Blodopkastning. Mødig og træt, i en hviskende Tone som et Barn bad hun om at komme hjem i sin Seng og sove godt og længe i den dybe, tavse Nat.

Saa bar han hende hjem. Huset laa ganske øde og menneskeotomt, og omgivet af Overdrevets tætte, fugtige Skovtaage som det var i den stille Foraarsaften, syntes det en lille, forfalden Verden for sig selv, en udslukt Ruin, en bragende Murstenshob, hvor de kunde drømme og dø, uden at nogen bekymrede sig derom, før en forvirret, støjende Landsstrygerbande en Dag traf paa Stedet.

Elias lagde Pigen i Sengen og dækkede hende varsomt til med de gamle hullede Dyner. Paa Loftshylden fandt han en Trælysestage med en Stump Tællelys, som han tændte og anbragte paa et lille Bord tæt foran Sengen. Selv satte han sig paa en gammel Halmstol ved Hovedgærdet og betragtede en Stund det blege Pigeansigt, der hvilte paa Puden, og som allerede havde noget af Dødningens uhyggelige Hulhed.

Saa trak hun Vejret dybt og slog Øjnene op. „Saa du nogen derude ved Højen, Elias?" spurgte hun, „du blev saa længe borte."

„Der var Folk ude, som du hørte, men jeg kunde ingen skelne i Taagen."

„Gud ske Lov, at du ikke er med Elias," vedblev den syge, lige som halvt for sig selv. „Ved du, hvad jeg tænkte paa, da jeg laa alene derude i Græsset og kaldte paa dig? Hvad om du nu var løben ned ad „Munkens Sig" til, hvor de skød? Maaske du havde forstaaet Mikkel Knivs Fugleskrig, maaske trængte de til din Hjælp, og du vilde være med og dele Faren. Dernede skød de paa hverandre, andetsteds kører de maaske i Nat store Fragtlæs af Smuglerkram ind til Horsens, der er noget at vinde, og du vil jo være rig og stor, Elias! Ja, kunde du blive det, gjorde det ingenting, om jeg var bleven liggende derude; men i Nat sker der bestemt en Ulykke."

„Hvorfor har du saa sørgmodige Tanker?" svarede han. „Var de gamle ved Fjorden i Nat, skulde jeg været med, men det kan jeg alligevel knap tro. Jeg skulde haft Bud senest i Morges, og ellers havde der ligget Besked, som der plejer, nede i „Munkens Sig", men jeg saa efter, da jeg i Formiddags gik til Horsens.... Nej, det hele er nok snarere en Smule Krybskytteri, som Mikkel Kniv er ude paa."

Under disse Ord dækkede han hende omhyggeligere til, men hun greb næsten heftig fat om hans Haand med begge sine og hviskede:

„Lover du at blive hos mig, Elias? . . . . Aa, du maa ikke gaa, hører du! Du er den eneste, jeg har, den eneste, der tænker paa mig. Hvis du gik, blev her saa mørkt og ensomt omkring mig; jeg tror, jeg løb ud i Vildelse og gjorde noget ondt . . . . Ak, nej, jeg kan jo knap røre mig, knap løfte en Haand, nej, jeg blev nok liggende ganske stille og døde."

„Jeg skal nok blive, til din Bedstefader kommer hjem," lovede Knøsen med saa megen Trøst, han kunde lægge i sin Stemme.

„Ja, Bedstefader, han er med," mumlede hun, „Vorherre holde sin Haand over os alle."

En Stund blev der Stilhed. Trækvinden fik Lyset til at vifte. Udenfor saas Taagen bølge i vage og sære Skikkelser over Marken, nu og da gennembrudt af Maanens Lys. Grenene, der duvede over Hyttetaget, susede sagte.

Fra Kjolelivet, der laa slængt til Side paa en Trefod, tog hun Søljen frem og betragtede den paa ny, idet hun drejede den mellem sine smaa magre Fingre.

„Hvor den er køn," hviskede hun, fortabt i Beundring. Saa fæstede hun Smykket i sit graa Særkeliv over det indtærede Bryst, og med et underlig lyst Barnesmil i Blikket spurgte hun:

„Maa den være min, blot nogle Timer, blot saa længe, til jeg falder i Søvn? Saa kan du endda i Morgen give den til Marie."

Han nikkede.

Hun satte Søljen bedre til Rette og laa længe og betragtede dens funklende Glans i det fattige Lysskær.

Pludselig foer hun med et Sæt op i Sengen, og som om hun i sin Sygdom besad klarere Sanser end han, fæstnede hendes store, mørke Øjne sig ved Ruderne, idet hun raabte:

„Hvem var det, Elias, saa du det ikke?"

Han tyssede paa hende som paa et Barn og vilde have hende ned under Dynen igen. „Det er Taagen derude, som du ser, lille Grete, du er syg, læg dig nu til Ro."

„Nej, der var et Ansigt ved Ruden, uh, et fælt Ansigt, som grinte herind . . . . Aa, nu bliver jeg saa bange, og jeg var dog saa tryg før." Og sitrende af Angest sank hun sammen paa sit Leje.

Men nu hørte Elias listende Fjed bag Døren, denne aabnedes paa Klem, og Mikkel Knivs Hoved kom til Syne.

„He, he, ja, jeg kommer vel lidt til Ulejlighed," skrattede han og dukkede helt ind i Stuen, hvor han forsigtig saa sig om og vejrede som en Støver. „Jeg vil saa Satans nødig forstyrre saadan et Par Turteldue, men det er en splitterpinende Nødvendighed, jeg skal herind."

Næsten i det samme forsvandt han i Husets Bagrum, hvor en Stige førte op til Loftet. Deroppe — vidste de to i Stuen — at Smuglerne gemte en Del Værdisager, som de Tid efter anden saa Lejlighed til at stikke til Side. Ingen af de to sagde noget, men begge havde lagt Mærke til Mikkel Knivs forstyrrede Udseende, hans forpjudskede Haar og Skæg og blodunderløbne Øjne. Hvad var der sket?

En Stund hørte de ham pusle og rumstere deroppe, men endelig kom han tilbage med noget skjult i en Sæk under Armen.

(Sluttes.)

Fra et Hedesogn

for tresindstyve Aar siden.

Af E. A. Thyregod.

II.

Egentlige Tiggere strømmede ind fra andre Egne i saa meget større Tal, som Sognet var i Ry for Velstand og Godgørenhed. I et Hus, hvor man holdt paa sin Agtelse, lod man ingen gaa tomhændet bort. Man fandt dog, at det let kunde gaa for vidt, og derfor holdt man Stodderkonge. Den daværende Stodderkonge hed Hans Tornvig, og hans Berømmelse er ikke uddød endnu. Han havde været gift og bosat, havde ogsaa været en dulig Arbejder, men hans utæmmelige Lidenskab for Kortspil havde gjort det umuligt for ham at eje noget. Nu var han gammel og havde ikke noget, der lignede et Hjem, men vandrede om i Sognet og passede paa Tiggere og Kæltringer. Føde og Natteleje fik han, hvor han kom frem, men det var paalagt ham, at han ikke alt for hyppigt maatte gæste paa det samme Sted. Dette Paalæg holdt han sig nogenlunde efterrettelig. I Regelen var han ganske velset, og man gad nok høre paa hans Krøniker, især vi unge, som ikke havde hørt dem alt for tit.

Han havde nemlig oplevet en hel Del, havde været i Krig, havde tjent i Sønderjyllands Marskegne, ja endog paa Vesterhavsøerne, navnlig paa Den Pelvorm og i Ditmarsken. Han løj og pralede, som det stod prentet for ham, men han var alligevel morsom at høre paa. Nu og da vilde han gerne deltage i et Arbejde, der ikke oversteg hans Kræfter; thi doven havde han ikke været, men fik han saa et Par Skilling for en ydet Haandsrækning, havde han ikke Hvile eller Ro, inden han kom til at spille Kort og kom af med dem igen. Et Spil Kort og et Stykke Kridt førte han altid med sig; over sit stadige Uheld i Kortspil trøstede han sig selv og opbyggede andre ved at fortælle om de store Summer, han i sin Tid havde vundet i Spil.

Som Stodderkonge var han udrustet med en stor jærnbeslagen Stav, som han dog ikke maatte slaa med, naar han ikke blev angreben; af Naturen var han udrustet med et stort Mundtøj, ypperligt egnet til at skælde ud med, under uafladeligt Spytten og Sprutten. At skælde ud var ikke forbudt ham. Naar han traf en Tigger, skulde han føre denne eller i det mindste dens Pose til Sognefogden. Hvad der blev af de saaledes konfiskerede Poser og deres Indhold, ved jeg ikke, og sandt at sige blev deres Tal næppe stort. Det laa ikke i Sogneboernes Natur, saa lidt som det var efter de stedlige Myndigheders Ønske, at gøre Fattigfolk Fortræd, de vilde blot hæmme det stærke Overhæng i Almindelighed. Var en Tiggerske — det var i det hele mest Kvinder, der gik og tiggede, og Mænd havde Hans Tornvig ikke stor Lyst til at binde an med — var altsaa en Tiggerske eller et

Tiggerbarn i Fare for at blive greben, saa var Husmødrene altid villige til at yde et Skjulested og overfor Stodderkongen nægte vedkommendes Nærværelse. Mændene havde nok en stærkere Følelse af deres Pligter overfor Sognets Vedtægter, men de lukkede dog gerne et Øje for deres Koners Forræderi. Og naar Forretningen gik allerheldigst, saa Stodderkongen fik en Lovovertræder bragt til Sognefogden, saa endte det gerne med, at Synderen fik en alvorlig Formaning og derefter fik Lov til at gaa uden videre Ulæmpe, tit dog først efter at have faaet Mad og Drikke af Sognefogedkonen.

Naar en Stodderkonge fandt saa liden Understøttelse i sin Kaldsgerning og endog saa denne modvirket paa alle Kanter, kunde han let tabe Mod og Virkelyst. Saaledes var det gaaet Hans Tornvigs Formænd i Embedet, og saaledes gik det hans Eftermænd. Han alene vedblev ufortrøden og nidkær at virke i sit Kald, hvor meget han end blev holdt for Nar, og dette er det ogsaa, der fortrinsvis har bevaret hans Eftermæle gennem de følgende Slægtled. Heldigvis var det ham tilladt at lade Naade gaa for Ret, naar han fandt det passende, saa han nøjedes med at drive den uberettigede Gæst ud af Sognet. Denne Udvej brugte han ofte, og den gamle Mand satte Næsen højt, naar han med Herskerstaven skuldret kom skrævende ad Vej og Sti, drivende foran sig i nogen Afstand en gammel krumbøjet Mand eller skulende Kvinde, med Tiggerposen paa Ryggen. Sine fleste Sejre vandt han i aaben Mark, hvor der ingen var, som kunde blande sig i Sagen, og han gavnede virkelig i sit Kald, for saa vidt som Tiggerne var bange for ham og skyndte sig bort, naar de vidste, han var i Nærheden. Ofte blev et Hyrdebarn i Marken prajet og adspurgt, om „Fattigfogden" — det var hans officielle Titel — vidstes at være nær. Svaredes der ja, saa blev Følgen gerne en ilsom Flugt ud mod Sognegrænsen.

Oppe mellem Sandbrinkerne ved Adelvej — hvorledes den gamle, idet brugte Hedevej havde faaet det Navn, ved jeg ikke — opsøgte han mig en Dag, da han havde hørt, at jeg havde tabt min Lommekniv. Et saadant Redskab mentes en Hyrdedreng ikke at kunne undvære, og naar Drengen havde nogle Skillinger, vilde Hans Tornvig nok slaa en lille Handel med ham og barbere ham saa smaat. I min Drengetid var det ikke saa meget nemt at narre mig i Pengesager; siden jeg blev ældre, kan det overmaade let lade sig gøre. Vi sad længe og vrøvlede om Handelen, der var en af hans Knive, jeg havde Lyst til, men jeg fandt, han holdt den for dyr. Saa blev han lidt arrig og begyndte at spytte og sprutte, og saa rejste jeg mig, men fik da at se, at der kom en Kvinde ad Vejen med en Tværsæk over Skulderen. Jeg gjorde ham opmærksom derpaa, og nu kom han ogsaa paa Benene.

Finnefamilie, samlet uden for sin Bolig.

„Ptøj!" spyttede han. „Det er Ellen Marie fra Gludsted. Hun skal faa en Ulykke."

Konen saa hans velkendte Skikkelse og standsede; men efter et Øjebliks Betænkning gik hun paa med Dødsforagt.

„Vil du væk! F..... skal flytte og føre dig ud af Sognet!" raabte Stodderkongen og hævede sin frygtelige Stav.

„Hej! hej! Du skal ikke tage det saa haardt, Hans Tornvig. Jeg har vel Lov til at gaa ad Vejen!"

„Pløj! En Tiggerkvind! En Kæltringkvind! Nej, min sæl har du ikke."

„Du er selv mere Kæltring, end jeg er, Hans Tornvig. Det har du været alle dine Dage. Jeg tigger slet ikke, kan jeg fortælle dig."

„Hvad farer du da efter?"

„Kommer det dig noget ved? Jeg behøver ellers ikke at dølge det. Jeg vil ned til Bjerggaarden, hvor jeg er kendt med Konerne. Den gamle har jeg kendt i alle mine Dage, den unge har jeg baaret paa min Arm, da hun ikke var større end en Træsko."

„Løgn og Fandenskab!" raabte Stodderkongen. „Saa lille har hun aldrig været."

„Ved du kanske Besked med det? Var det dig og ikke mig, der tjente i hendes Forældres Hus, da hun kom til Verden. Hun var da mindre end et af de Svinetruge, du gaar med paa Fødderne, dit gamle Køllehoved!"

„Vil du holde din Mund og pakke dig, dit Asen!" raabte han forbitret.

„Du kan holde din Mund, hvor o. s. v." svarede hun.

Ordskiftet antog nu saa elegante Former, at det ikke kan gengives. Stodderkongen var meget dygtig til at skælde ud, men her havde han truffet sin Mester. Da hun blev ved at paastaa, at hun ikke tiggede, forlangte han at undersøge hendes Poses Indhold, men hun svor paa, at hun ikke vilde have hans beskidte Næver til at rode i hendes Sager. Hun forsøgte en omgaaende Bevægelse, men han foer hende i Møde med hævet Stav og drev hende tilbage. Og han blev ved at drive hende under stadig Udskælden, som hun rigelig gengældte, idet hun passede at holde sig i en vis Afstand. Jeg fulgte efter, dels af drengeagtig Nysgerrighed, og dels fordi jeg anede, at Konen havde sagt Sandhed med Hensyn til sit Kendskab til min unge Madmoder og hendes Svigermoder, og det var morsomt at kunne fortælle dem om den svære Krig. Begge de krigsførende Parter henvendte sig gentagne Gange til mig, som om det kunde yde dem moralsk Støtte at anraabe min ungdommelige Medfølelse.

Den ytrede jeg ikke, men det var dog mig, der gav Anledning til, at det blev staaende Kamp i Stedet for Tilbagetog og Forfølgelse.

„Hans Tornvig!" raabte jeg. „Nu er hun ude af Sognet."

„Din Pokkers Dreng!" udbrød han. „Hvad kommer det dig ved?"

„Ingenting," svarede jeg; „men jeg vidste ikke, om I kendte Skellet."

Det gjorde han maaske heller ikke, hun i alt Fald ikke; thi det var svært, som hun strammede sig op, da hun fik at vide, at hun var paa fredlyst

Grund. Nu lod hun sig ikke drive længer, men stod og affyrede den ene Salve værre end den anden. Hun lod til at kende alle Stodderkongens Ungdomssynder, og opfriskede dem for hans Hukommelse i deres værste Skikkelse. Han skaanede heller ikke hende, men enten hun nu ikke havde saa slemt et Synderegister eller han kendte det ikke, han kunde ikke nær hamle op med hende.

Hjorden krævede min Nærværelse, saa jeg blev ikke ved de stridende til Slutningen af Kampen, men jeg iagttog denne i Frastand og saa, at de krigsførende Magter til sidst gik hver til sin Side, da de vel sagtens begge var trætte af Skænderiet.

Det var ikke hver Dag, han fandt saa djærv en Modstander, hvorimod han ofte traf frygtsomme Kvinder og Børn. Dog somme Tider kom han i Kast med Mænd, og saa var det ham, der maatte løbe; thi modig var han kun over for de svage. Hans Stodderkongeliv var altsaa ikke en Dans paa Roser; thi private Sorger havde han ogsaa. Saaledes havde han en Søster, der voldte ham megen Kummer derved, at hun ikke vilde lægge sig til at dø. Hun var to eller tre Aar ældre end ham og var en skikkelig, enfoldig gammel Pige, der ved et langt Livs Flid havde bragt det saa vidt, at hun ejede sit eget jordløse Hus, gode Sengklæder og Gangklæder samt Bohave af nogen Værdi. Hvis hun døde, og han arvede alt dette, kunde der spilles mangt et dejligt Slag Trekort, inden det blev sat overstyr. Hans lydeligt udtalte Ønsker om hendes snarlige Død, voldte hende den største Ærgrelse, og hun sagde, hvad der vistnok var Sandhed, at han havde lovet en og anden god Ting af hendes Efterladenskab, for at de skulde bede med ham, at hun snart maatte opnaa et saligt Endeligt. De to gamle Søskende var saaledes bitre Fjender, eller rettere hun var hans Fjende; thi han var altfor letsindig til at han egentlig kunde nære Fjendskab mod nogen mere end et Øjeblik. Dette hans lette og lystige Humør havde noget tiltrækkende ved sig, saa at han ikke havde ret mange andre Uvenner end hans Søster.

Elvefart i Finmarken.

En Organist af Guds Naade.

(Ved A. Th. J.)

Den bekendte Mester i Kirkemusik Johan Sebastian Bach (┼ 1750) kom, mens han endnu var Hoforganist i Weimar, en Lørdag Aften rejsende til en Landsby. Det var blevet sent; Kroen saa hyggelig ud, Værten lod til at være en skikkelig Mand, og alt dette bevægede Bach til at blive der Natten over.

Næste Morgen, som han sad ved Frokosten, ringede det til Kirke. Værten trak sin Søndagsfrakke paa for at gaa i Herrens Hus sammen med sin Kone og indbød den fremmede til at følge med. Han roste Præsten meget for hans djærve og opbyggelige Prædiken; men det bedste, mente han, var dog næsten Byens Skolelærer; han kunde spille paa Orgel, saa Englene i Himlen maatte glæde sig derover.

Bach havde altid været en Ven af Guds Ord og hans Hus; han havde ogsaa taget Vorherre med paa Rejsen, saa Indbydelsen derfor paa en Maade var overflødig. Men hvad Værten havde sagt til Organistens Ros, var dog en særlig Spore for ham til at følge med den Skare, der, da Klokkerne hørte op at kalde, begav sig fra Kroen til Guds Hus.

Ved Kirkedøren forlod Bach sine Ledsagere for at aflægge sin Værkfælle paa Orglet et Besøg. Selv om end denne ikke var saa stor en Mester, som Værtens Dom lod formode, spillede han dog ret antageligt, og hans Sognefolk var derfor stolte af ham. Bach, som efter en tavs Hilsen havde stillet sig lige bag ham, undersøgte snart hans Fingersætning, snart Orglets Indretning, medens han alt imellem rystede paa Hovedet, naar Organisten, der efter Kromandens Udsagn spillede alt udenad, lavede gal Bas til Melodien.

Læreren blev snart opmærksom paa, hvorledes den fremmede saa ham paa Fingrene, og omsider vendte han sig om til ham og sagde i en gnaven Tone: „Gode Ven, det lader næsten, som om han ogsaa skulde forstaa sig lidt paa at spille Orgel."

„Aa ja, lidt," svarede Bach; „men desværre ogsaa kun ganske lidt."

„Naa," vedblev Skolelæreren uden at lade sig forstyrre i sit Spil, „saa kan han jo spille til Udgang, naar Gudstjenesten er forbi. Han kan jo lire af sig, hvad han vil, ganske efter Behag."

Prædikenen er endt, Salmesangen ligesaa og en Mand af Menigheden beder Udgangsbønnen, som det dengang var Skik. Skolemesteren rejser sig fra Orgelbænken for at give Plads for en anden Mester. „Se saa," sagde han, „han skal

En Bolig i Finmarken.

ikke genere sig. Kom bare frem med det bedste han kan."

Bach lader straks, som om han ikke er synderlig tilfreds med Sagernes Gang; men han sætter sig dog ved Orgelet og trækker Registrene ud. Blide Toner klinger gennem Kirken. Skolemesteren studser; men han skal snart blive endnu mere forbavset. Kunstneren har endt sit Forspil; de store Øjne tindrer som Ild under det bølgende Haar, og Tonestrømme af vidunderlig Art bruser i fyldige, klangfulde Harmonier ud under Hvælvingerne.

Et Øjeblik staar Skolelæreren som lynslaaet. Da udbryder han med en Røst, der skælver af Begejstring: „Enten er I en Engel fra Himlen eller ogsaa Bach fra Weimar!"

„Jeg hedder Johan Sebastian Bach," svarede Kunstneren, „og er fra Weimar. Alle mine Evner og min Kunst staar i hans Tjeneste, hvem Englene hist oppe priser med Lovsange."

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

Næste Morgen var Landsskriverens Gaard nedbrændt til Grunden. En tæt og kvælende Røg vedblev endnu at stige op fra de sammensunkne Murdynger, mellem hvilke sorte, forkullede Bjælkestykker og et enkeltstaaende Ildsted ragede i Vejret. Fra de nærmeste Byer strømmede Folk ned til Engene. Nogle dannede ørkesløse Klynger, medens de lod sig fortælle, hvad der var hændet, andre havde travlt med at udfinde deres savnede Slægtninge mellem de Lig, som Arbejderne drog frem af Gruset og derefter lagde i en Række hen under Piletræerne. Historien om den røde Gaard udbredte sig i hele Ditmarsken, der blev digtet Sange om Kampen. Overalt gav den fredløses Bedrifter Stof til Samtaler, enhver havde sit at fortælle og pyntede efter egen Opfindsomhed sin lille Brøkdel til det flete. Medens Vibens Navn saaledes, mere frygtet og hadet end før, lød fra alles Munde, lod han selv til at være sporløst forsvunden, efter Kampen i Landsskriverens Gaard havde ingen set ham i Ditmarsken. Jerremen skikkede flere Gange en talrig Hob af Byfolkene ned til Skovene ved Offenbyttel, som Dik Bøikens forklarede skulde være Landsfjendens Tilflugtssted. Mændene fandt Højen sløjfet, og de smaa Hytter omkring den nedbrudte eller afbrændte. Efteraaret havde kastet et tykt Lag af sit Løv ned over Ildstederne, et Bevis for, at de ikke var blevne benyttede i længere Tid. Hyrderne, som drev med deres Faar i Lyngen, og som før daglig saa den vilde Skare bruse hen over Heden, mærkede nu ikke mere til den, Vejene blev sikre, Kornlæssene drog uhindrede igennem Landet. Viben lod til at være forsvunden.

Saaledes gik Sommeren. Næste Efteraar rygtedes forskellige Overfald og Plyndringer af Ditmarskernes Fartøjer i Nærheden af den flade Kyst mellem Ejderen og Elben. Sømændene, som naaede Havn, fortalte om et bevæbnet Skib, de havde set ude paa Havet, medens bemandede Baade fra det roede ind imellem Holmene og gjorde Jagt paa enhver Sejler, som nærmede sig Landet. Rygtet herom udbredte sig i kort Tid, det voksede og antog snart en mere bestemt Skikkelse. Et Skib blev standset i Elbmundingen, en høj Mand med et langt, gult Skæg og væbnet fra Hoved til Fod gik om Bord paa det og spurgte, om de havde Ditmarskergods inde. Skipperen svarede nej og fik Lov til at drage videre. To andre Fartøjer blev tagne paa Kysten overfor Brunsbyttel Kirke, plyndrede og borede i Sænk, Folkene svømmede i Land, medens det skete. I Havnen ved Bysum laa fire Jagter, som nylig var vendte tilbage fra Norge med Tjære og Tømmerlast. En Nat vaktes Beboerne ved Skrig og Nødraab, Kirkeklokken i Norddorf klemtede, Himlen rødmede af Flammer og Røg. Der var stukket Ild paa Skibene, efter at man først havde varpet dem uden for Havnehovedet og lænket dem til hverandre, for at Ilden desto hurtigere skulde naa fra det ene til det andet. Luerne slog op igennem Lasten, Tømmeret brændte, Tjæren brændte, og omkring det flydende Baal roede to lange Baade, besatte med væbnede og jublende Mænd, som jog Søfolkene tilbage, naar de vilde gaa om Bord i deres Skibe for at redde eller slukke. Neppe fjorten Dage efter drev et sønderhugget Fartøj op paa Stranden ved Mielerhavn uden for Meldorf, det havde været boret i Sænk, men utilstrækkeligt til at naa Havbunden. Lasten var ødelagt af Søvand, Folkene laa dræbte paa Dækket.

Den, som foraarsagede alle disse Ulykker omkring paa Kysten, skildrede Øjenvidner bestandig som en høj Mand med langt, gult Skæg, Folkene kaldte ham Hans Pommerink, men det blev snart en bekendt Sag, at Hans Pommerink var Viben Peter som havde forandret Navn uden at forandre Bedrifter. Efter at han forlod Holsten, bosatte han sig paa Helgoland, hvor der fandtes to fortrinlige Havne, og fra hvis Kirketaarn man kunde holde bekvemt Udkig med ethvert Skib, som kom fra Ejderen, Bysum eller Elben. Vinteren over boede den fredløse og hans Mænd paa Øen, Frosten var streng, og Skibsfarten ophørte. Da Foraaret kom, drog de atter ud og begyndte deres tidligere Færd, mere rastløst og forvovent end nogen Sinde før.

En Aften sad Viben oppe paa en af de høje Kalkstensklipper, der danner den lille, gule Ø. Han støttede sine Arme paa Knæene og hvilede Hovedet i begge Hænder, medens han med et sørgmodigt Udtryk vedblev at stirre over mod det flade Ditmarskerland, som i Horisonten udbredte sin nøgne Strand foran ham. Alt, hvad Øjet mødte denne Aften, var Tavshed og Hvile. Solen gik ned bag Klippen, dens varme Lys faldt endnu henover de talrige Fiskerbaade og Garnene, som var ophængte langs med Kysten; selv Havet syntes at slumre ind, medens dets Overflade afspejlede den skyløse Himmel og kun bragtes i Bevægelse for et Øjeblik, naar en stor, graa Sømaage slog ned efter en Fisk eller for at bade sine Vinger. Der hvilede en ophøjet Ro, en drømmende Fred over dette Billede, som Viben ikke lod til at dele.

Om Formiddagen havde han sendt sine Folk med Baadene over til Fastlandet efter Levnetsmidler, de skulde vende tilbage samme Aften, men kom ikke.

Solen sank, Havtaagen lagde sig henover Søen og bragte efterhaanden de smaa Holme omkring paa den til at forsvinde. Ud af denne Taage gled en lille Baad, bemandet med tre Personer, af hvilke den ene styrede, medens de to andre, som sad længere tilbage indhyllede i deres Kapper, lod til at være fornemme fremmede. Den ene bar en opkrampet Hat med hvide Fjer, den, der sad ved hans Side, lænede sit Hoved til hans Bryst og havde skjult Ansigtet under en mørk Hætte.

Viben vaagnede af sit Drømmeri ved Aareslagene ude paa Søen og fulgte forundret den lille Baad med Øjnene uden ret at kunne fatte Aarsagen til dens Komme; det var sjældent der drog andre end Fiskere eller Lodser over til Helgoland. Lidt efter, da Baaden forsvandt inde under Klipperne, rejste han sig og gik ned ad den stejle Sti, der bugtede sig mellem de okkergule Kalksten, til Havnen. Inden han kom til Forstranden, var Baaden landet. Herren hjalp en ung Dame ind over en Stenrække, der laa ude i Vandet, for at man kunde naa til Fartøjerne, naar Ebben kom. Hun saa sig nysgerrig omkring, strakte sine smaa Fødder forsigtig henover Stenene og smilede til Søfolkene, som havde samlet sig omkring Baaden. Viben kendte den gamle Mand med Fjerene i Hatten og det lange Skæg, der naaede ham ned paa Brystet, det var Arved Povisch, Ridderen, som en Aften kom til Ratlovs Gaard for at underrette dem om Arven efter Tante Regine; Damen, der lænede sig til hans Arm, — Viben standsede, blev staaende tavs og forvoverbøjet, som forstenet, hvad han her saa syntes at være et synliggjort Billede af hans Drøm oppe paa Klippen. Det var Beate, hans Øjne mødte, Beate, friskere, skønnere end nogen Sinde før, blot lidt blegere og mere tankefuld, en Blomst berørt af Efteraarsstormen. Da hun saa ham, udstødte hun et jublende Skrig, fløj ham i Møde, slyngede sine Arme om hans Hals og hviskede:

„Endelig! endelig! hvor det dog har varet længe."

Ridder Povisch kom hen til dem. „Javist! der er hun, det er dumt, det er taabeligt; men det var ikke muligt at faa hende fra det. — Naa Barn! hvorfor er dine Øjne vaade? Nu skal du jo være glad. — Lad mig se lidt paa dig, du maa da du til noget, siden denne overmodige og forkælede Pige kan foretrække dig for mine egne to rare Drenge og alle Holstens adelige Junkere tilsammen. — Ja, stor og stærk er du jo, og du har givet Folk noget at snakke om! De ryster som i Feber, de Herrer Marskmænd, naar man kommer til at nævne dit Navn for dem; lidt Skæg begynder du jo ogsaa at faa, der er noget af en Mand ved dig, — men alligevel, hvad har du gjort, Beate, din Tosse, pasfer han for dig? For hans Skyld løber du fra Slægt og Venner, fra Herregaarde og magelige Dage, ham rækker du dine hvide Hænder, som vi andre knap nok fik Lov at se, paa ham skal dine store Øjne stirre sig trætte, — han ligner jo en Skipper fra Angeln, og saa lugter han af Tjære."

„Bryd dig blot ikke om, hvad Gudfader siger," svarede Beate, „han er den bedste, den ædleste af alle Mennesker, uden hans Hjælp havde jeg aldrig faaet dig at se."

„Uden min Hjælp! ja den skulde godt forslaa, nej, lad os fare med Sanhed, min Unge! Det var din Halsstarrighed, der til sidst fik Bugt med os alle; sagde vi nej, blev du ved at sige ja og ja, til vi vare kede af det og endelig sagde det samme. For nu tror du, som staar der og kigger paa hende og holder saa fast paa hendes smaa, bløde Hænder, som om du var bange for, at hun skulde galoppere bort fra dig, at hun er

Fromheden og Føjeligheden selv; men du kan bande nej derpaa, jeg har aldrig kendt værre Djævel i Stridighed og Paastaaelighed end hende, det skal du for Resten nok selv komme til at føle. Hvad staar de lasede Skipperfolk og glor efter, hvor de betragter os, som om de aldrig før havde set en Mand med Fjer i Hatten; lad os kravle lidt højere op imellem Stenbunkerne der. — Det er ellers et rart Land, du bor i."

Ridderen gik foran, Viben og Beate fulgte ham et Stykke ind under Klippen.

„Det er alt saa mig, dit Ærinde gælder," sagde Viben til Beate med en Røst, der lød rolig og dæmpet; men hvor igennem hun dog følte, at han kæmpede med en stærk og heftig Sindsbevægelse. — „For min Skyld er du kommen?"

„Vidste du ikke det?" spurgte Povisch og stod stille foran dem. „Du ventede hende altsaa ikke? Jeg begynder at holde af dig, Viben. Mens jeg nylig sad i Baaden derude, faldt det mig ind, at du maaske havde en Finger med i det Spil, hun drev med os alle, at hun var bleven lokket og ledet og fristet af dig til denne Galskab. Du ved ingenting? — Naa! jeg tror dig, jeg har gjort dig Uret, der er min Haand! — Der er min Haand!" gentog han brølende, da Viben ikke straks greb den. — Ja, saa er det vist bedst, du faar den hele Forklaring af mig, det kunde gerne falde Beate ind at springe over noget." — Pludselig forandredes hans Udtryk, hans Stemme blev blød og inderlig, medens han tilføjede: „Hvorfor skulde han ikke vide alt, hvad du har gjort for ham? Din Adfærd er god Grundvold at bygge en Fremtids Lykke paa."

Beate tav og sænkede sit Hoved. Povisch vedblev: „Du maa vide, at hun var omgivet af alt, hvad der er stort og fornemt og ridderligt inde i Holsten. Nogle fandt Sol og Stjerner i hendes Øjne, andre læste sig Himmerig til i hendes Smil, enkelte af dem lod sig nøje med at se paa hendes Pengeposer. Der var ingen Ende paa Lovtaler, hun forheksede dem alle, og hvad Djævlen hun tog sig for, saa klædte det hende. Sad hun til Hest, fandt de, hun var dejlig, dansede hun, lignede hun en Engel, sang hun, blev de henrykte; mine egne to rare Sønner var lige saa gale som alle de andre, de vidste kun en Vej at ride, den over til Ratlovs. Lige meget hjalp det dem til Hobe, hun hørte paa alles Bønner, men besvarede dem ikke. Saa sidste Palmesøndag skikker hun Brev og Bud til sine Slægtninge og Frænder, at de skulde møde otte Dage efter paa hendes Gaard, det var en vigtig Sag, hun havde at aabenbare dem. Klæd jer pænt paa, sagde jeg til Drengene, hvem kan vide, om den lille Trold nu ikke har i Sinde at gøre jeres Lykke. Vi red derover, Gaarden stod fuld af Rytternes Heste, oppe i Borgstuen skinnede og raslede det med Dragter af Fløjl, polerede Rustninger, Corduansstøvler og blanke Sporer. Da vi saa alle var samlede, gaar Døren op, hun kommer ind, straalende som en Sol mellem Skyer, nejer for os alle og lader os vide, at nu havde hun besluttet at gifte sig, — med hvem? med en, der var under hendes Stand, med en, der vilde volde, at hun blev fornægtet af sin Kreds, men det fik ikke at hjælpe, giftes vilde hun, og for at ingen skulde have noget at klage over, havde hun bestemt at skifte med dem alle. De kunde fra den Dag gerne betragte hende som død, skønt der endnu var lidt Liv i hende, hun vilde give dem Tante Regines Arv tilbage, Herregaarden tilbage, Jorden og Familiegodset tilbage, hvad havde de saa at fordre mere? Ja, du kan begribe, hvad der blev for en Støj, da vi hørte dette. Sikke Ansigter jeg saa omkring mig, jeg vilde give fire lybske Skilling til, at jeg blot kunde have set mit eget. Den ene raabte i Munden paa den anden, en rev sig i Haaret, en slog i Bordet, rasende teede de sig alle; men hun holdt sig rolig og tavs, Gud forlade hende, hun lo af os uden at lade sig rokke. Da saa de kære Frænder til sidst fornam, at hun stod fast, gjaldt det om at bringe saa meget ud af hendes Tilbud som muligt, de faldt over Godset som en Flok Krager, — hun havde min Salighed ikke faaet Lov at beholde den Særk, hun gik i, dersom jeg ikke var kommen hende til Hjælp. Mig var de bange for, jeg talte dem efterhaanden til Rette og sørgede for, at der i det mindste blev saa meget tilbage, at hun hverken skal komme til at sulte eller tørste siden. Ja, — se mere har jeg ikke at sige, det er dig, hun bragte sit Offer, Viben Peter, for at dele Kaar med dig forlod hun sin Slægt og sit Hjem og fornægtede sin Stand. Dig vil hun tilhøre, og mens hun nu selv fortæller Resten, gaar jeg hen og ser at skaffe os et Herberge før i Nat, hvad der skal ske i Morgen, maa I selv om; men siden jeg fulgte hende saa langt, vil jeg ogsaa følge hende ind ad Kirkedøren og ikke rejse min Vej igen, før Præsten har føjet eders Hænder sammen, der skal dog være een af den Slægt, hun gaar fra, til at lyse Velsignelse over hende. Farvel."

(Fortsættes.)

En Sommerudflugt til Finmarken.

(Med 4 Billeder.)

Da jeg for en Del Aar siden gæstede Norge, besluttede jeg at benytte Lejligheden til at gøre en Udflugt til dette Lands nordligste Provins, Finmarken. Jeg gik derfor i Trondhjem om Bord paa Nordlandsdamperen „Lofoten", der afsejlede fra denne By den 18de Juni Kl. 3 om Morgenen. Næsten hele Dagen igennem dampede vi forbi større og mindre Klippeøer, der havde et mer eller mindre nøgent Udseende. Jo længre Skibet trængte mod Nord, desto mere tiltog Kystklipperne i Storartethed. Den rejsende, som for første Gang ser dette afvekslende, vildt romantiske Skue, bliver saa henreven af det, at han næppe er i Stand til at løsrive Øjet fra det.

Efter et Par Dages Sejlads naaede vi Bodø, en lille livlig Handelsplads med omtrent 800 Indbyggere, hvor vi gjorde et kort Ophold, og dampede derpaa atter videre. Vi kom nu forbi den lange Økæde, Lofoten, hvis høje Klipper med deres snedækkede Toppe frembød et smukt og malerisk Skue. Af og til kom vi forbi smaa Handelspladser, hvor der herskede et livligt Røre paa Grund af det vigtige Fiskeri, som der drives her. Vi dampede stadig videre, og da vi havde passeret Balsfjorden, tiltog Antallet efterhaanden af de enkelte Huse, og hist og her saa man grønne Enge langs med Strandbredden, paa hvilket Kvæget græssede, og alt tydede paa, at vi nu nærmede os en større Handelsplads. Det var ogsaa ganske rigtig; thi endnu samme Aften naaede vi Tromsø, hvor Damperen lod Ankeret falde, og vor Sejlads var nu forbi.

Tromsø er den største og vigtigste By i Finmarken og har omtrent 4,500 Indbyggere, af hvilke de fleste er Nordmænd og kun en ringe Del Lapper. I dens Havn laa der ikke faa større og mindre Skibe, og dette i Forbindelse med den Mængde store Pakhuse og Magasiner, som vi saa, vidnede om, at der maa herske et livligt Handelsrøre. Byen med sine mange, nette Smaahuse, der er omgivne af Haver og smaa Birkelunde, har et tiltalende og venligt Udseendr, hvis Virkning forøges ved de høje og snedækkede Bjerge, som danner Baggrunden.

Efter et kort Ophold i Tromsø, hvor et Par Rejsefæller, der ligeledes havde Lyst til at stifte nærmere Bekendtskab med Finmarken, sluttede sig til os, gik Rejsen videre. Vi havde nu Valget mellem straks at drage ind i Landet eller endnu at sejle en Strækning langs Kysten. Da Sørejsen frembød langt større Behageligheder, foretrak vi denne og gik derfor om Bord paa en lille Damper „Alken". Det var heldigvis smukt og godt Vejr, da vi ellers snart vilde have kommet til at fortryde, at vi atter havde vovet os ud paa Havet. „Alken" var nemlig en meget lille Skruedamper, der gyngede som en Nøddeskal paa Vandet, og da vi var kommen lidt ud fra Kysten, begyndte den at rulle saa ubehageligt, at vi næsten ikke var i Stand til at opholde os paa dens smalle Dæk. Vi var derfor nær ved at fortryde, at vi atter havde betroet vort Liv til det vaade Element, især da Skibets Rullen fremkaldte en Søsyge hos os, som gentagne Gange tvang os til at ofre til Neptun. Vi var derfor meget glade, da vi omsider naaede Maalet for vor Sørejse, den lille Plads Bosekop ved Altenfjord. Her fra skulde nu Rejsen gaa videre til Tundraerne i det indre af Landet; men først og fremmest maatte vi skaffe os den fornødne Befordring og en paalidelig Fører. Det lykkedes os heldigvis straks at faa fat i en Mand, som havde nøje Kendskab til Tundraerne, og han var villig til at være vor Fører. Det var en lille Laplænder ved Navn Peter Hansen, hvis godmodige Udtryk straks gjorde det bedste Indtryk paa os, og vi havde paa hele vor Rejse al Grund til at være tilfreds med ham. Han var klædt i sin laplandske Nationaldragt, som i vore Øjne gav ham et paafaldende og komisk Udseende. En vid Frakke, der lignede en Skjorte og sluttede sig stramt til Halsen og Haandleddene, dannede det mest øjnefaldende Klædningsstykke, der holdtes sammen omkring Livet af et broget Bælte, ved hvilket der hængte en Tobakspung med Staal og Flintesten samt en lang Kniv i en Træskede. De magre og noget krumme Ben var indesluttede i et Par snævre Læderbukser; Fødderne var forsynede med et Par store Snabelsko af Rensdyrskind, og paa Hovedet rar han en høj, blaa og firkantet Klædeshue. Saaledes var vor værdige Fører, Peter Hansen, udrustet, som Læserne ser fremstillet paa Forsiden af Bladet.

Efter at vi var blevne enige med ham om Betalingen, indfandt han sig endnu samme Aften med de fornødne Heste samt en lille tohjulet Karre til vort Rejsegods. Hestene var smaa, kraftige Norbagger, hvis lange Haler næsten naaede til Jorden. Da alt var ordnet, besteg vi vore Gangere, og hele Karavanen satte sig nu i Bevægelse. Efter et Ridt paa nogle Mil naaede vi Kl. 10 om Aftenen den smukke Gaard Bjørnstad, der i alle Retninger er et Mønster paa en højnordisk Gaard; dens smukke og renlige Mælkekælder fandt især vor fulde Anerkendelse. Vi blev gæstfrit modtagne her, hvor vi overnattede og den næste Morgen fortsatte vi Rejsen. Ved Afskeden fra denne Gaard sagde vi tillige Farvel til al Civilisation. Vejen blev nu stadig værre. Snart gik den op over næsten uvejsomme Bjerge, snart ned ad Skraaninger, der var saa stejle, at vi ofte maatte stige af Hestene, uagtet disse havde et meget sikkert Fodskifte. Jo højere vi steg op, desto sparsommere blev Plantevæksten efterhaanden, indtil den til sidst indskrænkede sig til meget smaa Buske af Birk, da vi omsider Kl. 1 om Natten i en Højde af 1,500 Fod over Havet naaede den nøgne, uoverskuelige Slette, som kaldes Tundraen.

Tundra er et fælles Navn for alle træløse, med Mos og Lavarter bedækkede Mose- eller Sumpegne, der findes i den nordligste Del af baade den gamle og ny Verden. Disse store og øde Strækninger har et trist Udseende, skønt de ikke mangler Afveksling. Terrænet er nemlig bølgeformigt, og hist og her hæver der sig enkelte Klippeblokke, ligesom der ogsaa findes en Mængde Sumpe, større og mindre Søer samt smaa Vandløb, der undertiden danner rivende Elve. Man træffer ikke her andre Plantevækster end Dværgbirken samt flere Hundrede forskellige Mos- og Lavarter. Dyrelivet er lige saa fattigt som Plantelivet; her findes hverken vilde Rensdyr eller Ulve, men kun enkelte Polarræve, der jager efter Lemminger, samt nogle faa Fuglearter.

Det følger af sig selv, at man aldrig tør vove sig ind paa saadanne øde Strækninger uden en paalidelig Fører; thi kun denne kender de Steder, hvor

man kan samle det fornødne Brændsel til Ilden, hvor Hestene kan erholde en tarvelig Næring og de bedste Overgangssteder over de farlige Elve. I denne Retning var vi meget heldigt stillede, da vor Fører var bekendt for at være den bedste „Stifinder“ paa Tundraen, og han svarede i Sandhed til sit Navn. Han gik i Spidsen for vor lille Karavane og førte den første af Pakhestene ved Tøjlen (vi havde nemlig senere maattet ombytte Karren med et Par Pakheste.)

Vor Rejse gennem Tundraen varede tre Dage, og vi overnattede her i de smaa og usle Jordhytter, der med flere Miles Mellemrum var opførte til Bekvemmelighed for de rejsende i denne Egn. Paa hele vor Rejse gennem denne mennesketomme Egn oplevede vi ikke det mindste, som er værd at meddele. Da vi efter vort Opbrud den fjerde Dags Morgen havde redet en kort Strækning, begyndte Egnen at forandre sig paa en paafaldende Maade; Birkebuskene blev højere og højere, og Plantevæksten rigere. Kort efter opdagede vi ogsaa den første menneskelige Bolig, og vi befandt os nu atter blandt Mennesker. Det var et lille Blokhus, som var opført af Fyrrestammer, og i Nærheden af det fandtes der et Par Forraadshuse til Gemmested for Hø, Huder og forskellige andre Ting. Disse Forraadshuse stod paa Pæle, der hævede dem flere Fod over Jorden. Rundt omkring paa Jorden laa der forskellige Slags Redskaber, og mellem disse ogsaa et Par ejendommelige, baadbannede Slæder, som trækkes af Rensdyrene. Vi tog alt i nøje Øjesyn, da det var den første laplandske Bolig, som vi stødte paa. Blokhuset indeholdt kun to Værelser, og her traf vi nogle Kvinder, som modtog os med Venlighed. Vi saa os forgæves om til alle Sider efter Rensdyrene, men kunde ingen opdage, da disse, som Kvinderne fortalte, græssede oppe paa de nærliggende Fjelde under Opsigt af Mændene, for at undgaa Myggene og Bremserne, der er til saa stor Plage for dem. Derimod saa vi her et Par Køer af den hvide Kvægrace uden Horn, der er ejendommelig for disse Egne.

Efter et Par Timers Hvil her brød vi atter op og efter et Ridt paa nogle Mil naaede vi Karasjokfloden, paa hvis modsatte Bred vi saa en Del Blokhuse og Jordhytter. Beboerne af disse ilede straks ud for at tage de sjeldne Gæster i nærmere Øjesyn. Det var just en Søndag, og alle Beboerne var derfor iført deres bedste Stads. Under høje Skrig skød Mændene hurtig nogle lange Baade ud i Vandet for at hente os over til sig, og det varede ikke længe, før vi havde taget Plads i disse (se omstaaende Billede), medens Hestene maatte svømme over Floden. Det var Karosjok, den vigtigste By i Øst-Lapland, og vi fandt her en gæstevenlig Modtagelse i Købmand Fandrems Bolig. Denne By bestaar af 30 Blokhuse og tæller 150 Indbyggere, der med Undtagelse af Præsten, Lensmanden og Købmanden, alle er Laplændere. Byen har en Kirke, en Skole og et Raadhus med et Fængsel, der næsten aldrig bliver brugt, da Ærlighed er en Nationaldyd hos Lapperne. Karosjok er Hovedstaden i et Distrikt af samme Navn, der omfatter omtrent 50 Kvadratmil med hen ved 550 Indbyggere. De fleste af disse ernærer sig ved Fiskeri og især ved Rensdyravl; thi en Femtedel af alle de Rensdyr, som findes i hele Norge, ejes af Indbyggerne i dette Distrikt. Vi fik des værre heller ikke her nogen Rensdyr at se, da disse alle var drevne op paa Fjeldene af de før nævnte Grunde. Det lod i det hele til, at det var en meget uheldig Tid, vi havde valgt til at gøre en Udflugt til Finmarken. Vi hørte fra alle Sider sige: „De maa komme igen her en Vinter, naar De rigtig vil lære vort Land at kende.“ Om Vinteren hersker der nemlig altid det livligste Røre i Finmarken. Paa denne Aarstid finder der altid et livligt Samkvem Sted mellem de forskellige Byer og Handelspladser ved Hjælp af de hurtige Rensdyr og de lette Slæder, som disse trækker.

Efter nogle Dages Ophold i denne By, som vi benyttede til at gøre flere Udflugter i Omegnen, vendte vi atter tilbage og naaede ad den samme Vej vort Udgangspunkt, Basekop, hvorfra vi sejlede tilbage til Trondhjem.

T. V.

Alle Vegne fra.

I Storhertug Karl August af Weimars og Goethes unge Aar, gik det som bekendt lystigt til i Weimar. De gode Borgere, der holdt strengt paa borgerlig Sengetid, blev mange Gange forstyrrede i deres Søvn af Piskeknald, Bjældeklang, Hornets Toner og Hundeglam, naar Hertugen med sine Gæster vendte hjem fra Landture. Paa en saadan Jagtudflugt kom Fyrsten og hans Digter tilfældig bort fra Følget og gik ind i en Bondegaard for at slukke deres Tørst. Bondekonen stod ved Smørtruget i fuldt Arbejde, men afbrød straks dette for at opfylde de indtrædendes Bøn om noget Mælk, som hun gik ud i Mælkestuen efter. Hun kendte ikke Fyrsten i hans Jagtklædning, hendes Tjenestvillighed gjaldt simpelthen to vildfarende og tørstende Mennesker. Næppe havde hun imidlertid forladt Stuen, før Storhertugen gik hen til Ovnbænken, hvor han havde bemærket en gammel Kat, greb denne i Pelsen og puttede den ned i Smørfadet, lukkede Laaget til og lagde Vægt paa, saa at den ulykkelige Mis ikke kunde slippe op. Bondekonen kom nu ind med Mælken, og de to Jægere sørgede for ved Stilling og Tale at aflede hendes Opmærksomhed fra Smørtruget. Derpaa gik de skyndsomt bort og morede sig ved Tanken om, hvilke Øjne, Værtinden vilde gøre, naar hun opdagede sit elskede Husdyr i det improviserede Bur. Karl August foresatte sig imidlertid ved første Lejlighed at holde Konen skadesløs for det ødelagte Smør.

Nogle Uger senere, da der igen var Jagt paa Egnen, opsøgte Fyrsten sammen med Goethe den noget afsidesliggende Gaard. „Ih, dog,“ raabte Ejerinden dem i Møde, „det er jo de to Herrer —“ „som,“ afbrød Fyrsten, „dengang spillede jer det lille Puds, Mutter; men her har I Erstatning derfor; Smørret havde vi jo ødelagt for jer.“ Den ærlige gamle puttede tavs Guldstykket i Lommen, derpaa blinkede hun skælmsk og sagde: „Det gjorde saamænd ikke noget; Smørret har Storhertugens spist, de faar alt vores Smør, skal jeg sige vos.“

X

For Hus og Hjem.

Glycerinsalve er et meget godt Husmiddel mod mange Slags Hudonder, især mod sprukne Hænder og Læber, mod Frostskader, Svulster, Ligtorne og andre Forhærdelser. Den blødgør Huden, især naar den indgnides om Aftenen, og kan derfor ogsaa anbefales Kvinder, der bruger Hænderne meget i Vand. Salven tillaves saaledes: I 60 Gram (500 Gr. = 1 Pd.) sød Mandelolie smeltes ved svag Varme 30 Gr. Hvalrav og 5 G. hvidt Voks. Derpaa hældes 30 Gr. Glycerin i, og der røres om, til Salven er afkølet.

*

Lim, som er uimodtagelig for Fugtighed, tilvejebringes ved Forbindelse med Linolie. God Lim overhældes med Vand og trækker i nogen Tid, dog ikke, til den bliver geléeagtig. Saa hælder man Linolie over Limen og opvarmer den, indtil den opløses, hvorefter den er færdig til Brug.

*

Som Træbevaringsmiddel anbefales en Opløsning af Zinkoxyd i Limvand, hvormed det glathøvlede Træ grundfarves. Er dette Farvelag tørt, stryges med en Blanding af Zinkklorid og Limvand, hvorved Træet dækkes med et spejlglat, blankt Overtræk, som holder sig udmærket.

*

Til Rensning af Sofapuder o. lign. bruges Quillayabark, som koges i Vand; hvorefter det afsprættede Broderi vadskes omhyggeligt i den afsiede, afkølede Vædske. Derpaa skylles det tre, fire Gange i rent Vand. Farverne genvinder ved denne Behandling fuldstændig deres Friskhed.

*

Skæmt.

Det passer. Ved Eksamen i en Landboskole blev givet det Spørgsmaal, naar det er den bedste Tid at saa Byg. Eksaminanden svarede straks: „Tre Dage førend en mild Regn, Hr. Direktør.“

Kaffe eller Te. Turisten (til Værtinden): „Var det Te eller Kaffe, jeg fik i Morges?“

„Aa, Herren spøger nok! Naturligvis kan Herren skelne Te fra Kaffe.“

„Jeg vil blot sige, at hvis det var Te, vil jeg have Kaffe i Morgen, og hvis det var Kaffe, vil jeg helst have Te.“

For mange. Dom Pedro af Alcantora blev allerede som lille Dreng udnævnt til Kejser af Brasilien. Da han en Dag var ude at spadsere, blev det Regnvejr, og da han ingen Paraply havde med, tyede han til et tarveligt Hus, det eneste, der var at øjne i Nærheden. Paa hans Banken, viste sig en gammel rynket Kone, til hvem den unge Kejser bydende sagde: „Luk straks op, gamle! Jeg er Joav — Carlos — Leopoldo — Salvador — Bibiano — Francisco — Xavier — do Paula — Leocadio — Miguel — Gabriel — Raphael — Gonzago — Dom Pedr . . .“

„Hellige Jomfru!“ afbrød den gamle ham. „I maa søge Ly et andet Sted, thi i min Hytte er ikke Plads til saa mange Mennesker.“

Forfængelighed. Kokkepigen (ræsonnerende over Datteren i Huset): „Hun staar den hele Dag foran Spejlet, og saa forlanger hun oven i Købet hver Aften Spejlæg, den forfængelige Nar.“

Svar paa Tiltale. Patienten: „Hr. Doktor, jeg vilde gerne insultere Dem, jeg lider af Confectioner til Hovedet.“

Den unge Læge: „Det skal De ikke gøre Dem Skrofler over; gaa De blot hen paa Hypotheket og køb Dem noget Rhinoceros-Olie.“

Hovedbrud.

Stavelsegaade.

Sig mig saa, Læser, om du en lille dansk By kender,
der med et Tal begynder og med et Bogstav ender.

J. J.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4
kan ofte være farlig,
2 1 4
ej undværes kan,
3 4 2
saa tit knytter man,
2 3
paa denne skal man være varlig,
3 4 2 1
hvert Barn i Skolen ret maa lære
3 4 2 1 2 3 4
hvis det en saadan dygtig vil være.

s—r—n.

Gaade.

Du altid over mig kan drage,
stundom til Fods, til Vogns, til Hest;
hvis du mig er, kan du ej klage,
af Egenskaber er jeg bedst.

J. J.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 48: Driver — Brider — ivrer — Rive — Vid — Iver.

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Frelst, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Sluttes.) Fra et Hedesogn for 60 Aar siden, af C. A. Thyregod, II. En Organist af Guds Naade, ved A. Th. J. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Fortsættes.) En Sommerudflugt til Finmarken, af T. V., med 4 Billeder. Alle Vegne fra. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. Københ[illegible]a.

Nr. 51. Søndag den 17. September. 1893.

Frelst.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

(Sluttet.)

„Pyh, ja, det giver Varme,“ hvæste han og slængte sig paa en Stol, „saadan at blive jaget som et andet Stykke Vildt .... Har I ikke en Taar at drikke? Naa, her er Kruset, ja, for saa tilkørt har jeg ikke været længe.“

Efter et Par dybe Drag af Kruset, tørrede han sit Skæg og vedblev:

„Ja, du skulde Fanden, skulde du, Elias! Et Reb om Halsen skulde du have og saa klynges op, saa du hverken saa Sol eller Maane mere, i Stedet for at sidde her og synge Visselulle for Tøsen.“

„Vilde du maaske paatage dig det Stykke Arbejde, Mikkel?“ spurgte Karlen spottende.

„Hvad nytter det at tænke paa det nu,“ lød Svaret. „Jeg skal nok se at redde mit Skind, saa faar de andre at se, hvordan de bjerger deres. Men Synd var det, at du skulde slippe for din Part af Gildet, du havde haft saa retten godt deraf.“

„Du er nok i daarligt Lune i Aften, Mikkel, hvad er der gaaet dig imod?“ spurgte Elias.

„Imod,“ gentog den anden, „jeg vil sige dig een Ting, Elias, du holder din forbandede Kæft i, om at jeg har været her, baade til vore egne Folk og til uvedkommende, ellers saa skal min Kniv komme til at kilde dig mellem Sidebenene en af de første Nætter, forstaar du. Og Gretelil kan ogsaa nok holde sin Bøtte, hvis hun nogen Tid mere faar sin Bedstefader at se ....“

„Bedstefader!“ skreg Pigen og foer op med et forvildet Blik. „Hvad har I gjort ved ham, har I slaaet ham ihjel.“

„Giv dig til Taals, min Tøs,“ svarede Mikkel, idet hans Ansigt fortrak sig til et Grin, der fik det store Ar til at glinse, „og læg du dig hellere til at dø; det er et rigtig fornuftigt Tidspunkt, du har valgt til det, for nu ryger hele Hytten her s'gu snart Fanden i Vold.“

Elias traadte hen foran Mikkel Kniv: „Lad os vide, hvad der er sket.“

Men Smugleren trak sig undvigende hen til Døren. „Jeg har Hastværk,“ sagde han, „og ikke Tid til Forklaringer, men det spørges nok. Pas bare paa at holde Mund, med at jeg har været her, du kunde let røbe dig selv, Elias, og nu Godnat!“

Elias fulgte efter ham Skridt for Skridt, med en Mine, der blev stedse mere truende, og hans Arm var allerede udstrakt for at holde Mikkel tilbage, da denne med et Spark slog Døren op og med et hæst Grin smuttede ud. Karlen hørte ham fjerne sig med hurtige Skridt over Marken; saa vendte han tilbage til Grete, der med sagte jamrende Stemme laa og kaldte paa sin Bedstefader.

Han tyssede paa hende og trøstede hende. „Mikkel skal altid gøre Fortræd; men henad Dagningen kommer din Bedstefader som sædvanligt, skal du se.“

„Nej, jeg faar ham ikke mere at se,“ svarede hun pludselig med fattet Stemme. „Men langt værre var det, om du ogsaa var kommen med,

Aften ved Møllen.

Elias .... Ja, for jeg havde jo Besked til dig, det var derfor, jeg kom imod dig i Eftermiddag, men jeg fortryder ikke, at jeg intet sagde, dig var det gaaet værst af dem alle, og nu er du frelst .... Ak, Elias, det er det eneste, jeg har kunnet gøre for dig, du som altid har været saa god mod mig, stakkels Pige, været den eneste, som brød sig lidt om mig, fattig og syg, som jeg altid var."

Han trak paa ny Dynen sammen om hende og bad hende om ikke at tale saa længe.

„Det gør ingenting, jeg bliver dog ikke rask mere," svarede hun med resigneret Ro. „Vi to kommer ikke til at gaa sammen i Skoven tiere, aa, det var saa kønt og godt i Dag, og aldrig har du heller fortalt saa dejligt som i Dag. Det var, som jeg drog med dig hele Tiden, og vi sammen vandrede gennem alle de fortryllede Haver og Slotte, nu da jeg hørte derom for sidste Gang."

Atter vilde han tysse hende til Ro og sagde, der var mange Historier at fortælle endnu, og hun skulde faa dem, hun helst vilde høre, saa vilde Tiden skride let.

„Nej," svarede hun langsomt, idet hun lagde det ømme Hoved til Rette, „nu kan det være det samme med flere Eventyr. Syng nu blot Visen for mig om den unge Jomfru, som Vorherres Smaafugle besøgte, da hun skulde dø. Det er den bedste, jeg ved, af alle. Jeg har ogsaa vandret i Lunden den hele Dag og hørt Fuglene synge, og nu ønsker jeg kun, jeg kunde sige Farvel til alle, ligesom Jomfruen, der kalder paa Fader og Moder og giver „den Ridder favr og fin" til sin Søster."

Elias svarede intet, men dækkede sin Veninde godt til, og da hun laa med foldede Hænder og halvt lukkede Øjne, satte han sig tilbage i Halmstolen og sang:

„Gud Fader, som sidder i Himmerig
— Gud raader! —
han talte til Englen fin.
Gud give os alle sin Naade!

„Og du skal ned til Jorderig
og hente dig der en Sjæl saa blid!

Og du skal til Jorderig komm'
og hente dig der en Sjæl saa from!"

Bitte Fugl, som sidder paa Lindekvist,
den sang saa dejlig om Jesum Krist.

Bitte Fugl, som sidder i Linden grøn,
den sang saa dejlig om Mariæ Søn.

Den Jomfru gik ud saa smal som en Baand,
hun rakte efter Fuglen med snehviden Haand.

„Og Krist, bitte Fugl, gid du varst min,
da skulde du sidde paa forgyldne Skrin.

Og Krist, bitte Fugl, gid du varst min,
da skulde du drikke den klareste Vin!"

„Ak, Jomfru, ak, Jomfru, I vender jer om!
saa snarlig skal I til Himmerig komm'."

„Hvordan skulde jeg til Himmerig komm',
jeg ganger jo her baade frisk og sund?"

„Ak, Jomfru, ak, Jomfru, I vender jer om!
saa snarligen I skal jer Helsot faa."

Den Jomfru gik ud baade frisk og sund,
men hun kom ind med Helsot i Mund.

„Og hør nu, kær Fader, I sadler jer Hest,
og hør nu, kær Moder, I henter mig Præst.

Og hør nu, kær Moder, I reder mig Seng,
og hør nu, kær Søster, du følger mig i den!

Og hør nu, kær Søster, du være hos mig,
en Ridder favr og fin saa giver jeg dig!"

Hen imellem Klokken var fire og fem,
da sov den Jomfru saa sødelig hen.

Hen imellem Klokken var otte og ni,
da sov den Jomfru saa sødelig.

De toge det Lig og lagde det paa Straa,
alle Guds Engle de saa derpaa.

De toge det Lig og bar til Kirkegaard,
— Gud raader! —
Alle Guds Engle var i den Skaar'.
Gud give os alle sin Naade."

Det simple Digt, sunget i Foraarsnatten, i den ensomme Menneskevaaning og ved en døende ung Piges Side, virkede paa Sangeren selv med en Magt, saa han stundom havde Møje med at faa Ordene frem. Det var, som al den Sorg, der var sunget om og sukket over, drog ham forbi, dobbelt tung og vemodig, i den fattige Ensomhed.

Grete laa ganske stille, med foldede Hænder og lukkede Øjne, ubevægelig som under hele Sangen. Han bøjede sig ned over hende og forstod, at hendes Sjæl var fløjet bort med „den lille Fugl paa Lindekvist."

Den stærke Karl, der fra Barnsben havde døjet baade Slag og onde Dage, var ikke vant til at græde; men nu bøjede han sit Hoved ned mod Hovedgærdet og brast i Graad — en dyb Graad, hvori der bævede megen ærlig Sorg, megen Ængstelse og et begyndende Mismod, men det var ikke af den Art Graad, som giver Sindet Lise.

Saa rejste han sig, fæstede Søljen rigtig fast i den dødes Særkeliv, for der skulde den blive, slukkede saa Tællelyset og forlod Hytten.

Langsomt slentrede han ind mod Byen. Maanen havde paa sine Steder gennembrudt Taagen og forsølvede med sit Lys de nys udsprungne Hegn og Haver. Frøerne kvækkede rundt om i Kær og Damme, en Fugl hvirvlede nu og da med dugdryppende Vinger op fra Agerrenen, fløj hen over Hegnet og gled atter lydløst ned bag dette. Elias havde just naaet Indkørslen til Landsbyen, da han hørte en stærk Støj langt nede paa Fjordvejen. Han skelnede Lyden af mange Fodtrin og Stemmer. Skulde det være en Drift Stude? Nej, det passede ikke med Aarstiden, og en saadan vilde forlængst have søgt Hvile i de Folde, som altid fandtes ved de større Landsbykroer. Men Larmen voksede, en mørk Klynge tonede frem nede paa Vejen, og vrede Stemmer, Eder, Trusler, Spot og Latter lød i et Virvar.

Elias trak sig ind under et Hyldetræs Skjul og saa herfra den støjende Skare toge ind i Landsbyen. Det var Mænd og Knøse fra Sognet, anførte af Sognefogden, der svang sin sølvknappede Stok, naar der blev alt for meget Mudder. Efter ham fulgte Kystvagten, væbnet med Bøsser, Forke og mægtige Slagtræer, og midt inde i Kystvagtens Ring saas de fleste af Smuglerbanden. Der knejste Jonas Tækker, skønt han var bunden paa Hænderne, hist haltede Lamme-Skrædderen afsted, og blandt de sidste var gamle Mads Knap, der dukkede forknyt med det graasprængte Hoved. Byens Fattigfolk og Gadeungdom travede i en myldrende Sværm efter Toget.

Smuglerne brummede og bad om Naade eller skældte og bandte og forlangte kort og godt at slippe løs, Vagtfolkene svarede med lystig Spot, som den, der har vundet et dristigt Spil. Af og til gjorde Synderne sig stædige og maatte drives frem med Stød og Slag, som Vagten uddelte af et ærligt Sindelag.

„Naa, ingen Brøvl i Valsen, Folkens," raabte Sognefogden, „se nu og flyt Skankerne, I kan nok trænge til at faa jer en bitte Lur, der hvor I kommer hen, for det bliver en strenge Dag for jer i Morgen."

„Aa, I lader os vel nok slippe, Sognefoged," mumlede Jonas Tækker, „ellers kunde det gerne svie lidt inden for jeres Døre med."

„Sigter du æstimerte Folk for at være med til jeres Kæltringestreger, din Hundetamp!" bruste Sognefogden op. „Nej, vi er Gud ske Lov ikke blevne mængede med Nakkerne allesammen i vor By endnu."

„Aa, hør, Sognefoged," bad Mads Knap med sin tørre, knarkende Røst, „faar jeg ikke Lov til at se ind til min lille Tøs, hun var syg, da jeg gik hjemmefra, stakkels Lam, og hun kan let ligge at tage ondt ved. Hvad Sognefoged, blot en lille Times Tid, saa skal jeg nok møde igen, blot en halv Time, ja, blot et lille Vend hjem! Hun er dog den eneste, jeg har, og I ved ikke, hvor det sølle Kræ længes efter sin Bedstefader .... Aa, hvad, Sognefoged?"

„Hold Mund, din gamle Æsel," raabte en af Vagtfolkene og dunkede Mads i Ryggen, „vi kender dine Lurendrejerier."

Saa drog de ind gennem Landsbyen, hvor Porthundene gøede, og en enkelt Hane gav sig til at gale i den Tro, at det var Dag. Folk vækkedes af Støjen, tændte Lys i Stuerne og kom halvt paaklædte frem i Porte og Gaardsled for at høre, hvad der var paa Færde. En Del sluttede sig til Toget, der skulde videre ad Herregaarden til, og blandt disse var ogsaa Elias, der uset af Smuglerne holdt sig bagest i Skaren.

Han befandt sig i en lidt trykket Stemning, men tænkte dog med glad Taknemmelighed paa, hvad hans stakkels fattige Veninde havde gjort for ham i de sidste Timer af hendes Liv. Han holdt ikke af at stille Spørgsmaal angaaende Smuglerbanden, det kunde vække Mistanke, men hvad han kunde opfange og lægge sammen af løsrevne Samtaler, greb han med Begærlighed. Og han forstod da saa meget, at Smuglerne var grebne under ret mistænkelige Forhold, men ikke egenlig overtydede om de Misgerninger, de sigtedes for.

Efterhaanden som Toget kom bort fra Landsbyen og gled ud gennem de vide, natstille Hovmarker, lagde der sig Fred over Gemytterne, Samtalerne dæmpedes, Skænderierne døde helt bort, og Maanelyset faldt ned over Grupper af Ansigter, der hver syntes optagne af sine Tanker. Alt var tyst, Frøerne havde holdt op at kvække, kun nu og da tumlede en søvndrukken Fugl op fra Hegnet, eller en Hund gøede ved en af de faa spredte Menneskevaaninger. I det skiftende Taage- og Maanelys var det, som Yderverdenen tiltrak sig de fleste Tanker. Snart et blinkende Kær, snart Hovmarkernes henslængte Agerbrugsredskaber; hist dukkede en enlig Trægruppe i sære fantastiske Former frem af Taagen, hist tegnede Møllen med Vinger og Hat sig mod den mørke Nattehimmel; men her hvor der om Dagen altid var Larm, Susen og Vognrummel, var nu alt stille, kun et mildt Lys skinnede ud fra Møllerhusets Ruder.

Omsider tonede Herregaardens Taarne frem gennem Taagen, og snart laa den hele Samling af tunge, vidtstrakte Bygninger for de kommende. De var øjensynlig ventede, thi Ridefogden, der havde haft Uheld med sig paa Jagten efter Mikkel Kniv, modtog dem i Porten, hvor han hilste paa Sognefogden, henvendte et Par nedladende Ord til

Vagtfolkene og smaabandte over Smuglerne. Disse blev drevne hen foran et af Hjørnetaarnene, hvis tilgitrede Kældervinduer fortalte dem om deres Natteherberg. Ridefogden udstedte sine Ordrer til Gaardens Karle, der foer hid og did over Gaardspladsen og kom tilbage med Lygter og Nøgler, hvorpaa Fangehullets Døre knirkende drejede sig paa deres rustne Hængsler. En Fyr, der særlig vilde tækkes sin Ridefoged, havde medbragt en Hundepisk, som han vidste, at hans foresatte nødig savnede ved slige Lejligheder.

„Naa, I Hallunker," brølte Ridefogden, idet han lod Pisken feje med et Knald hen over Stenbroen, „hvem har saa været Mester for at hjælpe den engelske Hund og bedrage Konge, Øvrighed og jeres Ridefoged? Ud med Sproget!"

Jonas Tække og Mads Knap blev stubbede frem i Kredsen. Den første maalte Ridefogden med et haanligt Øjekast, og Ridefogden svarede med et Piskeslag over Tækkerens Ansigt, som denne modtog uden at fortrække en Mine.

„Naa, det er dig, din sorte Nakker!" udbrød Fogden, „ja, her skal vanke, kan du tro . . . . Og hvem er han?" vedblev han henvendt til Mads Knap, „naa, det er din gamle Fyldebøtte, der gaar og bilder Bønderne dine dumme Krøniker ind . . . . Naa, ud med Sproget, bekend helst straks, ellers bliver det jer en slemme Sag."

„I er fælt højttalende i Nat, Søren Ridefoged," tog Jonas Tække rolig til Genmæle. „Vi er ikke overbeviste om noget og har intet at bekende, men skal det være, saa lad os blive stillede for vor retmæssige Øvrighed."

„Hvad ræsonnerer du, din Nakkerbæst!"

„Ja, det er det, jeg siger, I har en slem Mund, den bringer jer engang i Ulykke."

Ridefogden hævede truende sin Pisk: „Du vil nok gerne stramme Humøret op, din tyvebrændte Nad, men nu snakker vi først om den Ulykke, dine lange Fingre har bragt dig i, forstaar du! Ud med Sandheden, hvis ikke Fanden skal spille Halløj med dig i Kælderen i Nat!"

Smuglerføreren vendte sig om mod sine Kammerater, hvis Ansigter lyste gullige i Lygternes Skær: „Vi er vist alle enige om, Folkens, ikke at forklare et Ord for Ridefogden, han er, som sagt, ikke vor retmæssige Dommer. Maaske det staar daarligt til med hans Reputerlighed hos de høje Herskaber, men vi vil ikke gøre ham til større Helveds Karl, end han er."

De fleste bekræftede Førerens Ord med et stumt Nik.

Gamle Mads Knap bad paa ny om at faa Lov til at se hjem til sin lille Pige, idet han højtidelig forsikrede, at han nok skulde vende tilbage.

Sognefogden vilde befale ham at tie, men Ridefogden lagde sig imellem og trak Mads et Par Skridt affides.

„Kan du fortælle os noget, Mads, om jeres Bedrifter," sagde han, „saa skal jeg se, hvad jeg kan kæmpe paa dine Sager."

„Der er i Grunden ikke noget at fortælle," mente Mads.

„Aa jo, tænk dig om, Mads. Hvor har I for Eksempel gemt Varerne? Skulde vi to gaa ud og finde dem i Morgen? Hvem flere er med i Komplottet? Bare et Par Ord i al Fortrolighed, det er nok."

„Faar jeg saa Lov at se hjem til lille Grete?"

„Maaske vi kan gøre mere for dig."

„Aa Tak, jeg er godt fornøjet med det, blot et lille Smut hjem til i Morgen . . . . Aa, Ridefoged, hun var saa syg i Dag, den lille Stakkel, og jeg er den eneste, hun har at holde sig til."

„Ja, ja, godt, saa ud med Sproget!"

Mads Knap saa sig sky og skottende om, som om han ledte efter en Udvej, han stammede ogsaa i Nat, hvad han ikke plejede. „Naa det ikke være til siden, Ridefoged, det er saa lidt, jeg kan fortælle, og saa faar jeg vel slet ikke fri, naar det er saa lidt."

Da lød en Stemme bag ved ham:

„Lille Grete er død."

„Død, Grete død," stammede den gamle, „hvem har set det, hvem ved det?"

„Jeg har været hos hende i Aften," svarede Elias, „og jeg skal hilse jer fra hende; det var noget af det sidste, hun bad om."

Den gamle Smugler tørrede sig med Bagen af Haanden over Øjnene og mumlede: „Gud ske Lov, saa er lille Grete frelst."

„Naa, har Mads snart betænkt sig?" spurgte Ridefogden.

„Ja, nu har jeg ingenting at komme hjem efter."

„Men hvad ved du?"

„Ikke et Muk," svarede Mads Knap fyndigt og trak sig tilbage til sine Kammerater.

Ridefogden løftede sin Hundepisk og udstødte en drøj Ed. Derpaa lod han uden videre Tøven Smuglerne sætte ned i Fangehullet og smældede selv Døren efter dem. Et Øjeblik efter var den forsamlede Mængde spredt ad til alle Sider.

Stille Aftener.

Fortælling af Hanna Schougaard.

Det var stille og varmt; Dagen heldede; under Klitterne, der skraanede ned mod Søen, var der dyb Skygge, men Havet laa endnu og solede sig, glitrende og glinsende i den lette Bølgegang som flydende Metal; Sveriges Kyst favnedes af den nedgaaende Sol, medens Kirkespir og enkelte Ruder derovre glødede som Ild under dens sidste Kys. Inde ved Strandbredden sukkede og sang Bølgerne sagte og rytmisk, sugede sig med en klukkende Lyd ind under Bolværket ved Baadebroen, kastede sig med en lille, hvid Skumstribe paa Ryggen mod Broens Stene og smuttede saa tilbage til det store Hav, hvorfra de var komne. Paa Broen sad nogle Børn med Benene dinglende ned over Vandet og fiskede efter Krabber; Fiskeredskaberne bestod af Seglgarnsbaand, i hvis ene Ende der var bundet Smaasten; adskillige Krabber lod sig rigtignok forlede til at hænge paa Stenene, men naar de smaa Fiskere glædestraalende vilde hale dem i Vejret, var de altid fornuftige nok til at dratte af i Tide. Desuagtet fortsatte Drengene deres Sport med en Iherdighed, der havde fortjent et bedre Resultat, saa længe indtil Mørket drev dem hjem til det lille Fiskerleje, der laa nede under Skrænten, lunt og godt gemt for de vestlige Storme. Ellers var der stille i Havnen; Fiskerne havde forladt den med deres Baade for at sætte Garn ud til den næste Morgens Fangst, og Kabrejerne var allerede om Eftermiddagen gaaede under Sejl for at blive af med deres Tuskvarer til forbisejlende Skibe; desuden førte de ogsaa adskillige Brændevinsankere med sig, men de var godt gemte og kom først frem, naar de mødte svenske Kabrejere — det var saa rart nemt for Svenskerne paa den Maade at faa dem praktiseret over Sundet, uden Toldbetjentenes Indblanding.

Paa denne Tid af Dagen, da hele Fiskerbyens mandlige og arbejdsdygtige Befolkning var i Virksomhed, overraskede det saa meget mere at opdage en ung Sømand, der øjensynligt hørte til "de indfødte", ligge ørkesløst henslængt i en af de Baade, der laa fortøjede i Havnen; Armene havde han foldet under Nakken, medens han med Ansigtet vendt mod Kysten ufravendt stirrede op mod den. Da han ikke sov, maatte han vel være optaget af Tanker, der tog ham helt fangen, eller maaske var det Betragtninger over Naturens Skønhed, han anstillede. Hvem ved — i alt Fald maatte enhver med lidt Følelse i Livet paavirkes af disse Omgivelsers stille og harmoniske Fred.

Op ad Landet saa man Herregaardens Taarne dukke frem bag de mørke Skove; fra den lille Kirke, der tronede paa en skovkranset Høj til venstre tæt ved Sundet, lød Aftenklokkens milde Klang; til højre under Skrænten laa Fiskerlejets smaa, venlige Huse, hvorfra Røgen snoede sig i blaalige Hvirvler op mod den mørke Baggrund, og paa den vestlige Himmel spredte den nedadgaaende Sol et blendende Flammehav, purpurfarvet, mørkviolet, guldbræmmet, op mod Zenith smeltende over i søgrønne, orange og lyseblaa Farver, medens den østlige Horisont havde klædt sig i et fløjelsblødt, lysegraat Drapperi, der sluttede sammen med Havet, og let som et Slør, men dog hemmelighedsfuldt dækkende, svøbte sig om den stille Jord.

Pludselig viste der sig oppe paa en af Skrænterne, som skraanede ned mod Søen, Omridsene af en Skikkelse, der i første Øjeblik tegnede sig utydeligt mod den blendende Baggrund. Men ved at se nøjere til opdagede man, at det var en ung Pige, hun stod et Øjeblik stille og betragtede Havet, der laa udbredt for hende i sitrende Glans, og søgte saa med Øjnene ind under Kysten, som om hun ledte efter en bestemt Genstand. Ved Synet af hende var der kommet Liv i den unge Sømand nede i Baaden; som elektriseret sprang han op, lagde et Hynde til Rette i Agterenden og ordnede et og andet, og da hun nu med frisk og klangfuld Stemme raabte ned "Hallo, Baad ohoj", svarede han straks tilbage med et højt „Her", idet han hurtigt stagede Baaden hen til Broen. Den unge Pige løb hastigt ned ad Skrænten og stod et Øjeblik efter ude paa Broen. „God Aften, Anders," sagde hun noget forpustet efter det hurtige Løb, „jeg troede saamænd, jeg var kommen for sent til Sejlturen i Aften." — „Nej, naar jeg venter, at Frøkenen vil ud at sejle, bliver jeg altid ved Baaden," var Svaret, ledsaget af et varmt Blik, som hun dog ikke lod til at bemærke, idet han i det samme rakte hende sin Haand til Støtte, medens hun let og behændigt sprang ned i Baaden, hvor hun straks satte sig til Rette ved Roret; han greb Aarerne, satte af fra Broen og roede med rafke Aaretag ud i Sundet.

Nu da Lyset faldt klart over de to i Baaden, saa man, hvor forskellig deres sociale Stilling var; han, som hjemmehørende i Fiskerbyen, var naturligvis Matros, Fisker eller Kabrejer, ligesom det kunde falde sig, og omendskønt hans Dragt var ordenlig og net, ja endogsaa havde et lille Anstrøg af Flothed, saa var det vist kun „för tillfället",

at han havde gjort sig saa pæn, og ikke for at ville hæve sig over sine Standsfæller; hun derimod tilhørte sikkert en langt højere Samfundsklasse, thi trods den tarvelige Dragt, hun bar, forraadte dog dens elegante Snit og den frie, sikre Holdning, hvormed hun bar den, tydelig nok Hovedstadsdamen, der var vant til at bevæge sig i de bedste Kredse; men eet havde Vorherre givet dem tilfælles, og det var en Skønhed, som ethvert Øje med Velbehag maatte dvæle ved; i den Retning stod han paa Højde med sin Ledsagerske, og man skulde lede længe for at finde saa smukke Menneskebørn, som disse to, der i den lune Sommeraften, badende sig i Solens gyldne Straaler, vuggede af den let gyngende Baad, gled ud paa de dybe Vande.

Han syntes ikke at føle sig synderlig kuet af den sociale Skranke, der skilte dem, at dømme efter det lykkelige Udtryk, der hvilede over hans Træk, og den varme Ild, der luede i hans Øjne, naar de hvilede paa den 18-aarige Pigeskikkelse, der sad i hans Baad og styrede baade den og ham; og hvor var hun ikke smuk, som hun sad der, aabenbart givende sig hen til en sund Naturs umiddelbare, livsfriske Glæde over Tilværelsen.

Et Par store, næsten sorte Øjne lyste som Stjerner i et fint, ovalt Ansigt med mathvid, varm, sydlandsk Teint; en smukt formet, om end ikke lille Mund med friske, røde Læber lukkede sig over en Række Tænder, fejlfri og hvide som Perler; det rige, sorte Haar, der tildels dækkedes af en bredskygget Hat, var bundet i en stor Knude i Nakken — dertil en slank, formfuldendt Figur, et spillende Liv over hele Personen, ikke Spor af Blegsot, Forlæsthed eller andre Skavanker, ja, hun var nok værd at se paa! Lidt koket var hun maaske, lidt erfaren i de smaa Kunstgreb, hvormed en smuk Kvinde forstaar at fremhæve sin Skønhed, lidt behagelysten, ja, maaske forsmaaede hun ikke engang sin Baadførers Beundring, naar denne Baadfører saa saa kæk og forvoven ud som Anders Daniel, og hans Beundring blev holdt inden for Tavshedens Skranker; men Øjnene har ogsaa et Sprog, og Anders Daniels var af de talende — de var mørkeblaa, ildfulde, kunde baade bønfalde og fordre, smelte hen i Ømhed og skyde Lyn i Harme og lidenskabelig Ophidselse; det var af den Slags Øjne, ved hvis Flamme de fleste Pigebørn holder af at varme sig, men som de dog med ængstelig, sød Gysen frygter for at brænde sig paa; desuden havde Anders mørkebrunt Haar, der tæt og fyldig krøllede sig over en høj Pande, regelmæssige Træk; en rund, kløftet Hage, der gav ham et blødt og barnligt Udtryk, naar han smilede, en kraftig, solbrændt Hudfarve samt en velbygget, muskelstærk Figur — han kunde godt have tjent en Maler som Model til en Søhelt, og det var med god Grund han i Fiskerbyen gik under Navnet „den smukke Anders."

„Naa, Anders," sagde den unge Pige, efter at de i Tavshed var roede et godt Stykke ud i Sundet, „hvorhen vil De ro mig i Aften?"

„Hvorhen Frøkenen vil," svarede han.

„Aa, det kom dog an paa, om Anders virkelig vilde, naar jeg nu forlangte at komme til Hveen eller Sverige, saa blev det nok for langt for Dem at ro."

„Nej, jeg har tit roet lige saa langt, og det gjorde jeg ogsaa gerne i Aften," svarede han, „men jeg er bange for, det blev lovlig sent, inden vi kom hjem igen, saa blev vel Frøkenens Tante bange?"

Dyrevenner.

„Ja, vist saa, jeg vil heller ikke saa langt, men det er saa rart stille og varmt i Aften, saa vi kan give os god Tid; lad os kun komme rigtig langt ud, saa kan man se Solen, lige til den synker helt ned bag Skoven og Markerne, og saa drømmer jeg saa meget smukt og eventyrligt, naar jeg sidder herude i Baaden, ene med Havet og Himlen; ja, det er sandt, Anders er her jo ogsaa, men det er ligesom Anders og Baaden var eet, saa jeg har ondt ved i Tankerne at skille Dem fra den; ikke sandt, Anders, synes De ikke, det er rimeligt? Men De har jo ogsaa Lov til at drømme, saa meget De vil, medens vi ror."

„Drømme? Jeg ved saamænd ikke rigtig, hvad Frøkenen mener med at drømme, medens jeg ror, saa er jeg jo vaagen."

„Ja, Anders, den Slags Drømme, jeg mener, kan man godt have i vaagen Tilstand; ser De, Drømme er jo Billeder hentede fra Fantasiens Verden, de eksisterer ikke i Virkeligheden, men de hæver sig til sine Tider fra Sjælens Dyb saa tydeligt og klart, at det er ligesom man ser dem med sine legemlige Øjne paatage sig virkelige Skikkelser og trænge sig ind paa os som Dele af vore Oplevelser; ligesom jeg nu f. Eks. i Nat, naar jeg sover hjemme i min Seng, maaske vil drømme, at jeg sidder her i Baaden, og den kæntrer med os, og vi drukner begge to, eller ogsaa at Anders redder mig, saaledes kan jeg i vaagen Tilstand foregøgle mig mange forskellige Billeder, der snart forsvinder igen, ligesom et Fata morgana, for det har da Anders nok set paa sine mange Rejser."

„Ja, det er det, man ogsaa kalder en Luftspejling, jo, det har jeg nok set, det er rigtig smukt at se, men det er jo bare Luft."

„Ja, mine Drømme er ogsaa kun Luftkasteller, Anders, men de kan være saa smukke, aa, saa dejlige; se, der oppe bag Skoven, hvor Solen gaar ned i en Sky af Guld, der tænker jeg mig nu et Land, der ikke ligner andre Lande; en Bro af Krystal fører dertil, og kun Mennesker, som hverken tynges af Synd eller Sorg, kan gaa over den, da den ellers vilde briste under Foden; saa kommer man til Porten, der bestaar af en eneste stor Topas, som kaster et gyldent Skær over alt, hvad der ligger indenfor; er man kommen saa nær, springer den op af sig selv, og staar man indenfor, glemmer man alt, hvad der ligger bagved; man er i en dejlig Have, som synes uendelig stor; blide, harmoniske Melodier klinger en i Møde, plaskende Springvand bringer Kølighed, duftende Træer skygger; det friske Grønsvær omkranses af klare Bække, hvis Bund er blaa Forglemmigejer; intetsteds er Mørke eller Skygge, her kan intet ondt ramme en, alt er fuldkomment og uden Lyde; jeg gaar længe om derinde, men alene, jeg møder ingen; jeg undrer mig derover, skal jeg alene da kende denne fuldkomne Lykke? Endelig hører jeg fjernt fra Toppen af en Høj en menneskelig Røst, der kalder mig, men Skikkelsen, den tilhører, ser jeg ikke, den er skjult af blomstrende Rosentræer; Røsten er en Mands, saa kraftig, saa klar og saa øm tillige — naa ja, Anders, hvad jeg mere drømmer, det kan De ikke fatte, men nu ved De jo omtrent, hvad jeg mener med vaagne Drømme."

„Ja," svarede Anders, idet han et Øjeblik hvilede paa Aarerne og saa frem for sig med et ejendommeligt, dybsindigt Udtryk i Øjnene, „nu tror jeg ogsaa nok, jeg ved, hvad det er."

„Ja, ikke sandt, men lad mig engang høre, Anders, hvorom De vilde drømme?"

„Det kan jeg ikke saadan forklare Frøkenen, det er altsammen saa forvirret, men det gør mig saa

glad at føle det, og det er først i den allersidste Tid, siden at Frøkenen — — —

„Hør, Anders," afbrød hun ham, „vi ligger jo ganske stille, ro til, og fortæl mig imedens noget om, hvad De har set i fremmede Lande, naar De var paa de lange Rejser."

„Aa, det er der ikke stort at fortælle om, man ser saa meget og ser det dog ikke; saa længe man er om Bord, har man nok at gøre med Arbejdet, og faar man Lov at gaa i Land i en eller anden By, hvor man skal losse eller lade, saa gaar man bare og stavrer om i Gaderne og kigger paa Butikerne, og saa falder man gerne ind paa Værtshusene med nogle af Kammeraterne, og det er der ikke noget rart ved; Dagen efter kan man sjelden huske, hvad der er passeret, hvis man medens han talte, og lod Haanden glide igennem Bølgerne, disse klare, bløde Bølger, der kunde være saa rasende i deres Vrede — saa sagde hun efter et Øjebliks Tavshed: „det lader jo til, at De elsker Søen over alt i Verden; har De da aldrig været forelsket i et eller andet Pigebarn i de fremmede Lande — der er Pigerne smukkere end her til Lands?"

„Forelsket! Nej, det er kun fine Folk, der forelsker sig — det kender vi ikke noget til; det har vi Sømænd heller ikke Lejlighed til, for vi er kun saa kort Tid hvert Sted — det er ikke for det, for Pigebørn er der jo nok af, hvor man kommer hen, men dem vi ser, er nok ikke saa meget værd."

„Jamen," sagde hun uden at se op, „har De da ingen Kæreste herhjemme?"

mild Glans, Aftenvinden gled lun og kælen hen over de to i Baaden, og de var ene, langt fra andre Mennesker, han og hun — der kom en Følelse over hende, som om hun stod under en eller anden Fortryllelse, der ikke var hende ubehagelig, som hun endogsaa gerne gav sig hen til — den ligesom svøbte sig om hende og tog hende fangen; et Øjeblik lod hun sig vugge af den, men saa tog hun sig rask sammen, rettede sig, greb igen Roret og sagde kort: „Saa, nu er det paa Tide at vende hjem, vi har allerede tøvet for længe, lad det kun gaa rask." Ligesom med et Ryk blev han revet ud af en Stemning, der for en kort Stund havde hævet ham fra Virkelighedens Verden, ladet ham glemme, hvem han var og vugget ham i hidtil ukendte Drømme og med et dybt Suk tog

Over vejløs Mark.

da ikke har faaet sig nogle Skrammer med tilbage, for jeg skal sige Frøkenen, det gaar somme Tider lidt vildt til, naar man efter en lang Sørejse kommer paa Landjorden; nej, paa Søen har man det bedst, der er ingen Spektakel og Ufred; drøjt har man det jo ogsaa der til Tider, naar Vorherre bringer Storm og Uvejr, Skibet kastes hid og did, og Bølgerne gaar højt over det; mangen Gang ser det ud, som det skulde krænges som en Vante, naar Takkelagen af den hvinende Vind føres helt ned til de fraadende Bølger, saa beder man tit sit Fadervor i den Tro, det bliver det sidste; men hvad, en vaad Grav er ikke den værste, man kan faa, saa er Vorherre selv Præsten, der forretter Tjenesten, og Skovenes Susen og Bølgernes Brusen er lige saa køn Musik ved den Lejlighed som Orgelet i Kirken."

Lænet ud over Rælingen sad den unge Pige,

Det varede noget, inden han svarede, men saa kom det dæmpet, tøvende, ledsaget af en Glød i Blikket, som hun instinktmæssig følte, men som hun undgik at møde, „nej, Frøken, jeg har ingen Kæreste; min Baad har været mig det kæreste, den tilhører mig, den lystrer mig, den kan jeg tumle med, som jeg vil, og naar jeg som i Aften ser Frøkenen sidde i den herude langt fra alle Mennesker, og jeg faar Lov at ro den, hvorhen jeg vil, saa kan jeg aldrig ønske mig noget bedre i Verden." Der var ligesom Kærtegn i hans Stemmes Tonefald, hele Naturen syntes at smelte sammen med denne Stemme, Søen var saa stille og blank og dog saa dyb og klar, Dæmringens lette Taage sænkede sig umærkeligt over dem, Sejlene paa Skibene i Sundet lignede hvide Vinger, der svævede over Vandene, paa den endnu lyse Himmel skinnede hist og her en Stjerne med

han et fastere Tag i Aarerne. Uden at der fra nogen af Siderne blev vekslet flere Ord, gik det nu hurtigt tilbage til Fiskerlejet; først da de havde naaet Havnen, og han sprang op paa Broen for at hjælpe hende op, beholdt han hendes lille kraftige Haand et Sekund længere end nødvendigt i sin, og sagde halvhøjt, næsten hviskende, med et Blik, i hvilket der laa en næsten magnetisk Magt, som tvang hende til at møde det: „Kommer Frøkenen igen i Morgen Aften?" Et Sekund saa han ind i dette Stjernepar og mødte en Flamme, der smeltede sammen med Ilden i hans eget, men ogsaa kun et Sekund, straks sløredes hendes Blik, som om hun med Opbydelse af al sin Viljekraft betvang en oprørsk Følelse, og et Udtryk af Harme og Trods lagde sig deri; hun trak rask sin Haand tilbage, tog sin Portemonnæ frem og svarede haardt og koldt: „Det ved jeg ikke, jeg tror det

næppe, men værsgod, her er Betalingen for i Aften." I det samme rakte hun ham en Krone og med et kort „Godnat", vendte hun sig fra ham og gik med hurtige Skridt hen imod en af de Stier, der snoede sig op ad Skrænten, hvor hun snart forsvandt i Aftendæmringens Skygger.

Han stod et Øjeblik stille med Kronen i Haanden og saa efter hende, gjorde derpaa en Bevægelse, som om han vilde kaste den langt fra sig, men betænkte sig, sprang ned i Baaden igen og roede paa ny udad; det var nu næsten mørkt, men blikstille, og da han var kommen et Stykke ud, trak han Aarerne ind, lod sig drive af Strømmen, lagde sig tilbage i Baaden, lukkede Øjnene og tænkte, tænkte, saaledes som han aldrig havde tænkt før. Hvad var det dog for en hidtil ukendt Smerte, som foer igennem ham? Som først var kommen i Aften, nu nylig, da hun saa brat og uvenlig var gaaet sin Vej; hidtil havde han været saa lykkelig og ubekymret om den Dag i Morgen, og naar hun, som det havde været Tilfældet, næsten hver Aften i den sidste Maaned, sad derhenne i Agterenden af hans Baad, saa syntes han, at han slet ikke savnede noget i denne Verden, saa glemte han rent, at hun var den fine Frøken, og han den jevne Sømand, der næppe forstod at forme sine Tanker i Ord, langt mindre i dannede Talemaader; hvis hele Tankegang, Vaner og Levemaade var saa forskellige fra hendes; men det var jo hende selv, der havde bragt ham til at glemme det, for hun var dog saa ligefrem imod ham, altid snaksom, glad og fornøjet; det var ligesom, de var lige, naar de sad der i Baaden om Aftenen; Baaden, det var jo ogsaa hans rette Hjem — i den passede han som Billedet i sin Ramme, for ellers, naar han rigtig tænke over det, saa følte han jo nok, at naar de begge to blev stillede op paa Landjorden, saa var der noget, som skilte dem ad — han vidste ikke rigtig selv, hvad det var, men det vilde han slet ikke tænkte paa, nu vilde han blot drømme, var det ikke saadan, hun havde sagt, ja, nu vilde han rigtig drømme om hende; aa, det var dejligt at tænke paa, nu vidste han først, hvad Lykke var; det var Lyksalighed, naar hun sad der og spøgte og lo, saa de hvide Tænder skinnede, og Øjnene straalede, og dog trods det at hun var saa ligefrem, havde han ikke for aldrig det turdet vove at sige et eneste Ord af den Slags, han saa tit havde brugt tidligere, naar han sjasede med de unge Piger i Fiskerbyen; lige fra den første Aften, hun var kommen og havde spurgt, om han vilde ro for hende, havde han følt en underlig Forandring foregaa med sig; han ledebes ved Omgangen med sine Kammerater, ved deres plumpe Sprog og raa Tale, ved Kroen, hvor han ellers samledes med dem om Aftenen, ja, selv Lars Jensens Ane med det runde, godmodige Ansigt og de venlige, blaa Øjne, som dog tidligere havde taget en lille Snip af hans Hjerte fangen — uh, han gad ikke engang tænke paa hende!

(Sluttes.)

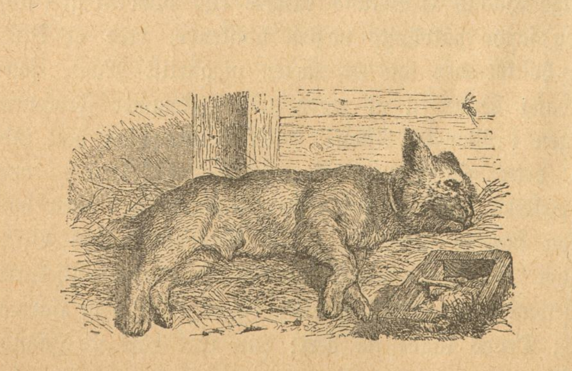

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Anden Del.

Da den gamle Ridder havde sagt dette, forlod han dem og gik over til Fiskerne. Viben og Beate blev alene tilbage.

Han knælede ned for hende, kyssede hendes Kjole, hendes Fod. „Det har du gjort for mig," hviskede han, „forladt dine Frænder og Venner. — Alle mine Levedage vil ikke forslaa til at gengælde dig."

„Synes du, det var for meget at betale for min hele Fremtids Lykke," spurgte hun med sjæleglad og rørende Smil. „Det kunde dog ikke godt være billigere."

„Du vil følge mig, en fredløs Mand, forladt og forfulgt, — ja, du smiler, du ved ikke selv, hvad det vil sige, men jeg, jeg ved det. Jeg kaldte paa dig i Nat og i Mørke, jeg har set op til dig, naar det slog sammen om mig, som man ser op til Himlen for at finde Gud; jeg drømte før om dig og skikkede dig alle mine kære Tanker, da den lille Baad gled ud af Kimingen, nu kommer du selv, og Drømmen er bleven Sandhed. Der er altsaa en Fremtid tilbage. — Den skal blive lys og herlig," raabte han heftigt og rejste sig og stod for hende i hele sin bestemte Overlegenhed. „Alene vilde jeg være gaaet til Grunde, sammen med dig er der en Sti aaben. — Vi drager bort herfra, straks, i Morgen, jeg opgiver dette Liv, som her kun volder mig Lede. Nu slaas de i alle Lande, jeg gaar med, der maa et eller andet Sted være en god Sag, som trænger til en Arm; jeg vinder mig et Navn for det, du gav bort, Hæder og Rigdom, peg paa, hvad du vil, det skal blive lagt for dine Fødder. Fremad skal det gaa, fremad! foran os ligger Frelsen, Lyset, Lykken. — Tal til mig, for at jeg kan høre, at alt dette ikke er en Drøm, som svinder igen, naar jeg vaagner, sig noget: der er i hele Verden ikke saa liflig en Musik som din Stemme."

„Hvad skal jeg sige? Jeg længtes efter dig, dermed er alt fortalt. Jeg syntes, jeg hørte, du kaldte paa mig, saa kunde jeg ikke holde det længer ud blandt de andre, jeg vilde gerne være noget for dig og give dig tilbage til det Liv, for hvilket du fik dine store Evner. Dig har de bragt til at tvivle, Viben, men jeg tror, jeg vilde frelse en Sjæl fra Døden og bringe lidt Lys over din Fremtid, kan jeg ikke det, skal du lyse over min, — ak nej, hvad er det, jeg siger? Jeg vilde jo kun fri mig selv for den Elendighed at leve uden dig, derfor kom jeg. — Er det saa stort, og fortjener det vel Tak? — Maaske vil det blive til Ulykke at drage din Vej, maaske er det Døden og ikke Sejren, vi gaar i Møde! men jeg foretrækker dog at følge dig for enhver anden Lykke, Verden kan byde, og nu maa jeg blive hos dig, du maa beholde mig, jeg har jo ellers ingen at støtte mig til. Jeg vil kun tænke paa dig, leve for dig, tro og bygge paa dig, som jeg har gjort fra den første Time, vi mødtes."

Der var i hendes Røst en Inderlighed, en Dybde af Hengivenhed, i hendes Øjne en Overtalelse og Tilbedelse, som ikke lader sig beskrive, al Livets Lykke, dets Hæder og Ære, syntes at staa forherliget for ham, medens han lyttede til denne bløde Stemme.

Timerne svandt, Mørket kom, og de sad endnu paa Klippen og holdt hinandens Hænder, medens de hviskede og drømte. Natten var mild og stille, Maanens Lys faldt hen over Havet foran dem, det sitrede og straalede derude som flydende Sølv. Undertiden skimtede man langt borte de utydelige Omrids af en Fiskerbaad, som bevægede sig hen over Søen, Lyden af Aareslagene trængte ind til Landet. Længre tilbage gled et lille Fartøj frem af Taagen og blev synligt, idet Maaneskinnet faldt ned over Skibets hvide Sejl. Beate saa op paa Viben, han syntes at være vokset i sin egen Mening ved det Offer, der blev ham bragt, han lignede saa lidt alle de andre, hun havde mødt, hans Skikkelse, saaledes som han stod der foran hende, mægtig, kongelig, med det udfordrende Blik, hans kraftige Hoveds smukke Form, hans glødende Ord og Lykken over at se hende, var et Budskab om Sejr, et Løfte om en smilende Fremtid.

Af og til kom Ridder Povisch og fortalte, hvor træt han var, hvorledes Gigten værkede i hans Ben, og hvor silde det var i Tiden. Han havde fundet et Nattely for Beate og sig oppe hos Præsten.

„Nu skal du følge med derop og det straks," udbrød han, „Kister og Kufferter har jeg ladet bringe fra Baaden, Folkene venter paa os. I har talt nok for denne Gang, naar I bliver siddende der og siger hinanden alt, hvad I ved, i Aften, hvad vil I saa fortælle i Morgen? Jeg har betroet den Præst, hvem vi er, alt er i Orden, han har lovet at vie jer, førend jeg drager herfra."

Viben fulgte dem, han mente, han endnu havde saa meget at sige hende, og gentog dog blot, hvad han allerede havde sagt.

Næste Morgen skinnede Solen ned over Helgolandsklippen, medens Viben og hans Broder Johan tilligemed en Skriver ved Navn Joachim pyntede den lille Kirke med Grønt og Blomster. En gammel Lanseknægt strøede Sand og Timian hen over Stengulvet og gav sig derefter med stor Iver til at polere et Brystpanser. De øvrige af Folkene var endnu ikke vendte tilbage fra Holsten. Da Klokken slog ni, havde Viben fuldendt sit Arbejde, han stod endnu uden for Kirken og stirrede ned paa et lille Hus, hvis Vinduer var aabnede, og inden for hvilke en hvid og lys Skikkelse kom til Syne for straks efter igen at forsvinde. Huset tilhørte Præsten Lyders, hos hvem Beate og Ridder Povisch havde overnattet. Pludselig forsvandt det lykkelige og sorgløse Udtryk, som havde hvilet over hans Aasyn denne Morgen, hans Bryn rynkede sig, idet han gik ud paa Klippepynten og vedblev at stirre hen over det rolige og smilende Hav, som laa udbredt foran ham. Dernede kom to smaa Jagter sejlende for en svag Østenvind, den ene fulgte i den andens Kølvand, begge nærmede sig Landet.

„De, som kommer der, vil mig intet godt," sagde Viben til Johan.

„Det er to Buxtehuder Fartøjer."

Viben rystede sørgmodig paa Hovedet. „Det er Ditmarskerskibe," svarede han, og hele hans Opmærksomhed var fra nu af rettet paa, hvad der foregik uden for ham.

Da Skibene kom ind paa Stranden, tog de Sejlene ned og kastede Anker, derefter aabnedes Lugerne, væbnede Mænd, som hidtil havde holdt sig skjulte i Lasten, sprang ud fra Dækket og vadede i Land, Viben talte Hundrede.

„Hvad vil I?" spurgte Lyders, som stod paa Stranden.

„Købe Kalk," svarede en af de fremmede Mænd spottende.

„Vi har ingen Kalk at sælge."

„Det maa I om! i saa Fald vil vi drage vor Vej igen, naar vi har taget Viben Peter med os. I har givet ham Tilhold her paa Øen, han har brændt vore Skibe, plyndret vore Gaarde, dræbt vore Mænd, det maa have en Ende."

„Viben Peter sejlede bort i Morges, før det blev lyst, og stod vesterud med alle sine Mænd," forsikrede en gammel Fisker.

„Saa har vi gjort vor Rejse forgæves; men vi vil først se lidt efter ham, det kunde jo være, I tog feil, og at han var her endnu; den Karl er altid at træffe, hvor man mindst venter ham."

Ditmarskerne kom under Samtalen op paa Stranden og udbredte sig der i en lang og truende Linie. De fleste af dem var væbnede med Hagebøsser, som omhyggelig blev ladede, deres Fører saa ud til at være en ældre Mand, som hed Claus Suvel, bar et Jærnpanser og blev fulgt af en Trommeslager.

„Jeg skal gaa op og se, om Viben Peter er der, og bringe ham eders Ærinde," sagde Præsten.

„Ja gør det," svarede Claus, „men vi gaar med."

„Det var den bedste Maade til ikke at finde ham. Viben har gode Øjne, er han deroppe, kan I lide paa, han allerede har set jer, længe før I vadede i Land, vil han skjule sig, finder I ham ikke, vil han slaas, er han beredt paa at tage imod jer."

„Han har seksten Mand, vi er Hundrede."

„Det kan gerne være; men Trappen gennem Klippen er snæver og stejl, der kan kun gaa tre jævnsides, og det er let for den, der staar ovenfor, at hindre jer i at naa op."

„Det kan ogsaa være sandt," sagde Claus, „bring da Viben Peter vor Hilsen, lad ham skynde sig med at komme ned, imens henter vi Øl og Flæsk op fra Skibene, og hver en Mand her paa Stranden skal være vor Gæst og spise og drikke med os, til I vender tilbage."

Præsten gik. Viben lyttede og spejdede oppe paa Klippen, han fattede ret godt Samtalen mellem Lyders og Ditmarskerne, det, han ikke kunde høre, gættede han sig til. Fra Drømmenes lykkelige Land var han pludselig ført tilbage til Virkeligheden, i Elskerens Sted stod en bestemt Mand, fattet paa alt, og overvejede koldblodig, hvad der var at gøre.

Ude paa Søen viste sig intet Tegn til, at Folkene, der var sendte bort, vilde vende tilbage, ikke en Vind rørte sig, ikke en Sky paa Himlen, Havet laa i en umaadelig vid Omkreds spejlglat og ubevægeligt, Solen brændte henover det. Lyders kom langsomt og pustende op ad Trappen.

Viben standsede med en Haandbevægelse, det han havde at sige. „Jeg ved, hvad de vil," ytrede han kort.

„Hvad tænker du at gøre?" spurgte dem gamle Mand ængstelig.

„Værge mig, hvad ellers? Skal jeg dø, vil jeg nok forsvare mig lidt først. I Dag er det til en Forandring dem, der angriber."

„Fire mod Hundrede!"

„Ja, hvad skal man sige? Det kunde være bedre, Præst."

„Jeg har et andet Raad, følg det, denne ene Gang! Se, Kirken er smykket, lad det være Fred og Velsignelse og ikke Mord og Drab, som gaar hen over dine Blomster."

„Hvad mener I?"

„Forvar dig. De ved ikke for vist, at du er her paa Øen. En af Fiskerne sagde, du drog til Søs i Morges med alle dine Mænd. Her imellem Klipperne kender jeg et sikkert Skjul, kryb derind, saa vælter jeg Stenen for, til de er borte."

„Jeg, krybe i Skjul!" raabte Viben haanlig og rettede sig i sin fulde Højde. „Det skal aldrig spørges."

Nede paa Stien hørtes Larm af Folk, som steg op ad Trappen. „Hvad bliver det saa til?" raabte en Stemme. „Vil han give sig med det gode?"

„Skjul dig i Guds og Herrens Navn," hviskede Lyders. „Lad mig ikke bede forgæves. Tænk paa dine Folk, som du skikker i Døden, tænk ogsaa lidt paa hende, som sidder nede i min Stue med Brudekrans om Haaret og tæller Timerne i Dødsens Angest, indtil du kommer."

„Hører du ikke, hvad jeg siger?" raabte Stemmen mellem Klipperne. „Har du fundet ham, saa lad ham komme ned til os."

„Han er her ikke," svarede Præsten og greb Vibens Haand. „Hist inde, i Bagerovnen!" tilføjede han hviskende og pegede med et bønligt Blik paa en mørk og tilrøget Klippehule i Nærheden, „der er du frelst, saa sejler de deres Vej igen."

„Jeg, i en Bagerovn!" gentog Viben og rystede med Hovedet, „nej, Præst! det kan jeg ikke, det vilde slet sig skikke." Han gik frem paa Klippen og stillede sig ovenfor Trappen, synlig for alle. „Her er Viben Peter," raabte han, „tøv lidt, I Folk dernede, hvad vil I mig?"

„Vi vil gøre Afregning nu, Timen er kommen. Giver du dig med det gode, skal du blive dømt efter Ditmarskens Landsbog."

(Sluttes.)

Sommeraften.

Nu Solen synker bag Skyen ned
og kaster Farvepragt over Landet,
og fra Lunden hist ved Søens Bred
Træerne spejler sig klart i Vandet.
Smaafugle flagrer fra Busk til Træ,
at søge for Natten det bedste Læ,
og Duggen smykker med Perler klare
Markens og Skovens Blomsterskare.

Nu Stilhed hersker i hver en Vraa,
og Mørket sig blidt om Jorden hyller.
De klare Stjerner paa Himlens Blaa
med tindrende Glans vort Blik fortryller.
Sindet vugges i Drømme ind,
saa Bladets Viftning ved sagte Vind
og Kildens Rislen, mens Dagen flyer,
formes som skønne Eventyr.

A. J. S.

Dyrevenner.

(Med Billede.)

Man skal være god mod Dyrene, thi ingen vil dog synes om at komme til Himlen paa en skamredet Hest." Saaledes har en eller anden dybsindig Filosof engang sagt, og hans Tankegang var i god Overensstemmelse med Digteren, naar han lader den gamle, mishandlede Kærrehest „appellere sin Sag" paa Dommedagen. Om Menneskene virkelig lagde sig Filosofens og Digterens Ord paa Sinde, vilde det utvivlsomt staa sig lidt bedre her i Verden baade med Mennesker og Dyr.

Det lille Selskab paa vort Billede viser, paa hvor god og fortrolig Fod de tvende Parter kan staa med hinanden. Det er et simpelt Billede fra Hverdagslivet, tilmed fra Stalden, men i Øjeblikket udgør denne en Scene for Kløgt, Munterhed og Løjer. Den kønne Dreng, Herskabets Søn, er i Færd med, under Morten Kudsks Tilsyn, at opøve to smaa, flinke Hunde i alskens Idrætter og Kunster, som Hunde nu engang fra Arilstid har været drevne i. Drengen forretter sin Dont med baade Alvor og Lyst, det er ham en stor Fryd, naar han kan faa Lov til at gaa ned i Stalden og tilbringe en Times Tid i Morten Kudsks, Hundenes og Hestenes Selskab, og han føler sig stolt ved hvert nyt Fremskridt, som Pudlerne gør. Og disse er ikke mindre glade ved deres unge Herskab, hvis Kommando er præget af kammeratlig Venlighed, og som altid har en eller anden Belønning i Baghaanden. Morten Kudsk, der er i fuldstændig Puds, med høj Hat, Pisk o. s. v. ser til med Kendermine, giver nu og da et erfarent Vink, men er iøvrigt særdeles tilfreds baade med Dresøren og Præstationerne. De egenlige Tilskuere er Hestene, der fra deres Spiltove med Lethed kan overse den hele Scene, men egenlig hører de med til den lille Kreds af Venner, de vilde ikke mindre end Morten Kudsk føle det som et Savn, den Dag Knøsen og Hundene ikke indfandt sig i Stalden, og de bliver selv savnede, naar det en Dag hændes, at deres Baase staar tomme.

Lad Billedet gaa videre, ud i det virkelige Liv. Tag kun Lære af Morten Kudsk og hans unge Herskab, naar det gælder at færdes mellem Hest og Hund i Stalden, thi det forstaar de. De vil ikke komme nogetsteds med deres Dyr enten skamredne eller med andre Fejl.

John.

Over vejløs Mark.

(Med Billede.)

Der føres tit Klage over Vejvæsenet. Vader Hestene i det løse Sand, eller skærer Hjulene gennem det dybe Ler og Dynd, taber Folk snart Taalmodigheden, og de giver sig først tilfreds, naar der er anlagt Chaussee til enhver Ravnekrog.

De gode Folk tænker næppe paa, at der er Lande, hvor der slet ikke gives Landeveje, og hvis de endelig gives, saa er de overmaade vanskelige at finde, naar Mørket falder paa, eller naar en Snestorm piller hen over Egnen.

Vort Billede fremstiller en Kørsel gennem en saadan vejløs Egn dybt inde i Rusland. Det er en Uvejrsdag, Stormen jager Hagl og Regn ned i Strømme, og Aftenmørket begynder at sænke sig over den vidtstrakte Slette. Der er ingen Vej at spore gennem de endeløse Stepper og Heder, saa lidt som der er nogen menneskelig Bolig at øjne.

Rastløst jager Kudsken paa sit Trespand, medens det tunge, uformelige Køretøj stumpler og hopper over Tuer og Stød. Bundne til den bageste Del af Vognen traver et andet Forspand til at skifte med, naar de forspændte Dyr synker udasede sammen. Og fremad gaar det i den mørke Aften, over vejløse Marker, gennem Moser og Vandløb, kun med Vinden og Verdenshjørnerne til Rettesnor. Naar den russiske rejsende endelig naar til et Sted, hvor der er Tag over Hovedet, og varm Te paa Bordet, forstaar man, at han takker for lykkelig overstaaet Rejse.

Fr. R.

I Gaard og Mark.

Hestekastanie som Foder.

En Efteraarsdag gik jeg i et Parkanlæg sammen med Godsejeren. Kastanier laa tykt paa Gangene og endnu stadig faldt flere ned. Jeg ytrede, at det var mærkeligt, at den Masse Stof, Frøene indeholdt, saa at sige rent skulde gaa til Spilde, idet man jo ikke kendte nogen som helst Anvendelse derfor. Godsejeren svarede: „Der kommer nok en Dag, da Kastanierne bliver anvendte, det er utænkeligt, at man ikke skulde lære at kende deres Formaal udover at formere Arten.“ Nu lader det til, at man har faaet Øje for Frugternes Egenskaber; det er kun underligt, at det har varet saa længe, men det er vel fordi, man ikke før har været tvungen ind paa at lære at tage alt med i Landbruget.

Naar jeg efter „Landw. Dorfztg.“ meddeler nedenstaaende, er det for, at det skal kunne give Anledning til, at der her anstilles Forsøg, hvorved det saa vil vise sig, om Fremstillingen i det tyske Blad er paalidelig. Meddelelsen lyder saaledes: Frugterne (d. v. s. Frøene) af Hestekastanier afgiver et meget godt Foder, der ved den simple Høstmaade oven i Købet er billigt. Saa vel med Hensyn til Indhold af nærende Stoffer som i absolut Næringsværdi, nærmer Kastanierne sig Sæden, fra hvilken de dog adskiller sig ved deres store Indhold af Vand, ca. 50 Procent, hvilket dog ved Lagring svinder ind til det halve; de adskiller sig endvidere fra Sædarterne ved deres Indhold af ejendommelige bitre Stoffer. Paa Grund af den sidste Omstændighed bliver Kastanierne undertiden vragede i Begyndelsen, men senere vænner Dyrene sig til dem og æder dem gerne; navnlig er dette Tilfældet med Drøvtyggere; Hesten er mindst tilbøjelig til at æde Kastanier.

Med Hensyn til Fordøjelighed og Næringsværdi, kan Kastanierne sammenlignes med Sædarterne, dog maa bemærkes, at de i frisk Tilstand er lettere fordøjelige, medens de senere bliver tungt fordøjelige og ved Nydelse i rigelig Mængde kan foraarsage Mavesygdomme af samme Natur som rigelig Kornfoder kan affstedkomme.

Kastanier afgiver betydelig Næring, og de sætter fast, godt Kød og giver fed og fløderig Mælk uden Afsmag. Som Foder til Heste bliver de sjældent anvendte, derimod ofte til Drøvtyggere, hyppigst til Faar og iøvrigt til Hornkvæg som Mælk givende og fedende Middel. Man benytter Kastanierne paa samme Maade som Korn, giver til Malkekøer 5—20 Pd., til Fedekvæg indtil 20 Pd., til Faar 20 Kv.—1 Pd., Faar der fedes, kan gives det dobbelte Kvantum. Hø og Straa maa ogsaa benyttes, Roer er ogsaa et hensigtsmæssigt Bifoder.

Kastanierne kan anvendes i frisk Tilstand, skaarne i Smaastykker, dog er denne Maade den mindst anvendte. For at gøre dem ikke alene behagelige for Kreaturerne, men ogsaa mest tjenlige, lettest fordøjelige, bør man tørre Frøene i Luften eller i en Ovn og derefter hakke dem og male dem til Skraa, der saa iblandes Foderet. En anden Fremgangsmaade er at malte Kastanierne, eller man koger dem eller luder dem ud i Vand i nogle Dage. Ved alle disse Metoder bliver Bitterheden reduceret og ved Findelingen eller Kogningen lettes tillige Fordøjelsen. Til længere Opbevaring bør man ikke kun tørre eller riste Kastanierne, thi der opstaar let Skimmel under den brune Skal; for at undgaa dette er det, at man i Tide bør foretage Findelingen.

J. J.

Fjerkræ- og Biavl.

Biernes Søvn.

Fra Foraar til Efteraar under Bierne sig ingen Ro. Selv de tilsyneladende ganske stillesiddende eller i Kæde hængende hviler ikke, men tilbereder Foder, udsveder Voks, fodrer og bygger. Naar de kolde Efteraars- og Vinterdage indtræder, indskrænkes Virksomhed og Evne mere og mere, men selv i den kolde Vintertid er Bierne ikke stadig og fuldstændig i Ro, men i bestandig Bevægelse om end kun mærkelig ved Summen. De Bier, der er nærmest ved Honningen, tager fra og giver til de næste, der saa rækker videre, og saaledes gaar det, til de yderste har faaet.

Selv i de Egne af Jorden, hvor der ikke haves nogen egenlig Vinter, indtræder aarlig en — om end kort — Hvileperiode, der altsaa synes at være en Naturnødvendighed for Bierne. Hvorvidt en Forstyrrelse i denne Periode vil have skæbnesvangre Følger for Bierne, vides vel ikke, da der i saa Henseende vel ikke er gjort Iagttagelser. Hos os ved imidlertid enhver Biavler, at det straffer sig haardt, naar man forstyrrer Bierne i deres Vinterro. Denne Vinterdvale er ikke, som man ofte har troet og tildels endnu tror, en Skindød eller Tilstand i Følesløshed, heller ikke en egenlig Søvn, men snarere en Slumren eller en af Kulden bevirket Reducering af alle Evner til det mindst mulige. Ved stærk Kulde kan Tilstanden dog gaa over i Følesløshed eller Stivhed og ende med Biernes Død.

Den Paastand, at Bierne slumrer, er ofte bleven bestridt. Men hvad er da det, skriver en Biavler i „Die Thierwelt“, der viser sig, naar man allerede om Efteraaret i raat Vejr, og om Vinteren ganske rolig og forsigtig, uden Rysten af Huset, uden Røg o. s. v. aabner for et Bihus og da ser Bierne sidde saa rolig sammen? Ikke en Lem rører sig; kun de yderste Bier stikker Følehornene frem — ligesom lyttende, undersøgende, hvad der er i Vejen. Men, næppe trænger Luft og Lys ind til dem, eller en lille Rystelse vækker dem, saa løfter de langsomt Vingerne, hæver sig lidt, bevæger sig endelig højbenede, ligesom endnu halvt slumrende og forskrækket bort fra Bihoben, begynder enkeltvis at summe og flyver endelig op. Snart rører efterhaanden hele Bihoben sig, først de yderste, saa de indre, som om den ene vækkede den anden. Mon det ikke er en Opvaagnen af Slummer? J. J.

For Hus og Hjem.

Kalvebryst-Ragout. Kødet skæres i tommestore Terninger og røres saa længe i hedt Smør, til Stykkerne er brune paa alle Sider. Derefter føjer man en Skefuld Mel til og saa megen Bouillon eller fortyndet Kødekstrakt, at den omgiver Terningerne. Under vedvarende Omrøren koges Ragouten i 20 Minutter; Timian, Laurbærblade, Persille og 3 hakkede Løg kommes i, Kasserollen dækkes, og Kødet koges mørt, dog ikke for mørt, ligesom Saucen heller ikke maa være for tynd.

*

Oksekødspølse. Oksekød koges meget mørt; Hud og Sener fjernes, hvorpaa Kødet hakkes meget fint. Derpaa æltes det med fed, kraftig Kødsuppe, Salt, Muskat og stødte Nelliker. Farsen fyldes i Tarme, koges i 3 Kvarter i Suppe, lægges derefter 5 Minutter i koldt Vand og hænges saa efter at være fuldstændig afkølet paa et luftigt Sted.

*

Flæsk hindres i at blive harsk, naar den røgede Flæskeside, inden den hænges op, skylles i flere Hold Vand, til alt det løse Salt er borte; derefter hænges den frit i tør Luft og vil i Løbet af 8 Dage være haard og krystalliseret. Omvikling med Papir skader, da det hindrer Krystalliseringen.

*

Rød Æblevin. Naar Æblemost tilsættes med knuste Slaaenbær, 12 Potter til 100 Potter, faar man en Vin med en prægtig rød Farve, ligesom Bærrene ogsaa forbedrer Smagen og forøger Holdbarheden.

*

Alle Vegne fra.

Vandgivende Planter i Saharas Ørken.

Naar der tales om en Ørken, saa tænker de fleste sig en absolut øde Sandslade, hvorover den skyfri Himmel hvælver sig og lader den brændende Sol straale ned, en Flade saa øde, at der ikke er Spor af Plante- og Dyreliv. Denne Forestilling om Ørkenen er ikke ganske rigtig eller passer kun for enkelte Strækningers Vedkommende. Ørkenen har sine Planter og Dyr, som netop kun forekommer der, hvor efter den almindelige Mening det hede Ørkensand ikke tillader Spor af organisk Liv. Planter og Dyr i Ørkenen maa for det meste lide af fuldstændig Regnmangel; Planterne maa da ydе Dyrene Erstatning derfor. Naturen har nu draget Omsorg for, at der netop i Ørkenen vokser nogle ganske overordenlig saftrige Planter. Den vigtigste er Atriplex halimus („Sand-Melde“), endvidere Zygophyllum cornutum („Hornet Dobbelblad eller Aagblad“), af Nomaderne i Ørkenen kaldet saadan noget som „Drikkeplanten“, fordi den i forskellige Hulheder skjuler smaa Vandforraad, der begærlig opsøges af Mennesker og Dyr. De kødede Blade af Melden udgør Hovednæringen — Drikke indbefattet — for Dyrene i Ørkenen, hovedsagelig for den berømte Antilope, om hvilken Araberne siger, at den lever flere Aar uden at drikke. Roher, der har været med paa flere Ekspeditioner i den sydlige Del af Oran, saa hver Morgen Hundreder af Snegle paa disse Planter, hvis Saft bød dem Erstatning for den manglende Regn eller Dug. En vis relativ Fugtighed i Luften om Natten bidrager meget til Væksten og Opholdet af Planterne og de lavere Dyr i Ørkenen.

Skæmt.

En Anbefaling. Herren: „Altsaa kan De særlig anbefale mig dette Værelse?“

Værtinden: „Ja, det kan jeg; heri vandt en Lejer Fjor den store Gevinst.“

Held i Uheld. „Uha, hvor jeg har ondt i Halsen. Men jeg er glad over, at jeg ikke er en Giraf.“

Fra Vagabondlivet. „Det er dog en herlig Nydelse i saadan en lun Sommernat at bryde ind hos en rig Hallunk.“

Uvant Arbejde. Den unge Husmoder: „Jeg har selv stegt Hønen, Hr. Svendsen, hvorfor tager De ikke noget deraf?“

Gæsten: „Jeg takker meget, ærede Frue, men jeg er ikke vant til at arbejde saa haardt om Søndagen.“

Videnskabens Trøst. Professorinden: „Aah, sidste Nat hylede Naboens Hunde igen efter Maanen, saa jeg ikke fik Søvn i mine Øjne.“

Professoren: „Vær du blot glad, at vi ikke bor paa Jupiter, der som bekendt nu har 5 Maaner. Forestil dig, hvilket Hundehyl der maa være.“

Hovedbrud.

Stavelsegaade.

Mit første er, jeg tror, et Badested,
mit andet er et lille Tal — ulige —,
mit tredje Fløjmand er i sit Geled,
mit hele er et europæisk Rige.

J. J.

Tal- og Bogstavgaade.

2 3 4 5 6
Hver Sømand Lid til det maa have.
6 2 3 4 5
Den er en Pryd for Hytte, som for Slot.
1 2 3 4 5 6
Man har dem høje, og man har dem lave,
de veksle kan med ondt saavel som godt.

s—r—n.

Gaade.

Med en vis Grad af Forsigtighed
skal jeg omgaas, hvilket godt du ved;
omvendt læst, jeg aldrig finder Sted,
uden at der er en Køber med.

J. J.

Opløsninger.

Stavelsegaade i Nr. 50: Nibe.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 50: List — Ist — Sti — Is — Stil — Stilist.

Gaade i Nr. 50: Sund—fund.

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø.
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 10 Abonnementsbilletter 3 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Bertel Elmgaards Adresse er: Fiolstræde Nr. 25, 2. Sal, København K.

Indhold: Frelst, Fortælling af Bertel Elmgaard, med Billede, (Sluttet.) Stille Aftener, Fortælling af Hanna Schougaard, (Sluttes.) Biben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Sluttes.) Sommeraften, Digt af N. J. S. Dyrevenner, af John, med Billede. Over vejløs Mark, af Fr. K., med Billede. I Gaard og Mark. Fjerkræ- og Biavl. For Hus og Hjem. Alle Vegne fra. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 52. Søndag den 24. September. 1893.

Fra Lejren ved Funder.

Skitse af Edv. Egeberg.

Det var en varm Septemberdag, Jens Beder tillige med Bataillonen, hvortil han hørte, landede i Lejren.

Det, som forundrede ham mest herude, ja, næsten satte ham i Knæ af Forbavselse, var de store Lyngbakker.

Med noget af det oprørte Havs Vildhed over sig bølger Egnen her. De mægtige Bakker ligesom jager hinanden ud mod Vestlandet, hvor de hurtig, som Bølger paa lavt Vand, gaar over i Hedens Flader.

Her har vi nogle af de Toppe, som først dukkede op af Havet, da Jylland blev til. Her har den forhistoriske Istransport aflæsset sine største Ladninger, og her er den Strid, som endnu er standende mellem Nordsøens Bølger og Jyllands Vestkyst, begyndt.

Ja, derpaa tænkte Jens Beder nu ikke. Det var nærmest de store Arealer af udyrket Jord, der slog ham — han kom jo inde fra det frugtbare, veldyrkede Hads Herred. At tænke sig saa meget Land, uden en eneste Plovfure! Og saa de elendige Havreagre, som hist og her saa underlig afmægtig kilede sig ind i Lyngen, og hvorpaa Straaene var saa langt fra hinanden, at de, selv med den livligste Vestenvind, ikke kunde naa at daske hinanden i Hovedet.

Han takkede i sit stille Sind Gud for den fede Hads Herreds Jord derhjemme omkring hans Faders Gaard.

Da Jens den første Dag havde faaet Marchens Støv skyllet af sig og sin slunkne Mave godt sat med Ærter og Flæsk, rettede han sine Skuldre, som den uvante Byrde paa Ryggen havde faaet til at hænge lidt, og søgte at orientere sig.

Verdenshjørnerne var han snart klar over.

Derovre i Nord laa de nøgne og mørke Funder Bakker, ved hvis Fod Jærnbanen snor sig, og paa hvis brede Skuldre Herning Landevej løber.

Ned ad Dalen kunde han se ind mod Silkeborg. En livlig, lille Bæk paa Dalens Bund viste Øjet Vej.

Mod Syd og Vest var Udsigten spærret af de egebevoksede Harbolunde Bakker.

Som han stod der og glanede i alle fire Verdenshjørner, fik han Øje paa et Pigebarn ovre paa den anden Side af Hegnet, som omsluttede Lejrpladsen.

Lejren ved Funder, Tegning af L. Wennervald.

Da Jens Beder ikke var af den Slags, der gik af Vejen for et Pigebarn, naar han havde blot nogenlunde Tid, var han hurtig hos hende og førte en Passiar med hende over Hegnet.

Jens undredes paa, at der herude i Lyngen kunde vokse en saa smuk Blomst op. Han syntes ikke, han havde set hendes Lige inde i det fede Hads Herred.

Flere af Kammeraterne søgte at optage Konkurrencen med ham, men maatte snart give tabt. Pigen syntes aabenbart bedst om Jens' nette Overskæg og gode Talegaver.

Behaget blev hurtig gensidigt.

Hun var kommen herhen for at se Lejren.

„Gaa om til den anden Side," sagde Jens, „om til Feltvagten, og sig, at 418, saa slipper du nok ind. Du kan jo sige, du er mit Søskendebarn!"

Pigen trykkede sig lidt ved det, men fulgte omsider Raadet.

Efter nogen Parlamenteren med Skildvagten, som paa sin kedelige Post med Begærlighed greb enhver Anledning til en lille Sludder, slap hun ind i Egenskab af Jens Beders Søskendebarn.

Saa tog Jens sig for at vise hende omkring. De gik først ned ad en Lejrgade.

„Se, her strækker vi nu vore lette Tremmer, eller, hvad jeg vilde sige, vore trætte Lemmer, naar vi kommer fra Øvelsen, for saa er de lette Tropper ligesom trætte Lopper og kede af at springe omkring i den høje Lyng og skyde Tyskere."

Jens var utrættelig i at grave gamle Brandere op, for dermed at krydre sin Forevisning. Og den stille Hedebopige saa beundrende paa ham.

„Der er nu Oberstens Telt" — han pegede paa det lange imod Vest. „Da han er den største af os allesammen, saa kan han ikke faa Plads i et almindeligt Telt, uden at Benene stikker udenfor. Derfor maatte de give ham et længre."

„Man skal jo sige noget," sagde han, da hun gjorde en lille Indvending.

„Og der er Officerernes Telte. Du kan nok se, at de ligger lidt for sig selv. Jeg skal sige dig: Vi sveder jo meget her, og de kan ikke taale at lugte de meniges Sved."

Af og til kom de forbi en bekendt af „418", og for dem alle præsenterede han hende i en Skyndning som sit Søskendebarn.

Han førte hende forbi Staldene — de to parallelt løbende Træhuse til venstre — Underofficersmessen, Depotet og endte i „Makketutten", hvor han spenderede en svensk Sodavand paa hende, og hvor han erkyndigede sig om hendes Navn og Fødested.

Langt hurtigere, end han ønskede, maatte han give Slip paa Pigebarnet; hendes Tid var knap tilmaalt, hun maatte gaa efter en Times Forløb; men næste Dag skulde hun komme igen, hvis det var hende muligt.

Jens saa langelig efter hende, da hun gik op over Bakkerne.

Da Jens næste Dag, svedig og støvet, kom fra Øvelsen, begyndte han at spejde efter Pigebarnet, som ikke havde været ret meget ude af hans Tanker siden i Gaar.

Hun var imidlertid ikke at se, og Jens gav sig saa foreløbig i Lag med Tvætningen.

Langs med Lejrens østre Side løber en lille, vandrig Bæk, som er Bataillonens fælles Badskefad.

Her staar de i lange Rader bøjede over Vandet, som Køerne over Gadedammen derhjemme i Landsbyen, og pruster og spytter, gnider og skummer, saa det flyder bort ganske hvidligt af Sæbe og fyldt af militært Snavs.

Her behøver man ikke at genere sig, her er jo kun Kammeraterne, og derfor kan man godt trække ud lige til Skjorten, hvis man har Lyst.

Jens følte Trang til at faa Poterne skyllet, og trak af Sokkerne og hængte dem paa Hegnet.

Da han var færdig og vendte sig for at tage dem, var de væk.

Det var ikke ualmindeligt, at noget blev borte netop paa dette Sted — og Jens henvendte sig da til Naboerne om Oplysning angaaende det bortkomne.

Ja, der var da en, som havde set et Par Sokker længre nede, lystig sejlende ad Silkeborg til. En anden kunde angive Gerningsmanden.

Jens fik travlt. Hvad om Pigebarnet skulde komme, mens han løb her i bar Skjorte og uden Sokker.

Et halvt Hundrede Alen længre nede indhentede han Flygtningerne, fiskede dem ganske sindigt op, gik roligt tilbage og gav den intet anende Gerningsmand et Klask med dem paa den ene Kind. Saa var der kvitteret.

Jens skyndte sig i Bukser og Frakke, redte sit Haar ualmindelig omhyggeligt og gik op for at faa sin Middagsmad, stadig med Øjnene rundt i Landskabet.

Det var dog mærkværdigt, at hun ikke kom.

Naa — Længselen efter Pigen havde ikke taget videre paa hans Madlyst.

De tre—fire Timers Arbejde i Forsvarets Tjeneste havde fremkaldt hans private Selvopholdelsesdrift i høj Grad. Med sin ovale Blikskaal i Haanden, stillede han ved Feltkøkkenet og fik den fyldt med god Suppe, tillavet af en skiden Kok, og fattende en rigtig Himmerigsmundfuld af et Stykke Oksekød med den ham af Naturen tillagte, femgrenede Gaffel, søger han sig et bekvemt Sæde paa Skraaningen mellem Søren Ingerslev, Peder Malling og en hel Del andre gode, sultne Kammerater.

Jens spiste lidt hurtigere end ellers. Det var en Fornøjelse at se Skeen vandre fra Skaalen til Munden og tilbage igen. Udmærket Sigte og lutter Træffere.

Dette Redskab var langt lettere at behandle end Magasingeværet.

Efter endt Spisning gik Jens en Tur Lejren rundt, glanende til alle Sider.

Nej, ikke et Skørt at se i hele Egnen!

Jens begyndte at blive gnaven over hendes Udeblivelse, og da det ikke bragte hende inden for Synskredsen, gnavede og bandte han lidt over sig selv, som ikke kunde glemme den Hedetøs.

Resten af Eftermiddagen tilbragte han med at praktisere hende ud af Hukommelsen. Han tændte sin Pibe, gav sig i Snak med Kammeraterne og, da Musiken spillede, søgte han derhen.

En stor Klynge havde samlet sig her, og da Hornet slog fra en Fædrelandssang over i en Dans, opløste Klyngen sig i en Række Par, som svang sig ud paa den tottede Hedeager, Jens med de andre.

Men hvad var det? Der stod hun jo oppe. Oppe i Skovbrynet.

Han var ikke længe om at komme derop, og saa fulgtes de som efter Aftale ad Vejen op gennem Egeskoven.

Hvorfor hun ikke var kommen før?

Nej, hun havde ikke kunnet slippe væk, og nu havde hun endda stjaalet sig bort — i det gamle Tøj, lagde hun undskyldende til.

„Men — vilde saa gerne se — se — se Lejren endnu en Gang, inden — inden — denne Bataillon drog bort, og saa havde hun vovet sig ud! Det var for Resten et langt Stykke at løbe. Gaarden laa langt ude i Heden."

Jens havde ikke stort at sige til hende — mærkværdigt nok. Munden kunde han ikke saa paa Gled som i Gaar.

Da de kom ud paa den store, skraanende Hedeflade, hvor Skydeøvelserne foregik, gav han sig af lutter Forlegenhed til at fortælle om disse.

Han viste hende Markørgravene, hvor Papfigurerne, som de skød efter, laa gemte Natten over, og han forklarede for hende, hvorledes man stillede disse Figurer, som forestillede Overkroppen af Soldater samt Kanoner, i Hullerne paa de lange Bjælker, som strakte sig ud til Siderne.

Det var disse Figurer, som de førte Krig mod, og det var just ikke saa let at ramme dem, for man kendte jo ikke Afstanden, paa hvilke de dukkede op.

De var komne op mod Hørbyhøj, — en lille Kæmpehøj ved den øverste venstre Ende af den store Flade — hvorfra der signaliseredes ved Hjælp af nogle Balloner, der gik op og ned paa et Stillads.

Han vendte sig om mod hende.

Hun saa paa ham, men hun hørte aabenbart ikke, hvad han talte om.

Da de kom op paa Højen, satte de sig ved hinandens Side og saa ud over Heden i Vest, bred og stor som den laa der i Aftensolen.

Hun viste ham Gaarden, hvor hun havde hjemme, der ude paa en dyrket Plet midt i det sorte.

„Det er ikke nogen stor Mark!" sagde han.

„Der er firsindstyve Tønder Land. Min Fader har dyrket det op altsammen!"

Han tog stille hendes Haand — den var haard indeni, en rigtig Arbejdshaand — og hun lod ham beholde den.

Medens der lagde sig en Dis over Heden, saa Horisontens skarpe Streg viskedes ud, fortalte han om sin frugtbare Fødeegn.

Under Fortællingen lagde han sin Arm om hendes Liv, og hun lænede til Gengæld sit Hoved mod hans Skulder.

Da han tav, hviskede hun, ligesom Svar paa et Spørgsmaal:

„Jeg vil helst blive herude!"

Der lød et Hornsignal nede bag Egeskoven.

Retræten.

Han sprang hurtig op.

„Jeg maa løbe," sagde han og trykkede hendes Haand.

„Hvor naar skriver du?" sagde hun.

„Saa snart jeg kommer hjem!"

Han var allerede langt nede i Heden.

Da han løb ind i Skoven, vendte han sig og saa op mod Højen.

Hun stod der endnu.

En søgende.

En Italiener kom af forskellige ydre og indre Grunde i en saa bitter Stemning mod den romersk-katolske Kirke, i hvilken han var født og opdragen, at han uvilkaarlig nærede en Slags venskabelig Deltagelse for enhver, der blev ringeagtet og fordømt af de katolske Præster. Da han nu ofte fra Prædikestolen hørte Djævelen nævne som Kirkens Hovedfjende, følte han uvilkaarlig Sympati for Djævelen og var gerne traadt i nærmere Forbindelse med ham for sammen med ham at give sit Had til Kirken frit Spil. Længe var hans Søgen forgæves. Da læste han en Dag paa et Gadehjørne en Plakat med følgende Indhold: „Medborgere! Katoliker! Kætteriets Slange har sneget sig ind hos os i Protestanternes Skikkelse. I maa ikke tillade disse Mennesker at fæste Rod iblandt os. I ved, de fører Djævelens Lære og er Djævelens Børn . . . ."

Saa vidt læste vor Italiener, og det var ham nok. „Ah!" tænkte han ved sig selv, „endelig har jeg fundet, hvad jeg søger!" Sjæleglad søgte han Underretning om, hvor Protestanterne holdt deres Møder og befandt sig omsider til den fastsatte Tid i højeste Spænding paa en Bænk i Waldenser-Kapellet. Men da Gudstjenesten begyndte, følte han sig lidt underligt til Mode; thi saaledes havde han just ikke tænkt sig en Sammenkomst i Djævelens Navn. Og da saa Præsten kom og straks i Begyndelsen bad Fadervor, rystede vor Italiener utaalmodig paa Hovedet. Men Ordet om Menneskets Synd og Guds Naade i Kristus blev forkyndt saa kraftigt og overbevisende, at han snart rent glemte at tænke paa Djævelen og var lutter Øje og Øre, saa han begærlig slugte Prædikenen. Og da Gudstjenesten var til Ende, lod han sig melde hos Præsten og bad om videre Undervisning. Den fik han og blev en troende Kristen, der med Iver forkyndte den evangeliske Lære blandt sine nærmeste, indtil han for tre Aar siden vandrede bort i Fred.

Stille Aftener.

Fortælling af

Hanna Schougaard.

(Sluttet.)

Hidtil havde han været for frygtsom i sin Beundring for den fine Frøken til at ønske mere end hendes blotte Nærværelse, men nu i Aften var det, ligesom hun var traadt ham nærmere, og han følte sig dristigere i sine Ønsker. Hvorfor mon hun havde spurgt ham, om han havde en Kæreste? Hvorfor kom hun saa tit og valgte netop ham til at ro for sig, der var jo dog andre Fiskere og Kadrejere, der for Betaling lejede deres Baade ud til Landliggere? Sæt, han paa en eller anden Maade blev rig, og kunde købe sig et smukt Hus som Kaptejn Madsens oppe om Hjørnet, og saa føre den unge Frøken derind som sin Kone, aa, det var jo vel umuligt! Og dog var der mangen en Pige, som havde ladet ham mærke, hvor køn en Karl han var — og nu i Aften, da hun steg af Baaden, og han holdt hendes Haand i sin og saa hende ind i Øjnene, havde hun da ikke ogsaa . . . ak, Gud, han var vel gal, at han kunde tro, hun skulde . . . nej, hun var nok bleven vred, siden hun sagde ham saa kort Godnat — dette Godnat i den Tone, der gjorde ham saa bitterlig ondt! Bare hun dog vilde komme igen i Morgen — hele Sommeren, saa længe Vejret var godt, saa vilde han være glad igen, og ikke bryde sig om, at hans Fader saa tit bebrejdede ham, at han ikke fortjente noget ordentligt ved at ligge der om Aftenen og pjaske med det unge Fruentimmer, i Stedet for at gaa til Søs med de andre Kadrejere. Hun kom vel nok igen, saa blev de igen ene to, saa vilde han igen prøve paa at fange et af hendes Blikke — hvad om han sagde hende sine Tanker? Nej, det var vel ikke værd, maaske blev hun saa vred igen eller troede, han var forrykt. Hvor mon hun nu var? Hun sad vel oppe hos Tanten, eller maaske var hun gaaet i Seng og drømte, at han reddede hende fra at drukne — det havde hun jo talt om — saa tænkte hun dog i Drømme paa ham.

Han vilde slet ikke gaa i Seng, men ligge i Baaden om Natten, det var saa stille og stjerneklart, og ganske varmt, bare ro Baaden ind under Kysten og fortøje den ved en af Pælene, saa blev han da ogsaa fri for at høre Faderen skænde og brumme, fordi han kom saa sent hjem.

Da hun, om hvem alle hans Tanker drejede sig, havde forladt Baaden og var kommen op ad Skrænten, skyndte hun sig hjem ad Markvejen til den lille Sommerbolig, hvor hun boede sammen med sin Tante, og som laa et godt Stykke fra Fiskerbyen, tæt op mod en af de store Skove, hvorpaa Egnen var saa rig. Det var næsten mørkt, men hun havde gaaet Vejen saa tit alene sent om Aftenen — det var hun ikke bange for — derimod var der hidtil ukendte Tanker og Følelser, som hun ængstedes for, og som hun søgte at undfly ved den stærke legemlige Bevægelse; da hun næsten var naaet hjem, kom en ældre Dame ledsaget af en Tjenestepige hende i Møde med det Udraab: „Men Gud forbarme sig, sødeste Jette, hvor bliver du dog af i denne Aftenstund? Nu begyndte jeg virkelig at blive ængstelig for dig, og sikken en Tid jeg har siddet og ventet med Teen — hvor i al Verden har du været? Dog vel ikke paa Søen saa sent? Og saa forpustet som du er! Der har vel ingen været efter dig, for henne i Alleen mødte jeg i Eftermiddags to Fyre, som saa højst fordægtige ud; jeg blev ganske bange, da jeg saa dem komme mig i Møde, og søgte allerede i Lommen efter min Portemonnæ for at give dem en Drikkeskilling, da jeg troede, de vilde tigge, men saa hørte jeg den ene sige: Det kan s'gu ikke nytte at bede det Rak om noget, for de giver ikke, naar man ser en Smule trængende ud, saa gav jeg dem naturligvis ikke noget og slap da ogsaa godt forbi dem, men man kan jo aldrig vide, om de ikke færdes her omkring endnu."

„Nej, Tante, dem har jeg heldigvis ikke mødt; jeg gik blot saa hurtig, fordi jeg nok tænkte, du længtes efter mig og din Te; det blev ogsaa senere i Aften, end jeg havde tænkt, men Tante, du skulde blot have været med, du kan ikke tro, hvor der var dejligt paa Søen."

„Nej, Tak, min Pige, du ved, at jeg hader at sejle, og jeg kan saamænd heller ikke begribe, hvor det kan more dig saadan næsten hver Aften — men kom nu ind, og lad os saa Teen, saa kan du jo fortælle mig om Turen."

Da Teen var drukket, og Henriette havde ladet Munden løbe til Tantens Tilfredshed, sagde denne pludselig: „Hør, sig mig engang, Jette, den Fisker, som stadig ror for dig, og som du siger er saa skikkelig, er det ikke den unge Fyr, som vi har mødt et Par Gange, og som hilste os saa pænt — Anders Daniel sagde du jo, han hed."

„Jo, Tante, det er ham; det træffer sig altid saadan, at han er nede ved Broen, naar jeg kommer, ellers kunde jeg jo ligesaa godt tage en af de andre."

„Naa, saaledes! Jeg har saamænd spurgt Maren, om hun kendte noget til ham; hun sagde, at hun havde hørt, at alle Pigerne nede i Byen var skudt i ham, fordi han var saa køn og rask paa det, men han var nok kræsen, sagde hun, for der var da ingen af dem, han var gode Venner med endnu; finder du ham ogsaa saa smuk?"

Henriette rødmede let, men hun svarede i en ligegyldig Tone: „Aa, ja saamænd, han er ret køn, tror jeg nok, men jeg har virkelig ikke studeret hans Træk saa nøje — han er en flink Sømand og villig til at ro, hvorhen jeg vil, det er mig nok; for Resten er det mig ganske ligegyldig, hvordan han ser ud."

„Aa, ved du hvad, lille Jette, du har altid haft en stærkt udviklet Skønhedssans, og Skønhed er Skønhed, enten den saa sidder paa en Adelsmand eller en Matros; jeg tror slet ikke, at det er dig saa ligegyldigt, hvordan din Baadfører ser ud!"

„Men, Tante dog, hvor kan det falde dig ind, hvad tænker du egenlig — saadan en ubannet, simpel . . . ."

„Ja, vist saa, ubannet og simpel! Men Ungdom er Ungdom — den ræsonnerer sjeldent . . . det maa vi gamle besørge; men nu er det bedst, vi ser at komme i Seng, for det er jo blevet skrækkelig sent; for Resten tror jeg, vi faar Forandring i Vejret, for jeg har haft Værk i alle mine Lemmer hele Eftermiddagen. Naa, saa Godnat, min Pige, og drøm godt; i Morgen venter der dig maaske en Overraskelse, som jeg har forberedt for at glæde min lille Jettemo'er, men det taler vi nu ikke mere om i Aften."

Kommen op paa sit Værelse, følte Henriette Lyst til at lukke Vinduet op, og sidde en Timestid endnu og indaande den milde Natteluft. Hun løste sit lange Haar, iførte sig sin Natdragt, kastede et Sjal om sig og satte sig hen ved det aabne Vindue. Hun, dannede og velstaaende Forældres eneste Barn, efter deres Død rig, uafhængig og selvstændig, hun maatte tilstaa for sig selv, at hun i Aften havde staaet over for en Magt, hvis Virkning forekom hende trolddomsagtig. Hun, paa hvem talrige Kurmageres Smiger kun havde gjort et latterligt Indtryk, hos hvem Tanken om et Kærtegn fra deres Side havde vakt Modbydelighed, hun havde i Aften maattet bøje sig om ogsaa kun et Sekund for noget hidtil uanet, og dette hemmelighedsfulde, ukendte fandtes hos en simpel Matros. Skamrødmen steg hende op i Kinderne ved denne ydmygende Tanke! Skulde det da være Kærlighed? Umuligt? Hvorledes skulde hun kunne elske en saadan Mand? Eller var det da Eros selv, der havde lyst ud af de to mørkeblaa Øjne, og hvis Ild var saa betagende? Var Eros da en Naturmagt, der ligesom Stormen, der farer hen over Skoven, bringer alle Træerne, selv de stolteste, til at bøje sig? Nej, nej, og dog maatte hun med Forvirring og Skamfuldhed erkende, at der i Aften havde rørt sig en forunderlig Følelse hos hende, en Følelse, som om det kunde være Salighed at sænke sit Blik endnu dybere i de mørkeblaa Øjnes Ild, at lade sig omslutte af de kraftige Arme og at, ja, hun vilde tænke Tanken helt ud, at trykke sine Læber mod den smukke Mund, da den hviskede: „Kommer De igen i Morgen, Frøken?" Ubevidst havde hun ladet sig drage ind i denne Fortryllelse, lokket af Naturens og de stille Afteners Skønhed — saa maatte det jo være en Naturmagt, som for en Tid havde taget Skikkelse i et Menneske, men, ak, i et Menneske med barkede Næver og et ubannet Sprog! Var det da alene Sanselighed, som havde draget hende? Var det saa, skulde og maatte den straks, lige nu, jages ud af Sjælen, brændes bort; selv vilde hun presse Jærnet derpaa, om det end sved. Med et Suk rejste hun sig; det lysnede allerede i Øst og en kold Vind strøg op fra Havet. Hun foer sammen af Kulde, lukkede sagte Vinduet og gik endelig i Seng — endnu nogle Øjeblikke laa hun og tænkte paa, hvad Anders Daniel vel vilde tænke, naar hun ikke oftere lod sig se; det vilde gøre ham ondt, det vidste hun, og hende med, men det maatte og skulde være — og mon hun nogen Sinde — hvad mon det var for en Overraskelse, Tanten havde talt om — ak, gid den Dag i Dag og de andre Dage, de endnu skulde blive herude, var overstaaede — gid hun kunde sove nu og glemme, at hun var ung, glemme Billedet af et kækt Ansigt med to mørkeblaa Øjne, hvis Ild brændte hende, og som haardnakket trængte sig frem for hendes indre Syn, naar hun lukkede Øjnene — især Udtrykket i Aftes — saa ømt, saa libenskabeligt, saa blødt, saa bedende og saa dristigt tillige — hun maatte tænke paa Visen om Agnete og Havmanden —: Han stopped hendes Øren, han stopped hendes Mund, saa førte han hende paa Havsens Bund! Det var i Grunden en tosset Vise — aa, gid hun dog kunde sove.

Klokken var næsten 10, inden hun kom ned den næste Dag, og Tanten, som dog ikke havde nænnet at vække hende, surmulede lidt over hendes sene Komme. „Godmorgen, sødeste Tante, du maa ikke være vred, men det varede saa længe i Aftes, inden jeg faldt i Søvn, at jeg nok har sovet over mig i Dag."

„Ja, det maa jeg sige, min Pige, du har taget dig en ordenlig Morgenlur, men jeg synes, du ser saa bleg ud, er du ikke rask?"

„Jo, Tak, Tante, jeg fejler ikke noget, jeg er

kun lidt træt, men maa jeg nu ikke høre, hvad det er for en Overraskelse, du har til mig."

„Ja, ser du, min Pige, jeg syntes, det maatte blive lidt kedeligt for dig Resten af Tiden, vi er herude, nu da Aftenerne begynder at længes, og derfor strev jeg til Tante Julie, om hun ikke vilde undvære sin Søn en Tid og sende ham over til os; Konrad er et rigtig rart Menneske; jeg har kendt ham, fra han var ganske lille; flink og dygtig er han ogsaa, og nu fik jeg Brev fra hende i Gaar, at han takker for Indbydelsen og kommer allerede i Aften."

„Jamen, Tante, hvad skal vi dog med det vildfremmede Menneske her? Saa maa man maaske oven i Købet anstrenge sig for at underholde ham — vi to havde det jo saa rart sammen — hvorfor har du ikke først talt med mig om det?"

„Saa tænkte jeg nok, du vilde have gjort Indvendinger, og for Resten er det ikke noget vildfremmed Menneske, Henriette, for jeg har jo sagt dig, at jeg kender ham godt og ved, at du ikke behøver at besørge Underholdningen — tvertimod — du vil ikke komme til at kede dig i hans Selskab, og smuk er han ogsaa — det er jo noget, du sætter Pris paa."

„Ih, Tante, det lader til, han har alle Fuldkommenheder — du kommer jo helt i Affekt ved at tale om ham, men hvor har du egenlig tænkt at indlogere ham — jeg synes ikke, her er nogen passende Plads."

„Jo, han skal have det lille Kammer, hvor Marens Broder laa; hun og jeg har i Morges, medens du sov, haft travlt med at gøre det saa hyggeligt og pænt som muligt."

„Tror du virkelig, han vil blive fornøjet med det lille Hummer — det vilde jeg dog i dit Sted have betænkt mig paa at byde ham."

„Aa, han er ikke forvænt, og der vil han nok kun opholde sig den mindste Tid af Dagen — til at sove i er det godt nok; jeg er rigtig glad over, at han kommer, thi for det første er jeg ikke hyggelig til Mode ved, at vi Fruentimmer bor her alene saa tæt ved Skoven, og for det andet har han godt af at tage sig en ordenlig Ferie og streife hele Dagen omkring i det fri, og naar du saa imellem gør ham Selskab, skal du se, hvor godt han vil synes om Opholdet herude."

„Ja, det kan jo blive en smuk Idyl, Tante, men sæt nu, jeg ikke synes om hans Selskab."

„Aa, det giver sig nok altsammen — du er min egen søde Jettemo'er, og du kender mig nok til at vide, at jeg ikke vilde have indbudt ham, hvis jeg ikke var overbevist om, at det vilde blive en behagelig Adspredelse for dig — jeg kunde jo ogsaa have indbudt Helene Schmidt, men du bryder dig jo ikke synderligt om Veninder, og desuden har Landstrygere kun Respekt for Mandfolk og Hunde — men kom nu og hjælp mig i Køkkenet, vi vil bage en hel Del Smaakager, dem holdt han saa meget af som Dreng, og saa tager vi en nem Middag, at vi kan blive tidlig færdige og gaa ham i Møde — der er en lang Vej til Stationen, og jeg gaar kun saa smaat, men du ser slet ikke glad ud, min Pige, hvad er der i Vejen med dig? Jeg, som havde tænkt, at det skulde være saadan en glædelig Overraskelse for dig."

„Aa jo, vist glæder jeg mig, Tante, især da du glæder dig, men det er blot saa underligt, at vi to ikke længer skal være alene her; det har været en dejlig Tid, og saa de yndige Aftener — mine Sejlture — det er nu altsammen forbi, det er det, der gør mig lidt vemodig; men nu skal du se, Tante, jeg skal tage mig ordenlig sammen, lade Drømmerierne fare, blive snusfornuftig og forstandig."

„Forstandig har du altid været, min Pige, trods dit Hang til Sværmerier, det har jeg set igennem Fingre med, for det er noget, du har arvet efter din salig Moder; hun sad ogsaa som ung Pige timevis ved Stranden eller paa Bakkerne og tænkte paa Gud ved hvad, men da Kærligheden kom til Fader, og de blev gifte, saa blev hun den yndigste Husmoder, man kunde tænke sig, for hun bragte baade Poesi og praktisk Dygtighed til Huse, og saaledes vil du ogsaa blive, naar du engang, hvad jeg haaber maa ske snart, kommer til af hele din Sjæl at elske en Mand, der er dig værdig, en smuk Virkelighed er bedre end en smuk Drøm. Uh, men hør, hvor det blæser op, kan du se de hvide Skumtoppe paa Bølgerne — i Aften havde det været farligt for dig at sejle ud — kom saa og hjælp mig, men giv mig først et Kys og se ikke saa alvorlig ud, Konrad vil bringe nyt Liv og Munterhed til Huse."

Paa Løvejagt.

Den Aften og mange, mange Aftener efter laa Anders i Baaden, længselsfuldt ventende, haabende, at hun dog endelig en Aften vilde komme igen, men hun kom aldrig mere. Aftenerne blev længre, Sildefiskeriet begyndte, og Faderen gav ham mange haarde Ord for hans Uvirksomhed; han svarede aldrig derpaa, var sløv og ligegyldig ved Dagens Gerning og altid tavs og stille.

En Aften laa han der som sædvanlig, træt og modløs af at vente forgæves og dog endnu haabende; da kom et Par af Byens Fiskere ned til Broen og raabte til ham: „Kom nu med, Anders, det nytter s'gu ikke, du ligger der og daser, Pigebarnet, du plejer at ro for, kommer ikke, det kan du bande paa og vi med, for hun har faaet sig en at spadsere med, saa hun har vist opgivet Sejlturene for i Aar."

„Det er Løgn," skreg Anders, idet han sprang op med et Blik saa trodsigt og lynende, som om han værgede sig mod personlig Overlast, „og hvad rager det for Resten jer, hvad jeg tager mig for, jeg har vel Lov at gøre, hvad jeg vil."

„Det rager os vel nok at se dig ligge der og drive Tiden hen med ingenting, vi har altid været gode Kammerater, og nu er der kønne Penge at tjene for alle; du skulde da ogsaa tænke paa din gamle Fader, det er svært for ham at gaa ud med Baaden alene, det ved du vel nok, og desforuden vil vi bare sige dig, at du skal vare dig for at sige Løgn til os, for du kan blot gaa med Baaden hen under Kysten, til du kommer til den søndre Skrænt, saa vil du vist faa Syn for Sagn, for der har vi tit nok set hende sidde med en høj, køn Fyr, naar vi satte Garnene ud, og Mundtøjet gik paa dem, som det var smurt, det kunde vi baade se og høre, og de saa just ikke ud til at være kede af hinanden; men nu kan du jo tænke over, hvad vi har sagt; vil du snakke med os bagefter, saa er vi oppe i Kroen ved det Lag, naar Kl. er 9, saa skal vi have os en lille Basseralle." Dermed gik Fiskerne, og Anders blev tilbage som et Bytte for Raseri, Sorg og Ærgrelse over sin egen Dumhed; han maatte jo dog allerede straks, da hun udeblev, have sagt sig selv, at det var forbi, at saa snart han for tydeligt lod hende mærke sin Beundring, svandt hun bort for ham som et af disse Luftsyn — Fata morgana havde hun jo kaldt dem — som han kendte fra sine Rejser, men nu havde han ligget der saa længe og ladet sig holde for Nar, og selv bleven til Nar for hele Byen. Hvorfor var han aldrig gaaet op og spurgt efter hende, han vidste jo dog nok omtrent, hvor hun boede, et Ærkefæ havde han været, at lade sig spille paa Næsen af saadan en fin Tøs, naar det kom til Stykket, var hun vel ikke bedre end enhver anden, og dog, naar han saa mindedes dengang, hun sad i Baaden, saa var hun dog det sødeste, han havde

kendt, og egenlig havde hun jo ikke gjort ham noget ondt, kun godt, venlig og ligefrem imod ham havde hun været, det var hans egen Skyld, om han havde set noget mere, end der var, aa, men den sidste Aften! Ak, om han kunde have fastholdt den, set hende ind i Øjnene, grebet hendes Haand, aa, blot engang til, og nu sad hun maaske henne under Skrænten med en anden, det var til at blive gal over, men Vished maatte han have! Hvis det var Tilfældet, saa gid Pokker havde det hele, saa lige saa gerne gaa til Bunds med det samme, men det var dog lige godt Synd imod hans gamle derhjemme, hvis eneste Støtte han var; med tungt Hjerte roede han hen under Kysten, det var begyndt at skumre, men han saa som en Los, ganske rigtig der sad to Mennesker ved Siden af hinanden; i den stille Aften hørte han en munter, klar Latter, der skar ham i Hjertet, og en klangfuld Stemme, hvis Toner havde lydt som Musik i hans Øren; en anden Stemme lød ud over Vandet, det var en Mands, ingen af de to lod til at bemærke Baaden; men Manden i Baaden havde set og hørt nok, med en Slags Stønnen, der var midt imellem en Ed og et smerteligt Suk, vendte han Baaden; i en Art dump Fortvivlelse fortøjede han den ved en af Pælene, sprang i Land og gik op i Kroen. Ingen af de andre skulde mærke paa ham, hvad han følte, eller tillade sig længere at gøre Nar ad ham, den Aften drak han sig fra Sans og Samling og kom midt om Natten ravende hjem til Faderen, der sparede sine Formaninger til den næste Morgen. Et Par Dage efter fik han en 16-aars Knøs til at hjælpe Faderen med Fiskeriet; selv rejste han til København og tog Hyre paa en Brig, der foer paa Sydamerika, skrev saa til Faderen, at han ikke kom hjem før om et Par Aars Tid, han var ked af det hele derhjemme, og saa vilde han ønske Faderen alt muligt godt saa længe, og saa for Resten bede ham hilse alle gode Venner og Bekendte fra Anders Daniel.

— Sidste Sommer boede jeg nogle Uger i den lille Fiskerby, hvor Anders Daniel havde hjemme; jeg havde gjort mange Bekendtskaber blandt Folkene derude, havde ogsaa hørt Historien om Anders og Frøkenen fra Hovedstaden, der ikke senere havde boet der, og vidste, at gamle Daniel havde faaet sin Søn hjem igen.

En Aftenstund gik jeg langs med det lave Hegn, der skilte Bakkekammen fra Markerne bagved; nedenfor havde jeg Havet, Fiskerbyen og dens smaa Haver, der strakte sig op ad Skrænterne; Flammehavet, som den nedgaaende Sol spredte i Vest, blendede mig, og jeg drejede derfor om Hjørnet af Hegnet for at sætte mig paa en Bænk med Udsigt til Søen; Bænken fandtes i en af Haverne indenfor. Den tilhørte Lars Jensen, en god Bekendt til mig, som havde givet mig Tilladelse til at sidde der, saa ofte jeg vilde; men da jeg nærmede mig Bænken, hørte jeg ømme Ord og Lyden af Kys, der just ikke var henaandebe. Aha, tænkte jeg, der er nok Pladsen optagen, og du kommer som en Hund i et Spil Kegler, skulde det være Lars Jensens lille, kønne Ane? Det er højst rimeligt, men hvem mon Kæresten er? Jeg listede mig sagte afsted igen, men var dog nysgerrig efter at se, hvem det kunde være. Uden for Hegnet var der en stor Grusgrav, der satte jeg mig paa Kanten med Ryggen mod Solen og afventede det Øjeblik, da de elskende skilles; det varede ikke længe, saa hørte jeg en Stemme fra Huset nedenfor raabe: „Ane, kommer du snart med Kartoflerne, det er høje Tid at sætte dem over.“ Lidt efter løb Ane ned igennem Haven med Kartoflerne i en Kurv, og et Par Minutter senere kom en smuk Sømand med en rask Holdning gaaende ud af Haven, idet han, med Hænderne i Lommerne paa sin Pjækkert, fløjtede en munter Melodi, det var Anders Daniel. Tre Uger efter stod Bryllupet, og den gamle Daniel har faaet en flink og god Svigerdatter ind i Huset til at hygge om sig i sin Alderdom.

Dyrenes Konge.

En Billedbog.

Verden er som en Billedbog,
tavlet af Sø og græsgrønne Lande,
med Tekst i flere hundrede Sprog
og med Solguld om Bladenes Rande.

En Billedbog — men Tiden er knap,
den svinder bort, mens vi Bladene vende,
og andre Hænder ta'er fat, hvor vi slap;
men ingen af os faar set den til Ende.

Alfred Ipsen.

Viben Peter.

En Historie fra Ditmarsken af Carit Etlar.

(Sluttet.)

Anden Del.

Og hvis jeg nu ikke giver mig?" spurgte Viben spottende.

„Saa slaar vi dig ihjæl."

Viben betænkte sig et Øjeblik. „Jeg vil lade Kongen af Danmark og Fyrsten af Holsten dømme mig; dengang jeg sidst stod paa Torvet i Heide og bad jer dømme efter eders Landsbog, nægtede I det, nu har jeg ikke mere med den at bestille."

„Ja, du kan faa det, som du vil," svarede Mændene og vedblev at stige op, tre og tre i Række, og idet de benyttede enhver fremspringende Pynt til at dække sig, medens de saa i Vejret, om Trappen ovenfor var fri. Foran det sidste Trin, paa den flade Klippe stod to smaa Feltslanger opstillede for at beskytte Opgangen. Kanonernes Mundinger blev rettede ned mod Klippestien, hvorfra Ditmarskerne skulde komme, Johan stod med den tændte Lunte i Haanden. Efter disse Forberedelser vendte Viben sig mod Præsten og greb hans Haand.

„Gaa herfra, gamle Mand!" sagde han med en brudt og dæmpet Røst, „det er ikke værd, I faar at se, hvad her vil ske. — Hils hende derovre," tilføjede han hviskende, „hun var min første lykkelige Tro, og hun skal blive den sidste; naar jeg hører op at tænke paa hende, er jeg død, saa vil hun bede for min syndige Sjæl." Præsten trykkede hans Haand, han vilde endnu gøre et Forsøg og pegede over paa Hullet i Klippen; men Viben rystede paa Hovedet og stødte ham lempelig bort.

„Det gaar ikke," sagde han smilende, „der er ingen Bagerovn saa stor, at den kan rumme Viben Peter." — Han vinkede ad sine Folk og spejdede ud over Trappen.

Det larmede og mylrede inde i Spalten, og tunge Fodtrin lød, medens alle Ditmarskerne var i Begreb med at stige op ad Klipperne. Deres Linie bugtede sig over de hvidgule Kalksten som en lang og mørk Slange. I det Øjeblik de første Rækker kom til Syne, tog Viben Lunten fra Johan og affyrede begge Kanonerne. Et rasende Skrig hørtes nede fra Trappen; men Krudtrøgen, som holdt sig svævende over Spalten, hindrede i at se Skuddets Virkning. Han gik derefter tilbage til Kirken og stængede Døren. Først kastede han endnu et Blik omkring sig: foran laa Havet, solbelyst, smilende og omkredset med store Sværme af hvide Maager, det var Friheden, Lyset, Frelsen; inde paa den modsatte Side mellem Klipperne hævede sig den lille Præstebolig med Roser, som slyngede deres grønne, rankede Grene op over Taget, og en Irisk, som sang i sit Bur fra det aabne Vindue. Det var Lykken, Kærligheden, han bød Farvel til begge. Der laa en usigelig Smerte og Sørgmodighed i hans ædle og ophøjede Aasyn, medens han vendte sig bort fra disse lyse Billeder og gik ind i Mørket.

Ditmarskerne udbredte deres Linje foran Kirkegaarden. Trommeslageren fulgte efter Anføreren og buldrede uafladelig paa sin Tromme, deres Larm og Raab og det overmodige i deres Miner dannede en paafaldende Modsætning til det Udtryk, som hvilede over Viben og hans Mænd, da de atter kom til Syne i Kirkens Vindue. Hos Viben var det Trods og Bestemthed, rynkede Bryn, funklende Blik, over de tre andre hvilede der en tavs Hengivelse, under hvilken hver af dem skjulte sine Tanker.

Da Viben saa den store Skare af Fjender samlet foran Kirken, fortæller Neocorus, at han slog en Knude paa sit Skæg, han bøjede sit Hoved og sagde:

„Jeg tror dog ikke, den Lærdom var god, jeg fik af min Fader, — nu tvivler jeg ogsaa paa den, det er det værste, af hvad jeg her maa lide."

„Flygt!" hviskede Johan, „gem dig, Broder, omme bag Alteret er der et skjult Rum, hvor du kan forvare dig. Husk paa den Kvindes Spaadom: Vogt dig for Kirken."

„Jeg husker paa den, Johan; hvem kunde vide, det var saadan, hendes Ord skulde tydes."

„I Jesu Kristi Navn, flygt! Du kan frelses endnu. — Viben! i vor kære Moders Navn beder jeg dig derom."

„Ja, vor Moder!" sagde Viben og nikkede gentagende, „hun havde dog vist Ret, du, skønt jeg ikke troede det, hendes Lære var den bedste: — Bøj dig i Blæst! — men hvad skulde der blive af jer, hvis jeg flygtede? Gud bedre det for dig, Johan, det er for silde, nu slaar det Frø ud i Bloster, som Carsten Peter saaede."

Han greb en Bøsse og skød den første, som nærmede sig Kirkedøren. Dermed var hans Skæbne beseglet. Ti andre kom i Stedet. Kirkefogden Mikkels Erik var fulgt efter Ditmarskerne, han stillede sig foran Kirken og forbød dem at aabne den med Magt. De lo og drog ham bort, derefter slog de Døren ind med deres Bøssekolber. Viben og hans Mænd flygtede nu op paa Loftet og trak Stigen til sig. Dette Loft var dannet af løse Brædder, som laa saa vidt fra hverandre over Bjælkerne, at man tydelig kunde se enhver, der gik henover det. Viben havde to Bøsser og kun nogle enkelte Skud til dem. Ditmarskerne skød igennem Loftet, Flygtningerne var ikke længer i Stand til at svare, efterhaanden blev alt stille deroppe. Krudtrøgen indhyllede ethvert Rum i den lille Kirke, Fjenderne vedblev at skyde. Enhver trængte sig frem, enhver vilde gøre sit Skud, man vovede ikke mere noget derved.

Solen skinnede igennem den sprængte Dør og igennem de smaa Ruder ned paa Blomsterne og Timianstoppene, som Viben om Morgenen havde strøet hen ad Gulvet til sit Bryllup. Da alt vedblev at være stille, kom nogle Mænd med en Stige og gik ind paa Loftet. Lidt efter kastede de tre Lig ned fra Hullet paa Stengulvet, det var Viben og to af hans Folk, Skriveren Joachim havde skjult sig i en Krog af Taget og blev fanget levende. Sejrherrene modtog Ligene med vilde Glædeshyl, alle trængte sig om den faldede Kæmpe, de beundrede sig selv i deres Gerning, jublede over Sejren og glemte at tælle, hvor mange de var om at dele den.

Mandag før Pinse kom Ditmarskerne til Helgoland, i tre Dage maatte de blive liggende under Øen for Blikstille, Floden steg og faldt, men ikke en Vind rørte sig paa Havet. De havde bragt Ligene om Bord under et udspændt Sejl, hentede derefter Øltønder og Fødevarer op fra Lasten og fordrev Tiden med Sang og Drikkelag, til hvilke alle Øens Lodser og Fiskere blev indbudne. Af og til, naar en af dem gik hen til Skibene for at betragte de døde, fandt han en ung, hvidklædt Kvinde knælende foran Viben, hun havde foldet hans Hænder, lukket hans Øjne og bad ved hans Side; alle hendes Hjertes Blomster var visnede ligesom de grønne Blade, der endnu hang tilbage af Brudekransen i hendes Haar. Ditmarskerne saa paa den fremmede og lod hende gøre, hvad hun vilde, ingen af dem fornærmede hendes Sorg. Om Torsdagen sejlede de bort fra Øen, Beate og Povisch blev alene tilbage paa Stranden.

„Hvad saa?" spurgte den gamle Ridder, da Skibene forsvandt ude i Taagen.

„Før mig nu til de adelige Jomfruers Kloster i Prætz," hviskede Beate.

„Dit Liv blev dig ikke givet for at gaa i Kloster."

„Mit Liv har jeg tænkt paa i disse Dage," svarede hun mat og klangløst, „Fortiden var at vente og haabe, i Fremtiden har jeg kun at lide tilbage. Gud har ikke villet velsigne vor Kærlighed, jeg vil bede ham om Tilgivelse for den."

Den gamle Ridder sagde intet, han trykkede sine Læber paa den unge Piges Pande, derefter førte han hende til Klostret i Prætz.

Saaledes slutter Viben Peters Drama, mørkt og sørgeligt i sit Indhold som en islandsk Saga. Det forfærdelige Efterspil, der foregik, da de Pinseaften kom med hans Lig til Heide, skal her være uomtalt. Ditmarskerne skrev deres Historie i Blod, den havde Ret, som var stærkest, og den Uret, som bukkede under. Hvad Viben angaar, paatog Fremtiden sig at forsvare hans Sag. Fjorten Aar efter nævner Kong Frederik den Andens Fejdebrev Drabet paa Helgolandsklippen som en af Aarsagerne til Krigen mod Ditmarskerne. Samme Sommer var Reimer Grote og Bartel tilstede paa den aabne Hede mellem Marsk og Gest, ved Landsbyen Lohe. Ditmarskerne havde overgivet sig, Heide brændte, Meldorf var plyndret, Flertallet af Landsregenterne dræbte, deres Lig laa endnu ubegravede, der hvor de faldt. Præsterne, Fogderne, Folket knælede for Sejrherrerne, alle med blottede Hoveder og hvide Stave i Hænderne. De bad om Naade. Blandt Fredsbetingelserne blev der forkyndt dem, at de havde at betale en Bøde af seks Tusind Mark lybsk i seks Aar til Viben Peters Slægt og Arvinger. Dermed var det lange Regnskab for den fredløses Drab opgjort.

Reimer Grote rakte Bartel Haanden; mørke Erindringer, klagende Skyggebilleder fremstillede sig for dem begge.

Den listige Salomon.

Løjtnant von Reducius sad ved sit Skrivebord og betragtede med Velbehag et Miniaturportræt, som han holdt i Haanden. Billedet interesserede ham, thi en Antikvitetshandler havde budt ham 5000 Kroner derfor, dengang han overtog sin Onkels Efterladenskaber. Men Løjtnanten, der dengang endnu sad i glimrende Omstændigheder, havde kort og godt afslaaet Tilbudet. „Det vilde være et groft Brud paa Pietetsfølelsen, at sjakre med min Onkels Kunstskatte," havde han sagt.

Det var for to Aar siden. I Dag derimod var Løjtnanten af den Mening, at ogsaa Pietet maa have en Ende — naar man er i Pengeforlegenhed. Han pakkede Billedet hurtig i en Æske og sendte denne tillige med et Brev til Her Salomon i Hovedstaden.

„Ærede Herre!

Jeg er i øjeblikkelig Pengeforlegenhed og har derfor besluttet mig til at overlade dem medfølgende Miniaturbillede for 5000 Kr. Jeg udbeder mig omgaaende Tilsendelse af Beløbet o. s. v."

Efter to Dages Forløb modtog Løjtnanten Svar fra Herr. Salomon.

„Højstærede Herr Løjtnant!

Jeg er for Tiden ikke i Stand til at give mere end 3000 Kroner for Miniaturbilledet. Hvis De kan overlade mig det for nævnte Pris, saa beder jeg dem at sende Æsken — som sendes Dem pr. Post herfra — uaabnet til Herr Kunsthandler Mejer i Hamborg. I saa Tilfælde vil jeg ufortøvet sende dem de 3000 Kroner. Skulde mit Tilbud imidlertid ikke passe Herr Løjtnanten, saa beder jeg Dem trøstig aabne Æsken og handle efter Behag."

Herr von Reducius blev meget opbragt over, at Jøden saaledes benyttede sig af hans Forlegenhed og besluttede straks at sende Billedet hen til en anden Kunsthandler.

Postbudet kom imidlertid med Æsken, og Løjtnanten aabnede den. Man kan tænke sig hans Forbavselse, da han deri i Stedet for Billedet fandt en Seddel, hvorpaa der stod:

„Altsaa giver jeg 5000 Kroner! Salomon."

Dyrenes Konge

(Med 3 Billeder.)

Fra Arilds Tid har Løven været et Sindbillede paa Mod og Styrke, ikke blot i de Egne af Jorden, hvor den har hjemme, men ogsaa under fjerne og fremmede Himmelstrøg, hvor man kun kendte „Dyrenes Konge" af Frasagn.

Da Israeliternes Oldtidshelt, den stærke Samson, ret skulde lægge Mod og Styrke for Dagen, gik han uvæbnet mod en Løve og flakte dens Hoved, og da den græske Sagnhelt Herkules skulde aflægge Prøver paa sin overlegne Styrke, maatte han ogsaa bestaa en Løvekamp. Fra Oldtidens Myther og Sagn kunde fremdrages en Række lignende Træk, og ligesom Løven her holdes for en kongelig Modstander, saaledes er de gamle Fabeldigtninger enige om at udnævne den til „Dyrenes Konge".

Dengang Israeliterne skred over Jordan for at genvinde deres Fædres Land, førte hver Stamme sit Vaabenmærke, og den tapreste af dem alle, Børnene af Juda, satte Løven i deres Banner. Siden hin fjerne Old har utallige Bannere og Vaabenskjolde baaret Løvens Billede, det betød Mod og Manddom, og den der bar det, havde forpligtiget sig til at gaa forrest i Striden og kæmpe for Sejren til det sidste. Derfor kom Ord som Løvemod, Løvehjerte, Løvesjæl ogsaa til at betegne en særlig Udmærkelse.

Utvivlsomt er Kongetigeren lige saa stærk som Løven, den er endnu smidigere og tillige smukkere af Farve. Hvoraf kommer det da, at Løven saa afgjort har vundet Prisen? En Forfatter har besvaret dette gennem følgende sammenlignende Karakteristik: „Hos alle de egenlige Katte er der et Misforhold mellem Kroppens Længde og Benenes Højde; de sidste er lidt for korte til den langstrakte Krop; dernæst bærer de forskellige Tigre Hovedet temmelig lavt, og endelig skjuler dens side Pels for en stor Del Muskelbygningen. Anderledes forholder det sig med Løven; da denne er kortere i Livet, bliver ikke blot Forholdet mellem Lemmer og Krop mere harmonisk, men hele dens Legemsbygning bliver derved tillige mere fast og sluttet, og faar et Udseende af Kraft og Styrke, som end mere fremhæves af det glatte, tætsluttende Skind, under hvilket man tydeligt ser de vældige Musklers Spil. Sit Hoved bærer den i Regelen højere end Tigrene, og dette i Forbindelse med den store, prægtige Manke, der omgiver Ansigtet og skjuler Hals og Bringe, saa at Dyrets Forkrop synes endnu sværere og højere, end den i Virkeligheden er, bidrager væsenlig til at give Løven den majestætiske Holdning, det Udtryk af selvbevidst Kraft og Mod, som intet andet Dyr har."

I vore Dage er Løvens Hjemstavn Afrika, hvor den findes baade i Nord og Syd, det sydvestlige Asien (Persien og Arabien) og enkelte Egne af Indien. Men i fordums Tid har Løverne ligesom andre store Rovdyr haft langt større Udbredelse end nu. Folkemængdens Tiltagen og Jordens Opdyrkning har formindsket deres Antal og vil fremdeles gøre det Aar efter Aar. Endnu i Romerværdens Tid fandtes Løver i Grækenland og Makedonien, og fra den gamle græske Historieskriver Herodot ved vi, at Xerxes' Hær under Marchen gennem Tracien blev stærkt plaget af Løver, der om Natten overfaldt Kamelerne.

Vor Tid har ikke været de kronede Hoveder gunstig; har den ikke helt styrtet dem fra Tronen, saa har den betyvelig indskrænket deres Magt, og Dyrenes Konge har delt Potentaterres almindelige Lod. Ikke blot er dens Landomraade blevet betydeligt indskrænket, men dens Mod og Uforfærdethed, som nu i Aartusinder har glimret i Sang og Sagn, er blevet draget i Tvivl, ja, saa omtrent henvist til Ammestue-Eventyrenes Verden. Det er navnlig de to berømte afrikarejsende Liwingstone og Baker, der frakender Løven Mod og Klogskab og nærmest anser den for en stortalende Skryder, der helst gaar af Vejen for en væbnet Mand. Løven mangler dog ingenlunde sine Forsvarere; men det være nu, som det vil! I Stedet for at fordybe os i, hvad der i denne Sag kan siges for og imod, vil vi til vore Billeder føje nogle Træk, hentede dels fra de ovennævnte, dels fra andre Forfattere.

Medens Løven om Dagen helst forholder sig rolig i sit Leje eller i det højeste lister sig ud paa en fremragende Klipperand, hvorfra den i Stilhed udspejder Egnen for at erfare, i hvilken Retning den til Nat helst skal søge sit Bytte. Ved Mørkets Frembrud gaar den paa Rov, og dette forkynder den med høje, gennemtrængende Brøl, der faar alle andre Dyr, tamme som vilde, til at skælve. „Aberne farer skrigende op i Toppen af Træerne, Antiloper, Zebraer og Giraffer sætter øjeblikkelig afsted i Galop, og ude af sig selv af Forfærdelse følger de tamme Okser og Kameler ofte deres Eksempel og løber afsted, saa længe deres Ben vil bære dem, eller, hvad der lige saa ofte er Tilfældet, de løber lige i Løvens Gab. Virkningen er den samme hos Dyr, som aldrig før har mødt en Løve, og lugter de Dyret, uden at se eller høre det, gribes de af samme Rædsel. Kun Hunden og undtagelsesvis Hesten kan vænnes til at gaa denne frygtelige Fjende i Møde."

Kun undtagelsesvis jages Løven derfor til Hest, saaledes som det ses paa vort første Billede, hvor Jæger og Vildt skiftevis forfølger hianden i rasende Fart, der til sidst ender med et dødbringende Skud, og saaledes som Baker gjorde, da han havde sin trofaste Jagthest Tetel.

En Aften i Skumringen, medens Baker færdedes ved Settie eller Takara-Floden i Hamram-Arabernes Land, som grænser op til Abyssinien, havde han anskudt en Løve, og den paafølgende Morgen drog han ud med sine Folk og en Kamel, som bar Bagagen, for at finde det saarede Dyr. Han selv red paa sin tro Hest Tetel, som havde givet ham saa mange Prøver paa sit Mod, at han nu ogsaa ønskede at se, om den kunde staa for en Løve. Efter at de havde søgt en Tidlang forgæves, thi den ene Lysning i Skoven lignede ganske den anden, raabte pludselig en af Araberne: „Der er den, den er død!" men da de kom nærmere, blev de hilsede af et forfærdeligt Brøl; helt død var den aabenbart ikke. Idet den rejste sig over Ende, thi Kuglen havde knust Hoften paa den, saa at den ikke kunde gaa, modtog den sine Fjender med oprejst Manke og flammende Øjne, medens det ene dybe Brøl fulgte Slag i Slag efter det andet, og glimrende skøn var den at se til som en ægte Skovens Konge og aabenbart rede til at optage Kampen med enhver, der maatte vove at komme den nær.

Her var en Lejlighed for Tetel til at vise sit Mod. Ved det første Brøl havde Kamelen taget Flugten, og Folkene havde fulgt dens Eksempel. Ogsaa Hesten var forskrækket sprungen til Side, men Baker beroligede den igen og red nu lige hen imod Løven. I en Afstand af tyve Skridt standsede han lige over for det rasende Dyr; som knurrende stirrede paa Hesten med sine lysende Øjne. Medens Baker klappede og beroligede Tetel med Ord, stirrede den paa sin Side ligesaa opmærksomt paa Løven, prustende og med struttende Manke, men uden dog at gøre Mine til at flygte. Stadigt opmuntrende den med Ord og Klap sporede Baker den nu atter sagte fremad, og Skridt for Skridt, ganske langsomt, men uden Betænkning, gik den sin brølende Fjende nærmere ind paa Livet. Flere Gange prustede den stærkt og stirrede vist paa det skrækkelige Svælg, der gabede den i Møde, men endda holdt den Stand. Endelig holdt Baker stille, da han kun var seks Skridt fra Løven, og et prægtigt Billede maa det have været at se den modige Mand holde der paa sin modige Hest, og at se de to Dyr stirre paa hverandre, det ene fuldt af Raseri og Mordlyst, det andet fuldt af Energi og Viljeskraft.

Prøven var endt, og idet Baker lod Tømmen falde, stod Tetel, der kendte dette Signal, saa fast som en Mur. I næste Øjeblik faldt Skuddet, og Løven var død. Baker steg nu af, klappede Tetel og førte den derpaa hen til det døde Dyr. Efter ogsaa at have klappet det, lod han Hesten lugte til sin Haand; Tetel fnyste ved Lugten, men da Baker nu havde sluppet Tømmen, bukkede den langsomt Hovedet, snusede til Løvens Manke og gav sig derpaa rolig til at græsse*).

Efter den gamle ærværdige Dyrekender Dr. Brehm opruller vi dernæst et Billede, hvor Løven optræder som Sejrherre, ja, som en enevældig østerlandsk Despot, over for hvem ingen tør tænke paa Modstand. „Ved Solens Nedgang — fortæller Dr. Brehm — har Araberne bragt deres Hjorder i Sikkerhed i Seribaen, en Indhegning, otte til ti Fod høj, tre til fire Fod bred og dannet af Mimosaens tornede Grene, og hurtig vælder Mørket ud over den travle, larmende Lejr; lidt efter lidt bliver den ogsaa stille; de brægende Lam har fundet deres Mødre; efter at være blevne malkede har Køerne lagt sig til Ro; Aftensmaden er fortæret, en for en

*) Efter „Jorden rundt".

søger Beboerne deres Leje, og Stilheden afbrydes nu kun af de vagtsomme Hunde; de har faaet Lugten af en omsnigende Hyæne, og halsende i Kor styrter de ud for at fordrive Røveren; dette varer dog kun et Øjeblik, snart falder ogsaa de i Ro, og Natsvalerne, der som Skygger flyver hen over Seribaen, synes at være de eneste levende Væsener paa Stedet.

Da drøner det pludselig som om Jorden rystede — det er Brølet af en Løve, der nærmer sig. „Essed" d. e. den urovækkende, kalder Araberne den, og med Rette bærer den sit Navn; thi i det næste Øjeblik er hele Lejren i det frygteligste Oprør og Forvirring. Faarene løber som besatte imod Tornehækken, Gederne bræger, ængsteligt brølende flokker Køerne sig i forvirrede Klynger, Kamelerne gør fortvivlede Anstrengelser for at rive sig løs og flygte, og de før saa modige Hunde søger nu tudende og hylende Beskyttelse hos deres Herrer; ogsaa de føler sig magtesløse med deres Lanser overfor denne vældige Fjende og skjuler sig bange i deres Telte, medens Brølene kommer nærmere og nærmere, indtil Dyrenes Konge til sidst med et vældigt Spring sætter over Indhegningen og viser sig inde i Seribaen for at hente sin Tribut.

Med et eneste Slag af sin frygtelige Klo fælder den en ung Ko eller Tyr, med et Bid af sine stærke Tænder knuser den Halshvirvlerne paa det værgeløse Dyr, som har opgivet al Modstand, knurrende lægger den sig over sit Bytte med funklende Øjne, medens den pisker Luften med sin Hale, slipper saa igen sit Bytte og bider det paa ny, til Livet er helt udslukket, og tiltræder saa Tilbagetoget. Den maa ud samme Vej, som den er kommen ind, med et Spring op over det høje Indelukke, og hvilken uhyre Styrke udfordres der ikke for at udføre dette Spring med et saa stort Dyr hængende mellem Tænderne, men Løven kan gøre det. Jeg har selv — forsikrer Brehm — set en saadan Seriba, der var ni Fod høj, og som en Løve var sat over med en to Aars Kvie i Munden, og jeg har selv paa den anden Side af Indelukket set den Fordybning i Sandet, som den havde frembragt ved Nedfaldet.

Det store Billede af Dyrenes Konge paa natlig Rov viser os atter et nyt Optrin af Løvens bevægede Naturliv. I Nærheden af en lille Dam eller Indsø har i Sydafrika nogle rejsende gjort Holdt for Natten. Okserne og Hestene, der har været Trækdyr gennem de solhede Ørkensletter, er blevne tøjrede og kvæger sig nu ved Stedets saftrige Vækster, før de lægger sig til Hvile; Folkene er travlt sysselsatte med at indrette alt for de natlige Timer. Langsomt er Solen gleden ned i Vest, og Mørket breder sig hurtig og tæt, medens Flokke af Dyr, Zebraer og Anteloper, nærmer sig Dammen for at drikke. Snart efter flammer Baalene op rundt om Lejren og oplyser Stedet med et ustadigt, skiftende Lys, thi Ilden er den Tryllering, der skal beskytte Folk og Fæ ved at holde de vilde Dyr borte. De indfødte, Hottentotter og Buskmænd, der forretter Tjeneste som Kudske, Drivere og Førere har lejret sig foran Ilden, for at koge Aftensmaden, og efter at de har stillet deres Sult, fordriver de endnu en halv Times Tid ved Nydelsen af en Pibe Tobak. Endelig svøber enhver sig i sin Kappe, og snart er den hele Lejr saa stille og tavs, at man kun hører Baalenes knitrende og spragende Luer. Ogsaa de rejsende har trukket sig tilbage til deres kørende Telt, Samtalen er i Færd med at dø hen, og Søvnen begynder at afløse den vaagne Tilstand — da Luften pludselig fyldes med Lyde, der bringer den talende til at standse midt i Sætningen, Lyde, som man kun hører midt i Afrikas Vildhed og Øde; først et dybt og rungende Brøl og saa et Kor af Hyl og Hvin og Brøl, som om alle Helvedes onde Aander var slupne løse. Det er et Selskab af tre Løver og en Flok Hyæner, som fra den anden Side af Dammen har opdaget Lejren og nu melder deres Ankomst. Men de vover sig ikke nærmere. Alt hvad der har Liv, befinder sig inden for Baalenes Kreds, der kastes mere Ved paa Ilden, Flammerne slaar endnu mere lysende og skræmmende i Vejret; maaske de rejsende endog affyrer nogle Skud, og Rovdyrene trækker sig brummende bort.

Fr. R.

Skæmt.

Sandsynligvis. Værten: „Selv i min Vinkælder har jeg Rotter."

Gæsten: „Det maa sandsynligvis være Vandrotter."

Orden. Værtinden: „Nej, Herr Jensen, naar De vidste, hvor jeg ærgrer mig over Dem; hvor kan De dog kaste alting saadan hulter til bulter. Orden er jo dog det halve Liv".

Lejeren af det „møblerede Værelse": „Netop derfor; jeg vil sandelig nyde Livet hel."

Tigerjagt. En Englænder, der havde opholdt sig længe i Indien og der taget Del i Tigerjagt, blev spurgt om denne Jagt var meget interessant. „Det er en ganske behagelig Sport," svarede Englænderen, „saalænge vi jager Tigeren; men naar den jager os, saa har Sporten sine Skyggesider."

Misforstaaet. Lægen (der læser Spisesedlen): „Hvorledes staar det til med Tungen (Oksetunge)?"

Opvarteren: „Den er en Smule belagt, Hr. Doktor."

Dante og hans Kat. Dante paastod engang overfor sin Ven Cetto, at Kunsten (d. v. s. Optugtelsen) var mægtigere end Naturdriften og anførte som Bevis for denne Paastand sin Kat, han havde afrettet saaledes, at den med fuldstændig Overvindelse af sin naturlige Frygtsomhed holdt et tændt Lys for ham, medens han læste. Dette vilde Cetto se, førend han troede det, og der blev derfor bestemt en Aften til Bevisførelsen. Cetto indfandt sig til den aftalte Tid, medbringende en lukket Daase. Dante satte sig, Cetto tog Plads lige overfor og saa da virkelig, hvorledes Katten taalmodig holdt Lyset med Poterne. Pludselig tog Cetto Laaget af Daasen, og et Par Mus løb ud — Katten lod øjeblikkelig Lyset falde og foer afsted efter Musene. „Naturen har sejret," sagde Dante smaaleende.

Opløsninger.

Stavelsegaade i Nr. 51: Spa—ni—en.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 51: Anker — Ranke — Tanker.

Gaade i Nr. 51: Glas—Salg.

Juridisk Raadgiver.

Har en Godsejer Ret til, naar han bortfæster en Gaard, at fastsætte den aarlige Afgift — den saakaldte Landgilde — efter Behag, og har han altid haft en saadan Ret.

C. H.

Landgilden har fra gammel Tid været en fast, fra Fæster til Fæster uforanderlig Afgift, som det ikke stod i Godsejerens Magt at forhøje. Først ved Forordning af 10de Juni 1792 § 10 tillodes det Godsejere at betinge sig af Fæstegaarde, som enten var eller senere blev udskiftede af Fællesskabet, en saa stor Afgift, som der kunde opnaas Enighed om med Fæsterne, og siden da er det gældende Regel, at Landgildens Størrelse beror paa Overenskomst mellem Godsejer og Fæster.

* * *

Et Par Ægtefolk i smaa Kaar vinder en efter deres Forhold ret betydelig Sum i Lotteriet. Halvdelen deraf indsætter de paa deres umyndige Børns Navne i en Sparekasse, medens det er deres Hensigt at anvende den anden Halvdel til deres personlige Fornødenheder. Der spørges: Kan Øvrigheden fordre, at det Beløb, som indestaar i Sparekassen paa de umyndige Børns Navne, sættes ind i Overformynderiet?

I—n.

Nej.

* * *

En Mand paa Landet har brandforsikret sin Gaard, som nu er nedbrændt. Der spørges: I Tilfælde af, at det oplyses, at han selv har paasat Ilden, kan han da fordre Assurancesummen udbetalt af Brandforsikringen?

En Holder paa Fyn.

Nej, hans egen Ret til Brandskadeerstatning er i saa Fald forbrudt; men hvis Ejendommen er pantsat, forbeholdes Erstatningen Panthaverne, for saa vidt de ikke paa anden Maade kan blive holdte skadesløse af Ejerens øvrige Formue.

* * *

Har jeg nogen Nytte af at lade min Lejekontrakt tinglæse? Jeg bor i en Købstad paa Sjælland og har lejet min nuværende Lejlighed for en Tid af 2 Aar.

En gl. Abonnent.

Naar et Lejemaal ikke er indgaaet paa sædvanlig Opsigelse, men for længre Tid, er det forsigtigst at lade Kontrakten tinglæse, da den i Tilfælde af Ejendommens Salg ellers ikke kan gøres gældende overfor den ny Ejer, hvis denne var uvidende om Lejeforholdets Eksistens, da han indgik Handelen.

Til „Husvennens" Læsere.

Det er i disse Dage 20 Aar siden, „Husvennen" udsendte sit første Numer.

Idet „Husvennen" nu sender sine Holdere og Læsere — ældre og nyere — en Tak, fordi de i de forløbne Aar saa trofast har holdt fast ved deres gamle Søndagsblad, tillader det sig at minde alle sine Venner om snarest at forny Bestillingen for Oktober Kvartal.

Til den nye Aargang foreligger et særdeles rigt Udvalg af Fortællinger, Digte og Skildringer samt en meget stor udsøgt Samling af gode Billeder.

Blandt de foreliggende Fortællinger kan især fremhæves:

Carit Etlar: „German", „Familien Stejner", „Et Julebillede".

Alfred Ipsen: „En sælsom Brudefærd".

M. Henchel: „Kvindehævn".

Rudolf Schmidt: „Sten af Brakmarken".

Knud Skytte: „Drømmen", „Klokkeren og hans Venner".

C. A. Thyregod: „Jelling Seminarister i Krigsaaret 1848", „En Fortælling fra Stavnsbaandets Dage" samt flere Fortællinger.

Bertel Elmgaard: „Terningespillet", Grænsevagt".

I Oktober Kvartal vil „Husvennen" bringe en længre Fortælling om

„Helten fra Norreris",

Niels Ebbesen, der fældede den kullede Greve 1340 og derved befriede Danmark fra Tyskernes Vold. Fortællingen er bygget paa de nyeste historiske Undersøgelser og vil derfor indeholde en Række nye Oplysninger om Niels Ebbesen og Grev Gerts Forhold.

Den nævnte Fortælling bliver ledsaget af en Række nye store ypperlige Billeder, tegnede til „Husvennen" af en anset dansk Kunstner.

Naar „Husvennens" Holdere anbefaler Bladet til Naboer og Venner, bedes de navnlig fremhæve dette kostbare og værdifulde Bidrag.

„Husvennen" koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted samt i alle Boglader.

Bertel Elmgaards Adresse er: Fiolstræde Nr. 25, 2. Sal, København K.

Indhold: Fra Lejren ved Funder, Skitse af Edv. Egeberg, med Billede. En søgende. Stille Aftener, Fortælling af Hanna Schougaard, (Sluttet.) En Billedbog, Digt af Alfr. Ipsen. Viben-Peter, en Historie fra Ditmarsken, af Carit Etlar, (Sluttet.) Den listige Salomon. Dyrenes Konge, af Fr. R., med 3 Billeder. Skæmt. Juridisk Raadgiver. Til „Husvennens" Læsere.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.